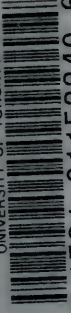

UNIVERSITY OF TORONTO

3 1761 01152240 6

HANDBOUND
AT THE

UNIVERSITY OF
TORONTO PRESS

Front

9642

I

س	ص
قریه	۵۹۷
ضرنطه	۶۰۸
اساسن	۶۰۹
سنجاقلرینه	۶۱۰
ستایش	۶۲۰
غیری	۶۲۲
انکلی	۶۲۵
قالیوه	۶۲۹
چفتلک	۶۴۶
قاجقا	۶۵۸
ارگری	۶۷۴
عیان	۶۸۲
درتفهیات	۶۸۵
خرم	۶۸۸
ودخی	۷۰۰
لاپردادن	»
ایمش	۷۴۳
پتریج	۷۵۹
قنقلی	۷۶۶
بیتدی	

س	ص
عرضه	۴۳۸
وحدتده	۴۴۱
پیراقلریله	۴۴۸
بیچون	۴۵۱
البدوی	۴۶۸
آلوب	۴۸۵
ترابک	۵۲۹
سلنه	۵۳۰
یورویش	۵۴۳
ترکی	۵۳۷
قاله	۵۳۸
کیره قو	۵۳۹
منزل	۵۴۹
فرمانیله	۵۵۸
ایدیم	۵۶۹
ایکن	۵۸۰
یوللری	۵۸۱
تاریخنده	»
غزاسنه	»
پاندالونیا	۵۹۵

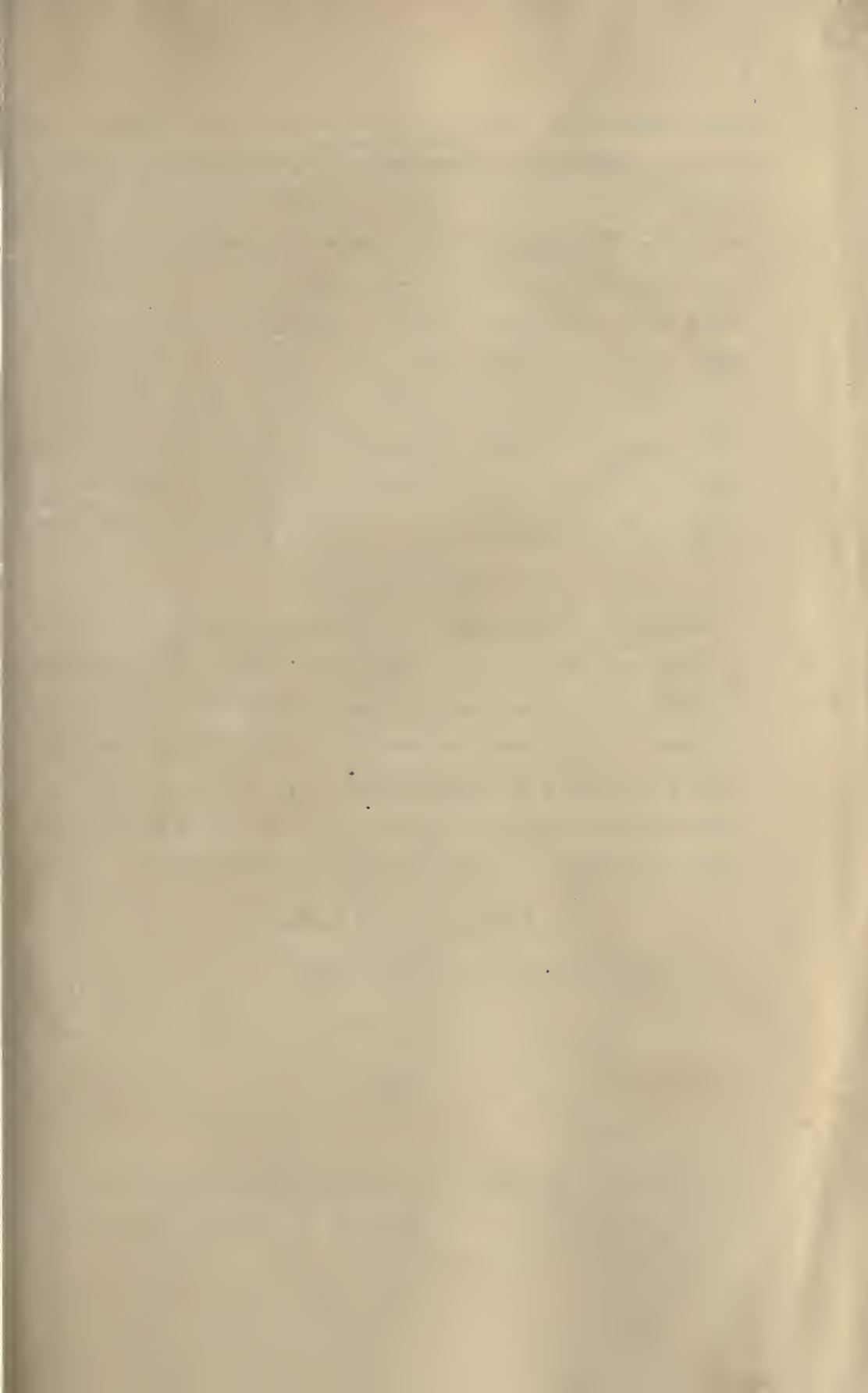
ای چیقمایان نقطه‌لر ، حرفلر ، کلمه‌لر

	س	ص		س	ص
اورتولی	۱۷	۶۰	بوران	۷	۳
اویمه	۱۶	۷۹	اوزنکک	۳	۴
وقصبه	۵	۹۷	مارسوان	۵	۴
پچهلر	۱۴	۱۰۳	العین	۲۲	۴
یعنی	۱۶	۱۱۵	العین	۵	۵
قواله	۱۶	۱۱۵	آدملیکز	۸	۵
اریک	۹	۱۲۱	طویقونک	۱۱	۱۰
اما	۲۴	۱۲۷	واطرافه	۷	۱۴
قاله	۴	۱۲۸	یوب	۲۱	۱۹
اتسنلر	۲	۱۲۹	ایلری	۶	۲۴
احمد	۷	۱۳۲	محو	۱۹	۲۵
آدانه	۱۶	۱۳۵	یعنی	۳	۲۶
ایچنده	۲۱	۱۳۸	الشجاعة	۱۲	۲۸
اتمک	۸	۱۴۰	ازاقدن	۲	۳۲
سلیمان	۲۰	۱۴۲	کونه	۳	۳۳
لکن	۲	۱۵۴	اوضاع	۳	۳۳
عبرتتموند	۱	۱۵۷	اصلا	۴	۳۳
یر	۲۲	۱۶۰	سحوب	۹	۳۳
واقف	۱۰	۲۴۳	قراچلرم	۶	۳۵
ولینم	۷	۳۲۱	قبادوب	۱۰	۳۵
اسبانجه	۵	۳۲۲	بوزولوب	۴	۴۵
اسکی	۱۷	۳۶۰	ارتسی	۸	۴۷
بلدان	۷	۳۹۲	یالکز	۷	۵۵
قلعه	۱۶	۳۹۳	وجهه	۱۵	۶۰

س	ص	س	ص		
قله سی	۵	۳۴۲	(پ ، س) نسخه - ۱۵	۱۵۴	
یوروش	۱۳	۳۵۳	لرنده (ر میشر) یرنده		
در اسماء	۲۱	۳۶۵	(ر میشر) شکلنده بر		
وسنه	۱۳	۴۱۹	کله وار که (یار میشر)		
غازیان	۲۵	۴۲۲	اوقونه بیلیر . بوفرق		
سلسله	۱۵	۴۲۹	حاشیه ده اونودولمش		
منزلی	۵	۵۷۹	کوسترله مشدر .		
بیان	۱۷	۵۸۵	سلیمیه	۱۶	۱۵۴
یوبوب	۱۴	۵۹۲	کیکا و وسنده	۲۶	۱۶۳
یتدی			بولپمز	۷	۲۵۰

يا كيشلرك دوغروسى

س	ص	س	ص
عدد	۱۲	بسم الاله اوله جقدر	۶
احمد بابا	۹	عدد	۹
وصفۀ	۲۰	يولدن	۱۲
عدد	۵	بويمانجه	۴
انز	۱۶	نكستلى	۷
اككيجي	۱۳	طيلوب	۱۳
بر ناتمام	۱۳	باشايه	۱۴
زكريا	۱۹	اغالرنندن	۱۴
(اندن) فضلهدر	۱۸	پوطى	۲
پيغام	۴	في الحال	۱۷
نام	۷	نام	۷
عجايبات	۱۹	وطفيان	۵
طهورلرى	۲۴	ومنصورلى	۱۸
فتالرى	۱	و ثنا	۵
نارلرندن	۲۲	سلطان	۲۱
دروصف	۱۵	او قويوب	۵
قلعه	۱۴	قالوب	۱۹
خدايا	۱۹	فورمه رقى ۴ اوله جق	۲۶
متاعى	۱	ساعتده	۱۸
ابيضك	۱۳	قر اغنك	۲۱
فسقيه	۸	طاي بك	۷
		اليله	۱۵

اوزرہ شکل شمس بر سنک بنا قلعه خراب آباددر ایچندہ... اما لیمان بیگ پارہ کمی آلور دوردر روز کار زور کاردن امین لیمان جای اماندر امالودوسدن و کون دوغوسی و قبلہ روز کارلرینہ آغزی آچقدر احتراز اوزرہ یطرا اما قصبہ سی معموردر جملہ ... عدد تحتانی و فوقانی خانہ لری واردر اکثریا خلقی روم کفرہ لریدر مسلمانلری غایت ایودر و جملہ ... عدد محلاتلردر و جملہ ... عدد جامعدر ... و جملہ ... عدد مساجدلردر ... اما دولت آل عثمانہ اوچ عدد الکری شہر لری وار بعضلری ارکلی دیرلر اولا بری قرہ مان ارکلیسیدر کم باغ جهاندر بریسی قرہ دکنر ارکلیسیدر کم قسطمونی اسکہ لرندندر اوچنجیسی بوتکر داغی ارکلیسیدر (حا کملری) ... بونی دخی تکر داغی بناسی حکم ایدر [۱] کتخدا یری ویکچیری سرداری جملہ تکر داغندہ در و ... * اندن قالقوب ینہ جانب شرقہ میال ۵ ساعت کیدوب

قریہ اورموچہ [۲]

سلوری قضاسی ناحیہ سندہ اوچوز خانہ لی و برجاملی و برعظیم معمور خانلی و بحساب باغ و بانجہ لی معمور کویدر اندن ینہ ساحل بحر ایلہ ۶ ساعتہ عبور ایدوب (منزل قلعه سلوری) بودخی بالادہ جلد ... دہ موصوفدر اندن ... ساعتہ قصبہ ... کچوب اندن ... ساعتہ قصبہ ... عبور ایدوب اندن قصبہ ... کذر ایدوب اندن (قصبہ بیوک چکمجہ) قایتوب اندن (قصبہ کوچوک چکمجہ) کرویہ طاشلیوب ۱۲ ساعتہ صحت و سلامتہ سنہ ۱۰۸۱ شعبان المعظمک اون بشنجی کونی آتمزلہ اوچ ملوکزلہ و آلتی عدد رفیقان خداملریمز ایلہ حمد خدا اول پادشاہ یچونہ کم بوعد کتری سلامت

بلدہ طیبه و محروسہ قسطنطنیہ

یعنی اسلامبولہ داخل ایلدی [۳] والسلام تم الکلام

بتیدی

[۱] دوغوسی (بوکا دخی تکر داغی نیابتی حکم ایدر) اولمیدر (م) [۲] پ : اورجہ [۳] مختصر مؤلئی قندیہ محاربه سنی . فصلجہ یازمش فقط مانہ غراسنی بر ایکی سطر ایلہ افادہ ایتمش و . و لک از ناودلغہ کیدیشنی ہیچ یازماہ شہر (م)

ایدی اما اهالی ولایتک نقلری اوزره شهریمز ابتدا سفر کرید جزیره سنه اختلالی [۱] معمور و آبادان اولماغه باشلیوب امن وامان ولایت اولماغن اناتولیدن و طوقاد و سیواس و قیصریه و قرمان و کفریاب [۲] و ارمناک شهرلرندن یکریمی بیک آدم اول دیارلردن کچوب [۳] بودیاره کچوب بوس [۴] آتدکلرندن شهرمز عمار اولدی دیو نقل آتدیله حقیقه الحال قرمان و سدان ساری [۵] تورکلری جمله ناولونجی اولوب دوه دشی بوغدای ساتوب مهتکرک [۶] ایدرلر وارمنی طائفه سی اون بیک کفره دن متجاووزدر دیو نقل ایتدیله و صحیح کلاندر زیراً شهرک شمالی و غربی ا کسه سنده کی داغلی و باغلی فرهاد کبی کسوب معمور و آبادان کفره محلاتلری بنا آتمش لدر... (دریده کبار زیارتگاه مراقده کلین) ... بوتکر داغی شهرینی دخی سیر و تماشای ایدوب جمله آشنالریله و داغلیوب اندنینه جانب شرق ایله شماله میال... ساعتده معمور و آبادان قرالری لب دریا ده تماشای ایدوب

اوصاف لیمان عظیم و قلعه قدیم ارکلی

قدیم ازده قسطنطین روم بناسیدر بونی دخی آل امویون شامدن کیلرله کلوب فتح ایدوب لیمانه کیلر باغلیوب قسطنطین قلعه سن محاصره ایدوب نصفن فتح آتمش لدر بعدالفتح بوقلعه یقمشلر و جمله غبارلر اموثوب شامه کتمش لر [۷] بعده سنه ... تاریخندن صکره آل عثمانیاندن سلیمان بشه ابن اورخان غازی یتمش نفره قره قوجه قره فوجه نامان بهادران سرورلر ایله بوقلعه محاصره آتدکلرنده الی [۸] اگری نام بر بهادر بنام کسنه قلعه الله الله دیو یورویوب دندان بدن اوزره یراق دیکوب اذان محمدی تلاوت ایدنجه تیزه [۹] الی اگری قلعه فتح آدی « دیو جمله غزات قلعه یه کیروب فتح آتدکلرنده اول فتح ایدن غازی نیک اسمیله مسما اولوب الی اگریدن غلط ارکلی قلعه سی نام قالمش اما لسان رومده اسمی (پیغا قصر) دیرلر شهر عظیم ایمش حالا قلعه سی لب دریا ده برالحاق قبالی بورون

(۱) ک: کرید جزیره سی سفری اختلالی سببیه (معناسزدر متک شکنه نظرأ (ابتدا کرید جزیره سنه سفر آجلیالی) اوللیدرکه تصحیفات و تقدیم و تأخیره اوغرادلشدر (م) [۲] ب: کافر باب (کوتاهیه) اولسی نمکندر (م) [۳] (کوچوب) شکنده یازلیسی مناسیدر [۴] ب: توطن [۵] ب: مدان ساری (بلکه بوندن مقصد (مدانیه شاری یعنی مدانیه شهری) در (م) (۶) دوغروسی (تکرک) اوللیدر [۷] دوغروسی (و جمله عساکر امویون شامه کتمش لدر) اوللیدر. ب نسخه سنده (و جمله عساکر قیوب شامه کتمش لدر) دییه محرردر (م) [۸] دوغروسی (الی) اوللیدر (م) [۹] دوغروسی (بیره) اوللیدر (م)

صولرندن استعمال ایدرلر کم حتی بوشهرک صویه احتیاجلری یوقدر امازیده عمارستان
 اولدوغندن البته هر خنده و خانه لده قبولر مقرر در (در عد حمامات مخصوص سرای اعیان)
 بوشهرک ام‌الخبار یاران ظریفانلرندن و شهر کتخداسندن استماع آدی کمز اوزره بوشهر
 ایچره یوز قرق یدی عدد سرای و اولرک مخصوص حاملری واردر دیو نقل آدی لر
 و صحیحدر زیر خلقی اهل عرض اولوب او حاملرینه کیرلر (در فصاحت کلمات اهالی
 لسان) اکثریا اهل بلدی هر دیاردن کلوب جمع اولمش اجناس مخلوقاندر اما نفس شهرلی
 قدیم ازلدن یوروکان قومی اولماغیله فصیح و بلیع تورکجه تکلم ایدر اتراکلری ینه لهجه
 مخصوصه لریله ارتباط و یروب کلمات ایدرلر (در اشکال جامه مرد میدان) اکثریا
 اعیان کباری سمور پوستین الوان چوقه‌لی کورکلر و حریر خلعت فاخره لر و مطلا دستارلر
 کیرلر اما وسط الحال اولنلر لوندوره چوقه و الوان بوغاصی قپاملر و ساده دستارلر و قرمزلی
 چاقشیرلر کیوب کار ایدرلر (در اسماء رجال انسان) اکثر اجناس مخلوق آدملرینک
 اسملری الی بشه و ولی بشه و صالح بشه و دورسون اوغلی و یرق [۱] ولی و سولی اوغلی [۲]
 و ارجب بشه و دلی نصف و قره مانلی اوغلی بونک امثال اسمالی بازرکان آدملری واردر (در شبان
 قبای نسوان) اکثریا کندو آلقته یارنلرینک کلاملری اوزره اهل پرده اولان خواتینلرینک
 لباسلری زراندر زر جواهر مرصعانه غرق اولوب جمله قبازی دیبا و شیب و زرباف
 ایمش اما کوردیکمز خاتونلر چوقه فراجه و یصی باشلی کزیرلر (در جامهای زنانه و بنتان)
 ینه کندولرینک روایات درایتلری اوزره خواتینلرینک اسملری صالحه و صائمه و راضیه
 و مرضیه و چکدم و فاهری و امهان و جان کولی و مریم قادن و حایمه قادن بنوک امثالی
 ناملری واردر (در اسماء چاکران حلقه بکوشان) اکثریا کوله لرینک اسملری سپارش
 و بوران و سنان و فرهاد و پرویز و قدملی و ذوالفقار و ارغورلی [۳] و مبشر و ننان و جان
 باش و مرزه و آبدال های و تزکلدی بنوک امثالی قرا و اش اسملری واردر (در بنام
 جواریان ارباب عصیان) اکثریا جاریه لری جمله بیاض عبا فرجه کیوب یصی باشلی کزیرلر
 اسملری هوندی و دوندی و جخانه و تابنده و افنده و رابشه و جان فدا و سوکلون و سلوی
 بوی و سلوی ناز مثللو جاریه ناملری واردر (در وصف تمه شهر انکیز کلیات شهر
 تکور داغی) عجب تماشای غریبه در کم بو حقیر سیاح عالم اولیا بویله بر شهر معظم اسلامبولک
 بر محلاتندن اولده بو قدر زماندن برو بویله بر معمور و مزین شهری کورمک اولماش
 [۱] یایه و رایه کسره قونولشدر [۲] ک : قول اوغلی ب : قول اوغلی [۳] ب : اوغورله

ایچندہ ارمنی محاسنندن اشغی . . . (دروصف رنگ روی پروجوان) هواسسنگ کمال لطافت اعتدالندن رجال مقولہسی کمال مرتبہ معمر و زال زمان اولورکم ینہ آت بنوب قلیج قوشانوب صیدوشکارہ و کاروکسبہ کیدرلر تازہ یکتلری خوردکمال مرتبہ زندہ وزبردست اولوب یوزلری کویا بدرمنیردر (درصورت محبوبہ و محبوبان) جمیعی محبوبی و محبوبہ دن دختر پا کیزہ اخترلری کمال جمال صاحبی اولوب کلماتلری جملہ موزون و دشلری در مکنون اولوب کیسولرینک ہر تاری شب تار و خال لرینک ہر دانہ سی خال ہاشمی وار محبوبہ زمانلری وارددر (مشرف اولدوغمز کبار اعیان) اولاجملدن ولی النعم خانہ من صاحبی (حمایچی پاشا) خاندان عظیم صاحبی در لکن تقاعد اختیار آمشدر ویکچیجری اوجاغندہ (بک زادہ لر) بر برادری صدراعظم یانندہ محضر مصطفی اغادر و . . . (درشناخ علمای طیب حاذقان) نیجہ علم حذاقنہ تکثیر کمسنہ لر [۱] وارددر . . . اما جملہ آ . . . (دراستاد کامل جراحان) جملہ آ اشاغی چارشو ایچندہ . . . (درمناقب صلحای مشایخان) صلحای امتدن نیجہ حال صاحبی خلقدن منزوی آدملری وار اما جملہ آ (شیخ . . . افندی) کندی باغی محصولیہ کچنوب دائما کندوسی ال دکرمانی چکوب اریا ا کمکی تناول ایدوب دائما صوم داود ایلہ کچنلر (درشعر کزیدہ مصنفین شاعرین) نیجہ ارباب معارف چلیپلری علم شعرہ طالبلردر اما جملہ آ (نعقی چلی) پاک زبان و قصیدہ پرداز چلیپدر اما ظالم غایت غدار و ہجاو در سلیقہسی ہجو طرفنہ دوشوب غایت زبان درازدر بوندن ماعدا لوندانلر ایجرہ چکور شاعرلری [۲] وارددر (دراہل حال مظنہ کرامہ مجاذبان) بدلا وامننا و اوتاد و نقبا و ملامیون مجاذبون کمسنہ لر وارددر اما جملہ آ کشف و کرامت صاحبی (. . . ددہ) قندیہ شمدی فتح اولدی حالہ کدیلر [۳] زوربایی اور کوتیمکنز طور بایی [۴] دیوب قلعه فتحنی خلقہ تبشیر ایدوب کزرمش (درچاہ ماء خوش کوار خاندان) جملہ . . . عدد خاندانلردہ بر آب حیات قبولری وارکم جمیعی بیوتلردہ اول پیرزال

(۱) نیجہ علم طبہ کامل کمسنہ لر [متنک] نیجہ علم طبہ حذاقنہ متمیز کمسنہ لر (اولسی ممکندر (م)) (۲) (چوکور شاعرلری) تعبیری خوشدر (م) (۳) ک : کیدیکز (۴) ط : طوربایی [شو تکرلہ نک شویلہ اولسی ممکندر (قندیہ شمدی فتح اولدی . چاہ کیدیکز زوربایی . اور کوتیمکنز طوربایی) . بونی شویلہ جہ (ایکی بیت) حالہ قویق دہ ممکندر بلکہ دہ اصلی بویلہ در :
قندیہ شیمدی فتح اولدی
چاہ کیدیکز زوربایی
ایچنہ اسلاملر دولدی
اور کوتیمکنز طوربایی

میوہ آبدار لری ممدو حدر اما ایواسی و امرودی و لعلکون و شنہ سی ربع مسکونہ یوقدر اوچی و دوردی بر اسدی غروش ایله دنکا دنک کلوب غایت خوش خور و شنہ سی اولور (در تمیج نعمت عظیما ت) اولا بیاض ا کمکی کویا صبانجہ شہری نانیدر و کردان ایله پشمش ہر یسہ لری مشہور در کم حقندہ حدیث شریف وار (سیدالطعام الہریسہ) دئمشدر و بادملی بقلواسی و قرنقلای و شنہ خوش آبی ممدو حدر (در تمیق مشروبات مسکرات) اولا جمیع مشروبات لرندن لطیف رایجہ لی بال شرتی و خردلیہ شرتی ویدی کونک تازہ صقلمش اوزوم شیرہ سی جکر تازہ لر و مسکر و شنابی واردر بودخی جہانہ یوقدر اما سکر ویرمن و شنابی راحت جاندر (در تکتیب عدد باغوات) بوشہر محتسبی و باجدار لرینک نقللری اوزرہ شہرک ا کسہ سندنہ کی داغتر سراپا یکرمی بر بیک عدد باغتر اولوب ہر بری باغ ارملردن نشان ویروب عشر سلطانی و دونوم حق و ررلر ہر بر باغہ بر رقص ررلر مقرر در (در مسیرہ کاه مفرحات) بو شہرک اطرافندہ اون بر یردہ تفرجگاہ صفا کاہلری واردر اما جملہ آماجی پاشا باغی واجب السیردر ... (در کار و کسب اہل اشغالات) اکثریا خلقنک ممدو ح کارلری چوقدر اما صراج خانہ ایشلری و سجادہ و دوشمہ یان کچہ لری یاپوب نازک کلر دو قورلر ... (در تسطیر متنوعات محصولات) اہالی ولایتک اکثریا صنفلری عوام زمرہ سندن یکچیری طائفہ سی کچنلر اما ینہ چونغی نولنجیان تجاریدر کم جملہ میدان شاری [۱] ا تراکیدر کم غایت عنقا بازرکانلردر بر فرقہ سی اہل حرفدر بر زمرہ سی باغ بانلردر (در ترقیم مصلا ی ارباب حاجات) بو شہرہ و طشرہ قرالزہ باران رحمت یاغمسہ و یاخود و بای عظیم و یاخود بر آفت سماوی ویا بر آفت ارضی اولسہ جملہ اہالی ولایت بو مصلا یہ استسقا و حاجت دعاسنہ چیقوب بعدصلاة الفجر دعا و ثنا یدرلر (در وصف نباتات سبزوات) بوشہرک آب و ہواسنک لطافتندن فی الصیف و الشتا سبزوات خضریات [۲] مقولہ سندن نانہ سی و معدہ نوازی و کروسی و صوغانی و صارمصاغی و پراضاسی و سلطاسی ا کسک دکلدر و آتله چایری غایت ممدو ح عالمدر (در تقریر جان پرور آب حیات) صولری ا کسہ سندنہ کی شمال جانبندہ کی داغترک باغتری ایچندن سلف صاحب الخیرات کتروب شہرک جملہ عمارت لرینہ تقسیم آتمشلر اما رستم پاشا مرحومک صوبی جملہ آ آب ماہ حیات و سریع الہضمدر (در جسور ممرناس و حیوانات) شہرک اندرون و بیرونندہ جملہ یدی یردہ طاش بنا جسر مصنعلر واردر اما اولہ بنای عظیم قنظرلر دکلدر اولا شہر

[۱] ط : میدان شاری . ب : میدان شاری (۲) ک : خضروات

جهداً رستم پاشا عیونلری صبح و مساجاریدر . . . (در ترقیم سبیل خانه جانستان) جمله
 یتیمش عدد کوشه باشلرنده و سوق سلطانیلر ایچره شهیدان دشت کربلا رو حیچون سبیل
 خانه عطشانلر واردر . . . (در تقریر چارسوی بازارقپان) جمله . . . عدد دکانلری
 اوستی جمله قاب اورتولی سایه دار چارشوی بازارلری واردر جمله اهل حرف و اهل صنایع
 البته موجود در اما سراج خانه سی و غزاز خانه سی و بدر [۱] خانه سی غایت مزیندر و اشغنی چارشوسی
 گویا همان مصر چارشو سیدز مصرک جمله متاعی انده بولنور محلاتلر ایچره بزری یاغی کار
 خانلری چوقدر . . . (در عبرتنامی بنای آبادان) جمله جامع و خانلری بنای عظیمه لر در
 اما کومروک خانه سی و یاغ قپانی و اون قپانی و حریر قپانی غایت معموردر . . . (در تنقیل
 مخازنات ناولونجیان) اسکله باشنده و شهر ایچنده جمله او چیوز عدد مخزنلری وارکم جمله
 ادرنه و اسلامبوله کیده جک کونا کون متاع و ظهائر لر مملودر زیرا اسلامبولده اون قپانی
 ناولونجیلرینک بر اور تاقلری و بر رایکیشر مخزنلری واردر (در تسجیل مأ کل دارالضیافات)
 بو شهر ایچره جمله اوچ عدد یرده ضیافت خانه عمارتلری وارکم ماه و سال بالغدو
 و الاصال بای و کدای و پیر و جوانه و جمله آینده و روندکان مسافرینه نعمتلری مبذولدر
 جهداً رستم پاشا عمارتی و . . . (در تذکیر هوای خوب جاودان) هواسی اولقدر
 لطیف و معتدلدر کم سحر و وقتنده بادصبا و باد نسیم اسوب بی آدم حبات و راحت جان بولور
 اما جنوب طرفندن لودوس روزکاری اسدکجه خلقی سست اندام اولوب چوقلق حرکات
 اتمزلر (بی مدح کنیسه راهبان پلاس پوشان) جمله یدی عدد کفره کنیسه لری واردر
 اما یارمنی کفره لرینک دیورلری معمور و مزین اولوب نذراتلری چوق کلر او روم
 کنیسه لری آزدرا اما انلر دخی اوزدر و مزین دیرلردر . . . (در حساب ارض بلد اقلیات
 بقول رسطالیس حکمای قدما) بو شهر دخی قسطنطنیه کبی اقلیم رابعک نصفنده بولنوب
 ارض بلدی . . . در طول نهاری . . . ساعت و . . . در یجهو . . . دقیقه در (در قول منجمین
 طالع شهر عمارت بقول کهنه سلف) بو شهرک بنای طالع عمارتی برج میزنده بولنوب
 بیت زهره و هوایی اولماغن . . . خلقی میزان وزن ایله اعتدال حسابی کچوب زهره مثال
 ذوق و شوق و عیش و عشرته مایللردر . . . و اکثریا هوایلردر . . . (در تسجیل محصولات
 حیوانات) سبجلا تدرده مسطور اولدوغی منوال اوزره بونده حاصل اولان دوه دشی
 بوغدای شام حوراننده اولماز (در کزیده صنع خدا مشمرات) باغ ارملرنده هرکونه

جملہ آچارشو ایچرہ جماعت کثیرہ یہ مالک رستم پاشا جامعیدر برسر آمد ومصنع شیرین منارہ
زیباسی وار قبلہ قپوسی اوزرہ تاریخی بودر

رستم دستور اعظم حق رضاسن قصدایدوب بو مفای ایلدی مانند کلزار نعیم
صفحة ماهه عطارد یازی در [۱] تاریخی اجرینی عدن ایلسون بوجامعک لطف قدیم [۲]

... و هنوز نوبنا دفتر داراغاسی صالح اغا جامعی . . . بونلر مشهورلردر (در شرح مساجد
های عابدان) جمله ... (در تعریف دارالعلوم محدثان) بونلرک نیجه سی جامع اولمغه مستعد
مساجد لک مشهورلری بونلردر (در فهرس مدرسه علمان سوخته وات) جمله ... (در تعریف
دارالعلوم محدثان) جمله اوچ یرده علم حدیثدن مسلم و جامع صغیر کتابلری تلاوت
اولنوب حسبی درس عاملری واردر اما مخصوص قبایی کارگیر بنا دارالحدیثلری یوقدر
جملہ آ فضلاء الدھر رستم پاشا جامعی درس عامیدر (در توصیف دارالقراء حفاظان) جمله
اوچ یرده علم تجوید شیخ قرالری واردر اما وجوهات اوکور مستعد طلبہ لری یوقدر
انجاق حفص قرائتی اوزرہ جمله حافظ قرآن نجیب و رشید صبیان طالبانلری وار ...
(در تحریر مکتب صبیان پسران) جمله قرق ایکی یرده مکتب نارسیده طفلان پسران
ابجد خوانلری واردر (در آستانه خانقاہ صاحب ریاضات) جمله ... عدد تکیہ گاہ مقام
ترک و تجرید ارباب طریق صومعه لری در کم اوقات خمسه توحید و تذکیرہ مشغول بر آ لای
خلقدن منزوی اولمش فقر و فاقه صاحبی در کاهلردر جملہ آ ... (در تمدیح حمامات جان
حیات) جمله ... عدد حمام دلستانلر وار جملہ آ ... و حمامی ... (در منظره خان بازرگان
کاربان) اولا رستم پاشا خانی جملہ آ مسلم خان عظیمدر کم جمله ... عدد و کاله تجاران
برو بحاراندر ... و خانی ... (در مدح مهمان سرای مسافران) جمله ... عدد مهمان
گاہ آئینده و روندگان حسینلردر کم قنوب کوچنه صلادر اما جملہ آ ... مکلف ... (در تکتیب
و کاله غریبان) جمله یکرمی بر عدد بکار غریب اهل صنعت اودالری وار باشقه بوابلری
باشقه اودا باشیلری وار کفیللی اولن آدملری قیوب بعد العشا بابلرن سد ایدرلر ایچنده
اولان مجرد غریب الدیار آدملر کارلرنده اولوب متاعلرن بازارده فروخت ایدرلر (در تسطیر
چشمه سارآب حیوان) جمله قرق یدی عدد شراب ظهور مثال چشمه تشنه کانلری وار

[۱] ك : نازی دیر . ط : تازی در [بو مصراعک دوغروسی (صفحه ماهه عطارد یازدی بو

تاریخی) اولوق نمکندر (م) [۲] بو مصراع حساب ایدیلنجه (۹۷۰) چیقور بناء علیه (اجرینی)
کله سندن برنجی یابی حذف ایله (اجرینی) یازلمسی لازمدر (م)

دلکشاده بر زمان کسب طراوت ایدوب باغ و باغچه لرنیک فصلارن ایدوب اندن ینه اسلامبول اولان بوزنطه شهرینه کیدرمش بر ایکی کره آل آمویون شام طرابلوسی و صیده و بروت و عکّه و فلسطین و یافه اسکله لرندن نیجه بیک پاره کیلره عساکر عرب دولدوروب ایام مساعدیله اسلامبول فتحه کلد کده ابتدا بوتکرورداغی قلعه سن فتح ایدوب لیمانه دونماسن قیوب اسلامبولک نصفن و غلطه سن بومنوال مشروح اوزره امویون ایکی کره اسلامبولی فتح آتمشدر اما اول تکرور داغن فتح ایدوب کتمشدر بعد سنه ۷۵۲ تاریخنده [۱] اورخان غازی عصرنده بدست غازی سلیمان پشه با اعانت قره قوجه و قره خوجه [۲] و قره مرسل نامان یتش عددارلر ایله بوقلعه تکروری فتح ایدوب معتاد قدیمه لری اوزره کالاول حصار استوارنی خاکه برابر منهدم ایدوب ضبط وربط ایدوب سلوریدن و اسلامبولدن طشره بر کفره چقمغه اقتدارلری اولیوب همان هربارش بخونلر ایدوب شکار آلوب ینه تکرور داغنه کروپ پنهان اولورلر ایش ابتدا بو تکر داغی شهرینک فتح فوجاتی بویوزدن اولمشدر حالا قانون سلیمان خان تحریری اوزره روم ایلی ایالتنده طوب کشان یوروک بکلرینک تحتکاهیدر کم بکینک طرف پادشاهیدن خاصی ۶۰۰۰۰۰۰ اچقدر ویوز الی اچقه قضا در کم حالا سعادتلو پادشاه عالم پناهک حکیم باشیلری آرپا لغیدر ناحیه سی جمله ... عدد قرالدر شیخ الاسلامی و نقیب الاشراف قائم مقامی و طرف پادشاهیدن کومروک امینی اوطورب یتش یوک اچقه التزام امانتدر با جدارلری و دبده بان سمسارلری و محتسبی و خراج اغاسی و شهر صوباشیسی و شهر کتخداسی و قبان امینی واردر اما قلعه سی یوقدر لب دریا ده بر لیمان عظیمی اولوب مصرک جمیع ساحل بحر سیاه و بحر سفیدک اسکله سیدر کم جمله داردیار بندر شهرلرک پارچه غلیونلریله جمیع متاع فراوانلری بونده چیقوب نیجه بیک عربله ایله جمیع متاع ایکی کونده ادرنه شهرینه وارر و ادرنه یه غایت یقین بندر اسکله سیدر شهرینک زمینی بحر رومک کنارنده صافی باغ و باغچه و کلستانلی بایرلر دامنده جنوبدن شماله طولانی لب دریا ده واقع اولمش معمور و آبادان هنوز دخی یومافیوما عمارستان اولمه بر شهر بندردر (در دفتر عدد اسماء محلات) ... (در قائمه بیوت سرای کبار اغوات) جمله آ یتش عدد سرای اعیان کباردر اما جمله آ حمایچی پاشا سرایی و محضر مصطفی اغا سرایی و یکیچری سرداری سرایی و کتخدا یری و چری باشیسی سرایی ... (در جوامعهای مسلمان مؤمنان) جمله ... عدد معبدکاه صاحب الخیراندر

[۱] س، ک : ۷۵۹ تاریخنده [۲] ک : فوجه

اندکری قلعہ لہ قوت و مهمات قیوب ضبط ایدہ لہ ضبط و ربط ایدہ مدکرندن همان آل عثمان تاتار کبی قلعہ لری سومیوب برباد ایدوب کچرلر ایمش اما حالا خیرہ بولینک سپاہ کتخذایری ویکچیری سرداری و شیخ الاسلام و تقیب الاشرافی یوقدر زیرا ادرنہ شهری غایت قریبدر انکیچون حاکم لری یوقدر اما اعیان اشرافی چوقدر (اشکال زمین) خیرہ بولی شهری برواسع دوز فزادہ ... باغلی و باغچہ لی و آب حیات صولری جاری و روان بر زمین نخلستان معمور و مزین یردر کم کویا کوچک ادرنہ در جملہ ... عدد کردہ متلی و سراپا فوقانی و تحتانی و جملہ کار کیر بنالی معمور و مزین کار قدیم خاندان عظیم لر در جملہ آبنای لطیف ... خانہ سیدر ... و جملہ ... عدد محلاتدر اولا ... و جملہ ... عدد محراب جوامع معمور لر در اولا ... چارشو ایچندہ ... جامعی ... و جملہ ... عدد محله اینہ لریدر اولا ... و جملہ ... عدد مدرسہ طالباندر ... و جملہ اوچ عدد تعلیم خانہ صیاندر ... و جملہ عدد تکیہ اهل توحیددر ... و جملہ ... عدد خان تجاراندر ... و جملہ عدد کاربان سرای شتر باندر ... و جملہ ... عدد وکالہ مجرداندر ... و جملہ ... عدد حمام راحت جاندر ... و جملہ عدد کار کیر سوق سلطاندر اما بزازستانی یوقدر لکن ہر متاع نادرات فراواندر ... و جملہ ... عدد چشمہ سار عطشاندر ... و جملہ ... عدد باغ و باغچہ جاندر ... و جملہ عدد و حاتمندن صحرا رندہ اولان نباتات و گیہات لر در یونجہ سی و ترفلی و قرہ آیریقی و بلجسی [۱] و دروغ اوتی و کوک چنی و غیر ی اوتلری بردیاردہ یوقدر مکر اردل ولایتندہ اولان یونجہ و صابوح [۲] اوتی اولہ انکیچون آل عثمانک ایکی بیک قطار دودہ لری بو صحرای چنزار لالہ عذارہ سیلہ سیف [۳] اولوب اوتلیوب کزر ... اب و ہواسی اول قدر لطیف در کم محبوب و محبوبہ سی غایت شامحہ مثال پمبہ تلی اولور لر اما ہواسی عورتلہ دودہ لہ پک نافعدر (در تہہ شہر انکیز کلیات خیرہ بولی) ... (در زیارتکاہ قبور شہدای خیرہ بولی) اولا زیارت (شیخ ساربان علی ددہ) صوفیہوی (پیر علی ددہ) نک خلیفہ سیدر ... اندن جملہ اخوان باصفالرلہ و داعلشوب اندن ینہ شرق جانبہ کیدر کن اینہ جک قصبہ سی صاغمز طرفندہ قالب ۷ ساعت کیدوب

اوصاف شہر مزین جہان باغی یعنی بہشت ارم آما حروسہ تکر داغی

بقول مور خان روم بوم آنلرک تحریری اوزرہ اسلامبول تکرور لرینک بو شہر باغ جنازلری [۴] ایمش ہر بار تکرور قرال ضال کشتیلرہ سنوار اولوب بو جای فرح آباد

(۱) ب ، س : لیجسی . ط : لبحسی . ک : لحنشی (۲) ب ، س ، ک : صابوح (۳) ک : سیلہ سیف (۴) ک : خیابانلری

در بیان فتوحات قلعه غازی اورخان قولی یعنی قصبه معمور و آباد و شہرین خیره بولی

ابتدا بانیسی بقول روم یانوان دیمودوقا قلعه سی صاحبی دیمو و دوقه نامان برادرانلر
اشتراک سوی اوزره بنا ایتمشلردر نیجه دولتدن دولته دوشوب آخر کار معجزات
سیدالاولین والآخرین فخر انیا برکاتیلہ سنہ ... تاریخندہ [۱] اورخان غازی عصرندہ
بدست سلیمان بشہ [۲] ابن سلطان اورخان و با اعانت قرہ اجہ یعقوب و صاری خوچہ و قرہ
خوچہ و قرہ مرسل و قوچہ الی بک و قرہ فوچہ و قرہ طیغان [۳] و قرہ طازقر نامان ...
عدد [۴] قرہ قوچہ قرہ فوچہ لہ ایلہ ابتدا سلیمان بشہ قپوداغندن کیکلرایلہ بسم الہ [۵] ایلہ
خاک رومہ کچوب ابتدا ایپ صلائی فتح ایدوب ابتدا صلاحاتی آندہ ادا ایتدکلرندن ابتدا
صلا قالمشدر [۶] بعدہ اندن سکر دوب یتمش نفر قرہ قوچہ لہ بوخیره بولی قلعه سن محاصرہ
ایدوب فتحندہ عسرت چکدیکلرندہ « نیچہ اولور وقت دار قلعه فتح اولمادی » دیدیکلرندہ
غازی سلیمان بشہ « فتح خیری یولیدر » [۷] دیدیکلرندہ بامر خدا قلعه امان ایلہ فتح
اولوب اسمنه خیری بولدن غلط خیره بولی دیرلر وجہ تسمیہ سی بودر اما بو قلعه دن
غزاة مسلمین اولقدر مال قارونہ مستغرق اولوب اول قدر کونا کون اقبشہ فاخرہ و مال
غنایملر الوب بوشہردہ متمکن اولوب وافر خیرات و حسنات ایتدکلرندن دخی خیری بولی [۸]
دیو تسمیہ ایتمشلردر حالا روم ایلی ایالتندہ ادرنہ بوستانجی باشیسی حکمندہ ایکن حالا
یوشہردہ آل عثمانک نیچہ بیک قطار دودلری مشتاسی اولوب بو قدر کاربان سرای دوه
آخورلری اولدوغندن حالا درکاه عالی امراخور اغالرینک حکمندہ اولوب خاص هایون
طرفدن ساربان باشی و شتربان باشی حکومت ایدریوزاللی اچہ پایہ سیلہ شریف قضاء قدیمدر ناحیہ سی
... قرادر بعدالفتح قلعه سن جابجا منہدم ایتدیلرکم بردخی گفار مستولی اولمغہ طمع اتمیہ
ملاحظہ سیلہ سورینی برباد اتمشدر حتی جمہ اسلامبول اطرافلرن ابتدا فتح فتوح ایتدکلرندہ
بویلہ منہدم ایدرلر ایمنس زیرا اول زمان آل عثمانک قوت و قدرتتری یوق ایدیکم فتح

(۱) ب ، س ، ک : ۷۵۹ تاریخندہ (۲) پ : پشہ (۳) ب ، س ، ک : سقالہ ط : طبقان
(۴) ک : یتمش عدد (۵) ک : بسم اللہ (۶) دوغروسی (ادا ایتدکلرندن نامی ابتدا صلا دن غلط
اولہرق ایصلا اولشدر) اولمیدر (م) (۷) ک : فتح خیری بولدر . ب : فتح خیری یولیدر
(۸) ک : خیره بولی

رابع) ادرنہ ساکن اولدن برو دوردد ویزان حماملر و سکز عدد جامعلر و قرق عدد محلہ مساجدلری و یدی عدد [۱] سرای عظیملر و اولر و نیجه یوز دکانلر بنا اولنوب علی پاشا چارشوسنده زفت و قطران و عربہ العدملری [۲] و عربہ تکرلکلری فروخت اولنوب اندہ اونراچہیہ بر دکاننده کمسه او طورمازکن شمدی چارسو ایچره اوموز اوموزی سوکیوب جمیی لعل و یا قوت جواهرات بو علی پاشا چارشوسنده فروخت اولنوب بر دکاننده بہر یوم بر ایکشر غروشه کراہہ او طورولوب شہر ادرنہ اویلہ عمارستان اولمشکم دیلر ایلہ تعبیر و تحریر و تسطیر اولتماز و جمیع اہالیسی اعیان کبار اولوب جملہ سمور کورکلر کیوب ہر اصنافندہ آدملر صاحب مرتبہ اولوب عنقا اولمشلر بعدہ بو شہردہ اون ایکی کوندن سکرہ صاحب دولت و کثیرالمروت افندیمزدن کریددہ کی عہد و میثاقز اوزرہ حج شریفہ مصر نادرہ لعصرہ ابراہیم پاشا افندیمزدہ کتمک ایچون مکتوبلر و منزل امرلری و برکیسہ خرج راہ و بر کیلان اسب سیاہ احسان آلوب وغیری وزرا و وکلا و اعیان کباردن احسان و انعاملر آلدق خصوصاً یکیچری اغاسی عبدالرحمن پاشا افندیمزدن یتیم عدسردارک مقررنامہ لرن و یوز آلتون خرج راہن آلوب جمیع احباب ایلہ و داعلشوب جہان قدر مال فراوانلر و نیجه دونلق آقشہ فاخرہ لر و کالای نادرہ لر بند [۳] ایدوب

ادرنہ دن اسلامبولہ روانہ اولدوغمزمنازللری عیان و بیان ایدر

اولا ادرنہ دن چیقوب قبلہ طرفنہ کورته [۴] صحراسنہ توجہ ایدوب صولاق چشمہ سن عبور ایدوب اسلامبولک اولو یولن صولیزدہ قیوب اندن قلعہ ایلبکی بوغازی صانغزده نمایان قالبوب ۷ ساعتہ معمور و آبادان قرا و چقتلکلر ایچرہ عبور ایدوب

قریہ ہوندی

ادرنہ قاضی خانجی زادہ نک چقتلکیدر سکسن اولی و بر جامعلی مسلمان کویدر اندن ینہ جانب قبلہیہ . . . ساعتہ آبادان کندلر کذر ایدوب و صحرای ایا داغلر ایچرہ معمور و مزین محصولی قرالری و چقتلکلری عبور ایدوب

[۱] پ، ک: و یدی بوز عدد [۲] ک: اجاچلری . پ: العشرلی . ط: الفتلری .

س نسخہ سی دە بویله فقط نقطہ سزدر [دوغوسی (آلتلری) اولق ممکندر (م)] (۳) ک: پیدا

(۴) ک: کوربہ . پ ، ط : کورنہ

هم قنديه فاتحي اولدك وهم مانیه ولايتي كجي بر ملكه آل عثمان پادشاهني مالك اتدك «
 دیدیکمده سرور وصفاسندن آت دیوب تلخیصاتلری کیدوب [۱] کندولر دخی سعادتلو
 پادشاهه روانه اولوب حقیری معاً حضور پادشاهی به کتورور کن باغچه خاصده حقیره آداب
 مجلسی سهل اشراب ایدوب ایلدرم [۲] خان قصرنده پادشاهه واروب مفتاحلری ومانیه
 قلعه سی تصویرلرن حضور پادشاهه قیوب پادشاه عالیشان حضرتلری مفتاحك صفاسندن
 وقلعه نك اشكال رسمندن حظ ایدوب « بیرنه کوزل مهابتلی [۳] قلعه آتمشله » دیدکده
 صدراعظم « قلعه فتحی موژده سیله مفتاحی کترن وبو قلعه تجریر ایدن ملك احمد پاشالی
 اولیا قولیکز قندیه غزاسنده بزمله بیله ایدی بعدالفتح مانیه کوندردم شمدی بونده دره
 دیدکده سعادتلو پادشاه ایدر « اشته حکمتی لقماندن خبر آلوب سویله دلم » دیدکده همان
 سلاحدار اغا کلوب « کل بری اولیا چلبی » دیوب اوچ کره پرتا ایدوب سر بر زمین
 ایدوب ایتم

آفاق شها معدنك نوری پرایسون خورشید کبی انجمن دهره چراغ اول
 دادار جهان الیسون عالی سنسز هر قنده ایسک پادشهم دنیا ده صاغ اول

دیوبی باکوبی پروا بوابیاتلری بالتمام ترنم ایدوب ونیجه کونه دعاوشنالر ایدوب « پادشاهم
 جهان دوردجه صاغ اولوب الحمدلله دوام دولت پادشاهیده قندیه قلعه سی کبی سدیا جوج
 وسد اسکندر وقلعه قهقهها مثال بر سدمتین قلعه فتحنده بولوب ابتداء فتحنده اذان
 محمدی اوقومناق بو عبد احقره میسر اولوب اندن مانیه کبی بر بی امان دربند جالندر
 ولایتی فتح ایدوب بواشکالده بناء عظیم قلعه سیوب بویلد بر کونه تصویرن یازدم الی انقراض
 الدوران دست اسلامده مابد اوله « دیوب خاموش باش اولدم الحاصل وقت غروب
 وارنجه کامل اوچ ساعت لاابالی کلماتلر ایدوب هر سؤالرینه جوابلر ویروب حقیره اوچوز
 التون احسان ایدوب صدراعظم ایله سراینه کلوب اول کیجه سرایده یطوب علی الصباح
 بر سمور خلعت فاخره و بر قات لباس نادره کیدروب ادرنه شهرنده کامل بر هفته
 اوچ کره حضور پادشاهی به واروب هر کیجه صدراعظم ایله صحبت خاصلر ایدوب مانیه دن
 صکره سیاحت ایدیکم یرلری سؤال ایدردی بعده نیجه اعیان کبار افندیلریمزله کوروشوب
 جان صحبتلری ایدوب ینه ادرنه شهرن سیر و تماشایه مشغول اولدق (درتمه شهرانکیز شهر
 ادرنه) مقدما بو شهری کوروب تجریر ایدی کمزدن زیاده شمدی بو (سلطان محمد خان

[۱] س ، ک : تلخیصی ایلری کیدوب [۲] پ ، ک : ایلدرم [۳] ک : متانتلی

منزل قصبه چرمن

بو دخی سنه ... عامنده [۱] بالاده سنجای بکی تختی اولدوغی جمله عمارتیه ماوقعی اوزره تمیق اولمشدر اندن قالقوب ۴ ساعت شرقه کیدوب ینه نهر میچی جسردن گذر ایدوب (تکیه حمزه بابا سلطان)ی گذشت ایدوب دوز صحرا ایله ۲ ساعت [۲] کیدوب

اوصاف منزله که شهر عظیم و تخت ثانی قدیم محمیة ادرنه

بوسواد عظیم دخی سنه ۱۰۶۲ تاریخنده جمیع آثار بناری وبانیسی وحاکی و جمیع عمارستانلریله بالاده کی جلد ... ده مفصل مشروحدر نه مرتبه محروسه کیر اولدوغی بلنمک ایچون مراد اولنور ایسه بالاده فهرستلره نظر اولنه اما نیجه کره بو شهر عظیمه اوغرایوب ذوق وصفالر ایدوب تماشالر ایتمشدک اما شمعی سیر و تماشلا ایتمدن در جنک اول ادرنه شهرنده مانیه سفرنده سردار میز اولان قبودان کوسه علی پاشانک قپوکتخداسنه دوغری واروب مکتوبلری میزی وروب همان اول آن حقیری صدر اعظمه کتروب ملاقات اولدوقده کپروولی زاده فاضل احمد پاشا حضر تلرینک زانوسن بوس اند کده «بیره صفا کلدک اولیا» دید کده ینه دست بوس ایدوب علی پاشانک و زکریا افندینک وسائر اعیان ولایتک جمله مکتوبلری و عرض محضر لرن ورد کده «شمعی پاشا نه محله در» دید کده «حالا سلطانم مانیده ضرنطه قلعه سنی تمام ایدوب ایکی قلعه دخی بنا آتمکیچون اول جانبلیری محافظه ایدوب حال حقیر ارن اولدوق ایچنده بش عدد سنجاق عسکر لرن فرمان پادشاهی اوزره مانیه محافظه سنه سوروب شمعی حقیر حضور شریفه کلدیم» دید کده «هله مانیه غزاکز مبارک اوله» دید کده «سلطانمک همت علیه سیله قندیه قلعه سی فتح اولندوغندن مانیه کفاری سلطانمک طنطنه سیله سیفی خوفندن امان دیوب قلعه ضرنطه وردیلر یوخسه بریده مانیه ولایتی قانده قان ایچنده کوروزدی» دیدیم «یا قلعه نیجه مجدداً بنا آدیکز» دید کده همان قویندن مانیه قلعه سنک ویتمشیدی پاره قرالرینک اشکالری واسه ایلرله تحریر ایتمشدم میدان محبت قویوب بو اشکال خیال پسند قلعه جمله در و دیوار و طایبه لری وجامعی مساجد و مدرسه و تکیه لرینک اشکال و نام و نشانی تصویرن کورد کده «الهی بر خوردار عمر اول» دید کده زهین بوس ایدوب قلعه نک مفتاح لرن زردوز کیسه ایله الینه وروب «غزاک مبارک اوله کم بو سال غراده

[۱] ط : غایتنده ب : عامده [۲] ب ، ک ، ط : ۳ ساعت

خرابه مؤدی اولوب بر قاق حجره لری بر قاق اولری قالمش اندن قریه (ا کده بوی)
حقیقت الحال ا کده اغاجلری جهانی زین اتمشدر و (قریه کوتوکللی) ادرنه شهرینه
کوتوک و کمور جمله بوندن کیدر و عثمان بابادن بومحله کلنجه... ساعت کامل عجب یاغورلر
و چامورلر چکدک اندن ینه جانب شرقه کیدوب

قریه علی بابا تکیه سی

بوعزیز مرحوم دخی عثمان بابا سلطانک خلیفه سی در یکریمی اوطوز قدر عبدالانلری
وار اوقافلری اولیوب هان قناعت تکیه سی اولدوغندن صبح و مسا جناب باری فقرالرینک
نققلرین ویرر سورة... (و مامن دابة فی الارض الاعلی الله رزقها) نص قاطعی اوزره
فقرالرن رب العباد یدوروب ایچروب کیدوروب قوشادب پرورش ایدر و بو عبداللر
دخی یدی ترک کچه کلاه بوزدغانی کسبت و تاج رواج کیرلر و دائماً (شیء لله) [۱] ایله
کینلر عثمان بابادن برو بونلره ایله نفس اولتمش امانه جمله فقرالری یاغنی اسمنه مظهرلردر
و جناب باری [۲] البته هر یوم بو تکیه فقرالرینه برر قیون قربان کلک مقررردر وینه
هر طرفدن صدقه و نذرات و احسان و انعاملر ا کسک دکلدنر وینه آینده و رونده لره
نعمتلری مبدولدر اندن انی کچوب نیجه یرلر عبور ایدوب (قریه قروشلی) اندن (قریه
فندقلی) اندن (قریه دنکللی) و بوقرالری... ساعتده [۳] عبور ایدوب ینه باران رحمتی [۴]
کچرک کیدوب (قریه دربند) بلغار و روم کفره سی کوی و خاصدر اندن بر ساعت کیدوب
ادرنه نک اولو یولینه چیتوب

قصه جسر مصطفی پاشا

مقدما سنه... تاریخنده نیجه کره جلد... ده مفصل مرقومدر اندن ۲ ساعت شرقه
کیدرک چامور دردندن اولو یولدن صاغ طرفه اولدره دن دوز یولره صاپوب نهر میحی
عبور ایدوب جسر عظیم اردمزده قالب بزله باش یوقارو جنوبه ۱ ساعت کیدوب

[۱] ک: شیئ الله [مشهور و موافق بودر (م)] [۲] ادوغروسی (و جناب بارینک عنایتیله) اولمیدر (م)

[۳] ک: ۶ ساعتده [۴] برنجی حرفی نقطه لی ز اولق دهها مناسبدر (پ) نسخه سی نقطه سز ایسه ده

(ز حمتی) اوقونه بیلیر (م)

خام اوزره التون ولاجورد ایله تحریر اولمش حسن خطلر ایله تحریر اولنان تاریخی بوبله در « بنی هذا [۱] العمارت مرقد سلطان الفقرا [۲] حضرت عثمان بابا و غازی محال بك روحیچون و اوغلی ایکی یورکلی علی بك روحیچون الفاتحه سنه ۹۱۲ » [۳] الحاصل بومیدانلر برپادشاه دیارنده یوقدر مکر اناطولیده قیر شهرنده سلطان حاجی بکتاش ولی آستانه‌سنده اوله الی انقراض الدوران معمور و آبادان اوله بحق حضرت رحمان و بو آستانه‌ده هر کیجه آینده ورونده کانلردن شب وروز ایکیوز و اوچیوز آتیلر و نیجه یوز پیادکانلر اکسک اولیوب جمله پاره‌نه و سر برهنه عبدالان خدا کوچکلریله جمله مسافرینه جان و باش اوزره خدمت ایدوب چول و طوبره و قهوه ابرینی و طنجره چیقارتمادن مطبخ کیکا ووسدن نیجه کونه نعمت نفیسه‌لری یدیروب ایچروب قوندروب کوچورلر اما سلف پادشاهلری بو آستانه‌یه همت نظریله نظر ایدوب درختستان کوهستان قورولری ایچره وییلا لرنده اون ایکی بیك عدد صاغ مال قیونلری و بوقدر صغری و جاموس و آت و قاطر و طایلاقلری واردر غیری کونه اشیای اوقاف‌تلری اکه کوره قیاس اوله خلاصه کلام بودر کاهک آب و هوا سندن وارباب معارف جانلردن حظ ایدوب بر هفته مکث ایایوب عزیز مرحومک روح شریفیچون بر ختم شریف تلاوت ایدوب جمله روم ارنلری جانلردن برر هدایالر آلوب اندن جمله احباب ایله و داعلشوب شرق طرفه ینه شهر معدن کنار نیجه کیدوب ۱ ساعتده قریه قونوقچی اندن قریه تا تبارلی اندن

پاشا کوی

بر قله‌لی و برجامعلی مسلمان کویدر عثمان بابا تکیه سنک ناظری اولان ... پاشا زاده لر پاشا کوینده ساکن اولدوغندن پاشا کوی دیرلر اندن (قریه حصارلی) اندن

قریه اناباجی

زمان قدیمده (اناباجی) نام بر مصاحبه خاتونک تکیه‌سی ایمش مرور ایام ایله سهل

[۱] ك: بعضی [۲] ب: مرقد سلطان فقرا [دوغروسى (بنی هذه العمارة لمرقد سلطان الفقراء) اوللیدر برده بو عبارده اكسيك قالیور از جمله فعلك قاعلی ذكر ایدلیور. ديمك که بو عبارده بر عریجه کتابه نك بر بارچه سیدر بوندن اشغیسی تورکجه اولوب بو قاریسیله علاقه‌سی یوقدر. بو تورکجه عبارده کوستر بورکه بو کتابه غازی میخال احقادندن بریسی طرفندن یازدیرلشدر (م) [۳] شو تاریغ کوستر بورکه توربه چوق صکره پایلمشدر مکرکه کتابه عمارت ایچون یازدیرلش اولسون (م)

ایله ملمع و معطر اولمش بر قبر منورد درکم جمعی زوارانک دماغلری معطر اولوب جمیع سلف پادشاهلری و جمله آل عثمان وزرالری و جمله قرم خانلری و قرم سلطانلری برالتونلی و جواهرلی و کومشلی مرصع قنادیلار و کونا کون مصلوبات آویزه لری بو آستانیه هدایا کوندروب بو قبر شریفی اولیه تزین اتمشدر درکم دلار ایله وصف اولماز وبالذات کندولرینک مبارک پای پوشلری و مبارک عبادن خرقه پشمینه لری و سجاده و علم و طوغ و سنجاغ و بیراغ و میل قدومی [۱] و نقیر و نقاره و زبللری و تسبیح و عصاسی و نعلین شریفلری و بوزدغانی [۲] ویدی ترک کچه کلاهی مبارک سر سعادت لری اوجنده بر تخت عالی اوزره دورر و جانب اربعه سنده کونا کون یادکار ذی قیمت مطلا جکراغ [۳] مصنعلر و سیم و وزر اوانی شمعدان و بخوردان و کلابدانلر ایله مزیندر و کونا کون ذی قیمت حسن خط کلام شریفلر اطرافنده رحله لر اوزره علی الترتیب دیزیلوب جمعی زواراناس تلاوت قرآن ایدر لر و نیجه بیک ذی قیمت کالای متاعلر وار کم بر آستانه ده اولیه یادکار لری یوقدر مکر بغداد ایچنده حضرت عبدالقادر کیلانیده و بغداد طشره سنده حضرت امام اعظمده و ایکی مرحله بعید امام حسینده اندن اوچ مرحله بعید امام علی آستانه لرنده اولیه زینت اوله اما بو عثمان بابا قبری آنلردن مزیندر دسم کذب دکلدن زیرا بونده اولان حسن خط کلام عزت لری بر آستانه ده کوردمدم و بوقبه مهبط پر انوار عثمان بابانک طشره قیوسنک اوکنده کمر عالیلر اوزره بر کوچک قبه جکی دخی واردر جمع الناس یریدر اول قبه نک چار گوشه دیوارینک صحیفه روبه هر کل سیاخان روم برو بحارک بر کونه یادکار خط لری و کمر [۳] جانلرک زردسته و قباقلری و کشکلری و صابان داوودی و پالهنک موسوملری و نیجه آویزه شیلری وار حقیر دخی کستاخانه جلی خط ایله روی دیواره « مرحوم ملک احمد پاشالی سیاح عالم اولیار و حیچون الله رضا سیچون الفاتحه سنه ۱۰۸۱ » دیو تحریر اتم روم و عرب و عجمده و بلخ و بخاراده البته هر جامع و خان و عمارت و تکیه کاهلرده و الحاصل بواللی برییل سیاحت ایچره اون سکیز پادشاهلق یرلرده البته و البته اوستمه التزام مالایلم ایدوب خط نامستکر همزله بر فاتحه رجا ایدوب تحریر ایتشدر درکم کورن عاشقلمه خفی دکلدن و بو عثمان بابا عزیزک مرقد شریفلرینک عتبه علیاسی کمری اوزره بر چار گوشه بیاض مرمر

[۱] دوغروسی و طبل و قدومی (اولق بمکندر (م) [۲] ک : بوز دوغانی [بو لفظ اسکی کتابلرده بعضاً (بوز طغان) شکلنده کورولمکده در فقط کرک، دالک، کرک طانک اوزرینه فتحه حرکه سی قویورلر (م) [۳] ب، ک : چراغ

انک اوغلی بو عثمان بابدرکم حسیب‌النسیب عرق طامردن اولوب سادات کرامدن اولدوغنه شک و شبهه یوقدر ابتدا بلخ و بخارادن کندولر حاجی بکتاش ولی حضر تلی ایله خواجه احمد یسویدن مأذون اولوب آل‌عثمانه امداده کلوب اورخان غازی ایله بورسسه فتحنده بولوب بعده انک عصرنده اورخان غازی اوغلی سلیمان پاشا ایله مشورت ایدوب سلیمان پشه‌دن مقدم اوچیوز نفر فقر‌الریله ابتدا بو عثمان بابا دیار رومه قدم بصوب تفت و قدوم دو کرک و کلبانک محمدی چک‌کرک علم و طراق [۱] و سننجاغ و بیراقرن آچراق دوغری ادرنه قرانته بولشوب رومده سیاحت ایدر و قدم باصدوغی یرلر «جه‌الاسلام دیاری اوله» دیو دعا ایدردی و روانلی [۲] کافرستاننده اضپانیه و نمسه و دوتقار قیز و دانیمارقا و ریم پاپا و پارس و لایتلرن کشت و کذار ایدرکن «الهی اسلام دیاری اولوب کنیسه لر معبدکاه مسلمین اوله بعدالالف مائه» [۳] دیونفس اتمشدر درالحاصل اولوسلطاندر و خیلی معمر اولوب ینه سیاحت ایله رومه کلوب سنه ... تاریخنده غازی خداوندکاره کلوب ادرنه شهری فتحنه ترعیب ایدوب مراد غازی عثمان بابا سعئله [۴] ادرنه قلعه سنن فتح اندکده بیله بولنوب عثمان بابا مقدهما سیاحتده بو نظرکاهی بکنوب بو محله بر آستانه انشا اتمک مراد ایدندکده مراد خان غازی نطق دررباریله عثمان بابا الینه دست آویز خط بلیغ یرلیغ شاهیلر و روب «وارفتح اتدیکنک یرلرک بر لطیف یرنده تا کوزوک اردیکی یرلردک سنک وقفک اولسون» بیوردقنرنده عثمان بابا دخی جهله فقر‌الریله دف و قدوملرن چالراق بو محملره کلوب دست کافردن فتح ایدوب قوت نظری و قدرت بصری یتدیکی یرلره وارجه حدود طرح ایدوب بو کوهستان چمنستان ایچره کلبه احزانلر ایدوب اوچیوز فقر‌الریله بو خیابانده نیجه بیک صحبت خاصلر ایلوب بعده اعانت مرادخان اول ایله ابتدا بر مفید مختصر تکیه‌کاه آل عثمان ایدوب بعده کندولرده غزا ماللریله نیجه بیک آثار عظیملر بنا ایدر عاقبت سنه ... تاریخنده ارجعی الی ربک امرینه رام و فرمان بر اولوب فانی جهاندن رحلت و باقی سر ایدر قرار اندکده جسد شریفن بونده کی آستانده دفن ایدرلر (دروصف قبه آشیان پرانوار) بر قورشوم اورتولی قبه سرآمد کارگیر بنای عالی ایچنده آسوده اولوب مشک عمرخام

[۱] ک: صراف [متن کبی ده بوده معناسزدر دوغروسی (علم طشیراق = علم طاشیه‌رق)
 اولوق ممکندر (م) [۲] دوغروسی (روم ایلی) اولوق ممکندرکه مابعدی ایله برابر دوغروسی (روم
 ایلی کافرستان و اضپانیه . . .) اولبلدر (م) [۳] دوغروسی (بعدالالف والمائه) اولنیدر (م)
 [۴] ک: سببیه [منته کوره (سعئیه) کله‌سی ده فنا دکلدر (م)]

عرض معرفت ایله ید طولاسن عیان ایتک ایچون بو میدانک طوان منقش حلکاری
 قبه عالیسنی در کسزدور غوروب بویله واسع میدان عظیم ایچره اصلادرك یوقدرهان برطوانلی میدان
 عظیمدروبو میدان اورتاسنده رخام عبرتمون فرش اوزره نیجه یوز عددالتون یالذلی چراغلر
 و بخوردان و شمعدان و کلابدان و جمره لر وارکم هربری ایکیشر آدم قدی قدر چراغلردر
 و هرکس ینه برر دولابه مالک اولوب پوستلری اوزره رفیقاریله اوتوروب تلاوت قرآن
 و معارف ایمان بخثلی ایدوب و بعضی کونه کون معرفتله اجرا ایدوب یوز پارلی
 صدفکاری مصنع قاشقلر و زردسته و کاسه لر و کشکلر و قره چالی و زیتون و چمشیر کوکلرندن
 قاشقلر وارقه قشاغیلری و نیجه بیک کونه درویشان معرفتله نندن شیر ایجاد سحر اعجاز
 ایدوب آینه و رونده نلرک اعیان اشرفلرینه معرفتله نندن هدایا لر و روب هرکشیدن احسان
 و انعاملر آلوب کفاف نفس و خرقه بها ایدینلر و بو میدانک ایچی صافی بیاض و براق
 مرمخام دوشه لیدر اولیه میدان واسعدرکم ایکی بیک آدم آلوب شب و روز اوچوز
 عدد پوست نشین صاحب سجاده فقرالری سا کندر و صاحب طریق پیشوا (شیخ علی
 بابا) اوجاق باشنده وقع و وقار ایله اوطوروب و بو استانه جاریه سیله [۱] ضبط و ربط
 ایدوب اورادواذ کارینه مقیددر و غیری فقرالرخه هربری برکاره مأمورلردر و بو میدانک
 قیوسنک عتبه علیاسی اوزره تحریر اولنان تاریخی بودر

یحیی پاشا اوغلی محمد بک [۲] روحنی یاد ایلیه [۳] الفاتحه [۴] سنه ...

(در مشهد زیارتگاه مهبط پرانوار حضرت عثمان بابا قدس سره) اولازبده الاحباب
 قدوة الاحباب قطب ملک ولایت مهبط یفطه [۵] اجابت عامل عالی مایه حاصل عمر کران مایه
 زبده اولیا عمده اصفیا یعنی الشیخ طریق آل عبا (حضرت غازی عثمان بابا) بالذات حضرت
 ترک ترکان (خواجه احمدیسوی) حضرتلری بونلرک کنبه لرن غازی عثمان بابا بیور مشلر ایدی
 انکچون مدت مدیده عمر عزیزلری غزا ایله کچوب سیاح عالم ایدیلر (درستایش مناقب
 عزیز مرحوم) بالذات بو عثمان بابا سلطان عرق طاهر سلاله آل عبادندرکم [۶] موسی
 کاظم حضرتلرینک یدنجی اوغلینک اوغلارندن سید علیدر انک، اوغلی سید حسام الدیندر

[۱] ک: حاربه سیله [۲] یا کلیددر دوغروسی (محمد بک) اولیدر (م) [۳] ایلیک =
 ایلیک (اولیدر (م) [۴] بو مصراع (ایلیک) لفظنه کوره (۸۸۵) کوستریور (م) (۵) ک: نقطه
 [متن کی بوده یا کلبشه بکره یور دوغروسی (مهبط و نقطه اجابت) اولبق ممکن ایسه ده اک
 مناسی (محیط نقطه اجابت) اولقدر (م) [۶] بوراده بر (جدی) کله سی لازمدر (م)

بو تکیہ کاهہ بر آثار عظیمہ ایدوب عمارستان جملہ آثار بناری رصاص خاص نیلکون ایہ مستور و جملہ التون علملرہ معمور اولوب بومذکور بایزید ولی قصرینک مثلی دیگر روم دیاری تکیہ کاهلرنده یوقدر مکر دیار ایران زمینده مثلی امام رضانک مشہد عظیمندہ اولہ (در صف مسکن میدان فقرا) بو مذکور بایزید ولی قصرینک قرشو جانبدہ کار قدیم عبرتتا بر فقرا میدانی وارکم ایٹنہ بش آلیوز قدر فقرا آلور بوکہ قیش میدانی دیرلر بر عجایب مهمال خانہ سرای درویشاندرکم اطرافندہ نیجہ یوز دولابلر واردر ہر دولابک بر درویشی اولوب پوستی اوزرہ جلوس ایدوب طاعت و عبادتہ مشغولدر قوسی بر سرای عظیم دروزہ سی کبی واسع اولوب بو میدان ایجرہ عربہ لر ایہ اودونلر کلوب اوجاقده آتس یانوب اطرافندہ جملہ فقرالر جمع اولوب ہر کس قصہ دن حصہ دیو سرگذشت و سرانجاملرن نقل ایدوب کونا کون مباحثہ علوم شعریہ و نیچہ کونہ توارینخر قراءت اولنوب جان صحبتلری ایدرلر و نیچہ قربانلری کباب ایدوب و معمیر و مسک حلوالر بشوب نصف اللیلہ جملہ احبا طعاملری سیوب صاحب الخیراتلرہ خیر دعائر ایدوب بعدہ اوج کرہ کلبانک محمدی چکوب ہر کس پوستلرنده مرکز لرنہ و نیچہ جانلر صومعہ لرنہ روانہ اولورلر الی ہذالآن بو قیش میدانندہ آتی آی بوترتیب اوزرہ طاعت سبحان ایدوب صحبت خاص الخصاص ایدرلر (درستایش میدان بحار یایستان [۱]) مذکور قیش میدانہ متصل صاحب الخیرات یحیی پاشا اوغلی محمد بک اسکوب شہرندن کلوب عثمان بابا ہمتی چون بر یازہار میدانی بنا ایلشکم مثلی همان قرہ دکز ساحلندہ وارنہ شہری ایہ بالحق نام قصبہ مابیندہ کی باط اووا ہرہ سندہ (اق یازیلی سلطان) آستانہ سنہ بکزر بودخی آنک کی اسلامبولدہ غلطہ قہ سی کی اوج آسما سرچکمشدردو آرا مداریدی عدد گوشہ قالین و متین کار کیربنای سر آمددرکم بر سوری کلاہ مثال تختہ قہ اوزرہ قورشوم اورتولی وایکی آدم قدی عالی التون یالذلی عملی قہ سر آمدلی میدان بہاردر اما اولقدر واسعدرکم وقت سخرده بز طرفدہ اولان جانلر اوتہ طرفدہ اولان انسانلری کوچیلہ فرق ایدر غریب علم معماری استاد سلف کاری وار مقبورن صرف ایدوب

[۱] ط: میدان بحارستان [۱] کلاشیلورکہ (بحار) یا کلشدر دوغروسی (بہار) اولمیدر۔ یوقاریکی میدان قیش میدانی اولغلہ بورادہ کی میدان بہارویازہ مخصوص اولدیغندن متتک دوغروسی (میدان بہارویایستان) اولمیدر۔ واقعا یازمعناختہ اولان (یائی) کلہ سی تورکجہ اولوب قواعد جیلرہ کورہ بوندن (یایستان) یایق دوغری دکلسہ دہ مؤلفمز اوکی لسان قواعدیلہ مقید اولیور۔ معافیہ فارسیدہ یازہ (تابستان) دینلیدی ایچون شورادہ کی عیارہ نک ایدو غروسی (میدان بہار و تابستان) اولمیدر (م)

یشیل قطیفه مثال چنزار و چراکاه بر قلعه مثال کارگیر بنادر دیواری پادشاهانه سرای
 عظیم مثالی وقصر کونا کونلی وشاهنشین وقاعه لر ومطبخ کیکاووسلی ونیجه کلارجره لی
 وکونا کون میدان مزینلی ومهمان خانہ لی ومتعدد اصطل عنتری وقبری آخورلی
 وکوان وجاموسان وبغلان وچندران آخورلی وصمان وشعیر و سائر لوازمات مخازنریله
 آراسته اولمش آثار بنالردر ومعبدکاه سلاطین ماضی جامعی ومسجدی درس خانه مکتبی
 وبر حامی وکونا کون میدان ومهمان سرای آینه ورونده درویشان ذیشان مردمیدان
 حجره لری ومتعدد اشبالریله عمار اولمش عظیم شهر مثال بر باغ ارمستان آستانه درویشان
 ذیشان درکم باغ وبانچہ سی ونیجه حوض وفصقیه وشادروان وفواره سی پرتاب ایدوب
 نیجه چاه مالری ونیجه چشمه ساراب حیاتلری وجرید میدانلی حوالیلری ایله زین اولمش
 برخانقاه عظیمدر جمله آبری اول میدان محبتده سلطان بایزیدولی ولیلرودلیلر وفقرالرحمی
 اولماق ایله بو وادی چنزار ایچره یدی کوشه بوزدغان کلاهی کسبتی کبی یدی ترک
 بر قصر خورنق عالی انشا آندرمشکم یدی اقلیمدن نشان ویرر دللر ایله تعبیر
 وقلملرله تحریر اولماز الحاصل بو قصر زیبانک جانب اطرافنده قرق عدد قپولری
 وارکم قرقلره مقام اولمی نشاه سیدر وبوقصرک ایچی صافی یشم حره قانی ومرمر
 صماقی وانواع فصوص مقوم محکوک وکونا کون رخام عبرت نمونلر ایله معکوک و معقود
 قلمشدرکم کویا هند صدفکاریسی کبی فرشلی دوشنمشدر و قبه سر آمدینک اطرافنده
 اولان طاق رواق طمطراقلرندہ عمق منجوقلر و بیاض وسیاه واجر کون وغیری کونا کون
 احجار ذی قیمتلر ایله هر بابی مزین اولوب سر و خشبی طوان قبه سی نقش بو قلمون
 عبرت نموندرکم قل قلمن چکمکده فرنک مانی و عجم بهزاد و شاه قولی نام نقاش بناملر
 بر قل قلم چکمده عاجزلردر و کونا کون مرمر صماقی اسطوانه لر ایله آراسته اولمش
 بر کاخ مذهب و مصنعدر و میدان محبتده بر شادروان فواره سی پرتاب ایدوب تا قبه یه
 متمیدر و جانب اربعه سنده کونا کون روزنلرندن اطرافنده کی گوهستان نخلستان
 کل کستان ایچره کونا کون عندلیانلرک هزار هزاران نعمات خوش الحان توالری استماع
 اولنوب ارمستانلری جمله تماشیا اولنور و بو نزهت آباد قصرک اوستی سر و مثال بر
 سر آمد قورشوم اورتولی قبه نیلکون اوزره التون ایله مظلا اولمش بر علم سر آمدی
 وارکم بر قناق یردن شعشہ سی آدمک چشمن خیره لندیرز و جمیع سلف پادشاهلری و
 صاحب الخیرات وزرا ووکلا واعیان ولایت بو عثمان بابا سلطان روحانیقی حاضر اولمیچون

و بودہ تاموشتالی ییلاسنندن تا حرم تلق [۱] خانی غریبندہ نہر مریجہ مخلوط اولنجه بودہ دور [۲] یوز یکر می کرہ یکر می [۳] ساعتک یرده عذاب الیم چکرک کچیلر غیر ی یول یوقدر ایکی جانب لری شاهن یووالی قیالدر کم سعادتلو پادشاهک شاهین جی باشیسی حکمنده اولوب بو قیالرده باشقه دیدہ بان صیادلری وار کم کندرله قیالردن آدملر اینوب شاهینلری آشیانہ لرندن صید ایدر لر تماشا کاهدر صعب درہ اولدوغندن بی آدم بودرہ کچہ کچہ یبزار اولور اما غنیمت ومعمر درہ لر در اندن کیدوب

منزل قریة قنقلی

قرق عد صاز اورتولی مسلمان کویدر بر جامی وار کرہ متلی و کار کیر منارہ لی زعامت کویدر و جانب اربعہ سی خیابان عجم مثال سایہ دار قویاخ عظیمدر اندن ینہ مذکور نہر معادن کنارنجه ۲ ساعت کیدوب

قریة الیاس

بر معمور مسلمان کوی وزعامتدرو کویدن نیم ساعت ینہ اول معدن درہ سی ایچرہ کیروب

وصاف منزلکاه آل عبا یعنی تکیہ فقرا ی حضرت عثمان بابا

پیشوای طریق آل عبا و مقتدای بای و کدا و سلطان اغنیا یعنی مرشدراہ خدا حضرت عثمان بابا قدس سرہ العزیز حضرت لری بالذات حضرت حاجی بکتاش ولی خلیفہ سی فقر الرندندر... عصر نده بو خالی مسیرہ کاه معمور دہ مسکن و مأوی ایدوب قرار داده اولمشدر ہمتلری حاضر و ناظر اولہ حالا بو آستانہ درکاه معلما مذکور معدن درہ سی کنار نده ادر نہ شہر ینہ کیدر کن یولک صاغ طرفندہ بر بایر باشندہ بر دوز زمین محصولداری اوزرہ بر درختستان خیابان کون کورمز قورویستان ایچرہ بر مسیرہ کاه و جانب اربعہ سی دہادی [۵]

[۱] ك : خرم تلق [۲] ك : دورت [(دورتیوز یکر می) بو یوک بر عدد اولغله یا کلیش اولسی دہ ممکندر اکر بو یا کلیش ایسہ اوزمان دوغوسی (بودرہ دور) یا خود (بودرہ دور ایله) اولق ممکندر (م) [۳] ظن ایدرم کہ مقصد (ویکر می) در یا خود ماقبلندہ بر سکتہ ایله اوقونلیدر یوخسہ ضرب ایدیلر کبی اوقونورسہ ساعت امچون مستبعد بر عدد حاصل اولور یعنی (۸۴۰۰) ساعتک یر دولاشق لازم کلیر کہ یا کلیش اولدینی بدییدر (م) [۴] س ک نسخہ لرندہ برنجی قافک، کسری نونک کسری، ایکنجی قافک سکونیاہ حرکہ لمشدر (م) [۵] س، ک: دہاوی (برنجی حرفی دالدر)

(قریه بارداجیلر) اذن (قریه یکجه)

بویکی عدد قرالر روم ایلی ایالتنده چرمن سنجانی حدودنده در و بوقرالر موسالی [۱] چنونی [۲] کشارنده اما معدن دره سی دیرلر نیجه یوز عدد صو دکرمانلری وارد

دروصف معدن شب زرگری

بومذ کورد مر [۳] ایچره سکز یرده لعل کون قیو مجیلر شی چیقار کم بر تماشای عظیمدر بودرده اولان کفره قرالری اهلایلری جمله شب چیقارمغه مأمور اولوب سائر تکالیف شاقه دن معاف مسلملردر اما مسلملر دکلردر جمله میری مالدر کم دفتردارلر طرفندن باشقه امانتدر کم یدی پوک اچه الترامدر هر کم شب سرقه ایدر سه تجریم ایدوب حبس ابد ایدوب معدنده پای بسته دلخسته بسته زنجیر اولوب اسیر کبی خدمت ایدر بوشابدن قیو مجیلر آلوب کومش آغاردلر و عورتلر ابدنه فرج قیجیلرینه سوروب داراجق کشام [۴] ایدر غایت نافعدر واسهاله همچنان آج قازننه ایکی نخود دانه سی قدر بوشابدن تناول ایدنه ک اسهال سانی [۵] بامر خدا قطع اولور اما کثرت اوزره استعمال اتمیه یوره کی بوزار اما جمله یور کده کی قوردی قرار حتی بودره ایچره نیجه یرده شب کومه لری دسته دسته اولوب یغیلی دورور بو دره ده شب معدنی اولدوغندن جمله یرانلری [۶] اسمر کون [۷] اولوب جمله صولری ده باده همرا کبی قرمزی کون جریان ایدر اندن بر مخلوق خدا نوش اتمز سهل نوش اتسه آغزن بورشدرر انیکچون غیری صولرایله جریان ایدوب کلن بالقلر بوشب صوینه داخل اولنجه جمله سرمست اولوب طشره کناره کلوب جمله قراخلق صید ایدوب کفافلرلر اما لذیذ سمکلی اولور و بومعدن در سی و موشتالی صوی ایکیسی بر اولوب ادرنه یولنه نهر مریجه خرمتلق [۸] خانی قربنده مخلوط اولور و بو معدن صولردن یوقارو غیری بالقلر اشفی آتماغه [۹] معدن صولردن [۱۰] قورقارلر کم جمله ماهیلر موشتالی صوینده غایت چوقدر زیرا بیلادن اینر بر آب خیاندر کم موشتالی صوی دیرلر معدندن اشفی سته معدن صوی دیرلر ایکی جانی معمور و آبادان قرالردر

[۱] بر سطر یوقاریده (موشتالی) دبیله کجی [۲] ک: صوی [۳] ک: دره [۴] بلکه (کس آم) اولیدر (م) [۵] قانی [۶] ک: اوتلری [متته کوره] (باتلری) اولوق تمکندر (م) [۷] ک: احمر کون [۸] س: ک: خرمتلق. ط: خرمنلی [۹] س: ک: آتماغه [۱۰] ک: صویندن

وار ہر کونہ اصناف بولنور بعضی بربر و نعلبند و درزی کبی مسلم اہل حرفلردر اما بو واروشده ساکن اولیوب قونک قارشو طرفندہ اولور و جملہ ایکی خانی وارکم ابنای سیل ایچون کاربان سرای حسیلردر و خانلر اوکنده کی میدانہ تا کافر زماندن قالمش براب حیاندن نشان ورر قیوسی وارکم معرفدہ [۱] زنجیر ایلہ صوی [۲] چکلوب جملہ اہالی ولایت اندن نوش ایدوب دفع عطشان ایدرلر زیرا قس کونلری بوشہر ایچرہ جریان ایدن نہر اضطنمقا دوکوب بو قیو اول زمان اسی اولوب اندن نوش ایدرلر بو واروشده اوچ عدد کفرہ کنیسہ لری واردر اما بری مکلفدر بعدہ بو قیو اوکندن شرق جانبہ چارشو ایچرہ کیدوب مذکور نہر اوزرہ اوچ یردن یوزر آدم اغاج جسرلردن عبور اولنوب قرشو طرفندہ (دروصف واروش مسلمان) جملہ یزعدد کرہ متلی و جملہ باغ حدیقہ لی تحتانی و فوقانی کار کیر بنا واسع حولیلی سرای مثال پاک و پاکیزہ و کشادہ خاندانلردر قرشو کفرہ واروشی کبی ضیق و مظلم دکلدر جملہ بر محلہ و جملہ بر جامع و کار کیر منارہ لی و سراپا کرہ مت اورتولی معبدکاہدر جملہ ایکی عدد محلہ زاویہ سی و جملہ برسوختہ وات حجرہ لری و جملہ بر عدد مکتبی و جملہ بر عدد تکیہ سی و جملہ بر عدد حمامجفی و جملہ اون یدی عدد دکانلری وار غیر شی یوق بر کوچو جک شیرین ربطہ زیبار اما خلق عنقالردر ... اندن قالقوب شرق طرفنہ کیدوب (قریہ ارناوود) اندن (قریہ چروینا) اندن (قریہ یوقارو تختہ لی) اندن (قریہ اشنی تختہ لی) اندن

قریہ بیوک آرنبودلی

قوجہ مولوی وزیر اعظم محمد پاشا زادہ سلیمان بکک سربست زعامتیدر کم برد کرمانلی و باغ و باغچہ لی معمور کویدر بو کویلری عبور ایدرکن قلبہ شہری شمال طرفنہ داغلرک آردندہ قالب حقیق اندن ینہ شرقہ نیچہ معمور و آبادان قرالر کچرک

قریہ پاپاش [۳]

بو دخی کفرہ کوئی وزعامتدر اندن جانب شمالہ کیدرکن موشتالی بیلاسن ... ساعتہ اوج آسمانہ چیقوب نیچہ کرہ یوز بیک درخت صنع خدائی تماشای ایدرک یقوش اشنی اینوب برخیلی یر کیدوب

[۱] س : حمرمدہ [بالیدرکہ (چقرقندہ در) (م)] [۲] ک : چیقرق ایلہ صوی [۳] س : ک :

منزل قریہ آوجی یوردی

مسلمان کویدر جملہ خلقی اہل توحید یوروکاندر کارلری عبا و کبہ واحرام اشلیوب
زراعت ایدوب کفافلنرلر و بر مسجدی و قرق الی عدد خانہلری وار آندن ینہ سمت
شمالہ ۱۳ ساعت بر ییلاق عظیمی آشوب اصطنایماقہ [۱] قصبہ سی ایچندن جریان ایدن
نہر کنارندہ قرالری کچوب

منزل قریہ کلسہلی

سکسن اولی کفرہ کویدر واصطنایماقہ حدودندہ زعامتدراندن علی الصباح ینہ مذکور
نہر کنارنجہ صارب طاشلر ایبرہ آتارک نعللری دو کولرک . . . ۷ ساعتہ [۲]

اوصاف شہر بی بقا یعنی قلعہ عبرت نما اصطنامقا

سبب تسمیہ سی . . . در بقول مورخین یانوان فلہ ما کدون قلعہ سن بنا ایدن ما کدون
قرالک بناسی اولوب ییلا سرانی ایمش حالا اثر بناسی نیجہ یرلردہ ظاہر وباہر در بعدہ
سنہ . . . تاریخندہ غازی خداوندکار سلطان مراد اول ادر ونہ شہرن فتح ایدوب
اندن شہر عظیم ما کدونیہ فلہ دخی فتح ایتدکدہ بو اصطنیمقا کفرہلری غلغہ
عسا کر اسلامہ طاقت کترہ میہ جکلرن مشاهده ایدوب امان ایلہ بو قلعہ اصطنیمقایی
غازی اورنوسہ تسلیم ایدرلر حالا سلیمان خان تحریری اوزرہ روم ایلی ایالتندہ سلیمان خان
وقفی اولوب فلہ ناطری طرفندن متولی حاکمدر یوز الی اچہ پایہ سیلہ قضادر اما فلہ
منلاسنہ الحاقدر ناحیہ سی قرق پارہ معمور و آبادان قرالردر کتخدایری و یکیچری
سرداری حکمندہ درلر زیرا فلہ یہ بر ساعتک پردر کم شمال جانبندہ قلعہ سی و مبارہلری
کورینور اما بو اصطنیمقا قلعہ سی بر بایر دبنده برویران و خراب ویباب قلعہ در انجاق
ر باشندہ برقلہ مثال کلیساسی قالمش بر کرہ متلی دیر صغیردر و پاپاسلری احمق و صغردر
اما بوشہر ایکی عدد واروشدر بری جریان ایدن نہرک قلعہ طرفندہ ویران قلعہ دبندهک
وارمشدر جملہ اوچوز عدد باغلی و جنینلی و سراپا کرہ مت اورتولی واسع حولیلی سراپا
کفرہلر ساکن اولور اصلا مسلمان یوق بر بیوک قصبہ رعنادر جملہ یوزمقداری دکانلری

[۱] ک : اصطنایماقہ [۲] س ، ک : ۸ ساعتہ

و محتسب حاکمی سی و باجداری و سپاہ کتخدا یرسی و یکیچری سرداریسی و خراج اغاسی
 و شهر کتخداسی و قرق سکنز پاره ناحیه قراسی و اردر اما مفتیسی و شرفا افندیسی یوقدر
 و جملہ . . . عدد کرہمت اورتولی تحتانی و فوقانی کار کیر بنالی معمور و مکلف کل گلستانلی
 و پور تہ قبولی و شاه نشین و روزنلی و سرآمد باجہلی مزین بیوت رعنا لدر جملہ . . . عدد
 محلات مسلمیندر و بش عدد بلغار و روم و صرف کفرہسی محلات لدر جملہ . . . عدد جامع
 اعیان کبار صاحب الخیرات در اولا چارشو ایچندہ . . . جامعی جماعت کثیرہ یہ مالک بر
 سرآمد منارہ لی جامع زیبادر . . . مشہور معبد کاهلر بونلدر و جملہ . . . عدد محلہ مز کتلیدر
 جملہ . . . و جملہ . . . عدد مدرسہ خواجہ کاندز . . . و جملہ . . . عدد مکتب جکر
 گوشہ پسراندر . . . و جملہ . . . عدد خانقاہ ارباب طریقاندر . . . و جملہ . . . عدد
 حمام راحت جاندر . . . و جملہ . . . عدد خان بازار کان سودا کراندر . . . و جملہ . . . عدد
 عدد سوق سلطان اہل صنایعاندر اما کار کیر بزازستانی یوقدر . . . و جملہ . . . عدد
 چشمہ سار آب حیواندر . . . و جملہ . . . عدد سیل خانہ جانستاندر . . . و جملہ . . . عدد
 آب و ہواسی لطیف اولدوغندن غایت محبوبی و محبوبہسی ممدوخ عالم دلبرانی و بنات مؤدبہ لری
 وار و جملہ . . . عدد اطرافندہ باغ ارم مثالی حدیقہ روضہ جنانلر و مشبک بوستانلری
 وار کم ہر برینک و صفندہ لسان قاصردر و جملہ ممدوحانندن و ترنہ تونی مسک و عمبر خام
 رایحہ لدر کم یکیجہ دخاندن لطیف مسک بوتونی اولور و جملہ مشہور و تیرنہ نک قبر بو نام
 کوچو جک کر ماستی شہری ماستی کبی قبر بو کوپہ جکلری یوز و یوز الہی درہم کلر
 تنوز [۱] زغر جقلری و سیسخانہ کوپہ جکلری اولور کم روی ارضہ اویلہ مضحک و قشمر
 و جری و غضوب او بکجیسی کاب معلہ جکلری اولور کم بر دیارندہ اولماز و الماسی و ایواسی
 دخی ممدو حدر (در شرح تہ شہر انکیز و ترنہ) بوشہر و ترنہ دمر حصارک غریسی طرفندہ
 واقع اولوب مابینہ لری ایکی منزلدن قریب اولوب ارہ لرندن نہر اورقان جریان ایدر اما
 و ترنیہ سہل قریب آقار . . . * بو محلدن حقیر آشنی بومکچہ [۲] یولارینہ کتیبوب زیر اول
 یوللردہ اولان قراوقصباتلری جملہ کوردیکمز ایچن بر غیر سی سمتدن ادرنیہ کتیمک ایچون
 قلبہ [۳] یوللرن آرزو ایدوب و ترندن قالقوب شمال طرفندہ کی صعب داغلری آشوب ہ
 ساعتہ [۴] معمور قرالز عبور ایدوب

[۱] ک: تنور | صوک حرق نقطہ سز و حر فیدر | [۲] ک: کوہ ایچنہ [۳] ک: قلبہ [۴] س

دروصف قصبه منك

سبب تسمیه سی ... در بودخی کوستندیل طوپراغی حکمنده وویوادالقدر و یوزالی
 اچّه قصادر ناحیه سی ... قرارر کتخدایری ویکیحجری سرداری وحتسی و باجداری
 و شهر کتخداسی واردر ادلسان عرب اوزره منک دیمک فناجه و قیحه اسم معیوبدر [۱]
 لکن شهرینک عمارستانی بردرلی و دپهلی رده صافی باغ و باغچهلی برشپین و معمور و مزین
 شهر عظیم مثال آباداندر جمله ... عدد کره متلی و تحتانی و فوقانی کارگیر بنالی و اسع
 خانه دانلردر و جمله ... عدد محلاتلردر و جمله ... عدد محرابدر اما چارشو ایچنده ...
 جامعی کرمتلی و سرآمد مناردهلی جماعت کثیریه مالک برجامع پرانواردر ... مشهور جامعلردر
 و جمله ... عدد محله مساجدلریدر اولا ... مسجدی ... و جمله ... عدد مدرسه طالبان
 مفسراندر اولا ... و جمله ۳ عدد مکتب دارالتعلیم صیان نخبیاندر اولا ... و جمله ...
 عدد ... و جمله ... عدد تکیه کاه فقرای مجاذباندر اولا ... و جمله ... عدد حمامی واردر اما و حماملری
 چوقدر اولا چارشو ایچنده ... و جمله ... عدد خان سودا کرانی واردر اولا ... و جمله ... عدد
 دکالردر اما کارگیر بناز ازستانی یوقدر (در تهمه شهرانکیز کلیات قصبه منک) بوربطه زیبا ایچره
 هفته ده بر جمعیت کبرالی بازار عظیم دوروب جمعی ذی قیمت متاعلری قیمت و بی منت بولنور
 اکثریا خاقتی اهل خدمت و عواندر اما یوروک طائفه سندن حال صاحی صلحای امتدن
 آدملری واردر ... * اندن قالقوب جانب شرقه ۱۲ ساعت کیدوب العیاذ بالله صعب
 و مخوف یوللر و بللر ایله (صرین) بیلاسن آشارکن گاه پیاده و گاه اسب سوار اولوب نیچه
 کونه رنج و عنالر چکک (مزل قریه صرین) بریلالی و بالقانلق ایچره معمور بولنار
 کفره سی کویدر سربست زعامتدر اندن ینه شرق طرفه ... ساعت کیدوب معمور
 و آبادان قرالر چکک و غیری تماشالر ایدرک عبور ایدوب

دراوصافات قصبه شیرین و دلکش و ترینه [۲]

وجه تسمیه سی ... در ... سنجانجی حکمنده اولوب والیسی و قاضیسی و ویواداسی
 [۱] (بیع) و زنده (نیک) مصدرندن اسم مفعول (نیک، منیک، منیوک) کلیرسه ده عربلر (پوشت)
 مقامنده (منیوک) کله سنی قوللاتیورلر . ممکن که مؤلف (منیک) دینلره راست کیشدر . مع ماقیه
 (منک) ایله (منیک) اره سنده لفظاً مشابهت آزدر . شاید روم ایلی اهایسنگ بر قسمی
 (منک) یرنده (منیک) دیورلر سه اوزمان مؤلفک افاده سی دوغرو اولور (م) [۴] س، ک :
 وترنه [واوک فتحی ، تانک کسری ، رانک سکونیه حرکت لشمندر]

وقواق و میشه و پلید و کورکان و قره اغاجلق و کستانه لکی جهانی دوتوب بورسه کستانه سی قدر میوه سی نیجه و لایتلره و صوفیه یه کلیر بوداغلرده خایدوق حرامی کفره لری چوقلغندن بوقصبه ده اهل عرض آدملر ساکن اوله مادقلرندن بوپورتلر [۱] اولقدر عمار دکدر خصوصاً سنه ۱۰۶۲ تاریخنده ملک احمد پاشا افندی مزله صوفیه صافی و الیسی ایکن کالی خلیل اغا ایله اول داغلره اون بیک عدد رعایالر ایله پرسلاح اولوب حایدود کافری شکار ایدرکن بوداغلرده کونده قرق الی عدد صغر قدر صغتلر و قره جهلر و طابله لی و یغمور جهلر و بوقدر طاوشانلر صید و شکارلر ایدوب قنلی کبابلر یه رک بهر یوم قرق الی مقداری خاندوق کافرلرن دخی داووللری و زورنالی ایله کفره لری صید ایدوب مذکور پتریچ قصبه سندد و کوستندیل شهرنده و درنیجه [۲] قصبه سندد و صماقو شهرنده و صوفیه شهرنده صید اولنان کافری جمله کوشه کوشه صلب ایدوب غزالر اتدک الحاصل بوپتریچ داغلری یمان عبرت ما کوه بالالدر کم بر اوجی تا المان داغلرندن و بوسنه و هر سگ و دست پوت داغلرندن و قوجه داغلری و حرینه [۳] و بانیه [۴] و بانیه ییلاسندن و اسطوق [۵] ییلاسی وریله نك داغلرندن بوپتریچ داغلرندن و سنجالی [۶] و سیروز ییلاسی و فرجه کت اگسه سندد کی داغلر تمام اولوب دریا آشری بورسه اگسه سندد جبل ره بان یعنی ککش داغنه وارر اولدخی سیواس و مرعش و ارضرومده بیک کول ییلاسنه نندن کوه اغرییه و کوه دماوند کوه بی ستونه و کوه نهاونده و اندن تا هندستانه و ارنجه یدی قولدن روی ارضه یایش و کوه بالالدر کم جمله یوز قرق سکز عدد صنع خدا کوه عظیملدر بونلرک حقتنده حضرت الله سورۀ نبأده (و الجبال اوتاداً) بیورمشدر و سورۀ ... (له مقالید السموات و الارض) بیورمشدر کم اهل مفسرین [۷] مقالیددن مراد اولوداغلدر کم روی ارضه کلدکی [۸] مقالیدلر دیو نقش [۹] اتمشدر حقا که امعان نظرایله نظر اولنسه بوپتریچ داغلرن و غیره کوهلرن کورد کده آدم عالم حیرتده قالب حقیق اولیای بی ریایکی و له و سر کردان اولور بعده پتریچ قصبه سی حدودندن شرقه قورولر و عظیم داغلر اتکلرن کچرک و معمور قرالر عبور ایدرک قنوب کوچه رک و ییوب ایچرک ۷ ساعت کیدور

[۱] ك : بوربطه [۲] ك : دوپچسه [۳] ك : حیرینه . ط : حیرینه [۴] س : بانیه

[۵] ك : اسطوق [۶] ك : سیجان لی [۷] (اهل) کله سی فضله در یاخود (اهل تفسیر)

اولمیلدر (م) [۸] دوغروسی (کلید یعنی) اولمیلدر (م) [۹] دوغروسی (تفسیر) (م)

وچناق باز وکله باز الحاصل جمیع دنیانک ارباب معارف بازبازانلری وجمیع علم سیمیایه مالک ولدزنالری بوجمیت کبراده بولنوب جمیع خیما تارده وچارشوی بازارلرده هر دیارک خاننده کان سازندکان رقاصان مطربان قشمران مضحکان مداحان غزنجوانلری وپهلوان کوشتی کیران کانداران دلبران محبوب زمانلری وعاشقان وصادقان وکویندکان بتان زنالنری نیله جمله بوبازار حسنده موجود اولوب بر جمیت کبرا اولورکم بونی کورمین ومصرده نیل کسیمن کورمین ومصر قرینده شیخ سید احمدالبندی والشیخ ابراهیم دسوقی مولودلرن کورمین بوجهانده افنای وجود ایدوب چوق شی کوردم دیمه سن بوجمیت عالینک کیجه لری قدر وروزلری روز فیروز نوروز خازم شاهیدر الحاصل بوکارخانه بازارده هرکسه نه تقدیر اولندی ایسه انی کار و کسب ایدوب کمی سی یوللرده مالدن وباشدن آریلوب باقی قانلر بو عید اضحی مثالدا صکره هر کس وطنی وطنلرینه کیدوب بوجمیت یرنده بر آدم وآدمی زاد قالیوب صوبی صولمش دکرمانه دونوب آیا بومیدانده آدم وآدمی زاد وارمیدی دیو عبرت آله جاقدر کویا همان بودنیا بر کارخانه خیال خابدر همان عارف بالله اولان فانی دنیانک حالن بو محله دهخی آکلوب آلایش دنیان ال چکر بر تماشای غریبه وعجیبه سیرانگاه جهاندرکم عمارستانیده بویله در بعده بوندن صکره .. ساعت [۴] قبله طرفنه اورمانلی وچسکستانلی رلری عبور ایدوب (قریه ماچقو) [۵] کافر کوییدر سلانیکلی رمضان اغانک زعامتیدر جمله یوز عدد خانه لردر اندنینه قبله یه... ساعت [۶] بریلا یوقارو کیدوب

ستایش قصبه مزین پتريچ

لسان صرفده... دمکدر روم ایلی ایالتی وزیرینک خاصی وویوادالغیدر یوزاللی اچقه قضادر وناحیه سی سکسن عدد قرادر سپاه کتخدا یری ویکيچری سرداری ومحتسبی وباجداری واردر جمله اکیوز قرق عدد بانچه لی اولقدر معمور دکل کرده متلی وتخته وساز اورتولی اولری وار جمله ایکی محله در بر محله سی پاشا خاصیدر بر محله سی صوفیه لی شیخ زاده مصطفی اغانک سربست زعامتیدر جمله برجامعی وبرمسجدی وجمه بر سوخته وات حجر دلری وجمه بر مکستی وجمه بر عدد فقرا تکیه سی وجمه ایکی عدد خانی وجمه بر عدد کسيف حمامی وجمه اللی مقداری دکانی وار اولقدر معمور قصبه دکلدر زیرا کوهستان وداغستان ایچنده واقع اولماغیله جانب اربعه سنک داغلی اوج سمایه سرچکمشدر وچنار

[۱] ک : ۵ ساعت [۲] ۶ ساعت

بیك آت و قاطر فروخت اولنور انجق روم ایلنده دوه اولماق ایله شتر بازاری یوقدر
 وصغر و جاموس بازاری واردر و ابن آدم بازاری اولوب نیجه بیك نیجه آفتاب مهتاپ
 محبوب و محبوبه قزلر و اوغلانلر بیع و شرا اولنور و قره زنگی عرب بازاری دوروب همان
 قرق اللی بیك آدم لر کلوب قره عربلر آلرلر زیرا بودیاردہ قره لر و قریلر غایت مقبول
 کوله لر در و جمیع اصنافانلرک برر محله ساکن اولدقلری چارسولری واردر و نیجه یوز
 بیك غروشه مالک آغر بازارکانلر مذکور قلعه مثال اولان یرده کی دکانلرده و متعدد
 کره متلی کارکیمر بنالی اولرده ساکن اولوب جمله دیبا و ششیب و زرباف و دارای [۶]
 و کمخاو اطلس و قطیفه و سرنک و لعل و یاقوت و زمرد و الماس و سیلان و زبرجد و فیروزه
 و انجو و عقیق یمنی و عین الحر و عین الھر و عین السمک و نیجه بیك کونه جواهر کامیاب
 مقوله لر ن میدان محبته قیوب هر دکانچه نک روی بزه کستان عروسک نقش نکارخانه چین
 مثال اولوب هر متاع نادرات کران بهار فروخت اولنور زیرا بوقلعه کچی خان بازاری
 محفوظ یر اولماق ایله هر کسه متاع ذی قیمتین روی دکانه چیقارر اما بو آغر بازارکانلردن
 ماعداسی طشره پتایر چارشوسنده کی دکانلرده و چادرلرنده بیع و شرا ایدرلر بو سحرای
 تیه ایچره نیجه بیك دکانلر و نیجه بیك خیمه و خرکاهلر یا یلوب یکر می اوطوز بیك بولنوه
 و چادرلر و کلدن و احراملردن گوشه گوشه سایه بانلر صره صره بولنوب بو سحرای چمنستان
 خیاتلر ایله لاله زار مثال اولوب بیع و شرا ایدرلر و مطبخ کی کاسلرندن ماعدا بلکه بیك
 یرده قیون و قوزولر بتون بتون کبابلر چورلمده در و بیکنن متجاوز قهوه خانه و بوزه خانه
 و میخانه لر واردر اما کم قادردر کم حدندن زیاده بدمستک ایدوب غوغا وجدال ایده همان
 سرز شهری موللاسی و یکیچری قولغی چور باجیسی و امین و ویواداسی و متولسی جمله
 بونده آماده اولوب غوغا ایدنلرک حقندن کلوب تعزیر و تجریم ایدرلر غایت امین و امان
 یردر و جمیع روی ارضه نقدر لعده باز و باز بازارلر وار ایسه میدانلر و خیاتلرده حقه باز
 و صراحی باز و جانباز و قومار باز و صورت باز و کاسه باز و کورز باز و کوزه باز و زور باز و رسن باز
 و شعله باز و قوقله باز و شب باز و خیال باز و حیله باز و پرنده باز و سنی باز و شیشه باز و آتش باز
 و طاش باز و قدح باز و طاس باز و چمبر باز و شمشیر باز و آیوباز و میمون باز و کچی باز و حمار باز
 و مطراق باز و کندباز و یلان باز و قومار باز [۲] و قوش باز و قیش [۳] باز و کاغذباز و آینه باز

[۱] ك : درای [۲] مکرر اولمشدر (م) [۳] س نسخه سنده قافک فتحی ، یانک کسری ایله
 حرکه لشددر که حالا (قایش) شکلنده یازلقده در (م)

اوصاف جمعیت کبرا محلی [] دولیان پناوری

... سنجاغنده و استرومجه قضای حدودنده بر مسیره‌کاه درختستان چراکاه فزای لاله زارده دوز واسع محصولدار مرغزار زمینده قلعه‌مثال دورد طرفی پورته قبولی خان عظیم کبی تختانی و فوقانی متعدد کار کیر بنالی اودالری و صدرنج نقشی طرح اولمش طریق عاملرینت یمین و یسارنده جمله بیکنن متجاوز دکانلی سراپا کیره‌متلی معمور و آبادان بر پنایر یریدرکم ... بناسی اولوب ... وقفدر [۲] قبولی اوزره سرای عظیملر اولوب جمعیت بازار کونلری حاکمیر وقاضیلر و سردارلر بوسرایلرده عسکرلریله ساکن اولوب حکومت ایدرلر و امینلرک بازاردن حاصل اولان عشر سلطانی قوناجق امین اودالری و مخزنری وارد ریلده بر کره کراس موسمنده بوفزایه یوز بیک بنی آدم روم و عرب و عجم و هند و سند و سمرقند و بلخ و بخارا و مصر و شام و عراقدن و جمعی دیب فرنکستاندن و الحاصل قالیم سبعة‌دن جمیع تجاران برو بخارانلرک هاموسی متاع فراوانلریله بو پنایره جمع اولوب جمیع چارسوی بازاره کیرنلردن ماعدا طشره وادیلرده نیجه بیک خیمه و خرگاه و بارگاه و کلبه احزانلر حلاص و ملاس پلاسدن قوریلوب راوردوی بازار تجاری قورولورکم کویا اسکندر کبرا یا خود کیخسرو دارا اردوسی اولوب بوادی آدم دریاسیله پر اولوب نیجه کره یوز بیک یوک متاعلر آلینوب قوش سودی و آدم سودی و آرسلان سودی دخی بولنور قوش سودی یمورطه‌در و آدم سودی عورت سودیدر و آرسلان سودی شراب ییجانبدر آنلر دخی بولنور حتی یمورطه‌انواعندن دوه قوش یمورطه‌سنی و آدم یاوروسی و کورپه آدم قوزوسی و جکر کوشه‌لری بولنور واول بازار کونلری جمیع قرا و قصبات و شهرلردن جمیع اصناف ما کولات و مشروب‌اتجیلر و خبازین و طباخین و دباغینلر کلوب خیمه‌لریله نیجه بیک دکانلر کونا کون چاپور عسکری اوردوسی اولوب بنی آدمدن اوموز اوموزی سوکمز اولوب قرق کون قرق کیجه کرما کرم بازار محبت دوروب هر اشایی متاعدن فروخت اولنور حتی عورتلر بیله کنزلی متاعلرن آشکاره ستارلر نیجه بیک آدم مال قارونه مالک اولوب و نیجه آدملر عیش و عشرت سفاهتیه بر اچقه و بر حبه و جبه‌یه محتاج اولور حتی بو جمعیت کبراده قیون بازاری باشقه اولوب نیجه یوز بیک عدد کوسفند و کچی فروخت اولونور و ات میدانی بازارنده نیجه

[۱] برلام ایله (محلی) یازلمیلیدر (م) [۲] ک : وقفیدر

بونلردر و ہبسی ... عدد محلہ مساجدلریدر اولا ... مسجدی ... وعمومیسی ...
 عدد مدرسہ طالباندر اولا مدسہ ... اولانجہسی التی عدد مکتب صیداندر ...
 وباریسی ... عدد تکیہ آل عبایاندر ... وباردہسی لسان نوغای اوزردہ ... عدد
 حمام دلستانلردر اولا ... حامی روشن بنادر ... و اولاندہسی ۵۰۰ عدد چارسوی
 بازار سلطانیدر اما بزازستانی یوقدر ... و ہوموسی یدی خان تجارانلری واردر
 اولا ... و ہاموسی اون ایکی عدد چشمہ سارلری واردر ... آر و ہواسی و محبوبی
 و محبوبہسی غایت لطیف و نرم رام و تن درست و سیم اندام نچہ آفتاب کوزلری اولور
 و باغ و باغچہسی ... عدد جنین غیطان مشبک بوستانلردر کم ... و کینسیاسی جملہ ...
 عدد بی مدح دیور راہباندر ... و مہمان خانہسی جملہ عدد کاربان سرای آیندہ ورونڈکان
 حسیلری وار جملہ آ ... و غربالر و کالہسی جملہ التی عدد بکار اودالری وار کم ایچندہ
 غریب الدیار مسافریندن ارباب معارف اہل صنایع ادملر اولور و یکونیدی خلقتک بر
 الای اوغوز طاٹفہدر و صلحای امتدن اہل سنت و الجماعت حل صاحبی یورک [۱]
 آدلری واردر و جمعاسی خلقتک کار و کسبلری بیاض عبا دوقیوب دولیان بازارینہ
 کتوروب فروخت ایدرلر اما لطیف عبا و احراملر اشلرلر و آمتاسی عورتلرینک چونغی
 بیاض سود کچی عبا فراچہ و عبادولملر کیوب بک و پاکیزہ اولوب طاعت ایدرلر و جملتاسی
 اولرینک یوزلری جانب جنوبہ و طرف غربہ ناظر اولوب جملہ صوقاقلری پاکدر جاہجا
 یرلردہ درخت عظیملر دیکیلیدر (وعامتاسی) ایکی عدد ما کل عمارت دارالاطعامی واردر
 اولا ... (وہمہ تاسی) محصولاتنک بوغدای واریاسی ... (در تمہ شہر انکیز کلیات شہر
 استرومجہ) ... * (در زیارتکاہ مشہد قبور موتای شہر استرومجہ) اولا تکیہ جامعندہ
 زیارت (الشیخ ولدان افندی) و (قوہی افندی) علمای قوہستاندن اولوب قوہستان
 کتابن حفظ و تکمیل ایتدیکندن قوہی افندی درلر مش نیجہ یوز مجلد کتب معتبرہ
 تالیفاتلری واردر و امام ہمام (عزیز افندی) و صوفیوی بالی افندی خلیفہسی (نوری
 افندی) و ... و دخی اعزہ کرامدن نیجہ یوز مشایخ زیارتکاہلری واردر اما زیارت
 اتدیکمز بو مشہور آفاق کملین اولیاء عظاملردر قدسنا اللہ بسرہ [۲] عزیز اذن بوشہر
 اعیانلریلہ و داعلشوب ویرار رفیق وسیلہ لر آلوب بوشہردن ... طرفنہ ... ساعت کیدوب اندن

کتروب اسکی قابلیجه جامعده تربه پرائوارنده دفن ایدر لر اول زماندن برو انکیچون ایلیرک ایکی طرفندن قوجیلر کتخداسی و ... یاپشوب یر اوپدیروب اندنصرکه تختدن اشغی ائمش بر اوزون یکی ایلیره اوپدورمک قانون اولمشدر حاصل کلام ایانطهجه حکیمک استرومجه قلعہسی قپوسی اوزره مارویازد یعنی [۱] تاریخرموز کنوز جمله ظهور ایتدی (ازین جانب) بو استرومجه قلعہسی روم ایلی ایالتده ... سنجانغی خاکنده ... حکومتدر و یوز اللی اچقه پایه سیله شریف قصادر و ناحیهسی جمله ... عدد قراردر شیخ الاسلامی و نقیب الاشرافی و اعیان اشرافی و سپاه کتخدایری و یکیچری سرداری و شهر و ویوادهسی و محتسبی و باجداری واردر اما ایچ ایل اولماق ایله قلعہسی خرابه یوز دوتوب دزداری و نفراتلری یوقدر لکن بولغار مارتلوس کفره نفرلری واردر (اشکال قلعہسی) بر پشته تل بالانک تختده بر واسع درهلی قره ارسنده [۲] شکل مخمدن طولانی بر سنک بنای شدادی قلعہ عایدیرکم اسکندر یوناندن برو کهنه بنا اولوب نیجه یرلری رخنه دار اولوب ایچنده دار و دیار اولیوب انجاق قیش کونلری قیونلر و کچیلر ایله کفره چوبانلر ساکن اولورلر زمان قدیمده برصعب و متین و مستحکم قلعہ ایمش جرمی ایکی بیک اوچیوز آدمدر و اوچ قپوسی واردر ...* بو شهر حالا شهر سیروزه ایکی قناقدن سهل نا قصده واریلوب سرز شهرینک شمالنده و سرز آنک جنوبنده واقع اولمشدر اما زینه و دیراما دحی یقینلردر بو شهرین معمورینلر استرومجه نیک قبله سنده بر مرحله دن مسافه [۳] واقع اولمشدر (دروصف اشغی شهر اوسترومجه) غایت معمور و آبادان شهر عمارستان اولوب بر بایرلی درهلی و دپهلی ییره واقع اولمشدر جمله باغ و باغچه و حدیقه رضوان مثللی رباط عظیمدر اما اطرافنده قلعہسی یوقدر جمله ایکی بیک قرق عدد تختانی و فوقانی سناپا کار کیر بنالی قات اندر قات جمله لعلکون کره مت اورتولی معمور و آبادان خانه زیباردر (در عدد اسماء سرای اغوات) جمله آ ... سرای ... قپوسی اون دورد عدد محلاتلردر اما مسلم محله لیدر بر محله یهودیلردر اما ارمنی کفره لری یوقدر کلوب کیدر لر اولا ... محلهسی و ... محلهسی و ... و دوکلیسی ... عدد مجرایدر اولا ... جامعی ... معلوم اولان

(۱) س، ک : ماروتاد یعنی . ط : مارو یازدینی [متنک ییکینه کوره (قازوب یازینی)

اولوق ممکندر (م)] (۲) ک : فزانک ارسنده . س : فزا ارسنده (۳) (برر مرحله مسافده)

اولوسی مناسبدر (م)

قپوسی اوزرہ لسان ترکی روجہ کلمات رموزلینک یازلماسی محققدر بعدہ مرور ایام ایلہ بو اوسترووجہ قلعهسی نیجہ دولدن دولہ انتقال ایدوب دست روم قسطنطین تکرورنده ایکن بو شهرک عمارستان غازی خداوندکار استماع ایدوب آخر کار بالذات کندولری سنہ ... تاریخندہ قلعه اوستوروجہ اوزرہ سفر ایدوب بدست غازی اورنوس قلعه فتح فتوح اولوب غازی خداوندکارہ مفتاحیلہ مؤدہسی کیدر و درعقب کندولریدہ کلوب فتحندہ بولنورلر بعدالفتح قلعه قپوسی اوزرہ اول رموزکنوز خطاری اترک طائفہسی قاپو اوستندن قلع ایدوب اول اوستی روجہ خطر اولدوغندن بو قلعهنک دخی اسمنہ (اوستی روجہ قلعهسی) دیو تسمیہ ایدرلر حالا اوستی روجہدن غلط اوصطوروجہ و اوسترووجہ دیرلر بعدہ برمناسبت ایلہ اول طاشی غازی سلطان مراد خانہ کوستروب «بر زمان محمدیلردن مراد بک نام برعثمان اوغلی بوقلعه فتح ایدہ کندیسیدہ بزم الیمزده شهید اولہ» دیو خطاری تلاوت اندکده [۱] بیوررلرکم «الحمدلله قلعهنک فتحی یازدوغی تاریخ اوزرہ بو حقیر مرادہ میسر اولدی اما الحمدلله حالا صحتدیم شهید اولدم کل منجم کذاب لایعلم الغیب الاالله» دیوب اول رموز کنوزلی یازلمش متغیر [۲] طاشی برکوشہیہ براغرلر حالا اول سنک مرمر مستطی مرور ایام ایلہ ایناروز رهبانلرینک اللریئہ سدر قپسی قلعهسندہ کروب نجوم فنون کنوزدر دیو حفظ اتمشدر بعدہ حقیقت حال فاتح اوسترووجہ غازی خداوندکار سلطان مراد اول سنہ ... تاریخندہ قوس اووادہ سلشدی قرالیلہ [۳] جنک عظیم ایدوب یدی کرہ یوز بیک عدد کفارلری دندان تیغدن کچروب کندولری لاشہ مردار کفاری سیر و تماشای ایدوب «الهی حول قوت قدرت نصرت سنکدر بوغزادہ حکمتک واردر» دیو حمد ایدرکن همان لشکر ایچندن میلوش قوبلالی (۴) نام بر کفرہ قالقوب سلطان مرادک یقاسن تتوب (۵) خنجر بچاغیلہ مرادخانای اورہ اورہ شهید ایدر بروایتدہ بوملعون کلوب [۶] مراد خان دستن بوس ایدرکن بچاغیلہ تخت اوزرہ مراد خانای اوروب شهید ایدوب میلوش قوبلاکی کافری دخی پاره پاره ایدوب مراد خانک قلبی قوس اووادہ بورشنتہ [۷] شهری قربندہ کلاب نہری کنارندہ برقبہ ایچرہ دفن ایدوب وجود مراد خانای بورسہ [۸]

[۱] (ایدلکده) اولسی مناسبدر (م) [۲] ک : منقش [۳] ظن ایدرکم (یدی قوال

ایلہ) اولہ حقددر (م) (۴) ک : قوبلاکی (۵) ک : یقاسنہ یاپشوب (۶) ک : الچی لکلہ (۷) (پرشتنہ)

یازلمسی مناسبدر (م) (۸) (بورسہیہ) یازلمسی مناسبدر

تورکجه و اوستی اوچ سطر روجه خطلر تحریر ایدوب اوستوروجه اولمش اولور
 جمله نجوم قوتیه بو خطلری رموز کنوز ایدوب قلعه قپوسی اوزره بو خطلر
 باقی قالیر (حکمت غرابت) بونده کم اسکندر استادی ایانظه جه نام حکیم اوستوروجه ده
 ساکن قلعه قپوسی اوزره آلتی سطر تورکجه لسان خطی تحریر اندیکی بقول تواریخ
 یونان استاد کامل یونان قولی اوزره ایکی بیک ییل [۱] مرور ایتمش خطلردر مکر اول
 زمانده لسان تورکی وار ایتمش حقیقت الحال بو عبد کمتر قرمدن دشت قپچاقدن هیپات
 صحراسندن داغستان پادشاهنه کیدرکن کوه الپرز اتکنده عراق دادیان دیرلر بر شهر
 ویران وار حالا ایچنده قوم لژی و قوم لکزی و قوم لندحال [۲] و قوم قیناق [۳] و قوم
 مغول و قوم بغول و قوم قوموق و قوم قیق [۴] و قوم قالمیق نام کسنه لر [۵] کوه البرز ییلاسندن
 اینوب بوخراستان اولان عراق دادیانک عمارلرنده ساکن اولورلر و بو ویرانستانک
 مزارستانلرینک طاشلرنده تورکی لسان ایله تاریخلر یازلمشدرکه یا حضرت فتاح کبی
 و حضرت عزیز و حضرت یونس کبی تاریخلریدرکم اول عصرلرده تورکی خطلر و تورکی
 لسانلر وار ایتمش آنکچون بو اوستوروجه قلعه سی قپوسی اوزره اسکندر یونان زمانی
 تورکجه خطلر یازلمشدر [۶] حقیقت الحال لسان ترکی لهجه قدیمدر حتی تورک تورکمان
 سمتری حضرت رسالت پناهک بر مکتوب دربارلرن [۷] قوم آتراك و قوم داغستان
 و قوم لژی و بالاده تحریر اولنان قوملر جمله حضرتک مکتوبیه اسلامی قبول ایدیلرکم
 نیجه یوز ییل اول تورکجه کلمات ایدرلردی و (الم غلبت الروم) آیت شریفنک تفسیرتده
 مفسرین اولیه تحریر اتمشدرکم حضرت نوح نجی علیه السلام ایله کمی یه کیرن هوشنک شاه
 و ... جمله [۸] کشتی ایچره لسان تورکجه کلمات ایتدکلرنده مصر قومندن کهنه قلمون
 و مهرایم [۹] نام کسنه لر « یانوح بونه لساندر » دیو سؤال ایتدکلرنده « بولسان صاحبی
 آنلردرکم ادیم ارضی آنلر جمله قبضه تسخیره آله جاویر » دیو اشارت بیورمشلردر
 امدی آندن معلوم اولدیکیم نوح نجی ده کمی ایچره [۱۰] لسان ترکی کلمات اولدغندن
 صکره اسکندر یونانیان عصرنده اولی بالطریق لسان ترکی ایله اوستوروجه قلعه سی

[۱] ط : ایکی بیک سنه [۲] ک : لته حال . ط : لته حال . س : نسخه سی (یقه حال) اوقونق
 قابلدن [۳] ک : قیناق [۴] ک : قیق . ط : قیق [قیق (قیق) اولسی ده ممکندر (م)] [۵] (قوملر)
 اولوق مناسبدر (م) [۶] ک : قازلمشدر [۷] (دزر بارلریله) اولسی منا بندر (م) [۸] (جمله سی) اولوق
 مناسبدر (م) [۹] ک : بهرام [۱۰] (نوح نجینک کمی ایچره) اولوق مناسبدر (م)

تمای دخی تماشا ایدوب اندن ساعتده پویرا ظرفنه مشه‌یستان و چنستان فزای محصولدار
ایچره نیجه باغ و باغچہلی معمور و آبادان قراری کچوب

اوصاف بلاد قدیم شهر ایانطہ‌جہ یعنی قلعه بنای عظیم اوستورمجه

اوستورومجه و اوستی رومجه و اسطورومجه و اوستورومجه دیرلر امالسان یونانیانده (قصری) [۱]
ایانطہ‌جہ (دیرلر لسان لاتینده .. دیرلر لسان فرنگده ... دیرلر بقول مورخ عالم یانوان
وصاحب تواریخ لاتین بان قوللری اوزره بو اوستورومجه شهرینک ابتدا بایسی قواله
قلعه‌سی صاحبی فیلقوس حکیمک اوغلی اسکندر یونانک استادی ایانطہ‌جہ حکیم بنام
بنا اتمکیله اسمی لسان یونانده قصری ایانطہ‌جہ دربعده بو ولایت اسکندر یونانک
فرمانیله استادی اولان ایانطہ‌جہ‌یه خاص تعیین اولتوب کندو مسعطه [۲] شهری و بناسی
اولماغیله اولقدر معمور و آبادان بر شهر عمارستان ایدرکم تعبیر و توصیف اولتماز حالا
آثار بنالری داغلی و طاشلری دوتمشدر و بو ایانطہ‌جہ اویله حکیم عقل ارسطو ایدیکم
جمیع فنون شتاده یدطولاسن عیان ایدوب بنوک علمی قوتیله اسکندر یونان تابلخ
و بخارا و ایران و توران زمینه و تا ماوراءالنهره و اروب ترک ترکستان و لایتلرینه یونانیان
مالک اولورلر حتی دیار عجمده (داراشاه) بر اولو پادشاه جم جاه ایکن یونانیان ا که
غلبه ایدوب چله اهل و ایالیله دارا شاهی گرفتار بتدبلا ایدوب ولایتی اهلایلرن خواجه
کسوب دارا شاهی ایلالریله رودوس جزیره‌سی مقابله‌سندہ منتشه قییلرنده (داراهنه) [۳]
نام بر محله دارا شاهی قیوب اولاجلدن حالا اول دیاره داراهنه قضاسی دیرلر بو مصلحتلری
جمله بو اوستورومجه صاحبی ایانطہ‌جہ حکیمک رأی و تدبیری ایله ایتدیکم غایت علوم
شتالره ملک فریدالدهر دهری مذهب بر هزا رفتن بر فرد مرد ایش حتی نجوم
قوتیله « بنم بو اینجو ایانطہ‌جہ شهریمی سنه ۷۰۹ تاریخنده محمدیلر آلهلر و مرادبک
نمانده عثمان اوغلی حکمنده اوله جقدر اما اولدخی بزم الیزده شهید اوله جقدر »
دیو استرومجه قلعه‌سنگ شرق طرفی قپوسی اوزره چار گوشه مرمر اوزره یازوب
کویا سکه مرمرده قازوب یدطولاسن عیان و بیان اتمکچون آلتی اوچ سطر

(۹) س ، ک : قصر و [۲] ک : مستقل کندی شهری [منته کوره (کندی مسقطی
شهری) اولوق نمکندر (م)] [۳] ک : داراهیه [اکر اعلال جائز ایسه (دارا خانه) اولوق
نمکندر (م)]

ایکی اوچ کون کادی [۱] صوبی ایچمش کبی قوقار اول اجلدن آنده اولان پاپاسلر هر کون واروب غیرى صولرده ییقنوب کلوب بوصولن آلوب نوش ایدرلر اکر ناپاک و جنابت آلهیم درسه‌قان آقار غریب سر عجیب تماشا کاهدر اما بعضی زمان پاپاسلر حیلہ ایدوب کندولری ییقامدن نابالغ کوچوک غلاملره بوصولن کتردوب نوش ایدرلر اما طبیعتی مسهلدر بروقه ایچنه اون کره حکیم شرتی قدر عمل ایتدیکندن جمیع کافرستانه بوماء شمعون مسمکدن قومومهلر ایله پاپاسلر کتوروب کار ایدرلر الحاصل غریب مسیره کاهدر و بو ولاندیوا قصبه‌سی سسکسن اچجه قضادر و ناحیه‌سی قرق پاره قرادر بعضی زمانده تکوش قاضیلغنه الحاق اولور بوشهر بر داغلی و باغلی و اورمانلی بر کوهجه [۱] یرده واقع اولوب سراپا داغلی و اورمانلی پر نالرق اغاجلری اولوق ایله کچیبی و قویونی چوق اولوب غایت سمیز اولورلر و بعضی داغلی طاشلیجه‌در و داغلر اتکنده یوزاللی اولی کرمتلی و تخته و ساز اورتولی فقرا اولریدرو اولقدر اعیانی و اشرفی یوقدر جمعی رعایا و بریاسی جمله بیاض چوقه کبی عبار کیرلر قره لباس کیمک عیدر و میمنت یوقدر دیرلر و جمله صفار و کباری عبا اشلیوب یلده بر کره دولیان پنایرنده متاعلرن فروخت ایدرلر و اون التی ارشن عبای التمش یمش اچیه و یرلر غایت اوجوزدر و جمله بر عدد جامی وارو جمله بر عدد مسجدی وار اما مکتبی و مدرسه و تکیه‌سی اولدوغی خاطر مده یوقدر و جمله بر حمای وارد و جمله ایکی عدد خانلری وارد و جمله اللی مقداری دکانچقلری وارد اما باغ و باغچه‌سی غایت چوقدر و آب هواسی لطیف اولدوغندن محبوبه بلغار قزلری غایت چوقدر و جمیع کافرستانده یوقدر زمان سیاحت ایتدم هیچ بلغار و مجار کفره لرینک اولری و طعاملری کبی پاک قوم کفره کوردم اما اصلنده ناپا کلردر لکن صورت حالده [۲] هر بساط و اویلیری پا کدر و بونده اولان جمعی محبوبه قزلرینک باشلرینک صافی سیاه کیسولری اوزره جمله التون و غروش و باقه و پاره و دوبره و نونک فرنگی دیناریله باشلری مزیندر و کردنلرنده کوکسلری اوزره بر ایکیشر و قیه خلخال [۳] و مغطلر [۴] و بازو و بندلر و نیجه کوموش اوانی طلسماتلر ایله سیننه بی مویلیری مزیندر بوقصبه عبرت

[۱] ك : کل صوبی [(کادی) دوغرودر برهان قاطع ترجمه‌سندہ مفصلا مذ کوردر (م)]

[۲] ك : کوهیجه [۳] ك : ظاهرده [۴] مشهوره کوره خلخال آباغه طاقیلیر [م] [۵] ك : مغطلر | ایکنجی حرفک ف اولسی ده قابلدر | ط : مغطلر [عربجه دن اویدورمق لازم کلیرسه (مفصللر) دیه بیلیرز (م)]

اوصاف قصبہ زیبای ولاندیوا

اصلی ولاندوادر [۱] لسان بلغارده بیوک پاپاس دیمکدر بودخی کوستندل طوپراغندہ وویوادالقدر و مسلمانلری آذر بلغار کافرلری چوقدر حتی بوشهری ابتدا بنا ایدن ولاندیوا پاپاسک نسلندن بوکفرہ لره بورونورور [۲] یعنی کوی کتخداسی ضابطدر اول پاپاسک اسمیلہ مسماولوب بوربطہیہ ولاندیوا دیرلر حالا اول پاپاسک بوندہ منصطر عظیمی وار تا اردل دیارندہ والمان کافرستانندہ واسفاج ولایتندہ اوصافن استماع آتمشدم مقدما کورمیوب ہنوز کوردم وایچنہ کیروب سیر و تماشایا ایتدم حالا بر کوهسار ایچرہ قلعہ مثال دمر قپولی و سیراپا قابلری قورشوم اورتولی بر دیر مصنعدرکم علم معماریدن خبردار اولنلر بودیر راہبانہ امعان نظرایلہ نظر ایدن انکشت بر دهن ایدوب عالم حیرتندہ قالر بوندہ اولان تحفہ اوانیلری و بوندہ اولان مصنعات و مصلوبات آویزہ لر و بوندہ کی عمود کونا کونلری و رخام قریش [۳] فصوص کاری و حلکاری روی دیوارلر بر دار دیار دیرلرندہ دیارمانندی یوقدر بوندہ کی چخہ آفتاب موغ بچہ محبوب غلاملر بر بطریق خانہ دہ یوقدر الحاصل وصفندہ ملالت واردر اما بودیری بنا ایدن ولاندیہ پاپاسک اسمیلہ مسما اولوب ولاندیوا منصطری دیرلر (حکمت خدا عبرت نما) ماتقدم حضرت عیسی حواریونلرندن شمعون صفایہ اسناد ایدرلر بر طاشہ مبارک پارمغیہ اشارت ایدوب بر دلک ظاہر اولور حکمت باری یاری قیلوب اول دلکدن بر صوجریان ایدر حکمت بودرکم حیضلی عورت وخیانت [۴] کفرہ سرمست اول طاشہ واروب صوالماغہ مباشرت اتسہ ہان اول آن صوقان روان اولوب جریان ایدر اما ا کرپاک آدم آلسہ بر شورلیجہ [۵] یعنی سہل طوزلیجہ شکللی صو آقار حکمت خدا جمیع زماندہ جناب کبریا آب حیاندن و آب زلالدن غیری صلوردہ رایحہ طیبہ خلق آتامشدر الا مکہ مکرمہ دہ آب زمزم دہ سہل رایحہ طیبہ واردر و قدس شریفدہ عین سلواندہ کذلک رایحہ شم اولنور اما بو ولاندیوا کینسہ سندہ کی عین شمعوندن بر آدم نوش ایدرکن اوزرندہ کی اسبابی اوزرہ صو دوکلسہ مسک عمبرخام وضیمران رایحہ سی شم اولنوب لباسندن اصلا رایحہ سی چقماز و نوش ایدہ نک دماغی

[۱] ک : ولان داووادر [۲] ک : پورتویورز [۳] ک : قریش . ط : فریش [اولجہ بوکی یرلردہ (فروش) کچپوردی (م)] (۴) دوغروسی (جناب) اولمیدر نصل کہ اشاغیدہ دوغروسی کلپور (م) [۵] : شورجہ

وار و جمله ایکی عدد قهوه‌خانه‌سی وار و اولقدر مزین دکدر و جمله یوز اللی قدر مفید و مختصر دکانجقلری وار اما کار کیربنالی بزاستانی یوقدر لکن باغ و باغچه‌سی چوقدر و آب و هواسی لطیف قصبه‌جکدر اندن : ساعت قبله طرفه معمور قرا کچوب هر برینک اوصافلرن تحریر ایلسک محرر عالم اولماق اقتضا ایدر انجاق مهمان اولدوغمز قراری ترقیم ایدوب . . . ساعتده

درستایش قصبه‌ معمور تکوش

بودخی کوستندیل سنجاغی خاکنده پاشانک خاصی اولوب و یووادالغیدر و یوز اللی اچقه‌پایه‌سیله شریف قضادر و ناحیه‌سی یتمش پاره معمور قرالردر باغلی و باغچه‌لی جمله رعایالری بولغار کویلیزیدر کتخداری و یکیکچری سرداری یوقدر اما اعیان کباری غایت چوقدر شهری ر بایر دبنده بر مسیخ [۱] فزای محصولدارده آب و هواسی لطیف جمله اوچیوز عدد کرمت اورتولی اولردر و اما حین تحریرده یتمش عدد خانه عوارضه قید اولمشدر جمله دورت عدد محله مشرکیندر و جمله بش عدد محرابدر اوچی جوامعلردر اولاچارشو ایچنده . . . جامعی کره‌متلی و کار کیرمنارلیدر و . . . جامعی جماعت کثیره‌یه مالکدر و جمله ایکی عدد محله بقعه‌لریدر و جمله بر عدد سوخته وات صومعه‌لریدر و جمله بر عدد مکتبی وار اما صیبانلری آزدردر و جمله بر عدد خلقاه اهل توحیدی وار و جمله بر عدد حمام خوش هواسی و ر غایت شیرین بنادر و جمله یکی عدد خان خواجه‌کانلری وار و جمله یتمش مقداری دکانلری وار اما عدد ایتدم اما بوشهر خلقی هر سنه جوارلری یقیننده اولان دولیان نام پنايورلرینه کیدوب جمعی لوازمتلرن اول جمعیت کباری عظیم بازارندن الوب و کار کسب حلاللری اولان بیاض عبارن فروخت ایدوب شهرلرینه کلرلر زیر بوتکوش قصبه‌سنک بیاض عباسی روم و عرب و عجمده مشهوردر کم کویا صایه چوقده در بوقصبه دخی سیر و تماشا ایدوب اندن جانب قبله‌یه ۸ ساعت بر فضا ایچره معمور قرالر کچرک و آب حیات صولر ایچرک (منزل قریه چری باشی) کوستندل چری باشیلرینک کوی اولماغنه چری باشی دیرلر اندن (قریه رادوش) بوقرالی کچوب نیجه محصولدار قراری عبور ایدوب

[۱] ك : منبت [متنه کوره (فسیخ) اولمیدر (م)

کور شوب ینہ علی الصباح جملہ دوستلر ایله وداغلسوب منسطر شہرینک جانب شرقیسندہ کی صحرائی هامونی . . . ساعتہ [۱] عبور ایدوب (قریہ بسلر) [۲] عمر اغا زعامتیدر رعایاسی صافی بلغاردرد اندن ینہ منسطر صحراسی ایچرہ جریان ایدن نہر . . . تاو لایت دوقہ کین و ولایت بررن [۳] سنجاقلرینک داغلرندن کلوب نہر و اردارہ مخلوط اولور بو نہری عبور ایدوب ینہ طرف شرقہ ۷ ساعتہ معمور و آبادان قرالر کچوب (اشتب) شہری قضاسی نواحیلری ایچرہ (منزل قریہ واریہ) صافی مسلمان قراسیدر و سربست زعامتدر اندن . . . ساعتہ ینہ سمت شرقہ دوز صحرالر ایچرہ کیدوب

منزل قریہ اشتب [۴]

سنہ ۱۰۶۷ تاریخلرندہ برقاچ کرہ بوشہرہ اوغرایوب مفصلاً اوصافی تحریر اولمشدر اندن ینہ شرق جانبہ ۶ ساعتہ معمور و آبادان قرالر عبور ایلدک بو کوی و کندلرک قرالرینہ اوفجسہ [۵] یولی اووالری دیرلر جملہ قرالری اسلامبولدہ یکی اودالر ایچندہ اورتہ جامعی [۶] اوقافی کویلریدرکم غایت معمور قرالردر انلری کچوب

اوصاف قصبہ اردووشتا

رادول نام بر قرال ضالک مسیرہ کاهی و صید و شکار کاهی اولماغیلہ اول قرالک نامیلہ اردولدن [۷] غلط اردووشتا دیرلر کوستندیل سنجانغی خاکندہ پاشاسنک خاصی اولوب وویواداسی حاکمدر و بعضی زمان خاص هایونہ قید ایدوب طرف میریدن ضبط اولنور امانیچہ کرہ اسکوب سنجانغی پاشاسی ضبط ایدر یوز اللی ائجہ قصادر اشتب نواحیلرندن افزاولمشدرکم التمش پازہ معمور قرالرینک جملہ رعایالری بلغاردرد وکتخدایری ویکیچری سرداری اشتب شہرندہدر بو قصبہ معمورہنک زمینی بردرہنک ایکی طرفندہ جملہ دورت یوز عدد کرہ متلی اکثریا تختانی و فوقانی بانچہلی اولردردر جملہ بش محلہدر و جملہ بش عدد محرابدر اولا چارشو ایچندہ . . . جامعی و . . . جامعی معموردر و جملہ ایکی عدد مساجددر و جملہ بر عدد سوخته حجرہلری وار و جملہ بر عدد معصوم پاک مکتبی وار و جملہ بر عدد تکیہ صافی صوفیسی وار و جملہ بر کسیف حماجکی وار و جملہ اوچ عدد کوچوک خانلری

[۱] ک : ۴ ساعتہ [۲] س ، ک : بسلو [۳] (برزرن) اولسی ممکندر (م) [۴] س :

منزل قلعة اشتب [۵] س ، ک : اوئجہ [۶] س ، ک : جامع . [۷] ک : رادولدن

ايدوب آنلر اول طرفه بزدرده در دولت طرفنه بوشهر دن قالقوب اوخرى شهرينه كتميوب همان قبله طرفنه اوخرى شهرى اكسه سندن آشوق [۱] ييلاغى اتكنده ينه قريه چرى باشى كچوب بلغار رعايالزندن برقاچ قولاغزلر آلوب ينه اوسطوق ييلاغنىك برغيرى يولارندن ييلاغى سير و تماشاشا ايدرهك اشوب يقوش اشغى ۵ ساعت اينوب (قريه پاز) [۲] صافى بلغار كفره سى كوييدر واوخرى خاكيدر انى كچوب قبله يه... ساعت [۳] يقوش اشغى كيدوب

اوصاف قصبه قريه عظيم پرسپه

بو دخى اوخرى سنجاعى خا كنده وويوادالقدرمك پاشانك خاصيدر ويوز اللى اچقه پايه سيلاه قضادر لكن قصبه سى يوقدر انجاق ناحيه سى قرق پاره معمور قرالدرمك هربرى قصبه مثالدر بعضى قرالرى پرسپه كولنيك كنارينه واقع اولمش معمور و آبادان محصوللى كويلردر (دروصف بحيره پرسپه) اوخرى كولندن كوچوك شكل. مربع بر بحيره جكدركم كرده كرده طقوز ميلدر اما كونا كونا بالقلى غايت چوق چيقار بو دخى باشقه امانتدر اما بعضى زمانده بونيده اوخرى كولى امينى صبطايدر اندن بو پرسپه قضاسى ايجره عبور ايدر كن (رسنا) قصبه سى صول طرف زده قالب بو حقير بر مشهك داغ ايجره كيدرهك (قريه دربند) كچوب ينه شرقه ۴ ساعت كيدوب (قريه كوات) كفره كوييدر منصطر شهرى خاكيدر اندن ينه شرقه ۵ ساعت كيدوب شهر منصطر ايجنده جريان ايدن نهر... كنارنده بر مسيره كاه مرآمده سهل آرام واستراحت ايدوب نيجه بيك بلبل كونا كونك اصوات حزينلرن استماع ايتدك بو باغ مرآم خيابان سنه... تاريخنده تخريركلك بيان ايله موصوفدر اما بو روى ارضه بوبى بدل لانتظير صنع خدادر ختائلى بر باغ مرآمدرمك روم دياربنده مثلى وارايسه ينه بو منصطر شهرى مرآميدر آندن

منزل شهر عظيم وبلده قديم محميه منصطر

بو شهره كامل يدى كره كلوب مكث اتمك ايله اوصافى چوق تخرير اولنمشدرمك بالاده جلد... مزه نظر اولته نه مرتبه شهر معمور و آبادان اولدوغى آندن معلوم اولته بونده عمر اغا زاده زاعم قرداشمىز خانه سنده ينه مهمان اولوب نيجه احباب ايله

[۱] ك : اوسطوق [۲] س ، ك : پاز [۳] ك : ۳ - ساعت

دوز واسع محصولدار قرالی باغ و باغچه و چفتلکلی یرلرده مینه و میسرہ امن و امان یرلرده
صفا ایله کیدوب

اوصاف قصبه معمر اصطار اووا

بوربطه دن پوغراداس قصبه سی غایت نمایاندر و بوقصبه دخی اوخری سنجانغی حکمندم
بکینک خاصی اولوب و ویواداسی حاکمدر یوز اللی اچقه پایه سیله قصادر ناحیه سی یتیش
پاره قرالدرر و جمله رعایا و بریالری بلغادرر و قانون سلیمان خان اوزره سرای خاصه یه
سعادتلو پادشاه ایچون بوشهره یکچیجری اوچاغندن بر چورباجی دکشرمه [۱] اغاسی
کلوب بوندن نیجه یوز عدد کزیده بلغار و روم اوغلانلرن دکشروب باشلرینه قمرزی
شبکلاهلر واکنلرینه قمرزی عباخلعتلر کیدروب دردولته دکشرمه غلاملری کتوروب
غایه الغایه محبوب اولوب اصل زاده اولنلری غلمان خاصه ایدوب دخی قتالرینی بوستانجی
اوجاقلرینه و یکچیجری اوجاقلرینه و دخی زبردستلرن طوبخانه و جبه خانه اوجاقلرینه و یرلر
اما غیری قضالک دکشرمه غلاملرن هر اوجاقلره و اعیان کبارلره دفتر ایله وروب علم
و کمال و معرفت اوکرندکلرند نصکره عجمی اوغلانی علوفه سنه کچروب اندن یکچیجری قپوسنه
اندن سپاه قپوسنه چیقاروب اکرکم تقدیر خدا اولورسه نیجه لری وزیرا عظمی و مفتی
و منالار اولمشلدرر یعنی بو اصطار اووا شهری کان جوانان و دکشرمه کان یری بر مبارک
ربطه زیبادرکم اوخری کولندن دورت بیک آدم ایچری قره ده الارقه درر و جمله دورتیوز
عدد کره متلی معمر آبادان خاندانلدرر بعضیلری فقرا اولری اولماق ایله ساز اورتولیدر
اما هر اوده باغ و باغچه مقرردرر و جمله دورت عدد محلاتدر نصفی مسلم و نصفی غیر مسلم
محلر لیدر و جمله دورت عدد محرابدن ایکسی جامعدر چارشو ایچنده ... جامعی کره متلی
و بر مناره لیدر ... جامعی مزیندرر و جمله ایکی محله زاویه سی واردر و جمله بر عدد مدرسه
سوختکانی وار و جمله بر عدد مکتب پسرانی وار و جمله بر عدد خانقاه ارباب طریقی وار
و جمله یوز عدد دکانلری وار اما بزازستانی یوقدرر لکن مطافلری چوقدرر وینه هرشی
موجوددرر جمله اوچ عدد خانلری وار و جمله بر عدد حمای و اراما بونک دخی اوحماملری
وار و باغ و باغچه لری فراواندرر الحاصل شیرین قصبه باغ جهاندرر بونده خاندان صاحب لری
زعمالردن ... اغایی و ... اغایی و غیریلری فرمان پادشاهی اوزره مانیه محافظه سنه مأمور

[۱] ک: دوشرمه

حقیر پر تقصیر او خریدن اسلامبوله کتدی کمز قناقلری عیان و بیان ایدر

اولا اولو یولیزینه اوسطوق ییلاسی ایکن آنده کتیموب اوخری سنجاغنک مانیه غزاسنه مأمور اولان ارباب زعماری وارباب تیمارلری سفره سورمک ایچون بعضی قراوقصباتلری دوران وسیران اتمک ایچون او خریدنینه ۵ ساعتده کیدوب قصبه اوستورقه عبور ایدوب اوخری کولی کنارن دور ایدرک جانب جنوبه ۵ ساعت کیدوب

اوصاف قصبه شیرین پوغراداس

بودخی اوخری بکینک خاص وویواده لغی حکمنده اسراووا [۱] قضاسی نیابتیدر بوشهرک قرشو کول آشری قصبه اوستورقه وقلعه اوخری نمایاندر مابینهمالرنده همان کول واردر بوقصبه جمله دورت عدد محله وجمله دورت عدد محرابدر اولا چارسو ایچنده ... جامعی کره متلی وکارکیر منارلی جامع زیبارد و ... جامعی جماعت کثیره مالکدر جمله ایکی عدد معمور محله مساجدلریدر وجمله بر عدد مدرسه سوختکاندر وجمله ایکی عدد مکتب صیان ابجدخواندر وجمله بر عدد تکیه درویشان عبدالاندر وجمله اوچ عدد خانلری واردر وجمله بر عدد حمام مختصری واردر وجمله التی یوز عدد باغ وباغچهلی سراپا کره مت اورتولی خاندانلرده بکرمی عدد او حاملری دخی واردر وجمله یوز اللی عدد دکانلری واردر اما کارکیر بنالی بزازستانی یوقدر لکن کول کنارنده پاک دباغ دکانلری چوقدر وبونهر کول کنارنده واقع اولماغیله بعضی خاندان عظیملرک شاهنشین و مقصوره لری کول کنارنده اولوب جمله روزنلری صویه ناظردر بعضی یارانلر نچرده اوطوروب کولدن نازک بالق اولارلر اما هرکیجه نساطا قهسی اولرنده بالق اولوب هر بار کزین [۲] بالقی یرلر آب و هواسی لطیف اولدوغندن باغ و باغچهلرینک کونا کون آبدار خوش خوار میوه لرندن امرودی غایت لذیذ و تردر و شهری دخی میوه سی کچی شیرین ربطه زیبا اولوب باشقه بر روح واردر بوقصبه نک جانب قبله سنده (شهر کورجه) ۸ ساعتک یردر متمدما سنه ... تاریخنده [۳] شهر کورجه و شهر جور پوشته و شهر بلهشته و شهر کولی کسره کورمک ایله اول جانبیره توجه اتمیوب یینه اوخری کولی کنارنجه جانب شماله ۲ ساعتده

[۱] ک : است اووا . ط : استراووا . س : نسخه سی ده بویه فقط نقطه سزدر [۲] ک :

لذیند [۳] ک : ۱۰۷۷ تاریخنده [شایان تدقیقدر]

و مشک رومی و لاله وزرین و زکس مکر ارض روم دیارندہ بیک کول ییلاسنده و کوه بیستونده و کوه دماند و کوه ارچشده اوله بوییلاده برهفته ذوق و صفار ایدوب اندن جانب شرقه کاه یوقوش اشغی پیاده و کاه اسب سوار اوله رق شرقه ۵ ساعتده قریه پاری [۱] کچوب ینه جانب شرقه ۶ ساعتده کیدوب

اوصاف قصبه معمور رسنا [۲]

اوخری طوراغنده نیابتدر و سربست زعامتدر قصبه سی بر واسع اوز ایچنده ... دره سی جریان ایدر بر واسع یرده جمله یوزسکسن عدد کره متلی معمور باغچلی اولردر جمله ایکی محله در نصفی مسلم و نصفی کفره لدردر جمله ایکی محرابدر بری چارشو ایچنده منصطر شهرلی رمضان بک جامعی کره متلی کار کیر مناره لی و حرمنده برمکتبلی جامع لطیفدر و بری حاجی مراد جامعیدر و جمله برمدرسه سوختکان و جمله بر تکیه درویشان و جمله بر حمای وار صاور زاده خیرایتدر و جمله بر خانی وار و جمله بیکرمی عدد مفید مختصر دکانلری وار اما هفتده بر کون اطراف قرالردن نیجه بیک بنی آدم جمع اولوب بر جمعیت کبرالی بازار عظیم دوروب کرما کرم بیع و شرالر اولنور حقیر بوبازارده مانیه محافظه سنه مأمور اولانلر بر آن دورمیه لر دیو دللالر ندا ایتدیروب بو نهر اعیانلردن قوجی [۳] بک و مرتضی بک عجایب خاندان صاحبزیدر آنلر حقیره و اوخری زاده لره عظیم ضیافتلر ایدوب ارتسی کون مانیه سفرینه روانه اولدیلر بو قصبه رسنانک ممدوحانندن کستانه سی وقش امرودی و داغلرندہ قمرزی اهرام بویاسی کولکاری و چوقه بویاسی اکرلر عجایب مشهور تماشا بونالردر و جمله خلقنک کار و کسبلری بویا کولکیدر که فرنگستانه کتورلر غایت رایجدر جمعی ولایتلردن بازارکانلری کلوب نیجه بیک کول بویا کولکاری باغلیوب ولایت ولایت بویا کولکی کتورلر بومحلدن سرسته [۴] قضاسی صولزده غایت یقین قابول اندن ینه کرویہ عودت ایدوب دفعه (منزل ییلاق اوسطوق) بر کزن بر کیجه دخی آنده ذوق ایدوب اندن ینه جانب غربه یقوس اشغی ییلادن اینوب ۵ ساعتده ینه (قریه چری باشی) کچوب دفعه (منزل شهر اوخری) بونده بر کیجه دخی مهمان اولوب ارتس کون جمله احباب ایله و داعلشوب اوخری بکی مهترخانه سن چالراق جمله عسکر یله مانیه محافظه سنه روانه اولوب

[۱] ک: یاری [۲] مشهور املاسی (رسنه) درکه اعلان مشروطیتده پارلامش، صوکره

سومش بر شهر من ایدی (م) [۳] ک: قوجه [۵] س نسخہ سی (پرشتنه) اوقونق ممکندر (م)

قرینده بر کارخانه عظیمدر کم حالا قپوسی مسدود دورور جمیع آلات و بساطلری باجمله انکازی و سکه لری موجود در حتی حقیر خالص العیار اچمه سن کورمک اولوب (سلطان احمد بن محمد خان عنز نصره ضرب اوخری) دیوسکه سی واریدی ... * (زیارتگاه اوخری) اولا مرقد اوخری زاده وغازی بک یوقارو قلعه ده خنکارجامعی محرابی اوکنده مدفونلردر و شهید خزینه دار پاشا سراینک یاننده ایصوفیه جامعی صاعنده کول کنارنده بر قیسا اوزره کرده متلی برقبه مدفوندر و... بعده اوخری زاده لرایله نیجه یوز آدملر آتلی میزه سوار اولوب اوسطوقه ییلاسی تفرجگاهنه روانه اولدق اولا اوخریدن قالقوب ۳ ساعت کیدوب

قریه چری باشی

اوخری صحراسنده بلغار رعایالی معمور بانچه لی و ایکی یوز خانلی مزین کویدر اندن باش یوقارو جانب شرقه ۵ ساعتده افلاکه عروج ایدوب

ستایش ییلاق عظیم اوسطوق

بو ییلاق عرب و عجمده مشهور آفاق بر ییلاق نه طاقدرم هر جاننده یدی قضا یرلرک داغ و طاشلری جمله نمایندر حتی بو ییلاقدن جانب غربه اوخری شهری جنوب جاننده ۵ میال ۵ ساعتک یردر بحیره سیله و جمیع هامون واسعه الاقطار مزرعاتلریله پایمال رمال کبی نمایان و بو ییلاده ولی نعم اوخری زاده بک جکز افدینک کامل اوچیوز عدد اکرک [۱] قیونلری اوطیلوب ییلا لئرکم جمله یتش بیک عدد کوسفند کونا کوندر دیار رومده المان ییلاسندن صکره وریله [۲] و دست پوطوسر ز و طوس ییلا لرندن صکره بواسطوق ییلاسی مشهوردر [۳] بونده خیما تیر ایله قیون صایه لرنده [۴] و اکر کلرنده قنوب کوچوب قیماق ویغورد و تله پینزلری و آغز و اگز لر و کوله مز لرو هوشم رملر و باللی قیماق و باللی قیقنالر و تازه پینر ییوب صاری کچیلرک سورونقه [۵] نام جکر تازه لر ماء چین صولرن ایچوب و طوقلی قوزو کبابلری و الا بالقلری ییوب کونا کون بوز پاره سی آب حیات صولرن نوش ایدوب نیجه بیک کونه نباتات کیهاتدن ریباس واشغن و چلک و پرورشه لری ییوب کونا کون عسل مصفی شربت لری نوش ایدوب ذوق صفالر ایتدک و بو ییلاده اولان سنبل

[۱] ک : اوکرک [۲] ک : زیله [۳] مؤلفک شوراده کی (بونده ... اوله) سوزلری (دده قورقود) سوزلری قدر کوزلر (م) [۴] مرحوم (جودت پاشا) یه کوره بوکله نک دوغروسی عربجه (نایه) ایش (م) [۵] س ، ک : سورونقه

قیانری لغم ایله دلوب تا اوخری کولندن علم هندسه ایله صو. کتروب آب دولابلیله صوبی چکلوب عمارتہ و جوامعک حوضی و حنفی چشمہلینہ و غیر یی رلردہ استعمال اولنور بر تماشاکاہ واجب السیردر (در تقریر مسیره کاہ مفرحات) بو شہرک جانب اربعہ سندیہ اولایکی عدد یردہ تفرجکاہ ارباب مراملر وارکم بر دیارہ مخصوص دکلدرا الا اوخریدہ در اولای قایقرا ایله کول ایچرہ ایام موافق ایله بادبانلرن آچوب چفتلکلرہ کیدوب کونا کون ماہیلر صید ایدوب نریا اوزرہ عیش و عشرتلا اتمک بو شہرہ مخصوصدر بری دخی قلعه نک قبلہ طرفندہ یول آشری بر سازلای کولی وارددر بش خرمن جرمنده وارددر اما غایت عمیقدر دیرلر آندہ اولان کونا کون قاز و اوردکلرک صید و شکاری عجایبدر آندن بالق دالیانلری ذوق اندن اوسطوق ییلاسی مسیره لری عجایبدرلر (در تنقیل لهجہ مخصوص اہالی بلاد) جملہ خلقی بلغارچہ و اوروجہ تکلم ایدرلر اما ارناوودچہ بلزلر زیرا روم ایلی دارارنا بودستان دکلدرا لکن فصیح و بلیغ لسان تورکی بلرلر غایت شہری نظریف نکتہ دان نکتہ شتاسان ارباب معارف آدملری وارددر (در اشکال لباس قبای شجیعان دلیرن) جملہ تازہ یکتلری قرمزی صایہ چوقہلی سمور و وزردوا قلیاقلر و کونا کون چوقہ دن دولملر و قوبچہلی داراجق صقمہ چاقشرلر کیوب آباقلرندہ صاری قبادی پای پوش کیوب بللرندہ پالا پچاقلر طقوب رفتار ایدرلر اما اختیارلری باشلرینہ کونا کون مطالداستار محمدیلر صاروب و کونا کون چوقہ دن سرحدی و قونطوشلر و فراجلر کیرلر اما زنانہ لری کونا کون بول یکللی فراجلر کیوب و یصی باشلری اوزرہ دلبند چپرلر باغلیوب چارسوی بازاردن غیری سوق سلطانیلرہ مادیانہ کززلر (در فصل تمہ شہر انکیز کلیات شہر اوخری) اولابونده دخی مانیہ ولایتی محافظہ سیجون کتردی کمز امر پادشاهی دیوان پادشاهیہ اوخری بکی علی بک حضورندہ تلاوت اولنوب الامرا مرکم دیوب جملہ عسا کر اسلام مانیہ ولایتہ کتمکہ آمادہ اولدیلر بو حقیرہ علی بک ایکی یوز غروش و بر آت و بر عاصی ارناوود غلامی و بر قلیچ احسان ایدوب خداملرہ دخی اورالتون احسان ایتدی ینہ ذوق و شوقرزہ مقید اولوب آنلر دخی عسکر جمعہ جد و اہتمام ایتدیلر (در تماشای سکہ کاہ ضرب خانہ قدیم) بو شہر عظیم ابوالفتحک نخت کاہ قدیمی اولوب بونده جمیع عسا کر اسلام ایله بایزید خان ولی برسہ مشتاً اتدیکندن تحتکاہ آل عثمان اولوب تا سلطان مراد خان رابع عصرینہ کلنچہ بو شہرہ سکہ کسیرلر ایدی حالا ضرب خانہ سی اشغنی قلعه دہ پاشا سرائی

و نازک اندام اهلته نرم رام محبوب القلوب جوازلی اولورکم حسن و جمالری ایله جهان آرا اولمشدر و نیجه جانلر بونده قالمشدر (درمدح صنع خدای کزیده فاکهات) ممدوحاتندن طقوز کونه ایواسی و بابا ایواسی و ااکم ایواسی و باخصوص یکریمی دورت کونه عال العال آلوسی و یکریمی دورت امرودی سبجالاترده مسطوردرکم بویله آبدار خوش خور امرودلر ملاطیه شهرنده و کوردستانده بتلیس شهرنده و تبریز و لایتنده پشو [۱] و اوردوبار شهرلرنده [۲] بویله آبدار امرودلر کورمدم حملد آبک امرودی اولتدر لذینو آبداردرکم کویا بر طلوم قطر نیاتدر لکن ظالم شهرک میوه لری بر ییردن بر پیره هدایا کیده من زیرا غایت تردر اما الماسی قطولرله هر دیاره کیدوب هنوز لطافت و حلاوتی باقی قالب طول زمانده تفاحک رنگنه و ریحه طیه سنه اصلا تغیر کز اما غیری میوه لری بر فرسخ پیره کتمز اما بو حقیر ایواسندن تا اوصطور و محه شهرینه دک پمه ایچنده ایوای سفر جلیسنی کتوردم (در وصف نعمت عظمای ما کولات) بوشهر اعیانه مخصوصدر که قیش کیجه لری جمله صغار و کبار بر لرینه ضیافت عظیملر ایدوب بر صحبتده یئلن طعام نفیسه بر غیری صحبتلرده نیموب هر بر ضیافته طرز آخر ممسک طعام کونا کونلر ینک بوشهره مخصوصدر حلویاتی و کونا کون خوش آبلری کذلک بر صحبتده کی خوش آبلره و حلویاتلره اصلا و قطعاً مشابهت لری یوقدر حتی احوزاده [۳] ضیافته یکریمی الی کونه خوش آبلر ینوب بو حقیر خوش آبدن شهید اوله یازدم روم دیارنده اوخری ضیافتی و خوش آبلری مشهور و ممدوحدر ... (در تکیب عمارت دارالمأکل سوخته وات) جمله اوچ عددیرده دار لنیافته فقیران واردر اولا یوقارو قلعه اوکنده اوخری زاده نک پادشاه احسان آتدوکی جامع دلکشانک عمارتی صبح و مسابای و کدایه و پیر و جوانه و کبر و ترسایه برر سخن چوبره سی و بررنان پاره سی فقیرانه مبدولدر و بری تکیه جامعی عمارتی واردر (در تسطیر مهمان سرای کاربان رون) جمله اوچ عدد مهمان خانه حسینلدرر جمله آکوچوک بازارده چنار اغاجلری سایه سنده قرق او جاقلی کاربان سرای معموردر و اوخری زاده همماندارستانی بنای متیندر ... (در ترقیم بنای عبرت های آبادان) جمله جامع ایاصوفیه کبیر واجب السیردر اما یوقارو قلعه اوکنده اوخری زاده نک پادشاه هبه آتدوکی جامع اوکنده بر آب حیات صوقیوسی وارکم استاد فرهاد بو چاه مایه اوله فرهادی کولونکلر اوروب بر برتر عبرت ما قازوب عمقی کامل سکسن قولاجدر غرابت آنده که استاد کوه کن

[۱] ک: یسو [۲] ط: و شیرازده و یار شهرلرنده (۳) س، ک: امو زاده

واطرافتہ قلعه اولماق محالدر زہرا بانچہ لری و مشبک بوستانلری جهانی زین آتمشدر جلداً مکلف و مکمل سرای عظیم اوخری زاده سرای قلعه مثالدر متعدد دیوان خانہ لری واصطبللری و کول کنارندہ مقصورہ لری و مزید شتا سرایی دخی عبرتدر بونلر مشهوردر (در قائمہ مدارس عالمان مفسران) جملہ ایکی عدد دارالتدریس عالماندر اولا کول کنارندہ مذکور الحاجی قاسم جامعنک صولندہ یول اشیرینسندہ اسکی سیاووش پاشا مدرسہ سی کویا باغ صودا قدر حرمنک اطرافندہ متعدد حجرہ لری و اردرس عامی و طلبہ لری موجود اولوب ہر حجرہ لرینک طلبہ لرینہ جانب و قفدن لیمہ و شمععیہ معیندر اندن سلیمان خانک تکیہ مدرسہ سی بو دخی معموردر و بیچہ زاویہ مدرسہ لری دخی وارددر (در شرح دارالحدیث محدثان) جملہ بریدہ علم حدیث و علم تجوید تلاوت اولنور اما محدثی و حملہ حافظ قرآنی مشہور دکلدر علم تجویددہ انحاق حفص قرآتی تلاوت اولنوب علم حدیثدہ کتاب بخاری اوقنور (در تعریف مکتب جکر گوشہ پسران) جملہ یدی عدد دارالتعلیم ابجدخواندر اولا اوخری زادہ مکتبی وانامکتبی وارددر . . . (در شہر انکیز خان خواجہ کیان تجاران) جملہ اوچ عدد خان زیبالردر اما صاحب الخیراتلرن سوال اتمدم (در تعریف حمام غاسلان راحت جان) جملہ ایکی عدد حمام خاص و عام لری وارددر اولا لری اوخری زادہ حمامی طرز قدیمدر اما خوش هوادار و بری غازی حسین پاشا حمامیدر ہواسی و بناسی لطیف حمام روشنادر (در توصیف حمام مخصوص کبار اعیان ولایت) آلفتہ لرینک نقللری اوزرہ جملہ یتمش یدی عدد سرای حماملریم وارددر دیو تفاخر کسب ایدرلر حقیقۃ الحال وارددر اولا اوخری زادہ بک جفازک سرایندہ ایکی حمامی وار و قرنداشی . . . افسدی سرای حمامی وار و . . . (در تحریر عدد چارشوی بزازستان) جملہ یوز الی عدد دکانلردر ویدی عدد مکلف و مزین مجمع العرفان قہوہ خانہ لری وارددر اما بوزہ خانہ و میخانہ لری آشکارہدہ یوقدر لکن قلعه دہ کفرہ محلہ لرندہ بادہ نابی غایت چوقدر لکن بزازستانی یوقدر اماینہ ہر کونہ متاعلری فراواندر لکن چارسوسی دورت رددہ پراکندہ و پریشاندر و شاہراہ چارسوسی صوقاقلری ایچرہ عظیم درخت سایہ دار چنار منہالر ایلہ زین اولمشدر اما اکثریا چشمہ لری معطلدر و صویہ دخی احتیاجی یوقدر زیرا کول صویی کبی آب حیات و ازایکن چشمہ سارلر لازم دکلدر انکیچون جملہ عیونلری بطالدر و اکثریا خاندان عظیم لری کول کنارینہ واقع اولمشدر . . . (در تدبیر آب و هوای خوب جاودان) آب و هواسنک لطافتندن محبوبی و محبوبہ لری غایت چوقدر جملہ سیم تن

ماعداء ارض خالیه یرلری جمله باغ و باغچه و نیجه دولوم ارض خالیه یرلری وارد زیرا بیوک قلعه در (در ستایش اشغنی شهر عظیم ارم ذات) غایت معمور و مزین در کم کویاشام جنت مشام مراد و وصفنده لسان قاصدر اسطوق بیلا سندن اینر کن بوشهری کورن آدم لرادرنه و بورسسه قدر وارد دیرلر اما (در عدد اسماء محلات اواخری) جمله اون یدی عدد محلات در اونی مسلمان محله سیدر یدیسی کفره روم و بلغار ولاتین محلات لیدر اولا جمله محلات در دن معمور و مزین اواخری زاده محله سی و تکیه محله سی و قول اوغلی محله سی و حیدر پاشا محله سی و قوجه سیاوش پاشانک مدرسه محله سی و ظلمنه [۱] محله سی و حاجی حمزه محله سی و اسکندر بک مسجدی محله سی و یونس و ویواده محله سی و کوچی بک محله سی و امین [۲] محمود محله سی و قره خوجه محله سی نتیجه کلام اون یدی عدد محلات ک اشهبی و معمور و آبادان لری بونلردر (در فصل جوامعهای سلاطین و وزرا و کبار اعیان) جمله اون یدی عدد محراب قبله ارباب حاجات در اولا جمله آ جماعت کثیره به مالک کول کنارنده حاجی قاسم جامعی نیلکون رصاص خاص قورشوم اورتولی چارکوشه تخته قبه اورتولی بر طرفه طرز قدیم مناره لی جامع زیبار اندن تکیه جامعی سلطان سلیمان خانکدر بر عجب مفرح جامع پر نوردر اندن قول اوغلی جامعی طرز قدیمدر اندن حیدر پاشا جامعی معبدکاه قدیمدر اندن ظلمیه جامعی درلر اما منور جامعدر لکن احتمالدر ظلم ایله بنا اولمش اوله اندن حاجی حمزه جامعی اندل یوقارو قلعه ده چفته مناره لی حنکار جامعی اندن قلعه ده ایا صوفیه کبیر جامعی بو مذکور جوامع ل مشهور آفاق معبدکاه لردر (در دفتر مساجدهای مؤمنان عابدان) جمله ۱۷ عدد محلات بقعه لیدر اولا جمله آ اسکندر بک مسجدی و یونس و یوده مسجدی و کوچی بک مسجدی و چارشو مسجدی و چنارلی مسجد و قره خوجه مسجدی الحاصل اون یدی عدد جامع اولمغه مستعد مساجد لروارد هر برینک اوقاف لری متین اولوب خدام لری موجوددر (در وصف سرای اعیان اغوات و غیرت بیوت مؤمنان) جمله سبج شرعه مرقوم اولدوغی اوزره در تیوز عدد کره متلی کار کیر بنالی تحتانی و فوقانی جمله روضه رضوان مثالی باغ جنائلی واسع خاندان شهر عظیمدر کم باغ و باغچه سیله اواخری صحراسی زین اولشدر کورن بوشهری اون اون بش بیک اولردر دیرلر و بو شهر معظم اطرافنده اصلا قلعه یوقدر همان شمالی و غربی و جنوبی و قبله سی طرفی اواخری کولی اولوب شرق طرفی تا اوسطوق بیلا سی اتکلرینه وارنجه سراپا خیابان کلکستان ایچره بر شهر مراد

[۱] ک : طلومبه [۲] ک : امیر محمود

و کبیر اون یدی عدد قبه عظیمه لر در اما جمله قرمزی کره مت ایله و خره سانی کرج ایله مستور جامع پر نوردر بونده اولان آثار قدیمه لری و عمود منتهایری برر برر تعریف و توصیف اتسم ترضیع اوقات اولوب و صفنده لسانلر قاصر و قلملر کاسر در اما غریب جامع ویرانه یوز دو تمشدر نیجه مصنع پرنج قپولری و صدفکاری پنجره قنادلری فنا بولمشدر زیر اصلا جماعتی یوقدر جمله کفره ایچنده قلمشدر ا کر مستقلاً کفره النده قالسه بوجامعی ارد بهشت ایدر لردی انجاق هفته ده بر کره جمعه کون قپولری آچیلوب خداملری سیلوب سپوروب بش اون عدد پاسبانلر جمعه نمازن قیلوب ینه قپولن سد ایدوب کیدرلر و حین فتحده فتحیه جامعی ایدی خدا عمار ایله اندن یوقارو ایچ قلعه اوکنده بر مرتفع یرده (جامع اوخری زاده) بونلر حسب نسب خاندان صاحی قرال زاده لرایمش حالا بوشهر انلرک حکمنده فرمان بردر بر قورشوملی و تحته قبه اورنولی و بر کار کیر مناره لی بر مفرح جامع بنا ایدر کن الله اعلم سلطان بایزیدولی بر غزایه کیدر کن بوجامعی کوروب « په بارک الله نه کوزل جامع اولمش » دیدکده هان عاقبت اندیش دوربین فکر اوخری زاده زمین یوس ایدوب « خدا قبول ایلیه ثوابی و بناسی پادشاهمه هبه اولسون » دیدکده پادشاه حظ ایدوب « تیز صاغ طرفنه بر مناره عالی دخی بنا اتسونلر » دیو فرمان آند کلرنده بنا ایدوب حالا اول اجلدن ایکی مناره لی حنکار جامعی دیرلر غایت اوقافلری متین جامع جهان نمادر جمله کول جنوب طرفنه نمایان اولوب جمعی بالقجی قایقیرینک شناورلک ایتدکلی نمایان و قبله سی اوکنده روزنلردن بحیره و صحرای بی پایان ایچره جمله عمارستان ظاهر و باهر در و حرمنده کهکشان آسا سهایه سرچکمش درخت منتهالوارکم هرینک ظل حمایه سننده کی چنزار یرلرده جمله احبا و یاران باصفای ارباب معارفان اوطوروب کسب طراوتلر ایدوب مباحثه علوم شرعیله ایدوب بر طرفده دخی لوندان مقوله سی تازه جوانلر کونا کون لبعده بازلقلر و سلاحشور لقلر تعلیم ایتده درلر و بوجامع پر انوارک قبله قپوسنک عتبه علیاسی اوزره چلی خط ایله (لا اله الا الله محمد رسول الله) کلمه شهادتی تحریر اولمشدر و بو قلعه ده بونلردن غیری جمله ایکی عدد محله مسجدرلی وارد آنلر دخی جماعتدن غیر بیلدر اما آلتی عدد کفره منظرلری وار اوپله معمور درکم وار ایله مزین و آبادندر کم هر برنده قرقر و اللیشر عدد رهبان بطریقلری واردر جمله پاترکاه دیری ولاتین دیری غایت معمور درکم صبح و مسامطبخ مسیحیه سندن پاپاسلره نعمتلی چقد قجه مسلمانلره دخی نعمت فراوان بذل ایدرلر و بو قلعه ده اصلاخانه و حمام و چارشوی بازار یوقدر

قصری وار جهان نامدر و بر قپوسی دخی شمال طرفنده آشی و اروشه آچیلر و درون قلعهده بر مسجد و دزدارخانهسی و غلال انباری وارغیری شی یوقدر ماعدا یرلری بانچه لردر اما طشره بیوک قلعه دیواری اون آرشن یوکسکدر و جمله قرق عدد قله درسکلردر اما دندان بدزلرن صایدم لک دیواری اون بش آیق انلی و متین و مستحکم دیوارشدا دیدر و جمله اوچ عدد قپولری واردر بری ایچ قلعه آلتنده شماله ناظر کول طرفنده کی واروشه انلر بیوک قپودر و بری شرق طرفنه طباقلر قپوسیدر و بری بیوک کول قپوسی در و بو طشره قلعه نك مشرقدن شماله ویلدر جانبنه و غربنده صعب و متین قلعه دیوارلری واردر و اول طرفلر جمله بایرلردر اما کول طرفیکی قلعه نك قبله و جنوب طرفلریدر کم اول سمتلر یالچین قیا سر آمد قیالر اولماغیه مخوف و مخاطره اوچوروم بی امان چاه اسفلی یرلر اولوب رطرفلرده اصلا قلعه دیوارلری یوقدر و لازمده دکلدلر لک کاهیجه حیوانلر دوشوب پاره پاره اولورلر تا بو مرتبه اوجه سرچکمش قیالردر زمان اوائلده بو اوچوروم طرفلرینه قورق اولق شکلی دیوارلر بنا ایشلر اما مرور ایام ایله جابجا یرلری منهدم اولمش و بو بیوک قلعه ایچنده جمله یوز آلتنن عدد لعلکون مصنع کره مت اورتولی جهان نما کفره خانلری واردر و جمله دفه [۱] و روزنلری جنوب جانبنده کوله ناظر شیرین کارلی معمور اولردر و جمله بری بری اوزره مرتفع دارمنجوسلردر اما اشغی کول کنارنده پاشا سراپی یخشی سرایدر کم اوچ یوزدن متجاوز ایچلی و طشره لی و حمامی و واسع میدانلی و متعدد حجره لی و سراپا کره مت اورتولی خاندان عظیمدر درون قلعهده بوندن معمور سراپی کبیر یوقدر لکن عوان خانه سیدر کم خرابه اولمده در و جمله ۳ عدد بحر ابدر (در اسماء جوامع سلاطین قلعه عظیم ارم ذات) اولا پاشا سراپی دبنده کول کنارنده (آیا صوفیه جامعی) نهایت اولو جامعدر کم مثلی مکر سلا نیکده و قره دکنر ساحلنده طرب افزونده و اسلامبولده کوچک ایاصوفیه جامعلری اوله اما بو ایاصوفیه جامعی حضرت سلیمان اوغلی ملک رجعیم عصرنده یانوان قرن داشی اوخری نام قرالک بناسیدر اول بنا اتمک ایله آنک اسمیله مسما اولوب بوشهرک اسمی اوخری باندر اما لسان رومده اسمی ... درولسان لاتینده ... فلاندر ولسان فرنکده ... در اما بو اول عصرک کفره سی عصرنده بلا تشیه قدسلری ایمنس حمد خدا شمعدی معبدکاه مسلمیندر لکن بعضی زمان کفره لر بو ابلره نهانیجه برقاچ اچمه وروب جامعه کروبو فی الحال تبرکا آیین عیسی ایدوب طشره چیقارلر جمله صغیر

[۱] ك : دك

اولدقده اولاره لقدمه کفار نجار اوخری قلعه‌سنه استیلا ایدوب بالذات محمدخان سرزوزبته
 ومنصطر سمتارینه کلدکده عطف عنان اوخری قلعه‌سنه چووروب سنه ... تاریخنده
 دست اسلامه کیروب الی ماشاءالله قبضه اسلامدهدر حالا سلیمان خان تحریری اوزره
 روم ایلی ایالتنده سنجاق بکی تختیدرکم باشقه حکومتدر بکینک قانون قدیم اوزره خاصی
 ۲۳۵۲۹۹ اچقدر وزعامتی ۶۰ و تیماری ۳۴۲ عدددر الای بکی و چری باشیسی واردر
 قانون پادشاهی اوزره جمعی ارباب تیمارلری جبه‌لولری ایله یدی بیک عدد کزیده پرسلاح
 عسکر اولوب روم ایلی ایالتی وزیر سنجانغی آلتنده مأمور اولدقلری سفره کیدرلر
 (حاکم‌لرندن) سپاه کتخدا یری ییکیچری سرداری قلعه دزداری یتمش عدد قلعه نفراتلری
 واردر اما بعضی نفراتلری قانون اوزره قلعه وره ایله ورن روم کفره‌لری و نفراتلردرکم
 جمیع تکالیفلردن بریدرلر و قلعه‌نک تعمیر و ترمیمنه مأمور اولدقلرندن هر تکالیف شاقه‌دن
 معاف و مسلملردر اما غیر مسلملردر و حاکم شرعی شیخ الاسلامی و نقیب‌الاشرفی و اعیان
 اشرافی و اوچیوز اچیه پایه ایله شریف قضاسی و جمله ناحیه‌سی اوچ عدددر بری اوستورقه‌در
 و بری رستادر [۱] و بری اوخریدر غیر ناحیه‌لری یوقدر و جمله سنجانغی یوز قرق پاره
 معمور و آبادان قراردرکم روم اینلنده یانیه لواسندن صکره بو اوخری سنجانغی غایت
 معمور و مزیندر حاکمان عرفیلری محتسب اغاسی و شهر و ویواداسی و باجدار اغاسی
 و بالق امینی اغاسی و خراج اغاسی و پاندور اغاسی و مارتلوسان اغاسی و یدی عدد قلعه اغالری
 و شهر کتخداسی و معمار اغاسی و کفره‌لر اوزره پورتو بورورلری واردر (درصفت
 اشکال کردا کرد قلعه اوخری) اولا اوخری کولینک شمالی کنارنده بریاچین قرمزی
 قیا پشته عالی اوزره شکل خمیس برشدادی بنای عتیق سنک طراش قلعه صواش کار قدیم
 و برسور استوار رباط عظیمدرکم دائراً مادار چرمی درت بیک درتیوز آدمدر و بریاچ
 اوزره طشره قلعه‌سی ایچنده شماله ناظر برکوشه‌ده کی قلعه کبیر دیوارینه متصل بیک آدم
 جرمنده برصعب ایچ حصاری واردر دیوارینک قدی کامل قرق آرشن عالیدر و شیرین
 کارلق ایله استادمهندس کونا کون مصنع ابراجلر و کونا کون متین بدنلر ترتیب ایلمشکم
 مثلی برقلعه‌ده یوقدر الحاصل برسد متین ایچ قلعه‌در و جمله ایکی عدد قپوسی وار بری قبله‌یه
 ناظر بیوک قپودرکم حنکار جامعنه ناظردر و یوقپو اوزره قله‌ده برتخته اورتولی سر آمد
 کوشکی واردر شب و روز مهترخانه آنده چالنیر و یوقپونک طشره‌سنده دخی برلونجه

[۱] ک : رشتادر دوغروسی (رستادر) اولمیدر (م)

بیلاغندن اینن آب حیات صو اوخری کولنه قریشدینی محله اوخری زاده نك بالیق
اولیجاق دالیان کچوب بو محلدن تا اوخرییه وارنجه کول کنارنجه سکز بیک آدم
بیاض طاشلی واسع قالدردر آنی کچوب اوچ ساعتده

دریان اوصاف دار ماهی یعنی قلعه خرم آباد اوخری

سبب تسمیه سی ... بانیسی بقول مؤرخان لاتین ابتدا روم پادشاهلرندن ملک
رجعم [۱] ابن حضرت سلیمان عصر نده ملک رجعمک اوخری نام بر حکیمی علم حکمت ایله
بو قلعه بنا ایدوب نیجه دولدن دوله انتقال آتدوکن اسلامبولی بنا ایدن یانقوابن مادیا نك قرنداشی
یانوان و موخ لاتین بان [۲] بو قلعه نك اوصاف عمارتن غایت مفصل یازمشلر اما بز
اختصار اوزره کدر ایدلم چونکه بو شهر بو اوخری بحیره سی کنارنده مداین و بغداد
و مصر و پوزنطه و ما کودونیه و قواله و قسطنطنیه قدر معمور بندر سواد معظم اولوب
پالیغک محصولات منافعدن نیجه یوز عدد خزاین تحصیل اولدوغن یدی قرال استماع
آتدکلر نده جمله سی بر یوزدن طمع خاملره دوشوب بو شهره نیجه کره هر بری استیلا آتدکلرندن
شهر خرابه مؤدی اولدوغندن یارملری [۳] کلوب آخر کار یدی قرال اشتراک سوی اوزره
بو اوخری شهرن ضبط وربط آتمک عهده میثاق ایدوب یدی قرالک وزیر لری اوطوروردی
اولا بری روم تکوری و بری فرنک بوندوقانی و بری صرف دست پوط و بری بلغار
و بری هر سک لاتین و بری اشنایه طرفندن ارنابود و بری ووینتق بان بومذ کور یدی
عبد قرال لر بو شهری اشتراک سوی اوزره تصرفده ایکنلر سنه ... تاریخنده قوجه
سلطان مراد خان ثانی یدی قرال لرندن فتح ایدوب ادرنده قول غلوی عام ایدوب
مراد خان قوجه در دیو خلافتدن خلع ایدوب ابوالفتحی خلیفه آیتدکلری محله یدی
قرال فرجه بلوب بو قلعه دست اسلامدن اولوب دست کفارده بو قلعه قالدقه ینه قول
غلو ایدوب ابوالفتح کوچکدر ایش کورمه مش غلامدر ینه مراد خان قوجه قورنازدر
دوشمندن انتقام آیر دیو سنه ... تاریخنده تکرار خلیفه اولدقه ابتدا ینه غزاسی
بو اوخری قلعه سی اولوب جمله یدی قرال ضال بانلرینک عسکرلرن دبدان تیغ آتش
آپدن کچروب ایکنجی فتحی تحت قیدفا از میر قلعه سنی فتح ایدوب حکمت خدا دفعه
آئیده ینه مراد خانی خلع ایدوب ینه تکرار ابوالفتح مستقل قراردادده پادشاه جم کشور

(۱) ک: رجعم (۲) ک: بان [۳] ک: دوغوسی (یا زفری) اولمیده (م)

آلوب حکومت ایله قوش اوچورمازلر اما ممرناس شاهراه بر اوستورقه جسریدر بو قنطرنک آلت یاننده نیجه یوز عدد بالق دالیانلری وارکم تعمیر اولتماز کورمکه محتاجدر و بو جسرنک آلتنده کولک ایانغی اول مرتبه آقارکم کوز کورمز یاز و قیش نهر دراوا کبی دورت قولدن آقار اصلا کسلمز (حکمت اولکم) بو کولک ایچنه عظیم نهرلر مخلوط اولماز ینه بویله ایکن صیف و شتاده بو کولک ایانغی نهر جیحون کبی آقار و غرب طرفته جریان ایدوب قصبه ... اوغرار آندن ... اوغرار آندن ... اوغرایوب مذکورلش قلعهسی دبنده سنجوان لیمانده بوندوقانی کورفزینه منصب اولور بر آب حیات کولدر اما یاز کونلری غایت اسیدر اما سهل برداقده دوروب کسب هوا ایتسه بوز پارهسی اولور لکن چقان بو کول صوبی اسی اولدقده اولزمان بالیقلر زیاده صید اولنور و بو استورقه قصبهسی اوخری قضاسی نپایتیدر و کول کنارنده بر قومسال یرده و چمنزار وادیلرک دورت یرنده جمله اوچیوز عدد کره مت اورتولی کار کیر بنای تحتانی و فوقانی باغ و باغچهنی آب و هواسی لطیف قصبه جکدر جمله اوچ محلهدر اما بولغار و روم کفره لری چوقدر و جمله دورت عدد محرابدر اولا چارسو ایچنده اوخری زاده جامعی قورشوم اورتولی سرآمد قبه و مناره بالای جامعدر بر خانی و بر عمارتی و بر مدرسهسی و بر حمامی وار جمله اوخری زاده خیراتیدر و جمله اوچ عدد مساجد لری واردر و جمله بش عدد صغیر و کبیر خان مهمان سرایلری وار و جمله قرق عدد دکانلری وار اما بزازستانی یوقدر همان کفایت مقداری دکا کینلردر و بو چارسو ایچنده کولدن بر قول صودخی آقار آنک اوستنده بر آغاج جسردخی وار عمارت و مدرسه سنک پنجره لری اول صویه ناظر اولوب عمارتک طعامن تناول ایدنلر پنجره لرده اوطوروب کسب هوا ایدرلر و جمله شهرک و کولک قایقچیلری بو شهر ایچره اولان صوده قایقلرن لیمانه بغرلر و بو شهر ایچره ینلده بر کره پنایر عظیم یعنی بازار دوروب قرق الی بیک آدم جمع اولوب اون کون اون کیجه بر های وهوی بازار جمعیت کبرا اولورکم وصفنده لسان قاصردر شهر خارچنده جمله اوچیوز عدد پنایر دکانلری واردر و نیجه بیک دکان دخی بازار مخلنده حلاس ملاس پلاسدن دکانلر بنا ایدوب کار کسب ایدوب کیدرلر بونده اعیان کباردن خاندان صاحبی خلیل اغا و عمر اغا و امام افندی صوفره صاحبی کمنه لردر بونده دخی جمله احباب ایله وداعلاشوب یرار رفیقلر آلوب استورقدن جانب قبله یه کول کنارنجه باغلر و باغچه لر کچوب اوستوق

کامل اون بش میلدر طولہ مائل مثلث الشکلدر کم کامل یکرمی دورت ساعتده دورا ونور
 بر آب حیات شیرین کولدر بر کره تر حالہلی فایق پاشانک شاطر باشیسی بحث ایله دور
 ایتمشدر اما اولکون کله یوب بعد الغروب کوچیله کلوب بر کونده سریعا دور ایتمشدر
 اطرافنده دورت پاره قلعه‌سی واردر اولا بری بو اوستورقه قلعه‌سیدر بری نوغراداس
 قلعه‌سیدر جملاً بیوکی کول کنارنده اوجه سرچکمش قیا اوزره اوخری قلعه‌سی در کم
 کولک شمال طرفنه واقع اولمشدر اما کولک جانب اطرفی غایت معمور و آبادان چقتلکلر
 یله مزین اولمشدر و بو بحیره ده اولان کونا کون مائده لر بر دیار بحیره سنده اولماز در با خصوص
 بونده اولان یلان بالنی مشک و عمبر خام کی ریحه طیبه‌سی واردر غایت سمیز و تروتازده سن
 نفته پیراغیله کباب ایدوب تناول ایدنک بدنه اولقدر قوت قوا وروب اولقدر مقویدر کم
 هلی ایله پهلوان آسا کولش اتسه اهلی بش کره آلتی کره یکوب آلتنه آلوب غلبه لرایده
 بابومرته صفتقور بری مثال یلان بالقاری اولورواغری [۱] خستاکنه سیوب باشنی طوزلیوب
 الق باشنی کندوباشنده کتور سه با مرالله اول آدم اغری خسته لکندن خلاص اولورواوشتوق
 لغی و صاریه بالنی و صازان بالنی و آله [۲] بالنی بونلر دخی لذیذ مائده لر در اما نیجه بیک کونه ماهیلری
 ولور اما بومذکور بش عدد بالقارده با سر حی قدیر اصل بالق راچهلری یوقدر و بو ماهیلری
 مین اغا اوستورقه قصبه سنک چاق اورتاسنده بر بوغازده اون ایکی عدد کوزاغاچ جسر
 وز الی آدم طویل بر جسر عظیمدر اول قنطره طویل اوزره امین اغانک سرای
 عظیمی بیوک قازق درکلر اوزره بنا اولمش خاندان عظیمدر بو سرای اورتاسنده
 جسر اوزره بر اغاچ قپو واردر هر کیجه بو جسر قپوسن پاسبان و بو بانلر مسدود
 بدوب اوتدن بریبه و بریدن اوتیه بر آدم عبور ایدمهز زیرا هر کیجه بو جسر قپوسی
 وزره تا صباحدک قرق الی عدد پر سلاح دیده بانلر جاسوسلق ایدوب کشک یعنی
 وبت بکلر لر زیرا قاچقن کوله لر و حرامیلر و قاتیلر و بالق اوغریلری عبور ایتسون
 صلحتچون بر جسر اوزره بو سرای قپوسی بنا اولمشدر و بو کولک ایاغی تا اون
 باق ارناوودلق ایچنده اسکندریه سنجاغنده لش قلعه‌سی دینده کورفر دریا سنه
 سنجان لیمانی ایچنده مخلوط اولور بر طرفدن اصلاکت و رمز اوخری کولی بو
 لایت اورتاسنده سد اولش بر بحیره عظیمدر و ایکی یردن دخی ایاغنده جسر لری
 اردر انده دخی امینک آدم لری بکلوب آینه و رونده کانلردن باج بازار و عشر ماهیلر

دمکدر اوخری کولنک بوغازی اوزره شهر ایچنده چار گوشه شدادی بنا بر قلعه رعنا
ایمش غازی اورنوس سنه ... تاریخنده دسپوط قرالی اوغلی لندن فتح ایدوب بوقلعه
منهدم اتمشکم بر دخی کفار استیلا اتمکه طمع اتمسون دیو خراب ایتمش بعدہ غازی
اورنوس بوقلعه بوغازندن اوخری کولن قرشو کچوب بوغراداش [۲] شهرن واصطار
اووا شهرلرن خراب ایدر کفار ینہ عسکرک آردن آلماغیچون بوکول کنارنده اوستورقه
قلعه سنہ کلوب کورسہ کم قلعه خراب اولوب متحصن اولہ جاق بر جای مناص یوق همان
کفار خائب وخاسر دونوب غازی اورنوس سلامتہ ینہ اوخری بوغازن کچوب اوستورقه
قلعه سنہ قرار ایدر اما حقا کہ کول بوغازندہ بر قلعه زیبا ایتمش اکر عمار اولسہ کول
بوغازندن قرشو بر مخلوق خدا عبور ایدہ مزدی وینہ بر فرد آفریدہ کچہ من کیجہ ایله
قبولری قباز بو اوستورقه قصبہ سی اوخری سنجاغی خاکندہ در اما حکومتک صلب سیاست
وجرم جنایتی اوخری کولی امینی حکمنده اولوب مقطوع القلم ومفروز القدم قرق یوک
اچہ خاص هایون مال پادشاهیلی امانتدر کم کوکده اوچن ویرده کزن وکولده یوزن
جمیع مخلوقات موجودات امینک التزامندہ اولوب جمہ قاجقس کولہ لر وجمعی یووالر وباچ
وعدد اغنام واسپنجه وقشلاحتی وتون ودولوم حتی وبت المال وخاص وخراج وخانہ
عوارض الحاصل جمعی تکالیف عرفیہ شاقہ لرجمہ اوخری کولنک امینک حکمنده اولوب
اوخری بکینک اصلا علاقہ سی یوقدر بیوک امانتدر کم ایکیوز عدد نفراتریله بو حکومتی
فرمان پادشاهیله ضبطربط تصرف ایدوب شبوروز کولک اطرافلرن عسکریله دولاشوب
حفظ وحراست ایدوب کولک اطرافلرن صید اولنان ماهیلرک عشر سلطانیلرن آلوب
آنک اذنیله ستارلر بالق صید ایدرلر اکر امینک اذنسز بر کسہ نہانی بر شبرماهی صید
ایدرسہ تجریم ایدوب سیاست ایدرلر وجمہ اورستورقه قصبہ سنک رعایالری ویدی پاره
کوی رعایالری بو امینک قبضہ تصرفندہ اولوب معاف ومسلملدر کم میری بالق صید ایتکه
مأمورلدر هر کیجہ جمہ رعایالر اون اون بشدانه قایقره سوار اولوب وقایتده مشعللریاقوب
بالق شبکہ لری واغربلری چکوب صیدتدکلری ماهیلری قایق قایق امینہ تسلیم ایدرلر اولدخی
جمہ روم ایلندن کلن بازارکانرہ بالقلری فروخت ایدوب آنلر دخی بیوک وکچوک فیچیلر
ایچره طوز ایله صلاموره ایدوب ولایت ولایت اوخری بالغن کتوررلر (دروصف اشکال
بحیره اوخری) بعضیلر اوهری یازارلر وجه تسمیہ سی . . . دربو بحیره نک کردا کردی

اما نه عجایب شاه راه اولمش مکر مرحوم بکقو پاشا روم ایلی ایالتنه متصرف ایکن قطور وندیکی کافری اوزره سفره مأمور اولدقده بو یوللزدن بال یمز طوپلر و عسا کر اسلام رفاهیت اوزره عبور اتسونلر دیو یوللری تطهیر ایدوب جمعی چنکستان و خیابان داغلك مشه ایستانلرن قروب جمله آتسه اوروب صارپ سرکه لردو کوب شاهرا اهلر اتمشکم آتله ایله جربد اوینایارق عبور آتدک اصلا حایدود کفره لرینه بر کمینکاه یرلر قالمیوب امن و امان اوزره حمد خدا سلامتله ۴ ساعتده

منزل قریهٔ بانیه

حالا بو بو دربند جالندری فرمان پادشاهیله امن و امان ایدوب تطهیرینه مأمور اولمشلر ایدی [۱] معمور و ارناوود و روم و بلغار کفره سی کوییدر اندن ینه شرق طرفنه عظیم درخت منتهالر و کوه بی ستون مثال اوج آسمانه سر چکمش قیالر اوزره جریان ایدن آب حیاتلر ایچهرک و تطهیر اولمش یوللری کچرک ۴ ساعت کیدوب

قریهٔ چوره

بو دخی دربند ایچون معاف و مسلم اولمش کفره کوییدر اندن ینه جانب شرقه ۸ ساعت کیدوب البصان صوین بر دخی کچوب اندن دوموز اوواسین دخی عبور ایدوب

درحدود سنجاچ اوخری

هان باقیه [۲] داغلك غرب طرفی البصان خا کیدر بو شرق طرفی یر [۳] اشغی اوخری لولسی حدودیدر بعده بو محله قوجه ییلاسن اتس [۴] اشغی شرق طرفنه ۵ ساعت اینوب اوخری کولن شرق طرفزه آلوب اوخری کولی کنارنجه جئزارلق معمور قرالری کچوب

اوصاف قلعهٔ بندماهی اوستورقه

زمان قدیمده اوخرین نام قرالک صید و شکارکاهی اولماق ایچون اوستورقه نام بر وزیرى قلعه انشا ایلدو کیچون آنک نامیه سما اولوب اوستورقه [۵] دیرلر لسان . . .

(۱) ك : ابی (۲) ك : بانیه (۳) ك : یوقش (۴) ك : باش [۵] ك : اوستورقه

و مسکن و ماوی ایدوب فرنک ایله اختلاط ایدرک عربستاندن ارنا بودلسانی پیدا ایدوب تناسل بولهراق حالا ابتدا وطن ایدنکلیری بیره فورس داغی دیرلر زیر بونلرک اصلی قبائل عربدن قریشلردر آنکچون ارنا بود طائفه لری بز اصحاب کزین اولادلرندن قریشیلر ديو تفاخر کسب ایدرلر لکن جبل الهمه محقق اسلام اوزره مرحوم اولدقدنضکره وصیتی اوزره بوخیل باندن دفن اولنوب بعده اولاد اولادلی فرنک بدرنک ایله قزوروب قز الدقلرندن بر فرقه سی فرنک اولوب کتابی اولماق ایله کسه و قره داغلر و فورنس و بورعوناد و ... داغلینک جمله ارنا بودلی کتایمز کفره لر اولوب شب و روزینه اقربالری اولان مسلمان ارنا بود ایله شب و روز جنک و بربرلن اسیر ایدرلر تا ابو الفتح غازییه کلنجه چوق ارنا وودستان قومی مرتدلر ایدی بعده اسکندریه ولس و اولکن و بارولش [۱] و دراج و ارنا وود بلغراد و بو البصان و اولونیه و دلونیه قلعه لری جمله دست آل عثمانه کیروب ارنا وودستان جمله اسلام ایله مشرف اولوب انجاق کلته و قره داغلر و قوربلش و نیجه داغلرک کفره لری عصیان اوزره کچینلر جبل الهمه حاشا بزم مذهبمز اوزره مرتد اولدی دیرلر اما تواریح تحفده [۲] اسلام ایله کتدیکنه ذاهب اولوب قچان کوزن چقارمغه عار ایدوب فرار آتدکده قیصر خر قیل یاننده ایکن قیصر اوزره جنکه کلن صحابه کرام قیصر کفره نرندن باش کنسه [۳] نهانجه احسانلر ایدوب کندی قیصره امداد ایتوب جنکه کرشمش [۴] اندن بعده قسطنطنیه یه کلوب انکله دخی انطاویه اوزره عرب جنکنه کیروب ینه کفره یه امداد ایتوب صواش پرخاش اتمز ایش اول اجلدن ارنا وودلر جدیدز جبل الهمه اصحاب کزیندن اولوب اسلام ایله مرحوم اولدی دیر خلاصه کلام ارنا وود قومنک اصلی قوم قریشدن جبل الهمه اولوب حضرت عمر خلافتنده ارنا وودستانی عمار ایش نوپیدا کفره سی بی کتاب مسلمانلری پرصواب بر الای غازیان مجاهدان حاضر جواب شجیع قتالدر و السلام ... بو شهر مزینی دخی سیر و تماشا ایدوب جمله احباب ایله وداغلشوب یرار رفیقلر آلوب

(اوخری) سنجاغنه کتدیکنز قنقلری عیان ایدر

اولا بسم الاله ایله البصانن چیقلوب جانب مشرقه ۴ ساعته بانیه نام بیلاغن آشدق

(۱) مکرره بکره پور (م) ۲- ک: تحفده (۳) س، ک: کسه [(کسه) مقامنده یازنش

و سینک اوزرینه شده قونولشدر (م) (۴) ک: کیرمز ایش

ونچه بیک بویله مصنع تاریخلر جمیع خان وجامع ومساجد ومدرسه لرده منظوریمز اولمشدر اما تحریرنده عجزم اولوب سیاحتمزہ مانع اولور وتطویل کلام اولماسن ایچون بو قدرایله اکتفا ایتدک و (مرقد پرانوار امیر سلطانلر) قلعه ایچنده سنان پاشا تکیه سنده مدفونلردکم زیارتگاه ارباب دلاندر اندن (الشیخ الهام سلطان زیارتی) اندن الشیخ قطب افاق محبوب علی الاطلاق عاشق حی ودود یعنی الشیخ (دده مقصود) حالاً وجود شریفلری ابو الفتح سلطان محمدخان عصرندن برو قبر منوری ایچره برسجاده اوزره خر قه سیله ودست شریفنده تسبیحیه وجودی ترو تازہ دردیو نقل اتدیله رحمة الله علیهم اجمعین (در بیان اجداد قوم عارنا بود یعنی قبر جبل الهمه نامحمود) البان شهری خارچنده . . . نام محله . . . بر مسیره کاه یرده مدفونلردکم جمیع ارنا بود قوملری جد عظامنز دردیو زیارت ایدر لر قبری اوزره زمان قدیم اوزره ایری طاشلر قومشلردر نیجه بر کره مناسبه تیله احوالی ترقیم اولمشدر اما شمدی بو محله مدفون اولدوغیچون بر شمه سرگذشت غزالرن [۱] تحریر ایدلم بو جبل الهمه بالذات قوم قریشدن حضرت رسالت پناهک صحابه کرامندن اولوب توک واحد وناوب [۲] خیر و بدروحنین غزالرنده بیله اولوب ونیجه غزالر ایدوب حضور رسول کبریاه نیجه کره باش ودلر کتر [۳] بر غازی وشجیع وتوانا میر عرب ایثم بعده حضرت عمر خلافتنده بر شیخ العربک یا خطاً یا قصداً کوزین چقارر شیخ العرب دخی چقمش کوزن الینه آلوب حضور حضرت عمره کلوب یاعمر امر شرع رسول مینکدر کوزم یرینه جبل الهمه نیک کوزن استرم دیدکده جبلی حضرت عمر حضورینه دعوت ایدوب سؤال اولندقدہ جبل ایدر یاعمر کندوقیلمدن [۴] بر عمر بک کوزیدر بن چقاردم دیدکده اقراری سجد شرع تسجیل وترقیم اولوب سورہ . . . (وکتبنا علیهم فیها ان النفس بالنفس والعین بالین) نص قاطی فحواسنجه جبل الهمه نیک کوزی چیماسی فرمان اولنجه جبل الهمه الهام ناشرعی ایله رضاورمیوب عارنا بود ایدوب جمله تعلقات اویماعلیه فرار ایدوب دوغری قیصر روم حر قیله کلراندن جبلیه داغلرن عماران دیکندن جبلیه یرلر انده دخی حضرت عمر قدسی فتح ایدنجه دورامیوب کیملره سوار اولوب اشبانیه قرالنه داخل [۵] دوشوب اشبانیه دخی دست حکمنده اولان وارنا بودلق اولان اولونیه ودلونیه خا کلرنده دوقات و بوداغ او [۶] وفرنکیسی [۷] داغلرن جبل الهمه یه یملیک [۸] و یروبارض خالیه ایکن آز زمانده عمارت

(۱) س ، ک : فراری (۲) ک : تابوت [یا کلیشه بکزه یور (م) [۳] ک : ک کترمش [۴] (قبیله مدن) یازلسی دهها مناسبدر (م) [۵] (دخیل) اولسی مناسبدر [۶] ک : لووغراد [دوغروسی (یوغراداس) اولوقی ممکندر (م) [۷] ک : فرتکین. س : فرنکس [۸] ک : تملیک

دور عالمن اکر سکر سکا کراہ (۱) ہیچ ممکنمکی تغیر اولنہ حکم الہ
 دیدیلر حال فراقندہ اجبا تاریخ کوچدی آہ کون فنادن چلی طاب ثراہ
 (۲) سنہ ۱۰۲۸

تاریخ تریہ وقیہ زادہ

دریغ ایلدی تاراج ملک معرفتی همیشه بویله تسخیر (۳) اولور فلک دادا
 افندیلر بودعا ایله دیلم تاریخ وقیہ زادہ یہ حق رحمت ایلسون ابداء [۴]
 سنہ ۱۰۷۴

تاریخ مشہد یحیی بک زادہ [۵]

یحیی بک زادہ عبودت (۶) ایله صالح ایدی روحنہ رحمتکی ایله عطایا معبود
 بو دعا ایله الہا دیدی روی تاریخ جنت عدن اولہ لطفیکہ مقام محمود (۱۰) سنہ ۱۰۷۲
 اندن تاریخ طاعون

دیدى ذوق بی صفا تاریخ [۸] قلدی ویران شهری طاعون [۹] سنہ . . .

(تاریخ) سنان پاشا جامعی دیوارندہ سر قومدر (تاریخ مرقد حسن پاشا [۱۰])

در بحر مستزاد

کراوج سمایہ [۱۱] ایره سک قعر سمکدن ہیچ اویمہ امانی
 کم ارض و حیوانہ کلن انس و ملکدن هپ اولده فانی
 کوش ایلیجک دیدی هلالی بوبیتی [۱۲] هم اوله بوتاریخ
 جام اجلی ایچدی حسن دست فلکدن صوبی دوجہانی [۱۳] سنہ ۱۰۷۲

[۱] بو مصراع یا کلشدر دوغروسی (دور عالمن اکر شکر ایده سک کر اکراہ) اولوق
 ممکندر (م). [۲] بو مصراع تاریخ نقطہ سندن یا کلشدر دوغروسی (یکدی آہ بزم فنادن چلی طاب
 ثراہ) اولوق ممکندرکہ (۱۰۴۰) ایدیور سوکرہ بوندن تعمیمہ موجبنجہ (اجبا = ۱۲) طرح
 ایدیلنجہ (۱۰۲۸) قالیر . فقط تعمیمہ سی براز خفیدر مؤلفک (تاریخ مصنع) تعبیری بلکہ
 بوتعمیمہ دن دولاییدر (م) [۳] س : ستخیز . دوغروسی (ستخیز) اولوق ممکندر (م) [۴] بو
 مصراع تاریخ نقطہ سندن یا کلشدر دوغروسی (وقیہ زادہ یہ حق رحمت ایلسون ابداء) اولوق
 ممکندرکہ (۱۰۷۴) ایدر (م) [۵] ک : یحیی بک زادہ بنام محمود [۶] دوغروسی (عبودیت)
 اولمیدر (م) [۷] بوتاریخ نام و دوغرودر (م) [۸] وزن ایچون بو مصراعک دوغروسی (دیدی
 بو ذوق بی صفا تاریخ) اولمیدر (م) [۹] بو مصراعک وزنی ریکیدر نونہ وهایه کیزلی کسرہ
 ویرلیدر حساب ایدیلنجہ (۱۰۷۲) چیقور (م) [۱۰] ط : حسن پاشا . س ، ک : حسن شاه
 [۱۱] (سمایہ) یرندہ سینک کسریلہ (سماکہ) اولمسی دها مناسبدر (م) [۱۲] دوغروسی
 (کوش ایلیجک دیدی بو نیم بیتی هلالی) اولمیدر (م) [۱۳] صوک مصراعک حسابی دوغری
 چیقماپور برده مستزادی معناسزدر دوغروسی (سوامدی جهانی) اولمیدرکہ صوک مصراع مستزادیلہ
 برابر (۱۰۷۲) ایدیور . مستزادہ کی (سومک) مصدرندن (سو) امری تغیر ، تبرید ایچودر (م)

ایله جلوه لرایدوب برهای وهوی طرف طرف عیش وعشر تتر اولور کم کویا ر زلری روز نوروز خارزم شاهی اولوب شب وروز حسین بقرا مجلسری اولور وهر طرفده کونا کون خائنده وسازنده ومطربان ومداحانلرک سر آغازه هئکامه لرندن جمیع هزاران خاموش باش اولوب دم چکرلر [۱] وبومسیره کاه میدانده اولان برنک سنک [۲] یعنی اولوقیانک [۳] آلتندن بر آب حیات صوقینایوب پرتاب ایدب چیقار کم کویا طورنا کوزی کبی بلور وار شعشعه ویرز جمعی زمانده اویله آب حیات جودانی زلالی کبی جریان ایتمده در ماه تموز وروز نوروزده دکمه عشاق بو عین زلالک ایچندن اوچ قطعه طاش چیقارمغه جرأت ایده مز مکر بر عاشقک معشوقه سی کل شو صوده غسل ایله دیو فرمان ایده اول زمان صویه کرمک مقرر در یعنی تابومرتبه برودت اوزره خلق اولمش آب زلادن نشان ورر شراب طهور در و بو مسیره کاهه شهر دن و اطراف و اکناف قرا وقصباتلرندن نیجه بیک اعیان و کبارلر خیمه و خرکاهلریله کلوب نیجه بیک عدد کلبه احزانلر بنا اولنوب یلده بر کره جمعیت کبرا آدم دریایی بازاری اولور کم بنوک دخی وصفنده دلر لالدر کویا همان دولیان و ماشقلمور والاصونیه و مزستره پناپورلری کبی بازار عظیم دوروب اولقدر بیع و شرا اولور کم اون کون اونکیجه ده بشر مصر خزینه سی مال جمع اولوب نیجه خزینه مال اتلاف اولوب اهالی ایلبصان بونده ذوق وصفالرایدوب فلکدن سهلجه کام آلوب کیجه لری قدر روزنری روز عیداضی اولوب صحبت خاص الحاص اولور اندن مسیره کاه... نیجه تفرجکاهلری وار اما بونلر مشهور درلر (درتمه شهر انکیز کلیات شهر البصان) اولا بوشهرک جانب اربعه سننده کی یولار ایله کلر کن البصان شهرینک اصلا عمارستان عمارتلی تا شهر ایچنه کیرمینجه بر علامت کورونمز همان افلا که سر چکمتس درخت منتهالریچره و باغ و باغچه لری ایچره پنهان اولمش باغ ارم مثال بر شهر عظیمدر الحاصل بوشهر معموره قدیم مجمع علما و منبع فضلا و مسکن شعرا و اقلیم عجیبه و غریبه در علما و ظرفالری علوم کیره و فنون غریبه یه مالکلر در... (در بیان زیارتکاه مراقدر انوار کبار اولیاء الله شهر البصان) اولا خندقی مقابله سننده (چلبی افندی مرحوم) قبر شریفی سنک مزارده کی جلی خط مذهب ایله تحریر اولنان تاریخ مصنعدر

[۱] س ک : چکمز ل [۲] ک : بزرنک سنک | ایشته بو دوغرودر (م) [۳] ایشته شو

تفسیر کوستریور که دوغروسی (بزرک سنک) در (م)

خاص و عاملرہ مخصوص اولمش چنزار ولالہ عذار یتش یردہ مرا مکاہ و مسیرہ کاہلری وار
 جہلاً شہر خار جندہ لونجہ کوشکی نام اولان یردہ ہر کون بعد العصر شہرک جملہ احبا
 و دوستان عاشقان معشوقانلری بوچنزار خیابان درختستان فزاسندہ گوشہ بکوشہ ہر کس
 آشنالری ایلہ کونا کون جلوہ ایدرلر غایت لطیف مجمع العرفان یریدر و (مسیرہ کاہ
 عین الحیات) شہرک جانب شمالندہ کی باغلی بایرلر دامنندہ بر شراب طهور صافی قیناخی
 کنارندہ حوض و سلسیل و شادروانی مقصورہلر وچنزار صفہلی یردر و (تفرجکاہ
 بزرگ سنک) شہرک قبلہ طرقتی خار جندہ نہر اوشقومی صونی اشریسندہ بر درختستان نخلستان کل
 کلستان خیابانستان ایچرہ بر چنزار واسع فزادہ بر رنگ شنک [۱] نامیہ مشہور افق
 بر نظرکاہ عشاقدر اما ارنابود قومی لہجہ سیلہ بومسیرہ کاہہ بوز اشک دبرلر غلط مشہور
 اولی اولوب بویلہ قالمشدر اما اصلی بر رنگ شنکدن [۲] غلطدر مثلاً بوچنزار مسیرہ
 کاہک تا اورتاسندہ بر اولوقیا واردر انکیچون بر رنگ شنک [۳] دیو شہرہ شہر اولمش
 بر تماشسا کاہدر کم روم و عرب و عجمدہ مثل یوق بر نظرکاہ خدادر کم اوج آسمانہ سر
 چکمش نجہ یوز عدد بر قاعدہ و ترتیب اوزرہ دکمش درخت منہالردن چنار و قواق
 و مشہ و پلید و سروی و بید سرنکونلر ایلہ مزین اولمش جانب اربعہ سی کل کلستان و باغ
 و بوستان حدیقہ جنانی بر مسیرہ کاہدر کم کونا کون مقصورہلر و نشیمن صفہلری و نجہ
 فصیقہ و حوض و شادروان و فوارہلر پر تاب ایدوب لایقطع جریان ایتدہ و نجہ مطبخ
 کیکاسلر و متعدد کلار و حجرہلر ایلہ آراسنہ و کونا کون قریہ و دکلر ایلہ پراستہ اولمش
 مسیرہ کاہ مرامدر و ہر فوارہلری چنارک حسلرینہ [۴] ایروب باران رحمت وارینہ
 حوضلرہ دو کیلوب صولری آب حیاتدن نشان و یروب زلال براقدر و نیجہ بیک عدد
 پنچہ افتاب محبوب جہان کل قم و لعل کون دوداقلی و کروبیان صفتلی دلبرانلر ایچون
 عشاق مشتاقان ہزاران نالہ و افغان ایدوب ہزاران ہزاری فغان آتمدن فراغت ایدوب
 ہر عشاق عندلیب آسانواساز و خاندندہ لکلر ایلہ خوش الحان و اصوات حزین اتدکلرندہ
 بلبلان چنلر دمبستہ و حیران اولورلر ہر طرفدہ گوشہ بہ گوشہ جمیع عشاقان معشوقلر

[۱] ک : بز رنگ سنک . س ط : بر رنگ شنک [برآچ سطر اشاغیدہ مولفک تفسیرندن
 آکلاشایدیقنہ کورہ دوغروسی (بزرک سنک) اولمیدر (م)] [۲] ک : بز رنگ سنکدن . س :
 بر رنگ شنکدن [۳] ک : بز رنگ سنک . س : بر رنگ شنک [۴] ک : دالارینہ (اوستلرینہ)
 اولسہ دہا مناسبدر (م)

(در لباس کونا کون بتنان و نسوان) اکثریا خاتونلرینک لباسلری چوقه فراجه لر ویسی باشلی طاقه لر اوزره بیاض دلبند اورتوب کز زلر (در اسماء خواتین قوم زنان) اکثریا خواتینلرینک اسملری سلیمه و سالمه ... (در بنام جواریه کان اهل عصیان) اکثریا قراواش خلائقیرینک اسملری جانسی و خاسنی [۱] ... (در بنای عبرت نمای عمارستان آبادان) اولا البسان قلعه سی غایت مصنعدر و جامعلری وزیر زمینده صو یوللری و سر آمد مناره و خانلری متین بنالردر (در مدح هوای خوب جاودان) آب و هواسی و بناسی ممدوح عالم اولوب صیف و شتاسی دأما اعتدال اوزره اولوب خلقی تن درستلردر جمله ... (در عدد چاه خوش کواری خاندان) شهر ایچره بقول شهر کتخداسی ایکی بیک الشمس عدد آب حیات صو قیولری واردر کم قولله لر (در حساب اقالیم ارض بلد شهرستان) به علم اسطرلاب بو شهر اقلیم رابعده اولوب ارض بلدی .. در و نهاری ... (در قول منجمان طالع عمارستان) بو شهرک طالع عمارتی بقول کهان قدما برج میزان بیت زهره و هوا ییده [۲] بولنوب خلقی مسروردر (بی مدح کنیسه راهبان قیسیان) بو شهر ایچره جمله ... عدد کنیسه لر واردر اولا ... (در فصل حبوبات سبزوات محصولات) هر کونه محصولاتلری اولور اما دانه دار بوغدایی و داریسی و اریاسی و مرجکی ... یحساب اولور (در نعمت عظمای انواع ماکولات) اولا بیاض چورکی و بهارلی و شکرلی فرانیجه چورکی و نخودلی سمیدی و قرق کونه طعامی ممدو حدر (در صنع خدا کزیده فواکه شممرات) اولا بروقیه کلر امرودی و الماسی و آبدار کرازی و ایواسی و قرزلنجی و کستانه سی مشهوردر (در کونا کون جان پرور مشروبات) اولا لعل کون بادوسی و خردالیه و ریحانیه مثلی ووشنابی و بال صویی و بوزه سی ممدو حدر (در جسور ممر ناس و جمیع حیوانات) اولا شهر ایچره جریان ایدن نهر اوشقومی اوزره خشب جمری غایت مصنع اوقاف عظیمدر (در تعداد باغ و بساتین حدایقات) بقول باجدار بو شهر اطرافنده یکرمی بز بیک باغ و باغچه دولوم [۳] حتی ورر دیو نقل ایتدی اما چونگی معافدر (در مصلاهی عبادتگاه ارباب حاجات) بر مفرح نمازگاهدر کم دهاوی یشیل قطیفه کبی چنزارده الی یدی عدد سروسر آمدلر ایله مزین عبادتگاهدر (در ستایش مسیره گاه کبار اغوات) بو البسان شهرینک اندرون و بیرونی جمله تفرجگاه آرامگاه یلرلردر اما

(۱) ک : حانی (۲) ک * زهره هوا ییده (۳) ک : دونوم

چشمه آب حیوانلری واردر جمله چشمه سارلرک کمرلری اوزره کاشی چینه تخریر اولنان تاریخ بودر

حضرت معمار باشی اولدرر بر روی پاك [۱] [۲]
 ده دوشوب تاریخی دیدی حسنی حقیر [۳] عشقته کلدی محمد مصطفی نك ماء پاك [۴]
 سنه ...

(دیگر تاریخ) بر چشمه سنک تاریخی (ناب پاك) واقع اولمشدر [۵] و پچاقچی زاده چشمه‌سی و جمالی چشمه‌سی و واعظ عینی واردر (در قید خان غربای مجردان) جمله طوقوز عدد بکارخانه اودالری وارکم ایچنده اهل صنایع غریب‌الدیار کمنه لر کار ایدوب اشلرلر (در رنگ روی پیر و جوان) هواسنک لطافتندن پیر ناتوانلری زنده اولوب یوز یاشنده ایکن یوزلری حموت اوزره اولوب تازه لری همچنان ایله جقدر [۶] (در مدح صفت محبوبه و محبوبان) محبوب و محبوبه لری ایله در کم هربری حسن و جمالده و لطف و اعتدالده اولوب خالارینک هر دانه‌سی خال هاشمی واردر ... (در اسماء اشرف کبار اعیان) جملدا ولی نعمتمز جمالی زاده و خصم محمد پاشا زاده و پچاقچی زاده و چاوش زاده و دزدار اغا بونلر مشهورلردر (در مناقب صالحای مشایخان) ... (در شعر گزیده مصنفین شاعران) ... (در نامه‌های اخوان خوش صحبت یاران) ... (در صاحب حال اهل طریق مجاذبان) ... (در قبای اشکال رجال مرد میدان) جمله خلقی چوقه فراجه و دوله لر کیوب صارق صارلرلر تازه لری قرمزی عرقیه و باغریله کی و قوبجالی چاقشر و قبادی پابوچ کیرلر (در لسان اصطلاحات مرد سخندان) جمله ارناوودجه کلمات ایدوب اکثریا فصیح ترکی بلوب علماسی فارسی خانلردر تجارلری روجه و فرنگجه دخی بلورلر (در نامه‌های دلبران فتای شجیعان) اکثریا اسملری جمالی زاده و قاسم زاده و اما عواملری جلو [۷] متو و پاشو و آفو و حمزو و قوچی نامیله در [۸] (در اسماء خدامان حلقه بکوشان) اکثریا کوله لرینک اسملری ...

(۱) دوغروسی (حضرت معمار باشی اولدرر بناء پاك) اولوق ممکندر (م) (۲) ایکنجی مصراع هیچ برنسخه ده یوقدر (م) (۳) دوغروسی (ده دوشوب تاریخی دیدی بو حسنی حقیر) اولمیلدر (م) (۴) بو مصراع (۱۰۵۶) کوستریور تعیمیه موجبنجه (ده = ۱۰) دوشو و نجه (۱۰۴۶) قالیر (م) (۵) (ناب پاك) ترکیبی (۷۶) کوسترمکه تاریخ اوله ماز. آکلاشیلور که مؤلفک مقصدی (ماء) یرنده (ناب) ایله (عشقته کلدی محمد مصطفی نك ناب پاك) اوله جقدر . بو صورتده تعیمیه سیله (۱۰۵۶) کوستریور . دینک که معمار باشی ایکی چشمه پایدیرمش برینسی ۱۰۴۶ ده، دیگرینی ۱۰۵۶ ده (م) (۶) ك : اولبجه در (۷) پ ، ك : چلو (۸) پ : نامیلدر

روم دیارینک و جمیع ارناوودستانک کلنجک چارشوسی بازار اولور [۱] و جمیع چارسوی بازار صوقاقلری سرپا قالدردم دوشه لی اولوب ایکی طرفنده کی یایا قالدردملرینک کنارلرندن برکونه لذیذ آب حیات صولر جریان ایدوب جمیع شاهراهلری صولری پاك ایدر خصوصاً چوقه جیلر چارشوسنده و اوچیلر و یایجیلر و بچاچیلر و قلججیلر چارسولری ایچره یوللر اوزره صیره صیره دکمش توت اغاجلری و سرآمد چنار منتهالر و بید سرنکونلر و نیجه بیک کونه اوزوم اغاجلری ترتیب اوزره یوللرده دیکیلوب شهر ایچی درخت سایه دارلر ایله مزین اولوب جمله بازار خلقی اول درختلرک ظل حمایه لرنده او طوروب متاع نادرلرندن فروخت ایدرلر و غیره چارسولرده دخی کونا کون درختلر دکلشدرکم جمله دکان اهالیلرینه مذکور شجرلر سایه بانلر اولوب اصلاً چارسوی حسنه کونش تاثیر ایتمز کویا بوشهر مجارستانک قورص ولایتنده همان قشه [۲] شهری کبی باغ ارمدر (درستایش حمامات راحت جان) جمله اوچ عدد حمام دلستانلری وار اولا بری قلعه ایچنده شرق طرفنده کی قلعه قوسنک ایچ یوزنده سنان پاشا حمای کار قدیمدر و آب و هواسی و بناسی غایت لطیفدر صوبی خندق اوزره جسرایله طشرده نکلر آندن طشره واروشده چارشو حمای واسع و خوش بنا و پاك و پاکیزه و محبوب خداملر و شاطرلری وار آندن ... (در بیان عدد حمامات مخصوص کباراعیان) بقول شهر کتخداسی بوشهر ایچره یوزالتمش عدد سرای و حماملری واردردیو اهالی شهر فرح کسب ایدرلر (در فصل انهار زلال آب حیوان) بوشهر ایچره جریان ایدن نهر عظیم اسقومی تا کورجه و لانتقه [۳] داغلرندن کلوب نیجه بیک عدد باغلری و مشبک بوستانلری ری ایدوب نیجه بیک آسیابلر چویروب بالاده تحریر اولدوغی اوزره بوندوقانی کورفزی ایچره ... قربنده مخلوط اولور اما شهرک اطرافنده اولان داغلرندن نیجه یوز عدد عیون جاریلر جریان ایدوب شهرک اطرافنده نیجه بیک عدد جنین غیطانلری ری ایدکلرندن ماعدا هر خاندانلرده بر و ایکیشر عدد آب روانلر جریان ایدکلرندن ماعدا (در عدد چشمه سار آب حیات) بوشهر ایچره جمله دورت یوز او طوز عدد چشمه جاریلر واردرد جمله آ خندق کنارنده اسلامبولده سلطان احمد خانک ات میداننده کی یکی جامعنی بنا ایدن معمار باشینک بوشهر ایچره قرق عدد

[۱] ک: کلنجک چارشوسی اولور [باخود] کلنجک چارشوی بازار اولور (اولوق ممکندر (م)

(۲) ک: قاشه (۳) ک: لانتقه

مسافریندر کم صبح وشام بای و کدایه و پیرو جوانه و کبر و ترسا و مغانه نعمتاری مبدولدر
اولا خنکار عمارتی و سنان پاشا عمارتی و تنکیه عمارتی وار بونلر مشهور عمارتلردر (در
قائمۀ خان خواجہ کان تجاران) جمله اون بر عدد خانلردر اولا ... خانی ... (در شرح
چارشوی بزازستان) جمله طقوز یوز عدد سوق سلطانی دکا کینریدر کرچی برشاهراه
اوزره دکلدرا اما هر طریق عامده اولان دکانلری ترتیب اوزره بنا اولمش معمور و مزین
و پاک و پاکیزه و اوزرلری اورتولی سایه دار چارشوی بازار حسندر جملدن صراج خانہ‌سی
وغناز خانہ‌سی و زر کران چارشوسی شیریندر و یدی عدد قهوه خانہ‌لری وار کم کویا هربری
بر کونه منقش نکار خانہ چیندر کم جمیع ارباب معارف و اهل دل شعرالر آندہ موجودلردر
اگر بو قهاویرک هر برن ماوقعلری اوزره تحریر اتسک تطویل کلام اولوراما بو شهرک
آبادانه کوره کار کیر بنالی بزازستانی یوقدر اما جمیع دنیاہ اولان اشیای ذی قیمت
لعل و یاقوت و الماس و زومرود و دیبا و شیب و زرباف و کاخای دارای [۱] و نیجه کونه
اقمشہ فاخرلر موجوددر (در کار کسب اهل اشغالات) جمیع اهل صنایع و ارباب حرف
موجوددر اما غنازلری و عارناوود قالفانچیلری و اوچیلری و یایچیلری غایت چوقدر و غایت
ممدوح آلات سلاخلراشلرلر ... (در شناخ علمای ابدان حاذقان) جمله فرق یدی عدد طیب
نباضی واردر اما جملدا فرانقول لاطین علم نبضده یکانہ عصردر و (حکیم محی چلبی)
کویا مسیح انفاسدر ... (در کامل صاحب نظر کمال استادان) جمله اوچ عدد کماللردر
اما ... (در مدح جراح فسادان عاملان) کرچه علم جراح حده چوق کسه لر واردر اما
جملدا ... استاد مسلمدر (در وصف روز بازار جمعیت آدمیان) بو شهر البصان ایچره هر بازار
کونلری بر کر میت جمعیت کبرا بازار اولور کم بو شهرک جانب اربعه سنده کی قرالردن
و قصبات و قلاع و شهرلردن نیجه بیک عدد صغار و کبار و عورت و اوغلان کلوب بو شهر
ایچی آدم دریاسیله مالامال اولوب اوموز اوموزی سوکیوب جمیع محبوب و محبوبه لر
عرض جمال ایدوب بی دریغ و بی باک و بی پروا سیر و تماشا لر اولوب کیزلی متاعلرن بیع
و شیرا ایدرلر اما طشره کویلردن اولقدر بدر منیر طلعت ارناوود قیزلری کلر کم کویا
هربری بر بانوی پری پیکر و ملک منظر دختر پاکیزه اخترلر کلا خلاصه هر بازار کونلری
بو البصان شهری بنی آدم ایله پر اولوب جمیع کالای متاع ایله شهر بزہ یوب [۲] جمله

[۱] ک: در این [۲] س: ک: پر اولوب [متنه کوره دوغروسی (بزہ نوب) اولوق ممکندر (م)]

کوستاخانه [۱] بر ابیات تحریر ایدوب (کتبه سیاح عالم اولیا سنه ۱۰۸۱) دیو تمیق ایتدک وهر شهره علی الاتفاق جمیع مورخین اسما توزیعاننه [۲] بر اسم قومش لر بو شهر البصانه (دارشعرا) دیو تسمیه ایتشلر و بوقلعه ایچره بوسنان پاشا جامی جماعتی چوق معبدکاه روحانیدر اما ایچنده لب برب وندیکنک قطور قلعه سنه کیتمک ایچون عسکر اسلام بکصماتی مملودر حتی منیه محافظه سنه کیدن عسکر اسلامه بوندن بیک قنطار بکصمات دراجه عربهلر ایله کیدوب آندن کیلرله مانیه کتیدلر اندن اوزون چارشو ایچنده حسن بلی زاده جامی قپوسی اوزره تاریخی بودر (تاریخ)

یابوب حسن بلی زاده حد [۳] ایچون	بو بیت الله چر زماننده جنت [۴]
بمحمدالله اتمام اتدی بوخیری	قبول ایده بحق ذات وحدت
نه دولندر بو کم تا روز محشر	دیهلر روز وشب روحینه رحمت
منصطیری [۵] لآلی دیدی تاریخ	زهی اولدی عبادتگاه امت [۶] سنه ۱۰۱۷

اندن تخیل پازارنده بجاقچی زاده ... اغا جامی عجب موزون مناره لی برجامع حدید زیبار اندن طوشان جامی محبوب ومصنع جای پر انواردر اندن محکمه قربنده سننان بک جامی جماعت کثیره یه مالک در مشهور ومعمور بلدیکمز جوامعلر بونردر (دروصف معبدکاه مساجد محلات) جمله یکریمی عدد محله زاویه لری وبقعه لری ومز کتلیری اینهلردر اولا ... مسجدی ... بوندر مشهوردر (درعلم دارالتفسیر عالمان عاملان) جمله ... عدد مدرسه طالباندر جملدن ... (درعلم دارالحدیث محدثان پیغمبران) جمله ... (در دفتر دارالقراء حفاظان مجودن) جمله ... (در مکتب صیوان ابجدخوان طفلان) جمله ... (درتکیه ارباب طریق آلعبای درویشان) جمله اون بر عدد خانقاه فقیراندر جملدن قلعه ایچره سنان پاشانک تکیه جلوتیسی [۷] برشهرده بوقدر فقراسی وواقافی چوقدر واندن حنکار جامی تکیه سی فقر وفاقه صاحبی وچله مردان صاحبی عارف بالله ترک و تجرید جانلری وار اندن حاجی حسن تکیه سی برخانقاه فقرادر کم نیجه ریاضت کش خلقدن منزوی کوشه نشین مردلری وار کندولری درد لریله جکر خون اولوب توحید ره [۸] مشغوللردر اندن ... معروف بنام تکیهلر بونلدر (درماکل دارالضیافات عمارات) جمله اوچ عدد ماکل خانه

[۱] (کستاخانه) یازلمسی مناسبتدر (م) [۲] دوغروسی (توزیعاننده) اولمیدر (م) [۳] ک : خدا [۴] بومصرعک دوغروسی (بویت الهی چون مانند جنت) اولمیدر (م) [۵] ک : مناستری [۶] بو مصراع تام تاریخ کوستریبور (م) [۷] ک : خلوتیسی [۸] ک : اراهه

دیو نیجه دروزه لرك عبه‌علیاری اوزره تحریر اولمشدر نیجه سرایک دیوان خانه لرنده
بویت تحریر اولمشدر

شرف البیت باهله و شرف اهله بسخاؤه

نیجه بیک بنوک امثالی ایاتلر ترقیم اولمشدر بو ایاتلر مضمونی اوزره بو شهرده
قپولر قیاماق و خاندان صاحبی باشلی باشنه مسافرسز خداملریله طعام یمک غایت عییدر
انکیچون البتده هر خانه داندنه آینده ورونده مسافرین اسکک دکلددر وهردر کاهده بو قدر
مسافرین آتیله و خداملریله برای یاتوب قالقسه استیقال آتمزلریل باشنده بولنورسه حالنه
مناسب البتده عیدیه بر کسوه وررلر بو حسن حاللری قرق یلدن برو بردیاردنه کوردم
الا شام طره بلوسنده یکیچری اغاسی خضر آغاده کوردم برده بو ایلبسانده کوردم
(در عدد اسماء مزینات محلات) بو واروش ارم جمله اون سکنز عدد محله مسلمانیندر
و جمله اون عدد محله روم وارنابود و لاتین کفره سی محلاتلری واردر اما اصلا یهودی
و فرنک و ارمنی و صرف و بلغار و وینیق کقره لری یوقدر لکن تجارت طریقیه کلوب
خانلرده مکث ایدوب یینه کیدرلر یوخسه بوز [۳] ایدلم دیو قالرلر ایسه او آن امان
و زمان و یرمیوب قتل ایدرلر تا قدیمدن بویله کوره کیشلردر اولا ... محله سی و ...
مشهوری بونلردر (در بیان عدد جوامعهای سلاطین آل عثمان صاحب الخیرات) جمله
قرق آتی عدد محرابدر جمله دن قدیم ابوالفتح سلطان محمد خان غازی جامعیدر کم قلعه
قیوسی اوزره فوقانی واقع اولوب جماعت کثیره لی جامع قدیمدر و قلعه اورناسنده غازی
سنان پاشا جامعی تحتانیدر اما بنای عظیم و عتیقدر چار گوشه دیوارلرینک طشره روی
دیوارنده بر نقطه قونه جاق قدر خالی یر یوقدر جمله ایات اشعار و قصاید و حدیث
و مفردلر تحریر اولمشکم روم و عرب و عجم سیاحانلرینک بر قطعه حسن خطاری
وارکم یوز [۴] مجلد کتاب اولور زیرا نیجه بیک شعرانک بو جامع قدیم منزل کاهیدر
انکیچون هر کس تبرکاً بر کونه قلم ایله عرض معرفت ایدوب نیجه کره یوز بیک [۵]
آثار ترقیم ایله مشلر زیرا غایت مصیقل و مجلا و مشعشع دیوارلردر حتی حقیرک هر واریدیم
قراوقصباتلرده و بر جمعیت کبرا اوله جق برده آثار تحریر ایتک داب قدیمز اولماغیله بونده دخی

(۳) (بغض) کله سنک خلقجه سیدر (م) (۴) ب : بو (دوغوسی (بر) اولمیدر (م) [

(۵) ظن ایدرم که بوراده کی (یوز) کله سی فضله در (م)

محمدک تا آل عثمانجغه [۱] وارنجه اجدلدلی بر بیاض مرمر اوزره جلی خط ایله تحریر اولمشدر وتاریخ ایلبصان یازلمشدر سنه ۸۵۹ بو قپو اوزره اوچ عدد چار گوشه بیاض مرمر خاص اوزره اوق وقورشوم ضربلری اورولمش علامتلی زنجیر ایله اصمشلر جمله اینده ورونده کانلر تماشا ایدرلر بو قپو اوزره برفوقانی حنکار جامعی وار کره متلی بر کار قدیم جامع کریمر بوجامعه قریب برسر آمد ساعت قله سی وار غایت مصنع ودرست ساعتی وارکم دقیقه ودریجه فوت ایتمز جمله جوامعلرک مؤذنان بلالیلری اکا ناظر در بو قله ایچره جمله دورت یوز التمش عدد کره متلی باغ و باغچه سز سهل واسعجه تحتانی و فوقانی کار قدیم کهنه بنا خانلری واردر دزدار خانلری بونده در اما ایچ ایل اولماق ایله نفرتلرینک کندولری واولری دخی یوقدر انجق قله یه . . . عدد معاف و مسلم کفرلر خدمت ایدرلر (دروصف طشره واروش عمارت خانه دان اعیان اغولت) اولا بو ایلبصان قله سنک جانب اریعه سنده بایرلر دینه برر ساعت مسافه یرلره دک جمله معمور و آبادان و مزین و باغ و باغچه لر و بساتین جنان مثالی جهان سرایلر یله آراسته و کونا کون قصر خورنق و شاهنشینلر ایله پیراسته اولمش سراپا لعلکون و مصنع و همواره کره مت اورتولی خانه دان بیوت رعنالر در کم جمله کار کیر بنا ایکیشر اوچر قات شاهانه شاهنشینی معمور بیوت رعنالر در کم البتده هر خانه رعنالر ده برر عیون جاریلر جریان ایدوب حوض و شادروان و سلسیل و فواره لر دن پرتاب ایدر حدیقه روضه رضوانلی کاشانه [۲] زیبالر در اما اصلا جامعلرک مناره کلاهلر ندن غیر ی قورشوم اورتولی بنالر یوقدر همان جمله احمر کون کره متر ایله مستور بیوت معمور لر در اولا اعیان کبار کباردن متعدد سرای عظیملرک بری خصیم محمد پاشای وزیر سرایی و پاشالره مخصوص سرای و مصطفی اغا سرایی و محمی اغا سرایی و حمالی زاده سرایی و قره عثمان اغا سرایی و خصیم محمد اغا سرایی و خصیم حسن اغا کاشانه سی و بچاقچی زاده خانه دان و پاشا زاده بیتی و سپاه اغاسی استانه سی نیجه یوز سرای زیبالر واردر نتیجه مراسم شهر کتخداسی دفتر یله جمله بیک یوز اللی عدد سرای و خانه دانلر و بیوت رعنالر واردر ماعدالری ینه بنچه لی وسط الحال کمسته لرک بیوت تراحتلریدر اما جمعی خانه دانلرینک قپولری صبح و مسا کشاده در حتی نیجه قپولر اوزره بو عربی بیت جلی خط ایله تحریر اولمشدر (بیت)

صباحک مقرون بعزودوله و بایک مفتوح لاهل الحوائج

(۱) بالکنزجه (عثمانجغه) اولسی مناسبدر (۲) س : کاشانه

تحریری اوزرہ روم ایلی ایلتندہ باشقہ سنجاق بکی تختیدر طرف پادشاهیدن بکینک خاص
 هایونی ۲۰۱۹۶۳ اچہدر وزعاتی ۱۸ در وجہ ارباب تیماری ۱۲۸ عدددر الای بکی
 وچری باشی واردر حین سفردہ قانون اوزرہ جہلہ ارباب تیماری دورت بیک التیوزپر سلاح
 کزیدہ عسکر اولور روم ایلی وزیری قنئی سفردہ کیدرسہ بنوکدخی میرلواسی مأمور اولدوغی
 سفردہ کیدرلر و اوچیوز اچہ پایہ سیلہ تختہ باشی منصبیدر و ناحیہ سی جہلہ .. عدد معمور
 قرالدر ہر سنہ قاضیہ بروجہ عدالت اون کیسہ حاصل اولور بکینہ او طوز کیسہ حاصل
 اولور شیخ الاسلامی و نقیب الاشرافی و اعیان انمرافی و شہر نیایی و محتسب اغاسی و باجدار
 اغاسی و خراج اغاسی و سپاہ کتخداری و یکیچری سرداری و قلعہ دزداری و جہلہ ...
 عدد قلعہ نفراتلری و ... عدد [۱] قلعہ اغالری و معمار اغاسی و شہر کتخداسی و معاف
 قلعہ خداسی کفرہ لری وار و رعایانر اوزرہ پورتویوروز [۲] کفرہ لری واردر کم جہلہ
 یکرمی عدد حا کلردر و غایت معمور و مضبوط حکومت یریدر کم جہلہ رعایا و بریالری
 مطیع و منقادلدر و سنجاغی حدودی ایچرہ جہلہ ... عدد قضالدر اولا جنوب جانبدہ
 باشت اووا قضاسی و مزا کیہ قضاسی و جانب غربدہ دراج قضاسی و ... مشہور قضال
 بونلدر و جہلہ سنجاغی حکمندہ بشیوز یکرمی التی عدد قرالدر اماچوغی معاف و مسل
 وچوغی میری کویلدر بکلر مداخلہ ایدہ منزلر (در کردا کرداشکالات قلاعات البصان)
 قلعہ سی بر دوز زمین محصولداردہ شمالی ربع ساعت و قبلہ جانبی ربع ساعت بعید
 بایرلری و داغلی جہلہ باغلی بر واسع اوز ایچندہ نہر اوشقومی کنارندہ شکل مربع
 برشدادی بر کہنہ بنا قلعہ در کم قدی اون بش ارشندر دندان بدنلری غایت مصنع و اطرافند
 الی عدد ابراجلری وار و جانب اربعہ سندہ خندق ایکی آدم قدی قدر عمیقدر اما الی ارش
 عریضدر و خندق ایچی صافی باغ و باغچہ لدر قلعہ نک دائرآمدار جرمی ایکی بیک دورت
 یوز آیدمدر و جہلہ اوچ عدد تیمور قبولری واردر بری شرقہ و بری غربہ و بری چارشو
 طرفندہ قہوہ لر او کندہ قبلہ بہ ناظر اشک باب عظیمدر و بوقپو ایکی قات قپودر او برلری
 دخی ایکیشر قاندر زیر قلعہ سی دخی کردا کرد ایکی قات حصار دیوار لیدر انکیچوز
 قبولری ایکیشر قاندر اما بو قبلہ بہ ناظر چارشو قپوسنک کمری اوزرہ ابوالفتح سلطان

[۱] ب، ک : و بش غدد [۲] ک : پورتورپور

بیجه یوز کونه ملو کدن ملوکه و ملکه کدن ملک لک [۱] دستلرینه انتقال ایدوب بعده روم ایلی دیارلری طوائف ملوک شکلنده اولوب بوشهر عظیم صرف قرالی دست پوت نام قرالی خالک بانیه نام بر اوغلی و بسانیه نام بر ولد پلیدی اللزنده بوشهر اشترک سویلر [۲] اوزره متصرفلر ایکن ایکی نفر قرداش پلید عنیدلر حسن زندکانی ایده میوب بر برلریله جنک عظیم ایدوب آخرکار بسانیه نام شهزاده آزاده جنک وجدال و حرب و قتال دن خلاص اولوب دوغری ابوالفتح سلطان محمدخان غازیله کلوب شهادت بارماغن قالدروب خدای بی زوالی بر بلوب کلمه نوحید کتروب حضور پادشاهیده آق شمس الدین حضرتلرینک تعلیم و تلقینیه شرف اسلام ایله مشرف اولوب بالذات ابوالفتح سلطان محمد شهراسکوبدن ارناوود اسکندریه سی فتحته عزیمت آتمشکن عطف عنان بولبصان اوزره چوروب قرق بیک عسکر ایله قوجه محمود پاشا طلیعه عسکر اولوب بسانیه نام مسلم اولان محمد بکک دالتیله بر کیجه شهری بوقدر ایل بصوب بسانیه محمد بک قرداشی بانیه نام قرالی جامه خابنده بصوب دیب دری دوتوب قتل ایدوب آل عثمانک اعانتیه اسلامه کلدو کندن باباسی شهرن محمود پاشا ایله معاً فتح ایدرلر و ایچنده اولان روم و فرنگ کافرلرن جمله قرارلر انیکچون بوشهر ایل ولایت خلقیله بصلدیغندن و بسانیه محمد بک فتحنده بولندغندن (البصان) [۳] شهری دیرلر یوخسه لسان رومده اسمی ... لسان فرنگده نامی ... لسان ارناوودده ... در تواریخ لاتینده مفصل حکایتلری واردر اما بز اختصار اوزره تحریر ایتدک بعده بوقلعه فتحی مؤژده سیله بسانیه محمد بک حضور محمد خانه النار ایله واروب مؤژده آتدکده ابوالفتح غازی کلام معجز لفظلرندن بیوررلرکم « افریم [۴] ایل بسان محمد بک سکا باصدیفک باباک تختنی احسان ایتدم آنده [۵] بنم نامه کومش معدنندن سکه کسندروب دخی اطراف ولایتلرن قبضه تسخیره آل « بیوردقلرنده آق شمس الدین و امیر بخاری و منلا کورانی حضرتلری اول ملکستلرک حیز فتح تسخیره سهولتله کر مکیچون بونیه الفاتحه دنیلوب حقیقت الحال جمیع ارناوودستان و هر سکستان سلطان محمد خان و سلطان بایزید ولی خان زمانلرنده فتح فتوح اولمشلردر بعده بوایل بسان سلیمان خان

[۱] ك : ملكهيه [ملکه لک (م)] [۲] ك : سوی [۳] (ایل بسان) یازلسی ده
 منا بیدر [۴] ظن ایدرم که اسکی تورکلر (آفرین) یرنده (افریم) دیرلرش حالا بزم طرفلرده
 (اشقیاء) کله سنده اولدینی کی همزه بی عینه قلب ایله (افریم = عه فریم) دیرلر (م) [۵] ب : اوند

(برکاشش) [۱] کوی البصان نه‌ری اوزره اولان اغاج جسرك تعمیر و ترمیمی ایچون معاف و مسلم برعمور کویدر بو مذکور کویلری ۴ ساعتده عبور ایدوب شهر البصان خارجنده خصم [۲] محمد پاشانک چفتلکننده سهل آتاردن اینوب شهرده روم ایلی ایالته متصرف اولان چوروم مصطفی پاشا قایم مقامنه مانیه محافظه‌سیچون امر پادشاهیلر ایله کلدیکمزک خیرن کوندروب قایم مقام دخی جمله البصان کبار زعما و ارباب تیمار و غیره عسا کر بیشمار ایله حقیرک استقباله چیقوب الای عظیم ایله شهرده بکلره مخصوص سرای عظیمده نزول ایدوب دیوان پادشاهی اولوب امر پادشاهیلر قراءت اولنوب مفهومی جمله اعیان کبارک معلوملری اولوب امر پادشاهک دیوب بعدالدعاء و الثنا شهر ایچره منادیلر ندا ایدوب هر کس مانیه محافظه‌سنه کتمکه آماده اولماغه مباشرت ایدوب حقیردن اون کون مهل استدلکرنده [۳] حقیر ایتدم او یله اولسون اما اون برنجی کون البته بوشهردن چقماق کر کمز دیدکده جمله فرمان پادشاهکدر دیو هر کس اشلرینه مشغول اولدی مکر چوروم مصطفی پاشانک بو مسلمی اولان کمسنه (جمالی زاده) [۴] نامیله معروف بر میرکلام و آفته و آشفته چلبی آدم مکر البصان شهرندن ایتمش همان حقیری پاشاسر ایندن قالدروب کندونک سراینه قوندروب خاندان عظیمده جمله خدامرمله حجره لر تعیین ایدوب شب و روز اوچ نوبت طعام فراوان و ممسک نعمت عظاملر ییوب شهر البصانک آفته و آشفته لریله حسن القتلر ایدره ک شهرک کبار اولیاءاللهرن و نیجه بیک کونه تماشای عبرت نمالر اتمکه بذل اهتمام و سعی تام اتمک

اوصاف شهر بزرگ آرای عروس جهان یعنی بلده عظیم قدیم قلعه البصان

حقا که اناطولیده عربستانک بزه کستان عروسی شهر عینتابدر اما روم اینلده ارناودستانک کلنجک شهری بو بلده البصاندر بقول مورخین لاتین بو شهر قدیمک ابتدایانسی اسکندر کبرا عصرنده قواله قلعه‌سی صاحبی فیلقوس یونان بنا سیدر نیجه بیک حکمای قدمای کهنای قوم سلف بوشهری جای وطن ایدینوب عمار آتمش لر نتیجه مرام

(۱) (برداشش) اولسه کر کدر (م) (۲) ب: خصیم [(خیصیم) یازلمسی دهامنا سبدر (م)]

(۳) ب: رجا ایتدلکرنده (۴) ک: جمالی زاده

مطافلری و پاپوشجیلری چوقدر و چارشوی حسن ایچره کونا کون درخت منتهای سایه دار
اشجارندن ماعدا آبدار و لذیذ طوت درختلری و اوزم اصالی ایله بو چارشوی حسن
سایه دار اولمشدر کم جمله درختلر ترتیب اوزره دیکلوب سوق سلطانی تزیین ایتمشدر و بو
شهرک آب و هوایی و بناسی غایت لطیف اولدوغندن محبوبی و محبوبه سی غایت چوقدر
و جمله اهالیسی غریب دوستلردر کم آینه ورونده نعمتلری مبدولدر و غایت اهل سنت
و الجماعت صلاح حال ایله مشهور آدملری وارد و باغ و باغچهلری جهانی دوتوب زیتونی
وناری و انجیری و جاجا لیون و تورنجی بلنور اکثریا باغلرینک خندقلرنده بیدسر نکونلر
و قواق درختلری دیکلدر الحاصل غایت شیرین و مزین قصبه رعنا و قلعه زیبار کم جمله
اشیا [۱] بوربده موجوددر بعده بونده جمله احباب ایله و داعلشوب و عبدالرحمن پاشا
افندیمزه اعیان ولایتدن مکتوبلر آلو اندن نیم ساعت شرقه کیدر کن ... دره سی اوزره
عبدالرحمن پاشانک برکوز طاش جسر مصنعدن عبورایدوب آندن بایرلر دبندن کیدوب

منزل قریه چی چول [۲]

عبدالرحمن پاشا افندمزک اباعن جد وطن اصلسی اولان کویدر کم خانداننده قرنداشی
محمود اغاده ساکن اولوب ذوق و صفالر ایتدک برده باشنده بر مرتفع زمین جهان نما
هوادر بریده بر معمور چقتلکدر بونده بر شاهنشینده ساکن اولوب کامل بر هفتت صحبت
خاصلر ایدوب بکین شهرندن گروه گروه احباب کلوب حسین بیقرا جمعیتلری ایدرک
عده محمود اغا ایله و داعلشوب اندن ینه جانب شرقه البصان نهری کنارنجه کیدر کن
کیلر اوزره بنا اولنمش اون دکرمانلرن سیرو تماشای ایتدک کم بودخی بویله بر دیاره مخصوص
کل بر طرز مصنع دکرمنلردر کم کوره نک عقلی کیدر و غایه الغایه سرعت اوزره ایشلر
آسیابلدر اندن ینه نهر کنارنجه معمور قرالر و باغ و باغچهلر کدر ایدوب

(قریه لولان) اندن (قریه پای اووا) اندن (قریه پشکم)

اندن (قریه قورس) اندن (قریه برداشش) [۳]

بونلر جمله البصان ناحیه سی کویلریدر کمی تیمار و کمی زعامت و کمی معافدر امامد کور

(۱) ك : اشیاء کونا کونلر (۲) س ، ك : چی چول . ب : چی جون (۳) ك : بزداشش

حمدلہ چون بوجامع جدید اولدی تمام هر نظر ایدنلره اولدی مقام دلکشا
 بونهارك [۱] اوسطنده چون تمام اولدی بوجای بارك الله اولدی رعنا تاریخی هی اغنیا [۲] سنه ۱۰۷۷
 آندن چارشونك اوتہ باشنده حریرص زاده جامعنك قپوسی اوزره لاجورد و مذهبلی تاریخیدر
 حضرت حقدن اولوبدر اشبو جامع بی کجان قصبه بکلین ایجره اولدی برعالی نشان
 هر کورن خیر دعا ایله دیدی تاریخی حمدلله چونینه لطف ایلیوب اول مستعان [۳]
 سنه ۱۰۷۶

مشهور جامعلر بونلردر و جمله یدی عدد محلاتلرده یدی عدد مساجدلر واردر و جمله
 اوچ عدد یرده مدرسه طالبان سوخته کان واردر اما اهل عرض حال صاحبی مؤدب
 آدملردر زیرا بو دیارک سوخته واتلری جمله عشقیالردر انلرک اعتکاف [۴] آتدکلرن قوم
 عوان ایتمزلردر و جمله بش عدد مکتب صبیان جکر گوشه پسران واردر زیرا غایت
 ذکی الطبع نجیب رشید غلاملری واردر اکثریا منظوم کتابلری حفظاً [۵] او قورلر و جمله
 ایکی عدد تکیه گاه فقرای آل عبا درویشانی واردر و جمله یدی یرده آب حیات چشمه
 سارلری وار جمله سی یکیچری اغاسی عبدالرحمن پاشا خیراتیدر و غایت لذت آب حیات
 خوش کوار صولر درکم بوشهری ماه جاریلر ایله سقی ایدوب عمار آتمشدر زیرا عبدالرحمن
 پاشانک اصلنده بوشهر مسقط رأسلری اولدوغندن عمار ایدوب دخی نیجه کونه خیرات
 و حسناتلره شروع آتمشدر مقدما سنه ... تاریخنده سلطان ابراهیم جلوسنده [۶]
 و سلطان محمد خان رابع اجلاسندہ قول کتخداسی بولنان چلی مصطفی کتخدا
 عبدالرحمن پاشانک دائیسیدر کم عبدالرحمن پاشا کتخدانک قزقنداشی زاده سی اولوب یکهنیدر
 مصطفی کتخدا عبدالرحمن پاشانک دائیسیدر کم بروشوق [۷] اوغوللری نامیله مشهور
 ایدی اول مرحوم یرده سعید و شهید یاتدقجه جناب کبریا عبدالرحمن پاشا کبی مدبر
 و مبطن و مبصر غازی وزیره جناب باری عمر طویلر وزیره زیرا کورلی زاده فاضل احمد پاشا
 ایله یک دل یک جهت اولوب انک رأی و تدبیر ایله قندیه اوچ یرده فتح اولدی یوخسه قرق یرده
 فتحی میسر اوله جق قلعه دکل ایدی و جمله بر عدد لطیف حامی وار بودخی عبدالرحمن
 پاشا حامیدر غایت آب و هواسی و بناسی لطیف بر کوچوک روشن بناحمام روشناسدار
 و جمله ایکی عدد خانجکزلردر و جمله ایکوز عدد قلعه اوکی میدانده دکانلردر اکثریا

[۱] ک: بوشهرک. ط: بونهادک (دوغروسی) (نونهارک) (اولق ممکندر (م) [۲] [۲] (هی اغنیا)
 عباره سی ۱۰۷۷ کوسترپور (م) [۳] بومصرع ۱۰۷۷ کوسترپور دیمک که ۱۰۷۶ رقمی یا کایسدر (م)
 [۴] ک: ارتکاب [۵] ک: کتابلری واردر حفظاً [۶] ک: ابراهیم خانک خلی [۷] ک: بوروشوق

اوصاف سور استوار متین یعنی قلعهٔ بکین [۱]

سنه ... تاریخنده دراج و قوایه و باشت او و اقوللری ارناو و د عشقیاسی الندن البصان یوللری امن و امان اولماغیچون سلطان ... عصرنده اول یوللر بکلسون [۲] دیو بوقلعهٔ بنا ایدوب اسمنه بکلین [۳] قلعه‌سی دیرلر بعده غلط مشهور اولی اولوب بکلیندن غلط بکین قلعه‌سی دیرلر وجه تسمیه‌سی بویله در حالا تحریر سلیمان خان اوزره ایلبصان بکینک خاص و بوادالغی حکمنده اولوب ایلبصان قضاسی ناحیه‌سیدر قلعه بر بایر آلتنده بر واسع دوز یرده و ایلبصان نه‌ری کزارنده شکل مربع بر کوچوک قلعه در جرمی کامل دائراً مدار بشیوز عدد خطوده در اما خندق یوقدر اما چار گوشه‌سند چاربار عشقنه چار عدد عدد صعب قلعه‌لری وار و قبله طرفه بر قلعه سهل یقوشدر جمله تمللری قیالر اوزره واقع اولمشدر انجاق بر قیوسی شمال طرفه طشره واروشه آچیلور دیوارینک قدی اون ایکی آرشن بالادر دزداری و یتیش عدد نفراتلری ویش عدد شاهی طوبلری وار حالا ایچ ایلدر کم غایت امن و اماندر درون قلعه‌ده جمله اوتوز عدد اوافق داراجق کرمت اورتولی دارلری واردر و قیوسی اوزره بر کوچوک جامعی و اراماناره‌سی یوقدر و قلعه‌نک صولنده دیواره متصل بر چنزار یرده نمازگاهی واردر (در تعریف طشره واروش مزین) قلعه‌نک شمالی و شرقی و غربنده جمله درت یوز عدد کره‌متلی مکلف و مکمل سرای مثال باغلی و باغچه‌لی و حوض و شادروانی جمله تحتانی و فوقانی کارگیر بنا اولدر و جمله یدی عدد محلاتلردر و جمله درت عدد کرمتلی جامعلردر اوچی کارگیر و مصنع و سرآمد مناره‌لیدر اما بر مناره‌سی الحاق مناره‌لی جامعدر اما جمله دن چارشو ایچنده قنديه فتحنه باعث و بادی اولان بیکچیری اغاسی وزیر آصف دلیر عبدالرحمن پاشا جامعی کرچه کرمتلیدر اما غایه الغایه جماعت کثیره به مالک جامع مفرحدر قبله قیوسنک عتبه علیاسی یالی [۴] اوزره مذهب جلی خط ایله تحریر اولان تاریخی بودر

(۱) ك : بکین [برنجی حرفی بر نقطه‌لی ب درمناسی‌ده بودر فقط قاموس الاعلامده اوچ نقطه‌لی ب ایله (بکین) یازیور (م)] (۲) ك : بکلسون [۳] برنجی حرفی بر نقطه‌لی ب در ۱۳۰۵ سنه‌سنه مخصوص مناستر ولایتی سالنامه‌سند اوچ نقطه‌لی ب ایله (بکین) دییه باصیلمشدر (م) [۴] دوغروسو (ناکی) اولوق ممکندر (م)

ویوادالقدر دراج قلعه‌سی لب‌دریاده برجزیره بی‌حاصل یرده‌اولماغن دراج قاضیسی بونده ساکن اولوب امینی بونده [۱] ساکن اولور یوز اللی اچمه قصادر ناحیه‌سی یتیش اوچ پاره قرادر عمارستان شهری بر دوز واسع زمین محصولدارده برخلیج کورفزک نهایتنده باغ و باغچلی مفرح و دلکشا برشیرین قصبه رعنادر و جمله دورتیوز عدد تختانی و فوقانی و حدیقه روضه‌لی کارگیر بنالی حوض و شادروانلی سراپا کره‌مت ایله مستور قلعه [۲] و شاهنشین و مقصوره‌لر ایله معمور و مزین و مکمل سرایلری واردر اعیان‌کاری و کبار اشرافی چوقدر اولوغریص [۳] زاده و پاشو زاده ... و جمله دورت عدد محلاتلردر اولو ... محله‌سی و جمله دورت عدد محرابدر اولو چارشو ایچنده ... جامعی ... و جامعی ... مشهورلردر و جمله ۴ عدد محله مسجدرلی در اما کارگیر بنا مناره‌لری یوقدر جمله اچاق مناره‌جکلردر و جمله ایکی عدد مدرسه‌لردر اما سوخته‌واتلری طالب علم دکلردر و جمله اوچ عدد درس‌خانه صبیاندر و جمله ایکی عدد آستانه طریق درویشاندر و جمله ایکوز عدد معمور و آبادان و مزین چارشوی بازار دکانلری وارکم شاهراهده کونا کون توت میوه‌سی اغاجلری ایله مزین اولوب سایه‌دار بر سوق سلطانیدر جمله اهل حرف موجود اولوب جمعی متاع ذی‌قیمت بی‌قیمت و بیمنت بولنور زیرا باشت اووا قلعه‌سی خلقی بوشهرک چارشوی بازارینه محتاجلردر انکیچون پازاری معمور و مزیندر و جمله ایکی عدد خان تجارانی واردر بونلر دخی کارگیر بنا اولوب کویا بزازستان کچی هر قماش کالای والا موجوددر اما چارشو حامی یوقدر لکن سرای حاملری قرقدن زیاده‌در دیو نقل ایتدیلر اما حریص زاده‌اغا بر چارشو حامی انشا‌آتمک‌ه تعهد ایدوب چارشو ایچنده زمینن دخی یورب [۴] تدارک‌ایلدی خدا آتمان میسر ایده لکن بوشهرک اعیان کبار حاملرینه اقربا و تعلقاتلری کروب چارشو همانه احتیاجلری اولمادغندن چارشو حامی یاپم‌نه برکسنه سعی [۵] آتمه‌مشلردر اما عنقا و بازارکان و منعم خاندان صاحبی اولان آدملری واردر آب و هواسی غایت لطیف اولوب خلقی غایت‌غریب دوستلردر اندن ینه شرق طرفنه دوز یوللر ایله ایلبصان نه‌ری کنارنجه ... ساعت [۶] کیدوب

(۱) پ : دراجده (۲) ك : قله (۳) ك : حریص (۴) ب : بوزوب . ك : کوروب (۵)

پ : مباشرت (۶) ب : ۳ ساعت . ك : ۴ ساعت

حالا حکومتی خاص هاپوندرکم مقطوع قلم مفروز قدم اوتوز یوک اچقه التزام
ایله باشقه امینی وار ایکیوز آدمیله حکومت ایدر زیرا البصانک وغیری ولایتلرک اسکله سیدر
زیرا وندیك کورفزی ایچیدر و البصانک شاهراه امن و امان یولیدرکم دائماً عربله
اشلدیکندن جمله بازراکلرک کیلری بونده یناشرلر و بونده برعظیم طوز معدنی واردرکم
باشقه مقاطعه در جمله روم ایلنه و جمیع فرنکستانه عربله و کیمیلرله طوز بوندن کیدر زیرا
غایت لذید طوزلسی واردرکم اسکله باشنده داغلرکی طوزلر ینلیدر (درصفت قلعه دراج)
بر دوز طوز صحراسنک دریا کنارنده وندیك کورفزندن بر کوچوک کورفزجک دخی
وار یتمش سکسن میل ایچریدر انک کنارنده شکل مربع بر قلعه عظیم ایتمش مرورایام
ایله نیجه دولتدن دولته انتقال ایدوب حفظ و حراستی مکر اولمادیغندن کوزدن دوشوب
ویران اولمشدر اما دأراً مدار جرمی بش بیک آدمدر زمان مروریه ایچنده آدم آز
قلوب کفره طغیانندن آنلر دخی ساکن اولمغه اقتدارلری اولمغن سنه ... تاریخنده
بایزیدخان ولی عصرنده بوقلعه نك قبله جانبنده بر کوشه سن بلوب شکل مربع بر کوچک
قلعه جک بنا آتمشدرکم جرمی سکز یوز آدمدر وایکی قپوسی وار بری جانب شرقه ناظر
البصان قپوسیدر بری جانب غربه مفتوح لب دریاده امین اسکله قپوسیدر ایچنده یوزاللی
عدد الحاقق بنالی و کره متلی اولدر و چارشوی بازاری و خانه و حماملری یوقدر الحاق
برجامعی کره متلی و کار کیر مناره لی بایزید ولی جامعیدر باغ و بانچه لری اولقدر یوقدر زیرا
الحاق طوزلی شوره یرلدر دزداری و یوزاللی قدر نفراتلری علوفه لرن امیندن آلرلر
و یوزاللی اچقه قصادر کاهیجه البصان قضاسنه الحاق ایدرلر سپاه کتخداری و یکیچری
سرداری جمله البصانده در و جمله اون بر عدد خورده طوبیغزلری وار... * الحاصل عجایب
اماندر اما اولقدر شهر معمور دکدر اندن قاقوب جانب شرقه ... ساعت [۱] حینزر
دوز یرلدره معمور و آبادان قرالری دریادن بر کورفز کبی [۲] کرمش آنک کنارنیجه
یمین و یسارنده اولان قرالری و قله لی آبادان چفتکلرکی سیروتماشایده رک

اوصاف شهر بازار حمیه یعنی قصبه متین قوايه

سنه ... تاریخنده ... بناسیدر البصان حدودنده بودخی دراج امینی حکمنده باشقه

(۱) ك : : ساعت (۲) اشیو (کبی) کله سی ب نسخه سنده بوقدر (م)

بر کورفزدخی وارد اول کوچك كورفزك اغزنده البصان نهري ایچندن جریان ایدر
 نهر واعظ ونهر اوشقومی [۱] بو ناشت اووا قلعه‌سی دبنده دریا مثال اولوب دریاه
 دریا مثال مخلوط اولدوغی قلعه‌نك بر دیوارن مذكور نهر عظیم منهدم ایدوب ونديك
 كورفزی بحرینه منصب اولدوغی محلك بوقومسال یرنده شکل مربع بر کوچك
 قلعه‌چكدر دائراً مادار جرمی یدیوز ادمدر دزداری و تمش عدد نفراتلری وار دراج
 قلعه‌سی امینی حکمنده اولوب جمله دالیانلری وسائر محصولاتلری جمه میریدر زیرا اسکله
 عظیمدر کم قرشو اشپانیه و قلوره و پولیه و کورفوس ونديك شهر لرینك بندر آباد اسکله سیدر
 درون قلعه‌ده بر کره متلی جامی و قرق الی قدر نفرات اوچکزلی وارد بر قاچ کره
 مالطه کفاری فرقه‌لری بوقلعه یققلرندن کروب احراق ایدوب کتمه شلردر چارشو
 بازاری و خان و حامی یوقدر اما جابجا باغلی و وارد و خلقی غایت غریب و غرب دوست
 ارنابودلردر بالتی صید ایدوب کفاننیرلر و فرنك ایله بیع و شرا ایدرلر زیرا ایلبصانك بر
 اسکله‌سی دخی بودر اما صبیغ و قومسال دریا اولماق ایله ایری قلیونلر لیمانه کله مزلر
 اما اوافق کمیره لطیف یتاق یری لیماندر اندن شماله ... ساعت ینه مزایه صحراسی
 آبادانی ایچره قلعه مثال قلعه‌لی چفتلکلرده ذوق و صفالر ایدرک

اوصاف دارامانت باج یعنی کهنه بنای قلعه عظیم دراج

زمان قدیمده سراج بدرمنیر کبی شعشعه ورر بر قلعه منور ایمشکم بقول مورخان
 لاتین بوقلعه روم یونانیان بناسی اولوب بعده اشپانیه دسته کروب بعده بر حیله ایله
 بوندوقانی ونديکی الینه کروب اندن سنه ... تاریخنده ابوالفتح محمد خان نذری
 اسکندرونه [۲] والکون و باروکش [۳] قلعه‌لرن فتح ایتد کده بدست محمد پاشا بودراج
 قلعه سن دخی زور بازو ایله بوندوقانی ونديکی الندن فتح ایدوب بعده کفار فرنك
 بدرنك بر جنك [۴] ایله ینه بوقلعه یه استیلا ایدوب بعده جلوس بایزید خنده سنه ...
 تاریخنده ینه بوقلعه فتح اولوب حالا سلیمان خان تحریری اوزره ایلبصان خاکنده
 و یووادالقدر و یوز الی اچمه پایه سیله شریف قصادر و ناحیه‌سی ... عدد قرا اولوب

[۱] پ، ک : اوسقومی [۲] پ، ک : اسکندرونه (۳) ک : لش (۴) : یر جنك (متن

دوغرودر یاخود (بر حیله ایله) اولمیدر (م)

یکتدر در کم اون باره فرقه لری جمیع فرنکستان کافر لن قور و تمشدر در قلعه لن اول فرقه ایله قرو تمشدر حتی شمیدیکی حالده قلعه نفراتلرینک نصفی مانیه محافظه سنه فرقه لریله روانه اولدیلهر و بواولونیه نیک هواسی غایت لطیفدر اما صوبی لطیف دکلدز زیرا قیو صوبی ایچر لر اما محبوی و محبوبه لری خدا حقیچون لطیفدر لکن تازه یکتلری غایت عشقی اولور لر و اسباب لری جمله جزایر لی کبی قصه و داراجق اثواب کیوب بالدری جلاق باشی فسلی و ایاق لری سیاه بابوجلی ارقالری بیاض احراملی غازی مجاهد فی سبیل الله لر در اکثریا باشلری داغلی و سینه عریان لری باغلی [۱] اولوب سینه پر کینه لری چاک چاک شرحه شرحه اولوب بی پره سن پارهنه و سر برهنه عبدالقلندر ی صفت غازی لری وار کم دائمًا لسان لر نده ورد ز بان لری اوطورسه و طورسه و قالقسه (یا محمد یا علی) دیو حرکات و سکانات ایدر برالای محب خاندان جاندر در کم جمله فارسی خانلردر ورنک رویلری جمله حمزت اوزره اولوب تن درست پر زور [۲] بر الای سرور لر در خدا جمله سندن راضی اوله ایی جانلردر اندن جمله احبا و دوستانلر ایله و داعلشوب و یرار و سیله یکتلر آلوب اندن غرب طرفه ۲ ساعت کیدوب

قریه جرقونا [۴]

خنکار خاصی اولوب عظیم معمور قریه در انی عبور ایدوب نهر ارگری و ندیک کورفزی دریاسنه مخلوط اولدوغی محله آتلی مزله جمله بر کشتیه سوار اولوب نهر ارگری بی قرش و طرفه کچوب مزایه صحراسی قضا سنه داخل اولوب اول صحرای معمور و آبادان قرالرده ذوق و صفا ایدوب ... ساعت [۳] دخی جانب غربده قرالرده کیدوب

درقید حدود ولایت ایلبصان یعنی اشکال قلعه باشت اوواصان

لسان ارنا بودجه ... دیمکدر بانسی بوندوقانی و ندیکی پرنج برم قرالی بناسیدر بعده سنه ... تاریخده بالذات ابوالفتح سلطان محمد خان ارنا بود اسکندریه سی غزاسنه کیدر کن بوقلعه بدست غازی محمود پاشا و غازی سمندرهللی بالی بک فتح ایتمشدر در حالا ایلبصان سنجانغی خاککنده لب دریاده و ندیک کورفزدن شرق جانبه کرمش

[۱] ک : یاغلی (باشلری یاغلی و سینه عریان لری داغلی) اولوق مناسبدر [۲] ک : تن پرور

[م] [۳] ک : تن پرور [۴] [ب، س، ک : چرقونا

بونده قیوب [۱] اندن وندیکک کورفز جزیره سی قلعه سنه صارلدی اما ایری بارچه
 قلیونلری اولونیه التنه کلومیوب [۲] نیم میل الارقده لنگر انداخت اولوب یطرلر
 وبوشهر اولونیه ایله دریا مایینده

قریه ازورج [۳]

یوز الی عدد کفره خانلی کویدر بر معظم ومعمور کنیسه سی وار جمله فخره لری
 بالقجیلر وطوز جیلردر بونده اولان طوز معدنی باشقه امنتر جمله کفره لری تکالیف
 عرفه دن بری اولوب طوز چقارمق خدمته مأمورلردر اما طوزی غایت لذیذ و بیاض
 طوزی اولوب نیجه یوز کمی یوکی طوز فرنگستانه کتورلرر وبو کوکک جانب غریبسنده
 لب دریادن بیک ادم بعید بر بورونده

قلعه یککج

برویران سوردر اما غایت بیوک لیمانی وار لیمان اغرنده کی قله لری وقلعه سی جمله کدک احمد پاشا
 فتح ایدوب جاجمانهدم ایدوب سلطان سلیمان عصر نده طاشیله مذکور اولونیه قلعه سی بنا اولمشدر
 بو یککج قلعه سی لیمانکک جمله جانب اربعه سی بالق دالیانلریدر وبولیمانکک غرب طرفنده اون
 سکنز میل الارقده

جزیره سازاندر

هرسنه جمله وندیک کفری دونانماسی بو جزیره ده قشلیوب یاغلتوب نه جانبه کتمک
 استرسه بو جزیره دن توجه ایدر واولونیه قلعه سنک لودوس طرفنده قره برون دیمک ایله
 معروف بر منزلکاه بلو [۴] یری اولدر ولودوس ایله قبله جانبنده عاصی دوقات ارنابودستانی
 جمله یوز پاره عاصی قره باشلی و قره شاقالی قره کفره لردر اما کفره دسک آدمی قتل
 ایدرلر لکن ینه هر بار کریده کافرینه بونلر امداده کیدرلر بونلر غایت شجیع بهادر
 ارنابود آدملریدر و بو اولونیه نک دخی جمیع خلقی بهادر و غازی دلاور سرور هنرور

(۱) ک : دونمء هایون بونده بتوب (۲) پ : کله یوب . ک : کله میوب (۳) پ :

ارورج [۴] ک یلکن

اماغیری چشمه لر بطالدر بو شهر اهلایسی غایه لغایه صویه محتاج لر در مرور ایام ایله صویولری خراب اولمش اما آب حیات صولری وار بر صاحب الحیرات سهل شی ایله عمارتسه شهیدان دشت کر بلا ارواحلرن شهادت و دوازده امامانلرک ارواحلرن یادیدردی زیرا بر ایچم اغز صویو ایچون نصف ساعت شرق طرفنده باغلر ایچره صغار و کبار فقرالر عسرت چکرک کیدوب صو کتر لرلر اماغیری اشیانک انواحی و فرت و کثرت اوزره موجوددر باخصوص باغ و بانچه لرنده کونا کون میوه ابدارلری جهانی دوتمشدر (مأ کولات و مشروباتک ممدوحاتندن) اولایماننده سازان والا کرده [۱] و قولیوز و کفال ولورک بالقلری و بالقی مورطه لری اولورکم رومده اولماز و ریحانیه نام باده سی و لیونی و تورنجی و زیتونی و اینجیری و اوزومی جهانی دوتمشدر و دوقات کویلرنده قرمزی چوقه بویاسی کولکری و رواندرومی حاصل اولوب حکمالر جمع ایدوب فرنکستانه کتورلر و اولونیه زفتی کبی برلذید پاک زفت بر دیارده یوقدر خصوصا بریکی بارداق ایچره زفتی قاینادوب بارداق ایچنه قویوب چالقیوب آرتان ینه طشره دوکوب اول بارداقدن صو ایچنک وجودنده اصلا صفرا و سودا و بلغم و صوعلجان و امراض مختلفه قالیوب پاک وجود اولور و یوقارو قانیه قلعه سی التنده کی قیالردن دکرمان طاشلری معدنی وار کوز کوز سونکر کبی بر طاشدر کم انک دکرمان طاشلری دیب فرنکستانه کیدرکم اق دکز ایچره دکرمنلک جزیره سی طاشندن لطیف سنت خارادکرمن طاشلری اولور و باغلیوبلی اوزره انجو [۲] طاشی معدنی و تیمور معدنی و نیجه کونه معادنلر دخی چوقدر الحاصل کان معادنات بوولایت اولونادر و لب دریاده اولقدر بی حساب بالقی دالیانلری واردرکم مثلی مکر اناطولتوز دریاسنده اوله خلاصه کلام بو اولونیه سنجانغی محصول جهنتدن بر کزلیجه مصر منصیدر و بونده حاصل اولان مسک و عمبرخام رایجه لی عسل مصفی بیاض و براق آتنده و جزیره کزیده اولمازدر بر فلجان بالی یکرمی فتجان صو کتوروب ینه لذید شرتی ولذید بالوذه تری اولور (درستایش لیمان عظیم اولونیه) اولونیا قلعه سی ایله یککیچ قلعه سی مابینی جمله لیمان عظیمدرکم بیک پاره کمی آلور حتی سلطان سلیمان خان ایام خلافتنده بو اولونیه قلعه سی ینا تمه سی بولیمانده قنان [۳] کیلری محافظه ایتمک ایچون بنا ایدوب بعده دوناماء هایونی

(۱) حالا (لا کرده) دینلمکده در (م) (۲) پ، س، ک: آلچی (۳) ک: یتان

عدد محرابدر جملدن سلطان سليمان جامعي قورشوملي و كار كير قبه لي و بر منهدم اولمش
منارده لي محبوب جامعدر قبه قيرسي اوزره تاريخي بويه تحرير اولمشدر

ابتدا يعقوب شيخ السالكين ادي مسجد فوسبيل الله اوين

ثانيا سلطان سليمان الزمان [۱] قلدي جمعه بارك الله آفرين

ديدي حبي بوقامك تاريخن نور حق بوجامع المقرنين [۲] سنه ۹۴۹

بو جامع غايت روحانيتي جامع نوردر اندن چارشو ايچنده جماعت كثيره يه مالك موحي
زاده جامعي كره متلي و كار كير منارده لي جامع زيبادر اندن صافلر [۳] باشنده حنين اغا
جامعي نوبنا بر كره متلي و كار كير مناره موزونلي مصنع بيت اللهدر اندن قلعه جامعي
موصوفدر و جمله بش عند محله زاويه لري واردر كم بعض محلات لري بالاده مرقومدر و جمله
اوج عدد مدرسه سوخته كاندر اوليا يعقوب افندي مدرسه سي و موجي زاده تدرسي [۴]
و حسين اغازاده درس خانه سي وار و جمله بش عدد مكش صبيان ابجد خواني وار و جمله
اوج عدد آستانه اهل توحيد خانقاه لري وار جملدن يعقوب افندي تكيه سي خانه دان
جلوتيدر كم [۵] نيجه يوز عدد پاره نه و سبر برهنه خرقه يشمينه صاحبي عبدالازري واردر
اندن قلعه يه حواله اولان داغده باغ لرايچره قوزغون [۶] بابا تكيه سي باغ ارم مثال بر آستانه
اولدوغي بالاده موصوفدر و جمله بر عدد حامجني وار قارشو سنده محكمه شرع رسول
ميدني وار كم عجم محمد افندي حا كم الوقت ايكن بنا ايتش بر عجب آستانه شرع رسولدر
و جمله دورت يوز اون يدي عدد چارشوي حسن بازاري وار جمله اهل حرف و جميع
متاع نوادرات موجوددر لكن بزازستاني يوقدر امانه جميع كالاي اقمشه فاخره بيقيمت
و بيمت بولنور زيرا ونديك اسكله سيدر و جمله دورت عدد خانلري واردر و جمله سكر عدد
چشمه لري وار اما جملدن يعقوب افندي تكيه سي قربنده الياس پاشا چشمه سنك تاريخيدر
بولدم الياس پاشانك تاريخي يوم البنار [۷] چوسكه ديدم تاريخي وهو خير العباد [۸] سنه ...

(۱) ك : سليمان زمان (۲) ك : المقرنين [مع مافيه حساب طوتمبور دوغروسي (نورحق بول
جامع المقرنين) اولليدر كه (۹۴۹) ايديبور . بوراده كي (بول) چوق معنا سنده در (م)] (۳) ك : دباغدر
[متنه كوره (طباقلر) (م)] (۴) ك : مدرسه سي (۵) ك : خلوتيدر كم (۶) ب : قوزقون (۷) س ،
ط : البناد . ك : التناد (دوغروسي بودر (م)) (۸) تاريخ (وهو خير العباد) عباره سندن
چيجه جقدر كه ۹۳۵ كوستر بور فقط نيجه مقصد امر خيري مدح اولمغه (العباد) يرنده (للعباد)
اولقي مناسبدر كه اوزمان ۹۶۴ كوسترير بوضورته (وهو) نك هاسي ساكن او قونور (م)

ایتمشدر و بوقلعه ده دزداردن غیری کمسنه ساکن اولیوب جمله جبه خانه و سائر مهمات لوازمتلر ایله طبقه طبقه مملودر و بو طشره قلعه ایچره جمله اوچویز عدد کره متلی باغ و باغچه سز و حولیسز ضیق [۱] اولردر اما طریق عاملری واسعدر اما جمله الحاجق طرز قدیم یر اولریدر بونده دخی چارشوی بازاردن برشی یوقدر و خان و حمام و عمارت دخی یوقدر و جمله ایکی عدد قپولری واردر بودروزه لرك مابینلری صافی جبه خانه کونا کونله مملودر و شب و روز نکهبازیری و دیده بانلری موجودلردر بر قپوسی شرقه و بر یانی [۲] طرف غربه ناظردر و دائراً مادر طشره خندق اللیشر آدم انلی اولوب ایچی لب بر لب در یادر و بطاقتدر و قپولرك اوکارنده جسر لری مقررلی قنطره لر اولوب هر کیچه جسر- لرنی قالدیروب قلعه قپولرینه زنجیرلر ایله بغلیوب قپویه سپر ایدرلر و جمله صغیر و کبیر بشیوز عدد طوپلری وار و دزداری و اون ایکی عدد اغالری و جمله درت یوز عدد قوللری وار نصفنی مانیه ولایتی محافظه سنه امر پادشاهیه مأمور آتدک و سپاه کتخداری و یکیچری سرداری و اوچویز ایچره پایه سیله شریف قضاسی اولوب ناحیه سی جمله یوزیش یاره معمور قرالردر و محتسبی و باجداری و کومروک امینی و خراج امینی و معماراغاسی و لیمان کتخداسی و شهر کتخداسی واردر و بوقلعه نك شرق طرفنده برزیتونلی بریار حواله سی واردر جمیع داغ و باغی و ارانغی و یقینی صافی باغ و باغچه و زیتونلکدر و بوحواله اوزره [۳] (زیارت بابا سلطان) برقاچ نفر فقر و فاقه صاحبی بکتاشیانلری واردر (دروصف مصلاى ارباب حاجات) بو قلعه ایله و اروش قصبه سی مابینده بر چنزار یرده واقع بر واسع نمازگاهی وارکم ایکی بیک آدم آلور و قلعه دن طشره و اروشه و ارنجه کامل بیک آدم چنزار یردر (اوصاف شهر و واروش اولونیه) بو شهر اصلا قلعه ایچنده دکلدرد همان بر دوز واسع چنزار یرده باغ و باغچه لی و کل کلاستانلی لیمون و تورنج و زیتون و نار و انجیرلی باغ ارمدر ایچره جمله بیک عدد کرده مت اورتولی تحتانی و فوقانی کارگیر بنالی مکلف و مکمل و مزین معمور اولردر و جمله ... عدد محلاتلردر اولاحنکار جامعی محله سی و صافلر [۴] محله سی و حسین اغا محله سی و محکمه محله سی و چارشو محله سی بونلر مشهوردر و جمله ۰۰

(۱) ك : سبق (۲) ك : و بربابی (۳) س : و بو حواله بورون اوزره . ك : و بو حواله

اولان بورون اوزره (۴) دوغروسی (و طباقلر) اولمیدر (م)

دخی نصفن مانیه محافظه‌سنه مأمورایدوب اندن اشغی پویراز طرفنده کی قپودن طشره چقیوب یقوش اشغی ۳ ساعته اینوب جهانی سیرایدردک کاه تلی وکاه یایان جانب شماله طوغری کیدوب.

اصاف جای امان لیمانیه یعنی بنای سد - ایمان قلعه اولونیا

سنه ... تاریخنده اولونیا کورفرینی بوندوقانی وندیکتدن خلاص ایچون سلیمان خان فرمان ایدوب لب دریاده بر اولو مثال برقلعه جک چویرک دیو اشارت سیوردقلردن قلعه بنا ایدوب سلیمان خانک نطق درربارلری اوزره بعدالاتام قلعه‌نک اسمنه (اولونیا) دیرلر سبب تسمیه‌سی اولدرکم دفترخاقانیده اولونیه سنجاغی دیرلر قانون قدیم پایتخت لوا بودر اما بلغراد ولایتک اورتا-سی اولماغیله تختکاه بلغراد بهشت آباد اولمشدر اما بو اولونیه قلعه‌سی اولونیه کورفری ودوقات کورفری اغزنده برقومسال الچاقق بورونده شکل مثنم یعنی سکز کوشه‌لی وشدادی مثال بنالی برقلعه محکم استواردرکم حقا که سدسلیمان خاندن عثمانلی قلعه بنا ایدومز دیرلر اکره سرحدنده (سکدین) قلعه‌سی واوزوسرحدنده طورله نهری کنارنده (بندر) قلعه‌سی وبو (اولونیه) قلعه‌سن کورمینلر آل عثمان نیجه قلعه یابدقلرینی بیلمزلر بو اولونیه‌نک دیواری کامل یکرمی ارشن یو کسکدر و دیوارینک هر طرفنک قائلنغی اونار ارشن انلیدر و سکز عدد کوشه‌لرنده سکز عدد طابیه عظیملری وارکم هربری برسد یا جوج و سد مأجوج اولوب هر برنده یدیشر عدد سر آمد بال یمز طوپلری وار بو طوپلردن ماعدا اشغی ییره برابر تیمور قپولر ایچنده اژدر هفت سر کبی غزبه‌لر اوزره کورفر اغزنه ناظر دریاه برابر قرق یدی پاره سر آمد ششخانه و بورمالی و قمرزی چوقه اورتولی بال یمز طوپلری وارکم هر برینه بر آدم صغار طوپلردن دوکلی زمانده صقیلی و اغزلی اولوب جمله خداملری شب و روز طوپلرک یاننده یطرلر و بو قلعه‌نک سکز عدد کوشه‌سنک بر کوشه‌سندن بر کوشه‌سنه وارنجه یوز یکر میشر عدد آدمدر بو حساب اوزره اولونیه قلعه‌سی دائراً مادار طقوز یوز آدمدر و ایچنده سلطان سلیمان خان جامعی وار و اورتاسنده سلیمان شاه قلعه‌سی وار یدی قات سر آمد غایت مصنع قله بالادرکم صافی مطرش سنک بنا اولوب اوستی قورشوم اورتولی کلاه قبه‌در تا ذروه اعلاسنده مطلا علمی واردر اولونیه قلعه‌سنک بو ایچ قلعه‌سی اولسه کر کدر غایت متین قله بالادرکم کویا سلانیکده کله مریه قله‌سیدر زیرا آتی و بونی سلیمان خانک قوجه معمار سنانی بنا

و کنار لرنده ... قلعہ سی و ... قلعہ سی جملہ بو قانیہ قلعہ سندن نمایاندر تا بو مرتبه ذروء عالیہ بنا اولمش قلعہ قانیہ در کم جهان ایاق التندہ نمایاندر و بو قلعہ نک او چ قات قپولری وار بری قبلہ طرفہ ناظر در کم اول طرفہ اولان واروشہ آچیلیر و بر قپوسی پویراز جانبہ مفتوح در کم اشغی اولونیه قلعہ سنہ کیدر یولدر و بری دخی جنوب طرفندہ کی کوچوک واروشہ آچیلور اما بو قپونک یانندہ ایچ قلعہ در کم انک بر قپوسی شرقہ ناظر اولوب ینہ قلعہ ایچرہ آچیلور بو ایچ قلعہ ایچندہ انجق بکر می عدد کرمت اورتولی کار قدیم خانہ لری و غلال انبار لری وجہ خانہ لری وصو صارنج لری وار بو ایچ قلعہ دیوارینک طشرہ سندنہ دیوار دیندہ اشغی اولونیه قلعہ سی لیمانہ ناظر دورت عدد طوپلر وار کم بر پادشاہ اویلہ طوپلرہ مالک اولماشدر و بر سرحد متینہ لردہ مثل لری یوقدر بو طوبک برندہ بر غریب آدم ایچندہ یاز و قیش سا کن اولوب یورغانی و دوشہ کی و تخرہ سی و و کبہ سی جملہ بو طوب ایچندہ در حتی بر صاحب الخیرات طوبک اغزینہ بر قپو اندروب حریف ظریف طوبک اغزینی خانہ سی کبی آچوب قپایوب سا کن اولور الحاصل بر اودادر طوبدہ یطوب قالقار و بو پویراز طرفندہ کی قلعہ قپوسی اوزرہ بر بیاض چار گوشہ مرمر اوزرہ جلی خط ایلہ سلطان سلیمان بو قلعہ تعمیر و ترمیم اتدیکنک تاریخی تحریر اولمشدر و بو قلعہ نک جملہ صواق لری انیش یقوشدر بوندہ اصلا چارشوی بازار و خان و حمام و عمارت یوقدر اما قلعہ نک جنوب طرفندہ کی واروشندہ جملہ اوچیوز عدد باغلی و باغچہ لی و کرہ متلی بری بری اوزرہ حوالہ لی قات اندر قات کار کیر بنالی اولردر بوندہ دخی چارشوی بازار دن بر اثر یوقدر انجاق غازی سنان پاشانک بر مفرح جامع زیباسی و بر سر آمد منارہ رعناسی و بر عدد تکیہ حاجی بکتاش و لیبی وار کم اول دخی غازی سنان پاشانک خیر اتیدر اما روم و عرب و عجمدہ مشهور آفاق بر قطب استحقاق حاجی بکتاش ولی خانقاہیدر ارباب معارف عارف باللہدن فقر وفاقہ صاحبی صاحبی جان لری چوقدر و محبوب زیبا کوچکلری واردر کم محبوب القلوبدر و مطبخ کیکاووسندہ نعمت لری آیندہ و روندہ لره مبذولدر زیرا اوقافی جملہ داغدر و باغدر و باغچہ لر جملہ آنکدر و تکیہ جوارندہ صاحب الخیرات غازی سنان پاشا برقبہ عالیہ جمیع اقربا و تعلقاتی ایلہ مدفونلدر برحمۃ اللہ علیہم اجمعین الحاصل جهان نما بر خانقاہ زیبادر کم و صفندہ لسان قاصر درر و بو قانیہ قلعہ سنک جملہ دورت یوز عدد قول لری و دزداری جملہ اولونیه امیندن وظیفہ معینہ لرن لرلر و بو قلعہ قولنک

حجره‌سندہ سا کن اولوب پدریمز روحیچون بر ختم شریف تلاوت ایدوب روی دیواره یازدینی خطری و نیجه آثارلرن و یوسف بکده اولان یازدوخی کتابلری جمله تماشای ایدوب ختم شریفک ثوابن پدریمزک و غازی سنان پاشانک روح شریفلرینه هبه ایدوب آندن بک ایله و داعلاشوب آندن قبله طرفنه براوز ایچره کیدوب (قریة جوهرینا [۱]) آندن ینه ا که قریب (قریة اچقه کلسه) بو قرالری ... ساعتده [۲] عبور ایدوب ینه قیله‌یه معمور قرالر عبور ایدوب

در صورت اجمالات دار امانیه یعنی سور جهان نمای قلعه بالا قانیه

ابتدا بو قلعه بی همتا اشپانیا قرالی بناسیدر لسان طالیانجه اسمی (پوقرون‌دار) در سنه ... تاریخنده عصر سلطان محمدخان ابوالفتحده بدست وزیرقوجه محمود پاشافتحیدر بعده ونیدیک بوندوقانی فرنکی بو قلعه‌یه استیلا ایدوب سنه ... تاریخنده سلطان بایزید ولی عصرنده ونیدیک آندن بدست غازی کوچک اورنوس بک محاصره ایله بو قلعه دوک دوکه ایچنده اولان کفارلر و یره ایله و یروب «امان نه ییلم» دیو سؤال ایتدکلرنده غازی کوچک اورنوس بک «قان یهیک» بیوردفلرنندن بعدالفتح بو قلعه‌یه (قانیه) [۳] دیرلر انکیچون وجه تسمیه‌سی (قانیه) قالمشدر حالا اولونیه سنجانغی حدودنده واقع اولوب بو قلعه‌دن اشغی لب دریاده غرب طرفنده اولونیه قلعه‌سنک ایچنده کی قازلری طاووقلری جمله کورینور بو قلعه قانیه اوچ سایه سر چکمش بر قلعه سر آمددر بر طوپراقلی و کوفکه [۴] طاشلی بر کوه بی همتا اوستنده شکل مثلث شدادی بنا بر قلعه بالادر جرمی کامل اوچ بیک عدد آمددر و اصلا بر طرفنده بر خطوه قدر خندقی یوقدر زیرا صافی سنکستان اوچوروم قیالدر ایچنده جمله اوچیز کره متی خانه کارگیر بنالر واردر و بر سلطان محمد خان جامعی واردر کره مت ایله مستور و موزون مناره‌لی جامع معموری وار ا که قریب غازی سنان پاشا سرانی وار غایت جهان نمدارکم جمله اولونیه صحراسی و کورفز دریاسی و یوز اللی میل بعید کورفز دریاسی ایچر کورفز جزیره‌سی و اولونیه کورفزی ایچی و دوقات و برغونات [۵] کورفزی ایچی ..

(۱) ب: قریة جوهرینا (۲) ك: ه ساعتده (۳) ب، س، ك: قانیه [دها دوغروسو

(قان بی) یازلیبدر (م) [(۴) ك: کوفکی (۵) ك: پورغونات

اندن ۴ ساعت کیدوب (قریه فراقول) مختار بک چفتلیکدر اندن معمور کویلر کذر ایدوب ... ساعت [۱] لودوسه کیدوب نهر ارکری (قریه میقات) آلتند کیلر ایله هری قرشو طرفه عبور ایدوب

در بیان تماشا کاد معدن زفت سیاه

اولونیه سنجاغی خاکنده عجب صنع خدا معدندر کم بر داغدن چیقار اول داغی کوهکنلر فرهادی کولتکلر ایله دلوب نیجه یوز معادنلری [۲] یاصدق کبی وصدق کبی قطعه قطعه زفت پارچه لری چیقروب جمیع فرنکستاندن بازار کاندلی کلوب زفت امینی بیع ایدر یتیم یوک اچقه التزام مل پادشاهیدر کم غایت چوق مال پادشاهی حاصل اولور بو خدمته یکریمی پاره معاف مسلم کویلری وار و نقدر مجرملر وار ایسه قتل آتیوب بونده مابد درزنجیر زفت معدننده اسیر اولوب خدمت ایدر لر و نیجه بیک آدم لر بو معدنلردن کار ایدوب بسلتلر حالا بر داغ عظیم دخی وار ایدی بامر خالق کونین مکر آنده دخی زفت معدنی و ارامش اولدخی بو محله ظهور ایدوب آنی دخی دردولته اولونیه بکی عرض ایدوب اول دخی اون یوک اچقه باشقه التزام اولدی الحاصل کلام جناب باری صنعن اظهار ایچون جمله بوداغلرک اوستلرن سبزه زار و چنزار خاق ایدوب ایچلرینی جمله سیاه زفت خلق آتمش آیه (ان الله یفعل ما یشاء) و آیه (ان الله یحکم ما یرید) بوتماشای تبرتمالی ایدوب همان بو محله قریب (نهر آق صو) بونی آتلر ایله کچوب اما همان ینه اول محله ارکریدن کلر نهر ارکریه مخلوط اولوب اول دخی اول محله قریب اولونیه کورفرزی دریاسته منصب اولور و بو آق صودن چیرک ساعت چنزار صحرا ایله کیدوب

قریه میقات

بر بایر دبنده باغلی و بانچه لی برجامعلی بر مفرح فزای لاله زاری قریه در و معمور سرای عظیم چفتلیکی وار کم سنان پاشا زاده یوسف بک افندیملزه کامل بر هفته بو قریه مرآمده مراد و مرآمز اوزره جان صحبتلری ایدوب یتیم سننه مقدم پدریمز مرحوم بزم کبی سیاحتله اول دخی بو کویه کلوب بو خانه دانده مهمان اولوب نیجه سننه ساکن اولدوغی

[۱] ک : ۲ ساعت [۲] ب ، س ، ک : مفارالردن

(در طالع عمارستان بلغراد) بقول منجمین استاد کهنه پاداره وقلون قوللری اوزره بوشهرک طالع عمارتی برج سنبله و بیت عطارد و ترا بیده بولنوب شهرینک محصولاتی زیاده اولوب خلقی خاکیکله یک خلوق وحلیم وسلیم آدملردر اما بوشهردن چوق اعیان ولایت ووزرا ووکلا وعلما و صلحا کمنه لر قومشدر (در تته شهرانکیز کلیات) اولا خلقی بین الاقران غایت غیرت کش یرار و بهادر و شجیع فتا غازیلردر و غایت مدبر و مبصر [۱] و جری حاکم لردر و هرشیده [۲] و شش جهته پا کلردر ارنا بودستانک بوقوم حسینب النسیب قریشی چلیلیدر اما اهل سنت و الجماعت حنفی المذهبی درلر اما بر الای آفته و اشفته کان ارباب معارف آدملری چوقدر ... (در زیارتگاه ارنا بود بلغرادی) اولا زیارتگاه واعظ محمد افندی و جیم جیم خواجه و بایزید ولی جامعنک حرمنده زیارت امیرلر سلطان و اوز قورلی جامعنک جانب جنوبی طرفی قربنده زیارت پیر محمد افندی و میدان مزارستانده جسر قربنده زیارت الشیخ علی دده ... رحمة الله علیهم اجمعین بوشهرک شمالی طرفنده

قریه پندی هوندیدن و دخی قریه دوشمه نکدن و دخی قریه لاپردادن

مذکور قرالر غایت محصولی بشر التیشر یوزاولی معمور کویلردر بونلری دورایتمدن پاشامال غنایمله شهره بر الای عظیم ایله کروپ بر دیوان پادشاهی ایدوب مانیه محافظه سنه فرمان پادشاهی اوزره سرا پرده سیله طوغلرن چیقروب حقیر ایله و داعلشد کده یینه حقیره وداع محلیدر دیو حقیره اکیوز غروش و بر عرب کوله سی و بر ارنا بود قزی [۳] و بر قات اثواب و برات و خداملریمه دخی تکرار بر چوقه و بر قماش و اوتوز [۴] غروش احسان ایدوب یوز عدد پرسلاح توفنک انداز شهباز یکتلری رفیق و یروب پاشا ایله اوپشوب و داعلشوب

انلر ولایت مانیه بزلر ولایت اولونیه کتدی کمز فتاقلری بیان ایدر

اولا بولغرادی ایچنده مذکور اغاچ جسر دن عبور ایدوب جنوب جانبته معمور قرالر کچوب کوه بلندلر اوزره ۳ ساعت [۵] کیدوب (قریه سنه یا) [۶] اندن (قریه بوبرات)

[۱] ک : متبصر [۲] ط : وهرسنده [۳] ب ، ک : و بر عاصی ارنا بود قزی [۴] س ، ک :

اونار [۵] ک : ۴ ساعت [۶] ک : سیننه با . ب ، س : سیننه یا

یرلره جریان ایدوب قبله طرفنده کی عیون جاریه لر جمله اوخری کولنه آقار و بوکوه بالاده اولان اجناس مخلوقات وحشرات متنوعه مکر کوه بیستونده و کوه سنجانده [۱] و کوه دماوند و کوه سپهده و کوه آغریده و کوه بیگ کولده و کوه البرزده اوله الحاصل غایت مسیره کاه و شکارگاه جبال عالیدر اما بلغرادک بلدز طرفنده اولان صحرا یولیه شهر ایلبصان بش ساعت یردر و بوشهر بلغراد ییلا ایلی اولماغیله آب و هواسی لطیف اولدوغندن محبوب و محبوبه سی غایت فراوان اولوب جمله عاشق پرستلر در اما غایت مؤدب و مؤدبه لر در و جمله تازه لری پورسلاح کز لر زیر العیاذ بالله هودی سدی ییلمز ارنا بودستاندر همان اسماطه [۲] حقیچون یعنی قایم حقیچون دیوب کز لر اما عسکری ولونداطائفه سی اولیوب رعایا اوغلی اولانلر اکثریا بوشهر دن اسلامبوله کیدوب حاملرده استاد کامل اولوب دلا کلک ایدر لر (در بیان ممدوحات ما کولات طعام عظمت مشروبات) اولابیاض ارنا بود سیدی و نخودلی چوره کی و طاق بوره کی و چاموقه [۳] و قومشوق وار [۴] نام پنز و میورطه ملی طوبه بورکی و قیاق بقلواسی و بادملی صمصاسی غایت ممدو حدر و مشروبا تندن اوزوم شیره سنک بر کونه قینامش لعلکون شیره سی اولور اکه ریحانیه یرلر بر کاسه آندن نوش ایدن سرخوش و سرمست اولوب کامل برهفته دماغندن ریحان و عمبر ریحه سی زائل اولماز الحاصل بوشهره مخصوص ریحانیه شربتیدر و داری بوزه سی بیاض الک کبی اولوب آندن نوش ایدن صوسزلنی دفع ایدر کویا مصرک پرنج صوبیه [۵] بوزه سیدر و فواکها ت مشرانتدن آدم کله سی قدرلفان ناری و زیتون و انجیری و نیجه بیگ باغ و حدیقه جنانلری جهانی زین اتمشدر اما لیمانی و تورنجی اولماز (درکار صنایعات مصنوعات متنوعات) جمله اهل اصناف اهل حرف موجود اولوب اما اکثریا خلقی الکاسب حبیب الله دیوب کار و کسبلری تجارتدر کم ولایت ولایت متاع کتوروب کتر لر بر صنفی عوامدر [۶] بر زمره سی عالماندر بر فرقی اهل اصنافاندر کم چوغنی شهر ایچره غزاز و صراج و قیوچی و خفاف و قزغانچی و دباغدر (در حساب اقالیات بقول علم نجوم و علم اسطرلاب) بوشهر دوردنجی اقلیمک و سطنده بولنوب ارض بلدی ... و طول نهاری ... بوشهر شیریندر ...

(۱) ک : سنجانده . ط : سنجانده (۲) ک نسخه صنده همزه نک کسری و سینک سکونیه حرکه لیمشدر (م) (۳) ب : جاموقه (۴) ب ، س ، ک قوموشتو وار . ط : قوشق وار (۵) ک : پرنج صوبی [۶] ب ، س ک : عواندر

عشقیاجه و ماریولجه اولان لوندات مقوله سی جاناری بوداغك قویاخنده فسق و فجور ایدوب رهفته عیش و عشرت ایدر لر الحاصل بحایب طربکاه عشرتکاه یردر اما بوقورو واروشده خان و حمام و چارشوی بازار یوقدر الحق ایکی عدد کفره دیرلری واردر همان بلغراد شهرینک صو آشری برحله سیدر و اولری جمله صو کنارلرنده بالق دالیانلری ایله معمور لکن شهر ایچره جریان ایدن نهر اوصوم طغیان اوزره کلسه بوقورو واروشك اولرن و قرشو طرفنده بلغرادك صو کنارنده اولان مسیره کاه و دباغ دکانلرن و نیجه اولرک شاهنشین و مقصوره و قهوه خانه و درزی دکانلرن صو غرق ایدر زیرا شهر بلغرادك غایت معمور خانه دانلرینک روزنلری جمله صویه [۱] ناظر اولوب بعض زمان عمارتلرن صو بصوب کچر اما ضرر ایتمز زیرا متانت اوزره مبنی بنای عظیملردر ... (دربنای جسور ممرناس عجایبات) اولا شهر بلغراددن اشغیجه قزغائیلر چارشوسی باشنده نهر اوصوم اوزره قرشو قورو واروشده عبور ایده جک طقوز کوز اغاج قنطره عظیمدر اما بوجسرک جمله تابه لری [۲] صواچننده کار کیر بنای عبرت نما طاشلردر لکن اوستلری مذکور قوروداغدن کسمه ایری مشه و پلید اغاجی درکلری دوشه لیدر برعجایب و غرایب پل آثار عجیبه و غریبه درکم گویا هر سگ ولایتنده فوجه [۳] شهرنده نهر درین اوزره سلطان سلیمانک بر کوز اغاج جسریدر اما بوبلغراد جسری طقوز کوزدر خدا حفظ ایله آمین بوجسر عظیمک التندن جریان ایدن نهر اوصوم بلغراد شهرینک قرشو طرفنده کی صحرادن جریان ایدوب نیجه بیک پرنج طرلاسی و نیجه بیک مشبک بوستانلری وار اکثریا بوشهر بلغراد خلقی بو صودن استعمال ایدر لر غایت لطیف و نظیف آب حیاتدر و غایت لذیذ پرنجی حاصل اولوب جمله ارنابو دستانه کیدر (در منظره مقالید جبل طومور) بوبلغراد شهرینک قبله جانبنده ایکی ساعت بعید اولان طومور داغی اویله یوکسک سربلند کوه بالادرکم بش التی قناق یردن نمایان بر مهیب کوه بالادر آنده اولان نباتات کیهات عشباتک انواعی اولورکم جمیع فرنکستان ولاتستاندن حکمالر بوجبال بالایله عروج ایدوب نیجه بیک یوک کونا کون ادویه لر جمع ایدر لر بونده اولان آب حیاتلر اطرافلرنده اولان اون بر قضا

(۱) ك : بو اوصوم نهرینه (۲) ك : تابه لری [(پایه لری) اولسه کر کدر (م)] (۳) پ، ك : قوجه . [متن دوغوردر که هر سگده موستارک ۷۵ کیلو مترو شروقتنده ودرینه نهری اوزره بر قصبه در (قاموس الاعلام)]

ایچنده غریب‌الدیار اهل صنایعاتلر سا کن اولورلر (در عدد مأ کل دار الضیافات اطعام عمارات) جمه اوچ عدد عمارت مأ کادر جلدن بایزید خان و اوزقورلی و عزیز افندی عماراتی مشهوردر (در بیان انهار زلال جاری آب حیوان آب حیات) بوشهر ایچره جریان ایدن نهر اوصوم تاجنوب طرفنده اصقره پاروکوه اوصوم وجبل بالا طوموردن کلوب بوشهر ایچندن جریان ایدوب غرب طرفنده موراووا صحرای ایچره کیدوب قره عثمان اوغلتک [۱] چفتلکی دبندن کچوب ایلصان صویي نهر ... مخلوط اولوب دریا مثال ایکیسی بریدن جریان ایدرک مزای که صحرا سندن عبور ایدوب تاینه باشت اووا قلعه سی دبنده وندیک کورفزی دریا سنه منصب اولوب مزای که صحرا سنده یاز و قیش بو نهر اوصوم کیلرله عبور اولنور (در وصف عمارت قورو واروش) بولغراد شهرینک بو اوصوم نهری قرشوسنده جنوب طرفنده صواشری براروش مزین واردر اسمنه (قورو واروش) دیرلر جمله ایکوز عدد اولی باغ و باغچلی و جمه کره متلی واسع اولدرلر اکثریا اوروملر وارناود کفره لری سا کنلدر بو واروشک اکسه سنده کی داغه قوروداغ دیدکلرندن بوقصبه آنک اسمیله سما اولوب قورو واروش دیرلر برعظیم کوه سر بلنددر کم درخت منتهای عظیملر ایله مزین اولوب نهر اوصوم اوزره اولان جسرک تعمیر و ترمیمه درختلرینک کراسته لرن صرف ایدرلر هر کم بوداغدن برچبوق کسه حاکم تجریم ایدوب حقتدن کلور و شهرده بر آدم قان ایدوب بوقورو داغه فرار ایدوب دخیل دوشسه حاکم الندن خلاص اولوب ارتق حاکم ا که وضع ید ایده مز اما اول قانلی شهره دخی کله مز کسه اول آن قتل ایدرلر الحاصل اولورسه جلای وطن ایلر... (در مسیره کاه ارباب مرام) بوشهر بلغراد اطرافلرنده جمله یتس یدی رده تفرجکاه مسیره کاه یرلر واردر اولایورو [۲] قلعه ده مسیره کاه چکه بنی قیالرینک مقصوره لری [۳] و اشاغی دباغ خانه صفه لری و یکی چارشو میدانی درختلری و طومورداغی یکتلرک صیدوشکار کاهلریدر [۴] و بوقورو داغ مسیره کاهی برچمنزار و لاله عذار و خیابان مجمدر کم کویا قونیه نک مرامی و ملاطیه شهرینک اصپوز و سیدر نیجه یرلرندن عیون جاریه آب حیاتلری روان اولوب هر درخت عظیم سایه لرنده کی صفه و مصطبه لرنده یوزر آدم صغارد که لدر [۵] حتی شهرک

(۱) س : قره عثمانک اوغلتک (۲) ک : یوقارو (۳) (مسیره کاه) ما بعینه مضاف قیلنمشدر (م)
 (۴) ک : طومورداغ نک اتکلر نده صیدکاه و شکار کاهلریدر [(متن دها یا قیشقلیدر (م) | (۵) قاموس
 ترجمه سنه کوره دالک فتحی و کافک تشدیدله سدوسکی وصفه مقوله سی نشمینه دینور (م)

کلمہ بر ساعتی وار ناقوسی ایچرہ اون آدم اوطورر وقت ظہر اولدقدہ اون کرہ ضرب
ایدوب صداسی بر قناق یردہ استماع اولنور تعبیر وتوصیف ایلہ اولماز تا کہ کورمکہ
محتاج بر ساعت عبرتمادر وبو چارشو قربندہ جملہ التی عدد قہوہ خانہ لری وار جملہ سی
بر کونہ نقش بو قلمون عبرتمون قہاویلر درکم [۱] ہربری برز کونہ نقش نکارخانہ
چیندر بر قاقی شہر ایچرہ جریان ایدن نہر... کنارینہ اولوب بعض یاران صودہ شناورلک
ایدرلر بعضیلر ماہی کونا کون صید ایدرلر بعضیلر نیجہ کونہ احباب واصدقای ارباب
معارفلر ایلہ کوروشوب وبلشوب مباحثہ علوم شرعیہ وفن شعریہ کوررلر زیر اشعراسی
وفصحا وبلغاسر ومصنفین ومؤلفیندن تکمیل فنون شتی وعلوم لاتحصی ایتمس بحر عمان معانی
کمنہ لری غایت چوقدر اما مذهب قیدندہ دکلدر انجاق ہان مشرب قیدندہ درلر ظریف
وعجیب ورشید ذکی الطبع آدم لری وارد و دباغ خانہ چارشوسی نہر عظیم کنارندہ
واقع اولماغین چنار مٹہار ویدسر نکون وانکور کونا کون اشجار لریہ مزین اولمش
بر قویا خ سایہ دار کارخانہ آہ اوراند ر کم غایت پاک وطاہر مسیرہ گاہ یردر وقزغانجیلر
چارشوسندہ کرچہ سندان وچکچلرک بر طقہ طقہ طق صداسیدر اما اولدخی اصول
آہنک ایلہ نحاص خالصی استادلر دو کدکجہ اولدخی بر کونہ اصول وآہنک صداسیدر
اما بو چارشو دخی غایت مزین وشاندار [۲] دکا کینلر در کم بر ترتیب اوزرہ بنا اولمشدر
وغزازلر [۳] چارشوسی دخی اولہ پاک و لطیف و نظیف چارشوی بازار حسندر کم بوندہ
اولان محبوب نیجہ آفتاب غزاز جوانلرینک بارمقلرندہ کیکاری یچندہ ایلکلری سیر اولنوب
جمال کللاری مشاہدہ اولنور جمعی چارشوی بازارندن صولر جریان آدیکنندن اولقدر پاک
بازار لری وار کم آدم یولار اوزرہ اوطوروب تماشای جمال اتمک استر زیر جملہ دکانلر
ایچرہ اولان دلبران لری اصلا کونش یاقیوب ہربری کویا بر کون کورمز پادشاہلرینک اولادلریدر
وبو ایکی طرف دکانلرینک اکثریا صوقاقلری اوزرہ تخیہ اورتولی دکانلردر [۴] جمعی
یاران ارباب معارف صادقان عاشقانلر جملہ دکاندرہ دلبرانلر ایلہ مصاحبت ایدرلر عیب
دکلدر زیرا استادلری وپدرومادر لری تفاخر کسب ایدرلر (در شروع ستایش خان تجاران
خواجہ کان) جملہ بش عدد کرہ مت اورتولی خان خواجہ کان سودا کرانلری وار کویا
قلعہ لدر (در عدد وکالہ مجردان اہل پیشہ کان) جملہ التی عدد بکار اودالری وارد ر کم

[۱] ک : ہوہ خانہ لدر کم [۲] ک : سایہ دار [۳] فصیحی [۴] (قزازلر) در

ایله منور اولوب توحید ازه عطریاتیله آدمک دماغلی معطر اولورکم جمله قرق عدد حجره لردر و اوزقورلی تکیه سی و . . . بونلر معروف لردر (درمدح حمامات راحت جان) جمله ایکی عدد کر مابه غاسلاندر اولا بری اوزقورلی جامی اوکنده اوزقورلی حامی غایت لطیف بنا و نظیف آب و هوادر و بری طبه خانه چارشوسی ایچنده بنای شاهانی مثال حمام روشنادر و خداملری پا کدر (دروصف حمامات مخصوص اعیان) بقول آفته و آشفته کان بو شهر ایچره یوز یتیش عدد سرای خانه دانلرده بر عدد حماملر واردر (در عدد چشمه سار آب حیوان آب حیات) جمله . . . عدد چشمه تشنه کان عطشاندر اولا جملدن اوزقورلی حمامک قپوسی اوکنده یول آشری اسلامبولده معمار سلطان قاسم اغا چشمه سنک تاریخیدر

قاسم اغا رئیس معماران یاپدی بر خیرکم کورن ایددر شک
 حق قبول ایله چون اولدی تمام بیک الی درت ایچنده کا [۱] بو چشمه سنک [۲]
 سنه ۱۰۵۴

بو تاریخ چشمه اوزره بر قطعه لاجوردی کاشی اوزره بیاض جلی خط ایله تحریر اولمشدر اندن سراج خانه باشنده کی چشمه دخینه قاسم اغانک اولوب ینه مرقوم تاریخ کاشی اوزره تمیق اولمشدر اندن طقوز یرده اوزقورلی عیونلری جریان ایتمده در (در عدد چارشوی بزازستان قبان) جمله . . . عدد بازار حسن سوق سلطانیدر اما جملدن سراج خانه سی و خفاف خانه سی و دباغ خانه سی و قزانیچینر چارشوسی غایت معمور و شیرین و مزین ترتیب اوزره بنا اولمشدر دکا کینلردر اما نهر کنارنده هنوز نوبنا بر سوق رعنائی حسین پاشا بنا یتیش جمله بر قاعده بر ترتیب بر بازار یریدرکم مجمع العرفاندرکم و یوز عدد دکان جدیدلردرکم اصناف متنوعه انده موجوددر اورتاسی بر میدان عظیم اولوب کونا کون اشجار سایه دارلر ایله آراسته اولوب سایه ظل حمایه لرنده کی صغه لرده جمله ارباب صنایع و ارباب معارف بر کونه کار کیرلک ایدرلر بومیانده (در آثار بنای عبرتمای عجایبات) اول چارشو ایچره بر ساعت قله سی وار اوجه سر چکوب انده اردل دیارندن

[۱] (b) کله سی ک نسخه سنده یوقدر . ط نسخه سنده بونک یرنده [کاه] کله سی وار [۲] بو مصراعک وزنی بوزوقدر دوغروسی (بیک الی دورته کوربو چشمه سنک) اولوق نمکندر فقط کرک متن کرک بو حساب ایدیلنجه (۱۰۵۴) دن فضله چیقوردمک که بو مصراع یالکز فقطاً تاریخدر مع مافیله (الی) کله سنی شده سز اوقوق لازمدر (م)

(غازی مراد پاشا جامعی) ساده بنا معبدکاه رعنادار اندن یوقارو قلعه‌ده (حنکار جامعی) آنکه (فتیحه جامعی) دیرلراندن مراد چلبیا محله‌سنده (قره مراد باشا یکه‌نی چلبی حسین پاشا جامعی) نوبنا بر جامع زیبادرکم بو حقیرک ا که تاریخی بودرکم قبله قیوسنک عتبه علیاسی اوزره قاره حصارى طرزى جلی خط ایله

اولیا پنج اسم اعظمه دیدی تاریخی حی‌عزیز ویا نصیر ویا قوی ویا متین [۱] سنه ۱۰۸۱

امابر نازک و مصنع و سرآمد و شش‌خانه کار کیر مناره و بر کاسه نیلکون بنا [۲] مدور قبه‌سی اوزره لعلکون کره‌مت ایله مستور بر جامع معمور پر نوردر ظرافت و لطافت و علم معماریده مثلی یوقدر بر بی‌بدل و مفرح و دلکشنا جامع زیبادر اندن محکمه قربنده نامنه (موشقا جامعی) دیرلر کویا خلد بریندر بو مذکور جامع لر مشهور معبدکاه مزینلردر (در مساجد-های موحدان مؤمنان) جمله . . . عدد محلات نفقه‌لری و زاویه‌لری و مزکتلریدر اولوا وقف محله‌سی مسجدی مراد چلبیا محله‌سنده اوچ عدد مساجدلر وار و بابا قاضی مسجدی پاشا خیلر مسجدی و آق محله مسجدی و اسکی بازار مسجدی و کون کورمز محله‌سی مسجدی و سکنز عدد مساجدلری دنخی وار اما مشهور معمورلری بونلردر (در تقیهمات عدد دارالتدریس مفسران) جمله بش عدد دارالعلوم طالباندر جمله آسلطان بایزید ولی مدرسه‌سی و اوزقورولی مدرسه‌سی . . . بونلر مشهوردر اما باشقه دارالحدیث محدثانی و دارالقرای حفاظانی یوقدر لیکن ینه هر جامعلرده مدرس حسیدلر واردرکم جمیع فنون و جوهاتلر قراءت اولنور زیر طبله‌لری چوقدر (در دارالتعلیم مکتب جکر گوشه پسران) جمله . . . عدد دار ابجد خوان صیاندلر اولا بایزیدخان مکتبی و اوزقورولی مکتبی و شیخ عزیزین [۳] مکتبی و تکیه مکتبی . . . بونلر مشهورلردر (در ذکر تکیه درویشان ارباب طریق‌ذیشان) جمله اوچ عدد خانقاه آل‌عبای مجذوباندر اولا حنکار جامعک محرابی اوکنده حضرت الشیخ . . . افندی خانقاهیدرکم سکنز گوشه فوقانی و تحتانی بر تکیه خلوتیدرکم بو دپارده بو طرز و طور اوزره بر توحیدکاه مقام خانقاه کورلمه مشدر حتی جامعک صاغ طرفنده درویشان حجره‌لری وارکم حجر توحید ایله سوخته اولمش فقر و فاقه صاحب‌لریک صومعه‌لری نور توحید

۱۱ | بو مصراع حساب ایدیلنجه (۱۱۲۹) ایدبورکه (۴۸) فضلده در اکر بو مصراع (اولیا پنج اسم اعظمین چیقوبدر تاریخی) اولورسه اوزمان (اولیا) کله سنک کوستردیکی (۴۸) عددی چقنجه (۱۰۸۱) اولور (م) [۲] ک : نیلکون مثال [۳] ک ، ط : عزیز

مرامدر و پاشالره مخصوص سر ايده والى ولايت چتال باش پاشا قرنداشى عثمان پاشا سراينده ساكن اولوب كتيرديكمز امر پادشاهيلىرى و سردار على پاشا مکتوبلرن و يروب ديوان پادشاهيده دپه دلندن كتيرديكمز بورع و بالرى [۱] حر ميلرينك كله لرن ديوان پادشاهيده غلطان ايدوب فرمان پادشاهيلر قراءت اولندوقده مفهوم كلاملى عثمان پاشانك معلومى اولوب فرمان پادشاهك ديوب مانيه محافظه سنه جميعى اولونيه سنجانى عسكريله آماده اولماق ايچون مناديلر ندا ايدوب كتيرديكمز كله لر ايچون حقيرك باشنه بر چلنك شاهى طقوب و بر خلعت فاخره كيدروب فرمان سردارى كتيرديكمز ايچون بر كيسه غروش و برآت و بر كوله و خداملر يمه اون التون و بر چوقه قومش احسان ايدوب قناغمزده برهفته صفال ايدوب نيجه سرايلرده دخى ذوقلر ايتدك اندن محمد افندى زاده لر سراي و سردار اغا سراي و اوزقورلى سراي بونلر مشهور سراي آبادانلردر (در دفتر اسماء عدد محلات) جمله اوطوز عدد محلاتلردر اولا قلعه نك جنوبينده مراد چليسا محلهسى اوزقورلى محلهسى حنكار محلهسى وقف محلهسى بابا قاضى محلهسى پاشا حقييلر محلهسى اق مسجد محلهسى اسكى بازار محلهسى كون كورمز محلهسى . . . اوطوز عدد محلاتلر ك مشهور معمورلرى بومذ كور محلاتلردر لكن اون محلهسى كفرلردر و بر محلهسى يهوديلردر اما ارمنى و فرنك و جنكانه محلهلى يوقدر لكن لاطين كفرلرى چوقدر كم كلوب بازاركانلى ايدوب ينه كيدرلر (در بيان عمارت جوامعهاى اهل ايمان سلاطين آل عثمان) جمله اوطوز عدد محراب مؤمنان عابداندر اما جمله اجماعت كثره يه مالك تاشهر ك و سطنده (سلطان بايزيدولى جامعى) طولى التمش اياق و عرضى اللى اياق درو بر موزون و مصنع و سر آمد منارهسى واردرو جمله اوچ عدد قپورلى اولوب ايكي يان قپوسى و او كنده بر جامع قدر دخى صفة عظيمى وار اما حرمى داردر لكن بر طرز قديم بنا اولنش سراپا كره مت اورتولى كار عتيق جامعدر محرابى او كنده . . . افندى تكيهسى سكر كوشه تحتانى و فوقانى تكيه خلوتيدر اندن (اوزقورلى جامعى) جمله سر آمد كار كير قبهلى و سراپا رصاص خاص نيلكون ايله مستور بر جامع نورعلى نوردر كم و بر سر آمد مناره موزونى وار كم مثلى مكر سيواس ايلتنده نكسار شهرنده (ملك غازى) جامعك منارهسى ارله اما بو جامعك طشره حرمى اطرافلرنده كى يان صفه لرى اوزره بياض و مجلا مرمر ستون منهارل اوزره يدى عدد قورشوم اورتولى قباب عاليردر و جمله مدرسه و مكتب و تكيه و عمارتلىرى سراپا قورشوم اورتوليدر اندن

[۱] ك : بورغونانلى

اوزره جمله سکسن عدد واسع دکانلردرکم بریولدر غیرى طریق عام یوقنور زیرا بر طرفی
 قلعه‌نک چکه بنی قیالریدر و بر طرفی قلعه التندن جریان ایدن نهر ... در اما استاد
 فرهادکوه کر بو اشغی قلعه‌دن و یوقاری قلعه‌نک چکه بنی قیالردن اویوب کسمه قیا
 زردبانلر ایله بر مناره قدی قلعه دیواری صوکناری اولماق ایله قلعه تملن صودو کر بعضی
 یرلردن صویه ایتر یتمش سکز قدمه طاش زردبانلر ایله انیلوب قزانجیلر چارشوسی قپوسی
 دیدنده بر عظیم صو قله‌سی وار تا صویک ایچنده بنا اولنمشدر تا چکه بنی قیالری ایچندن
 اویمه یولاری وارکم یوقارو قلعه‌دن اشغی صو قله‌سنه اینجه بیک التمش ایاق کسمه طاش
 زردبانلردرکم حین محاصره‌ده بو قیالر ایچنده کی یوللردن صو طشیوب محصور اولنلر اصلا
 صویه ضرورت چکه مزلر و بو یولاری دوشمنلر دخی کورمز لر اما قزانجیلر چارشوسی
 قیالردن اشغی صو یولاری الحاقدر اما بو یولاری دخی دشمنلر کوره مزلر و بو اشغی
 قلعه‌ده اولان دکانلر قزانجیلر و جابجا مطاقلردر و بو قزانجیلر چارشینسندن شرفه تا مطاقلر
 ومغفورله اوزقورلی ... بر چارشوی عظیم بنا ایدوب بو محکم بر واروش عظیم اولماسنه
 سبب اولوب حالا اوزقورلی واروشی دیر لر و قزانجیلر چارشینسندن شرفه تا مطاقلر
 باشنه وارنجه کامل ایکی بیک آدمدر و ایکی قات شاهراه یولدر و یمین یساری سراپا هر
 اصنافدن پاک و پاکیزه دکانلردر اکثریا دکا کینلر اوزقورلی اوغلی اوقافیدرکم جمله
 دیدیوز عدد [۱] دکانلردر اما بزازستانلری یوقدر لکن ینه جمله متاع اقمشه نادره
 و دیبا و شیب و زرباف فاخره لر جمله موجوددر اکثریا بو محسی [۲] غایت چوقدر
 (در وصف بیوک واروش شهر بلغراد ارنابود) کرچی بر سواد معظم واروش عظیمدر
 اما قلعه دیواری ایچنده دکلدر یوقارو قلعه‌نک جانب قله‌سی و شرقیسی طرفنده بر
 واسع فزاده و نهر ... کنارنده سراپا باغ و کلستانلی و مشبک بوستانلی رباط عظیمدرکم
 جمله لملکون مصنع کره‌مت اورتولی بش بیک عدد معمور و مزین روضه جنانلی واسع
 و تحتانی و فوقانی سراپا کار کیر بنالی و یدی عدد دره و دپه‌لی زمین محصولدارده
 غایت مصنع دارلر اولوب یوزدن متجاوز سرای کشانلر ایله آراسته و هر بر حاندانلری
 حوض و شادروانلر ایله پیراسته اولمش شهر مزیندرکم هواسی و بناسنده روح
 واردر (در وصف سرای اعیان اغوات) جملاً حسن [۳] پاشا سرای باغ

[۱] ن، س، ک: دورتیوز عدد [۲] ک: چوقه جیسی [دیگر: نیسخه لر متن کبیدر (م)]

[۳] ب: حسین

كفار دوزخ قورايينه بوقلعه [۱] بروج ايله پادشاهه فریادجی کوندره منزله آخر کار بوقیالردن برسر دن کچدی وشهباز یکیدی ایپ ايله صارقیدوب اولدخی قیالردبنده جاری اولان نهر... شناورلك ایدوب قطع منازل وطنی مراحل ایدک ادرنیه واروب احوال دیگر کون محاصره بربر پادشاهه تقریر ایدوب احسانلر آلوب ینه اوچ کونده برشب مظلومه بوچکه بنی قیاسی دبنه کلوب چکه بنی دیوفریاد ایدیچک بلدیلم کم قلعه دن پادشاهه فریاده کیدن غازی قوصقیدر کم کلوب قول وقرار معهود قدیم لری اوزره چکه بنی دیدی در حال غازی قوصقیی ایپلر ايله قلعه یه چکوب بیره خوش کلدک نه خبر دینجه پادشاه عالیناه وزرا ووکلا وعلما وصلحا وشیش الاسلاملر سزله سلام ایتمیلر [۲] « بنم غازیلم انشاءالله تعالی اون کونه دک اللی بیك عدد عسا کر اسلام ايله واروب یتشم [۳] دین مبین غیرتی آنلر کدر همان غیرت وجد و اهتمام تسینلر نیلر سه ايله سنلر زهار به زهار قلعه کفاره ورمه سنلر » [۴] اشته جمیع سرکارده اولنلرک مکتوب لری دیوب جمله محصور اولان غزات مسلمینه تسلی خاطر ویروب آنلر دخی وار مقدورلن صرف ایدوب شب و روز صواش پرخاشلر ایدر کن حقیقت الحال اون کونده یتشم سکسن بیك عسکر امدانی قضاء قدر کبی همان جمله کافر لره قلعه اتده کرشوب کفاره برصاتور بایزیدی چکرلر کم حالا مزایه صحرا سنده قرار [۵] ایدن کفره لرک استخانلری جسته جسته و پشته پشته یغلوب یاتدیغی نمایاندر بعده جمله غازیلر پادشاه جم جنابدن احسان و انعاملر آلوب اول « چکه بنی » دین شهبازه دخی بر زعامت عظیم احسان اولنوب حالا اوغلار ینه (چکه بنی زاده لر) دیوب الی ماشاء الله بروجه تملیک زعامت کوینه متصرفلر در انچون اول سبیدن بوقیایه چکه بنی قیاسی دیرلر مشهور آفاق بر طاق رواق متال بر براق آق قیادر وبو چکه بنی قیالریک بعضی یرنده قله وکنیسه و مسیره کاه کوشکلر واردر (در فصل اشکال اشغی حصار) بو تیارلر التنده صو کنارنده اشغیده بر قات قلعه دیوارلری دخی وار غایت متین دیوار مسند [۶] حصیندر اشغی بیوک کوپرو باشند کی قلعه قیوسندن تا قز انجیلر چارشوسی قیوسنه دک جمله سکز یوز ادم اوزون چارشودر کم نهر کنارینه واقع اولمش سوق سلطانیدر و بو قلعه ایچنده جمله یتشم سکسن مقداری کره مت اورتولی سهل معمور اولردر ماعدا همان برشاهراه

[۱] دوغروسی (بوقلعه یی محاصره اتمدیکندن) اولمیلدر (م) [۲] ب: یتشمز [۳] (ایتمیلر)

کله سنندن صوکره (و پادشاه عالیناه عباره سی لازمدر) (م) [۴] (ورمه سنلر) کله سنندن صوکره (دیدی) لارمدر (م) [۵] ک: فرار [۶] ک: سد [(مشید) اولسی ده ممکندر (م)]

ایکی بک التیوز عدد کر مه ادم احاطہ ایدر قلعه سرآمددر و جملہ دورد عدد متین و قوی دروزہ لری وار اولا یلدز طرفہ چارشویہ اینہ جک بیوک قپودن چارشو یقوش اشنی کامل بیک آدمدر و بوقپو اوچ قاندر هر قاتی مابینی یوزر آدم بر لرندن بعید باب عظیم لردر بوقپولرک ایکی عدد قپوسی یلدز طرفہ ناظر در بر قاتی ایچری قاپودر کم شرق طرفہ مکشوفدر و بوقپونک تمل طاشلری فیل کودہ سی قدر سنک خارالدر مکر بو کونہ طاشلرک امثالی قدس شریف قربندہ خلیل الرحمنده یاخود نہر طورلہ کنارندہ بندر قلعه سنده اولہ و بر قپوسی دخی اسکی منصطر دبنده جانب غربہ ناظر قپودر کم اشنی حسین پاشانک یکی بنا ایتدوکی مراد چلیا محلہ سنده کی جامع اوکنہ اینر قپو یولیدر و بر قپودخی محلہ لڑ ارہ سنده شرقہ ناظر بر کوچوک اوغرن قپودر اما اولقدر شاہراہ دکلدر (اشکال ایچ حصار) غربہ ناظر بیوک قلعه دیوارینک بر کوشہ سنہ متصل بر شدادی سنک بنا بر سور رعنا جکدر کم جرمی سکز یوز آدمدر و ایکی عدد قپوسی وار بری شرق طرفہ مفتوح قلعه ایچہ ناظر در بری غرب سمتہ مکشوف اولوب طشرہ اشنی چلیا محلہ سنہ یقوش اشنی اینر ایچہ قلعه قپوسیدر کم جنوب طرفہ میال قپودر اما بو مذکور یدی عدد قپولرک جملہ سی قرہ اغاج تختہ سندن دروزہ لردر کم دمر قپولر دکلدر زیرا هر بر قپولر دشمندن کزلی قہلر اردلرندہ پنہان اولمش دروزہ لردر حتی بر ایکی قپولرینک تختہ قناتلری یردہ یطر زیرا ایچ ایلدہ و ایچ قلعه در دشمندن اصلا خوف و خشیتلری یوقدر و بو ایچ قلعه ایچندہ جملہ قرق اللی عدد کیرہ مت اورتولی خانہ لردر و بر عدد جامع بایزید خاندنر و جبہ خانہ سی آزدن التی پارہ طوپلری واردر و کھنہ بنا انبارلری و صو صارنجلری و دزدار خانہ سی وار غیری آثار بنا یوقدر (ستایش طشرہ بیوک حصار بلغراد) جملہ ایکیوز عدد کرہ متلی ویران شکلی اولردر اکثریا اوروم کفرہ سی خانہ لیدر بانچہ لری خراب خیلی واسع میدانلری واردر و جملہ بر عدد کرہ متلی و کار کیر منارہ لی کار قدیم بر واسع بایزید خان جامعی کھنہ بنا جماعتسز غریب جامع عجیدر و جملہ سکز عدد کینسہ لری واردر اما بری غایت معمور و مزین و بیوکدر جملہ صوقاقلری قدرتدن طاشلی قالدردم لیدر و بو قلعه نک جانب اربعہ سنده کی قلعه دیوارینہ متصل اولردر اصلا اطرافندہ خندقلری یوقدر زیرا دائراً مادار پالچین اوچوروم قنارہ قیالردر کم جنوب طرفندہ کی چکہ بنی قیاسی نام سمتی اوچ سماہ سرچکمش شاہین وزغنوس و قرہ قوش آشیانی و دولنکچ و چیلاق یووالی سر آمد و مہیب قیالردر کم ادم اشنی باقمغہ جرأت ایدہ مز و بو محلہ چکہ بنی قیاسی دیمدن غرض اولدر کم بعدالفتح

تاریخنده بالذات بایزید خان خلافتنده سردار معظم کدک احمد پاشا آرناوود ایله روم و بوندوقانی فرنیکی لندن فتح آتمشدر دولت آل عثمانده حالا ... عددقلعه بلغراد نام سوربناملر وار اولابری طونانهری کنارنده طونانبلغرادى و برى بودین سرحدنده بودینه بر مرحله دن زیاده چه بعید استوانی بلغرادى و بریده حکم آل عثمانده اردل بلغرادى و بریده بو دوردنجی آرناوود بلغرادى درکم حالا سلیمان خان تحریری اوزره روم ایلی ایالتنده اولونیه سنسجاق بکینک تختیدر طرف پادشاهیدن بکینک خاصى ۲۲۹۰۰۰ اچهدر وارباب زعامت ۲۸ وارباب تیمارى ۴۸۹ در الای بکی و چری باشی واردر پاشاسی حین سفرده قانون اوزره کندو جبه لولریله و جمله ارباب تیمار جبه لولریله دورد بیک کزیده عسکر اولوب مأمور اولدقلری سفره میرلوالریله کیدر لر لیکن غایت بهادر و شجیع عسکری واردر شیخ الاسلامی و نقیب الاشرافی و اوچیوز اچیه پایه سیله شریف قضاسی و یوز یکر می پاره ناحیه قراسی اولوب بوجه عدالت بو قراردن قاضیه بهر سنه التی کیسه و پاشاسنه او طوز کیسه حاصل اولور سپاه کتخدایری و یکیچری سرداری و قلعه دزداری و ... عدد قلعه نفراتلری و شهر و ویواداسی و محتسبی و باجداری و قلعه کتخداسی و مهتر باشیسی و شهر کتخداسی و معمار اغاسی و خراج اغاسی واردر و اولونیه سنجاغنده جمله طقوز قضا یردر تحت قضا بولغراددر و شمال طرفنده مزرا کیه قضاسیدرکم او طوز پاره قرادر و شرق طرفنده طمور بلیچسه [۱] قضاسیدر و بو که قریب قبله ایله مشرق مابیننده قضای اصقره پاردر و آ که متصل قبله طرفنده قضای پرمدیدر بو قضایه متصل قبله سی طرفنده قضای پوغونیادر و بوقضانک غربنده قضای ارگری رایله مشادر [۲] اما بو ارگری قضاسی دلونیه سنجاغی خاکیدر و بوقضانک شمالنده قضای دپه دلندر و انک جنوبنده قضای اولونیه در اما بو مذکور طقوز عدد قضالر غایت محصولی یرلدر اما بعضی رعایالری عاصیردرکم نعوذبالله و بوبلغراد قلعه سی روم قسطنطنین ایله آرناوود لندن فتح اولمشدر (قلعه نك اشکالی) قبله دن یدلز روز کاری جانبنه طولانی واقع اولبس بریالچین توز [۳] قیا اوزره شکل شمعدان مثال برشدادی مجالسنک طراش برصعب سور صواش متین بر حصن حصین قلعه در لیکن ایچ ایله اولوق ایله کوزدن براغیلوب جابجا بعضی یرلری مرور ایام ایله مهتم اولمه یوز دوتمشدر (دز ذکر کردا کرد قلاعات [۴]) جمله

(۱) ك : پلیچسه (۲) ك : مشاعدز [دوغروسی (براته له مشاعدر) اولوق بمکنندر (م)] (۳) س،

ك : بوز . پ . بوز (۴) ك : قلعه

مدرسہ سی و بر مکتبی و بر تکیہ سی و بر خانی وار اما حامی و عمارتی یوقدر لکن التی عدد دکانجقلمری وارد و بر قاچ او حاملمری وار همجواری اولنل کررلر و بو شهرک آب و هواسی غایت لطیفدر بو پرمدی قضا سنک قبلہ سی طرفندہ قضای پوغزینادر [۱] اندن جانب غربہ یوقوش اشقی . . . ساعتہ کیدوب

قریہ ژوطوم [۲]

لسان ارناوودجہ . . . دمکدر باغلی و باغچلی معمور قریہ در کم رابہ نہری جنکنندہ صودہ غرق اولان یکیچری اغاسی مصطفی پاشا مرحومک کویدر کم سراینده قلعه مثال بر قلہ عظیم بنا اتمش و بو قریہ نک قرشوسنندہ یارم ساعت بردرہ اشری سلطان مراد و سلطان ابراہیم خان وزیر ی قتل و شہید اولان قرہ مصطفی پاشانک کوی (قریہ لاودانی) [۳] صاعزده قالب اکہ قریب

قریہ روشنیک

کوپرولی وزیر محمد پاشانک قصبہ مثال سراپا کرمت اورتولی تختانی کارگیر بنالی و باغلی و باغچلی جملہ . . . عدد خاندانی ربطہ مزیندر بر معمور جامی و بر مسجدی و بر مدرسہ سوخته کانی و بر مکتب عرفانی و بر تکیہ درویشانی و بر توبنا حمام جان ستانی و کفایت مقداری دکانلمری وار آب و هواسی غایت لطیفدر . . . اندن ینہ قریہ ژوطومه [۴] کلوب اندن بر ساعت یقوش اشقی یدلز طرفتہ کیدوب

قریہ دوپرونہ

یوز الی عدد اولی باغ ازم مثال کفرہ کویدر بوندن شہر بلغراد ایاق التندہ غرب طرفندہ نمایاندر اندن غربہ یقوش اشقی باغلر ایچرہ بر ساعت کیدوب

در تعبیرات سواد معظم دارجہاد یعنی قلعہ ازم آباد

بلغراد حرم آیاد

بقول مورخین لاطین بو قلعہ ابتدا . . . بنا ایدوب نجہ دولتدن دولتہ کروپ آخر کار ستہ . . .

[۱] ب، س: پوغونادر. ک: پورغوناندر [۱] ب: روطوم [۳] ب: لوزدانی [۴] روطومه

دامن) [۱] بر دربند کوبی زعامتدو اندن (قریه قاشیت) [۲] یو قرالر ارگری نهرینک
 صولنده قالبیلدز طرفنه کیدن یولدرامابز بری طرفه امن و امان اولان اصقره پارقضاسی
 حدودینه کروب اندن (قریه ماریجان) اندن (قریه قلیچوقلر) یومذکور اوچ پاره
 قرالر معاف مسلملر و مسلملردر رعایالری ارناود کفره لریدر یومحللرده عظیم چفتلکلر
 دخی واردر اندن ۳ ساعتده شرقه طاغلا اتمکنده وسنکستان یرلرده کیدوب

درتشریفات اشکال صوردار قرار یعنی حصار عبرتنامی اصقره پار

زمان قدیمده روم کفره سی بناسیدر لسان . . . دمکدر سنه . . . تاریخنده ارنابود
 عشقیاسی لندن سلطان بایزید ولی عصرنده کدک احمد پاشا فتح ایدوب اولونیه سنجانچی
 حدودنده یوز اللی اچقه قضادر و ناحیه سی قرقیدی پاره قرادر یکیچری اغالغندن قنیدن
 چیقوب اسلامبولده قائم مقام اولان ابراهیم پاشانک شهریدر قلعه نذراری واللی عدد نفراتلری
 وار کتخداری و یکیچری سرداری و غیره حاکم لری یوقدر قلعه سی بر دپه اوزره
 حواله لی و بر قبولی و جرمی بیک آدملی بر کوچوک شدادی بنا بر قلعه رعناجکدر ایچنده
 قرق بش عدد کره متلی خانه لری و بر بایزید خان جامعی واردر واروشی اشغیده یوز عدد
 کره متلی باغ و باغچه لی اولردر آب و هواسی لطیف اولوب باغچه لرنده زیتون و انجیری جهانی
 دوتمشدر اندن ایکی ساعتده (قریه ویزقار) [۳] اندن بر ساعتده جانب غربه (قریه
 طریان) یکیچری حسن اغانک بونده بر عالی ایچلی و طشلی مکلف حرملی چفتلک عظیمی
 وار آینه و رونده لره نعمتی مبدولدر اندن جانب غربه میال ۳ ساعتده کیدوب

درشروعات ستایش قلعه بره مدی [۴]

لسان . . . دمکدر ابتدا روم بناسیدر وسنه . . . تاریخنده کدک احمد پاشا فتحیدر
 دزداری و قرق عدد مردم حصاری وار اما قلعه ایچنده دزدار خانه سنیدن غیره برشی
 یوقدر جرمی ایکوز آدمدر قلعه ایچره بر قیا اوزره بر حوضی وار ایچنده کونا کون
 ماهیلری وار غرابت آندکم بویالچن قیا اوزره بو حوضه صورده دن کلر کسه بلز و جمیع
 زمانده صوبی اصلا ا کسلیلمز اشنی واروش جمله یوز اللی عدد باغلی و باغچه لی و سراپا
 کره متلی و بعضیسی ساز اورتولی اولردر جمله بر کوچوک جامعی و بر مسجدی و بر سوخته

[۱] پ: دامن [۲] س، ک: قاشیت [۳] پ: ویزکار [۴] پ: برمدی

عاصی پورغونانی ارنا بودیله جنک و جدال و حرب و قتال ایدرلر زیرا بو قلعه کدک احمد پاشا جنک عظیم ایله فتح ایدوب حالا نیجه بیک شهیدلریمز اسکی دپه دلن قریبند مدفونلردر و بزم کلهلر ایله کلدیکمزی قلعه نفراتلری ایشدوب الای ایله حقیره استقباله چیقوب توفنک شادمانلریله قلعیه کیروب دزدار اغا خانه سنده ساکن [۱] اولدق اما غریب و فقیر آدملردر وظیفه معینه لرن اولونیه زفتی معدنی امیندن آلورلر آتلی میزی و بعض رفیقلری میزی قلعهدن طشره واروشه قوندردیلر (در وصف واروش دپه دلن) جمله ایکیوز عدد حولیلی واسع اولردر جمله سی قیاغان وساز اورتولی جابجا باغچه لی اولردر و یلدز طرفنده کی قپو اوکنده بر لونجه جمعیتی کوشکی وار و جمله التی عدد مفید و مختصر دکانلری وار و جمله بر جامی وار و حان و حمام و مدرسه و مکتب و غیری عمارتدن بر نشان یوقدر اما کچیلری و قیونلری و صغرلری چوقدر طشره واروش اولری کره متلیدر و اشغنی صو کنساننده باغ و باغچه لرندنه ناری و انجیری واردر اما غرب طرفنده بو قلعیه بر طوب منزلی یرده حواله لی داغلیری واردر و بو دپه دلندن غیری یرار رفیقلر آلوب علی الصباح قالقوب کیده جنک محله قناغمزک قپوسی اوکنده قلعه قولندن ایکیوز عدد بهادر چتال توفنکلی [۲] غازیلر بزم ایله یوله روانه اولماغه مباشرت ایدیلر حقیر اتم « غازیلر ندر اصلی سلا حنمش سز بن سزه نه دیدم » آنلر ایتدی « والله سلطانم دونکی کون سز جنک ایدوب بر قچچ کافرک باشلرن آلوب نیجه سنی دخی مجروح اتمش سز ملعونلرک اقربالری بو کیجه شهره کلوب شهری [۳] بصسه لر کرک ایدی قلعه ایچنده دزدارخانه سنده یطدیغکنزدن بر چاره ایده مدیلر بعده آتلی یکزی اوغورلمغه چالشدیلر بزلدخی واقف اسرار اولوب صباحه کسزی و آتلی یکزی محافظه آتدک و جنابکزی حضور کزدن اوچور میه لم دیو سیزه و دزداره خبر ایتدک شمدی ایشته بو باشلرایله سزی بو کافرلر بو یولدن اولونیه پاشاسنه سلامت کتورمز لر ایلریده بردار بوغاز واردر آنده سزی البته بکلرلر بز بو کون سزلردن آیرلیوب رفیق اولورز » دیو ایکیوز عدد پاک مسلح و مکمل یکتلر اوکزه دوشدیلر حقیر دخی وافر حظ ایدوب قلعهدن یقوش اشغنی یوله روانه اولوب همان ارکری نهر عظیمن کیلرله قرشو کچوبا ول بوغاز دیدکلری محل ارکری نهرینک اوته طرفنده قالب قرشو طرفده صارپ داغله ۳ ساعتده چیقوب (قریه

(۱) ک : ساکن (۲) س ، ک : چتال فتلی (۳) ک : سزی

و عتایله عبور ایدرکن الی پاره قرالردر ویرلری غایت صارب و داغستان و چنکستان
یرلردر کم ابتدا (۱) حدود اولونیه سنجاغیدر و دپه دلتن قضاسی ناحیه سیدر بو عاصیلر
ایچندن سلامتله ۳ ساعتده [۲] کچوب (قریه کورات [۳]) بو دخی دپه دلتن حدودیدر
بو قریه قریب [۴] (نهر ویو) ارگری نهرینه مخلوط اولور بو نهر ویو تا کورجه
و ترحاله داغلرندن و سموینه [۵] ییلاسنندن کلور اندن ایکی بیک آدم جانب غربه
صارب دره لری و دپه لری و دره کنارلرن رنج و عتا چکرک کیدوب

در تفهعات صورت قلعه دارامن یعنی سور رفیع متین دپه دلتن

بو دین سر حدنده نهر طونا کنارنده قلعه استرغون مشحون مقابله سنده بر دخی
دپه دلتن قلعه سی وار لکن اول دپه دلتن پلانقه چیت قلعه در اما بو سنک بنا قلعه رعنادر
سنه ۸۹۷ تاریخنده سلطان بایزید ولی عصرنده کدک احمد پاشا فتیحدر عاصی ارنا بود
ونه دیک فرنیکیه بر اولوب بو قلعه ایچنه قیانوب غزاة مسلمین دخی قلعه یه حواله طایبه لر
یاپوب بو قلعه ایچنده کی کفارلرک دپه لرن دلدکلر یچون بو قلعه یه بعد الفتح دپه دلتن دیو
تسمیه ایتدیله حالا اولونیه سنجاغی خا کنده وویواد القدر و یوز الی ایچده ناحیه سی
جمله سکسن پاره قرالردر اما چوغنی بوغونیا [۶] داغلرنده عاصی لردر غیری حا کلری
اصلا یوقدر اما قلعه دزداری و جمله یوز عدد قلعه نفراتلری واردر قلعه سی اگری
نهرینک کنارنده اوج آسمانه برابر یاچین قیا اوزره بر یایرلی دوز یرده در حین محاصره ده
طوب کویلر ایله قلعه سی منهدم اولدوغندن تعمیر و ترمیمه امکان اولماغه اقتداری اولیوب
انک طاشی ایله ا که قریب ینه اول یایرلر اوزره سنه مز بوره ده کدک احمد پاشا مجدداً
شکل مربع بر شدادی مثال سنک بنا بر قلعه زیبا انشما ایدوب کویا سعدن آتمش
دائراً مادار جرمی التیوز آدم بر کوچک قلعه جکدر لکن خندق یوقدر اما دیواری غایت
قالین و قرق ارشن عالیدر و جمله ایکی عدد قبولری واردر بری شرقه و بری یلدز طرفه
ناظر لردر و قلعه ایچنده جمله قرق عدد خویلسز قرمزی کره مت اورتولی کوچک نفرات
اولریدر انجق بایزید ولینک بر کوچک جامی وار و بر ایچاق مناره جکی وار صو
صارنجلری و جبه خانه سی و داری ایله مملو ذخیره انباری وار قلعه نفراتلری شب و روز

(۱) دوغروبسی (ابتداء) اولمیدر (م) (۲) ک : ۲ ساعتده (۳) ب : کوزات (۴) ب :

مقابل (۵) س : ک : سموینه (۶) ک : بوغونیا

وسازوسوز وهای وهوی ذوق وصفای حسین بیقرا مجلسلری اولدیکم صباحیسی یتش عدد شراب فیچیبسی بوش قالدی وایکی بیک قیون کبابی تناول اولندی دیو تفلخر کسب ایتدیله خلاصه کلام بو حقیراضف العباد بو جمعیت کبرایی برهفته تماشایدوب برارنا بودطرزی سور زفاف تماشالری آندمکه وصفنده لسان قاصر وقلملر کاسردر اکر برهفته ایچره اولان تماشای آیین عبرتنامی عجبلوبی موقوفی اوزره تخریر اتسم برطومار دراز زفاف نامه اولور نتیجه کلام بعدالسور احتتام [۱] بکدن برآت وبرکوله ویوز آلتون واون قطعه چوقه وقاشلری وبرمیقاتلی مصنع ساعت احسان آلوب جمله احباب ایله وداعلشوب جانب غربه ایکی ساعتده تکرار ارگریه کلوب انده دخی جمله دوستانلرایله وداعلشوب ارگری قلعهنک قبله‌سی طرفنده کی اوج سایه برابر ییلانک تاذروه اعلاسندن دلوینه شهری دورت ساعتک یردر کون دوغدوقده هواخوشلغنده بوندوقانی وندیکی کورفرزی دریاسی ایچره جزیره کورفرز قلعه‌سی نمایندر بعده ارگری یانندن عبور ایدوب شمال طرفنه باغلرایچره کیدوب (نهر ذره غوپول) کنارنجه کیدوب صاغ طرفنزه (قریه قاقوص) می پاشا اوغلی علی بک چفتلکیدر کویا رقلعه متیندر اندن ینه سمت غربه (قریه قریان) اندن (قریه لاب اووا) اندن (قریه توپوک [۲]) مقابله سنده نهریکیچه ارگری نهرینه مخلوط اولدوغی یردن بر ساعت اشغی (قریه هوروم اووا) می پاشا زعامتیدر اندن

قریه لسلکل

اوکنده ارگری صوبی اوزره محمد صوباشی جسری بر کوز طاش بنا جسر عالی اولوب ایکی باشلرنده بر عدد کوچک کوزلری دخی وار بو جسری کچوب العیاذبالله عاصی پورغونات ایچیدر بو منزله کیدرکن بر کونده یولومزه ایکی کره پورغونات حراملیری اینوب یرار رفیقلمیز اولماغیله عظیم صواشلر ایلیوب آخر رفیقمز (درویش راهی) راه حقه شهید شهادتله کیدوب و بنم آلمده خمیس [۳] نام بر آم و بر غلام مجروح اولوب آنلردن ایکی ملعون مرد اولوب سلاخلرن آلوب حمد خدا مرغ جانمز آزاد ایدوب درویش راهی پی شاه راه اوزره دفن ایلیوب ایکی کله ایله منصور و مظفر دپه لن شهرینه روانه اولدق بو پورغونات ارنابودی عاصیلری ایچندن یوز بیک رنج

[۱] ك : احتشام . ط : اخشام [دوغروسی (بعدالاحتتام السور) اولق ممکندر (م) ا

[۲] ب : ترپوک (۳) ب : خمس

اولور بونده برعظيم خان واللى قدر پناير دكانلرى وار ماعدا پناير جمعيتى زمانى بيك عدد چلاش و ملامش و خلاشدن كلبه احزان مثال دكانلر بنا اولنوب نيجه كره يوز بيك خيمه و خر كاهلر قوريلوب عظيم جمعيت كبرايى واسع چنزار و سحر اى لاله زاردر اندن ينه جانب شرقه ۳ ساعت كيدوب معمور قرالر كچرك

قرية زاروينا

يوز اولى بر معمور كويدر و بر قهلى چفتلكى وار بو قرية بوغونيا قضاسى حدوديدر بوندن اوتيه قبله طرفته ارتقى يانيه سنجانى قضاسيدر و بو قرية دن شهر يانيه ۹ ساعتك يردر و بوزاروينا كويى باغلى و باغچلى بر كول كنانده واقع اولمش معمور زعامتدر [۱] آنده ضيافت عظيملر اولوب طوبلر و توفنكلر شادمانلرى اولوب بو كويدن قزى آلوب الاى ايله يوللرده نيجه يوز كره توفنك شادمانلرى ايدوب جمله يكتلر صد اى الله الله كلبانكى چكوب اما ينه كفره كجى خروس دپرك كيدوب غيرى يول ايله كرويه دونوب معمور قرالر كچوب ۴ ساعتده جانب غربه كيدوب

در مسودات اشكال قصبه دلوناك

بو قصبه بوغونيا قضاسى حدودنده دورت يوز عدد كفره اولى والتى بيك عدد باغلى معمور و آبادان رباطه زيبارد جمله قرق اللى قدر دكانلرى و جمله اون عدد كنيسه لرى و جمله اوچ عدد خانلرى وار جمله كفره لرى ارنابوددر و قبودان پاشا خاصى اولوب ويواداسى حاكمدر مفروز القلم و مقطوع القدم خاصدر اندن ۶ ساعت ينه طرف غربه

قرية لبوه اووا [۲]

اركرى قضاسى حدودنده باغ ارم مثال آب حياتلرى جارى و روان برداغ اتكننده جمله ايك يوز عدد قياغان اورتولى عارنابود اولريدر اما اهالىسى مسلمانلردر بر جامعى و بر مسجدى و برخانى و بر كوچك حمامى وار زينل پاشا اوغلى بونده چفتلكى ايجره سا كندر غايت خاندان عظيمدر كم و صفنده لسان قاصدر بونده كلينى يوز بيك كونه شادمانلر ايله كتروب جمعه كيجه سى بكه عروسى تسليم ايدوب اولكيجه صباحداق بر عيش و عشرت

[۱] ك : زعامت كويدر [۲] س ، ك : لبوه اوو

(پوغونیا) [۱] قیاسندن (قریہ ژاروینا) [۲] دن قرالماغہ کتدیگمز

قناقلری عیا ویان ایدر

اولا ارگری قصریدن جانب جنوبه اول اود [۳] ایجره (نهردره غوپول) کنانجی اول صحرائک ایکی طرفی داغلری اتکنده جمله الشمس سکز پاره معمور و آبادان وباغ و باغچلی و جمله قلعه مثال قله و جمله اولری سراپایاغان طاشی اورتولی مزین قرالدر حکمت بوکم شرق طرفنده اولان کسوه اولو [۴] استنده کی صیره ده کی قرالر جمله الی پاره معمور کویلدر کم بر لرینه بر اوق منزلی قریبدر و آب حیات صولری [۵] یحسابدر اما ارگری قصری طرفنده اولان قرق پاره قرالر داغلر اتکنده در اما اصلا صولری یوقدر عجیب حکمتدر یوتماشالری. مذکور صحرائر ایجره ایدرک ۶ ساعتیه جانب جنوبه کیده رک

در تسویدات طرز و طور قصبه پصقوی [۶]

ارگری قضاسی ناحیه سنده برداغ اتکنده باغلی و باغچلی و برقیالی داغ سربلند [۷] دبنده جمله اوچوز عدد قیاغن اورتولی اولدر و قیالر دینده نیجه یوز عدد صوت کرماتلری یورودور آب حیات صولر قینایوب چیقار و داغلر اوستنده بری بری اوزره بنا اولمش معمور و شیرین کار کیر بنا اولدر اما اشاعیده دکرمانلر یاننده می پاشا نوبنا بر جامع زیبا و برکار کیر مناره لی معبدکاه رعنا انشا اتمشکم کویا جامع اقصی اولمش جمله قرا خلقی بوجامعه محتاجلدرر عجیب یرنده بنا اولمش و برچارشو بنا اتمشکم جمله یکر می عدد دکانلدرر بو کویدن شرق طرفنه داغلر ایجره ایکی ساعت کیدوب

قریہ اکسری والتوز

اللی عدد خاندانلری و بر بویوک چفتلکی [۸] و یلده بر کره دورر عظیم پنا بر جمعیتی

[۱] ک : پوغونیا [۲] پ : ژاروینا [۳] ک : اوز . ب : اور [۴] نیجه اوچوده یا کلیدر دوغروسی (اول اوردو) اوللیدر واقعا حقیقه اوردو بوقسده بیک آتلی ، ایکی بیک یایان ، جمعا ایکی بیک کئی حتی یونلرک توابعلری اولسه بیله مجازا بر اوردو صایله بیلیر (م) [۴] ک : کسوه اووا [کافک کسری ، سینک سکونیه حرکتلیدر [معافییه اولوداغ معناسنه (کوه اولو) اولسی ده ممکندر واقعا بویله ترکیب جائز دکل ایسه ده مؤلفمن اوقویانلری کولدورمک ایچون بویله ترکیلر اویدورمه قدر (م) [۵] پ : قیولری [۶] ک : پسقوی [۷] کوه سربلند [۸] ط : ویرنوبنا چفتلکی [بوراده (چفتلکی) دن صکره (وار) کله سی لازمدر (م)]

اما جمعی تازه جوانلری قصه یکللی وقصه جق اتکللی ونیکنده لی قرمزی حریر اطلاس زبونلر کیوب قوللری واولوقلری آچقدر جمله تناسب اعضالری میدانده در انجاق حریردن آق کنارلی کوملکلری قاصقلرینداق اورتر ماعدا باحرم یرلری انجه جک دوندن و کوملکلدن نمایاندر دونلری ایسه دزلرن انجاق اورتر بول پاچه لی سراویللردر دون دیرلر اما دکلدر همان بر بیاض چارشنی بلینه باغلمش درکار اوله جق وقتده اصلا اوچقور چوزمدن دونک پاچه لرندن مصلحت کورلر الحاصل عجیب وغریب طرفه لباس هیئت مجموعه یکتلری وار اما غایت پاک دامنلردر آنلرده غلام وزنان قسملرنده فعل شنیع اولمازدر زیرایکت ولایتیدر وعورتلری مرحومه اولدقده (وحده لاشریکله) ایله قیودن طشره چیقار یردخی رحم مادر مصدرندن طشره چقوب دنیا به قدم بصر لکن هر بازار کونلری بالاده مذکور اولدوغی وجه اوزره فریاد و فغانلری جهانی دوتدوغی لا بأسدر یلده بر کره زانانلری والدیئرینک خانلرینه کیده مز تابو مرتبه رابعه عدویه مرتبه سنده مستوره اهل عرض خواتینلری واردر (آثار بناسنک و ما کولات و مشروباتک ممدوحاتندن) اولا بادیه سی وریحانیه سی و بلونیه سی [۱] و بیاض سودکی ارناوود سمیدی و کولده پشمش کل کی بیاض یوغاچاسی و صارالی نام مسک اوزومی ممدو حدر و جمعی اولرینک طاش دیوارلری طرزی روی ارضه یوقدر جمله قرمزی صومپرا [۲] طاشسندن چار گوشه دن طولانیجه طاش دیوارلردر کم اصلا چامور و کرچ والچیلی یوق انجاق طاش اوزره بر قرو بنا قدلری یکرمی ارشن بالا دیوارلردر کم بالاده سهیل ممدو حدر تا کافر زمانندن قلمش هربری نیجه یوز ییلق دیوارلر و خاندانلر واردر اولیه سر آمد و هموار دیوار استوارلردر کم بر سرچه قوشی طرنق الدره جک [۳] یری یوقدر و (آب وهواسی و بناسی) لطیف ییلاق اولدوغندن لیمانی و تورنجی و ناری و زیتونی اولماز بو تماشا لری اتدی کمز دنصکره نصب نفس ایدوب خلقیه حس الفت اتمکه جدوا هتام ایدوب خاهنا خاه [۴] بو حقیر آنلر ایله آفته و آشفته لک ایدره ک محرم راز اولوب زینل پاشا اوغلی بک افندمزک دو کونه بیک یایا و بیک آتلی پرسلاح آدملر ایله آتلانوب

[۱] ک : بلونیه سی . ط : بلونیه سی [۲] ک : صومباره [۳] ک : الیشدیره جک [۴] مشهور

املاسی (خواه نا خواه) ایسه ده بوراده کی کبی یازلمسی اوقونوش اعتباریله ذها دوغرودر (م)

همان حریف ظریفک آلتنده عورتک خاطرینه بیک قرق اوچ سنه سنده جعفر پاشا قبودان
ایکن آق دکرده انکلیس قالیونلریله حرب ایدرکن بو عورتک اون یدنجی قوجه سی
حریفک آلتنده جماع محلنده خاطرینه خطور ایدوب اول حریفک آلتنده یاتوب ذوق
ایدرکن همان عورت صاچن یولوب « های بنم غزاده شهید اولان اون یدنجی قرق یللق
قوجاجنمله بن بویله می جماع ایدرم آه سکشنه دویمادیغ شهید قوجاجنم » دبه اویله
غری وجزع و فزع و نالش ایدرکم کرده بالشنده سیل اشک جیجون وار روان اولنجه
فقیر حریفک عقلی باشندن کیدوب و اویلا سکشی جاننه کچوب ارلکی فریاد و فغان ایله
تچوب فقیر حریف بازار کوتی آکدیغنه پشیمان اولور اول اجلدن حقیر واقف اسرار
اولدم که بو ارکری خلقی جمله آغلمش چهره لی آدم لر اولوب خلق ایله حسن الفتلی
حسن زنده کانه لری [۱] یوقدر اما شجیع و غازی شهازلری چوقدر اکثریا خلقی ارباب
معارف و شعرای مؤلفینلردر بخصوص (بکایی و فغانی و نالشی و سکونی و فراغی) [۲]
نام شعرا حالا بو شهرده موجودلردر کم هربری بررفنده ید طولالرن عیان اتمش لردر اما
(نالشی) پنج بیتده و قصیده پرداز قدده لانظیردر و اکثریا خلقی محب خاندان اولوب یا علی دیر
اوطورر و یا علی دیر قالقر جمله فارسی خوان اولوب محب خاندان اولدقلرندن بر فرقه سی
نهاییه معاوییه سب ایدوب یزیده اشکاره لعنت ایدرلر مش اما استماع اتمدم و خلقی غایت
اهل ذوق و عیش و عشرته مائل اولوب باده ناب و ریحانیه نام مقوی شیرلی نوش ایدوب
سرخوش اولورلر (دیگر آیین بدکار قوم ارکری) بونلر دو کونلرده و روز خضرده
و نوروز خازم شاهیده و قاسم کونلرنده و صاری صالتق کونلرنده و عیدینده جمله زاندرزده
مستغرق اولوب لعل کون باده لری نوش ایدوب جمعی نچه آفتاب دلبران ایله عاشقلری
ال اله وروب آیین کافر کبی قوج قوجاغ اولوب خروس دپوب قوشاق قوشاغه ینشوب
خوره دبه ایله سماع ایدرلر بودخی بدآیندرکم آیین کفر در [۳] اما بویله کوره گلش لر
یونی دخی عیب لمز (درقیافت قبای رجال انسان) اختیار لری دستار محمدی صاروب
ماویدن ماعدا الوان چوقه لر کیوب ایاقلرنده قوپچالی چاقشر اولوب [۴] شجیعانه کزرلر

[۱] ك : زنده کانیلری [۲] ظن ایدرم که یا کلیدر چونکه عربجهده الف ایله (فراع) یوقدر
دوغروسی نقطه سز ، نقطه لی غ ایله (فراغی) اولوق ممکندر (م) [۳] ك : آیین کریدری
[۴] ك : کیوب

اغردوب اندن کررلر اما حکمت خدا خلقی طاعوندن اولنزلر اکثریا اسهال و زخیر [۱]
 وحمای محرقه و اغر [۲] خسته اسکندن یولنزلر اما اکثریا خلقی کمال مرتبه مسن و معمر
 اولوب قوتی کتمش و هیئتی یتش و عمر عزیز یوز یتشه یتش کسه لر اولوب یتش سکسن
 سنه صقاللرن تراش ایدرلر و اک ادنا پیر فانی دیدیکک آدم لری ینه ستلاخلرن قوشانوب
 یا آت ایله یاخود پیاده اولوب قوریلش [۳] داغنگ عاصی ارناوودلریله یاخود وندیک
 کافر یله جنکه کیدر بر الای غازیان مجاهدانلردر بونلرک حقنده دخی حضرت معاویه
 ویزیدی سومز و سبت [۴] ایدر دیرلر اما بن اشتمدم لکن ایدونات خلقی کچی بونلرده
 اصلا مائی چوقه کیمزلر و معاویه پیدا اتدی دیو زرده آشن یموب معاویه بوزه یابوب
 ایچدی دیو بوزه دخی ایچمزلر اما اسلامبولده اکثریا بوزه بیان جمله ارناوود قوملریدر
 (دیگر معتاد تماشای غریبه ارگری) قرق الی بلکه یتش و سکسن ییلدن برو اولمش آدم لک
 اسمالرن اقربالری یاد ایدوب البته هر بازار کونی اول مرحومک روحی چون جمله تعلقاتلری
 اجرتلر ایله نیجه آدم لر دوتوب امدانی بر اوده بر فزع و جزع و نالش و واویلا قیوب
 بوقافه اغلیو اغلیو صاغولر صاغلیوب [۵] فریاد ایدرلر کم اول شهرده بازار کونلری فریاد
 و نالش و واویلا قیوب فزع و جزع دن آدم بو شهرده دوره من اینکی چون حقیر بو شهره
 (نهر نالش) دیدم اما غرابت انده کم اجرت ایله دوتولن عورتلر و آدم لک اول میتله
 علاقه لری یوق ایکن یوز ییللق اولو ایچون اقربالرشدن زیاده نیجه اغلیوب اشک چشم
 جگر خون دوکهلر بعده بونلر آغلیه آغلیه آچلقدن بی تاب و بی مجال قالوب بعدالبکا
 کونا کون بشیلر و چاموقه لر و قوموستورا [۶] نام بورک کچی بشیلر و ممسک زعفرانی
 حلوا لر بو شهر ایچره اودن اوه بر برلرینه کوندز هر بازار کونی شهر ایچره ارواح موتا
 شادان اوله دیو نعمت نفیسه لر بای و کدایه و جمله مسافرین و مجاورینه بدل اولنور هله بو
 ابی خصلتدر اما یوز ییللق اولویه نافه اغلاماق بی معنیدر لکن البته هر دیار خلقنگ
 بر کونه آیین قدیم لری واردر حتی ینه کئندولری نقل ایدرکم بر آدم کندی خاتونیه
 جماع ایدرکن بر نامناسب محله حریر ایدر «جام خاتون یارین بازار کونیدر» دینجه

[۱] دوغروسی نقطه لی (ز) و نقطه سز (ح) ایله (زخیر) درکه قاموس ترجمه سنده (ایچ

آغریسی) دیبه تفسیر ایدلشدر (م) [۲] ک: اغیر [۳] ک: قوربولش . س ، ط : قوریلش

[۴] بوکله خلق آره سنده بویه سوبنور فقط دوغروسی (سب) در (م) [۵] دوغروسی (صاغوب)

اولیلدرکه مصدری . صاغو صاغقی) در (م) [۶] ک: قوموستورا

(بی مدح دیر اہبان بطریقان) کفرہ محلاتری ایجرہ اوچ عدد مفید و مختصر کنیسہ لری وارد ر بوار کری صحرا سندن جریان ایدن نہر دراغوپولہ قبلہ طرفندہ کی صحرائک اوتہ اوجندن قریہ ضودرہ ہو [۱] دن چیقوب ارگری صحرا سندن جانب یلدزہ کیدوب آندن نہر یکجہ یہ مخلوط اولوب دہ دان قلعہ سی مقابلندہ همان اول محلہ سہل کیدوب نہر ویویہ [۲] مخلوط اولوب اوچ نہر براولوب شمال جانبہ جریان ایدہ رک اولونہ کورفزی نہ قریب نہر قوروچایہ منصب اولوب ینہ اول محلہ اولونہ کورفزی دریا سنہ قریشرو السلام (در بیان زیارتکاہ ارگری قصری [۳]) اولا شہر ایجرہ تکیہ جامعی حرمندہ زیارت برقی افندی و پوپو بابا سلطان و بابا حسن دہدہ سلطان و ینہ تکیہ جامعندہ علی دوست دہدہ مشہور کبار اولیاء اللہ بونلردر (مناقب الشیخ علی دوست دہدہ) بو علی دوست دہدہ مرحوم اولدقدہ جملہ ارگری قصری خلقی بو علی دوست دہدہ طاعوندن اولدی دیو داغلرہ و غیرہ قرالرہ فرار ایدرلر عزیز مرحومک جسد پاکلری قرق کون قرق کیجہ صو معہ سندنہ قالب بعدہ قرالردن نیجہ آدملر شہرہ کلوب جرأت ایدوب صو معہ سی قوسن آچوب کورسہ لرکم نعلشہ علی دہدہ حجرہ ایجرہ قبلہ یہ متوجہ اولوب وجود شریفی ہنوز ترو تازہ واسی اولوب یطر [۴] جملہ اہالی ولایت عالم حیرتدہ قالب عزیز مزقومک [۵] صاحب الخیراتلر تہمیز و تکفینن آمادہ ایدوب تشوی اوستندہ غسل ایدرلر کن عزیزک صدر منورندہ برقرمزی ات پارہ سندن قدرت قلمیہ (علی دوست) لفظی یازلمش جملہ خلق حیرتدہ قالب توحید و تذکیرانیہ غسل ایدوب بو تکیہ جامعی حرمندہ دفن ایدرلر حالا زیارتکاہ خاص و عامدر قدس سرہ (در مسیرہ غریبہ و عجیبہ) حالا بو ارگری قصری [۶] شہرندہ بر آدم طاعوندن دکل انجاق برسور یجہ چبان چیقارسہ طاعوندر دیو جملہ خلق اول آدمدن نفرت ایدوب اول آدم آرتق بریرہ و اراماز اکہ یقین اولان قومشولری جملہ فرار ایدرلر مکر غیرہ خستہ لک اولسہ اول آدمک یانہ واروب حالن خاطر ن صورارلر و طاعونلی اوہ براییک یلہدق [۷] کر مزلر اکر کر لرلرسہ اول اوی سر کہ ایلہ ییقیوب کونا کون بخورلر توتسی ویروب نیجہ یلری منہدم ایدوب تعمیر و ترمیم ایدوب بیاض کرج ایلہ ہر حجرہ لری

[۱] ک : صاودرہ ہو [۲] ک : ریویہ [۳] ک : قصر [۴] ک : دورر [۵] ک : مرحومک

[۶] ک : قصر [۷] ک : ییلہدک

مدفوندر حتی بوحقیرک برتازه رسیده غلامی مرحوم اولوب کندم غسل ایدوب بوحرمدہ دفن ایتدم حتی جمله ارناوود خلقی سن میت یبقادک دیوحقیردن نفرت آدیلمر «پیره واللهی طاعونلی دکل ایدی اسهالدن مرحوم اولدی» دیو نیجه بیک یمین مغلظه لر ایدوب کوچیه خلقه اعتماد آتدردم اندن یکی چارسوده می پاشا جامعی ایچنه انجاق یوز آدم صغار بر تنک یرده بر کوچک نوبنا بر جامع رعنادرکم بر کارکیر مصنع مناره موزونی وار اما یرآن جماعتدن خالی دکلدرد ارناوودستانک بو محلی غایت مصیلردر اندن بالور جامعی خوش ینای رعنادر اندن وطوس [۱] جامعی واسع بنای عتیقدر مشهور جوامعلر بومذ کورلردر (درمساجد های مؤمنان) جمله یدی عدد محله زاویه لری واردر اولا زرمی [۲] افندی زاویه سی ووطوس زاویه سی و می بک بقعه سی والای بک اینه سی بونلر مشهور مساجدلردر (درعلم دارالحدیث عالمان) جمله اوچ عدد دارالتدریس عالمان واردر اولا بایزید خان مدرسه سی و می پاشا مدرسه سی (در مکتب جکر گوشه پسران) جمله بش عدد دارالتعلیم صبیان ابجدخوان واردر اولا قلعه ده بایزید خان جامعی دبنده بیوک مکتب بوپالور مکتبی وچارسو مکتبی وار ... (درذکر خانقاه ارباب طریق درویشان) جمله اوچ عدد تکیه اهل توحید فقیران ذیشاندر جمله آمد کور تکیه جامعی خانقاهی مشهوردر شیخی عبدالله افندی صلحای امتدن بیوک آدمدر ... (درعدد اسواق سلطانی اصنافان) جمله ایکویز عدد دکا کین زیبالردر اما یکی چارسو باشقه نوبنا سکسن عدد دکانلر انشا اولنوب ایکی قاندر و ایکی باشنده ایکی متین قبولی چارشوی حسندرکم شهرک کویا یزازستانیدر (درچشمه سار تشنه کان) جمله بش عدد آب حیات چشمه جان پرورلری وار (درعلامت مهمان سرای تجاران) جمله بش عدد خان سودا کرانلر وار اما جمله آ می پاشاخانی متیندر (درهوای خوب جاودان) بو شهرک کرچه هواسی لطیف اولدوغندن خلقی تن درست زنده اولوب محبوب و محبوبه سی ممدو حدر اما صوبی شهرینه کوره آزدرد تاشنی صحرا ده جریان ایدن باغلا ایچره نهر دراغوبوله صوبینه محتاجلردر اندن آتله و اشکلره دائماً صو طاشلرلر الحاصل بو شهره بش چشمه غایت آزدرد (درمدح حمام راحت جان) انجق بر حمامی شدت شتاده اشلر ماه تموزده مسدود دورر بر حمام دخی دائماً معطلدر اما او حماملری چوقدر کاهیجه آنلره اهل بلده ده کروب غسل ایدرلر

[۱] ب : وطوشی . ک : طوس [۲] ک . ط : بزى [اشاغی به نظراً (برقی) اولسی ده

مکتندر (م)

دیوارلری بر کونه بیاض سنک خارادن مبنی در کم گویا جمیع طاشلری انکرو [۱] کرچی کبی بر قلیدن [۲] استاد فرهاد کسوب دیوار هموار آتمش لر اما جمله بای و کدانک دیوارلری نویلدر بر دیارده بویله چار گوشه کسلمش طاشلر یوقدر [۳] الا اناطولیده تیره و مغنیسا شهر لر نده بوقطعه ده دیوار طاشلری واردر (در عدد اسماء محلات ار کری) سکنز عدد واروش محلات لر یدر اولا پالو [۴] محله سی و و طوش [۵] محله سی فالات [۶] محله سی حاجی بک محله سی جملدن بیوکدر و دوندار محله سی بالاده می بک محله سی بونلر غایت معموردر (در عدد وصف سرای اغوات) مذکور سکنز عدد محله لر ایچره ایکی بیک عدد قیاغان طاشی اورتولی اولردر جملدن می پاشا سرای مکلف نوبناسرای رعنادر و اوغلی عثمان بک سرایی والای بک سرایی وزائم [۷] بکو سرایی دخی نیجه سرایلر واردر (در تعداد جوامع های مسلمان) جمله سکنز محرابدر یوقارو قلعه ده بایزید ولی جامعنک بر عملی ستون اوزره جلی خط ایله تحریر آتمشکم « بوشهردن قندیه غزاسنده یدییوز عدد خاندان صاحب لری شهید اولوب خانه لری مسدود قالمشدر و یدی بیک عدد صومان [۸] بوشهردن قندیه ده شهد شهادت جامن نوش آتمش لردر » دیو تحریر آتمش حقا که بوشهرده چوق خاندان لر مسدود قالمشدر و اهل لر ن خدام لری آلمشدر و نماز کاهک صاعنده بریاچن قیا اوزره بر بورون اوچنده جهان نما خطر [۹] اناجامی کار کیر مناره لی جامع عبرت نمادر و آشفیده حمام دبنده حاجی مراد جامی طاش نردبان ایله چیقنر بر سرآمد کار کیر مناره مصنعلی و بر آب حیات چشمه لی و جامع ایچنک منقش طوانی غایت نقش بوقلمون عبرت نمون جامع کلکوندر و تکیه جامی جماعت کثیره یه مالکدر اما مناره سی یوقدر و جامعه آلتی قدمه طاش نردبان ایله عروج اولنور بر کار قدیم بابایانه معبد کاهدر بو جامعک حرمنده کونا کون درخت منتهائز ایله آراسته اولوب اصلا کونش تاثیر آتیوب بر آب حیات چاه ماسی وار غایت لذیذ آب حیاتدر و حرمنک اطرافنده خلوتی طریق تکیه سی حجره لری وار و حرمنک بر جانبنده نیجه بیک کبار اولیا الله اعیان کبار لر

[۱] ب ، س : انکرو . ک : انکوری [۲] س ، ک : بر قلیدن | (قالب) کله سی بزم طرفرده خلق ارسنده (قلیپ) دیبه سوبنور یعی و اوزونجه دائما بر چشید یا خود فریق آز اولان متعدد پارچه لردن هر بریسه دینلور (م) [۳] ک : چار گوشه کسلمش طاشلردن مبنی دیوار هموار لر یوقدر [۴] ب ، س ، ک : بالور [۵] ب ، س : و و طوش [۶] ب ، س ، ک : محلات [۷] ب ، س : زاعم . ک : زعیم [۸] ک : خدامان ، ب : خدامان [۹] س ، ک : خضر

جامعدر کم طولی سکسن ایقدر عرضی قرق ایاق انلیدر ایچنده دوردعدد عملی ستونلری اوزره چآمه تخمه بنالی سطو حدر اما طوانی غایت مصنع و منقشدر بو قلعه اوجه برابر قیا اوزره اولماق ایله صوبی جامعک منارهسی دبنده یول آشری بر صارنج عظیمی وار جمله قلعه ایچنده کی اولرک خلقی اول آب رحمتدن جریان ایدوب جمع اولان آب نابدن نوش ایدوب دفع عطشان ایدرلردریا مثال بر صارنج عظیمدر بوندن ماعدا البتده هر خاندانلرده برر صو صارنجلری مقرردر بو قلعه نك ایکی یردن متین وقوی دمر قبولری وار اما اوچر قات قبولدر بر قپوسی شرق طرفنه ناظردر کم اوچ قات قبولدر کم بو قپویه طاش نردبانلر ایله چقلدیغندن اتلی ادملر کوجه کروب چقارلر اوچنجی ایچ قات قبولک طشره سنده جهان نما بر لونجه کوشکی وار کم جمیع شهرک یاران ظریفان اعیان و کباری آنده اوتوروب صحرا رده کی حدیقه روضه باغ جنائی تفرج ایدرلر بو قپودن دخی غرب طرفنه نمازگاه قپوسی وار بودخی اوچ قات حدید جدید قبولدر بو طرفده نمازگاه میدانله قلعه مابینده یوز آدم طولی ویکرمی آدم عرضی بر الحاق قلعه خندق وار بو قلعه نك ماعدا اوچ طرف جانبلری چاه غیا مثال اولمق ایله اصلا خندقلری یوقدر جمله قیاغان اورتولی ایکیوز عدد خانه دانلری قلعه بدنلری اوزره بنا اولنوب مقصوره لر و شاهنشینلری قلعه نك یمین ویسارنده کی چاه جحیمده بنا اولنان واروشه و صحرای لاله زاره ناظر اولردر (درستایش واروش ارکری قصری) بو قلعه نك مشرقه ناظر قپوسی اوکندن یوقوش اشنی کیدوب بر محله کفره محله سی وار کوچوک واروش دیرلر جمله ایکیوز عدد واسع دارمنحو سلردر و قلعه نك شمالنده قلعه قیالری التده اسکی چارسویه قلعه چارسوسی دیرلر جمله قرق عدد دکانچقاردر ایکی باشنده بزازستان مثال اغاج قبولری واردر هر کیجه پاسبان نکهبانلری بو قبولری سد ایدرلر لکن بو قبولر قپاندقدن صکره اشنی واروشدن قلعه یه یول اشلمز اولور انجاق نمازگاه قپوسندن اشلیوب قلعه یه کیروب چقارلر اما دخی اشنی بیوک واروشده می بک چارسوسی نوبنا بر چارشودر کم بو محله کی واروشه می بک واروشی دیرلر جمله یوزاللی عدد قیاغان اورتولی نوبنای مصنع باغلی و باغچه لی واروش رعنا اولردر و مکلف سرایلدر و محکمه شرع رسول مبین دخی بونده اولوب اول دخی می بکک خیراتیدر (بیوک واروش عتیق) قلعه نك جانب اربعه سنده سسکز عدد دره و دپه لر اوزره مالامال قات اندرقات فوقانی کار کیر بنالی جمله قیاغان طاش اورتولی باغلی و باغچه لی و هر خاندانده قهلی بیوت معمور و مزیندر کم بو خاندانلرک جمله حولیلرینسک

مشبك بوستانلىرى و باغچه جقلىرى وار و بر كوچوك منارلى و كره مت اورتولى جامى وار
چارسوى بازارى و خان و حمامى يوقدر جمله ار كرى قلعه سنه محتاجلردر اندن نهر يكيجه
كنارنجه شرق جانبه التى ساعت [۱] كيدوب ار كرى او كندن اقان نهر ديراغوپوله نهر
يكيجه [۲] مخلوط اولور اول محله حقير واروب اندن كرو جنوب طرفه اوچ ساعت
آبادانیده كيدوب

قرية تربوك و دخى قرية لات اووا [۳] اندن قرية قاقوص

بونلر جمله دلويته بكي [۴] موبك چفتلكلر يدر بونلر اوكلرندن تماشيا ايدهرك
كجوب اندن ار كرى باغلى ايچندن عبور ايدوب نيجه باغلرده ذوق و صفالر ايدهرك
در تسجيلات صورت سوراوستوار يعنى ستايش قلعه ر كرى قصرى نامدار

. . . لسان اورومده . . . قلعه دمكدر ابتدا بانيسى روم قرالريندن فيلقوس اوغلى
بناسيدر بعده نيجه دولدن دوله انتقال ايدوب آخركار سنه . . . تاريخنده بالذات سلطان
بايزيد ولى ارناوود عشقيلارى لندن فتح آتمشدر اما نيجه يرلينك بنارى و نديك كافرلى
عماريدر زيرا صانمارقو تصويرلى واردركم و نهديك علامتيدر سليمان خان تجريرى اوزره
حالا دلويته پاشاسنك خاصى ويوه دالغيدر ويوز سكسن اچمه شريف قضا در ناحيه سى . . .
عدد قرالدر شيخ الاسلامى و نقيب الاشرافى و سپاه كتخدا يرى و يكيچرى سردارى
و محتسب اغاسى و باجدارى و شهر كتخداسى و خراج اغاسى و معمار اغاسى و شهر صو
باشيسى و قلعه دزدارى و ايكيز عدد قلعه نفراتلى واردر قلعه سى بالقى صرطى كبي بر صرط
قبالى پشتة على اوزره شدادى كار كير طاش بنا بر قلعه قديمدر دائراً مادار جرمى بيك
دورد يوز عدد [۵] آدمدر و شرقدن غربه طولايجه واقع بر قلعه بي همتادر كم طولى التيوز
عدد كرمه خطوه در عرضى يوز آدم انسر قلعه در كويا همان قدرغه كبي بر اوزون وانسر
سور عتيق استواردر و قلعه ايچى شرقدن غربه انجاق بر اولو شاهراه صوقا قدر و يولك
ايكى طرفنده جمله ايكيز قدر سراپا قياغان اورتولى فوقانى كار كير بناى مصنع اولر واردر
و بونده بايزيد ولى خان جامى كار قديم منارلى قياغان طاشى اورتولى روحاينتى بر بيوك

[۱] ب ، س ، ك : ايكى ساعت [۲] ك : يكيجه يه [۳] ب : لاووا [۴] ك : مى [۵] ب :

بيك يوز عدد

بنادر شرق ايله غەرب ماينتنه ناظر، بر قپوسى واراينجنده دزدار اوى وار غىرى شى يوقدر دزدارى وجمله يوز اللى نقراتلرى صيده اسكلهسى امينندن علوفه لرن آلرلر و بوقولار ك خانه لرى قلعه دن ايكي بيك ادم اشغى نهر يكيجه و نهر فرنكس [۱] ايكيسى بر برينه مخلوط اولدوغى يردە (در بيان واروش ژولار) [۲] جمله ايكيوز عدد صمان [۳] اورتولى فقير اولريدر و بونهرلك ايكيسى دخى فرنكيس [۴] كويلرندن كلوب بوقله ايله واروش مايننده عبور ايدوب وايكي ساعت شرقه كيدوب قلعه قارديك [۵] قىرىندن كچوب ار كرى قلعهسى صحرا سندن جريان ايدوب ار كرى نهرينه مخلوط اولور و بو ژولار قلعهسى قولينك چوغى قوربكس داغلك ارناوود كفره ليدر بعده كوچوك محمد پاشا كافرە قلعه قولى اولماق ممنوعدر ديو جمله كفره قوللرن اسلام ايله مشرف ايتدى بو واروشده [۶] بر جامى وار يوقارو قلعه ده دخى بر ويران جامى وار بوشهرده اصلا چارشو بازار و خان و حمام و تكيه و مكاتب يوقدر اما جالجا باغلى و اردر اندن اولونيه بكنك اوغلى عثمان پاشايى بولوب مانیه سفرينه اتلرى مامور ايدوب امر پادشاهلر ديوانده قراءت اولنوب جمله سمعاً و طاعة ديووب حمله لواسى عسكريله مانیه محافظه سنه كتمكه جد و اهتمام ايدوب حقيره برآت و بر كوله و اوچيوز غروش احسان ايتدى اندن شرقه نهر يكيجه كنار نجه ... ساعت چنزار يرلى و معمور آبادان كويلرى عبور ايدوب

اوصاف هيئت قلعه رعنا قارديك

لسان ارناوودجه بوقلعه يه ... ديرلر سنه تاريخنده بودخى بايزيدولى عصر نده سردار كدك احمد پاشا فتح ايله مشدر بودخى دلونيه سنجاغى خا كنده [۷] وار كرى قضاسى حكمنده [۸] بر سورى دبهجك اوزره شكل مدور بر طاش بنا كوچوك سور استوار جكدر اما جرمى معلوم دكلدر عد اتمدم انجاق دزدارى و يوز عدد نقراتلرى وظيفه معنيه لرن صيده اسكلهسى امينندن آلرلر غايت بهادر و شجاع و فتا ارناوود يكتلرى واردر (در تعريف واروش قارديك) قلعه نك اشغى سنده نهر يكيجه كنارنده يوز اللى عدد كرده متلى و بعضيلرى قياغان و صمان چوپى اورتولى فقرا اولرى وار

[۱] ك : قوربلش . س : فرنكس [۲] ب ، س ، ك : ژولاد [۳] س ، ك : صمان
چوپى [۴] ب : قوربلش . ك : قوربلش . س : فرنكس [۵] ك : قارديك - ب : قارديك .
ط : قارديك [۶] (بوراوشك) اوليدر (م) [۷] ك : حكمنده [۸] ك : خا كنده

بونلره قره‌دکتر ساحلنده یوردلور و یروب عبزه آبازه داغلر نده قالب لسان آخریپدا ایدوب عبازه (۱) اولورلا زقه طرابوزن سمتده توطن ایدوب بشقه صحو (۲) لسانی پیدا ایدوب قوم لازا اولور لر مکرال نام اوغلی کونیه قلعه‌سی دبنده جریان ایدن نهر جروغ کنار لر نده تا باطوم سنجاغی خاکارنده توطن ایدوب مکرل قومی اولور لر اما بومذ کور جبل الهمه حضرت عمر خوفدن بریده قرار داده اولمایوب آخر کار کیمیل ایله اشپانیه قرالنه واروب التجا اتدو کده بز قوم قریشی لر ز دیدکده بونلره ارض خالیه اولان ذکری سبقت ایدن دلوینه داغلینی وروب انده تناسل بولهراق اول اولو صارپ داغلی عمار ایدوب باشقه لسان پیدا ایدوب کوز چیقار ماق ایچون بونلره ارناوود دیدیلر [۳] لکن بونلر قوم قریشدن اولدقلر ایچون حالسا کن اولدوغی داغله قوریه کش [۴] یعنی قریش داغلی دیر لر بی امان قومدر بونلر دائما وندیکه کونده برر آلتونه خدمت ایدوب قنیده بزمله جنک ایدن جمله بونلر ایدی ینه بویله ایکن مسلمانز دیر لر امیر ار و توانا و شجیع و بهادر فتالردر ایشته ارناوود قوم عنودک اصل و فرغلی بویله اولمشدر اما صکره جبل الهمه البضان شهرنده اسلام ایله مرحوم اولمشدر بوقوم عربک احوالری علی التفصیل تورایخ محمد مسطور [۵] و بقریش طائفه‌سی حقا که عرب چهر دلیدر جمله سلاحلرندن غیری اوقلری و یایلری دخی واردر (ازین جانب) غلطه قلعه‌سندن یرار رفیقلر آوبیدی ساعت شماله سنکستان یوللر و چمنزار بللر ایله کیدوب

درتقیلات اشکال قلعه زیبا ژولاد

لسان ازناوودجه ژولاد ... دمکدر ماتقدم اشپانیه قرالی بناسی اولوب بعده برحیله و مکر ایله بوندو قانی وندیکی الینه کیروب بعده سنه ... تاریخنده بایزیدولی عصرنده بونی دخی کدک احمد پاشا فتح ایدوب حالاسلیان خان تحریری اوزره دلویته سنجاغی حکمنده و و بووالقدر قلعه‌سی اوج آسمانه برابر قهقها وار بر قلعه بالادر کم روم النده اویله بر قلعه بی همتا یوقدر مکر موره جزیره‌سنده کوردوس قلعه‌سی اوله یاخود بنفشه قلعه‌سی اوله اما بنوک جرمی دائراً مادار درت یوز آدمدر و غایت متین شدادی طاش

(۱) ک : آبازه (۲) ک : جیجو . پ نسخته‌سی ده بویله فقط نقطه‌سزدر [۳] ک : کوز چیقاردمیوب عار ایدوب فراز و ترک دیار اتدیکیچون بوقومه عارنا بود دیدیلر [۴] ک : قورته‌لش . ط : قوریه کش . پ : قورته‌کس [۳] ک : تورایخ تحفه‌ده مسطوردر

دربيان فصل ابتداء حسب ونسب قوم عرب نابود

بونلر اول قومدر كم مكه مكرمه سا كنلرندن قوم قريش قبائل عربى ايدى حكمت خدا بونلرك جبل الهمه نام بر شيوخ العربانيكه اويماق صاحبي بر قوم كبار كبار عرب ايدى خطأ بر عرب بكينك كوزن بو جبل الهمه چيقارر كوزى چيقان بك دخى حضرت عمر حضر تليرك حضورينه كلوب سورة [۱] (وكتبناعليهم فيها ان النفس بالنفس والعين بالعين) نص قاطبي اوزره جبل الهمه نك شرعيه كوزن چيقارمغنى طلب آتد كده حضرت عمر كتاب الله قولنجه جبل الهمه نك كوزن چيقارمغه حكم ايدنجه هان اول كيجه جبل الهمه كوزى چيقماسنك خوفندن اوچ بيك آدم قيله سن آلوب دوغرى انطاقيده (۲) حرفل (۳) قراله كلوب دخيل دوشد كده اول دخى جبل الهميه جليه داغلر ن وروب آتده جبل الهمه ساكن اولوب جليه داغلى اندن غلط مشهوردر بو جبل الهمه نك بر قرداشى كيسويه سلمه (۴) چوللر نده ساكن اولوب كيس عربى اندن قالمشدر بعده هلاكو آل عباسياندن المستنصر باللهي شهيد ايدوب بغدادى خراب آتد كدنصكره كيس عربانن سوروب هيات صحراسى فرالرنده ميشه يستان لر ايجره اسكان آتديروب چرا كس عربى تناسل بولهراق بر لسان آخر پيدا ايدوب چرا كس يعنى چرا كس قومى اولديلر انكي چون قوم چرا كزك اصللرى قوم قريش دن كيس عربى اولوب اندن چرا كس اولديلر بعده بو جبل الهمه نك بر اويماغى دخى مكه دن فرار ايدوب غزه ده حضرت رسولك عمسى عرب (۵) الهاشمك ياننده كلوب قوم هاشمى اولورلر بعده حضرت عمر جبل الهمه نك خرقيل قرال ياننه فرار ايدوب مرتد اولدوغن استماع آتد كده عمر ابن عبدالعزيزى و خالد بن وليدى و اسود بن مقدادى (۶) قرق بيك عساكر اسلامه بونلرى سردار ايدوب جنك عظيم آتد كلرنده جبل الهمه جليده بنا آتدوكى قلعه ده قرار ايدميوپ قرارى فزاره ميدل اولوب جمله توابعاتلر يله آق دكز جزيره لرينه فرار ايدلر اوچ نفر اولادلر ندى عبنه و لازقه و مكرال نام اولادلرى ايام موافق ايله ما كيدونيه يعنى اسلامبولده غلظه ده ساكن جنوز قرالنه كلوب اولدخى

(۱) بو نظم جليل سورة مائده ده در (م) (۲) (انطاقيه ده) يازلسى مناسيدر (م) (۳) ك: خرقيل (۴) س: بر قرداشى كيسو عنده سلمه (۵) ك: غزه (۶) دوغروسى (مقداد بن الاسود) اوليدر (م)

ونه دك كورفزی اطهسی رآنا [۱] كورینور ... * و بو شهرك جمله یاران صفالریله [۲] و داغلسوب غرب طرفه كیدوب یدی ساعتده داغلی و طاشلی یوللر اوزره معمور و آبادان قرالز كچوب

اوصاف قلعه غلطه

ماقدم و نه دك النده ایکن سنه ... تاریخنده سلطان بایزید ولی عصر نده سردار معظم كدك احمد پاشا فتحیدر دلوینه بكنك خاصیدر كم و و یوه داسی حاكمدر اما شمعی بكنی بونده بولوب مانیه ولایتی سرداری علی پاشادن كتر دیکم مکتوبری و امر پادشاهیله قراءت اتدیروب مفهومی معلوملری اولنجه فرمان پادشاهك دیوب مانیه محافظه سنه كتمكه جمله سنجانغی لشکر یله آماده اولوب فقیره اوچوز غروش و برآت ویش دونلق چوقه و قوماشلر و خداملریه یوز غروش و برر چوقه و یروب شهرك تماشاسنه مقید اولدق به قلعه حور بلس [۳] قضاسی بنا سیدر [۴] قلعه سی كوه وور كس [۵] دامنده بردوز یرده شكل مخمس بر شدادی كوچك طاش بنا قلعه جكدر دائراً مادار جرمی آلتیوز آدمدر ایچنده انجاق یدی عدد اولری وار و بر مسجدی وار و بر غلال انباری وار غیر ی چارسوی بازار یوقدر اما چانب شرقه ناظر ردمر قپوسی وار لکن قلعه ا كسه سنده کی بر سوری حواله داغی وار دزداری و یوز عدد نفراتلری وظیفه معینلرن صیدا [۶] اسكاه سی امیندن آلرلر و بوقلعه دبندن جریان ایدن ... دره سی مر كس [۷] ولایتی داغلی ایچندن كلوب مذکور حواله داغك اتكندن دولاشوب اندن بو غلطه قلعه سنك غرب طرفه كیدوب لب دریا ایله تا دلوینه قربنده دریا په كرر بعده بوقلعه دن قالقوب غرب طرفه لب دریا ایله تا اولونیه كورفزینه وارنجه بر آدمه راست كلیوب یولچیدن بر آدم و بر آدمی زاد كچمك محالدر زیرا صارپ داغلر و بی امان بللر و سنكستان یوللر جمله قومی عاصیلر اولوب جمله یتیمس پاره قرالدر كم جمله یكرمی بیک عدد قتل [۸] توفنك انداز ارن اوودلری اللهم عافنا مسلمانز دلر اما اصلا دین دیانت حشر نشر ندر بلزلر ...

(۱) ك: آشكارا [متنه كوره (رعنا) اولسیمكنندر (م)] (۲) ك: یاران باصفالریله (۳) ك: جور بلس . ب: قورتلش [بو كله نسخه لده و حتی بر نسخه ده دورلو دورلو یازلمشدر هانكیسنك دوغری اولدیغنی، برده جغرافیا كتابلرنده کی (قورولش) یاخود (قروه لش) ایله نه درجه یه قدر مناسبتی بولنوب بولمندیغنی كسیدر مدم (م)] (۴) یا قیشماپور دوغروسی (نیابتیدر) اولقمكنندر (م) (۵) ب: قورتلش. ك: حور بلس (۶) ب: صیه دا (۷) ك: حور بلس (۸) ك: قتل

واروش جمله یوز عدد کیره متلی خانه لردر اما بردوز واسع یرده وقع اولماغیله هر اولری بر لرندن بر اوق منزللری اوزا قدر بر خانه عشقیدر کم [۱] حایدودلر باصسه غیری اولرک آدملری خبردار اولماز اول اجلدن هر بر خانه دانلرک بردانه دمر قبولی قله عظیملری واردر و جمله دیوارلری غایت متانت اوزره بنا اولمشدر و جمله واروشی... عدد محلاتلردر و جمله... عدد محرابلردر جمله اچارسو ایچنده... جامعی... و جامعی... و جامعی... ماعدا جمله... عدد محله مساجدلیدر اولا لاقه محله‌سی مسجدی و کین الکیسی مسجدی و طبه‌خانه محله‌سی مسجدی بونلر مشهور اینهلردر و جمله اوچ عدد مدرسه صوخته کانلردر اما عشقیایکت صوخته لری اولور اندن جمله اوچ عدد معلم خانه صیان ابجد خواندر و جمله اوچ عدد تکیه اهل توحید فقیراندر و جمله بر عدد حامدر و جمله اوچ عدد خانلردر اما جمله امو [۲] پاشا خانی مکلفدر و جمله اون عدد چشمه سارلری واردر و بوشهر دریاه... ساعت یر بیعدر [۳] آب و هواسی و بناسی غایت لطیفدر و لاقه محله‌سی بر چقور یرده واقع اولمشدر اما غایت معموردر و اندن اشغی کیدوب کین الکیسی [۴] محله‌سی صافی باغ و بانچه‌در و محکمه‌سی دخی غایت هوادار یرده‌در و ممو پاشا سرایی و اولادلرینک خاندانلری و کتخداسنک سرایی غایت معموردر و لیمون و تورنجی و انجیری و زیتونی و ناری و سروی آغاجلری یی حسابدر کم شهرک داغ و باغلرن زین اتمشدر و خلقی جمله ارناوودجه تکلم ایدوب اصلا روجه بزلر غایت شجیع و بهادر قومی واردر اما طاعوندن غایت خوف ایدوب خسته لرن اولرده براغوب داغله چقارلر طاعونی یوق ایسه‌ده اول آدم آجلقدن زارونزار [۵] البته اولوب ششوب قالر کچکشلری جمله بشرط السلامه‌در اکثریا کار و کسبلری زیتون و زیتون یاغی چقاروب و لایت ولایت کتوروب فروخت ایدوب کار ایدرلر (رنک رویلری) جمله بای و کدای صغیر و کبیر و پیر و جوانک یوزلری حمرت اوزره‌در زیرا جمله اهل طرب و عیش و عشرته مائل برالای غازیان مجاهدانلردر اما تازه یکتلیله صوفیه علمالری غایت عشقیالردر حتی صوخته و اتلرینک باشلرنده بر کونه پریشانی سرچه یووالی صارقلری وارکم کورن آدملر کولمدن حیران اولورلر و ممدوحات ما کولات مشروباتلرندن بیاض ارناوود سمدی و بیاض پوغاچاسی و باده لاله حمراسی ممدو حدر و بوشهرک غرب طرفنده کی یوکسک دلوینه داغندن مذکور

[۱] (دینلین) یاخود (دیرلر) اولمیدر (م) [۲] ک: می [۳] س، ک: یقیندر [۴]

ک: کین الکیسی [۵] ک: زار و یزار

بر بدنام کونلرنده بر طوب شادمانلری اتدیکم زمین و آسمان دردر دتره یوب اوچنجی کون بو حقیری بر قابغه قیوب تا بزمه جنرال وداعلشوب ینه قرشو دالیان قلعه سینه کلوب آندن رفیقلر آلوب اون ساعتده کامل شماله کیدوب بعض طاشلق و بعض صحرالرده مزین قرالراچره عبور ایدوب

در تقریرات اشکال قلعہ دلوینه

لسان ارناوودجه ... دمکدر ابتدا بانسی اسپانیه در بعده بوندوقانی ونیدیک برشیطنت ایله استیلا ایدوب سنه ... تاریخنده سلطان یازیدولی ونیدیک الندن فتح ایدوب ینه کفار استیلا اتدو کده سنه ... تاریخنده سلطان سلیمان خان کورفر غزاسنه کلدکده ارناوودا اصل ایاس پاشا دلوینه قلعه سی اوزره سپهسالار معظم تعیین اولنوب بدست وزیر اعظم ایاس پاشا دلوینه قلعه سی فتح اولنوب پای تخت میر دلوینه اولدی حالاینه روم ایلی ایالتنده باشقه سنجاقدر بکینک خاصی طرف پادشاهیدن ۱۵۷۱۳۲ اچقه در وزعامتلی ۲۴ عدددر وارباب تیماری ۱۵۵ در الای بکیسی و چری باشیسی وار حین غزاده قانون اوزره بو لوانک عسکری جبه لولریله و بکینک جندیله جمله ایکی بیک اکیوز عسکر اولور یوز سکسن اچقه پایه سیله قضای آسماندر و ناحیه سی جمله ... عدد قرالردر جمله سنجاعنده ... عدد قرالردر اولاقضای ... قضای ... قضای ... قضای ... قضای ... بونلر مشهوردر شیخ الاسلامی و نقیب الاشرافی و سپاه کتخدایری و یکچجری سرداری و قلعه دزداری ... و قلعه نفراتلری و شهرک صوباشیسی و باجداری شهر کتخداسی محتسب اغاسی خراج اغاسی واردر قلعه سی برسوری قیانک تازروء اعلاسنده شکل خمس برشدادی سنک بنا بر قلعہ رعنا ی مصنع در کم لانظیر قیلندندر اما کوچکدر دأراً مادار جرمی التیوز آدمدر اصلا بر طرفنده خندق یوقدر و جانب شرقه بر دمر قیوسی وار درون قلعه ده اوچ عدد کره متلی خانه جکلری وار بری دزدار و بری کتخدا و بری امام خانه سی اولوب بر مسجدی و بر غلال انباری و بر جبه خانه مخزنی و بر صوصارنجی وار بونلردن غیری چارسوی بازار و خان و حمام و جامع یوقدر کم غایت کوچک قلعه جکدر و قلعه دن چیقارکن صاغ طرفنده حنکار جامی کره متلی و کارگیر مناره لی چارکوشه بر مفید و مختصر بنالی جامعدر و جامع دبنده بر اوچوروم یرده چارسوسی غایت داراجق یرده مهملات صوقاقلی جمله سکسن عدد دکانلردر اما بزازستانی یوقدر (در وصف و اروش دلوینه) قلعه نک شرق طرفنده یوقوش اشنی بو

اوصاف جزیره قلعه کورفز [۱]

کورفز دخی دیرلر اول و آخر ونه دک قرالرینک بر جای امان پای تختکاهی کبی بر قلعه سدسیددر اما سنه ۹۴۳ تاریخنده سلطان سلیمان خان الندن غزال قور تولورکبی بوقلعه خلاص اولدن برو اوله متین و مستحکم بر قلعه استوار آتمشدرکم واقعه سننده کورنلرک دوداقلری اوچوقلر اول زماندن برو ونه دک کفاری انکروس قرالینه دعا ایدرلرکم اکر انکروس قرالی فریدیناند بودینه صارلمسه بوقلعه المزدن عثمانلی آردی هله الحمدلله انکروس قرالینک عصبانی سببیه سلیمان اغر اندوب [۲] بوقلعه بر اغوب کتدی دیوحد ایدرلر اما بو کورفز جزیره سی روم ایلی طرفنده دلویسه خاکنده صیدا [۳] و دالیان قلعه سی مقابلنده ونه دک کورفزی دریاسی ایچره روم ایلی قیسنه ایکی میل قریب شرقدن عربه طولانی واقع اولوب کامل طقسان میل احاطه ایدر بر معمور و مزین جزیره بی مثالدر بز قایقندن چیقوب جنرالنه بلوشوب بزمله وافر مصاحبتلر ایتدی زیرا قندیه جنرالی ایکن بعدالفتح قندیه قوم قیو لیماننده هر بار سراینه واروب آشنالق کسب آتمش دک شمدی ینه بو کورفزده جنرال ضال بولوب [۴] بزه بر مسیره کاه قناق و یروب قلعه بر قاچ کون سیر و تماشالر ایتدک اولالیمانی ایکیدر بری قلعه نک صاغنده وبری صولنده اولوب ایکسی دخی سکزر روز کاردن امیندرلر وهر برینه بشر یوز یاره کیلر و پارچه قالیونلر [۵] صغار وقلعه سی بر یالچن قیا اوزره کورفز دریاسنه واق دکنزه ناظر ایکی قات سد اسکندر مثال اون بر عدد طابیه لی قهقهها وار قلعه درکم اندرون و بیرونی حالا نیجه بیک کونه حیل و شیطنتلر ایله آراسته و بدی یوز بال یمز طوپلر ایله پیراسته اولمش بر قلعه سد یا جوجدر و حالا نیجه بیک کفار رعایالری اوشوب نیجه کونه متانتلی و شیطنتلی بنالر احداث ایدوب دخی زیاده عماراتمه درلر حالا ونیدک کافر لرینک کلید البحری بوقلعه زیبادرکم بیک میل طولی بر کورفز دریاسنک اغرنده واقع اولمش جان قور ترانلریدر و جزیره کریتدن وقلعه قانیده دن تقدیر رعایا چیقاردی ایسه بو جزیره ایچره اسکان ایتدیروب آدم دریاسی اولمش ... بو حقیره جنرال وافر انعاملر ایله شب وروز ضیافت عظیملر ایدوب

[۱] پ، س، ک : کورفوس [۲] پ: امر ایدوب. ط: اغراندوی] (سلیمان خان)

ایچون یدنجی جلدده (سلیمان اغرانو) تعبیری کچدیکی جهته بو نسخه نکه ده وجهی وارده (م) [

[۳] پ : صیه دا [۴] (بولتوب) اولسی دها مناسبدر (م) [۵] پ : قایقلر

در اشکال قلعه دالیان

سنہ ... تاریخندہ بگقوپاشا فتح ایلیوب دولت طرفندن ینہ ونه دك كفره سنه وردیلر لب دریاده بر کوچك قلعه جکدر ونه دك کفارینک بالقی دالیانرنن محافظه ایچون بنا ایتدی اما متین وقوی ایدوب حالا ونه دك جزیره سنک اسکله سیدر قرشو طرفی بر میلدن زیاده کورفز اداسیدر اما مابینهمالری سیغدر انکین دریا دکلدرد قلعه سی لب دریاده برپشته پست اوزره شکل مربع طاش بنا بر قلعه جکدر بیك مقداری جنک آور کفره لری وجبه خانه لری وسر آمد طوپلری وارلب دریاه لیان قیوسی قره جانبه دلوینه قیوسی [۱] بو قلعه سلیمان خان عصر نده بنا اولمشدر حتی سنه ۹۴۲ تاریخندہ [۲] ماه ذی الحججه سنک دیدیسنده بالذات سلطان سلیمان علیه الرحمة والغفران دریا مثال عسکر ایله کورفز [۳] غزاسنه کلد کده بو دالیان قلعه سی یرندن دریایی دولدرمغه باشلیوب کورفوسه نیم میل قالوب اوزرینه بال یمز طوپلر قیوب قلعه دو مککه مباشرت ایدوب همان اولکون دونمء هایون ایله خیرالدین پاشا وقودان پلاق مصطفی پاشا جزیره عسکر دوکوب کرما کریم جنکه آهنگ ایدر لر قره دن دخی سردار ظفر شعار لطفی پاشا سکسن بیك عسکرله خیرالدین پاشایه امداد یتشوب کماکان صواش پر خاش ایدر لر عقیلرنجه سلطان سلیمان خان یوز بیك عسکر ایله وشهزاده آزاده سلطان محمد شهزاده سلطان سلیم ایله معاً بو کورفز قلعه سی غزاسنه کلوب جزیره ایشیره بر معمور قرالر قویمیوب آتشلره اوروب بی نهیاه اسیرومل غنائملر آلوب کامل بر آی قلعه دوکوب هوایه تغیر کلوب عسا کر اسلامک جنکه اقتدار لری قالیوب سعادتلو پادشاهه بودین طرفندن آدملر کلوب انکروس قرالئک عصیان وطغیان خبر لری کلنجه همان سعادتلو پادشاه صدراعظم ایاس پاشایه خبر کوندروب کورفز قلعه سی محاصره سندن ال چکوب عسکر اسلامی بی معنی یره قره در میوب مترسندن چقسنلر دیو غزات مسلمینه خبر اوروب جمله عسکر اسلام مترسندن چیقوب (الامور مرهونه باوقاتها) دیوب قارشو دالیان قلعه سی صحر استنده اوردوی اسلامه کچوب قلعه کورفزدن فراغ اولنوب بی فتح سلیمان خان عطف عنان المان دیوب کتد کده ونه دك کافر ی اول عصرده بودالیان قلعه سن انشا اتمشدر بر بو حقیر دخی بو قلعه دن بر قایغه سوار اولوب ایام موافق ایله [۴] بر میلدن زیاده دریایی طرفه العین ایچره قرشویه کچوب

[۱] بوراده بر (وار) کله سی لازمدر (م) [۲] ب ، س ، ک : ۹۴۳ تاریخندہ [۳] ب؛

س ، ک : کورفوس [۴] ک : ایام موافق پوپه روزکار ایله

قریہ لویش [۱]

دلویہ خاکندہ مسلم کویدر اماملعون آنملری واردر بومحلالر آرتق آرتاودوستان ولایتی آکیلور جملہ یوز مقداری اولری واردر اندن ینہ جانب غربہ اوچ ساعت قرہدہ کیدوب

قریہ اسیپہدا [۲]

دلویہ سنجاغی خاکندہ بر یوکسک صرتدہ یوز التمش عدد کفرہ خانہلی و خانلی و کتیسہلی غایت معمور کویدر کم دلویہ بکنک خاصیدر وبوصیہدا کویندن اشغلی لب دریابہ یقوشلی صارب یولایلہ اینوب جنوبہ نیم ساعت کیدوب

اوصاف اسکاہ صیدا

لب دریای کورفزدہ مشهور آفاق برصیہدانیدر کم [۳] رومدہ و عرب و عجم و فرنگستان ملاحانلری ایچرہ معروف اسکاہدر اما چارسوی بازاری و حمامی و عمارتی و جامعدن بر اثر آثار یوقدر انجاق بازکانلر ایچون بنا اولتمش مهمان سرایلر و لب دریادہ نیچہ مخازنلر و جملہ طاشدن کار کیر بنالی خانلردر و جمعی اقالیم سبعہنک سیاحان بر و بحارلری و تجارتلری بوخانلردہ و یوقارو صیہدہ کویندہ کفرہ اولرنده قوب جمیع اشبارن کومرک خانہ [۴] قیوب کومرک پادشاهی ورلر طرف پادشاهیدن باشقہ کومرک امینی اوطوروب قرق یوک ایچہ التزام تحصیل ایدر ونه دق قرالی طرفندن بر قونصولوز اوطوروب کفرہ لرک متاعلرن یازوب اول دخی عوائد و فوائدن آلر زیرا پک اشلر اسکاہ عظیمدر یانہنک و تر حالہنک و یکی شہرک و سالنیکک و سرہزک و نیچہ قلاع و شہرلرک اسکاہ سیدر اما یوللری صارپدر اصلا و قطعاً یوللرنده عربہ اشلمز همان جملہ کرا قطرلری اشلیوب تا صوفیہ و ادنیہ کیدوب کلر و بوصیہدا اسکاہ سندن جزیرہ ونه دق کورفزی نک باغ و یاغ نیچہ لری ولیمان و قلاعلری جملہ نمایاندر کم جنوب طرفندہ دریا ایچندہ ایکی میل الارغہ بر جزیرہ آباداندر بعدہ بوصیدان آتلیرمزہ سوار اولوب ... ساعت [۵] لب دریا ایلہ سنکستان صعب یوللر ایلہ کیدوب

[۱] س ، ک لوپس . ب : لویش [۲] ب ، س : صیہدا . ک : صیادا [صادق اوزریتہ فتحہ فونولشدر (م)] [۳] س ، ک : صیاداء بندردر کم (صیادالیمانیدر کم) دخی اوانق مکنندر (م)] [۴] ک : کرک خانہ [۵] ک : ۴ ساعت

جامعلری وار بری چارسو ایچندہ . . . جامعی . . . وار وجمہ یدی عدد محله زاویہ لری وار وجمہ بر مدرسہ سوختکانی وار وایکی عدد مکتب پسرانی وار وجمہ ایکی عدد تکیہ درویشان آل عباری وار و بر عدد حامی وار کاهیجہ معطل اولور وایکی عدد خانلری وار واون یدی عدد مفید و مختصر دکانلری وار و بر عدد چشمہ سی وار کم لسه کسہ [۱] چشمہ سی دیرلر آب حیاتدر جمہ شہر خلقنک اهل طبع اولنلری صویب آندن آلرلر بنوک دخی باغ و باغچہ لری یحسابدر زیرا آ وھواسی غایت لطیفدر بعدہ بوقلعدن قالقوب قبلہنک صاغ طرفنہ کیدوب اوچ ساعتہ داغلر آردینہ کذر ایدوب آندن لب دریای کورفز ایلہ ایکی ساعت کیدوب نیجہ سبرلر ایدوب آندن

در تقریرات قلعه دار منجوس پارغہ

اول و آخر بوندوقانی وندیک کفرہ سنک حکمنده اولوب بزم دلونہ خاکنده در ذرہ دکلو خندقدن طشرده علاقہ سی یوقدر قلعه سی برسوری داغ اتکنده اولوب بر کوچک سنک بناقلعہ رعناجکدر قلعدن طشرہ آتلیمز براغوب ایچری کیرہ لم دیدکدہ بوابلر ایتدیلر نظارتہ بکلیمینجہ قلعه یہ کیرمک عادت دکلدر بلکی سزده یومورجق [۲] وارددر دیدکلرندہ حقیر ایتدم برہ ہی ملعونلر بن کندم سزہ بشر [۳] طاعون اکبرم دیو نیجہ کونہ جدالردنصکرہ آخرکار بللریمزدن سلاحلریمزی آلوب بزلی ایچری قلعه یہ قیوب جنرالہ بولشوب قلعه تماشاشا آتدک بشیوز آدم قدر جرملی بر قپوسی قرہ یہ شرقہ ناظردر بر قپوسی دریایہ جنوب طرفندہ اسککہ ولیمانہ مکشوفدر ایچندہ آلتش یمش مقداری منجوس خانہ لری وارددر ویدی سکزقدر دکانلری وار غیریشیلری یوقدر اماخذقی غایت معمور اولوب لب برب دریایلہ ملودر ولیمانہ قرہ یہ ناظردر و سنک [۴] طابیلری اوزرہ سرآمد طوپلری وار قپودان جنرال حقیرہ بعض ہدایالر ویروب آندن چیقوب ینہ آتلیمزہ سوار اولوب لیمانی کنارنچہ کیدوب تماشاشا آتدک برخیلی [۵] لیاندر کم یوز پارہ کیلر آلر آندن ینہ لب دریا ایلہ سکز ساعت کاه سنکستان وکاه خاکستان و بی حاصل شورہ یرلری و بالق دالیانلرین عبور ایدوب

[۱] ک : سہ کلیسہ . ط : کسہ کیسہ . ب : س . نسخہ لری نقطہ سز و قاریشقدر [۲] ک : یومورجق [۳] ک : یشتر [(پتر) اولمسی دہ ممکندر (م)] [۴] س ، ک : درسک . ب : درسک (۵) بورادہ (خیلی) کلہ سی یاقیشماپور (دوغوسی) جنجکی (اولیق ممکندر (م)

چوقه لر وقونطوش و سرحدی و فراجهلر کیرلر تازه فتالری باشلرینه قرمزى صیاجو قهلى سمورکنارلى روم ایلی قلیاغی کیوب بعضیلر کورکسز ارناود تاقیه سی کیوب بللرنده حریر تیلیند [۵] قوشاق و قوربله [۱] نام وارشاق [۲] بچاق طشیوب لوندانه بالدری چپلاق قبادی پاپوش کیوب کززرلر چونغی تجاردر بر صنفی اهل حرفدر بر فرقه سی علمالردر بر زمهره سی عوانلردر کم [۳] قرق چوقه دوله و قوپچالی ارناود چاقشیری کیوب خدمتله یکیدرلر محبوبه لری اهل پرده اولوب هر بری رابعه عدویه مثالدر اما اهالی ولایت غایت غریب دوست و آفته و آشفته یاراندر [۴] اهل کرم و اهل مرحمت صفره صاحبی آدملى واردر بو شهردن دخی قالقوب جمله احباب ایله و داعلشوب قبله نك صاغ طرفنه اوچ ساعتده سنکستان داغلا و بللر و طاشلر آشوب

در ترقیمات ستایش قلعه استوار مارغلیج

سنه . . . تاریخنده بالذات سلطان بایزید ولی فتحیدر بدست کدک احمد پاشا حالا دولینه سنجاغی خاکنده و یوه دالقدر و سکسن اچقه پایه سیله قضاچکدر ناحیه سی قرق پاره قرادر رعایالری غایت مطیعلردر اما قلعه خلقی عاصی اولدقلرندن البصانلی کوچوک محمد پاشا سنه . . . تاریخنده فرمان پادشاهیه جمله شهرى غارت ایدوب آدملرن جمله قلیجدن کچروب بقیه السیوفلری مطیع و منقاد اولدیلر قلعه سی بر محصولی صحرا ده اولوب ا کسه سی برطوب منزلی بعید حواله لی داغلا اولوب شکل محس برشدادی بنا بر قلعه زیبادر کم کردا کرد جرمی سکزیوز یتمش عدد آدم بر سنک طراش قلعه حاضر باشدر ماتقدم ونه دیک لندن فتح اولنوب مارغلیج نام بر بالقجی کفار [۵] بنام بناسیدر درون قلعه ده جمله یوز عدد کره متلی خانه جکلردر دزداری و ایکیوز عدد قلعه نفراتلری واردر مقتیسی و تقیی یوقدر اما یکیچری سرداری واردر انجاق برحنکار جامی وار جارسوی بازار و حمام و خانلری یوقدر قلعه نك شرق طرفنه ناظر قپوسی وار صارپ داغ باشنده اولماق ایله خندقی یوقدر (دروصف واروش مارغلیج) قلعه نك غرب طرفنده بر دوز یرده بر واروش معظم مزین جمله بیک ایکیوز عدد کره متلی دباغ و بانچه لی معمور و مکلف طاش دیوارلی اولردر جمله التی عدد محلاتلری واردر و جمله ایکی عدد کار کیر مناره لی و سراپا کره متلی

[۱] ك : قورتوله . ط : قوربله . ب : فوربله [۲] ك : وارشاق [۳] ك : عوانلردر کم

[۴] س ، ك : یاراندر [۵] ك : کافر

اسماء محلات) اولاغربا محله‌سی غایت معموردر وقلویا [۱] محله‌سی زمان ایله ارض خالیهدن
ایمش انکیچون قلوپا محله‌سی دیرلر اما شمدی غایت معمور و مزین اولر واردر و غلطه
محله‌سی بر یوکسک یرده واقع اولماق ایله نمازگاه و مزارستانلر جمله اندهدر (زیارت‌گاه
شیخلر) دخی بو محله‌درکم حالا بین الناس زیارت‌گاه خاص و عامدر (دره‌وای لطیف
جانفزا) هواسنک لطافتندن لیمونی و تورنجی و ناری و اینجیری و زیتونی جهانی دوتمشدر
باخصوص بو شهرده اولان زیتون مکر قرونده و شامده و قره بورونده (۲) اوله امابونک
زیتونی چوق [۳] اولوب سمیزوایری ولدیندوسریع الهضم اولدوغندن حمیع زیتون اغاجلری
خاص هایون اولوب هر سنه کلار پادشاهیدن اونرعدد بیاض کلاهی کلارجیلر کلوب جمله
درخت منتهالردن زیتونلری جمع ایدوب عدالت ایدوب صاحب‌لرینه پهالن وروب آستانه
پادشاهی‌یه طولملرله کتوروب جمله وزرا ووکلا وعلما وصلحاره مرتبه‌لرینه کوره زیتون
بذل یدرلر (درمدح انجیر آغریوماثا) اولا شهرک شرق طرفنده کی باغ و باغچه‌لرده
حاصل اولان اغریوماثا انجیرینک دردی و بشی و آلتی‌سی بر وقیه کلر انجیردرکم والله
بکسرالهء جهانده منلی یوقدر کویا برطولم [۴] قصر نبات حموی جلابدر اصلا دریسی
یوقدر انجاق اوستنده بر دومان مثال زارا ایچنده دورر بعضی زمان شدت حرارتدن
بالی آقوب وجودی قروقالر سبتلرله چارشویه بازاره کوجیه‌کلر غیری دیارلرک انجیرلری
کبی قورولوب ولایت ولایت کتمز و ایچنده خشخاش دانه‌سندن خیال خورده تخملری
وار بر آدم اوچ درت وقیه‌سن یسه اصلا امتلا اولوب آدمی ششمرن غایت سریع الهضمدر
ومسک و عمبر خام کبی رایحه طیبه‌سی اولدوغندن ماعدا غایت مقویدر الحاصل مدخنده
لسان قاصر اولوب رومک آیدونات شهرنده آغریوماثا انجیری غایت مشهوردر و بو
شهرک‌جانب اربعه‌سنده اولان چفتا‌کلرده صافی سروی و چنار منتها درختلری ایله مزیندر
وهویانا یولینه قریب حماملو چفتلکی حسین پاشانکدر غایت مسیره‌گاه تفرجگاه مفرح
دلکشا یردر وقلعه‌نک مشرق طرفنده اولان صحرای لاله عذار صافی باغ‌ارم اولدوغندن
ماعدا دانه‌دار بیاض پرنجی حاصل اولور (در بیان اصطلاح اهل بلد) جمله خلقی روجه
وارناوودجه کلمات ایدرلر اما باشقه بر کونه لهجه مخصوصه‌لرله باشقه اصطلاحات عباراتلری
واردر (درقیافت قبای انسان) اعیان کباری مطالا دستار محمدی ایله سمور کورکلی الوان

[۱] ك : قلوبا [۲] ب : قره سورونده [۳] ب ، ك [۴] ك : قنو [(قوطی) یازلمسی

مناسبدر (م) [۵] س : تیند

مفرحدر وبيوك محلهده مصطفى چاوش جامعى غايت مصنعدر وشيداله [۱] محلهسنده ... جامعى روشندر بونلر مشهور جامع معمورلردر و جمله اون بر عدد محلات زاويه لريدز اولاينو [۲] محله مسجدى شيداله محلهسى مسجدى آيه نيقوله محلهسى مسجدى ... وجمه اوچ عدد مدرسه سوخته كاندر وجمه التى عدد مكب صياندر اولا حاجى على مكتبى وحسين پاشا مكتبى ... وجمه اوچ عدد تكيه كاه پيشواى طريق آل عبا خانفاهلرى وار ... وجمه بر عدد حمام خوش هواسى وار اول دخى حسين شاهك [۳] خير اتيدر غايله الغايه آب وهواسى وبناسى لطيف و مفرح حمامدر بر حمام دخى بگقو پاشا سراى حماى وار آكه دخى براى مصلحت شهر اعيانلرى كررلر غايت شيرين و مزين وبياض مرمر خام دوشهلى محبوب وروشن بنا بر حمام خوش هواى روشندر كم التون لولهلى وحوض وفضيهلى و متعدد خلوتلى وبللور و نخب و موران جاملى و صوبى آب حياتلى حمام لطيفدر و بوسراى معمور ايجره لطيف و نظيف آب حيات چشمه سارلر واردر و ايجرده و طشرده قله عظيملى جمله دمر قويلدر و الحاصل كويا بوسراى عظيم بر قلعهدر اندن جمله اون يدى عدد چشمه جان پرورلر واردر كم صولرلى قومومه لر ايله ونه ديك شهرينه كتورلر اما جملدن كوش صوبى چشمه لرى غايت لذيد و جارى آب زلاللردر حقير انده ايكن كوش صويندن نوبنا بر چشمه رعبا بنا اولدو قده يو حقير بالدهاه بو كونه تاريخ دشم

اولا نوش ايدوب ديدى تاريخ لوله زر كرك كوش صوبه [۴] سنه ۱۰۸۰ [۵]

و آينيقوله محلهسنده بر آب حيات چشمه ساروار بقول حكما جمله صولردن خفيف طرطيلوب بونى دخى شيشه لرله و توتيا قومومه لر ايله ديب فرنگستانه صوين كتورلر و جمله ايكوز اللى عدد كانلردر اما بزازستانى يوقدر لكن ونديك كورفى درياسى كنارنده صيه ادا اسكاهسى و كورفز اداسى التى ساعتلك ير اولماق ايله جمله فرنگستان متاعلى اسكاه لردن كلوب بو شهرده بولنور وجمه ايكى عدد خانلرى وار بعضى زمان ونه ديك فرنگسك الحيلرى و قونصولوزلرى كلوب بو خانلره قنوب بيع و شرا ايدوب نجه كونه متاعلر كتورلر (در عدد

[۱] ك : سداله [۲] ب : بيوك . ك : بنو . ط : نيو [۳] ب : پادشاهك [دوغروسى (باشانك) اولميدر (م)] [۴] بوتاريخ اكسيكدر دوغروسى (لوله زرلو كرك كوش صوبه) اولميدر كه بو صورته (۱۰۸۱) ايدور (م) [۵] نسخهلرده هپ بويه ۱۰۸۰ يازمش ايسه ده دوغروسى (۱۰۸۱) اولميدر (م)

دمکدر نیجه دولدن دولک دستنه کیروب آخر کاور سنه ... تاریخنده ابو الفتح سلطان محمد خان عصرنده بدست ... پاشا روم الندن فتح ایدوب روم ایلی ایالتنده دلویه سنجانغی حدودنده خاص هایوندرکم دردولت طرفندن کلار خاصه طرفندن هر سنه بر کلار اغاسی کلوب حکومتن ضبط و ربط ایدوب سعادتلو پادشاه ایچون نیجه یوز طلوم [۱] ایدونات زیتونی تحصیل ایدر یخشی خدمت شهریاریدر و صو باشیلقدر و یوز الی ایچقه پایه سیله قضادر ناحیه‌سی ... قرالردر کتخدایری و یکیکچری سرداری یوقدر الحجاج دزداری و یتش عدد قلعه نفراتلری واردر اعیان اشراقی مرحوم (بکقو) [۲] پاشا ایدی حالا خنق اوغلی [۳] ... پاشا و منلا چلبی و بکقو پاشا و والده‌سی حالا بیک آتلیه [۴] مالک ملکه مثال بر شجیع خاندان صاحبی خاتوندر (اشکال قلعه‌سی) بر سوری یالچین صارمطراق پشته عالی اوزره یانیه [۵] ونه دیک کفاری عماریتش بر کوچک بنا بر سورسنگ رعنا ی شکل خمیس بر قلعه جکدر اما ایکی قاتدر لکن خندق یوقدر ایچنده مهمات جبه خانه لری چوقدر و جمله قرق مقداری کره متلی اولری واردر ایچ حصارک جرمی کامل بیک التمش عدد آدمدر درون حصارده سلطان بایزید ولی جامعی کره متلی و کارگیر مناره لری بر کوچک جامعدر قلعه‌نک بعض اولرنده باران رحمتدن جمع اوله صو صارنجاری وار زیرا صویه پک محتاجدر بر قلعه ایچنده جابجا اغاجلر واردر اما حمام و خان و چارشوی بازارلر یوقدر ایکی قاتنده بر دمیر قبولری وار شاهراهدر بری شرقه و بری غربه ناظر باب قویلدر اما شرقه ناظر اولان قیو قلعه‌نک آتنده کی واروشه آچیلر (در اشکال واروش ایدونات) جمله سکنز یوز عدد قات اندرقات کارگیر بنالی و جمله کیره متلی و سراپا کافری بنالی مکلف و مکمل و معمور و مزین و زیبا سرایلدر هر اوده باغچه ارملر مقرردر جملدن (بکقو پاشا) سراپی قلعه مثال فله متینلی نوبنا سراپی رعنادر هنق [۶] اوغلی سراپی و ... سراپی بونلر جمله ایچلی و طشلی و حماملی سرایلدر و جمله ... عدد جوامع عابداندر جملدن جماعت کثیره یه مالک چارشو جامعی کره متلی و کارگیر مناره لیدر و بکقو پاشانک قیز قرنداشی جامعی غیری جامعلر کی دکلدن کویا بر قصر خلد بریندر جمله کارگیر بنا قبایی و سراپا کره متلی و کارگیر سر آمد مناره لری غایت لطیف معبدکه رعنا ی مزین بر جامع

[۱] س ، ک : طلوم بوکی [۲] ب : بکقو [۳] س ، ک : خنق اوغلی [برنجی حرفی

نقطه سزح حرفیدر (م) [۴] (آتلیه) یازلسی منا-بدر (م) [۵] ک : ثابته . ط : بانیه

[۶] ب : هنیق

ايكيشر يوزر چفت مسافر يورغانلرى و دوشكلرى حاضر در الحاصل روم الى ايلتنده بوبله بر خاندان عظيم چفتلكلر يوقدر كم مدحنده لسانلر قاصر و قلملر كاسردر كم بوديارك مسيره كاه تفرج كاهلرى بوقرالر و چفتلكلردر كم جميع باى وكدا و آينده ورونديكانلره خانه يمتلردر ... * نيجه كون بوشهر ك اعيان و اشرافلر يله ذوق و صفالر ايدوب بعده سردار على پاشانك حقيره ايله كوندردىكى امر پادشاهلرى يانيه پاشاسى ديار بكرلى صمانجى زاده ... پاشانك ديواننده قراءت اديروب جمله اعيان كبار فرمان پادشاهكدر ديوب مانيه ولايتى محافظه سنه جمله آماده اولوب حقيره بر كيسه اجرت قدم و اوچ آت و اون دونلق چوقه و اطلاس و نيجه تحفه اشيالر جمله ميرميرانلردن پيدا ايدوب بعده سنه ۱۰۸۱ روز قاسمى [۱] بوشهرده سجل ايدوب اول كون يانيه دن غرب طرفه يانيه كولى كنار نيجه ۲ ساعت كيدوب اندن كيشلمه جانينه كحسا [۲] يولى اوزره عظمت خدا اويله معمور و آبادان و مزين قرالرى و چفتلكلرى وار كم هر برى برر كونه باغ و باغچى و چاير و چنلى بقعه لرى خوب و خاك پاكلرى بين الناس مرغوب مزرعاتلرى و افر و چرا كاهلرى متكاثر بر برينه متصل اصلا ارض خاليه سى اوليوب بو آبادانلرى سير و تماشالر ايدوب عبور ايدرك ۶ ساعته صراندا [۳] پوظامو دره سنى كچوب

درييان حدود لواء دلويينه [۴]

خاكنه داخل اولوب آنده نيجه معمور قرالر كذر ايدوب ۶ ساعته

قرية زراووج [۵]

ممش پاشانك زعامت كويدر كم جمله رعايالرى روم كفره لريدن اندن غربه ينه ... ساعته [۶] محصوللى باغلى و باغچى دلويينه سنجانجى قرالرن كچوب نيجه چفتلكلرده طعاملر ييوب

دريفصل شهرانكيز اشكال قلعه شيرين آيدونات [۷]

... بقول مورخان لاتين بوقلعه افلاطون الهى القاسيله روم قرالردن آيدونيا [۸] نام قرال بنا ايدو كندن آنك اسميله سما اولوب آيدونات ديرلر لسان رومده ... [۱] س، ك : قاسمن [۲] س، ك : كجستان [۳] ك : صرانده [۴] س، ك : دلويينه [۵] : زراوج [۶] : ك ۶ ساعته [۷] ك : آيدونات [۸] ك : آندونيا

سمك صيد اتسهلر حاكمه كتروب تجريم ايدرلر بر كنيسه لری و ايكیوز خانه لری و باجبا باغ لری وارد و بو كوله جمله یوز پاره قایقلر واردر كولك كنارنده کی قرالردن شهرك بازارلرینه آدملر كتوروب باقلر صید ايدرلر و قایقلر ایله داغلردن اودون و كومور طاشیوب كار ايدرلر اما بو كولك كونا كون باقلرندن ممدوحی یلان بالنی و سازان بالنی و طورنا بالنی و ... باقلری غایت سمیز و لذیذ اولور كرچه اوخری كوله و كولی كسری كوله و اسکندریه كوله دخی عجایب مارماهیله اولور اما بنوك یلان بالنی یلان دنیاده مثلی اولیوب غایت لذیذ و نافع و مقویدر و دخی بو بحیره نك شمالنده اولان معمور قرالردن اولو

قریه اوستورونی [۱] و قریه یولنا [۲] و قریه والشا و قریه مجانش [۳]

بومذ كور قرالر كول كنارنده یوزر ايكیشر یوزر خانه لی و کلیسالی و باغ و باغچه لی قصبه مثال كفره كویلریدر كسی وقف و كسی زعامتلردر اندن ینه شهر یانیه په كلوب یانیه نك قبله سی و جنوبیسی طرفنده کی قرالره بكر و پاشالر ایله صید و شكاره كیدن [۴] اولو یانیه نك جانب جنوب طرفنده کی طولی اوچ ساعت اولان صحرای چمن زارك داغ لری داملرنده اولان معمور و آبادان چفتلكلر و قرالردن

قریه چقما

ایکیوز خانه لی باغ و باغچه لی معمور کویدر بونك امثالی بو یانیه سنجاغنده یتمش بر عدد معمور و آبادان چفتلكلر واردر هر برنده اقل مایكون بیکر غروشدن بشر و اوزر بیک غروش محصول ورر یانیه پاشالرینك و بکلری و اعیان لرینك چفتلكلریدر هان یله بر کره پاشالرك مطبخلرینه یکر میشر او طوزر بیک عدد طاووقلر و بشر اونار بیک قاز و کورجنلر و نیجه بیک عربه اودونلر و یوز قطار و نه دیک شکر و غیره ما کولات و مشروباتلری جمله بو قرالر و چفتلكلردن یانیه شهرینه کیدوب شهری غنیمت ایدر و جمعی چفتلكلرده مهمات لوزا ماتلردن جمله بقر او انیلری و غیره پساتلر جمله مهیا اولوب بر کویدن بر چفتلكه کوچ ایلسه لر اصلا بریردن بریره برشی كتور منزلر حتی هر چفتلكلرده یوزر

[۱] پ : اوستورنی [۲] پ ، س ، ك : یوواما [۳] پ ، س ، ك : مجانس [۴] س ،

ك : كتدك

غایت عاشق یرست دلبرانلری اولور امامؤدبدردیر زیرا یکت ولایتیدر... (درلباس نسوان صاحب عصیان) جمله رعایا قریلری [۱] باشلرینه بیاض اصدردن تاب [۲] صارغی صاروب صاحبزن صاروقدوب جمله یوزلری کوزلری اچق اولوب چوقه دوله لر وکونا کون لباسلر کیرلر غیردی ديارك کفره قزلری کبی فصدان کیمزلر اماشهرک کفره قریلری جمله باشلرینه قرمزى یدجکی براطهسی [۳] پراقونه چوقدن کیوب کوزلر اما قانلی چشمه یاننده کی برحمله چنکانه لر وار انلرک عورتلری دخی کفره عورتلری کبی قرمزى چوقدن یدجکی بر اطالری [۴] کیوب قوجالرینه چکچ چالوب [۵] کوروک چکوب دمرجیک ایدر چنکانه قریلردر اما غایت بدونحوست چهره لردر (درجامه اشکال عجب لوی رعایا و برایا) جمله رعایاسی روم وارناوود کفره لری اولوب باشلرنده برسوری سیاه تاقیه کیرلر انک سوری اوچنه بر قرش یوکسک عارناوود قلیاغی کیرلر اما باشلرینه اصلا فائدهسی اولیوب همان کیمه مش کبی دورر اول قلیاغی بر پرنچلی زنجیر مصنعلریله باشلرینه بوغازلرندن باغلرلر باشلری ادا نا قباغی قدر بیوک اولوب اوزرلرنده قلیاقلری کوچک اولوب تپه لرنده دوردوغیچون کویا کیر خره کلهک قوشی قونمش کبی دورر الحاصل بر طرفه هیئت مجموعه عجبلو کفره لردر لباسلری جمله قیون پیاغیسندن شالردر اما غایت دیو توانا زبر دست فرهادوار چالش رعایالری واردر و غایت عنقالردر وجمه ... عدد کنیسه لری واردر ... * (درمنظره بحیره عظیم یانیه) یانیه صحرا سنک یلرز طرفنده کی اوچنده دائراً مادار اوچیوز التی میل [۶] احاطه ایدر بر آب حیات کولدرکم جانب جنوبنده یانیه قلعهسی اوچ مناره بوی یالچین قیا اوزره شاهن یووالی قلعه سر آمددر بوقلعه بالانک شمال جانبنده کول ایچنده قرشو کناره برطاش منزلی قریب

جزیره کفره

قایق ایله بش اون یاران ایله واروب تماشالر ایتدک دورت میل احاطه ایدر بر معمور آدادر ایچنده اصلا مسلمان اولمیدیغندن (کافر آداسی) دیرلر غایت مکلف کفره اولری وار جمله کفره لری صیاد ماهیلردر اللرنده ابوالفتح دینرو خط شریفلری اولوب نیجه کره یوز بیک غرو و شملق ماهیلر صید ایدوب فروخت ایدرلر غیری کمنه لر برقرش بر

[۱] ب: قزلری [۲] ب: فات . دیگر نسخه لر متین کبی ونقطه سزدر [۳] ب: باراطاسی

[۴] ب: باراطالری [۵] ب: صالوب [۶] س، ک: اوطوز آتی میل

آدم لر روم و عرب و عجم دن متاعلریله کلوب اون کون اون کیجده نیجه بیک عدد خزینہ پاره لئوب بازار عظیم کرما کرم دوروب متاع آئوب متاع کونا کونلر فروخت ایدوب نیجه بیک خیمه و خرکاهلرده شب و روز عیش و عشرت و ذوق و صفار اولوب کویا دماشقلور [۱] و دولیان و الاصونیه و اوسکب [۲] بازارلری اولور (درتمه شهر انکیز کلیات شهر یانیه) اولا بوشهر بر قومسال و صوسز یرده اولماق ایله باغچه لری چوقدر اما بی حاصلدر انجاق دورت بش یرده باغ لری وار انلر دخی بشر و التیشر عدد کرم [۳] باغلردر لکن جانب اربعه سی بعینده کی [۴] قرالرنده باغ باغچه لری چوق اولوب جمله آبدار و کزیده میوه لری اطراف قرالرندن و شهر ناردادن نارلری بار کیرلر ایله کلر زیراشهر یانیه بیلاق اولدوغندن میوه سی براز ققدر اما هواسی لطیفدر اما آبی نظیف دکلدر (درمدح نعمت ما کولات طعام عظمت) اولا سمیز و سمین قزو کباب لری و قزو قیام لری و بیاض اککلری و سمت نام چورکلری و طاوق بورکلری و بلغرادی کلاج بقوالری ممدوح عالمدر (درصورت چین مه جین محبوبه و محبوبان) بلغرادی ارنار و دولق ارضنده اولماق ایله هواسنک لطافتدن محبوبه لرن کورمدم اما محبوب ماه پاره جوانلرینه عشق اولسون هر بری حسن و جمالده و لطف و اعتدالده اولوب کلاتلری جمله موزون و دشلری مثلدر مکنون جمله سیم بدن نازک اندام محبوب القلوب اهل عرض فتالری واردر سوزده کلسه لر بدیع البیان و فصیح اللسانلردر اما لسانلری اوروم لهجه سنه مثال کلمات ایدرلر و فصیح و بلیع روحه بلوب اوقیوب یازارلر زیرا روم ایلی ولایتک کزیده یریدر خلاصه کلام بویه محبوب قدر شناس دلبرانلر مکر مورده جزیره سنده قرون قلعه سنده اوله (درقبای اشکال مرد میدان) جمله اعیان کبارلری باشلرینه مظلادستارلر صارینوب جمله سمور کورک و حریر خلعت فاخره لر کیرلر اما تازه فتالری صقمه چوقه و قطفه دن لباسلر و باشلرینه لعل کون قرمزی چوقه لی سمور قلیاقلرک کنارلری سیاه دارالی دکمه [۵] قلیاقلر کیوب بللرنده سپید [۶] حریر قوشاقلر و پالا نام فوریه [۷] پچاقلر طشیوب صقماقو پچالی چاقشر کیوب ایاقلرنده قبادی روم ایلی طرزی صاری پایوشلر [۸] کیوب و کونا کون اقمشه فاخره و الوان چوقدن سرحدلی قونطوشلر کیوب طاووس باغ ارم مثال کی بازار حسینده [۹] رفتار ایدوب عرض جمال ایدرلر

[۱] ک : ماشقلور [۲] ب ، س ، ک : اوسک [۳] ک : دونوم . س : دلوم . ب : کوم [۴] ب ، س ، ک : یقیننده کی [۵] ک : دیکمه [۶] ک : پسند [اشاغیده (تبیند) شکینده کلپور (م)] [۷] ک : فورته . ط : موزیله [۸] ک : بابوچر [۹] ک : محبتده . ط : قسمته [س نسخه سی نقطه سنز ایسه ده (چشیده) اوقونه بیلیر (م)]

بوشهر یانیه نك مزارستانی بویله شهر ایچره قومسال یرلرده جمله قرق اوچ عدد یرلرده اولوب هر اوده باغ و باغچه لر با بلدیفندن بوشهر یانیه بر سواد معظم شهر کیر کورینور اما بوشهر جمله ایکویز آلتمش عدد شاهراه صوقاقلر درکم جمله قومسالدر یازوقش اصلا چاموری اولماز اولاسرای محلهسی اوجندن تاحنکار جامی اوکنه کلنجه اول اولویول کامل بیک عدد آدمدر وسراپا ایری طاشلی قالدردمدر وحنکار جامی اوکندن تا دمیر محلهسی ایچندن تا قانلی چشمه محلهسنه وارنجه کامل بیک بش یوز آدمدر بودخی جمله طاش بنا قالدردمدر زیرا شاهراه عربه یوللریدر بوحساب اوزره بوشهرک طولی ایکی بیک بشیوز آدمدر (در وصف عرض شهر یانیه) اولا ایچ قلعهده ارسالان پاشا جامعنک قیاسی بورندن جنوب طرفه تا یوسف اغا جامی قربنده بایر محلهسی اوجنه وارنجه بو شهرک انی لکی [۱] ایکی بیک ایکویز آدمدر بونک دخی یوللری جمله قومسالدر ومدکور شاهراهلرک جابجایرلری واسع اولوب چارشوی بازارلر ایچره درخت منته چنار وقواق ویدسرنکون واصما اغاجلری دکیلوب سایه لری کویا قویاغ [۲] خیابان عجم اولوب وقت سحرده ووقت عصرده جمیع عشاقان ال اله ویروب رفتار ایده رک بودرختستانلرک ظل حمایه لرنده رفتار ایده رک کیدوب مراد ومراملری اولان یرلرک بر حترار وسایه دار یرلرنده اوطوروب اعیان اشراف وعلما وصلحای مفسرین ومحدثلر وبالذات شیخ الاسلامی بیله بومسیره کاهلرده بعدالعصر جمع اولوب مباحثه علوم شرعیه دن فقه وفرائض وسائر علوم وجوهاتلر کوروب جلوه لزلر [۳] زیرا بوشهرک ارباب معارفانی چوقدر اکثریا خلقی فارسی خانلردر [۴] انکیچون شعرالری وفرت اوزره در الحاصل معمور و آبادان شهر درکم اهالیلری غریب دوستلردر اما حضرت معاویه بی سومزلرد یرلر اما کوردمد وآنلردن معاویه اسملی بر کسنه اشتمدم (در چارشوی بازار میدان پناور) بوشهرک قبلهسی طرفنده چنکانه محله سنده برفزای عظیمه قلعه مثال چار گوشه برخان عظیم بتا اولمشدرکم کوز ایاملری موسمنده بونده یلده بر کره بازار عظیم دورماق ایچون نارهده شهری یولی اوزره مرحوم ومغفورله غازی علی پاشا بر بازار یری بنا ایدوب دأرأامادارجرمی کامل اوچ بیک آدمدر وجهله چار گوشه سنده چار قوسی واردر وجهله دورت عدد اولو صوقاقلری واردر وجهله بکرمی عدد انسر صوقاقلری واردر وجهله اوچویز التمش التي عدد دکانلری وار جملهسی کیره مت اورتولی دکا کینلردر و بجه تحتانی وفوقانی متعدد بازارکان حیرملری واردر هرسته نیجه بیک

(۱) ك : نیلیکی (۲) ك : قویاغ (۳) ك : جلوه کر اولورلر (۴) ك : فارسی خوانلردر

اوزرہ کارگیر بنا دکلدہر اما بنی آدم دریاسی شہر عظیم اولماغیلہ معمور و مزین دکا کیندرلر اکثریا ترزبلری ودخی قیوجیلری غایت چوقدر و چارشو اورتاسندہ بر قہوہخانہ منتقش وار کم بش بیک آدم آلوب قرق یردہ تاب [۱] نام خداملری اولوب بر مجمع العرفان یاران ظریفان کان ارباب معارفان درویشان ذیشان مسکنیدر بوقہوہخانہ نک چار محافلرندہ قصہ خوان ومطربان و خانندہکان وسازندہ کانلر کارتقش ایلہ حسین بیقرافصللری ایدرلر بوقہوہ مقابلسندہ یول آشری محتسب اغا قبہسی وار بودخی بر آرامکاه مسیرہکاه یردر بوشہردہ شب وروز ہربازار کونلری آدم دریاسی اولوب بازار عظیم دوروب ہرکس متاع کونا کونلرن فروخت ایدوب ینہ بوشہردن کونا کون متاعلر آلوب کیدرلر (در ترقیات چشمہ سار آب حیات) امتاسی ایکی عدد چشمہ سارلری وار بر ایی شہر عظیمدر اما تا کم شہرک جریان ایدر صولری یوقدر انجاق بو ایکی چشمہدر قلعہ خلقی جملہ آب حیات کولدن نوش ایدرلر طشرہ واروش خلقی جملہ قیوصولری بوش ایدرلر اما آب حیات سریرالمہضم قیولری واردر (در تقریرات چاہ ماء جان پرور آب حیات) جملتاسی درت بیک عدد اولردہ بر وایکیشر عدد قویولردن غیری خاص وعام ایچون طریق عاملر و محلاتلر ایچندہ جملہ درت یوز عدد بڑ آب حیاتلر واردر لکن حکمت خدا بوعد احقر بوشہردہ ایکن ابراہیم چلینک خانہسندہ بر آب حیات عیون حاصل اولوب بر چشمہ بنا اولندقدہ بو حقیر فقیر کستاخانہ علی الفور بوتاریخی ایلدک

اولیا بو عینہ تاریخی [۲] دیدی آب کوثر حق ایچون اولدی سبیل [۳] سنہ ۱۰۸۱

(در بیان طول و خطوہ کردا کرد شہر یانیہ) اولا بو واروش عظیم ایچرہ ہراولردہ بر وایکیشر عدد باغ مرام بانچہلر اولماق ایلہ وقرق الی عدد اولر مابینلرندہ بر مزارستان اولوب جملہ قرق اوچ یردہ شہر ایچرہ مزارستانلری اولوب ہر مزارک سنک مزارلرینک قدلری باشی وایاقلری اوچندہ قائم دوروب ایکیشر آدم قدی قدر سنک خارالزندہ کونا کون خطلر تحریر اولنمشدر بو [۴] قد بالامزار طاشلری بردیاردہ یوقدر الا قرق کلیسا شہرینک مزارلغندہ دخی بویلہ سرآمد مزار طاشلری واردر

(۱) س، ک : تابی [تابع کلہ-سندن مخفف و تعبیر دیکرلہ تورکجہ لشدیرلشدیر (م) (۲) ک : تاریخن (۳) بوتاریغ اکیسکدر برنجی مصراع (اولیا بو عینہ تاریخن دی آک) اولہ جق اولورسہ (آک = ۲۱) علاوہ ایدیلہرک (۱۰۸۱) حاصل اولور . (دیدی) کلہ-سنی تحمل ایلہ ایکنجی (دی) دن ترادف قاعدہ سیلہ (آک) لفظنہ انتقال ایتمکدہ ممکندر (م) (۴) ک : بویلہ

روغن وایکیشہر عدد نان پارہ وبر طاس چوبرہ لری [۱] واردر بونده اولان عمارتی غایت معمور اولوب آئندہ وروندہ یہ نعمتی مبدولدر و مدرسہ... (دردفاتر دارالقراء حفاظان) ہپسی اوچ عدد دارالقراء قرآندر جملہ آقوجہ ارسلان پاشا جامعی قراسی حنکار جامعی قراسی والیاس افندی قراسی وار اما جملہ حافظ قرآن لری آزر و سبہ و عشرہ و تقریب قراتی او فیدر اہل شیخ القراری یوقدر انجاق حفص قراتی اوزرہ تلاوت قرآن ایدر لر (درقائمات دارالحدیث محدثان پیغمبران) عمومسی ایکی یردہ علم حدیث تلاوت اولوب مسلم و بخاری و جامع الصغیر و مشارق و مصابیح کتابلری او قینور محدث کسنہ لر واردر (درتعریفات مکتب جکر کوشہ پسران) اولانجہسی اون بر عدد مکتب طفلان ابجدخوان لری واردر جملہ آقوجہ ارسلان پاشا مکتبی و بر پاشا و علی پاشا و حنکار جامعی مکتبلری معمور اولوب بہر رأس سنہدہ جملہ معصوملرہ صرہ و عطیہ و خلعت فاخرہ لری مقرر در (درتوصیفات خانقاہ درویشان مجذوبان) باریسی یدی عدد تکیہ ارباب طریق فقیران لری وار جملہ آقوجہ الیاس افندی تکیہسی ... (درتجریرات خان خواجہ کان تجاران) باردهسی اوچ عدد کار کیر بنالی و کالہ عظیم لر در جملہ آقوجہ حنکار جامعی او کندہ کی خان عظیمدر و حالا قابل بیکار چشمہسی دبنده بر پاشا بر چشمہ سارو بر خان عظیم بنا آتمشکم قلعہ مثال اولوب جملہ آقوجہ عدد تحتانی و فوقانی حجرہ لر در و قپوسی اوزرہ متعدد وزرا مهمان سرایلری واردر و... (درتمدیحات حمام راحت جان) اولاندهسی ایکی عدد حمام خاص و عامی وار بری حنکار جامعہنہ قریب اولوب صوی اولقدر لطیف دکلدرا اما نمازگاہ قربندہ پاشا لر حامی کار قدیم و آب و ہواسی و بناسی لطیف و آب نابی لذیذ حمام روشنادر (درتکئیات عدد حمامات مخصوص اعیان) شهرک آفتہ و آشتہ کانلرینک تقریر لری اوزرہ بوشہر ایچرہ قومی سکز یوز قرق بش عدد سرایلرک و اولرک حمام لری واردر زیرا خواتین لری اصلا چارشویہ چقمیوب سرا ی حمام لر ندہ غسل ایدوب پاک اولور لر (درتسطیرات چارشوی بازار بزازستان) هاموسی بیک طقوز یوز عدد [۲] اہل حرف دکانلریدر لکن بزازستانی یوقدر اما ونہ دیک کور فزی اداسی اسکہسی و بارغہ اسکہسی [۳] وصیا ادا [۴] اسکہسی و دالیان [۵] اسکہسی یقین اولماغین جمیع فر نکستاندن دیا و شیب وزرباف و کونا کونا کالای و الای اقبشہ فاجرہ لر کلوب فروخت اولنور کرچی ترتیب

[۱] پ: چوبرہ لری [۲] ب: بیک طقوز عدد (۳) ک: بارغہ (۴) دوغوسی (صیا)
(صیہدا) در (م) (۵) ب: دلیان

تائصف اللیلہ وارنجہ قبولی قیامیوب بلکہ بر مسافر کہ دیو قبولی کشادہ دوتار لرم جملہ
بولری مفتوحدر (بیت)

صباحك مقرون بعز ودولتہ و بابك مفتوح لاهل الحواج

مضمونی اوزرہ اهل حاجتہ وارباب مسافرینہ [۱] قبولی مکشوفدر وهرچان بر ایکی [۲]
مسافر کلسه اول آن الن یوزن یقیوب اوکینه ما حضر البتہ بر طعام کتر لر قبولی
قیامق و مسافرینہ رعایت اتمامک و چارسوی بازاردہ عورت کز مک بوشمرده غایت عیدر
عورتی طشرده کورسہ لر همان اصلا امان وزمان و یرمیوب قتل ایدر لراما اوروم قریلری [۳]
یوزلری آجق صوقاقلرده کزوب کونا کون کار ایدر لر عیب دکلدرد اندن (در عمارت
های جوامع اهل ایمان عابدان) بویانیہ شهری و روشی ایچره قوسی اون سکزر عدد
محرادر جملداً جماعت کثیره یه مالک چارشو اورتاسنده حنکار جامعی کار کیر منارہ لی
وسراپا کیرہ متلی و حرمی کوچک کرقدیم بر جامعدر حرمنده بر پاشانک جدی غازی
ذوالفقاربک برقبه ایچره مدفوندر و نمازکاهده مصطفی افندی جامعی حرمنک صول طرفنده
نمازکاهی قرق بش عدد سروی اغاجلریله مزین اولوب غایت چمن زار و لاله زار بر مسیره کاه
جمع العرفان یردر کم تاشهر اوزرہ حواله بر جهان نمایردر و بهرام پاشا جامعی مفرحدر و علی
اغاجامعی کارقدیمدر واسقویہ محله سنده بالی بک جامعی مفرحدر و شاب شادن محله سنده
الیاس افندی جامعی معبدکاه مزیندر کم حلال زلال مال ایله بنا اولندوغندن روحانیت
وارددر و صاحب الخیرات الیاس افندی جامعک صولنده کندو حجره لری ایچره مدفوندر
و جامعک قبله قوسنک عقبه علیاسی اوزرہ تاریخی بودر (قدنی هذا الجامع فی سبیل الله
یوسف بن قلیچ ارسلان فی سنه تسعین و تسعمائه) و یوسف اغاجامعی غایت مفرح و دلکشادر
مشهور و معمور جامع لر بونلردر (در مساجدهای موحدان) دو کلیسی اون ایکی عدد محله
مساجدلری وارددر جملداً ... مسجدی ... * (در اوصاف دارالعلوم علمان مفسران)
جمله سی التي عدد مدرسهٔ محدثان وارددر جملداً بر پاشا پدري علی پاشا مدرسه سی بر اوزون
اوزادیه اون سکزر عدد کار کیر بنا حجره لی و هر حجره اوکلری کار کیر کمر و عمود مرمر لر [۴]
ایله مبنی و مزین مدرسهٔ معموردر کم هر حجره یه بشر اچقه وظیفهٔ معینه و اوچ عدد شمع

[۱] ك: وجميع مسافرینہ [۲] نسخه لرده هب بویله ایسه ده دوغروسی (بریکی) اولیدر (م)

[۳] پ: قولری [۴] ك: و مرمر عمود لر ایله

مسلمیندر و جمله ۱۴ عدد کفره فخره محلاتریدر و جمله ۴ عدد یهودی جماعتلریدر و قانلی چشمه یاننده برحله چنکانه واردر بو حساب اوزهر شهر بانیه جمله او طوز یدی محلهدر (در عدد اسماء محلات) اولا سرای محلهسی نمازگاه محلهسی لوچا [۱] محلهسی شاپ [۲] شادن محلهسی لئاریچا محلهسی بو محله شهرک اورتاسنده اولماق ایله ساعت بونده اولدوغندن ساعت محلهسی دخی دیرلر اما غایت صحیح عبرتتا ساعتدر دوموز محلهسی جمله صافی کفره لدرر پلیو قویور [۳] محلهسی تورقو پالقو [۴] محلهسی قانلی چشمه محلهسی ... مشهور محلاتلر بونلردر (در وصف عدد سرای اعیان اغوات) بوشهر ایچره جمله صغیر و کبیر دورت بیک عدد تحتانی و فوقانی کارگیر بنالی و سراپا لعل کون کره مت اورتولی باغلی و باغچهللی و واسع حولیلی سرای عظیملر واردر اکثریا سنک خارا دیوارلی اولردر بعضی خانه لرک دیوارلرینک اشغی تمللرندن نصفه دک سنک بنا دیوارلردر نصفندن یوقاروسی کرچ دیوارلردر حالا شمعی ارسلان پاشا زاده ببر [۵] پاشا حکمنده در اما کندولری کیرید جزیره سنه نفی اولمشلردر کم ایکی توابعله قندیه قلعهسی ایچنده محافظه جی شکلنده محبوسدر بر سرای دلکشانک طشره حولیسی اطرافتده اوچ یوز عددن متجاوز توابع حجره لری وار آلتلرنده اوچ بیک آت آلر اصطل عنتری آخورلری و مطبخ لری و کلارلری وار بونده اولان قاعه و دیوان خانه و متعدد غلمان خاصه حجره لری و متعدد حماملری و حرمی و کل و کستانلی باغ و باغچهسی دلر ایله تعبیر و توصیف اولتماز اندن قپلان پاشا سرایی و پهلوان پاشا سرایی و مراد پاشا سرایی و مصطفی پاشا سرایی و شاهین پاشا سرایی و علی پاشا سرایی و میرمیرانلره [۶] مخصوص سرایلر بومذ کور سرایلرک حولیلری اولیه و اسعدر کم میدانلرنده سلاح شورلر ایکی باشندن مهترخانه لری ایله کوتا کوت [۷] جریت [۸] اوینارلر و نیجه سرای عالیلر دخی واردر اما بونلر قلعه مثال اولو خانه دانلردر بر آدم اون رأس آتلیله بومذ کور خاندانلرده بر ییل او طورسه شیرخورما و قطر نبات بیوب و جمیع تعیناتلرن و روب نه زمان کیدرسن دمک احتماللری یوقدر هر کیجه فراشلر و طواشی خداملر جمله مسافرینه سندس و استبرق مثللی جامه خابلر کتروب خدمت ایدرلر و هر صباح هر مسافر خانه لره بر رسنی تحت القهوه فطور کلر اما وقت ظهر طعامن جمله مسافر بریرده دیوان خانه ده صماط محمدیده لرلر و جمیع زمانده بوسرایلرک قپولرن بوابانلر

[۱] پ : لواجه [۲] ک : شاب شادن [۳] ک : پلیو قویور . س : پلیو قویور . ط : پلیو قویور
 [۴] ک : تورقو پالقو [۵] ب : پیر [۶] ب ، ک : میرلوالره [۷] ک : کوتا کون [۸] ک : جرید

دیگر تاریخ

اولیا کوردکده تاریخین دبدی ای بکم نصر بلند اولدی تمام [۱] سنه ۱۰۸۱
 حقا که جهان نما قصر منتهالدرکم اشخی کول ایچنده شناورلاک ایدن نچه کره یوز
 بیك الوان ماهیلرک تماشاسی نمایاندر اندن بو حرمک ینه کوله ناظر بر کوشه‌سنده قوجه
 غازی ارسلان پاشا بر دارالضیافه ماکل‌خانه انشا آتمشکم جمیع پرمغان و کبر و ترسایه
 وبای و کدایه صبح و مسا آیه سوره... [۲] اوزره (وما من دابة فی الارض الا علی الله
 رزقها) [۳] نص شریفی اوزره جمله آینده ورونده لره نعمتی مبذولدر هر جمعه کیجه‌سی
 قرق‌الی یرده اطعمه نفیسه صماط محمدی چکلر بعدالتناول ارسلان پاشایه دفع جوع ایدلر
 خیر دعا ایله فاتحه شریفه تلاوت ایدلر زیرا اوقاف عظیمدر و بو جامعدن قبله طرفنه
 محله‌لر ایچره بش یوز آدم کیدوب (سلطان بایزید ولینک فتحیه جامعی) چار [۴] پوشته
 طوانلی و سراپا کیره‌متلی و کارگیر مناره‌لی معبدکاه قدیمدرکم ما تقدم کنیسه ایتمش بودخی
 یالچین قیا اوزره قلعه‌نک بر کوشه‌سنده برجامع روشندرکم طولی یوز ایاقدر و عرضی التمش
 ایاقدر و بوجامعلردن ماعدا بوقلعه ایچره (درمساجد های موحدان) جمله یدی عدد محله
 زاویه‌لریدر اولا قلعه قپوسنک ایچ یوزنده (علی پاشا مسجدی) جماعت کثیره‌لی جامع
 اولمغه مساعد زاویه‌در و محمد کتخدا مسجدی بو عبدکترک بوقلعه‌ده دورت عدد محراب‌لر
 معلومیدر اما بوقلعه‌ده اصلا دکان و حمام و چشمه و خان یوقدر بوقلعه‌قدیم یانیه صحراسنک
 یلدز طرفنده کی اوچنده اوتوز میل احاطه ایدر برعظیم کول کناننده مناره قدی یالچین
 قیا اوزره بر قلعه کهنه بنا اولوب جانب اربعه‌سن کول احاطه ایدوب قلعه‌یه جسر ایله
 چکرمش حالا جسر یرلری ظاهر و باهردر و حالا جنوب طرفنده اولان واروشه کیدن
 قپوسی طرفی خندق‌لری درت یوز آدم کول صوبی کسلوب تراب ورمال ایله مملو اولوب
 بوقلعه قرده قالمشدر اما کفره زمانی کول آینده جزیره ایتمش اما اگر ینه او ایله اولسه
 بر عجیب متین قلعه اولوردی بو بر طرفی قره‌دن ماعدا جانب ثلاثی کول احاطه ایتمش
 قیالر اوزره قلعه بی حائلدر (درستایش واروش عظیم شهر یانیه) بو واروش مزین مذکور
 قلعه‌نک جانب جنوبی و غربیسنه واقع اولمش بر سواد معظمدر جمله‌سی ۱۸ عدد محلات

[۱] بوتاریخ تام و دوغرودر (م) [۲] ... [۳] ک نسخه‌سنده مذکور آیت کریمه‌نک یرنده
 (انما نطعمکم لوجه‌الله لانیذ منکم جزاء ولاشکور) آیت کریمه‌سی یازلمشدرکه عمارت قپولرنده
 همان همان بو آیت کریمه یزلقدهدر (م) [۴] ک : حارطه خار

خالیجهرلی ابریشم منقش اولوب بر مصنع منبری وار بر کر اوزره اوستاد مهندس اولیه بنا ایشکم کویا اول منبر مصنع معلق دورر آلتنده بر قاچ آدم صغوب عبادت ایدر لر مناره سی بر سر آمد شش خانه بانک خانه زیبا در کم اشنی قیوسندن تا یوقارو شریفه صفیه چقنجه سکسن بش قدمه در حقیر بونده [۱] عروج ایدوب شهرک اشکال و جرمن هیئت اوزره بر طبقه کاغده رسم ایتم بو مناره شریفدن یوقارو کلاسه، وارنجه اون بش قدمه دخی واردر الحاصل غایت مصنع مناره وجامعدر قبله قیوسی اوزره جلی خط ایله تحریر اولنان تاریخی بو در

خوش سعادت آ که کم اولدی مجاهد خیره [۲] انده یا الی حد [۳] دولت دارینه سزا کوریجک اتمانی هاتف دیدی تاریخی [۴] پایدار اوله بو بنیاد شریف اعلا [۵] سنه ۱۰۲۷ و طشره قبله لرنک اوچ طرفی دائراً مدار مرمر ستونلر اوزره جامع سلاطین مثال کوچک قبا برلی اوزره جمله التون ایله مطلا سر آمد علملر در اما حرمک اورتیه سی مرمر دوشه فی اولیوب یشل رهاوی قطیفه مثال چمنزار در و حرمک شمالی و یلدر طرفلرنده کوله ناظر صفه لر وار کم اشغیبی یوز آرشندن متجاوز کولدر بو صفه لر دخی جهان نما مسیره کاه یلر اولوب جمله احباب یاران صادقان ارباب معارفان بو صفه لرده حشر اولوب جمیع علوم غریبه و عجیبه مذا کره سی ایدر لر بو حرمده شاهن بک و پهلوان پاشا اهلی و بیر پاشا اهلی و نجه ارسلان پاشا اولاد و اقربالری قبله اوکنده کی بش عدد سر آمد قبله لرده وبالذات صاحب الخیرات ارسلان پاشا دخی بو قبله لرده مدفوندر و بیوک حرمدن اشنی کوچک حرمده مدرسه ارسلان پاشا قرق عدد حجره لرلی سراپا کره مت اورتولی متعدد حجره لر و درس خانه قه سی واردر و بو حجره لرک جانب غریبنده قیالر اوزره بحیره یه ناظر برباشا [۶] کریده مأمور ایتمکه کلن دفتر دار زاده قیوچی پاشی مصطفی بک افندی مز بر قصر عالی جهان نما انشا ایتمکده فقیرک اول قصر زهتکاهه شکسته بسته علی الفور تاریخدر

قصر خورنق دیدیلر اخوان اولیا دیدی القصر خوبان [۷] سنه ۱۰۸۱

[۱] ك: بومناره [۲] دوغروسی (خیره) اولمیدر (م) [۳] ك: ایده تا آنی خدا. [۴] دوغروسی (دیدنی تاریخی هاتف کوریجک اتمان) اولمیدر (م) [۵] بوناریغ دوغرو و تمامدر (م) [۶] ك: برباشایی [۷] بویت مجا حسابیله اولوب دوغروسی شوپله اولوق ممکندر:

قصر خورنقدر دیدیلر اخوان اولیا دیدی الاقصر خوبان

بوراده کی (الاقصر خوبان) تاریخدر که (۱۰۸۱) ایدر . بوراده کی (الا) کله سی همزه نك فتحیله اولمیدر (م)

جارجار خنہ دار اولوب عبوس الوجہ مثال سیاہ دیوار لر در زیر انتہاء سرحد اولوب روم ایلی دیارینک اورتاسندہ ایچ ایلدہ قالمش بی نفع قلعه اولدوغندن التفادن محرومدر بوجرم وبواشکالده اولان قلعه ایچرہ جملہ ۷ محله مسلمیندر کم اصلا کفرہ لر یوقدر اشغی محله وبوقارو محله واور تا محله وپاشا محله سی وارو وجہ لسکز یوز عدد تحتانی و فوقانی کار کیر بنالی بانچہ سز سراپا قرمز ی کرہ مت ایله مستور خاندان معمور لر در جملہ سی البتہ کار کیر کمر قبولی بیوت رعنا لر در بو قلعه نیک جانب بالاسندہ [۱] اوج آسمانہ قدچکمش قیالر اوزرہ جملہ جهان نما کولہ ناظر خاندان مصنع عظیم لر در کم ہری بر طرز و طور اوزرہ مبنی اولوب مدبصرلی و مسیرہ گاہ اولر در جملدن قوجہ مصطفی پاشا سراپی و امو [۲] سراپی و ناسو [۳] سراپی واسعدر جارجا بونلردہ درخت منہال واردر بعدہ مصطفی پاشا سر ایندن ایچ قلعه بورنہ وارنجہ ایک یوز آدمدر (ستایش ایچ حصار) ایچ قلعه نیک شہر واروشی طرفی کوشہ سندنہ ایچ قلعه یہ وارنجہ بشیوز آدمدر درون قلعه دزدار و کتخدا وامام و مؤذن و چالیجی مہتر باشی ساکن اولوب غیری عمارستان یوقدر الا کولہ اینر کسمہ قیادن صوی یولی و غلال انبار لری وجہ خانہ مخزن لری اولوب قلعه جامعندہ و بعضی انبار لردہ جملہ قطور قلعه سی مہماتی چون پکصمات وغیری لوازمات لر مملو اولوب جملہ بالبری مسدود دورر (در جوامع های مؤمنان بیوک حصار) جملہ دورت عدد عبادت گاہ مسلماندر اولا جملدن مکلف و مکمل جامع سلاطین امثال جماعت کثیرہ یہ مالک واجب السیر عبرت نما قلعه ایچندہ (قوجہ قیلان پاشا جامعی) جملدن مزین و شیرین و روشن بنای مصنع جامعدر کم دیار ربومدہ مکر مثلی ہر سگ دیارندہ طاشلیجہ شہرندہ بولہ کلکی [۴] حسین پاشا جامعی اولہ اما اول تحتانیدر اما بو اوج آسمانہ برابر بر یالچین قیا اوزرہ قصر خورنق مثال و نکار خانہ چین مثال بر جامع جهان نمادر کم جمیع بحیرہ و جمیع صحرای ہامونلر پایمال رمال مثال کورینور جملہ قبایلری رصاص خاص نیلکون ایلہ مستور بر مرتفع ہوادار یردہ (جامع معمور ارسلان [۵] پاشا) در بو قلعه نیک شمال طرفندہ کی کوہ بی ستون مثال بر قیا اوزرہ جملہ شہرہ و جمیع نواحیلرہ حوالہ بر جامع دلکشای روشندر کم مافوقندہ بر شہرہ بویلہ بر معبد گاہ یوقدر چار دیوار اوزرہ قبہ نہ طاقی اوجہ سرچکمشدر بو جامعک طولی و عرضی یوز ایقدر و جانب اربعہ سندنہ روزن لری جام بللور و نجف و موراندر و جملہ مبسوط ایلان

[۱] ک : جوانب ثلاثہ سندنہ . س : جانب ثلاثہ [۲] ک : افو . ب : افو [۳] نسخہ لردہ
 ہپ بویلہ نقطہ سزایسہدہ (پاشو) اولوق ممکندر (م) [۴] ک : پولہنکی . ط : بولہ کلکی [۵] ک : قیلان

تاریخندہ ابو الفتح سلطان محمد خان غازی عصر نندہ بدست غازی اور نوس بک روم کفرہ سی
 الندن فتح ایدوب روم الی ایالتندہ سنجاق بکی تختیدر بکنیک خاصی ۴۶۰۲۶۰ اچہ در
 وزعامتی ۶۲ و تیماری ۳۴۵ الای بکی و چری باشی و یوز باشی سی و اردر جملہ ارباب تیمارک
 قانون اوزرہ جبہ لولریلہ و بکنیک عسکریلہ جملہ دورت بیک عدد کزیدہ پرسلاح عسکر
 اولور و اوچوز اچہ پایہ سیلہ شریف قضا در ناحیہ سی ... عدد قرار در بہر سنہ بروجہ
 عدالت قاضیہ الی بیک غروش بکینہ یکر می کیہ حاصل اولور سنجاغندہ جملہ یکر می
 ایکی عدد قضا در در نیچہ لری تحریر اولندی و بعد الیوم راست کلدکجہ تحریر اولنور شیخ
 الاسلامی و نقیب الاشرافی و اعیان اشرافی و سپاہ کتخدا یری و یکیچری سرداری و قلعہ
 دزداری ... و ... عدد قلعہ نقراتی و محتسب اغاسی و باجداری و شہر کتخداسی و خراج
 اغاسی و کومروک اغاسی و شہر صوباشیسی و معمار اغاسی و اردر و او روم کفرہ لری اوزرہ
 اون ایکی عدد پورتو یوروزلری [۱] یعنی کفرہ بکتخداری و اردر (قلعہ سی) یانیہ کولی
 کنارندہ کھکشان آسا اوج سمایہ قدچکمش برتل رفیع اوزرہ بر حصن حصین و سد متین
 بنای رفیع البیان و خلقی عظیم الشان شکل خمس بر شدادی سنک بنا قلعہ بالادر کم بر طرفدن
 اصلاحوالہ سی اولیوب کنار بحیرہ دہ یالچن قیالر اوزرہ سنک بنا بر قلعہ غرادر کم (در کردا
 کر دقلاعات) جملہ اوج بیک آدم احاطہ ایدر بر حصار اوستواردر و جملہ ایکی عدد
 بیوک قلعہ قبولری و اردر بیوک قبو جانب جنوبدہ اولان و اروشہ ناظر بر اچاق کمرلی
 قبودر پیادہ آدملر کرر چقار اما بو قبولردن عربہ لری واکرلی آتلر و قطرلر کچہ منز لر
 مکر ات اوزرہ سوار اولان آدملر فارس الحیل اولوب اکر بوشالداراق ات ایلہ بیوک
 و اروشندن [۲] کچہ لری زمان قدیمدہ ایلہ بنا اولمش و بر قبو دخی کوچک اوغر ن
 قبودر کم بو دخی طرف جنوبہ ناظر در و اروشہ آچیلن بیوک قبونک صولندہ و قع اولوب
 بو اوغر ن قبوجکدن اشغی کولہ قیادن کسمہ یوز ایاق نردبان ایلہ انیلوب کولدن صو
 آلتر بو ایکی عدد مذکور قبولردن ماعدا سکز عدد کوچوچک صو قبوجکلری و ار کم
 انلردن کولہ نردبانلر ایلہ انیلوب صو آلتر اما ایچ قلعہ دن ماعدا بو قلعہ نک کول طرفندہ
 اصلا بیوک قلعہ دیوار لری یوقدر زیر اوج آسمانہ برابر قدچکمش قیالر اولماغیلہ دیوار لری
 یوقدر و لازمہ دکلدر لکن اشغی و اروش طرفی ایکیشرفات متین دیوار لری و اردر کم
 قرق ارشن عالی و بش ارشن عریض دیوار لدر لکن کار قدیم اولماغیلہ بعضی یر لری

[۱] ک : پورتوپوروزلری [۲] س ، ک : بیوک و اروش قبوسندن

وقطر وصغر وجاموس کچھ منزلر اما بوحقیر پرتقصیر کوردمکه برسورو قیون کچدیلمر بوجسرك طولی ایکی بیک الہی آدمدر زنجیر لرك ایکی باشلری ایکی طرف قیالرنده مر مر عمود منہالرمہ باغلیدر بوجسرك تعمیر و ترمیم و محافظہ سنہ دائمابر کوی خلقی مأمور لردر بوجسرك لانظیری تماشا ایدوب اندن ینہ شہر نارده یه کلوب دفتر دار احمد پاشا اغاسی دورمش اغا ایله وشہر اعیانی یوسف اغا ایله وداعلشوب اندن قالقوب قریئہ عمارتی کچوب ونارده صحراسنک داغ اتکندن عبور ایدهرك قالدردلی وقومساللی یرلر کچرك جانب شمالہ ۴ ساعتہ معمور قرالر کچرك یول اوزرہ بر اولو اور [۱] درہ ایچرہ

قیو اغاسی خانی

سابقا مصر وزیر ی اولان خادم عبدالرحمن پاشانک الی اوجاقلی و کرہ مت اورتولی برخان عظیم حسینی سیدر کم قیوسی اوزرہ تاریخی بودر

قیو اغاسی عبدالرحمن اغا تمہلندن بوخانی ایتدی بنا
ایکی القالدروب ددم تاریخ جتندہ اجرنی ویرہ مولی [۲] ۱۰۵۸

بوخاندن ینہ شمالہ ۳ ساعتہ (قریئہ در بند) برخوف و مخاطرہ یرلردر اندن بش قیوی کچوب و بر سیلاغ عظم اشوب ... ساعتہ [۳] ایکی طرفی باغ و باغچہ لی یرلری کچوب یوزی اشنی کیدوب صحرای یانیہ اوجندہ

چہ تملک بیر پاشا

قلعہ مثال بر خانی و برقاج دکانلری وار اندن چمن زار صحرا ایچرہ ... ساعت [۴] غربہ محصولی چفتکلکر عبور ایدهرك [۵]

اوصاف دارامانیہ یعنی سوادعظم قلمہ یانیہ

لسان روجہ یانیہ دمک ... دمکدر بانیسی روم قرالردن ... قرالک بنا سیدر سنہ ...

[۱] ک : اوز [ز حرفی نقطہ لیدر] [۲] بومصرع ہم وزن، ہم تاریخ نقطہ سندن یا کلیشہ بکڑہ یور دوغروسی [ویرہ جناتلہ اجرنی مولی (اولق ممکندرکہ (۱۰۶۰) ایدر بونک ایچندن ایکی ال یعنی ایکی عددی چیقاریلیرسہ (۱۰۵۸) قالیر . (جنات) دن مقصد جنت کوشکلری دیمک اولغلہ لسان نقطہ سندن یا کلیش دکلدرد (م) [۳] ک : ۷ ساعتہ [۴] ک : ۳ ساعتہ [۵] ک : جہت غربہ آب روان و ماء حیاتی محصولدار چفتکلکر و باغباغ و باغچہ ل عبور ایدهرك

پایاسلری جمیع آینه و رونده کانلره خدمت ایدوب نعمت یدیرلر و بو کنیسه دن شهر مفتیسی و نقیب الاشرافی و یوز الی اچّه پابه سیله قاغیسی و شهر خاصنک اغاسی و قلعه دزداری و یتیم عدد قلعه نفراتلری و محتسب اغاسی و غیره شهر حا کملری جمله بو کنیسه نك اوقافدن حمایه علوفه سی آلرلر مشهور آفاق بر بطریق دیریدرو بوشهر نارده زمان فیلقه وسده شهر عظیم ایتمش نیجه کره یوزبیک عدد بنای عظیم و نیجه بیک رده آثار قدیملری واردر (در وصف نعمت ما کولات و مشمرات و مشروبات) جمله ا کزیده ممدوحی بروقیه کلر فیض [۱] ناری و لفان ناری اولور کم عجم دیارنده و قره فرجه ک شهرنده بویله دانه دار ابدار نار انجاق اولوب داغی و طاشی نار اغاچلری مزین آندو کندن سبب تسمیه سی نارده اولمشدر [۲] و لیمونی و نارنجی و اینجیری و زیتونی و باغ و باغچه سی طرفنده بر قنای رجهانی دو تمشدر روم الی دیارینه جمله نار لیمون و تورنج و زیتون و اینجیر بوندن کیدر (در کار کسب اهل اشغالات) اکثریا خلقنک کار و کسبای تجار تدر باغترینک محضولی اولان شرابرن ولایت ولایت کتوروب و ستارلر و بیا باقرقوانی [۳] دخی ممدوح عالمدر (در حساب اقالیم بلدان) بحکم علم اسطرلاب بوشهر انلیم ثالثک نصفنده بولنوب عرض بلدی حرفین (لطاف) در و طول نهاری حرفین (نه) در قبله سی جنوب جانبنه اولان خط نصف نهاردن جنوب جانبنه اولان مشرق جانبنه او طوز تقوزده ره جه در... (در بیان عبرتمای جبل نارده) شهر نارده دن جانب شماله نصف مرحله کیدوب شهر نارده اوزره تا کافر زماندن بری بر درک اسفل وار بر دره نك [۴] ایکی طرفنده کی اوج آسمانه سرچکمش بر قیادن بر قیاهه ایکی قات یان یانه چکلمش ادم اولوغی قائلنغی دمر زنجیر لردن بر کو پرو ایدوب زنجیر لر اوزره بیان اصماندن چتر اوروب بر مصنع جسر اولمش هر بار بنی آدم کچر اما اول ادملرک زهره سنه عشق اولسونکم اولدری چاتلایوب هلاک اولمازلر زیرا آدم آشاغی باقسه کوزلری قراررکم کویا چاه غیا و درک اسفلدر بودیارک خلقی آالشوب بر کویدن کویه [۵] کتمکه اشنی دره لری بر کونده دولانیموب بر آنده بوجسر سلسلدن [۶] قلاباق [۷] و تر حاله شهرینه کیدر لر اماروزکار اوردنجه بوزنجیر جسر صالحجاق کبی صالتر لکن همان بنی آدم عبور ایدر یوخسه آت

(۱) ك، ط: فیضی (۲) ك: سبب تسمیه سی اولوب بوشهر نارده دیمشدر (۳) نسخه لرده هپ بویله در دینک که (بیاض باقرقوانین) دییه بر جنس قاونین وار ایتمش (م) (۴) نسخه لر هپ بویله در فقط (بودره نك) اولسی مناسبدر (م) [۴] ك، ط: بر کوندن بر کونه [یا کایشدر (م)] [۶] ك: سلسله دن [۷] ك: قلاباق قیایه. پ نسخه سی ده متن کبیدر فقط (قیایه) کله سی ده وار

اصلاً یوقدر امالاطین [۱] کفرہ لری چوقدر وجمہ آلتی عدد جوامع عبادتکھادر ایکی جامعی قلعہ ایچندہ در اما چارشو باشندہ کرمتلی وکارگیر منارہ لی سلطمان بایزیدولی جامعی فوقانی اولوب جماعت کثیرہ یہ مالکدر مصلاسی حرمندہ در وشہرک جنوب طرفی اوچندہ تکیہ جامعی مفرحدر و . . . جامعی کار قدیمدر اندن جملہ . . . عدد [۲] مساجد های مؤمناندردر جملہ یوسف بک سرائی قربندہ بابامسجدی ودزدار مسجدی واردر و . . . بوشہر ایچندہ اصلاً قرشوم اورتولی بنا یوقدر وجمہ اوچ عدد مدرسہ سوختہ کاندر جملہ سلطمان بایزید خان مدرسہ سی معمور و . . . وجمہ بش عدد مکتب صیاند وجمہ اوچ عدد خاتقاہ درویشانلری وار جملہ تکیہ جامعی خانقاہی معموردر . . . وجمہ بر عدد خان تجارانی وار سلطمان بایزید خان جامعک یول اشریسنہ واقع اولمش بر خان عظیمدر بوخانک قپوسی اوکنندہ (عبرت نماساعت قلعہ سی) خانک یول اشریسنہ برسر آمد ساعت قلعہ سیدرکم چاکی غایت بیوکدر کامل بر ساعت یردن صداسی استماع اولنور بر چارخلی اولوب یکریمی درت ساعت دور ایدر غایت مصنعدرکم بوبلہ بر چارخلی ساعت بر دیارده یوقدر وجمہ . . . عدد حمامدر وجمہ ۴۰۰ عدد تکاندرنجاقجیسی [۳] وپابوججیسی چوقدر اما کارگیر بنا بزاستانی یوقدرلکن ینہ ہرمتاع تحف بی نہایہ بولنور قہوہ خانہ لری قلعہ دیدندہ در وبعض صوقاقلری قالدردمیدر وبو شہر قومسال یر اولماق ایلہ چوق یزلی قالدردمسزدر وبوشہر قبالی وقومسال یرلر اولماق ایلہ اصلاً چشمہ لزی یوقدر وجمہ بیگ یوز عدد آب حیات لذیذ قیولرندن نوش ایدرلر شہر ایچرہ جریان ایدن نہر ناردادخی آب حیاتدر اما اہالی ولایت ثقیل صودر دیو اندن اچیبوب چاہ مالرن ایچرلر زیر اہواسی ثقیلدر صاحب طبع اولنلری بیلاغہ چیقارلر زیر ا شہرک قبلہ سی وشرقیسی الحاق وبیاض یالچین قیالر ارہ سسندہ واقع اولمش شہردر انکیچون خلقنک رنگ رویلری برز صارویہ مایلدر اکثریا بادہ قوتیلہ زندہ لردر وجمہ اون بر عدد کلیسالری واردر اما جملہ شہرک جنوب طرفی خارچندہ بانچہ لر ایچندہ مجال [۱] قرال ضال کنیسہ سی غایت بیوک قبالی بنای مصنعدرکم ایچندہ الہی عدد رہبانلری وچجرہ لری واردر ویوسف اغا سرائی قربندہ پاترک [۲] کنیسہ سی دخی بنای غریبدر و عجیدرکم غایت معمور و مزین اولوب شہر ایچرہ نیجہ اوقافلری واردر جملہ فرنکستاندن نذراتلری [۳] کلوب ایکوز قدر

(۱) پ : لاتن (۲) س ، ک : ۹ عدد (۳) ک : پنجاقجیسی (۱) ک : شمال پاترک (۲) ک :

یاترک (۳) ک : نذوراتلری

ساعتك يول قالدردم واردر و ايكي جانبلى سراپا داغلردر كم ليون و تورنجى اونور
بو جسردن بيك آدم شماله قالدردم اوزره كيدوب باغ مراملى و معمور قرالى
و حفتلكرى كچوب

در توصيفات قلعه كهنه بنا حصار استوار ناردا

سبب تسميه سى ... تر حاله صاحبي ... قرالك بناسيدر ... تاريخنده ونديك الندن
سلطان بايزيد ولى عصر نده بدست بيوكغازى اورنوس فتحيدر يانيه سنجانى طوپراغنده
خاص هايون حكومتدر [۱] ويوز اللى اقيه پايه سيلاه قضاير ناحيه سى ... عدد قرالردر
قلعه سى لب دريادن بر ساعت شمال طرفنه بر قيالى و آلچاق داغ دبنده شكل مربع بر
شدادى سنك طراش بر قلعه صواش پر خاشدر كم قبله يه ناظر بر قپوسنك عتبه علياسى كمرينك
ايچ يوزنده بر مفرت بالقي كميكي مصلوب علامتى وار بيوك دمر قپودر و ايچ قلعه سى
قپونك صولنده شهره ناظر اولوب ايچنده قرق عدد كرملى خانه لرى و سلطان بايزيد ولى
جامعى وار دائراً مادار جرمى ايكي بيك آلمش عدد آدمدر بوقلعه نك شمال وييلدز
طرفلرن ناردا نهري احاطه ايتمشدر مشرق و قبله و جنوب طرفلرى واروش عظيمدر
قلعه ده كار كير مناره لى و سراپا كيره متلى سلطان بايزيد خان جامعى و حرمنده مدرسه سى
وار و بو ايچ قلعه قره طرفنده شهره ناظر قات اندرقات قرال سراپى وار ايچنده انجاق
دزدار ساكن اولوب بر خراب مسجدى وار اما اصلا قلعه ايچنده دكانلرى يوقدر
وصوقاقلرى جمله رالى [۲] بياض يالچين قيا قالدردمدر و اساس ديوارى دخى سنك خارا
اوستنده [۳] اولوب صوقاق اشرى بر نماز كهى وار اصلا اغاجلر ديكللى دكلدر همان
بر چنزار و لاله زار مصلای فرح فزادر بوقلعه دائراً مادار ايكي قات اولوب خندقلرى
انجاق غرب طرفنده در غيرى طرفلرنده خندق يوقدر و جمله اون سكر عدد قلعه لرى
وار قبله قپوسى [۴] طرفنده كى واروشك اشريسنده حواله داغلر وار (ستايش طشره واروش
ناردا) جمله كامل ايكي بيك عدد كرمه متلى باغ بانچه لى و آب حيات صولى حوض و شادر و انلى
و جمله فوقانى معمور و مكلف اولردر و جمله اون يدى عدد محلاتلردر اما آنجاق اوچ
عدد مسلمان محله لرى در دوردى يهوديلردر و اون عددى روم كفره ليدر ارمنى و فرنگ

[۱] س ، ك : حكومتيدر (۲) ك : ذاتى (۳) ب نسخه سنده يوقدر (۴) ب نسخه سنده يوقدر

اولمشدرکم حالی اوزره بر اقلشدر قلعہ‌سی پیره وزه دریاسی کنارنده برطوپراقلی بایر اوزره شکل نمخس برشدادی بنا برقلعہرنا اولوب دائراً مادار جرمی بیک آدمدر اماطشرہ‌سی ویراندر لکن ایچ قلعہ‌سی معموردر اما دزداری و نفراتلری یوقدر انجیق ایچنده برقاچ معمور چفتلکلی وارددرکم بو چفتلکلی کرده آزادلی سیاه زنگی عربلری ساکن اولور بوقلعہ دخی یانیه سنجانغی حدودی اولوب بو قلعہ‌نک شرق طرفنه ایکی بیک آدم قریب (جسر روغوز) برکوز بر پل رعنادر اما هر سک سنجانغنده موصدار [۱] کوپروسندن سهل الحاقدرکم قدی کامل الی ارشندر و غایت انسر جسر درکم اوزرندن آدم کچمکه خوف ایدر زیرا برقولاچ انلیدر آدم آشنی باقغه جرأت ایده من التندن (نهر رواتی) [۲] جریان ایدر تاشهر یانیه و شهر ایدونات داغلرندن کلوب پیره وزه دریاسنه مخلوط اولور اما قرق ارشن درین اولوب غایت دلی جریان ایدر اندن بر ساعت شرقه کیدوب (قریه ملکادث) [۳] آنی کچوب صافی صحرالر ایچره معمور قرالر عبور ایدوب اندن نیم ساعت یینه سمت شرقه کیدوب

قریه عمارت

قرق خانہ‌لی و باغ و باغچہ‌لی فایق پاشا وقفی اولوب مسلمان کویدر خان و جامع و عمارت و مدرسه جمله فایق پاشا خیراتیدرکم غایت مسیره کاه باغ ارم مثال یدر اما جامعی و غیری آثار بنالری جمله کره متلیدر و مطبخ دارالضیافه سنده جمیع آینه و روندکانلره نعمتی صبح و مسا مبذولدر اندن نهر ناردہ عظیمی کچمیوب نهر کنارنجه دخی اشغی دولشوب بر ساعتده فایق پاشانک اون اوچ کوز شدادی عبرت نما اوجه برابر قنطره سندن عبور آتدک اما اورتادا کی کوزی غایت یوکسک اولوب و زیاده انلی بر پل عظیم اولوب الی ارشن عالی و طولی جمله بر باشندن بر باشنه سکنز یوز آدم بر کوپری مصنعدرکم دوردد عدد کوزلری یوزر آدم انلیدر بو جسرنک اوستندن ایکی عربہ یان یانه کچمک ممکندر التندن نهر ناردہ [۴] جریان ایدر تا ترحاله [۵] و قلاباق قیا [۶] داغلرندن کلوب بو جسردن عبور ایدوب پیره وزه کورفزیته مخلوط اولور بو جسردن عبور ایدوب ایکی باشنده بر

[۱] مشهوری (موستار) در (م) [۲] ط: نهر رواتی [۳] ک: حکارت . ط: منکارت
[۴] ک: بارده [یا کلیدر] [۵] س، ط: طرحاله [۶] س نسخه سنده (قلا باق قیا) شکلنده
فقط نقطه سزدر (م)

روانه اولوب ... ساعتده ینه پیرهوزه دریاسی کنارنجبه کیدرکن ینه ایزلرینه راست کلیردک اما ایزلری کوچولمکه باشلوب یانیله ارسلان پاشا اوغلی قپلان پاشا چفتلکی یاننده ایزلرن غائب ایتدک اما یوزلرن کورمدک وبو محللرده یولجیلره قرشو راست کلدکده سؤل ایتدک ذره مقداری خبرلری یوق ایدی همان بو بعدکترآنی ملاحظه اتمکه جمیع زمانده آته سوار اولدقده حضرت قرآن عظیمه و فرقان کریمه حفظاً مداومت ایدوب کیدردم بویولده اول حرامی کفره لره راست کلسک کرک ایدک و بر عظیم عبرده من کچوب بلکی بر قاجمز تلف نفس ایده لردی اما حضرت قرآن حرمتنه جناب الله بزلی حفظ اتمک ایچون اوکمز صره محافظه جی رفیقلر کورینوب [۱] حرامی باشی بی لبوط [۲] ایله قتل ایدوب کفره لر دخی بزی آنلردن ظن ایدوب امان دیوب توبه ایدوب سلاخلرینه مالک اولوب قرآن عظیم حرمتنه حرامیلردن خلاص اولدق کم سوره [۳] ... آیه (والحافظون لحد و بالله و بشر المؤمنین) [۲] نص شریفی واردر بنوک امثالی نیجه کره خواص قرآنک نفعن مشاهده اتمشدر هذا من فضل ربی آندن یم ساعت جانب شماله کیدوب

لوروز چفتلکی

یانیله پیر پاشانکدر آنده بیجال مهمان اولدقده بزم اوکمز صره قتل اولونان کفره نک قتلخی خبری کلوب کشفنه شریعت طرفندن آدملر کتدی اولکیجه چفتلکک کتخداسی حسن اغا دخی مرحوم اولوب حقیر غسل ایدوب دفن ایدوب علی الصبح لوروزدن قولاغوزلر آلوب جانب شرقه لوروز دکرمانلرن وبر ویران قلعه کچوب و شاهن بکک قانرا [۵] نام چفتلکن کچوب ... ساعت قیالی داغلر دبندن عبور ایدوب اورمانلری کچوب

اوصاف فنوحات قلعه روغوز

روم قرالری بناسیدر سنه ... تاریخنده غازی اوروس [۶] بک سلطان محمدخان ابو الفتح عصرنده و ندیک کفارینک درون قلعه ده قرارلری فراره مبدل اولوب فتح [۱] س : کوندروب [۲] سن ، ک : نبوط [۳] ... [۴] ک نسخه سنده مذکور آیت کریمه نک یرنده (ویرسل علیکم حفظة الایه) آیت کریمه سی . رردر [۵] ک : قناره [۶] دوغروسی (بدست غازی اورنوس بک) یاخود (غازی اورنوس ایله) اولمیدر (م)

کیدر بر بیان ایزی وار همان حقیر آدن اینوب بسم الله دیوب آدم ازن قارشلم کعبه
 حقیچون آدم ایزی کامل دورد قارش کلوب دخی یری حرارت اوزره اصیجاق ایدی
 عقلمز باشمزدن کیدوب آیا بو نه حال ونه حکمتدرکه دیو مشاوره ایدوب نه چاره ایدلم
 اول ایزلر او کیمز صیره لب دریاده قوملق اوزره کیده یور الله صغوب غلامر ورفیقلر
 ایله آیه الکرسی ومعوذتینه مداومت ایدهرک ایاق ایاق کیده رک یول اوزره بعضی اوج
 آسمانه سرچکمش چنار وقواق ومشه اغاجلرینک آدم بلی قائلنغی دالری کویا اوصطوره ایله
 کسوب پیره براقشتر دیبهک حقیزه دخی زیاده دهشت حاصل اولوب تلاش ال ویردی اما
 نه چاره یولمز اولدر کری دونمک ممکر دکل الحاصل کامل بو حال اوزره داغدر واورمانلر
 ایچره ۳ ساعت کیدوب پیره وزه دریاسی کنارن کچوب دخی بیوک چنککستان اورمانلره کردکه
 جان باشمزه صچرایوب کیدرکن همان اون عدد پر سلاح حایدود حراحی کفره لری
 بزنی کوردکلرنده الاثمان مدد توبه سلطانم دیوب توفنکلری وقلیجلی اورمانلر ایچره
 آتوب اغلاشراق آتلیتمزک ایقلرینه صارلدیلر حقیر بونلردن ینه الارقه پیره ندرملعونلر
 دیو حالرن سؤال ایتدم بر الای یولجی کفره لرز لطف ایلک سزک ایلریده کیدن بیوک
 آتلی و بر بیوک یاین آدم یولداشلیکمز باشلی اغاجلره برابر اولوب اول بیان آدمک
 النده بر صوپا دیهنکی و بر النده قلیجی وار و آتلینک النده بر قلیجی وار یوللر اوزره
 اغاجلری کسه کسه کیدولر بز سزک اول یولداشلیکری کوروب عقلمز باشمزدن
 کیدوب بر کنارده قالدق و اول یایان النده کی صوپا ایله بر ییمزک باشنه نجه اوردی ایسه
 خورد خشخاش [۱] ایتدی اشته لشی دیو لشی کستر دیلر حقیقه الحال کفره یه اوله
 لبوط اورمشکم آدم وجودیدر دیه جک یری قلیوب جمله خورد اولمش انجاق کفره نک
 لشتی لباسی ایچنده تفتک تفتک ایدوب بز دخی کفره یی بو حال ایله کور یجک دیبهک
 عقلمز باشمزدن کتدی اما کفره لر حرامیلر ایشم مرد اولنلری باشلی ایشم بو
 کفره لر دن دخی خوف ایدوب اورمانلر ایچره آتقلری سلاحلرن جمله آلوب اشته
 ملعونلر آنلر یزم ایلریده یولداشلیمزد در تیز بر دخی سلاح ایله یوله چمماک و حرامیلکه
 توبه ایلک دیو جرأت ایدوب بر خیلی تکلملر ایلدم اما خدا بلرکم بیجان اوله یازدم غلاملم
 طقوز عدد سلاحلرن آلور طقوز کفره کافرلر اورمانده عالم خیرتده قلوب انده براقدر
 اما حقیر دخی ایلری کتمکه اصلا درمانم قلیوب ینه توکلت علی خالق دینهرک یوله

[۱] شهری (خردوخاش) در (م) .

جملہ پرہوزہ کھیلری اصلا دسر برامقانن یطرلر سـکـز عدت روز کاردن امیندرلر اندن شمال طرفنه بر ساعت کیدوب بر باری آشوب پرہوزہ کورفرینک بر بیوک قولاغنه یعنی بر کورفرینہ دخی واردق اول کنارجه بر ساعت دخی کیدوب بالق دالیانلرن کچوب

در تمدیحات قلعہ پیرہوزہ عتیق عظیم

امدی اخوان وفا بوجہانده بویله قلعہ عظیم بنا اولمامشدر حالا ویراندر اما ایچنده عظیم معمور و آبادان چفتلکلر واردر قلعہ سی روی ارضده مثل مکر اسلامبول قلعہ سی یاخود عراق دادیان شہرینک خرابستانی اولہ بلنکہ اسلامبولدن اتطاقیہ [۱] و قولاہ قلعہ سندن بیوک اولہ الحاصل جرمی ایچی کونده دور اولنماز و ایچی قنناق یردن بو شہر عظیمہ نیچہ بیک کھرلر ایله آب حیات صولر کترمشلر بو شہر خرابستانی [۲] سیر و تماشاسنده آدم عالم حیرتده قالبونکشت بردهن ایدر سبب خرابیسی زمان قدیمده اقریت قرالی یعنی کریدی عمار ایدن اقریت قرالک اوغلی روم پادشاهی اولان بت پرست مارتین پلید نام قرال ضال قارلی ایلی اوزرہ بیک پاره کھیلرله کلوب بو شہر قارلی ایلی قارلی مارقونتون نام قرالک تختی ایکن قارلی ایلی قرالی کرید قرالی مارتین بت پرست قتل ایدوب یدی آیدہ بو شہر پرہوزہ عظیمی خراب ویباب نیچہ بیک عیسوی روملرن اسیر کباب خانہلرن تراب ایدوب حالا بویله قالمشدر اگر بونده اولان ہیاکل مطلقہات عبرتہما طاق رواق طمطر اقلری و نیچہ بیک فناقلری و نیچہ بیک عمود منتهای صماقی کونا کونلری تجریر اتسک مجموعہ من خراب آبادنامہ اولور اندن ینہ شرق طرفنه نیم ساعت کیدوب بعدہ بر ساعت پرہوزہ دریاسن دور ایدہرک و بالق دالیانلرن تماشایدہرک کیدرکن (حکمت خدا سرگذشت تماشای لب دریادہ قوم اوزرہ آسودہ حال کیدرکن اوکیمز صیرہ ہنوز کتمش بر پاره باصلمش آت ایغی ایزی کورندی اما اول ایز کیدہ کیدہ دخی بیوک ایز اولدی الحاصل اوچ قارش انلی ایز اولدی حقیر غلاملریمہ ایتدم «پرہ اوغلانچقلر شول ایزی تماشای آتدی کز می» دیدیکمدہ فرہادو خسرو ایتدیلر «واللہی سلطانم عجایب بیوک آدم ایزی» دیو یولک صول جانبنہ بقرلر «پرہ اوغلانلر بو صاغ طرفہ بقک نیچہ آدم ایزیدر اشته بو آت ایزیدر» دیدیکمدہ اوغلانلر آت ایزن کوروب اشته سلطانم بو طرفدہ بر آدم ایزیدہ وارہ دیدیلر مکر آت ایزینک صولندہ برابر [۳] آتلیہ

[۱] ک : وانطاکیہ [۲] س ، ک : خرابستان [۳] ک : برايز

اوزرہ تاریخی بودر (قد بنی هذا القلاع فی زمان [۱] ایام دولة السلطان سلیم ابن سلیم خان خلدالله ملکہ واید [۲] سلطنتہ لسنة ستة [۳] وتسعمائة من الهجرة النبوية) وبوقلعه قپوسندن ایچری کیرہ جک محلدہ قپونک صاغ طرفندہ طاشدن او یولمش بر صغر و قیون باشی تصویر ی وارکم کویا ذی روحدر وقپونک او کندنہ کی خندق اوزرہ ایکی قات اغاج جسر اوزرہ قلعه یہ کریلر درون قلعه دہ جبہ خانہ مخازنلری و غلال انباری وصو یوللری و قرق عددصغیر و کیرطوبلری ومہترخانہ قلہ سی وبراستاد کامل موسیقی شنس زور نازان مہتری واردر (اوصاف واروش پیرہوزہ) بو قلعه نک یلدز طرفندہ اوچوز عدد خاندانلی وباغ وبانچہلی تختانی وفوقانی اولردر انجاق برجامعی واوچ محلہ مساجدی وبر مدرسہ سی وبر مکتبی وبر تکیہ سی وبر حمامی وار بطل ایدی وبر خانی وجملہ یوز عدد دکانلری وبیحساب بانچہلری وار بنوک دخی جملہ خلق جزایر اسبابی کیرلر زیرا جملہ خلقی فرقتہ جیلدر درکم ونڈیک کورفزی ایچنی وپولیہ وقلورہ وتمتس یقلرن قور و تمشلردر اما بونلر دخی اوروجہ کلمات ایدرلر غایت غازی وبہادر یکتاری وارکم ہربری سر آمد سرور ہنزور یکتلردر حتی سنہ ۹۲۷ [۴] تاریخندہ سلیم خان ثانی عصرندہ بالادہ ذکر ی سبقت ایدن صنغن ییلی دونمآمزدن فرار ایدن کینریمز کفار ایلہ جنک ایدہ ایدہ بو پیرہوزہ لیمانہ کلوب کملری باشندن قرایہ ایدوب جانلرن خلاص آتمشلرکن بو پیرہوزہ عسکری منہزم اولان غزاتہ جرأت وروب کندو فرقتہ لریلہ کافر کملرینہ چاتوب اللی پارہ کافر کملرن فتح ایدوب وقرہ یہ دوکولن کافرلری جملہ اسیر بند زنجیر اندکلرین دخی بلور آدملری واردر یعنی تا بو مرتبہ شجیع و توانا فتالری واردر کم شب وروز الی هذا الآن پیرہوزہ لیماندہ الستہ دورر فرقتہ لری وار اما لیمانی قلعه یہ نیم ساعت بعید شمال طرفندہ بر کوچوک لیماندر اما سکیز روز کاردن امیندر کم ایکوز پارہ کمی آلور پیرہوزہ کورفزی ایچرہ کورفزک نہایتدر کم [۵] دریادن بر قولاق کورفز کر مشدر کملر آندہ یطوب کورفزک ایکی طرفلری باغلر و بانچہلردر بو لیمان نہایتندہ

در وصف قلعة کوچوک پیرہوزہ

اما ویراندر ایچندہ آدم و آدمی زاددن نام ونشان یوقدر لکن بوقلعہ خراب آلتندہ

[۱] ك: قد بنيت هذه القلعة في زمن [۲] ك: وابد [۳] ك: ستين [۱] س، ك، ط: ۱۷۹

[۵] س، ك: نہایتندہ در کم

بنا آتمشدرکم کورمه‌ک محتاجدر ولفقده ایله قلعه مابینی صنع دکز ایچنده (پلامه) دیرلر بر یولوقیاواردروادادن قلعه‌یه اوچ یردن بوغازلر واردربونلر دخی [۱] بونلردن دخی اغاج جسرلر ایله کچیلر کرچه اوچ عدد خشب جسرلردر اما اصل بیوک بوغاز قلعه دبنده کی جسر آلتنده در ماباقی جسرلرک آلتلری وغیری یرلری صغاجق دریادرم قازقلر اوزره صندوقلر چاتوب ایچلرینه طوپراق دولدوروب کناردن لفقده‌یه کتمکه یول ایلمشدردر اما قلعه دبنده کی بوغازک آصا مقره‌لی اغاج کوپروسی وار قچان کمیلر کچرکن جسری مقره‌لر ایله آصاقورلر کمیلر وفرقته‌لر وقایقلر بری اوته کچوب ینه جسرلری ایپلر ایله یرینه اندیررلر اما بو جسر آلتندن کمیلر کچدکن صکره اول کول کبی صغیر ایچره اگری بوگری کیدرکن صرقلر ایله صغری یوقلیه یوقلیه کتمک کرک ودخی قلعه‌نک یلدز طرفنده بر لیمان خدایی دخی واردر (دماته) دیرلر بیوک کمیلر وارمغه قابلدر بو لیماندن پیره‌وزه‌نک قلعه‌سی یلدز روزکاری اوزره طقوز میلدر بعده جمعی غزاتر ایله وداعلشوب جمله غازیلری فرقته‌لرینه سوار اولوب فرمان پادشاهی کتردیکمز اوزره‌مانیه امدادینه کتدیلهر بو حقیره قلعه دزداری بر مکمل فرقه دونادوب جمله آتلیمز و خداملریمز ایله توکلا علی‌الله دیوب موافق ایام مساعد ایله ۹ میل یری طرفه‌العین ایچره کیدوب

اوصاف سد متین دروزه یعنی جای امان قلعه‌ پیره‌وزه

سبب تسمیه‌سی ... در سنه ۹۶۵ [۲] تاریخنده سلیمان خان بناسیدر روم‌ایلی ایالتی خاکنده یانبه بکینک خاصیدرکم صوباشیسی حاکمدر ویوز الی اچقه قضادر ناحیه‌سی ... عدد قرالدر کتخدا یری ویکچیری سرداری وغیری حاکملری یوقدر اما قلعه دزداری وایکیوز الی عدد قلعه نفراتلری ویدی عدد قلعه اغواتلری وپیره‌وزه قپودانی وار اوچ پاره فرقته‌سی ایله دریاده شسناورلک ایدوب شکار آرار جمله لونداتلری جزایرلی اثوابی کبی کیرلر قلعه‌سی ناردا [۳] ولایتنک کورفزی اغزننده بر قومسال بورونده شکل مدور یدی عدد طابیه‌لی برشدادی بنا جرمی کامل بیگ یوز آدم بر قلعه زیبادر ایچنده یوز عدد کره‌متلی تحتانی و فوقانی باغچه‌سز داراجق اولردر و صواقلری قراکلی وضیق طریقدردر بر جامعی وار سلیمان خانکدر بر قپوسی وار جانب شرقه ناظر اولوب قپونک عتبه‌علیاسی

[۱] ک نسخه‌سنده یوقدر فضله‌یه بکزه‌بور(م) [۲] س ، ک : ۹۶۰ [۳] ک ، ط : باردا

ایہ خلقنک غریب و غربای و سائر دیار خلیقہ حسن اختلاطری یوقدر اما غایت بہادر و شجیع و یرار دلاور لردر کم بونلر فرنکستانک کوزلرینہ دیکن اولمشردر بونلرک دخی لسانلری اوروجہ چلوب فصیح و بلیغ روم لسانی و فرنک زبانی تکلم ایدرلر لکن ہواسی ثقیدر جزیرہ یردر ہر بار غازیلری فرقتہ لره سوار اولوب دیب فرنکستانی اوروب مال غنایملریلہ منصور و مظفر ایاماورہ یہ کلوب غزا ماللرن بخش قلندری ایدوب تا مفلس منده بور اولنجه عیش و عشرت ایدوب ینہ سفرہ کیدرلر کار کسبلری بودر اما غایت مصلی یکتلری واردر

در نہر انکیز جزیرہ لفقدا

لفکدا دخی دیر لسان رومده لفقده ... دمکدر بو ایاماورہ واروشنک قبلہ سنده واقع اولوب داغلی و باغلی و باغچہ لی آب حیات صولی و آب و ہواسی لطیف برجیزہ در اما بولفقده ایاماورہ نک قبلہ سی ولودوسی جانبنہ واقع اولوب ایکی میل ایاماورہ دن الارقدہر لکن بر آدم ایقلرن صغایوب ایکی میل صیغ دریای کچمک ممکندر اما جملہ خلقی ایاماورہ دن لفقده جزیرہ سنہ پیادہ جہ اوچیوز التمش التی عدد الحاق کوزلی صو کمرلری کوپرولری اوزرہ یورویوب لفقدا یہ واروب کلرلر بو ادانک جرمی جملہ ... میلدر بوندہ دخی باغ و باغچہ یحسابدر جملہ ایاماورہ اعیانلرینک باغلری بوندہ در زیرا غایت محصولدار یردر (واروش لفقده) جملہ یدیوز عدد کرہ متلی خانہ معمور لردر اما جملہ روم کفرہ سی اولیدر جابجا دکانلری و یکرمی عدد کنیسہ لری و ... واردر وغایت تفرجکایر لری چوقدر بو ادادہ جملہ یکرمی پارہ معمور کفرہ قرالری وارکم جملہ قبودان پاشا حکمنده اولوب ایاماورہ قضاسی ناحیہ سیدر کم جملہ باغ صداق [۱] مثال معمور قرالردر بولفقده نک کشیشلمہ طرفندہ برخدای لیمانی وار (پور توفیقو [۲]) دیرلر لسان رومده انجیر لیمانی دمکدر حقیقہ الحال انجیری جہانی دوتمشدر و اغاجلری اراسندن بر آب حیات صو قینایوب چیقار یاز و قش صوی بولنور ایاماورہ نک صوی بو محلدن بر اینجہ طوب منزلی صغلق دریا ایجرہ شہدادی کمرلر ایہ شہرہ صو کیدر لفقده دن برو درت ساعتک یردن کلور عجب خیرات عظیم تماشا کاہدر بو کمرلر کافر زمانندن قلمش دیرلر اما سلیم خان ثانی قرنداشی سلطان جہانکیک مالیہ بو کمرلری

[۱] ک: صدوق [۲] س، ک: پور توفیقو

طرفنده کی بیوک واروشه ابتدا کیدرکن قله قپوسنک غرب طرفنده کی خندق اوزره
 اللی آدم آصاالاج کوپروی عبور ایدوب دائراً مادار جمله خندقلری دریا صویله لب برب
 اولوب جسردن طشره بیوک واروش بردوز قومسال پاک کرده جمله اوچیوز عدد کره متلی
 و حولیلی و جابجا باغچلی جمله واسع اولردر اون عدد خانهلری مسلمانلردر ماعدا بیوتلری
 دار مشرکلردر اما جمله تخته بنالی اولوب اصلا کار کیر بنا اولریوقدر انتها سرحدا لمق ایله
 اهالی قله بو واروشده کار کیر بنا اولر یا مغه مانع اولورلر زیرا احتمالدر دوشمن کلوب
 بو واروشی آرسه کار کیر بنالی اولرک ایچنه دشمن کروب تحصن ایدوب قله مترسه
 الوب زبون آتیهلر دیو اول ملاحظه ایله بو واروشده کار کیر بنا اولر یادرمازلر انجاق
 چارشو ایچنده برتخته دن مبنی جامع واردر مناره سی دخی تختهدر و جمله یوز عدد دکانلردر
 اکثریا عطار و بابوچی دکانلری چوقدرکم سیاه فرنک بابوچی دیکرلر محکمه و قپودان
 پاشا قایم مقامنک سرایی بونده در برتکیه و بر مکتب و بر مسجد و ایکی عدد خانلری
 وار غیری آثار بنادن شیر یوقدر حتی بو واروشک ایکی طرفنده شرقی و غربیسی
 صیغ [۱] دریادر بو واروش همان بر انجه دل کبی بر قومسال یرده ایکیوز اللی آدم
 طویل بر بورونده واقع اولمش واروشدرکم جمله دورد عدد چشمه لری و یدی عدد
 کنیسه جکلری و یدی عدد روم پورتورولری [۲] یعنی شهر کتخدالری واردر اما
 میخانه لری غایت چوقدرکم جمله قله لوندانلری شب و روز داوول و زورنا ایله
 میخانه لرده عیش و عشرت لری ایدوب بر ساز و سوز و های و هوی هنکامه درکم کویا
 جزایر ولایتدر حقا که ینه بر جزیره بی امان اولدوغندن غازیلرینک هر اتدکلرینه
 باقیوب دائماً مسامحه ایدرلر زیرا بر الای غازیان مجاهدان فرقه جی یکتلریدرکم جمله
 صغیر و کیرلرینک اوضاع و اطوارلری و جمله لباسلری جزایرلی کبی باشلرنده قرمزی
 فس و برادفونه [۳] قرمزی کوسلکلر و باغریلکلری و مقدم [۴] حریرقوشاقلر و بللرنده
 چتال بچاقلری و اللرنده بالته و نجاقلری و بیاض دمیلر کیوب بالدرلری چیلان کزوب
 ایاقلرینه سیاه فلار [۵] و ارقه لرنده نشا [۶] بورنوس و کونا کون قپودرلر و قرمزی
 احراملر ایله رفتار ایدوب عیش و طرب ایدرلر اما بو ایاماوره یول اوغراغی یراولماق

[۱] ك : جميع [۲] ك : پورتورولری ، س : پورتورولری ، ط : پورتورولری
 [۳] ك : پراشقونه . س : پراشقونه [۴] س : مخم . ك : مخم [۵] ك : قلاز بابوچ [۶] ك :
 بو کله ك نسخه سنده یوقدر .

محلاندر در ایچ قلعه محله سی و پاشا محله سی و حنکار محله سی وار و جمله صوقاق باشلرنده طریق عامه ناظر اولن اوئرده جمله مازغال دلککری اولوب حین محاصره ده هر اودن دوشمنلره توفنک اورر لر غایت جبه خانہ لی اولردر و قلعه سمندر در کم جمله صغیر و کبیر یوز طقسان التی پاره شاهانه و سرآمد طوپلری وار جبه خانہ سی و غلال انبارلری و هر خاندانده صو صارنجلری مقرر در و جمله بش عدد صلوات جمعه ادا اولنور کار کیر منارہ لی جامع لری وار اولا حنکار جامع کنیسه دن بوز مادر و چارشو ایچنده اسکی جامع و ایچ قلعه جامع وار ماعدا جمله یدی عدد زاویہ لردر اولا حصار پچه ارہ سنده ایکی قات اصما اغاجدن ایکی قات جسر لردن عبور اولنوب لونجه نام محل یرنده ایکی قپو مابینده جامع مثال بر یکی مسجد بنا اولنمش غایت لطیف معبد کاه در اما تختہ دن بنا اولنمشدر بومسجد قپوسندن طشرہ بیوک و اروش طرفنه کیدیلر و قلعه یہ روم ایلی طرفدن برطاش بنا جسر ایله و بر اغاج جسر ایله قلعه یہ دخول اولنور اوچ یردن بوغاز لردر و قلعه ایچنده بر عدد مدرسہ طالبان واردر و جمله ایکی عدد مکتب صیان واردر و جمله بر عدد تکیہ درویشان واردر و جمله بر عدد کشف حمام ناپاکی واردر و جمله بر عدد خانجوزدر اما ترتیب اوزره دکانلری یوقدر و جمله درون حصارده التی عدد چشمہ سار لردر جملدا احمد اغا چشمہ سی مکلف و هر دم جاریدر جمله صولری لفقده جزیرہ سندن دریا ایچرہ صو کمر لیله قلعه یہ کلر بو احمد اغا چشمہ سنک تاریخی بویلدر

اول سخانسی [۱] احمدی هم نام اتدی بر چشمہ [۲] خلی خوش اندام
سانہ [۳] دیدی سروری [۴] تاریخ جنتک عینی سلسبیل فی التام [۵]
سنہ ۱۰۲۸

(در بیان ستایش طشرہ و اروش) بیوک و اروش قپوسندن طشرہ لفقده جزیرہ سی

[۱] ك : کافی [دوغروسی بودر (م)] [۲] ك : چشمه [یا کیشدر (م)] [۳] ك : شانہ س : سالنه [دوغروسی بودر (م)] [۵] ك : نسخه سنده سینک ضمیلہ حرکہ لیش اسده وزن مساعد دکلدر . بلکه وزن (رهبری) کبی اوقونقی ایجاب ایدور (م) [۶] ك : ط : فی التام [منده کی (فی التام) کبی شو (فی التام) ده یا کیشدر دوغروسی اولسه اولسه (فی العام) اولیدر که حذف موصوف ایله (فی الطریق العام) حکمنده در واقعا بو اعتبار ایله عربجه بر ترکیب اولور سده شاعر لر بعضاً بر نوع لمع قیلندن اواق اوزره بو کبی شیئی خوش کوربورلر و فضلہ اوله رق ایشک ایچنده تاریخ ضرورتی ده واردر معافیہ (فی العام) لفظی قبول اتدی کمز صورتده مصراعک هیئت عمومی سی (۱۰۲۷) ایدور . دیک که (۱۰۲۸) رقمی یا کیشدر (م)

حاصل اولور و شیخ الاسلامی و نقیب الاشرافی و اعیان اشرافی و سپاه کتخدا یری و یکیچری سرداری و قلعه دزداری و جمله ۱۰۸۵ عدد قلعه نفراتلری و محتسبی و باجداری و معمار اغاسی و معتمد اغاسی و خراج اغاسی و قپودان اغاسی و شهر صوباشیسی و ۱۲ عند طوغ صاحبی قلعه اغالری وارد و قلعه سی روم ایلی کناری ایله لفقدا نام برآدا دریاسنک مایننده یر صیغ و قومسال دریاده جزیره مثال قره دن اغاج و طاش جسر لرله عبور اولور بر قلعه در اما قیا اوزره دکلد ر کندوسی و دیوار لری الحاق بنا اولمشدر سنه ... تاریخنده سلیم خان ثانی ابن سلیمان خان بو قلعه نك طشره سنه مجدداً بر قات سد اسکندر مثال بر قلعه دخی انشا اتد کده شکل مخمس بر سنک طراش قلعه صواش پر خاش بنا اولمشدر کم کویا سد قهقههادر کم شدادی ر ختم طولمه [۱] و خره سانی سد متین و قلعه قویدر کم کردا کرد جرمی کامل بیک بشیوز آدمدر دیوارینک قدی یکر می ذراع عالیدر ویدی آرشن عریضدر کم الیشر ایاق انلی قالین دیوار دروجه اون عدد قپولری وارد اولا قلعه نك شرقنده کون [۲] طرفنده شهید واروشدن قلعه یه کرر کن خندقی اوزره اصما مقره لی جسر دن ایچری ایچ قلعه در کم تابنای فر نکدن قالمش بر قپودر کم شماله ناظر در اما ایکی قات متین اوچر قات دمر قپولدر طشره قلعه دیواری سلیم خان ثانی نك بناسی اولوب ایکی قات متین دیواری قلعه در بنوک دخی بر قپوسی جانب قبله یه مکشوفدر اما دوردر قات متین قپولر اولوب ماینلرنده کی دیوار لرده جمله آلات سلاح آلات حرب ایله مملو اولوب جمله بوابان نگاه بانلر پر سلاح بو قپولر ماینلرنده دیده بانلق ایدر لر و بر قپو دخی کوچوک اوغرون قپودر اما خاص و عام قپوسی دکلد ر بنوکله اوچ عدد قپولری وار اما ایکیسی شاهراهدر و جمله بو قلعه وجودینک اطرافنده طقوز عدد طابیه عظیم لری واردر کم هر بری برر کونه سد یا جوجا بردر و جمله دائراً مادار بیک التمش عدد دندان بدنلدر نجه یرده ابراجلر اوزره قر اوول خانه لری و بر سر آمد مهتر خانه قلعه سی واردر و قلعه ایچنده جمله ایکیوز عدد کره مت ایله مستور بشر التیشر قات کار کیر بنا کفره عصر ندن قالمش خانه معمور لدر زیر بو قلعه محاصره ایله آنوب بر باد اولمدن وره ایله ورلدیکندن اولری غایت معموردر لکن حولیسز داره جق و صوقاقر لری انسز وضیق و مظلم شاهراهدری وار اما جمله سراپا بیاض طاشلر ایله دوشه ملی پاک قالد رملی طریق عاملدر کم اصلاً باغچه لی اولر یوقدر و جمله اوچ عدد

[۱] س ، ک : طوله [۲] س ، ک ، ط : کول

بزم دریا منرا اینچنده سزك ایکی دانه کوچوك آدالردن جزیره‌زا کلسه و جزیره کفه لونیایی بیزه ووروب
 مبادلده ایدمه دیو رجالتدکارنده رجالتاری حیز قبولده واقع اولوب آنلر بزه ایاماوره جمیع جبهه خانه‌سی
 و مهماتلریله تسلیم ایدوب عسکر قوندی بعده زده آنلر مذکور جزیرینی و ندیکه تسلیم آتمشز اما سوء
 تدبیر آتمشلری را حالاز کلسه و کفه لونییه جزیرلرن و ندیکه اویله معمور ایدوب قلعه لر احداث ایدوب
 بوقدر بیک رعایا لریوب بر مصر خزینه‌سی مال حاصل اولدوغندن ماعدامکر اول جزیره لرده
 احرام و فس و حریر بویالری کوکی حاصل اولورمش حالا الیشربیک غروش بویا کوکندن
 مال حاصل اولور اما آنلرک بو ایکی جزیره مقابلنده بزه ویردیکی ایاماوره دن بر کرید
 منقری حاصل اولیوب سنوی جمیع قوللرینه اوچوز سکسن کیسه رومی علوفه لر وریلوب
 اوچوز کیسه لک دخی تیمار وزعامتبری واردر لکن شولقدر فائده‌سی وارکم یانیه و ناردده [۱]
 وناطولقوز وانکلکی قصری نواحیلری امن وماندر بعده بوقلعه سلطان سلیم پاشاسنک
 الینه [۲] کردکده قلیج علی پاشایی دونمئه هایون ایله کونده روب بریلده جمیع غزات
 ایله علی پاشا ایاماوره نك طشره سندن برقات دخی قلعه بنا آتمشدرکم کویاسد قهقهها اولوب
 اسکی قلعه‌سی ایچ قلعه قالدقده بوکره ایاماوره قلعه سنک غازیلری و ندیکه قیلرن خراب
 ویباب آتمکک باشلقد قیلرنده بوقلعه دست اسلامه حسن رضالریه وردکلرینه پشیمان اولوب
 نچه کره ایاماوره اوزره کلوب جنک عظیمه لر ایدوب هر بار منزه مآقریلوب مغلوب و منکوب دار
 منحوسلرینه کیدوب الی هذا الآن علم نجوم ایله اویله دیرلرکم بوقلعه ابراهیم خان اوغلی
 محمد عصرنده [۳] (غنیمه) [۴] محلنده ایاماوره غنیمه ایدرز دیو دعوای مرده درلر [۵]
 الله میسر آتیوب اول کونلری کستریمه حالا بوقلعه ایاماوره سلیم خان ثانی تحریرنده
 قبودان پاشا ایالتنده ایاموره بکینک تختیدر بکینک خاص هایونی طرف پادشاهیدن ۴۰۰۰۰۰۰
 اجهدر وزعامتی ۱۵ وجمله ۳۵۴ عدد تیماردرا لای بکی وچری باشینسی واردر حین سفرده
 بکی دورد پاره قلیون ایله جمله ایکی بیک عسکرله سفر اشردی شمعدی رفع اولوب اون
 پاره فرقه لری واردر و قبودان پاشالره خاص هایون قید اولمشدر و یوز الی اقبجه قضادر
 ناحیه‌سی جمله... عدد قرالردر قاضیه بهر سنه اوچ کیسه و قبودان پاشایه قرق یدی کیسه

[۱] س ، ک : بارده [۲] ک : سلطان سلیم خان الیه [۳] س ، ط : زمان عصرنده [۴]

بوکله اجمد حسابیه (۱۱۰۵) ایدبور (م) [۵] دوغروسی (دعوای مرده ایدرلر) کی برشی
 اولمیدر (م) .

قوجه یشی اغاجلری ودفنه اغاجلرینک مسک وعبرخام مثال راجه طیبه لرن شم ایدرک
صول طرفرزه برپس پایه بشته جک اوزره

منزل تکیه کاه دردار حسن

ایاماوره قلعه سنک شرقنده اغاج جسرلر آشری دورد یوز آدم بعید بر یالچن قیاجک
قلعه مثال قهلی و میدانی ویتش عدد فقرای جلوتیه حجره لری و مهمان خانه لری و مطبخ
کیکاو سلی وکلارلی و نیجه جهان نما مقصوره لی و بر مسجذلی و اشغیسنده برباغ ارم متال
باغچلی بر مسیره کاه یردرکم ایا ماورهنک جمله یاران باصفای ارباب معارف لری بونده جان
صحت لری ایدوب توحید و ذکر الله ایدرلر بوتکیه دن اشغی اینوب دریا به یقین خورده
اداجقنر و فوجیلر ادالری بی سیر ایدرک مذکور تکیه باغندن یوز آدم جانب غربه کیدوب
ایاماوره نک اغاج جسرلی باشنه واردقده جسر لری صاغ قوله آلوب جمله اتلریمزله خدایه
صغنوب جسرلردن بشیوز آدم الارقه ایا ماورهنک اجی دریا کولی ایچنده کاه اتلرک
دیزینه دک وکاه آت کوکسنه واوزنکیلره دک وکاهیجه بلینه دک [۱] کتمک کرک خوف
چکلمز اما صاغ طرفده کی اغاج لو یرلره [۲] یقین واریلر سه قومسال بطاقلی یرلدر آدم
غرق اولوب آتیه خلاص اوله ماز بعده بوصیغ دریا ایچره قومسالده ایا ماورده قلعه سن
کوزه درک دریا ایچره آت ایله ربع ساعت کیدوب سلامتله کوپرو باشنده کناره چیقلوب
ایاماوره نک مزارستانه واروب انده (واروش شهیدلک) قرق الی عدد کره مت اورتولی
اولردرکم جمله تخنه حولی لیدر اصلا طاش دیواری اولر یوقدر بوکه شهیدلک واروشی دیرلر
روم و مسلمانلر ساکن اولورلر اندن

درفتوح نامه سبب قعه زیبا ایاماوره

لسان روحه ایاماوره کوزوم جام اولیا دیمکدر بانسی بوندو قانی وندیک فرنکیدر
آخرکار بوقلعه وندیک اینه بختی وموره ولایتک و متون وقرون قلعه لرینک لوندانلرینک
الندن فرنک بدرنک عاجز مانده قالب و بزم قره طرفنده اولوب ناردلی و یانیلی و پیره وزه
غازیلرینک درد لرندن سنه ... تاریخنده سلطان سلیم خان ثانی عصرنده بدست قپودان
قلیج علی پاشا وندیک کافری دردولته ایچیلر کوندروب سزک عسکرکز درد لرندن بزم
ایاماوره قلعه من خلاص ایده میورز سزک طوپراقدرده [۳] آبا ماورده قلعه سن سزه یرلم

[۱] ک : تکاتیبه دک [۲] ک : اغاج کوپرولره [۳] ک : طرفکنزده

امرکه (کفره کوييدر اما عبدی پاشا قرنداشنيک زعامتيدر اندن قالقوب ينه سمت غربه
۲ ساعته امرکه ييلاسني اشوب اورمانلي مشه لکلر ايچنده عبور ايدوب

منزل قريه ...

قره قاش علي پاشا زاده نك سرست کفره کويي زعامتيدر اندن ينه طرف غربه بر
ساعته کيدوب

قريه اکسري

اندن ينه بر ساعته

قريه واسل

بو دخي زعامتدر اما صو باشبسنی اول کيجه غلاملری قتل ايدوب فرار اندکلرنده
حقير عقيبلرنجه داغله رعایا ايله دوشوب وقت سحرده دوردن دخي بر صو کچیدی
کنارنده دوتوب دست بر قفا قيدبندايله اندن جانب غربه ۳ ساعته داغله ايجره کيدوب
بر کونده سهل طعام ييدوب اندن تکرار

منزل قلعه وولجسه

مقدما بالاده مفصلا موصوفدر بونده قانلي کوله لری محکمه شرع رسول مينه کتوروب
بونلری جمله بر بر سويلدوب دوردینک دخي کلماتری بر برلینه مطابق اولوب اغامز
دائما مست مدام اولوب هر کيجه بزی افعال بانی صيغه سته چکوب بد مست اولدوغندن
جانمزدن کچوب آخرکار کيجه قتل ايدوب فرار ايدوب بو اوليا اغا بزی دوتوب بومحله
کتردی امر شرعک ديوب دوردنی دخي اذن شرعه حقيرک غلاملری قصاب جو مرد
کوچکلزی کبی بوقاتلرک دوردن دخي قلیچ ايله قيمه قيمه ايدوب قتل ايتديلر طرف
شرعدن ولایت صوباشيسندن مقتولی کشف ايدوب اموال وارزاقلرن ضبط اتمک آملر
کندکده بوحقير دخي اندن قالقوب غربطرفته برساعت دوز طوپراقلي اورمانلر ايجره
کيدوب بر کول مثال يرلری کچوب بوصيغله ايچنده نيجه يوزبالق داليانلری وارکمبی حسابدر
وقره جانلری سراپا ايا ماوراليلرک باغ و باغچه لری و چفتلکلری و معمور و مزین محصولدار
قرالری وارانلری سير ايدهرک نصف ساعت دخي لب دريا ايله قالدرملي وایکی طرفلری

اقربالدرکم اصلا ایچلرنده اجنیلری یوقدر وار ایسه ینه کندی چراغ افروخته لیریدر هر بر اعیانلری ایکیشر اوچر یوز عدد بهادر یکتلر ایله انوب بنزلر بونلره دخی فرمان پادشاهی پی کوستروب مانیه محافظه سنه کتمکه الامر امرکم دیوب آماده اولوب حقیره نیجه احسانلر ایتدیلر اما بونلر دخی جمله اوروجه کلمات ایدرلر تازه یکتلری جمله جزایرلی اثوابی کیوب باشلرنده قرمزلی فس و ارقالرنده جزایرلی احرامیله رفتار ایدرلر اما اعیان کبارلری مطلا دستار و سمور لباچه و غیره کونه لباس فاخره لر ایله ملبس اولوب کزرلر لکن صولری جمله چاه مالیردر اما آب حیاتلدر و کارلری و محصوللری پرنج و لیمون و تورنج و زیتوندر زیرا هواسی غایت معتدلدر اندن قالقوب بر بایر کنارانجه نیم ساعت باغلر ایچره کیدوب تکرار (منزل قصبه زبان) ماتقدم بالاده موصوفدر تکرار وصف اولماده عالم یوقدر اندن ینه صحرای لاله عذار اوزره جانب غربه ... ساعتده [۱]

قریه فالیوه

قارلی ایلی بکنک خاصیدر باغ ارم مثال سروی درختلری ایچره بر جامع لطیفی وارکم تعبیر اولنماز حکمت خدا زمان قدیمده بو سروسر آمدلری هندسه اوزره علی الترتیب دکمشلر جمله یکرمی عدد سرویلدرر اما بو فلک اطلسده اوپله قدکش سرولر بر ولایتده یوقدر مکر جزیره کریده قندیه قلعه سی قریبنده ارخنوس [۲] باغی سرولری اوله اما حکمت باری بو سرولرک جمله سی برقدوقامتده اولوب سایه ظل حمایه سنده جامعک جماعت کثیره لری اوطوروب مباحثه علوم شرعیه ایدرلر اندن ینه بو کوی کنارنده (اصهر نهری) دریا مثال جریان ایدر یوزبیک رنج و عنا ایله کچم درکن عبور ایدمه میوب آخرکار دخی بو یوقارو کچدن کچوب قصری صحراسی ایچره جانب غربه دورت ساعت کیدوب وانکللی قصری کولن صول طرفره آلوب بو کولک ایاغی نهر اصهره مخلوط اولور و اصهر نهری دخی زبان داغلرندن کلوب و ناردده شهری داغلرندن آقوب قصری ناحیه سنده کفهلونیه نام وندیک کافرلی جزیره سنک مقابلنده وندیک کورفزی دریاسنه مخلوط اولور (ازین جانب) مذکور انکللی کولن کچوب ... ساعت [۳] دخی کیدوب تکرار (منزل امرکه کولی) کنارنده مکث ایدوب بعدالطعام بر ساعت کیدوب دفعه ینه (منزل قریه

[۱] ک : ۴ ساعتده [۲] ک : ارخنوز [۳] ک : ۳ ساعت

ولاحور قضاسی ناحیه سیدر و او کفر [۱] کمسنه‌نک سربست زعامتیدر جمله اوچیز عدد کره متلی واسع باغ وخیثلی [۲] کار کیر بنا سرایلردر کم اصلا پس پایه‌لی فقرا اولری یوقدر جمله پاشا و پاشا زاده‌لر و بکرزاده‌لر خاندانلریدر بریایر دینه واقع اولوب جانب اربعه‌سی صافی باغ ارم مثال باغچه‌لردر و جمله اوچ عدد کره متلی و کار کیر مناره‌لی جامع‌لری وار و جمله اون بر عدد محله مساجد لری وار و جمله ایکی عدد مدرسه طالبانی وار و جمله اوچ عدد مکتب صیانی وار و جمله ایکی عدد تکیه درویشانی وار و جمله بر عدد مفرح حمام خوش هواسی وار و جمله قرق عدد دکانلری وار اما کار کیر بنا بزازستانی یوقدر لکن جمیع ذی قیمت اقمشه فاخره‌لر و کالای نادرلر بیقیمت بیمنت بولنور اما چارشوی بازاری بر فرح فزا مسیره‌کاه میدانه واقع اولوب آنده اولان چنار منهالر روم و عرب و عجمده یوقدر غریب و عجیب مسیره‌کاه در کم جمیع اشجارات قد کشانلرک ظل حمایه لرندن زمینه اصلا کونش تأثیر اتمز اول میدانده بر اب حیات قیوسی وار ماه تموزده صوبی بوزپاره سیدر و بر کوزطاش جسر باشنده بر مفرح قهوه‌خانه‌سی وار کم کویا نقش نکارخانه چین اولوب جمیع سیاحان بر و بحارانک ارباب معارف لری آنده جمع اولوب بر مجمع‌العرفاندر و قهوه‌خانه اوکنده کی میدانده چنار منهالرک آلتلرنده کی صفه‌لرک کنار لری پارماقلقی مصطبه‌لر اولوب جمیع آینه و رونده‌لر آنده کلوب خانه بی منت کبی مکث و استراحت ایدوب ذوق و صفالر و عیش و عشرت لر و قهوه‌لر نوش ایدرلر هر درخت اوزره نیجه بیک مرغان خوش الحان طیور لرک آشیانه‌لری اولوب هر بر صدای صوت حزینلر آغاز نغمات آتدکلرنده استماع ایدن احبانک جانلرینه جان قتلور الحاصل بویله چنار منهالرک مثلی مکر آق دکنز جزیره لرندن استانکوی جزیره سنک قلعه قیوسی اوکنده کی یتمش یدی درکلی [۳] چنار عظیم اوله و بو قصبه کرچه کوچوکدر اما غایت معمور و مزین و شیرین و کان ارباب دولتدر با خصوص اعیان کبار کباردن بورناز اوغوللری عبدی پاشا بکلر بکیدر و یدی عدد برادر لری دخی میرمیرانلردر و الای بکیلری و نیجه یوز سمور کورکلی اعیان کبار لری وار و بو مذکور سرایلرک هر برینک حولیلرنده یوزر آتلی آدم لر آت لر قوشدروب طبل خانه لریله جریدرلر اوینارلر تا بو مرتبه واسع سرایلردر و جمله اعیانلری بر بر لریله

[۱] ك : وافر [۲] ك : باغ جنالی [باغ و جنینلی) ودها دوغروسی (باغ و جنینلی)

اولق ممکندر (م) [۳] ك : یتمش یدی عدد مرمر درکلی

طولانیجه واقع سنک مطرش بنا بر قلعه رعنادرکم یوقارو قلعه‌سی دائراً مادر شرقدن
غربه طولی ایکوز آمدر و عرضی یوز آدم انلی قلعه‌در و طشره قلعه‌سنک ک‌دا کردی
یدنر اوزره کامل بیگ آدم بر قلعه زیبادرکم جمله اوچ قات قلعه بالادر کرچه حواله‌سی
واردر اما ایچ قلعه‌سی حواله‌سنه حواله اولوب حواله‌سی اولان داغده طوب و توفک
ایله قوش قوندرماز و جانب اربعه‌سی یاچن قیالر اولماق ایله اصلا بر طرفده خندق یوقدر
انجاق جانب جنوبه ناظر بر قوسوی و ارایکی قات دمر قپولدر و بوقلعه‌نک اورته حصارنده
سلطان بایزید ولی جامعی وار کره متلی و کار کیر مناره‌لی جامع عتیق درکم بوندن غیر
معمور اتدن بر اثر اولمادو غندن ماعدادمی زاددخی یوقدر انجاق قلعه ایچنده باغ و باغچه‌لر
اولوب قوسوی دائماً مسدود دورور جمله نفراتلری آشنی دره ایچنده کی واروشده اولورلر
(واروش قلعه‌انکلی) جمله اوچ یوز کره متلی باغلی و بوستانلی واسع اولدرر محکمه یاننده
بر کره متلی کار کیر مناره‌لی مسجدی وار جمعه و صلات عیدینی جمله یوقارو قلعه‌ده بایزید
خان جامنده قنارلر و جمله واروشده اون ایکی دکاندر و بو بازار ایچره بر مکلف مسجدی
دخی واردر و جمله بر سوخته مدرسه‌سی و جمله بر مکتبی و جمله ایکی تکیه‌سی و جمله بر
کوچوک خانلی و جمله بر کوچوک حمامی وار کاهیجه بطل اولور و بو قصبه ایچره بر دره
جاریدر و بر کوز طاشدن مبنی بر جسر دبندن بر آب حیات صو قینایوب چقار جمله
شهر خلقی آب نابی اندن نوش ایدوب دفع عطشان ایدرلر و جمعی خلقی روجه کلات
ایدرلر اما محبوبه‌لری آنکلی دسک آنکیلدر و قلعه دبنده جریان ایدن آنکلیوز کولینک
ییلان بانلی بحساب اولوب ولایت ولایت طوزلیوب کتوررلر و عجایب بالتی دالیانلری واردر
مکر بویله مارماهیلر آرانوود اسکندریه سنک بوبابا [۱] کولنده اوله غایت لذیذ و بر
الک [۲] مثال مارحیه‌لری اولور آنی یین عمرنده اعزلی [۳] خسته لکن کورمز غایت
نافع و مقویدر بو کولک محضولی دخی وزیر اعظم خاصی اولوب اناطولغزه تابعدر بعده
بو کولک دالیانلری دبنده کی یدی کوز طاش جسر دن عبور ایدوب انکلی قلعه‌سنک
شمانده اولان صحرای عظیم ایچره جانب شرقه ۲ ساعت کیدوب صید و شکارلر ایدوب
معمور و آبادان قرالر کچوب

اوصاف قصبه و ره هور [۴]

سبب تسمیه‌سی لسان روجه ... دمکدر و دخی قارلی الی سنجاغی خاکنده

[۱] ک : بوبابا [۲] (ایلک) یازلمسی مناسبدر (م) [۳] ک : اغز [۴] ک : ویره هور

ایہ جنک عظیم ایدوب بامرحی قدیر فایق پاشا منصور و مظفر اولوب کفار لر مقهور و مدمر اولوب نیجہ بیکی دندان تیغدن کچوب نیجہ بیکی اسیر بندزنجیر اولوب بعدہ فایق پاشا بوقلعہ محاصرہ ایدوب اونگون اونکیجہ دوکوب آخر کار قوت بازوی فایق ایہ آیق و او یانق غزاتلر و ندیک قرالینک قزی انکل نام قرالہ نک الندن آلب قزی دخی اسیر ایدوب درون قلعہ یہ کاینقی مستوفا عسکر لر قیوب قلعہ مفتاحلری ایہ اینہ بختی آلتندن بایزید خانہ کلوب عسکر اسلام ایچرہ بر طوب و توفنک شامانلری اتدکلر ندہ کفار دوزخ قرار انکلکی قصرینک فتح اولدوغن استماع ایدوب آنلر دخی اینہ بختی بی امان ایہ وروب ایچ قلعہ سی قالر بعدہ آنلریدہ غزات مسلمین قروب اینہ بختی نک بدرستی فتح اولماسنہ فایق پاشا سبب اولدی دیو مورخلر یازمشلر بعدہ بایزید خان یکر می بیگ عسکر ایہ فایق پاشایہ اینہ بختی سنجاغنی ایکی طوغلہ احسان ایدوب نیجہ شادمانلر دنسکرہ عسا کر اسلام قلعہ ایچندہ ایکن اوچنجی کون اینہ بختی قلعہ سنک سعادیہ [۱] جانبندہ زیر زمین مغارہ لر دن بر کیجہ کفار عسکر ی شبخون ایدوب بر صواش پرخاش علی ایدر لر کم تاصباح اولنجه کفارہ بر صاتور محمدی اوروب قوت بازوی ولی ایہ اینہ بختی فتح اولور و بوانکلکی قصری حالا سلیمان خان تحریری اوزرہ جزایر ایالتندہ قارلی الی سنجاغنی بکی تختیدر بکینک طرف پادشاهیدن خاصی ۴۰۰۰۰۰۰۰ اچہ در و زعامتی ۱۱ و تیماری ۱۱۹ در الای بکی وچری باشی و یوز باشی سی واردر قانون اوزرہ حین سفردہ جملہ جہلولری ایلہ دورت بیگ عسکر اولوب قبودان پاشا ایہ بکی اوچ پارہ قدرغایہ مأمور اولدوغنی سفردہ کیدر سپاہ کتخداری و یکیچری سرداری و دزداری و قلعہ نفراتلری و جملہ یتمش عدد تیماری مردم حصارلردر و یوز اللی اچہ قصادر کم حالا اینہ بختی مفتیسی علی افندیہ پروجه پایہ [۲] ارپهلق احسان اولنمشدر ناحیہ سی جملہ قرق بش پارہ معمور قراردر و سنجاغنی خاکنده جملہ التي پارہ قضالر وار اولا (قضای اکسرومروز) [۳] و (قضای والتوز) و (قضای لاخور) [۴] و (قضای ووليجه) [۵] و (قضای ایاموره) [۶] جملہ بوقضالردہ قارلی الینک قرق بش عدد [۷] قراری وار یوزاون عدد دخی خاص و اوقاف کویلری وار اما غایت صارپ و محصولدار ولایتدر قلعہ سی بر درہ لی و دپہ لی وحوالہ لی انکیلوز کولی کنارندہ بر مرتفع سوزی پشتہ عالی اوزرہ شکل مربعدن شرقدن غربہ

[۱] ک: پینغادیہ [۲] س، ک: بروجہ تأبید [۳] ک: اکسرومروز [۴] س، ک:

لاخور [۵] س، ک: ووليجه [۶] ک: ایاموره [۷] س، ک: آلتیوز قرق بش عدد

ویکیچری سرداری و محتسبی و باجداری و بالی امینلری واردر قصبه سی قره دن برقرشوم منزلی الارقه دریا ایچنده ایکی میل احاطه ایدر بر اداچق ایچنده بر جامعلی بر خانلی بر مدرسه لی بر مکتبلی معمورومزین یوز مسلمان اولی و یوز کفره اولی و کره مت اورتولی جمله صغیر و کبیر بشیوز اولردر خلقی بالقجیلر و استافلیا اوزو بحیلری در بنوک دخی بالی یورطه سی ممدو حدر بونده اولان ترو تازه وزعفران کبی صارو ولذید و عمبر خام رایحه لی بالی یورطه لری بر دیارده یوقدر کم پادشاهلره و قرالره هدایا کیدر غایت مقوی و نقل طریدر یعنی شراب بی حجاب مزه سیدر بنوک دخی بالی یورطه سن صاری بال مومنه صقوب جمیع فرنکستانده مثقالن برر التونه صتارلر هر بر یورطه سی اللبشر درهم انجاق کلور بوشهرک باغلی ادرلرینک شرقی طرفنده کی روم ایلی خا کنده نیجه کره یوزبیک دولوم [۱] کشنش [۲] اوزومی باغلی واردر بنوک جمله مؤمن و موحد خلقی اوروجه کلمات ایدوب مسلمان لسانن آزبلرلر و چوغنک عورتلری اوروم قریلاریدر اندن یلدز طرفنه اناطولغوز کورفزی غایت صغلقدر طولی کامل یکر می بش میلدر ایکی طرفی معمور چفتلکلر در اندن قالقوب کورفز دریاسن صولزه براغوب دوز یرلرده و صارپ اورمانلرده یلدز طرفنه ... ساعتده کیدوب چفتلکلر ده ذوق ایدوب کیدر کن نیجه شهدا مزارستانی کوردک مکر سنه ... تاریخنده [۳] قبرس جزیره سی فتحی محنده پرتو پاشا [۴] و قلیج علی پاشا و مؤذن زاده قبودان پاشا اوچیوز پاره دوننامز کیلریله و ندیک دونناسنه راست کلوب بو محللرده جنک عظیم ایدر کن مؤذن زاده قبودان پاشا شهید اولوب جمله دوننامز کیلری منهم اولوب قره یه دوکلدکلرنده کفار نیجه بیک غزاتی شهید ادکلرینک قبرشرفلریمشکم (دونما صنعنی) دیدکلری حادثه کبرا بو اناطولغوز وانگلی قصری قبرنده اولمشدر

در تعریفات قلعه انگلی قصری

یعنی لسان رومده ملک قلعه سیدر حقا که محبوبی و محبوبه لری ملک صفتدر بانیسی ابتداروم قرالریدر بعده و ندیک اندن سنه ... تاریخنده سلطان بایزیدولی اینه بنحی بی دو کر کن فایق پاشا اینه بنحی امدادینه کیدر کن بولی اوزره بو قلعه دن نیجه بیک کافر لر چیقوب پاشای مشارالیه [۱] ک : دولوم [۲] س : کشمش [۳] س ، ک : ۹۷۹ تاریخنده [۴] ک : دیو پاشا [یا کلیشه بکز یور مکر که پرتو پاشانک بویله برلقی اولسون مع مافیله مشهور دکلدر (م)]

حریرندن نرم و لطیف ابریشمی اولوب جمہ خلقی مورہ خلقی کبی ایکجیلردر زیراً
حریر محصول عظیمدرکم فرنکستانہ کتوررلر... بو قصبہ نك شمالندہ براوق منزلی بعید...
تکیہ ... بر باغ ازم مثاک مسیرہ کاه تکیہ بکتاشیاندرکم حرمنده و اطراف باغندہ سرآمد
سرو درختلریلہ مزین اولوب آیندہ ورونده یہ نعمتلری مبذولدر اما حالا فرمان پادشاهیہ
بر شیخ خلوقی کلوب متصرف اولوب سا کندر آندن جانب غربہ دوراق پاشا وعلی
پاشا وعلی افندی و ابوالسعود افا چقتلکلرن ... ساعتہ [۱] محصولی معمور
یرلر ایلہ کچوب

دوستایش قصبہ معمور مٹہ لونقا

... لسان رومده ... دیمکدر قارلی ایلی ستجاغندہ انکلی قصری قضاسی ناحیہ سیدر
دریا کنارندہ بر قومسال یرده کویا بر آدا مثال بر محلددر وزیر اعظم لک اناطولقوز خاصہ
حکومتی الحاقدرکم امین ضبط ایدر جمہ اوچیوز کرہ متلی مسلمان و کفرہ اولریدر
بر جامعی و بر مکتبی و بر سوخته وات مدرسه سی واون دکان و بر تکیہ سی و بر خانی و بر
حمام صغیری و از غیرى عمارتلری یوقدر اما باغ و باغچہ لری غایت چوقدر بنوک دخی جمہ
خلقی استفالیا اوزومی و بالقی یمورظہ سی و ایپک حاصل ایدوب تجارت ایدوب کچنرلر غایت
محوللی یردر وینوک جنوب طرفی آدا آدا صیغ یرلردر نیجہ یوز عدد بالقی دالیانلری
وارکم جمہ میریدر بر آدم بر قرش بالقی آولسہ تجریم ایدرلر اما تازہ غلاملری هر کیجہ
کفال بالقی آولولر تجریم ایتوب صید ایدیکی کفالک اجرتن و ررلر و بو محلده دریا ایچرہ
(جزیرہ ...) اون میل قریبدر آنک دخی جانب اربعہ سی بالقی دالیانلریدر و بو قصبہ نك
ینہ غربندہ قومسال دوز یرلر ایلہ لب دریادہ کیدوب اصلا طاش یوقدر معمور قرالر
تماشا ایدہ رک ۵ ساعتہ

در قایمات جزیرہ اناطولقوز [۲]

نادولقوز [۳] دخی دیرلر قارلی ایلی ستجاغندہ و انکلی قصری قضاسی نیابتندہ وزیر
اعظم خاصی اولوب مقطوع القدم و مفروز القلم بر خاص عظیمدرکم... یوک ایچہ التزامدر
حاکمی صدراعظم اغالریدرکم [۴] یوز نفر آدملریلہ حکومت ایدو سپاہ کتخدایری
[۱] ک: ۳ ساعتہ [۲] س، ک: اناطولقوز [۳] س، ک: نادولقوز [۴] ک: اغالریزندرکم

باقعه جرأت ایده مز خدای متعال رحمت ایله شهید وغازی دوراق پاشا اینه بختی بکی ایکن
 یوقا کس قاله داغینه نیجه بیک رعایا و براباری اوشروب و کندو قدره لرنده اولان فورسه
 اسیرلری بو داغه دوکوب اوله تطهیر آتمشکم ایکی عربه یان یانه کیدر ودریا طرفلرینه
 قورقولوق دیوارلری کارگیر بنالر انشا ایدوب ایکی ساعتک صارب داغلی صافی قالدرم
 دوشیوب بر خیرات عظیم آتمشکم تعبیر و توصیف اولماز انی رفاهیت ایله عبور ایدوب ...
 ساعتده [۱] (یلان چایی) بو چای عظیم و بر اولو نهر درکم ابتدا طلوعی تا (کرنش)
 داغلرندن خروج ایدوب بو محلدن عبور ایدوب (غلطه) ایله (بهور) قلعه سی مابینده
 کورفز دریا سنه مخلوط اولور اما اوچ آی کامل بو نهر کیلرله کچیلر سائر زمان آتلا ایله
 کچلمک ممکندر بو مذکور نهر کنار نیجه ۴ ساعت غربه (کوچوک قا کس قاله) داغنک
 ایچ یوزنده کیدوب ۲ ساعتده

قریه غلطه

اینه بختی قرالرنندر اما اینه بختی حدودی یلان چاینده تمام اولدی و بو غلطه نام قریه
 یوز اولی بر معمور باغ و باغچه لی زعامت کفره کوییدر اندن یلان چاین آتلر ایله درد
 سر چکرک عبور ایدوب قرشو کنارنده بر دوز یرده

اوصاف قصبه بهور معمور

قارلی ایلی سنجانلی حدودنده ویلان چایی کنارنده ایکوز عدد کرمتلی و باغ و باغچه لی
 بر شیرین قصبه در بر کره مت اورتولی جامی و اون عدد دکا نچقلری وار غیری خان
 و عمارتلی یوقدر وزیر اعظم خاصی اولوب اناطولقوز حاکی ضبط ایدوب بهور یوز
 اللی ایقه پایه سیله قضا در کاهیجه اینه بختی قضا سنه الحاق اولور خلق جمله بالقجیلر
 و باغانلر درکم استافلیا دیدکلری چکر دکمز خورده و سیاه قوش اوزومی بونده
 حاصل اولوب قروسن [۲] کیلرله دیب فرنگستانه کتوررلر و کفال بالنی یومورطه می اولور کم
 کویا عقیق یعنی اولوب صاری بال مومنه بطروب بو دخی فرنگستانه کیدوب قرق اللی
 درهم کلر بر پمورطه بر التونه وررلر مسک کبی رایحه سی اولوب غایت مقویدر و لطیف
 زیتونی اولور داغلرنده توت اغا جلیری چوق اولدوغندن ایسه کی عجم دیاریتک کیخججان [۳]

[۱] ک : ۴ ، ساعتده [۲] ک : قوروسونی [۳] ک : الحیمان

صوبی دخی آتلا ایله کچوب بودخی قارلی الی داغلرندن کلوب بو محلده دریای کورفره منصب اولورکم بو محله ارتق ایماوره خاککی دیرلر بو تماشالری ایدهرک کیدوب (قریه میلوز) قارلی الی قرالردن بر زعامت کفرهلی کوی اولوب [۱] نهر آق صو کنارنده در اندن ینه ۵ ساعتده جانب غربه کیدوب (قریه امرکه) بر زعامت کفرهلی کویدر اما ایماوره قرالردندر اندن لب دریا ایله اصمزر و مخوف و مخاطره یرثری ودریاسی صیغلق بحرلری و بالق دالیانلرن کوروب ۷ ساعتده کچوب

درفتوحات قلعه و ونجسه [۲]

بانسی روم قرالردندر بعده وندیك دستندن ۹۰۵ تاریخنده سلطان بایزید ولی عصرنده بدست فایق پاشا [۳] فتحیدر قارلی ایلی سنجانچی طوراغنده اولوب ویواداسی حاکمدر ویوز اللی اچمه قصادر اما ایماوره نایی اوطوروب ایماوریه هنوز الحاق اولمشدر کتخدایری و سرداری و قلعه دزداری و التمش عدد نفراتلری واردر قلعهسی لب دریاده بر یار اوزره شکل خمس سنک بنا بر قلعه شمدادی بنای رعنا اولوب جرمی کامل بیك آدم بر کوچوک قلعه جکدر جانب شرقه مکشوف بر قبوسی وار ایچنده جمله اون عدد کرمتلی اولری وجبه خانهسی و غلال انبارلری و صوصارنجلری و سلطان بایزیدک بر کوچوک جامعی وار خانی و حمای و چارشو و بازاری یوقدر لکن اطرافلرنده باغلری چوقدر کتخدایری و بیکچیری سرداری کاهیجه ایماوره قلعهسندن ساکن اولور اندن قاللوب ینه غرب جانبته قومسال یرلر ایله دریا کنارنجه بر کول مثال یرلر و غایت صیغ دکزلر ایچره بالق دالیانلری غایت چوقدر و قره جانی صولزده ایماوره ولایتی دریا ایچره صغلقلرده قالوب بزینه جانب شرقه دولاشوب اینه بختی بکنک دوره چقدوغن استماع ایدوب تکرار اینه بختی قربنده (قا کس قاله) داغنه بر کونده کلوب بیلاده اینه بختی بکینی بولوب امر پادشاهی پی و سردار علی پاشا مکتوبلرن و یروب الامر امرکم دیوب عسکر یله و جمله رعایا سیله مانیه محافظه سنه آماده اولوب حقیره بر کینسه و برآت و برمانیه کولهسی احسان ایدوب اندن

غبری سنجاقلره کتدیکمز قناقلری عیان و بیان ایدر

اولا (قا کس قاله) داغندن یوقوش اشنی جانب غربه اینرکن العیاذبالله آدم اشنی

[۱] م، ک : کفره کوی اولوب [۲] ک : و ونجسه [۳] ک : فائق پاشا

بیزباندن غلط مشهور قالمشدر و بو شهر جمله اوچوز عدد کرمتلی و طوپراق و کرچلی [۱] دیواری مفید مختصر اولقدر معمور دکل باغ و باغچه سی بی نهیاه شهردر حالانی آدمی آذر زرا دورد سنه در بو شهردن حالا طاعون چقمامشدر حتی بو حقیری بو شهره کلکه مانع اولوب اکر واررسکمز غیره شهره واردقده زبان شهرینه واردق دیمک غیره شهر خلقی بونلر طاعونلی شهردن کلمشدردر دیو سزلردن نفرت ایدوب آج و زاج قانسز دیدیلر حمد خدا کلوب بر ضرر کورمده اما حقیقه الحال بر آدم بوله میوب شهر خارچنده بر باغ ایچنده قارلی ایلی سنجانغی مسلمنه امر پادشاهی لری و سردار علی پاشا مکتوبلرن وروب فرمان پادشاهی اوزره مانیه ولایتی محافظه سنه عسکر و رعایا طلب ایدوب اوچوز غروش احسانیه بر آتن آلدق بر کیجه مهمان اولدق اما آب وهواسی ثقیلدر پرنجی حاصل اولوب زبان تتونی جهانی دوتوب جمیع دیاره زبان دخانی بوندن کیدر ایری بیر اقلی و بد رایحه لی تتونی اولور و بو شهرک عیون چاریه سی اولماغن جمله قیو صولری ایچرلر اما سحرسی غایت محصولی یرلدر بونده بنی آدم از قالدیغندن بر عورت یا بر باکره قز بر آدمه بش اتی کیسه ارکنلک و یروب بر مسلمانه وارر اکثریا عورتلری نیجه یوز مسلمانلرک جمله کفره قزلری عورتلریدر کم بودیارک عادتلری بویله در آنکچون جمله اولاد اهل ایاللری و کندولری دخی روجه و تور که کلمات ایدرلر اما رومشه قومدر جمله لباسلری چوقه انوابلدر اختیارلرینک باشلرنده بیاض دستارلری تازه یکتلری قرمزلی فس کیوب جزایرلی لباسیله رفتار ایدرلر بعده بو شهردن قالقوب غرب طرفنه کیدوب نهر اصبری آتلا ایله کچوب دریا کنارنجه اوفاجق آداجق لری ستیر ایدرک کچوب روم ایلی طرفنده وندیگ کورفزی دریاسی اینده کی صیغ دکزلرده کی بالق دالیانلرن کچوب بونلر دخی اناطولقوز حکمنده وزیر اعظم خاصیدر بودالیانلری سیر ایدوب و کونا کون بالق تناول ایدوب نهر یلانلی کچوب بو دخی قارلی الی داغلرندن کلوب کورفز دریاسنه قریشیر اندن غرب طرفنه لب دریا ایله کیدوب کناره قریب بر اصسز اطه صول طرفزده دریا ایچره ... [۲] (جزیره لوروا) نک تا اورتاسنده بر خراب کینسه بناسی وارکم بغدادده تالک کسرا کبی اوج آسمانه چیقمش اول بنای الارقه دن کوروب ۵ ساعتده نهر آق

[۱] ک : و کر بیچ [۲] دیگر نسخه لده آچیق یوقدر ممکن که عبارده تاسخلر تقدیم و تأخیر

ایتمش اولقله دوغروسی شو یله در : (کناره قریب صول طرفزده دریا ایچره بر اصسز اطه اولان (جزیره لوروا) نک تا اورتاسنده الخ (م)

ایدر وزیر اعظم‌لرک خاصیدرکم یتمش کیسه التزام حکومتدر بو کوله اینه بختی طرفندن کلر برآب حیات نهر آقوب مخلوط اولور اسمنه (آق صو) دیرئر حقا که براق طورنا کوزی کچی براق صودر جمله اول سمتک خلقی صولرن بواق صودن آلرلر حقیر بولنری سیر و تماشایدوب داغلر و طاشلر اشوب (بالقلغا) نام محلی کچوب بو دخی بر کوله عظیم بالق دالیانلری اولوب اناطول قوزک وزیر اعظم خاصیدر بو محکمک دریاسنده صول طرفرزده بر میل مسافه بعیدهده (جزیره یکتومور) [۱] کورینوب اسزادادر کچیلر قشیلر انی کچوب ۳ ساعتده

یش قبصه زبان

داغلر ایچره قراده‌سز [۲] معمور و شیرین و مزین قصبه‌در داغلرنده خراب‌قلعه‌لر واردلرلر دریاده دکلدلر قپودان پاشا ایالتنده قارلی سنجاغی خا کنده خاص هایون اولوب ویووالقدر ویوز الی ایچره قضادر ناحیه‌سی ... عدد قرادر ولا خور قضاسنه الحاق نیابتدر سپاه کتخدایری ویکچی‌ری سرداری وحتسبی و باجداری و خراج امینی واردر و جمله دورر عدد محرابدر چارشی جامعی جماعت کثیره‌لی اولوب مناره‌سی قرق [۳] طوله بنا اولوب حریمی صافی سرآمد سروی اغاجلریله مزیندر و کوچوک چارشو جامعی ... ماعدا اون بر عدد محله مساجدلری واردر و جمله ایکی عدد مدرسه و جمله اوچ عدد مکتب و جمله ... تکیه‌لردر [۴] و جمله اوچ عدد تجارخانلریدر و جمله ایکی عدد ماملردر بری کوچوک چارشی حمامی و بری بیوک چارشو حمامی درکم بو حماملر برلرلرلر کامل بیک آدم بعید بیره واقع اولمشلردر و جمله الی یدی عدد دکانلردر بیوک چارشی الی دکانلردر کوچوک چارشی یدی عدد دکانلریلردر اما مقدا بودخی معمور بازار ایتمش اما هفتده ربازار عظیمی دوروب نیجه بیک آدملر جمع اولوب هرمتاع فراوان بولنور بو بازارک باج بازاری ابتدا بوشهری ابوالفتح عصرنده بنا ایدن مصاحب شهر یاری یزبان موسی اغا جامعی اوقافیدر بی زبان دلسزاغا بنا اتدیکیچون بوشهره زبان شهری دیرلر

[۱] س ، ک : بکتومور [برنجی حرفی بدر] [۲] ک : قراده بر [(فزاده بر) اولسی دها مناسبدر (پ) نسخه‌سنده بو کله یوقدر بلکه (داغلر ایچره معمور) دیشدر (م) [۳] ک : قرمنی [اگر قیریق طوغله ایله مناره یاقق اصولی ده وار ایسه متنک (قیریق) اولسی ممکندر (م)] [۴] ک : ۳ عدد تکیه‌لر

ایلری واروب آتدن اینوب بیره صفا کلدک اولیا چلبی بره خوش کلدک اولیا افندی بونه
 حالدرباق سنک دونکی کون دفن اتدی کمز عرب بوکیجه مزاردن طشره کفنیله سیاه
 بر کچی چیقدی دیدکلرنده کورد مکه حقا برسیاه کچی سبحان الله دیوب عالم حیرتده قالد
 حقیر ایتدم واللہی امت محمد بن بو عربی کوردوسده مغربی عربلرندن اللہی التونه آلهلی
 کامل برهفته درکم نهیدی ونه اچدی ونه یاتدی او بودی ونه کولدی ونه اغلدی بوانه بختیه
 کلوب بزکیده جکم وقتن اولوب محمد اغام دفن ایده جک اولوب بزقستل قلعه سنه کیدوب
 مکتوبلر کز حقیره کلوب ینه کلدم بو عربی بو حالده کچی کوردم اما بونی بو قبردن کم
 چقارمشدر کمی دیدی قوردلر مزار آچوب میت چقارر کمی دیدی آدم جیل آیولر
 چقارر کمی دیدی یزقبول ایتیموب طشره چیقمش دیو کونا کون کلماتلر اتدیلر حقیر ایتدم
 دونکی کون بو عربی تششور اوزره میدان محبتده کم غسل ایتدی دیو سؤال ایتدکه
 قیو جی علی دده صلحای امتدن بر آدم در اول غسل ایتدی دیدکلرنده تیز اول آدمی بکا کتر سنلر
 دیدکده مکر اول آدم دخی آندہ حاضر ایش کلوب سلام ویردکده علیک آلوب
 حقیر ایتدم کشی بو عربی دونکی کون تششور اوزره نه اشکالده سنت اوزره غسل ایتدک
 دیدکده واللہی سنت اوزره شروط و قیودیلہ طهارت ایدوب بعدہ غسل ایدرکن عورت
 یرلری توکالی ایدی و قولتوقلری آتلیری وباشی جمله توکلی ایدی دیار غربتدر اویله اولور
 عورت یرن طراش ایتمه مش دیو بعدالغسل کفنیلوب مصلاده نمازن قیلوب توحید
 وتذکیر ایلہ جانیه کتوروب دفن ایدوب تلقین ایدوب جمله دونوب کلدک علی الصبح
 کلوب جمله خلق ایلہ کوردک نم صاردیغ کفن ایچنده اشته بوکیچی کوردک دیو بو کونه
 شهادت اتدیکنده مفتی علی افندی فتوا ووروب ینه کفنیله کشاده اولان قبرینه کفنی
 کچی دفن ایدوب جمله خلق تارمار اولدیلر اما بو حقیر اویله بلد مکم مکر بکا بو عربی
 فروخت ایدن مغریلرک علم سیمیا معرفتلی ایدی حقا که غرایب و عجایب تماشا ایدی
 اندن ینه جمیع اعیان ایلہ وداعلشوب التی میل لب دریا ایلہ باطی و قره میل طرفنه کیدوب
 قاکش قلا داغلی کئارنده مخوف و مخاطره یرلری ... ساعتده [۱] کچوب بردکز قولانغی
 کورفز کچی کرووب اول صویک ایچی بلوک بلوک اولوب و سیغلر اولوب انده بر کوچک
 اداجق واردر آدینه (ماریه جک) دیرلر و اول صفلرده و اطرافلرنده قازقلر اوزره بالق
 سید ایده جک دالیانلر واردر عجایب لطیف خوب بالینی چقار اناطول قوز حا کمی ضبط

آدمدر قبله‌یه ناظر بر قیوسی واردر دزدار اغاسی و صوباشی و باجداری و اوچیوز عدد قلعه نفراتلری وار و جمله صغیر و کبیر یتیمس پاره طوپلری وار کم تاباللی بادره داغلرن دو کر سر آمد طوپلردر و قلعه ایچره جمله سکسن عدد کرهت اورتولی باغ و بانچه‌سز و حولیسز خورده اولری و بایزید خانک بر جامعی و سلیمان خانک بر مسجدی و بر حامی وار اما دکانلری و خانلری یوقدر لکن باغ و بانچه‌لری چوقدر بز بوقلعه سیر و تماشای ایدوب دزدار ایله مصاحبت ایدر کن ارتسی کون علی الصباح بر قاچ آدملر اینه بختیدن مکتوبلر کتروب مکتوبده اوله تحریر اتمش لکم دونکی کون بز اینه بختیده مرحوم اولان سیاه عرب کوله‌مزی تهیز و تکفین ایدوب و مصلاده نمازن قلوب دفن ایدرلر (در فصل سرگذشت تماشای غربیه و عجیبه) ارتسی علی الصباح اهالی ولایت مزارستان یانندن گذر ایدر کن کورسه لکم بز دونکی کون دفن اولنان عرب کوله‌مزی کفنده [۱] قبردن طشره یطوب دورر اما کفنک بر طرفی برطلوب بر سیاه‌کچی ایاقلری طشره یمینله [۲] نمایان اولوب دورر بو حال پرملالی اهالی ولایت دیوب صغار و کبار اناس دریا مثال اولوب تماشای ایدوب عالم حیرتده قالبو نیچه بیک کفت و کولر ایله نیچه بیک کونه ترهات کلام ایدوب های اولیا چلبی بر سیاح عالم و ندیم بنی آدم بر اهل معرفت آدمدر بو کچی علم سیمیا ایله آدم شکلنه قیوب خدمت آندرردی الله اعلم او بر خدمتکار لریده علم سیمیا قوتیله بنی آدم صفتنده خدمتده اولوب الله بلر آندرده نه کونه مخلوقدر دیو نیچه بیک کونه هله‌شه کله‌شه ایدوب آخرکار ابو السعود زاده محمد اغامز ایدر بیرهی آدملر حالا اولیا چلبی شو بز قریزده قستل قلعه‌سنده در مکتوب کوندره لم کلسن بو تماشایی کندی کوزیله کورسن دیو مکتوب تحریر ایدوب « البته بنم برادرم سعادتله ینه سعادت خانه‌مزی هر نقدر زحمت ایسه ده رحمت بلوب کله‌سز » دیو مکتوبده تحریر آتدکلرنده اهالی قستل و اهالی زبان شهری یاننده مکتوب کترن آدملر دخی کفنی کچینک مزاردن طشره چیقدیغن بو صباح کوردک دیو یمین‌باله ایله شهادت ایدوب حال بز جنا بکزه کوندر دینلر دیو اوچ قطعه مکتوبلری کترن آدمله ینه آتلمزه سوار اولوب بونه تماشای غربیه در دیو تفکر ایدرک بر ساعتده ینه (منزل قلعه‌ اینه بختی) دوغری مزارستانه واروب انده نیچه بیک آدم جمع اولوب کفنی سیاه کچی اولوسن سیر و تماشای ایدرلر حقیر دخی

[۱] س ، ک : کفنیله [۲] ک : ایجه‌لریله [بو یا کایت‌یدر . فقط (یمینیه) دن (یمینی)

دباغ خانه اندن مراکاه قستل باغلی ... (در اسماء اعیان کبار) اولامشتیمی علی افندی و ابوالسعود زاده محمد اغا ... (در بیان سرگذشت تماشای عبرت) بو عبد کمتر کوردوس قلعه سنده ایکن زکریا افندیکن احسانیه الی التونه مغربیلردن بر سیاه چرده عرب غلامی آلم کامل بر هفته یانمه خدمت ایدوب نهیدی ونه ایچدی ونه یآدی ونه او یودی ونه دنیا کلامندن برسوز سویلیدی ونه تبسم ایتدی اما هر نه کونه اشارت اتسک و بر خدمت بیورسک جان حویلله چالشوب خدمت ایدردی حکمت خدا بو اینه بختیده ذوق و صفایه مشغول اولوب سیسرخانه لری تحمیل ایدوب کیده چک محله عرب مرحوم اولوب ابوالسعود زاده خانه من صاحبنه رجا ایدوب شو عربی دفن ادرک دیوب بز قصه زبانه روانه اولغه عزیمت ادرک اینه بختیدن قلقوب لب دریا ایله جنوب جانبنه بر ساعت کیدوب

اوصاف قستل روم ایلی

بودخی اینه بختینک روم ایلی طرفنده لب دریاده واقع بر بوغاز اغزندنه شکل مربع بر کوچوک قلعه جکدر بودیاده بویه کوچوک قلعه لره قستل دیرلر سنه ۹۰۵ تاریخنده سلطان بایزید ولی متون قلعه سی محاصره سنده ایکن دو نمانء همایون بویانه بختی کورفرزنده قیشلماق مصلحتی چون بایزید ولی خان بو قلعه اینه بختی کورفرزی اغزندنه اینه بختیدن بش میل لودوس طرفنه بعید بو قلعه بنا ایدروب و بر قلعه دخی بنوک قارشو سنده موره جزیره سنده بنا ادرروب قرشو قرشویه ایکی قلعه اولوب تمام اولدقده کورفرز امین اولوب دو نمانء همایون بی باک و بی پروا قیشلماشدر اما همت بایزید خان ایله بو قستل قلعه سنی روم ایلی عسکری اوشوتتسی ایله برج و باروسی و حصار پیچهلریله اون سکیز کونده تمام اولدوغنه علامت بو قلعه اون سکیز عدد ابراجلردر و عظیم طویلر قولمشدر بعده سنه ۹۴۳ تاریخنده سلطان سلیمان کورفرز غزاسی عصرنده بو قلعه دخی توسیع ادرروب زیاده قول و بال یمز طویلر قیوب اول دخی دو نمانئی بونده قشلادر حالا بو بوغاز اغزندن یو ایکی عدد قستل قلعه لرینک ماییندن و بو قلعه نیک مایینلردن کافر کیسی دکل قوش بیله اوچوب ایچری اینه بختی و کوردس قلعه سنه وارماز اما بو قلعه اینه بختی طرفه اغنده بکینک صوباشیغی و نیابتکیدر . قلعه سی لب دریاده بر قومسال یرده شکل من بعدن گوشه گوشه اون سکیز درسکلی بر شدادی بنای معتبر [۱] قلعه قویدر جرمی کامل یدییوز کر مه

[۱] س ، ک : متین

جمله جزایرلی اثوابلری کیوب قرمنی فس وبغریلکلری و کوسکلکر وسیاه فاللر [۱]
 کیوب بللرئده اوجی [۲] بر یرده بلا مخاف [۳] و محتشم قوشاق قوشانوب اراقلرئده
 بر جزایراحراملری کیوب کزرلر امازانانه لری نه لباسده اولدقلرن اصلا طشره ده کورمدم
 (درتعدان باغوات) آب وهواسنک لطافتندن قستل طرفنده وصالینه [۴] طرفنده جمله
 یکرمی یدی بیک باغ دونوم حتی وررلر دیو محتسب و باجدار نقل اتدیلر امازیتونیه توت
 اغاجی و سروی درختلری جهانی زین ایتمشدر (در صورت چین مه جین محبوبان) غایت
 لوندانه تازه جوانلری اولور امافتلردر زیر ابوولایت جزایر کیی بکت کانیدر (درما کولات
 و مشروبات) ممدوحاندن بیاضا کمکی و چوره کی کککک و بلدرجن بوره کی و آبدارخوش
 خور انکوروی و اورتا [۵] ممدوح خمر حرامی مشهوردر و لیماننده کفال ولورک بالقلری
 ممدوحدر (در فصل مسیره گاه مفرحات) جمله قرق یرده نقر جگاه فرح فزالری واردراما
 سالونه قپوسندن طشره لب دریاده بر واسع فزاده نیجه یوز عدد چنار و بید سرنکون
 درخت منهالر ترتیب اوزره سلف قراللری عصرنده دیکلوب الی هذا آلان هربری اوج
 آسمانه قدکشان اولوب هر بر درختک برک ظل حمایه لرئده اوناریک قیون سایه لنوب اصلا
 زمینه آفتاب علمتایک تاب وتوانی دوشمیوب همان قویاخ عجم کی بر مسیره گاه چنار یردر کم
 روم و عرب و عجم سیاحانی ایچره اینه بختینک بو صو باشی آرامگاهی مشهور آفاقدر بو
 محله اوجیوز آدم قریب صو دکرمانلری وارکم بو دخی نقر جگاه فرح فزا یردر جمله
 شهرک آب حیات صولری بو محله قیلردن چیقوب نیجه یوز دکرمانلره تقسیم اولوب جمله
 شهرک عمارتلیینه کیدر غایت سریع الهضم آب زاللردر هر بر درخت سایه دارک سایه لرئده
 نیجه مقصوره لر و نیجه نشیمن صفه لر و ارایمش امامرور ایام ایله نیجه کاخلری خراب اولوب
 انجاق کارکیر بنا حوضلری و مطبخ کیکاوسلری و جابجا مصطبه لری قالمش حالا اهالی
 شهرک بعد العصر نقر جگاهلری حاصل کلام واجب السیر بر مسیره کاهدر سنه ۱۰۷۷
 تاریخنده بوشهره کلوب و برکون اوطوروب بو مسیره کاهده ذوق صفا ایتدی کمزده برزیده
 ایله (اینه بختی) تاریخ دوشمشدر سنه ۱۰۷۷ [۶] اندن مسیره گاه لیمان اندن نقر جگاه

[۱] ک، ط: فاللر [۲] ک: اوجی [اوچ نقطه لی چیم ایله] [۳] ک: بلاجاق [بر (طاشیر) لازمدر
 معنایه (بلاجاق = بالایجاق) یعنی (بارلاق) ، بارلاقه اولسی ده ممکندر (م) [۴] ک:
 سالونه [۵] س: واولتا [دوغروسی (واولنا) اوللیدر متنه کوره دوغروسی (انکوروی
 وار و ناممدوح ...) اوللیدر (م) [۶] (اینه بختی) ایچدی حسابیه (۱۰۷۸) ایدور اگر
 (۱۰۷۷) ایتسیدی تام تاریخ اولوردی دیمک که بر طرح ایدلک شرطیه تاریخدر (م)

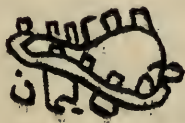
و تکیہ لری وار کم بردریادہ بویہ اہ اوران [۱] اوجاخی یوقدر قانلی و واجب القتل اولان مکستہ لری بو آستانہ یہ کرسہ لری استاد لری آنی حاکمہ ورمزلری وغیری طشرہ یہ چیقارمازلری تا آنی دباغت ایلہ پاک ایدوب تائب و طاهر اولوب استاد کامل ایدرلری بو کرخانہ نک باغ و باغچہ لری و نیجہ آب حیات ارقلری اقوب دریایہ مخلوط اولور بر پاک دباغ خانہ عظیمدر اما سالونہ [۲] قپوسندن طشرہ بو دباغ خانہ قربندہ کی واروشدہ دخی مکلف دکانلری واردر اما عد آتمدم اما غایت معمور و مزین خاندان عظیم لری وار کم جملہ باغ و باغچہ لری و آب روانلی خانہ زیبالدر (در وصف سرای عدد اعیان اغوات) جملہ بو حصار اندرون و بیرونندہ اوچ بیک عدد تختانی و فوقانی و کار کیر بنا مکلف و مکمل و معمور و مزین و شیرین شدادی بنالی و سراپا کیرہ متلرایلہ مستور اکثریا کافر دن قلمہ خانہ معمور لدر جملہ اولری کور فز ایچنہ بری بری اوزرہ قات اندرقات قبلہ یہ ناظر اشغنی لب دریادن تایوقارو ایچ قلعه یہ وارنجہ طبقہ طبقہ اولری کونا کون روزنلری ایلہ آراستہ و الوان الوان مقصورہ و شاهنشین و قمریہ لری ایلہ پراستہ اولمش بر حسرة الملوک شہر شیریندر کم جملہ صوقاقلری انش و یقوش پاک طاش قالدردم دوشہ لری شاہراہلدر (در عدد چشمہ سار آب حیات) جملہ قرق بش عدد چشمہ سارلردن ماعدا ہر خاندانہ بر آب حیات عیون جاریہ لری جریان آتمدہ در زیرا جملہ بو شہرک اندرون و بیرونندہ ایکوز قرق بش عدد عین الحیات مثللی قیالردن قینایوب چیقار قیناق صولری وار کم ماہ تموزدہ بر آدم راحت ایلہ اوچ یودوم آب زلالندن حضور ایلہ نوش ایدہ مز و بر آدم صویہ اللرن براز صوقامز تابو مرتبہ بارد و رقیق و براق آب پاکلدر کم کویا طورنا کوزیدر بو آب جاریلری جملہ اولردن جریان ایدر اما یوقارو قلعه خانہ لرنده بو صولری یوقدر زیرا صعب یلری اولماق ایلہ قلعه نک قستل طرفنک ایچ یوزلرنده بعض ارض خالیلری واردر غایت سنکستان محللری اولوب اینوب چیقماسی عسرت اولدوغندن اولری یوقدر زیرا بیوک قلعه و اسعدر و ایچ قلعه طرفندہ ... داغی ایچ قلعه یہ حوالہ اولماق ایلہ غایت صارپ بنا اولوب اولری دخی صارپدر (در اصطلاحات اہالی شہر) جمعہ خلقی فصیح و بلیغ ترکیبہ کلمات ادکلرندن ماعدا لسان روم و لسان ارناوودجہ کلمات ایدلری خلقی غایت شجیع و توانا و بالاقدوزور آور دلاور سرور ہنزور فرقتہ جی غازیلری واردر و غایت غریب دوستدرلری (در قیافت مردمیدان رجالات) اعیار کباری محتشمانہ سمور لباچہ لری و کاخا و اطلس و خارالری کیرلری زمردہ علما و صلحاسی چوقہ لری و حلالی لباسلری کیرلری تازہ فتالری

و لیسانک کنارنده بر یرلوقیا ایچنده بر آب حیات صو آقر اما لیمان طرفنده قلعه دیوارلری الحاقدر لکن انیدر و ابراجلری چوقدر بو جرمدہ اولان قلعه‌نک ایچنده (در عدد جوامعهای سلاطین آل عثمان و غیری عبادتگاه مؤمنان) جمله سکنز عدد جوامعلردر جمله‌آ جماعت کثیره مالک اسکی حصارده لیمان قربنده سلطان بایزید ولینک فتحیه جامی برمنارہ لی کارقدیم معبدکاه عظیمدر اندن دوراق بک سرایی قربنده اولماق ایله بو جامی تعمیر و ترمیم اتدیکندن دوراق پاشا جامی دیرلر اما محمد افندی تکیه‌سی جامعیدر اندن یکی قپودن ایچری بیوک قپوجامی آندن بیغادیه [۱] جامی اندن اورته حصارده محمد افندی جامی اندن یوقارو حصارده بابا چاوش جامی اندن یوقارو حصارده ینه جبه‌خانیه متصل بایزید ولی خان جامی اندن بیوک قپودن طشره عمرافندی جامی ... (دور دفاتر مدارس مفسران عالمان) جمله اوچ عدد مدرسہ‌لر واردر ... (در قائمات مکتب صبیان نجیبان) جمله عدد ... دارالتعلیم امجد خوان پسراندر جمله‌آ مفتی مسعود افندی مکتبی اوقافی عظیم اولوب هر سنه باشنده صیانیلره خلعت فاخره‌لر چیقار (در خانقاه درویشان مجذوبان) جمله التی عدد تکیه‌کاه فقرادر جمله‌آ جامع صاحبی محمد افندی تکیه‌سی معمور و مزیندر کم لیمان قربنده قاره باش محمد افندی نامیله معروف بر خانقاه حلوتی در و بوله حصارده عزیز محمد افندی تکیه‌سی قدسی سره آستانه عظیمه‌در یوزدن متجاوز فقر و فاقه صاحبی خره‌پوش ارنلری وارو صالحیناسی قپوسندن طشره‌شیخ عمرافندی تکیه‌سی و الشیخ کو چوک محمد افندی تکیه‌سی (در عدد مساجدهای محلات) جمله اون بر عدد محلات مز کتلیدر جمله‌آ مکلف جامع اولماغه مستعد قلعه‌ده پارماقسنز حاجی مسجدی ابوالسعود افندی مسجدی ... (در توصیفات حمامات ارباب حاجات) جمله اوچ عدد حماملری و ازدر بری چارشو ایچنده ... حمامی چفته‌در برینه دائماً نسوانلر کرلر و بری لیمان قربنده ... حمامی غایت لطیف و منتر حدر و بری یوقارو سعادیه [۲] حمامی لطیفدر اما ایکویوزدن متجاوز سرای حماملری واردر (در عددخان تجاران اهل اشغالات) جمله اشغالی قلعه‌ده ایکی عدد متین کارگیر بنا خانلردر ... (در کارخانه دکا کین اهل اکتساب) جمله ایکویوز عدد دکا کینلردر اما بزازستانی یوقدر لکن سالوته [۳] قپوسندن طشره چاپلر باشنده لب دریاده بر طبه‌خانه‌سی وار کم بر دیارده مثلی یوقدر ایکی باشلری باشقه قپولی بر قلعه عظیم مثال دباغ‌خانه‌دو کم ایچنده بر تحفه مسجدی و حوضلری و متعدد مسافرخانه حجره‌لری

[۱] س، س، ک : پیغادیه [۲] س، ک : پیغادیه [۳] س، ک : سالونه

یدی بیک غروش حاصل اولور نقیب الاشرافی و شیخ الاسلامی و شهرنایی و سپاه کتخدا
یری و یکچیری سرداری و قلعه دزداری و . . . عدد قلعه نفراتلری و شهر صو باشی سی
و شهر کتخداسی و معمار اغاسی و محتسب اغاسی و قپدان [۱] اغاسی و خراج اغاسی
و اون ایکی عدد قلعه اغالری و معتمد باشی [۲] و لیمان اغاسی و اردر (اشکال قلعه سی)
روم ایلی طرفنده لب دریاده . . . داغی بورننده بر طوپراقلی و قیالی بر کوه منته اوزره
شکل مثلث بر شدادی مطرش طاش بنای حاضر باش لاجل صواش پرخاش برقلعه حصن
حصین و سدمتین حصار استوار قدیم و برسور عظیمدرکم رفیع البیان و خلقی عظیم الشان
کمنه لر در جرمی دائراً مادر کامل اوچ بیک آدمدر بیک آدم دخی دریا طرفیدر و ایکی
طرفی قره سی کامل اوچ بیک بشیوز آدمدر بو حساب اوزره جمله کردا کردی دورد.
بیک بشیوز خطو در بو آدمدر قلعه دیوارلری اوزره در یوخسه خندق کنارنجه آدملنسه
دخی و اسعدر اما طاشلق یرده واقع اولماق ایله خندقی اولقدر عمیق دکلدر اما عریضدر
و ایچ قلعه سنک سمتده سهل حواله سی اولماق ایله بو طرفلرینک خندقلری غیامثال دریندر
و قره طرفی بر دره لی و دپه لی یرلدر اما جمله یالک قات دیواردر لکن ایچ قلعه طرفلری
اونار آرشن انلی دیوارلدر و غایت متین و مستحکم درسکلری ابراجلری وارکم جمله
یتش یدی عدد قله لر در و غرب طرفی اگری و بوگری بنا اولنوب دائراً مادر جمله
بش عدد قلعه قپولری وار ایکیسی سمت غربه ناظردر بری اشغی قلعه درکم قسته کیدر
و بری اورتا قلعه ده اولوب اولدخی قستل جاننه بقر و برقپو دخی اسکله قپوسیدرکم
صالته [۳] قپوسی دیرلر قصبه صالته [۴] کیدر و برقپو دخی ایچ قلعه قپوسیدر بو قلعه

کرچه شکل مثلندر اما کویا پابوججی موشتاسی کبی
بلی انجه در مثلا بو اشکالده در و جمله یدی قات بولمه
بولمه حصاردر هر بولمه لک دیوارلرنده بر قپولری
مقرردر و دخی تا داغ باشنده داغله حواله ایچ

قلعه در اما غایت متیندر و ایچ حصاردن اشغی تا یالی قپوسنه کلنجه آلتی قات حصار
دیوارن کچوب کامل بیک آدمدر و لیمانی حصار ایچنده بنا ایله یاپلش عملی بر کوچک
لیماندرکم اغرب قایقلری و فرقه لری بونده یطرلر قدرغلر طشره بیوک لیمان ایچنده
لنکر براغوب یطرلر اما بیوک پارچه قلیونلری لیمانه قرشو کورفز دکزننده یطرلر

[۱] ک : میدان اغاسی [۲] ک : معتم باشیسی [۳] ک : صالته [۴] ک : صالته

اصنافاندر اما بداستانى يوقدر اما هر متاعلى بولنور و آب و هواسى غايت لطيف اولوب باغ و باغچه لرنده انكورى و ايواسى ممدوحدر لىكن خاقى سهل اورمشادر اما مفره لرى ميدانده نعمتلى مبدول محب فقرا تجارت ايله كچنر خلقى واردر اسكهلرى سالونه و اينه بختى ليمانلريدن ... * زيارت ... اندن قالقوب غرب طرفنه العياذبالله بر بى امان داغلى ... ساعتده [۱] آشوب

قرية دوراق بك چفتلىكى

انده فطور طعامن ييوب اندن ... ساعت [۲] ينه جانب غربه كيدوب بر ساعت دخى لب دريا ايله اينه بختى نك زيتون باغلى [۳] و باغ و بساينلرنده ذوق و صفالر ايدوب تماشالرايدهرك

اوصاف قلعه بى مثال قراللى تىختى يعنى حصن حصين استوار اينه بختى

بقول مورخين روم يانوان بو قلعه نك ايتدا بائيسى قواله قلعهسى صاحى فيلقوس بناسى اولوب بعده روم الندن ونديك بر حيله ايله قبضه تسخيره آلوب زياده عمارايدوب بعده سنه ۹۰۵ تاريخنده سلطان بايزيد ولى ونديك الندن فتح آتمشدر كم مقدا ونديك پرنچ پريمى تىختى ايدى روم ايلي خا كنده اينه بختى كورفزى [۴] كنانرنده قبودان پاشا ايلتنده سنجاق بكى تختيار كم بكى قانون اوزره درياده بش پاره قدرغه ايله سفراشر بكى غازى و سعيد شهيد (دوراق بك) ايدى كريدك حانيه قربنده درياده ونديك دو تماشيله جنك عظيم ايدوب شهيد اولدقده حالاسنجاغى اوغلنه صدقه اولنوب الى ماشاءالله متصرفدر قانون سايمان خان اوزره بكينك خاص هايونى طرف پادشاهيدن ۳۰۰۰۰۰ يوك اچقهدر وزعامتى ۱۲ و تيمارى ۲۷۸ عدددر والاي بكى وچرى باشى و يوزباشيسى اولوب حين سفرده بكينك عسكر لريله جمله ارباب تيمارك جبهلو عسكريله جمله آلتى بيك عسكر اولوب التى پاره قدرغه لريله درياده سفراشر لركيزيده عسكر لر در شهر ك حاكملىرى بك سفرده ايكن قايم مقامدر و اوچوز اچقده پايه سيله شريف قضا در كم جمله تو احيى قرالى ... عدد كويلر در قاضيه سنوى اوچ بيك غروش و بكينه بوجه عدالت اون

[۱] ك: ۸ ساعتده [۱] ك: ۳ ساعت [۳] ك: باغچه لرى [۴] ك: بورقوى [(كورفزى)

اولقمكندر (م)]

تمدوحلردر اندن بر کشتی به سوار اولوب قبله روزکاریه اینه بختی کورفزی ایجره ۸ ساعتده موافق ایام مساعد ایله باغ بوزومی موسمنده پوبه ایام ایله کیدوب

منزل اسکله صالونه

اغری بوز سنجانچی خاکنده بوا اسکله ده برخان و برقاچ مخزنلر وار غیره عمارستان یوقدر بو اسکله دن شماله ۴ ساعتده داغلا ایجره کیدوب (در اوصاف قصبه صالونه) اغری بوز سنجانچی خاکنده عالیه سلطان خاصیدر و یوزالی ایچمه قضادر ناحیه سی ... عدد معمور قرالردر کتخدایری و یکچی سرداری و اعیانندن (کاتب حاجی ابراهیم چلبی) در و بو صالونه نك جانب اربعه سی صافی داغلا داغلا زنده باغلا واردر جمله سکز محله و جمله کرمت اورتولی ... عدد معمور تحتانی و فوقانی اولردر و جمله ... عدد محرابدر اولو چارسو ایجره ... جامی ... جامی ... ماعدا مساجدلردر و جمله یر عدد (دوراق بك) مدرسه سی عجب خیرات عظیم اوقافدر و جمله اوچ مکتب و جمله ایکی تکیه و جمله ... حمام و جمله ... عدد خان و جمله ... عدد دکانلری وار اما ... بدستانی و قورشوم اورتولی عمارتلری یوقدر اما آب و هواسی غایت لطیفدر اندن غربه ۴ ساعت کیدوب مشه یستانلری و درخت متهالری سیر و تماشا ایدوب

اوصاف قریه کرنش [۱]

اینه بختی طوبراغی حکمنده در سبب تسمیه سی ... و یوزالی ایچمه قضادر ناحیه سی ... عدد قرالردر حاکمی سنجان بکی و یو اداسیدر کتخدایری و یکچی سرداری و محتسبی و خراج اغاسی و اعیان و اشرافلردن قاضی کرنشی زاده لردر علما و صلحا و مشایخاری چوقدر شهرک عمارستانی بر ... واقع اولوب کویا باغ مرامدر جمله ... عدد محله و جمله ... عدد کرمت اورتولی آب حیات صولی معمور و مزین کارگیر بنا تحتانی و فوقانی خاندانلردر جمله ... سرابی ... جمله ... عدد محرابدر اولو چارشو ... جامی چاوسوا یچنده واقدر و ... جامی ... ماعدا جمله ... عدد محله مساجدلیدر و جمله ۱ عدد مدرسه در و جمله ۳ عدد مکتب طفلان پسراندر و جمله ۲ عدد خانقاه درویشاندر و جمله ۲ عدد [۲] حمام دلستاندر و جمله ... عدد خان تجاراندر و جمله ۴ عدد دکان

[۱] به ، ک : کرنش [۲] ک : بر عدد

مذکور و مرقوم عسکر لک تحصیل فرماید مذکور سنجاقلره کوندروب ینه حقیره
اوجیوز التون وبر آت دخی احسان ایدوب بو حقیرک

مآیدن ارناوودستان سنجاقرینه و آستانه سعادت طرفنه کتدیگمز

منازلری بیان ایدر

اولا بو عبد کتر مانیدن علی پاشا افندیملزه و جمه احباب ایله و داعلشوب انلر مانیه
ولایتده کلافا قلعه سن بنا آتمکک توجه استدیله حقیر بسم الاله [۱] ایله قالدوب مأمور
اولدوغمز ارناوودستان سنجاقلری بوزلردر کم ذکر اولنور اولا قپودان پاشا حکمنده
(اینه بختی) سنجاغی وینه قپودان پاشا دستنده (قارلی الی) سنجاغی وینه النده (ایاماوره)
سنجاغی وروم ایلی ایلتنده (یانیه) سنجاغی و (دلونیه) [۲] سنجاغی و (اولونیه)
سنجاغی و (البضان) سنجاغی و (اخری) سنجاغی بومذ کور سکز عدد سنجاقلرک
امر شریفلرن آلوب مانیه دن چیقوب بو مذکور سنجاقلرک سیاحتلرن صحت ایله آمام
اتمکی خدای متعال آسان ایدوب عسا کر اسلامی دخی تحصیل آتمک میسر اوله آمین
ویا معین اولا مانیه دن ۶ ساعت جانب شماله شهباز کویلیری ایچره یقوش اشنی کیدوب
(قلعه قلامطه) [۳] مقدا موصو فدر اندن ۴ ساعت شرقه کیدوب (قریه قوج اووا)
اندن ۱۰ ساعتده العیاذبالله اول مخالف بیلا یولیه رنج عنا و مشقت راه چکرک کیدوب
(منزل قریه مز ستره) بو شهر مقدا موصو فدر اما شمعدی اووستوس [۴] ایامنده
بر پنایر عظیمنه راست کلوب تماشا ایتدک تمش سکسن بیک بنی آدم جمع اولوب برهنکامه
چارشوی بازاردر کم ا کر بو پنایرک ماوقعی اوزره جمیع اوصافن تحریر ایله سک تطویل
کلام اولور انجساق شوندن معلوم سعادت اوله کم اون کونده قرق بیک قنطار حریر
کونا کون بیع و شرا اولنور سسائر اشیا لرک بیع و شرالری یوکه کوره قیاس اولوب
اون کون اون کیجه آدم دریاسی جمعیت کبراسی اولور بو شهرده منلای حاکم ز کرایا افندی
حقیره بر بکر ناشکفته اختر مانیه قزی ویوز التون و بش دونلوق چوقه و خداملری مده
احسان ایدوب اندن ینه شرق طرفنه ۸ ساعت کیدوب (منزل قصبه طره بولیجسه) [۵]
اندن ۲ ساعتده (قلعه آرخوز) [۶] اندن ۸ ساعتده (قلعه کوردوس) بونلر بالاده

[۱] ک : بسم الله [۲] س ، ک : دلونیه . ط : دلونه [متی دوغرودر یعنی ی. اول ،
ن صوکره در (م)] [۳] ک : قلامطا [۴] ک : اغستوس [۵] ک : طره بلوجسه [۶] ک : ارخوز

حمدلله خان محمد رابع دورنده کم
 میر میرانی علی پاشایی سردار ایلوب
 عسکر دریا شمال ایله کلوب مکث ایلدی
 برعلیک ایلوب فتح ایتدی مانیه ملکنی
 اولیا بو فتح ایچنده بولوب اتدی دعا
 قندیه فتح اولدی فتح اوله الهی مالطه
 اسرا ایدوب دیدیکه فتح اوله بلاد مانیطه
 چقدی استقباله اهل مانیه و قلاورطه
 بارک الله دیدی قوم [۱] یانیه و قلاورطه
 آه ایدوب مانیه لی دیدی تاریخن وای ضرنطه [۲]
 سنه ۱۰۸۱

دیگر تاریخ

اولیا کورینجک اساسن آنک دیدی تاریخی حی حفیظ الله [۳] سنه ۱۰۸۱

دیگر تاریخ

اولیا وضع ایدنجه اساسن آنک دیدی تاریخی بو بناء عظیم [۴] سنه ۱۰۸۱
 نیجه کونه تاریخلر دخی تحریر اولنوب پاشای کامکار دخی ضرنطه قلعه سنک کرکی
 کبی جمله مهمات ولوازماتلرن کوروب مقدما حقیرک عرض اتدوکی کلافا [۵] لیمانه قلعه
 لازمدر دیدیکم محله سردار معظم قره دن جمله عسکر اسلام ایله مانیه ایچندن کتمک
 آماده اولوب بحزدن دخی جمله دونمء هایون ایله جمله متون و قرون وباللی بادره واینه بختی
 وایماور و پیره ووزه فرفته لری دخی حاضر باش ناله [۶] اولدقلرنده علی پاشا حقیره در دولت
 کیده جک فتح نامه ضرنطه متاحرلیله و نیجه یوز مکتوبلر وروب ارناوودستان ایچنده
 یولیز اوزره بش سنجاق یرده اولان سنجاق بکلرینک و جمله قلعه نفراتلرینک نصف
 عسکرلری و جمله سردارلرک اللری آلتنده اولان یکیکچری و طویجی و جبه جیلری و قول
 اوغلنلری و تقدیر الی براتلی پادشاه قولی کچینلری و سنجاق پاشاسی عسکرلری و هر سنجاقد
 نقدر ارغاط و نجار و بنا و چراخوران رعایا و کرچی و طاشجیلر و ارایسه قاضیلر ایله جمله
 ولایت مانیه کلوب محافظه ایدوب کلهفا قلعه سن [۷] مجدد آنا اولنماسی چون [۸] بو حقیره

[۱] اشبو (قوم) کلهسی ک نسخه سنده یوقدر فقط لازمدر (م) [۳] اولجه بیان ایدلیدیکی
 وجهه (وای ضرنطه) عباره سی (۱۰۸۱) ایدبور بو کله (راشد) تارخنده (زارنانه) دیه
 محرردر ج ۴ ، ص ۱۱۲ (م) [۳] اولجه بیان ایدلیدیکی وجهه دوغروسنی (زی حفیظ الله)
 اوللیدرکه (۱۰۸۱) ایدر (م) [۴] تاریخ (بونء عظیم) عباره سندن چیه جق . فقط بو عباره
 (۱۰۸۲) ایدبور فقط ایچندن واحد طرح ایدیلنجه (۱۰۸۱) قالبر . واحدک طرح ایدیله جکنی
 ناظم (وضع ایدنجه اساسن) سوزیله اکلادیور چونکه کرک بو تاریخ رقمک و کرک بالعموم
 اعدادک اساسنی واحددر (م) [۵] ک : کلاما . س : کلافه [راشد تاریخنده ده بویه (کلافه) در
 ج ۴ ص ۱۱۲ (م) [۶] ک : باله [۷] مناسی (قلعه سنک) اولقددر (م) [۸] ک : ایتکیچون

منزل قلعهٔ ضرابه

یه داخل اولوب علی پاشا افندمز بلوشوب خلاص ایتدی کمز امت محمد اسیرلینک یوز یتش عددن دخی سلامتله علی پاشایه تسلیم ایدوب علی پاشای حاتم طی جمله اسیر امت محمدلره بر قات لباسلر ایله اونار آلتون احسان ایدوب هربری برر جنبه وطن اصلیرینه کیدرکن حقیره خیردعالر ایدوب روانه اولدیلر بعده علی پاشای عاقبت اندیش ضرابه قلعه‌سنه ایکی بیک عدد یرار و نامدار قول قیوب و جمیع جبه‌خانه و مهمات ولوازماتلرن مستوفا کوروب سنه ۱۰۸۱ ربیع‌الآخرینک اول حنکار جامعده ادا اولنوب حقیر ثوابنه قصد ایدوب مؤذندلکر ایدوب مانیه ولایتک یتش یدی پاره قرالرن ماوقعی اوزره کفره باشنه خراجلر و کویلرینک جمله اولرن تحریر ایتدیکم دفترلی علی پاشایه یروب حقیره بر خلعت فاخره کیدرور بر مانیه کوله‌سی وایکی عدد مانیه قیزلری و بر کخیلان آت و اوچیوز فرنکی التون و اوچیوز غروش دخی خداملر مه برر چوقه و برر قاشلر ایله احسان و انعاملر ایدوب بیوردیلر کم « اولیا افندی بوقلعه‌نک فتحی و عمارتی مؤژده سیله سنی دردولته قلعه مفتاحلریله کونده یرم تیز بوقلعه‌نک هیئت و اشکالی و تصویرن جمله در و دیوارلری و دروزه‌لری و طابیه‌لری و ایچنده عمار اولان خاندانلرن دن جامع و مساجد و تکیه‌لر و خان و مدرسه و مکتبلری ایله دورد طبقه اسلامبول کاغذینه قلعه‌نک صورتن تحریر ایله » دیدکده حقیر بر هفته ایچنده جمله منوال مشروح اوزره الوان بویالرله بر فرنک‌پسند قلعه تصویر و تحریر ایتدیکم حنکار جامعنی کورن و سائر خیال‌پسند عمارستانلرن کورن انکشت بردهن ایتدیلر و حنکار جامعنک محرابی اوزره مرمرده قوه حصاری طرزی مذهب خط ایله (کما دخل علیها ز کربالمحراب) آیتن و منبر اوزره (لاله‌الاله محمد رسول الله) اسم جلاللرن و بالاده تحریر اولنان شکسته بسته و کفته تاریخلری مرمرلر اوزره حقیر یازوب حقا که سکهٔ مرمرده قزوب قلعه‌قبولری اوزره قیوب [۱] نیجه یوز کونه آثار عجیبه‌لر ایدوب حقیرک انشا‌تدردیکی تکیه‌دکانلرینی وقف ایدوب کویا نور اتم جناب کبریا قبول درگاه ایده [۲] و اشکال قلعه تصویرنده تحریر اولنان (تاریخ قلعهٔ ضرابه در ولایت مانیه) [۳]

[۱] ک : قونوب [۲] ک : جناب کبریا درگاهنده قبول ایده [۳] س ، ک : نمانیته

قریه قلوريه

بيک خانہ لی بی حاصل کفره کویدر کم بش بيک توفنک انداز کفره لری چیتار (تماشای غریبه) بو کوی تخر بر ایدوب آتلر ایله کزر کن بر زیتون درختی التنده بر نچه آفتابه عورت باشته یشل بز اورتوب قوجاغنده دخی بر یشیل بز اورتولی بر معصومی اولوب همان اول عورت ایاغ اوزره قالقوب قوجاغنده کی معصومن پیره براغوب لسان روم لهجه سی اوزره «آه جانم اولیا چلبی» دیوب فریاد ایدرک حقیرک آتی رکابنه صاریلوب کوز لرندن قانلی یاشلرن چکیده چکیده دو کوب تضرع ونالشار ائدکده جکر م پاره پاره اولوب عقلم باشمدن کیدوب همان حقیر ایتدم «پیره عورت سن بم اولیا چلبی اولدوغم بو کافرستانده ندک بلدک» عورت ایتدی «بن بارودونیه قپودانی امیر حسن اغاک قیزی صایمه دکلم سن بم اویمزده خدمتکار لرکله قنوب بابامک نقره زمان طوز ا کهمکن یدک بلزمیسک اشته شمدی یدی یلدر بونده اسیرم» دیوب قان اغیوب ینه اوغلن قوجاغنه آلدقده حقیر ایتدم «بره قز تیز شو بزم اوغلانک آتته بنوب سنی آلوب قاچوب بکون سنی بابا که وانا که واصل ایدیم» دیدکده همان ملعونه عورت نا حقیقت ایدر «بوه جانم چلیجکم نم قوجاغنده اولادجکم نم لمبرا کی قپودانمندر هر زمان کلسه یه قوجامله کیدوب کلیم بن امیرلک استتم» دیدکده بز دن خیلی الارقه دوروب تبسملر ایدوب وارک صاعلجقملر ایله دیدکده همان خاطره خطور ائدیکه شو ملعونه قتل ایدوب کچوب کیدم ینه ایتدم بره قزکل سنی باباک حسن اغا قرنداشمه کتوریم دیو آت ایله یانته یقین وارد بجه اول دخی اوینه یقین واروب همان فرار ایدوب قپوسندن ایچرو کروب قپوسنی سد ایتدی اشته بویله مانیه دبارنده نیجه بیک عدد اهل ایال محمدی ونیجه بیک امت رسول الله احمدی اسیر بند بزنجیر اولمش بر ولایت بی اماندر حمدا خدا بو عبد کتر یوز یتمش نفر امت محمدی بو سیاحتمزده اسیرلکدن خلاص ایدوب ونیجه بیکنی بو کافرلر کافرستانلره کونده روب ونیجه یوزینی کویلرنده کی زندانلرنده حبس ایتدکلری معلومز اولمش ایدی اما اللربدن آلاق محال اندر محال همان جناب باری عظمتیله آنلری دخی اسیرلکدن خلاص ایده بعده بو مذکور قلوريه کویندن قالقوب ینه مانیه قرالری ایچره مقدما تخر بر اولنان قرالر ایچره اوچ کون کرویہ کیدوب

نیچہ کونہ ترناتلری وار بشی اونی بریرہ کلوب رهاوی مقامندہ صوت حزین ایله غایت
مصنع تحریراتلر [۱] ایدرلر آنلره مخصوص آغازه لردر بعده مذکور واتیه کوبندن
قالتوب سنکستان ایچره تایاراقاری [۲] کوبنه وار نیچه ۸ ساعتده پیاده طبان چکوب
اتلر یزک نعللری قالمیوب جزمه لریمک التلری همچنان پاره پاره اولوب یوز بیک دردوبلا
ورنیچوعنا چکرک ۲ ساعتده [۳]

اوصاف عبرتنامی قلعه کلی

ما تقدم ایانطه قرال بناسیدر بعده سنه ... تاریخنده مجار علی پاشا سلطان بایزیدولی
عصرنده وندیك لندن فتح ایدوب حالادرو دیواری متین ومستحکمدر امله قولنی سلطان
احمد خان عصرنده مانیه کفره سی قروب اول زماندن برو حالا خالی قالمشدر بو قلعه یه بر
طوب منزلی قریب

قیما پاشا لیمانی

بشیوز پاره کمی آلوب اغزی جانب شرقه بر لیمان عظیم اولوب جمیع عربستان وفرنکستاندن
قوپان کیملرک عبور کاهیدر کم مانیه نک تابورنده واقع اولوب آق دکیز ایچنده اوچیوز میل
یردن نمایان اوج آسمانه سرچکمش برقیالی بوروندرو بو منزل باشی لیمان ایچنده آب حیات
صولر دخی واردر هر تقدیر ایری مفرت قلیونلر کرسه برردمر اوزره بی باکوبی پرواسکیز
روزکاردن امین یطرلر بر امن و امان لیمان جاندر الحاصل غایت تعمیر والتفات ایده جک
قلعه ولیماندر بو قلعه یه ارقونسه بر دخی کفارک دونتماسی کلوب قراردادده اوله میوب ایچ
مانیه کافرینک بورونلری قیریلوب بزم کریده کیدوب کلن کیلمر مزه برجای امان اولوردی
زیرا بولیمانک قبله سنده کرید جزیره سنک داغلی وچوقه ادالری علی ملا الناس رایکاندر
اما حالا بو محللر ایچ مانیه کافرلری خوفندن ایسز ارض خالیه بی حاصل سنکستان یرلر
قالب کفاری ده دائما عصیان اوزرد اولوب بزى بو محللره کتره بر اصطوز کفره لری
ایله کرو جانب شماله عودت ایدوب ۳ ساعتده

[۱] موسیقی اصطلاحاتی ارسننده (تحریر) دییه برشی بیلیمورم ظن ایدرم که دوغروسى
(ترناتلر) اولیدر (م) [۲] ب : یاراقادی [۳] س ، ک : ۹ ساعتده

جد واهتمام ایدوب جمیع کفره لرینک خراجلرن سهولته تحریر ایدوب اندن ینه جانب شرقه ... ساعت [۱] صارپ یوللر ایله بزم آل عثمان قلعه لرندن (قلعه پاص اووا) [۲] ینه واردق ماتقدم بیک یتیش یدیده اوصافی تحریر اولمشدر ارتسی کون بوندن بش قطر یوکی بوغدای اگمکی و آتلیزمه یملر آلوب ینه ایچ مانیه کروب بر طوب منزلی پاص اووادن غربه کیدوب (قریه قلوکتولر) [۳] ضارپ بایر وطاشقلر ایچره جمله آلی عدد محله بیوک کویلر بر بیره جمع اولمشدررر جمله ایکی بیک ایکوز عدد توفنک انداز کفره لری واردر جابجا بزم ولایت طور اغندن اوغورلیراق کوچوک کوچوک باغاری واردر بنوک دخی قبله طرفی دخی تا واتیه کوینه وارنجه ایچ مانیه عد اولنوب بو ایچ مانیه قومنک باشقه لهجه مخصوصه لی لسانلری واردر .

در فصل لسان کفره ایچ مانیه ط

اولا اقیچه صایمه لری بویه در انو = ۱ دیو = ۲ ترو = ۳ ترو = ۴ پندو = ۵
 ا کسو = ۶ افتو = ۷ اوختو = سکز = ۹ دوقون = ۱۰ (قلمبوق) ا کک
 (اقسلو) اودون (اوغو) [۴] یورطه نالدرفه بیدم [۵] سودیکم (ماوروم مایامو)
 جانم کوزلم (غیغاییکه غوخطونا) [۶] بنم عمرم قادنچم (بویه ساموره [۷] صالموره) [۸]
 بلدرجن قوشی طورشی سی نیجه بیک کونه بونک امثالی الفاظ مهمه لری وار اما صوت
 حزین ایله آغاز ادکلری رهاوی مقامنده انکلیس بوروسی وتورمپته سی کبی صدا ورر
 مربعلری بو کونه در

مربعات لسان مانیه رومی

فنانه اثاثه که فرتیه ستو قراوی له له له له له له له له له له له له
 لفقدا کمو بداکو ماروما تیمور اووی [۹]
 تون زاریغون [۱۰] طاینجار [۱۱] بو طومور فونده [۱۲] بالیقار اووی [۱۳] له له له له له له له له له له له له
 ایخانیکه [۱۴] غوخطونا که خابابش [۱۵] توخامر اووی [۱۶] دیکر له له

[۱] ک : ۹ ساعت [۲] پ : باص اووا [۳] ب : قلوکتولر [۴] پ : اوغوم [۵] پ :
 نالورقه پیدم [۶] ب ، ک : غیغاییکه غوفا [۷] ب : پویه - اموره [۸] ب ؛ طالمور . ک :
 صاله مور . س : صالمور [۹] س ، ک : پداکوماروما تیمور اووی [۱۰] ک : زاریغون [۱۱] ک :
 طاینجار . ب : طاینجار . ط : طاینجار [۱۲] ب : قرنده [۱۳] پ : بالیقار اووی [۱۴] ک : ایخانیکه .
 ب : ایخانیکه [۱۵] ک : خابابش . ب : خابابش [۱۶] ک : خامر اووی [شومربع کورولیورکه
 دورر مصراعدر و مصراعرلک ترتیبی ده بوراده اولدینی کیبدر یالکزک نسخه سنده اوچنجی مصرع
 دوردنچی و دوردنچی مصرع اوچنجی اوله رق یازمشدر (م)]

روح قسمندن هر نه بلورلر سه البته آني يرلر انجاق داغلر نده يلان وچيان وعقرب اولمادغندن آني بلوب [۱] ييه مزلر حتى دكزده يوزر كزر دكز اميني [۲] دخي يرلر كم انده اصلا قاندين بر قطره اثر يوغينكن آني دخي يرلر وجمه قيون وكچي ونه كونه حيواناتلري قانلرن آب حيات كبي اسي اسي اچرلر وطره لمي مانيه كافرلرينك دخي بولسه لر قانلرن اچرلر اما بونلر درياده فرقه جيلر دكللردر كار وكسبلري دريا مخلوقن صيد ايدوب ييوب كچيلرن كدوب [۳] نيجه بيكي طاش كسوب طشره مانيه ليه قلمبوق اكمكيكه دكشوب كاهيجه آنلر ايله دو كشوب كچنلر لكن محبوبه عورتلري اولوب جمله صولري صارنجلردر وبونلر ده اصلا مسلمان اسيرلري يوقدر زيرا كندولرينك دخي ييه جكلري اوليوب اسيرلر نه يدر سنلر جميع فرنكستان كفره لري دخي بونلردن قورقرلر (حكمت رب العالمين) بونلر دخي مخلوق خدا اولماغن بونلر ك داغلر نده برجه و بردانه حاصل اولماديغندن اول پروردكار عالم اولان الله بوقومه يلده بر كره ماه تموزده دريا ايله اوچه اوچه و دريا اوزره بر قنادن قيوب و بر قنادن يلكن كبي ايدوب حدو حصرن جناب رب بيلر اولقدر بلدرجن قوشلري بو ايچ مانيه داغريته كلوب داغ و طاش بلدرجن طيورندن كورنمبوب جمله اون بيك عدد ايچ مانيه كفره لري عورت و اوغلانلر يله بوداغره دوشوب جمله بلدرجنلري اغ كچه لري يله صيد ايدوب باشلرن قوياروب توكلري و اچلر يله قيلرده كي صارنج چتورلري اچره طوزليوب براغرلر و اوستلرينه ايري ايري طاشلر قيوب قيارلر كامل بش التي آي طوز اچره صله موره اولوب وقت ششاده بش التي آي قوش طورشي سي ايله رب العباد بوقوللرن پرورش ايدوب دخي غيري ولايته قوش طورشي سي صانارلر غايت سميز ولديذولطيف قوش طورشي سي اولور كم قرق كون قرق كيجه دريادن بو قومه بويه مانده مثال كويا طيورسلوان [۴] كلير (ان الله على كل شي قدير) اما بو مذكور قوش طورشولرن ييوب غايت نر پرور اولوب قوت قوللري يرنده زياده زبر دست اولدقلرندن دائما بزم باص اووا قلعه مزك غازيلر يله جنك ايدرلر اما قباحت بزم قلعه خلقنده در بونلر ك اولاد ايللرن اوغورليوب كنديلر نده اسير ايلدكلري اجلدن بونلر دخي باص اووا عسكر يله دائما جنك ايدرلر بو ايچ مانيه خلقي در بدر ومفلس ويحاصل اولماغن بونده آتليز و كنديلر يمر آجلقدن حاللر يمز مكدر اولوب براياق اول طشره مانيه چقماغه

[۱] ب : بولوب [۲] همزه نك مديله (آمني) يازيليرسه مقصد دها چابوق اكلشيلير (م)
[۳] (كودوب) يازلمسي مناسبدر [۴] دوغوسي (ساوي) اولميدر (م)

ولقدر معمور دکلردر وسنکستان یراولماق ایله باغ و باغچه لری یوقدر واکن و ییچن [۱] یخی نادر اولور طعاملرن صغر وکچی و قطرتزه کیله پشروب اکثریا طعاملری دریا حشر اتندن یککچ و کره ویت و تکه و پاغوریه [۲] و اخطاپوط و مدیه و استریدی و سلوکن و طراق و دکز کستانه سی و سانجی و بونجی مثالی دریا جنوار لری حشر اتلرن ییوب قلمبوق آمکن تناول ایدوب شرا بلرن ایچوب خنزیر کچی یطرلر و جیب او وادن ایچریسی ناقبله جانبنه دور دقتاق بر برونده کیدوب تاجوقه ادالری مقابلنده مانیا بورنده قیاباشا [۳] لمانه وارنجبه

دریان ولایت ایچ مانیه ناری امان بایمان

حقا که بی امان یردر کم اصلا باغ و باغچه اشجارات و مشمرات و نباتات و گیاهات محصول اتدن برشی بولماز اما جهانی اشجارات دوتمشدر که بر شبر یرده اصلا طوپراق یوقدر مذکور قریه قالیانک و مرقوم جیب او واکوینک مشرق طرفنده یارم ساعت برغیا دره آشری (قریه ووحا) بو محل ارتق ایچ مانیه حدودی عد اولنور یوز خانلی باغ و باغچه سزا اوچوز توفنکلی کفره لری وارکم جمله سی طوبره لریله سائر طوپراقلی اولان کویلدن طوپراق اوغرلیوب اوزرلرینه قلمبوقا کوب قلمبوقا کچی لر جمله طوپراق خرسز لریدر (اشکال عجبلوری) سیاه چرده و قصیر القامه و بیوک باشلی و مدور کوزلی و صامصون کویکی سوزلی و مدور و سیاه کوزلی و ایری قولاقلی و باشلری صاچلی و قره قاشلی و بویونلری قصه و او موزلری انلی و بللری اینجه و بالدرلری همچنان انجه طبانلری یصی غایت طبان کش [۴] اولوب قیادن قیایه پیره [۵] و جیران کچی صحرار غایت چاپک کفره لردر بونلر دخی دین عیسویدن کچنلر اما اصلا دین و مذهب و حشر و نشر ندر بلزلر طشره مانیه کفره سی و اولاد لری بونلرک چهره سن کورسه لر خوف ایدر لر خنزیر لری و قطر لری و حمار لری اصلا یوقدر اما کچیلری غایت چوقدر لباسلری کچی یوکندن مطاف کچی دو قتمش انجه سیاه صوف کچی اسباب کویب باشلرینه سیاه مانلفکه و یاقلرینه صغر و کچی در یسندن چارق کیرلر سلاح لری پنیال و شیش و حربه و توفنکدر بار و دلری قرشو چوقه ادالری فر نکندن کلوب کچی ایله دکشدر طعاملری جمله دنیا ده مرنه قدر کوکده اوچان یرده کزن و دریا ده یوزن نه قدر مخلوق خدا وار ایسه قانی اولوب جانی چیقان و چقماین ذی

[۱] پ : ییچم [۲] پ : باغوریه [۳] ک : قیانا سا . ط : قالیتا [متن دوغورودر (م)]

[۴] پ : صبان کش [۵] پ : پیره

ایدوب بزہ اعلام ایدوب انشا اللہ تعالیٰ عسا کر اسلام و دو تئمہ ہایون ایہ و تیلوز لیمانہ لنگر انداز اولماز مقرر در دیو تحریر ایدوب [۱] مکتوبلری کلد کده مفہومی معلوم اولوب جملہ و تیلوز کفرہ لرینک اختیارلری و پاپاسلریلہ مشاورہ ایدوب کقرہ لر بو محملہ قلعہ نہ لازمدر دیدکارندہ بزماہ مأمور اولان متون و قرون غازیلری اکر بوندہ قلعہ ضرنطہ کبی بر متین قلعہ بنا اولورسہ ہنوز مانیہ فتح اولوب آق دکز کفارندن امن وامن اولوب طنوس و طرہ بلوس و جزائر و کریدہ کیدوب کلن امداد کیلری مزہ کریدہ قارشو بر آرامگاہ لیمان اولوب بزہ قلعہ لریمز کیلری دخی بو مانیہ یہ کیدوب کلک آسان اولور دیدکلرندہ حقیرینہ جمیع ایش ارلرینک مشاورہ لری ایلہ بو محملہ قلعہ بناسی وجہ احسن کورلدکن وجملہ قلعہ نک مهمات لوازماتلرن فرداً فرداً [۲] یازوب سردار علی پاشا افندی مزہ اعلام ایتمہ بعدہ بو و تیلوز لیمانک کون دوغسی طرفندہ براوق منزلی مسافہ بعیدہ بردہ

قریہ عظیم کلافا [۳]

بردوز یردہ و بر کوچوک اوواجق باشندہ یوز عدد معمور قلملی و کرہ مت اورتولی دار منحوسلردر واوچیوز عدد خانہ لری خرابدر و حالا باغ و باغچہ لری ویراندر جملہ ایکی منصطری و چشمہ سی وار اندن بر اوق منزلی قریب (قریا درہ سی) و تیلوز ایلہ کلافا کویلری آرسندہ جریان ایدر بر صوق صودر و غایت صارب درہ در یقین کورینور اما اشغی نہایتہ بر ساعتہ اینلر غایت مخوف درک اسفلدر بو کلافا دن شرقہ بر ساعت کیدوب

قریہ قالیا [۴]

الی مقداری کرمتلی اولردر اما کویا ہربری بر کونہ خنزیر خانہ لردر اما باغ و باغچہ لری یوقدر انجق بر آب حیات صوبی قیناقدن چیقوب درہ اشغی اینوب اندن و تیلوز و کلافا درہ سندن عبور ایدوب قرون کورفزی دریاسنہ مخلوط اولور و کلافا نک لودوس جانبدہ نیم ساعت

قریہ جیب اووا

دریایہ بر طوب منزلی بعید سنکستان قیالی یردہ سکسن عدد کرہ متلی اولردر لکن

[۱] پ : تحریر ایتمش [۲] ک : فرادی فرادی . ب : فرادا فرادا [۳] ک : کلاما

[۴] ب : قاب

حقیقون مسلمانلر ابو آدملردر دیوزعم باطللرنجه یمین ایدرلردی بودیر منصطرك [۱] پاپاسلرینه تادیب فرنکستاندن بهر سنه نیجه کره یوز بیك غروش ملیون مال کلوب آینده ورونده کانلره یدوروب ایچروب قوندروب کچوررلر [۲] حتی قدس شریفده اولان نصارا قامه سندن دخی بودیره هدایا کلر زیرا بومانیه آل عثمان ولایتی ایچنده اولوب عثمانلی ایله حرب و قتال ایدوب سرفرو آمدکلر تدن و بهر سنه نیجه کره بیك امت محمدلر اسیر آتدکلر تدن بو کزنسه رهبانلرینه هدایا کلر حقیقه الحال عجب ملعون کفره لری واردر و بونلر اصلا بر مذهبه دکلردر فرنکی دوتوب بزه بیع ایدرلر بزی دوتوب فرنکه فروخت ایدرلر نه ملت عیسوی و نه ملت موسوی بر الای مجوسی کفره شکلی ملعونلردر و بوجه مانیه کفارلری بر برلن اسیر ایدوب کندو اوغللر و قزلرن دخی بزم رعایا مزل اولان اورملره و فرنکلره صاوب کار ایدینلر و قزلرن مسلمانلره رجا ایله نکاح ایله ویررلر و بر برلن قیروب اسیر ایدوب بر برلرینک اولادلرن اوغورلیوب صتاراق کار آتمک ایله کچنر کفره لردر و بووتیلوز کفره لرینک چوغنی فرقه جیدر اون ایکی پاره فرقه لرین علی پاشا خوفندن بز تحریره وارمازدن بر کون مقدم قرشو قبله لری طرفنده درپا ایچره قرق میل بعید اولان چوقه اداسنه فرقه لر یله امت محمد اسیرلرن کوندروب آنده حفظ ایدرلر مش آنلردخی بز شمعی آل عثمان ایله بارشوق دیو فرقه لرن چوقه ادالیلر قبول ایتیب زاکلسه اداسنه کوندر مشلر اما آنلردن دخی خبر کله مشدی اما وتیلوزک بر عظیم لیمانی وارکم دورت میل احاطه ایدر بر کورفزدر کم بیك پاره کمی آلور و دایما وندیك دو تنمسی بولیمانده یطوب صولانوب بو کفره لردن امداد آلوب کرید کفارلرینک دایما قوت قلبلری بو حانیه کفاری وعاصی ارناودلقده قلمینه [۳] و قره داغلر وطوقات [۴] داغلی و قورنه کس [۵] داغلرینک ارناود کفره لری وندیك جنک جیلری ایدی و بو وتیلوز عظیم اسکله در لیمانک اغزی لودوس روز کارینه بزم قرون قلمه سی کنارنده دوه بورنه ناظر اون ایکی میل مابینه مائری اولوب بر منزله کاه لیمانی واردر بو حقیر عبد فقیر یو لیمان اغزینیه بر قلعه بنا اولمنسن مناسب کوروب سردار علی پاشایه عرض ایتدم انشالله تعالی بر قلعه بنا ایده لوم نه جرمده ونه اشکالده اوله جغین و نقدر نقرات لازم اوله جغین ونه یوزدن [۶] قول مواجبلری تحصیل اولاجغین هر کونه مهماتلریله تحریر

[۱] س ، ک : مضتک [۲] ک : کوچوررلر [۳] ک : فلتمته . ب : فلیمینه [۴] ک :

توقات [۵] ک : قورنه لس [۶] ک : ونه بردن

قالدیکم صلحہ مغایر ایش اولہ اما اللہ اعلم ایکیوز قدر قلعه مثال کیرہمت اورتولی و باغ
و بفتحہلی اولر اولہ طاشی و طاشی صافی بزیتون و انجیر اغاجلری ایله مزین اولمشدر بنوک
قبلہ طرفہ نیم ساعت کیدوب

قریة قریمہ نرو [۱]

لسان رومده صوق صو دمکدر حقیقه الحال صولرینک صوق لغندن ماه تموزده حضور
ایله بر یودوم ایچمک و برآن [۲] آدم الن صو ایچنده طوتماق محالو و جمله قلعه مثال
کار کیربنا کیرہمت و قیاغان طاشی اورتولی یوزاللی عدد قلهلی و ایکیوز عدد بہادر توفنکلی
کافر لری چیقار و جانب اربعہ سی باغ و باغچہ ارملردر آب و هواسی و بناسی لطیف اولماق
ایله محبوب و محبوبہ لری غایت شیرین و عاشق پرست اولور لر اما خلقی بوغدای اگلی
اسمراللون در لر اندن غرب طرفہ سنکستان درہلی و دپہلی یرلری ... ساعتہ اشوب

قریة عظیم و سیلوز

لب درپایہ واقع بیک عدد قلعه مثال صارب و کار کیر قلهلی و ما زغاللی و جمله سی شدادی
بنالی و سراپا کیرہمت اورتولی اولردر بوبیک عدد خانہ لردن جمله اوچ بیک عدد نامدار
فرقہ جی کفرہ لری چیقار خلقی غایت بازرکانلردو کم جمله سی فرنک کی صاچلی اولوب
چونغی سیاه فرنک شاپقہ سی کبی افلاطونیہ طرطور شابقہ کیرلر زیرا شب و روز الفتلری
و بیع و شراری جمله فرنک پر حنک ایله در ماعدالر ی قرمز ی فس کیوب قرمز ی پراقونہ
چوقہ کو کسلک و قرمز ی چوقہ دن کومش دوکمه لی باغر یلکی کیوب جزایر لوندی کبی
کز لر و عورتلری سائر مانیہ عورتلری کبی دکدر غیر ی کونہ لباسلری و فسدانلری
وار جمله مجوہر وزر و زیووه غرق اولوب دیبا و شیب و زرباف و کاخا و دارایی فرنک
فسدانلری و فرنک پابوچلری کیوب باشلری مجوہر طاشلی قبضہ لی [۳] اولوب بعض قریلری
کومش و التون طاسدن تقیہ لر کیرلر باغ و بفتحہ لری و توت اغاجلری و زیتونلری یحساب
اولوب انیہ لی [۴] غایت مشهور آفاقدر و آب حیات صولری و آب و ناب قبولری و آب
و هواسی غایت لطیف اولوب بر منصطر عظیمی وار ایچنده یوز اللی رهبانلری اولوب
خراجہ تحریر اتمہ دیکمزدن جهان قدر حظ ایدوب حقیقہ وافر رغایت ایدوب خرستوس

[۱] ک : قریہ نرو [۲] ب : براز [۳] ک : تقیہ لی [۴] س ، ک : اینہ کی

قریہ میلا

ایکیوز عدد کار کیر کیرہ متلی قلعہ مثال اولی و ایکی منصطری و باغ و بوستانلی و آب حیات چشمہ سارلی و اوچیوز عدد توفنک اندازی کویدر اندن ینہ طرف قبلہ یه بر ساعت صارپده کیدوب

قریہ دمر حصار

لسان اورمده شدرو قصر و دیرلر یوز عدد کره متلی مزین و معمور و هراوده بررقله مقرر در زیر بو مانیه کفره لری بر برلینه کوی کوی خصم در در کم شب و روز جنک ایدرلر انکچون اولرنده بر عدد قله لرنده مازغال دلکبری اولوب غایه الغایه صارپ یرده واقع اولماغیله دمر حصار دیرلر و داغلرنده دمر معدنلری دخی واردر اما دمیرن چیقار معنی بیلمزلر و اول معدن داغنده زمان قدیمده بر قلعہ یری وار مغرب پادشاهی سلطان منصور ایانظه قرال الندن آلور منهدم آتمشدر حالا اساس اثر لری [۱] نمایاندر بعده کفار بو قلعہ عمار ایدوب نیجه یوز سنه متصرف اولوب دور لر کن سنه .. تاریخنده قلیج علی پاشا قبودان ایکن بر کیجه قره یه کیلردن طشره اردو کوب مانیه کفارندن اون بیک عدد کفاری اسیر ایدوب قلعہ سن جا بجا منهدم آتمشدر حالا معمور کوینده بشیوز عدد توفنک انداز کفره تحریر ایدوب اولری تحریر اولغادی زیرا غایت عاصی کفره لری واردر حتی سنه ۱۰۳۷ تاریخنده سلطان مراد خان رابع عصر نده مانقور [۲] طونیه و قلون و پولیه [۳] و اناپولیه و تمنبس [۴] و چیچلیه و اسپانیه و لایتلرنی اوروب نهب و غارت ایدوب سالمین و غانمین بومانیه و ورمغه کلن قبودان قوجه خلیل پاشایی بومانیه کفاری منهدم ایدوب نیجه بیک عسا کر اسلامی قاجدن کچر دکاری غزاتک حالا کمکلری یغین یغین قیالر اوزره دمر حصار قریه سی قرینده پایمال ر مال اولوب یطر اهل اسلامدن اولزمان چوق عبادالله مسلمین قرمشلر یعنی تابو مرتبه بهادر وقتا کفره لری واردر اندن ینہ قبله طرفنه بر ساعت

قریہ بر پوبولی [۵]

نه مقدار خانه ایدوکی معلومنز اولیوب بونلر دخی تحریر آتمکة رضا ورمیوب آز

[۱] پ : اساسی آثار لری ؛ ۱۲ پ : مانقور [۳] ک : قلوره پولیه . س : قلوره و پولیه

[۴] ک : تمنسو . ب : تمنشدر [۵] س ، ک : قریه پوبولی

قرية پلاچا [۱]

لب درياه براووق منزلی قریب ولطیف لیمانی واریوز پاره کمی آلور ولیمانک قیالی دبنده برآب حیات صولر چیقار لیمانک اغزی لودوسه ناظر در اون بر میل لودوسه قرشو قرون قلعه سیدر ومدکور پلاچا قریه سی قرق الی قدر کره متلی اولردر اما ونديک کافری ایله بیع وشرا ایدوب تجارت ایتمک ایله کفره لری غایت عنقاردر وجهه فرقه جیلر ایدی حمد خدا جمله فرقه لرن فروخت ایدوب اسپانیه وپولته وجنوز فرنکستانه واروب کلر لر انجاق بشیوز قدر تفنک اندازه مالکدر وبوپلاچیه بر توفنک منزلی بعید کیدوب (قریه قطوقاری [۲]) واونک شرفینده براوق منزلی یرده (قریه لاقادا [۳]) بوکه دخی براوق منزلی بعید شمال طرفنه صارپلقلر ایله کیدوب

قریه رمچین [۴]

بومذکور دورت پاره قرالر درياه یقین اولماق ایله بزم متون وقرون واورن قلعه لرینک فرقه جی غازیلی خوفندن بر لرینه یقین قنوب معمور کویلر اتمشدر هربری یوزر والیشر عدد کره متلی اولردر کم هربری قلعه مثال مازغالی وقله سر آمدلی خانه منحوسلردر بودورت پاره قرالک باغ وبانچهلری جهانی دوتمشدر وبر لرینه مشالدر کم اصلا اره لرنده اراقلری یوقدر یحساب زیتون وانجیرلری طاغلری وطاشلری زین اتمشدر وجهه آب حیات قبولری واردر وداعلرنده حاصل اولان پلامیدوپلیدی جمله فرنک کمیلرینه فروخت ایدوب کار ایدرلر وبودورت عدد قرالرن جمله ایکی بیک عدد توفنکلی جیره لری چیقار کویلری مطیع اولدی اما بر لعب ایله بوکافرلرک جمله اللرندن توفنکلرن دخی المقی میسر اولدی [۵] آمین ویامعین ویامهین اندن یوقرو کرو بر ساعت قبله طرفنه قریب

قریه اویواروارا [۶]

برایلچن قیالی داغ اتسکنده یوزاولی وبوزتفنکلی کفره لری وار باغ وبانچهلری و آب حیات صولری ییلادن کلور آب وهواسی لطیف کوچوک کویدر وبنه غرب طرفنه بر بوچوق ساعت کیدوب

[۱] ب : پلاچا [۲] س : قطوقاری [۳] ک : لقاذا [۴] ب : نومچین . ک : لوچین

[۵] ک : اوله [متن (اوله دی) دییه اوقونورسه دوزه لیر (م)] [۶] ب : آووار وار .

ک : آووار وارا

اما بزدن صقلارلردی و بو قریه‌ده بیک بشیوز عدد نامدار فرقه‌ده صاحبی توفنک نداز کفره‌لری واردر اندن جانب شرقه بر اوق منزلی پراضطوز منصطرلری غایت مشهور کبیر مصنعدر یوز مقداری پاپاس منحوس قسیس خناس وسواس وارکم آینده‌ورونده‌لره طعاملری مبذولدر و بو پراضطوز آلتنده بر قبالی یرده بر کوچوک لیمانی وار یکریمی پاره فرقه‌ده صفار کوچوک لیماندر اندن شرق طرفنه اوچ چیرک ساعت کیدوب اوج سایه برابر چیتوب و گاه انوب

قریه آردروشتا [۱]

بش عدد محله کویلردر جمله بیک عدد قلعه مثال کارگیر بنا کیره‌مت اورتولی اولزدر و جمله صغیر و کبیر قرق عدد کینسه‌لری و اوچ عدد منصطرلری وار و جمله اولرینک صو صانجیلری و جمله صوقاقلره ناظر قله مثال مازغال دلککری و باغ و باغچه‌لری ییخسابدر و جمله ایکی بیک بشیوز عدد نامدار توفنک انداز کفره‌لری چیقار جمله‌آ زیاده اشبهی یاراقادی [۲] و مهالا کی و لغترا کی و کریا کی و لیترا کی [۳] نامان قبودان کفره‌لری وار ایدیکم آق دیزی بوندر فرقه‌لریله جمله قورقوتمشردی و مانیه و لاپتن جمله قورقوتمشردی آخرکار شمدی فرقه‌لرین مالطیه ساتوب مقدا اسپراولان امت محمدلری دوتوب فرنکستانلره صاتمشر اما مسلمان خاتونلری حالا جاریه‌لری اولوب چوقدر و لکن چیقارماز خدای ییچون آنلری‌ده عظمتیه خلاص ایده بوملعونلردن جیمی مانیه کفارلری خوف ایدرلر زیرا جمله بهادر و شجیع و چته‌جی [۴] قومدرلر و مابینلرنده فایت حسیب و نسیب کچتر کفره‌لردر اندن ینه شرق طرفنه بر ساعت کیدوب

قریه قاصطانیا [۵]

برده ایچره واقع اولمش جانب اربعه‌سی یالچن قبالی و شاهین یووالی قرادر جمله اوچیوز مقداری حدیقه جنانلی وزیتون و انجیرلی جمله کره‌مت اورتولی معمور کویدر اما برعجایب آب‌حیات قیناق صولی بیکارلی شیرین محبوب و محبوبه‌سی چوق کویدر و جمله دورت یوز عدد توفنکلی کفره‌لری چیقار بونلر دخی پراضطوز کفره‌لرینک اللری آلتلرنده درلر اندن لودوس جانبته بر بوچوق ساعت گاه ذروه اعلایه و گاه قعرزمینه اینوب

[۱] س ک ، ط : آردوشتا . پ : آردوشتا [۲] س : باراقادی [۳] س ، ک : لمبراکی .

پ : لمبراکی [۴] ک : جته‌دار [۵] ک : قاصطانیا . ط قاصطان

لسين اووا

بر باغلی و بانچهلی بر کوچوک اوواجقدر بو وادینک صول طرفیکی شرق طرفیدر
بر کوه بالا اوزره اندن

قریه لقتنی [۱]

صاقی باغ و بانچهلی کویدر اما صولری جمله اولرده و طشره قیالرده صارینجلردر
و جمله یوز عدد کارگیر کیرمت اورتولی دار منحوسلردر اما اوچیوز عدد توفنکلی
کفره لری چیقار اندن ینه جانب شرقه نیم ساعت دریا کناریه کیدوب

جزیره پراضطوز

بش میل احاطه ایدر بر کوچوک ادا جقدر صافی طاشقلی بی حاصل جزیره اولوب
یلدز جانی اوچنده بر کوچوک قلعه جکی وار ایچنده انجاق اوچ عدد ویران کلسه لری
قلمش ماعدا خانه لری یری نمایان در اما صارنجلری چوقدر زیرا اولطرف کویلرینک
قیونلر و کپیلری بو جزیره ده کزوب صولارلر سبب ویرانی اولدرکه ماتقدم قرشوسنده
اولان قرون قلعه سی غازیلری فرقله ایله بو جزیره یاقه ییقه خراب ایدوب اهالیلری
برساعت داغله قاچوب بریاچن داغ اوزره قریه پراضطوزی عمار ایدوب سا کن اولورلر
حالا بر آب حیات صولی و یحساب چشمه سارلی باغ جنان مثالی بر معمور قریه اولوب
چشمه لک ایاقلری اشخی سنده سراپا باغ و بانچه لر و مشبک بوستانلری یحسابدر
و آب و هواسی لطیف بر فرح فزا یردر و اوچیوز عدد کیره متلی قلعه مثال اولدرکم
هر خانه بر لرینه ناظر اولوب توفنک مازغاللری وار جمله صوقاقلری کسمه قیا قالدردرکم
قدرتدن یک پاره دوشنمشدر و خلقی غیری قرالک کفره لریله دائماً جنک و جدال
و حرب و قتال ایدر یرار [۲] ملعونلردرکم نه مالطیه و نه وندیکه بلی دیمز ملعون و
خنزیردن اشد قومدر زیرا قره ده و دریاده جمیع امت محمدیه و اوایلا وروب اسیر و بند
زنجیر ایدر بر بی دینلردر [۳] نیجه بیک امت محمدک اهل وایالترین و کورپه قزولرینی و
محبوبه قزولرینی تصرف ایدرلردی و حالاینه تصرفلرنده نیجه امت محمدک قزولری وار

[۱] ب ، س ک ، ط : لغتی [۲] ک : یرامز [۳] ک : ایدن بوی دینلردر

و مشهوردر و غایت عاشق پرست کراتسه عورتلری اولور و بو غچیچانک بشیوز عدد توفنک انداز شهباز کفره لری چیقار غایت معمور و مزین و شیرین کویدر بر منصطری وار آینده و رونده لره نعمتلری میذولدر اندن شرق طرفه ... ساعت [۱] داغلی و سنکستان و چنکستان کوهلر آشوب

واروش قریه بیغا [۲]

بر حقور یرده اولماغیه لسان روجه بقادیا [۳] دیمک قیو دیمکدر [۴] حدذآنده آب حیات چاه ماه لری وار و آب زلال چشمه سارلری و بی نهیاه باغ و باغچه لری محبوب و محبوبه لری بحسابدر و جمله ایکیوز عدد کیره متلی قلعه مثال اولدر و جمله بشیوز عدد توفنکلی کفره لری واردر ویدی عدد کوچک کتیسه جگاری واردر اندن ینه شرقه بر ساعت کیدوب طاشقلی دره لراچره کیدوب

واروش قریه پاندالوینا

نام بر عجایب بیلاغ بنام کویدر که بر کوه سربند بیلاغ عظیمده واقع اولوب نجبه یوز آب حیات صولری جریان ایدوب بیلاسنده یوز بیکدن متجاوز قیون و کچیلری اوتلیوب کزر بر تفرجگاه بیلادر اندن بر ساعت شماله (لانغادا [۵]) بوغازن آشوب مثلی مکر عربستانده ناقوره یاخود ژیوه [۶] بوغازلری کبی صارب بوغاز اوله اشته مانیه کفارلرینک عصیان اذکلری بو بوغازلره دایانوب آل عثمانه قرشو قورلر بو لانغادا بوغازندن یوز بیک مشقت رنج و عنا ایله کچوب ایکی بوچوق ساعت شرقه کیدوب قلعه مزستره در آکه وارمیوب اندن ینه جانب غربه ۱۰ ساعت کرویو دونوب تکرار قلعه ضرطنیه کلوب بوراده ضرطنه اطرافنده کی واروشلری جمله تحریر ایدوب سلامت کلدک اندن ینه جانب قبله یه ... ساعت [۷] ساعت یاچن قیالی داغلی آشوب

اوصاف میلا لیمانی

اللی پاره کیمیلری آلور کنارلری سیاه یاچن قیالدر یناشماق مشکدر اما اوافق فرقتلر یناشماق قابلدر لکن صوبی یوقدر اندن بر ساعت قیالی داغلی آشوب

[۱] ک : ۲ ساعت [۲] ک ، ط : بیغا . ب ، س : پیغا [۳] ک : بیغادیا . س : بیغادیا

[۴] باقیسه (بیغا دیولر بیغا دیمک قیو دیمکدر) اولمیدی (م) [۵] ب : لانقادا . ک : لانقادا

[۶] ک : رنوه . پ : زیوه . س : نسخهی نقطه سزدر [۷] ک : ۴ ساعت

ایچندہ اولان لاشہ مردارلرن کندولرہ طشرہ طشیدوب قلعہدہ کی جامعاری تطہیرایدوب
 معبدکام مسلمین اتدک و بزیم اسیر اولان امت محمدی دفن اتدکری محلی حالامقابر مسلمین
 ایدوب اطرافلرینہ دیوار چکوب حدود تعیین اولندی و قلعہیہ اینوب چیقہ جاق یولاری
 جملہ رعایا و برابالرہ و چراخورلرہ فرہادی کولنکلر ایلہ قیاری کسدروب عربہلر وبال
 یمز طوپلر چیقاجاق شاہراہلر اولوب درون قلعہدہ جملہ... عدد بال یمز طوپلر و بی حساب
 جبہ خانہلر و آلات سلاحلر و سائر مهمات ولو از ماتلر قیوب حقیر یوللر تطہیرینہ و جبہ خانہلر
 قومغہ مباشر ایدم و بو قلعہنک اشغیسندہ بش عدد دخی واروش عظیملری وارکم ہربری
 بر کونہ زیبا باغ و بوستانلی و نخلستان کلستانلی آب و ہوالری و بنالری خوب محبوب
 و محبوبہلری مرغوب جوانلری اولوب دیلار ایلہ تعیر و قلملر ایلہ تحریر اولغاز اما بو
 قلعہدن اشغی براوق منزلی بعیدرہ (واروش قریہ قانبوسی) [۱] اوچویز عدد کرہمتلی
 و باغ ارملی و مشبک بوستانلی قلعہ مثال کارگیر بنالی و تحتانی اولری وار و ایکی منصطری
 و یدی عدد کینسہلری و یمش عدد آب حیات صو قیولری وار اوردوی اسلامک نصفی
 بو محلدہ مکث ایدوب عظیم چاروسوی بازار اولنمشیدی بو محلدن قلعہیہ نیجہ بیک اشک
 یوکی آب حیات صولر طشتردی بو واروشک بیک عدد توفنک انداز کفرہلری چیقار
 بو کفرہلر کندی پاپاسلرن قتل ایلدیلمکم «سزک رأی و تدبیر کز ایلہ قلعہ ترکہ و یروب
 ینہ اللرندن آلیرز دیدیکیز شمدی ترک اشته قلعہسن قہقہا ایدوب ایچنہ اون بیک عسکر
 قیوب بر دخی بو قلعہ ترک اللندن آلماق محال اندر محالدر و حالا قلعہ التدہ الہی بیک ترک
 عسکری کتردیلمر» دیو نیجہ سوز ساحی کفرہ اختیارلرن بو کافرلر قتل ایلدیلمکم عجب
 ملعون بی دین قوم لعین اولدقلرندن قلعہ تمام اولنچہ دورت آی کامل عسا کر اسلام
 بو واروشدہ اولر و چارشوی بازارلر و خیمہ و خرکاهدن بازارلری قوروب بر عظیم اوردوی
 اسلام اولدی کہ جمعی ذی قیمت اشیالر بی قیمت بولنوردی و بو واروشدن یوقوش اشغی
 بر بو جوق ساعتدہ صارپ یرلرایلہ کیدوب

(واروش قریہ قاچیچا) [۲]

بر صارپ داغ دامندہ بر آب حیات قایناق صولی و ہواسی لطیف باغ مرام مثال یوز عدد کارگیر
 بنالی و کیرہمت اورتولی قلعہ مثال اولدرر مانیہ ولایتندہ قاچیچا کوزہلی وزیتونی ممدوح

[۱] ب : قانبوس [۲] س ، ک : قاچیچا

بو قلعه ايچره قات اندرقات بشيوز عدد كره متلي و قياغان اورتولي اولر وار جابجا درخت منهار وار بو اولري علي پاشا بعضي كفره لردن كندو ماليله آلوب جمله كفاري قلعه دن طشره قووب كنيسه لرده اولان لاشه مر دارلرن دخي طشره چيقار دوب شهري ملونات مشر كيندن طاهر ايدوب [۱] و جمله يدي عدد كنيسه لرك قلعه اور تاسنده ايكي [۲] سعادتلو پادشاه ايچون جامع منور بنا اديروب قبا بلي و مناره لري اوزره التون ايله مطلا علملر ايله مزين اديروب برن دخي صدر اعظم جامعي ايدوب برن دخي علي پاشا كندو نامه جامع ايدوب ز كريا افندي بر مسجد انشا ايدوب حقير بر خانقاه خلوتي ايدوب والده سلطان ايچون بر مدرسه وايكي مكتب و برعلي پاشا تكيه سي و بر حام و برعلي پاشا سرايي و بر حاجي احمد اغا سرايي و ز كريا افندي سرايي و اون عدد [۳] اودالر اولوب آلترلي جمله بر [۴] طشره [۵] اللي عدد دكانلر اولوب جمله ز كريا افندي چارشوسي مسجدينه وقف اولندي و حقير دخي اوچ عدد دكانلر اديروب وقف تكيه ايدوب قلعه دزدارن ناظر النظار ادم و دخي نيجه كونه عمارتلر انشا اولتوب ميري صو صارنجلرندن ماعدا كينه هر اوده بر صو صارنجلري مقرر در و نيجه شيلر بنا اولناده در و بو قلعه جمله دائراً مادار طقوز عدد عدد متين و قوي طابيه لدر اما قبله طرفنده كي كرج خانه طابيه سي طاشاغه حواله اولماق ايله اول طرفه دورت عدد طابيه بنا اولنديكم هر بري كويا بر سد قهقهه لدر بو قلعه نك بر قوسي دخي جانب شماله مكشوف اولوب كوچك قودر و جانب اربعه سنده قلعه دن خارج باغ ارم مثال دورت عدد و اروش عظيم لري وار كم هر بري بر قصبه مثال معمور محله لدر كم هر برنده بشر التيشر عدد منصطر لري و قرقر و الليشر عدد دكانلري اولوب جمعي داغ و راغلر نده باغلري باغ مراملردر و جمعي اكنلري ال چپاسيله اكن [۶] اكيلوب جمله يالچين قبالر اوزره امت محمد اسير لري طوپراق طشوب عملي باغلر و باغچهلر ايچره سد عظيملر ايدوب باغلري و طارله لرينه بمبه و قلمبوق اكوپ لر حمد خدا بوديار فتح اولوب امت محمد زندانلري بو حقيرك راي و تدبيريله جمله صو صارنجلري اولوب حمد خدا جميع كمارلر امت محمد لره طوپراق طشود قلاينه كوره بز دخي حالا آنلره طاش و طوپراق طشودوب قلعه و باغلر و باغچهلر بنا ايدوب جمله كنيسالري

[۱] ك : ايتديروب [۲] س : اور تاسنده كني [۳] س ، ك ، ط : اون عدد [۴] اشبو (بر) كله سي ك ، ط : نسخه لرنده بو قدر [۵] دوغروسي (صره = صيره) اولميدر (م) [۶] اشبو (اكن) كله سي ك نسخه سنده بو قدر

و بر یایلم طوپلر انداخت اولوب یدی یردن جنک وجدال حربی طبلرینه طره لر ضرب اولنوب قلعه نك اساس تاریخی (حی حفیظ الله) [۱] لفظی اولدی سنه ۱۰۸۱. ایکی ایک ایچنده بوقلعه مجددآ برقلعه معمور وشیرین ومتین ومستحکم اولوب کویا قلعه کوهر نکین اولدی (تاریخ دیگر)

ابولیاہ بری قلقوب صوردی اسمی تاریخی اسمنه دیدی بوسیدی [۲] قلعه کوهر نکین [۳] سنه ۱۰۸۰

فی الحقیقه بر کوه بالای سربلند اوزره واقع اولغیله نکین دینلسه وجهی واردر شکل بادمی واقع اولوب قیلدآ شماله طولانیجه انشا اولمشدر کم بر شدادی دیوار استوار اولوب تمهلی دورت معمار آرشنی واسعدر وقدحیطی [۴] اون ایکی معمار ارشنی عالی اولوب دائراً مادار جرمی کامل بیک یتش آدمدر اما خندق یوقدر زیر جانب اربعه سی یلچن اوچوروم قیالدرر وجهه ایکی قات قبولری وار بری شمال جانبته ناظر اولوب حقیرک ابتدا اذان محمدی تلاوت آدیکم قیودر کم حالا اذان قیوسی دیو نلم قومشدردر ابتدا غزات مسلمین بوقلعه یه بوقیودن کردکلرندن فتح قیوسی دخی دیرلر بوقیونک عتبه علیاسی اوزره حقیره مرمره قازوب آلتون ولاجوردی ایله یازدیغم (تاریخ) بودر

عون حقیله [۵] علی پاشا ییوب بوقلعه مانیه ملکی بی امانیکین [۶] اولوب ابن امین [۷]

اولیا خیر دعا ایله دیدی تاریخی حق تعالی ایله بو حصنی اعدادن امین [۸]

سنه ۱۸۰۱

[۹] بوراده کی (حی حفیظ الله) ترکیبی (۱۰۸۲) ایدپورکه حقیقته مخالفدر اونکچون دوغروسی (زی حفیظ الله) اوللیدر ققط یوقاریده کی (حی حفیظ الله) دوغرودر چونکه اوتاریخ ایچون دکل معناتی ایچون سویلنمشدر معافیله اونکده (حی حفیظ الله) یاخود (های حفیظ الله) اولسی ممکندر (م) [۳] ک: شیدا [۳] متنده کی (سیدی) کی ک نسخه سنده کی (شیدا) ده یا کلیشدر دوغروسی (شیدر) اوللیدرکه (شیدر قلعه کوهر نکین ترکیبی (۱۰۸۱) کوستریور. (شیدر) کله سی بوراده معناسز اولیوب جواب اولا ابهام ثانیاً تفسیر صورتیله - ویلنمش و (قلعه کوهر نکین) بدل اولمش اولور. نحو ترکیده بدلك قبول ایدلمسی بر نقصاندر (م) [۴]. دوغروسی (حائط) اوللیدر (م) [۵] ک: حق ایله [۶] ک: بی امان ایکن [۷] دوغروسی (ابن ومتین) اوللیدر (م) [۸] بوصراع حساب ایدیلیرسه (۱۰۷۲) ایدپور اوست طرفنده تعیمه سی ده یوقدر اونکچون اوچنجی مصراعده کی (خیر) کله سنک یرینه (طقز = طقوز) کله سنی کتیرملی او زمان تاریخه ۹ علاوه ایدیله جکی اکلاشیلیر وعلاوه ایدلکده تمام اولور (م)

فرياد و فغانلرینه باقیوب هر طرفندن کفار خا کساره کوز آچدرمیوب کفارک هر طرفدن
 صولرن کسدکلرنده کفار دوزخ قرار بالجنک و جدال دندان بدنلر اوزره «امان الامان
 ای کزیده عسا کر آل عثمانه دیوب بیاض امان بیراقلرن دیکوب قلعه فتح اولدوقده حمر
 خدا بو عبد کمتر ابتدا دال قلیچ اولوب قلعه قپوسی اوزره ابتدا اذان محمدی پی تلاوت
 اتمک بو عبد کمتره میسر اولوب جمله غزات قلعه یه دولوب جمیع کفار امان ایله طشره ده کی
 محله کویلرینه کیدوب قلعه فتح اولدیغنه بو ابیات تاریخدر

اولیا بو فتح ایچنده بولنوب اتدی دعا آه ایدوب نایه لی دیدی تاریخن وای ضرته [۱]

سنه ۱۰۸۱

حمد خدا بلاتأسف بویله بر صعب حصار متینه فتح اولوب ممالک اسلامیه الحاق
 اولنوب مزستره سنجاغنه ضمیمه اولنوب اوچوز اچقه پایه سیله منصبی قضاسی [۲] مورهل
 ز کریا افندی یه صدقه اولندی اما زمان سلطان مرادخان ثالثه سنه ... تاریخنده قپودان
 قلیچ علی پاشا خوفندن بومانیه کافرلری بوسریطیه [۳] برقات مفید و مختصر قلعه دیوارن
 طشره دن چویروب دخی وسعت اوزره اتمشله اما مرورایم ایله جابجا منهدم اولدوغندن
 همان سردار معظم علی پاشا ذوی العقول [۴] عسکر دریا مثالی بو قلعه یه اوشروب جمله
 منهدم ایدوب اون ایکی بیک ارغاط و جمله ایکی بیک عدد نجار و بنا و جمال [۵] ایله بو
 قلعه مجدداً بنایه مباشرت اتمکده بو عبد حقیر سعد ساعتی و طالع عمارتی کوزه دوب ایمن
 اوقاتده جمله عمال لررنده طاش و کرچلر ایله آماده اولوب تمام ساعت میمونه مصادف
 اولدوقده (حی حفیظ الله) دیوب المده کی طاش و کرچلری قلعه اساسنه قودنغده جمله
 استاد و عمال و بنالر دخی اللرنده اولان سنک خرای خیر حشبلری [۶] تملله براغوب
 حقیر بر کره کلبانک محمدی کتروب صدای الله الله اوجه پیوسته اولوب بریا یلیم توفنکلر

[۱] ب : ظرطه . س : ضرطه . [بو مصراعده تاریخ (وای ضرته) ترکیندن
 چیقه جق حالبوکه یالکز (ضرته) کلهسی (۱۴۵۵) ایدیور. دیمک که بوکله یا کلیشدر دوغروسو
 س نسخه سنده اولدینی کبی (ضرطه) درکه بوکا کوره (وای ضرطه) تام (۱۰۸۱) ایدیور
 بوکله ک نسخه سنده (درنده) وزنده ، س نسخه سنده (مضطه) وزنده حرکت نشدرکه وزنده
 یونی ایجاب ایدیور. بناء علیه بو دوغرو اولق لازمدر] [۲] ک : قضاسی منصبی [۳]
 (بو ضرطه = ضرطه پی) اولمیدر (م) [۴] ک : مدبر [متن (ذی عقل) شکلنه قونولورسه
 دوغرو لور (م)] [۵] دوغروسو (عمال) اولمیدر (م) [۶] ک : جبر و خشبلری [دوغروسو
 (جس و خشتری) اولق مکنندر (م)]

اسلامک اوکریئہ دوشوب کتمده اما عسا کر اسلام کفارک بو کونه انقیادلرینه اعتماد ایتیموب ایابنوک صوکی نیه منجر اولور دیوب جمیع عسا کر اسلام پر سلاح وحاضر باش اولوب آهسته روش ایله نیم ساعت یوقش یوقرو یورویس ایدوب صافی زیتونلی باغ ارم معموراتلر ایچره عبور ایدرک

قریة دولوز

بو دخی صریطه قلعہ سنک تماندن بر محله سیدر بر صارپ صرت پشتہ اوزره اوچیوز عدد کره مت وقیاغان اورتولی و ما زغال دلکلی قلعہ مثال اولری وار جمله بیک سکیز یوز عدد توفنک انداز کفره لری وار جمله بونلر دخی مطیع و منقاد اولوب پاشایه و جمله عسکره ضیافت عظیملر ایدوب هدایای و افره لر و یروب و عسا کر اسلامه جمله کفره لر وسیله اولوب اندن ینہ جانب شرقہ یوقوش یوقرو نیم ساعت باغلر و زیتونلر و بمبه طارله لری ایچره کیدوب

دریان اوصاف محاصره کاید قلعہ مانیه یعنی حصار استوار صرناطه [۱]

سنه ... تاریخنده ابوالفتح سلطان محمد خان ثانی بالذات سعادتله مورده جزیره سنده کوردس قلعہ سی و مزستره قلعہ سی و نیجه قلاع متینه لری فتح آتدکلرنده قوجه محمود پاشایی سردار معظم ایدوب بو قلعہ صریطه فتح آتدکده جابجا یرلرن منهدم ایدوب جمله مانیه کفره لری مطیع و منقاد اولورلر اما بعده بو مانیه صعب و سنکستان واسکله فرنگستان اولوق ایله کفارلری عصیان و طغیان ایدوب بو صرناطه قلعہ سن دخی تعمیر و ترمیم ایدوب برده و بجزده بو آنه کلنجه نیجه یوز بیک امت محمدلری اسیر بند زنجیر و نیجه بیک پاره کمیلری اخذ و قبضه تسخیر ایدوب نیجه بیک پاره قرا و قضبات و قلاعلری احراق بالنار آتشلردی نیجه کره اوزرلرینه سردار معظملر واروب جمله عسا کر اسلام بو صرناطه قلعہ یالار ازلرنده منہزم اولوب امت محمدی قرارلردی خصوصاً بر کره سنه ... تاریخنده یانیه لی ارسلان پاشا بونده منہزم اولوب جان قورتلماشدر اما محمد خدا بوسنه ۱۰۸۱ سال غراسنده سلطان محمد خان رابع ابن ابراهیم خان دولتنده بو دفعه ثانیده بدست سردار علی پاشا بو قلعہ آن واحدده عسا کر اسلام ایله محاصره ایدوب درون قلعہ دن کفارک امان دیو

[۱] دوغروسی (صرناطه) در (م)

دروصف اشکال لیمان ضرطه

اغرب غراییدن بر لیماندر کم اغزی غرب طرفنده قلعۀ قرون جانبه ناظر اولوب
ایکیوز پاره کمی آلر ایچه جک آب حیات صولری قیالردن قینایوب چیقاریدی روزکاردن
امین لیماندر اما یلدر روزکاری غایت مخالف دوقنور و بر آب حیات صوی دی یوقارو
باغلرندن کلر ازاجق قیناقدن و لیمانک شمالی طرفنده کی قیالردن برصو چیقارسهل شورجه در
یلده بر کره کر از موسمنده جمله فرنکستاندن فرقتلر و قالیونلر ایله ... مبتلا و اهل
عرز [۱] کفره کلوب اول صودن ایچوب اون بش یکر می کره تختانی عمللر ایدوب
وجود انسانده اولان علل مختلفه لردن جمله صفرا سودا و بلغمی وغیری اخلاطلری [۲]
سوروب آدمک ایچن پاک ایدر لکن متون وقرون عسکری فرقتلرندن کفره لر بوصوی
حضور ایله ایچه میوب نیجه بیک فچیلر ایله بو صودن جمله فرنکستانه سوکتروب انده
ایچرلر غایت مشهور آفاق مسهل نافع صودر که حکیم شربندن اعلادرزیرا حکیم مطلقک
صنع قدرتی شربتدر پاشای کامکار بولیمانده جمله عسکریله مکک ایتشکن مقدا انا بولیده
قالان دونانماز جمله عسکریله و جمله متون وقرون و هلو میچ و غستون و اوارن و باللی
بادره و اینه بختی و ایاماوره و پره و زه فرقتلری جمله عسکریله پر سلاح امداده کلوب
اوچ کره اوچر یالیم طوب و توفنکلر شادمانلری ایدوب ضرطه لیمانه لنگر انداحت
اولوب یصدقلرنده [۳] اوردوی اسلام غنیمت اولدی بولیماندن یوقوش یوقرو بر ساعت کیدوب

قریه ماندینا

ضرطه قلعه سنک بر محله سیدر کم جانب اربعه سی باغ ارم مثال یوز عدد کره مت و قیاغان
اورتولی کار کیر و متین کفره اولریدر اوچ عدد منصطرلری و اوچ بیک عدد توفنک
انداز کفره لری واردر جمله سرکارده اولان ایش ارلری و جمله پاپاسلری پاشایه کلوب
بر اوپوب اطاعت ایدوب عظیم ضیافتلر ایدوب پاشایه نیجه یوز دونلوق [۴] الوان
الوان چوقه لر و قاشلر و آنک مثالی هدایالر و روب جمله قوجه کفره لر پیاده عسا کر

[۱] ك : اهل علت [متنه كوره (اهل عذر) اولورسه دوغرو اولور (م)] [۲] ك : اخلاط
فاسده و فضلات کلسده لری [۳] ك : یاتدقلرنده [متنه كوره (یطدقلرنده) اولورسه دوغرو
اولور (م)] [۴] ك : نیجه یوز والوان الوان دونلوق

مورهدن معزول عبدالله پاشادن خبر کلدیکم زدخی بش بیك عسکر ایله وارمق اوزره یوز دیو مکتوبلر کلدی سنه ۱۰۸۱ ماه صفرینک . . . کونی جمله مانیه کفره لرینک ایش ارلری واختیارلری کلوب پاشایه بولشوب ایتدیلر «سلطانم سن صفا و خوش کلدک جمیع اولاد و عیال و انسابمز ایله سلطانمک سعادتله کله سنه منتظر ایدک جمیع زماندنبرو بولایت مانیه ایکیوز یلدرکم بر اسلام ایاغی باصمه مش و یوللرندن کچمه مش صرپ یرلری بال یمز طویلر کچر یوللری سلطانم سعادتله عبور و مرور ایچون تطهیر آتمش [۱] لطف ایدوب یارن قناجقی اغالر کلوب پاک یوللریمزدن عبور ایدوب ایرتسی کون سلطانم دخی صر نطه قلعه من آلتنه سعادتله کلوب - تشریف بیورک» دییوب زمین بوس ایتدیلر پاشای کامکار دخی بونلره احسان و انعاملر ایدوب بو اختیار کفره لری دخی نزا کتله رهن آلیقیوب قناجقی احمد اغا ایله اون براق عسکر و بش بیك عدد پر سلاح مزین و مرتب ایلوب بعضی قوجه مانیه کفره لرن بله [۲] طوغ پادشاهیله قناجقی ایلری کتمده ایرتسی کون پاشای عاقبت کار جمله مانیه قوجه لرن کوز حبسنه آدیروب کندوسی بسم الله نیه الغزا دیوب اسب صبا سرعته سوار اولوب بکرمی بیٹ عسکر یله [۳] مانیه کندولری حرکت اند کده یه مزستره سنجاغی بکی والای بکیسی ایلریه بش بیك عدد پر سلاح کزیده و پیاده عسکر یله چارجقی [۴] کیدوب یاشادخی جمه عسکر یله صاغ و صول یانلرنده عسکر بی پایان پر سلاح قتللری انده ذوالجنح وار یمین و یسارنده جیوش موحدین داغی و طاشلری بزه یوب مورماره سکر در کبی قیالردن لشکر ایرشوب [۵] حاضر و آماده اولراق آهسته آهسته کیده رک یدی یردن سنجاق بکلری طبل قدوم جنک حر بیلرن دو کهرک داغلر و بللر ایکل ایکل کلیرک چتال فیتلرک رایجه لری جهانی دوتراق لب دریا ایله ره راست ایله بدرستی قبله طرفه ۵ ساعت کیدوب (بش کوز مانیه دکرمانلری) همان دریا کنارنده بر یالچین قیادن بر نهر عظیم چیقوب بش کوز آسیاب مصنوعی آب حیات صولرچو یروب اول محله دریا به قریشر بود کرمانلرک بر عظیم قله سی وار ایچنه ایکیوز عدد آدم صغار جانب اربعه سی ما زغال دلکلر یدر بود کرمانلرک جانب اربعه لری سراپا صریطه قلعه لینک [۶] مزین باغلی یدر اندن یه لب دریا ایله جانب قبله یه صافی باغ و بوستانلر ایچندن عبور ایدوب بر ساعتده

[۱] سن نسخه سی نقطه سز ایسه ده شکانه باقیلر سه (ایتمش) اوقونه بیلر یاقیشان ده بودر (م)
 [۲] بوراده (آلهرق) کله سی لازمدر (م) [۳] ط : بکرمی بش بیك [۴] س ، ک : چار قاجی
 [۵] س ، ک : لشکر قیالردن طر مشوب [۶] ب : صر نطه لینک

اقع اولوب بشر التیشریوز اولی معمور کویلردر بونلرک کفره لری دخی مانیه کفارینه سهل
 قه لنوب کچنزلردی بوقرالرک جمله سندن صلاحور رعایالرن تحصیل ایدوب ینه جنوب
 رفته ... ساعتده [۱] سنکستان اوچوروم یوللر اوزره باش اشغی ... ساعت کیدوب

منزل قاعه فله مطنه [۲]

یعنی قله ماتیم دیمکدر [۳] ماتقدم یتش یدیده اوصافی مفصلاً مرقومدرکم تکراره
 اجت یوقدر اما شمعی حقیر وارد قده سردار ظفر شعار علی پاشا قلامطه صحر اسنده
 کت آتمکه کلورکن قلامطه قلعه سنک دزداری وقپودان پاشا خاصی اغابی وقاضیسی وجمه
 بر اعیانی وجمه قلعه نفراتلری سردارک استقبالنه الای عظیم ایله چقدقلرنده حقیر دخی
 له واروب قلعهدن عظیم طوب شادمانلری اولوب علی پاشا زیر قلعهده مکث آتدکه
 بقیر بولوشوب تحصیل آتدیکنمز صلاحور وچراخور رعایایری دفتر ایله چری باشیلره
 بوز باشیلره تسلیم ایدوب خیمه مزله دائره مزده مکث آتدک اولکون مانیه وصرنطه [۴]
 غارلرینک شهلی کلوب پشکشن [۵] سرعسکره وروب احسان و انعام واستمالتلر
 وروب انلرک بزم قدرغلر مزده مکث [۶] آتدکلری اسیرلرن برای مصلحت وروب
 لامطه [۷] شهری ایچنده هر بر کلن کفره لره بر کفره خانلرن قناق وروب عیش
 وشه مشغول اولوب هر بار التفات اولنوب احسانلر اولوردی اولکون قرون عسکری
 رت پاره قلیونلر و آلتی پاره بالقارمطه نام فرقتهلرین زین ایدوب قلعه قلامطه لیمانده
 عظیم طوب وتوفنک شادمانلری ایدوب جمله عسکرلری قرایه چیقوب ینه الای عظیم ایله
 لامطه التنده سرعسکرک اوطاغی اوکندن الای عظیم ایله پر سلاح عبور ایدوب یکرمی
 د قرون اغالی سرداره بولوشوب اوردوی اسلام ایچنده قنوب برکلبانک محمدی چکوب
 ریایلم توفنک شادمانلری ایدوب آسوده حال اولدیلر جمله ایلدکه کلن مانیه کفارلری
 عسکر بی پایانی کوروب عقللری باشلرندن کیدوب پریشان حال اولدیلر واولکون ینه

[۱] ک : ۵ ساعتده [۲] س ، ک : قالمطه [۳] ک : قالمادیام . پ : قلعهماتیام [۴] ک :
 ربطه [دوغوسی نقطه لی ض ، نقطه سزدر ، چناق ن ، هاء رسمیه ایله (ضرنطه) در فقط
 ک متزده ، کرک دیگر نسخه لرده تصحیف اثری اوله رق بر قاچ شکله کچور نسخه لرک شکل
 جودینی محافظه ایچون هر بریسی عیناً محافظه ایتدم (م) [۵] ک پشکشن وهدایالرن [۶] ک :
 ب [۷] ک : قلامتا

بويله يرلرده كاد اوج سمايه و كاه قعر زمينه پياده اولوب يورويرك و نيجه يرلرين امكليك [۱]
كچرك نيجه آب حيات صولردن ايجرك

اوصاف ولايت حدود مايه

يه داخل اولدق اما بو قرالر سهل حربه اوجيله مطيع قرا كفره ليدر بعضي زمان
عشر سلطاني و پرلر و كاه و يرملر بو محلاري ... ساعتده [۲] صعب سيلاري يوز بيك
رنج و عنايله كجوب (منزل قريه قوج اووا) بو كويك جوارنده شماله بر ساعت قريب
(قريه سيچ اووا) بو نواخيلرك كويلرينه شهباز كويلري ديرلر بو سيچ اووا كوينك
آل آل [۳] كرازلري ممدو حدر كم ربع مسكونده مانندي و نظاري يوقدر و بو كويه قريب
(قريه زرينچا [۴]) و بو كه قريب ايكي عدد قرالر دخي وار (قريه اناصتوس اووا [۵])
بو مذكور بش پاره قرالردر كه دره لي و ده لي يرلرده باغ و بنجه لي بشر التشر يوز
كار كير بنا كيردمت اورتولي اولي كويلدرر جمله كفره لر ينك كارلري باغلا و ايكچيلكدر [۶]
و جمله سي مزستره سنجاغنه تابع شكلي زعامت كويلدرر اما هر زمان حربه اوجيله
سويشمر كفره لر در سهل ثقلت [۷] اتسك جمله ايچ مانيه ولايته كيدوب كويلري خراب
قالور اول اجلدن بونلره مدارا ايدرلر كاه مطيع و كاه عصيان شكلن كوسترلر اما ينه
جمله ... كفره لر ينك عصيان و طغيانلري ينه بونلردن حاصل اولور زيرا بو آلتی پاره
قرالردن ايكي بيكدن متجاوز توفنك انداز كفره چيقار. غايت عتقا پليد عنيد كفره لر در
و بو كويلرك شمالنده كي داغلك اردنده يكرمي پاره عدد شهباز كويلري واردر لوندار
قزاسنه تابع شكلي زعامت كويلر در كم هر بری بشر التشر يوز عدد قلعه مثال اولي [۸]
كويلر در كم جمله زعامتلدرر اولا (قريه دوراه) عجمزاده رئيس افندي كويدر (قريه
او آووز) [۹] بو دخي زعامتدر و (قريه بوله توز) [۱۰] بو دخي زعامتدر (قريه
وورومورس) [۱۱] بو دخي زعامتدر بو قرالر جمله مانيه ولايتنك اتسكده شمال جانبده

[۱] ك : ايمك ليرك [۲] ك : ۷ ساعتده [۳] ك : آل الآل [دوغروسي (عالالال)

اوليدر (م) [۴] س ، ك : زرينچا [۵] ك : اناصتاس . ب ، ط : اناصتاس [مشهور املاسي

(اناسطاس) در (م) [۶] ك : ابلكچيلكدر . ط : انكچيلكدر [بونلرك ايكمسي ده ياكيشه

بكرزبور (م) [۷] بو كتابده (ثلث) كله سي نضيق و صيقشدير مق معناسنده استعمال ايدلنكده در (م)

[۸] س ، ك : اولو [۹] س ، ك : آووز [۱۰] ك : يولانوز . س : يوله توز . ب :

بوله توز . ط : بوله توز [۱۱] ك : وورومورش . ب : دورومورش . ط : دودومورش

وچراخورلر سردار علی پاشا کتخداسیله جمله پرسلاح اون بیک کزیده عسکر مانیه نك قوچ اووا یوللرن پاك ایدوب طوب یوللری آچماغه کتیدیلر و برقولدن دخی لوندار [۱] و شهباز کویلیری یوللرن تطهیر آتمکک مزستره بکی عسکر یله و کور دس و بار دونیه و باص اووا [۲] لشکر یله آتیه قلعه سی دزداری یوسف آغا آتیه قولیله مزستره بکیله مأمور اولوب مذکور کوندار یوللرن اون بیک عسکر اسلام ایله تطهیر آتمکک روانه اولدیله بعده ماه ... کونی یوللرک تطهیر اولدوغی خبری کلنجه مزستره سنجاغی الای بکیسی اوچ بیک عدد کزیده پرسلاح ارباب تیمار عسکر یله مزستره نك یکچیری سرداری جمله نفراتلریله و دزداری قلعه نفراتلریله الای بکینک بیراغی آلتنده کندی بیراقرن کشاده قیلوب جمله التی بیک عدد عسکر ایله مزستره الای بکیسی چارقاجی اولوب قناغی آغا ایله علی پاشانک طوغیله لوندار یولته دعا و ثنا ایله روانه اولدیله اردی صیره پاشانک طوغی قناغی صاری قیا و حسین آغا بیک عدد پرسلاح عسکر یله الای کوستروب لوندار قصبه سنده مکث ایدوب ایرتمی کون علی پاشادریا مثال عسکر یله سکسن پاره شاهی ضربنن طوپلری وجهه خانلریله الای عظیم ایدوب بسم الای [۳] ایله توکلا علی الله دیوب (منزل لوندار) قصبه سنده مکث ایدوب اندن قالقوب (منزل قلامطه) سحر اسنده عسا کر نصرت مآثر ایله مکث ایدوب جمله عسکر اسلام جمع اولماسنه منتظر اولورلر اما بو حقیر بعض مصالح عسکر اسلامیچون مزستره شهرنده قلوب اشلیرمز تمام کوروب مسستره دن قالقوب

مانیه ایچندن مانیه غزاسنه کتدیگمز یول اوزره اولان عبرت نملاری بیا ایدر

اولا مزستره شهرندن جانب غربه قلعه ایچندن باش یوقرو (لا نقادا) [۴] یولی ایله ۳ ساعت باغ ارملر ایچره آب حیات صولر نوش ایده رک کیدوب (منزل کاربان سرای) بر مسیره گاه یردرکم کونا کون حوضلر و متعدد حجره لر ایله آراسته بر خیابان روم بر تفرجگاه عموم و بر دفع غموم ایده جک فرح فزا یردر اندن لا نقادا بوغازی ایچره کیروب العیاذ بالله شاهین وزاغوس یولی قیالی داغلا و بیان کچیمی یوللی خوف و غمخاطره اوچوروم یرلری عبور ایدرکن بر مزستره لینک آتی ایاغی سوشوب [۵] قیلردن اشی قره قوش کبی اوچوب پاره پاره اولدی تا بومرته ضیق و تنک و دار یوللر درکم نغوزباله

[۱] س، ک، ط : کوندار [۲] ک : باطن اووا [۳] ک ؛ بسم الله [۴] ک : لا نقادا

[۵] ک : سوشوب [دوغروسی (سورچوب) اولمیدر (م)]

دیوان پادشاہی اولوب بعدالضیافہ طبل حربیلرہ طبلر اوریلوب جملہ کفار « الامان ای علی پاشای آل عثمان ، دیو امان دیلیوب جملہ سنہ طرف پادشاہیدن بر چوقہ وبرر امان مقرمہلری کردنلرینہ بند قلوب الی عدد کزیدہ اختیار کفرہلری علی پاشایانندہ امانت ورهن وقلاغز آلیقنوب ینہ تدارکلر کورمکہ یوم بیوم مقید اولنوردی حکمت خدا اولکون علی پاشانک عسکریلہ کتخداسی وا کریبوز سنجاغنک یدی بیک عدد پاک و مسلح و مرتب کزیدہ لونداث عسکری اولکون امداد کلوب طبل آسایش چلراق سر اپردہ اوکنندن الای ایلہ عبور آتدکلرنندہ مانیہ کفرہلرینک اچیلری بو قدر عسکر پرسلاحی و بو قدر بارکاه آل عثمانی کوروب انکشت بردهن ایدوب عالم حیرتدہ قالدیلر بو عسکر اسلام اوردوی هایون ایچندہ مکت ایتدکلری آن بر کرہ کلبانک محمدی چکوب و پریایلم توفنکلر آتوب مزسترہ قلعہسی دخی عسکر اسلامہ صفا کلدیکنز دیو پریایلم طوب و توفنکلر شادمانلری ایدوب مانیدن ایلک ایلہ کلن کفارلر بولولولہ غلغلہ رومک دبدبہ سن کوروب صاچ و صقاللرن یولوب و اوایلہ دیدیلر بو عسکرک اردلری صرہ باردونیه [۱] قلعہسی عسکری و دخی اردی صرہ باص اووہ [۲] قلعہسی عسکری آدن بنفشہ قلعہسی جیشی آدن انابولی قلعہسی لشکری آدن ارخوز قلعہسی جنودی آدن کوردس قلعہسی غازیلری جملہ صاف صاف و موج و موج و فوج و فوج مہترخانہلریلہ قبودانلری و سردارلری طوغ و سنجاچ و بیراقلریلہ کلبانک محمدی چکرک سردار معظم اوطاغی اوکنندن الای الای عبور ایدوب اوردوی اسلام ایچندہ مکت ایتدیلر الحاصل بوقدر بیک کزیدہ عسکر اسلاملر بری بری اردلری صیرہ کلوب عظیم کلبانکلر چکوب و پریایلم توفنکلر شادمانلری ایدوب مزسترہ قدیم دزداری و صو باشیسی قانون قدیم اوزرہ بوقدر عسا کر اسلامی مزسترہ سحراسی اوزرہ هرکلن عسکری رلورلرینہ و یولالی یوللرینہ [۳] قوندروب هرگس مانیہ غزاسنہ کتمکہ آمادہ اولوب کوندن کونہ جیوش موحدین مزسترہ سحراسن پر ایدوب بعدہ طرف طرف نواحیلر و قضاہر و سنجاقلردن صلاحوران و چراخوران و ارغاط و عماللر کلکہ باشلیوب اللرنندہ فرهادی کولونکلر و قازمہلر و چاپالر و وایہلر [۴] و کوسکیلر ایلہ آلای آلای کلوب بریول [۵] تطہیر ایتمک ایچون قوج اووا داغلری تطہیرینہ انابولی و مزسترہ و اغریبوز قلعہلرینک عسکرلریلہ مذکور ارغاطلر

[۱] ک : ناردونیه [۲] س ، ک : باطن اووا . ط : یاطراووا [۳] س ، ک : قوللی قوللریلہ

[۴] ک : و (ایہ) لر (ہمزہ نک و یانک فتحلہ حرکہ لئشدر (م) [۵] س ، ک : بریول

فی الامور فاستعینوا من اهل القبور) مضمونی اوزرہ زیارت ایدوب استعانت طلب اتدک
حتی بو عبد کمترک خاطر فاترینہ بویت بالداہہ خطورایدوب قبرشریفنک روی دیوارینہ
بویتی تخریر اتدک (بیت)

اولام درسک غریب عاشق جهانده عاشق سرور کلوب بونده زیارت ایله بودر قبر کچکار
بوشهرک صحراسنده جمعی خیمه و خرکاهله [۱] سردار اکرم علی پاشای محترم
مکت ایدوب جمیع عسا کر اسلام جمع اولماسنه منتظر اولوب نجہ کونلر ذوق و صفالر
ایلوب نجہ بیک کونہ تدارکلر کوریلوب کوندن کونہ عسا کر اسلام دریا مثال جمع
اولوب صحرای سبز کون خیمه و خرکاه وبار وبنکاهلر ایله لاله زار مثال زین اولوب
ابتدا اوردوی اسلام یرنده صوباشیلر بر اوردو پازاری [۲] ترتیب ایتدیلر کم وصفنده
لسان قصر و قلملر کاسردر بعدہ بزم ایله کریددن بیله کلن قرق نفر مانیه کفره سی اچیلرندن
کبرالی [۳] قبودان و محالا که [۴] قبودان مشرکانلره بزم قدرغه لریمزده اسیر اولان مانیه
کفره سی اسیرلرن آزادایدوب بر ای حسن تدبیر و مصلحت مانیه اچیلرینه تسلیم ایدوب دردولت
طرفندن زکریا افندی کتخداسی احمد چلبی مانیه عهدنامه لرله اچی تعیین اولنوب مذکور مانیه
اچیلری مانیه نامه لر ایله ارسال اولندقدہ بر کون واروب مانیه ایچره جمله قبودانلر و پاپاسلر
اوکنده نامه لر قراءت اولندقدہ جمله کفار ملعون معاندین و متمردین « عثمانلی بیلدیکندن
قالسن نجہ کره یتس سکسنر بیک تورک عسکری یو داغلیمزه کروب جمله سین قرمشز
حالا دیکلری جنب [۵] اوواده و صریطه آلتنده یغیلب یطر بو کله جک عسکری دخی
عیسی عشقنه قرارز ، دیو کنندی اچیلرن واطلاق اولان اسیرلرن آلوب بزم اچیلری
قووب بر کوشه یه قوندروب جمله کفار بر یرہ جمع اولوب اوچ کون اوچ کیجه
مشاوره دن صکره دردنجی کون بزم اچیلری کتروبو بر عظیم دیوان ایدوب
ینه نامه لری کالاول قراءت ایتدیروب جمله کفار باشلرندن شابقه لرن چیقاروب
« الله قندیه پادشاهنه ووزیری احمد پاشایه عمرلر ورسن مطیع اولماغه نه حدیمز
واردر ، دیو مانیه نک یتس یدی پاره کویلرندن یوز یکرمی عدد اختیار فجره مشرکن
کفره لر جمله مقرمه لرین کردنلرینه طاقوب سنه ... ماه صفرک ... کوننده مژسته
صحراسنده سردار معظم علی پاشانک پای سمندینه یوزلر سوروب بر عظیم جمعیت کبرالی
[۱] ک : خیمه و خرکاه وبارونکھی ایله [۲] س ، ک : بازار یرلری [۳] ب : کترالی .

ک : کبرالی [۴] ک : میخالاک [۵] ب : جیت

قلعہ جکدر اما ایچندہ آبادانیدن بر اثر یوقدر انجاق دبنده یوز اولی بر کفرہ کوی
 واردر کوردوس قلعہ سی قولرینک تیمارلیدر اندن ینہ قبلہ ۳ ساعتہ آناپوری [۱]
 بوغازن اشوب ینہ قریہ قوجیہ کلوب آندن غربہ نیم ساعتہ (منزل قلعہ آرخوز)
 ماتقدم یتش یدیدہ بودخی وصف اولوب آنی کچوب ۵ ساعتہ آب حیات قیناق اسقیزا [۲]
 بر آب حیات صوردر کم ارخوز حدودی خاکندہ جریان ایدر اندن ینہ ۵ ساعتہ لودوس
 طرفنہ کیدوب (پارتانی) دزبندی وقریہ موہولی کچوب بر ساعت دخی کیدوب (قبضہ
 طرہ بولیجسہ [۳] معمور) بودخی یتش یدیدہ مفصل ممدو حدر بوندہ ابتدا جمعی طرہ بولیجسہ
 عسکری سردار لیلہ بر یرہ جمع اولوب الای عظیم ایلہ علی پاشا اوردوسندہ فرمان
 سردار اوزرہ مکث اتدیلر وینہ اولکون انابولی وارخوز و کوردوس قلعہ لیرینک عسکر لری
 الای کوستروب اوردوی اسلامدہ مکث اتدیلر اندن ارتسی کون قالقوب کوردوس
 اوزرہ کیدوب ۸ ساعتہ (منزل سحرای قریہ آخر لر) [۴] تیمار کوییدر بر جامی
 ویوز عدد کرہ متلی خانہ لری واردر غیر ی کورینورده عمارت لری یوقدر اندن ینہ جنوبہ
 ۶ ساعتہ بر داغستان ایچرہ درہ لر و دپہ لر آشوب و (صوق چشمہ) نام محلی کچوب
 ۳ ساعتہ ینہ جنوبہ کیدوب (منزل قریہ راه اووہ) [۵] کفرہ قراسیدر و سربست
 زعامتدر اندن ینہ ۲ ساعت جنوبہ کیدوب (وورلیا) داغی بوغازندہ (قریہ وورلیا)
 سربست زعامت کفرہ کوییدر بر کوه سربلند مسیرہ گاہ عبرت ما یردہ اولماغیلہ بش
 ساعتک یردہ مسسترہ شهری نمایاندر اندن ۵ ساعتہ یقوش اشغی لودوس جانبہ اینوب
 (نہر ایری) آتلا ایلہ کچوب بو نهر عظیم لوندار داغلرندن کلوب مزسترہ سحر اسندن
 عبور ایدوب آلوز کوی قندہ [۶] دریایہ مخلوط اولور بو نہری عبور ایدوب جنوب
 جانبہ بر ساعت کیدوب

منزل قلعہ عظیم مزسترہ

مسسترہ دخی دیرلر سنجاق پاشاسی تختی اولدوغی ماتقدم یتش یدی تاریخندہ مفصلا
 مدح اولونمشدر اما شمدی (زیارت کرچک ار سلطان) آستانہ سنی زیارت ایدوب
 اهل سفرز دیو روحانیتلرندن استمداد طلب آندک زیرا حدیث صحیحدر کم (اذا تحیرتم

[۱] ک : ایپوری [۲] ب ، س ، ک : اسقیزا . ط : اسقیز [۳] ک : طرہ بولیجسہ .
 س ، طرہ بولیجسہ . ب : طرہ بولیجسہ [۴] ک : آخر لر [۵] ک : راه اووا [۶] ک : قیسنده

افندیمز دلالرندا اتدیروب هر مأموراوولان سنجاقلره و قلاقلره قوجی باشیلرن کوندهروب مانیه سفری مهمات و لوازماتلرن کوروب سائر قدرغهرلی لیمانه باغلیوب انشاءالله تعالی بعدالفتح مانیه لیمانه دولاشوب فرمانم اوزره کلهسز دیوب تنیه و تا کیدلر ایدوب سائر مهماتلری حاضر آتمک مباشرت آندکده حقیر زکریا افندی ایله سورسات ظهیره سیچون

(کوردوس) قضاسنه کتدی کمز یولاری بیان ایدر

اولا انابولیدن نیم ساعت شماله کیدوب (منزل قریه قوچیه) اندن سمت غربه ارخوز قلعهسی صحراسی ایچره معمور و آبادان چفتلککری و قرالری کچوب و (ایبورغی) [۱] بوغازن وییلاغن ۶ ساعته آشوب (منزل قریه قوریتا) زکریا افندی چفتلکیدر اندن جانب شماله... ساعته [۲] دخی کیدوب (منزل قلعه قوریتوز) یعنی حصار استوار کوردوس بودخی ماتقدم یتش یدیده ممدو حدر اما شمدی باغلرنده و نیجه یرلرنده زکریا افندی ایله عجب ذوق و صفار آندک و (وجه) [۳] چفتلکن تماشای ایدوب لب دریاده (چهرز [۴] لیانی) موره جزیره سنک آته کورفرزی [۵] بوغازی اسکله سیدر آنده حکمت خدا بر ایکی بیلدن برو فرار ایدن مملوکمز بولوب آلدق. خداینه احسان ایدوب بعده کوردوسدن آتلیمزه بنوب سردار علی پاشانک فرمانلری اوزره ماه صفر الحیرک ابتدا کونی قالقوب اول آنده

منزل قلعه کوردوسدن سنه ۱۰۸۱ تاریخده مانیه غزاسه کتدی کمز

قوناقلری بیان ایدر

اولا کوردوسه ایکی ساعت قریب

اوصاف قلعه آی یوری [۶]

یعنی آیا یورغی [۷] قلعهسی دمکدر سنه... تاریخنده ابوالفتح سلطان محمد خان فتح ایدوب ویران آتمشدر قلعهسی بر سوری قیا اوزره حواله لی بر کوچک کارگیر بنا بر

[۱] س، ک : ایبورغی [۲] ک : ۴ ساعت [۳] ک : وجه [۴] ط : چهرز . ک : چهرز

[۵] ک : نسخه سنده یوقدر [۶] ک : اییوری [۷] ک : یورکی

تجسس ایدر فرقه و قلیونلردر دیدکلرنده طرف طرف معقولدر همان یولمزدن قالم
ارکن بر لیانه کیرهلم دیوب یوپا لودوس روزکاریله ۲۱ میل کیدوب

در صفت اشکال جزیره شفنوز

سنه ... تاریخنده سلیمان خان عصرنده پلاق مصطفی پاشا قپودان ایکن ... آمشدر
حالا قپودان پاشا ایالتیدر حاکمی و قاضیسی و نأبی اولوب معمور جزیره در اعلا یا ناقلی
لیانی و برمتین قلعه‌سی و باغلی و باغچه‌لری و آب حیات صولری و داغلرنده کچیلری ...
بو جزیره شفنوز کردا کردی یکریمی میلدر و یکریمی میله قریب یلدز اوزره کیدوب

در مدح جزیره سرفوز [۱]

... * آندن ینه لودوس ایله کیدوب کامل او طوز میله ایام مساعد ایله

در وصف جزیره ارمیه

سنه ... تاریخنده سلیمان خان عصرنده قاسم پاشا انابولی و بنفشه قلعه‌سن فتح آتدوکی
سنه تاریخنده بونی دخی و ندیک آندن فتح ایدوب قپودان پاشا حکمنده یوز اللی اچقه
پایه سیله قصادر ... * آندن ینه لودوس اوزره کیدوب [۲] (در منظره جزیره قارغیق)
[۳] بر ویران اسز ادا در اما مقدما عمار ایتمش موره جزیره سنک بنفشه قلعه‌سندن بو
آدا سکسن میلدر کم کورینور آندن ینه لودوس ایله اللی میل موره قییلری کورینوب
(جزیره چاملیجه) ماتقدم یتمش یدیده توصیف اولتمشدر آندن (جزیره ضولیجه) [۴]
آدلری ارسندن کچوب انابولی کورفرزی ایچنده (طلوم اده‌لری) او کندن کچوب سکز
میل دخی یلدزه کیدوب سنه ۱۰۸۱ ماه محرمک اون ایکنجی جمعه کون حمد خدا طوبلر
و توفنکلر آتوب شادمانلر ایدرک (منزل قلعه لیان انابولی) یه کروپ لئکر انداخت
اولوب جمله قنقلره کروپ و اصل سلامت اولدق الحمدلله ماتقدم یتمش یدیده جزیره کریده
کچرکن بو قلعه انابولی تعریف و توصیف اولتمشدر حمد خدا اوچ یلدن برو بش عدد
آتلیمز و اوچ عدد غلاملیمز و جمله اسبابلیمز بی قصور ولا کثیر [۵] بلوب علی پاشا

[۱] ب : سرفوز [۲] ک : ۱۹ میل کیدوب [۳] س ، ک : قارغه‌جق . ب ، ط : قارغیق

[۴] ک : ضولیجه . س : ضولیجه [۵] ک : ولا کسور

و قیش بو لیمانده وندیك دوتنمسی یطوب اطراف آدالری اوروب خراب بیاب ایدوب خراج آلوردی غایت محصولی محبوب آدادرکم لودوس جانبلی بیاض یارلی یرلردر داغلیری جمله قرمزی یالچن قیالردر وکافر لری غایت ملعوندن اشد ملعونلردر اندن آ که متصل (ستایش جزیره لیمی نوز [۱]) جزیره لیمونوزده صولنوب تماشا اتدک بونده دخی دریادن بر اوق منلی بعید بر بایر اوزره بو کوهنه قلعه سی وار دائراً مادار جرمی بشیوز آدمدر جمله کار کیر بنالی دارمنحوس خانه لری وار ایچنده قولی و جبه خانه سی بنوک دخی یوقدر اما بو آدا کفر لری وندیك کفاری دوتنمسی خرفندن قلعه ایچنه کیروب متحصن اولورلر ایمش قلعه نك اغاچلرندن قپولری اولوب خندق سز قلعه جکدر طشره سنده بر معمور طاش بنالو کوی و اردر بنوک دخی بیوک دکرمنلک کبی یل دکرمنلری چوق اولدوغندن دکرمنلک جزیره سی یرلر قله مثال آسیاب بادلردر بونده دخی آب حیات صولر و قیولر و جمله قلعه مثال اولرده صوصر نچلری واردر بو جزیره لیمونوز قلعه سنی دخی سیر و تماشا ایدوب صولنوب کتمک صد دنده ایکن اوچ پاره بطور نا نام کافر قلیونلری اوکمز آلب و افر قودی هان دوتنمسن کیلرنده سردار علی پاشا اوزر لرینه آوانته ایدنجه حمد خدا کفار بزم طرفه پوجه لیوب [۲] بز لر حاضر باش بولنوب ایامز دخی مساعد اولوب بر طرفه بز لرده کیدوب کفاره ایام مخالف اولوب یلکنلرین استغفر لینه [۳] اوروب سر دمند یادتیلر حمد خدا نه آنلرک بیزه و نه ییزم آنلره ضرر من اصابت ایتیب بز دخی بیره مدد الله دیوب کیدرکن هان جزیره لیمونوز [۴] دکرمانلرینک بورندن اوکیمیزه برکافر فرقته سی چیقه کلد کده در حال کفار دوتنمسنی کوروب بر جانبه پوجه لیوب [۵] فراره یوز دوتیجاق هان اول آن زکریا افندی سرداره بیره مدد سلطانم شو کافر لرک ا کسه لرینه [۶] واروب شو فرقته آله لوم دید کده سردار ایتدی شمعی بز آنی قوسا ک اول فرقته کرده کی کافر قلیونلری اوزره دوشوب جنک عظیم اولماق اقتضا ایدر دیوب اورسه اورسه کفار فرقته سی اوزره واررکن حقیقه الحال فرقته تیز بریلکن دخی آچوب آن واحده قوش کبی اوچوب مقدا کورون کافر قلیونلرینک یانلرینه دوغری کیتدی و جمعی کفار جنک آورلری کوره که کیروب قانلره [۷] جان آندی بو محله بزم کیلرده اولان غزات مسلمین مشورت ایدوب بونی قومق معقول دکدر بلکی دمنکی قلیونلرک فرقته سیدر [۸] و بلکی صلح صلاح ایچون

[۱] س، ک : لیمونوز [۲] ک : پوجه لیوب [۳] س، ک : اصدقه لرینه . ط : استغفر لینه .
 ب : اصدقه لرینه [۴] ک : لیمونوز [۵] ک : توجه لوب [۶] س، ک : اوستلرینه [۷] ک : قلیونلره
 [۸] ک : بلکه اول کوردو کیمز بطور نا کفار قلیونلرینک فرقته سیدر

جزیرہ ایدیور [۱]

طقوز میل احاطہ ایدر بر شیرین آدادر و باغ و باغچہلی معمور واروشی اولوب
آب و هواسی غایت لطیف اولوب قلعہسی اولیوب سکزر روزکردن امین بر واسع لیمانی
وارکم یوز پاره کمیلر آلر اندن لودوس جانبہ توجہ ایدوب ۱۸ میل کیدوب

جزیرہ قلعہ بالا دکرمانلق

سنہ ... تاریخندہ سلیمان خان عصرندہ صاقیز جزیره سن فتح ایدن قوجہ پیالہ پاشا
بو جزیره وندیک الذدن فتح ایدوب حالا سلیمان خانک تحریری اوزره ایالت قپودان
پاشا اولوب خاصیدرکم باشقہ حاکمی وارد و یوز اللی ایقہ قصادر ماتقدم مسلمانلری
وار ایتمش بعد تغیرالصلح قاضیسی و مسلمانلری واغاسی و خراجلیسی [۲] فرارایدوب
کافرستان اولمشدی حالا قندیہ فتح اولدینفی آندہ جملہ مسلمانلری و قاضیسی و اغازی
کلوب منصب عالیرینہ و هرکس خاندانلرینہ متصرف اولمشلر اما رعایا کفره لری مالطہ
ومانیہ کفره لردن اشد روم کفره لری واردر اما شمعی کفره لری بیزہ استقبالہ چیقوب
وافر هدايالر کتوروب مطیع و منقاد اولوب مانیہ فتحنه ارغاط و تجار و سائر مهمات
کترملری فرمان اولنوب بر کیجه آندہ مسافر اولوب جزیره سیر و تماشاشا اتدک بو
دکرمنلک جملہ اوچ عدد آدردر برینہ (لیمی نوز [۳]) دیرلر شرق طرفه بر میل بعد
جزیره جکدر آندن غرب طرفه بر میل مسافه (جزیره کوچک دکرمنلک) اما بو
معمور دکدر آنجاق غیری آدرلرک قیونلری و کچیلری اولیوب عجایب و غرایب سیاه
دکرمن طاشی و ماوی طاشلری چیقار عجایب معدندرکم جمع دیاره دکرمان طاشلری
بوندن کیدر اما (بیوک دکرمنلک آدهسی) دائراً مادار سکسن میل احاطہ ایدر بر قاج
پاره اوروم کویلری وار غایت معمور قرالردر لکن جملہ اوروم رعایالری فرنک شایقہسی
کی سیاه افلاطونیہ کیر عنقا بازرکان کفره لری واردر قلعہسی اوچ سایه کهکشاشا آسا
سر چکمش بر یالچن قیا اوزره بر صارب کوچک قلعہ جکدر اما جملہ نفرات قوللری
کفره لردر اما طوب و تفتک و جبه خانہ لری یوقدر شماله ناظر بر خدایلیمان و آب
حیات صولری وار و لذیذ قیولری و ایکیوز پاره کمی آلر لیمانی واردر هر زمان یاز

[۱] س، ک : اینیوز [۲] س، ک، ط : خراجیسی [۳] ک : لتور

ایچون جامعار بنا اولدوقده علم میقات اوزره بدرستی قبله لرن راست ایدوب مصنع تاریخلر ایدهن دیو نیجه بونک امثالی تکلیف مالایطاق تکلیفلر اتدکده خوفدن یوق دیه میوب الامر امرکم دیدکده حقیره برکیسه خرج راه احسان اولنوب بالغامبلغ احسانلر [۱] دخی انعام اولنوب حقیری صدراعظم سردار علی پاشایه اولیایی کوزه ده سن دیو سپارش بیوردیلر حقیرک مورده اسبابلری و خداملری و آتلی اولدوغندن موریه کتمدن و برکیسه غروش احساندن حظ اتم اما اوچ ییل قندیه عذابن شب و روز چکوب قوش جانم کوچیله خلاص اتمشکن تکرار صلوق آلمدن بردخی مانیه غزاسی جنکنه کتمکی مشاهده ایدوب الهی حول و قوت و قدرت سندندر سهولته مانیه ولایتن فتح اتمکی میسر ایله دیو بر توجه تام ایدوب توکل حق اولدوقده صدراعظم حقیره بر خلعت فاخره کیدروب جمله اعیان کباردن خرج راه و انعام و احسانلر آلوب جمله ولی نعم افندیلر یمزله و داعلشوب خصوصاً صدراعظم کتخدانغندن چقمه حلب و الیسی ابراهیم پاشایه قره قاش علی پاشا قونیه دن [۲] مصر صدقه اولمشدی آنلردن دخی احسان آلوب « اولیام البته بکا مصره کله سن سنی کعبه یه کوندره یم » دیو بیوردیلر

اشبو سنه ۱۰۸۱ تاریخده مانیه ولایتی غزاسنه کتد بکدن منازل

اولا بسم الله ایله جزیره صانتور و نندن ماه محرمک اونجی چهارشنبه کون صدراعظمندن اون ایکی پاره قدر غلرله و او طوز پاره بالقرمطه نام فرقه لرله آریلوب باشقه بر طوب و قنک شادمانلری ایدوب جزیره صانتور و نندن جانب غربه یکریمی میل کیدوب

منزل جزیره خرستیانلر

دو تمانزله بونده لسکر انداخت اولوب تماشا اتدک ایکی عدد آداجقلردر آندن کیجه ایله عظیم فرطنه لر چکوب حمد خدا خلاص اولدق بو جزیره جکلر معمور دکلردر بریسی یدی میلدر بریسی بس میلدر و بی نفع قبالی و صوسز آداجقلردر اما اعلا یاتاق برلیدر آندن اوچ میل بلدز جانبه کیدوب

[۱] ک : تعییناتلر [۲] ب : فوتندن

کیدروب سعادتلو پادشاہ عالمناہ سنی مانہ غزاسنہ سردار اتدی دیوب تینیہ وتا کیدلر
ایدوب اون ایکی پارہ قدرغلر ایله دریا پاشالردن محمودپاشایہ و ماریول اوغوللردن مصطفی
پاشا وحسن پاشا وجغل اوغلی [۱] و سائر دریا بکلری آمادہ اولوب بر اودہ یکیچری
اغاسی و بر اودہ طوچیلر اغاسی و بر اودہ جہجیلر اغاسی و بش عدد سنجاقلر بکلری
تعین اولوب اولامورہ پاشاسی حسن پاشا و مسترہ سنجانگی واکریبوز سنجانگی
واینہنجی و قارلی ایلی سنجانگی و یانیہ سنجانگی و تر حالہ سنجانگی پاشالری عسکرلیہ و جملہ
تیمار و زعامت اربابلری جملہ جہلو عسکرلیہ و بو اتی عدد سنجاقلردہ اولان یوز اون
عدد قلاعلرک نصف عسکرلیہ و یوزالی عدد میرلوا سنجاقلرک [۲] یوزالی عدد قاضیلر
یردہ بردن بیکہ و بیکدن یوز بیکہ وارنجہ الی بر اتلی تکالیف عرفیہ دن مسلم و غیر مسلم اولان [۳]
صغار و کبار یکیچری و طوچلی و جہجی و قول اوغلی و غیر ی قولر کہ اول قضا لردہ سا کنلردر
جملہ آتہ دوتہ و بساطہ مالک اولوب عسکری کچنن اتی سنجاقلر یردہ اون ایکی بیک عسکر
دخی مانہ قضا ستہ مأمور اولوب اتی عدد مذکور سنجاقلردہ اون ایکی بیک عدد رعایا
و بر ایالر ایرغات و حجار [۴] و بنا و چراخورلر مانہ کلوب طاش و کرچ و کراستہ
طاشیمہ لری چون امر شریفلر سردار علی پاشایہ فرمان عالیشانلر وریلوب ینہ کندینک ایکی
پارہ قدرغلرلیہ و اوغلینک ایکی پارہ قدرغہ سیلہ علی پاشایہ مورہ ایالتی سر عسکرلک ایله
احسان اولوب مورہ لی زکریا افندی اوردو قاضیسی تعین اولوب فرمان شہریاری ایله
مال دفتر داری و اوردو امینی و نزولات امینی و بشیوز شام اغالری تعین اولوب [۵] بو
عبد کمتری دخی صدراعظم حضورینہ قغروب قندیہ التندہ فتح نامہ تحریر ایدلنی [۶]
ان قریب [۷] سنی بر ایشہ مباشر ایدرز دیدیکم ایشہ بو کوندر کم جملہ غزات مسلمینہ
مانہ غزاستدہ خدمت ایدوب نزولات سورات کتابتن ایدوب جمیع غزاتک تعیناتلرن
استقامت اوزرہ وروب انشاء اللہ تعالی بعد الفتح قلعبنا اولندقدہ قلعه لره تاریخلری مرمرلر
اوزرہ قازوب و قلعه لرک رسملرینی ماقبلری اوزرہ جمیع ابراجلری و دروزہ لری و طابیلرلیہ
نہ اشکالده انشا اولندیغنتک تصویرلرن مذهب تحریر ایدوب پادشاهمز ایچون و انشا اللہ بزم

[۱] ب : جیغال اوغلی [۲] س : ک : نصف عسکرلریلہ و بو اتی عدد مذکور سنجاقلرک
[۳] ک : تکالیف عرفیہ دن معاف و مسلم اولان [۴] ک : نجار [۵] ک : نزولات امینی و سورات
اغالری تعین اولوب [۶] دوغروی (ایدلیکی زمان) اولیدر (م) [۷] دوغروی (عن
قریب) اولیدر (م)

دنیا دریائینه مستولی اولدی اما حکمت خدا نه کونه یانمش طاش ایدیکم حمام قبه‌سی قدر طاشلری بر معصوم نارسیده کتورمکه قادر اولوب بیاض پیمه مثال کوز کوز طاشلر روی دریاده شناورلک ایدوب اصلا دریایه بطمیوب تا کوه قافه و بحر ظلماته وارمش قاو کبی طاشلری نیجه ییل روی دریاده سسکز روز کارده پاره پاره شناورلک ایدوب طاشلر کز لرردی حتی سبته [۱] بوغازندن طشره دریا اوزره طاشلر یوزه یوزه بحر محیطه چیقوب تا بحر ملغیاندن [۲] یکی دنیایه و شرق طرفنده بحر عمان ایجره تا چین ماجین دریاسنه و بر کسکین لدوس روز کارلریله طاشلر اسلامبوله آندن قره دکیز ایله تا آزاق قلعه‌سنده تن صوی ایله تامصقو ولایتته و کلی قلعه‌سی بوغازندن نهر طونا ایله تا آلمان دیارلرینه بو صانتورون طاشلری آب روانلر ایله کیدوب جمیع دنیا خلقتنه جناب باری صنعن اظهار ایتک ایچون یانمش طاشلری کونده‌روب هر کس تعجب کئنان اولوب انکشت بردهن اولورلردی حتی اسلامبول لیماننه نیجه بیک حمام قبه‌سی قدر طاشلر دریا اوزره شناورلک ایدورک کلوب نیجه یوز بیک طاشلری پاره پاره ایدوب حماملرده ایاق طاشی ایدرلردی سونکر کبی کوز کوز بر کونه صویه بطمز خفیف طاشلر ایدیکم گویا قاوایدی حقیقه‌الحال بر دکرمن طاشی قدر برطاش پارچه‌سن بش باشنده بر اوغلان قالدیر ایدی بر غرب تماشای صنع خدا ایدیکم بو آدانک آتشی شدتندن یانه اون میل آلارقه کیلر وارسه یلسکنلری منحرق اولوردی [۳] العهده علی الراوی و اول زمان صاعقه طوبلری جمله استماع ایدردم اما حمد خدا بوسنه غره‌سنده [۴] جزیره‌سنی و کول کبی اولان زمینی [۵] حفرلرن حقیر کوروب عالم حیرتده قالدیم (ان الله علی کل شیء قدير) و بو جزیره آتش قدرت ایله منحرق اوله‌لی ... سنه اولوب حالا بز لر کورد کده ینه زمینک حرارتی و ارایدی صدراعظم دخی بر فلیقه بنوب جمله تماشای ایدوب عالم حیرتده قالدی بعده بو جزیره‌ده جمله موره ولایتک اعیان کبار و علما وصلحالری و نیجه یوز رعایا و بریائری مانیه ولایتی کافرندن شکایت ایدکلر نده صدراعظم مدبر (المشاوره خیر) دیوب جمیع وزرا و وکلالر ایله مشاوره ایدوب مانیه ولایتی فتح اولماسن فرمان ایدوب ابتدا

در تحقیق شروع غزای مانیه

اولا ا کری بوزلی کوسه‌سمر علی پاشایه صدراعظم دیوان پادشاهیده برسمور کورک

[۱] ک : سبته [۲] ک : میلانن [۳] ب : منحرق اولوب طوتوشوردی [۴] ک ! بو

۱۰۸۱ سنه غراسنده [۵] ب : زمین

کار انسان طوپنک صداسی اوچ ساعتک یردن اوتہ یاخود برمرحله یردن زیادہ اشیدمک
 احتمالی یوقدر روی سمدہ پچان کوک کورلسہ بر کونک یولدن اوتہ اشیدمک محالدر اما حکمت باری
 بو جزیرہ نک قدرت حق طوپلرینک صدالری یدی اقلیم وچار گوشہ نک عراق صفہانندہ
 وبلخ بخارا وایران وتوران وچین وماچین وفغفور وختاوختن وکوه البرز وکوه دماوند
 وکوه الماندہ اشیدیلوب جمیع دنیا خلقی اشراط ساعت علامتلیدر دیو خوفہ دوشوب
 تضرع ونالشر ایدوب نیچہ کرہ یوز بیک عبداللہ ہر کونہ محرماتلردن تائب وطاہر
 اولوب وصیتلر ایتدیلر حتی بر کون بر کیچہ بو صانتورون جزیرہ سنندہ اولیلہ طوپلر
 آتدیکم لہ ولایتندہ بر شہر یرہ کچدی وماصقو دیارندہ ہیہات صحراسنک بر محلی یرہ
 کچمش بو عبد حقیر داغستان پادشاهی سلطان محمود خان شمخالدن اذن آتوب موصقو
 ولایتہ کیدرکن یرہ کچن زمینی کورمک میسر اولوب عطمت خدا اولیلہ بر حضر عظیم
 ایدیکم تاجاہ غیا مثال قعر زمینی کورنمز بردرک اسفل ایدی آخرکار بو حفرک یدی قنق
 چورہ سن دوران ایدوب گویا جہنم درہ لرندن بر حضر عظیم ایدی الحاصل بو صانتورون
 اداسی نارخدا ایلہ احراق اولوب قدرت طوپلری آتیلوب صاعقہ لری تاو لایت دونقار قزدہ
 ولایت دانیمار قہ واشغہ [۱] وقولورده [۲] ویکی دنیادہ ولونجاطدہ وانکلترہ دہ وانکروسدہ
 واسلووین وبحار واردلدہ وافلاق وبوغدان وقرمدہ وداغستان وتورکستان وآبازہ
 وچرکزستانہ ولازستان وکورجستان وکوردستان وعجمستان وھندستان وعراق عربدہ
 وعراق عجمدہ وعراق دادیاندہ وبغداد وبصرہ ولحسہ ویمین وعدن وحبشدہ وتوبتہ [۳]
 وفونجستان وبلاد سودان وقرمانیقہ وبغہنسی [۴] وداجو ورمیلت الحمالدہ [۵] وبورنو
 عربلری وبربرستان وآفونوفس ومانکروش [۶] وتلسان وطنجہ وجزایر وطونوس
 وظرہ بولوس ومصر وقدس وشام واناطولی ورومدہ وقرزل المادہ ودیب فرنکستانلردہ
 والحاصل جمیع اقالیمک بلدان عظیملرنندہ وجمیعی ساحل بحر سفید وبحر عمان وبحر خزر
 وبحر قلزم وبحر حرمن وبحر اوقیونوس وبحر مغیلان وبحر ظلمات کنارلرنندہ اولان
 شہرلرنندہ صانتورون اداسنک قدرت طوپلری آتدیفنی استماع اولتوب روم ولایتندہ قیامت
 قوپویور دیرلر مش حتی بو صانتورون اداسنک پانن طاشلری حمام قبلری وجامع قبلری
 کچی طاشلری قندیہ لغیمی کچی ہواہ پران آتیلر بجمیعی طاشلری دریایہ دوشوب جمی

[۱] ک: اسفاج. ب: اشفت [۲] س، ک: قرولدہ [۳] ظن ایدرم کہ (نوبہ) اولہ جقدر (م)

[۴] س، ک: بغہنسی. ب: بغہنسی [۵] ک: رملتہ الحمالدہ [۶] ب: مرانکوش

بر کیجه مکث ایدوب فتحه [۱] مخالف کیدن قدرغهلر کلوب ینه جمع و فیر اولوب قرشو قدیله وزیرندن واعیان و اشرفلرندن صدراعظمه قایقلر ایله وافر هدیالر و کرازلر و فشنه لر [۲] و کونا کون آبدار میوه لرو کمر صولری کلوب اندن ینه ارتسی کونی نفیر رحلتلر چالئوب سکسن میل موافق اپام ایله کیدوب

اوصاف جزیره عبرت نما صانٲورونلر

اوج عدد آداجقلردر اما بیوکی بکرمی میل احاطه ایدر آدادر قلعه سی سنه ... تاریخنده سلیمان خان عصرنده پیاله پاشا فتح آمشدر ماتقدم وندک النده اولوب جنوز بناسیدر بر لطیف صارپ قیا اوزره بر شددی طاش بنا بر قلعه رعنا کوچوک سور استواری واردر کم دائراً مادار جرمی یدیوز عدد آدمدر بر قیوسی وار ایچنده اللی قدر اولری و دزداری و نفراتلری و نائب شرعیسی اولوب قبودان پاشا حکمنده ایدی ینه قبودانلره خاص قید اولئوب معمور اولماق فرمان اولندی جمله خلقی اوروم کفره لریدر قدیله قلعه سی ابتدا فتح اولئجه بور عالیارک هدیالریله اون کمی کرچلری امداد کلوب ابکی پاره باغ ارم مثال کویلری واردر اما لیمانی یوقدر هر قنقی روز کار اسر سه کیلر بوجزیره لرک بر طرفنده دمور براغوب یطرلر سکزر عدد روز کاردن صغیلر خدای لیمانلری واردر اما کوچوک صانٲورون ایله بیوک صانٲورون ادالری مابینلرنده حکمت خدا بر ادا جق پیدا اولوب بیلدن بیله باصرحی قدر اول جزیره جک بیویوب اوستنده زراعت اولئوب غایت لطیف طوراغی اولوب بوجزیره خلقی آنده باغ و باغچه لر انشا اتدیلر (در بیان عبرتنامی صنع خدای باری) بوجزیره صانٲورونلره قریب ینه صانٲورون اداسی دیرلر ربی منافع بر آدا وار ایدی دائراً مادار جرمی یدی میل احاطه ایدردی حکمت خداسنه ... تاریخنده کونلرده بر کون اول مذکور آدا متحرق اولوب کیجه و کوندوز آتش بمرود ایچنده قالب دود سیاھی اوج آسمانه پیوسته اولوب جمیع روی ارض و جمله روی دریا الحاصل ربع مسکون آیدنلق اولوب کیجه لی و کوندزلی بلاحد و لاغایت طویلر آتلردی نه کونه طویلدر کم هر برطوب آتله قده جمیع جزیره بسن بتون لرزه ناک اولوب جمیع دنیا خلقی خوف و خشیت چکوب بو حال قیامت علامتیدر درلردی حتی هر طویلرک صداسی خدا حقیچون اوله صیت و صدا ویرردیکم صاعقه سننن اذیم ارض دردر درتردی

[۱] ب: فتحه [متن کی بوده یا کایشه بکرمیور بلکه (قبیجه) اولوق ممکندر (م)] [۲] ب: وشه لر

کلام بوحال اوزره دونمآء هایون منصور و مظفر کرید جزیره سندن قلقوب ایام موافق ایله یلدز جانبته ۱۸ میل کیدوب

اوصاف جزیره استاندیه

قلعه قنبدین [۱] نمایان شرقدن غربه طولانیجه واقع اولمشدر کردا کردی اون سکنر میل عدد برآش [۲] صافی الحاق سنکستانلی بر ادا جقدر اما درت عدد لیمانلری واردر جمله لیمانلرینک اغزلری قلیبه ناظر در اما ایکی لیمانی غایت خدایی معظم لیمانلر در که ایچلرینه بشر آلتیشر یوز پاره کیمیل آلر وایکی یرده آجی صولری واردر اما ضرور تده ایچلر نیجه یرلرنده قیادن اویمه صو صارنجلری وارکم جمله باران رحمت آنلرده جمع اولوب کاهیجه آب حیات صولری دخی بولنور اما لیمانلرنده غایت لطیف تکر بالقلری اولور آنده اول کیجه مهمان اولوب بعد العشاء ماه تابانده [۳] صدراعظم آلتون علمی باشدارده هایونک چاریار کزین عشقنه چار عدد فنلرن چراغان ایدوب اوچ نوبت نفیر حلتلر و کوس ارمخاللر چالئوب بو جزیره دن دخی « صالیادمر و اوانته کورک » دیوب موافق ایام مساعد ایله بادبان مرادی کشاده ایدوب دمن [۴] عطف عنان اختیاری روم طرفه توجه اندروب بلانکر « اللهم یا هادی آسان ایله یولیمز » الیلرن صوت بلند داویدلر ایله آغازه ایدوب الشمس میل قرهیل روزکاری اوزره اورسه اورسه کیدرکن نصف الیلده حکمت خدا بر قرهیل فرطنه سی ظاهر اولوب عظیم فرطنه لر چکوب جمعی قدرغه لر بر قدم ایلری کتمکه اقتدارلری اولیوب کیمیل ایچره الاثمان صدالری ششایع اولدی زیراً جمله کیمیل اصقارچه یوکلی اولوب عسکر اسلام ایله لب بر لب ایدیلر کیمیلر قیالقلری و چاشداقلری وضاور اقلری [۵] پاره پاره اولوب بعضی کیمیلر تلطم دریادن صو ایلدکلری [۶] اجلدن بالضروری ینه تکرار روزکار زورکارک اوکنه دوشوب سکسن میل کتدی کمز یری اوچ ساعتده کرو دونوب علی الصباح ینه تکرار (منزل جزیره استاندیه) ساحلنده لنکر انداخت اولوب یطدق اما جاتم قلیونلر بو مخالف روزکار زورکاره اصلا بقمیوب روزکار فلکه قرشو قیوب اسلامبوله توجه آندیلر اما ینه صدراعظم بو استاندیه اداسنده برکون

[۱] ك: (قنبدین) یازلمسی مناسبدر (م) [۲] دوغروسی (عدی برآش) اولوق ممکندر (م)

[۳] ب، ك: ماه تابه [۴] ك: دومن [۵] ك: زورقری [۶] بلکده (آلدقلری) اوله جقدر (م)

سلستره لرى [۱] چالئوب بريايليم توفنك و طوپلر جمله قليونلر و قدرغه لردن آتلوب روى درياموج
 و موج ايدوب [۲] جوش و خروشه [۳] قدرغه و قليونلر ك طوپ و توفنك صدرلى منقطع اولدقده
 همان قنديه قلعسى ايچنده قالن قرق يدي بيك عسكرا سلام دخى بر آغزدن صدائى الله الله هرها
 بولدوروب هر طرفدن قول قول كلبانك محمديلر چكلوب آنك دخى و لوله سى تمام اولمادن
 قرق يدي بيك عسا كر اسلامك اللى آتمش بيك عدد صغار و كبار خداملرينك بللرنده
 و اللرنده چقماقلى قول توفنكلرى و داليان توفنكلرينك [۴] يوز بيك قدر توفنكلرينه
 بريايليم آتش ايدوب آنك دخى رعد وار كورولديلىرى صداسى تمام اولمادن قنديه قلعاه سنك
 در و ديوار لرى و جيبى بر جلرى و جمله طابيه لرى اوزره آماده دوران سكر يوز قرق آلى
 پاره طوپ كوبره بر فيتيلدن آتش ايدوب زمين و آسمان دردر دتره يوب قلعهُ قندييه
 مرغ سنمدر وار آتش نمرود ايچنده قالدى الحاصل بو حال اوزره اكر دو نيمه هاپون
 كيلرندن و اكر قلعهدن منوال مشروح اوزره اوچ يايليم طوپلر و توفنكلر و قومبره لر
 و كلبانك محمديلر صداسى شادمانلىرى [۵] باشدارده پادشاهى بسم الله [۶] ايله آوانته
 اتدكده قلعده قلان غزوات مسلمينه اللهه اصارلوق سزى اشارتى اولماق اوزره باشدارده دن
 بر قوش طوپى آتوب عزم دار السلطنة عليه اتدكلرنده بر طوپ منزلى آلا رقه اولدق لرنده
 همان قنديه نك صوقله سى دخى وار ك صاغلغله اشارتى اولماق اوزره صوقله سى تكرر
 بريايليم طوپ و توفنك شادمانلىرى ايدوب بز لردريا ايچنده كيلرله دورر كن صاعقه طوبدن
 دردر دتره دك بو حالى و نديك اچيسى كوروب ايچلرنده بر ملعون قبودان اول ان همان بوقلعه نك
 تورك النده بويله قالدغن كورمكدن ايسه كور اولماق ايدر ديو مردار بارماغن صاغ
 كوزينه صقوب كوزن چيقاروب دريايه آتوب جمله كفار خاكسار بويله مايوس و منكوب
 و مغموم اولديلر هميشه كفار دوزخ قرار بويله مغلوب و منهزم اوله لر آمين خلاصهُ

[۱] ك : صالپا سلستره لرى . س : صالپا دمرا سلستره لرى [شوراده كى (سلستره)
 كله سى ك نسخه سنده مشهور شهر اسمى كى حركه لئشدر حالبوكه بوكله بر كرده يوقاريدنه (سكره)
 ديه كچمشدر . تحفة الكبارك ۶۹ نجى ياپراغنك ايكنجى صحيفه سنده لام ايله (سلسره) ديه
 كچيور قاموس تور كيده ايشه [سلسره - كيلرده عسكرى خدمت باشنه دعوت ايچون چالينان
 ميك دودوك] عبارته سى و اربناء عليه نسخه لرده كى (سلستره) نك ياكيش اولدينى ثابت اولور (م)
 [۲] ك : اولوب [۳] بوراده بر (كلوب) كله سى لازمدر (م) [۴] ك : توفنكلرى [۵] بوراده
 بر (آرهنده) كله سى لازمدر [۶] ك : بسم الله

اولنوب ایچلر نده اوقات خمسہ قنلوب هر بار کلبانک محمدی تلاوت اولنوب ادای شریعت اجر اولمشدر
 لله الحمد والمثنه بود فیه اولان غزا و جهاد اکبر صحابه کزین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین دن صکره
 بر پادشاه دیشان کیتی ستان عهدنده بویله صواش پر خاش اولیوب و بر پادشاه جم جناب دخی
 بویله بر قلعه یه مالک اولما مشدر حق جل و علا حضر تلیری بو قلعه یی دست اسلامده
 الی انقراض الدوران مابد ایدوب و همیشه عسا کر اسلامی منصور و مظفر ایدوب پادشاه
 عالیشان سلطان محمد خان حضر تلیری نیک عمرن افزون ایدوب نیجه بنوک امثالی فتح و نصر ترده
 بولنوب اعدای دینی خور و حقیر و مدمر اوله آمین یامعین بحرمة من نطق بالصواب
 سنه ۱۰۸۰ [۱] بومسودات نامربوط خط مستکر همزدن صدر اعظم حظ ایدوب ایکوز
 اتون احسان ایدوب انشا الله تعالی اولیا آن قریب [۲] سنی بر خدمت پادشاهی یه دخی
 تعیین ایدرز دیوب قپودان قبلان پاشایه بو حقیری کوزه ده سن دیوتنیه و تا کیدلز ایدوب
 بو حقیر مورولی ز کریا افندی ایله اگری بوزلی قپودان کوسه علی پاشا قدر غسنه سکزر
 عدد خدام لرمله کرو ب آماده اولدق

بعدا الفتح قندیه [۳] سنه ۱۰۸۰ عید اضحی سنده صدر اعظم قندیه دن

آستانه سعادت کتمک فرمان اولدقده

قپودان قبلان پاشا قرق پاره قدر غلر و قرق پاره غلیونلر آراسته قلوب اشبو سنه ۱۰۸۰
 ماه محرم الحرامنک یدنجی بازار ایرتسی وقت صباحده جمیع غزات مسلمین ایله صدر
 اعظم بر الای عظیم ایله دونمآ هایون سفینه لرینه سوار اولوب دعا و ثنا و کلبانک محمدی
 ایله قندیه نیک لیماندن الارقه اولرب قندیه لیمانی اوکنده جمیع کشتیلر کورنمه [۴] ایدوب
 تا وندک الحیسی . . . نام لعین قوم قپو لیماندن اوچ پاره قدر غلرینه سوار اولوب
 دونمآ هایون کیلرینه الحاق اولونجه ابتدا باشدارده هایوندن صالحا [۵] دمر

[۱] فتحنامه بتدی (م) [۲] ک: آن قریبه [۳] دوغروسی (بعد فتح قندیه) اولمیدر (م)
 [۴] ک: کورونه [۵] بولکه بو کتابده و بو کتابک بش نسخه سنده بعضاً اوچ نقطه لی (ب) ایله
 (صالحا) ، بعضاً ایکی نقطه لی (ی) ایله (صالحا) شکلنده یازمشدر کاتب چلبی مرحومک مطبوع
 تحفه الکبارنده (۶۸) نجی باپراغک ایکنجی صحیفه سنده (ی) ایله (صالحه) شکلنده باصیلمش؛ مرحوم
 مشارالیهک فذلکک سنده ینه (ی) ایله (صالحه) شکلنده یازمیدر . ۱۳۰۹ ده مطبعه عثمانیه ده
 باصیلمش اولان اصطلاحات بحریده ده ۷۴ نجی صحیفه ده (دیر صالحه اولمش) و ۷۶ نجی صحیفه ده
 (ویراسالیه) وینه بو صحیفه ده (تیموری سالیه) تعبیرلری وار . اوله ظن ایدرم که دوغروسی
 یا ایله اولمیدر معنایه کسدره م . قاموس تورکیده (کرکین خلاطک جزئی قویو بریلوب کوشدلسی) ایله
 تفسیر ایدلش اولان بر (صالحه) کلمه سی وار سه ده ظن ایدرم که خلاطه متعلق اولغله باشقه برلفتدر (م)

دخی [۱] وزراء عظام و وکلای کرام و جمهور عسا کر اسلام نصرت اختتامک صلح و صلاح معقول و صواب دیدلری اولماغیله الجیرک مراد و مراملری اوزره رجا لری حیز قبولده واقع اولو۔ صلح و صلاح خصوصلری موضع حصوله مقارن اولوب عهد قدیمه و شروط مستقیمه اوزره قطع عروق مواد خصومت و عناد و بذل و ربط صلح و فلاح و سداد اولوب [۲] مشار الیه حلب شها و الیمی وزیر مکرم سعادتلو ابراهیم پاشا حضر تلرینک کمال فراست و کیاسته اعتماد و هر امور صلحی صدراعظم انلره توفیض [۳] و هر ایشک اتمامن آنلره فرمان ایدوب بیوردیلر کم «ا کر کفار بد کردار ابلیس بد جلیسنک [۴] اغواسنه آلدانوب بردخی صلحه مغایر تناقض [۵] عهد و میثاق ایدر لرسه بر الکعبه جمله فرنکستانه لت و ضربه عودت و عبرت برله جمله سین اسیر نکبت ایدوب وادی حیرتده محبوس و چنکال خیتده منکوس ایدر مکه (انما جزاء الذین یحاربون الله ورسوله ان یقتلوا او یصلبوا و یقطع ایهم و ارجلهم من خلاف او ینفوا من الارض) نکتانه مظهر ایدرم همان بعد الیوم قلعه قندییهد بر آن دور میوب (فاخرج منها فانک رحیم وان علیک اللعنه الی یوم الدین) لعنته سپر اولدوغن بیلر تا که بو قضیه آنلره موجب عبرت و مرکز حکایت [۶] اولوب بردخی بو کفار خاکسار غول تلیس مخذول تجار آخرت کاربان سفینه لرینه بحر سفید اوزره ره زنلک آیمه لر و من بعد حدود اسلامیه ده اولان قلاع و قرا و قصباتلره وضع ید آیمه لر ا کر تعند ایدوب [۷] (رجوع الکلب العضوض اعز من یخ البعوض) حکمنجه ینه ونیدیک کفار لرینک حقلر نندن کلک امر سهلدر» دیو صدراعظم الجیره و ایش ایچنه مأمور اولان و زرالره بویوزدن نیجه کونه تنبیه و تا کیدلر ایدوب فرمان قضا جریانی اوزره دین و دولته انب و اولی و ناموس سلطنته الیق و انفع اولان شروط و قیود اوزره طرفیندن صلح و صلاح منعقد و ر و بجزده رشته خصومت متقطع اولندقدن صکره سلاطین ربیع مسکونه متانتلی قانون نامه لر یازیلوب و خواقین زیر چرخ بوقامونده [۸] عهد نامه لر دوزولوب حسرة الملوک اولان قندییه قلعه سن عموماً جبهه خانه سی و جمیع مهمات لوازمات لر یله جنرال ضال اشبوسنه ۱۰۸۰ ماه جمادی الآخرینک غره سنده مبارک جمعه کونی قشلق و قنده بالکلی قلعه تسلیم ایدوب بمالک اسلامیه محروسه دن عد اولنوب ایچنده واقع اولان معبدگاه کنیسه مسیحیه لر تلویث مشر کیندن تطهیر اولنوب جوامع و مساجدلر

[۱] [دخی-اثر] اولسی مناسیدر (م) [۲۱] (اولنوب) اولسی مناسیدر (م) [۳۱] دوغروسی (تفویض) در (م) [۴] (بدجلیسی) اولمیدر (م) [۵] دوغروسی (نقض) اولمیدر (م) [۶] دوغروسی (و مذکر نکایت) اولمیدر (م) [۷] (ایدر لرسه) اولیق مناسیدر . ده مناسی (ا کر «رجوع الکلب العضوض اعز من یخ البعوض» حکمنجه تعند ایدر لرسه) اولمیدر [۸] دوغروسی (بو قلمونه) اولمیدر (م)

اولد قلرنده [۱] درون قلعه ده محصور اولان مشرکین و کشته سرکردان [۲] اولان دشمن دین علی وجه الیقین بو حال و تدارک کالدن خیر و آگاه اولوب (فاقتلوا المشرکین حیث وجدتموهم) مفهوم شریفی اوزره جنود رحمانیه نك حرکات و جنبش لرندن دشمن بد کیشک افکار شیطانیه لری پریشان و حال دیگر کونلری تباہ و قلعه مزبورہ لرندن کیده جکندن غیري سائر و لایتلری دخی خراب و مسکنلری لانه بوم و غراب اولاجفین محقق بلوب دخی جان و ماللرینه امان و ایل و و لایتلرینه تجاوز اوله جاق [۳] صاحب قران کشور کشا و قهرمان کیتی ستان حضر تلرینک آستانه مخلص الارکان عالی الشانلرندن طلب عفو و امان و اظهار عبودیت و انقیاددن غیري چاره و درمان بولمبوب « المجاهد فی سبیل الله الغازی لوجه الله العالم العامل الولی لمکامل عمر سیرت حیدر صفت وزیر اعظم و سردار اکرم وزیر ابن وزیر فاضل احمد پاشا ارسطو تدبیر » حضر تلرینک پیشکاه سعادت دستکاه نصرت اقدر نلرینه الجیلر ارسال و رجای عفو و امان طلب ایلدکلرنده ادای کلام رزین و فکر اصابت قرین آصفلری اوزره [۴] ضمیر منیر خورشید نظیر لرندن (العفو شکر للظفر) [۵] مفهومی جلوہ کر و لمعان ایدوب بیوردیلرکم « الرجوع الی باب المولی احلی من العسل » دیوب اسعد اوقاتده و اشرف ساعاتده الجیلرک رجالرن قبول ایدوب (العبد عبدوان ابق فالعفو [۶] علی المولی احق والیق) ترانه سیله حمد خداینه قیومه کلوب (تقریر العبد الآبق لیس من المروة و تشنیع المعتذر لیس من الفتوة) حکمنجه مقیل [۷] قبول خصلت ذوی العقول اولمغین صلح لری قبولمز اولدی « اما بر دخی صلحه مغایر ایش ایدر سکز و ندیک تحتکزی دخی قندیسه کبی خاکه برابر ایدرم » بیورد قلرنده الجی و قپوداننر بوسائر ایش ارلری کفار لر « حاشا ثم حاشا بزلر بر دخی عصیان ایدلم » دیدکلرنده صدراعظم و مشیر مفخم [۸] (الصلح خیر) مدلولی خطور نمایان [۹] اولماغیله سائر

[۱] شوراده کی عبارته نک دوغروسی (جام شهادتی نوش اتمکه مترقب فرمان حضرت سپهسالار جلیل الشان اولدقیرینه) اولمیدر (م) [۲] دوغروسی (و سرکشته و سرکردان) اولمیدر (م) [۳] شوراده کی عبارته نک دوغروسی (دخی جان و ماللرینه امان اولق و ایل و لایتلرینه تجاوز ایلدلمک ایچون) اولمیدر (م) [۴] شوراده کی عبارته نک دوغروسی (طلب ایتدکلرنده رأی رزین و فکر اصابت قرین آصفیلری) اولمیدر. (اوزره) کله سی فضله در (م) [۵] ک : العفو شکر الظفر. مشهوری (العفو زکوة الظفر) در (م) [۶] ک : والعفو [۷] س، ک : مقبل [۸] بوراده (حضر تلرنجه) کله سی علاوه ایدلمیدر (م) [۹] ک : ظاهر و نمایان

ملاصق اولوب كلك طرفنده اولان مترسلرده اوچ قول وجه محرر اوزره ترسانیه [۱] قریب واروب اوكلرینه مصادف اولان زیر خا كده کی طابیه لر آلتوب و قلعه نك دیواری مجدداً برقاچ دفعه آلتوب اوچ قول دخی قوملی طابیه دوغری قلعه دخول اولق اوزره هدم اولمش دیوارلردن عروج اولنوب اعدای دینك مترسلره حواله ایلدوکی قوملی طابیه قریبده طوپلرینه قریب وارماغیله بر شب تاریکده غزات ظفر شعار جنود نصرت قرین طوپلره هجوم ایدوب اوكلرینه دشمن دین ال قومبره لری و آتش طوپلر [۲] آتوب عسکری کرویہ پسكردوب اون بش وقیه دانه آتار اژدر فم واورن دهن بالیمز طوپلرن. آن واحده غزاة مجاهدین جد و جهد ایله کفارک قلعه سی اوزره [۳] قور تاروب بزم مترسلریمزه کتیرلوب کندو طوپلرین قلعه لری دیوارینه حواله ایدوب قلعه دوکمه باشلادیلر بو دفعه ملعون کفار خا کسار (وقذف فی قلوبهم الرعب) نصی مدلولنجه زیاده خوف و خشیته دوشوب عسا کر اسلامدن هییت و دهشت آلوب بو حال اوزره ایکی جانبندن زیاده اقدام ویورویشلر مرا کبری [۴] وجه تام ایله ظاهر و نمایان اولوب مطلع (واورثکم ارضهم و دیارهم و اموالهم) آیتندن آفتاب (انا فتحناک فتحاً میناً) نصی طلوع و سطوع و (عسی ربکم ان یهلك عدوکم و یتخلفکم) دن نسیم (وعدکم الله مغنم کثیره تأخذونها) تلیم و نسیم [۵] اتمکیله ایکی قولدن یورویشلر احواله اغازه لر اولنوب مترسلرده وسائر کدکلرده موجود و مأمور اولان عسا کر ظفر ماژردن غیری سردن کچدی نامیله قزل طابیه جانبندن یورومک اوزره یکریمی بیکدن زیاده دین مبین اوغورینه بذل وجود وجان و تحصیل رضای خالق کون و مکان و تکمیل خشنودی حیب رازق [۶] انس و جان مردان شیر شمشیر کیر هنروران دارو کیر حاضر و آماده اولوب کذلک کلک جانبنده دخی بهادر و دلاور و شجعان و نامداران یکتلردن اون بیک عدددن زیاده غازیلر تیغ آتش تأثیر لریله کفارلرک وجود خباثلرن صحیفه عالمدن حک اتمک آرزوسیه آرزوی دیدار حضرت ملک منان و سودازده [۷] جوار حیب الرحمن امیدیه ساقی کوثر علیدن جام شهادتی نوش اتمک مترقبلا یکن فرمان حضرت سپهسالار جلیل الشان [۸]

[۱] ك : ترساخانه [۲] ط : طوپلری . ك : ضربلر [۳] (اوزرندن) اولمیدر (م) [۴] دوغروسی (قرار کیری) ودها دوغروسی (قرار کیر اولدینی) اولق ممکندر (م) [۵] ك : نلم و نسیم [دوغروسی (ایله تنفس و نسیم) اولق ممکندر (م)] [۶] ك : رزاق [۷] (سودازدکی) اولسی مناسبدر (م) [۸] ط : فرمان حضرت رب العباد

يکيچيريلرى و بر قولدن سردن کچدى سپاهيلر ترساخانه يه دوغرى مترسلر آلوپ اوچ قول دخى مترسلر کوندن کونه ايلرى قلعه يه يور يوب حلب واليسى ابراهيم پاشا و اناطولى عسکرلرى طوب ايله منهدم اولش يرلردن قوملى طابيه يه دوغرى قلعه يه دخول اولمق اوزره يوروديلوب ايجروده محصور اولان دشمن بى دين دخى زياده زبون و بى درمان اولش ايکن کفارک استنصار و درويزه ايلدوکی ملوک نصارادن افرنجه [۱] و دوقه و پاپا و مالطه کفارلرندن سکستدن متجاوزنا نام قليونلر ايله يکرمى بيکدن زياده کفار دوزخ قرار امداد اريشوب اعداى مشرکين تقويت و کرमित بولوب آتش جنک فروزان اولوب بو حال اوزره نأرة قتال اشتعاده ايکن امداده کلن کلاب فرانجه لنگ لشکر هزيمت اثرى سنه ... ماه محرم الحرامنک يکرمى التجى کونى على حين غفلة شافعى وقتنده دريا طرفندن جمله کفار کيلرى جمله مترسلرى طوپليوب کرما کریم جنک و جدال و حرب و قتاله ايکن حکمت بارى يارى قلوب صدر اعظم قولنده قره قطر [۲] نام بر طوپه قول کتخداسى ذوالفقار اغا نيجه آتش آنديسه بامرحى قدير برطوب کلهسى کفار قليوننک بارود انبارينه اصابت ايدوب آن ساعتده قليوننک قچى و باشى و بورنه [۳] و پلاوره لرى و جمله درکلرى و سرنلرى و چارمىخلرى هوايه پران اوچوب نص قاطع (حتى اذارکبا فى السفينة خرقتها قال أخرقتها لتغرق اهلها لقد جئت شيئاً امراً) آتى اوزره اول قراوله [۴] کى احراق بالنار اولوب جمله کفارلريله و اون يدى عدد قپودانلريله و نيجه يوز عدد نکزاده لرى جمله غرق آب اولوب اول بدنامى و يوز قره لقلريله ينه کيلرى قرشو اصتانديه جزيره سنه منکوب و منکوس و خائب و خاسر فرار ايتديلر هذا من فضل ربى اکر کلک طرفنده و اکر دريا طرفنده کلد کده بويله منهدم اولدقلرندن ميدان کارزارک دلاورلرى و معركة هيجانک شيرنلرى جمله صدر اعظمندن خلعت فاخره لر و کونا کون احسان و انعاملر آلوب بين الاقران ارتقاع قدر و منزلت بولديلر بو دفعه ايجرده محصور اولان بقيه السيوف قلان اعداى بدفرجام زبون و بى درمان و نيجه بيکى مجروح و سر کردان اولوب عسا کر اسلام نصرت اختتام ايکى قولدن زياده اهتمام ايدوب قزل طابيه جانبدن قلعه يه دخول ايدن اون بش قول مترسلردن قلعه نك ربع حصه سنده دشمن دينک مجدداً مد ايلديکى ديواره مقارن اولوب يکيچيريلرک سردن کچديلرى و روم ايلي قولى عسکرى قلعه يه

[۱] ك : فرانجه [۲] ب : قره قاطر [۳] ك : پورته . ط : پورته [۴] ك : قراوانه

کلیوب و اصلا برشی عارض اولیوب درکار اولدقلری اوزره قزل طابیه نك منهدم اولمش یوقوشلرندن مترسلری یورودوب توصیف و تعریفدن خارج جنك وجداللا رایله قزل طابیه نك اوزرندن مرور ایدوب وراسنده اعدای دینك مجدداً مد ایلدیکی دیواره هنوز مقارن اولدقده ضبط وربطی میسر اولان قزل طابیه نك اوزرندن [۱] ولب دریاده طوپلر ایچون متعدد عالی طابیه لر بنا اولنوب اوزرلرینه قرق عدددن متجاوز بالیمز سرآمد طوپلر قیوب هربری بر رعد کردار بالیمز طوپلر وضع اولنوب کفارک نوبنا ایتدیکی دیوارینه وقلعه نك ایچریسنه حواله اولوب زمان قلیله دشمن دینك مجدداً حفر ایتدیکی خندقلری جمله غزات موحدین مسلمین طولیدر یوب احداث ایلدیکی ایچرده کی یکی دیواری منهدم ایدوب اوزرنده [۲] وضع ایلدیکی طوپلری منکسر ایدوب واصل حاصل عسا کراسلام ظفر ما تر نصرت انجامک طوپلری هیبتندن و قزغان قومبره و حوان طاشلری و فرتندن و یصال مرک ایدن توفنک انداز لرك تکرک مثال کثرتندن ورستم واردلا و لرك و سردن کچیلرک وصالجی [۳] و واراجی تامان بهادر یکتلرک حرکت و حمله لرندن اعدای دین و رای جداردن وزیر خا کده اولان طابیه دن باش کوسترمکه اقتدارلری اولیوب مانند خفاش مخفی اولوب درلو درلو جنك و آتش ایله محاربه لری ایدوب بومنوال اوزره جنك آشوبلر ایله یکی دیوارلری که کفاره سقر قرار اولمشدی آنی دخی هدم ایدوب درون قلعه یه دخول میسر اولنجه قزل طابیه ده واقع اولان جنك و نبرد فراموش اولوب بویکی قلعه دیواری صواشنری او یله اولدیکم جمیع غازیان مجاهدان آتش نمورد ایچنده اولوب دلاوران فتایان غضنفر وار جنبش مردان ایدوب جمله آلدقلری دیلار و باشلر و ایلدکلری یوز آقلقلری و دین مبین اوغورینه بذل وجود و جان ایدوب وجوده کتر دکلری هنزورک و جکر دارلقلرندن بیکده بری تقریر اولنماق محالدر بو ائساده طرفیندن آتیلان لغمنرک تعداد و تعریفی ده امر محالدر بو ایام نصرت انجامده سعادتلو قپودان قپلان مصطفی پاشا حضرتلری دوئماء هایون ایله حانیهدن اردوی هایونه داخل اولوب کلدکده مشارالیه حلب والیسی ابوالخیر کتخدا ابراهیم پاشا قولته بر الای عظیم ایله کیدوب [۴] آنده مکث ایلدکده صوقله سنه کوز آچدرمیوب بر کیجده تیجه لرلن رخنه دار ایدوب سنه ... محرم الحرامنک یکریمی ایکنجی کونی بو قولده دخی جبه خانه مستوقا احضار اولنماغیله مترسلره مباشرت اولنوب یکی قولدن سردن کچدی

[۱] دوغوسی (اوزرینه) اولمیدر (م) [۲] ب : اوزرینه [۳] ب : صالیجی [۴] ب :

کیروب

اغالرینه و مصر و شام قوللرینه تنبیه و تأکید اولنوب هر کس کدکلرنده حاضر و موجود بولماغه فرمان اولندقده کفار شقاوت شعارک خروجنه جمله غزات مترقبلا راین سنه ... ماه ... کوننده وقت شافعیده درون قلعهده محصور اولان اعدای مقرسعیر بدتدبیر هزیمت کیرلری اوزره قلعهدن طلوع ایدوب اوچ قولدن خروج و مترسلسر اوزره هجوم مهجوم اتدکده دخی شافعی وقتنده کوز کوزی کورمز اینکن عا کر اسلام مانند ریا نظام تکبیر و کلبانک محمدی کتروب مترسلسردن بلماوجهه کفاره قارشو واریلوب توفنک و تیر و سل سیف آتش تأثیرایله کفار اعداوانا نرّه جنک آشوب کر میت ایله اوچ ساعت مقداری ضرب و حرب اولوب عنایت باری یاری قیلوب نسیم فتح و ظفر طرف جنود نصرت قریندن وزان و کسر هزیمت اثر [۱] لشکر مشر کینده نمایان اولماغیله اعدای بد کردار نجار مردار قلعه فرار و قرقدن متجاوز بکزاده قومدانلری ... دن زیاده کفره لری آتش حرب ایله ایصال نیران قیلنوب جمله ... بیکدن متجاوز کفره لری اسپربند زنجیر اولندقدن ماعدا بالذات سردارلری اولان فرانسه شهزاده‌سی حین صواش پرخاشده غائب اولوب لله الحمد والمئه بویله صعب یرده و بویله تنک محل شافعیده بویله غزای اکبر عسکر نصرت ما نرّه نصیب اولوب بویله یوز آقلفی [۲] و اعدای دینه بویله روی سیاهلق تفصیلی امر محال اولوب بو معرکه نصرت انجامدن نصرکه ملاعین خاسرین بر دخی قلعهدن باش کوسترمکه قادر اولیوب انجق و رای جدارده پوسکر مه نام لغملر آماغه جدواهماقه باشلیوب آلات شرربارلقلر ابله جنک ایدهرک شدت سر ماده مرور و اعتدال هوا حلول آتمکیله عسا کر اسلام نصرت انجام پای اقدامه [۳] حرکت و قزل طابیه‌نک هدم اولماغه رغبته ایدوب نیجه یرلردن قلعهده دخول اولوق اوزره مترسلسره مباشرت و نیجه جنک و حرب ایله و اعمال لغملر ایله قزل طابیه‌نک تابالاسنه عروج آتمک اوزره اینکن اعدای دینک مقدا قزل طابیه‌یه ملاصق و لب دریاده مترسلسر یولنده واقع اولوب سقه [۴] ایلدوکی یرلوقیا لرده لغملره آتشلر اتدکده عموما قلعه و مترسلسر متزلزل و شدت لغملردن مانند قله کوه یرلوقیا لر موضعلرندن مبدل و کفارک آلتلرنده اولان لغمات و مترسلسر و لرلردن [۵] زیروز بر اولوب بو مرتبهده لغملره عفاریت سلیمانی طاقت کترمک امر محال اینکن عنایت باری یاری قیلوب معجزات رسول کبریا علیه افضل الصلوات و التحیات ایله عسا کر ظفر ما نرّه اصلا قفور

[۱] دوغروسی (اثری) اولمیدر (م) [۲] ب : یوز آقلفی [۳] دوغروسی (اقدامله)

اولمیدر (م) [۴] ب ، ک : سفته [۵] ک : یرلردن . ب : زلزلهدن

لغملر آدروب [۱] وزیر سنکستانده دورت طرفه لغملر حاضر لیوب قلعه نك قزل طایبه جانبیرینك ایچ طرفده قلعه نك ربع حصه سنه وارنجه متصل پارمقلقلر و شرانپاولر وزیر زمینده جنکچی طایبه لری ایدوب ایچ طرفده دخی دورت طرفه قول قول مهلك لغملر ایدوب انتہاسنده دخی بر جدید مثل حدید قلعه دیواری چکوب اوزرینه الی عدددن زیاده بال یمز طوپلر وضع ایدوب دخی ایلریسنه مترسلر و صجان یولاری ایدوب نیجه بیک شیظنتلرایه هر شیرلن حاضر و آماده ایدوب [۲] اعتدال هوا اولنجه دشمن دین اچیلان کدکلرک وراسنده دورلو دورلو حیل و شیظنتلر و انواع استحکاملر و متانت اوزره هر تدارکلرن کوروب حاضر باش اولدیلر و کلک جانبنده اولان زمین الحاق ویران [۳] سسل [۴] و امواج دریانك قرارگاهی و محلی دخی تنك اولدوغندن غیری دورت قولدن اعدادی دینك طوپلری و مترسلری حواله اولغله صوقله سندن و ترس خانه دن و قوملی طایبه دن الیدن متجاوز زنجیر ایله بال یمز طوپلرن و قومبرلرن و طاش اتارحوان طوپلرن مترسلره حواله ایدوب لیل ونهار لاینقطع طوپلرن آتوب ملوک نصارادن دخی امدادلری کلوب باخصوص وقت شتا و شدت سرما و کثرت امطار اولغیله سیل بیکران جمله مترسلری جمله صولر باصوب امواج دریادن زیروز بر اولوب پای غزات پایدار اولیوب شب و روز عسرتلر چکلوب هر جانب مترسلرینك حفظ و حراستلری مشکل ایکن ینه جنود موحدین و بحمایت [۵] ظفر قرین بو محله امواج دریانك قرارگاهنده اوغور دین مینده مبرق مکنده و مشقت و زحمتن [۶] اختیار ایدوب اعدادی دین ایله لیل ونهار کارزاردن بر آن خالی اولیوب لکن مترسلر بونه تنك محله اولماغین کفار ایکیده برده طشره مترسلری بصماق فکرنده اولوب بر قاچ کره طشره چیقوب مترسلری ضبط ایتمدن خالی اولیوب خصوصا فرانسه لعیندن قلیونلر ایله امدادی کلکله کلکده اولان مترسلری بصمغه تصدی تدارکلرندن غزات مسلمین خبردار اولوب کلک قولنده سردار معظم اولان حلب والیسی ابوالخیر ابراهیم پاشای خورشید منیر حضرتلری [۷] کلک قولنه مأمور اولان میر میرانلر ذوی الاحتراملره و زغرچی باشی ذوالفقار اغایه و سائر بلوک اغالرینه و جمله سردن کچدی

- [۱] ك: ایدوب [۲] ب: ایتدی [۳] دوغروسی (واران) اولمیدر (م) [۴] ك: سیل
 [۵] بونكده دوغروسی (سیلی) یاخود (سیلی) اولمیدر (م) [۶] دوغروسی (کماة) اولمیدر (م)
 [۷] شوراده کی دورت کله نك دوغروسی (طراق مکانده زحمت و مشقت) اولق ممکندر (م)
 [۷] بولکهدن صوکره (طرفندن) کله سی لازمدر (م)

نیچہ یردن اوچر دوردر خزینہلی لغملر اولنوب برج و باروسن اژدر صفت طوپلر ایله برابر تراب ایدوب و اساس بنیادین لغملر ایله خراب ویباب ایدوب کذلک کلک جانبنده اولان مترسلر دخی وجه مشروح اوزره نقل طوپراق ایله عسکر اسلامی یوردوب دائرہ تصوردرن خارج مقاتله و محاربه لر ایله قلعهدن منفصل زیرخا کده طابیه نرن و سسد براه اولان پارمقلقرن و جمه موانع اولان شرانپار نام حیل و شیطتلرن اخذ و قبض و هدم ایدوب معروف اولان قوم ضاییه قربنده اصل قلعہ دیوارینه لغملر اولنوب ترسخانه نك دیوارن یقان [۱] دمار طوپلر ایله خا که برابر قیلنوب والحاصل ایکی قولدن قلعہ یه کدکلر و کونا کون رخنه لر اولوب عروس فتح ظفر مأثره ظهور جلوه کرا اولق مشاهده سننده ایکن لوایح علیہ [۲] و سوایح [۳] لاریبیه حالاتی مقارنتیه اولان [۴] معرور [۵] وصول غیر [۶] حلول [۷] و ابواب فتح و دخول مشروح [۸] اولدغی نمایان اولوالابصار و مفهوم (الا ان نصرالله قریب) بیدیدار اولماغیله [۹] وجه سابق اوزره مرور شتا ایدوب اعتدال هوا [۱۰] اولنجه ضبط اولنان کدکلرنده مکث و قرار اولنوب بو حال نصرت مآل اوزره ملاعین و خاسرین قلعهنک متانت و استحکامنه کمال مرتبه اعتماد ایتدکلری یرلردن کدکلر آچیلوب نهنک آهنگ طوپلر ایله کیلری خروج و دخولندن منع و مسدود اولق ایله قلعہ متینه لری اللرندن چیقاجغن مقرر بلوب لکن ترمرد شیطتلری اوزره عناد و سواسی و جیه خناسی اللرندن فرونهاده اتمیوب مرور شدت شتا ایدنجه هدم و خاک ایله یکسان اولان دیوارلرک باخصوص قزل طابیه وراسنده عمیق خندقلر حفر ایدوب و لغم قیولری آچوب مجدداً بر دیوار عظیم مد و سد ایدوب قزل طابیه التته ملاحق [۱۱] ولب دریا ایله وقع اولان سنکستانی سفة [۱۲] وزمین خا که

- [۱] پ: تعبان [۲] دوغروسی (غیبیه) اوللیدر (م) [۳] دوغروسی (و-واغ) اوللیدر (م)
 [۴] دوغروسی بلکه (اول آن) اوللیدر (م) [۵] س، ک: ظفر [۶] دوغروسی (عسیر)
 اولق ممکندر [۷] دوغروسی (بحال) اولق ممکندر (م) [۸] ک: مسروح [بلکه (مسرود)
 اوللیدر (م)] [۹] (والحاصل) کله سندن بورایه قدر اولان افاده سیله مؤلف شویله دیک
 ایسته یور: ایکی قولدن قلعهدن کدیکلر آچیلدی آرتق بر یورویوشده قلعہ یی آلتق ممکن ایدی
 بوجان همان آله جفز دیور ایدک فقط بر طاقم اسباب خفیه ببناء قلعہ یی درحال آلتق کوچلشدی
 یورویوشدن واز کچیلدی بونکله برابر هر حالده همده یاقین بر زمانده آله جفمز قطی ایدی (م)
 [۱۰] ک: اعتدال احوال هوا [۱۱] ک: ملاحق [۱۲] س، ک: سفته

غزات دین یانه وارمق و قریب یانشمق دکل اژدردهان آتش فشان طوبلرک کثرتندن و لغ و قومبره لک و فرتندن زره دیوسلیمانی [۱] یانه وارمق دکل برخیلی مسافه بیعه دن مرور آتمک امر محال اولوب اژدر دهشت نشان لغملر و قومبره لوفرتندن عنقای لامکان [۲] اوج اعلاده طیران [۳] عدم [۴] محال تصور ایله قصد غزات اسلامیدن [۵] بی باک و آهنک کسار رحمانندن [۶] بی پروا اولوب لکن جنود مسلمین صاحب قران وعسا کر کیتی ستان (و ان جندنا لهم الغالبون) مفهوم شریفی اوزره خلوص بال [۷] (ربنا ثبت اقدامنا وانصرنا علی القوم الکافرین) [۸] مقال حقیقت مال [۹] ایله کفار خا کسارک و فجار سقر مقر قرارک اعتماد ایلدکلری متانت و استحکامی عدمدن معدود ایدوب یوما فیوما نقل طوپراق ایله مترسلر یورینوب [۱۰] خندقه قریب اعدای دینک سدرام ایچون احداث ایلدوکی زیر خا کده ایری ایری اغاجلردن چاتمه شرانپاو و طابیه لرینه قریب واردقده دوشمن جوانب اربعه ده [۱۱] ماننده قطرات باران طوب و قومبره و حوان طاشلرن یغدروب [۱۲] وزیر خا کده اولان طابیه لردن لایقطع توفنکلر وال قومبره لری آتوب و لغ پوسکر مه لری و آلات حیل و شیظت غریبه لر ایله آتشلر صاحب بو منوال اوزره عسا کر اسلامک شش جهتلری آتش نمرود ایچنده ایکن اوغور دین مینده بذل وجود و نازنین جان عزیز ایدوب سمندر وار نأره جنک و پیکارده صرف مکنت و اقدام اقتدار ایله خندقدن خارج اولان طابیه لرینک بعضیلرن نقل طوپراق ایله بصدیروب و بعضیلرن لغملر ایله هدم ایدوب و بعضیلرن طوب کوب و قزان قومبره لر ایله نابود ایدوب و نیجه لرن شیران دلیران میدان وغالر یوروش ایله اخذوقبض ایدوب خندق و لب دریاده قزل طابیه یه ملاصق [۱۳] اولان مواعلری بال یمز طوبلر ایله هدم ایدوب اصل دیوار قلعه ده اولان قزل طابیه یه دست رس اوووب [۱۴] الته

- [۱] ک : پری دیو سلیمانی [متن دوغرودر (م)] [۲] دوغروسی (لامکانک) اولمیدر (م)
 [۳] دوغروسی (طیرانن) اولمیدر (م) [۴] بوراده کی (عدم) کله سی فضلدر نصل که ک نسخه سنده یوقدر اگر لازم ایسه (عدم) شکنه قونولمیدر (م) [۵] (ا-لامیه دن) یازلمسی مناسبدر
 [۶] دوغروسی (آهنک کماة رحمانیه دن) اولمیدر (م) [۷] دوغروسی (باخلوص بال) اولمیدر (م)
 [۸] آیت کریمه سوره بقره ده (بنا افرغ علینا صبراً وثبت اقدامنا وانصرنا علی القوم الکافرین)
 الفاظ شریفه سیاه در آکلاشیلورکه مؤلف اقتباس ایتشد (م) [۹] دوغروسی (ماتلی) اولمیدر (م)
 [۱۰] ب : سورینوب . ک : یوریوب [۱۱] دوغروسی (اربعه دن) اولمیدر (م) [۱۲] ک : جنود اسلام اوزره یغدروب [۱۳] سن ، ک : ملاحق [۱۴] ک : اولوب . ب : اروب .

مترسلرہ کیرنہ سن [۱] صواب دید جمہور عسا کر ظفر مائر اولغلہ قزل طابیہ
مقابلہ سندہ قدیمی مترسلردن لب دریایہ وارنجہ مترسلر مدوتر تیب اولنوب وشرق جانبندہ
آق طابیہ قربندہ کلک تعیر اولنان محلدہ لب دریا ایلہ ترسخانہ یہ دوغری و معروف
اولان قوملی طابیہ یہ وارملق اوزرہ مترسلرہ مباشرت اولنوب لکن قزل طابیہ جانبندہ
واقع اولوب سعادتلو صدر اعظم حضر تارینک قولندہ واقع اولان مترسلر اوکنده لب
دریا ایلہ طاشلق وکلک طرفندہ قوملق اولماغیلہ ایکی [۲] قولدن غیری دخی لب دریا
ایلہ مترسلر مباشرتی امر محال ایکن مجاهدان غازیان دین مبین و مبارزان ظفر قرین
اوغور دین میندہ غیرت وحمیتی دولت عظمی و مشقت و زحمتی سعادت عقی مشاہدہ سیلہ
جملہ حضور وراحتی وجود لرینہ حرام مٹاہہ سندہ ایدوب جملہ غزات خواب راحت
واستراحتی ترک و بی آرام [۳] ایدوب ایکی قولدن مترسلر ایچون مسافہ بعیدلردن
ظہر لیلقر [۴] ایلہ طوپراق تقلیلہ مترسلر اعمال اولنوب مواضع غیریلردن [۵] رعد کردار
ثعبان دمار بال یمز طوپ قلعه کوبلر کتروب طابیہ سپر لرینہ وضع ایدوب قلعه نک روی
دیوار لرینہ و جملہ طابیہ لرینہ طوپلری حوالہ ایدوب قلعه نک دیوار طابیہ لری [۶] کوندن
کونہ ویران و سرنکون اولوب ولیمانہ کیلرینک خروج و دخولنہ طوپلر مانع اولوب
لکن اعدای دین دوزخ قرین دخی ذکر اولنان ایکی قولدن اصل دیواردن غیری
خندقلردن خارج ولب دریادہ واقع اولان زیر خاکدہ جنک طابیہ لرن پوسکر مہ لغملر
ایلہ نملو و مکمل ایدوب باخصوص قزل طابیہ صنایع ابنیہ ایلہ متانت اوزرہ ایدوب سد
راہ اولجاق جنک [۷] خربی مشتمل موانع عجیبہ لری ایلہ مرتبہ تمکیلہ جانبین مذکوریندہ
یر مرتبہ صنایع عجیبہ و غریبہ لری احداث و بر درجہ موانع تقریبہ [۸] ایجاد ایلمشدر کم
زعم فاسد و خیال کاسدلری اوزرہ حمان دین و کمان نصرت قرین [۹] اولوب [۱۰]

- [۱] دوغروسی (کیرلسی) اولمیلدر (م) [۲] ادات عطف ایلہ (وایکی) اولمسی مناسبدر (م)
[۳] بورادہ کی (بی آرام) فضلہ در یا خود (ترک ایدوب و بی آرام اولوب) دینلمیلدر (م)
[۴] لایکر نسخہ لردہ بویلہ فقط نقطہ سزدر دوغروسی (ظہرہ نقل ایلہ) اولمیلدر کہ مؤلف
جمالرک (ارقہ لقی) دیدکلری شیئہ (ظہریہ) دیمشدر یا ایجاد ایش یا خود اوزمان بین الادبا
مسئعمل ایتمش (م) [۵] ک : عدیدہ دن [۶] ک : دیوار و طابیہ لری [۷] دوغروسی (حیل)
اولمیلدر (م) [۸] س، ک (تقریبہ لری) [دوغروسی (تقریلر) اولوق ممکندر (م)] [۹] س، ک :
حمارہ دین و کمارہ نصرت قرین [دوغروسی (حماة دین و کماة نصرت قرین) اولمیلدر (م)]
[۱۰] دوغروسی (اولان) اولمیلدر (م)

اکثریا کمر لر اوزره منی اولوب آلات حرب ایله مشتمل صنایع غریبه لر ایله مملو اولدوغندن ماعدا خندق ایکوز ذراع مکیدن متجاوز عریض وکال مرتبه عمیق اولوب علی الاتصال پرملق جنکاری وفرت اوزره اولوب قلعدن منفصل و خندق کیردن خارج طایبه عظیم لر دخی بر لرینه مقارن اولوب هر بریسی بر قلعه متین و کوه دماوند وار تمکین مانندی اولوب جهان سین [۱] و قعر زمین لرن فتح و تسخیره هر درسک طایبه لری مانع اولوب علی الخصوص سعادتلو صدر عالی و قار [۲] حضر تلرینک قولنده واقع متانت واستحکام ایله مشهور متعارف اولان قانلی طایبه ک اطراف و جوانی قات اندرقات پرملق لور و شرانپا لور و دو موز دام لری وزیر خا کده جنکی [۳] طایبه لری و قعر زمینده بشر آلتی شرقات لغملری و آتش حرب ایله مملو و مافوقی طوپ و قوم بره لر ایله مشجون اولوب وجه مشروح اوزره موانع غریبه لرن تعطیل و تسخیره وزیر خا کده اولان دشمن دینک لغملرن ابطال و مانند قلعه متین اولان قانلی طایبه لغملری ایله معدوم الاثر و زمینی ضبط و ربطه کروب خندق لرینه دخول میسر اولنجه واقع اولان جنک و جدال و طریفندن آتلان لغم و حوان و قوم بره لرک [۴] تحریر و توصیفنده قلم سریع البیان کندولال و کاینخی تقریری امر محال اولوب بو اثناده وقت شتا و شدت شتا [۵] ایرش مکین علی طریق الحافظه قالمق مشا ووه اولنوب و مترسلر خندق کنار لرنده قرار داده اولوب جمیع مترسلر ده اعتدال هوا اولنجه [۶] مکث و آرام و اقدام و اهتمام ایله مترسلر ده قیام اولنوب جنود موحدین اول حدت سر ماده و شدت برودتده بلا حائل نازل اولان برف و باران لیل و نهار مترسلر ایچره روان سیل بی پایان مشقتلرن اوغور دین میننده محض رحمت بلکه [۷] علی الدوام بیکار [۸] اولوب بو حال پر ملال اوزره مرور [۹] سرما عبور [۱۰] ایدوب سرور اعتدال هوا [۱۱] مقارن اولغیله عسا کردیا موج موج و فوج فوج اقوام [۱۲] جنکه قیام و اخذ انتقام و قلعنک فتح و تسخیرینه بذل اقدام اولنوب جانب بچردن نب دریا ایله ارن ایکی [۱۳] قولدن

[۱] ک : چهاره سین [س نسخه‌سی ده بویه فقط نقطه سزدر] [۲] س ، ک : عالمقادر [۳] س ، ک ، ط : جنکیجی [۴] س ، ک : لغم و قران قوم بره لرک [۵] س ، ک ، ط : سرما [۶] دوغروسی (اولنجه بهرک) اوللیدر مع مافیه مؤلف زماننده بلکه ده ادات انتها سز سوبلک جائز ایش (م) [۷] دوغروسی (بیلکه) اوللیدر (م) [۸] دوغروسی (پیکارده) اوللیدر (م) [۹] دوغروسی (شهر) اولق ممکندر (م) [۱۰] ک : مرور [۱۱] دوغروسی (هوایه) اوللیدر (م) [۱۲] (اقسام) اولسی مناسبدر (م) [۱۳] س ، ک ، ط : ایکی [دوغروسی بودر (م)]

دخی مسودہ سی منظور آصفی اولدقده کم اولماش دیو تحسین و ایکویوز التون احسان ایدوب حضور پادشاه کتورمک ایچون بو حقیرک مسوداتن دخی مهرلیوب حفظ ایلدیلم

صدراعظم یرمانیلہ تحریر اولمان و فتح نامہ قندیہ درکه بو محله تحریر اولندی

بامسودہ سیاح عالم اولیا [۱]

اولا حمد اول خالق بیچونه کم بو سنه مبارکه ده قندیہ قلعه سنک فتیحی میسر اولوب دردولت مصیره بویوزدن فتح نامہ کستاخانه تحریر اولندیکم حالیا جزیره کرید احوال مسرت مالی استخبار اولنورایسه زیر نیلکون طاق لمیکن مثلها فی الآفاق اولان قندیہ قلعه سنک ابتداء محاصره سندن کمند فتح و تسخیره کلنجه واقع اولان جدال و حرب قتال و ضرب معلوم جمله عالم و مفهوم کافه ام اولوب اول قلعه متینه دریای سفیدک سد سیدی و عموماً فرنکستانک آهن [۲] کلید مکینی اولقله واقع اولان غزای کبیرک و جهاد عظیمک نقل و تقریرنده [۳] قلوب موحدین تحصیل سرور لایحسی و جنود ظفر قرین تکمیل جبور غیر احصی آتمک محقق اولقله برای [۴] جنک آشوبدن مقطه [۵] خصومت و عداوته دکین صورت پذیر اولان حرب و ضربدن ممکن التقریر اولان وجه اوزره اختصار اخبار [۶] اولنوب و الحاصل قلعه مزبورده بیک یتشیدی سنه سنده واقع اولان ماه ذی الحججه نک غره سنده جوانب اربعه سنده [۷] محاصره و معروف اولان یوکسک طابیه دن غرب طرفنده لب دریاده واقع اولوب متانت ایله اشتهار بولان قزل طابیه و ارنجه مترسلره مباشرت و مواضع عدی [۸] سککز یردن [۹] متجاوز قلعه کوب رعب اشوب بال یمز طوپلر طابیه دیوارلرینه حواله اولوب یوماً و فیوماً مترسلر خندقلره دوغری سورولوب اژدردم و آتش فم طوپ سرآمدلر ایله لیللا و نهاراً قلعه دیواری و طابیه لری دو کیلوب لکن قلعه استوارک جانب بریسی خصوصاً مترصلر اوکنده نقش [۱۰] دیوار قلعه نک اساس عبرتنامی

[۱] یوقاریده ۴۷۸ نجی صحیفه نک حاشیه سنده او صحیفه ده کی فصلی مؤلفک فتح نامه سی ظن ایتیش ایدم شیدی آکادم که اویله دکیش. ظنم یا کلیش چیقدی بناء علیه اوراده کی سوزمک حکمی یوقدر (م)
 [۲] ک: آهین [۳] ک: تحریرنده [۴] ک: برآی [دوغروسی] (ابتدای) اولوق ممکندر (م) ا
 [۵] ک: مقطه [دوغروسی] (قطع) اولوق ممکندر (م) [۶] س، ک: اختصار اختیار
 [۷] ک: بریه سندن [۸] ک: مواضع عدیده [دوغروسی] (مواضع عدیده ده) اولوق ممکندر (م) ا
 [۹] دوغروسی (سککز یوزدن) اولوق ممکندر (م) [۱۰] ک: یقین

قدوقامت آداملرى اولماز ا كثر يا ايكي اندازه قدلى آدملردر اما عجب حكمت خدادرم
بالاده سهل تحرير اولدوغنى اوزره ا كثر يا عورتلرى اون ايكي ياشنده بلوغنه يتشوب
حامله قالب اون اوچنده اولاد وعيال صاحبي اولور بعضيسى يدى بچوق آيد و سكر
آيد وضع حمل ايدر غلاملرى دخى اونبرده اون ايكيده ا كثر يا بلوغنه اروب بالغ اولور
وقيونلرى سنهده ايكي كره ا كز ا كز قزولر غريب وعجب حكمتدر و ... والحاصل
بو جزيره كرديدك اوچ يلد بوقدرجه احوالرينه مطلع اولوب بلديكمز مرتبه اوصافلرن
تحرير ايله سك بر مجلد كتاب اولور حاصل كلام سنه ۱۰۸۰ ماه رمضانده صدر اعظم
جمله عسا كر اسلامه دستورويروب جمله روم ايلي واناطولى عسكرلرى موج موج وفوج
فوج هر كس وطن اصليرينه كند كدنصكره ريلغ بليغ شاهى صادر اولوب بروقيه طوپخانجه صموني
بر مصر پاره سنه اولوب مصر پاره سى دخى اوچ اقيجه رايح اولوب بروقيه ات ايكي تمه
وهراشايى ما كولات ومشروباتلر بو كونه رايح اولوب عظيم وزنى اوزره غنيمتلر اولدى
وينه غريب تماشا سرور و شادمانلر اولوب قديمه قندييه جانب اربعه سنهده ضربات طوب
كوبدن رخنه دار و منهدم اولان يرلردن نام و نشان قالموب سنه ۱۰۸۰ ماه ذى الججهده
جمله قلعه تعميرى تمام اولوب كورنلر (عليك عون الله يا قندييه حافظ معينك جناب كبريا
اوله) ديو دعا و ثنلر ايتديلر بعده صدر اعظم دخى بو ماه غرايه حايه ورتمه و كيسوما
طرفلرينك باغ ازملى طرفلرينك سياحتين تمام ايدوب سعادتله يته قندييه كلوب سنه
۱۰۸۰ عيد اضحى سنهده آستانه سعادت كتمك فرمان اولنوب قندييه وزير قالان محافظ
... پاشا و عنكبوت احمد پاشا و سائر ميرميرانلره و غيرى امرا ل ايله قندييه قاله جاق جمله
عسا كر اسلامه و جميع ارباب تيمار و ارباب زعمالره و غيرى ايش ارلرينه جمله مراتبلرينه
كوره سمور لباچلر و خلعت فاخره لر كيدير يلوب قپودان قپلان مصطفى پاشا دخى قرق
پاره قدرغه و قرق پاره غليون ايله اراسته اولدقده مقدا اوردوى اسلام اچنده نقدر علما
و كبار و ارباب ديوان خليفه لرينك صاحب قلم منشى كسنه لرينه قندييه نك فتح نامه لرى
تحرير اولنسون ديو فرمان وزير بربر اولنمشدر [۱] رئيس الكتاب عجمزاده [۲] افندى
اليه صدر اعظمه قرق عدد يردن ارباب معارفلر كونا كون فتح نامه لر كتر دكلرنده
ايچلرندن نجه سى بكنلوب سعادتلى پادشاهه كتورمكه عزيمت اددكلرنده بو عبد كمتك

[۱] ك نسخه سنهده اشبو (بربر اولنمشدر) يرنده (صدور ايدنجيه) عباره سى وار ظن

ايدرم كه دوغروبى (فرمان وزير بربر تبليغ اولنمشدر) اولميدر (م) [۲] ك: عجمى زاده

محصول حاصل اولماز اکثریا خلقنک کار و کسب لری سرویدن کراسته اغاچ لری کسوب
 سروی اودونی و سروی تختہ لری وغیری اغاجدن کراسته لر کسوب جانب اربعده کی قلاع
 و شهر لره کتورب فروخت ایدر لر جزیره کریدک جمعی درکاری و تختہ لری سراپا سروی
 اغاجدن اولوب اللہ رب العالمین بوجزیره سروی اغاجیله مزین ایتمشدر کم جمیع داغ لری
 و دره لری و دہ لری سروی رایحہ سیله معطر در جمیع دنیاده اولیله سروی درختلی بر دیار
 یوقدر حق جملہ آل عثمان عسکری بکرمی یدی ییل سروی سفی قرہ قرہ دو کہ مدیلر حتی
 جملہ اصفاقیہ کفرہ لرینک اولری و دام و بام لری و قبولری و جملہ صندوق لری سروی لوحہ سی
 و کراسته لرندن اولماغیہ خانہ لری مسک و عمبر خام کبی ققوب آدمک دماغی معطر اولور
 هرکز بو خانہ لردہ یلان و چیان و عقرب و بو و کوه اولماز زیرا آتہ یقده قلی اودون لری
 بیله سروی درخت لری اولوب جملہ لباس لری دخی سروی ققوب بوزلرک رنگ روی لری
 شدت شتادن اسمر اللون حمرت کوندر الحاصل بو جزیره کرید بویله دورت هوا اوزره
 خلق اولوب اہالی لرینک دخی رنگ روی لری دورد کونہ [۱] اوزره خلق اولتمش لردر
 و جمعی روم کفرہ لری سیاہ طر طور لی [۲] شاپقہ کیرلر اماوندیک شاپقہ سی کبی بیوک افلاطونیہ
 دکدر و شاپقہ لرینک ایکی یانلردہ قولاق لرن اورت ر عبادن سیاہ شاپقہ لردر و جملہ اثواب لری
 دخی سیاہ عبا و سیاہ شلوار کیوب ایاق لرنده دخی فرنگ پاپوچ لری کیرلر اما عورت لری
 باشلرینہ بیاض بز لر اورتوب مورہ ولایتندہ چقونہ [۳] کفرہ سی عورت لری کبی بیاض کابی
 صارقلی کفرہ عورت لری واردر اما باشقہ بر کونہ ساچلرن اوروب باشقہ باغ باغ لر
 وینہ فسدان لری الوان چوقہ لردن وغیری حریر لردن فسدان لری ایدر لری اما زنکینہ اولان
 کفرہ عورت لری فسدان لرن کونا کون قطفہ لردن ایدر لری لکن قولتوق لری آلتندہ
 و اوکلرنده و اردلرنده حمل سمر لری کبی یومرو فسدان لری اولوب عورت لرن قنور
 شکلی کوسترر اما حین جماعده بلی آلتندہ یومرو فسدان دورماق ایله عورت لرنینک فرج
 قبیحہ لری یوکسکہ قالتقوب جماع ایتدکہ آسان اولق مصلحتی چون حکمای قدما اولیله یومرو
 فسدانلر تألیف ایتمشلر وینہ عورت لری سائر کفرہ عورت لری کبی دون کیمیوب ایاق لرنہ
 سیاہ پاپوچ کیرلر الحاصل غایت عبرت نما عورت لری اولوب غایت عاشق پرست لردر و جمعی
 خلقی غایت ذکاوت اوزره خلق اولنمشدر کم اون ییل ایچندہ نجیب ورشید صیبا ن لری
 مفسر و محدث اولور لری لکن آدم لری بوسنہ و مورہ دیاری خلقی کبی ایری توانا و صاحب

و آبدار میوہ لری و نیچہ کونہ نباتات و کپاہات اخضر باتلری ا کسک دکلد ر اما خورماسی
 از محصول ورر و پمہ سی و ایچی جہانی دو توب غایت لطیف بزى [۱] اولور ولودوس
 روز کارندن ما عدا یدى عدد روز کارلری غایت لطیفدر اما لودوسی کویا ریخ سموم
 کبی اسوب صاحب طبع اولان کمسنہ لری لودوسده طشرہ چقمازلر زیرا بر قاچ کرہ
 بوجزیرہ کرید لودوسدن خراب اولمشدر حالا بودیاردہ ینہ لودوس ریخ عقیم کبی
 غایت شدید اسوب نیچہ یرلردہ طارلہ لری و باغلری خراب ایدوب نیچہ بیگ اغاجلری
 یخندن قلع ایدوب وزراعت اولنان ا کنلرن ہوا یہ پران آتوب آدمی سراسیمہ ایدر
 (در قول منجمین) علم اسطرلاب اوزرہ بو کرید ... اقلیم پا کندہ بولنوب ارض
 بلدی ... و طول نہاری ... (در بیان رنگ روی پیرو جوان) حیعی خلقنک رویلری
 دورت عدد لون اوزرہ در اولانسوما [۲] طرفلری کہ کریدک غرب طرفیدر خلقی
 غایت بیاض و تناسب اعضاى محبوب و محبوبہ لری اولوب غایت غریب دوستلردر اندن
 حانیہ جانبلرنک خلقی غایت رنجبر اولوب ا کثریا کارلری باغ و باغچہ و بالق صید ایتک اولوب
 بوستانجی و چنتجی و چارجی و باغجی و زیتون یاغجی [۳] اولوب جانبہ غنیمت ایدوب دائما اشغال
 کثیرہ دہ اولد قارندن رنگ رویلری بغدادی ا کلیلردر اما غایت مستقیم فتا [۴] آدملردر اندن
 ر تمدن تاقدیسیہ وارنجہ اندن قانلی قستہ و بالی پترہ یہ و جنوب طرفندہ امسو [۵] قلعه سنہ وارنجہ
 غیرى ہوا اولوب خلقی غایت چوقدر زیرا قانلی قستل نواحیلری غایت رنجبر قوم
 اولوب کارلری جمیع موجوداتدہ موجود اولوب ہر متاعی فروخت ایدوب محبوبی
 و محبوبہ سی و روم کراتصلہ لری چوقدر اما غضوبلردر [۶] و محبوبہ لری اولقدر
 مدوحہ لر دکلد ر اما بونلرک دخی رنگ رویلری حرثہ مائللردر اندن دردنجی
 نوعہ خلقنک رنگ رویلری اصفاقیہ قومیدر کم آب ہواسی بیلاق عظیم اولوب قشلری
 زیادہ اولدوغندن لیمون و تورنجی و ناری و انجیری و زیتونی و خورماسی اولماز اما جاججا
 باغچہ لرندہ انکورلری و کونا کون مشراتلری وغیری ما کولات و مشروباتلری نادر اونور
 لکن کستانہ سی و قزلجنى و قش الماسی چوق اولوب جاججا قویتویرلرندہ باغلری واردر
 اما انکورى لذیذ اولیوب خوش خورجہ اولور اما غیرى یرلرک مخصوصلری کبی چوق

[۱] ک: حریری [۲] (کیسوما) اولسی ممکندر (م) [۳] ک: زیتون باغچہ [۴] س: ،
 ک: عنقا [۵] س، ک: امسو . ب: امکشو [یوقاریدہ (آیسو) کچدی ص ... (م)]
 [۶] ک: غضوبلردر

دست کفرده ایکن آلتی کره یوز بیسک بنی آدم ایله بوجزیره ملو ایمش حالا جمله
یتیش بیسک عورت دفتره آلمشدر وجمله یوزالی بیسک امت محمد عسکری یازلمشدر وجمله
یدی بیسک عدد رومدن مسلمان اوایه بورما طائفه‌سی قالمشدر یعنی کرید کفره لکنندن
مسلمان اولمشدر وجمله اون یدی عدد معمور عسکرلی قلعه‌لر قالمشدر وجمله ایکی بیسک
سکیز یوز عدد کخیلان آتله قالمشدر وجمله یتیش بیسک قطار واردر وجمله ایکی کره یوز
یوز بیسک و التمش اوچ بیسک عدد جاموس و صغرلر قالمشدر و حالا میری قرق قطاردوله
قالمشدر وجمله التمش کره یوز بیسک قیون وکچی واردر وجمله دورد کره یوز بیسک عدد
اشکار تحریر اولمشدر وجمله داغ وراغ و باغلی طقوز کره یوز بیسک عدد باغ و باغچه
و مشبک بوستانلر تحریر اولمشدر اندن جمله قرق بر بیسک قیون آغلی تحریر اولمشدر
وجمله یتیش بر بیسک عدد یرده بال قوانلی ترقیم اولمشدر وجمله ایکی بیسک عدد زیتون
یاغی دکرمانلری واردر وجمله آلتی بیسک صو دکرمانلری وار وجمله یوز یتیش آلتی بیسک
عدد مزرعه تحریر اولنوب عشر سلطانی ورر وجمله طقوز یرده ساز و قامشلی کوللر
تحریر اولنوب سر عسکرلره خاص هیون قید اولنوب سردار قیدینه [۱] یوز بیسک اچمه
ساده خاص تحریر اولندی بادهوادن غیری خلاصه کلام کوکده اوچان یرده کزن
و دریاچه یوزن جمله موجوداتلر تحریر اولنوب اقلام قید اولمشدر جمله رعایا و برابره آل
ثمانک قرق دورت عدد تکلیفندن آنجا ق دوردی کرید رعایاسنه فرمان اولنور حضرت
عمر رضی الله عنه تحریری اوزره قوان حقی و سنه ده بر بوغدای عشری و باغ دونوم
حقی و بوستان حقی و رأس خراج بالغ ماعدا تکلیفلردن رعایای کرید معاف اوله لر دیو
سماندلو پادشاه عالمپاهدن خط شریفلر کلوب سبجات شرع رسول مینه مقیود [۲]
و ترقیم [۳] اولندی و جزیره کریده اولان یکریمی اوچ بیسک عدد ارباب زعما و ارباب
تیمارلرک دخی اللرینه مذکور دورت عدد عدل حضرت عمر عشری آله سز دیو فرمانلر
و یریلوب غیری تعدی اتمدن احتراز اوزره اوله سز دیو آنلرک دخی اللرینه طوغرای
غرای شاهانیلر و یریلوب سبجات محمدیه مقید اولنوب منادیلر ندالر اتدیلر و بوجزیره
کرید اوله بر ولایتدرکم آب و هواسنک لطافتدن یاز وقیش قزوسی اکیسک اولیوب
یلده ایکی کره ایکیشر ایکیشر قزوسی حاصل اولور و صیف و شتاده کونا کون شکوفه لری

[۱] ک : سردار قیدیه یید [۲] ک : قید [۳] س : طریق [۱] پاکیش اولورسه بویه‌سی

اولسون (م) ۱

ایدوب ایچنده کی کفارلرن اسیر قید بند زنجیر ایدوب نیجه بیک کفارلری دندان تیغدن کچروب قلعه جابجا منهدم ایتش اما عجب محبوب و مصنع و شیرین قلعه ایتش اندن ثمانه داغلرنده بش ساعت کیدوب

اوصاف قلعه ثمانه

عرب بناسیدر سکز قلعه‌سی اولماق ایله سلطان منصور اسمنه (ثمانه) قلعه‌سی دمشلر بعده اصفاقیه کفاری استیلا ایدوب ینه سلطان منصور فتح ایدوب جابجایرلرن رخنه دار ایتمشدر اما غایت مزین و شیرین قلعه‌در اندن ینه اصفاقیه داغینک شرق طرفنده ۵ ساعت کیدوب

اوصاف قلعه آمیاروز [۱]

بونی دخی سنه ... تاریخنده مفدی [۲] افندی رایله حسین پاشا فتح ایدوب منهدم ایتمشدر اما بر کوچک قلعه‌جکدر بو اصفاقیه‌نک جانب اربعه‌سنده دورت عدد بوغازلردن کریلر بو دورت عدد مذکور قلعه‌لردن غیر اصفاقیه داغلرینه بنی آدم کر مک محالدر و بو دورت عدد بوغازلرده بو دورت عدد پاره قلعه متینه‌لر فتح اولمایچه اصفاقیه کافرلری اطاعت اتمه‌مشلردی و بو جزیره کریدک شرقی و غربی و جنوبیسی طرفلرنده جریان ایدن صغیر و کبیر اوچوز آلتش عددانهارلردر جمله سنک منبع‌لری بو اصفاقیه داغلرندن خروچ ایدوب جزیره کریدار ضینه‌مستولی اولور لر و بونلردن ماعداجریان ایدن اوچوز عدد دره جکدر بعض قیالردن ظاهر اولوب عظیم صولره مخلوط اولور الحاصل جمله جزیره کریدک آب روانلری آلتیوز آلتش آلتی عدد صغیر و کبیر صولردر اما التیسی آجی صولر نامیله معروفلردر مثلا مذکور آجی صولر [۳] دبندن جریان ایدر جمله التی عدد آجی صولردر ماعدالری آ- حیاتلردر و جمله سکز یوز آلتش عدد معمور و مزین قصبه مثال قرالردر و جمله یکریمی دورت عدد قست‌لردر و جمله حالا یکریمی دورت قاضیلق یردر کم دخی قاضیلری حکومت اتمک باشلامادیلر و جمله طقسان یدی بیک عدد رعایا قالب ماعداسی قندیه التنده صواس پر خاشده مرد اولدیلر اما ارخونده کفره‌لرینک دفترلری اوزره بو جزیره

[۱] پ : امیاروز . ط : انادوز [۲] س ، ک ، ط : مندی [میمک قتیجی ، نونک سکونیه حرکتلشدیر . متنه نظراً (مفتی) اولسی ممکندر (م) [۳] ب ، س ، ک : قلعه‌سی

وقیه کلر وبر ایوا بر وقیه کلر وبر شفتالو یوزدرهم وقیصی آلتمش درهم وانجیری الی درهم
 وشکر انجیری یکریمی درهم کلوب قرق کونه زیتونی اولور و بو زیتون بو جزیره یه
 مخصوص اولوب غیره دیارده یوقدر (در بیان معادنات جزیره کرید) اولا اوچ یرده
 بقر وبر یرده التون وایکی یرده کومش وقورشوم ودمر ویدی یرده طوز وقرق یرده
 کوهرچیه و اوچ یرده شب معدنلری ویدی یرده آلچی طاشی معدنلری وطاشلری
 کرج معدنلری در وزرنیخ معدنی وقطران وزفت [۱] و کورکورت و کتره وارجه
 وشاب دنک [۲] و کلارمنی [۳] ولادن وبال مومی ونیجه بنوک امثالی کونا کون معادنلردن
 جمله یوز یتمش کونه معدنلری حاصل اولوب جمله میری قید اولنوب هربری حالا لزامدر
 ودخی اصفاقیه داغلی اوچ یوز میل الارقه دریادن نمایاندر کم بو کوه سر بلند اوزره سکسن
 یدی پاره شهر مثال قرالرمکه ومدینه تحریر اولنمشدر وسلطان منصور بو جزیره کریدی
 فتح آندکده یتمش یدی سنه قبضه تصرفلرنده ایکن عرب طائفه‌سی بو اصفاقیه کفره لرندن
 قیز آلوب ایچلرینه عرب قرشدقلرندن هم عربی وهم رومی یونانی لسانی تکلم ایدوب
 سلاحلری اوق ویای وتوفنک و صپاندر و بو اصفاقیه داغلی غایت صعب و خلقی غایت
 شجیع اولماق ایله جمعی زمانده ونه دیک قرالنه بلی دیموب بعدالفتح آل عثمانه حربه
 اوچیه اطاعت ایدوب اصلا اصفاقیه متریس خدمتته کله مشلر ایکن زور بازو ایله مترسلره
 کیروب جبار کفارلری جمله مترسلرده ولغمیلرده مرد اولوب عورتلری جمله مطیع و متقاد
 اولدیلر (اصفاقیه داغلی بوغازلرنده کی قلعه لری بیان ایدر) اولا

اوصاف قلعه امبوری [۴]

غایت متین قلعه در اصفاقیه کفره سن مطیع و متقاد آتمک ایچون سنه ... تاریخنده غازی
 وشهید دلی حسین پاشا ایچندن کفارن چیقروب قلعه نیک بعضی یرلرن منهدم ایدوب
 اصفاقیه نیک شرق طرفی بوغازلرن بر صارب یرده واقع اولمشدر

اوصاف قلعه آپولونیا [۵]

سنه مزبورده کوچوک حسن پاشا یکریمی بیک یکت ایله کیدوب قوت بازو ایله فتح

[۱] ب ک : قره نقت [۲] ک : و شنب و کل . ط : و سادنک [۳] ک : کل ارمنی

[۴] ب : امبوری . س ، ک : آمبوری [۵] ک : آیالونیا . بس : آپولونیا

اولندی یدنجی کونه تحریری معاف و مسلم [۱] روم ارخونده لرینک و ملبوط [۲] نام روم دقتدار لرینک قرالری تکتیب اولندی و سکزنجی کونه تحریری بکمه لر [۳] و مال دقتدار لری و دفتر کتخدالری و چاوشلر کتخداسی و یکیچری اغالری حاصلری تسوید اولندی طقوزنجی نوعی جمله اوجاق اغالرینک و جمله چور باجیلرک سربست کویلری تسجیل اولندی و اونجی نوعه تحریری ... تمیق اولندی

در فصل تمة شهر انکیز کلیات جزیره کرید

امدی ای اخوان وفا آل عثمان الینه هنوز بر مصر کبی ولایت دخی کردی زیرا روی ارضه هر نه کونه شی حاصل اولورسه بو جزیره کریده بش قات زیاده نباتات گیاهات مثمراتلر حاصل اولور اولو دهقانیلر زمینه بر کیکه بغدادی زراعت ایدوب بعضی یرلرنده بر کیکه بغدادین یوز کیکه کندم خاص دانه دار حاصل اولور بونک کیکه سنه محصر دیرلر مصرده اردب دیرلر دیار بکر و ارضرومده ضوما [۴] دیرلر بندادده صعار [۵] دیرلر رومده کیکه دیرلر اما بو کریدک محصریسی ... و قیه کلیر لکن ارپاسی و سائر حبوبات مقولاتلری آزا اولور اما بالی ممدوح عالمدر کم آتسه ولایتنک بالی کبی مسک و عمبر خام مثال رایحه طیه لری اولوب قرق کونه عسل مصفا سی اولور و قرق کونه زیتونی اولور کم دخی صله موره اولوب پرورده اولمدن تازه ایکن خورما کبی لذیذ تناول اولتور و صو زیتون یاغی بر دیارده یوقدر الامغرب زمینده صوصه یاغی مشهوردر وتره یاغی و پمبسی و کباطی و اینجیری و اوزومی و ناری و شفتالوسی و قیسی و زردالوسی و غیری آلوسی و سائر ما کولات و مشروباتلرینک انوعی حسابلرن جناب باری بلور کرچه سواهل ولایتدر اما اصفاقیه داغیکه تاجزیره کریدک اورتاسنه واقع اولوب کوه البرزدن نشان ویرر بر کوه بالای سربلنددر کم یاز و قیش قاری و آب زلالی ا کسک دکلدر کستانه سی و قزلقنی و سلا [۶] کرازی و اخلاط امرودی و موشمو له و اووه زی ویدی و یرن اوزومی یاز و قیش ا کسک اولمز و ناری و زیتونی و چشیری و قزلقنی و سروی درختلری جهانی دوتوب بو ولایتک جمعی کراسته لری جمله سروی آغا جلر ننددر غیری اقلیمده اولمیان نباتاتلرک انواع شکوفه لری بونده موجوددر با خصوص بر صالقم اوزومی اونیدی و یکرمی و یکرمی یدی [۷]

[۱] (تسلیم) دن اسم مفعول صیغه سیاهدر (م) [۲] ک : ملیوطه [۳] ک : تکیه لر پک یاقیشایور (کتبه لر) اولسه دها مناسبدر (م) [۴] س ، ک ، ط : صومار [۵] ک : سعار [۶] ک : سیلا [۷] ک : یکرمی بش

صو دکرمانلری وارکم آل عثان عسکرن بو دکرمانلر طیورردی و باغ و باغچہلری و مشبک بوستانلری جهانلی دوتمشدر و بو عین زلال تا ارخنوز داغلرندن کلوب اسکی قندیہ دینده دریاه مخلوط اولور اما اسکی قندیہ مغرب زمین پادشاهی سلطان منصور فتح ایدوب خاکہ برابر منهدم اتمشدر حالا نیجه بیک یرلرده اثر بنالری ظاهر و باهردر اندن ینہ لب دریا ایله جانب غربه بر ساعت کیدوب

نظرہ تہ لیمانی

قندیہ قلعه سندن بش بیک آدم بعید لب دریاده بر طاشلق یرده قلعه مثال بر خان عظیمدرکم دلی حسین پاشا قندیہ محاصره ائدکده سهل یرباد اتمش اما شمعی صدراعظم فرمانیلہ بر درویش بو خانی بر تکیہ درویشان اتمکہ مآذون اولمشدر اما بو نظرہ تہ کفار زمانی جملہ بازرکانلر روم و عرب و عجمدن و دیب فرنگستاندن متاعاریله کلوب بو خاندہ مهمان اولوب کامل قرق کون اوطوروب ا کر طاعونلری واریسه پاک اولما نیجه قلعه یه قومیوب قرق کوندنصکره قورلر دأب کفارستان جملہ بویله در انکیچون هر شهر لرینک طشره لرندہ بویله بازر ن مسافرین نظرہ تہ لری واردر اندن ینہ غربه بش بیک آدم کیدوب حمد خدا (منزل حصن حصین و سد متین قلعه قندیہ) یه داخل اولوب بو محله آلتیوز التمش آلتی میل کرید جزیره سی سیاحتی کامل اوچ آیدہ تکمیل اولدی حمد خدا والسلام جملہ کرید جزیره سنده ۸۶۱ عدد قرالر و جملہ یکرمی بش عدد قلاعلرو جملہ اکیوز عدد قصباتلری محرربک افندی مزله تحریر ایدوب جمیع عمارستانلری اون کونه تحریر ائدک ابتدا اصفاقیه داغلرینی [۱] و جمعی اراضی محصولاتلرک [۲] و جملہ یکرمی بش بیک عدد رعایا و بریالرک خراجلری دخی جملہ مکہ و مدینه صره سی اولق ایچون تحریر اولندی ایکنیجی نوعه تحریری جملہ وزرالر و میرمیرانلره خاص هایونلر تحریر اولندی اوچننچی کونه تحریری جمیع ارباب تیماره جملہ اون بر بیک التمش عدد تیمار و حصه تحریر اولندی دوردنجی نوعه لر ترقیمی جمیع جامع سلاطین و وزرا و کلا اوقافاتلری تحریر اولندی بشننچی تحریری جملہ یوز اللی عدد زعامت سربست قرالری تحریر اولندی التنجی نوعه تسطیری پادشاه عالمناه خاصی قرالری تحریر

يککاو سارنده جريان ايدن عيون جاريه لر کنار لرنده کونا کون مصنع چرخلى کباب اسبابلری وار و متعدد باغبان حجره لری اولوب جانب اربعه سی قلعه مثال در و دیوار لری غایت متانت اوزره بنا اولنوب بونده اولان مرغان بلا حساب هزار هزارانک اصوات حزين خوش الحان نوا خوانقلری آدمه روح افزا صفائر بخش ایدوب بالضروری بنی آدم دخی صوت بلند عشاقان مقام عشاقده قول عشاق اوقیوب اغازه نوالر و بیاتیلر و شوریلر [۱] و عرض باری [۲] مقاملرن اجرا ایدر لر تابو مرتبه دفع غم و اندوه و الم محو اولجاق برجای صفای لاله زار و کلعدنار ارخنوز باغیدر الحاصل بو باغ ارمی ماوقی اوزره تعریف و توصیف ایله سک بر مجلد کتاب مستطاب اولور انجاق بو باغی کورن عارف بالله « بوکار انساندر اول ضعیف مخلوقک قصیر عمرنده سعی و کوشش ایله بویله بر باغ ارم ییالر یا اول بزى و بونی لفظ (کن) ایله خلق ایدن خلاق عالم و بزى بر قطره جیفه منیدن خلق ایدن جناب باری نک جنت مأوی و جنت علیین و عدن و فردوس و خلد برینی و اوچاق باغلی ایچره نلر یراتمشدر » دیوب دار فاینک بو باغلیینه میل و رغبت ایتیموب دار باقیده باقی مرام ایچره قرار اتمک [۳] اوزلیوب ترک و تجریدلک استر اللهم یسر (ازین جانب) بو باغ مرامدن غرب جانینه ۳ ساعت کیدوب

منزل صحراى اوواجق

بو دخی جزیره کزیده بر بلای باشلی و اسع محصولدار صحرادرم بعضی یرلرده دانه دار پرنجی حاصل اولور کم صرک منزله و فرسکو [۴] و دمیاد [۵] پرنجندن لطیف و براق پرنجی حاصل اولوب قندییه وزرالیینه خاص همیون قید اولنوب خراجلری قندییه نفراتلرینک اقلامی تحریر اولنوب بو صحرادن ینه جانب غربه ۷ ساعتده

منزل چنارلی دره

بو دخی بر آب حیات دره کنارنده آب و هواسی لطیف مسلمان کویلری اولوب حمام و جامع و مساجدلری نوبنا اولندی حتی بو نهر عموانک [۶] کنارنده بحساب [۱] دوغروسی (سوزناکار) اولوق ممکندر (م) [۲] مشهوری (عرضبار) در (م) [۳] ک: ایشکی [۴] ک: فرسکور. پ نسخه سی ده بویله فقط نقطه سزدر [دوغروسی (فارسکود) درکه لهجه] یه کوره منصوره ده قضا مرکزی بر قصبه ایش (م) [۵] مشهوری (دمیاط) در (م) [۶] ک: عیونک . ط : صوانک

گذشت ایدوب قورومش لر حالا موجود [۱] درختلری دوروب چورومه‌مش و لیون و تورنج و کباط ویاسمن و فول و زکس و لیلان وارغوان و ریجان و کل کلستانک رایحه طیه‌سی برفرسخ یردن آدمک دماغی معطر اولور الحاصل بوباغی بنا ایدن اقریت قرالک اوغلی سن مارتین قرال دورد بیک عدد درخت منهای کونا کون دیکمشدرکم بودنیاده مثللری یوق ایدی حالا اولقدر دکل ایسه‌ده آزا کسکدر حالا اول زمان درختلرندن دورد بیک عدد سروی درختلری باقیدر جمعی صدرنج نقشی طرح اولنوب صیره صیره چرپی ایله هموار دکمش‌لردر و بو باغچه عبرت‌مانک طولی شمالدن جنوب جانبنه کامل اون ایکی بیک آدمدر همان بر کوچک صحرائی دوتمشدر و عرضی کامل دورت بیک عدد کرمه خطوه‌در و هر سروی درختلری اوج سمایه سر چکوب آیا آل عثمان عسکری بزلی کلوب نه زمان سیر ایدر لر دیو خلعت سبز لره مستغرق اولوب آباق اوزره دورلر ایدی [۲] حمد خدا تماشالری میسر اولوب نیجه صنع خدا درخت منتها لک ظل حمایه لرنده طاعت و عبادت لر ایدوب ذوق و صفالر ایتدک اما هر بردرخت عظیم لک و هر برسرو و شجرینک قائلقلری ایکیشراوچر آدم قوجاقلر سرو اخضر کونلردر زیرا بو سرو بیلک جمله‌سی بیکریل معمر اولمش درخت سر آمد لر درکم اصلا بریسنک حسلری [۳] پریشان دکلدر همان سبز کون زمرود وار سر آمد سرو لر در جمعیسی بو ترتیب آداب اوزره حضور حقه ال قاشروب طاعت حق قولوغنه بل باغلیوب دورلر [۴] و بنوک آب و هوایی و بناسی اولقدر ممدوح عالمدرکم استاد مهندسین قدما وار مقدر و ن صرف ایدوب اول بنای بانی بونده اویله تصرف لر ایتشدرکم اطلس فلکنده اویله برکار کیرلک معمار سلف ایتهمشدر نیجه عدد کار قدم و نیجه یوز عدد باغ ارم مثال مقصوره لر و کاخ خورنقلردن ماعدا نیجه یو یرده جهان نما فرنک پسند نزهت آباد قاعه لر و حجره متعادلر ایله آراسته و نیجه یوز عدد مصنع فصقیه و شادروان و فواره لر و حوض عشر آ فی عشر لر ایله پیراسته اولوب نیجه یوز سلسیللر و کونا کون فواره لر اوجه برابر پرتاب ایدوب نیجه یوز یرده کول کول [۵] انها لرلر چاغلیوب جاری و روان اولوب کونا کون مطبخ

[۱] س ، ک : وجود [۲] مؤلفک شوراده کی (آیا . . . ایدی) سوزی پک کوزلدر (م)
 [۳] ک : خشبلری | منته کوره (جنبشلیری) اولوق ممکندر (م) [۴] مؤلفک شوراده کی
 (آداب . . . دورلر) سوزی ده کوزلدر (م) [۵] ک : یول یول [دوغروسی (کورول
 کورول) اولیلدر (م)]

وخيار شمېر و حملو [۱] وموز وشام فصدق و صاقر اغاجی و صغله اغاجلری و یتش کونه اوزوم و یرر انکور اغاجلری وار حتی بر صالحتم اوزومده یتش کونه دانه و یرر اوزوم اغاجلری و برسکود اغاجنده الماوشفتالو و یرر اغاجلر ونجه کره یوزبیک طوداغاجلرینک هر برنده انواعندن توت میوهسی حاصل اولور دود اغاجلری و هر صالحتمی قرققر اللیشر و قیه کلیر انکوری و سکسان کونه آبدار امرود اغاجلری و قرق کونه الماسی و کونا کون آبدار کرازلری و ووشنه و قیصیسی و آبدار آلورلی و آلوی ماردینی و آلوی بره کاتلیسی و جوز و کستانهسی و قزلق و بادمی و الحاصل جمعی اسکی دنیا و یکی دنیا میوه لر درختلری موجود اولدوغندن ماعدا یکی دنیانک نجه کره یوز بیک کونه شکوفه لری و روم و عرب و عجم و هند و سند و فرنگستان و ختن و ختا و چین و فغفور و ماچین و لایتیرینک شکوفه لری ایله بو باغ ارخنوز مزین اولمشدر جمله آ بری یوز یکریمی خانلی ماوی و بیاض و یشل سنبللری اولورکم بودنیاده اولیله سنبللر کورلمه مشدر و قرمزی بنفشه و صاری و مور بنفشهسی کول قدر قتمر اولوب رایحهسی آدمک دماغن معطر ایدر حتی عبرت ایچون بر بنفشه باشن قوپاروب وزن اتک نیم درهم کلدی و کل طبقهسی اون دنک کلدی و بر دانه قرفیل باشی اوچ درهم کلدی غیری کونه شکوفه لری هکذا قیاس دمو [۲] و قهوه اغاجی و کلی سر اغاجی و مرکب اغاجی عمرده اشتمه مشدم بونده کوردم اما مرکب اغاجی اصما کبی اولوب یلده بر کره اصما کبی بودایوب دالنی کسدکلری یردن نجه یوز فیجی سیاه و براق و مجلا قدرت مرکبی آقوب اندن فرنگستانه کتورب آنکه باصمه کتابلر باصارلر و موز اغاجلری و جیز اغاجلری و شکر قامشلری و اون ایکی کونه رنگارنگ پمبه اغاجلری اولورکم هر بری چناره بکزر یشیل پمبه و قرمزی و صاری و ماوی و نفتی و نار چیچکی کبی و بیاض پمبه لری حاصل اولور و دخی زنجبیل کوکی وار اما اغاج دکلدور و سنماکی و چوب چینی و رواند چینی و دارچینی اغاجلری وار میوهسی گویا رومک چیلک میوه سنه سهل مشاهتی واردرونیلوفر و قرفل اوتی واردر و مصرک حب اللذیز و حب السلاطین و جوز هندی و جوز کلیر و رواند اقریتی و اقیمون اقرینیک قرق کونه انواعی و لادنی و کونا کون شاه ترهسی اولور حتی قره عود اغاجی و باقام [۳] اغاجی و قلمبک اغاجی وار اما بومذ کور عود و باقام و قلمبک اغاجلری مرور ایام ایله خیلی زمان

[۱] (خرنوب) اولسی ممکندر (م) [۲] س : روم [ظن ایدرم که (اولونه) کلمه سنک تصحیف ناقصیدر نصل که ک نسخه سنده (قیاس اولونه) دیبه یازلمشدر (م) [۳] مشهوری (بم) در (م)

(در ستایس باغ چنزارکستان روضه‌رضوان باغ [۱] ارستان) اما بومذکور کوهسارک
 دامننده بر مسطح وادی ایچنده ارخنوز نامنده اقریت پادشاهینک بر باغ ارم خیابان عجمی
 وارکم بوفلک اطلسده او یله بر باغ قویاخ مرامنه واردر ونه اوله جاقدر کم کویا قونیه‌نک باغ
 مرامی وملاطیه‌نک باغ اصپوزیمی وسیواس ولایتنک درنده باغی وتبریز ولایتنک چارباغ
 اردهشت بهشتاری وقرم جزیره‌سنده کفه‌شهرینک صوداق باغی وبودین قربنده پجوی دلجوی
 سرم باغ ارمک باروت خانه باغلرندن زیاده بوکریدک ارخنوز باغیدرکم جمعی مداحان
 وصافان بر وبحار بوباغ ارخنوزک تعریف وتوصیفنده عاجزلردر ومن العجایب بانچه
 بی‌نهایه‌درکم شدادک باغ ارم ذاتی بنوک یاننده بر فدان [۲] بر خیابانستان بیاباندر اما بو
 ارخنوز باغی حالا روضه‌رضوان مثالی بر جنین وغیطان وحدیقه باغ جنان نخلستان
 کلستاندر بالاده اوصافی تحیر اولتان اقریت نام قرالک بناسیدرکم جمیع اصناف حکماء و مالری جمع
 ایدوب بو محک آب وهواسی لطیف اولدوغی چون اقریت قرال ایچون بوباغی فن حکمت اوزره
 حکیملر طرح طرز آخر ایدوب بنا ایدرلر اما خداحق چون بویله بر باغ جنان لطیف جهانی
 اوطوز بر یل سیاحت ایدوب آیه (فالظروا الی آثار رحمة الله) نص قاطعی فحواسنجه
 اقالیم سبعة سبعة سیاره وار سیاحت ودوران وسیران ایدوب امعان نظر ایله نظر ایتدیکم
 بوادیم ارضک ربع مسکوننده اون سکز پادشاهلقیری کشت وکذار ایتدیکم روی زمینده
 بو ارخنوز باغی کبی فرح فزای دلکشا بر باغ شهر سننا [۳] مثال باغ مرامی کورمدم
 مکرینه بو ارخنوز باغن کورمتم خلاصه کلام تطویل کلامنه حاجت بوباغ مرامک طرح
 طرز طوری شوندن معلوم سعادت اوله کم جناب کبریابو باغده اولان اشجاراته او یله حس
 ویروب صنعی اظهار ایتشدرکم کویا هر درخت سایه‌دار کویا جمله ذی‌روح کبی قیام ایدوب
 هنوز دست قدرتن چقمش کبی علی الترتیب دزیلوب دورلر ویدی قلیمده اولان احجار واشجار
 ومنبوبات ونباتات وکیاهات وازهار یادن هر نه قدر موجودات وار ایسه بونده موجوددر
 حتی یکی دنیا اغاجلرندن بیکدن متجاوز کوزلر کورمه‌مش وقولقلر اشته‌مش دزخت
 منه‌الک انواعندن پلاصانتا [۴] وسندیان ویکدی دنیا وسندانل وقرمز وجمشیر وانبوس
 وزقوم وطرقی [۵] وساریه [۶] وخورما وذنور وفضدق وعسلبنده واقوله حبس [۷]

[۱] س، ک: روضه‌ارخنوز باغ [۲] قانک فتیح ودالک تشدید ایله واقونما ایدر [۳] ک: سبا

[۴] ک: پلاصانیا [۵] ک: صرفی. ط: طری [(طرفاء) اولسی ممکندر (م)] [۶] ک: صاریه

[۷] ک: قاقوئه چبن [متته کوره (قاقوئه حبس) اولق ممکندر (م)]

خليفة نك خليفه سى قودن بوكنيسه بنا ايدوب يينه انده مدفوندر ديوروم يونانيان
 بوديره غايت اعتبار ايدوب غايت قودن خليفه نك قبريني زر اندر زره مستغرق ايدوب
 جمعي ملت مسيحيه نك زيارتگاهلريدر اويله مزين دير مصنعدر كم ايچنه آدم كرسه
 عالم حيرتده قلوب انواع زينت زروزيور وخورده صنعت بديعه لر بنه انكشت بر دهن
 ايتسى مقرردر و بشيوزدن متجاوز رهبانلري واردر آل عثمان عسكرينك اجلري
 و [۱] واتلري [۲] اول طرفه وارسه نعمت يدرمدن وشكر شربتلى ايچرمدن قويور منزل
 ايدى حالا تيمارخانه سنده [۴] امت محمددن يارهلى وبرهلى مجروحانلر اولقندر
 وار كم تعبير اولتوب جمله رهبانلر جراحلريله غزات مسلمينه عيسى نبى عشقنه خدمت
 ايدوب شير خورما [۳] وقصر نبات [۴] يدررلر بعض غازيلر شفا بولوب يينه قنديه
 مترسلرينه كليرلر ايدى بر عجايب تفرجگاه مسيره گاه يردر خدا دائما عمار ايدو زيرا
 حالا [۵] قنديه ده كي حنكار جامعنه وقف تحريير اولندي حتى بو ديرك باش پاپاسى
 حين عربده ده قنديه ايچنده اولان روملره پس پرده دن خبر كوندر مشكم قيجنكم قلعه دن
 تورك اوستنه لاغملر اتلاجانن دويوب بر حال ايله تر كه خبر ويرك كم لاغمدن خلاص
 اوله لر ديو نهايجه قلعه ايچره روملره خبر كوندر ايمش حقيقه الحال بعضى لغملره
 ايچردن طشرديه روملر كزليجه خبر ايدوب لغملري اره ديه [۶] هوايه مقررملر يا خود
 بر قاچ قره شاقه لري روملر هوايه اتارلردى عسكر اسلام دخى قلدوب [۷] بعضى
 غزاتلر الارقيه قاچوب كفارك لغملري هبايه اتلوب نيجه يوز لغملريده بولتوب جمله
 بارودلري آينوب ايشلري معطل اولوردى اندن بو مذكور ديردن يينه جانب غربه ۳
 ساعت كيدوب لب درياده نجه كونه تماشالر ايدب بر ساعت لب دريانك صولنده بر كوهستان
 داغله چيقوب

منزل كوه ارخنوز [۸]

اكر بو كوه بهمتايي بونده حاصل اولان نيجه بيك الوان صنع خدا نباتات كياهات
 ادويه و اخشاباتلري مدح ايله سك مسوداتمز بر مجموعه فحامين [۹] واسپجر [۱۰] اولور
 [۱۱] شوراده (اجى واتلري) هر حالده ياكيشدر دوغروسى بوايكيسنك يرنده (مجروحاتلري)
 اولميدر (م) [۲] ك : تيمارخانه سنده [۳] ك : شير وخورما [۴] دوغروسى (قندبات) اولق
 مكنندر (م) [۵] ك : بودير حالا [۶] پ : وارديه [۷] پ : قتلوب . س ، ك : قتلوب
 [۸] س : آرخنوز [۹] دوغروسى (عشابين) اولميدر (م) [۱۰] بلكه (اسپنجيار) دن مخففدر (م)

تعمیر و ترمیم ایتمک ممکنند اما لازمی یزدہ دکلدل لب دریادہ شکل مثلث بر شدادی سنک طراش برقلعہ صواش ایتمش ویران اولوب ایچندہ برطاش [۱] قلمہ مش انکیچون نہ جرمدہ اولدینن حساب [۲] ایتمدم اما برکوزل لیمانی وار ایچندہ بر آب حیات درہ بولیمانہ مخلوط اولوب اسمی معلوم اولدیغندن تحریر اولنمادی لیمانی یوزپارہ کمی آلوب سکیز روزکار زورکاردن کیمیلر امین اولوب بولیمانک جانب اربعہ سی معمور و مزین قرالری ایله آراسته اولمشدر زیرا بو طرفلر جزیرہ کریدک شمال طرفلری اولمقی ایله آب وهواسی لطیف اولوب عمار اولمشدر اندن ینہ جانب غربہ ۲ ساعت کیدوب (منزل قوله کيسا [۳] بورنی) بو بوروندن غیرى ارتق یلدز روزکاری جانبہ ناظر یرلردر اندن ۵ ساعت لب دریایله کیدوب (پالونده بورنی) اندن ینہ سمت غربہ ۷ ساعتده (طوزله لیمانی) کرید جزیره سنده مصردن بورایه بر منزل باشی یردر نجه کره یوز بیک یوک طوز چیقار غایت لذیذ مایجی اولوب حالا بو مملحه مقاطعه تحریر اولندی میری طرفنده باشقه امانت اولدی اندن ینہ طرف غربہ ۹ ساعت سنکستان یرلر آشوب

منزل ایایانی بورنی

بو محله بر منصور وار جمله رهبانہ لری محبوبه قزلردر آندہ اولان پنجه آفتاب قزلر مکرکم کيس-وما شهرنده اوله جمله قزلر طور اوچقور و حریر تختم اشلیوب کرلیجه متاعلرن فروخت ایدرلر کرچه اوچقور اشلرلر اما کندولری اوچقورسز و دونسز کیزرلر بو دیر مصنعک نیجه کره یوزبیک غروش اوقافی اولوب تادیب فرنکستاندن بو عمامیه ررالر [۴] وزیت یاغلی کلیر اندن ینہ طرف غربہ ۶ ساعت چمنزار یرلردہ وباغ بوستانی یرلری کذر ایدوب (منزل تقالی [۵] لیمانی) بر خدای کوجک لیمانجکدر انجاق ایچینه یکرمی اوطوز پارہ کمی صیغار اما آب حیات صولری واردر اندن ینہ غربہ توجه ایدوب ۴ ساعتده

منزل آیا قودن لیمانی

بونده دخی برکنیسه واردر قودن نامنده حضرت عیسی نیک شمعون صفانا منده حواریون

[۱] ک: بر شیشی [۲] ک: مساحه [۳] ب، س، ک: قوله کيسه [۴] ک: یره زانلر [۵] اولجه (نذراتلر) دیبه کچمشدی (م) [۵] ب، س: تقالی. ک: تقالی

سیر و تماشا ایدردك اكر محرر بك افنديمز بو جزیره‌ی تحریرینك دورسنده [۱] طمع خامه دوشوب مال آیلدی مال قارون آیلدی اما همان جمله قرالری اوزره تحریر ایدوب کدر ایدردی اندن سمت غربه ... ساعت بعید ... نام محله قرشو بر میل الارقه

در تمیحات قلعه‌اصبرلوقه [۲]

یعنی جزیره‌ مثالوقه بر جزیره‌ معموره در کم جرمی آلتی میلدر شرقدن غربه بر طولاینجه انجه جك آداجق اولوق ایله لسان فرنگده (لوقه) دیرلر یعنی اوزون دیکدر حقیر بو جزیره‌نك مقابله‌سنده [۳] بر قاق یار موافقلر ایله بر قایغه بنوب قرشویه کچوب جنرالنه بولوشوب قلعه‌سین تماشا ایتدك اما اولقدر متین و مستحکم دکدر حالا بیک عدد جنك اور سولطاط قیوب غایت معمور ایتده در صوده لیماندنصرکه بو اصبرلوقه لیمانی غایت لطیف و واسع لیماندر کم بشیوز پاره پارچه‌کی قرآوانه [۴] و قراقه آلیر بر تحفه ید قدرت لیمانیدر اما جزیره‌سی سنکستان اولوق ایله یی حاصلدرینه بزم کرید جزیره‌سنه محتاج بر کوچك آدادر قلعه‌سی برقیالی یرده شکل مربعدن طولانی ایکی قپوسی وار بر قپوسی شرقه ناظر لیمان قپوسیدر بری جانب غربه قنديه طرفنه آچیلیر قپودر ایچنده یوز مقداری خورده ضیق حولیسز دار منحوسلری و اوچ عدد منصطرلری و بعضی میوه اناجلیری وار صولری جمله باران رحمتدن جمع اوله صارنجلردر اما حیفادریغکم یکر می یدی سنه بو جزیره‌ کریده امك چکیلوب بویله بر صلح و صلاحده بویله بر آدا کریده متصل چاقر [۵] انده قاله و اوایلا و واولدا بوقلعه‌ دخی سیر و تماشا ایدوب جنرالک ضیافتن ییوب هدایالرن آلوب ینه قایق ایله قرشو کچوب جانب غربه ۳ ساعت کیدوب مابینلری بر ساعت بعید اسملری نامعلوم اوچ عدد انهارلری آتلا ایله کچوب بونلر دخی تا اصفاقیه داغلرندن طلوع ایدوب بو محله اق دیکزه غروب ایدوب بو نهرلره قریب

در تکتمیات قلعه‌ کرمان [۶]

سنه ... تاریخنده کوچك حسن پاشا فتح ایدوب منهدم آتشدر اما سهل شی ایله

[۱] ك : ائسانسده . س : دردستنده [مننه نظراً (دوره -نده) اولوق ممکندر (م)]

[۲] ك : اصبرلوقه [۳] ك : مقابله‌نده [۴] ك : پارچه‌کی قرآوانه [۵] س ، ك : کافر

[۶] ب ، س : کرمانی

در توصیفات قلعهٔ استیه

سنه ... تاریخنده سردار معظم دلی حسین پاشا فتحیدر اما بعدالفتح منهدم ایتمشدر بعده سنه ... تاریخنده فاتح قندییه فاضل احمد پاشا فرمانیه عنکبوت احمد پاشا بوقلعهٔ وجزیرهٔ کریدک دائراً مدار ایکویز آلتش پاره قستلرن عمار ایدوب هرقله لوده رعایالر وارده بکلیوب بر طرفدن دشمن کیلری ظهور ایتسه قستلرده آتشلر یقوب بر برلرینه آتشی ایه خبر ایدوب بر آنده جمله کرید جزیره‌سی خلقی دشمن کلدیکندن آگاه اولوب جمله جنکه آماده اولورلردی اول محله بواسطیه لیمانی اغزینیه قلعه مثال بر حانیه [۱] عظیم بنا ایدوب قرق پاره طوپ قلعه کوب قیوب بیک بشیوز عدد عسکر ایه ترحاله بکن ... پاشا قیوب بر اوده یکیچری و بر اوده جبه‌جی و بر اوطله طوبجی و بر سنجاق زیتون سپاهیسی قیوب مصردن و جزایر و طنوس و طربلوس و هلال ولایتلرندن کلوب کیدن کیلره جای امان اولدی بواسطیه لیماندن قندییه ایکی کونده واریلر اما یوللری العیاذبالله کویا سقر یوقوشلریدرکم بیک آت و قاطرلر و اشکلر داغلردن اوچوب هلاک اولورلردی اندن یینه جانب غربه ... سنکستان و داغستان و چنکستان یرلری اشراق

در تحریرات قلعهٔ یالی [۲] پتیه

سنه ... تاریخنده چارچقی [۳] مصطفی پاشا فتحیدر بعدالفتح قلعه‌سین منهدم ایدوب قلعه‌سی بر صعب یرده شکل مربع بر شدادی بنا قلعه‌درکم جرمی یدیوز آدمدر ایچنده بیک مقداری زیتون سپاهیلری و بر اوده یکیچریسی اولری وار آنده محافظه ایدوب مصردن کلن کیلری کوزهدرلر اما طوپلری یوقدر بعده ایکی بیک عسکر ایه بوز اوق بکی تعیین اولتوب بر خیلی واسع لیمانی واردر بو دخی مصر و هلال [۴] ولایتی و جربه و اوچینه و طربلوس و لایتلرینک اسکله سیدر لیمانک اغزنی جانب شرقه ناظر اولوب اوچ قولاج صؤده کیلر دمر بر اغوب اولقدر مقرت قراوانه غلیونلری یطه منزلر زیرا بو لیمانک ایچه‌جک ضوی یوقدر اندن ارتق غرب طرفته توجه ایدوب یینه قلاع و قرا و قصبات و قرالری مساحه و تحریر ایدره‌ک نیجه بیک تیمار وزعامت کویلری قید ایدره‌ک بو جزیره‌ی

[۱] ک : طایبه [۲] ط : بلی [۳] ب ، ک : طابوچی [۴] ط : حلال

۷ ساعت کیدوب (منزل قاوسیدر بورنی) اندن ۳ ساعت کیدوب (ایاک [۱]) دورو بورنی) انی دخی کچوب جانب غربه کیدوب ۳ ساعته

کرماسی لیمانی

اطرافنده کامل بر ساعتک یرلری صافی باغ و باغچه وکل وکلهستانی محصولدار یرلردر کم لطیف قبولی لیمانلر اولوب آب حیات صولری فراواندر بولیمانلرک اغزلری جانب جنوبه ناظر دوله ماچ قبولی اغزلری وار زمان قدیمه بولیمان اغزلرینه زنجیرلر چکرلر مش حالا یرلری ظاهر و باهردر حالا جزیره کزیده بویکی عدد لیمانلر لیمانلرک هامیدر [۲] بیک پاره کیملر لنکر انداخت اولمدن یطقق قابلدنر تابومرتبه لیمان جای اماندر اندن بر ساعته نهر ... کچوب بر ساعت دخی کیدوب

منزل ایا اینون [۳] منصطاری

کرید جزیره سنک ایچنده قرق عدد کزیده بنای عالی منصطارک بری دخی بودر غایت محصولالی یر اولوب بالی و میوه آبدارلری مشهور اولوب جمله کفره لری رومدر زرا جمله کریدک رعایالری رومدر لاصمان [۴] فرنکلری قلعه لده ساکن اولورلردی و قلعه لر ایچره ینه روم رعایالری وارخونده لر و ارایدی اما بومنصطارک ایچنده بیکدن متجاوز رهبانلری و موع پچه پلاس بوشانلری وارکم هربری پری بیکر و ملک منظر مغان پرلری آینه ورونده مسافرینه خدمت ایدرلر و شب وروز جمیع آینه ورونده کانلره نعمت بی امتنانلری مبدول اولوب بیک جان و باش ایله مهماندارلق ایدوب صبح و مسا مطبخ کیکاوسلرنده یوز عددن زیاده اونار اون بشر قیون آلیر و بشر آلتیشر عدد صغیر آلیر قزغانلری وارکم بدنام کونلرنده نجه بیک کفره لر جمع اولوب صبح و شام مسافرینه ضیافت ایدرلر بودیر مصنعه معتکف اولان قسیس و بطریقانلرک زعم باطلرنجه حضرت عیسی علیه السلامک خلیفه سنک بر حواریونی بونده مدفوندر اندن ینه سمت شرقه ۱۰ ساعت معمور و آبادان قرالری کچرک تماشا ایدوب

[۱] س : آیاک [۲] ک ، ط : چناغیدر [۳] ک ، ط : ایا اینون . س : ایا آتیون .

ب : ایا انه پون [۴] ک : لاتین

اوقافیدر اما اولقدر معمور کینسه دکلدر بوکنارلرک قرشوسنده (جزیرہ غیدوروشی) اندن (جزیرہ قرستیانی) ... نامان اداچقلر بربرلینہ یقین واقع اولوب حین صلحدہ بزم اولوب برقبالی و طوپراقلی ادا لدر داما قرالینک صولری جملہ یغمور صوی صانجلیدر کم آب روانلری یوقدر اندن اول محله قریب یلدر جانبنہ برساعت ایجری قرده

اوصاف قلعه پلائیالی

حالا معمور دکلدر اما هنوز استاد بنا اندن چقمش کبی در بیض آسا جانب اربعه سی باغ مرآم کبی قلعه اوستواردر زمان قدیمده اقریت قرالک قریسی بنا اتمشدر ... زیرا شرق طرفنده کی قپوسی اوزره بوسوری بنا ایند عورتک تصویر ی تحریر اولنشدر بر قبالی یرده جرمی اوچ بیک خطوه احاطه ایدر بر حصار بوشدر اندن ... ساعت [۱] شرقه کیدوب بنجه یوز قرالر کچوب نهر کوچک اصفاقیه ی عبور ایدوب و بر نامعلوم ویران قلعه کچوب نهر قوالی [۲] کچوب اندن ۷ ساعت شرقه کیدوب قاوه صالحه مون [۳] بورن کدر ایدوب اندن برعظیم کورفز دریا کنار بنجه ... ساعت [۴] یلدر روزکاری طرفنه کیدوب و بی حاصل یرلری رنج و عنا چکرک کچوب (منزل قاوفز بورنی) بنوک مقابله سنده نیم میل (جزیرہ لوسی) بر کوچک اداچقدر اما اغاجلی و محصولی جزیره جکدر اما کیمیه کچوب تماشا ایتدم اندن ینہ اول کنار ایله برعظیم کورفز دریا ساحل بنجه جانب غربه برساعت و طرف شرقه ۳ ساعت معمور و مزین یرلردن عبور ایدوب نیجه سنک خارالر کچوب

در تعریفات قلعه پالو قصری بورنی

جزیرہ کریدک بر گوشه سنده واقع اولوب شرقه ناظر بر پشتہ سر آمد بوروندر کم مصر یولنده بر عظیم قلعه در بونی کفار دلی حسین پاشا عصر نده براغوب قندییه فرار اتمشدری حالاجله در و دیوارلری یرده یطر اما بو قلعه نک اولدینی بورنده کی لیمانده سکن روز کار زور کاردن محفوظ لیماندر کم بولیمان قرینده اوچ عدد لیمانلر دخی واردر اما اسملری معلوم دکلدر غایت لطیف و آب حیات صولری واردر اندن ینہ یلدر جانبنہ

[۱] ک : ۸ ساعت [۲] ک : قوالی . س : قوالی [۳] ک : قاره صالحه مون [۴] ک :

۷ ساعت

کبره قو لیانی

بد قدرت ایله خلق اولمش بر خدای لیمان واسعدر کم ایکیوز پاره کمی آلیر امالودوس روز کارندن امین دکلدز لودوس غایت پک دو قنور کمیاز بشر التیشر عدد لسکوره [۱] دمزلر ایله یطه مازلر اندن ینه جانب شرقه ۵ ساعتده (منزل قاوقی [۲] بورنی) وا که قریب (قاله یوروز منسطری بورنی) رتمه قلعه سنده والده سلطان جامعنک اوقافیدر اندن بر ساعت دریا کنارندن آلارقه قرده کیدوب

اوصاف قلعه آمیسو

اقریت نام قرالک بنا سیدر بعض یرلرن افریقه پادشاهی سلطان منصور ویران ایتمشدر اما ا کر بوقلعه اوصافن ماوقعی اوزره بیان اتسک تطویل کلام اولور الحاصل بوقلعه نك جرمی آلتی بیک آدمدر ایچنده دورت عدد داغی واردر ونجه کینسه لری وسرایلری وخانلری نمایاندر وبونده اولان عمود منتهالر وعبر تمامیلار وحوض وشادروان فواره لر وسلسیللر ونجه یوز آتار کار کهنه طلسماتلر وار کم بر دیارده دیار مثلاری یوقدر مکر بحر محیط کنارنده یکی دنیا اسکله سی اولان لونچاط [۳] شهرنده بویله آثار عظیمه لر اوله واولقدر وسعت اوزره قلعه در کم ایچنده ایکی پاره باغلو وباغچه لر ونجه بیک اولر ونجه کره یوز بیک دونوم طارله لی [۴] ومشبک بوسستانلی قلعه عظیمدر مکر اقریت قرالک لودوس روز کارندن خراب اولان پای تخت قدیمی بوشمر عظیم ایمش وبو امیسونه قریب... ساعت یلدر جانبه باغ ارملر ایچده [۵] کیدوب ومعمور ومزین قرالر کچوب

اوصاف قلعه مسالو

اقریت قرالک اوغلی مسالو قرال بنا اتمکیله آنک اسمیله مسما بر قلعه رعنادر بوقلعه قربنده نهر... عبور ایدوب بودخی اصماقیه داغندن کلوب بو محله آق دکیزه مخلوط اولور بو نهر دنسکره ینه جانب شرقه... ساعت کیدوب (نهر آیاماترانده) کچوب بودخی جبل اصفاییدن کلیر وا که قریب بر معظم کلیسا واردر حانیه قلعه سنده موسی پاشا جامعی

[۱] ک : لنگوریه . س : لنگورنه . ب : لنگریه [۲] ک : قاوقه . س : قاوقو .

ب : قاوقی [۳] ک : لونچاط [۴] ک : تارلالی [۵] ب : ایجری

در قایمات فلعه اصفاقیہ

سنہ ... تاریخندہ ملک احمد پاشا صدر اعظم ایکن آنک فرمانیہ دلی حسین پاشا فتحیدر بدست ولی کتخدا بعدالفتح برباد اولشدر اما قول قیوب معمور ایدہ جک قلعه در زیر بر کوزل لیمانی وار عرب یقاسندن بی امان دوشن کمیلره بر اعلا یتاقلی آرامکاه لیماندر کم آب حیات صولری واردر اما ینہ خراب قلعه سی ایچندہ یوزدن متجاوز کفرہ لرینک منحوس خانہ لری واردر قلعه سی شکل مربعی بر شدادی بنا ایتمش حالا ایکی عدد قپولرینک قناتلری یوقدر اما بوقلعه سہل شی ایلہ عمار اولوق ممکندر اندن ینہ جانب شرقہ ۹ ساعت کیدوب

منزل قاردولوز [۱] بونی

بر عظیم یوکسک بوروندر کم لیماندن اعلا صغناجاق بوروندر کم لیمانہ یوز پارہ کبیر کروپ یطر ہر طرفندہ آب حیات صولری وار جزیرہ کریدک بو جانی سواہل اولمغہ خورماسی وانجیری وناری وزیتونی ونارنجی ولیمونی وشکر قامشی حاصل اولور قرشوسی عربستان اولوق ایلہ کویا بو عملار مصر کبی غایت محصولی معمور قرالری واردر وبورون مقابلہ سندہ جنوبہ ناظر محللردن دریا ایچندہ اوفاجق ادا جقلری وار کم (لوتراق ادالری) دیر لر بیانی کچیلری غایت چوقدر زیرا بی آدمسزاسز جزیرہ جکلر در وینہ اول بوروندن شرقہ ۶ ساعت کیدوب نہر ... آتلا ایلہ کچوب تا اصفاقیہ داغلرندن طلوع ایدر بر آب حیاتدر اندن ینہ جانب شرقہ لب دریا ایلہ ۵ ساعتہ سنکستان یرلردہ کیدوب

منزل قلہ لیمانی

یوز پارہ کمی آلیر قدرت لیمانیدر کم نہر ... بو لیماندہ دریایہ منصب اولوب بو دخی اصفاقیہ داغندن کلر اندن ۳ ساعت ینہ جانب شرقہ کیدوب نہر ... آتلا ایلہ عبور ایدوب بودخی کویہ اصفاقیہ دن کلوب اوچ کچی ادالری اوکندہ دریایہ قریشوب کچی ادالری بوقیدن بر میل بعید کوچک ادالردر وبو لیمانک اوتہ شمال جانی حانیہ قلعه سنہ برابر در کم اصفاقیہ داغن اشوب بر کوندہ ارکن حانیہ واریلر اندن ینہ سمت شرقہ لب دریا ایلہ ۷ ساعتہ کیدوب

[۱] ک : قاورولوز . س : قاورولوز . ط : قاورونور

جزیره ترکی [۱]

حالا صلح ایچنده بزم اولمشدر اما بر کوچک انمز اداچتمدرکم دوری اون میلدر
غایت چمنزار محصوللی اداذر بری طرفده بزم قرالرك كچیلری و قیونلری اوطلیوب کززلر
و بعضی محلدرنده صو صارنجلری وار ایمشکم جمه حیواناتلری ص-ولارلر بر کوچک
منصطری نمایاندر اما بوجزیره کچوب تماشا ایتدم اندن ینه جنوبه ۶ ساعت کیدوب

منزل قاوپالو بورنی

مغرب زمینک هلال ولایتندن چیقان یاغ کمیلری بو بورنی اوزلیوب دومنلرن یلدر
روزکاری اوزره قیوب اوچیوز میلدن جزیره کزیده کلرلر ینه بو قاوپالو بورنی هر
طرفده اوچیوز میل یردن نمایاندر ... اندن ینه جنوبه لب دریا ایله ... ساعت [۲]
معمور و آبادان یرلرده عسکر ایاغی بضمه منس قرالری کچوب

منزل صالته [۳] لیمانی

یوز پاره کمی آلیر آغزی غرب طرفنه ناظر لیماندر لکن ایچنده طااطلی صولری یوقدر
طشره سنده بر منصطری اولوب ایچنده ایکیوز عدد رهبانلری واردر دلی حسین پاشا
اوقافی ایدی رفع اولوب کدسوما بکینه خاص هایون تحریر اولنوب کدسوما حدودی
بو محله تمام اولدی و اول محله بر آب حیات دره آقار اسمنه روم کفره لری
(قربونزو) [۴] دیرلر یعنی صوق صو دیمکدر اما اصفاقیه داغلرندن کلر بر آب زلال
بارددر اندن ... ساعتده [۵] نهر صالته [۶] عبور ایدوب شرق جانبنه توجه اولندی
زیرا کزیده جزیره سنک بر گوشه سی دخی بو صالته صوی بورنیدر و بو بورون دبنده
(نهر اصفاقیا) [۷] دریاچه مخلوط اولوب آب ناب رقیق بللور مثال طوزنا کوزی
صودر زیرا تا کزیده جزیره سنک اورته کوبه کنده واقع اولان اصفاقیه داغنک قارلی
و آب زلال [۸] یرلرندن کلوب جریان ایدر بو آب صافی آتلی ایله کوچیله کچوب بر
ساعت دخی کیدوب

[۱] ب، س، ک : توری [۷] ک : ۷ ساعت [۳] س، ک، ط : صالته [۴] ب : قربونزو

[۵] ک : ۲ ساعتده [۶] س، ک، ط : صالته [۷] س، ک : اصفاقیه [۸] ک : زلالی

منزل لیمان پوندیقو

لسان رومدہ صچان لیمانی دیمکدر اغزی شمالہ ناظر اولوب یوز پارہ کمی آلیر آب حیات صولری واردر اندن غربہ بر ساعت طاشاق ایله لب دریادہ کیدوب

منزل منصطر آیاییقوله

یوزدن متجاوز رهبانلری واردر آیندہ وروندہ لره نعمتلری و خدمتلری مبذول اولوب حانیدہ حنکار جامعی اوقایدیر وانک قرشوسندہ لودوس طرفنہ ناظر بر میل الارقہ

اوصاف جزیرہ قرامبوسہ [۱]

اول و آخر و حالایتہ صلح ایچندہ وندیک آندہ قالدی اما بر لطیف لیمانی وار یر قایقلہ بو جزیرہ یه واروب قلعه سندہ قپوداننہ بولوشوب قلعه سین سیر و آماشاییتدک دورت میل بر کوچک ادادرکم شرق طرفیقلہ قبلہ مابینندہ بر یالچن قیا اوزرہ بر شدادی بنا بر کوچک قلعه جکدرکم جرمی ایکیوز آدمدر ایچندہ یدی عدد کوچک کینسہ جکلاری و سکسن عدد او جکلاری اولوب حملہ دام وباملرینک اوستلری کرج صیوالی اولوب جملہ باران رحمتدن نازل اولان آب حیاتلر قرق عدد صو صارنجلیرینہ داخل اولور قلعه ایچندہ بشیوز عدد سلطاط نام نفرات بناملری وار لیمانی قدرتنددر عملی دکلدیر یوز پارہ کمی آلور اما لیمانی کنارلرنده صولری یوقدر کمیلری قلعه ده کی صارنجلرہ محتاجلردر اما بعدالصلح حالا قلعه اولقدر معمور آتمده در لکم تعبیر اولتماز قپودانندن هدایاسین آلوب قایق ایله ینہ جزیرہ کزیده کچوب آتلر مزہ سوار اولوب کزیدک بو طرفلری جانب غربہ ناظر چوقہ آدالری نمایاندر جزیرہ کزیدک غرب جانبندہ کی بر اوجی بو محسدرکم شرقدن غربہ طولانیجه واقع اولمش بر جزیرہ در و بو گوشه سندن ارتق جزیرہ کزیدک جنوب طرفندہ عربستانک هلال ولایتلرینہ ناظر سمتلریدرکم مابینهمالری [۲] ایکیوز قرق میلدر و بو گوشه دن طرف جنوبہ ۳ ساعت کیدوب معمور مزین قرانر کچوب

منزل لوادیه لیمانی

یوز پارہ کمی آلر صویي چوقدر و بو لیمان مقابلندہ بر میل بعید

[۱] ب : قرامبوسہ [۲] ک : جانبلیری

یوز آدمدر و جمله ... قاتدر و جمله ... عدد قیولری واردر درون حصارده اصلا اولر یوق ایدی اما یدی عدد کار کیر بنا منصطرلری واردر بریسی حنکار جامی وبری وزیر اعظم جامی اولوق ایچون مباشرت اولندی خدای متعال عمارت ایده [۱] و جانب اربعه‌سی اولقدر معمور و آبادان قرالدر کم کویاردل مجارستانک ساز [۲] و لایتدر باغ و باغچه‌لری اویله چوقدر کم اول کیسوما صحراسی لبون و تورنج و کباط [۳] و زیتون و نار و انجیر و سروی درختلری فزای لاله‌زار و نیجه بیک کونه اشجارات مثمراتلر ایله مزین اولوب روی ارضده نقدر اعجاز اشجارات کونا کونلر وارایسه بو صحراده موجود اولوب شکوفه تورنج و لبون و سائر ازهارات لطیفه‌لرک رایحه‌سندن بنی آدمک دماغی معطر اولور و نیجه بیک آب روانلر طرعه طرعه [۴] جریان ایدوب جمیع حدیقہ روضه رضوانلری آب حیوانلر ری ایدوب جمیی جنین و مشک بوستانلری باغ ارم مثال بر سواد عظیمدر الحاصل نه تطویل کلام ایدلم جزیره کریدک بو محللری شام جنت مشامدر حتی برره‌بان صدراعظمه اون ایکی چناق‌بال کتردی بر چنانغی غایت بیاض اولوب حتی تذکره‌جی [۵] افندیکه اسحق چلیدر انک دستارینک اوجن چیقاروب بال ایله روبار [۶] اندیلر بر الکعبه دستار اول بالک یاننده شکررنک ایدی یعنی تابومرتبه بیاض غسل مصفا‌سی اولوب بو غسلرک رایحه‌طیبه‌لری مسک و عمبر خام مثال ایدی کم تناول ایدنلرک دماغی معطر اولدی و جمیی محبوب و محبوبه مغنچه‌لرک اللرنده نجه کره یوز بیک عدد دسته دسته کللر و کلدن ایری قرفالر و فوللر و کونا کون شکوفه‌لری غلمانلر و شبانلر [۷] عسا کر اسلامه بذل ایدوب احسانلر آلوب مسرور و خندان اولدیلر کریدک بو قضا‌سنده اولان میوه و شکوفه‌لر و ما کولات و مشروب‌اتلرک کثرتی و نهار حیوانلرینک [۸] و فرتی بر نواحیده یوقدر و آب و هوا سنک لطافتی و محبوب و محبوبه روم کراتسه‌لرینک لطافتی [۹] مکر المان دیارنده بجده و پراقده و دونقار قیز و امصطردام شهر لرنده اوله خلاصه کلام کریتنک قلاجاق یری بو کیسوما سنجاغیدروا که قریب ینه‌جانب جنوبه نیم ساعت کیدوب

[۱] ك : بالتمام والکمال اتمامی میسر ایلیه آمین [۲] ك : شار [۳] ك : کبات [دوغروسى (کباد) در (م)] [۴] ك : طرف طرف (ترعه ترعه) اولسی ممکندر (م) [۵] س ، ط : تزکیره‌جی . ك : برکتره‌جی یا کلیدشدر (م) [۶] مؤلف (روبرا یتک) تعبیرینی بوزلشدیرمک ، قارشیلشدیرمق و عناسنده استعمال ایدیور (م) [۷] ك : نبتانلر [۸] ب : حیواناتلرینک [۹] ك : نطافتی

جنگ عظیم ایدہرک بو قلعہ لری فتح ایدوب جملہ دونمائی بونک لیمانہ قیوب طرفہ العین
ایجرہ عسکر اسلامی کیلردن طشرہ دوکوب اندن قلعہ حانیہ صارلدیغمز محلده بو
قلعہ تودوریلرک اوصافلری مرقومدر اندن برساعت شمالہ کیدوب طاشلق یرلری کچوب

منزل قیو صیاطا [۱] بوری

بو برون جمیعی آق دکزده معلوم بریلکن منزل باشی بر سوری بروندرد اندن
سمت جنوبہ بر قاق لیمانی یرلری کچوب و اوچ ساعتہ سنکستان وضعب و چنککستان
یرلری و اوچوروم درودپہلری رنج و عناچکرک عبور ایدوب

در دفاتر قلعہ کیسوما

سنہ ... تاریخندہ دلی حسین پاشا فتحیدر لکن بعدالفتح معطل بر اقدیلر ایدی
اما شمدی وزیر اعظم جمیعی کرید جزیرہ سن دوران و سیران ایدرکن سنہ ۱۰۸۰
تاریخندہ نظرلری بو قلعہ یہ تعلق ایدوب کوردیلرکم آب و هواسی و بناسی لطیف و بر محل
واسع و نظیفده واقع اولشدرد بیوردیلرکم ای واه [۲] دریغ بویله بر قلعہ ویران اوله
و بویله بر محصولدار فزای لاله عذار تہی یاطہ [۳] دیوب جملہ عسکر اسلام ایله قلعہ
ایجرہ کروب اذان محمدیلر اوقیوب معمور اولماسین فرمان ایلوب بالذات کندولر ال
آچوب الہی عون و لطفکله بو قلعہ و بو صحرای لاله زاری دائم اعمار ایله دیو خیر دعا
ایدوب جملہ غزات آمین دیوب قرہ جہ پاشایی کیسوما بکی ایدوب بیک عدد عسکر بیلہ
سنجاق و طبل و علم و یریلوب حانیہ ایالتی اولوب عمارتنہ شروع اولندی و بکینہ
ایکی یوک قرق یدی بیک اچہ خاص هایون احسان اولنوب یوزالی اچہ پایہ سیلہ مستقل
قضا اولوب ناحیہ سی سکسن دورت پاره قرالر تحریر اولندیکم هر بری بر کونہ باغرام
مثال قرالدر قلعہ دزداری و اوچیوز عدد مردم حصاری قونیلوب جہ خانہ وسائر
مهمات و لوازماتلردن ماعدا قرق پاره محبوب سر آمد طوپلر قونیلوب قلعہ سنک بعض
رخندہ دار اولان یرلرن تعمیر و ترمیمہ جملہ یتمش پاره قرالرک رعایالری کرچ و طاش
و کراستہ طاشیمغہ مأمور اولدیلر قلعہ سی لب دریانک شمالی ساحلندہ بر پشتہ پست
اوزره شکل نخمس شدادی طاش بنا بر قلعہ رعنادرکم دائراً مادار جرمی ایکی بیک یدی

[۱] ک : قاپو صیاطا [۲] پ : ک : ای وای [۳] ک : یانہ

ایکی عدد کوچوچك کینسه‌لری و جمله ایکی بیک عدد سولطاط مرطاط عسکرسی وار اما جمله‌سی آج و زاج و برجه و نقریه محتاج صوسز و باغ و باغچه‌سز جزیره نی اماندر و قیلرک مغارلری ایچنده و برقاج کمر بنالز آلترنده برقاج عدد کوچوچك بالقجی و اکمکجی دکانلری وار اما لوندات ساکن اولسونلر دیو فاحشه‌لری چوقدر اما اکر وندیک کفاری عصیان اتسه حانیه قلعه‌سز طرفندن اول بیک [۱] آدم طاش یتیشن دریایی خار و خاشاک ایله دولدوروب یورویس ایتمک ممکندر و حانیه طرفندن بو قلعه دوکه دوکه یرباد ایتمک ممکندر اما جمعی کفارلری مغارلره کروب صویه برابر طوپلرن اتمان خالی اولمازلر خدای متعال بردخی وندیک کفارینک عصیان و طغیان اتدیکن کس‌ترمه بو تماشلاری ایدوب یینه جنرال لعینه کلوب وافر نعمتلرن سیوب بعدالطعام هدایالرن آلوب یینه برقاقه بنوب آتلیمزه سوار اولوب اندن شماله بر ساعت کیدوب صوده بورنیکه اکفرنک طائفه‌سی قاوجلجه بورنی دیرلر دریا ملاحلری جزیره مورده بنفشه قلعه‌سنک قیا بورندن حانیه قریب قپو صباطه بورن یاخود بو قاوجلجه بورنیکه صوده لیماندر جمله کیچیلر بو مذکور اولان ایکی عدد برونلری اوزلیوب بو ایکی بورنک ماینلرنده حانیه قلعه‌سدر اندن جنوب جانبه حانیه کورفری ایچره ۲ ساعت کیدوب

منزل قلعه سده‌تین حانیه

بو دخی ابتداسنه ... تاریخنده کی فتحنده بولندوغمز و حالا سنه ۱۰۷۷ تاریخنده کلدیکمزده اوصافلری کرتین تحریر اولمشدر اندن جانب غربه کیدوب نظرته کنارندن سمت غربه نیم ساعتده چالی [۲] و طاشلی رلر ایله کیدوب

درفنوحت ستایش کوچک قلعه

بو دخی سنه ۱۰۷۷ تاریخنده کفارک دونماسن بو محله قاجر دیغمز محله بو قلعه اوصافی مفصلاً تحریر اولمشدر اندن یینه سمت غربه لب دریا ایله کیدوب نیم ساعتده

قلعه طوذوریلر

قلعه مثال ایکی عدد معمور کلیسالدردرک فاتح حانیه یوسف پاشا مرحوم افندیز ایله

[۱] ك ، ط : اون بیک [۲] س ، ك : قیالی

کفارده قلوب کفار دونماسی جزیره کزیده بوضوده قلعه‌سی بهانه سیله کلوب کتمکده در کفار دونماسه راست کلسک نزهه کیدرسک دیو قپودانلرینه سؤال ایتسک کزیده کیدرم دیر اما قبریسسه و رودوسمه کیدرم دیه من زیرا آنلرده علاقه‌لری یوقدر اما کزیده صوده و اصیرلوقا و قرانپوصه اداالرنده علاقه‌لری وارد الحاصل قندیه فتح اولدی اما بو صوده کافرده قالمغیله فنا صلح و صلاح اولدی انکچون بویله صلح اذیرنه [۱] حق بلا [۲] ویردی حالا بو قلعه صوده ونذیک النده قلوب جزال جیوارینه [۳] بلوشوب ملاقات اولدقه حقیقه وافر تعظیم تکریملر ایدوب خوش کلدیکنز دیو اسکملر اوزره یر کستروب وافر کلماتلر ائدک ملعون باشنه بر سورغوج صقوب حمد ایدوب ینه سورغوجم باشمزده نه غم قندیه المزدن کتدی ایسه صوده کبی قلعه حصن حصینمز جزیره کزیدک تا اورته سنده حالا الیمزده در و صوده لیمانی کبی بش بیگ پاره کمی آلیر لیمانز دخی المزده در دیو تفاخر کسب ایدوب بویله صلحدن حظ ایدوب ینه سزکله دوست اولدق دیو وافر سرورلر سمتن [۴] کستروب یانمزه آدملر قشوب قلعه‌نک در و دیوارلری و برج و بارولرن سیر و تماشا ائدک نعوذ بالله همان قندیه قلعه سنک صوقله‌سی مثال بوجاق بوجاق تا ک اندر تا ک اودالر و مازغاللرک جمله‌سی صویه ناظر اولوب بونده اولان سرآمد طوبلر قندیه ده دکل بلکه رودوس قلعه سنده یوقدر جمله صغار و کبار اوچیوز پاره بال یمز طوبلردر و نچه‌سی قرمزی چوقه‌لر ایله اورتولی طوبلردر الحاصل اویله متین و مستحکمدرکم بو قلعه کویا یک پاره در و ایچنده قرق الی قدر اولری وار جمله کرج اورتولیدرکم جمعی در و دیوارلرنده جریان ایدن باران رحمتدن بر قطره هبا یره کتمیوب جمله‌سی صو صارانچلرینه جریان ایدرکم قرق یل صوی یتمسک ممکندر و جمله در و دیوارلری و دام و باملری اوبله پا کدرکم تعیر اولماز حقیق بو قلعه سیر و تماشا ایدرکن نزا کتله بدنلر اوزره آدملم کردا کردی جمله یدیوز یمش آدمدر اما شمدی بیگ آدم مقداری محار لیمانیدر طرفه [۵] خالی قیالر وار ایدی آنلرک دخی اوستلرینه اوچیوز آدم قدر جرمد بر سد متین قلعه‌لر بنا ایدوب اسکی قلعه‌یه ضم و الحاق آندوکده صوده قلعه‌سی دخی واسع اولدی و شرق طرفته التیقات بری بری ایچنده قرانلق برلرده متین دمر قپولری وار و بر قپو دخی نو بنا الحاق آندوکی محله بنا ایدوردی و قلعه ایچنده

[۱] ک : ایدنه [۲] ک : بلالر [۳] ک : جنوارینه . ب نسخه‌سی نقطه‌سزدر [۴] ک :

سرور سمتلرن [۵] ب : تجار لیماندن طرفه . س نسخه‌سی نقطه‌سزدر ک : بحار لیماندن طرفه

وغارت ایتدی انکچون باصلح فتح اولوب حالارتمه سنجاغی خاکنده یوزاللی اچیه پایه سیله قصادر ناحیه‌سی جمله قرق یدی پاره قرادر قلعه‌سی لب دریاده شکل شمس برشدادی طاش بنا بر قلعه زیبا اولوب جرمی دائراً مادار اونبک [۱] آدمدر اولقدر بیوک دکدر اما بر شیرین قلعه مزیندر حالا دزداری وایچنده بیک یدی یوز عدد قولی و قیلان پاشا یانیلی عسکری و بر اوده یکیچری و بر اوده جبه‌جی و بر اوده طوپیجی و بر سنجاق ارباب تیمار محافظه‌جی جیوشی [۲] آماده درلر وایکی قیوسی وار بری غربه و بری قره‌یه ناظر قیولدر اما لیمانی غایت کوچو کدر کمیدر امانسز یطرلر انجاغ جانب اربعه‌سی غایت محصلولی قرالدر درون حصارده سلطان محمد خان جامعی و بر خانی و بر حمام و آلتمش عند دکانلری واردر اما باغ و باغچلری فراواندر اندن ۴ ساعت غربه لب دریا ایله کیدوب

منزل قلعه عظیم رسمه

رسمه [۳] دخی دیرلر کرید جزیره‌سند بویله آب و هوایی لطیف شهر یوقدر بالاده یتمش یدی تاریخنده قندیه‌انته کیدر کن بوقله‌نک اوصافی مفصلاً تحریر اولمشدر تکراره حاجت یوقدر اندن ینه سمت غربه ۵ ساعت صعب و سنکستان داغلری و بللری آشوب

منزل قلعه آوقرون [۴]

بنوک دخی اوصافی بیک یتمش یدیده تسطیر اولمشدر اندن ینه جانب غربه سوده لیمانی کنارنده دوران ایده‌رک بوزمیل [۵] لیمان تماشایدوب اغزی ییلدیز جانبنه ناظر بر لیمان عظیم اولدوغی و قلعه صوده بولیمانک منتهاسنده حایه طرفی خاکنه قریب اولوب طاش آتسه‌ک سوده قلعه‌سنه اریشور اولدوغی مقدا بودخی بالاده تحریر اتدی کمزده ایچنه کر مذک ایدی زیرا اول زمان دار حرب اولوب شمدی دارامان برکان بی ایمان کفره قلعه‌سی اولوب آتلی‌مزدن جمله اینوب برقایغه پر سلاح سوار اولوب قلعه سوده‌یه کچدک

اوصاف قلعه صوده

صو ایچنده واقع اولدوغندن صوده دیرلر کرچه قندیه ایله جزیره کرید لفظاً فتح اولندی اما معنی هنوز فتح اولوب بو صوده قلعه‌سی تا جزیره کریدک کوبه کنده دست

[۱] س ، ک ، ط : بیک [اون بیک یا کلیدر (م)] [۲] ک : جنودی [۳] س ، ک
 نسخه‌لنده رانک فتحی سینک کسرینه حرکه‌لشدر (م) [۴] ب : ابوقرون [۵] ب ، ک ، ط :

یوز میل

اولدقلرندہ کمیلری غرق اولوب غیرى کفسار کمیلری خایب و خاسر کیدرلردی هر بار قپودان پاشا بو محله کیجه ایله کلوب بر کیجه نك ایچنسه امداد وجهه خانه و ظهایرلری دوکوب ینه کرویه کیدردی زیرا غایت داریر اولوب کمیلره مستوفایطاق لیمانی دکلدلر حقیقه الحال چناق کبی بر مدورجه لیمانجق اولدیغندن چناق لیمانی دیرلر ایکویوز پاره کمی آلیر اما آغزی پورازه مقابل واقع اولوب کنارلری قومسالدر جمله کمیلر باشدن قره یه یطرلر اندن ینه غرب جاننه صارپ قیالی یرلری ۵ ساعتده آشوب

اوصاف قلعه فودوله [۱]

سنه . . . تاریخنده دلی حسین پاشا بنا ایتمس ایدی لکن زمان مرور ایدوب سهل ویران اولوب سنه ۱۰۷۷ تاریخنده بونی دخی صدر اعظم سردار معظم فاضل احمد پاشا بنا ایدوب قیصریه لی دلاور پاشا زاده مراد پاشا جمله عسکر یله بر اوده یکیکچری طویچی وجهه جیلر و برسنجاق بکی وزیتون سپاهی لری محافظه بکلیوب بنوک دخی قلعسی و لیمانی کنارنده طوپراقدن مسریغمه برقلعه اولوب جمله یکرمی یدی عدد بال یمز طوپلری اولوب دائراً مدار جرمی اوچیوز آدمدر بنوک دخی ایچنده آب حیات صولری واردر بونی دخی برقاچ کره کفسار کمیلری دو کرکن یدی پاره کمیلری ضربات طوپ کوبدن غرق آب اولوب نجھ کره بزم کمیلری کفسار قووارق سلامتله بزم کمیلر بولیمانه کروب جانلرن خلاص ایدوب عظیم طوب شادمانلری اولوردی و جمله امداد عسکری و ظهایر وجهه خانه لری بونده دوکوب بر کیجه ده لیماندن طشره چقوب کیدرلردی بنوک دخی لیمانی یوز پاره کمی آلیر اندن طرف غربه . . . ساعت لب دریا ایله گاه سنکستان و کاهجه حکمشک [۲] یرلرده معمور قرالر کچرک

در اوصاف قلعه سلمه

سنه ۱۰۶۱ تاریخنده افندیوز ملک احمد پاشا وزیر اعظم ایکن ذیللی [۳] چاوش زاده محمد پاشا قپودان بحریه [۴] ایکن فرمان شهر یاری ایله بوقلعه محمد پاشا زمان سلطان محمد خان رابعده فتح ایدوب امان و زمان و یروپ حمایت [۵] ایتمدی و استمالتر و یروپ نهب [۱] ب : فودول . ط : قوروله [۲] س ، ک : چمنستان . ط : تنکستان [۳] ک : ذیللی [۴] س ، ک : بحرین [۵] ط : عمارت [ظن ایدرم که دوغروسى (خراب) اوله جقدر (م)]

همان اول محله یه دریا به مخلوط اولور اما مرسن نهری کبی آب حیات صواو لم دغندن آجی صو درلر اما بونده چیقان آلا بالقلر و کفال بالقلری اوچ بیگ آل عثمان عسکرن غنیمت اتدی اما یه هر بالغک دانه سی برر غروشه بیع اولنوردی و بو آجی صو چقدوغی قیارد بنده یکر می کوز اون دکر مانلری وار کم شب و روز دوران ایدوب آل عثمان لشکرینه رحمت آسیاب طحان یتشدی اندن یه طرف عربه بر ساعت کیدوب

در اوصاف کوچک قلعه

لسان یونانده و اصل پوتامو [۱] قلعه سی دیرلر اشپانیه بناسیدر لکن طشره سن ونیدیک بنا ایتشدر سنه ... تاریخنده و ویتق [۲] احمد پاشا سلطان ابراهیم عصر نده فتح اتدی اوج آسمانه سرچکمش و یالچن قیا اوزره لب دریاده پوتامو داغری اتکنده بر سد متین قلعه اولوب ایچنده دلی حسین پاشا کتخداسی ولی پاشا محافظده [۳] ایکن قندیه فتحندن صکره قبودان قیلان پاشا یوز پاره کمیلر ایله بو قلعه البته کلوب قزان قومبره لری له بو قلعه ییره برابر مهتم اتدی اندن یه جانب غربه بر ساعت کیدوب قرشکیه [۴] بورنه واریلر قندیه بورنی ایله بو قرشکیه [۵] بورنی قرشو قرشویه در کم آجی صو طرفی کورفز کیدر و قرشکیه [۶] بورندن جانب لودوسه بر ساعت کیدوب

اوصاف قلعه چناق لیمانی

سنه ۱۰۷۷ تاریخنده فاضل احمد پاشا قندییه امداد کلسین دیو بولیمانک بر اوجنده سد یا جوج مثال طوپراقدن یغمه مفید و مختصر بر قلعه انشا ایدوب غایت محلنده متین و مستحکم اولدوغندن هر بار قبودان پاشا بولیمان امداد و ظهاری دو کوب عسکر اسلامه رحمت اولوردی بو قلعه ترانک دائراً مدار جرمی درت یوز آدمدر و جمله قرق اوچ پاره بالیمز طوپلری اولوب بر طلاس [۷] ابراهیم پاشا عسکر یله و براو طه یکچری و بر او ده جبه جی و بر او طه طوپچی و بیگ عدد کریدک زیتون سپاهیلری محافظه جیلری آماده اولوب امداد کیلری عسکره ظهیره کتر دکلرنده خدمت ایدرلر بر قاچ کره کفارک دونماسی کیلری کلوب بو قلعه دو کوب ایکیشر اوچر عدد کشتیلری قلعه دن طوپلر ایله اوروب زخناک

[۱] پ : بوتامو [۲] ک : ویتق [۳] ک : محافظده [۴] ۶ ، ۵ ، ۴ : ک : فرشکه [۵] پیری رئیسک بحریه سنده ف ایله (فرشکیه) دییه یازیلیدر (م) [۶] [۷] ک : بر طلاز

حقیر بو جزیرہ سیاحت ایدرک لودوس روزکاری طرفندہ عبرت ما خراب قالمش قلعه اساسلری وارکم هربری بر کونه حصن حصین وسد متین سورا ستوار ائرلی وار اما حالا لودوسدن [۱] دوراق محالدر اما یلدرز جانی حالادخی زیاده معموردر بعده اسپانیہ لندن بر حیلہ ایله ونیدک فرنکی آلوب یدی بوز یتش یدی ییل اللرنده دوروب حمد خدا بیک یتش یدی [۲] تاریخنده سلطان ابراهیم خان عصرنده فتحنه مباشرت اولوب بدست سلحدار غازی یوسف پاشا قلعه حانیہ فتح اولدیغنه تاریخدر

قوت بازوی سلطان ایله الندی کرید [۳]

بعده جمله جزیره یکریمی یدی یلده قبضه تصرفه کروپ انجاق صوده لیمانی ایچره صوده قستلی ایله قلعه قندیہ قالدی بعده سنه ۱۰۷۷ تاریخنده سلطان محمد خان رابع ابن ابراهیم خان عصرنده صدراعظم وزیر ابن وزیر کوپرولی زاده فاضل احمد پاشا فتحنه مباشرت ایدوب کوندن کونه زیاده جنک و آشوب اولوب حمد خدا اوچیل صواش پرخاشدنصکره سنه ۱۰۸۰ تاریخنده صلح ایله فتحنده بو عبداحقر حاضر اولدق واکر بو جزیره کریدک احوالنه واقف اولدوغمز قدر ما وقعی اوزره اوصافن تحریر ایتسک بر مجلد تواریخ اولور اما قصدیمز تواریخ اولسون دیو اصطلاحات عبارات ایله تحریر ایتیب انجاق بر مسودات اولسون ایچون بویله تسوید و ترقیم ایدوب همان سیاحت ایله تماشا ایتدیکمز آثار بنالری علی قدر الامکان تحریره جرات ایدم اولاقندیہ قلعه سی قربنده لودوس جانبنده ابتدا صدر اعظم ایله اوردوی اسلام قوندینی محله نهر ... اوزره بر کوز قرال جسری اصلا یقلمیوب متانت اوزره دوروب ابتدا آندن عبور ایدوب نیم ساعت کیدوب (نهر مرس) [۴] اوزره بر کوز جسری دخی گذر آتدک بو مذکور ایکی عدد نهر جگر بورسوحسه [۵] نام قارلی داغلردن کلوب قندیہ قربنده کوچک قلعه قربنده [۶] آق دکره مخلوط اولور آندن ینه جانب غربه لب دریا ایله (نهر عظیم آجی صو) پی آتار ایله عبور آتدک نجبه یرده قیناقلردن طلوع ایدر اما قطرچی زاده محمد پاشا چفتلکی دبنده بر قیادن اصفاقیه [۷] داغلری اتکلرنده قولینه داغلردن چیقوب یارم سلعت کیدوب

[۱] ک : لودوس روزکاری شدندن [۲] نسخه لرده هپ بویله (بیک یتش یدی) یازیش ایسه ده یا کیشدر دوغروسی (بیک الی بش) اوللیدر (م) [۳] بومصرع بوشکلیه حساب ایدیلیرسه (۱۰۵۷) ایدور اکر (سلطان ایله) یرنده (سلطانیله) اولورسه (۱۰۵۶) ایدر معماقیه خانیه نک فتحی (۱۰۵۵) ده اولق مشهوردر ممکن که اوست طرفنده تعمیه وار (م) [۴] اشاقیده (مرسن) دیبه کلور (م) [۵] ک : قورسوحسه . ب : قورسوحسه . ط : بورسوحسه [۶] ک : دبنده [۷] س ، ک : و اصفاقیه

وعبارت‌لری اجنه کلاملیدر و صوت‌لری زنبور عسل کبی آواز‌لری وار اماغایت مهیب وقور [۵] صوت حزین‌لری وار برداغ باشنده بری او طورسه او برداغده کی آدمه بدرستی کلمات ایدر لر ... (درلهجه اصطلاح قوم جبل اصفاقیه) ... اما بعضی اولاد‌لری سکیز آیده دنیایه کلر اما قزلی کامل بر یلده رحم مادر دن مشتق اولور قزلی سکیز و طقوز یاشنده بلوغته کیروب اون یاشنده وضع حمل ایدر غلام‌لری اوننده اون برنده و اون نایکیسنده بالغ اولور اکثریا کرید جزیره سنک آب و هواسی حکمندن جمله خلقنک اولاد و انساب‌لری بویله خلقت اوزره اولوب غایت نجیب و ورشید صیپان‌لری وار در اماحقا که اصفاقیه کفره سنک اجنه به مشاب‌هت‌لری وار در کم بر طرفه هیئت مجموعه لومضحک‌لری وار کم کورنلر حیران اولوب خنده ایدر لر و کندولریده دئم‌ایشمش قیون باشی کبی صریدوب کولر شکنده کز بر آلائی زبردست عفریت صفت قوم در لر حتی جمیع کافرستانده اوق یای یوق ایکن بونلرک سلاح‌لری سهام قوس قضا و خشت و حربه و صپان و توفنکدر و غایت شجیع و زور آور و دلاور کفره‌لری وار ازین جانب بعده اسپانیه قرالی قزلینک محبتدن نیجه بیک پاره کیلر ایله جزیره کریده کلوب قزلینک اوغلارن بولوب کرید جزیره سنه جمیع عسکرن براغوب او یله معمور و آبادان آدیکم کویا اولدن خراب اولمش کبی عمار ایدر تا حضرت عمر رضی الله عنه خلافتنه دک جزیره کرید اسپانیه التده دورت یوز یل دورر اول زمانده اندلوس و افریقه پادشاهی سلطان منصور مورده حضرت عمر الفاروق فرمانیله مورده ولایتن و بو کریت آداسی ولایتن بیک پاره یلکن ایله کلوب اول جزیره‌لری اسپانیه لندن فتح لیدب یتمش یدی سنه قبضه تصرف اسلامده دورور بعده یزید ایله امام حسینک کوفه حادثه‌سی واقع اولدینی عصرده اول معرکه مابیننده ینه [۱] اسپانیه فرجه بولوب بو جزیره کریده استیلا ایدوب اول دخی یتمش یدی ییل کریده متصرف اولمشکن بامرحی قدیر عظیم لودوسلر اسوب جمله قرا و قصباتلر و قلاع‌لرن بر باد ایدوب ینه جزیره کرید خراب اولدی ایکی کره بویله لودوس صرصرندن و ایکی کره عسکر حربندن [۲] بو جزیره بر باد اولوب آخر الامر لودوس شدید شدتندن بو جزیره‌نک لودوس جنوب [۳] جانب‌لرن اهالی ولایت براغوب بری شمال جانی اولان حانیه و رتمه و قدیه طرف‌لری و کوچک قلعه و ابوقرون و کیسوما طرف‌لرنده یتمش یدی عدد ایریلی و اوقالی قلاع‌لر یاپوب جزیره کرید بویجه اوزره معمور اولمغه باشلیوب اولکیدن زیاده مزین و معمور ایدر لر حقیقه الحال

[۱] ک : اثناسنده [۲] ب : ضربندن [۳] ک : لودوس و جنوب

واشپانيه الحسى و قودانلرى جزيره كرىده قزلك فرجندن و كندولرىك كوتلرندن چكن ماجراى حادثاتلرى ماوقى اوزره قسطنطين تكوره برتقىر ايلدكلرندد تكوروتكوروور [۱] كولمىن حيران اولوب همان اول آن اشپانىدن كلن الحى ايله آدملىن و كندىك الحىسيه آدملىن جمله دندان تيغ آتشتابدىن كچروب ينه اول آن جمله اشپانيه قزلرن كچه تيموب قرال قزىنك الينه بر نامه ويروب بونى بابا كه وير ديو جمله اشپانيه كميلر ينه قزلى دولدوروب جمله كميلرى اشپانيا قىلر ينه بر اقدرر برى طرفده اشپانيا قرالى قزلىنك حال ديكر كونلرندن خبردار اولوب جمله قزلك آملرى دونوب [۲] فلاكته اوغرادقلىن استماع اندكده جمله قزلى يانسه كتروب قزىنك النده كى قسطنطين نامه سن قراءت ايدوب و اويلا ديوب ساچن و صقالن يولوب اشپانيه قرالنه بر غيرت ناموس حىت و عار لاحق اولوب كندى قزن و غيرى بيك عدد قزلى اصلا قبول ايتيوب جمله ما كولات و مشروباتلر ايله قليونلره دولدوروب قزلقلرى بوزيلان يره كتورك ديو فرمان ايدوب جمله قزلى جزيره كرىده صوده ليمانه براغوب جمله كميلر عودت ايدوب اشپانيه كلرلر برى طرفده جمله قزلى ينه اجنه قوملرى آلوب اصفاقيه داغلىر ينه كتوررلر (در بيان ابتداء تناسل قوم اصفاقيه) چونكه بو اشپانيه قزلى ينه بو جزيره كرىده قدم بصوب اصفاقيه داغلىرندد اجنه ايله ساكن اولوب مقدما بكارتلىرى اجنه ازاله اندكلرندد جمله قزلىر حامله قالب بر يلدنصكره جمله قزلىر بر اوغلان و قزلىر دوغوروب بى آدم ايله اجنه اولادى تناسل بولهر اقبدا جزيره كرىده اجنه اولادلىرندن اصفاقيه داغلك قومى حاصل اولمشدر كم اصللرى انالرى اشپانيه قىزلىردر و بابالرى قوم اجنه دندر آنوكچون بو اصفاقيه قومى حالا اورته بويلى و قره يوزلى و كوچك مدور كوزلى و قره قاشلى و كوچوك باشلى و قوروجق ساحلى و ايرى قولاقلى و يصى برونلى ايرى ديشلى و قسه بيونلى و وجودلرى پوست كچى توكللى و اياقلىرى قيصه و اياچ يوزينه كرى و طبانلرى يصى و اللرىنك اياقلى و اشپانلرى قش بيك قالن و يصى طرفلى و بللارى قالن و غايت كوچلو توانا آدملىر در كم جمله يكرمى بش بيك قومدر لسانلرى عربى يه يقين باشقه بر اصطلاحاتلرى وارد اور و موجهده بولورلر و نجه الفاظ

[۱] ك : تكور بگورور . ط نسخه صنده يالكىز (تكور) وار . دوغروسى (حسن بسن) ده

اولدنى كچى ايكنجيسى اتباع قىلندن اولهرق (تكور بگور) ياخود (تكور مگور) اولقى ممكندر (م)

[۲] س ، ك : املىر دو يوب . ط : املىر دو يوب . [س ، ك نسخه سى دوغرى ايسده همزه نك

مدى اونودولمشدر (م)]

بی تاب و بی مجال قلوب بالضروری اول کیجه داغلرده یطرلرکن هان نصف الیلده نچه آفتاب قیزلر ایله اسپانیا قرالینک قزینی دخی اجنه قومی آلوب غایب اولورلر تاصباحه دک جمیع قزلی قوم اجنه افعال بانه چکوب جمله دخترپا کیزه اختلرک بکارتلرین ازاله ایدوب ناپاک ایدرلر علی الصباح بوحالی جمله کفار کورورلر کم جمیع بکرناشکفته قزلرک سکرلرندن قانلری جریان ایدر جمله کفار بریره جمع اولوب قزلردن بوحال پرملالی سؤال ایتدکلرنده قزلر دخی اول کیجه بودلری اره سندن کچن حادثاتلری و جریان ایدن دم فاسد جمیع ماجرای برر نقل ایتدکلرنده جمله قپودانلر و ایلچیلر و غیرى کفارلر ملول اولوب ایا بعدالیوم حالمز نیه منجر اولور اسپانیا قرالمیزه و قسطنطین قرالنه نه یوزله واروب نه یوزدن جواب ویرلم دیوب مغموم و متالم اولوب جمیع قزلی کیمیره قویوب کندیلری عالم حیرتده قلوب اول کیجه جمله کفار کیمیلده یطمیوب قروده قزلیراچون قورولان چادرلره اسپانیا قرالک قزینی طلب ایتمه کلن قسطنطین قرالک ایلجیسی و جمیع توابعات لوا حقاتلریله چادرلرده مشاوره لر ایدوب بز پادشاهلریمزه نه جواب ویرلم دیو مشاوره ناصوابلر ایدوب بعدالقی والتا [۱] خیماتلر ایچره عیش و نوشه باشلیوب اول کیجه آنلر دخی چادرلرده خاب راحتیه یطرلر همانکه نصف الیل اولدقده بر کتوردی قوب نچه کره یوزیک اجنه قومی بوکافرلرک صغیر و کبیرلرینه تا صباحدک اویله کیردرازبار [۲] چکرلر کم جمیع کافرلرک کوتلری اوزره اوطورمغه اقتدارلری قالمیوب بی تاب و بی مجال قالرلر ابدیه کوتلرینک آجیلرندن کیمیره جان آتوب قزلرک فرج قییحهلرینه کلن حال کفارک کوتلرینه کلوب جمله کفار کیمیلده یوزی قیویاطوب کوتلری اوزره اوطوره مازلر بو حال اوزره صوده لیماننده فرانیجیه چوره کی ییه یه کندولره پرهیز ایدوب و جمله قزلی صاجی قبرس ایله و شاب و مازی ایله و یاره صه قوشی قانی ایله قزلرک فرجلرینه معالجه لر ایدوب قزلره تنیه ایدرلر کم صقنک احوال سرگذشت سرانجام فرجکزی قسطنطین تکورینه دیمک دیو تنیه و تا کیدلر ایدوب صوده لیمانندن صالحه دمر ایدوب ریخ موافق ایله قطع منازل ایدوب قسطنطینه یه کلوب سرای بورنی نام محله طوب و توفنک شادمانلرندن صکره اشپانیه قرالک قزینی قسطنطینه تسلیم ایتدکلرنده بالضرور تکور ایلجیسی

[۱] دوغروسى مشهور اولدینی وجهله (بعدالنبیواتی) در (م) [۲] (بار) دن زیاده (باز) مناسبت آلیور ط نسخه سنده ایسه پک آچیفه وورلش و مذکور (کیردرازبار) یرنده (س،ک) یازلشدر شو قدر وارکه حرف املا اولان (ی) قونولماشدر (م)

جمع ایدوب لشکر عظیم ایله کریت قرالی مارتین پت پرست اوزره واروب مارتین پت پرست دخی یرکتورمز جنودجنبلریله قارلی ایلی شهزاده سنه قرشوچیقوب رتمه واپوقرون صحرالزنده یدی کون یدی کیجه برجنک وجدال ایدوب آخرکار عیسویلر غالب وبت پرست مارتین مغلوب اولوب فچارکن قارلی ایلی شهزاده سنک لشکری کریدقرالنه یتشوب باشن کسوب قارلی ایلی قرالک قان آلوب کرید جزیره سنده کی عمارتلی دخی قارلی ایلی شهزاده سی بیره برابر ایدوب منصور و مظفرینه ولایت قارلی ایلی به کلوب قرنداشی و باباسی تخته جلوس ایدوب مستقل پادشاه اولوب پاپاسلقدن و سیاحتدن فراغت ایدر حکمت باریینه جزیره کرید اوته طرفده خالی قلوبینه اجنه قومی کریدی ضبط ایدوب کامل یوزیلینه خالی و معطل یطرکن اسلامبول تکوری اسپانیا قرالندن برقرینی رجا ایدر درحال اسپانیا قرالی (الامرا مرمک) دیوب بر پنجه آفتاب دختر پاکیزه اخترنا شکفته قرینی جهازلیوب وقرینه جاریه لک ایچون بیک عدد قیز اوغلان قزلی زروزبوره غرق ایدوب نیجه بیک میلیون خزاین وجواهراتلر ایله قرینی آراسته و یوزپاره قراوانه غلبونلری [۱] جمله عسکری و مهماتلریله پراسته ایدوب ما کولات مشروبات لواز ماتلریله نیجه بیک عسکری دخی پرسلاح یوزپاره پارچه [۲] قلیونلره جمله لشکری قزیه تحمیل ایدوب اسلامبول قرالنه محبت نامه لر و معتمد علیه ایلچیلر ایله نیجه کره یوز بیک عدد کران بها متاع کام یابلر [۳] کوندروب اسپانیان جمله کشتیلر چیقوب قسطنطنیه به طوغری کیدرکن حکمت خدا روزکار مخالف اسوب جمیع اسپانیا کیلرن جزیره کریدده سونه [۴] لیمانه دوشوروب آنده کامل اوچ آی لشکر انداز اولوب یطه یطه جمله خلقی بیراز اولورلر آخرکار جمله قزلر کیملر ایچنده فریاد ایدوب بزی بر کره طشره چیقارک کسب هوا ایده لم دیدکلرنده قبودان وایدچی و سائر ایش ارلری قزلرک رجالین قبول ایلوب کسب طراوت ایتسونلر دیو جمیع قزلی اسپانیا قرالی قزیه طشره چیقاروب اوزرلرینه چتر ملمعلر و سایه بانلر قروب برقاق کون ساحل بحرده عیش و نوشه مشغول اولوب برکون جمیع بانولر سنبل هوا [۵] ایتک ایچون داغ و راغ و باغلی کشت و گذار ایدرک برخیلی مسافه بعیده یرلره کیدرلر حکمت باری بر عظیم یاغور یاغوب پیاده یوریمکه معتاد ایدنمه مش قزلر چامورده

[۱] ط: قلیونلری [۲] ک، ط: بارجه. س: بارجه [۳] دوغروسی (کیابلر) اولمیدر (م)

[۴] ک: صوده. [۵] ظن ایدرم که عربلرجه مشهور اولان (شمهوا) = هواقلاقی = هوا
(آلق) دن غلطدر (م)

قرالنگ یرینہ اوغلی سنور [۱] بان نام بر ولد پلید عنیدی قرق ییل کامل پادشاہ اولوب سکھسز اچہ کسدیروب رایج ایلدی اول دخی قرق ییلدن صکره مرد اولوب کوچک قرنداشی مارتین [۲] نام پلید قرال ضال اولوب دین عیسیدن نکول ایدوب مجوسی مذهب بر پت پرست کفره اولوب ایکی عدد پوتلر دوزوب [۳] برن باباسی و برن کندوسی قیاقته دوزدوروب جمله ملت مسیحیه قومی متأذی ایدوب پت پرست ایتدی اما عنقای ذی شان پادشاہ کمره اولوب جمیع لب دریاہ اولان پادشاہلری کندویہ بر تقریب ایله مطیع و منقاد ایتدی اما روم ایلی قیلرندہ قارلی ایلی [۴] ولایتی قارلی صارپ رلرندہ ساکن اولمق ایله مارتین قرالہ اطاعت ایتوب بدرستی عصیان و طغیان اوزره اولدی آخر بوقریت پادشاہی مارتین نام پت پرست بیک پاره کمی عسکر ایله قارلی الی پادشاہنک اوزرینہ واروب اینہنجی وایا ماورہ و ناردہ و پرہوزہ داغلرندہ جنک عظیملر ایدوب قارلی پادشاہی فرار ایدوب تایانیہ ولایتہ وارنجه قوب یانیہ شہرندہ یتشوب قارلی الی قارلی مارقونتون [۵] قرالک باشنی کسوب ایلی ولایتی غارت و آلاز تالان ایدوب نیجه بیک عسکر لرین دخی قلیجدن کپروب بقیہ لسیوفلرین اسیر بندزنجیر ایدوب ینہ سالمین وغانمین مارتین قرال جزیرہ کریدہ واصل اولور بعدہ قتل اولنان قارلی ایلی قرالنگ مقدا مارتین قرال دنیایی استمیوب سیاحت ایله ولایت دونقار قیز و ولایت دانیمارقه پادشاہلرینہ و دانصقاولہ وچه وقرول و فلمنک قراللرینہ کتمش ایدی قرنداشی مارقونتون قارلی کریت قارلی مارتین نام پلید عنید پت پرست قتل ایلدیکن استماع ایدنجه همان بو سییاح شہزادہ پاپاس عالم سییاحندہ اختلاط ایتدیکی مذکور قراللردن امداد استیوب ایکی کرہ یوز بیک عسکرله قارلی ایلی ولایتہ کلوب کورورکم بر خراب بیاب دار دیار اولمش همان وار قوتی بازویہ کتیروب صغیر و کبیر ایکی بیک پاره کشتی جمع ایدوب بر موافق ایام مساعد ایله کرید اطہ سنک صودہ لیمانہ کپروب اول آن لنگر انداخت ایدوب طرفہ العین ایچرہ قرہیہ لشکر دوکوب مذکور پت پرست اولان مارتین قرالدن روگردان اولوب عیسی دیندہ اولانلری باشنہ

[۱] بو حکایہ (پیری رئیس) ک (بحریہ) سنندہ وار اورادہ قرالک اوغلنک آدی (ستورنی) دیبہ یازلشدیر سین مفتوحدر (م) [۲] بحریہدہ دخی بویله جہدر (م) [۳] ک : دوز دوروب [۴] بحریہدہ (قارلواہلی) دیبہ یازلشدیر [۵] بحریہدہ (مرقاتون) دیبہ یازلشدیر .م مکسوردر . مطالعه ایتدیکم بحریہ نسخہ سی کوپرلی کتبخانہ سنندہ ایکنجی قسمده (۱۷۱) نومرولی بر نسخہدر صحیح وخریطہ لری کوزلدر صوکنده استانبول خریطہ سی ده وار (م)

بعده اسپانيا قرالارندن بر قرال ضالك اسمى اقریت [۱] ایش ایکی بیک پاره یلکن
 کیلمر یله اندلوس و افریقه عربی پادشاهلری اوزره سفره کیدر کن حکمت باری روز کار
 مخالف اولوب بوجزیره کزیده صوده لیمانه کیروب لنگر انداز اولوب یطارلر کوزرلر کم
 نیجه بیک عدد آب حیات انهارلری جریان ایدوب جمیع داغلرنده باغلری محصولدار بر
 دار دیار کم دیارمانندی اولیوب آب وهواسی لطیف وهرمیوه لری آبدار نظیف کل کستان
 مرغان خوش الحانی یرلر وداغلرنده قارلری وافر وجمیع نباتاتلری متکاثره اماشهر لری
 وقلاغلری خراب ویاب پایمال رمال اولوب یطر همان اقریت قرال جمیع علما واطبا
 ودوربین فکر مسن اختیار آدم لریله مشاوره ایدوب جمیع ندمالری و حکمالری ایدر
 « پادشاهم بومحله روز کار بزی کتیر مسی حکمت خدادار عربستان فتحندن بوجزیره بی
 فتح ایدوب عمار ایتک دخی اعلادر » دیدکلرنده همان اقریت قرال « تیز بوجزیره عمار
 اولسون » دیو اورمانول نام وزیرین چاغروب « بوجزیره بی نم ایچون عمار ایله » دیو
 فرمان ایدر. اورمانول وزیر دخی علم حکمتده و علم زینجه و علم هیئتده و علم هندسه ده
 و علم حسابده و علم اسطرلابده و علم نجومده و علم ادبده و علم کلامده و علم کلامه
 والحاصل جمیع علوم غریبه و عجیبه لرده تکمیل فنون ایش بر وزیر مدبر ایدی کم کویا
 فیثاغورث توحیدی ایدی همان اقریت قرالک امرینه الامرا کم دیوب بوجزیره کزیده
 جنوب طرفنه رغبت ایدوب ساحل بحرده و بعضی یرلرده محله مناسب آب وهواسی
 لطیف اولان مرتفع یرلره اوچوز پاره شهرلر وقلعه لر و اوچ بیک پاره قرا و قصباتلر
 انشا ایتکه شروع ایدوب بش کره یوز بیک عدد رعایا و برابار ایله بوجزیره اوچ ییلده
 او یله معمور و مزین ایتدی کم اول عصرده روی ارضده بویله بر باغ ارم مثال جزیره
 یوق ایدی هر بر قراسی بیکر وایکشر بیکر خانهلی ایدی بعده یوز ییله داق او یله معمور
 اولدی کم داغ وراغنده و باغ ویاغچه لرندن ماعدا یرلرنده بی آدم توطن ایدوب تناسل
 یولوب آدم دریا سندن زراعت ایدجک ارض خالی بر شبر یر قالیوب بی آدم کثرتدن
 قحط و غلا اولور بعده یوز ییلدن صکره مذکور اقریت نام قرال ضال مرد اولوب
 بوجزیره یه اقریت دیدیلر سبب تسمیه سی اقریتدن « قریت » دیرلر تخفیف کلام ایدوب
 افواه علمده (کزید) نامیله مشهور آفاق اولمش بر جزیره واجب السیردر آندن اقریت

جملہ بش بیک عدد اناطولی سپاہیسی اوچریل او طورماق شرطیہ. قالدیلر و جملہ
ایکی بیک عدد کوکلی غریب یکتیلر اوچریل بکلیوب سپاہیک رؤسارین آماق شرطیہ
قالدیلر و جملہ بیک عدد قومبرہ جبلر و جملہ بیک عدد لاغمجیلر... نتیجہ مراسم بالادہ
تحریر اولنوب قندیہدہ قلاتن جملہ... عسکر تحریر اولنوب قالدیلر اما اللی بیک عسکر
دخی قالسہ وجہی واردر و یریمز دار دیہجک حالری یوقدر اما بالادہ اسامیلری تحریر
اولنان مال دفترداری و تیمار دفترداری و دفتر کتخداسی و دفتر امینی و محاسبہ جی
و روزنامہ جی بونلرک جملہ کویلری و کندلرندن خاص ہایونلری واردر (درستایش
کردا کرد جزیرہ کریت) اولا فرمان وزیر اعظم ایلہ یکچیزی افندیسی اولان صاری
علی افندی زادہ... بک افندیملزہ جزیرہ کریدی دائراً مادار تحریر ایدوب سیاحت
اتدیکمز قرا و قصبات و قلاع و قستللی و یکریمی عدد قضالردہ اولان طقوز یوز
عدد قرالرک ایکی کرہ یوز بیک عدد رعایا و بریالری و جملہ عمارتلرین عیان و بیان ایدر
اولا بنفسہ کرید جزیرہ سی دائراً مادار بقول پاپا مونتا و بقول اطلس و مینور [۱] و
جوغراق [۲] وغیری ہیئت کتابلری تحریرلری اوزرہ بوجزیرہ کرید التیوز التمش و
بعضیلری یوزیمش میل احاطہ ایدر برجزیرہ در دیرلر اما «فتحت» [۳] لفظی تاریخندہ
یکی دنیایی بولان پادرہ وقلون [۴] نامان حکمای قدمای ذوفنونلرکہ [۵] پاپامونتا کتابندن
استخراج ایدوب و کندولری دہ بالنفس سیاحت ایدوب بوجزیرہ کریدی تحریر اتدکلری
قول صحیحلری اوزرہ و علم ہیئت و علم اسطرلاب علم فلک اوزرہ بوجزیرہ کرید
شرقدن غربہ طولی ایکیوز یکریمی میلدر و عرضی آلتمش میلدر بعضی یری شمال جانبندن
جنوب طرفنہ یرلری کہ عربستان طرفنہ ناظر آق دکزک لب دریاسی طرفلرینہ اوچ
ساعتدہ بر دکزدن بر دکزہ واریلر یرلری واردر یعنی تابومرتبہدہ انسر یرلری واردر
(در بیان عمارت سبب جزیرہ اقریت) اما مورخ عالم ایانتا [۶] توارینخندہ لسان یونان
روم اوزرہ ایولہ تحریر ایدر کم حضرت عیسی علیہ السلام زمانندہ بوجزیرہ کریدی اجنہ
قومی ضبط ایدوب نیجہ بیک معمور و آبادان قرا و قصبات و قلاع و شہرلری وار ایمش
حکمت خدا اول عصر دہ پی اندر پی قرق کون قرق کیجہ لودوس ریجی اسوب جمیع
اجنہ قومنی قروب جمیع عمارتلرین دہ برباد ایدوب بوجزیرہ کرید نیجہ ییل معطل قالور

[۱] ط : اطلس مینور [۲] ط : وجوغرافیا [۳] ب، س : فتحتا [۴] بلکه (قولوب)

کلہ سندن مخفقدر (م) [۵] ک : ذوفنونلرک [۶] س : آیانتا

اغاسیدر و جمله یکریمی التی اوده یکیچری چورباجیسی قوندیکم جمله ... عدد قپو قولی
 یکیچریلیدر و جبهجی باشی و طوپچی باشی و قومبره جی باشی و یرلی یکیچری اغاسی
 و یرلی جبهجیلر اغاسی و یرلی طوپچیلر اغاسی و اون ایکی بولوک یرلی عزبستان اغاسی
 و یرلی قومبره جی باشی و یرلی لغمجیان اغاسی و اون ایکی عدد طشره طابیه لرك اغالری
 و جمله اوچ عدد قلعه دزدارلری و شیخ الاسلامی و نقیب الاشرافی و محتسب باشی
 و قسام عسکری ناپی و محتسب اغاسی و معمار اغاسی و خراج اغاسی و شهرکتخداسی
 و مرانقوز اغاسی و مرمانجی باشی و بارودجی باشی و چراخورباشی و اوچ یرده
 چالیجی مهترباشی و لیمان اغاسی و کومروک امینی و باجدار باشی و دللال باشی
 و لیمان رئیس و ترس خانہ امینی و مال دفترداری و چاوشلر کتخداسی و چاوشلر
 امینی و چاوشلر کاتبی [۱] و دفتر امینی و محاسبه جی افندی و مقاطعه جی و قلعه
 تذکره جیسی و روزنامه جی و اون طابیه نك اون ایکی عدد سنجاق اغالری و صو
 قله سی دزداری بکر اغا و اون ایکی عدد طوغ صاحب لری صو قله سی اغالری و لیمان
 قپودانی اون پاره فرقیه مالکدر و قزل طابیه دزداری و سکز عدد سنجاق صاحی
 بولوک اغالری و الای بکی و چری باشی و الای عدد ارباب زعماسی و بیک اوچپوز
 عدد ارباب تیماری و انبار امینی و انبار کاتبی و انبار ناظری و شهر صو باشیسی
 و جبه خانہ امینی و جبه خانہ کاتبی و موقوفات یرلی و تیمار دفترداری و دفتدار امینی
 و ارزاق کاتبی و حرمین محاسبه جیسی و اوقاف کاتبی و شهر امینی و ... حاصل کلام
 قندیه نك جمله قرق عدد اغاقلری قپو قوللری اغاسیدر ماعدا یتمش عدد اغاقلری یرلی
 قولی اغالیدر و جمله قرق عدد قپو قوللری اودالری چورباجیلری و اوده باشیلری ایله
 موجود اولوب جمله اون ایکی بیک عدد یکیچری و جبه جی و طوپچی قپو قوللری
 موجوددر و جمله بش بیک عدد صاغ فول و جمله بش بیک عدد صول قول و جمله
 یش بیک عدد یرلی یکیچریلری و جمله ایکی بیک عدد قپو قولی جبهجیلری و جمله
 بیک بشیوز عدد قپو قولی طوپچیلری و جمله بیک عدد یرلی جبهجیلری و جمله بیک
 بیک عدد یرلی طوپچیلری و جمله بیک عدد عزه بستان قوللری و جمله اوچ بیک عدد
 کوکللی عسکری و جمله ایکی بیک عزه بستان عسکری و جمله بیک عدد بشلی عسکری
 و جمله بیک عدد قراول عسکری و جمله بش بیک عدد روم ایلی سپاهیسی عسکری و

قپوسنك ایچ یوزنده محتسب خانه یه متصل چاه غیای درك اسفادن نشان ویرر چاه بابل هاروت و ماروتدن و یاخود دیار مصرده کی سجن یوسفدن نشان ویرر بر محبوس خانه درك کورمنك عقلی کیدوب وجود بنی آدم چاك چاك اولور ایچنده گرفتار بند نخبیر اولانلرك نقللری اوزره نیجه یوزامت محمد آه وانین ایدوب ایتدیلمک بوسجن ججیم بش قات اولوب سنك خارادن کسمه چاه عظیملر اولوب اوچ قاتی قعرزمینده تحتانی زیرزمینلر ایتمش اوچ قاتی فوقانی اولوب جمیع در و دیوارلری دمیر تخته قابلی اولوب بعضی خورده نخبیره لری بشر آلتیش قات قول قانلی دمر نخبیره لر اولوب جمله امت محمد اسیرلرن هر کیجه بو زندانه زنجیرلر ایله دست و پابسته و دلخسته باغلی زندانه ایندروپ ینه علی الصباح چیقارلر تا بو مرتبه بر مظلوم خانه محبس جالندردر (در و سف آسیاب باد روزکار) [۱] قرانلق قپونك ایچ یوزنده اون عدد قله مثال یل دکرمنلری واردر کفره زمانی بونلرده بارود سیاه اشلر ایتمش بو دخی بر غریب و عجیب تماشای عبرت نما چرخلری واردر حالا اون دکرمنلری اولمشدر *

امدی ای اخوان وفا اکر بو قلعنك فتحنده بولنوب هر شیئی منظورمن اولدیقی اوزره اوصافلرن بر سنه کامل تحریر ایلسه کینه تمام اولماز هان خدای یچون شردشمندن مصون و محفوظ ایلوب دست اسلامده الی انقراض الدوران مؤبد ایله آمین یامعین و بحق سید المرسلین (خلاصه کلام) فرمان سلطان محمد خان رابع کم فاتح قندیه در آنلرك فرمان هایونلری اوزره و سردار معظم وزیر ابن وزیر فاضل احمد پاشا تحریری اوزره جزیره قندیه وزرات ایله سردار معظم اولوب [۲] وزرات ابتدا . . . پاشایه احسان اولنوب پاشاسنك طرف پادشاهیدن خاص هایونی روم ایلی وزیر ی پایه سیله اون ایکی یوک یتمش بیک ایچه خاص قید اولمشدر ایالتنده جمله دورت عدد سنجاق بیره تصرف ایدر اولاسنجاق حانیه و سنجاعتمه و سنجاعت کیموما و سنجاعت . . . و بش یوز ایچه مولویت اولوب ابتدا حانیه قضا سندن معزول . . . افندیه قندیه مولویتی احسان اولنوب جمله ایالتنده یکر می درت عدد قستل قضالی واردران شالله جمله قضالی محللریله تحریر اولنور اما الحق قندیه مولویتی قرالی جمله اوچ یوز پاره قرال ناحیه اولوق اوزره اشارت اولندی اما دخی تحریر اولنوب بوجه عدالت پاشایه و موللایه نه تحصیل اوله جنی [۳] نا معلومدر و ثالثا اغایکی چیری

[۱] پ : آسیاب روزکار [۲] دوغروسی (تختی اولوب) اولمیدر (م) [۳] ک : نه قدر

ینه ترتیب اوزره بنا اولمش آلتلی واوستلی کار کیر بنالی یوزاللی عدد اودالدرر اما باغلری و باغچه لری و اطرافلرنده حولیلری یوقدر زیرا بو کارخانه شهرک تا اورتاسنده ایچ قلعه دیواری اوستنده واقع اولوب بعض پنجره لری قلعه نك خندقته ناظردرر اندن بو اودالره قریب عبرت نمای عظیم دوردرقات بوغدای انبارلری وارکم جمیع دقیق و شعیر و کندم ورز و عدس و فول و غیره جوبات و ما کولات و نیجه کره یوز بیک قنطار بکصمات داغلر کبی یغیدر اما کفار زماندن قلمس بر دانه خردل بولمادق اما بارودسیاه و کله و طوپ و توفنک و قورشوم و سائرجه خانه مهملری بی نهایت بولدق و بوانبارلری استاد بنا اوله هندسه اوزره بنا ایتش کم اوج آسمانه سرچکوب ایچینده اولان اون و بوغدای و سائر جوباتلر کسب هوا ایتسون دیو بو بنای عبرت نمانک جانب اربعه سنده اوچ یوز آلتش آلتی عدد پنجره لر بنا ایتشلر [۱] بوانبارلر دخی اسکلی ایچ قلعه دیوارلری اوزرنده واقع اولوب بعض روزنلری ایچ قلعه خندقته ناظردرر بو مخازنلرک آلتلری سراپا یوز عدد کار کیر بنا د نلدرر و هر دکانک ایچ یوزلرنده برر عددینه کار کیر مخازنلر وار آنلرک دخی اوستلرنده ینه برر قات کار کیر حجره لر واردر آنلرده مخزن اودالریدر و ینه ایچ قلعه قپوسنک کمری اوزره محبوسخانه مدیون اعیان اشرف سجنی واردر قات اندرقات دمیر پنجره لر و دمیر قابلی دیوارلدرر اللهم عافنا و بو ایچ قلعه قپوسی کمری اوزره بیاض مرمر اوزره بر صانمارقو کلبی صورتی تصویری وار قناطرین کشاده ایدوب دورر کویا ذی روح ظن اولنور و ینه بو قپونک ایچ یوزینک صول طرفنده بر چورباجی نفراتیه محتسب اغاسی سا کندر آندن بنای عظیم دفتردار احمد پاشا جامعنه متصل بر قلعه مثال سرای عظیم جبه خانه عبرت نما وارکم بنانک درو دیوارنده و دام و باملری اطرافلرنده و جبه خانه قپوسی اطرافنده و یا نلرنده و عقبه علیاسنده اولان واجب السیر تماشای مرمر بلر بر دیارده یوقدر مکر اتنه شهرنده سلطان محمد ابو الفتح جامعنده کی اشکال غریبه لر اوله اما بونو بنا اولمق ایله بونده اولان نقوش و تمثال غریبه و عجیبه لر و نقش بو قلمون عبرت نمون مرمر کاری آتیه غالبدر زیرا جمیع اجناس مخلوقاتلرک تصویر اتلری بوجه خانه سراینک روی دیوارلرنده مسطور اولوب بر عجایبات غریبات عبرت نما لدرر و بوجه خانه اولان آلات و مهمات و لوازماتلرک حسابن خدا و محتسب لایزال بلرر حتی [۲] بالاده جبه خانه اوصافن تحریر ایتدک اما دریاده قطره و کونشده ذره و ذرده شمه مقداری تحریر و ترقیم اولمادی و ترقیمی دخی ممکن دکلدرر بو ایچ قلعه

میدانده جمله قپو قولی طوپجیلرینک قشله اودالریدر و بو یکیچری اودالرینک صاغنده کی شاه راه یول اغا جامعی محرابی اوکندن تا کمر صوی قپوسنه دک کامل طقوزبیک آدیم اولوب بعض یرلری انلی و بعض یرلری انسیز اولوب یولک یمین و یسارنده صافی باغ و بانچلی معمور و مزین خاندانلر درکم اوچ یلدن برو اولان محاصرهده اصلا بو خانه لره طوپ کله لری دو قه ماشدر و بو یولک صولنده یکیچری اغاسی عبدالرحمن پاشا جامعی یولی تا والده جامعنه وارنجه التیوز آدم بر شاهراه عظیم انلی طریقدر و بو شاهراهک صاغنده کی یول رئیس الکتاب عجم زاده افندی مسجدی اوکندن محمود کتخدا جامعی و حمای اوکته وارنجه بشیوز آدم طولی [۱] بر یولدر کم یکریمی ارشن انلیدر ایکی جانبی اولر و دکانلر ایله آراسته بر واسع شاهراهدر و بو یولک صاغنده راس [۲] افندی قپوسی اوکندن قول کتخداسی ذوالفقار اغا چارشوسی یولی تا پانغراد قپوسنه وارنجه بیک آدم طولی [۳] یکریمی ارشون انلیدر و ایکی جانبی معمور و مزین دکانلر و اولدر آندن قزل طابیه قربنده قزلر منصطری بر قلعه مثال بنای عظیم ایش طوب کوب ایله منهدم اولان یرلرن عمار ایدوب یرلی یکیچریلرینه صدقه اولوب بر عظیم اودالر اولدی اورتاسنده بر فوقانی جامع اولوب التنده بر حوض عظیم اورتاسنده فواره لری تاجامعک التنه یتشوب اطرافنده ایدست موصولقری جریان ایدر و بر گوشه سنده بر حمام لطیف ایله آراسته اولوب بر آستانه عظیم اولدی کم قات اندر قات اودالرنده یرلی یکیچری قوللری ساکنلردر و دخی قرانلق قپونک ایچ یوزنده قپو قولی جبه جیلرینک جبه خانه اودالری جمله سکسان عدد تختانی و فوقانی کارگیر بنا باغلی و بانچلی و مدبصرلی اودالر اولوب جمله اوستلری سراپا کرچ و خره سانی ایله مستور ترتیب اوزره بنا اولمش خانه معموره لر اولوب اطرافنده قلعه مثال دیوارلری و ایکی باشلرنده کمر قبولر ایله پراسته ایله اولمش برکارخانه جبه جیاندر آندن کارخانه یرلوجه جیان کمر صوی قپوسنک ایچ یوزنده صوفی محمد پاشا جامعی قربنده باغلی و بانچلی و صیره ایله علی الترتیب بنا اولمش در ماتقدم یو دخی کفره سلطاط خانه لری ایش حالا دخی زیاده معمور اولوب یرلی جبه جیان حجره لری اولدی اولدی آندن آستانه یرلی طوپجیان یصی طابیه نام محلك ایچ یوزنده بو دخی علی لرتیب بنا اولمش الی عدد فوقانی و تختانی کارگیر بنا اودالری جمله باغ و بانچلی معمور اودالدر آندن آستانه عظیم یرلی عزبستان [۴] اودالری میری انبارلر قربنده

[۱] ک : طولی [۲] ک : رئیس . ب : راس [۳] ک : طولی [۴] ک : عزبان

قپوسنده کومروک امینی باج وپازار عشر سلطانی بکبر ودخی بولیمان قپوسنک ایچ یوزنده وزیر اعظم چارشوسی ایچره ینه صدراعظم بر اورتولی بر خان عظیم بنا ایلمشدرکم کویاسد اسکندر در و جمله تحتانی و فوقانی التمش عدد حجره اولوب التلی جمله مخزنلدر و بو محلدن باش یوقاری تاوالده سلطان جامعنه وارنجه کامل بیک ایکی یوز آدم بولی بر ساعتمک یردرکم بوشاهرا هک ایکی جانبیری سراپا دره لدر [۱] (دربیان اوصاف قلعه عتیق ایچ حصار) بو قلعه قدیمدر اما طشره ده کی قلعه سلیمان خان ردوسی فتح ایتد کدن صکره بانغراد و قرانلق قپولری و یوکسک طابیه و قزیل طابیه ویصی طابیه و قوم طابیه سی و کلک طابیه لرینک دیوارلری سلیمان خاندن صکره بنا اولمشدر بعده سلطان ابراهیم جلوسندن صکره دخی متانت اوزره انشا اولمشدر اما مذکور ایچ قلعه قپوسی اوکی دورت چتال یولدر صاغ طرفی ایچ قلعه خندق کنارنجه باش آشنی کوچک لیمان که قوم قپو یولدر آ که کیدر شاهراه عظیمدر اما طشره قلعه بنا اولهلی بو ایچ قلعه دیوارلری و خندقلری اول قدر معمور دکلدر وینه ایچ قلعه قپوسنک صولنده کی [۲] یول ایچ قلعه دیواریدرکم خندق دولوب طریق عظیم اولوب یکیحیری اودالری حمله بو ایچ قلعه دیواری اوکنده کی یوله درکم [۳] کامل التمش ارشین انلی یولدر حالا بو شاهراه اوزره هر بازار کونلری هفته بازار دیورماق فرمان اولنوب جمعیت کبرا اولوب بر طرفنده ات بازار دیور بر طرفنده قیون بازار دیور بر سمتده صغیر بازار دیور بر گوشه یوجه سنده عورت بازار دیورر اما اوغلان بازار دیورر جمله اشک رایکان بازار میدهدان مغلماندر بو یولک بر طرفی طوپخانه یه و بر طرفی خنکار جامعنه کیدر و بو محله کی یکیحیری اودالری کفار زمانی سلطاط مرطاط [۴] اودالری ایتمش حالا یکیحیری اودالریدر جمله تحتانی و فوقانی ایکی قات کار کیر بنالی خانه زیبالری یوز عدد [۵] حجره لری سراپا کار کیر بنالی کمر و طولوز قبایلی تا ک اندرتاک خاندان پاک اودالر اولوب اوزرلری سراپا خره سان و کرچ صیوالی اولوب آب رحمت صولری جمله صارنجلره کیدوب جمیع اودالرک اوکلرنده صوغاغه ناظر دهلیزلی صافی دمر پارماققلر انشا اولنوب بو اودالرک ایکی باشلرنده عظیم کار کیر بنا طاش زردبانله چیقیلر مضع طاش زردبانلدر و بو خاندانلرک اردلرنده بر انجه جک و ضیق و دراجق یولدرکم تا طونجی باشی چارشوسنه چیقار و بر طرفی ینه طوپخانه میدانه چیقوب اول

[۱] سراپا دکان معموره لدر [اسکیلرک شیوه سنه کوره (دکا کین معموره لدر) اولمیدر (م)]
 [۲] ک : صولنده اولان بولی [۳] ک : دیوارنده کی یوله درکم [۴] ک : مرهتد [۵] ک : ویوز عدد

قله لرى واردركم هر طابيه نك ايچ يوزلرنده برر عدد قبه عظيم لرك زير زمين لرى بيله بارود خانه لردر حالا هر برينه برر عدد جبه جى چور باجبلرى تعين اولنوب نفراتر ليله محافظه ايدوب بارود لازم كلد كده يقين اولان طابيه لره بارود طاشير لر (بى مدح كنيسه راهبان) جمله صغير و كبير يوز يتمش ايكي عدد دير قسيسان ايطريق خانه لر واردر اما كميسى حمام و كيمي مخازن و كيمي جامع و مساجد و مدرسه لر اولدى (در عدد باغوات ارم ذات) درون حصار ده جمله يوز يتمش عدد باغچه مراملر واردر حالا دخى زياده عمار اولمده در و حالا نيجه بيك عدد باغ و باغچه و بساينلر اوله جق ارض خاليه لرى واردر (در تحريات عدد محلات) قلعه دفتر دارى ميلوطه نام ذمى دفتر ليله جمله قنديه ايچنده قرق بر عدد محلات و پاپاسلقدر يكرمى محله سى فرنگدر يكرمى بر محله سى روم كفره لرى ايدى جمله كفره لرى كميلره قيوب جنرال لعين و نديكه كتوردى اما فرنگ محله لرينك سرايلرى معمور اولوب جمله دام و باملرى كرهج و خره سانلى اولوب باران رحمتدن جريان ايدن صولرى اواخر [۱] ايچنده كى صو صارنجبلرينه جمع اولوب جمله ديوار لرى و داملرندن مطر رحمتلر كرمتلرندن نزول ايدوب صارنجبلرنده جمع اولور [۲] (در بيان اشكال قلعه ليمان قنديه) بو ليمان عمالينك دائر امدادار اطرافى بيك اديمدر و جمله اون درت عدد كوز كار كير بنا ترساخانه كمر لرى واركم جمله سنك اوستلرى سراپا خره سانى كرهج اورتوليدر آنلردن دخى جريان ايدن آب رحمت جمله صو صارنجبلرينه نازل اولور امدادورت عدد ترس خانه كوزلرينه اوچر و ايكيشر عدد قدر غلر صغار ترس خانه كوزلرى وار غايت اوزوندر و بو ترس خانه كوزنده بر كفره قريسنك [۳] بالاتشيه خير ايدر بر عجائب شراب چشمه سى واردر بر سر مر ديوكه سندن حراحر كون جريان ايدوب التى آى كامل شيره انكور زمانى هر بازار كونلرى جميع كفره لوندانلرينه شراب خمر توزيع اولنور مش حالا بر بيوك شيره صارنجبى واردر اما شرابى دكل صوي قلامش ترس خانه نك اورتا كوزلرنده معطل دورر اما بو ليمانك بيوك قپوسنك ايچ يوزنده يكيچرى اوجاغندن خاصكى پايزن [۴] حسن اغا جمله اوداسى نفراتيله قوللق بكليوب كوچك قپوده كومروك ديده بانلرى بكليوب كومروك

[۱] ك : اولر [متنده كى (اواخر) كله سى شايان تدقيقدر (م)] [۲] ديمك كه قنديه ده ايكي دورلو صارينج وار ايمش بريسى ير اوزرنده يعنى داملك غيريسندن اقان صولر ايچون ، بريسى ده داملردن اقان صولر ايچون ايمش . ايكنجيسى خصوصى اولدئنى حالده برنجيسى عموى اولوقى بمكندر [۳] ب : بر كفره فرنگ قريسنك [۴] ط : بادن

اذن ویرلمدی (در منظرهٔ خان خواجکیان) جمله اون یدی خان سودا کران بروبحارد در کم
هر متاع ذی قیمت بمنت رایکان بولنور اما هنوز دخی خانلر بنا اولنماده در (در حق عدد
سرای کبار اعیان) جمله دورت بیک عدد شددادی بنالی قات اندرقات خانه دانلر در کم
هر بری مانند قلعه اولو بشر آلتیشر قات شاهنشین و دمر قفصلی و نیچه‌سی دمر قبولی
و مازغال دلیکلی و درسکللی صارب اولرک جمله دام و باملرینک اوستلری قرمزی کرمتلی
و چونی قرمزی خوره‌سان ایله مستور خانه‌دان معمورلر در جمله‌آ جنرال سرایی عظیم
تماشا خانه‌دان در کم صدر اعظم سرایی اولدی و دفتر پاشا سرایی و چودان پاشا سرایی
و سرعسکر سرایی و یکیچری اغاسی سرایی و ابوالخیر کتخدا ابراهیم پاشا سرایی و شام
وزیری ملک ابراهیم پاشا سرایی و صاری حسین پاشا سرایی و جمله وزرالر و میر میرانلره
بر سرای قناق و یروب قول کتخداسی ذوالفقار اغا کندو جامعی سراینده مهمان
اولدی و زغرچی باسی سرایی و صامصونجی باشی سرایی و خاصه کیلر سرایی و باش چاوش
سرای و جمله سپاه اغالری سرایی و جبهجی باشی سرایی و طویجی باشی سرایی و الحاصل
جمیع اوجاق اغالریه و جمیع ارباب دیوان افندیلریه بر سرای و سائر ایش ارلریه بر
قشله قناقلر و یروب هر کس قناقلرن عمار ایتسن دیو فرمان دستور مکرم اولنجه عظمت
خدا بر آیده جمیع خاندان در بیض آسا اولدیلر و هر خانه‌دانلرده بر و ایکیشر و اوچر
عدد صو قبولری اولوب جمله طقوز بیک التمش عدد چاه مالر تحریر اولنمشدر و جمله
اولرده یدی بیک عدد آب حیات صو صارنجلری مقرر در کم جمله دام و باملرندن جریان
ایدن باران رحمت اولر ایچنده کی صو صارنجلریه نازل اولوب لب بر لب ماء زلال اولدیغندن
کفارلر صویه عسرت چکمزلر ایتسن و جمله محلهٔ یهودان بر محله در اما یدی عدد جماعتدر
فراپی [۱] یهودیلری اسرائیلی یهودیلرندن آیری باشقه بر محله‌سا کنلر در کم جمله نک صغیر و کبیر
دار منحوس خانه‌لری اوج یوز عدد دار ناچارلری واردر بو یهودیلر جمله جنک محللرنده
کامل یدی آی جمله اولاد ایالریله قلعه ایچنده غائب اولوب بعد الفتح میدانه چیقوب
جمله‌سی زیر زمینده کویامیت متحرک اولمشلر امت محمدی کوروب یوزلرن یره سوروب
سجده شکر ایدوب محله‌لری عسکردن مصون اولسون ایچون بر یکیچری چور باج‌سی
دیده بان تعیین اولندی و جمله اوچ یوز عدد مشبک بوستان کل کلستان لر وار کم هر برنده
یرر ایکیشر آب حیات چاه مالر واردر و جمله اون سکنز عدد یرده بارودخانه خزینه‌سی

اندن یکیچری اغاسی عبدالرحمن پاشا سراپی برتکیه بکتاشیان اولیوردی اندن قوشاقلی منصطر قربنده مدینه لی درویش صالح تکیه سنک اصلا خیرات و عقار تلیری یوق طریق قادریده قادر قیوم رزاق الله ناظر برالای قاف قناعتده و کنج استغناده فقر و فاقه صاحبلی قلندری فقر الی وار اما سورة [۱] (ان الله هو الرزاق ذو القوة المتین) نصی اوزره شب وروز هر طرفدن صدقه و نذرات [۲] قربانلری کلوب جمیع آینده و رونده کانلر ایله ییوب ایجوب طاعت و عباداته مشغول بر الای پارهنه و سر برهنه فقرای صابرین و شا کرین و ذا کرین در (در عدد چارسوی بازار بزازستان) ماقدم کفره زمانی میلوطه نام دفتر دار اشقروان [۳] خطیله جمله بیگ یدی یوز عدد دکانلری وار ایدی شمعی ینه هنوز جمله سنه عنقا بازر کانلر کروو کالای والای متاعلرن عرض ایدوب هر دکان عروسک شهر چین اولدی اما قول کتخداسی ذوالفقار اغا جامعی جنبنده بعدالفتح بر آیده بر شاهراه عظیمک یمین ویسارنده کارگیر بنا یوز الی عدد دکانلری علی الترتیب انشا ایدوب بر چارشوی حسن اولدی کم جمیع اقمشه فاخره و والای نادره لرنه فروخت اولنور و یکیچری اغاسی عبدالرحمن پاشا دخی جامعی جنبنده شاهراهک صاغنده وصولنده بر بزه کستان کارستان بر چارسوی مزین ایتشدر جمیع اقالیم سببعه نك تحف متاعلری آنده موجود اولوب ایکی شاهراهک باشنده بر قهوه خانه دخی انشا ایتشدر جمیع غازیان سربازان مجاهدان مداحان ارباب معارف شاعران بو مجمع العرفان قهوه خانه ده موجوددر و دفتر دار احمد پاشا پازاری جمله الی عدد دکانلردر و محمود کتخدا چارشوسی دخی الی کارجانه لردر و رئیس الکتاب عجمزاده افندی الی عدد دکانلر یاپدی و طویجی باشی اوطوز عدد و آندن اشغی صدراعظم تمش عدد دکانلری سراپا یکیدن انشا ایدوب جامعنه وقف ایتدی و ابوالخیر ابراهیم پاشا الی عدد دکانلر بنا ایتدی و الحاصل جمیع وزرا و وکلالر نیچه بیگ خیرات و حسنا تلر انشا ایدوب شهر قندیه کل کبی اولوب کولدی و کافر زمانی بو شهر ایچره اصلا کهریز اولماق ایله صدر اعظم فرمان ایدوب تا والده جامعی اوکندن یوقوش اشغی طریق عامک قعر زمین یاروب کهریز یوللرین تالیمان قپوسی خارجنه و ارنجه کارگیر بنا ایله یاپوب هنوز پاک و پاکیزه بر شهر طاهر اولدی و جمله الشمس سکز عدد کارگیر مخزنلر و جمله اون عدد قهوه خانه لر و جمله نیکرمی عدد بوزه خانه لردر کم کان لونداندر بونلره سهل رخصت و یردی لرمک عسکری طائفه سنه آرامگاه اوله اما میخانه لره

[۱] بوآیت کریمه (الذاریات) سورة شریفه سنده در [۲] ک: و نوزور [۳] ک: ط: اشقروان

البته تحریر اولنان جامع‌لک اکثرنده بر مدرسہ مقرر در اما طقوز عددندہ مستقل درس عامہ وارد . . . (در تمدیح مکتب طفلان اجمد خوان) جمله طقوز عدد هنوز نوبنا دارالعلوم جکر گوشہ پسرانلر واردر اولا خنکار مکتبی و والدہ سلطان مکتبی و صدر اعظم مکتبی و عبدالرحمن پاشا مکتبی و قول کتخداسی ذوالفقار اغا مکتبی و دفتر دارمکتبی و کتخدا ابراہیم پاشا مکتبی و ملک ابراہیم پاشا مکتبی دخی نیجہ مکتبیلر هنوز بنا اولنوب بو شهر قنبدہ عمار اولمدہ در (در تذکیر تکیہ کاه ارباب طریق درویشان) جمله اون یدی عدد خانقاہ فقرای آل عبا کانلری واردر اولا جملہ اول بنا اولنان قلعه خارجندہ دلی حسین پاشانک خرہ سان اوغلی مسیرہ کاه تکیہ سیدرکم خانقاہ آل علی بکتاشیان آستانہ سیدرکم بالادہ موصوفدر بعدالفتح بنا اولنان درون قلعه دہ یوکسک طابیہ نیک ایچ یوزندہ چاوش باشی کوسہ ابراہیم اغا تکیہ سی طریق بکتاشیان درکم [۱] نیجہ کونہ فقیران غازیانلر سا کنلردر اما عبدالقادر کیلانی طریقتندہ بر مسافر عزیز کلوب فقر الیلہ عظیم توحید و تذکیر سورولوب ہر کون جمعیت کبرا اولوب جان محبتلری اولور زیرا بر مرتفع رده واقع اولوب جملہ عشاقان صادقانلر تفرجتہ کلوب کسب ہوا ایدرلر اندن یصی طیبہ نیک ایچ یوزندہ قرہ باش تکیہ سی اولو آستانہ اولدی اندن صو کمرلری قریبندہ خنکار جامعی یولی اوزرہ ہندی بابا جعفر تکیہ سی اندن شیخ ابراہیم کلشنی تکیہ سی اندن اسکداری محمود افندی خلیفہ سی جلوتی علی افندی تکیہ سی اندن کلک طابیہ سنک ایچ یوزندہ طریق پیرامیدہ شیخ واحدی خانقاہی اندن عنکبوت احمد پاشا جامعی قریبندہ طریق عشاقیدہ شیخ اسدالدین صومعہ سی اندن پانقراد [۲] قپوسندہ جبہ خانہ تکیہ سی طریق فبایدندر [۳] اندن قرانلق قپونک ایچ یوزندہ بکتاشی علی ددہ تکیہ سی اندن . . . * درون قلعه دہ نیجہ تکیہ ل دخی واردر و نیچہ لری دخی هنوز عمار اولمدہ در امامعلوم اولان بونلردر اما قلعدن طشرہ قوشاقلی منصور قریبندہ تکیہ تیراندازان یعنی اوق آتیلر تکیہ سی هنوز صدر اعظمک . . . اغاسی عمار ایدہ یور و برخلندہ اوق میدانی اولمشدر کم تعبیر اولنماز اندن صدراعظمک اوطاغی یری بر معمور چفتلک اولوب بر مسیرہ کاه تفرج کاہدر اندن صدر اعظم وکیل خرجی رجب اغا تکیہ سی فقرای خلوتیلردر [۴]

[۱] دوغروسی (تکیہ طریق بکتاشیاندرکم) یا خود (طریق بکتاشیان اینچوندرکم) اولیلدر (م) [۲] ک : پانقراد [۳] ک : فتاییدن . ب : فتاییدن [۴] مناسی (اولیوردی) دیبا یازیلدر (م)

اوچ اکسکیه اولیا دیدی تاریخی خیرات [۱] فی سبیل الله [۲] سنه ۲۰۸۰
 آندن وزیر کتخداسی محمود اغا چشمه سی آندن رئیس الکتتاب عجمزاده . . . افندی
 عین الحیاتی آندن قبودان قیلان مصطفی باشانک صوفله سی دبنده لیمان کنارنده کی چشمه سنک
 مذهب ایله تحریر اولمش تاریخیدر

مصطفی باشا وزیر پاک ذات ایلدی بو عینی جاری اول صفات [۳]
 تشنه دالر دیدیلر تاریخی صوبی صافی چشمه ایچ آب حیات [۴] سنه ۲۰۸۰

آندن خان بربر [۵] قپوسی قریبنده ابازه صاری حسین پاشا مسجدی آندن پیغمبر
 چشمه سی [۶] بنا اولتوب روح شریفه هبه اولندی و نیجه چشمه سارلر واردر اما
 آب نابلرن نوش ایدوب معلومز اولان چشمه لر بونلدر کم بو محله تمام اولدی
 (در علم مدارس عالمان مفسران محدثان) جمله طقوز عدد دارالتدریس ط الباندر

[۱] س، ک، ط: خیری [۲] ظنجه بویتده برقاچ پاکلیش وار اولا - تاریخ کویستره جک
 ولان (خیرات فی سبیل الله) عباره سی پاکلیشدر چونکه یالکز (خیرات) کله سی (۱۲۱۱)
 یدپورکه (۱۰۸۰) دن (۱۳۱) فضله در . بو حالده دوغروسی دیگر نسخه لرده اولدینی کبی (خیری
 فی سبیل الله) اولمیدر . ثانیاً - (خیری فی سبیل الله) عباره سی (۱۰۷۸) ایدپور چشمه ایسه
 ۱۰۸۰ ده یاپیلدیغندن ایکی اکسکیدر . حالبوکه کرک متنده، کرک دیگر نسخه لرده (اوچ اکسکیه)
 ازلشدر . ثالثاً - بو بیت بحر خفیفدن اولغله وزن ایجابی اوله رق (تاریخی) پاکلیشدر دوغروسی
 (تاریخی) اولمیدر . ایشته عرض ایتدیکم اوچ نقطه نظر دفته آلینجه بیتک دوغروسی شویله
 ولق لازمدر :

ایکی اکسکیه دیدی اولیا تاریخی (خیری فی سبیل الله) سنه ۱۰۸۰ (م)

[۳] (اول صفات) معنا سزدر دوغروسی (خوش صفات) یا خود (پاک صفات) اولق
 نکندر (م) [۴] بو مصرع حساب ایدیلنجه (۱۰۸۱) ایدپور دیک که بر فضله کلیور حالبوکه کرک
 و چشمه و کرک سائر مبانی عقیب فحده یاپیلدینی ایچون (۱۰۸۰) رقمی دوغرودر . شو حالده
 تاریخی دوغروتمق ایچون تعمیمه یا احتیاج وارظن ایدرم که اوتعمیه (تشنه دالر) تعیرنده متدرجدر:
 چونکه هر کسجه معلومدر که پک صوصایان انسانک دیلی دیشاری چیقار اغزندن صارقار حتی تورکلرجه
 صوصامش؛ دیلی برقاریش اولش) تعیری بیله وار . دیل ایسه شکل اعتباریله حرفدرده الف
 حرفنه، رقمدرده (۱) رقمه بکزر . شیندی شاعر « بو چشمه نک تاریخی صوصامش کیمسه لر
 سوبلدیلر » دیکله صوصامش کیمسه لر دیل لرخی چیقاردیلر سوبلدیلر دیش اولپور؛ دیل ایسه (۱)
 قنک تمثالی اولدیغندن تاریخ عباره سنک کویستر دیکی عددن بر اسقاط ایدلسی لازم کلش اولور (م)
 [۵] ک : جان ریز . ط : خاندر [س نسخه سی ده ک نسخه سی کیدر فقط فقط مزدر (م)]
 [۶] شودیخی ، علوی حسی ایلك دفعه اوله رق بوراده کورپورم او قودیم کتا بزده بویله یرشی
 ناطر لایورم . شو نقطه قندیه فاتحولی ایچون نه بو بوک شرفدر (م)

و مختصر عجلہ ایلہ بنا اولنمش کوچوک حمامدر ویاغراد قپوسی یولی اوزره روم ایلی حمامی
 وخنکار جامعی قربنده جاجعی حمامی ویکچیری حمامی ویرلی قولی حمامی و طوپنجیلر حمامی
 و جفود محلہ سی حمامی و اغا حمامی بو حماملر جمله عجلہ ایلہ بنا اولنمش کوچوک حماملردر
 اما جمله دن دفتردار احمد پاشا حمامی غایت بیوک و پاک و مصنع بر حمام عظیمدر کم غیری
 جزیره لردہ مثلی یوقدر جانب و اطرافندہ دورت عدد خلوتلری و میدان صفہ سی و متعدد
 چار کوشہ سنده چار عدد یان صفہ لرنده اوچر عدد قورنالی واسع حمام خوش هوا
 و خوش بنا بر حمام رعنادر کم جمیع بساطلری و محبوب دللا کلری پاک و پاکیزہ بر حمام
 کشادہ در کم جمیع قابلرنده بلور و نجف و موران جاملر ایلہ روشن آباد و روشنا حمام
 دلکشادر و بر جامکانی وار کم بیک آدم آلور و تا اورتاسنده بر حوض عظیمی وار
 فواره لری قبہ جامکانہ پرتاب ایدر الحاصل بوقہ [۱] بر نقش بوقلمون حمام عبرتموند
 بنوک دخی ویکچیری اغاسی عبدالرحمن پاشا حمامنک و محمود کتخدایا حمامنک دخی صولری
 آب حیات کمر صولرننددر اما غیری حماملرک صولری چاه مالرنددر (دروصف چشمہ
 سار آب روان) جمله یتمش عدد عین الحیات و عین حیوانلردر جملاً چارشبو اورتاسنده
 دفتردار احمد پاشا جامعنک او کئندہ کی میدانہ قرال چشمہ سی بر حوض عظیمک اورتاسنده
 بر الحاق عمود اوزرینہ ینہ مر مردن بر مجسم کفرہ تصویر ی ایدوب ذ کندن جریان
 ایدن صودن جمله کفار نوش ایدوب دفع عطشان ایدر لرمش اما بعد الفتح غازیان مجاهدانن
 بر کمنہ جراح کامل ایتمش مذکور کفارک ذ کرن بالته ایلہ سنت ایدوب بعدہ دفتردار
 احمد پاشا بو حوض عظیم ایچرہ بر چشمہ عبرت نما انشا ایتمشدر کم بر واجب السیر آب
 حیاتدر بویله بر چشمہ سار بر دیارده اولمز بو حوض پاکک جانب اربعه سنده استاد
 حداد دمر قفصلر ایدوب نقاش بہزاد دخی بو دمر قفصلرہ لعل کون بویالر ایلہ نقش
 ایدوب مزین اولدی اندن خنکار چشمہ لری یدی یردہ در اندن وزیر اعظم چشمہ سی
 اندن ایکی لولہ لی والدہ سلطان چشمہ سی اندن یکچیری اغاسی عبدالرحمن پاشا چشمہ سی
 اندن قول کتخداسی ذوالفقار اغا چشمہ سی اندن دفتردار احمد پاشا عینی اندن ملک
 ابراہیم پاشا عینی اندن سلطان ابراہیم چشمہ سی اندن عنکبوت احمد پاشا عینی اندن
 ابو الحیر کتخدایا ابراہیم پاشانک لیمان قپوسندن طشرہ لیمان کنارندہ ایکی لولہ لی چشمہ سنک
 شکستہ بستہ تاریخیدر :

تاریخ دیگر لادری کاله

ماندازماتا قیامت تاریخ [۱] فرنك همه مردود [۲] الا [۳] ملك [۴]

سنه ۱۰۸۰

تاریخ طرز آخر

* ...*

ا کر بوقندیه نك جميع جوامع ومساجد و خان و حمام و چشمه سارلرینك تاریخلرن تحریر ایله سك باشقه بر مجلد منظوم تواریخ نامه اولور انحاق بوقدر ایله ا کتفا اولندی لکن بوتاریخلری مسطور اولان اون سکنز عدد جوامع سلاطین و وزراء مجاهدین معبدکاهلرندن ماعدا (درتقیل مساجد های قلعه قندییه) جمله یتیم بر عدد محله مساجدلری واردر اما جمله ا جماعت کثیریله مالک عجم زاده رئیس ... افندی مسجدی چارشو ایچنده بر تحتانی زاویه اولق ایله شب و روز جماعتدن خالی دکلدن لکن جامع اولغه استعدادی اولوب اوقاف کثیره سی چوقدر و قره باش دده مسجدی و هندی جعفر بابا مسجدی و پانغراد قپوسنك ایچ یوزنده علی بابا مسجدی و صدراعظمک و کیل خرجی رجب آغا مسجدی و چاوش باشی زاویه سی و یوز بر محمد آغا [۵] بقعه سی و یرلی یکیکریلری میدانی مزکتی و بالته آغا اینه سی و کومروک قپوسی مسجدی و ... * بعدالایوم انشالله تعالی دخی چوق جوامع و مساجد بنا اولنور (درتسجیل حمامات راحت جان) جمله ... عدد حمام جان ستانلردر اما جمله ا مقدم بنا اولنان وزیر اعظم کتخداسی محمود آغا حامی بر کنیسه ایکن آغای مومی الیهک علم معماریسی اولماسی سببیه اون کونده اون قورنالی و ایکی خلوتلی و بر میدان صفه لی بر لطیف جامکانی آب و هواسی لطیف حمام روشنا ایدوب جامعه نه وقف ایلوب جامعه دخی یقیندر و قرانلق قپو قربنده بستان حامی اوچ قورنه لی بر مفید

[۱] بو مصراعک دوغروسی (بناند زمانا قیامت تاریخ) اولق ممکندر فقط (تاریخ) کله سنده کی ت حرفنی اوزاتماق لازمدر (م) [۲] پ : مردود شد [۳] لامک اوزرنده مد اشارتی یا کایدشر [۵] بو مصراعک دوغروسی (فرنك همه مردود شد الاملك) اولق ممکندر که بوندن تام تاریخ چیقور . معناسی ایسه (قرالدا باشقه تکمیل فرنکلر مردود اولدیقلعه دن سورولدیقلر اکر قرالده ایچلرنده بولونسیدی اوده طرد ورد جزاسنه اوغراردی) اولق ممکندر و بوضورته استئنا استثناء متصلدر . استئنانک منقطع اولسی ده ممکندر و بو صورته (ملك) دن مقصد پادشاه اولمش اولوب مصراعک معناسی ایسه (شو قندیه محاربه سنده فرنکلر مغلوب و ضرود فقط پادشاه غالب و مطفر اولدی) دیمک اولور (م) [۵] ک : و بورناز محمد آغا

دفعہ تاریخ او

دیدى خيلى بو فتحه تاريخدر من الله فتح بنصره عزيز [۱] سنه ۱۰۸۰

آخر كونه تاريخ

موره ديارنده مرستره [۲] مفتيسى حمدى افندى كفته سيدر (تاريخ)

قلعه نك حمد يا متاتى كر داستان اولمىدى افواهدن [۳]

فتى تاريخى قصره نك بارى ايندى خلقه علم اللمدن [۴] سنه ۱۰۸۰

ديكر تاريخ لادرى قابله

بى سلاست ايسده [۵] موژده ايله تاريخ دیدم قنديه [۶] شاهم آلدی وزیر ابن وزيرك [۷]

سنه ۱۰۸۰

تاريخ نوع ديكر

اشيو فتحك سالنه مشعر اوله بر مصرى استرز [۸] مرآت دلدن كوستره هم اوله خوش

مدت فتح كورينور بو يازيلان تاريخدن قنديه نك ناپا كى چقدى قلعه ايسه اولدى يوش [۹]

سنه ۱۰۸۰

[۱] بو تاريخده تامدر . وزنى بحر متقاربندن در . شوراده تاريخلى كورولن شاعر (خيلى افندى) نك برجه حالى (صفائى) تذکره سنده مفصلجه در خلاصه الخلاصه سى شودر كه : بو ذاتك آدى (احمد) اولوب (قرق كليسا) لى ايمش بر زمانلر ديوان كاتبلكرنده بولونمش و نهايت كوپرلى زاده فاضل احمد باشايه انساب ايله تذکره جى اولمش ؛ دها صوكره لرى موقوفاتى اولمش و نهايت (۱۰۹۸) ده (بلغراد) ده وفات اتمشدر . وفاتنه سويلنن تاريخك تاريخ بيتى شودر :

فوتنك عدلى دیدى تاريخى عدن اوله خيلى افندى مترلى سنه ۱۰۹۸

[۲] ط : مستره [۳] منظومه تاريخيه بوراده اولدينى كى ايكي بيتدن عبارت برقطعه حالنده دكلسه اوزمان برنجى بيتك بويله قالسى دوغرى اوله ماز بلهكه شويله اولميدر :

قلعه نك حمديا متاتى كيم داستان اولمىدى افواهدن

يوق اكر تاريخ بيتندن اول ديكر بيت وارده مؤلف يازمامش ايسه او زمان برنجى بيت شكل حاضريله دوغرى اوله بيلور (م) [۴] بو مصراع دوغرى و تاريخ تامدر (م) [۵] ك : ايسه ده [۶] ك : قنديه [تاريخ ايجون متن دوغرودر (م)] [۷] بوراده كى شكليله بو مصراع تام تاريخ كوسترمكده در . بو بيت بحر ملك سالم قسمندن ايسه ده ايكنجى مصراعده براز اماله لازمدر (م) [۸] ط : ايسترز . س ، ك : استوز [ياكيشدر (م)] [۹] بو مصراع دوغرى و تاريخ تامدر (م)

ديگر تاريخ لئامقه

بانك محمد اوقيوب ديدى تاريخ اوليا [۱] فتح اولندى قنديه [۲] الحمد لله صلح ايله [۳]
سنه ۱۰۸۰

ديگر تاريخ للفقير

ايلدك بز اوليا لفظا و معنى تاريخن اولدى بيك سكسانده [۴] فتح قنديه صلح [۵] جهاد
سنه ۱۰۸۰

تاريخ پادشاه عالمپناه

ديدى جون سلطان محمد كوش ايدوب تاريخنى آلدى دشمندن وزيرم يئنه قنديه [۶]
سنه ۱۰۸۰

ديگر تاريخ آخر

اوليا ايتدك دعاء تاريخن قنديه [۷] آلندى حمداً بالكثير [۸]
سنه ۱۰۸۰

تاريخ ديگر كفته خيلي

قهرمان مرتبه سردار غزا اندیشه
ديدلر خيلي پسند ايليوب اصحاب سيوف
سل مصمام جهاد ايتدى كرده كلدى
سيف احمد پاشا قنديه حصارن آلدو [۹]
سنه ۱۰۸۰

دفعه تاريخ زيبا

زور بازو ايله چون يقدى [۱۰] درو ديوارن دست خبيرشكين حيدر كرار آسا
حمد ايدوب خلق جهان خيلي ديدلر تاريخ فاتح قنديه اولدى يد احمد پاشا [۱۱]
سنه ۱۰۸۰

[۱] وزن ايجون دوغروسى (اوقيوب بانك محمد ديدى تاريخ اوليا) اولميدر (م) [۲] س، ك:
قنديه تاريخ ايجون دوغروسى بودر (م) [۳] بو مصراع (فتح اولندى قنديه الحمد لله صلح
ايله) شكنده حساب ايدلديكى صورته تام و دوغرودر (م) [۴] س: سكسنده [تاريخ ايجون بو
دوغرودر (م) [۵] تاريخ ايجون (صلح) اولميدر بو مصراع (اولدى بيك سكسنده فتح
قنديه صلح جهاد) شكنده حساب ايدلديكى صورته تام و دوغرودر (م) [۶] س، ك: قنديه يي
[تاريخ ايجون بو دوغرودر . بو مصراع (آلدى دشمندن وزيرم يئنه قنديه يي) شكنده حساب
ايديلنجه تام و دوغرودر (م) [۷] س، ك: قنديه [تاريخ ايجون بو دوغرودر (م) [۸] بو مصراع
(قنديه آلندى حمداً بالكثير) شكنده حساب ايدلده كده تام و دوغرودر (م) [۹] بو مصراع
بوشكيله تامدر معرافيه س ، ك نسخه لر نده اولدني وجهله (قنديه) ير نده (قنديه) يازيله جق
اولورسه اوزمان (حصارن) كله سنى (حصارين) شكنده يازمق لازمدر (م) [۱۰] (يقدى)
يازلسى مناسبدر (م) [۱۱] بو مصراع بوشكيله تامدر (م)

مصطفیٰ پاشا) قندیہ قلعہ سنک لیانی اغزنزده صو قلهسی ایچنده بر کوچک جامع زیبادرکم
کویا جهان نما بر قصر ارم ذات العما درر جمله کار کیر بنا اولوب سراپا قورشون اورتولی
ویر کار کیر مناره لی جامع جمع العرفان مسیره کاه تفرجکاه مغبدکاه شیریندر بو جامع بنا
اولنورکن صو قلهسی دخی تعمیر و ترمیم اولندوغنه تاریخ اولمشدر

اولیا بهیری قاقوب صوردی فتحی تاریخین اسمنه دیدی بوسیدی قلعہ کوه نکیکن [۱]
سنه ۱۰۸۰

تاریخ دیگر زیبا

ولی [۲] چقدی دیدی بوبلجه یاز تاریخین مرده قندیہ [۳] فتح ایلدی احمد پاشا [۴]
سنه ۱۰۸۰

تاریخ دیگر

تمام اولنجه فتحی تاریخ ایچون اوقودق سورة انا فتحننا [۵] سنه ۱۰۸۰

تاریخ آخر کفته قوجه وزیر زاده سلیمان بك سلمه الله

اذا تخار ایدوب آنوکلا دیدی فاتح تاریخ قیلدی الله بکا قندیہ فتحین احسان [۶]
سنه ۱۰۸۰

دیگر تاریخ سلیمان بك

حسن قندیہ [۷] چون مهل ایله اعدا قالیچق فکر ایدردم که نه یوزدن اوله اخراج آیا
بر سحر کوشمه اردی چون [۸] صدای تکبیر صدق پا کیله همان اتم اودم حمد و ثنا
چیقچق مهل ایله اعدا دیدم که تاریخ قندیہ [۹] حصنی فتح ایلدی احمد پاشا [۱۰]
سنه ۱۰۸۰

[۹] بو مصراع حفته کی مطالعه می یوقاریده ص ... ده یازمشمدم (م) [۲] س ، ک ، ط :

برولی [دوغروسی ده بودر (م) [۳] س ، ط : قندیہ [تاریخ ایچون بودوغرودر . اشبو
مصراع (مرده قندیہ فتح ایلدی احمد پاشا) شکلنده حساب ایدیلنجه (۱۱۲۶) ایدبور ؛ تعمیه
موجبجه بوندن (ولی) لفظنک کوستردیکی (۴۶) عدی چیقنجه (۱۰۸۰) قالیور (م) [۵] تاریخ
تمام ودوغرودر (م) [۶] اون اکسیک چیقبور تماملاق ایچون یا (قندیہ) کله سنی ایکی ی ایله
(قندیہ) شکلنده یازوق ویاخود دها ایسی (فتحن) کله سنی (فتحنین) یازوق لازمدر (م)
[۷] ک : قندیہ [۸] س ، ک : چو [بودوغرودر (م) [۹] س ، ک : قندیہ [تاریخ
ایچون بودوغرودر (م) [۱۰] [قندیہ حصنی فتح ایلدی احمد پاشا] مصراعی حساب ایدیلنجه
(۱۲۷۷) ایدبور تعمیه موجبجه بوندن (مهل ایله اعدا) عباره سنک کوستردیکی (۱۹۷) چیقنجه
کیری به (۱۰۸۰) قالیور . شاعرک بوراده کی تعمیه سی پک صنعتی دوشمش اوقدرکه تعمیه اولدنی بیه
حساب ایدیلنجه کلاشیه یور (م)

دیگر تاریخ‌نامه

اولیا بوجامی کوردکده تاریخین [۱] دیدی بو بنایه دائم الله اوله ستاری معین [۲] سنه ۲۰۸۰

امدی ای اخوان وفا بوقندییه ایچنده دکل بلکی جمیع ممالک محروسه اسلامیهده بویله بر جامع یوقدر کم صافی کار کیر طولوز قبهلی بر اوروم کینسه سی ایدی ایچنده حالا اغاجدن بر اثر اولیوب جمله در و دیواری التون ایله حلکاری نقش بوقلمون ایکن شمدی بیک قات اولقدر زیاده نقش بوقلمون عبرت نمون اولوب سرپاروی دیواری التون حل ایله زر اندر زر اولوب نورعلی نور اولدی محرابی سنت اوزره ساده کوزملیدر اما بر بیاض مرمرخامدن شبکه فخری اویماسی کبی بر مقرر نسلی منبره مالکدر کم جهانک اسلام دیار لرنده نظیری اولیوب بریره اصلا یایشامش همان میدانده جامعک صاغ طرفنده بر کرسی والای سرامددر کم کویا جامعک روحیدر بر متقش شبکهلی مرمردن مؤذنان محفلی وار کم بودخی لانتظیره قیلندن اولوب بروجه ایله تعیر و توصیف اولنماز جامعک صول طرفنده یینه جامعه تمه بر مصنع قبهسی وار و جمله اوچ عدد قپولری اولوب بری قبه قپوسی بیوکدر بری تمه قپوسی صولنده در صاغ طرفنده حرم قپوسیدر اما قبه قپوسی اوکنده کی حرمده بر بیاض مرمردن حوض لطیف شادروانی وار جمله جماعت اندن تجدید وضوء ایدوب مقصوره وار بر کوچوک قبهلی وقورشون اورتولی شادروان حوضی قبه سیدر کم صافی زرکار نقش بوقلموندر و صاغ طرفنده بر آب حیات صو صانجی وار و جامع ایچنده مؤذنانلرک محفلی آلتنده بر آب حیات قپوسی وار و مناره سی یینه اسکی چاکلقدر اما ذروه اعلاسی اورته سنده بر مناره کلاهی بنا اولنوب بر شریفه سی [۳] وار غایت مصنعدر بو جامع زیبا اوچیوز آدم طولی و عرضی برباغ مرهم [۴] کل کلهستان و سنبل ریحانستان ایچنده واقع اولوب کویا بر قصر خور نقدر بو جامعک قبهلری اوستی سراپا قرمزی خره سانی کرچ ایله صیوالیدر الحاصل جانب اربعه سی طلبه حجره لی [۵] و مکتب و مدرسه لی بر مزین و محبوب و مرغوب جامع زیبا در کم قلعه قاندیهده دکل بلکه غیر یی رده نظیری یوقدر خدای متعال الی انقراض الدوران مؤبدایده (در تقریر جامع قپودان قیلان

[۱] تاریخ تامدر همده دوغرودر (م) [۲] (دائم) کلهسی بویله همزه ایله یازیلیرسه تاریخ اکیسک چقیور . (ی) ایله (دایم) یازیلیرسه دوغری کلیور . اکلشیلور که مؤلف (دایم) یازمشدر که بوده جائزدر (م) [۳] س، ک : شرفه سی [۴] ب. ارم [۵] ک : طلبه علوم حیراتلی

وصاعنده کی حرمده جنازه مصلاسی طاشی وارد ورموزون شش خانه صراحی مناره‌سی وار یول اوزره قبله قپوسی واقع اولوب دمر پنجره لردر [۱] الحاصل غایت جماعت کثیره یه مالک معبدکاه قدیمدر (درتسطیر جامع ابوالخیر کتخدای ابراهیم پاشا) بیوک لیمان قپوسنک ایچ یوزنده بر مرتفع زمینده جمله کرشلری وطوانلری سروی خشبلی وکره متلی ورسر آمدمناره لی کوچک جامعدر اما صبح و مسا جماعتدن خالی دکدر وصول طرفنده دریاه ناظر بر طولانیجه واقع اولمش یان صفه‌سی وار جمله ارباب تجار وسیاحان بروبحار آنده عبادت ایدوب اعتکاف نیتیه استراحت ایدوب یطرلر بو جامع لیمان اغزنده واسکله باشنده [۲] واقع اولماغلیه جماعتی فراوان اولوب جامع التنده کی جمله دکا کینلری جامعک اوقاف خیراتلریدر و بابایانه بنا اولنوب شهرت [۳] وزینتی یوقدر همان بر ساده کوزه لی جامع دربیض آسادر لیکن حرمی یوقدر زیر شهرک مقبول وضیق یرنده وقع اولمشدر (درمدح ترقیم جامع عنکبوت احمد پاشا) قلعه‌نک جنوبی طرفنده یوکسک طابیه قربنده کیره متلی وچاکلو مناره لی بز بابایانه ساده کوزه لی باغ مرام مثالی بر خیابان کلستان باغچهللی و بر عمارت و مدرسه لی بر اوق منزلی قدر باغچه عظیم ایچنده اردبهشت هشت مثال بر جامع بی مثالدر وصول طرفنده کی مدرسه ایچره بر آبجیات صوصارنجی وار اطرافنی دارالتدریس [۴] علمان مفسرانلر سا کنلدر کم شب وروز علم حدیث تلاوت اولنوز (درستایش جامع دفتردار سابق ملک ابراهیم پاشا) بو جامع مقدا عنادیه قلعه‌سی ایچنده اسکی دفتردار افندی جامعی ایدی عنادیه منهدم اولماق ایله اول جامعه بدل بو جامعی ابراهیم پاشا عمار اتدیکه چون ابراهیم پاشا جامعی دیرلر جمله کار کیر بنالی والی عدد کار کیر قبله متین ومصنع جامعدر اما جماعتدن عاریدر زیر شهرک بر کنارنده باغلر ایچره واقع اولمشدر اما اطرافنده فقرای خلوتی مشایخلری سا کن اولوب شب وروز توحید و تذکیر سوریلور ﴿در فصل جامع قول کتخداسی ذوالفقار اغا﴾ قبله قپوسی اوزره آلتون و لاجورد ایله مسطور اولان تاریخی بودر

هزاران صد بسند ایدوب دیدی تاریخی هائف عبادتگاه اولیجق بویله کرک جامع زیبا

سنه ۱۰۸۰

[۱] ک : پنجره لری دمر پنجره لردر [۲] ب : یاننده [۳] ک : اولنوب اولندر شهرت

[۴] بوراده بر (اولوب) کله‌سی لازمدر (م)

کاسر در خلاصه کلام بر جامع روشندر کم نظیری یوقدر (دراوصاف جامع پرانوار یکیچری
 اغاسی عبدالرحمن پاشا) قبله قپوسی اوزره تاریخی بودر
 بوجامع تام اولونجه.. تاریخ [۱] دیدی [۲] صلات اهلیه نیابدی ینه بر جامع زیبا [۳]

سنه ۱۰۸۰

بودخی حاتم سروی کرشلی و سروی منقش تختلر اوزره قرمنی کره متلیدر
 اما ایکی یانلرنده دهلیز طبقه لری [۴] اوزره سراپا قورشون اورتولیدر و بر محراب و بر
 منبره مالکدر کم بویله بر مرمر خامدن منبر رعنا بر دیارده یوقدر مکرقره دکز ساحلنده
 سینوب جامعی منبری اوله درون جامعک ایکی طرفنده فوقانی جماعت محافلاری واردر
 و بو جامع ایچره اولان مجوهر و مرصع مصنع اویزله بر جامعده یوقدر مکر اسلامبولده
 سلطان احمدک یکی جامعنده اوله دخی نیجه بیک کونه حسنا لری [۵] واردر اما حریمی
 داردر زیرا شهرک غایت مقبول و ازدحام یریدر و غایت جماعت کثیره یه مالکدر و اوقافی
 غایت چوقدر ائمه و خطبایی و مؤذنا تلرینک نظیری یوقدر و حریمی صول طرفنده واقع
 اولوب بر مدور حوضی و اطرافنده حنفی موصولقلری اوزره سکنز عدد ستون نیخفلرک [۶]
 کمرلرنده بر مدور و مصنع قورشون اورتولی قبه سی وار کم بودخی کویا بر قبه نیلکون
 طاق نه تا کدر و حوض پاکنک اطرافی مصنع فخری اویماسی کبی مشبک اویما مرمر
 قفسلردر نتیجه مرام بودخی ارد ارم قصرندن نشان ورر بر مناره سر آمدلی بر مصنع
 و مفرح و دلکشا جامع زیبادر کم ایچنه بر کز کرن چیقا جانغی کلیوب شب و روز طاعت
 و عبادته مشغول اولور اطرافنده نیجه نیجه علما و صلحالرک حجره لری واردر (در تکستیب
 جامع دفتر دار احمد پاشا) چارشو ایچنده حوض میدانی اوکنده بر جامع پر جماعتدر کم
 تا حضرت عمر خلافتنده مغرب زمین پادشاهلرندن سلطان منصور افریقی بناسیدر
 انکیچون قبله سی دوغرودر بنوک دخی ایچریسی جمله سروی چاتمه کرشلردر لکن
 بنوک ایچنده سکنز عدد بستون منتهال واردر کم هر بری بر خزینه مصر دکر بنوک
 دخی محراب و منبری غایت مصنع و خطلر ایله مزیندر و طشره سنده صاغ و صولنده یان
 طبقه لری [۷] جمله قورشون اورتولیدر و صول طرفنده کی حرمده دیوارده [۸] ابدست موصولقلری

[۱] ک : تاریخن . س : تاریخنی [۲] کورولیور که مصرعده آجیق یر وار ممکن که ابلک
 ناسخ طرفندن اوقونه مامشدر. بو آجینی دولدور مق ایچون (بو جامع تام اولنجه بر مصلی تاریخن
 دیدی) دنیلک ممکندر (م) [۳] تاریخ تامدر (م) [۴] ب ، ک : صفه لری [۵] س ، ک :
 حسنیانلری [۶] ب : ستونخقلرینک [۷] ک : صفه لری [۸] ک : دیوارلرده

قبو صول طرفدہ کی حرمہ حوض و شادروان موصلقلینہ ناظر در و بر مصنع
 قورشون اورتولی شادروان قبہ سر آمد در کم استاد معمار مهندس هنوز نو بنا بر قبہ
 زیبا ایجاد آتمشدر کم التی عدد رقیق مرمر ستونلر اوزرہ وضع بنا اولمشدر و جامعک
 صولندہ اولان جماعت دہلیزی طبقہ سی [۱] عملی در کلر اوزرہ کرشلرک منقش
 طوانلری اوزرہ سراپا قورشون اورتولیدر و جامعک صاغ طرفندہ هنوز استاد بنا
 بر منارہ رعنا آتمشدر کم حنکار جامعی بانک خانہ سندن مصنع سر آمد منارہ مصنعدر (در
 تمدیح جامع محمود کتخدای صدر اعظم) بو صدر اعظم جامعندن [۲] کوچو کدراما
 بر طرز اخر غریب و عجیب جامع حیددر تاریخی (ہی بنای اغا) لفظیدر [۳] سنہ ۱۰۸۰
 بو جامع مسیرہ گاہ تکیہ کاہک محرابی او کندہ اولان باغ مرام حدیقہ رضوانی ماوقعی
 اوزرہ تعبیر و توصیف اتسک بر فلاحت نامہ نام بر محمد کتاب بنام اولور انجاق شطرنج
 نقشی طرح اولمش جملہ بیک التمش یدی ذراع مکی بر جنین کلستان اولوب جمیع شکوفہ
 و گیاہات و نباتات و اشجارات مٹمراٹک انواعندن موجود اولوب کونا کون مقصورہ لر
 و متعدد مسافر خانہ حجرہ لری و فسقیہ و حوض و شادروانلرنندہ کی فوارہ لر
 عبرتتون اولوب بر مطبخ عظیمی و کیلار اودالرنندہ بیکدن متجاوز بقر اوانی مقولہ سی
 اولوب بر وقف عظیم مسیرہ گاہ تکیہ ارمستان اولمشدر جملہ مقصورہ لرنندہ جمیع ارباب
 معارفان جمع اولوب و بیجہ اعیان کبار لر کلوب سیر و تماشا لر ایدوب کسب طراوت ایدر لر
 اما جامع محرابنک ایکی عدد پنجرہ لری بو مذکور باغ ارمہ ناظر اولوب بو پنجرہ لراوزرہ
 ایکی عدد جاملری وار کم ہربری بر روم خراجی دکرغایت مصنع خوردہ نقش بو قلمون
 جامع مصنع نموندر در بو جامعک دخی سروی درختلرندن کرشلری و منقش طوان
 زرکاری و حلکاریلری جملہ سروی لوحہ لریدر بو جامعک صول طرفی نو بنا کار کیر
 طولوز کمر لر ایلہ مبنی اولوب دخی واسع جامع متین اولمشدر و بر نو بنا سر آمد منارہ
 رعناسی وار کم کویا سر آمد سرویدر و جامعک صولندہ کی حرم ایچرہ بر آب حیات صو
 صارتنجی وارماہ تموزدہ صوی بوز پارہ سیدر بو حرمک اطرافندہ دارالتدریس حجرہ لریدر
 و عمارتندہ نعمتی صبح و مسامیہ مبدولدر و بو جامعک محراب و منبری و کونا کون
 اوزہ مصتعلری و ابریشم خالیجہ لری وائہ و خطباترینک و صفلرنندہ لسان قاصر و قلملر

[۱] ک : صفہ سی [۲] ک : بو کتخدا محمود اغا جامی صدر اعظم جامعندن [۳] حساب

دوغرودر (م)

طرفندہ بر عالی زمین اوزرہ بر جامع زیبا در اما حنکار جامعندن سهل کوچکدر کم طولی
ایکیوز ایقدر عرضی سکسن ایقدر وصولندہ بر عمارت دارالاطعامی دار نعمتی آیندہ
وروندہ کاندرہ مبذول اولوب بر مدرسہ عالم مفسرانی وارد و بو جامعک دخی قبسی
سروی خشبلندن چاتمہ لری و جمہ کرشلی اوزرہ سراپا لعل کون عبرت نمون مصنع
کرہمت اور تولیدر اما بر کاشی چین محرابی و بر مصنع منبری و بر مرصع مثال محفل
منیقی و بر کرسی صدفکاری لطیفی وار کم تعبیر و توصیفدن عاریدر اما منارہسی ینہ
کار قدیم عیسی منارہسیدر اما ایچنہ بر قات محمدی منارہسی بنا ایستیلر (در توصیف
جامع سلطان ابراہیم خان) بو قلعه ہنوز بنا اولندی [۱] بوندہ سلطان ابراہیم جامعک
مناسبتی ندر دیو سوال اولنورسہ [۲] سلطان ابراہیم خان عصرندہ بو قلعه نک نیچہ کرہ
فتح و تسخیرینہ مباشرت اولنوب فتیح میسر اولیوب آخر کارینہ فتحنہ جد و اہتمام
و بذل ہمت اتمکیچون سلطان ابراہیم خان بو قندیبہ حوالہ عنادیہ قلعه سن بنا ایدوب
درون حصاردہ ابراہیم خان ایچون بر جامع عظیم بنا اولنوب بو قلعه فتح اولدوقدہ عنادیہ
قلعه سن و ابراہیم خان جامعن منہدم ایتک اقتضا ایدوب قندیبہ قلعهسی ایچرہ سلطان
ابراہیم جامعن بنا ایدوب [۳] جملہ ائمہ و خطبازی و سائر مرتزقہ و خداملری خدمتارندہ
اولدیلر اشته بو جامعک سبب بناسی اولیہ اولمشدر اما مصنع و مزین جامع قدیم اولوب
جملہ کیرشلی و چاتیلری سراپا سروی درخنلندن و لوحہ لرنندن اولوب بو دخی کرہمت
ایلہ مستور بر جامع معموردر (در تحریر جامع فاتح قندیبہ وزیر اعظم فاضل احمد پاشا)
چارسوی بازار قربندہ اولماق ایلہ جماعت کثیرہ بہ مالک اولوب طولی و عرضی سکسن
ایقدر و محرابی طرفی دورت عدد عملی ستون اوزرہ نو بنا طولوز کمرلدر غیر
یرلری ماتقدمدن اولہ کلدوکی اوزرہ سروی کرشلی اوزرہ قورشون اورتولی جامعدر
اما بنوک دخی محرابی و منبری جملہ بللور و نجف و موران جاملری غایت مصنع اولوب
تور علی نور بر جامع پرورددر و محرابی اوکی شاہراہ صوقاقدر و شرق طرفی باغ
ارم مثال بر جنین غیطاندر و جملہ ایکی قیوسی وار کوچوک قیو و اورتہ قیوسی غایت
بیو کدر کم اوچ عدد قبولدرر اوچی دخی شرقہ ناظر قبولدرر و وصول طرفندہ کی بر

[۱] ك : ہنوز فتح اولندی [۲] بورادہ جواب صیغہسی اولوق اوزرہ بر (درزکہ) کلہسی

لازمدر (م) [۳] ك : قندیبہ قلعهسی ایچرہ مذکور جامع منہدمہ بدل سلطان ابراہیم ایچون بر جامع
بنا ایدوب

خسکار جامعی قوسنہ امعان نظر ایلہ نکران ایدن ارباب معارف بلر کم نہ کونہ مصنع نقش بوقلمون
 عبرتتون باب معالدر و بوجامعک صولندہ اولان حرمک [۱] جانب اربعہ سندنہ صماقی ویشم
 حرہ قانی [۲] ستونرا اوزرہ متعدد مدارس حجرہ لری وار فوقانی و تحتانی برر کونہ کافر ی و مصنع بنا
 صومعه لر در کم ہربری جهان نما دار التدریس سردر ودخی کفرہ زمانندہ دخی ما کل خانہ
 عمارت ایش اما شمعی ہنوز اولیلہ بر معمور دار الضیافہ اولوب جمیع بای و کدای غزرات
 مسلمینہ وغیری آیندہ ورونندہ کان و پیرمغانہ نعمت نفیسہ لری بی امتنان مبذولدر و بوجامعک
 منارہ سی صول طرفندہ بر طبقہ شریفہ لی [۳] سرآمد نوبنا بر منارہ زیبا و مصنع در کم جملہ
 یوز قرق ایاق عالیدر مقدا چار گوشہ چاک خانہ اولان قلعسن منارہ آتمک مراد اتد کلرندہ
 کلک طرفندن قپلان پاشا و کتخدا ابراہیم پاشا بو چاک خانہ قلعسن صدمات طوب ایلہ
 رخنہ دار اتد کلرندن بو منارہ سرآمدی قرق کوندہ نوبنا اتدیلر خلاصہ کلام اولیلہ بر
 قطعہ رعنا و بر طرح [۴] زیبا مرغوب مطلوب جهان جامع مینا بر سرحددہ و بر دیار دہ
 یوقدر زیرا ایچندہ جمیع کرش لری ایکیشر آدم قوجاقلار سروی آغاچیدر و جملہ زرکاری
 و حلکاری طوان لوحہ لری همچنان سروی تحتہ لری اولدوغندن رایحہ طیہ لرندن جامع
 ایچندہ اولان جماعت کثیرہ لک دمغلی معطر اولور حتی سنہ ۱۰۷۷ تاریخندہ صدر
 اعظم بوقندیہ التہ الثار ایلہ صالت کلوب مترس یرلرن تفرج اتد کدہ بو خسکار جامعی
 اولان منصطری کوروب انشا اللہ تعالی بعد الفتح بوسال غرادہ بو دیر کیری سعادتلو
 پادشاهمز ایچون جامع شریف ایدہرز بیورد قیلرندہ حقیر فقیر نص قاطعہ جامع آتمک
 نیت اتد کلری سال غرایہ تاریخ اولمشدر کم سورہ بقرہ دہ مسطوردر (فول و جهک شطر
 المسجد الحرام) [۵] سنہ ۱۰۷۷ حتی بو آیت شریفہ محراب دیوارینک صولندہ قرہ
 حصاری طرزی جلی خط ایلہ روی دیوارہ تحریر ایدوب صدر اعظم دین یوز آلتون
 احسان آلوب آصف علی ہمم بیوردیلر کم بو آیہ شریفہ بوقلعه نک فتحنہ شروع اتدیکمزہ
 و بو جامعی کنیسہ دن محراب محمدیہ ولی ایدہ جکمز نیتہ تاریخ اولمشدر بیوردیلر اما
 حقا کہ پسندیہ عالم بر جامع پر نور اولمشدر (بیت)

رأینا جامع الدنيا جميعا ولكن مارأینا مثل هذا

(دو تعریف جامع عظیم والدہ سلطان محمد خان) مزبور خسکار جامعک جنوبیسی

[۱] س ، ک : حرمک [۲] پ : خزہ قانی [۳] ک : شرفہ لی [۴] پ : صرح [۵] نظم

جلیل حساب ایدلکدہ حقیقہ (۱۰۷۷) ایدور (م)

وطشهرسى نقش بوقلمون عبرتمون اولوب مزين اولمشدر و يكرمى عدد پنجره لرى روزنلر نده نجف وموران وبللور جاملر ايله مزين اولمشدر و اويله بر هوادار ومفرح وتفرجكاه جامع اسلامدر كم مثلى مكر اسلامبولده سليمانيه جامى اوله وكونا كونا منقش حري برخاليجه صفاهانيلر ايله پاي انداز دوشنوب آراسته اولمشدر ويجه بيك عدد كونا كونا قناديل مصنعلر ونجف اويزه ومصلوباتلر ايله پيراسته اولوب كويا بر جامع عروسك دنيا اولمشدر وبر محراب ومنبر اولمشدر كم استاد مهندسين مرمر بر بو منبر ومحرابه معادل اسلامبولده سلطان احمدخان جامعنده وغيرى جوامع سلاطينلرده اتمه مشلردر ومخغل مؤذنان بلاليسى وواعظ وناصح كرسيمى خود اويله مصنع ومقصوره لرا اولمشدر كم كويا بر كاخ خورنقدر ومحرابى پنجره لر ينك او كنده طولاً وعرضاً كامل بيك بزذراع [۱] بر باغ ارم مثال بر حديقهد روضه رضواندن نشان ويرر بر حذبى وار كم جناب بارى بوروى ارضده تقدر اشجار مشراتلر خلق اتدى ايسه بوباغ مرآمده جمله موجود اولوب جمله اً ممسك انجير ميوهسى نازلى [۲] انجيرينه اقراندر وبوباغ كلزارك صولنده عملى قرق عدد سستونلر اوزره كار كير طولوز كمر لره معمور بر طبقه مدرسه حجره لرى جمله قورشون ايله مستور ومعمور خلوت خانه لردر وحرمت طولى وعرضى شطرنجى بيك عدد معمار آرشونى حرم واسعدر بو حرمك تاوسطنده هنوز نوپيدا بنا اولمش بر حوض حنفى مصنعى وار صوبى آبلال كمر صويندنر اطرافنده جميع [۳] لوله لرندن آب نابلر سلسليل آسا جزيان ايدوب جماعت كشيره لر تجديد ووضوء ايدوب طاعت يزدان ايدرلر وحوضك فسقيه وفواره لرى حوض اوزره اولان قبه نك تا ذروه اعلاسنه پرتاب ايدر بوقبه نيلكون سكر عددستون منتهال اوزره مبنى اولوب رصاص خاص نيلكون ايله مستور اولوب بوقبه على اوزره بر التون ايله مطلا اولمش بر علمى وار كم چشم انسان خيره لنر وبوجامعك اوچ قپوسى وار ايكيلى يان قپولردر برى قبله قپوسيدر بوباب عاليلرك اوستارنده قورشون ايله مستور خشب بناى منقش لوالر [۴] واردر اما قبله قپوسى اوزره قورشون اورتولى قبه نك آلتنده جامع قپوسنك مرمر كمر لرنده اولان زيهلر وكريهلر واسلميلر وقات اندرقات خرده كير ومصنع فرنك پسند خيال فكر مرمر برلك معرفت لر ينك مثلى [۵] روى ارضده يوقدر مكر اتنه ولايتنده ياخود مثلى شهر سبواسده كوك مدرسه قپوسنده اوله اما بو كريده

[۱] س ، ك : بيك ذراع [۲] مشهورى ايكي لام ايله (نازلى) در (م) [۳] س ،

ك : حنفى [۴] ك : كمرلر [۵] ك : معرفت لر ينك وكونا كونا فخرى چلبى او بلر ينك مثلى

فتح اولدی و بواولو خندقدن طشره اولان طابیه لرك باشقه باشقه قرقر والیشر آدم انلی ودرین خندقلری ایچنده و کنار لرنده نیجه کره یوزبیک عدد کونا کونا شرانپا ودرکرلرین فتح ایدنجه نیجه یوزبیک آدم شهید اولوب بوخندقلردن طشره قوشاقلی منصطر صحرالری طرفلرنده نیجه بیک کونه مترسلر ولعمر آمشدیکی [۱] اوچ ییل کامل اولطر فلره بزم عسکر اسلام اوغرامایوب قلعه قپولری آچق دوروب کفارک اتلری و صغرلری و قیونلری و کچیلری و خنزیرلری سوروسورو اوتلیوب کز لرلردی امانه بزدن جه جیلر آتلنوب [۲] کفاردن کله و دللر آلرلردی

دریان عمارت جوامعهای سلاطین آل عثمان وغیری صاحب الحیرات [۳]

وزرا و میرمیران و اعیان کبار

اولا بو قلعه قندیه ایچنده اولان جمیع عماراتلری ماوقعی اوزره جنرال وارخونده و مبلوطه [۴] نام کفره دفتر دارلری و بعدالفتح محرر [۵] دفترلری اوزره جمیع آثار بنالری عیان و بیان ایدر (اولا در بیان اوصاف جامع سلطان محمد خان غازی) لسان و روجه اسمنه ... دیرلر لسان طالیان فرنگده ... دیرلر حضرت عیسی عصر نده بانیسی ... بعده حضرت ... خلافتده آل فاطمیوندن افریقه پادشاهی سلطان منصور مغرب زمیندن کلوب بوجزیره کریدی فتح ایدوب بودیر عظیمی جامع ایدوب بعده اسپانیانه کروب دخی وسعت اوزره دیر کبیر آندی بعده بوندوقانی وندیکی الینه کروب دخی زیاده عمار ایدوب ارغنون خانه ایدوب حمد خدا بوسال مبارک غراده دست آل عثمانه کیروب معبدکاه مسلمین اولوب شب و روز آیین دین محمدی اولور هذا من فضل ربی اولا بوجامع پرانوار زر کردان تعبیر ارلنان پابوجلی ایاق ایاق [۶] ایله قبله قپوسندن تا محرابه وارنجه طولی ایکیوز الی ایاقدر عرضی یوز ایاقدر قرق ارشون یوکسکدر و جمله سروی اغاجی چاتیلری [۷] و کرشلی اوزره لعلکون کره مت اور تولیدر و ایچریسی

[۱] (آمشدی که) یازلمسی خوشدر (م) [۲] ک : چته جیلر من ایشلیوب [۳] ک نسخه نده

(الحیرات) کله سندن صوکره سی شوبله در : (والحسنات و وزیرای عظام و میرمیران کرام و اعیان کبار ذوی الاحترام تقبل الله تعالی اعمالهم) [۴] پ ، س ، ک : میلوطه [۵] ک : تخریر

[۶] (ایاق) کله سی نسه خه لرده هپ بویله مکرر ایسه ده تکرارنده عالم یوقدر ظن ایدرم (م)

[۸] ک : حاتیلاری

کویا آق طایبه‌نک اوغوللریدرکم هربری آتش نمرود ایچنده قللشردر اما نیجه انایی و بابایی اغلادوب اوکسوز قودقلریچین اوکسوز طایبه دیرلر اندن لودوس طرفنه یارجه طایبه وینه لودوس جانبنده چتال طایبه اندن ینه لودوسه ناظر قوتلوق طایبه‌سی اندن ینه لودوسه ناظریوکسک طایبه‌نک خندق آشری مقابله‌سنده فیجیلی طایبه بو طایبه‌نک برکوشه‌سنده عظیم مفرت شراب فیجیلری ایچره طوپراق طولی اولدوغندن فیجیلی طایبه دیرلر فیجیلردن صرب مترسلی اولوب یانه‌لی پیر [۱] پاشانک چته‌جیلرن بیزار آتمشدی زیرا بر طایبه اندن اولیوب [۲] باشقه برمتین طایبه ایدی بنوک دخی اوچ کوشه‌سنده اوچ عدد طایبه‌لری واردرکم جمله جرمی کامل ایکی بیک آدمدر و باشقه اللی آدم انلی خندق ایچنده پیره برابر دوموز داملری و قات اندرقات شرانپاولری واردر اندن ینه غرب طرفنده قرانلق قپو خندق اوکنده حسین [۳] پاشا طایبه‌سی اندن ینه جانب غربده قرانلق قپونک غرب طرفنده روم ایلی قولی طایبه‌سی اندن پانغراد قپوسی اوکنده ینه خندق آشری جفود طایبه‌سی ایکی یلده کوچیله برباد اولوب ینه عمار اولدی اندن قانلی طایبه بو دخی برباد اولدی آندن حاجلی طایبه بو دخی برباد اولدی آندن دره طایبه‌سی دخی خاکه برابر اولدی اندن قزل طایبه اوکنده طاشلی طایبه اوچ سنه کامل سد نمرود واز متین و مستحکم دوروب نیجه بیک آدم اوغلانن هلاک ایدوب مرغ سمندر وار آتش نمرود ایچنده قالب دست آل عثماندن خلاص اولدی اندن اشغنی انلی [۴] طایبه‌سی دخی برباد اولوب ینه مذکور طاشلی طایبه‌دن بوالی طایبه‌سی تمه‌لینه کفارلر کروبو جنک عظیم ایدرلردی زیرا طاشلی طایبه ایله ایلی طایبه‌سنک یر آلتندن و دریتدن بربرلینه یوللری وار ایتمش بو طاشلی طایبه بر صارب قیالی و سنک خارالی یرده واقع اولماغیله اوچ سنه کامل آل عثمانه قرشو دورمغه تحمل ایدیکنندن جانب ازیعه‌سندن نیجه یوز لغملر آتلوب ینه اول میدانده بی باک و بی پروا کوکس کروبو نیجه کره یوز بیک آدمک شهادتته سبب اولوب آخرکار فتح اولیوب قزل طایبه‌یه صارلغه مباشرت ایدوب [۵] اندن فراغت اولندی و قزل طایبه دخی بر یلده کوچیله برباد اولوب یدیوز یتش آدم قزل طایبه‌دن ایچری قلعه‌نک یکی دیوارلری فتح اولوب اوچنجی یلده قلعه دخی کوچیله

[۱] ک : پیر [برنجی بانک فتحی ، ایکنجیسنک ضمی ایله حرکه‌لشمشدر] [۲] ک : زیرا
 بو طایبه بر طایبه‌یه اتصالی اولیوب . س : زیرا بر طایبه‌یه ملاصق اولیوب [۳] ب : حسن
 [۴] ک : آتلی [۵] ک : اولنوب

وزیر زمین و عبرتنامہ [۱] وار و صو قیولری و صوصارنجلری وارد و التندہ کی لغم یوللری تا فوشاقلی منسطرہ داق و صماسز [۲] درہ سنہ و جنارلی درہ سنہ وارر یوللری وارد و یو آق طابیہ نک قات اندرقات قرقر ارشن انلی و قرقر ارشن درین خندقلری وار ینہ بویہ ایکن خندقلری ایچندہ پیرہ برابر دوموز داملری وار کم خندق ایچندن قلعه نک یانہ آدم وار مق محالدر و خندقک ایچی و طشرہ سی کنارلرنده قات اندرقات شرانپاولردر کم کویا براغاج دریاسیدر کونا کون حیل و شیطنتلر ایشردر کم یانہ و حوش و طیور وارسہ آنلر دخی دام و دوزخلرینہ [۳] صیداولتور بو کونہ لعبدہ باز و حیلہ باز لقلر تالیف ایلمشکم [۴] کورن آدمک عقلی کیدر بر آدم بو قلعه یہ ہر کون یوز کرہ امعان نظر ایلہ نظر ایتسہ بر کورشدہ دخی بر کونہ اشکال و طرز و طورده دخی نمایان اولور حمد خدا کفارک حسن تدیر آدم دیو انشا ایتدو کی شیطنتلر جملہ سوء تدیر اولوب جملہ تخیلات و افکار فاسدہ لری ہبا اولوب الہام ربانی ایلہ عسا کر اسلام بو آق طابیہ و یو کسک طابیہ و بیقلی طابیہ لری طرفلرن دن صارلمیوب جملہ کفارک یکر می یدی یلدن برو چالشدقلری جملہ ہیایہ کیدوب ہر کونہ کارنا صوابلری یکر ناشکفته قالب آل عثمان عسکری بکارتن ازالہ ایدوب سہولتہ قبضہ تصرفہ آلتدی للہ الحمد ا کر بو آق طابیہ جانلرن دن محاصرہ اولنسیدی نیچہ کرہ یوز بیگ عسکر اسلام تائف اولوب نیچہ متون [۵] و قرون کچوب برطاشی آلمیہ ایدی انکی چون کفار صلح کونلری چادرلر ایچندہ درلردیکم «قلعہ سیزہ ویردیکمزہ اغلامازما آہ سیزہ آق طابیہ مزک و یو کسک طابیہ مزک جنکئی و آتدیکمز حیلہ و قس بازلق لغم یوللرن کوسترہ مدک آہ سزی مرامز اوزرہ قرامادق ہ دیو دوموز قلی مثال صاچ و صقاللرن یوللردی و بو آق طابیہ دبتدہ کی انا خندقی ایچرہ تا کلک طرفندن دریا صوبی کلوب لیمان مثال قایقلر یناشر ایتمش حالا ابرہیم کتخدا پاشا شرانپاولر ایلہ سد ایدوب کمی دکل برچرنق کر مز اولدی و بو آق طابیہ نک صاعندہ وصولندہ ایکی عدد طابیہ لرد دخی واردر اما آق طابیہ دن الحاقدر کم آق طابیہ [۶] سپراولمشدر [۷] کلک طرفندہ کی طابیہ یہ بولہ طابیہ دیرلر و صاغ طرفندہ کنہ او کسوز طابیہ دیرلر زیر ا بو ایکی عدد طابیہ لر آق طابیہ نک قولتوغی آلتندہ واقع اولمشدر

[۱] ب، س، ک : وغارتیانلر وار [۲] ب، س : چاشتر [۳] دوغروسی (دوزقلرینہ = دوزاقلرینہ) اولیدر (م) [۴] دوغروسی میمک فتحیالہ (مترن) اولوق ممکن ایسہدہ (سنہ) نک جی اولان (سنون) اولسی یک مناسبدر (م) [۶] س، ک : آق طابیہ ہ [۷] ب، س، ک : اولمشدر

کورمکه محتاجدر یوخسه تعبیر وتوصیف ایله آکلناز آخرکار بواق طایبه التندن کرویه دوزک یمین ویسارده اولان لغماتلری بربرر صایق صاغ طرفده یوز عدد لغم عظیم یوللری وارکم هربری بیکر وایکیشر بیک کیسه بارودآر خزینهلی لغملر و آرالزنده جمله اوچیوز عدد کوچوک پسکرمه لغملر وار بونلرک التلزنده دخی اولقدر لغملر وار تاقصر زمینه اینجه بویه لغملردر اندن صول طرفزده جمله سکسن عدد لغم کبیر یوللری ایچنده برر خرمن میدانلری قدردرکلی لغملر وار بونلرک اره سنده دخی اوچیوز عدد کوچوک پسکرمه لغملری وار بونلرک دخی التلزنده قعر ارضه وارنجه جمله طقوز قات لغم مهلکلر وار بو ایکی طرفده لغملری ویوللرن عد ایدوب بو مذکور یوللرک هر برندن نیجه کونه صاعه وصوله پریشان اولمش لغم یوللری ایچره کزه کزه بیتاب و بیجال قالب مدد کلدی کمز یوللری غایب ایتمه لم دیوب همان کرویه دنوب نیجه لغم قبولینه [۱] و نیجه یاغلی [۲] لغم یوللرینه اوغرادق مکر دخی باروتلری ایچنده ایتمش و نیجه بارود خزینه لرن و نیجه کره یوز بیک لغم یوللرن سد اتمکه کراسته درکلری وطاشلری وسائر آلات لغم مهماتلرن سیر و تماشا ایدرک سلامتله سراسمه طشره چیقوب سهل کونش کوروب کسب هوا ایدوب راحت جان بولدق بوخندقدن خارج اولان طایبه لرک جمله سندن بیوک بوکلک طرفنده کی قلعه آق طایبه در جمله اون اوچ عدد کوشه اولوب دائراً مدار جرمی کامل اوچ بیک آدمدر همان اردل ولایتنده اولان و اراط قلعه سی جرمنده باشقه بر قلعه آق طایبه دراما بو و اراطدن غایت صارپدر و جمله بش عدد قبولری واردر اما بیوک قیوسی اناخندقی ایچنده اولوب یقوش یوقارو طاش دوشمه [۳] زردبان ایله چیقلیر یله یقوشدرکم حین محله طوب چکمک و طوب اندر مک آسان اولوب چامور اولیه دیو قالدردم دوشه لیدر بشیوز آدمده اینلر و غرب طرفنه آچیلر بش قات بری بری ایچنده صارب قبولردر ویو قلعه نک دائراً مدار تمللری شددادی طاش بنالردر اما غیری طایبه لرک اساس بنالری طوپراقدن کسمه در اما بو آق طایبه نک اون ارشن عالی طاش تمه لند نصکره یوقاروسی کسمه قیالی و طوپراقلی دیوارلردر و اطرافنده جمله التی عدد طایبه لری وارکم هربری و اراط و او یوار قلعه لری قدر طایبه لری واردر هر طایبه لری اوزره ینه داغلر کی طوپراق یغلیدر و بواق طایبه ایچنده بر میدان عظیمی وار ایکی اوچ بیک عدد سولطاطلره اودالر

[۱] ک ؛ قبولینه [۲] س ، ک ط ؛ باغلی [برنجی حرق ب در] [۳] ک ؛ دوشه لی

درکم يوللرینه نيجه يارانلر ايله مشعللر وقانوسار ويل موملرى يقوب كزه كزه غايب اوله يازوب ييموخشيتدن كىرويه دونوب جمه كفارك لغمات خزينه لرن قات اندرقات ياغلو وحاضر ومهيا دورر كوروب انكشت بر دهن ايدوب عالم حيرتده قالدق ملعون كفار زيرزمينده كوستبك صحانى كبي شناورلك ايدرمش (درقائمه طرز و طور واشكالك قلعه ااق طابيه) حقير پرتقصير يينه بر كون بر قاچ نفر يارانلر ايله پرسلاح اولوب الحينك سلر [۱] بر كفره سين قولاغز آلوب جيه خانه دن مشعللر ويل موملرى يا قوب كيده رك قرق اللى كشى اولوب ااق طابيه التنده كى اولوغم يولينه كردك كامل يديوز آدم بر واسع اولويول اولوب جنوب جانبته كيدوب يينه زيرزمينده بر اولو ميدانه چقدق اول ميدانك نيجه يرلرنده يينه طور اقدن اللى عدد ياننده [۲] ديركلر وار هر بر درك او كنده بر عدد شاهراه صوقاقلر وار كم كى شرقه و كى غربه و كى شماله و كى جنوبه كتمش صوقاقلر واردر بزديخى صوقاقلر باشنه [۳] بر نشان و علامت قويوب بر جانبته كيدوب الله بلور كم نه جانبته كتدك كامل بو صوقاق ايجره دىخى يديوز آدم كيدوب يينه بر كوچوك ميدانه واردق اما بو ميداندىن ايلرو صوقاقلر يوق ايدى لكن طوپراق اوزره يول نشانلرى اتمش لروبو ميدانك اطرافنده يول يول اولقدر قات اندرقات لغملر وار كم تعبير و توصيف وبروجه ايله تحرير اولنور دكلدر بو محلدن دىخى ايلرى كتمكه خوف ايدوب كىرويه دونوكن يوللرده آب حيات صوقاقلر وار ويوللر اوزرینه صوقاقلر كى طوپراقدن كسمه زردبانلر ايله اينلر قيوولر وار مكر اونلر دىخى اشنى زير زمينده بر قات لغم يوللرینه كيدر مش اندن اشنى بر قات دىخى لغم يوللرى وار الحاصل بو ااق طابيه نك آلتنده ثاكت اللرا وماورا يه وار نيجه اون ايكي شير قات اندرقات لغملر وار حتى مقدهما قزل طابيه او كنده آتدوغى لغملر ايمش [۴] بر آتدوغى لغم دل كندن اون ايكي شير واون اوچر كره لغملر آتدوغنك اصلى بو ايمش كم ير التنده قات اندرقات لغملر ايمش [۵] بر لغمى آتوب اشته لغمى قالمدى ديو يوريش ايدر كن بردن [۶] بر لغم دىخى آتوب نيجه بيك جان دىخى هلاك ايدر دى الحاصل مصرع (شنيدين كى بود مانند ديدن) مضمونى اوزره بو لغملرى

[۱] ب نسخه سنده كى كله نك (بيلر) او قونمى مكنندر . س نسخه سنده (احوال بيلن) ديلمش . ك نسخه سنده ايسه ناسخى طرفندن (واقف احوال اسرار قلعه قنديه) ديه اوزون بر عباره اويدورولمشدر (م) [۲] س : ياننده [دوغروسى (ياننده) اولسه كر كدر (م)] [۳] س ، ك ، ط : بر صوقاق باشته [۴] ب ، س ، ك : لغملر ك [۵] ك : لغملر وار ايمش [۶] ك : بر قاتدن . ط : يردن

پاچارزله وحیل و دایم سجنلر [۱] ایله آراسنه اولمش خندقلری واردر اما قلعه نك دائراً
 مدار سکسن عدد [۲] معمار ارشنی درین و سکسن ارشن انلیدر لکن بویوکسک طایبه
 و آق طایبه خندقلرینک انیلککری کامل بر تیرکس اوقی منزلی انلی واسع خندقلر اولوب
 کامل سیکسنز قولاج درین اولوب آدم اشغنی باقعه جرأت اتمیوب کوزلری قراروب
 قماشوب آدمک سوداسی غلبه ایدر غایت مخوف و مخاطره خندق عمیقلری واردر و
 خندقلر ایچره نیجه بیک عدد بوستانلر و قبولر و آب حیاتدن نشان ویرر صوقلر
 و کورستان کفارانلر واردر و مزارستان اسارای اهل اسلام وار و بو خندق ایچنده
 قلعه نك تملی دیواری دبنده [۳] دائراً مدار قره طرفن احاطه اتمش برقات یغیلی
 طوپراقلر واردر انلر دخی بیره برابر اونار ارشن یوکسک طایبه جقلردر اما بلوک
 بلوک دکلددر همان قلعه دین چپ چوره احاطه اتمش یغیلی طوپراقدرکم کامل یکرمی ادم
 انلیدر و بو یغن طوپراقلرک التلری دخی سراپا صچان یوللی لغملردر که تعبیر و توصیف
 اولمز اما لعین کفار بو یغلمش طوپراق سپرلری قلعه تملی اوکنه اول ملاحظه ایله
 ایشکم اکر ترک خندقدن خارج اولان طایبه لری اوچ ییله داق آلوب خندق
 ایچیه کلوب قلعه تملی نه کلوب لغم ایدر سه ترکک لغملری بولونسون ملاحظه سیله
 بو سپر طایبه لری ایدوب التیرینه کامل بیک عدد صوقاق صوقاق لغملر اتمش
 و اصلا بری [۴] اسلام عسکری طرفندن بروجه ایله قلعه تملی دبلرینه لغملر وارماق
 محال ایدی و لغملر وارسده قلعه نك جمیع تمللری یالچن قناره [۵] قیالر اوزره
 وارنجه قازوب قلعه تمللرن برافش اما (العبد یدبروالله یقدر) خدای لم یزل عسا کر دین
 اسلامه ظفر ونصرت احسان ایلوب کفارک اول تدبیرلری مفید اولیوب و بزم طرفدن
 قلعه آلتیرینه لغمه دخی احتیاج اولیوب کفار قلعه نك جمله مفتاحلرین کندی اللریله
 کتوروب جمله سین صدراعظمه تسلیم و کندولری سک بر صحرا فریاد و فغان و نالان ایدهرک
 هر بری برر سمته یقیلوب یاقیلوب کندی و بو اولو خندقدن طشره اولان اون ایکی عدد
 مذکور طایبه عظیملرک التلرنده جمله اوچ بیک ایکوز عدد چتال چتال یوللی لغملروار

[۱] شوراده کی (ودام سجنلر) یرنده ک نسخه سنده (وشیطنتلر) عبارته سی وار. متنک (ودام
 سجنلر = جهنمی دوزاقلر یا خود جهنم دوزاقلری) اولسوده ممکندر (م) [۲] ک : دائراً مدار
 خندق سکسن عدد [متنده و دیگر نسخه لده (خندق) کله سی اونودولشدیر (م) [۳] ک :
 قلعه نك دیواری تملی دبنده [۴] بانک فتحیله حرکه لشدیر [۵] س : قناره

اوزرنده کی کافرلیہ زمین خندقہ اوچوب کفارلری پارہ پارہ اولدیلر لکنینہ بو یوکسک طابیه نك بر طرفنده اوچ عدد ذرکلر بر برینه مخلی اولوب بودخی افلاک سر چکوب دورردی حتی کفار بر سرور وصفالری ویاخود بر بدنام کونلری اولنجه اول سرآمدردک اوزره بر عظیم زر اندر زر و زر دوز و زر و زیوره غرق اولمش بر فلاندره صامارقو تصویرلی بیراخی میجویلر [۱] ایله چکوب فلاندره آچوب تا خندق ایچنه اینوب کاهیجه روزکار ایله فلاندره بیراخی اوچ آسمانه پیوسته اولوردی بعدالفتح انی دخی صدر اعظم قیروب اندرتدی و بو یوکسک طابیه عظیم حقا اولبه عالیدرکم شهر ایچره وجمه سحرالرده و تا طماس داغلیینه وارنجه کزن و دریاده یوزن و سحرالرده طوزن طوزلر و وحوش و طیورلر و بنی آدم و دو باتلردن نه کزر ایسه بو یوکسک طابیه دن نمایاندر و بو طابیه اوستنده یوز اللی پارہ اوچر قات طوپلری وارکم اکر برآ و اکر بحرآ اوکلرندن بر جان خلاص اوله ماز مکر اوچ آسمانده کرو بیان خلاص اوله حتی دلی حسین پاشا بر قاچ کره بو قندیه محاصره اتدکده بو یوکسک طابیه جانبدن صارملق ایله فتیح میسر اولماشدر و دفتر ایله یتمش بیک آدم هلاک اولوب شهید اولدقلری مشهور کافه ائمدر و بو یوکسک طابیه نك آلتی بوش بر شاهراه عظیم کمرلردرکم تانک کسرادن نشان ویرر طولی ایکیوز اللی عدد ادم واسع یولدر و بو مذکور کر اوکنده [۲] قلعه ایچندن طرفه طابیه التنده بر آب حیات عظیم صوقیوسی واردرکم بو چاه مانک اطرافنده اولان میدان عظیمده اسباب بقیه جاق طاش تکنهلر وار مکر حین محاصره ده جمیع کفار و وی بو قیودن آلورلمش بوندن ماعدا درون قلعه ده حمله التی بیک یتمش عدد آب حیات قیولر ویدی عدد قیناق صولر و قرق عدد ایازمه بیکارلری وار عسکر اسلام ایسه طشره دن کفارک صولرن کسه لم دیو چالشوب کفار صوسز بو کالسون دیو اول سودایه یلرلردی مکر قلعه نك بر قطره صویه احتیاجلری یوق ایش و بو قلعه نك دیوارلرینک اوستنده نیجه لازملی یرده یکر میشر ادم انلی و یکر میشر زراع درین شیطنتلی و کینکاهلی خندقلری وارکم نیجه بیک کونه حیلہ و فته لر ایله مملو خندقلردر باخصوص بو مذکور یوکسک طابیه نك اوستنده کی خندقلر ایچره یوز بیک کونه چرخ فلک و

[۱] س نسخه سی قاریشیدر (چکوی) اوقوق ممکندر ط نسخه سنده بویله برکله یوقدر .
ک نسخه سنده بو کله نك یرنده (مقره لی ایپلر) عباره سی وار . دوغروسی مؤلفک املا سیله
(مچونلر = ماچونه لر) یاخود (منجونلر) اولوق ممکندر (م) [۲] ک : آلتنده

ارخونده طایبه سی یو کسک دکلدرا اما اصلنده زمینی عالی اولمق ایله جمیع طایبه لری قورودر و طوپلریله اطرافلری قورودر کویا بر کوه آغریدرکم سد متیندر اوستنده التی پاره سرآمد بال یمز طوپلری وارکم آنلره منزل طوپلری دیرلر تاغنادیه قلعه سن و ارخونوز داغلرن کدر ایدر (درصفت بنای یو کسک طایبه) اوج آسمانه سرچکمش شکل مربع قلعه نك بر رکن رکنی اولمش سکسن ارشن عالی قلعه نك انا دیوارینک ایچ یوزنده سکسن ارشن دخی قلعه دن عالی یو کسک طایبه نامیله معروف جهان نما بر سحرای تیه مثال بر کوه المان والامان [۱] و بی امان و برسد جهان [۲] و برسد یا جوج مثال کوه بی ستوندرکم اوستنده بش بیک آدم جنک ایتسه یرمز دار دیمزلر ایچنده ایکویوزدن متجاوز سولطاط و مورطاط اودالری اولدوغندن ماعدا یکریمی ادم انلی بو طایبه اوزره درین خندق وار [۳] ایچریسی نیجه کره یوز بیک آلات حیل [۴] و مکر و شیطنت ایله مملو اولوب [۵] خندقک [۵] ایکی جانبی کنارلرنده نیجه کره یوز بیک شرابا و درکلری و دوموز داملر و بونلردن ماعدا یرلری میدان عظیملر اولوب عجم ولایتی طرزی چوکان اوینایه جق نیجه یرلری بوش یرلری وار و ابتدا بو قلعه محاصره ایتدی کمزده کفار بو یو کسک طایبه اوزره ایکی عدد سرآمده ماوونه درکلرن بر برلریه مخلیوب دیکلی دوروب تاذروه اعلاسنده ایکی آدم صغه جاق قدر اغاجدن بر کوچوک قراوول خانه اولوب کمی دیره کنسه ایپدن زردبانلر ایله چیقلر کبی زردبانلردن کفارلر بو درک اوزره قراوول خانیه چقوب اوج سایه برابر اولمش درکلر اوزره طورینلر [۷] ایله آق دیزی و اصفاقیه داغلرن و جمعی نمایان اولان یرلری کوزه دوب بر طرفدن دشمن ظاهر اولورسه خبریوروب دیده بانلق ایدرلردی صدر اعظم کلد کده نیجه بیک غازیان مجاهدانلر دالیان سرآمد درهملی توفیکلر ایله بو درک باشنده اولان قراوول خانه ایچره اولان کفارلره اولقدر قورشون آتدیلرکم اصلا یتشمیدی زیرا آسمانه سرچکمش عمود منتها اولدوغندن ماعدا اصلنده یو کسک طایبه دخی افلاکه سرچکمش بر بنای سرآمددر همان صدر اعظم طوپچی باشیه فرمان ایدوب صاری اسد نام برسرآمد طوپ بنامه اتش ادنجه بامرالله تعالی کله اولدرکه اصابت ایدوب بلندن ایکی پاره ایدوب

[۱] بو کله (الاثمان) یازیلیرسه مهمل لکدن قورتولور (م) [۱۵] ک : برسد قهقههای

جهان [۳] ک : بو طایبه نك درین خندق وار [۴] ک : یوز بیک شرابا و درکاری و دوموز داملری و سائر آلات و حیل و مکر و شیطنت ایله مملو اولوب [۵] ب : جنک [۶] ک : خندقک

[۷] ک : دورینلر

(تاریخ مناسب لائقہ اولیا)

اولیایہ اسم رسمک [۱] صور دیلر تاریخ ایچون اسمنه دیدی بوشیدی [۲] قلعه کوهر نکین [۳] سنه ۱۰۸۰

(در تمدیح اشکال جمیع طابیات) اولاً قلعه نك جمیع خندقلری و جمیع درو دیوارلری شهر اوزره و دریا [۲] و صحرای قندیسه اوزره حواله اولدوغندن ماعدا مذکور کلک طرفنده قوم طابیه سی اوج سایه برابر اولوب اوستنده کامل و مکمل سکسن پاره بالیز طوپلری و یکریمی عدد حوان طوپلری اولوب اوج عدد [۵] عسکر اسلام آلر بر سد قهقهدار کم کویا کوه البرزدر و طوب میدانی قربنده آق طابیه به حواله یصی طابیه تا قانلی مغارالر و طاشلقدره و ارنجه بو طابیه اصلا قوش قوندرماز کوه ارچشه [۶] مانند نشان [۷] ویرمش بر کوه بالادر و اوستی بر صحرای عظیم اولوب متعدد سولطاط اودالری اولوب جمله اون یدی پاره بال یمز طوپلری و بش پاره حوان طوپلری وار و بنوک مقابلنده کمر صوبی قپوسی اوزره ارخونده طابیه سی دیرلر کم صدر اعظمه کلوب قزل طابیه طرفندن قانیدیة محاصره اندیروب فتحنه سبب اولان (ارخونده) یعنی روم بکزاده سی دمکدر بو طابیه اول بنا آندیکیچون ارخونده طابیه سی دیرلر بعدالفتح ینه مذکور ارخونده نك تعلیمیه بو طابیه وغیری یرلری متانت اوزره عمارتدیریلوب (الکریم اذا وعد وفی) [۸] مضمونی اوزره بو طابیه صاحبی آرخونده به صدر اعظم جمیع ملک و املا کلرن وزاعت کویلرن احسان ایدوب ینه قلعه به ناظر و معتمد ارخونده کی [۹] انعام اولندی اما بو

[۱] ك : اسم و رسمن [دوغروسی ده بودر (م)] [۲] ك : بو شیدا [۳] تاریخ ایچون بوراده ایکنجی مصراعی تماماً آلق معناجه مناسبت آلمدینی کی آلینسه بیله ۱۰۷۴ عددی چیقیورکه مطلوبه مختاقدر . بجه بومصرعك دوغروسی (اسمنه دیدی بو شهر قلعه کوهر نکین) اولمیدرکه بوراده تاریخ (بوشهر قلعه کوهر نکین) عباره سنندن چیقار فی الحقیقه بو عباره حساب ایدلده (۱۰۸۰) ایدیور . بوراده کی (شهر) کله سی یا تورکجه ده اولدینی کی شینک فتیح ، هانک کسری ایله او قونور یا خود ها سا کن ، را مکسور اولهرق فارسی قاعده سیله سویلنور . هر ایکی صورتده مؤلفک مقصدی « تاریخ ایچون بو شهرک اسم و رسمنی اولیایه صور دیلر ؛ اوده جواب اولق اوزره (بو شهر قلعه کوهر نکین) در یعنی بوشهرک آدی (قلعه کوهر نکین) در « دیه جواب ویردی دیمکدر . دیمک که تکمیل جواب تاریخ اولیور (م) [۴] ك نسخه سننده بوقدر [۵] ك : اوج بیک عدد [متن کی دیگر نسخه لرده ده (بیک) کله سی اونودولمشدر چونکه همه حال لارمدر (م)] [۶] ك : ارچسه . س ، ط : ارچشه [جیل مذکورک اسم مشهوری (ارچیش اولغله دوغروسی (ارچیشه) اولق بمکنندر (م)] [۷] ب : شان [۸] س : الکریم اذا عهد وفاه [۹] س ، ك : ارخونده لنی [متنده کی (ارخونده کی) فارسی قاعده سیله پایلمش اولورسه دوغرو اولور فقط بو صورتده هاه رسمیه سز (ارخوندکی) یازماید (م)]

لب دریا در و بر طرفدن [۱] مقاص طایبہ لری ارہ لرنده واقع اولمش بہان قبولر اولوب
 بروجہ ایلہ دشمندن خوفی اولمایوب طوب ایلہ دو کلمک محال اولدوغندن اغاج قناتلی
 دریا کناری قبولر در [۲] اما قرہ جانیر لرنده کی جملہ قبولر اوچر و دور در و بشرقات حدید و جدید
 وقوی و متین قبولر در و دخی قرہ طرفنده کی قلعہ دیواری اولیلہ متانت اوزرہ بنا اولمش در کم روی
 دیوار لری فیل جثہ سی قدر ایری طاش دیوار لری [۳] جملہ یکر میشر ایاقلی انلی
 شدادی رختم کوفہ کی طاشلی دیوار لدر اما دولہ شدادی رختم طوپراخی ایلہ بعض
 دیوارینک یرلی یوزاللی و بعض یری یوز التمش و یوز تمش و یوز سکسن ایاق انلی خرہ سانی بنا
 رختم دیوار لدر و دائر امدار قلعہ اوستی دیواری حلب میدانی کی صحرالدر حق ابوالفتح
 وزیر اعظم بو سنک [۴] طایبہ اوستنده عسا کر اسلام ایلہ کونا کون [۵] جلت [۶]
 اوینادوب مہترخانہ چالزندی تا بو مرتبہ صحرا مشال قلعہ دیوار لدر و بو قرہ جانی
 دیواری جملہ طقوز بیک آدمدر کم یوکسکلکی بعضی یری قرق ارشن و اللی ارشن
 و التمش و تمش ارشن یوکسک یرلی وار سد قہقہاوار دیوار عظیم لدر و بودیوار لدر
 یوکسک اونار و اون بشر معمار آرشنی طوپراقلر یغلیدر کم بو طوپراقلرک آلت لرنده جملہ
 بیک یدیوز عدد سادہ لغملر واردر کم جملہ سی حاضر باش ایدی (درستایش قراول خانہ)
 مذکور اولان جملہ طقوز عدد قلعہ دیوار لرنده اولان طایبہ لر و مقاصلر و دخی در سکلر
 اوزرہ الزم لوازم دن اولان محل کوشہ باش لرنده جملہ یوز اللی عدد یردہ کار کیر بنا
 کوچوک کوچوک قلعہ جکلر وار کم انلرہ قراول خانہ لر دیر لر ہر بیک برر کونہ نام لری
 واردر جملہ کار کیر بنا قیابلر ایلہ آراستہ اولمش شیرین و سر آمد و مصنع قلعہ جکلر در
 ہر برندہ بشر آلتیشر آدم صیغوب اخشامدن تا صباحہ ک حالا اوچ بیک عدد نکہ بانر
 بو قراول خانہ لردہ اللہ یکدر بیک دیوب فریاد ایدہرک کلبانک محمدی چکوب نوبت بکلر لر
 حتی بعدالفتح صدراعظم حضر تلی بو قندیہ قلعہ سی دیوار لری اوزرہ نوبنا [۷] جملہ
 اون ایکی بیک یدیوز تمش عدد دندان بدنر و مازغال دلکلری [۸] و طوب دلکلری
 بنا آدیروب قلعہ نک جملہ روی دیوار لرن بیاض قغو کی آغز دوب حمد خدا ہنوز قلعہ
 قندیہ در بیض آسا اولوب مانند کوہ اولدی

[۱] ب : لب دریادہ و بر طرفدن [۲] ک : قبولر لدر [۳] ک : طاش ایلہ مینی دیوار لری
 [۴] ک : یوکسک [۵] کوتا کوت [۶] س، ک : نسخہ لری دہ بویلہ اولوب جیمک کسریلہ حرکہ لنددر
 فقط دوغروسی ط نسخہ سندہ اولدینی وجہلہ (جرید) در (م) [۷] س، ک : نوبیدا [۸] س، ک :
 مازغالر [] یعنی بو ایکی نسخہ دہ (دلکلری) کلہ سی یوقدر (م) []

ازدحامندہ کیدرلرکن نیچہ آدملر بر لرینہ باشلرن اوروب کری طورایلری کل صاعہ وارصولہ وار صاقین یولدن دیو کیدرلرکن بو قرانلق قپو یوللرنده بعض لوندان [۱] مقولہسی غازیلر بعضی دلبرک اردی صیرہ کوزہدوب اول قرانلق یرء کلد کدہ اول محبوبلرک بوسہلرن آلدق لرحون عشاقان مشتاقان مابینلرنده بو قپویہ شفتالی قپوسی دیدیلر حقا کہ قرانلق قپودر وبو قپودن جانب غربہ بشیوز آدم کیدوب پانغراد [۲] قپوسی بر عظیم دروزہ اولوب جانب غربہ ناظر غایت شاہراہدر اندن غربہ سکز یوز آدم کیدوب قزل طایبہ مقاصی ارہسندہ وزیراعظمک بنا ایتدوکی خان قپوسی [۳] دخی سمت غربہ مفتوحدرکم بو محلدہ بردہ [۴] اولان التی عدد قپولر تمام اولدی امال بردیادہ نیچہ قپولر واردر اما چونغی مسدود اولان قپولری بیک ایکیوز آدمہ کچوب کوچوک لیمان قپوسیدریعی قوم قپودر وبو باب واسع یلدز روزکاری طرفنہ مکشوف اولور اسکہسنہ بعضی کملیر یناشرلر ایکی قات بیوک قپولردر اندن مغرب طرفنہ لب دریادہ قلعه دیواری بدنلری [۵] اوزرہ کیدیلیر زیرا قلعه دیوارلرن دریا دوکوب غایت درین اولماغیلہ قلعه دیوزی اوزرہ شاہ راہ یوللری جملہ دولہ دیواردر بو محلدہ بیک آدم کیدوب بیوک لیمان قپوسنہ واریلیر جانب شرقہ ناظر بقات دمر [۶] قپودر اما غایت شاہراہ اشلیک قپودر اندن یوز آدم یقین کیدوب [۷] لیمان کنارندہ طاش نردبانلرہ [۸] ایلر کومرؤک قپوسیدرکم بقات باب ازدحام اولوب بو دخی سمت شرقہ ناظردر وصو قلہ قپوسی ایلہ بو قندییہنک برآ و بجرآ جملہ اون بر عدد قپولردر اما بو صو قلہسی قپوسی لودوس طرفنہ ناظردر اما غایت متین و صعب و قوی اولوب دخولی و خروجی غایت عسیر قپودر لکن بومذکور دریا کنارلرنده اولان ا کر مسدود وا کر مفتوح قپولرک جملہسی دش بوداق اغاجی تختہسندن متین قپولر اولوب جملہسنک یوزلرینہ ایری باشلی ا کسرینلر قاقلمشدر وبو قپولرک جملہسی اغاجدن دمرسز قپولر اولماسنک اصلی اولدرکم بر طرفدہ

[۱] س ، ک ، ط : لوندات [۲] پ : یانغراد [مطبوع راشد تاریخنک برنجی جلدندہ (۲۰۴) نجی صحیفہدہ سہوا (بانی غراد) دییہ باصلمشدر (م) [۳] ک : جان ریز قپوسی . س : جان قپوسی . ط : خان قپوسی [۴] س ، ک : قرہدہ [۵] ک : نسخہسندہ اشبو (بدنلری) کلہسی یوفدر (م) [۶] س ، ک : نسخہلرنده اشبو (دمر) کلہسی یوقدر مؤلفک بر ایکی سطر صورکہکی افادہسنہ کورہ قپولر ہپ دیش بوداق اغاجندن اولوب ہیچ بریسی دمر دکل ایمش . بناءً علیہ بورادہکی (دمر) فضلہدر (م) [۷] ک : یوز آدم دخی کیدوب [۸] پ : نردبان ایلہ

دخى دىرلر و بىقلى مصطفى پاشا طابيه سى و حسين [۱] پاشا طابيه سى و يوكسك طابيه و قرانلق قپو طابيه سى و پانغراد قپوسى طابيه سى و قزل طابيه و دريا كئارنده صدر اعظمك خانرر [۲] نام فتحيه طابيه سى بو طوقوز عدد طابيه لرك اسمائرى تمام اولوب قلعه ديوارينك ايچ يوزنده قلعه دن الارقه اوچ عدد كوه عظيم مثال طابيه لر واردر برى كلك طرفنك ايچ يوزنده [۳] بيوك قوم طابيه سى و برى كمر قپوسنك ايچ يوزنده طوپخانه ميدانده يصى طابيه برى دخى جهان نمايوكسك طابيه بوايكي طابيه در برى انا ديوارك [۴] طشره يوزنده در برى ايچ يوزنده در اماينه بر برلرينه كیده جك يوللرى واردر بو مذكورون اوچ عدد طابيه لر دخى جميع شهره و جمله دريايه و قونمايان اولان قنديه صحراسنه و ارنجه بو طابيه لر حواله لر در (در عدد ابواب قلعه قنديه) بو سورا ستوارك جانب ثلاثه اولان اوغرون قپولرله جمله سكسن عدد صغير و كبير قلعه قپولر در امارايكان اشلر شاهراه قپولرى جمله اون عدد اولابرى ترس خانه كوزلرينك اردنده صارينج طابيه سنك التنده قبله ناظر كوچك قپودر كم اكه شمى قپودان قپلان پاشا قپوسى دىرلر زيرا بو قپوي انلر يكي دن آچوب بنا اينديلر اكه قريب يوز او طوز آدمده كلك قپوسى بوئى اواخير كتخدا ابراهيم پاشا مجدداً بنا اتديكي چون ابراهيم پاشا قپوسى دىرلر كم جانب شماله ناظر غايت صعب و متين باب قويدر اندن اق طابيه قپوسنه شمى طوپ قپوسى دىرلر زيرا طوپ خانه اولطر فده در و جمله درت قات قپولر در كم جمله بو قپولر يقوش يوقارويه چققلر بر واسع يوللرى وار قبله ناظر باب قويلر اولوب از دامدر اندن كمر صوي قپوسى دخى بيوك قپودر كم قبله ناظر اولوب كمر صولرى شهره بو دروه زه دن كرديكي چون كمر صوي قپوسى ناميله معز و فدر اندن تا قرانلق قپويه و ارنجه اوچ بيك آدم ى رده اولن قپولر جمله مسدوددر [۵] اشلم يوب حين محله آچيلر اما قرانلق قپو جانب غربه ناظر اولوب اوچ قات متين مستحكم قپولر در لكن طابيه لرك كرلرى التدن كيدلوب غايت قرانلق يراولماق ايله قرانلق قپو دىرلر غايت مظلم يوللرى واردر حتى بعد الفتح جمله خلق بو قرانلق يوللرك

[۱] ب : حسن [۲] س نسخه سى ده بو شكلده و نقطه سزدر . ط نسخه سى (جان در)

اوقونه بيليرسه ده جان ييرتان ديمك اولغله ابي بر معنا چيقميور . ك : جان ريز [بونك معناسى (جان دوكن) ديمك اولغله بر درجه يه قدر ياقيشيور و بالاده متنده ص ۴۸۵ ده كچديكى وجهه دوغروسى بودر (م) [۳] ك : كولك طرفنده قپونك ايچ يوزنده [۴] ك : ديوارينك [۵] ك :

مسدود دورور

ایله صدر اعظم کفار ایله جنک عظیم ایتدوکی کوشه‌یه مورخان روم فتحیه طابیه‌سی دیرلر اندن دریا کنارنده اولان قلعه دیوارلری و مقاصلری و بدنار اوزره کیدوب تا کوچک لیمان قپوسیکه ا کا قوم قپوسی دیرلر زیرا صافی قومسالدیر بو محله کلنجه کامل بیک ایکویز آدمدر اندن ینه دریا کنارنده اولان قلعه دیواری طابیه‌لری و مقاصلرینک بدنلری اوزره جانب شرقه کیدوب بیوک لیمان قپوسی وزرینه وارنجه کامل بیک آدمدر و بو بیوک لیمان قپوسندن طشره چیقوب لیمان کنارنجه قالدزم اوزره شرق طرفنه تا صو قله‌سنه وارنجه دورت یوز آدمدر (اوصاف صو قله‌سی) یعنی صو قله‌سی باشقه برقلعه‌درکم حضرت ... عصرنده ابتدا بنا اولنان قصر و قله‌سی بودر دریایی عملی دولدوروب اوزرینه بو قله‌ بنا اولنوب لیمان اغزندنه سد یا جوج اولوب بدنلری اوزره دائراً مادر جرمی کامل دورت یوز آدمدر صویه برابر دمر قپولی طوب دلکلرنده یکرمی عدد سر آمد بال یمز طوبلری وار و برقات طوبلر دخی یوقارو قله‌لر اوزره وارکم دریاه قوش قوندورمز (ستایش لیمان قندییه) مذکور صو قله‌سنک ایچ یوزنده تا قندییه قله‌سنک ایچنده عملی بر لیمانجقدر جمله یوزپاره‌کی انجاق آلوب بر طرفنده اون دورت کوز عدد کامل کارگیر بنا ترسخانه کوزلری وار جمله اوستلری طولوزکمر بنالر اولوب سراپا خره‌سانی کرچ ایله مستور اولوب ترس‌خانه کوزلری اوزره عسکر کزر بولیمان عملینک کنارنجه شرقه و غریبه و شماله دولاشنجه کامل بیک [۱] عدد آدمدر اما بو حساب اوزره قله‌ قندییه بالاده تحریر اولدوغی منوال اوزره دائراً مادر اون ایکی بیک آدمدر لب دریادن ماعدا قره جانبنده خندق عظیمدن طشره اولان اون ایکی عدد طابیه‌لرک باشقه خندقلری واردرکم جمله الیشر آدم انلی خندقلر کنارنجه بو قندییه‌نک انجاق قره جانبلیری التی بیک بشیوز آدمدر زیرا بو طابیه‌لرک خندق کنارنجه مقاص مقاص اگری بوگری دولاشماز همان دوغری دوغریه اولدوغندن التی بیک بشیوز آدمدر کرات ایله حقیر آتک درمیان ایدوب آدمه‌مشمدر و فتحیه بورندن قلعه ایچره محله‌لر ایچیندن تا کلک بورنه وارنجه بو قله‌نک طولی آلتی بیک آدمدر دخی یوکسک طابیه بورندن ینه محلاتلر ایچره تا صو قله‌سنه وارنجه بو قندییه‌نک انیلکی دورت بیک آدمدر و قله‌ عظیمک اصل وجودی دیوارنده جمله طقوز عدد طابیه‌ عظیملردر اولابریسی کلک طرفی بورنده ترس خانه کوزلری اردنده صارینچ طابیه‌سی و کلک طابیه‌سی و کر قپوسی طابیه‌سنه قوم طابیه‌سی

[۱] ب : یدی بیک

كفره لرجروح ومنكوب آجوزاج بزجه ووجه به محتاج قديد محض خلاص اولديلر و جنرال لعين استقامت ايدوب ماوقعي اوزره قلعه قنديه نك جمله محلاتلری و چارسوی بازارلری و سراي عاليلری و منسطر و ديورلرن جمله اسم و رسم ليله و باقي قالان ما كولات و مشروباتلری ايله و قلعه نك دائراً مادار هندسه اوزره جرم حدود ليله و الحاصل جميع عمارت لرينك و جميع موجودات لرينك فرادا فرادا دلالی دفترن صدر اعظمه كونده روب ضبط اولندی حقير دخي سر كآبي احمد چليندن اول جنرال دفترن آنوب اندن استخراج ايدوب بو محله قيد ايدوب قلعه قنديه نك هر احوال لرينه واقف اولوب على التحقيق بو كونه تحرير اولنور (در بيان اسماء قلعه قنديه) اولا لسان طاليان فرنگده قانيه [۱] ديمك كوپك خانه ديمكدر زيرا ونديك فرنكي صانمارقو نام ايكي قنادلی كوپك طاپوب بو قلعه صانمارقو كوپك [۲] وقف آتدكلرندن قانيه [۳] ديرلر ولسان يونان رومره قصر و ديرلر ولسان لاتينده ... ديرلر ولسان... ولسان مسلمانده هنوز اسمنه قلعه جان ريز ديرلر اما اقريت روملری بو قلعه قاني قستل ديرلر حقيقت جمله آر خونده لری و ... نام كفره لرينك دفترلنده قانلی [۴] قستل ناحيه سنده قاني قصر و ديرلر و ... نام دره سنه قرييدر و كللك جانبنده ... نام دره سی جريان ايدر بو ايكي عدد دره لرك مابيننده ر قیالی و طوپراقلی بوزنده لب دریاي سفيدك شالنه ناظر صرفنده شكل مثلثدر اما اون ايكي عدد طابيه سيه اون ايكي كوشه كورينور اما اصلي اوچ كوشه در بر كوشه سی شرق طرفنه ناظر صو قله سيدر و بر كوشه سی غرب طرفنه ناظر قزل طابيه در و بر طرفی كوشه سی جنوبه ناظر يو كسك طابيه كورينوب اما او چنجي كوشه سی كلك بورنی طرفيدر جمله دائراً مادار شددادی مطرش طاش بنای سد یا جوج و مانجوج سد اسكندر يوناندر مرغ سمندر وار آتش نمرود ايچنده قالمش بر حصن حصين و سد متين قلعه بی اماندر كم دائراً مادار جرمی بدنلر اوزره كللك طرفندن ليمان بورنی ديوارلری اوزرندن كاه قبله و كاه جنوبه وكاه لودوس جانبنه كيدوب تا بويوكسك طابيه اوستنه وارنجه كامل بش طابيه و مقاصلری و بدنلر اوزره كامل بش بيك آدمدر و يو كسك طابيه اوستندن غرب طرفنه جميع مقراصر و مقاصلری مابينلرندن يته بدنلر اوزره دوس دوغری تالب درياده قزل طابيه بورنندن فتحيه طابيه سنه وارنجه كامل دورت بيك خطوه در و بو قزل طابيه بورنده عسا كر اسلام

[۱] لازم كليركه (قانديه) اولسون (م) [۲] لازم كليركه (كوپكنه) اولسون (۳) ب :

قانديه [۴] لازم كليركه (قاني) اولسون

واقع اولوب انلرده شهید اولشلردر وجمه شہدای عسا کر مصر ۶۰۰۰ عدددر وجمه شہیدان جیوش شام ۲۰۰۰ عدددر وجمه مرحومان حلب ۱۰۶۰ عدددر وجمه شہدان قبودان پاشا ۷۰۰۰ عدددر وجمه شہدای لغمجیان ۸۰۰ عدد وجمه شہیدان حسبآلله ۹۰۸۰ عدددر وجمه شہیدان سردنکچدیان وجمه صالحیان [۱] وجمه قوم واریجیان بو طایفه لک بیت المالرن کندولری قبض اتدکبرندن باشقه بر قوم عظیم اولوب هموسی اون سکشر بیک یدیوز عدد شہدالدر وجمه قوم اصناف شہدای بارودجیان [۲] اون بیک طقوز یوز عدد آدملردر وجمه مردہ رعایای کفرہ کرید اوچ بیک عدد کفرہ لدر وجمه مردہ اسیر فورسه پایزنلرایکی بیک قرق نفردر وجمه مردہ نصارای اوردوجیان اصناف بیک قرق عدد نفردر وجمه شہدای کورکچیان عربستان [۳] بیک یوز نفردر و سائر غریب غربای بی دفتر بی تدبیر و بی صاحب فقر الکر و خدمتکار مقولہ لرینک حساب و کتابن خدای لم یزل بیلور الحاصل آدم قانی ارماق کبی آقدی اماغیری غز الرده قان آقاردی اما بوقندیہ آلتندہ قان اوزره جان آقاردی اما آنلرکہ قلعه ایچندہ بزم امت محمدن اسیر اولشلردی انلردن بیک التیوز نفر کسنملری خلاص اولدیلر و بعدالفتح کفارلرک روایات درایاتلری اوزره قلعه ایچندن بزم طرفہ فرارایدوب اسلام ایله مشرف اولنلر و غیری سولطاط و مورطاطلر و بک زاده لر و پور عنادلردن جمه بیک طقوز یوز بکر می عدد کفارلر طشرہ فرارایدوب سیزه قچمشلردر دیو صدر اعظم لری بویله دفتروردیلر و حین صلحدہ جنرال لعین عرض معرفت و مهارتلرن بلدرمک ایچون برقاچ لغمجی کفارلرن بزم لغمجی باشیہ کوندروب اون کون پراکنده [۴] بزم لاغمجی باشی [۵] کزوب جمه لغملری تماشایا ایدوب خیلہ سی [۶] اولندوغی کون حقیر بیله کزوب تماشایا ایتدم عظمت خدا اول قعر زمینده اولان لاغمتلری کورمین دنیادہ برشی کور میوب آدم اوغلابی نیہ قادرایدو کین بیله مز وقلعه ایچندہ بزم صدمات طوبلردن و قومبرہ لر و لاغملری مزدن و سهام قضا کبی پیکان و خدنکلردن و قورشوم توفنکلردن مردہ اولان کفارلر جمه سکسن سکزر بیک عدد کفار اوچ یلده مرد اولمش و حین صلحدہ زیر زمینلرده پنهان اولوب بعدالفتح میدانہ چیقان جمه قوم جهود قرای [۷] جهودلر او حیوز نفر اسراییلر ایدی وجمه بقیہ السیوف اون بر بیک عدد

۱۱ ب : صالیجیان [۲] س ، ک : اوردوجیان [۳] ک : عربستان . س : عزہستان
 ا ہر ایک نسخہ دہدہ ایکنجی حرف نقطہ لی (ز) حرفیدر (م) [۴] ب : یر آلتندہ [دوغروسی
 بودر (م) [۵] ب : باشیلہ [۶] دوغروسی (تخلیہ سی) اولوق ممکندر (م) [۷] ب : قرایی

تحریر اتمشم و جمیع مصارفات آل عثمانی فرادا فرادا دیلی دفترلرایله علی التحقیق اولمق اوزره وزیر اعظمه ویریلن دفترلردن نصب نفس ایدوب حقیر اولیا تحریر اتمشدر اولا جمله شهیدان زمره یکیچریان تسلیم جامدان ۱۲۳۱۱ و هر قولدن احسان و انعام آلان مجروحانلر جمله عدد ۴۸۸۱۲ و بزدن آتلان بیوک قزان قومبرلر جمله ۵۵۲۲۲ عدددر و بزدن آتلان کوچک قومبرلر جمله ۲۰۰۰۰۰ [۱] عدددر و بارود سیاه عدد قنطار ۱۱۱۳۱۲ و بزدن آتلان صغبر و کبیر طوپ کللری ۱۴۷۱۴۷۵ عدددر [۲] و قلعه اطرافنده اوچ یلده آتدیغمز لغماتلر ۲۶۶۰ عدددر و اوچ یلده شهید اولان میرمیرانلر ۱۸ و جمله میروالر ۱۵۵ عدددر و شهیدان چاوشان یکیچریان جمله ۹۶۴ عدددر [۳] و شهیدان چورباچیان یکیچریان جمله ۷۷۴ عدددر و اوده باشی یکیچریان ۹۰۰۰ عدددر و شهیدان سپاهیان التی بلو کده معه سردنکچدیان سپاهیان جمله اون طقوز بیک قرق بش عدددر و شهدای جبه جیان جمله اون بیک التمش عدددر و شهدای طوبیحیان جمله یدی بیک عدددر و شهدای قومبره جیان جمله اوچوز قرق بش عدددر و شهدای کدکلو زعمالر جمله بیک اوچوز التمش عدددر و شهدای چاوشان درگاه عالی دیوان جمله یدیوز بش عدددر و شهیدان ارباب تیماران روم ایلی جمله ایکوز بیک یدیوز التمش عدددر اکثریا بعضی تیمارلرک قیدلری یوزر ایکیشر یوزر کره محلول اولوب قیدلری بوزیلوب غیرییه توجیه اولنوب ایرتسی ینه محلول اولمشدر و شهدای اناطولی اهل تیمارلری جمله ایکی کره یوز بیک سکسن عدد نفردر و شهیدان سائر ایالنلر جمله او طوز یدی سنجاقدده هر تیمارلری قرقر اللیشر کره محلول اولوب آخره توجیه اولنوب تذکره لر التمشر مثلا تیره و مغنيسا و بورسہ و منتشا و حمید و ارمنک [۴] و انکوروی و کانقری و قاسطمونی و بولی و قره حصار حصار صاحب و غیری زیتون سپاهیله عمومی بو مذکور سنجاقلرک میرمیرانلری و میرلوالری و الای بکیلری و چری باشیلری ایله جمله ایکیشر اوچر و بشر کره لغم آتوب اندر هوا معلقست دیدکلری کبی بوقدر بیک جانلر طیور ابایل کبی هوایه منقلب اولوب ینه محلولدن یرلرینه آدملری دولدی و یکیچری اوچاغنده بعضی اودالرک یدیشر سمکزر یوز نفراتلری جمله برآیده شهید اولوب دونکی کون قوپه چیقان ائک اشغیده کی دومنچی نام یولداشلری بر کونده اوده باشی اولمشدر نیجه کره بویه

[۱] پ : ۲۰۰۰۰۰ [۲] س، ک : ۱۴۶۴۷۵ عدددر. ط: ۱۱۷۴۷۵ عدددر [۳] س،

ک : ۱۶۴ عدددر [۴] س، ک : ازמיד

احوال حالی نیہ منجر اولہ جملہ «محبی الدین العربی» سوز لرندن مستخرج نیجہ کلام در ربار لر وارد رکم ینہ یتمش یدی سنہ سی تمامندہ اشارت لری وار خدای ذوالجلال حفظ ایدہ زیراً بو قلعه شکل مثلث بنا اولنوب اوچر ویدیشر ویتمش ویدیشردہ طالعی منحوسدر خدا حفظ واما ندہ ایدہ (تاریخ لنامقہ)

اولیا فتحن کوروب دیدی بوخطک [۱] تاریخن حق تعالی ایلیہ بو حصنی اعدادن امین [۲] سنہ ۱۰۸۰

دیگر تاریخ

ایده اسلام ایلارن حق مکر اعدادن امین [۳] سنہ ۱۰۸

دیگر تاریخ

عالمک شو قن کوروب خیل دیدی تاریخی مسلمینہ اولدی فتح قانديه عيد جديد [۴] سنہ ... و نیجہ یوز تاریخلر ایتمشلردر اشغیدہ محللیہ تحریر اولنور اما انشا الله نیجہ زمان شر اعدادن امیندر زیراً نیجہ کره یوزبیک شہدالک قانلری بیرہ دوشمشدر کم روحانیتلری حاضر و ناظر در (دربیان عدد شہیدان جیوش موحدین آل عثمان) بکرمی یدی بلدن برو بو کرید جزیرہ سنندہ طقوز کره یوزبیک عسا کر اسلام شہید اولدوغنی تواتر اوزرہ مثبتدر اما انحاق سنہ ۱۰۷۷ ذی الحجہ سنک ایکنجی کونی قندیہ التندہ متربسه کیریلوب سنہ ... جمادی الاولی غره سی جمعہ کونہ کلنجه بو اوطوز بر آیدہ اولان جنک و جدال عظیمده روزمرہ شہید اولان شہدالک اسامیلری و جامدانلری بیت المالحی سلیمان اغا دفتزیلہ صدر اعظمہ عرض اولدوغنی تحقیقی اوزرہ حقیر صورت دفتردن استخراج ایدوب بو محلہ تحریرہ جرات اتمشم و هر قولده روزمرہ اولان وقایعاتی ممکن اولدینی مرتبہ

[۱] ب: حصنک | دوغروسی بودر (م) [۳] بو مصراع حساب ایدیلورسه (۱۰۷۲) چیقیور بناءً علیہ برنجی مصراعده کی تعمیه یی نظر دفته آلہرق (بو) لفظنی کورمک یعنی بونک کوستردیکی (۸) عددینی علاوه ایتک لازمدرکه بو صورتده ۱۰۸۰ ایدر (م) [۳] بو مصراعده (۱۰۷۲) کوستریور لازمدرکه اوست طرفندہ تعمیه یی بولونسون فقطندن ایسه مؤلف حضرتلری اوست طرفنی یازما مشدر (م) [۴] بو مصراع حساب ایدیلنجه (۱۰۴۹) چیقیور. دینک که (۳۱) اکسیکدر؛ مصراع اولده تعمیه اشارتی ده یوقدر. او حالده حکم ایدہ بیلیرز که تاریخ مصراعندہ (فتح قانديه) ترکیبی یاکلیشدر دوغروسی (فتح القانديه) اوللیدرکه بو صورتده مصراع مذکور (۱۰۸۰) ایدر واقعا (قانديه) کله سی اعجمی اولوب ادات تعریفی قبول ایتزسه ده ضرورت ایچون تجویز ایدیلہ بیلر هله (ابوعلی فارسی) یه کوره بتون الفاظ اعجمیه یی بوزمایه رق الفاظ عربیه کی استعمال جائز اولدیغنه قائل اولورسه ق اوزمان هیچ بر دیبہ جک قاللاز (م)

ای اخوان وفا و یاران باصفا بو جزیره کرید آق دکز ایچنده شرقدن غربه شکل بادمی طولانی بر جزیره سور محصولدار [۱] کویا جمیع فرنگستانک مصریدر بنوک جانب اربعه سنده ماتقدم سلف پادشاهلری و قراللری عصرنده بو جزیره اطرافنده یتمش یدی پاره قلعه متینه لری و رایدی اما بو قلعه قندییه بو جزیره نك شمالی طرفنده بر عملی لیمانلی بر کوچک قلعه ایدی لکن سلیمان خان سنه [۲] فتحهما [۳] تاریخنده مالطه کفاری لندن قلعه رودوسی فتح ایله دکدنصکره جمیع ساحل دریاده اولان کفارلر خوف و خشیته دوشور و ندیک کفاری خوفندن بو جزیره کربده حانیه ورتمه و بو قندییه طشره سندن برقات قلعه دخی چویروب وسعت اوزره آتدوکی معلومدر اما ماتقدم حضرت یحیی علیه السلام عصرنده ابتدا صو قله سی بنا اولمشدر بعده حضرت عمر رضی الله عنه خلافتنده افریقه پادشاهلرندن فس و فرانکوش [۴] عسکر یله سلطان منصور بیک پاره یلکنلر ایله کلوب بو جزیره کریدی و جزیره موره فتح ایدوب بو قندییه قلعه سن دخی فتح ایدر اما اولزمان قلعه انجاق صو قله سی اولوب حضرت عیسی حواریونلرندن ایچنده بر خلیفه مسیح ساکن اولدوغی روم تواریخلرنده مصر حدر اول عصرده قندییه اول صو قله سی اولوب ابتدا بانیسی اسپانیه قرالیدر بعده و ندیک الینه کروب وحقی وسعت اوزره بنا ایدوب و طشره واروشین دخی درون حصاره آلوب بعده یتمش سنه سلطان منصورک قبضه تصرفنده اولوب طشره سنده افریقه قومی ساکن اولماغیچون بر واروش عظیم بنا ایدوب حالا دفتردار احمد پاشا و محمود کتخدا جمعی اولان کینسه لرک محرابلری دوغری قبله یه راست اولمه سنه سبب سلطان منصور بنالیدر بعده عرب لندن یتمش یدی یلدن صکره بر حیلله ایله ینه اسپانیه آلوب آنلرده دخی یتمش یدی سنه دوروب بعده بر لغب ایله موره جزیره سی صاحبی ایانطه قرال الینه کروب یوز یتمش یدی ییل دخی آنلر حکم ایدوب بعده بر لغب ایله ینه و ندیک الینه کروب یدیوز یتمش یدی ییل قبضه تصرفلرنده اولوب ینه بیک یتمش یدی سنه سنده آل عثمان فتحنه میاشرت ایدوب سورده بقرده بو آیت شریفه تاریخیدر (فول وجهک شطر المسجد الحرام) نص قاطعی ایله من عندالله ابتدا محاصره سی شروعنه تاریخدر بو تاریخ جبل متینده نیجه سرالله واردرکم تقدر زمان دست اسلامده دوره بعده

[۱] (سرور و محصولدار) کبی بر شی اولیدر (م) [۲] ک : ۹۲۸ [۳] ک : فتحما [بو کله حساب ایدیلورسه (۹۲۹) ایدور. دوغروسی ۹۲۸ اولغله القی آتهرق (فتحتم) دینلمیلیدر (م) [۴] پ : مرانکوش [دوغروسی (مراکش) اولمیلیدر (م)]

ونجه کره یوز بیک غزات مسلمینک [۱] بفرلرینه طاش اوروب امید وصلت ایله قلعهنک کولن [۲] درمیوب نامراد قالدوردی (بیت)

کویا بو قندییه آتلان طوپ طاشلری
سیلوش یا آنک اطرافنده آقن قانلرک
جمع اولوب بر بیره خرج احرام انجم وردی نام [۳]
کوستر شفق قیوب بودوران صبح شام [۴]

مضمونجه آدم قانی و جانی ایله قندییه صحرا سنک طاش و طوپراغی تخمیر اولندی حمد خدا (الامور مرهونه باوقآهما) ما صدق اوزره قلعۀ قندییه نك فتح فتوحی سنه... تاریخنده سلطان محمد خان رابعه بدست وزیر ابن وزیر اعظم فاضل احمد پاشا زید فضلهم و فتوحاتم [۵] حضرتلرینه میسر اولوب حمد خدا بو حقیر دخی اوچ ییل جتکنده کویا رصد کوزلرکی فتحین کوزلیوب ابتدا کلک طرفنده قوم طابیه سی اوزره دال قلیچ اولوب اذان محمدی او قومق بو عبد کتره میسر اولدی اما بویله بر قلعۀ قهقهه مانندی کامل پی اندر پی اوطوز الی سنه در کم سیاح عالم اولوب اقالیم سبعة ده سبعة سیاره وار سیران و دوران و کشت و کذار آندیکم اسلام پادشاهلری و غیر مسلم قرالترینک اون یدی پادشاهلر یلرین سیر و تماشالر ایدوب صغیر و کبیر جمله اوچیک یدیوز الشمس عدد قلعهلرن امعان نظر ایله نظر ایتم اما بو قلعۀ قندییه کبی بر سور استوار بی همتا کور مردم مکر بو قلعیه مانند المان دیارنده نمجه چاسارینک حکمنده نهر طونا کنارانده جکر یاقن یانق قلعه سی و چاسارک تختی اولان بیچ پیچ اندر پیچ قلعه اوله خدای بیچون یانق ایله بیچ پیچ قلعهلرینک دخی فتحلری میسر اوله اما انده دخی چوق انالر و چوق بلالار اغلیوب چوق سردار معظملر هلاک اوله لر انلرک دخی فتحنده بو حقیره اذان محمدی تلاوت آتمک میسر اوله لکن بو قندییه یانقدن و بجدن بیوک اولوب بونده اولان مکر و حیهله بازلق بر قلعه ده یوقدر و بو قلعهنک کیفیت حالی عبرت و امعان نظر ایله نظر ایدن کسنه لره خفی دکلدو اما هر کس ماوقعی اوزره احوالنه واقف اوله مازلر زیرا بعض آدم سورۀ... (کمل الحمار یحمل اسفاراً) مضمومی قبیله سندن در [۶] ای امدی

[۱] دوغروسی (مسلمین) اولیدر (م) [۲] بیله یکمز چیچک اولغله (کلن) یازلسی دها متاسیدر مع مافیہ اسلاقتن چوقلری (کول) شکلنده یازمشلردر (م) [۳] بو صراعک دوغروسی (جمع اولوب بر بیره خرج اجرام انجم ویردی نام) اولیدر (م) [۴] دیگر نسخه لره کوره (آدن) کله سی علاوه بیله دوغروسی (کوستر آدن شفق قیوب بودوران صبح و شام) در (م) [۵] ک : زیدت فضاآله و فتوحاته [۶] دوغروسی (قییلندن در) اولیدر (م)

مجاهدان مشرف اولوب اصلا ذيله حصاهه اولدی [۱] و بر کره اللری دیوارینه ارمدی
 آخر تیغ سنان [۲] کوه بار ایله هوا سیار [۳] اولوب عقد عقیده لرینه [۴] علی الاتفاق
 رغبت کوستریلوب دولت آل عثمانده [۵] یدیوز پاره کشتی انشا اولتوب روی دریا [۶]
 بادبان بیاض ایله و کشتیان و سربازان لر و عسا کر بی شمار لرایله جمله زورقلری پورایلیوب
 بر دو نئا هیون ایلیوب روی دریاه چقدیکم آل عثمان دولتنده مکر اولیه دو نئا سنه
 ۱۰۶۰ تاریخنده ملک احمد پاشا افندیز صدراعظم ایکن چقمش بو قدر عسا کر اسلامه
 دلی حسین پاشایی سردار معظم ایلیوب سالین وغامین حایه قلعه سی لیما نه واصل اولوب
 قنديه قلعه سی و رتمه قلعه سی جانب لرینه اردوی اسلام ایله سردار مومی ایه چیقوب
 صوده لیمانی قربنده مکث اولتوب بری طرفده کفار خا کسار دخی یتش آلتی بیک جنود
 جنیبه حسین پاشا طبورلری ... نام محله عسا کر اسلامی کفار استقبال ایدوب یدی
 ساعت کامل کرما کریم جنک عظیم اولوب سکرنجی بساعتده لله الحمد کفار دوزخ نرار
 منهزم اولوب جمله یکریمی اوچ بیک عدد کفار دندان تیغدن کچوب بقیه السیوفلری پای
 بسته و دست بسته و دلخسته اسیر بند زنجیر اولوب بالذات سردار ضاللری اولان پرنچ
 یرم اوغلی ... نام محله ولید پلید عنیدلر اسیر بند زنجیر سلسله اولوب در دولتده (یدی
 قلعه) نام قلعه بی امانده مارفور اوایل [۷] و پرنچ یرم اوغلی ایله یتش عدد قیودانلری
 حبس ابد اولدیلر وینه یکریمی کره دخی بو کونه جنک و جدالل اولوب هر بار منهزم
 اولورلرکن سورة ... (کل جبار عنید) نصی اوزره جمله کفار متمردين عنیدلک
 ایدوب آل عثمانه بیون اکیموب ینه قلعه قندیه سد اسکندر وار متانت اوزره ایدوب
 کوندن کونه معمور و آبادان ایدوب حسرة الملوك بر قلعه رعنا اولوب حالی اوزره قالدی

[۱] ك: اصلا بوحصارك خبری اولدی [ظن ایدرم که ك نسخه ستك نامخی نسخه اصلیه سینده کی
 عباره بی اوقویه مادینی ایچون ایدورمه بر جمله یازمشدر. عبدعاجزه کوره دوغروسی (بریله معاتق اولدی)
 اولق ممکندر (م) [۲] دوغروسی (و سنان) اولمیدر (م) [۳] ك : هوسیار. ط: حواسیار
 [دوغروسی (خواستار) اولمیدر که طالب دیمکدر (م) [۴] دوغروسی (عقد عقیده لرینه) اولق
 ممکندر که برنجی عین مفتوح ، ایکنجیسی مضمومدر (م) [۵] بوراده کی (ده) ادات عطف
 اولغله (عثمان ده) یازلسی مناسبدر (م) [۶] دوغروسی (دریا بی) اولمیدر (م) [۷] ك :

ط : مارفور اوایل

دولتارندہ بویہ جنک و جدال و حرب و قتال پی اندر پی نکر می یدی سنہ بویہ صواش پر خاش اولیوب
بر ملوک نصارادہ بیہ بویہ نبرد عظیم اولیوب للہ الحمد بر پادشاہ عالی و قار کیتی ستانہ بو
قلعہ نک فتح فتوحی میسر اولوب الی انقراض الدوران و نہایۃ الدوران دست آل عثمانہ
مأبد اولہ آمین

در اوصاف محاربه قلعہ قندیہ سواد عظیم [۱]

بوقلعہ اویہ بر حصار استوار نیلکون طاق لم یکن مثلہافی البلاد و آفاق اولان قاندیہ
قلعہ سی یکر می یدی ییلدن برو فتح و تسخیرہ کلہ مش ایدی نیچہ سپہسالاران معظملر ایہ
نیچہ کرہ یوز بیک عسا کر اسلاملر کلوب بوزیر قلعہ دہ جملہ شہد شہادت جاملرن نوش
ایدوب سرخوش وادی خاموشان اولوب و نیچہ کرہ یوز بیک عبداللہ مسلمین بوقلعہ نک
فتح و تسخیری ایچون اسیر بندزنجیر اولوب نیچہ بیک بارہ کشتیلر بارہ اولوب و نیچہ
کرہ یوز بیک رعایا و برایا پرا کندیہ و پریشان اولوب و نیچہ بیک قرا و قصباتلر ویران
و آلان و تالان و خراب و بیاب و اہالیلری اسیر و کباب و اثر بنالری تراب اولوب نیچہ
کرہ یوز بیک کونہ ظلم و تعدی اولدوغی معلوم عالم و مفہوم کافہ ام اولوب لکن اول
بینیایہ متنہ [۲] دریای سفیدک تا اورتاسندیہ واقع اولمش یدی یوز یتیمش میل کرید آداسنک
شمالنسنہ ناظر طرفندیہ بر حصن حصین و سد متین سدیدی و عموما فرنگستانک آہنکر
ودنکین [۳] کلیدی اولماغیہ و دارالکفرک رکن رکینی و متانتدہ سد متینی اولوب فلک
وار استوار و اندرون و بیرونندہ اسباب آلات جدال ابہ پر وحیل شیطنلر ایہ ایچی
و طشرہ سی ملو ایدی و قعر خندق قعر زمیندہ و قرق حوشنی [۴] چرخ بریندہ
متون طلال [۵] کالجبال قرون کچرمک ایہ سدیاً جوج مثال و قہقہاوار آہندن قوی
و متین بر قلعہ اولمش و درونی اہرمن کفاریلہ کوه قاف مثال دولمش ایدی بو سنہ
مبارکیہ کلنجہ نیچہ سپہسالار معظملر عسکر بی شمار و سپاہ سلحدار انجم شمار ایہ بوقلعہ فلک
کردارک فتح تسخیری سوداسنہ دوشوب شربت شہادت ایہ نیچہ کرہ یوز بیک غازیان

[۱] ظن ایدرم کہ مؤلفک یوقاریدہ بحث ایتیمش اولدینی (فتح نامہ) سی بودر (م) [۲] ط:
مشغول [معناسزدر . دیگر نسخہلر متن کیندر . ظن ایدرم کہ دوغروسی (متسہ) اوللیدر (م)]
[۳] ک : دلکین . ب : دلکین [ایکسی دە معناسزدر دوغروسی (رنکین) اولوق ممکندر (م)]
[۴] دوغروسی (و فرق جوستی) اوللیدر (م) [۵] دوغروسی (قلال) اولوق ممکندر (م)

لله الحمد بودفعله اولان غزای ا کبر حضرت رسالت پناه حضرت ترینگ زمان سعادت لرندن
 برو صحابه کرام و چاریار کزین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین دنسکره دولت امویونده
 دولت آل عباسیانده و دولت فاطمین و کیانیان و صاصانیان [۱] و آل بنی عقیل و آل
 دانشمندیان و آل قره قیونلیان و آل آق قیونلیان و آل هاشمیان و آل شاهان و آل دربندیان
 و آل ذوالقدریه و آل رمضانیه و آل جنکزیان منول هلاکو و آل جنکزیان ماوراءالنهر
 و آل ایغولیان و آل مظفران و آل چوپانیان و آل کرتبایان [۲] و آل سربداران [۳]
 و آل تیمور کورکان و آل بنی قتادیان شرفای مکه و آل تبعه و آل اکاسره و آل بنی رسول
 و آل ادرسه و آل حمود درملاک اندلوس و آل ملتمین [۴] و آل موحدین و آل بنی حزین
 و آل بنی طاوس [۵] درملاک فاس و آل شرفای مغرب زمین و آل اغلب حاکمان افریقه
 و آل بنی کلب حاکمان درجزیره صقیه [۶] و آل بنی حفظ [۷] و آل عباسیاندنسکره
 مصره و بو جزیره کزیده مالک اولنلردن آل طاهریان و آل بنی لیث صفاریان و آل سامانیان
 و آل بنی زیاد و آل بویه و آل سبکتکین و آل غون [۸] و آل خارزمیان [۹] و آل
 سلجوقیان ایران و توران و آل سلجوقیان ممالک یونان و آل تاج الدوله و آل اتابکیان
 درملاک شام و دولت ملاحده حاکمان قوهستان و آل ایوبیان بن شاد [۱۰] الکردی
 درحاکمان مصرشام اسنه اسوان [۱۱] و آل قراختایان و آل بنی ارتق در ممالک حلب
 و دیاربکر و آل مروانیان حاکم دیاربکر اکراداردلان صوران و آل بنی قرداس [۱۲]
 الکلایی [۱۳] درحاکمان حلب نفر ۷ و آل بنی اسد حاکمان حله نفر ۷ و آل بنی همدان
 [۱۴] حکام موصل عتیق نفر ۶ و آل بکتوتیان ... خلاصه کلام دولت محمدی اولدن
 برو اسلام پادشاهلرندن یدییوز یمش عدد دولت سلاطین سلف کلوب هر برینک دولته بشر
 و اوزوبکر میشر و اوطوزر نفر پادشاهلر کلوب جمله ۲۰۰۰ عدد پادشاه اولوب بر پادشاهک ایام

[۱] مشهوری سین ایله (ساسانیان) در (م) [۲] پ ، س : کرتبایان . ک : کردبایان
 [ظن ایدرمکه (آل کرت) اولمیدر (م)] [۳] س : سربداران [متن دوغرودر (م)]
 [۴] مشهوری ثاء ، مثله ایله (ملتمین) در (م) [۵] س ، ک : طاس [۶] : صقاله [متن
 دوغرودر (م)] [۷] دوغروسی (حفص) اولسه کرکدر (م) [۸] س ، ک : غوره
 [دوغروسی (غور) اولسه کرکدر (م)] [۹] ب : خوارزمیان [۱۰] دوغروسی (شادی) در
 [۱۱] دوغروسی و او عاقله ایله (مصر و شام و اسنه و اسوان) اولمیدر (م) [۱۲] س ، ک :
 فرداس [ظن ایدرمکه دوغروسی (فراس) اولمیدر (م)] [۱۳] ک : الکلایی [۱۴] دوغروسی
 (حمدان) اولسه کرکدر (م)

اولدی و غزات مسلمیندن قلعه‌یه اوچ یلدن برو آیلان قورشونلری قلعه خندق ایچندن
 جمله غزات دوشیروب دفتردار احمد پاشایه کتروب بیک قطار قورشون میریه تحصیل
 اولنوب بهاسی ورلدی اما بعده بو قورشون شکارن یکیچری اغاسی عبدی پاشا و ابراهیم
 کتخدا پاشا و صدراعظم کتخداسی محمود اغا دوتوب جمله قورشونلری آنلر آلوب
 تخته قورشونلر دوکوب جامعلرنک اوزلرن جمله رصاص خاص نیلکون ایله تزیین ایدوب
 قورشون بهایه چیقوب جمیع غزات دره و دپه‌لرده و خندقلرده قورشون ارامغه باشلایلر
 بعده جمیع غزات مسلمین بومترسلری تزیین ایدوب و قلمه دربیض آسا تعمیر و ترمیم
 ایدوب ادای خدمتلرندن صکره روی دریاده امن و امان اولوب جمیع جیوش موحدینه
 صدراعظم وزرا و میرمیرانلره و میرلوالره مراتبلرینه کوره احسان و انعاملر ایدوب
 قول قول سنجاق به سنجاق جمله به دستور شاهی وریلوب هر کس ولایت ولایت وطن
 اصلیلرینه کتمکه جان آتوب قلیونلر و فرقه‌لر و دوننمای هایون کملرله مسقط رأسلری
 اولان وطنلی وطنلرینه مسرور و شادمانیلر ایله حمد و ثنا ایدرک هر ری بر طرفه روانه
 اولوب انجاق صدراعظم جمله قپو قوللری و کدکلی زعمالر و جمیع ارباب دیوان ایله قلوب
 بیرون قلعه‌ده اوردودن بر نام و نشان قالیوب جمیع غزات مسلمین قلعه‌یه سپشوب جمله
 ارباب دیوانه قشالار وریلوب هر کس فناقلرن تطهیر و تعمیر و ترمیم فرمان اولوب شیخ
 الاسلام موللای خوجه جینی [۱] ارتق مقیم نمازی قلمغه اذن و یردی و جمیع کنیسه‌لری
 تلوثات مشرکیندن و معبدملت مسیحیه فاجریندن آری اتمکه جدواهتم ایدوب درون کنیسه‌لر
 و منصطر و دیورلرک زیر زمینلرنده مدفون اولان لاشه‌مردار جیفه‌لرن جمله بومرده لشرن
 قعر دریاه دوکوب پاک و تطهیر ایدوب بخور و عود و عمبر و کافوری و عسلبند رایحه‌لرله
 جمیع جامعلری معطر ایدوب معبدکاه مسیح ایکن مساجد و جوامع محمدی اولوب کتور
 کتور اذان محمدیلر و قرآن عظیم و فرقان مجیدلر قراءت اولنوب جمعه نمازلری و اوقات
 خمس سبحانی قنوب محروسه اسلامدن عد اولنوب ایچنده شریعت محمدی اجرا اولنغه
 مباشرت اولنوب ابتدا محکمه شرع رسول مبین درکاهی قوریلوب بعده اصفاقیه داغلی
 رعایالرندن مکه و مدینه وقفی تحریرینه فرمان صدر آصفی صادر اولوب ابتدا حاکم شرع
 بشیوز ایچمه مولویت پایه سیله حانیدن معزول ... افندییه قندییه مولوتی صدقه اولنوب
 سجاده رسول مبین اوزره جلوس ایدوب اجرای شریعت محمدیه شروع اولندی

۱۶۱ ک : منلای حنفی ب : موللای خواجه حنفی

ایدی شمعی امن و امان ایله اولدن خلاص اولدقلرینک شکرانه سنه حرزجان ایله فرهاد وار چالشوب اوچیلده کوچیله قازیلان نچه یوزبیک عدد فوج عمیق خندقلری جان و کواکل ایله قازوب حلاج منصور کبی خاک پاکی ناپدن [۱] چیقاروب قندیه سحراسی مترسلرن وادی هامونه دونده روب هر طرفده وزرالر ومیر میرانلر طبل و جنک حربیلر چالنب و نچه بیک قزغان طعاملر پشوب بیه ایچه بر خدمت ایتمشدر کم تعبیر اولنماز بر هفته کامل جمیع مترسلری پر ایلیوب دشت قیچاق ایلدیلر اما نچه کره یوز بیک شهیدلر مترسلر آلتنده نابود و ناپیدا قالبو آنجاق قرق اللی یرده بیوک مزارستانلر قالبو اطرافلرینه خندق عظیملر قازدیلر کم حیوانات چکنه میهلر اما یتمش الی عدد شهیدلر اسبابلریله دفن اولمش بولنوب وجودلری تر و تازه پیمه مثال اولوب قورشون یاره لری یردن لعلکون قانلری جریان ایدوب دخی اثوابلری چورو مدیکن نچه بیک عسا کر موحدین کوروب اسم و رسملریله بو شهیدلر بلنوب بر قاچی یکریمی ییل اول دلی حسین پاشا یوروشلرنده شهید اولدی دیو شهادت اتدیلر غیریلری بو صدر اعظم محاصره سنده شهید اولدقلرن بلوب بو شهیدلری جمله یرلرندن کللر ایله نقل ایدوب بو حقیرک غسبل آندیکی یشل قول سلطان و رفیقم هندی بابا منصور دده و سویلنز علی دده جنبلرنده قره [۲] مزارستانده [۳] بو شهیدلرک تر و تازه جسد شریفلرن ایکی عدد شهید اولان غلاملریمک یانلرینه دفن ایدوب باشلری اوچلرینه یشیل بویالی تخنه دن شهیدا بایراقلری علامتی آتدک بولنلر دن غیری شهیدلر مترسلر آلتنده غائب اولوب دوم دوز سحرالر اولدی وفی الحال یرلرینه حاصل ا کدیلر قرق اللی کونده بر کونه بوغدای حاصل اولدی کم هر دانه سی دردانه مثال اولوب دوه دیشی کبی دانه دار بوغدای اولدی و بو مترسلری غزات دین مبین دولدر کن جمله صغیر و کبیر دت کره یوزبیک عدد کفره نک غزات مسلمینه آندیغی طوب کله لری چیقوب نچه یرلره داغلر کبی یغوب اندن طوچخانیه . طاشیدیلر بعده دفتر دار احمد پاشای مدبر دلال ندا اتدیروب هر کیم کله [۴] کتر رسه بر مصر پاره سی احسان اولنور دینجه عظمت خدا جمیع غزات مسلمین و جمیع صبیان و رعایا و بر ایالر اولقدر طوب کله لرن [۵] دره لر و دپه لر و داغلرده و باغلرده یقین اراغلرده بولوب کله لری کله کله کتروب یکریمی یرده کله لر داغلر کبی یغلدی بو دخی بر خزینه

[۱] پ : پایدن . ط : یایدن (دوغروسی بودر (م) [۲] یوقاریده (قره شهیدلک) دییه کچمشدی (م) [۳] مناسبی (مزارستانده) اولقدر (م) [۴] کافک ضمیله حرکه لئمشدر (م) [۵] کافک ضمیله حرکه لئمشدر (م)

فتحندن قرق یدی کون صکره جمله‌سی بر یردن قدرغله سوار اولوب روانه اولندیلر
الله مبارک ایلده

در بیان تعمیر و ترمیم و تطهیر قلعه قندییه

جميع ممالك محروسه آل عثماندن تقدربيك معمار مهندس استاد كامل نجار و بنا لرو عمال و رويجه بيك پای بسته پرا نقه‌لی پازنلری قلعه قندییه نك اوچ ییلدن بری ضربات طوب کوب ایلده منهدم اولان یرلینه ایالت به ایالت جمیع وزرا و میر میرانلری و میر لوالری ایالتلری عسکر یله قلعه عمارتیه مأمور ایدوب کلک طرفنه ابوالخیر کتخدا ابراهیم پاشایی و قیلان پاشایی مأمور ایدوب بو قلعه نیجه طوب ایلده خراب ایلدیکیز ایسه کالاول اعمار ایدک دندلده آنلر دخی دریا مثال عسکر اسلام ایلده مورماره اوشر کچی اوشوب باصرالله تعالی نیجه یوز یرده خره سانی و کرچ معادنلری دینه‌لری بولوب کیجه و کوندوز قوجه ابراهیم پاشا کلک طرفنده بر سد اسکندر مثال طایبه مباشرت آندی و صدراعظم طرفندن اناطولی وزیر ی . . . پاشا و روم ایلی ایالتی وزیر ی سیاوش پاشا قرنداشی ابازه صاری حسین پاشا وزیر روشن ضمیرک منهدم آندوکی قزل طایبه عمار اتمک آدم دریا سیله مباشرت ایدوب قزل طایبه تمه‌لندن اصلا نام ونشانی بیله قالیوب جمله خاک پاکی خا کستر اولوب مجدداً قانی طایبه و قزل طایبه یرینه ایکی عدد سد قهقهها وار طایبه لر بنا اولدیکم بو ادیم دنیا ده اویله بر سد اسکندر مثال رکن اعظم لر بنا اولنا مشدر جمله عسا کر اسلام نیجه کره یوز بیك اوچاق کرچلری طشیوب آخر الامر طاش زیاده سیله لازم اولوب سلطان ابراهیم خان عصرنده بنا اولنان عنادیه قلعه سن یره برابر منهدم ایدوب جمله طویلری و جبه خانه و مهماتلرن قندییه کتیروب بر قیراط طاشلرن دخی قویم یوب جمله عسا کر اسلام و کریدر عایالری طاشلرن طاشیوب قلعه دینده کرچ یاقدی لر و مطرش طاشلرن قلعه یه صرف آندی لر و جمیع غزات مسلمین ایچره منادی لر ندا ایدوب هر ایالتک میر میرانلری و عسا کر اسلاملری و جمیع اوردوی بازار جیلر و جمله حاضر اولان بنی آدم لره تنیه و تا کید اولندیکم هر ایالت عسکر ی قازد قلی مترسلری دولدورسونلردیو تنیه و تا کید اولندقه العظمه لله بو دخی حشر و نشردن بر کون اولوب نیجه کره یوز بیك بنی آدم و رعایا و بر ایالر قازما و کورکلریله بو صحرای قندییه اوزره بر چیا و قازما چالوب کردو غبار اوجه پیوسته اولوب مقدا کفارک طوب و قومبراسی خوفندن خضوع و خشوع و صفا ایلده قازمه مازلر

صارمیوب تورکه آتس بازلق معرفتن کوستره مدم آه « دیو تحسر ایدردی حمد خداغزات اسلامی جناب کبریا آق طایبه شرندن حفظ و امانده ایدوب جمله لغملریله طایبه لری بکر قالدی بوتخیرات جبه خانه لر ونجه بیک عدد ماده کبرالر در دفتر اولوب و جمیع قولردن کتاب حسلرک [۱] حسن خط انشازی [۲] اوزره فتح نامه لری جمله ارباب معارفان ارباب دیوان صدر اعظمه عرض اندکارنده کامل بر هفته صدر اعظم هر کسک فتح نامه لرن مطالعه ایدوب جمله (کتابچی احمد چلی) انشاسین بکنوب (اولیائک فتح نامه سی) دخی نرم دل [۳] اولوب محله مناسب آیه شریفه لر ایله آب و تاب و یرمش اما بزمکی انشاء الله تعالی پادشاهمزک مراد و مراملری [۴] اوزره اولمشدر دیو بالذات صدر اعظم کندی انشاسی و کندی دست خطیله [۵] تحریر اولنان فتح نامه رئیس الکتاب اولان... افندیه و یرو - جمیع ارباب دیوانک خطاط خلیفه لرینه فتح نامه صدر اعظم و یریلوب جمیع ممالک محروسه آل عثمانه فتح نامه لر تحریر اولنوب صدر اعظم خطیله [۵] اولان فتح نامه چاوش باشی کوسه ابراهیم اغا سعادتلو پادشاهه [۶] قلعه و خزینه مفتاحلری و تلخیص ایله کتمکه آماده اولدی جمله آلتیوز آلتس آلتی عدد مفتاحلر تسلیم اولدوقده قلعه و خزینه مفتاحلری التون ایله مطلا اولوب دیبا و شیب و زرباف زردوز کیسه لره قوندی و سائر صدر اعظم اغاری قول قول بر ایالت آل عثمانه روانه اولماغه آماده اولدیلر قپوچیلر کتخداسی سیاوش اغا اسلامبولده والده سلطان و صدر اعظم والده سنه آماده اولوب جمله اغواتلر مکه و مدینه و بغداد و بصره و حلسه و مصر و حلب و شام طرهبوس و قدس و شهر زور و موصل و مزردین و دیاربکر و وان و اخسقه و قارص و ارض روم و مرعش و سیواس و قره مان و اناطولی و قبرس و طریزون و کفا و تاتلرخان و افلاق و بوغدان و روم ایلی و طمشوار و اکره و بودین و قیتره و بوسنه و موره و سائر ممالک محروسه لرک فتح نامه لرن صدر اعظم اغالرینه احسان ایدوب جمله مژده جیلر قلعه

[۱] س ، ک : مفشیلری [۲] (وانشازی) اولسی مناسیدر [۳] ک : پر مال [۴] ک :
 و مراملر شریفلری [۵] مرحوم و مغفورله فاضل احمد پاشا کوزل تعلیق بازارمش کوپرلی کتبخانه سنده کی کتابلرک بر قسمنده و از جمله برنجی دفترده کی (۴۹۵ ، ۵۴۴ ، ۶۶۱ ، ۶۶۷ ، ۶۷۷ ، ۶۸۲) نومرولی نسخه لرک باش طرفلرنده مرحوم مشارالیهک استصحاب و تملک کوسترن فصیح و بلیغ عربجه امضا نوعندن یازیلری واردر (م) [۶] بوراده (کوتورمهک) و یاخود (تقدیم ایتمکه)
 کی بر عباره لازمه در (م)

اما قلعه خندقدن طشرده اولان اون ایکی عدد طایبه لرك جمه سنده ایکیوز عدد صغیر و کبیر طوپلری قالمشدی آنلر دخی قلعه دیوارلری اوزره قوردی و دخی آل عثمانک قانیدییه فاتحی اولان جمه ... عدد اژدرهفت سرمثال طوپلری و جمه ... عدد حوان طوپلری و جمه ... عدد شایقه طوپلری و جمه ... عدد شاهی الای طوپلرن جمه لب دریاده کی دیوار اوزره و صوقله سنک دریاه برابر مازغال دلکیرینه و جمه ... عدد طایبه لرینک اوستلرینه آل عثمانک جمه غازی طوپلرن جمه مهمات ولوازماتلریله زین ایدوب هنوز قلعه قانیدییه اژدرهفت سره دونوب بر سور استوار حصن حصین و سد متین اولدیکم آق دکزده دکل بلکه برده ویدی عدد بجرده بویله بر قلعه بیهتا اولماشدر و قلعه خندقدن طشرده اولان کلک طایبه‌سی و قومسز [۱] طایبه‌سی ویوکسک طایبه و آق طایبه و قوشاقلی طایبه و بیقلی صابیه‌سی و قرانلق طایبه و پانغراد طایبه‌سی و قانی طایبه و طاشلی طایبه و خاچلی طایبه و آتلی طایبه و جنود طایبه‌سی و قزل طایبه و غیری خندق خارخنده اولان و جمه اون ایکی عدد فچلی طایبه و یاربجه طایبه و هندی طایبه‌سی ... نامان طایبه جققلرک اون ایکی سنک دخی التلرنده بزم عسا کر اسلامزک جمه متریسلی التلرنده مالامال لغملر اتمش حمد خدا اصلا آتلیوب حاضر د ررلر ایش بو جمه لغملری الچی کفارلری کستروب جمه بارودن دخی اخذ و قبض اتدک اما نه قطاره کلر ونه کیسه لرایله حسابه کلر همان عسا کر اسلام کامل برهفته لغملردن بارودلری قلعه ایچره طشیوب در انبار اولدی و جمه حاضر و مهیا اوچییک ایکیوز اون طقوز عدد لغملر اولوب او طوز عددی بزم عسا کر اسلام آلتلرنده درخزینه اولوب باغلمش بارودلریله حاضر ایمشکم حین یورویشه آتس ایدوب جمیع غزات عبادی هلاک ایده حمد خدا نصیب اولیوب قلعه تسلیم ایدوب باروتلرن حفظ اتدیله اما بو قندییه قلعه سنک بارود خزینه‌سی بر یرده دکلدک کفار عاقبت کار دوربین افکار ملاحظه اتمشدم بلکه بارود خزینه‌سنه برصاعقه ورعدو برق ضرری اصابت ایده دیو اون یدی یرده بارود خزینه‌سی ایش و قلعه عظیم اولماغیله بریردن برمسافه بعیده یره بادود طاشیمق امر عسیر اولماغیله اون یدی یرده لازملی محالرده بارود خزینه‌سی بنا اتمشله اولاق طایبه التده قرق عدد لغم یوللرنده یدیوز چتال لغملر تخریر اولوب بارودلری آلتدی مکر کفار حیله کار دوزخ قرار آه نیلیم عثمانیه آق طایبه لغملرن آتوب سیر اتدره دم آق طایبه

[۱] ک: قوم طایبه‌سی [بودوغرودر (م)]

كره يوز بيك بشيوز عدد دمر كلهلر وجمله التي بيك عدد طاش كلهلر ویتش بيك عدد دوکوز [۱] اياغی جمله دمردن ويوز بيك عدد حديدن طوب مقاصلى وقرق بيك بوله كلهلر وقرق بيك عدد پراقهلى كلهلر ويوز الی بيك عدد زنجيرلى كلهلر ويوز بيك نفتلى كلهلر وقرق بيك عدد نفت وقطرانلى طلومبهلر ویتش بيك عدد زنجيرلى مشعللر و بر مخزن يل موملری وصى طابيه التته مالا مال نفتلى وقطرانلى اسكى يورقانلر و پچاورلر و بزله و بر مخزن مالا مال حد وحصرن صناع لميزل بلور يوريش كونلری عساكر اسلامك اباقلری التته دوکجك دوردر چتال دمردن اشك سديكى ايله زاغلمش وسم هلاهل ايله ياغلمش دمر پچارزلى [۲] وار وقلعه دن اشغى عساكر اسلام اوزره يووراليه جاق چارپالى [۳] كمى دزكلى و نيجه كره يوز بيك عدد كونا كون حيل و شيطنتلى وار اما قومبره سى آز قالمش جمله اوچ بيك عدد قرغان قومبره سى چقدى و اون بيك عدد صرچدن ال قومبراسى و اون بيك عدد طوج ال قومبراسى چقدى بونك امثالى طوب خانه مهماتلرينك عددى لايحصى ايدى و بزه تسليم ايلدوكى آتى بيك التوز التمش التي عدد مفتاحلك مخزنلری ايچنده اولوب تحرير اولنان جبه خانه و مهماتلری فرادا فرادا كوردم ديسم كذبدر انجاق بو تحرير اولنانلری كوروب دفتر سجالاتدن صورتلرن الوب نيجه سن دفاتر موقوفادن استخراج آدم و نيجه سن جبه جى باشى قايمسندن بياضه كچردم اكر غيرى مخزنلر ايچنده كى موجوداتلری جهان كتابلری بر يره كلوب و نيجه مورخلر جمع اولوب بو جبه خانه لك اوصاف تعدادلرن تحرير ايدلوم ديسلر درياده قطره و كنىشده ذره و ششمه مقدارى تحرير ايتملری قابل امكان دكلدر همان راحسان خدادركم حمد خدا آل عثمانه نصيب اولدى (دروصف عدد طوب قلعه كوب) اولو طوبچى باشى دفتريله كفاردن قلان جمله صغیر و كير طوبلردن اولو ايكیوز [۴] باره منقش خورده شاهى طوبلر و كفاردن قلان قيرق طوبلر جمله دورتيوز سكس عدد مكسور طوبلر قالمشكم بزم باليمز طوبلريمز بو كافر طوبلرينك اغزن و بورن و بللزن و قولارن و قويروقلرن اوليه قرمشكم اصلا بر طوبى صاغ يوقدى و بو مجروح طوبلردن ماعدا صاغ و سالم صغیر و كير جمله اوچيوز الی بش عدد طوبلری قلوب يوز بش عددى باليمز ايدى و جمله سكسن بش عدد حوان طوبلری جمله اون يدى عدد شايقه طوبلری و جمله ايكى بيك عدد ميمونجقلى صاحبه طوبلری قالمش ماعدا سنى كفار كيلر يله كتورمش

[۱] ك : دوموز [۲] ا ب : پاچارزلى [۳] س ، ك : حاربلى [۴] ب : بيك يوز

ویک عدد داوولر و ترومپته و لوطریانی و طالیانی بورولر و یدی بیک عدد پرائقه زنجیرلر و ایکی بیک عدد بوغاز زنجیرلری و قرق بیک عدد بلکچکلر [۱] و نیجه کره یوز بیک عدد بورغولر و قرق بیک عدد دسترله و اوچ بیک عدد کسرلر الحاصل بو تحریراتی نه دراز ایدلم اکرجه خانه ایچنده اولانلری فراد افرادا ماقعی اوزره تحریر ایله سک بر عظیم موقوفات دفتری اولور اما بو روی ارضه جمیع موجودات متنوعاتلردن هر نه واریسه بو جبهه خانه موجود اولوب حتی عورتلرک خرزماسی و اشک بینسی واردزیرا بعض زمانیر آلتدن بزم لغم ایله کفارک لغمجیلری بربرلینه ملاقی اولدقده جنک عظیم ایدرکن عورتلرک خرزماسی ایله اشک سدیکن و اشک بینی سن آتسه براغوب برقاچ کره لغمجیلریمز اشک بینسی و خرزمه رایجه سندن قریشلردرو نیجه بیکی توتوندن بوغولشلردر (در دفتر مهمات جبهه خانه ترس خانه) بو دخی یدی کونده تحریر اولنوب اولقدر کمی مهماتلری وار ایدیکم حسابن خدابلور اولاجمدا بری دورد کره یوز بیک عدد جم تخته سی و بش کره یوز بیک مشه تخته سی و یوز بیک عدد شرانپاو درکلری و یوز سکسن بیک صغیر و کبیر قدرغه درکلری و سرنلری و آلتی کره یوز بیک عدد قدرغه و ماوونه لرک کورکلری و یدی مخزن لب برب یلکن بزلی و اوچ مخزن موم یاغی و ایکی مخزن صغیر کونلری و بر مخزن قیون دریمی [۲] و مشنی و صختیانی و یکر می بیک عدد تخته قورشون و بر مخزن عظیمده انواعندن جوادره و پراجولیه [۳] و قامنه اکرلرن قنطاره اورماق محال اولدی و بر مخزن سکز بیک قنطارزفت و بیک طلوم ایریجنه ویدیوز فچی قنطاران و یتش یدی طلوم نفت یاغی [۴] و قرق مخزن کمی پلامارلری و قومناری [۵] و جان قورتاران خلاتلری و اصبار چنلری و اصدقا [۶] ایپلری و پلامارتللری و سایر تجملات آلات خلات حسابلرن خدابلور ا در بیان مهمات لوازمات طوب خانه (اولا حنکار جامعی قریبنده کی اولان تاک کسرادن نشان ویرر کرلرک آلتلرنده زیرزمینلرده کی طوبخانه مهماتندن همان دمر چمبرلی یدی بیک عدد طوب تکرلکلری وار و اوچ بیک عدد دمر دنکلر وار و یکر می بیک عدد اغاج دنکلر وار و طقوز بیک عدد قره اغاج طوب تخته سی و اوچ بیک عدد صغیر و کبیر طوب دنکلی میمونجکی [۷] وار جمله دمر دندر و بزکوشه ده ایکی کره یوز بیک و الشمس بیک دخی طوب سرقلری و جمله صغیر و کبیر طوب کله لری و اوچ

[۱] ب حرفتک آلتنده کسره وار [۲] (دریمی) یازلمسی مناسبدر [۳] ک : پراجولیه

[۴] ب ، ک : بجم نفت یاغی [۵] ب ، ک : قومناری [۶] ک : اصطنقا [۷] ک : میمونجی

وشیخ الاسلام و اوردوی اسلام مولاسی [۱] و دفتر دار پاشا و جبه جی باشی و طوپوچی باشی و غیره سرکارده اولانلر ایله جمداً ملک دفتر دار احمد پاشا قلعه جبه خانه نك [۲] بسم الاله [۳] ایله قپولرن آچوب کفارک جبه خانه امینی و ناظر النظاری اولان کفره لر بیله موجود اولوب جنرال لعینک حین صلحه و ردیکی دفتر اوزره جمله موجوداتلری دفتر سجالاتلره قید ایتمک ایچون اوردو مولاسی نایبلری سجالاتلرن اللرینه آلوب یدی قولدن سجالاته قید ایتمک باشلیدیلر اولابسم الاله [۴] ایله طشره بیوک جبه خانه ایچره دورت کره یوز بیک عدد مصنع و مجلا و مصیقل توفنکلر و ایکی کره یوز بیک عدد قلیجلر و یوز بیک عدد دایانی [۵] شیشلر و بش بیک قنطار بارود - بپاه و اوچ بیک چوال کوهر چپله [۶] و یدی بیک قنطار ککورد [۷] و اون اوچ قنطار قورشوم سبوکه [۸] و بیک فچی مملو دوکلش قورشوم و بیک فچی اشک سدیکی ایله زاغلمش تللی قورشوم و اوچ کره یوز بیک عدد دمر کورکلر و ایکی کره یوز بیک عدد دمر چپالر و ایکی کره یوز بیک قازمار و او طوز یدی بیک عدد بالطه لر و یوز بیک فرهادی کولنکلر و ایکی کره یوز بیک مزارقلر جمله سدان [۹] و یکی دنیا آغاچلرندن ایدی و ایکی کره یوز بیک و قرق یدی بیک عدد حاربه لر و یتش بیک عدد قانچلر [۱۰] و طقسان بر بیک دمر حاربه شیشلر اما اوق و یایلر انحاق اللی دانه چقدیلر زیرا جمیع کافرستانده بوسنت رسول الله اولان اوق و یای یوقدر الاقلق کفارنده و اسفاج تاتاوندی وارد اما بزم عسا کر اسلامک طشره دن قلعه ایچره آتدقلری اوچ یلده می یوخسه یکر می یدی یلدن بری دلی حسین پاشا زمانندن بریمی جمله اوقلری ایکی دیوار مابینته داغلر کبی یغمشلر اول قدر ناوک و خدنک و پیکان سهم قضالر یغلمشکم حسابن خدای ذوالجلال بلور حمد خدا ینه بو اوقلر بزم عسا کر اسلامه میسر اولدی و یدی کره یوز بیک عدد قنطار قره دمر و یوز اللی بیک قنطار کامل بزم صماقو و لایتنک دمر چپوقلری و یدی مخزن ایچره مصر کتانی قتیلی و اون مخزن کومور و بر مخزن باقر و بر مخزن قیریق طویلر و بر مخزن انواعندن کسرلر و یتش مخزن کتان و بیاغیلر و جبه خانه نك یوقارو طبقه سنده یتش بیک عدد دمر دن کیم قبالوی زرخلر و بیک عدد کروکه زرهلر و قرق ایکی بیک طغولقayı [۱۱] طالوتیلر و یوز فچی زهرلی قورشوملر

[۱] ك : منلاسی [۲] مناسی (قلعه جبه خانه سنك) اولمقدر (م) [۳] [۴] ك : بسم الله
 [۵] ی : طایانی [۶] ك : کهرچپله [۷] ك ، (کورکورد) یازلمسی مشهوردر [۸] ك : سبیکه
 [۹] سندیان [دوغروسی ده بودر (م)] [۱۰] (قانچهلر) یازلمسی مناسبدر [۱۱] اسکی کتابلرده
 (توغولقه) شکلنده ده یازلمشدر (م)

کونا کون شادمانلر اولوب کیجه مزقدر کوندوزمن روزعید اضحی وروز نوروز خوارزم شاهی ایدی اما قرشو طرفده اولان کفارک روزلری روز جحیم و ذوقلری عذاب الیم اولوب بزم تدیکمز سرور و شادمانلری کویا دار جحیم روزلرندن نکران ایدوب کوسه صقاللرن یولوب کویا حلیم [۱] صار باشندن [۲] قالمش جهوده دونمشلر ایدی حالا بوشادمان ایچره حایده بوقدر زمان حبس اولان وندیك الحسی لعین دونما کیلری ایله کلوب الچی بوشادمانلری کوروب انلر دخی صقاللرن یولوب حیفا کیسی قندییه المزدن کندی دیو تأسف چکرلردی حتی بوالچیلرک قناقتری قوم قبو لیماننک ایچ یوزنده بر سرای عالیده اولوب انلره رغماً بر قاج اوده طوبجیسانلری انلره قریب قوندوروب اویله طوب و توفیک شنلکلری ایدرلردیکم کویا مصرده نیل کیسی و سید احمد لبدوی شادمانلری اولوردی ودخی دریاده احراق اولان فرانسه نک پطورنا قلیوننک جمیع طوپلرن دریادن چیقاروب الچی کافرینک قتاقلری او کینه علی الترتیب دزب شب وروز شادمانلرده آتارلردی اما حقا که عجایب و غرایب نقش بوقلمون عبرت نمون سر آمد طوپلر ایدی جمله سی التون کی صاری اونوب اویله سحر اعجاز مدفعلر درکم بلاد فرنکستانده اویله بر مصنع طوپلر دوکله مشدر بعده یدی کون یدی کیجه دونما سورندن فارغ اولنجه صدراعظم فرمان ایدوب کریت جزیره سی اطرافنده هر تقدیر اسکله لر وار ایسه ضبط وربط آتیلر کم اصلا بر طرفندن دردولته قندییه نک موژده خبری کتمه سن تا که قلعه نک ایچنده اولان جبه خانه ومهمات ولوازمات و ظهار و خزاین وسایر آلات سلاح وانیلری تحریر اولنجه بر کمی بر طرفه کتمه سن دیو اسکله لری ضبط ایدوب بر آدم بر قایقه کرتدن [۳] بر جانبه کتمک محال اولوب بعده پادشاه عالمناه حضرتلرینه هر قولک دیوان کتا بلرینه فرمانلر صادر اولوب فتح نامه لر و موژده نامه لر و نیجه بیک کونه حوادث انلر تحریر اولغه شروع اولنوب بو حقیرده علی قدر الامکان شکسته بسته واقف اسرار اولدیغمن بر مرتبه بر فتح نامه شکلی بر مسوداته مباشرت اتدک انشالله محله [۴] تحریر اولنور

دریان خزان جبه خانه عظیم قندییه

اولا جمله کتابان دیوان پادشاهی بریره کلوب جمیع آل عثمانک اوجاق آغالی

[۱] ک : حکیم [۲] دوغروسی (صپارنا نندن) اولمیدر (م) [۳] (کریددن) یازلمی دها
خوشدر [۴] ک : محلیه . س ، ط : محلنده

هر کس وار قوتلرن بازویه کتروب خیمه وخرکاهلری واولری ودکانلری ودام وباملرن بیراق وقنادیللر وکونا کون تماشالر ایله والوان الوان زروزیورلرایله شهری بزهیوب هر کس ساز وسوز ولعب ولهو وعیش وطرب ایدوب شادمانلر ایدلر بلدم وبلدمد واشتدم واشتدمد دیمهلر « دیومکررمکرر تنیهلر اولندقده عظمت خدا هر کس قندیه نك لغم ومترس وقومبره وطاش بالارندن خلاص اولدقلرینك شکرانه سنه جمله غزات مسلمین قلعه ایچنده چارسوی بازاری وجمله در ودیوارلری وسراپا سرایلی اویله مزین اتدیلر کم خدا حق کیدی قندییه باغ ارم اولوب عروسك جهان اولدی واول کیجه قلعه نك جمله در ودیوارلری اوزره جمیع عسا کر اسلامده ن قدر کره یوز بیک مشعله وفانوسلر وجهه خنده ن قدر نفت وقطران وزفت ویاغ ویل موملری وبال موملری نیجه کره یوز بیک عدد قنادیل واریسه قلعه دیوارلری اوزره آتس سزیر قالیوب اویله چراغان اولدیکم قلعه قندییه نور پر نور اولوب اخشامدن تا صبح اداق طوب وتوفنك قرقر کره یایلم یایلم آتلورکن صدراعظم ودفتردار احمد پاشا ویکچری اغاسی عبدالرحمن پاشا ودفتردار شاد وشام وزیری [۱] ملک ابراهیم پاشا وکتخدا ابراهیم پاشا وقول کتخداسی ذوالفقار اغا وغیری وزرا ومیرمیرانلر وغیری اعیان کبارلرک قوللرنده نیجه کره یوز بیک سراقه آسمانی طره فلی [۲] فشکلر وبدالوجه نام موشقات وتوفنکلر آتوب تاوقت صباحك فشك وقومبره لر هواده طیران ایدوب بر کونه آتس فشانلق اولدیکم اسانده پرواز ایدن مرغ هوایلرک پروباللری احراق اولوب بیخاخ خاک پا که دوشوب نیجه بیک خوش طیور [۳] زمینک رمالی اوزره بر تصویر [۴] کزرلردی تا اول مرتبه هواده آتس سوزان فشکلر ریزان اولدی [۵] وجمیع خاندانلرک دام وباملری نیجه کره یوز بیک موملر وفانوسلر وقنادیللر ایله چراغان اولوب اول شب مظلم کویا روز روشن اولدی وصباحیسی قلعه نك جمیع طابیه لری اوزره فلاندره ویراقلر وسنجاقلر وعلملر زین اولوب ... یوز عدد قولدن جمله وزرالرک ومیرمیرانلرک ومیرلوارلرک طرف طرف مهترخانه لری چالئوب و اوقات خسه ادا اولندقدنصکره دعا وثنا اولئوب اوچر نوبت کلبانک محمدی چکلوب بعده برر یایلم توفنك و برر یایلم طوب آتلوب یدی کون یدی کیجه بوترتیب مسطور اوزره

[۱] س ، ک : و دفتردار سابق شام وزیری [۲] ک : طرفلی [۳] ک : وحوش وطیور
 [۴] متنه کوره (خوش طیور) اولسی ده ممکندر (م) [۴] ک : قنادسز [۵] س ، ک : فشکلر دن
 ریزان اولوردی

حنکار جامی دروزه‌سنده اسب صاپماسندن [۱] نزول ایدنجه یمین ویسارده سلامه دوران غازیان فقیرانه جمله یکریمی بر کیسه بذل احسان ایدوب جمعه نمازن ادا اتدکده ینه حقیر سرمؤذنانلک ایدوب ابتدا خطبه شام جنت مشام مفتیسی ... افندی خطابت ایدوب حقیر ینه بردا اتمشمدرکه وصفنده لسان قاصردر بعدصلاةالجمعه صدراعظم قلعه ایچنده لیمانه ناظر بر سرای عظیمی زراندرزر ایله مستغرق انوار ایدوب انده ساکن اولدقده تنبیه اولندوغی منوال اوزره قندیه قلعه‌سنگ درودیوارلری اوزره یوز بیک عدد توفنک انداز عسکر اسلام پرسلح حاضر باش اولوب ابتدا لیمانده باشدارده هایون روی دریاده لنگر انداز اولوب جمیع قدرغه‌لری فلاندره لرو سنجاغ وپیراغ وعلمله زین ایدوب چارمیخلرده جانبازلر رسن بازلقلر ایدوب جمیع قدرغه‌لرک فورلرسه‌لرن قرمزی فسفر وبیاض کوملکلر ایله ملبس ایدوب جمله غازیان کشتیان ملاحانلر دخی لباس کونا کونلر کیوب ابتدا قدرغه‌لردن جمله بر یایلیم توفنک و بر یایلیم طوب آتلوب کلبانک محمدی چکمه‌ک آغازه اتدکلرنده عظمت خدا قاندیه قلعه‌سنگ جمیع درو دیواری اوزره پرسلح آماده اولان یوزبیک عساکر اسلام بر کره براغزندن [۲] کلبانک محمدی‌یه اوچ نوبت رها بولدر ب و صدای الله الله اوج آسمانه پیوسته اولنجه جمله غزات کوچوجک قول توفنکلرینه و بیوک قول توفنکلرینه آتش اوج کره یوز بیک توفنکلرک صدالری دخی ساکن اولدن جمله طابیه‌لر و سپرلر اوزره اولان بیک یوز عدد طوپلره بر فیتلدن آتش ایدنجه زمین و آسمان دردرد تره‌مدن خالی اولمیوب عقیننجه جمله غزات تکبیر محمدکتوب جهان ولوله‌ناک و افلاک سما چاک‌چاک اولدی ظن اولوب جمیع طوپلرک کله‌لری دریا ووزره مارطی قوشی کبی سکوب اوچاراق و قارپوز کبی یووارلناق و ککلک کبی کله‌لر روی دریاده وقرده سکرک کفارک قرشو آداده یطن کیلرینه قریب طوب کله‌لری غواص کبی دالردی بو حال اوزره یدی کره بری بری اردی صیره اکر برآ و اکر بحرآ طوب شادمانلری و توفنک پرچنک فرح‌لری اولدیکم خدا حق طوب و توفنک صاعقه‌سندن ودخان کبودندن کویا که سواده ابر کبود پاره پاره اولوب زمینه دوشدی بوشادمانلردن فارغ اولنوب ینه اخشامه حاضر اولوب شادمانلر اولنسن دبو قول قول الای چاوشلری تنبیه و تاکیدلر ایدوب منادیلر ندا ایلدیکم « حق تعالی پادشاهمزه عمرلر ویرسین فرمان صدراعظم او یله صادر اولمشدرکم یدی کون یدی کیجه اکر دریاده‌وا کر بقرده‌دو نماندر

[۱] ک : رفتارندن [۲] ک : براوغوردن

بر روحانجه دعا خرمی ایتدمکه خدا عالمدر کریه ونالش وفزع وجزع ایلہ آمین دیوب فریاد اتمدک آدم قالمیوب الحمدله ثم الحمدله یکرمی یلدن برو حسرة الملوك اولان قندییه فتحنده صاغ بولنوب ابتدا جمعه نمازنده بویله دعای خیرخرمننده بولندق دیو جمله غزات حدوشنا ایدوب یوزلرن یرده سروب سرور وشادمانیلر ایدوب دعاری قبول درگاه حی ودود اوله آمین (حکمت خدا) بر هفته ایچنده بو حنکار جامعی نک محرابی ومنبری ومؤذنان محافل تمام اولوب زیر زمینلرنده مدفون اولان لاشه کفره لردن تطهیر وجمع کینسه لرده لوئات مشر کیندن تطهیر و ترمیم اولنجه دونمآ هایون ایلہ حانیدن سکسان پاره قدرغه ایلہ التون عملی و التون فنرلی وزراندرزره مستغرق اولمش باشدرده هایون ایلہ ابتدا جمعه کونی قپودان قیلان پاشا وکیلی اولان حانیه وزیری عنکبوت احمد پاشا دونمآ ایلہ بیله کلوب قانديه لیمانده لنگر انداخت اوله جاق محله قندییه قلعه سندن ولان قله سندن دونمآ هایونه صفا کلدک دیو بر فیلدن بیک الشمس پاره طوب آتوب دونمآیه شادمانلر اتدیلمک زمین وآسمان دردر دتره دی ودونمآ هایون کشتیبری دخی غزالر قوتلی اولسون دیو جمع قدرغه لرباشدرده دن بریایلم توفک وبریایلم طوب شادمانلری ایدوب آسمان نیلگون رعد وار کوم کوم کورلیوب بارود سیاه ایلہ ابر کبود سیاه کون اولوب آتش طوب کوبلردن کویا دریای سفید طوطشوب آتش نمرود ایچنده قالوب اویله طوب وتوفک شادمانیلری اولدیکم دلار ایلہ تعیر وقلملر ایلہ تحریر وکلک مال ایلہ تسطیر اولتماز بو حال اوزره قاعه دن ودونمآ کیلرندن یدی کره بری بری عقبنجه شادمانلر اولوب دریای سفید وقلعه قندییه مزع سمندر وار آتش سیاوش ایچنده قالدی اما قرشو اصنادیه اداسنده خاب دوزخه یطن کفار بوشادمانلری سیروتاماشا ایدوب دردر ونلرندن عذاب دار ججیمده قالدی همان بری جانبد صراعظم طرفندن جمیع عساکر اسلامه الایلر فرمان اولندیکم جمله پرسلاح اولوب صراعظم ایلہ ابتدا جمعه ده قلعه ایچنه کروب الای محمدی اولدیکم تا اردوی اسلام ایچنده وزیر اعظم اوطاغندن قندییه قلعه سنه کلنجه بر ساعت [۱] یرده یرکتورمز دریا مثال عسکر ایلہ زمین مالا مال اولوب یوللر اوزره قربانلر طرفینده کسلوب ویمین ویسارده سلامه دوران غازیان مجاهدانلره صدقه ل احسان والغام اوله رققات اندرقات عساکر اسلام ایچنده مردان خدا کبی شیر مرد دلیر (فاضل احمد پاشای وزیر ابن وزیر) ایکی طرفنه کولر جمال ایلہ سلام یردرک اکثر ایدوب

[۱] ک ، ط : بر ساعتک

مدای صلات اولدوقده همان برجان علی دده نك مغارسی ایچنده غسل اولنان چرکاب صوبندن
 قانه قانه ایچوب اول دخی علی دده کبی بزبان اولوب منارایه کروب قالدی بودخی غریب
 تماشادر دیوب علی دده نك تابوت شریفن بو قدر بیک غزات بارمق اوزره کتروب
 قره شهیدک محله مقدما دفن ایندی کمز یشل قول سلطان ایله بزم شهید اولان هندی
 بابا منصورک یاننده دفن ایدوب قبر شریفی اوزره نیجه بیک فقرالر یس شریف تلاوت
 ایدوب نیجه یوز فقرالری مشهدی اوزره قرق کون قرق کیچیه قالوب ختم شریفلر تلاوت
 ایدرلردی رحمة الله علیه روحی چون الفاتحه، حالا یشل قول سلطان و بوسویلر علی دده
 وحقیرک رفیق هندی بابا منصورده حالا زیارتگاه خاص و عامدر قدسنا الله بسرالغزیز [۱]
 حمد خدا بویله عزیز سلطانلرک خدمتلرنده بولنوب و قندیه غزاسی کبی برغزای اکبرده
 بولنوب ابتدا وره کونی کولک طرفنده جنت [۲] قپوسی نام تعبیر ائدکلی محل اوزره
 فتح اذانی او قوماق حقیره میسر اولدی جناب خلاق عالم دخی نیجه غزالده اذاتلر و بانک
 محمدیلر چکمک حقیره میسر ایده آمین و یامعین خدای متعال حقیچون فاتح حانیه غازی
 و سعید و شهید یوسف پاشا بکی [۳] بو اذان او قودوغمی واقعه مده کوردوم ایدی کم قندیه
 فتح اولمش حقیر المده قلمجه اذان او قومش ایدم حمد خدا یکریمی بئس بلدن صکره
 رؤیای صالحم کلوب ظهور ایدوب قندیه دیواری اوزره اذان تلاوت اتمک ابتدا بو
 حقیره میسر اولدی

بعده جمیع غزات اسلام قلمه ایچنه طشره اوردودن طشنوب

کروه کروه قلعیه کروب بر هفتده خنکار جامی اولان کنیسه عظیمی
 پادشاه عالیناه ایچون بر جامع بیت الله معظم ایدوب بو حقیرینه بیاض بیوردی
 شریف ایله ابتدا بو جامعده جمعہ اذان تلاوت ایدوب جمیع مؤذنانلره رئیس بلالی
 اولوب دعاء خیر ایله جمع شهید شهادتلی و حقوقن کسب ائدی کمز افندیلرمزی و حله
 حجاج مسلمین و غزات مسلمینی و پادشاه دین اسلامی و سردار معظم فاضل احمد
 پاشا ابن کورولی محمد پاشایی و سایر حاضرین جماعت غازیان مجاهدانلری دعاء خیر ایله
 یاد ایدوب جمعی یتیم سکسان بیک عدد حضار صغار و کبار غزات مسلمین آمین دیوب

[۱] ک رحمة الله عليهم اجمعین [۲] ک: چیت (دیگر نسخهلر نقطه یزدر) [۳] ک: سنه سنده

[۱] متنه کی (بکی) یا کایشدر دوغروسی (یلی = ییلی) اولمیلدر (م)

و دلخسته و مجروح سرکچ کردان اولوب کوسه صقاللرن یولارق و پارماقلرن یعضیلری کوزلرینه صوقراق نیجهسی بو کونی کورمیدم دیو کوزلرن چیقراق فریاد و فغان و نالشلر ایله اغلایراق قلعه نك شمالی مقابله سنده کی اون ایکی میل استاندیه اداسنه کیدوب انده لشکر انداخت اولدقلری آنده صدر اعظم فرمان ایدوب جمله یکیچری اوجانی جمله جبه جان و طویحیان و غیره سپاهیان اوجاقلری درون قلعه یه کروب جمیع صوقاق باشلرن ضیط وربط ایدوب جمعی مفتاحلری تسلیم اولنان قبولی وجهه خانه لری و جمعه خزینه لری و مغاره دن [۴] انبارلری و مهمات و لوازماتلرن قول قول اخذ و قبض ایدیلر اگر بو جمعه کروب بلدی کمز احوال لری فرادا فرادا تخریر ایله سم مجلد کتاب اولور اما بو سیاحتده تخریر آتمک اصلا لیاقم اولیوب بو قدرجه ایله اکتفا اولندی زیرا جمعی وقایعاتلرن ترقیم آتمک مقدور و میسر [۱] دکلدیر حمد باری تعالی سنه ۱۰۷۷ ماه ذی الحجه سنک ایکنجی کونی قلعه قندیه ائتنده مترسه کریلوب بو آنه دک کامل اوطوز برآی اولوب کیجه و کوندوز صیف و شتاده جتک وجدال و حرب و قتاللر اولوب آخر کار سنه ۱۰۸۰ تاریخک ماه ربیع الآخرینک بشنجی کونی کفار قلعه وره ایله وروب ایچرده یکر می بش کون تقاعد ایدوب ینه سنه من بورك جامذی الاولینک غره سنده جمعه کونی قلعه تسلیم ایدوب سک بر صحرا دیوب قعر کردانه [۲] کتدیلر والسلام (اما حکمت خدا) قلعه فتحندن مقدم بزبان علی دده ایله مشرق اولدقده حقیر سؤال ایدوب سلطانم انشالله قلعه نه زمان فتح اولور دیدیکمده اوطوز ایکی دیشم چیقاردیغم اوطوز ایکی آیه دلیلدر بعدالفتح بنم جنازه مده بولنوب بی غسل ایدوب یشل قول سلطان یاننده دفن ایله دیو نطق بیوردقلری بونک اوطوز ایکنجی آینده فتح اولنوب بعدالفتح روح تسلیم ایدوب جمیع غزات مسلمین جنازه سنده حاضر اولدقده حقیر مغاراسی ایچنده جسد شریفن غسل ایدرکن عود و عمبر و زعفران و بنفشه و کلاب قدرت رایحه لرندن دماغم معطر اولوب جمیع فقرای مجاهدان توحید و تذکیره مشغوللر ایکن همان مرحوم علی دده نك جسد شریفن غسل ایدرکن صدر شریفی اوزره قرمزی خط ایله « مغسول و مرحوم و مغفور » لفظلری ظاهر اوله دوشوب جمیع عاشقان غازیان بو خطی کوروب سبحان الله دیوب عالم حیرتده قالیدلر حقیردخی علی العجله تجهیز و تکفین کوروب یشل یزدن آب زمزمی کفنه کلوب جمله سنه علی دده نك [۳] وجودن صاروب صارمیلوب بر تابوت ایچره قیوب یوز بیک غزات مسلمین نمازینه حاضر اولوب

[۱] س ، ک : مقدور بشر [۲] (قمر کردابه) اولوق ممکندر [۳] ک : دده سلطانک

غازیلر صلح بوزولدی هر کس مترسلی مترسلینه کیرسینلر « دیو تنیه و تأکید اولندقدہ جمہ غازیان مجاهدان یاربی بونہ بلای عظیم اولور دیو هر کس قبر عذابندن خلاص اولمشکن ینہ مترسلینه دری درلکلرندن کروب آمادہ دوردیلر اما کوروزردہ [۱] برکافر یوق درحال صدراعظم رهن اولان کافرلردن بونہ خالدو و بونہ کونہ قرمزی پاپا بیراغی در دیو سؤال اولندقدہ انلردہ نسنہ [۲] یوقدر اگر صلحہ مغایر بر شیشمز وار ایسہ بزى پاره پاره ایلک انجاق قلعدن بکون چیقوب سزہ تسلیم اتدیکمز محلده بزم صانمارقہ مز سنجاغی ایله قلعه تسلیم آتمکہ ناموس ایدوب بیزہ قزل الما پاپاسی بوقدر زمان امداد ایتیموب شمدی بز سزہ قلعه وره جک محلده بواون پاره قدرغہ ایله بابایراغی کوندرمش بابایه رغماً بزده آنک بایراغی سزہ قارشو دیکوب وطوب شنلکلری ایدوب آنک بیراغیله سزہ قلعه وره لم دیو بیراق دکدک و سزک قلعه ایچره رهن پاشا واغالیکیزی قرشو ادایه کوندردیکمزک اصلی اولدرکه بزم جمہ اموال و ارزاقلیمز شمدی قرشو اداده داغلیر کبی یغلمشدر بوکلن اون پاره امداد بابا قدرغہ لرن سزک جزایرلی وطونسلی و طره بولوسلی یوز پاره قلیونلر ایله هنوز سزہ امدادہ کلورکن بوپاپا کیملری انلره راست کلوب بونلر چقا چقا استانیديه ادا سنده قرار ایتیموب بوقندیه لیمانه دار دوشدیلر بزده نازاره [۳] جزایرلیدن خوف ایدوب قرشوده کی ماللز جزایرلی اورماسن دیو رهن پاشالری و جمہ اغواتلری یصاچقی کبی علی العجله قرشو جزیره یه کوندردک یوقسه قلعه الله سزہ مبارک ایله و بوتوفنک شنلکی ندر درسه کز جمہ مز مزارلریمزه واروب و داغلمشه زیارتلری ایدوب شادمان اتدیکمزدر دیو عیسی و مریمه یمینلر ایتدیلر حقیقه الحال او ایله ایمش خبرک صحتی آلتوب جمہ غزات ینہ مترسلرده اول کیجه قالب ارتسی کون

سنه ۱۰۸۰ ماه جمادى الاولینک غره سنده

یوم جمعده قوشلق وقتنده جمہ الی بیک التیوز التمش الی عددقلعه و سائرجه خانلر و سائر خزائن و مهمات انبارلرینک جمہ مقتاحلرن و کیل پادشاه علمپناه اولان فاتح قندیه فاضل احمد پاشایه مفتاحلری تسلیم ایدوب جزالی و قودانلری جمہ اعیان کبار ایله و دالشوب کیده جکلرنده قرشو جزیره کوندردکلری رهنلریمز اولان پاشا و اغواتلرک یرلرینه قرق عدد قودانلرن دخی قلعه ده رهن آلیقوب جمہ کفار شکسته بسته مکسور البال

[۱] ک: اما کورینور یرلرده [۲] ک: بر شی [۳] ط: بارباریه [دیگر نسخه لر نقطه سزدر]

يكرى بش كون مهل ورد كده جمله غزات «دولتلى وزير اوتهدن بروقانون سلطانى بونلره مهل
 وچ كوندرا وچ كوندن زياده مى خلاف قانون پادشاهيدر بونلري يكرى بش كونده قلعه ده طوب
 روفنك وجه خانه قوموب جمله سن كيلره طشر لر» ديو فرياد ايتدكلر نده بروجهه فريادلرى
 مسموع اوليوب يكرى بش كونده قلعه نك ذى قيمت اسباب واشيالرن وجميى كرانها اولان
 آلات سلاح وجه خانه لرى و محبوب و منقش سر آمد طوبلرن و نيج، كره يوز بيك كله لرن
 كله كله طشوب و جميع صغير و كبر عورت و اوغلانلر كيلره قرشو اصتانديه [۱]
 د سنه طشر كن مكر قايونلره طوبلرى قور كن قونال [۲] نام ايلردن طوبلر او [۳]
 كيلرينك ايجه اوچوب قرشو طرفه كيدر كن اوچ پاره كيلرى بو قدر بيك عورت
 و اوغلانلريه دونه دونه اول اوچ پاره كيلرى غرق اولديلر اويله بوزولوب تارمار اولمش
 بيشان حال كيلرى وار ايديكم ايچنده اصلا جنك جيسى اوليوب و كور كيلرى قاليوب
 يكي كيلرى دخى عورت و اوغلانلرى ايله غرق اولديلر و جميع تجملات مهملات
 چيلانلرى نالامال ايكن قرده وورديلر و بعضى سولطات كيلرى [۴] دولدوروب انبار اغزلر-
 سدق يوكلادوب بو فرانسز كيلرى [۵] دونمش [۶] كيلرينك اورتاسنه آلوب يلكن آچوب
 اوچر اوچر كيلر بو حال اوزره قرشو اصتانديه ادا سنه كچر لردى بو حال اوزره
 يكرى بش كون ۴م اولوب يكرى التنجى كون اون پاره مكمل دوتمش قدر غلر ايله
 ليمانه كروب لنيكر انداخت اولدقده عسكرا اسلام ايچره بر كفت و كو اولوب
 فاعده كى كفاره ريم پاپدن براغيله اون عده امداد گلش ديدكلر نده قلعه ايچنده كى رهن
 ولان پاشا نره بنوك اصلى ندر ديو آدم كوندردكلر نده رهن پشالردن و اغالردن نامونشان
 ونيوب مكر قرشو آدابه جمله رهنلرى كتور مشلر بره اصلى ندر در كن و كفارشمدى
 برغله ريمزه جنرالز و بگزانه ريمز ايله بنوب كيدرز در كن همان آمدانى قزل طابيه
 وزره بر كوچك قرمزى قزل الما پاپاسى بيراخى ديكلوب قلعه ايچنده بر ياوژ و غريو
 فرياد صداسى ايچره بريايليم طوب و توفك صداسى شنلدى اولوب دندان بدنلر اوزره
 ر كفار كورنمز اولدى مكر اول كيجه بزم قلعه ايچنده اولان اسير امت محمد يمله رهن
 شالرى و اغالرى قرشوا دابه كچير مشلر بو حاله و بو پاپا بيراخى احواله عسكرا اسلام واقف
 سرار اولنجه عظمت خدا جميع اوجاق اغالرى و اوجاق چاوشلرى ندا ايدوب «بره

[۱] ك : اصتانديه [۲] ك : قونال ، ط : قونال [۳] ك : نسخه سنده بو (او) كله سى
 و قدر (م) ، ۴ ، ۵ : مناسى (كيلرن) اولقدر (م) [۶] ك : بو فرانسز كيلرى دونمشن

[۱] و بیوه [۲] و نیکشیک و ضطرناق و دور و بساق [۳] و بتانیان [۴] قلعه‌لریمزدن تاسزک قطور قلعه کیزه و ارنجه و سزک رشنا [۵] قلعه کز باغ‌لرینه و ارنجه علاقه کز اولماسن دید کدم جمله کفار باش اوستنه او یله اولسون دیو بو حال اوزره ینه فاتحه اوقیوب طرفیندن اوچوز التمش آلتی ماده اوزره کامل آلتی هفتنه کشا کش و مشاوره عظیمه اولوب جمله موادلر سجلا تله و نصعه [۵] ترقیم اولتوب وزیرا عظمه عرض اولندی آنلر دخی بو صلح و صلاحی قبول ایتدکلر نده صدراعظم مکرم مدبر [۷] فرمان ایتدیکم تیز مشاوره صلحه چیقان کافر لری جمله کوز حبسنه قویوب رهن دورسونلر دیو فرمان کلوب بزم رهنمز دخی ایچرویه کیده فرمان آصفی اولدقده یایه‌لی آرسلان پاشا زاده میر میران بیر پاشا و سپاه او جاغندن التی بلوک اغاری و یکچیری یان زمره سندن الی دو قوز محمد اغا و الحاصل جمیع او جاغدن برر اغا قلعه ایچنه رهن کروب جمله مستوفای قنایر و روب اما تعینات و رمکه اقتدار لری اولیوب بو اغا تله ایچری کرر کن بو عبد کتر کلک طرفنده کی یصی طایبه اوزره دل قلیچ اولوب ایترا بو عبد کتره قندیه ک فتح اذان اوقیوبانی میسر اولدی الحمدلله هذا من فضل ربی جمله اغوات رهن انار و پاندر ایله حتم ایچری قلدیه کرد کده ثم الحمدلله طرفیندن جنک و جدال و حرب و قتال منع اولوب اورتالیق آسوده حال اولوب طوب و توفنک و قومبرالک صیت و صداری منقطع اولوب جمله مخلوق خدا امن و راحتده اولوب تکرار قلعه دیوار لرینه ک طایبه لرینه و جمله بر جالرینه تکرار بیاض بیراقلر دیکلوب جمیع غزات مسلمین میدان عرصاتده بنی آدم صور اسرافیل کونی نیجه یردن چیقار لر سه جمله غزات دخی او چنجی یلدنصکره مترسلرندن باش کوسرتوب چقد قرلنده جمله سجده سبحان ایدوب غزات مسلمینلرک مرده دللری حیات بولدیلر (اما حکمت خدا) بر کون لیمانلق اولوب جمله کفار کیلری قلعه التنه کره مدیلر اما ینه وار قوتلرن بازویه کتروب قرق پاره قلیونلری قلعه التنه هراس [۸] جان چکرک یناشوب صندال و قایق لر ایله اسبابلرن تشماغه [۹] شروع ایتدیلر اما چوق کفار غرق آب اولدیلر الحاصل صدراعظمندن بر آی مهمل استه دیلر صاحب دولت کوچیه خاهاخاه [۱۰]

[۱] ک: زیشتا. پ: رسبا ط: دشنا [۲] ک: نیوه. ب: بیوه [۳] ک: دورونیاق.
 پ: دورونیاق. [۴] ک: بتانیان پ: بانیاق [۵] ک: زیشتا [۶] دیکر نسخه لده یوقدر
 دوغروسى (بطبته) اولق بمکندر (م) [۷] ک: صدر اعظم مکرم ارسطو تدبیر [۸] س
 ک، ط: خراش [۹] ک: طاشماغه [۱۰] ک: خواه ناخواه

و قراده اولان حلبده و قدسده و شامده و جمله یوللری بکرده پاپاسلری میز و بارز کانلری میز اصلا رنجیده خاطر اولماسن سزک سزده بزم بزده قانون سلطان سلیمان اوزره [۱] اولسون « دید کلرنده هان حقیرک قراری قالیوب » امدی او یله ایسه سلیمان خانک کلشنی [۲] قلعه سن بیزه ینه تسلیم ایدک « دیدیکمده جمله » آفرین اولیا چلبی او یله اولسون « دید کلرنده ابراهیم کتخددا پاشا ایتدی « هله اوبر بی حاصل و بی نفع قلعه جکدر » دید کده ینه تکرار فاتحه تلاوت اولنوب کفارک جمیع رجالی حیز قبولده واقع اولوب ابراهیم کتخددا پاشا ایدر (سزک هر رجالری کز قبوله کچدی اما بزم دخی صلحمز بویله اولسون کم عبدالرحمن پاشا قرداشمز دمن بیوردینی کی آق دکزده امن و امان اولسون و سزک کمیلری کز آق دکزک عرب [۳] یقه سنده کز مه سن سزک ضادره و سنه بیک [۴] واسپلت و قوروباغه [۵] نام کورفرلی بکزک [۶] اسکله لرنده بزم ینه امینلری میز او طورسون سزک ضادرا قلعه کز جانبلرنده بزم نادن قلعه سی و صدوورنه و باقرحسه [۷] و برمونیک [۸] وسد اسلام و پولیج سک [۹] وورنه و او بورحاس [۱۰] و قریم [۱۱] و سبن [۱۲] و کنین [۱۳] و استورویچا [۱۴] و قرقه و اسفرا دین [۱۵] و قیر [۱۶] و قنقرا [۱۷] درکیم [۱۸] و راقب نیجه [۱۹] و قورلادو [۲۰] و درلس و وورلقه و اودونیه [۲۱] و لقا و بهکه و قوربا [۲۲] و قوسدا نیجه و واحک و جنبه و رولوق و هلو نه [۲۳] و عله قوح [۲۴] و قره اورمان بزم کلش [۲۵] سنجاغنده و راحه [۲۶] سنجاغنده و قرقه سنجاغنده و هر سک سنجاغنده اولان یتش التی پاره قلعه لریمزده و الحاصل بوسنه ولایتی دفتر دارلنی دفترنده جمله یوز طقسان دورد پاره قلعه لریمزک حدودنده کی ولایت خروادستانده اصلا علاقه گز اولماسن بز انلری جمله عمار ایدرز و هر سک سنجاغنده کووه [۲۷] و قومبور و قلوبوق و رثبنا

[۱] ط: سلطان ساپان قوی اوزره [۲] ک: قلس [س نسخه سی (کلیس) اوقونه بیلورم] [۳] ک، پ: غرب [۴] ک: سبته نیک . ط: سنه بک [۵] ک: فوروناغه . ط: قورباغه [۶] ک: کورفرلی بکز [۷] ک: نافرنجسه [۸] پ: زمو سک . ک: رمونیک . ط: رمونک [۹] ک: پولیج نیک [۱۰] پ: او بور چاوش . ک: و بورچاویم [۱۱] ک: فرین . ط: قدم [۱۲] ک: ط: سین [۱۳] س، ک: ط: کنین [۱۴] ک، ط: استورویچا [۱۵] ک: اسقرارین [۱۶] پ، ک: قین [۱۷] پ، ک: قینقرا [۱۸] پ، ک: وایم [۱۹] ک: راقب نیجه [۲۰] ک: ویش . پ: ودرسن [۲۱] پ: اورونیه [۲۱] ک: قورنا [۲۳] ک: هلوکه . [۲۴] پ: عله فرج . ک: عکه ووج [۲۵] ک: کاس [۲۶] ک: راجیه . ط: رانجسه [۲۷] س، ک: نووه

عساکر اسلام ایچنده بر سرور و شادمان اولدی اما ملعون کفار بویله رجا اتدیکم تا بز قلعدن چقنجه [۱] ینه جنکمز جنکدر دید کده بزم سرکارده اولانلر بمزده اشغی قومیوب اویله اولسون دیوب کافره رخصت وروب ینه روزمره عظیم جنک وجدال و حرب و قتال اولوب بر یاننده [۲] قاعه طابیه لری اوزره بیاض ویره بیراقلری و بر یاننده [۳] کافرلر و مسلمانلر ایچرییه و طشریه کروب چقماده ینه کرما کریم جنک و آشوب اولوب بو قدر آدم شهید اولمده جمله عالم خلقی عالم حیرتده قالوب بونه کونه صلح و صلاحدر دیو کتخدا ابراهیم پاشایه شتوم غلیظه ایدرلر ایدی و ملک ابراهیم پاشا و عبدالرحمن پاشایه و ذوالفقار کتخدایه خیر دعالر ایدرلردی حتی بو صلح اثناسنده صدراعظمک چالنجی مهتر باشلیغندن چیقوب سردن کچدی اغاسی اولان یوسف اغا و نیجه بیک عدد کزیده غازیلر بو صلح آره سنده جمله حر شهید اولوب آز قالدیکم بر فترت عظیم اوله ینه بویله ایکن طرفیندن نیجه یوز لغملر آتلوب و نیجه بیک قانلر صاحبوب وینه روزمره چادرلرده کونا کون مشاوره لری ابراهیم پاشا کفارلر ایله ایدوب ینه کرما کریم غوغا و جنک وجدالار اولوب گاه ابراهیم پاشا کفارک سوزلرینه و گاه کفره لر ابراهیم پاشانک سوزینه قائل اولیوب بو کونه شتر کره [۴] معامله لره اصلا کسه نک عقلی ارمیوب و یوز سنه معمر اولمش آدملر بویله صلح کورمیوب عالم حیرتده قالمشلردی خلاصه کلام بو حال اوزره کامل بر هفته کشاکش طرفینده [۵] مشاوره لرده ایکن کونا کون نبرد عظیملر اولوب بر کون ینه کفار مشاوره لرنده بو کونه رجا اتدیلرکم « سزک اسلامبول غلطه سی ایچره بزم بر ارغیون [۶] کنیسه مزوار ایدی احراق اولماغه حالا معطل دورور آنی اولکنندن اعلا عمار ایدلم و سزک زندان کزده اولان بزم و ندیکلی خرستان اسیرلریمز بزه جمله ویرک » دیدکلرنده همان عبدالرحمن پاشا « بزم یکر می یدی ییلدن برو سزده اولان اسیرلریمزی بزه ویرک » دیدکده کفارک نطقه بحالی قالیوب « توله بزده سیزه مسلمان اسیرلرینک یکر می یلدن بروسن ویره لم امان سزک جمله اسکله لری کزده بزم بالیوزلریمز و قونصولوز و قونجولوز لرمن اولکی کبی اوطورسن و بزم بالیوزیمز پادشاه اسلام دیواننده فرانسه بالیوزینک اوست یاننده اسکمله ده اوطورسن و اسکله لری کزده

[۱] ط : چقمینجه . ک : چقنجه دکن (چقینجه یه دکن) (۳،۲) نسخه لرده هپ بویله ایسه ده (بر یاننده) اولسی دها مناسبدر (م) [۴] ک : شوش و کریه [۵] ک : طرفیندن [(و طرفین) اولسی دها مناسبدر (م)] [۶] ک : ارغنون . ط : ارغیوت . ب : ارغیوب

سزک لکزدن سلطان سایم ثانی آلدقه اطرافنده بر آلسک [۱] جزیره قومادی شو بر سوهدی و قرمبوسی [۲] واسپرلوقه جزیره لرینی سیزده قوماق احتمالز یوقدر « دیدکده دفتر دار ملک ابراهیم پاشا ایدر » بیز [۳] انشالله تعالی بز چوقه ادرینک ایکیس دخی فتح ایدرز « دیوب قالقنجه ابوالخیر ابراهیم کتخدا پاشا « اویله اولسون سوده واسپرلوقه و قرانپوسه آذرلی سزک اولسون » دنجه یکچیری اغاسی عبدالرحمن اغا ایله قول کتخداسی ذوالفقار اغا ایتدیلر « یابو نه کونه صلح اولورکم بو اوچ پاره جزیره لر کافرده قاله و سوده جزیره سی کرید جزیره سنک قاربنده [۴] ایکن کافر آندنه قاله بو جزیره کرید نیجه کافر آندن آلمش اوله لفظاً آندی و معنی [۵] آلماش اوله « دیدکلرنده ابوالخیر ابراهیم پاشا ایدر « صاحب دولتک سوزی بنده در اول اوچ پاره آذر کافرده قالس ، دیدکده همان جمله کفار سرورلردن شاقالرن هوایه آتوب شادمان اولدیلر جمله مشاوره خلقی بیدرمان قالب غش [۶] اولدیلر بو سوزدن صکره کفار حظ آتدکلردن « سزک دخی نه رجا کز وار ایسه قبول و مقبولز اولسون » دیدکلرنده یکچیری اغاسی عبدالرحمن پاشا « مصر یولی دریاسی ایچره بزم حجاج کیلری جمله آق دکزده امن و امان اولسونلر » [۷] دیدکده جمله کفار « بزم [۸] بوغوزه اولسون آنلر مصره و شامه و شام طره بلوسنه و مغرب طرا بلوسنه واروب کله لری بزم عهده مزده اولسون » دیدکلرنده همان ملک ابراهیم پاشا « مانیه ولایتدن و ایاموره و قطور قیلردن و آق دکز ایچره اولان آذرلیمزدن [۹] جمله ال چکلب بیت المال مسلمینه کومروک ورمکه عناد و مخالفت آتمک » دیدکده جمله کفار سمعاً و طاعة دیوب یکریمی عدد عاده آنلرک رجاسی واللی آتی عدد ماده بزم رجا ریمز طرفیندن مقبوله کچوب فائحه اوقنوب

سنه ۱۰۸۰ تاریخک ماه ربیع الآخرینک ایشنجی کونی (الصلح خیز

و الصلح سیدالاحکام) دیوب

صلح و صلاح ایله قلعه نک جوانب اربعه سنده وره بیاض بر اقلری دیکلوب [۱] ک اسک [س نسخه سی نقطه سز ایسه ده (ایشک = ایلشیک) اوقونه یلورکه دها مناسبدر (م) [۲] ک : قرومبوسی [۳] س ، ک ، ط : بیره [۴] ک : قارنده . ط : قوربنده (قربنده) [۵] ک : اما معنی [۶] دوغروسی (غشی) اولیدر (م) [۷] بو افاده ک نسخه سنده شویله در : مصر یولی امن و امان اولسون و حجاج مسلمین کیلری جمله آق دکزده ، این و سالم کتسونلر کتسونلر [۸] ک : اول بزم [۹] ک : اطه لر لیکزدن

قلعه‌ی قوت بازومزله آرز بعده اول سوده و اصپرلوقه و قرامبوسه آدلرنده سزك نه علاقه كز قار و استدیلم [۱] و كورفز و تراكلسه و كفالونیه و قطور واسلیت [۲] و سبه نیک و زاده قلعه‌لرن دخی بامرالله‌تعالی فتح آدیكمز یقین زمانده كوررسز و سزك پای تختكز اولان ونه دیک شهرن دخی آلوب ولایت اسلامییه ضم و الحاق ایدرز سزك بزم طوپر قلدردکی صوده قلعه‌سنده [۳] و لیمانده علاقه، كز یوقدر سز نزا کتله مقبدم تاریخ ایدوب بزم دیو سوده‌یه [۴] زراعت ایچون طوپراق استیوب رجا ایدرز دیرسكز قاتلك شورادن كیدك بویردن [۵] یوخسه انشالله صباحن سزك كوزلریكزه بر كورینه جك وار « دیه بوکافرلی ابراهیم پاشا قوونجه همان جمله كفار امان سلطانم دیوب یوزلرن یره سروب صلح و صلاحی بیجه استرایسكز او یله اولسون دیو یلو اروب رجا آندوكلرنده دفتردار ملك ابراهیم پاشا ویکیچری اغاسی عبدالرحمن پاشا و قول کتخداسی ذوالفقار اغا یوکلرن یوقارو بالاییه قیوب اوچ استغنا طرفنده اولوب ایتدیلم » بوملعون كفارایله بویله صلح اتمك محالدر تیز چادرلری بوزسونلر و کرما کریم یورویشلر اولسون « دیدکلرنده آلت ملاحظه ومع الكراهه برقاچ چادرلری بوزوب پاشالر قاتقوب کیدر شکلی اولدقلرنده همان كفارک عقلمری باشلرندن کیدوب جمله وزرالرك ایاقلرینه دوشوب یوزبیک کونه رجالر ایله دیلر وینه چادرلری قوردیلر و مشاورده دوردیلم و مدارلیجه سوزلره مباشرت ایتدیلم » مدد سلطانم قلعه‌ده اصلا علاقه‌من قالماسن جمله جبه‌خانه و خزینه‌سی ایله پادشاهه تسلیم ایدلم و مذکور اوچ عدد آدلریمزه جزیره کزیددن التیشیر [۶] میل طوپراق استمیلم و اول اوچ عدد جزیره لرك لیمانلرنده بیله علاقه‌من اولماسن حتی سوده لیمانه سزك و بزم کیلریمز یناشوب لنگر براغوب ینه لیمان سزك اولسون و لیمانده اولادیغمز بالقرک عشر سلطانیسی بیله سزك اولسون کم حانیه قلعه کز قوللرینک اقلاملری مالی اولسون اما لطف ایدوب آل عثمان برعنقا پادشاه ذوالاقتدار جم جناب پادشاه حرمین و عراقیندر بومذکور اوچ پاره آداجقلم بزم اولسون آندن ماعداسی سزك اولسون ، دینجه همان عبدالرحمن پاشا ایدر « بیردملعونلر شوقبرس آداسن

[۱] س : اسدیلمر [نقطه‌سزدر (استندیه) اولسی مکنندر (م)] [۲] س ، ک : اسپت .

ط : اسپت [۳] ک : قلعه‌مزده [۴] ک : صوده‌یه [۵] ک : بورادن [۶] یوقریده (التیشیر) دییه

کچمشدی ظن ایدرم که بوراده کی (التیشیر) کله‌سی دوغرودر (م)

درفتح کلام ابراهیم پاشا برای صاحب قلعه قندیه

ابتدا ابوالخیر ابراهیم پاشا ایتدی « شمدنکرو سزدن بر شافی جواب و خبر استرز بور هفته دن برو سز بوقایقر ایله آجی صو کنارینه کلوب کیدردیکز و بو قلعه اوزرینه نه ایچون بیاض امان بیراغی دکدیگز « انلر دخی ایتدی لر بارشماغه کلدک » دیدکده ابراهیم پاشا ایتدی « نه کونه بارشماغه کلدیگز بیزه همان بر پراوجه [۱] دوغرو خبر و یرک » دنلر کده انلر دخی ایتدی لر (در بیان مشاوره کلمات کفار حیلہ کار) « واللہی اوللر ده سیزه بر ایچمز کونده روب طماش [۲] داغندن اوتہ سی حانیہ طرفلری سزک اولسون طماش [۳] داغندن بری قندیہ طرفلری بزم اولسون دمشک کچن سنہ ایچمزی قووب حالا حانیہ قلعه کز ایچره ایچمز محبوسدر اما شمدی قندیہ سیزه ورہم اما سزدن رجا و تمنامز اولدر کم سبه نیکده [۴] واسلبده [۵] وضادره و مارینه و ریچسه [۶] و ماندالینا و قامین نامان قلعه لری مزده سزک بوسنه وزیری طرفندن برر کومروک امینلری کز او طور و بر کومروک مالی تحصیل ایدر لر سزک دخی جمعی بندر اسکله لری کزده مثلاً مصر اسکندریہ سنده و عک و صیده و روت و شام طرابلوسی و حلب و اسکندرون و الانیہ [۷] و از میر و الحاصل جمیع اسکله لری کزده دوستلق ایچون بزم بر ربالیوز و قونصلوز و بکزاده لری مز او طور لر [۸] بزم دخی بو قندیہ قلعه سی ایچنده بر بکیمز او طور سون و لیمان قربنده بر محله [۹] بکیمزک توابعات و لواحقات لری سا کن اولسونلر و بر رجامز دخی اولدر کم بزم صوده قلعه مز بر جزیره طاشلق یرده در اصلا بر زراعت ایدہ جک یری یوقدر و اطرافی دخی بی حاصل یرلر در و اصپر لوقفه [۱۰] آدامز و قرامپوصه [۱۱] جزیره مزده دخی او یله زراعت ایدہ جک یرلر یوقدر او جی دخی سنکستان و بی حاصل یرلر در سزدن رجامز اولدر کم بوذ کر ایتدی کمز او چ پاره ادا لری مزه کرید ادا سندن انلرہ قرشو یرلر ده لایشر میل طولاً و عرضاً طو پر اقلر و یرک زراعت اتسنلر دوستلغ کزدن کسلیله سنلر اشته بر رجا و تمنامز بودر « دیوب خاموش باش اولدی لر (جواب ابراهیم پاشای ابوالخیر) ایتدی « امدی معلوم اولدی کم ینه سز قلعه ورمیوب عوق و تأخیر آتمکہ چقمش سز الشالله بز

[۱] ط: بر پراوجه [۲] س، ک: طماس [۳] س، ک: طماس [۴] ک: سننه نیکده (شبه نیکده)

[۵] ک: اسکیده . پ: اسکنده [۶] ک: پرچسه [۷] ک: الاثیه (علائیہ) [۸] ک:

او طور لر [۹] ک: محله [۱۰] ط: اصپر لوقفه [۱۱] ک: قرامپوصه

کلوب کیدرلردی تا کہ دوردنچی کونی اولدی آنی کوردک علی الصباح قلعه نك منهدم اولمین قزل طایبه بورسندہ صدر اعظم قولی طرفندہ بر عظیم بیوک پیراق دکدکلرندہ یکیچری اوجاغنه قلعه ایچندن اون عدد بللی باشلی وقره شاقلی محتشم قپودانلر حقیوب وزیر اعظمه خبر اولوب آنلر دخی ترجمان باشی پنیوت نام کفره بر نفر قپوجی باشیسی ابله قپودان پشایه کتدیله قپلان پاشا و حلب والیسی ابوالخیر ابراهیم پاشا کلکدن صدر اعظم قولنه کلوب یکیچری اغاسی عبدالرحمن پشایله قول کتخداسی ذوالفقار اغاسر ایلمی اورتاسندہ کی میدانده کفره لر ایچون بر چتر ملمع قوروب انده قوندروب روزمره الیشر عدد مرتبانی [۱] طعام مسک سکری طاشنوب آج کوپکلر کبی یرلردی حتی آجلقدن چقمش کفارلر بویله مسک و معمیرین طعاملری ینجه برقاچی اسپاله اوغرایوب افساد معدہ ایله خسته اولوب قلعه یه کتدیله بو کفره لر اوچ کون ضیافتدن صکره ابوالخیر ابراهیم پاشا و قپلان پاشا و عبدالرحمن پاشا و قول کتخداسی ذوالفقار اغا و زغر جی باشی احمد اغا و جمه سپاهیان اغالری و هر اوجاق اغالردن بر اغالر تعیین اولنوب و نیجه امور دیده و کار آزموده مسن و اختیار ایش کورمش و نیجه فتوحاتلرده بولمش آدملر مشورت اتسنلر دیوب تنیه و تأکید اولنوب جمه آدملر و جمه صلحه چقان کفره لر والی حلب ابوالخیر ابراهیم پشایه تسلیم اولنوب آنک رأی و تدبیر احسنندن خارج بر مصلحت کورلیه دیو فرمان اولندی ابراهیم پاشا دخی قلعه متقابلنده [۲] قوشاقلی منصطر قربنده بر طویدن محفوظ یرده ابراهیم پاشا بر مشاوره خیمه سی قوردیکم جمه زراندر زر اطلس و دیبا و شیب و زرباف ایله بر نقش بو قلمون چتر ملمع قوردیکم گویا سرا پرده سلیمانی ایدی و یکیچری اغاسی عبدالرحمن پاشا و دفتر دار ابراهیم پاشا و قول کتخداسی ذوالفقار اغا آنلر دخی نیجه کونه بارکاهلر و خیمه و خرکاهلر قوروب سائر اغواتلر دخی منقش کونا کون زیبا چرکه لر قوروب کفارلر ایله مشاوره اتمک مباشرت اولندوقده ابتدا ابوالخیر ابراهیم پاشا یوز عدد کوموش صخونلر و یوز عدد فغفوریلر و مرتبانلر ایله بر ضیافت عظیم اتمشدر کم قندیه التنده بویله قندباتلی مسک طعام نیمیوب بلکه اسلام بولده بیله تناول اولنماشدر بعد الطعام جمه کفاره بر امان مقرره لرین کردانلرینه باغلیوب امانمز اماندر صفا کلدیکز و خوش کلدیکز دینلوب بووجه ایله کندولرینه امان و یرلدی

[۴] ک : صون [۲] ب ، ک : مقابلنده

بی صواب ایدر لرکن (حکمت قادر قیوم) صدر اعظم قولده قره قطار [۱] ناملی بر
 مفرت عظیم طوپمزه آتس ایله یخه بو مذکورون ملاعینلرک مشورت اتدکلری قبه عالینک
 تاك کسراسنه طوپ کلهسی اصابت ایدنجه اول قبه عظیم منهدم اولوب مشاورده اولان
 ملعونلرک یتمش اوچ عدد بلای باشلیری اینه کول قوربغاسی کبی یام یاصی باصدرما مثال
 طاشلر التنده بصدیریلوب قالب و بر قاچ یوزی مجروح اولوب قلعه ایجره دیبهک بر
 فرغ و جزع و واویلا واقع اولوب درحال باش پاپاسلری جمیع رهبانلری باشنه جمع ایدوب
 « بیه مدد قلعه هان تورکه وره ایله ورهلم اندن هر بریمز دیاریمزه کیدهلم همان بدنلر
 اوزره امان ای آل عثمان دیهلم یوخسه دولت عیسی بزدن تقدیر زماندر یوز چویروب
 مریم انامز انجمنشدره دیدکده همان اول آن برقایغه بر قاچ پرمغان کفره لرک اشهلرن
 قیوب لب دریاده اولان متریس لریمز اوکلرندن بر طوپ منزلی الارقه یرده بر کافر قاینی
 کچوب بیاض بیراقلر دیکوب آچی صو باشنه واروب یاناشدیلر اما بزم عسا کر اسلام
 طرفدن آنره بر کسه رغبت ایتیموب یانلرینه واریموب کرما کرم کوز آچدر میوب
 جنک و جداللر اولماده همان قایقندن بر قاچ کفارلر بیاض بیراقلریله بلا سلاح عربانآب
 دریاده اولان بوستانخیلره چیقوب امان ایله بز بارشصاق کرک وار بیزه بر خبر کتر
 دیدکلرنده باغبانلر ایدر بز بارشماق استه سک دخی کچن یل بارشردق اما یارن او برکون
 یورویش ایدوب بوقلعه قلیج ایله کافرلرینی قیره قیره آرز دیدکلرنده خاه نا خاه بوستانخیلره
 نیجه ماللر وروب مکر بوستانخیلر یکیچری اغاسی عبدی اغانک کتخداسی سمن محمد اغانک
 بوستانخیلری ایمش آنلر یکیچری اغاسنه کلوب اغا دخی صدر اعظمه واروب احوالی
 اعلام ایدوب صدر اعظم چاوش باشی و صو باشی و قره قولاق احمد اغالره وارک کورک
 شو کافرلر نه دیرلر دیو کافره کوندروب بونلر دخی مال کلامی کافرلر دن خبر آلوب
 صاحب دولته کفارک صلحه رغبت اتدکلرک خبرن ویرنجه بیره شو کافرلری وورک قیرک
 قووک انشاء الله تعالی بز قلعه بو کون [۳] یورویشه آرز دیو بو خبرینه کفاره کلوب
 کفار بی تاب و بی مجال و خائب و خاسر کرو قلعه لرینه کتدیلر علی الصباح ینه اول قایق
 بیاض بیراقلریله کلرکن آردی صیره بر قایق دخی نمایان اولوب تا کوچک قلعه آلتنه
 واروب انک محافظی اولان ولی پاشا یاننده بر قایق قالب بریسی ینه دونکی یرده آچی صو
 کنارینه یانשוב ینه قودیلر الحاصل کامل اوچ کون بو حال اوزره کفار خائب و خاسر

وزير و یتیمس میرمیران و یوز یکرمی عدد میرالوارک جهاسی اوقات خمسه طبل و نقاره و نفیر و سوزنا و زیل بم ایله کونا کون جنکی حریرلر هربار هنوز چالمنغه باشلدی اما مقدما اصلا بر قولده طبل خانهلر چالمازدی اما ایچرده کفار هربار کونا کون تورمتهلر وارغنون و ناقوسلر چالئوب شادمانلر ایدوب صدا سنندن دورولمازدی اما بو محللرده کفار هربار اولقدر لوطریان بورولرن چلیوب شادمانلر آتمز اولدی بزم جنک حریرلریمز چالمنغه باشلینجه عسکر اسلام بلدیلمر کم شمدنکرو کفار هجمو ایله یورویش اتمک مقرردر دیو جنود مسلمین ایچره بر سرور و شادمانلر حاصل اولوب قوت قاهره لری زیاد بر زیاد اولدی و بو کونلرده جمیع عسا کر اسلام ایچنده دللالر ندا ایلوب « هر کم اتمک و تیمار و زعامت و سپاهیک استرسه دین مبین اوغورینه کلسن یورویشدر معلومکز اولسون » دینجه عظمت خدا غزات مسلمینلر بلدیلمر کم سائر یلار کبی یورویش دکدر دیو جه غزات عظیم تدارکلر کوروب اسلام عسکری ایچنده فرح و شادیلر پیدا اولدیکم کسده بر خدمتکار و اوغول و قرنداش و اقربار قلیوب جهاسی سردن کچدی یازماغه کتدیلمر کلک طرفنده بر هفته ده اون ایکی بیک عدد پر سلاح غریب یکتلر حاضر باش تحریر اولندیلمر و دخی وزیر اعظم قولندن یکرمی بیک عدد شهزاده بھادران و غازیان مجاهدان نامدار یکتلر تحریر اولوب آنلر دخی پر سلاح آماده اولوب جبهه جی باشی یوسف اغایه و فضل کتخدا اغایه فرمان صا-ر اولوب بو مذکور اوطوز ایکی بیک عدد سردن کچدی یکتلر قوللی قوللرنجه دفتر پادشاهی اوزره جمیع مهمات و لوازمات جبهه و جوشن و آلت سلاحلرن ویره سن دیو فرمان ویرلده کده جمله غریب یکتلر مسلح و حاضر باش اولوب یورویش بو کون یارین دیو مترقبیلر ایکن درون قلعه ده اولان کفار آل عثمان عسکرینک بو کونه و لوله و غولغوله- سندن نقش آلوب جان باشلرینه صچرایوب جمله بر بیره کلوب مشاوره ایدوب دیرلر کم « ایشته تورک عسکری بزه امان وزمان ورمیوب شب و روز کوز آچدرمیوب جنک ایدره ک قزل طابیه منز آلوب اندن ایچری بیک آدم کروپ بر قات یکی دیواریمز دخی آلوب اندن ایچری یدیوز آدم اوبر یکی دیوار دیدنده مترسه کیروب داغلر کبی شهریمز ایچره شهره حواله طابیه لری یوب هنوز جنک حریرلر چالمنغه باشلیوب البته بر کون یورویش ایدوب حله منزی اولاد ایانزلره قروب البتده قلعه آلر بوکانه چاره و نه علاج و حيله تدارک ایدلم » دیو جمله قبودانلری و جنراللری و سائر سرکارده اولان ملعونلری مشاوره

حسن کتخدا دخی قتل اولنوب نیچه کسه لر دخی بو میانده قتل اولنوب عسکر ایچنده کفت و کوی فترت عصیان و طغیان منقطع اولوب ینه جنک سلطانیلر اولده [۱] ایدیکم تعبیری ممکن دکلدرد و مقدا آتدیغمز طوپ و توفنك و قومبره و طاشلر و لغملردن اوچر دوردر قات زیاده آتوب کیجه کوندوز کفارہ اصلا و قطعاً کوز آچدیرلماز اولدی و سنه ۱۰۸۰ ابتداسندن اشغیده کی اوردوی اسلام قلعه آلتنه کوچ اتسنلر دیو فرمان صدراعظم صادر اولنج بو قدر بیک دکان و بو قدر بیک خاندانلر جمله کوچوب قلعه آلتنده مکث ایدنجہ ملعون کفار یدی کون یدی کیجه تکرار قدوروب [۲] عسکر اسلامه کوز آچدرمیوب اولیه طوپلر و مشقات و قومبره لر اوردیکم بر وجه ایله تحریری قابل دکلدرد اما لغملری آلتدایندندن جمیع عسا کر اسلامک و جمیع اهل حرف اصنافانک و جمیع خاندان صاحبلرینک کفارک بو مرتبه طوپ و قومبره آتدقاری عینلرینه کلیوب اولرینک و دکانلرینک اوکلرینه سدیاچوج مثال سپرلرینا ایدوب و کونا کون متعدد اودالر و حوض و شادروانلر و حماملر و مطبخلر و نیجه کونه عمارتلر انشا اولونوب خدا حقیچون بر آیده بر یکی شهر عظیم بنا اولندیکم تعبیر اولنماز جمله عسا کر اسلام پرا کنده و پریشان ایکن جمله بریره کلوب عظیم سرور و شادمانلر اولوب هر بار جنک تمادی اولوز اولدی اما مقدا عسا کر اسلام کفارک لغمی و قومبرا و طاشلر خوفلرندن هر بر قول عسکرلری قلعه دن بر ساعت مسافه بعیده یرلرده مکث اتمشلردی اما بو ائشاده کفار خا کسارک هرشیده تنزی اولماق ایله جمله غزات بر یرره کلوب آدم دریاسی جمع اولوب بو حال اوزره ینه کفار ایله روزمره جنک عظیم اولماده [۳]

حمد پروردگار بیچون سنه ۱۰۸۰ صفرینک غره سنده

یکی دیوار قلعه سی دخی فتح اولنوب اون ایکی عدد قولدن سیچان یوللری حمد خدا یکی قلعه نك دیواری شرانپاولرینک اوکنه واروب آنده مکث اولندی یکی دیواره مقابل لب دریاده بر کوه دماوند بی مانند طابیه عظیمی صدر اعظم کتخداسی محمود اغا بنا ایدوب اوسته اون ایکی پاره بال یمز طوپلر قیوب امدخی مازغال دلکلری آچیلیمپوب [۴] حاضر باش دوروب جمیع وزیر اعظم توابعاتی و جمله سسکبانلری پر سلاح اولوب اول طابیه اطرافنده مترسه کردیلر و بو محللرده فرمان سردار مکرم صادر اولوب یدی

[۱] ك : اولنماده [۲] ك : قدوروب [۳] ك : اولورکن [۴] ب : آچایوب

کورمش دکلدر در بو حال پرملالاری کفار قلعدن کوریحک بلدیکم تورک عسکریه اکر قرده واکر دریاده سوبلشمک محالدر وکوندن کونه نیجه بیگ کفار آجلقدن طشره قاچوب وقلج خوفندن دورمیوب طشره اوردوی اسلام ایچنده نان پاره دینوب مطبخلرده خدمت ایدوب کسی شرف اسلام ایله مشرف اولوردی و متریسلرنده قرار داده اولان کفره لر بزم غازیله «ممت بشه امت بشه امک واری» دیوا امک استیوب خاص و بیاض امک ویشمش کباب ورلردی تا بو مرتبه کفار مضطرب الاحوال اولدیلردی و دخی اوته کلک طرفنده ایسه کوندن کونه بزم عسکر نصرت ما^ت تریمز منصور و مظفر اولوب نأقلعه دیوارینک آلتلرینه کروب یدیوز مقداری لغملر آتوب و کونا کون یورویشلر ایدوب لیماندن ایچری کمیلری قوماز اولدیلر اما کفار عنید باید عنادینه مصر اولوب بر ای دخی جان و باش ایله غیرت باطل ایدوب جنک ایدردی اما یسه هرشیده نازل اوزره حرکت ایدردی لکن بزم عساکر اسلام ضبط وربط اولمادن قالدیلردی عسکرک ضبطدن قالمالاری بو ایدیکم همان بوقلعه یورویش ایدلم امرخدانک سره یازیلن کلر اوچ پیل متریسده دوروب بو قدر یوزبیک غزات مسلمین قردلیغین کم کورمشدر همان دال قلیج اولوب قلعه ایچنه کروب فتح وفتوح اولوب جمله عبادالله عذاب الیمدن خلاص اولسونلر برقاچ کره یورویشلر ایدوب قلعه ایچنه کروب بو قدر بیک باش و دللر آلدقده اغالریمز و چاوشلریمز اغزلریمز دن قلیج ایله بزی اوروب یورویش ایتمه قومیوب جمله غازیلرلمزی کرویهدوندردیله دیوبویله کونا کون کفت وکولر اولمادن خالی دکل ایدی بر کون یسه جمله اوچ بیک عدد سپاه سردن کچدیله غلو ایدوب تا بکی بز بورنج و عنایی چکرز بیزه ابتدالریمز [۱] وریکزینه جمله [۲] دوره لم دیو بر جمعیت کبرای عظیم اولدقده همان وزیرمدبر یکچیری او جاغنه خبر کوندروب جمله غازیان یکچیریان سلاحلنوب سپاه سردن کچدیله بیک بر قاچ ایله کلن عشقیا جه لرینی [۳] کله پاچه ائدکلرنده غیریلری فراری تخلص [۴] ایدوب فساد باشی سپاهلر کتخداسی صاری کتخدا اولدینی محقق اولوب نفی بلد عزل ابد دیو حاییه نفی اولدقده عقبنجه آدم کیدوب قتل اولندی و تکلی پاشا کتخداسی نزول [۵] امینی

[۱] هر نسخه ده بویله در فقط یاقیمما یور دوغروسی (اشیالریمز) اولق ممکندرکه جنک ایچون لازم کلن سلاح وسائره در. اوله اکلشیلورکه مترسه کیررکن فضله اشیلاری آینیور و متریسده خفیف بولونیورلر مش (م) [۲] س، ک: جنکه [۳] ک اشقیالرینی. ط: عشقیالرینی [۴] دوغروسی، میک فتحیله (مخلص) اولدیلدر (م) [۵] ک: نزل

غرق آب اولدیلهر و بو احراق اولان بیوک بطرونه قلیون ایچون جمیع اسیر اولان کفار
 جبارلر دیدیلرکم « بو دریا دریا دیو خلق اولهلی بویله بر بیوک پطرونا قلیون و بویله بنای
 قوی و بویله جبه خانهلی و درت قات انبارلی و دورت فترلی و ایکی قیالقی [۱] و قچی باغچلی
 و ایچی قرق عدد دکانلی و آب حیات صو صارنجلی و چرخارله اون دکرمانلی قلیون بو
 دریا اوزره اولماشدر و ایچنده اوچ بیگ کیسه عسکر خزینه سی و ایکی بیگ عدد سولطاطلی
 کمی ایدی حتی یاندقده مشاوره ایچون قلیونده یکر می آلتی عدد طورون مشاوره صاحبی
 قپودانلریمز وار ایدیکم هر بری فرانسه دیارینک بر رکن اعظمی ایدی قرده بویله
 قلیچ یدک دریاده باری ترکن انتقام آلام درکن آنده دخی بویله رخنه لر کوروب
 یاندق یا قلیدق بوندنصکره دیار فرانسه خراب و بیاب اولور « دیو اغلشوب فریاد
 و فغانلر و آه و زارلر ایدرلردی اما حمد خدا نص قاطع فحواسنجه (حتی اذا رکبا
 فی السفینه خرقتها قال اخرقتها لتغرق اهلها لتدجئت شیئا امرأ) [۲] آیت شریفی مضمونی
 اوزره کیملری احراق بالئار اولوب و جمله کفارلری غرق اولوب کفار بدکار ایچره کیلرنده
 بر اوپلا و اولد الرصداسی قپوب قرارلری فراره مبدل اولوب جمله کفار کیملری لب
 دریادن الارقه اولنجه همان بریده بزم عسا کر نصرت مأر طرفندن بر صدای الله الله
 قپوب طرف طرف قول قول جمیع غزات مسلمینک کوزلری طاس پر خونه دونوب
 قاعه نک منهدم اولان یرلرندن کمندبازلق و کاندزلق [۳] و شمشیربازلق و شهبازلق و شهنازلق
 ایدرک اندرون قلعه دن و یکی دیوار قلعه سنک دوموزخانه لرندن قوجه قرچل دوموزلرک
 کله لر غلطان ایدوب علی ملا الناس عظیم یوز آقلقلری اولوب ایکی یوز کله و یتیش نفر
 یوزباشی نام کافرلری باش بوغیله حضور صدر آصفه کتروب جمله سر بازانلره بالغاً مابلق
 صره و عطیله احسان و نعم اولنوب خلوص بال ایله سوره بقره ده (فانصرنا علی القوم
 الکافرین) مقال حقیقت مأل ایله کفار بدکار خا کسارک و نجار نابکار دوزخ قرارک
 اعتماد و اعتنا ایدلکلری قلعه لرندن درون دلدن و جان کوکلدن هنوز مایوس اولوب ایچردن
 طشره کفار دخی زیاده گروه گروه دلبر قپودان زانه لری چقماغه باشلدی حتی بیکچیری
 اغاسی عبدی پاشایه برنجه آفتاب مهتاب عالمتاب بر فرانسه محبوبی قلعه دن قپوب اسلام
 ایله مشرف اولوب اسمنه عمر دیدیلر حقا که اوپله عمری عمری ایچنده بر فرد آفریده

[۱] ط : دورت قات قیالقی [۲] بو نظم جلیل سوره کهنده در (م) [۳] دوغروسی مجاز

ایسه ده (کمان اندازاق) اولمیدر . حقیقی (تیر اندازاق) در (م)

علی دده کوندردیکی کله اصابت ایدوب بامرالله تعالی چاق بارود خزینہ سنہ کله کرب [۱] العظمة لله دریای سفید بر کره جوش و خروشه کلوب تبری قره طرفنده بر زلزله عظیم اولوب درحال دریاده اولان داغ پاره سی کبی قپودان غلیونی [۲] اول اصابت ایدن علی بابا کله سندن بر آتش سوزان ظاهر اولوب کمی ایچنده اولان جمیع کفار طیرابابیل کبی هوایه پران منقلب اولوب دوغانچی بویراسی [۳] کبی بر هوا اوچوب کمینک غچی و باشی و قیائی و ایچنده اولان ایکی بیک عدد کامل جمله سولطاط مرتاطلر اندر هوا معلقست اولوب و آتش نمرود ایله بریان اولوب کمی قرهیه و کمی دریایه دوشوب ماندلره [۴] غذای سمک اولدیلهر حتی کمینک اورتا دیره کی اوچ قات صفه لر [۵] درک ایدی جمله چارمیخ و اصیجاق [۶] و چناققریله و اورسه خاچلی بر قلیریله جمله اوق کبی اوچ سنایه اول اولو درک طیران ایدوب بامر خدا اول درک دریاده کفارک باشدارده سی اوزره دوشوب کمینک بلی قریلوب ایکی بیک قدر کفاریله اول کمی دخی غرق آب اولدی و احراق اولان کمینک ایچنده اولان یوز الی پاره یطر دمه [۷] طوج طوبلری و یوز الی پاره یطر دمه صاحجه طوبلری و جمله جبه خانه لری و سائر مهمات لری جمله هوایه منقلب اولوب کمی دریایه و کمی قرهیه دوشردی و کمینک چنده کی و درک دپه سنده کی آلتون فانوسلرینک دوردی دخی بزم قره طرفنه دوشدی بو حال پر ملالی سائر کفار قلیونلری کوروب ایچلرنده ضربات طرپدن سولطاطلریده قالیوب جمله مجروح بیدرمان بر برلرن اظیارجه ۸ نام ایپلر ایله چکوب [۹] بزم طوپلر اوکتدن خلاص اولوب مایوس و منهزم قرشی جابنده اصتانده [۱۰] نام جزیره یه وارنجه ایکی عدد قدرغلری و بر عدد قپودانه قلیون و بر عدد ریاله [۱۱] قلیونلری جمله

[۱] س، ک، ط : دکوب [۲] س : قپودانه غلیون . ط : قپودانه قلیون [مناسی (قلیوننده) یاخود (غلیوننده) اولمیدر (م) [۳] س، ک : پفتره سی (نقطه سز یازلمش) [۴] ک : مائلره (ظنی ایدرم که متی دوغرودر چونکه (مائد) کله سی چاقانان معناسنه اولغله (مائلر) دن مقصد کزلر اولش اولورفتق بو صورتده (مائلرده) دنیمسی لازمدر . برده بو کله بر آرز غریبدر . اونکچون (ماندرلر) اولسی دها مناسیدر (م) [۵] ک : طقه لی [۶] ک : اصطیجا . ط : اصیجان [۷] ک : یاتورده [۸] ک : اظیارجه . س : اظیارجه . ب : اظیارجه . ط : اظیارجه [۹] ب، ط : کلوب [۱۰] بو کله چوق کره ط ایله (اصطانده) شکلنده یازلقده در . کرید تاریخنده ، (وقایعنامه عبدی پاشاده) (استندیه) شکلنده یازلمشدر (م) [۱۱] ک : اریاله [وقایعنامه عبدی پاشاده (ریالا) شکلنده یازلمشدر (م)]

ایده رڱ بی باک و بی پرا طوب آلتلرینه ماوونه و غلیونلری یقین کلوب و دریادن بزم مترسلی
 طوبیلوب دورلرکن هان بر کره بزم قرده اولان طوبلرک سپرنن آچوب و مذکور
 علی دده نك صدراعظمه کوندردیکی طوب کله سنی قره قطر [۱] نام طوب ایچنه ذوالفقار
 کتخدا اگا بسم الله ایله قیوب و برقتیلدن جمله طوبلره آتش ایدنجه [۲] العظة لله جمه
 کفار قلیونلری و قادر غلری و ماوونه لرینک درکلری و سرنلری و کورکلری [۳] و قیچلری
 و باشلری و ایره مزه لری [۴] و حاسداقلری [۵] و مرسه [۶] و پلاوره لری و دومنلری
 و قیالقلری و فنلری و بکه لری [۷] و بابا فقولری و الحاصل جمیع کفار کیلرینک چارمیخلری
 و اصطنجاری [۸] و چناقلری و اورسه خاچلی صنار قو نام تصویرلی بر اقلری جمله هوایه
 پران اولوب همان قدر غلری و معاونه لری ایچندن بر صدای الله الله قیوب «مدد آتاک امت
 محمد بزامت محمد اسیرلری یز سزک طوب کله لری کز بزی دخی قیریور» دیو فریاد
 اتدکلرنجه اصلا فریاد و فغانلرینه باقلمیوب بری طرفدن دخی زیاده صویه برابر اورولوب
 کفار قلیونلرینک قچلری و باشلری و پلاوره لری و قیالقلری و دیرک و سرنلری و بابا فقولری
 و جواده ره لری [۹] ضربات کله لریمزدن هوایه پران اوچرلردی و صوقاق صوقاق اولوب
 کیلرله قپولر کبی دلکلر پنجره لر مثال آچیلوب ایچنده اولان کفارلر دورمیوب دار
 جحیمه کیدرلردی کفار کیلرله دریادن عسا کر اسلام قره دن کامل علی التوالی درت
 ساعت نجومی جنک و جدال متمادی اولوب حکمت و قدرت صاحبی الله احسان الهام
 ایدوب قول کتخداسی ذوالفقار آغا طوبچی باشیله مشاوره ایدوب مقدا سسویله من
 درویش علینک کوندردیکی کله بی قره قطر [۱۰] نام طوبه ذوالفقار کتخدا بر کره نیجه بسم الله
 ایله آتش ایدنجه جمیع کفار غلیونلرینک سرداری اولان باطورنا [۱۱] نام قپودان قلیوننه

[۱] ك : قاره قاطر [۲] مؤتلك اشاغیده کی افاده سی ده نظر دفته آلینتجه اكلاش بیلیورکه
 دشمن کیلری طوب آلتنه کلیر کلز هان بزم طوبجیلر تبرکاً علی دده نك کولله - سی (قره قاطر)
 آدی طوبک ایچنه قویمش و دیکر طوبلری فتلیلیرک آتش ایشلر فقط علی دده نك کولله سنی آتامشله
 آتقی ایچون اهمیتلی نقطه بکله مشلر و نهایت جنک اوزایچه دشمنک اک برنجی کیسنی نشان آله رق
 ایشته علی دده نك کولله سی بوکا لازمدر دیمش و بسمله ایله طوبی آتمشله که علی دده نك کرامتیه
 کولله کینک تابارود خزینه سنه کیرمش و کمی بی ایچنده کیلرله برابر مجو ایشدر (م) [۳] س :
 کوپرلری [۴] ك : ارمیزه لری . ط : ایره مهره لری [۵] ك . حاشداقلری [۶] ك : مرسته
 [میمک ، رانک کسری ، نونک سکونیه حرکه لیش] [۷] ك : ترنکته لری [۸] س ، ط :
 اصطنجاری [۹] ك : جوادیره لری [۱۰] ك : قاره قاطر [۱۱] ك : بطورنا . کرید تاریخی : باترونه

(حکمت خداداد جنک عظیم دربا)

مقدمًا ملک طرفندہ فرانسه کفارینک دندان تیغ آتش تابدن کچدیکی کونک ...
 کونندہ وقت ششاعیدہ روی دریادہ یوز یکرمی پارہ قلیون وقدرغہ وماغونہلر [۱] ایلہ
 دوکہ ومالطہ وپاپاومانیہ کمیلری وجہدریابی بادبانلریلہ بزہ یوب وقت حنفی اولدوقدہ جمیع کافر
 کمیلری وزیر اعظمک قولنہ قریب یناشوب صباحدن تا وقت ظہرہ دک جملہ متریس ایچرہ
 اولان عسا کر اسلام اوزرہ طوب وقومبرہ وموشقات وحوان طاشلرن باران امنٹ کچی
 یاغدروب متریسلردہ وصیجان یوللرنده و طابیلر وسپرلردہ بر آدم باش کوسترمکہ اصلا
 قادر اولہ مادیلر زیرا متریسلرک دریا طرفلرنده آردلری آچق اولوب سپرلری اولیوب
 جملہ عسا کر اسلام میدانده ایدیلر اما قلعه طرفلری متانت اوزرہ سپرلی ایدی ونڈیک
 ماوونہلرینک قرقر وقیہ قروش [۲] طوبی آتار کلہلری و فرانسه مصرونا [۳]
 واربالہ [۴] و فودانا [۵] نامان غلیونلری مطردمہ [۶] یان طوبلری ایلہ بران [۷] طوبلرن
 آتوب قلیونلری بریانہ دخی طرہ مولہ ایدوب جیوش مسلمینہ ایلہ طوب کلہلری اوردیکم
 دو قونمادق بر خطوہ ر قلیوب خراب ویباب اولمادق طابیلر وسپرلر و ناطلر [۸] و کلبہ احزانلر
 قلمدی اما حمد خدا بریکیدک ایانگی مجروح اولوب غیری کسہ لره اصلا بر ضرر اصابت
 اتمدی و بر طرفدن ملعون قلہ اولقدر لغملر وقومبرہ لر و حوان طاشلری آتدیکم زمین
 و آسمان دردر دترہدی اما بری طرفندہ غزات مسلمین کفار حیلہ کار نابکار قلعه دن
 اوردوی باصمغہ چیقارلر دیو مترقبلر ایدی اما کفار قلیونلرینک طوبلری خوفندن
 کفارک کلک [۹] طرفندہ منہزم اولدقلری کوندن برو البتہ کفار کمیلرلہ بر کون اردوی
 اسلام مترسلرینی طوبلر [۱۰] ملاحظہ سیلہ صدراعظم قولندہ خوفہ دوشلوب جملہ یوز
 التمش پارہ طوبلرک التمش ویتمش پارہ طوبلرن دریایہ چویروب آمادہ اتمشلر ایدی چونکہ
 کفار بلدیکم تورکک جمیع طوبلری قرہدہ قلعه یہ ناظر در همان جملہ کفار کمیلری کوه کوه [۱۱]

[۱] ک: ماوونہلر [۲] س ، ک، ط : قروش [۳] ک : بطرونا [۴] ک: اریالہ [۵] ک :
 قبودانا [۶] ک : باتردمہ (متنہ کورہ (بطردمہ) ، بیزہ کورہ (یانیرتمہ) اولیدر (م)) [۷] ک:
 برقات ط : بریان (فرانسزجہ اولیق ممکندر (م)) [۸] ک : بوناظلر (دیکر نسخہ لردہ
 ہب بوشکلده فقط نقطہ سزدر) [۹] ک: کواک [۱۰] مصدراسی اولان (طوبلق = طوب لادق)
 مصدرندن مضارعدر (م) [۱۱] ک : لوہ لوہ (لامک ، واوک اوزرینہ فتحہ قونولش . دیکر
 نسخہ لر متن کییدر (م))

عود و عمبر ققوب رایحه مسک و عمبر طمیر ایدن [۱] دماغم معطر اولدی و کندینک دائمًا [۳]
 مذکور دمرکله کندونک ابدست مفرسی ایچنه قویوب « اولیام بوکله ایله ارتق قانديه
 قلعه سن دوکم شمدن کرو قلعه سزک در اما کله جک کافر کیلرینه و وورک همان وار بوکله
 کوپرولی اوغلی سرداره ور الله امانتی اولسون همان کله جک کافر کیلرینه اورسن [۳]
 و قلعه اوطوز ایکنجی آی تمامنده اوطوز ایکی دشلم کبی فتح اتسین وار امدی
 الله سلامتله [۴] بعدالفتح کل میتم یو [۵] مالایله [۶] دونوب [۷] حقیری باغرینه
 بصوب آلتی اوپوب مبارک دلته شهادت بارمغن سوروب آچ اغزک دیوب بارمغن دلیمه
 سوروب وار صاغلغیله [۸] عمر کده [۹] اوله سن ایشیکه دیوب حقیر الله اصهارلم
 دیوب عزم راه ایدوب اوردویه کلر کن مکریمه کیدن اوچ نفر یارانلرم علی دده مغاراسنک
 صاغ طرفنده پنهان اولوب جمعی ایلدی کمز صاحبه لری دکار لر ایمن « آدم بزم سلامتی
 آمادی اما سنکله بو قدر کمانلر اتدی و سنک اوستک باشک چامور روسوی ایکن کویا
 بریکی پاک اسباب کیمش سن امینه اثوابک اولدر بو نه عجایب تماشادر» دیو آنلر دخی
 نعجب ایده قالب اوچ کشی نوبت ایله بو طوب کله سنی گتوروب صدراعظمه کتروب
 « سویلز علی دده نک سلطانه امانت هدایاسیدر کله جک کافر کیلرینه بو طوبی اورسون
 کیلری فتح ایدوب شمدن کرو قلعه چوق دوکسون فتح اتسنک وقتی تمام اولدی «
 بیوردی دیدیکمه جمله حضار محبس اتیلر بره اولیاچلی اول علی دده جمیع زمانده کسه
 ایله تکلم اتمه مشدر بز [۱۰] انکله بشقه بر لسان حال و اصطلاحات عباراتیه نطق
 ایتشدر [۱۱] دیو شقا آمیز نیجه کفت و کولر اولوب صدراعظم اول کله یه سیاه مرکب
 سوردوروب دفتر دار احمد پاشایه کوندردی اول دخی قول کتخداسی ذوالفقار کتخدایه
 امانت کوندروب مخلنده طوبه قیوب آتسنر دیدی کتخدایه اول کله یاننده دائمًا حفظ ایدردی

[۱] ک: و عمبر خادمین . س: و عمبر طمر ایدن. ط: و عمبر طیر ایدن [دوغروسی (و عمبر
 طیراندن) اولق مکنندر مؤلف (طیران) کله سنی بوراده انشار معنا سنده استعمال ایتشدر (م)
 [۲] دوغروسی (دائمًا یری دو کدیکی) اولیلدر (م) [۳] (اورسون) شکلنده یازلسی مناسبدر (م)
 [۴] ک: وار امدی سلام ایله [منته کوره (وار امدی الله سلامت ویره) اولیلدر (م)]
 [۵] س: بعدالفتح کل نم میم یو [هپ نقطه سزدر] ک: بعدالفتح کل نم یول تدار که [۶] دوغروسی
 (حلال ایله) اولیلدر (م) [۷] دوغروسی (دوب) اولیلدر (م) [۸] ک: صاغلغیله [۹] مناسبی
 (عمر کده صاغلاق ایله اوله سک) اولقندر (م) [۱۰] دوغروسی (سز) اولیلدر (م) [۱۱] دوغروسی
 (ایتشک زدر) اولیلدر (م)

خون بنی آدم دکل جان بنی انسان آب روان کبی جربان ایدوب نیجه کره یوزبیک مخلوق خدا تلف اولیور هان داغ درونمدن چرکف دنیا اولان تیمار وزعامتم ترک ایدوب بوغاره کروب نیجه چله مردانلر چکوب دعائر ایدوب « قلعه قانديه فتحن دست اسلامه نصیب ایله » دیورجا آتدکده بکا برالهام ربانی کلوب « یاعلی بنم بریورو نام دوستم موسی وعیسی ومحمدحییم شفیع دوتدی یوخسه سن بنم ویس القرنی کبی عاشقمسنکم انلرک [۱] رجاسن دوتوب [۲] بوقلعه آنلرک [۳] حمایه سندن آلوب مسلم وغیر مسلم شکلی قوللریه بوقلعه ویرم » دیو بویه برندا کانهجه هان بو علی ضعیف غلیل ایتدم « الهی اول سکا موسی وعیسی پی شفیع دوتدی ایسه بن سنک عزت وجلال وعظمت و کبریا کی وجبروتکی ویوزیکرمی دورد بیک پیغمبر لریکی ویتمش یدی بیک صفات که کبر [۴] غوث اعظم لی [۵] وویس القرنی عاشقک [۶] حیدک محمدالمصطفی عشقنه اوطوز ایکی دشن چیقاردی ویره کندی قانن دوکدی انلری دخی شفیع دوتارم انلرک یوزلری صوینه وعزت وجبروتک حقیچون اولسون واوتوز ایکی دشلرم ویس القرنی عاشقکک دشلری کبی سنک یولیکه اوطوز ایکی دشلرم اول آن چیقاردم [۷] ایشته دشلرم » دیو بریز [۸] یچنده اوطوز ایکی عدد دشلرن کوستروب هان مبارک آغزین آچوب باق آغزیمه دیدکده نی کوردم دورد عددلی [۹] وار تا جکرینه وقلبنه وارنجه کوردم هان صاغ ایله اغزیمه الن سوروب صم بکم دیدی و « اشته اولیام اوطوز ایکی دشم فدا ایدوب جمع ارواح انبیا واولیاری شفیع دوتوب اوطوز ایکی دشلرم عددنجه بوقلعه اوطوز ایکی ایده فتح اولور وارکت سنده بوخبر الله امانتی اولسون اما بعدالفتح قلعه قانديه ده جنازدهمه کلوب حاضر اولوب یشل ال سلطان شهیدمزی دفن ایتدیکک کبی بنیده آنک یانه دفن ایدوب دعا خرمی محصولیچون سنک مزارمه برفاتحه یاز والسلام تم الکلام » دیوب دست بوس ایتدکده [۱۰] اوزریمه بر کره نیجه اوف دیدی ایسه جمله چامورلر اسبابلرم اوزرندن غبار پاک کبی دوکولوب اول ملوث اولمش لباسلرم هنوز خیاط الندن چقمش کبی پاک و پاکیزه اولوب جمیع لباسلرم

[۱] مناسی (آنک) اولقدر (م) [۲] ک : بوزوب [۳] مناسی (آنک) اولقدر (م)

[۴] ک : کلینکی [کمالکی) ده خوشدر (م) [۵] ک : غوث اعظم لریکی [مفرد صیغه سیله

(غوث اعظمکی) ده اوله بیلیر (م) [۶] دوغروسی (عاشقک که) اوللیدر (م) [۷] (چیقاردم)

کله سندن صوکره (دیدم) کله سی لازمدر (م) [۸] ک : بریر [۹] (دیلی) یازلمی ده

مناسبدر (م) [۱۰] (ایتدیگده) ده مناسی (م)

قالقوب ايدر «عشقله [۱] مسك معشوق رب اوله حقا كه اى سردن كچدى دلنجيسنكم [۲]
 اوچ يلدن برو . . . بنى سن سويلتدك [۳] سرخدا سنده قالسنكم [۴] بارماغكده كى
 خاتمك سجعه [۵] (مخزن اسرار خدا اوليا ديو بو مصرعى ياز ديو» نطق بيورديلر
 و «بيورك كلبه احزان غاريتيا نمزه كيدلم» ديديلر همان حقير دستورديو بو كه فدن ايجرى
 يا عشق ديو كرد كده اوستم باشم چاموريله او طوردم دست بوس ايدم ديدم رضا ويرميو ب
 بر ال ارقسى يرده تمنا اتم و بر زانوى اداب اوزره جلوس اتم «صفا كلدك اوليام
 قدم رنجيده قلدك بزه وجود نازينك ايله هدايا كتر ديكك قرآن عظيمى تلاوت ايدوب
 استماع ايدوب محزون قلبم شاد و ويران جسمم آباد اوله» ديدكده [۶] همان
 سورة . . . [۷] (ووهبالداود سليمان نعم العبدانه اواب) آيت شريفى الى آخره تلاوت
 ايدوب الفاتحه ديوب بعد تلاوة سبع المثانى «عمر عزيزم بو عبد كتر احقر بر خير دعا كز
 رجا ايدر» ديديكده «واللهى برادر سكه [۸] عالم صباوتدن برو دعاه خير وفق اعظم
 طلسم نظر كيمى ا كسيراژن ايتشملر پس [۹] كسه نك دعا سنه محتاج دكلسن زيراجله
 قرآن عظيم و فرقان مجيده سنك [۱۰] حقه كده جناب كبريا سورة . . . [۱۱] (والحافظون
 لحدود الله) بيورمشدر همان قانديه فتحى كى نيجه فتح فتوحاتلرده بولنوب نيجه حج الاكبر لر
 ايدوب سياحت سعادت [۱۲] دارينه نائل اوله سن بو نيته العشق ربا» ديوب خاموش اولدى همان
 حقير ايتدم «سلطانم كستا خلقدر اما قندييه فتحنده بولناسن بيورديكز اما نه زمان فتحن
 كوره بليز» ديديكده «اوليام سر خدادر سوز بونده سوزوم كى سنده قالسين بزم
 قندييه قلعه سى ايجره بر بدلاجه يورو [۱۳] نام بر پاپاسمز واردر آنكه اوچ يلدركه
 ياريشمز واردر [۱۴] اول جناب كبريايه رجا ايدوب حضرت موسى و حضرت عيسى
 و حضرت محمدى شفيح دوتوب [۱۵] «قندييه قلعه سن بو ظالم عسكرلره ويره» ديوب رجا
 اتدكده رجاسى قبول اولدى بو جيفه معدنى دنخى كوردمكه قندييه آلتنده نهر كون [۱۶]

[۱] ك : عشقكه [۲] ك : دلنجيسنكم [دولجيسنكم = ديلجى-ك كيم] اولتى
 ممكندر (م) [۳] س ، ك : سويلتمدك [دوغروسى] اوچ ييلدن برو سويلين بنى سن سويلتدك
 اولتى ممكندر [۴] ك : قالسونم [۵] ب : وهسه [نقطه ليرسه (فصنه) اولوركه دوغرودر (م)]
 [۶] س ، ك : ديدكلرنده [۷] بو آيت كريبه (ص) سورة شريفه سنده در (م) [۸] ك : سكا
 [۹] س ، ك : سن [۱۰] دوغروسى (زيراجله قرآن عظيم و فرقان مجيدنسك) اولمليدر (م)
 [۱۱] بونظم جليل سورة توبه ده در (م) [۱۲] دوغروسى (وسعادت) اولمليدر (م) [۱۳] ب : حد يورو
 [۱۴] س : يار كيشيمز . ك : ياريشمز [۱۵] ك : ايدوب [۱۶] دوغروسى (بهر كون) اولمليدر (م)

سويلاه ميوب اشراقیون و مشائون . . . بتون [۱] فقرالغن قبول ايدوب دائما صم وبکم دوروب کوندوز صائم و کيجہ قائم هان دائما طاعت و عباداته مشغول اولوب ارباب تيماردن بر دوستی بهر لیل [۲] بر چناق بوغداي چوبره سی کتروب انکله کفافلرکن بر کون جمله اوطوز ايکی دشلرن چقاروب بيدندان قالبوب ينه ساکن اولديني کهف غریباننده طاعت و عبادت ایدرک بر فرد آفریدن بر نان يمک [۳] قبول ايموب صبح و مساقرق و قيه بر طوب کلهسن [۴] مغارانک بر کوشه سنه [۵] دوکه دوکه مغارانک قیاسن اون کبی اتمه کی کار اتمش نجہ بيک عدد اوردوی اسلام خلقي بوکه سلام ویردکارنده اشارت ايله سلام آلوب نه سلام ونه عليك دنيا کلامندن بر حرف هجا تکلم ایتدیکن حقیر استماع ایدوب البته بن آنی سويديرم دیو نیجه احباب یاننده دعوای مردی ایدوب کفارک کاک طرفنده مذکور منہزم اولان فرانسه کافری عربده سندن اوچ کون صکره عزم راه بی زبان علی دده دیوب یدی عدد یاران ظریفان بکتاشیان [۶] ايله پیاده جه کیدرکن بر باران رحمت نازل اولوب صاف صاف [۷] اوردلہوب [۸] کیدرکن بش [۹] عدد یارانلریمز کری دونوب میری فرونلره اسبابلرینی قوروتمنه کتدیلر اوچ کشی [۱۰] یولزدن دونیوب اول عزیزي البته زیارت ایدرز دیوب کیدرک بلیزه دک چاموره غرق اولوب دده نک مغاره سی قربنه واردقده ايکی یارانمز ایلری واروب علی دده یه سلام وررلر اصلا سلام آلیوب بونلر دخی دونوب کلدیلر هان حقیر دخی ایلری واروب علی دده مغاره سنک قپوسنک ایچ یوزنده اوطوردغنی کورنجه بر نعره یاهو دیوب هان دده نک کوزی اوکنده چامورک ایچنه یوزی قیویطوب یوزم اوزره چامور ایچره سورونه سورونه درسکلرمله یورورک جمله کورک واثواب و افعال وچاقشرم چامورده ملوث اوله رق غاریتیمک قپوسی اوکنه واردقده ایاق اوزره قالقوب «عشق اوله جانلر جانی» دیدیکمه هان علی دده ایاق اوزره

[۱] بولکه ک نسخه سنده یوقدر. س نسخه سنده بوشکلده ایسه ده نقطه سزدر [۲] ک: لیل ونهار [۳] ک، ط: نمک [۴] مناسی (کله سیله) اولقدر (م) [۵] مناسی (کوشه سنی) اولقدر (م) [۶] س، ک: نکته شناسان [۷] ب: طباق طباق [۸] ک: اوروله دوب. س: اوروکه دوب [۹] دوغروسی (ارزولهوب) اولق ممکندر (م) [۱۰] مؤلفک اشاغیده کی افاده سنه نظراً (اوچ) اولمیدر (م) [۱۰] دورت اولمیدر یاخودکه مؤلفک مقصدی (بن داخل اولدیم حالده اوچ کشی) دیکدر یاخود اشاغیده کی عدد یاکیشدر (م)

در لر ایدی بعض عاقبت اندیش وندکلی فرانسه نك بویه قیریلوب اسیر اولدقلرن کوروب بو کون بونلره ایسه یارین بیزه در دیوب جمله صقاللرن یولارلردی و بو حال اوزره جمله غزات قلعه آلتدن عبور ایدوب حضور صدراعظمه کلک طرفده اولان وزرالر و میرمیرانلر و میرلوالر و جمله اوجاق اغالری و جمله ایش ارلری و غیرى الای بکلرینه خلعت فاخره لر کیدیریلوب کله کترنلره یوزر غروش و دل کترنلره یوز الیشر غروش و بر طوبانلی [۱] چلنک باشلرینه طاقیلوب [۲] ینه اسیرلری کندیلرینه هبه اولتوب تللی باشلی قیودانلری و جزالار پادشاه ایچون ضبط و اخذ اولتوب صاحبلرینه بر کسه غروش احسان اولتوب کفارک جمله قیوروقسز آتلی و آلات سلاح و جبه خانهلری جمله میری یه آلتوب کترنلره بالغاً مابلغ احسانلر اولتوب ابراهیم پاشا و قیلان پاشایه برصمور پوستین کدرکلر انعام اولتوب حمد خدا آیه سوره ... [۳] (وان چندنالهم الغالبون) نص شریفی فحواسنجه جمله جیوش مسلمین منصور و مظفر اولدیلر و درون قلعه دن کفار بو حال پرملال پریشانی کوریلجک سلامتدن مأیوس و قلعه دن ال یومق فکرده اولدیلر اما آیت سوره ... (کل جبار عنید) مضمون شریفی اوزره عنادلرینه مصر اولوب سردن کچدیلر و صالحیلر [۴] و واریلجیلر و دلکچی [۵] غازیلری کفارک شرانپاولردن ایچری کیروب دوموز داملری ایچندن قوجه دوموزلری دهلوب نیجه بیکنی اسیر ایدوب عسا کر اسلام میاننده ارتفاع قدر ورتب بولورلردی ...

در مناقب کشف راز ملامیون اشراقیون صمودی [۶] علی دده

بعضیلر صمو [۷] علی دده و بعضیلر سویله من علی دده [۸] درلردی اوردوی اسلامک جانب جنویسنده چماشر [۹] دره سی کنارنده بر غاریتیمان ایچره ارباب تیماردن بر کسنه ترک دنیا اولوب خلقدن منزوی بر کوشه وحدتده ساکن اولوب اصلا دنیا کلامن

[۱] س ؛ ک نسخه لر ده بویه فقط نقطه سزدر . ط نسخه سنده (طبانلی) یازلمش . دوغروسى (و برطورانانلی) اولوق ممکندر (م) [۲] ک : سانجیلوب [۳] بو آیت کریمه (الصافات) سوره شریفه سنده در (م) [۴] ک : صاریلجیلر [۵] دالک فتجی ، لایک کسری ایله حرکتلنش [۶] پ : صمودی [۷] ک : صدق [صادک فتجی ، میمک کسری ، قاذک سکوتیه حرکتلنش] [۸] شوراده کی (سویله من) کله سنه باقییرسه یوقاریده کی (صمودی) یا کایمش اولوب دوغروسى سکوت و مناسنه اولان (صوت) لفظنه نسبتله سکوتی مقامنده صادق ضمیله (صوتی) اولمیدر (م) [۹] ک : چماشر . ط : چماشور . پ : چماسر

یسه پورطه نام خطلر آلوب بحر محیط کنارنده اولان لونیحاط شهرینه و دو تقارقر و دانیماقره ولایتلرینه و المان دریاسی کنارنده فلمنک قرالنگ پای تختی اولان امصطردام ولایتلرینه ونجه یوز پاره شهرلرینه ویدی قراللق ولایتلرینه کیدوب سیاحت ایدرکن اول سنه بوجنکده غایب اولان فرانسه قرالی شهزاده سیننه حقیر راست کلد کده بولشوب المده اولان نمسه چاسارینک خطلی کوروب وافر حظ ایدوب یتمش کون کندو ایله و بانلری و حضمانلری [۱] و هر سکلر یله انس والفت آدی کمز محملرده الی بیک عدد عسکر ایله دیش فرانسه ولایتنه کیدردی ییحد و بی پایان عسکر دریا مثاله مالک اولوب برنوجوان قرال زاده جهان پنجه افتاب دخی و زمان ایدی [۲] مکر اجلی صحرای بی امان قندیه دار قزل قانده [۳] دست آل عثمانده مستغرق خون اولوب نابدید اولدی اندنینه غیر کفارخا کسارلر دخی دندان تیغ آتش تاب ایله مشرف اولوب بقیه لسیوفلری پای بسته و دل خسته قیدوبند اسیر بند زنجیر اولوب جمله سن کشان بر کشان چکرک وینه کندولرینه طبل و قدوم و نفیر و صورنایون چالدر اراق الای الای ایکیشر ایکیشر زنجیرلره باغلی و جکرلری داغلی اولوب هر برن کیم اسیر ایتدی ایسه کنه بند زنجیرک اوجلری اول غازیلرک لارنده اولوب جمله اوچ بیک سکز یوز عدد کلهلری جمله سپاهیانک نزه لرینک لاله زار بر اقلری اوچنده دمرنلرینه جمله قره صاچلی و قره شاپقهلی کلهلرین اولوب الای الای کدر ایدرلردی و جمله اسیرلری کشان بر کشان سورلردی و جمله کونا کون قویرو قمز آتلرن ترس اکرلیوب حاجلی پیکرلر اتلری اوچزیره سرلوب باغلیوب [۴] جمیع غزات بونلری قلعه التندن کچررکن فرانسه کفاری اسیرلری قلعه اوزره اولان تماشاجی و ندیک کفارلرینه بقوب « بیره فنالیه [۵] و بغشه و بو مرقو » [۶] دیو کوکس ققوب آه و اینن ایله کچرلردی اما و ندیک کفاری بو محله قلعدن عسکر اسلامه اصلا برطوب و توفنک آتیموب فرانسه لرک [۷] اسیر اولدقلرینه بقوب کلو شوب « قندیه قلعه سنک یاریسن استرمیسز » دیووندکلی فرانسه نیک اسیرلرینه چاغرشوب طعنه سرزنش ایدرلردی و « آفریم کیدی تورک فرانسه ای قردیلر »

[۱] پ، ک، ط : حطمانلری [۲] س، ک، ط : پنجه آفتاب دور زمان ایدی [۳] (قانده) کله - ندن سوکره (کلوب) کله - سی ایستر کیدر (م) [۴] ک : انلری اوچزیره سرنکون باغلیوب. س نسخه سی ده بوبله فقط نقطه سزدر [دوغروسی (آتلی اوزره سرنکون باغلیوب) اولمیدر (م)] [۵] ک : قنالیه [۶] س، ک، ویرمرقو . پ : ویرمرقو [۷] دوغروسی (فرانسه لولرک) اولمیدر (م)

قان لیرہ وان [۱] دولوب روی ارض جسد کفار ایله شجر و قواق دبی کبی [۲] زین اولدی آیت سورہ ... [۳] (عسی ربکم ان یھلک عدوکم ویستخلفکم) نص قاطعی نسیہ بندن آیت سورہ فتح (وعدکم اللہ مغنم کثیرہ تأخذونها) حکم شریفی اوزرہ نیجہ بیک غزات مسلمین مال غنایملر آلوب همان اون دورد بیک کفاردن دورد کفار خلاص اولمیوب جمہ ہلاک اولوب همان اوچ بیک سکسز یوز کلہ و بیک یدی یوز عدد دلر دیب دیری دل اولوب میدانہ چقدی صدراعظمہ [۴] قراقلرخی بلوب جمہ غازیان مجاهدانلر الدقلری اسیرلری حفظ ایدوب وخیمہ وخرکاهنرندہ وسپر طابہ لرندہ جمہ کفارلرن پھان ایدوب بعدہ علی مہل فروخت اتدیلر صدراعظم خبردار اولدی اماینہ اغماض عین اتدیلر مکر بو امدادہ کلن قلیونلر ایله [۵] اسپانیہ و پاپا ومالته و دوقہ و مانیہ کافرلری بیلہ امدادہ ککشلر ایتمس همان بو غزای غرہادہ جمہ اون طقوزفرانسه بکزادہ لری و تیش عدد قلیون قپودانلری و تیش عدد ریم پاپاسلری ومالته قپودانی ودوقہ قپودانی ومانیہ قپودانی ویوز یکرمی یدی یوزباشیلری نامندہ قپودانلری جمہ اسیر بند زنجیر اولدقلرندن ماعدا بالذات فرانسه قرالینک بیوک اوغلی بو جنک عظیمدہ غائب اولوب «نجہ یوز ملیون غروش ویرہلم بزہ قرال زادہ مز لشینی ویرک ا کر صاغ ایسہ سزہ منتشہ [۶] جزیرہ سن اوچیوز پارہ قلعه سیلہ وردہلم بیزہ ویرک» دیدیلر و نیجہ بیک کونہ رجا ایتدیلر مہم ایدینوب کلوب [۷] ویرمدیلر و بر خبر آلمیوب لشکر ایچندہ غائب اولدی زیرا نیجہ غزاتک پارہ قیالری [۸] کافر لشلرینہ عورت یرلرندہ کی قلدرینہ وقولتوقلرینہ آتشلر ایدوب نیجہ بیک کفارلشلری جایرچایر دنیا آتشنہ یاندیلر آخرکار بو قرال زادہ ایچون فرانسه و ندیک ایله عدوی جان خصم قوی اولدیلر و فرانسه کفاری صاتور محمدی بی رکن غایب مرداولان فرانسه قرال زادہ سی حقیقہ الحال بیوک قرال ضال ایدیکم دست [۹] فرانسه حا کمی ایدی حتی حقیر پرتقصیر سنہ ۱۰۷۴ تاریخندہ رابہ صوی انہزامندن صکرہ نمسہ چاساری قرالینہ واروب اندن

- [۱] ک : قترہ وار . س : فابره وار [دوغروسی (قترہ وار = قنارہ وار) اولیلدر (م)]
 [۲] ک : شجرہ و قواق دبی کبی [۳] بونظم جلیل سورہ اعرافدہ در (م) [۴] نسخہ لردہ بویلہ ایسہدہ (صدر اعظمک) اولق مناسبدر (م) [۵] ک ، ط : فرانسه قلیونلریلہ . س : فرانسه غلیونلریلہ [۶] ب ، ک : مسنہ [مییک و سینک کسریلہ حرکہ لیش [۷] س : ک : بولوب [۸] ک : تازہ فنالری [۹] نسخہ لردہ ہب بویلہ ایسہدہ مؤلفک بر قاق سطر اشاغیدہ کی «دیش فرانسه ولایتہ کیدردی» افادہ سنہ نظرأ دوغروسی (دیش) اولیلدر (م)

پاشا ... بوقدر وزرا و میرمیرانلر و بوقدر غازیان و سرور ہنرورلر کفار خاکسارک قلعہ دن طرفہ آردلرن آنجہ وقت شافعی کچوب کامل وقت حنفی نعمان ثابتی [۱] ثابت اولنجه جملہ جیوش موحدین ثابت قدم اولوب کوز کوزی کوروب ہان جملہ غازیان مجاہدان کفارک ایچلرینہ دالوب کرو کفاری قصاب جو مرد کوچکلری کچی قرمغہ باشلدیلر اما ونڈیک کفاری عہدینہ وفا ایدوب قلعہ دن نہ برطوب ونہ برتوفنک ونہ برقومبرہ آتیموب بزندنہ آنلرہ برشی آتیموب جمیع ونہ دیک کفارلری قلعہ طابیلری اوزرہ قات اندر قات اولوب بی باک و بی پروا میدان بزم و رزم عرضہ [۲] کاہدہ اولان صواش پرخاشی سیراتمکہ مشغوللرایدی اما صدارک اللہ ابتدا عسا کر سپاہیانک زمرہ سلحداران ایچرہ ابتدا کفاراندہ کر دیکندن ابتدا آنلردن کلہلر و دللر آدیلر وقشلاوردہ اسپرلرن قید و بند ایدوب ینہ صواشہ کر دیلر اندن درکاہ عالی یکیچریلرینک سربازانلری کلہ آدیلر اندن جبہ جیلر و طوپچییلر دللر آدیلر خلاصہ کلام قلعہ ایلہ کفارک مابینی عسکر اسلام ایلہ مالامال اولوب بران امان وزمان ورمیوب کفاری دستہ دستہ قرارلرکن ہان کفار خاسرین آیت سورہ ... [۳] (وقذف فی قلوبہم الرعب) نصی اوزرہ کفار دوزخ قرارک ساطور محمدی یمدن قرارلری کسلوب قرارلری فرارہ مبدل اولوب قلعہ یہ بالضرورہ فرار ایدہلم درکن آتلی و پیادہ عسا کر اسلامز ایچندن خلاص اولیموب آتلی کفارلری اسب صبا پیمارہ [۴] سوار اولان سالاخوران [۵] سلحداران سپاہیان قرمغہ آہنک اتدیلر پیادہ کفارلری پیادہ کان غازیان مجاہدان یکیچریان و جبہ جیان سردن کچدیلری قصاب اجل کچی قرمغہ باشایوب کلہلر غلطان و سیل حون روان لولنجه ہان بقیہ السیوف اولان کفارلر یقوش اشغی قلعہ فرارہ یوز دوتوب مددسندن یا عیسی طوت بزنی دیدکلرندہ حضرت عیسی نینک روحانیت شریفہ لری بو کفارلری امر حق ایلہ طوتوب پای بسته و دل خستہ و شکستہ بستہ دست عسکر اسلامہ وروب کامل اوچ ساعت نجومی اوستہ قصاب کوچکلری کچی بو فرانسه درانسه [۶] جنود جنبن اویلہ قر دیلرکم خدای لم یزل حقیچون قانلی مغارالک قیالری اوزرہ خون انسان جریان [۱] سیل روان اولوب صحرای قانیدیہ قان ایلہ سرخ کون اولوب قانیدیہ آتسدہ قانلی مغارہ لر قان ایلہ

[۱] ک : نعمان بن ثابت [۲] ک : عرصہ [۳] بونظم جلیل سورہ احزابہ در (م) [۴] ک :

رفتارلرہ [۵] ک : سلاخوران [۶] دالہ کسرہ قونولمش (م) [۷] مناسی (جریان ایلہ) یا خود (جریان ایدوب) اولقدر (م)

یوکسک طایبہ قرانقده ضبط ایدوب طوپلری چویلین کفار لک ارہ سنده برطوپچی یکیدی
 خاب آلودہ ایکن برطوب کوب قونداغی التندن قالتوب کوزلرن آچوب کورسہ کم بو
 طوپلر اطر افندہ کافر عسکر لری یطر همان اول یکت یانندہ یاتوب [۱] دوران طوب فتلین
 الینہ آلوب بر طوپہ آتس ایدیم دیر کورسہ کم طوپلر چویلمش بیرہ های مدد دیوب
 عقلی باشندن کیدر اول محلکہ بدرستی وقت شافی اول [۲] مظالمی اولمش اندہ کی فیتی
 پنہان ایدوب بارود خزینہ سن ضبط ایدوب اوستندہ اوطوران کفار لک ارہ سنہ کروب
 نیجہ بارودہ آتس ایدنجہ العظمہ لله بارود اوزرہ اوطوروب ضبط ایدن کفارک جمعیسی
 ہوا یہ منقلب اولنجہ «بیرہ اوردوی اسلامک تا اورتاسندہ کفار لغم آندی بیرہ یوق کفار
 اوردوی بصدمی» [۳] دینجہ [۴] آل عثمانک دریامثال عسا کر نصرت ما ٹر لری خابدن
 بیدار اولوب بر صدای اللہ اللہ قویدیکم جمیع خاب ایلہ آلودہ اولمش بی روح بی آدملر
 جملہ ذی روح اولوب کوردیلر کم اچلرندہ کفار عسکری کیجہ لمش همان جملہ اهل ایمان
 دال صلیور محمدی اولوب کفارہ کرشدیلر کفار دخی عسکر اسلامہ قارشیدیلر قاتشدیلر
 و بر لرینہ سینہ بر سینہ چاٹشدیلر [۵] وقت صباحہ قریب اولوب بر برلریلہ کورشیدیلر
 و کفار خا کسار طبل و ناقوس و تورومپتہ و لوطریانی بورولرن چالغہ ہنوز باشلیوب
 جملہ سی بر بیرہ طوب [۶] خنزیر سوروسی کبی سرو سرو کلنجہ عسکر اسلام اچندہ
 بیرہ کفار خا کسار اوردوی اسلامی باصدی دیو برصد صدا [۷] اولنجہ العظمہ نیجہ
 مغارہ لردہ خاب غفلتندہ یطن شیر غرنندہ و درندہ مثال اژدر ہفت سر آدم اژدہازی
 مغار لرندن باشی بحاق یالن ایاق ہر کس دال قلیج و کندیلری عریان قشلا لرندن و چادر لری
 و طایبہ و سپر لرندن چقنچہ کامل وقت صبح صحیح شافی اولوب طرف طرف قراووللر
 دخی خبردار اولوب مصر و شام و حلب و اناطولی و مرعش و قرہ مان و زمرد سپاہیان
 عسکر لری جمع اولنجہ کفار جنکی خیلی [۸] عسا کر اسلامی شہید آتدیلر اما کیجدن
 یوکسک طایبہ متریسین بصن کفار دن جان قورتولمادی بعدہ حلب والیسی کتخدا ابراہیم
 پاشا و قیودان قیلان پاشا و چوروم... پاشا و سیدی پاشا زادہ محمد پاشا و قرہ علی پاشا و پیر [۹]

[۱] نون ایلہ (یاتوب) اولسی ممکندر (م) [۲] واوک اوزرنندہ شدہ وار [۳] ک: باصدی
 [۴] (دینجہ = دینجہ) اولمیدر (م) [۵] ک: صاٹشدیلر [۶] س ، ک: کلوب [۷] ک:
 صیت و صدالر اولنجہ [۸] ک: کفار خیلی خیلی [۹] ک: بیر [برنجی بافتح ایلہ ، ایکنجیسی
 ضم ایلہ حرکہ لیش]

قرب بوزولیا جغیکزہ وقاعہ قموسن اوزرمزہ قیوب بوزولورسقی بزی قلعہ بہ قوماک دیدیکیزہ بزم الیمزہ رجحت عیسی ویرک بعدہ طشرہ تورکی قرمغہ چیقوک ، دیدیکندہ ہان جملہ فرانسی قپودانلری و جزالی و فرانسیہ قرال زادہ سی وندیکی الینہ حجت باطلارن [۱] وروب وندکلیدہ قندیہ نصفن بعدالسلامہ ورہ جنک اولہ جاغی [۲] حجت باطلہ لرن وروب ہان اول کیجہ درون قلعہ دن ۰۰۰۰ بیک عدد کفار فرانسی پیادہ سی پرسلاح و ... بیک عدد اتلی فرانسیہ لری بی فلاح [۳] قلعہ دن طشرہ نصف اللیلہ چقنچہ وندیکی ہان قلعہ قپولرن سد ایدوب عالم اغیاردن یخراولوب ہربری رکوشہ دہ فرانسیہ نک احوالی نیہ منجر اولور دیہ مترقب اولوب دوررلر چونکی بو حقیر پر تقصیر وقت شافی قرانلغندہ کوروب راست کلدیکم مذکور عسکرلر بو کفار عسکری ایمش ایچلرندن یکدم حمد خدا بر ضررلرن کورمیدوب کرو سیدی زادہ اوردوسنہ کلوب پاشایی خوابدن بیدار ایدوب ایتدم « سلطاتم قلعہ اوکندہ قوشاقلی منضطر طرفندہ تاقلانی مغارلرہ کلنچہ قرمزی فسلی پرسلاح عسکر چنزار اوزرہ بو کیجہ قرانلغندہ یطمشلر آنلرہ سلام ویردم سلام الدیلر اما لسانلری فصیح تورک کبی دکل قلعہ بہ یورویش ایدہ جنک بزم عسکر میدر یوخسہ کافر عسکر میدر اما کافر لشکری اولسہ قرہ شاپقہ لری اولوردی و قرانلقدہ بر خوشجہ سیچہ مدم بیلم نہ کونہ عسکر در « دینچہ فی الحال جملہ سیدی زادہ محمد پاشا عسکری پر سلاح آمادہ اولدیلر (حکمت خد) کلک طرفندہ کوندزین جمیع عسا کر اسلام کفار ایلہ بر جنک عظیم ایدوب وقت شافیعدہ جمیع غزات مسلمین یورغون و آرغن و اتلری دورغون جملہ سی خواب نفیرلرن چالوب کردہ نالش [۴] بالشلری [۵] اوزرہ سرراحتلرن قیوب یطرلر کن قانی مغارہ لر طرفندن اون بیک عدد مسلح جنک آور پیادہ فرانسیہ کفار بر کزیدہ سی قپودانلریلہ اول شب مظلمدہ آہستہ آہستہ کلوب سپاہیان قولندہ یوکسک طابہ آلتہ کروب ہر اطرافتہ دستوب [۶] قبضہ تسخیرہ لوب جملہ بال یمز طوپلری اکسریلر ایلہ چویلوب دوررلر وکلک درمی ایچرہ دخی دورد بیک عدد کفار شب روانی اسبابلریلہ کینکاہلردہ شب خون آتمکہ یطرلر چونکہ حکمت باری یاری اولہ جاقدہ نصف اللیلہ سپاہیلر ایچرہ

[۱] ک : باطلارن [۲] س ، ک : اولہ جاغی [دوغوسی (اولہ جغنہ) اولمیدر (م)]

[۳] ک : بی سلاح [یاکیشہ بکزبور (م)] [۴] ک : لردہ نالش [متن کبی بودہ یاکیشدر

دوغوسی (کردہ باش) اولمیدر (م)] [۵] ک : بالینری [۶] ک : یتشوب . ط : سنوب

یطدیله اوغلانم حقیره دیرکم « اغا بو عسکر الله اعلم قله‌یه یورویش اتمکه صباح وقتن بکلرله دیدکده همان قلمه الهام ربانی ایله برشی لایح اوله دوشوب ایلری کمتیوب کرویبه سیدی زاده اوردوسنه دوندم مکر بو حقیقک راست کلوب سلام ویردیکی لشکر کفار فرانسه ایمشکم دعوای مریدیله اوردوی اسلامی بصبغه کلش مقدا ذکرى سبقت [۱] ایدن یوز یکریمی پاره کھیلرکم قندییه امدادینه کلشلردی آنلرک سردار پلید عنیدی اولان لعین بی دین قندییه جنرالنه دیرکم « سز بریله ایکی یلدن برو تورک النده قویله [۲] قلهه ایچره زاروزبون نه یطرسز قنی غیرت دین ملت مسیحیه نیچون بو قدر زماندن برو طشره چیقوب تورکی قروب قلهه تورکدن خلاص اتمرسز » دیدکده قندییه جنرالی ایدر « هر نه قدر کره طشره چیقوب تورک ایله جنک ائدکسه تورک بزى قروب آنلر غالب بزلر مغلوب اولوب قله‌یه کوچیله کروب جان قورتارانلریمز آز قالردی » دیدکده فرانسه جنرالی وقرال زاده سرداری ایدر « بزتورک عسکرن المان ولایتنده رابه‌صوبی جنکننده قروب جمله‌سن رابه‌صوبیه دوکوب نمسه چاساری انپزه‌طورینه امداد ایدوب دین عیبی قومیله [۳] تورکه غالب اولدق اکر سز بیزه قندییه قله‌سنک نصفن وروب بو قلهه ایچره بزده برویریمز [۴] او طوروب قندییه قله‌سنده حکم و حکومات ایدرسه قله‌دن طشره چیقلم جمله تورکی قیرالم قندییه قله‌سن تورک‌الندن قورتارالم » دیدکلرنده قندییه جنرالی ایدر « سز قله‌دن طشره چیقوب تورکی قرالم دیرکن تورک عسکرى سیزی قرارسه سز دخی قاچه‌قاچه البته قله‌یه کرکه کلسه کز کرک تورک عسکرى - نخى سزی قوه‌قوه اریکزجه قله‌مزه کرسه کرک بو کره سیزک سبه بکزله بزم قندییه قله‌من الیزدن کتسه کرک » دیدکده همان فرانسه جنرالی و سرداری اولان شهزاده‌سی ایدر « بیزه [۵] همان سز بیزه قندییه قله‌سنک نصفنی شمدی ضبط ائدیرک بز جمله طشره‌یه چیقوب تورکی قرالم اکر آنلر بزى بوزارلرسه بزم عسکر قاچوب قندییه آلتنه کلرلرسه قلهه قولرن اصلا آچماک و کوپرولری کسک و بزتورکی قرارکن اصلا برطوب و توفنک آتوب بیزه امداد اتمه کز همان سز قلهه دیوارلری اوزره سیروتماشالر ایدیکنم بزلر تورکی نیجه قرارز کوروک » دیو کر میت قوام شراب بیحجاب ایله نیجه بیک کونه لاف و کذافلر ایدوب دعوای مردی ایدرلر همان عاقبت اندیش دور بین فکر اولان قندییه جنرالی ایدر « امدی سز تورکی

[۱] ک : سبق [۲] ک : بویله [۳] ک : قوتیله [۴] ب ، ک : وزیریمز [۵] ک : بیره

[حرفی اوچنچراره ، همله‌در]

باشلدیلر وزیر اعظم قولندن بو امداد کترن قایقلمره بو قدر بیسک عدد طوپلر آتلوب
اصلا مانع اولیوب ینه کفارک امداد قایقلمری کلوب کیدردی زیرا صدر اعظم قولندن
بر طوب منزلی بعید ایدی [۱] انجق ر کیجه بر قدر غمسی غرق اولوب لیمانه کیره جنک
یری سد ایدوب برهفته امدادی قلعیه کلز اولوب بعده اول غرق اولان قدرغه کیلمره
آصوب قرشو استاندیه آداسنه کتوردیلر الحاصل مرادلری اوزره هر کیجه قلعیه امدادلرن
آلوب کلک طرفنده و صدر اعظم قولنده اولقدر جنک عظیم ایدر اولدیلر کم عسا کر اسلامه
کمال مرتبه بر یم و خشیت و دهشت حاصل اولوب آیا کفارنه کون قلعه دن طشره چیقوب
مترسلری بصر دیو عسا کر موحدین مترقبیلر ایکن

در بیان نبرد عظیم قلعه قانديه سنه ... ماه ...

کیجه سی بو عبد کمتر کلک طرفنده ابراهیم پاشا افندی مزده مسافر تده ایدم
علی الصباح صدر اعظم قولنده جمیع قوله علوفه معینه لری چقما جاق ایدی حقیر
موجب الملق ایچون وقت شافعیده آتمه سوار اولوب سپاهیان اوردوسی ایچره کچوب سیدی زاده
عسکری ایچره عبور ایدر کن قانلی مقارالرایله قوشاقلی منسطر مابیننده لغم و مترسلری بوق ایکن
صافی چنزار اوزره قرمزی فسلی پر سلاح عسکر لر چتاچت اولوب آدم دریاسی بر برلرینه
بر کשוב [۲] چنزار اوزره خاموش اولوب یطر لر حقیر دخی ات اوزره بونلره سلام
ویروب غازیلر صباح لریکنز خیر اولسون اولریکنز و شکار لریکنز قانلی [۳] اولوب الله تعالی
مرادیکنز اوزره فرصت لر وره دید کده کمی سلام آلدی و کمی «کجه کجه دخی صباح اوزاق»
دیدى اما لسانلری غیرى کونه بر خوشجه فصیح و بلیغ یرنجه [۴] سوبلیه مدیلر حقیر
دخی ایلری کیدم دیدم دخی زیاده آدم دریاسی یطرو صباح قرنلغی اولماق ایله بونلر نه
اشکالده آدملردر ونه ولایت غازیلریدر بلیوب بونلره دخی سلام ویروب کجه کم دیرکن
هان بونلرک ایچندن اوچ دانه یکت قالقوب بکا دوغری توجه ایدکلر نده یطانلردن بری
ایدر «سننه باش» [۵] دینجه «بیو» [۶] دیوب اوچیده بکا کلیوب کروییه دونوب ینه
[۱] ک: بعید ایدی [۲] ک: کریشوب [۳] ک: نسخه سنده اوچنجی حرفک نقطه سی قونامش (م)
[۴] ک: برکجه [مقصد] (کیجه) کله سنی فصیح سوبلیه مدیلر بلکه (کیجه) دیه جنک یرده
کافه فتحه صریحه ویرمک (کجه) دیدیلر دیمکدر (م) [۵] (سننه) کله سنده کی سینک
اوزرینه سن نسخه سنده فتحه، ک نسخه سنده ضمه قونمش (م) [۶] ک: بنو [بانک و نونک
ضمیاه حرکتلریش] ب: قنو

قیالر اوزره بویه شیطنتلی لغملر تألیف ایدوب نیجه بیک عدد آدملری بویه هلاک ایدوب بر قدم ارض خالیه بر بولنماز اولدی لکن هوادن قومبره لری از آتار اولوب [۱] ایچردن طشره فرار ایدن کفارلر سزک قومبره لریکمز و لغملریکمز و اوقلریکمز بزى چوق قرار اولدی دیو خبرو یروب قتلقدن بر برلریمزک لشیرینی یمکه باشلادق واشکلریمز جمله یدک دیو خبر ویررلردی (حکمت خدا) سنه ۱۰۸۰ محرمنده دریا یوزی یوزیکرمی آلتی پاره یلکن ایله ترین اولوب وندیگ دونماسی و دوقه و پایا و مالطه و الاقورنه و فرانسه غلیونلری روی دریایی پایادیه چیچکی کبی زین ایدوب قلعه قندیله اوکنه کلوب بی باک و بی پروا لشکر انداخت اولوب اوچ بوچق ساعت نجومی کامل طوب و تفنک شادمانلری اتدیلمک روی دریا نفت و قطران مثال طوطشوب اولقدر کیلردن ارغنون و ترومته لر و ناقوس و مزمراتلر [۲] ولوطریانی و طالیانی بورولرن رهاوی مقاملرنده چالوب او یله شادمانلر اتدیلمک کویا فصل دجال اولوب جمیع کیلرن اورسه بر اقلر و خاچلی پیکرلر و فلاندره لر ایله کشتیلرن زین ایدوب قلعه دن دخی آنلره صفا کلدیکمز طوبلری آتلوب الحاصل اولکون دود سیاه باروددن آسمان کبود سیاه کون اولوب آفتاب علمتابک یوزی منکسف اولوب اوچ ساعت دخی بو ترتیب اوزره قانديه قلعه سی شادمانلر ایدوب اولکون یدی کره بو ترتیب اوزره آتس فشانقلر ایدوب آسوده حال و فارغ البسال اولدیلر اما دریاده اولان کیلردن کیجه کیجه قایقلر و فلقه لر ایله لیمانه امداد قورکن کلک طرفنده حلب والیسی کتخدا ابراهیم پاشا وقودان قیلان پاشا کفارک قلعه یه امداد قودقلرینک خبرن آلوب واقف اسرار اولدقلرنده لیمان اغزینیه مقابل صویه برابر یتش سکسن پاره سر آمد بال یمز طوبلر قیوب ارتسی کیجه ینه کفار یوز پاره صندال و فلقه لر ایله لیمانه امدادلری کره جک محله جمیع سر آمد طوبلره آتشلر ایدوب جمله قایقلری آدملریه غرق اولوب بر و او یلا قوپدیکم آه و اینین بی آدم اوجه بیوسته اولوب ارتق لیمانه امداد کره میوب لیمان اغزینده قوش اوچار اولدی درحال کفار ضال بر کیجه نک ایچنده لیمانک شمال جانبنده لیمان دیوارن منهدم ایدوب بر قدرغه عبور ایده جک قدر بر قپویری آچوب جمله امداد کترن فرقه لر و قایقلر و فلقه لر اندن لیمانه کروب چقماغه

[۱] ک : اولدی [۲] ک : مزمراتلر [۳] ک : فلیقه لر [اسکی کتابلرک بر قسمنده (فلوقه) شکلنده ده یازلدفی کورولمکده در . مشروطیتدن مقدم غزته لرده (فلکه) یازیلردی . بویه نیشه کوره (فلیقه) یازلسی مناسبر (م)]

لیمان کنارینہ وارنجہ قلعہ مقابلہ سئدہ قیلان پاشا عسکرلیہ مکث ایدوب طرفہ لعین ایجرہ جمیع عسکرینہ وجمہ پازنلرینہ حانیہ قلعہ سی جرمنده بر طاہور عظیم خندقلری قازدیروب ایچنہ اوچیوز عدد خیمہ وخرکاہلر واللی عدد قدرغہ تنتہ لری قورولدوغن کفار قلعہ دن کوروب ایا بونہ کونہ عسکر امدادیدر دیو قیلان پاشا اوردوسنہ لیمان قلعہ سندن وکلک طرفلرندن اولقدر بال یمز طوپ کلہ لری اوردیکم تعبیر اولغاز اما حمد خدا عسا کر نصرت مأثرہ اصلا بر ضرر اصابت اتمدی ارتسی کون قیلان پاشا جمہ عسکرلیہ کلک طرفندہ قات اندرقات متریسہ کروب فی الحال لب دریادہ بر کیجہ ایجرہ بر طابیہ سد اسکندر اتدیکم قندیہ قلعہ سی بو طابیہ نک التندہ قالب قلعہ ایجرہ کزن قاز وطاق واوردکلر نمایان ایدی کفار مردار علی الصباح بویکی طابیہ کوروب بوداغ بر یلدہ تمام اولہ جاق دکلکن آیا بونہ ہمتدرکم بر کیجہ دہ بویلہ بر کویہ بلندی ترک عسکری پایدیلر دیوب بو طابیہ کیجہ کوندوز دورمیوب ایکیشر بیک عدد بال یمز طوپ کلہ لری اوروب طابیہ نک وروحنک خبری اولمازدی قبودان پاشا دخی بویکی طابیہ دن قرق پارہ بال یمز ایلہ قلعہ نک در و دیوارلرن وخنکار جامعی اولہ جاق منصطر اطرافندہ اولان سرایلرن جمہ بیرہ برابر ایدوب درون قلعہ دہ بنی آدم دکل بر طاوق کزہ مز اولوب لیمان قلعہ سنک دخی جمہ طوپلری بطل اولوب آندہ دخی کفار باشن کوسترمیوب لیمانہ بر کمیسی کروب چیقاماز اولدی بعدہ وزیر اعظم طرفندہ دخی کفار دورد کرہ چیقوب غایت شیرینلیوب کرما کریم جنک وجداللہ ایدردی [۱] اما حمد خدا ہرچقدقدہ مترسلر یزدن غازیان مجاہدان مبارزانلر دال صاتور اولوب طاوق قرار کبی کفاری قروب ہر بار منہزم اولوب بعدہ قلعہ دن طشرہ کون بکون کفار آجلقدن وخوف وخشیتلرندن طشرہ چقماغہ و طرف طرف قاچمنہ باشلادیلر بزدن ایسہ کوندن کونہ ایکیشر یوز عدد قومبرہ قزغان ویوزر عدد اورتہ قومبرہ وایکیشر بیک عدد سرچہ [۲] و طوج ال قومبرہ لری زیادہ آتار [۳] اولدی وجمہ عسا کر اسلام اون ایکی قولدن قول طابیہ دن ایجرہ یکی قلعہ دیوارہ وارنجہ یدییوز آدم بر صیجان یولی مترسلر یوریوب عسا کر اسلام ارتق لغمدردندن [۴] خلاص اولدیلر اما ینہ پسرکہ نام لغملر و اون و اون یش قران قومبرہ لری بر بیرہ کوموب قومبرہ لغمی پیدا ایدوب

[۱] ك : اولوردی [۲] (سرچہ) یازلمسی مناسبدر [۳] (آتیلیر) یازلمسی مناسبدر (م)

[۴] ك : لغمدردندن

وبلا حساب بارود سیاه و نیجه یوز بیک چوال بکصمات و نیجه بیک کونه جبه خانه و مهمات و غیره سائر لوازمات مأ کولات مشروبات و طوب و قومبره لر کتوردیکم حساب و کتابن خدا بلور بو محله بومفرح خبر لر دستور مکرم صدراعظمه منعکس اولوب حائیده قیودان پاشایه امر شهر یاری واروب « سنکی [۱] قیودان پاشاسن امر شریفم وصول بولده قده جمله ایالتک عسکرینک ارباب زعما و ارباب تیمار و عزبستان [۲] و کورکچیان و جمیع پایزن فورسه کفره لرك و جمله کتر دیکک سپاه و یکی چریلری و جبه حیان و طوپوچیان و قومبره حیان عسکرلرن جمله موجود اولان عسا کر اسلاملری و جمله مهمات و لوازماتلری آلوب بر الای عظیم ایله شادم نلق ایده رک اوردوی هایونه کله سن و فرمان شهر یاری اوزره قلعه حانیه لیماننه کفایت مقداری عسکر ایله جمله دونمء هایون کیلرن قیوب عنکبوت احمد پاشانی یریکه قائم مقام ایلوب حانیه نك محافظی احمد پاشا اوله و علی الفور حانیه دن عجله ایله اوردوی اسلامه کررکن بر الای عظیم ایدوب و طوب و توفنکلر آتوب کلبانک محمدیلر چکرک کلک طرفنده ابراهیم پاشا باندن مکث ایده سن » دیو قبلان پاشایه فرمان پادشاهی وارنجه رهفته نك ایچنده اوردوی اسلام ایچره بر الای ایله کچوب طبل و نقاره لرن دو کرک یکر می بیک عدد مسلح و مرتب و مزین عسکر یله اون بیک عدد ایانچی دمر پرائغلی اسیر پایزن لرك لارنده بر لعل کون بایراقلری و بللرنده چپالری و قازماری ایله عبور ایتدیلر اندن جمله پر سلاح قرمز ی فسلی جزایر لشکری و ترس خانء عامره لشکری و جمله دریا بکلرینک جیوشلری و جمله قیودان پاشا اغالریله قازداغی لوندانلری طوب و توفنکلرن آتوب کلبانک محمدی چکرک قرق عدد دریا پاشالری جمله اسباب [۳] احتشاملریله کذر ایدوب اندن سردار قیودان قبلان پاشا کوک دمیره غرق اولوب رستم سام اقران وار کچیلان آت اوزره سوار اولوب جمله یکر می بیک عسکر یله ناقلعه قندیه التندن کلبانک چکرک عبور ایدر لرن نیجه بیک کفار قلعه طابیه لری اوزره بر کثوب [۴] بوامداد کلن عسا کر اسلامی و اون بیک عدد ایاقلری زنجیرلی پایزنلری کوروب عالم حیرتده قالوب قلعه دن بر طوب و توفنک آتمادیلر اما قبلان پاشا طرفندن نیجه بیک عدد توفنکلر آتوب شادمانیلر ایده رک صاف صاف [۵] عبور ایدوب قانی مغارالر قربنده تابصریه [۶] نام

[۱] ك: سنکه [۲] بوکله بعض نسخه لرده نقطه سز، بعضی سنده عربستان یازلمش ایسه ده (عزبان) اولسی ده ممکندر (م) [۳] ك: آواب [۴] ك: برلشوب [۵] (صف) کله سنک ادبانه سنده (صاف) استعمال ایدلسی شایعدر (م) [۶] س، ك: قصریه. ط: بصریه [نظرته] اولسی ده ممکندر (م) [۱]

دو کہ آلتی آیدہ قومہ برابر ایدوب بو کولک طایبہ سن دخی کولہ برابر ایدوب کولن کو کہ
 صاوروب یدی یردن زیرک یقوشلری کبی شاهراہلر اولوب درحال ابراہیم پاشای مدبر
 جملہ غزاتہ بذل مال نثار ایدوب قوم طایبہ سی وکلک طایبہ سی اوزرہ دوران بال یمز
 طوپلری کفارک کوزلری اوکندہ جملہ غزات سردن کچدیلم مذکور طوپلرہ زنجیر باغلیوب
 خاہ ناخاہ [۱] کشان بر کشان طوپلری چکر کن التی بیک عدد کفار طوپلرک اردلری صرہ
 هجوم ائدکلرنده نیجہ بیکی بزم طوپ کلہ لری ضربندن و نیچہ سی قورشوم ضربندن ہلاک
 اولوب نیجہ یوز عدد کفارلر طوپلری خلاص ایدلم دیو طوپلرایلہ بیلہ بزم مترسار
 ایلرینہ دوکلوب بزم مترساریمزی باصدیلر (عظمت خدا) بوجملہ کفارہ غزات مجاہدان
 ایلہ صاتور چکوب کمال اقتدارلرن یاصدیلر آن واحدہ مترسار ایچرہ کفارک لاشئ
 مردارلری جستہ جستہ وپشتہ پشتہ اولوب بقیۃ السیوفلری جملہ بستئ زنجیر اولوب دم بستہ
 ودلجستہ اولدیلمر جملہ ایکی بیک یتمس کلہ ویک بشیوز عدد کفار دل طوطلوب طوپلری
 وطبل وناقوس وارغونلری وخالچی ییکرلری ایلہ الای عظیم ایلہ جملہ کفاری دست بر
 قفا باغلی قلعہ التندن کچروب صدر اعظمہ کتورنلر احسان [۲] وانعاملر ایلہ سرافراز
 اولدیلمر حکمت باری یاری قیلوب بوکلک طرفندہ بزم عسکر طایبہلر اوزرہ کفارک
 طوپلرن زنجیرلر ایلہ کشا کشدہ ایکن ہان درون قلعہدہ اولان امت محمد اسیرلرندن
 بشیوز اونبر آدم ایاقلرنده دمیرلریلہ اللہ اللہ دیوب طشرہ بزم عسکر اوزرہ جملہ چیقوب
 خلاص اولوب آنلرک سبہ بیلہ کفار خا کسار منہزم اولوب کلک طایبہ سی دخی قبضئ
 تصرفہ آئدی اما بوکلک طرفندہ عسا کر اسلام غایۃ الغایہ هجوم ائدکلرن کفار کوروب
 چفتہ چفتہ انملر آتوب یوز سکسن عدد بال یمز طوپلرن کرپی توکی کبی دیزوب
 صبح و مسای و برآن دورمیوب طوپ و توفنک و فیشنک و قومبرالر و طاشلر آتامدن خالی
 اولیوب بوکلک طرفندہ کی مترساریمزی سنہ ۱۰۷۹ ایچندہ اون طقوز کرہ بصوب
 ہرچقدقجہ قیلوب منہزم بقیۃ السیوفلری قلعہیہ فرار ایدرلردی اما ملعون صو قلہ سی
 ایکی بچوق یلدہ قرق الی بیک عدد بال یمز طوپ کلہ لری یدی اما اصلا عینندہ اولیوب
 کلک طرفندہ آدم و حیوانات کزدرمزدی حکمت خدا بوقدیہ قلعہ سنک ایکی طرفندہ
 عسا کر اسلام محاصرہدہ کرما کرم جنک وجدالدہ ایکن سنہ ۱۰۷۹ ... سندہ قیودان
 قیلان پاشا سکسن پارہ قدرغہ و قرق پارہ غلیون ایلہ حانیہ یہ یکرمی بیک عسکر دوکوب

[۱] ک : خواہ ناخاہ [۲] ک : کتوردیلر و نیجہ احسان

قورودوب يکيدن هنوز بر نو طهور جنک وجداله باشلاندى و بويکي قلعه ديوارندن ايجرى قوم قپوسى قربنده بر سد يا جوج مثال بر کار کير بناى عظيم سرايى جمله طوپراق ايله دولدوروب بر طابيه عظيم ايدوب اوستونه قرق الله پاره بال يمز طوپلرى قپوب بزم يکيدن بنا + تديکمز طابيه لرى بطل اتمکه باشلوب روزمره خرافخرا [۱] جنک وجدالدر اولوب هر کون بزم عسکر اسلام انجق بر آدم ايلرى کيده بلوب کفار قلعه بيزه قپراط به قپراط ويردى (حکمت باري) در دولت طرفندن بر صلاحور شهر يارى بر مصاحب خط شريف ايله کلوب يکيجرى اغاسى ابراهيم پاشا آستانه سعاده قائم مقام اتمکه دعوت اولدى مکر اسلامبولده شهزاده لر بهانه سى ايله بر عظيم فترت و کفت کوى اولوب جمله اهل حرف و اهل سوق ات ميدانده جمعيت کبرا ايدوب بر شهزاده لرى قتل اترديوب والده سلطان الله اماتى و ريرز ديو غلوى عاملر ايدوب کوجله جمله اهل اصنافى تسيس [۲] اترکلرنده اسلامبولى ضبط و ربط ايون يکيجرى آغاشنى قائم مقاملغه دعوت ايدوب سنه ۱۰۷۹ ماه ... کونى ابراهيم پاشا در دولته روانه اولوب يرينه قول کتخداسى عبدالرحمن آغا اوچ طوغ ايله مستقل يکيجرى اغاسى اولوب زغرچى بانى ذوالفقار آغا مستقل قول کتخداسى اولوب بورونسز احمد آغا زغرچى باشى اولوب الجاصل جمله يکيجرى اوچاغى ايجره برسلسله عظيم اولوب هر مناصب عاليلر اربابلرينه توجه اولندقه يکيجرى اغاسى عبدى پاشا همان اول ان آلتى بيک عدد کزیده توانا يکيتلرى سردن کچدى يازوب هر کس قولاي قوللرنجه برلشوب کفاره بر آن راحت و يرميوب صبح و مسا عبدالرحمن پاشا قولندن جنک فراوانلر اولوب کفار بدکار حيله کار يکي قلعه ديوارلرندن يري [۳] باش کوسترمکه قادر اولمازلردى بو محله سکبان باشى دخى مترسدن چيقوب آستانه سعاده سکبان باشى اولماغه فرمان اولوب ابراهيم پاشا عقبنجه آستانه جانبنه روانه اولدوغى محله بکلى احمد آغا و باش چاوش و کوچک چاوش شهيد اولدیلر و بو کونکي کونده قزل طابيه نك ايج يوزنده کفار دوزخ کار بر لغم سهمناک آتوب دفتر دار احمد پاشانک جميع اغوانلرن سيلوب سوپوروب جنک عظيم اولدى و اوتة کلک طرفنده ابوالخير ابراهيم کتخدا پاشا حلب ايالتى عسکرى ویدی ايالت ميرميرانلرى عسا کريله و جمله يکيجرى لشکريه کوز قراردوب مصر جنودى صاغ طرفده و اناطولى جيشى صول طرفده و سپاه و سلحدار و التى بلوک زمرة غازيانلر ايله کلککلک [۴] قوم طابيه سنى دو که

[۱] خايه کسره ، زايه شده و تنوين قونولش (م) [۲] ک: تپس [۳] بايه کسره قونولش [۴] ک: ک و لولوک

اوستلرن زین ایدوب دوردیله زیر ابوطایبه لر طرفلرنده عساکر اسلامک اصلامترسلری اولمادغندن قلعه قیولری جمله آچیق دورردی همان اول قیولردن دیشاری نجه بیک پیاده کفار اللرنده و بللرنده اصلا سلاحلر اولیوب باشلری قبا اولوب اللرنده بر بیاض بیراقلری اولوب « آمان آمان ای عسکر آل عثمان ایچرده [۱] جنر المزل اولدی شمدن کرو وره وره لم و سزکله باریشالم کرید جزیره سننده کی فتح آدیکنیز یئرلر سزک سزده وقتیده بده » دیوامان دیدکلری وزیر اعظمه منعکس اولوب جمله کفاری قلعه قودیلر ونجه لرن ووردیلر ونجه لرن دخی قردیلر ونجه لری ایچری کیریوب اسلام ایله مشرف اولدیلر واولمانلری اصفاقیه داغلرنده رعایا اولدیلر بعده سنه ۱۰۷۹ نصفنده وزیر اعظم قولندن قزل طایبه عموم هجوم اوزره تید تاملر وجد و سبی واهتاملر اولنوب جمیع غزات مسلمینه احسان و انعاملر وریلوب قزل طایبه نک خون آلوده خاک احمر کون عساکر موحدین قرنجه طپراق طاشر کی قزل طایبه نک ترابرن نجه کره یوز بیک طوبره لر ایله طاشیوب دریایه دوکوب اون کون اون کجه (عمه لر جال قتلع الجبال) مضمونی اوزره قزل طایبه داغن دوروب ایکی یلدن برو قزل طایبه اطرافنده طرفیندن اتلان بیک یدی پوزلغملری آتله آتله وهنوز ترابری طشنه طشنه بعض لغملری میدانه چقوب جبهجی باشی یوسف آغاوجه جیلر کتخداسی فضلی کتخدا جمله عسکر یله قزل طایبه نک اون یدی یرده ظاهر اولان لغملرینک بارود سیاه لرن طشیوب درخزینه اولوب هنوز عساکر آل عثمان برکنجینه پنهان بارود خزینه سنه مالک اولوب حمد خدا قزل طایبه نک اطراف واکنافن کسوب لغملردن ونام کفار بدنامدن برشی قلیوب فتح اولنوب اوزرینه عسکر اسلام چقوب علم رسول الله نیکوب اوستنه بال یمز طوپلری قیوب قلعه ایچنی هنوز دوکمه مباشرت اولندی ویدی عدد طایبه لر دخی بنا اولنوب وزیر اعظم طایبه سی ویکیچری اغاسی ودفتردار پاشا طایبه لری جمله کرده معطل اولوب قزل طایبه دن ایلری اوچ عدد طایبه عظیمه لر بنا اولنوب قلعه ایچنده اولان کینسلر و سربلری اون ایکی قولدن یکی دیواری دخی دوکمه مباشرت اولنوب جمیع مترسلر قلعه ایچره یکی دیواره دوغرو کتمکه باشلادی اما یکی قلعه دیواری کویا سد قهقها مثال برالچاق حیط استواردر قزل طایبه نک فتح اولدوغن کفار پلید عنید کوررب بو یکی قاعه دیواری اوزره یتش پاره بال یمز طوپلر قیوب و عورت طایبه سی اوزره دخی یتش پاره طوپلر قیوب بربرلینی

[۱] ب ، ک : ایچرده ز (ایچرده) دن مخفدر (م)

مجرورح اولوب طشره اوردوسنه چيقوب کندو عسکرلرندن يتمش آلتی عدد شيجعان دلاورانلرندن شهباز شهناز فتاری شهيد اولوب بو روز عیدده بر جنک عظیم اولمشدرکم بوجه ایله تعیری ممکن دکلدر ایکی سنه دن برو بویه نبرد عظیم اولمامشدر اما ملعون کفاری مبارزان دلاوران قیره قیره بی تاب و بی مجال اولوب طعام بیوبینه قرمه باشلادیلر زیرا کفارک کیده جنک یری اولمایوب اورتا یرده طویه طوطلمش میمونه دونوب خربنده وسیسر و نابالغ غلاملر بله کفاری قرمدن تاب و توانلری قالمیوب جمله یدی بیک یدی یوز کله و بیک عدد اسیر بند زنجیر اولوب اون بر عدد قودان و نجه یوز عدد اش ارلری قید و بند ایله بتجیع ارغنون و ناقوس و خاچلی پیکرلریله جمله کفارلری زنجیرلر ایله الای الای کشان بر کشان سوروب قلعه آلتندن سر نکون بیراقلرن آچراق و طبل و تورمپتلرن چالراق جمله غزات الای ایله کچوب جمله غنایم اولان کفارک آتلرن یدکه آلوب حضور وزیر اعظم دن گذر ایتدکلرند کفار قلعه دن بو حال پریشان پرملالی کوروب نجه کفار داغ درونلرندن کندولرن قلعه دیوارلرندن خندقه آتوب پاره پاره اولدیلر و صدراعظم نجه یوز اسیرلرک بیونلرن اوردوغن غزات مسلمین کوروب هر کس قید و بندنده اولان اسیرلری حفظ ایتدی و بش عدد قودانلرینک دخی کله لری کیلوب جمله غزات مسلمینه احسان و انعام و چلتکلر بدل اولنوب جمیع مجروحلره نان پاره لر و ریلوب نجه ایش ارلرینه شهید اولان میر میرانلرک ایالتلری توجیه اولوب اردوی اسلام ایچره طرف طرف سرور و شادمانیلر اولوب بقیه السیوف اولان کفار حیله کارلر مجروح و منکوب قلعه یه توجه ایدوب مدد بزى طوت یا عیسی دیه رجا ایتدکلرند رجا لرن حضرت عیسی طوطوب نجه یوزینی سیدی زاده محمد پاشایه وردی و نجه یوزینی طوطوب قناجی قره علی پاشا قولنه وردی و نجه یوزینی یانیه لی پیر [۱] پاشا قولنه وروب آنلر دخی قیدوبند ایله جمله کفاری جمله غازیانلریله تکرار بر الای عظیم لر ایله اوچ عدد میر میرانلر حضور صدراعظمه کلوب جمله عسکرلرینه احسان و انعاملر اولوب پاشالرینه خلعت زردوز فاخره لر کیدریلوب هر کس ینه مرکز لرینه روانه اولوب غزات مجاهدان ایچره بر کونه دخی فرح و شادیلر اولدی حتی بوجنکک اوچنجی کونی قوشلق وقتنده قلعه ایچنده کی جمیع کفار یوکسک طایبه و یارمجه طایبه و بیقلی مصطفی یاشانک طایبه لری اوزره جمله کفار علی ملا الناس اشکاره یه چیقوب قره شاپقه قلعه دیوارلری

[۱] پ ، ط : پیر . س ، ک : پیر | برنجی بانک فتیحی ، ایکنجیستک ضعی ابه حرکتلر |

اوچنجی کونیدر دیو طرف طرف صحبتلردایکن همان درون قلعه‌دن اون بیک [۱] عدد پیاده و ایکی بیک عدد اتلی کفار طبل قدوم وارغنون و روم پته لرن چالراق قلعه‌دن چیقوب خنزیر سروسسی کچی سرو سرو کفار بر لرینه چتاحت اولوب یازوژ یازوژ دیو فریادلری اوجه پیوسته اولوب گنده مکر بر فرقه جنود جنبلری قانلی مغاره لرده ردرندن [۲] علی الغضله اوردویی باصوب مترسلی ضبط ایتک صد دنده ایکن العظمة لله والهیه لله همان جمله غزات مسلمین کفاری بو حالد [۳] کوردکلرنده بره غازیلر اشته قربانمز بیرامیدر نه دوررسز کون بکون کی کوندر دیو الای چاوشلری قول قول ندا ایدنجه نجه بیک غازیان مجاهدان کویا حشر نشر کوننده صوراسرافیل نفخ اولدوغی کون نجه قبردن جمله موتا حیات بولوب باش کوستر لر ایسه همان جمله غزات مجاهدین دخی مترس مزار لرندن باش کوستروب الاری قان و قلجبلری عریان و سینهلری بریان جمله‌سی درون دلدن جان حولیله صدای الله الاله رها بولدوروب کفارک قلعه‌دن طرفه اردلرن کسوب جمله کفار تیکچیری اوچانغی و مصرلی عسکری و سپاهیان لشکرلری ایچنده قالب ایکی عسکر بر لرینه کروب بر صواش پرخاش اولدیکم فلکده ملکلر رشک ایدوب جمله غزات کفاره اولیه ساتور محمدی اوردیلر کم مکر حجاج ظالم یوسف اول قدر بنی آدم قرمش اوله آیه (فاقولوا المشرکین حیث وجدتموهم) [۴] مفهوم شریفی اوزره جنود رحمانیه نك حرکات جنبشلی بره کاتبه دوشمن بدکیشک افکار مکر فاسد شیطانیلری پریشان اولوب هر بری بر حال ایله غازیان سربازان دلاورانلرک اللرینه کروب کمئی طعمه شمشیر ونجه بیکنی اسیر بند زنجیر اتدیلر اما بو بتر [۵] میدان وغاده مغنیسا سنجانغی الای بکی و جمله ارباب تیماری و بورس الای بکی و جمله ارباب تیماری و جمله ارباب زعامتاری بالکلیه آنلردن جان قورتولوب شهید شهادت جامن ساقی کوثر علیدن [۶] نوش ایدوب سرخوش اولدیلر و قطرحی زاده محمد پاشا دخی اوچ یوز عدد یکیدیه مست الست اولدی و دخی وانلی محمد پاشا دخی بشیوز یکیدیه رتبه شهادته ایدیلر و کوسه طویجی باشی آلتش عدد نفراترلیله طوب یولنه شهادته کتدیلر و حلب والیسی افندیمز کتخدای [۷] بوشناق ابراهیم پاشا

[۱] ب : اوچ بیک [مؤلفک بر صحیفه اشاغیده کی (یدی بیک یدی یوز کله و بیک عدد اسیر ...) افاده‌سی دلالت ایدرکه (اوچ بیک) نسخه‌سی یا کایشدر (م)] [۲] س ، ک : قانلی مغارالدره لرنده |۳| ب : بو حال اوزره [۴] بو نظم جلیل سورّه توبه ددر (م) [۵] س ، ک : نبرد [۶] ک : علیدن [یا کایش اولدینی بدیهدر . (علیدن) دیمک (علی لندن) دیمک اولغله مجازدر . (م)] [۷] ک : کتخدای | یا کایشدر (م)]

هفته ده قزل طابیه نك ایچ یوزنده یدییوز آدم ایچری بر میدان عظیمده تا دریا کنارنده اولان عورت طابیه سی بونندن تا پانغراد قیوسی طابیه سنك ایچ یوزینه وارنجه بر هفته ایچره بر سد متین قلعه دیواری پامشکی دلر ایله تعیر اولیوب اردینه الی آدم انلی سد ایچوج کبی قالن طوبراق یغمش دخی ایلیسنی جمله لغملر ایش و جمله مهماترین یرلی یرلینه قیوب دورمش مکر غازیلری یورویشدن منع ایدوب کرویہ دوندر دکلرینک اصلی بو دیوار ایش و بویکی قلعه دیوارینک خندق اوله جق یرلری صافی طاشلق اولماق ایله قرق و الیشر قات شراباوا قازقلر ایله دوموز داملری و نجه کره یوز بیک عدد پچارز دیدکلری [۱] و نیجه حیل و شیطنتلر احداث ایدوب اردلرینی کونا کون مترسلر آتمشر ینوک دخی وصفنده لسان قاصردر و بوقیش بویکی دیوار قلعه سی اوکنه و قزل طابیه اردینه ایکی قات قالن دیوارلر دخی چکوب هر قاتی اونار آرشن انلی شدادی بنا دیوارلر ایدوب یونلرک اوکلرینه و اردلرینه نجه کره یوز بیک کیسه باروتلر قیوب و نجه بیک قزغان قومبره لرن یره کوموب لغم کبی آتماغه آماده آتمش زیرا بو محل طاشلق یر اولماغه لغم اولمایوب قومبره لغملرن حاضر باش آتمش اما ینه قزل طابیه ده شب و روز جنک سلطانی اولوب اول قیش بو قزل طابیه نك جانب اربعه سنده بیک ایش عدد طرفیندن لغملر و ایکی بیک یوز عدد پسکرمه نام لغملر آتلوب یدی بیک عدد جان دین اوغورینه قربان شهیدان اولوب جامدانلری [۲] بیت الماله تسلیم اولوب ینه عسا کر اسلام بو حال پریشانه اصلا بقمیوب آتش نمرود ایچنده هر بار مرغ سمندر وار شناورلک و سرور و هتورلک ایدوب جان و باش ایله قزل طابیه اوستنده جنک اورلک ایدره ک قزل طابیه ده قزل قاته مستغرق اولوب قزل طابیه الدن قومادیلر

و سنه ۱۰۷۹ جنک عظیم تابور

بوسال غراعید اکبرینک اوچنجی کونی کفار خا کسار درون قلعه ده مشاوره ایدوب ایدرکم تورکک جمیع هجومی بو قزل طابیه طرفنه اولوب اوته کلک طرفلرینک تورکلری غافل اولوب اول طرفه تورک آز کورنمکه باشلدی همان بو کجه کلک طرفن بصلم دیو عسکرلرن جمع ایدنجه وقت ظهر اولوب اظهر من الشمس ایکن جمله غزات عید شریفک

[۱] ک : درکلری . س ، ط : درکلری [۲] ک : جامه دانلری

امرازرہ وجمہ سربکارده اولنلره وجمیع اوجاق خلقتہ کذلک خلعت فاخرہ لر کلوب سائر عسا کر اسلامہ دعانامہ لردہ خیردعالر ایدوب « غیرت بنم دکلدلر غیرت سز کدر معجزات محمد المصطفانک بر کاتیلہ جدواہتمام ایدوب بکا قلعہ فتح ایدہ سز یوخسہ اول بہارہشتی آباددہ [۱] دونمآ ہایونم ایلہ قندیہ آلتہ واروب مکث خیام ایدوب جنکہ آہنک ایدرم و السلام » دیو خط شریف قراءت اولنور حق پاشا ہمزہ عمر ورسن دیوب بعدالدعاوالثنا دیوان آصف بر خیادہ ہر کسہ مراتب لری نہ کورہ خلعت فاخرہ لر کیدریلوب مصاحب یوسف اغایی یکیچری افندیسی ... بک افندی خانہ سندنہ مهمان اتدیلر ایرتسی کون مصاحب شہر یاری یوسف اغایی وزیر اعظمک سدا سکندر وار طایہ سنہ قلعہ تماشا سنہ چقاروب کوہ دماوند مثال قندیہ قلعہ سن بر کنج نہاندن سیر و تماشا اتدی مکر بزم بر عظیم لغم مز قزل طایہ التندہ اوج قوللی و اوج خزینہ لی آمادہ ایمنس وقت و ساعتی کلنجہ العظمہ لله قزل طایہ نک بری بزدن جانبی اوستندہ اولان بالیمز طوپلر ایلہ وبش بیک عدد کفار لریلہ قزل طایہ نک یوز قولاج دیواری اوج آسمانہ عروج ایدوب جمیع کفار لری روی ہوادہ طیور جحیم کبی اوچراق کمی بزم مترسلر ایچنہ ونجہ بیکی دریایہ وکیمی اندرون قلعہ یہ دوشدوکن کفار خاکسار کوروب قزل طایہ اوزرہ قرار لری فرارہ مبدل اولوب جملہ کفار اول طرفلری براغوب جمعیسی تالیمانہ وارنجہ قاجوب اندہ لیمانہ قریب یکیدن بنا اتدوکی قلعہ سنہ قبانوب دریادہ یتان غلیونلری نہ فشکلر آتوب الامن بز ی کلوب آک دیو بر و اوایل و فریاد اتدیلر کم تعیر اولنماز بری جانبہ ایسہ دشمن دشمنک حالتدن خبردار اولیوب جمیع غزات مسلمین وجیوش موحدین دال قلیچ اولوب فرصت غنیمت در دیو یورویش اتدیلر فی الحال جمیع قولدن چاوشلر و اغالر جملہ آنلردہ دال صاتور اولوب دونوک غازیلر یورویش زمانی دکلدلر ایلریسنہ حیلہ و شیطنلر چوقدر و فرمان وزیر یوقدر یرلی یریکزدہ اوطورک دیو جملہ عسکری کرویہ دون دہروب ہر کس کالاول یرلی یرندہ اوطوروب آسودہ حال اولندی اما جابجا قوللردن یتمش و سکسنر و ایکشر یوز عدد کلہ لر ودلر کلوب صدراعظم دن احسان و انعاملر و تلار و نان پارہ لر آنزدی مصاحب یوسف اغا بوجنک وجدالی و حرب و قتالی کوروب ... کزندن صکرہ نجہ یوز کیسہ جملہ وزرالردن احسان و انعاملر آلوب سعادتلو پادشاہہ بو مزدہ ایلہ روان اولدی اما اوتہ جانبہ کفار دوزخ قرار طایہ نک بر جانبی منہدم اولدوغن کوروب بر

[۱] ک : بہشت آنارده

مجاهدانلر یرلرندن قلع اولنوب [۱] اول کراسته لری غازیانلر فروخت ایدوب اوردوی اسلام ایچره اون بیکنن متجاوز قشهلر یاییلوب خدا حقیچون اوردوی مسلمین دخی زیاده معمور ومزین اولدی اما ینه هر کون بزدن و کفاردن قرقروالیشر عددلغملر بویله طاشاق ایچنده آتماغه باشلدی همان صدراعظم غضب آلود اولوب مقدا بو طاشلی یرده لغیر یوقدر دین ارخونده کفاری [۱] حضورینه چاغیروب ایدر «پیره ملعون سن دیمه، دکیمی دریا کناری طاشلق یرلر اولماق ایله انده لغم یوقدر اندن قلعه یه صاریک دیمه دکمی» دینجه همان کفار حاضر جواب ایدر «دیدمسه سلطانم کافر طاشلر ایچنه لغملر یا پنجه انده قلوچقه طاوق یمورطا اوستنده اوطورر کچی اوطورروب صفای خاطرله سرایلر پیوت بر قیش دخی قشلیوب اوطورک دیمه دم اشد قلعه نك نیجه یرلر نده طوب ایله یقلمش یرلرندن یورویش ایدوب بر کره تجربه ایدک امیددر که جناب الله سینه قلعه احسان ایده اما سز اصلا ایکی یلده یورویش اتمیوب سرایلر باغ وبانچه لر یاپوب همان بوقدر یوز بیك امت محمدی شهید اولدی دیو قردررسز» دیدکده بوسوزی کفارک صدر اعظمه بار کران کلوب جمله ایش ارلری وسردن کچدی هنورلری «واللهی سلطانم کیدی کافر ای دیدی بر یلدن برو بو طاشلق ایچره امن وامان اوطورردق بر یلدنصکره کفار علی مهل طاشلر ایچره لغملر آتماغه باشلدی وهر کون نیجه یوز کملر ایله روم ایلی زعمالری وارباب تیمارلری قریلوب طشره طشیوب هر زعامت و تیمارلری والای بکلری قرقروالیشر کره تبدیل وتغیر اولدی همان سلطانم بر کون قلعه یه الله الله ایله یورویش ایدم» دیدکلر نده صدر اعظم ایتدی براوغوردن عسکرک کوزن قورقتمیم (العجالة من الشيطان والثانی من الرحمن) دیمش بر کره شو قزل طابیه برباد ایده بلسک اولیه الاخیر دیوب (الامور مرهونه باوقاتها) کلامن ترنم ایدوب ینه هر طرفدن جدوا هتام ایله جنکه اهنک ادروب بلا حساب جمیع غازیان سر بازانلره احسان وانعاملری مبدول ایدی [۳] (حاصل مراد و مبرام) بو حال اوزره جمله غزات آهسته آهسته یورویه یورویه تا قزل طابیه دبنه حمد خدا ایکی یلده واروب سنه ۱۰۷۹ تاریخی رمضانک غره سنده پادشاه عالمنه طرفندن خزینه دار خاصه حبشی مصاحب یوسف اغا صدر اعظمه قلیج وقتان وسورغوچ شاهی و سمور پوشیلر [۴] خلعت پادشاهی کتوروب وساروزرالر سمور کورکلر ومیر میرانلره وغیری.

[۱] ك : ایدوب | (ایلیوب) اولسی ده ما مناسبدر (م) [۲] پ : ارخونده کافر،

[۳] | اتدی = ایتدی) اولسی ده ما مناسبدر (م) [۴] س ، ك : پوستین

خاکسار قلعه ایچنده سرسری راحت کزه من اولدی جنرال لعین پلیدعنید بو حال پرملالی کوروب شاشدی اما نه چاره عثمانلی قلعه یه لغمسز یرلردن یاپشدی وجهه عسا کر اسلام طاشملقلی یرده ولب دریاده قونمئش لغمسز یرده [۱] اولماق ایله امن وامان اولمش کفار خاکسار های کدی [۲] ترک قلعه نك نه عجائب لغمسز خالی یرلرینه قنوب صفالر ایدوب بزم قلعه من ایچنده بزم راحتمز کیدوب جمله معبدخانه لریمز و خاندانلریمز ییقیلوب برباد اولدی دییوب کفار متالم اولوب کوندن کونه کفاردن ایچردن طشره دخی زیاده فرار ایتمک باشلا دیلر بعده کفار حیله کار وار قوتلرن بازوی منکر لرینه کتروب عسکر اسلام طرفنده اولان قیاری تیزاب صولریله طاشلری آتشر یاقوب و صارب سر کله لر دو کوب سنك خارلری پاره پاره ایدوب بر رقات اوجاق لغملر دقتدار ابراهیم پاشا قولندن و سیاوش پاشا قرنداشی صاری حسین پاشا قولندن بر قاچ عدد پسرکه مه لغملر آتدی اما طاشلو [۳] یرده اولغله خلقه اولقدر ضرری اصابت اتمیوب خاق دخی لغم تمام اولدی دیو هر کس یرلو یرلرنده ایکن یتمش طقوزنجی یکچجری اوداسنك التندن بر لغم مهلت امدانی آتدیکم زمین و آسمان درد درتربوب زلزله دن اوردوی اسلام ایچنده نیجه یوز قشله لر منهدم اولوب لغمالتنده قلان شهدالردن ماعدا بیک اون بش عدد کلر ایچنده شهدالری طشره چیقاروب دفن آتدیلر ویدیوز عدد مجروحلر چیقوب طشره ده جراحلره ویردیلر و بیک الشمس عدد جمدانلری بیت المال اغاسی سایان اغایه تسلیم اولندی و بو لغمه هان اون ایکی عدد سردن کچدی اغالری نقراتلریله سیوندی و روم ایلی بکلر بکیسی ... پاشا شهید اولوب بریسی [۴] احسان اولندی (حاصل کلام) بو قیش دخی مترسده قشلیوب روزمره جنك عظیملر اولوب کوندن کونه قزل طابیه خندقندن خارج کفارک شرانپا و مترسلرینه دوغرو بر اوق منزلی کفار یرنده ایکن اول قیش کفاری کرویبه سوره سوره و کونا کون حیل و شیطنتلی لغملرن و پسرکه ملرن بزم لغمجیلر بولوب باروتلریله و نیجه یوز کفارلریله اخذ و قبض ایدوب نیجه کره یر آلتنده بزم لغم ایله کفارک لغملری بر برلرینه راست کلوب قعر زمینده بیله جنك و جدال ایدوب اول قشده هم روی زمینده و هم قعر ارضده جنك ایدرک کفاردن نیجه کله لر و نیجه دللر آتوب کونا کون شرانپاولر و خنزیر داملری جمله احراق اولوب و نیجه کره یوز بیک شرانپا و کراسته لرن غازیانلرن

[۱] پ : یرلر ۱۲۱ (کیدی) یازسه ده دوغرو او قونور (م) ۱۳۱ پ : طاشلق

[۴] ک : یری

لب دریاچه سنك خارا لر اوزره بر مظالم کیجده عالم اغیاردن بی خبر ایکن جمله عسا کر اسلام انده کچوب تاصباحداق جمله عسکر اسلام طایه لر [۱] اوزره سپرلنوب کفار بو طرفلره ناظر طوپلر قیونجه جمله غزات سپرلنوب کما کان یرلی یرینه یرلشوب سپرلر پیدا ایتدیلرکم اولکنندن اعلا ومتین طایه لر ایجاد ایدوب بو محله زرغرجی باشی ذوالفقار اغا آهسته آهسته بر صجان یوللری قازدیکم ایکی عرب به یان یانه و جمله ارباب دیوان آت ایله دیوانه کیدوب کله ده اصلا آت اوزره بر آدم کورنیموب ا کری بو کری و چماق یوللی صجان یوللری اولمشدرکم ازاق قلعه سی و حایه قلعه سی اتنده بویه واسع مترس یوللری اولمشدر [۲] بو صجان یوللرینک طولی بیک سکنز یوز عدد آدم اولوب ایکی جانبی جمعی بقال و چقال ورناب [۳] و قصاب و قهوه خانه و بوزه خانه لر و سیل خانه لر وارکم همان اوچ برده ابو الحیرات ابراهیم کتخدا پاشانک اونار عدد خسروانی کویلی سیل خانه لر وارکم شهیدان دشت کربلا رو حیچون (مصرع) « ما حسن ایله حسین عشقنه صو » [۴] دیوب غازیان عطشانه ماء حیائر بذل اولور فی سیل الله لر وار و باغ و باغچلی و متعدد اودالی و حمام و شادروانی سرایلر یاپلوب اولکی اوردودن معظم و مزین و متین و معمور مترسلر اولوب جمیع عسا کر اسلام قزل طایه ایله لب دریا جانبه یدییوز یردن مترسلری روی ارضه قازوب فرهاد کبی کوه کنلکلر ایدوب کونا کون صجان یوللری ایجاد ایدوب قرق الی عدد یرلره سیرلر ایدوب عظیم بال یمز طوپلر قیوب سنه ۱۰۷۹ ... ده قزل طایه نام کوه البرزه یاشمغه شروع اولنوب عظیم سپرلر بنا اولندیکم اون بر عددی کویا البرز و کوه دماوند و سد اسکندر یاپلوب قزل طایه حواله اولوب هر برینک اوستلرینه قرقر و بکر میشر عدد بال یمز طوپلر قلعه کوبلر قیوب قزل طایه صبح و مسا دوکه دوکه نجه بال یمز طوپلرک فالیه لری آشنوب مقدا اوصافی تحریر اولنان طوپخانه به منکسر طوپلری کتوروب ینه یرلرینه مع الزیاده مصنع یکی بال یمز طوپلر دوکلوب [۵] یوما فیوما ینه قلعه قندیه نو کرلردی اما بر بچق سنه مقدم بویه یوکسک طایه یوق ایدی حتی بو یو طایه لر بنا اولندقدن صکره قلعه ایچنده کی سرایلر و کنیسه و منصیطرلر و ناقوس خانه مثللری [۶] صدمات طوب ایله مهدم اولوب درون شهرده معمور و آباداندن بر یر قالمغه باشلیوب کفار

[۱] ب : طاشلر [۲] ب ، س ، ک : اولماشدر [۳] ب : رناب . ط وزاد [برنجیسی
معنا سز ، ابکنجیسی یا قیشقسزدر شکلنه کوره (زیات = زیتون یاغی صاتان) اولوق نمکندر (م)
[۴] ... [۵] ب : کلوب [۶] ک : مثللی بنالری

قلعه‌سی ایچره بر ارخونده یعنی بر اوروم بکزاده‌سی قنله مستحق اولوب جمله قپودانلر جا ایدوب قتلدن خلاص ایدوب عزل ابدنی بلد دیو بو ارخونده قنیدن و ندیکه سورر لر اندن موران شهرینه کوندر لر اما (العبد یدروالله یقدر) جناب فیاض مطلق حکمتی وارکم (اذا ارادالله شیئا هیأ اسبابه) مضمونی اوزره حکمت اسی مولی بر شیئی مراد اتسه ابتدا آنک اسبابن خلق ایدر زیرا ایة سوره ... [۱] (من کل شیء سبباً فاتبع سبباً) بیورمشدر چونکم ارخونده [۲] نام اوروم بکزاده سنی قانیدین موران ولایتنه سور دیلر اول دخی فرصت بلوب بر کیجه موراندن قاجوب بوسنه پاشاسنه کلوب اول دخی بونی دردولتده ادرینه کونده روب سعادتلو پادشاهه بو ارخونده بولشوب « پادشاهم ا کر قندییه قلعه سن استرسن بی قندییه قلعه‌سی التنده وزیر اعظمه [۳] کوندر انشالله تعالی احتمالدر قندییه قلعه‌سی فتحنه سبب اولم » دیو نیجه کونه دعوی مر دیلر ایدوب پادشاهدن معاف و مسلم نامه خط شریف لر آلوب قپودان پاشا ایله حانییه و سیدی زاده ایله قندییه کلوب اول آن صدر اعظمه بولشوب ایدر « دولتی وزیر بو عسکر اسلامی ایکی یلدر بو جفود طایبه‌سی و طاشلی طایبه و قانلی طایبه لری اوکلرنده بو امت محمدی نه قدر رسن بو محللر و بو صحرا رده جمله آلتلیکیز اونارو اون ایکیشر قات لغملردر بر یردن اون لغم آثار جمله بنم اشلمدر و بنم رأی و تدبیرمله یاپلشلردر [۴] ا کر بنم سوزم دو تارسکیز بو محللردن بو قلعه دو کهمدن فراغت ایدک زیرا طوپراغنده لغملری چوقدر اما فزل طایبه دن تادریا کنارینه وار نیجه جمله طاشلق اولوب اول طرفده اصلا لغم یوقدر هان دریا کنارینه وارک ا کر بو قلعه اوردن فتح اتمزسه کز بی کباب ایدک و کلک طرفنده دریا کنارنده قوم ایچنده مترس ایدوب تا قلعه دینه وارسنلر ا کر آنده لغم وارسه بی لغم ایله آتسه یاقک « دیو مسرت خبر لر ورنجه صدر اعظم آیه سوره ... [۵] (وشاورهم فی الامر فاذا عزمت فتوکل علی الله) نص قاطعی اوزره جمله اعیان دولت ایله مشاوره ده بو رأی و تدبیری رأی احسن کوروب (ماراه المؤمنون حسنا فهو عندالله حسن) ماصدق اوزره بورأی معقول کورب بر بو چوق یلدن رو در دسرورنچ و عناقچکلمش جمیع لغملری و جمیع صیجان یولاری و جمله مترسلری و قومو طایبه لری و هموسپر لری بر اغوب قلعه نك شمال جانبنده

[۱] بونظم چلبیل سوره کهمده اولوب آیت کریمه شودر: « انامکننا له فی الارض و آتیناه من کل شیء سبباً فاتبع سبباً » (م) [۲] ک : ارخونده . ط : ارجونده [۳] س ، ک ، اعظمکه [۴] ک : یاپلشدر [۵] بونظم چلبیل آل عمران سوره سنده در (م)

یکرمی پاره قلوبورونه طوپلر ایله و جمله یوز پاره حوان طوپلر ایله بو قلعه نك سینئه پر کینه سی صدمات طوپ کوبدن رخنه دار اولدغندن ماعدا قلعه نك خندق خارجنده اولان طابیه لک منهدم اولان یرلرینه هنوز عسا کر نصرت مأثر یرلشوب کوندن کونه آدم جانی وقانی ارماق کبی آقوب نعشه شهیدلر یوما فیوما زیاده سیله طشره طشناده ایدی اما ایچری قلعه ده دخی کفار طوپدن قومبرادن و طاشدن و هوادن نازل اولان اولدردن کفار قریلوب ایچلرینه خوف و خشیت دوشدو کن ایچردن طشره فرار ایدوب وزیر اعظمه کلن کفارلر بویله خبر ویروب و غایت قحط و غلا اولوب کفار ایچره و اوپلا دوشدیکن فراری کفره لر خبر ویرنجه صدر آصف بوخیره لری کیدروب وافر احسان و انعاملر ایدوب اوردو ایچنده قره شایقه لر ایله کز لرلر ایدی بر قاچ کوندن بر قانک قرنلری طیوب یینه ایچری قلعه یه قچوب دریا مثال عسکریمزک چوقلغن و غنیمت فراوانی سوپلر کونده همان ایرتسی کون قلمه ایچندن طشره اوردوی اسلامه قاچوب کلر لردی و بر قانچی قاچار کن کفار بونلری دو طوب قلعه دیواری اوزره بونلری قازیغه اوردی

وسیه ۱۰۷۹ محرمی غره سنده

حانیه قلعه سنه یه قبودان قیلان پاشا یوز اللی پاره شایقه و غلیون و قدر غلر ایله یکرمی بیگ عدد تازه عسکر امداد کتروب و یسه نیجه کره یوز بیگ قطار بارودسیاه و اون و بوغدای و بکصمات و بصدومه و بلا حساب جبهه خاهلر و سائر مهمات ولوازماتلر اولقدر کلدیکم حد و حصرن جناب باری بلر الحاصل حانیه دن کلن بومهمات و ذخایرلر اوردوی اسلامه کامل اوچ آی طشنوب تمام اولمادی اما بوکلن امدادلر اوردوی اسلامه داخل اولوب جمله غزات مسلمین تازه جان بولوب یوزلری کولدی اما بو امدادلرک جمله سی دخی دفتره قید اولمادن جمله سی اوچ آیده شهید اولدی و یسه قلعه حانیه محافظه سنده اولان قناقچی علی پاشا و سیدی زاده محمد پاشا و ... پاشا بونلرینه اوردوی اسلامه کلکه مأمور اولوب اون بیگ عدد کزیده عسا کر موحدین ایله بر آلائی عظیم ایدوب مذکور پاشای کامکارلر اوردویه کلنجه جمله غزات جان اندر جان بولوب خیمه و خرکاهلر ایچره باشقه رونق اولوب بودریا مثال عسکر قوشاقلی منسطر طرفه قوندروب سیدی زاده محمد پاشا کلک طرفنده چوروم ... پاشا طرفه قونمغه مأمور اولدی (حکمت خدا) وزیر اعظم جزیره کزیده کچدیکی محله قندیبه

واراطقلعہ سی صواشی و سنہ... دہ ملک احمد پشایلیہ بوسنہ دہ ایکن و ندیک کافرینک شبہ نیک
 قلعہ سی قربندہ رجسہ [۱] وقین وقین غراد [۲] قلعہ لری نبرد لری و سنہ ۱۰۶۷ تاریخندہ اوزو
 قلعہ لری قزاق عاقدن خلاص اتدی کمز اوروشلری وینہ سنہ مزبور دہ تاتار خان عسکری و یالی
 عسکر لریہ محمد کرای خان لہ رلایتندہ ایلوو [۳] شہری قربندہ اردل قرالی اولان راقوخی
 قرال [۴] طاہورن بوزوب قردیغمز یرخاشی ویدی سنہ اسلام کرای و محمد کرای
 خان عصر لرنده له مملکتندہ آتدو کز غزالردہ و سنہ... تاریخندہ بوغدان بکی بورونسز
 قسطنطین عصیان ایدوب تاتار خان عسکر لریہ یاش شہری التندہ کتاری قردیغمز جنکدہ
 و سنہ ۱۰۶۹ تاریخندہ اردل دیارندہ غازی سیدی احمد پشایلیہ راقوخی قرالی ایکی کرہ
 قردیغمزک بری دمر قونک ایچ یوزندہ حاجک [۵] صحرا سندنہ وبری قلوژ وار [۶]
 جنکی کبی اولو غزالردہ بولندق و سنہ ۱۰۷۳ تاریخندہ کوپری زاده ینہ سردار معظمز
 احمد پشایلیہ او یوار غزاسندنہ و سنہ ۱۰۱۴ تاریخندہ قنترہ قلعہ مز قربندہ کی یکی قلعہ
 جنکندہ وینہ سنہ مزبور دہ نہر رابا جنکندہ کی انہزامندہ بولنوب نیچہ جنک عظیملر
 اتدک اما اول غزالر بو قندیہ جنکنک یاسندنہ تفرج کاه باغ مرام آصیوزی ایمنس و بو
 قندیہ آلتندہ اولان جنک عظیم کونا کونلر هبوط آدمدن برو بیک یدیوز عدد ملوک
 دولتندہ بوبلہ بر عالی غزا اولماشدر و اولماز

(بیت)

نیچہ بیک آدم اوغلانی هلاک اولیق کرک تا کم یلانچی فانی دنیاہ اولہ بر کرچک ار پیدا
 مضمونچہ نیچہ یوز بیک [۷] حکمک کرک کم بویلہ بر مدبر و مبصر و مبطن عاقت
 اندیش وزیر اعظم کلہ کم بویلہ بر جنک عظیم تدارکن کورہ (مصرع) « شنیدن کی بود
 مانند دیدن » دمشلر تا کہ بو جنکدہ بولنوب عین الیقین حاصل اتینچہ بو قندیہ جنکی
 نہ ایدیکی معلوم اولی الابصار دکلدز زیرا بو جنکدہ غزات مسلمین اوج سایہ طیر ابابیل
 کبی لغم آتشلری ایچرہ طیران ایدوب کمی خلاص اولوب کمی هزار پاره و کمی احراق
 بالنار اولوب و کیمنک یری زیر تراب اولوب مائدہ وار بعضیلر سادن نازل اولورلر اما
 اون یدی قولدن بو قلعہ یوز طقسان یدی پاره قرقر وقیہ بال یمز طوپلرک کلہ لریہ ویوز

[۱] ک: ریجسہ [۲] ک: وقین غراد [متندہ (قین) کلہ سی بویلہ ایکی کرہ یازلمشدر (م)]

[۳] هر نسخه ده بویله نقطه سزدر [۴] ک: راقوخی اوغلی قرال [۵] ک: خاچک [۶] ک: قلوژ

وار [۷] ب، س، ک: ییل [دوغروسی بودر (م)]

خبر ایدوب بوعدکتر دخی مبارک بدر منیر جمالن کوروب بزم ردامی مبارک یورینه برقم ایدوب وجود پاکنی بر احرام ایله اورتوب صباحدک دوردی چونکه وقت سحر اولدی قولنده کی الوان پوز رنگلری [۱] زائل اولوب انجاق آوجنده کی دلیکده سهل آتس کبی نور برق اورردی چون صلات فجر ادا اولنوب باشمه نیجه یوز فقرالری جمع ایدوب توحید و تذکیر ایله نغش شریفن لب دیرادن بر کلمه قالدروب کتوررک اون اوچ یردن آب زمزمی کفنلر کلوب قره شهیدک [۲] ... نام قریبده [۳] حقیر غسل ایدوب انده نیجه یوز بیگ عسا کر اسلام ایله نمازینی قیلوب اول جای مشهد فقرايه دفن ایدوب اسمنه (یشل قوللی سلطان) دیو نام قودم و اطرافنه خندق قازدروب قبر شریفی اطرافن کار کیر بنا ایله عمار ایتدردم و سنک مزاری اوزره برتخته دن یشل بویالی بیراق ایله شهدا علامتی اتمد حالا زیارتگاه خاص و عامدر رحمة الله علیه (بوندنصره) بو حقیر کیدی قراللق یرده و اوچ عدد اسلام پادشاهلغی ولایتلرنده رفیق یار صادق اولان هندی بابا منصور یوقره باش بوش [۴] دده [۵] و طغو [۶] نام برده و نیجه فقرالری و حقیرک ایکی عدد شهید غلاملیمی و اوچ عدد پاشالردن قره مصطفی پاشایی و قطرجی زاده محمد پاشایی و وانلی محمد پاشایی و نیجه میرلوالری و نیجه اعیان کبار شهدالری و غیری موتالری حسب الله غسل ایدوب دفن ایتدردم [۷] جمله شهیدان دشت کربلا و شهیدان جنک صغیر [۸] و شهیدان غزای قندییه ارواحلری چون الله رضاسی چون الفاتحه و دخی نیجه کونه سعی و کوشش و مجاهده لرم چوقدر خدای بیچون ریایه یازمیه اوچ بیکدن متجاوز اوق اتمد و ایکی بچوق بل قورشوم اتمد و نیجه یوز طوبره طوپراق طشیدم ایکی بچوق بلده هر جمعه کیجه سی بر رختم شریف اندر می کسمیوب شب و روز مداومت ایدردم و هر نه رده بر طوب کله سی بولسم بیاندن طشیوب طوپرلر دبنه کترردم حق تعالی قبول درگاه ایده (در تحقیق غزای عظیم قلعه قندییه) اخوان صفای باوقایه شیویه معلوم اوله که آل عثمانک ازاق غزاسندن برو بر غزاسندن قالمدم حتی ارض روم ایالتنده سوسق [۹] قلعه سر قزلباش بدمعاش الدن خلاص ایدی کمز و قره دکنر ساحلنده نهر جروغ کنارنده لوینه [۱۰] قلعه سن قزاق عاقدن خلاص ایدی کمز جنکی وسنه ... تاریخنده کوپرلی محمد پاشا ایله تابوه [۱۱] غزاسی وسنه ... تاریخنده کوسه سردار علی پاشا ایله

[۱] ك : نور رنگلری . ب نسخه سی نقطه سزدر [۲] س ، ك ، ط : قره شهید [۳] ب : قریده [۴] س ، ك : یونس [۵] ب : دده [۶] طاء مهمله نك و غین معجمه نك ضمیله حرکه لئشدر [۷] ب ، ك : ایدردم [۸] ك : صفین [بولکه (سجن) وزنده در (م)] [۹] ك : شوشك [شنیلرک کری و و اوک سکونیه حرکه لئشدر] [۱۰] ك : کونیه . ط : لونیه [۱۱] ك : یانوه . ب : یانوه

ظاہر اولوب جملہ مترسارده اولان غزات مسلمین بو آتشی کوروب های مدد کفارک
 مترساری بصره بر حیلہ سی وار بیرہ غازیلر اول آتسه باغزه مقید اولماک همان جملہ کز
 مترسار کزده ثابت قدم اولوب غافل مباح دیدیلر اما یئہ دریا طرفنه جملہ سردن
 کچدیلری و صالحیجیلری و واریحیلری و جملہ توفنک اندازلری لب دریاہ قیوب
 کفارک حیلہ ایله دریادن کلن آتشرینه مقید اولوک غافل میاش دیوتنیه و تآکیدلر اولدی
 و نیجه بیک غزات لب دریاده آماده دوردیلر حکمت باری اول آتس نلطم دریا دالغاسیلہ
 طلاسلنه طلاسلنه کله کله لب دریاہ بو آتس قریب کلدیکی کچی نیجه کرہ یوز بیک توفنک
 وطوب و مشقات بو آتسه اوردقلرنده قورشوم دریاده بولغور صوده قینار کچی قینایوب
 اول آتس دخی زیاده کونا کون منور چیقوب علو بر علو شعلہ سی اوجه پیوستہ اولوب
 اوردوی اسلام اول لیلہ مظلومه کویا روز روشن اولوب بو آتس دیبہ لک کنارہ دخی
 زیاده یاقلشدقده عازیان مبارزان دخی زیاده قورشومی بو آتس اوزره آتوب شہر شہر
 اورلردی دالغہ بو آتشی آخرکار کنارہ کتردکده جمیع غزات کوردیلرکم بر آدم
 دریا کنارینہ چیقوب عریان و بریان بر آدم لشی اما عورت یرلری بر کیسه مثال قالن بر
 طوبرہ ایچنده مستور لکن غیرتی وجودی مکشوف در برقاچ جرأت صاحبی قتالر اول
 لشک الندن چقان علور علو آتسه باقیوب عورت یرنده کی طوبرہ بز ی طوب عورت
 یرینہ نظر اتدیلر کوردیلرکم سنت رسول الله اوزره ستلی ییلدیلرکم شہدای امت محمدنذر
 اما نیجه آدملر بومیتک عورت یرینہ نظر اتدکلرنده علی ملا الناس میت صول الیہ عورت
 یرن ستر اتدکده نیجه آدملر عالم حیرتده قالب سبجان الله دیدیلر و کیسی دیدیکم کافر بر
 مسلمان میتہ سحر آتشدر صقنک آتس حیلہ سندن دیو هرقتادن بر صا و کفت و کو
 اولوب آخرکار بولعش شریفی ساحل بحرہ چیقروب کوردیلرکم صاغ قولی یریشیل بر
 قولکم آوجنک تا اورتاسنده بر دلاک وار جملہ یشل و ماوی و قیرمزی علور علو آتشلر
 اول آوجنده کی دلکدن چیقار و دریا ایچنده بو وجود کنارہ کلنجه نیجه کرہ یوز بیک
 قورشومک و طوب کله لرینک ضربلری اصلا وجودینہ تأثیر ایتیبون هنوز جسد شریفی
 بلور مثال پاک و صاف نژاد اولوب جسم شریفندن نورطلوع ایدوب آوجنده کی دلکدن
 چقان آتس مکر نور ایشکم اوجه پیوستہ اولدوغن نیجه بیک غزات مسلمین کوروب
 بلدیلرکم صحیح حر شہیددر صدراعظمک کتخداسی محمود اغا و نیجه صاحب و غا غازیلر
 کوروب اوردو شیخ الاسلامی و موللاسندن فتوالر اولوب فرمان وزیر ایله بو حقیر برتقصیرہ

حاموش باش اولوب درون دلدن جنك و جدال و حرب و قتال اولوب لغملر و مترس يورويشلىرى كونلرنده شمشير محمدى اورارق صدای الله الله ايله كلبانك احمدى چكيلوب كفارى قرارق صواش پرخاش اولوردى (حقير پرتقصير) بونبرد عظيملى كوردو كمزه كوره بر جرات حاصل ايدوب سائر غزات مسلميندن برآن و بر قدم آيرليوب شب و روزانك درميان ايدوب كلبانك محمدى چكيلوب جنك و آشوب اولان يرلرده الى قان و قلجى قان و جكرى بريان و سينه سى عريان دللرنده حضرت قرآن تلاوت ايدن غزات مسلميندن برآن و بر قدم كرويه قاليوب حمد خدا نجه يوز لغملردن و طاش و قومبرالردن و طوب و توفنك و موشقاتلردن خدای متعال حافظ ييچون حفظ و امانده ايدوب صبح و مسا سلاح و ضوء ايله آماده اولوب نجه يوز عدد شهدالرى و نجه ميرميران امرالرى دف ايدوب نجه يوز عدد مجروحلى جراحلره كتروب تيمار ايدرردم ريا اولميه حتى بو حقير و فقير بعضى زمان مجروحلره چوربا و اَمَك [۱] طاشيوب بعضى قريب اولنلرك [۲] اسبابلرني خدامرمله خشيلوب پاك و پا كيزه ايدوب ينه لباسلرن كيدروب يوركلرينك بغزلرى باشنه مرهم اوروب كوزلرينك ياشنه مرحمت ايدرردم حتى نجه سنك صقاللرى و بيقلرينه و قولاقلى دلكلرينه كهله اوشوب صاچلرى و صقاللرى و بيقلرن مقراصله قرقوب چار حر - [۳] بر مطرش حواللافي [۴] عبدال قيافت ايدوب نجه خسته لرى بووجه اوزره تهلكه دن خلاص ايدرردم حتى بعضى زمان بوروز محشر كونلرنده بابا اوغوله و اوغول بابايه باقاديغى كونلرده حقيرك بر كوچوك عربه طلومى [۵] وار ايدى آنى آب حيات ايله طولدوروب واسكى مترسلر ايچره بى كس و بى درمان قالمش خسته لر و مجروحلره صو اولشدوروب شهيدان دشت كر بلا ارواحلرني شاد [۶] و مجروحلرك دل غمناكلرن شاد ايدرردم جناب كبرياريايه يازميوب قبول مقبول دركاه ايدو آمين و يا معين [۷] (در مناقب حكمت خدای عظيم) سنه ۱۰۷۸ [۸] برات كيجه سى نصف الليله وزير اعظم قولنده لب درياده قراوول بكلر ايكن اون ميل قدر بعيد روى درياده برعلولى آتش

(۱) پ : ا م ك (۲) پ ، س ، ك : غريب اولنلرينك (۳) ط : چارظرب [دوغروسى (چارظرب) اولوق ممكندر (م)] (۴) ك : جوللاق . س : هوالاتق [ط نسخه سنده بو كله بو قدر] (۵) ك : ارناود طلومى (۶) ك : باد (۷) ك : جناب كبريا رياه يازميوب دركاه على كبرياسنده حسن قبول ايله مقبول و روز جزاده مثاب و مأجور ايله آمين يامين و يا رب العالمين آمين (۸) س ، ك : سنه ۱۰۷۹

جمله بر بوچوق یلده آت ایاغی آلتنده زیر وزیر آتدیلهر اما نیجه بیك غازیانی شهید آتدیلهر
 اما ظالم قانلی طابیه پی ادرینی بریل دایانوب جانب اربعه لرنده بزدن وانلردن آلتمش عدد
 لغم عظیم لر آتلوب بروجه ایله اصلا یانلرینه وارماق محال اولمشدی ینه بویله ایکن ملعون
 کفار منهدم اولان مذکورون طابیه لرک قعر زمیننده کینکاهلره کروب نیجه کره یوز
 بیك کونه حیل و شیطنتلر ایله جنک وجداللر ایدوب بر کیجه ایچنده بیك شرانپاوا
 دیرکلرن دیکوب ینه جنکه آهنگ ایدوب قلعه نك حالا ینه بر قپوسنی قپامیوب جرات
 ایدرلردی اما شب وروز کفار درون قلعه دن وعسا کر اسلام طشره دن ایچری آتدق لری
 سکسن [۱] وقیه کلر قرعان قومبره لری قلعه ایچن و آنلر عسا کر اسلام ایچن بر باد و خراب
 وییاب و نیجه آدم لری قومبره آتشری کباب ایدردی بو محله بزم عسا کر اسلام هنوز
 کفار طوجدن و صرچدن [۲] ال قومبره لری اتماغه باشدیلهر زیرا کفار عسکره پک
 یقین کلکه باشدی وعسا کر اسلام دخی هنوز بر بوچوق بلده قلعه خندق کنارینه واروب
 قلعه دیوارن کورمکه باشدیلهر اما هنوز جمله غزات مرغ سمندر وار آتش نمرود
 ایچنده جنک آتمکه باشدیلهر (سنه ۱۰۷۸) رمضان المبارکنک اولکی کونی قپودان قپلان
 پاشا ینه چناق لیمانه ازمیرده قپویه چیقان اوچ بیك یکچیری غازی لری و اون بیك قدر
 اناطولی عسکری ونجه بیك قنطار بارود سیاه و نجه بیك کونه آلات سلاح و نجه یوز
 بیك قنطار پکصمات و سائر جبه خانه و مهمات و لوازمات اشیالری چناق لیمانه کتروب
 بر کیجه ده دوکوپ ینه اوردوی اسلام عسکری تازه جان بولوب اوردو اویله غنیمت
 اولدیکم تعیر اولنماز و بو هنوز کلن امداد لری دخی صدراعظم یری یرلرینه و قوللی قوللرینه
 قیوب جنک وجدال و حرب و قتال زیاده جه اولماغه باشدی اما کفار دخی لغملری
 و قومبره لری و حوان طاشلرن هوادن زیاده جه یاغدرمه باشدی و کیجه کوندوز چاکلری
 و تورومته ولوطریان بورولری و ناقوس وارغنون عماملرن [۳] چالوب هر کیجه قلعه نك
 جمیع طابیه لری و برج و بارولری اوزره نجه کره یوز بیك مشعله و زفت [۴] و قطران
 ایله چراغان ایدوب خندقلرینک ایچلرینی اصما زنجیرلی مشعللر ایله [۵] شب مظلمی روشن
 ایدوب قلعه نك روی دیواری و خندقلرک ایچلرینی زیاده سیاه حفظ و حراست آتمکه باشدی
 اما بزم طرفزدن اصلا جنک حر بیله و طبل و قدوم و کوس خاقانیان لر چالنیوب هان

(۱) ب : سکسن (۲) ک : صرچدن (۳) ک : غمامه لرن (۴) ب ، س : نفت (۵) ط :

ایچلرینی بز پارچه لری ایله

واحوالات اعيان اشرف وزرا ووكلا و ميرميرانلرک شهدالن و مکرر مکرر عزل و نصبلرن
برر بر تحرير اتسم خدا حقيچون بر قاموس واختري لفتي قدر کتاب مدون لولور اما
تظويل کلامه نه حاجت هان مفيد و مختصر تحريره شروع ايدم اولوا

سنه ۱۰۷۸ جمادى الآخرک او بخرنده

کفار طرفندن بر قاچ عدد پسکرمه [۱] نام لغم بدناملر انداخت اولمغه باشلدى
هان لغمدرديو عسا کر اسلامه بر دهشت حاصل اولمغه [۲] بو حال اوزره بر آي کامل
کدر ايدوب مزبور سنه شعبان المعظمنده دفتردار احمد پاشا و دفتردار سابق ابراهيم پاشا
قوللريله روم ايلي قولی پاشاسی ابازه صاری حسين پاشا قولی مابینلرنده کفار دوزخ کار
بر مهلك لغم عظيم آتديکم زمين آسمان دردر دتره يوب اوردوی اسلامدن بر ساعتک
بعيد اولان عناديه قلعه سی دیوارلری ضربات لغمدن سد قهته وار متين دیوارلری چا طایوب
بيک سکيز يوز اديم بعيد اولان صجان يولاری اطرافلرنده نيجه يوز عدد قشله لر و سپر لر
يقلوب نيجه يوز اولرده و دکانلرده جيقان جيقانک اولوب مذکور کفار لغمينک التنده
ايکی بيکدن متجاوز عسا کر اسلام و اوچ عدد سنجاق بکی و اوچ عدد ميرميرانلر شهيد
اولديلر خاک پاک آلتنده قالين غازيان مجاهدانک ايسه حسابن خدا بلر و بولغم مهلك سر سندیسندن
ايکی بيک کلم [۳] مجروح اولمش يککتری طشره اوردويه چيقاردیلر و جمله سنه جراحلر
تعين ايتديلر آندن جمله غزات بلديلر کم کفارك اول آتدقلى پسکرمه لغملر ايمش بو
شمدی آتيلان بيوک لغم ايمش ديو جمله غزات آگاه اولوب جمله غزاتک ايش اولری
و سرکارده اولان دلاوران سرورلری جمله بر پيره کلوب صدراعظم حضورنده مشاوره لر
ايدوب اون يدی قولدن قعر زمينه اون بيک لغمجیلر تعين اولنوب ير صجانلری کبی قعر
زميندن تا قلعه يه دوغری کيدوب هنوز بر بوچق يلدنصکره عسا کر اسلام لغم وارمغه [۴]
مباشرت آتديلر (اما سنه ۱۰۷۸) او اخيرينه دک قندييه قلعه سندن خارج صحرا ده چنود
[۵] طابيه سنی و خاچلی طابيه ووره [۶] طابيه سنی و قوشاقلی طابيه و ايکی [۷] طابيه سنی

(۱) ك: پوسکوره (۲) ك: اولوب [متنده کی (اولمغه) ياکلشدر دوغروسى (اولمغه) =
اولمغه (اولميدر (م) (۳) (کيام) شکلنده يازلسی ده ما مناسيدر . اکلاشليورکه اوزمان سديه
عادت اولمدينی ايچون ياره ايلری ، خسته لری کيام ايچنه قويوب دورت اوچندن دورت آدم طوته رق
طاشيورلریش (م) (۴) س ، ك : قازمه . پ : لغملر قازمه (۵) ب : چيفوت (۶) ك : ويره
(۷) ب ، ك : اتلی (آتلی)

دیو اوردو اغاسی [۱] و سورات اغاسی و انبار ناظری و انبار کتابری [۲] و موقوفات افندیلرینہ فرمان صدراعظم صادر اولوب جمله ورین تعییناتر حساب اولندقدہ بر موجب دفتر موقوفات جمله طقسان الی بیک عدد مخلوق خدایہ تعینات ویریلن [۳] کزیدہ عسکر عداولندی و دخی اوردوجی باشی دفتریلہ اوردوی اسلام ایچندہ و میری خاص فرونلر ایلہ جمله یوز یتش عدد فرونلردہ نقدر اکمک اشلسندیکی و نقدر فروخت اولندوغن بہر یوم حساب ایدوب عسکری طائفہسندن ماعدا جمله اصناف حشرات لنعجیان و بلداران و چراخواران و غیری بقالان چقالان اصنافان پایزنان اجناس مخلوقات جمله الی دورت بیک عدد بنی آدمدر و سکسان یدی بیک عدد آت و قاطر و حمار در دفتر [۴] اولوب صدر اعظمہ عرض اولندی بو یوزاللی بیک عدد قولک و بو قدر ذی روح قسمی دوابات حیوانلر دفترلرن وزیراعظم کورنجه عالم حیرتدہ قالوب آیہ سورہ ... [۵] (و مامن دابۃ فی الارض الاعلیٰ اللہ رزقہا) نصنی قراءت ایدوب تسلیٰ خاطر بولدی اما کوندن کونہ عسا کر اسلام زیاد برزباد اولوب ہر طرفدن کلدہ امن بر طرفدن جنک و جدال ایدہرک عسا کر اسلامندہ [۶] شہید اولمدہ اما اینہ جنود مسلمین ایچرہ برشادمن و سرور اولوب قلعیہ قریب واریلوب سخرادہ اولان شرانپا و [۷] درکلرن یاقوب و دوموز داملرن کفارلرک باشلرینہ یاقوب اوردوی اسلام ایچندہ نچہ بیک عدد وی طابیلر یاپیلمدہ و شب و روز نچہ بیک مزارستان قازیلوب روزمرہ بیکر و ایکیشر بیکر شہید اولوب مترسردن طشرہ نغشہ شہدای طشرہ چقاروب اوردوی اسلام ایچندہ دفن ایتدکلرندن اوردو ایچرہ مزارستاندن کچلمز اولدی حاصل کلام قلعہ قاندیہ خاک کی قان ایلہ تخمیر اولوب آدم قانی دکل آدم جانی ارماق کی آقدی حقا کہ قاندیہ [۸] ایمشکم قانی طابیلہ دن صبح و مسا طرفیندن بنی آدم قانلری روان اولوردی و اگر بو قلعہ عبرتتا آلتندہ روزمرہ منظورمن اولدوغی اوزرہ جمیع و قابعات و تبدیلات و تغیراتی

(۱) ک : اوردو اعیانی (۲) ک : کتابری (۳) ک : وریلور (۴) : حماردر دیو دفتر (۵) آیت کریمہ (سورہ ہود) دہدر (م) (۶) ک : اسلامدن (۷) ک : شرانپا و (۸) مؤلف شاعرانہ لفظی تخیل اولوق اوزرہ (قاندیہ) ایچون تورکچہدر وایکی کلہدن مرکبدر ادعاسندہ بولونیور بوایکی کلہنک برنجیسی (قان) ، ایکنجسی دیمک مصدرندن (دیہ) در. معناسی ایسہ شودر : بوقلہ اولیلہ برقلہدرکہ قانمز الہ کیرمن ؛ کیم اونی آلمق ایسترسہ ، اوکا مہرک ندر دیہ صورارسہ مہرم قاندر ؛ قان ایسترم قان دیر (م)

ويوكسك طابيه اوزره اوچ قات كمى ديركن بربرينه مخليوب اوچ آسمانه سر چكوب
عمود منتهار اوزره بر زراندرزر فلاندره بيراني ستون عالينك ذروء عاليسنه مقرملر ايله
چكوب بر اوچي خندق ايچنده زمينده اولوب بر فلاندره كوسترمشدرمك دلار ايله تعبير
وتوصيف اولتماز بومنوال اوزره قلعهنك جميع ابراجلرن زين ايدوب على الصباح امدادى
كديكنى اشعار ايچون بر طوپ و توفنك وقومبره شادمانلرى اتمشدرمك صدای كفار قعر
ججيمده ولوله آرا اولوب قلعه ايچنده جميع ديورلرى چاك خانه وبانك خانه لرنده اولقدر
ناقوس وارغنون ودانيكي [۱] و دهل و تورومپته ولوتوريانى بورولرى چالوب شادمانلر
اتديكم كويا دجال ضال خروج ايتدى بعده ايرتسى كون على السسحر كفار خاكسار
كلن امدادلرينه مغرور اولوب سنه ۱۰۷۸ ماه ربيع الاخيرينك ابتدا كوني كلك طرفنده
ابراهيم پاشا اوزره كفار شب خون ايتدى حكمت خدا جمله عساكر اسلام غافل دكلر
ايدى همان آن واحده جمله غزات مسلمين كفارك جانب اربعهسين چويروب اورتيه
الوب انى قونى على مهل كفارى قيره قيره كفاردن اصلا برجان خلاص اوليوب جمله
غزات غجره و مردهلرى اويله قرديلر كم قصاب جو مرد اصنافى مثال بياض قوللرى
كفارك قزل قانلرينه مستغرق اولوب صدراعظم حضورينه ايكي بيك آتمش كله كتيروب
جميع غزات مسلمينه احسان وانعام بي نهايه اولوب جمله غازيانه الليشر غروش و نجهلرينك
سرلرينه چلنك صانچلوب ابراهيم پاشايه برسمور پوستين خلعت فاخره وسائر وزراومير
ميرانلر زردوزلر احسان اولنوب هر كس مر كز لرينه مسرور و شادان روانه اولوب كفار خاكسار
بوفرقى [۲] و بوكله الايلرن قلعه دن كوروب كوسه صقاللرن يولديلر مرده لرى دار ججيمى بولديلر
بعده ماه جمادى الاولده تكرر بر مصر بكي اوچ بيك عسكريه جمله جزاير و طنوس
[۳] و طره بلوس عسكرى و قاليونلر ايله اسنيه [۴] ليمانى نام محله لسكر انداخت اولوب
يتشوب اوچنچى كونده اردوى اسلامه داخل اولورلر كن بر الاى عظيم ايله كئشلردر كه
دلار ايله تعبير و قلملر ايله تحرير اولنمز بونلر دخى كلك طرفنده مكث ايدوب مصرلى
متريسنه كروب جزاير عسكرى قليونلرينه كيدوب جزيره كريد اطرافنى محافظه اتمكه
روانه اولديلر بعده يتمش سكرزده [۵] جمله عساكر اسلامه تقدر تعينات ويريديكز [۶]

(۱) پ، س، ك : دانكيو (۲) ك، فرقى (۳) ك: تنوس (تونس) (۴) پ : استنيه.

ك : استنه . ط : اسقيه (۵) ك : يتمش سكرز سنه سى دخولنده (۶) ك : ويريولر

ایکی گوشہ سی قرہ جانیدر و بوقرہ جانبک آنجاق دورد بلو کدہ ایکی بلوکی محاصرہ اولمش ایدی ایکی بلوکی تایی طابیدن و یوکسک طابیدن و بیقلی طابیه سندن و فچیلی طابیه سندن و نچہ کوچک ماین طابیه لرندن کچوب تا قرانلق قویہ و ارنجہ بومذ کور طابیه لر مابینلرنده اصلا آدم و آدمی زاددن بر فرد آفریده مترسده اولمیوب بو طرفلر سر باخالی اولوب کفارک دوموزلری و کچیلری و قیونلری و اشکاری قلعه نک طوپ آتلرنده چایریوب کز لرلدی و اصلا بو طرفلرده قلعه قپولرن قامزلردی زیرا کیجه و کوندوز اوچر دوردر بیک عدد طوپ و موشقات و قومبره و حوان طاشلری آتارایدی ینہ بو محللرده طوپدن الارقه یرلرده مذکور جبه جیلر و محافظه جیلر چته و بطوره آتمدن خالی اولمیوب نیجه کره کینکاه لردن کفارک باش و دلارن و آت و قیون و صغرلرن آلرلردی یعنی مال کلام قلعه قندییه تابومرتبه سوراستوار عظیم اولوب دورت بلو کدن ایکی بلوکی مترسه کرلمش قلعه در ایکی طرفده کی دریاسی خودامین و سالم دورردی بو حقیر برتقصیر بوقاعه قندییه بر فیله تشبیه ایتدم مثلا صدراعظم قلعه نک شمال جانبنده کی سوری بورنی اولان فیل خورطومنه صارلمش چکر فیل دخی کاهیجه داریلوب خورطومن سیلکوب یعنی قومبره و لغملرن آتوب وزیر اعظم قولندن نیجه بیک آدملری هلاک ایدر و بری دخی مثلا فیلک قویروغی قلعه نک کلک جانی اولوب ابوالخیر ابراهیم پاشا فیلک قویروغنه پاشوب چکر کاهیجه فیل دخی غضب آلوده اولوب ابراهیم پاشا عسکرن پشت پاسیله دپور نیجه بیک آدملری هلاک ایدر فیلک قارنی طرفلری آق طابیه محللریدر انده مترسلر اولماق ایله اول طرفلرده فیلدن عسا کر اسلام امین و سالمدر هله حقیر عقل قاصرمله بوقاعه قندییه فیله بکزتدم بورندن قویروغندن پاشوب ضبط و ربط ایدلم دیرلر خدای بیچون آسان وجه اوزره فتح میسر ایدہ

اندن ماه من بورك اوننجی کون

کفار خا کسار دوزخ قرارلرک الی پاره غلیونلریله امدادی کلوب بی باک و بی پروا لیمان قپوسندن ایچری کیجه ایله نیجه یوز قایق و صندال و فرقتہ و بالغارمطه [۱] نامان کیمیلریله قلعه یه امدادن قور ایدی زیرا دریا کندونک حکمنده در صباحسی قلعه نک جمیع طابیه لر و درود یوارلری اوزره خاچلی و صانمارقالی پیکرلری و اورسه یا اراقلری و فلاندره لر

(۱) س ، ک ، ط : بالغارمطه . ب : بالغارمته

جمله التي بيك عدد سردن كجدي سپاهيان جمله بوابراهيم پاشا قوائنده اناطولى سپاهيلريه
 برابر متريسه كرمش ايدى اما حقا كه بو طرز و طور اوزره بوزير بويله متريسه كرمه مش
 ايدى زيرا زغر جي باشى اولان ذوالفقاراغا غازى حسين پاشا عصرندن برو مترس علمند
 و عسا كر اسلامى چكوب چورمده تكميل فنون ايدوب بوكلك طرفنده على الترتيب
 متريسلر اتمش كم تعبير و توصيف اولتماز و جمله قرق. پاره. بال يمز طوپلرلى و جمله
 يدى يوز يتمش عدد مترس يوللرى ارده لرنده كي بال يمز طوپلر كلك طرفن برباد
 ايدر لردى ... (در جيوش مسامين ام دنياى مصر نادره العصر) بوكلك
 طرفنده ابراهيم پاشاى ابوالخيرك حلب عسكرى اردنده جمله اوچ بيك عدد كزنده مصر
 عسكرى سردارى مصر بكي كوسه قيصونك و يكيچرى اغاسى قونداچقى مصطفى اغا
 و بيرا ق. ار سليم چاوش و يدى اودا باشى و بكرمى عدد چور باجى و اون عدد چرا كسه
 بكلىرى و الحاصل يدى بلو كدن سپاهيان كوكللى و توفنك انداز و صاغ و وصول قول اغالرى
 و متفرقه كان اغالريه جمله اوچ بيك عسكر مصرلى ايدى اما اون بيك عدد كامل توابع
 و لواحقلريه متريسه كروب بونلرك صواش پر خاشى بر مترسده اولمازدى زيرا جمله سى
 طشققرلى سلاحلرن اجر اتمكه قادر لرايدى و بونلرك اوردوسندن غنيمت اردو بزم متريسده
 بوق ايدى زيرا هر بار مصر دن كميلريه و هلال ولايتندن فرقه لريه على الدوام ظهير لرى
 كلر ايدى و بوكلك طرفنده اولان جمله عسا كر اسلام او طوز بر بيك يدى يوز عدد
 عسا كر اسلام اولوب جمله اوچ يوز عدد مترس لده واللى عدد صيچان يوللرنده مالا مال
 اصقرجه [۱] عسا كر مسلمين ايدى اما بوكلك محلى غايت تنك دار اولوب تازغر جي باشى
 ذوالفقار اغا بو قوله كمينجه مترسلر و صيچان يوللرى واسع اولمادى صاغ طرفنده مصر
 درياسن [۲] دولدوروب وصول طرفنده كوفه كي طاشلى قيا لرى كسوب مترسلر ايچره
 قعر زمينده حجره لر و قهوه خانه لر و سبيل خانه لر انشا ايدوب هر سبيلرك اوزر لرينه بر آدم
 قدى قالن طوپر اقلر يعوب جمله غزاتى طاشدن و قوم برادن سهل امين ايدوب هر سبيلر
 و طابيه لر اوزره قالن و وردينار دركلر و سروى درختلى اورتوب اوزر لرينه چيم و رختم
 طوپر اقلر دوشيوب بو حال ايله بوكلك طرفى امين اولوب غزات مسلمين حضور ايله جنك
 و جدال و حرب و قتال ايدر اولديلر خلاصه كلام بو قلعه قندييه شكل مثلث واقع اولوب

(۱) ك : اصقرجه (۲) ب نسخه سى (نظرته درياسن) ، س ، ك نسخه لرى (قصر يه

درياسن) اوفومايه قسماً مساعددر (م)

جنوبندہ یوکسک طابیه اوکندہ قوشاقلی منصطر و ہندی بابا طابیه سی اوکلرندہ یانہ
 سنجاغنہ متصرف اولان پیر [۱] پاشا وقرنداشی قیلان پاشا جملہ لوسی عسکریہ قر اوول
 بکلیوب چتہ جیلرہ سردارایدی ... (در عسکر سیدی محمدیاشا) ... عسکر بہ عسا کر اسلامک
 ا کہہ سندہ قفادار اولوب قر اوول بکلمک فرمان اولندی اماحقا کہہر بارایی خدمت پادشاہیدہ
 بولنوردی (در جنود مسلمین چورنوم پاشاسی) ... ایالتیہ بودخی کولک [۲] طرفلرینک جنوبی
 طرفندہ محافظہ ایدوب انجہ قر اوللری وارایدی (در غازیان ایالت ... پاشا) ... (در مجاهدان
 جند ایالت اناتولی) قطرچی اوغلی محمد پاشا کلک [۳] طرفندہ جملہ ایالتی عسکریہ
 و کڈینک ایپدن قازوقدن قور تولمش تمش طاسدن [۴] کچمش بیک عدد سر بازان غازیلی
 و اوچ بیک عدد کزیدہ اناتولی سردن کچدیلیہ تیرہ و مغنسیا و آیدین و صرخان [۵]
 و انکوری و کانقری و ازمد و بورسہ و الیئہ و قسطمونی و تکہ و حمید بوسنجاقلردہ
 اولان ارباب زعما و ارباب تیمار ابہ متریسہ کروب جملہ یکرمی بیک عسکر اسلام ایدی
 (در مجاهدان ایالت وانلی محمد پاشا) بودخی کولک طرفندہ حلب والیسی کتخدا
 ابراہیم پاشا قولندہ ... عدد ایالتی عسکریہ متہریسدہ ایدیلر اما غایت شجیع و بہادر
 مبارزانی وار ایدی (در عسا کر سر بازان درہ سپاہیان سلحداران) ... بونلر دخی
 کلک طرفندہ قانلی مغارالر اوستندہ یدی بلوک سپاہلری سیدی زادہ قرلندہ جملہ آلتی
 بلوک غازیلی قر اوولر بکلیوب چتہ جیلک [۶] ایدوب متہریسلردہ اولان غازیان دین
 مینی محافظہ ایدرلردی (در ایالت عسا کر حلب الشہا ابہ ابراہیم پاشا) سپاہیان
 زمرہ سندن اشغنی قلعه نک ینہ کلک طرفندہ حلب والیسی ابراہیم پاشا سکز
 بیک عدد کزیدہ عسکر ابہ و کندونک بیک عدد توفنک انداز پیادہ جنک آور دلاور
 سرور ہنرور جرأتلی [۷] بہادران مبارزانلر بہ کلک لب دریا سندہ قات اندر قات متریسہ
 کر مشل ایدی و آ کہ متصل زمرہ یکچیر یاندن زغرچی باشی ذوالنقار اغا و طور ناجی
 باشی و صامصونجی باشی و تبدیل اولان خاصکی حسن انا و سکسان بر جماعت و الی
 بر جماعت الحاصل یکرمی عدد اودالر ایلہ زمرہ یکچیر یان و جملہ بش اودہ ایلہ جہ جیان
 و جملہ بش اودہ ایلہ طوبجیان و جملہ بر اودہ ایلہ قومبرہ جیان ... آلتی بلوک سپاہیاندن

(۱) پ : یتر . ک : پیر (برنجی بانک فتیح ، ایکنجی بانک ضمیله حرکہ لئشدر (م)
 (۲) ک : کولک (۳) لامک اوززندہ شدہ وار (۴) ک : طاشدن (۵) ک : صاروخان (۶) پ :
 جہ جیلک (۷) پ : جرد آتلی

سكز بيك عسكريه متریسه كرمش ابدی اما غایت مخالف و مخاطره لی صبح و مساجنك و آشوب یری بر بزخدر بو ابراهیم پاشا قولنده خاصکی حسن اغا و صامونجی باشی ... اغا و زمبرگی [۱] باشی ... اغا و تعلیم خانه جی باشی ... اغا جمله یکر می اوده یکچری و بش اوده جبه جی و بش اوده طوبجی و بر اوده قومبره جیلر جمله ایکوز الی عدد متریسلره کریلوب جمله قرق درت عدد بال یمز طوپلر و جمله اون عدد حوان طوپلر قونیلوب مکمل متریسلر ایدی (در عسا کر صدراعظم قولی) اولاشام قولی شمانده وره طابیه سی انلی [۲] طابیه سی طاشلی طابیه سی قزل طابیه سی خانلر طابیه سی اوکلرنده صدراعظم و سردار معظم قولیدر کم همان کندونک اون بیك عدد جنک اور دلاور سرور هنرور عسکری واردر دخی یکچیری اغاسی ارناود ابراهیم پاشانک اوچ بیك عدد کندو عسکری و قول کتخداسی عبدی اغا و زغر جی باشی بورونسز احمد اغا و طور ناجی باشی خاصکی اغا و باش چاووش و اورطه چاووش و کوچک چاووش و اوچاق امامی عمر اغا و یوز بر قوجه محمد اغا و الی طقوز محمد اغا و اون اوده جبه جیان و اون اوده طوبجیان و بش اوده قومبره جیان و بش بیك عدد سپاهان [۳] سردن کچدی لری ایله جمله درت یوز یتیم قولدن صیجان یولاری ایچره متریسلر ایچی کویا میدان عرصات حشر و نشر ایدی (در فصل دفتردار احمد پاشا قولی) صدر اعظم ایله روم ایلی قولی اره سنه بر انجه بیك یول ایله تا قزل طابیه آردلرینه وارنجه دفتردار احمد پاشا ایکی بیك آدمیه کرون متریسه کروب جمله عسا کر اسلامه مهمات و لوازماتلر یتشدرمه ایدی اما دفتردار قولیه وزیر اعظم قولی جمله اون ایکی یرده یوز یتیم عدد بال یمز طوپلر ایدی که هربری اژدر هفت سر آتش فشان مدفعلدر اما کوسه طوبجی باشی قولنده قره قاطر نام طوپ و صاری بالی و چول دو تمار و دککل قران و قره جمعه و الی بالی و قزاق قران و دلی سرسم [۵] نامان طوپلر جمله قزل طابیه برباد آتمک باشلیدی. و ملک احمد پاشا کتخداسی یوسف اغا جبه جی باشی اولوب و فضلی کتخدا باش کتخدا اولوب و تورک [۵] احمد کتخدا ایکنجی کتخدا اولوب بو جبه جیان اوچانی دفتردار قولنده یکچیریلره رغماً ایلری متریس یوروتمکه جرأت اندیلر و هر بار کفاردن باش دل کترمکه باشلیدیلر (در لشکر جیوش موحدین لواء یانیه) اولوا قلعه نك جانب

(۱) ك : منزلی (۲) پ ، س ، ك : آتلی (۳) ك : سپاهیان (۴) ط : دلی دومان

(۵) ك : یورک

قیوب قندیه قلعه‌سی اون درت قولدن محاصره اولمش اولدی اولا سکبان بانلی بکر آغایی
 یرندن قالدیروب جمله یکریمی ایکی عدد مکلف و مکمل یکچیری ا؛ دالریله و جمله اونیدی
 عدد بال یمز طوپرلیله و جمله بش اوده طوپجیان و جمله بش اوده جبه‌جیان و جمله بر اوده
 قومبره‌جیان و جمله بیك عدد سردن کچدی سپاهان و جمله التي بیك عدد ارباب رعمای
 سپاهیان و جمله بیك عدد لاغمجیان بو قدر عسکر ایله سکبان باشی پی ابراهیم پاشا قولینه
 سردار ایدوب بوشام وزیر ی ابراهیم پاشا قولی جمله ایکویزتمش عدد مترس قات اندرقات
 اولدی حتی یکچیری اوجاق بیت المالجیسی سکورچی [۱] سلیمان آغا بو قولده مترسده ایدی
 اما آل عثمان دولتنده حاجی بکتاش اوجاغی اولالدن برو بویله بر کونه مصنع مترس برقلعه
 آلتنده نه اولمشدر ونه اوله‌جاق درکم مقدور بشر دکلدن مثلا درت بش خرمر عظیم جرمنده
 بر میدان عظیمی تا قعر زمینه وارنجه اطرافن چاه غیا مثال خندقلر قازوب دریا مثال صولر
 چیقوب بو مترس میدانه اغاج جسریله کچوب بر طرفدن کیروب چیقاجانی ری اولمیوب
 اطرافنه قات اندرقات یر آلتنده مترسلا ایجاد ایتدیکم بر یولداش لرینه کفارک قورشوملری
 کلیوب کندیلری کافره قورشوم اورلر بو مترس کویا بر جزیره اولوب بر جانبدن لغم
 کلک محال اولدی زیرا قرانلق قپو خندقنک طشره کنارنجه اولان جنرال لعینک طایبه‌سی
 حالا باشقه باشقه بر قلعه مثالدر بو مترس انک خندق کنارینه واروب ماینلرنده انجاق
 بر خندق قالدی و بو سلیمان آغانک مترسدن شهباز یولداشاری بر اوزون درک جسریله
 کافرک فرشو مترس لرینه کچوب کافرلری قانجه لر ایله بری طرفه چکوب دیل آلیرلر ایدی
 و کافرلر دخی اوله ایدرلردی اما بو سلیمان آغا خندق غیا اولمق ایله مترس لری اصلا
 باصلمیوب لغمدن امینلردر بو حال اوزره بو مترسده بو سلیمان آغا اوده‌سی لغمدن
 خلاص اولدیلر اما ینه طاش و قومیره شرنندن خلاص اولمزلردی و بو سکبان باشی قولنه
 بر مصر بکی بیك عدد شهباز لریله متریسه کیرمشلر ایدی اندن (ایالت روم ایلی قولی)
 اون سکز عدد سنجاق بکی عسکر یله جمله اون اوچ بیك لشکر اولوب جمله یوز سکسان
 بش قول مترسدن روم ایلی بکلر بکیسی پهلوان پاشا کرمش ایدی بو قوللرده سردار ظفر
 شعار بو ایدی زیر ادلی حسین پاشا عصرته الای بکی ایکن بو قولدن مترسه کرمشلر
 (در ایالت شام قولی) مذکور روم ایلی عسکرینک آلت یاننده شمال طرفنده تا قلعه‌نک
 پانغراد قپوسی اوکی طرفدن جفود طایبه‌سی اوکنده شام وزیر ی دفتر دار ابراهیم پاشا

(۱) ب : شلورچی

پاشا زاده قبلان پاشای عسکریه ابوقرون قلعه سی محافظا-سنه تعیین ایتدیلر وقپو قولندن کلن امداد یکیچریلری صدراعظم قوله تعیین اولندی الحاصل جمله کلن امدادلری قول قول یرلشدیروب عساکر اسلام کوندن کونه قوت و قدرت تحصیل ایدوب تازه جان بولمه و شب و روز فنون تحصیل ایدوب ایلری کتمده اما کفار خاکسار دخی هنوز غلبه ایدوب عسکر اسلام اوزره کلمده و قومبرالک ایسه شب و روز اصلا آردلری و آرائی کسيلمه یوب وجود انسان هواده سمندر قوشی کبی قومبرالک آتشدن هواده طیران ایتمه و هرغزات شهیدای غربا برر کونه زخم ایله جان ویرمده لکن بزم دخی قومبرالیمز و سکدرمه بال یمز طوپلرمنز دخی کفارک سدلری [۱] و شرانپاولری و دوموز داملری و باملرن تارومار ایدوب کفارلری دخی قروب کچیرمده اما حالابوقدر زماندن برو بوقدر صواش پرخاش اولنور قلعه نه جانبددر بلنمیوب و نه اشکالده در کورنمیوب همان همان بر قورو هوایی جنک و جدالدر و عجبا در و دیواری نه کونه در دیو ایلری واروب بقان دار بقایه بقار بقیمان باقی قالیر تا بو مرتبه نظری مهلك قلعه هلدکدر کم برسندن بروقلعه نك اوز وجودنده خندق کنارن کورمک دکل خندقدن طشره سحراده اولان اون ایکی عدد طابیه لرك خندقلرن کوره مدیکمز دن ماعداطابیه لردن طشره ایلری سحرالرده اولان شرانپاولرن و اوکلرندن کفار مترسلرن دخی بریلدن برو کورمش عسکریمز یوقدر حکمت خدا بو محله سنه... تاریخنده ماه... روم ایلی بکلر بکیسی... پاشا شهید اولوب ایالتی... پاشایه صدقه اولندی بو محله کفار خاکسار ابتدا سکبان باشی قولندن قلعه دن طشره چیقوب مترسلری باصاق مراد ایتدکده بر جنک عظیم اولوب همان اول آن یدیوز عدد شهباز جوان یکتلر شهید اولوب قرق نفر کفار اسیر بند زنجیر اولوب صدراعظمه دیل کتوردیلر و جمله اوچیوز قپودانلری و جمله درت بیك عدد کله لری آلتوب صاحب دولت هرغزاتد مراتب لینه کوره بالغاً مابلق اوج اوج آلتونلر و رقیلر و مجروحلره تقاعد و نان پاره لر احسان اولنوب جیوش موحدینی جنکه ترغیب ایچون نیجه غازیلرک باشلرینه صدراعظم کندی اللریله کومش چلنک طقاردی بعده بو جنک وجدال دفع اولوب قلعه محاصره سنده اولان عساکر اسلامک آره لرینه و آردلرینه دخی زیاده عسکر بی پایان قیوب دخی استحکام ایتکیچون [۲] یدی قولدن صاریلان عسکرک آره لرینه یدی قول عسکر دخی جمیع مهمات و لوازماتلری ایله عسکر

(۱) س، ک : سپرلی (۲) ک : ویرمکیچون

دیوان خواجهرلیزه و سائر اعیان کبار دعا کویانه آوردو دره سنک اوته طرفنده مکث اتمک فرمان اولنوب جمله ارباب دیوان آسوده حال و فارغ البال اولدبلر اما بری طرفده جمله مترسار بایر باشلریزه، چیقوب صیجان یولاری طرف طرف یورومکه باشلیوب کتمده اما ملعون قلعهینه باران لغتی یاغدرمده لکن عساگر اسلام آلتی یدی آیدن برو یتمش قات مترسار دیکشدرمده و یوماً فیوماً ایلری کتمده اماملعون کفار خندقدن طشره اولان طابیه لری جمله اردینه براغوب بزدن طرفه قلعه ایله عساگر مابیننده قندیبه سحر اسنده بر قورشون منزلی بعید بزم عسگر اسلام اوزره انلردخی مترساره سروب گلده و شب و روز نجه بیک آتیلری اول میدانده چیقوب کز مده و اطرافلری چالوب چارب مده بزم عسگر اسلامده ایسه هنوز بیک قدر آتلی عسگر اسلام انجاق وار جمله سی خرسوار عسگر لر من وار حتی حقیر مورده ولایتدن آت کچردم انی دخی الیدن بشیوز غروشده آلو - حقیر دخی بالضروره حماره سوار اولدم [۱] الحاصل آلتی آی بو حال اوزره خراً فخر اچنک عظیم لر ایدرله کوندن کونه غرات مسلمین قلعهیه بر قورشوم منزلی یقین وارلدی اما دخی لغ یرلری دکل ایدی

بعده سنه ۱۰۷۸ غره‌سی داخل اولنجه

مرعش ایالتیه ... پاشا کلوب صدراعظم قولنه مأمور اولدی بعده یتمش سکز صفرنده آدانه ایالتیه ... پاشا کلوب شام وزیری دفتردار ابراهیم پاشا قولنه فرمان اولندی بعده سنه من بوزه ماه ربیع الاولندهینه قپودان قبلان پاشا دو نتمه هایون ایله اسلامبولده یکچیری قپوسی عسکرندن اون بیک عدد یکچیری لری اندن قرمان ایالتیه قوناقچی علی پاشا [۲] عسکرین کتروب علی پاشایه تسلیم اولندی زیرا علی پاشا حانیه محافظی ایدی اندن سیواس ایالتیه ... پاشا علی یاشا قولنه تعیین اولندی و نجه کره یوز بیک قنطار بارود سیاه و نجه کره یوز بیک چوال بکصمات و بلا حساب جبه خانهلر و سائر مهمات و لوازماتلر کتروب بر کیچه رتمه قلعه‌سی لیمانه بو قدر عساگر و مهماتلری دو کوب ینه ایام مساعد ایله شادمانلر ایدوب اندن دریاه چیقوب کیتدی بری جانبده بو احوال امداد وزیر روشن ضمیره منعکس اولنجه قرمان ایالتی عسکرین حانیه ایالتی صاحبی قناتچی علی پاشا یننه مأمور ایتدیلر و الجه [۳] حصار عسکرین آجی صو قلعه سنده مالک پاشا یننه مأمور ایتدیلر و ینیه پاشاسی ارسلان

(۱) ک : قاطر سوار اولدم (۲) س ، ک : قوناقچی قره علی پاشا (۳) ک : والجه

غلال وجبہ خانہ نك چناق لیماندن اوردوی اسلامہ نقل اولماسنہ مباشر ومعمدعلیہ آدملر تعیین ایدوب [۱] و جملہ کرید اداسنندہ کی رعایا و بریالردہ اولان ایکی کرہ یوز بیک عدد اشکلری ارخوندہ ومیلوصیک [۲] دفترلیہ جملہ ہمارلر رعایالریہ کلوب بر ہفتہ ایچندہ چناق لیماندن بو قدر ما کولات ومشروبات وجبہ خانہ ومہمات ولوازمترلری بو قدر بیک مخلوق خدا طشیوب اوردوی اسلام ایچنہ کتردکلری کبی جمیع عسا کر اسلام ایچندہ اویہ غنیمت اولدیکم جملہ غزات تازہ جان بولوب کوکلدن جنکہ آہنک ایدوب مترسلرہ ہنوز گرمکہ باشلادیلر اما حقیر دخی بو محلدہ سہل استما زحمتن چکرکن تازہ جان حیات جاودان بولوب عسا کر اسلام ایلہ قلعہ صحراسندہ مترسلرہ و صچان یوللرینہ واروب کلککہ باشلدم اما شب وروز جنک وجدال و حرب و قتال کوندن کونہ زیادہ اولوب بیک وبیک بشیوز وایکی بیک کلم بی آدمدن کلہ وپاچہلر ایلہ شہدالرک قانلری ارماق کبی اقوب نعشہ شہیدان غازیان طاشیمدہ ایدی لکن غزات مجاہدینہ بو حال یس آلتی آیدن برو معتادلری اولوب کارلری اولدقلرندن اصلا کوجلرینہ کلبوب ہان جملہ موتایہ حق رحمت ایلہ دیو طشیوب اسکی مترسلر ایچلرندن بر ریار آلتلرینہ صقوب [۳] ہر شہدانک اوستلرینہ تازہ طور اقلر [۴] یغوب جملہ اسبابلریہ دفن ایدوب کیدرلر اصلا غزات موحدیندن بریسی بو احوال دن متغیر و مغیر الحاطر اولیوب ینہ سرور وشادمان ایدہرک جنکہ آہنک ایدرلر بو حال پر ملال سنہ ۱۰۷۷ ذی الحجہ سندن برو متریسہ کرہلی بو شہدالری بویہ کورہلی معتادلری اولمش وحق تعالی غزاتہ قوت قاہرہلر ورمش حتی ابتدا مترسلر قلعہ قندیہ نك جنوب طرفندہ قرانلق قپوسندن وپانفراد [۵] قپوسندن وطاسلی [۶] طایبہ ناملی محللرندن [۷] بر طوب منزل بعیدیدی قول یرلرندن قلعہ یہ مترسلرہ شروع اولندقدہ بو قدر مسافہ بعیدہ ابکن اوردوی اسلام ایچندہ اصلا بر آدم باش کوسترمکہ قادر اولیوب قرق کون قرق کیجہ روز محشر مثال قیامت قپوب عسکر ایچندہ بر فریاد واویلا و بر فزع وجزع دوشدی وھوادہ بربری اردی صیرہ چفتہ چفتہ قومبرہلر قرہ قوش مثالی طاشلر ہوان قومبرہلرندن چیقوب اندر معلقست اوچوب دورمز [۸] نجہ آدملر ہلاک اولوب ینہ وزیر اعظم اوطاغی پارہ پارہ اولوب جمیع ارباب

(۱) ك : تعیین اولنوب (۲) پ ، ك : آرخوندہ و میلوصیک (۲) ص جرفنک اوزرندہ
ضمہ وار (۴) س ، ك : یار طور اقلری (۵) پ : بانفراد (۶) پ ، س ، ك : طاشلی
(۷) ك : طایبہ باشی محللرندن (۸) پ ، س ، ك : روزمرہ

و پرنج و سائر حبوبات و قیون و قزو و کچیلر و نچہ بیک چوال بصدرمہ و نچہ کرہ یوزبیک الوان مهمات و لوازماتلر کتروب اول کیجہ فی الحال صباحہ دک جملہ اشیای بار ثقیلری قرہیہ دو کوب صدر اعظمہ دفترلیہ مکتوبلر کوندروب همان اول آن ایام مساعد الدہ ایکن کافر کمیلری کلدن صالیا [۱] دمر ایدوب بریایلم طوپ و توفنک شادمانلری ایدوب بادبان مرادلرن آچوب دریانک طرفنہ بوجہ [۲] ایدوب کتمده اما بری طرفنده کفارک قدیمیہ مقابلہ سنده کی اصتاندیہ اداسنده یطان یوز یکرمی پاره کفار قلیون لری و قدر غلری و معاونہ لری قیلان پاشانک امداد کتر دکلری شادمانلرن استماع ایدوب چناق لیمانی اغزنہ جملہ کفار کمیلری کلوب لنگر انداخت اولنجه همان چناق لیمانی محافظہ سنده اولان دلی حسین پاشا کتخداسی ولی پاشا و یرطلاس [۳] ابراهیم پاشا دریا مثال محافظہ جی اولان عسکر اسلام و ہنوز یکی امدادہ کلن غزات مسلمین بنام و جملہ حضار عسا کر ہام کفارہ قرشو و براغزندن صدای اللہ اللہہ رها بولدوروب زمین و آسمان دردر دترہ یوب چناق لیمانی اغزنده کی ایریلی و اوقاقلی سکسن پاره بال یمز طوپلرہ بر فیلدن آتش ایدنچہ طوپ کلہ لرینک نیجہ لری کفارک کشتیلرینہ اصابت ایدوب همان اول محلدہ اوچ پاره قلیونلری مولوی و ارسماع ایدہ ایدہ عملی ملائ الناس جملہ کفارایاہ غرق آب اولوب نچہ سی جان حولیہ دریادہ شناورلک ایدہ رک دریا کنارینہ سلامتدر دیو [۴] کنارہ کلوب سلامت یوزن کورمیوب کرفسار بند زنجیر اولدیلر غیری کمیلر ضربات طوپ کوبدن فرار ایدوب و نیجہ سی مجروحاً مذکور جزیرہ فرار ایدوب یرلری دارالبوار جہنم اولوب نچہ بقیہ الطوبلری اولان زورقلری بزم قبودان پاشا اردینہ دوشوب کتدیلر اما قبودان پاشا کمیلرینک ایزلرن و توزلرن کورمیوب خایب و خاسرینہ مذکور اصتاندیہ اداسی لیمانی جہنمنده قرار ایدیلر چونکم بری طرفدہ صدر اعظمہ قبودان پاشانک مکتوبلریہ ظہایر دفترلری و امدادہ کلن عسا کر اسلام خبرلری وارنچہ همان صاحب دولت و کثیر المرحمت [۵] عاقبت اندیش رای و تدبیر ایدوب اوردوی اسلام ایچندہ دلالارندا ایدوب [۶] نقدر کرہ یوزبیک ات و قاطر و دودہ و حمار و ارایسہ قول قول تنیہ و تا کید اولنوب بو قدر

[۱] ب : صلیا ، س ، ک ، ط : صالیا [قاموس تورکیہ کورہ صالته = (صالنا) اولسہ کر کدر (م) [۲] ط : پوجہ . ک : توجه [۳] ک : یرطلاز [۴] (دریا کنارینہ « سلامت در کنارست » دیو) اولوق دھا متاسبدر (م) [۵] ک : و کتبرالمروۃ . ب : و کتبرالمروت [۶] ک : ایتدیروب

اوردوی هایون ایچره ندا ایدوب هر کس جبہ خانہ پادشاہیدن دمر قازمہ لر و دمر کورکلر و دمر فرہادی کانکلر و کوسکولر و واریہ دمرلری آلوب جمیع عبداللہ آلات ساحلریہ اوردوی اسلام باشندن تا قندیہ قلعه سی التتہ صچان یوللری قازمغہ آدم دریاسی چالشرکن ملعون کفار صاحب الزنار دوزخ قرارک قراری قالمیوب اوچ گون اوچ گیجہ دخی آتس فشانلق ایدوب قلعه دن اتدینی طوب و توفنکک و طاش قومبرہ و فشنکک حسابن جناب باری بلوب پی اندرپی شب و روز آردی اراسی کسلیمیوب ارباب اهل حرفدن اوچ کون اوچ کیجہ دہ اوچ بیک آدم دیار عدمہ قدم بصدیلر اما حمد خدا مترسلر دخی جہہ سکرنجی آیدہ هنوز سحرای قندیہ واروب انحاق قلعه نک آق طابیہ نام داغبر کبی طوپراقلری نمایان اولوب متریس باشلری قلعه یہ [۱] دخی بر طوپ منزلی بید ایدی اما حمد خدا کون بکون عسکر اسلام اناطولیدن و عرب غرب [۲] طرفندن و روم و بوم جانلرندن عسکر اسلام دریا مثال اولوب هر طرفدن کلدہ اما اوردوی اسلام ایچنہ قحط و غلا استیلا ایدوب بروقیہ ات سکرتنہ واللی درہم ا کمک بر اقیہ و بر آتیمی محرزبسی [۳] برغروشہ و بروقیہ باصدرمہ برغروشہ و بروقیہ بکصمات قرق اقیہ جیقوب سائر ما کولات و مشروباتلر ا کہ کورہ قیاس اولنہ حتی مجروح اولان عزات مسلمینک زخمیرینہ مرہم اتمک ایچون بر طاق بیضہ سی [۴] مزاد سلطانیہ برغروشہ چقندی اولدخی بولتماز ہرنی کویا جان اوقی اولدی زیرا کفار خا کسارک دونما کیلری کریت [۵] جزیرہ سی اطرفلرن احاطہ ایدوب اصلا برکمی کلہ مزاولدوغندن اوردوی اسلام ایچرہ قحط و غلا اولماسنہ سبب اولدی (حکمت خدا) سنہ ۱۰۷۷ ماہ جمادی الآخرندہ بر کیجہ قبدان [۶] قیلان پاشاچناق لیمانہ سکسن پارہ قلیون و سکسن پارہ قدرغہ لریلہ کلوب اون ایکی بیک عدد کونا کون کزیدہ عسکر ولغمجیلر و بلدارانلر [۷] و نیجہ کرہ یوز بیک قنطار بارود سیاہ و نیجہ یوز بیک طوپ کلہ سی و قزغان قومبرہ لری و نیجہ کرہ یوز بیک الوان جبہ خانہ لر و نیجہ کرہ یوز بیک عدد چوال اون و بوغدای

[۱] ب: قلیہ [۲] س: و عرب و غرب [۳] س: محرزبسی. ب: محرزبسی [ط نسخہ سندہ بوکلہ یوقدر. ک نسخہ سندہ یری آچیق بیر اقیلمشدر. ظن ایدرم کہ دوغروسی س نسخہ سندہ اولدینی وجہلہ (محرزبسی) اولوب حلہ مہملہ دن صوکرہ زاء معجمہ ایلہ (محزری) بر نوع قوطی کبی کوچوک بر اولجک اولسہ کر کدر (م) [۴] ب: یورطہ سی [۵] ک: کرید [۶] ب: س، ک، ط: قپودان [۷] س نسخہ سندہ (ر) حرفندن صوکرہ الف یوق و تماماً نقطہ سزدر (م)

طشيوپ اوردوي اسلامي غنيمت ايدرلر بعده اناطوليدن خيرلي اوغلي و کر کرلي اوغ
 نام کراچيلر ايکي بيگ عدد کرا با کيرلري و کرا قطرلري کچيروب بر وقيه يوکي حانيد
 اوردويه بر رتيمه [۱] طشيوپ اولقدر کار کسب عظيمه ايدوب مال قارونه مالک اولور
 اوردوي غنيمت اتديلر بعده بو کاری کريت [۲] رعایاسی دويوب اوردو ايچره اش
 بازارلرنده کامل یتيمش بيگ اشک جمع اولوب کرا يوکي طشيوپ اولقدر اوجوزلق و غنيم
 اولديکم تعريف و توصيف اولتماز حتی قلعه جنرالی اولان ... نام لعين دمشکم « ح
 دريغ اکر اشکلرک تورکه بويله امداد ايدوب ظهيره کتورب [۳] اوجوزلق ايدو جک
 بليدم جزيره اقریتده اولان جمله اشکلری تورک کريده کلدن مقدم جمله قراردم « د
 وافر تأسف چکمش حقا که یتيمش بيگ عدد اشکلر عسا کر اسلامه امداد عظيمه اولور
 اول اشک بازارن کورن کویا بازار دجالی کوروب آيه سوره ... (ان انکر الاصوا
 لصوت الحمير) نص قاطعی اوزره نيجه بيگ حمار حيرانلرک سکهه مقامنده آغازه لری کره نا
 عجم کبي اوجه پیوسته اولور مذ کر حمارلر و کرابار کيرلری هر طرف ليمانلرندن اوردو
 اسلامه عسکر موحدین طشيه کوندن کونه جیوش مسلمین دریا مثال اولوب هنر
 صدر اعظم تازه جان بولوب قنديه قلعه سنی محاصره اتمکک جد و اهتمامه شروعه باشليو
 یتيمش يدی قولده اولان جنود مؤمنينک سرکارده اولان وزرالينه و ميرميرانلر
 و ميرلوالرينه و الای بکلرينه و چری باشليرينه تنيه و تأکید اولتوب یوماً فيوماً ترس
 يورومک فرمان اولندی و اوردوي اسلامک حاکم لشرعی اولان فضيلتو ... موللافتد
 و شيوخ الاسلام ... افندی و تقيب الاشراف ... افندی و اوردونايی ... افندی حضرت تلي
 تنيه و تأکید ليله جمله علما و صلحای درويشان و مجاهدان حسپيلر دخی جنکه آما
 اولديلر و حاکان عرفيلرکه [۴] اوردو محتسب اغاسی و با جدار اغاسی و سورسا
 اغاسی و سورسات امینی و غلال محصلی و اوردو صوباشیسی و اوردو کتخداسی و قراو
 اغاسی و جمله ايکيوز یتيمش عدد الای بکيلر و چری باشيلر و ... الحاصل ايکيوز ال
 عدد اوردوي بازار و اسير [۵] حاکم لرينه جمله فرمان شهربا ريلر صادر اولوب جمیع اوردو ج
 و چراخوران و لانغجيان و عمالان و نجاران و رعایای و بلداران و نبردان و غریب
 و عجميان و تبرداران و ... نتیجه مرام جمله اصنافات اهل حرفه دلالات باشی [۱۱] توابعلر

[۱] ب ، س ، ک : بر تيمه [۲] : کريد [۳] ک : طاشيوپ [۴] ب : عرفيلرينه [۵]
 بوندن صکره بر (یعنی) کلهسی لازمدر (م) [۵] ک : واشتر [یا کليشدر ممکن که (واشتر
 اونوجقدر (م) [۶] ک : نجی [یا کليش اولسه کرکدر (م)]

مصرلی قراوولینه وارنجه کامل التمش بیک اوده لر و جمله یکریمی [۱] دکانلر و حماملی
مصغه [۲] و حوضلی منقش سروی طاوانلی سرای عظیملر و سروی تخته سندن مصنع
پولر و باغچه و بوستانلر و کل و کلستانلر و آب حیات قیولر و کورچن قهلی شاهانه
باهنشین و کاخ والالر ایله آراسته اولمش بر شهر معظمدر اکر هرورزا و وکلا و اعیان
بارلرن برر تعریف و توصیف آتسک بر هایون نامه [۳] اولور انجاق شوندن معلوم
له کم تقدیر شهر معظم اولدی همان اوچ بیک عدد دکانلرده دیبا و شیب و زرباف و سمور
لورک فروخت اولنور دکانلردرم هر نه کونه ذی قیمت شی مراد ایدنسک بولنوب جمیع
الک محروسه لک اهل صنایع و ارباب معارفی بوشهر ایچره موجود ایدی آلتی آی کامل
سکر اسلامک عمر کران مایه لری بو شهری آبادان آتسک ایله گذران آدی امینه قندیه
عسی الله مترسلر آتسکه سعی تام اولوردی و جمله یوز التمش یرده مساجدلر وار اما جامع
نادیه قلعه سندن غیر یی یرده یوق ایدی و جمله قرق حمام و جمله یدی خان و التمش عدد
بو خانه وار لکن میخانه لر یوقدر اما بوزه خانه لری وارد و جمله قرق عدد یرده شه داری
سل ایدوب قالدان علمالره مجودی [۴] مدرسه چادرلری وار و جمله یتس عدد جراح
ادرلری و جمله قرق عدد حکیم دکانلری و چادرلری وارد و جمله قرق یرده طهل [۵]
اری و جمله یکریمی یرده قیون بازاری و جمله الی یرده بالقی بازاری و جمله یدی یرده
پاه بازاری و جمله اوچ بیک یرده سبیل خانه وار قرقق ابراهیم پاشانکدر اما آت بازاری
قدر زیرا جمیع وزرا و وکلالر و اعیان کبارلر جمله پیاده لردر زیرا هنوز دخی قرشو
رفدن آتلر قدر غه لر ایله کچه میوب جمله عسا کراسلام پیاده لردر بعده فرقه لر ایله آتلر
نمکه باشلیدیلر اما جمله قرق یرده کراچی اشک بازارلری وارد رم جمیع غزات مسلمینک
خانه لری و مهمات و لوازماتلرن حانیه و رتبه و اپوقروندن و سلینه و چاناق لیانندن
فودوله لیانندن و کوچوک لیانندن و الحاصل جمله کنار لیانلرندن ظهیره لری جمله اشکلر

[۱] ب، س، ک: یکریمی بیک [یکرک متنده، کرک ط نسخه سنده] (بیک) یوقدر
لیوکه لازمدره مؤلفک ایکی اوچ سطر اشاعیده کی (همان اوچ بیک عدد دکانلرده...) سوزی ده
فی مؤیددر (م) [۳] مؤلفک مقصدی هایون نامه جمنده بر کتاب اولوردیمکدر (م) [۴] ب:
و ذی. ط: مجودی [ک نسخه سند بوکله نیک یرنده] (مستقل) کله سی وار. ممکن که متنک دوغروسی
مجوزی (یعنی جویر کی یووارلاق دیمک اولسون (م)) [۵] ک: تحل [اناطولیده و بالحاصه
م طرفلرده تفخیم ایله (طاخیل) دیرلر (م)]

نیچہ کرہ یوز بیک توفنک و نیچہ بیک طوب و نیچہ بیک حوان و قزان قومبارہ و نیچہ کرہ یوز بیک عدد حوان طاشی اوج سمان باران لعنت کچی یغوب بر فرد آفریده بر قیراط بر مترس قازمغه قادر اولیوب جمله غزات تارمار مثال مورومار اولوب هربری بر قیا آلتندہ سپرنلوب اوردوی اسلامده نیچہ کرہ یوز بیک خیمه و خرکاه و باروبنکاهدن بر صاغ چتر ملمع قالیوب نیچہ بیک آت و قطار و مهار داغله فرار آتدکلرندن ماعدا نیچہ کرہ یوز بیک حمارلر کره نای عجم وار سگاہ مقامنده آغاز ایدہ رک آنلر دخی دشت و هامون و کوهلری پناه ایدینوب آکیر اراق بر طرفه کتدیلر خلاصه کلام اوردوی اسلام اچینده بر صاغ خیمه و بر الحق [۱] دکان و دزکاه و بر طایه جای پناه قالمادغندن ماعدا صدر اعظمک بارکاه چتر ملمع زر دوزنده بر پارچه صاغ یر قالیوب آخرکار طوب ارمز بر قبلی یار آلتندہ بر غیری اوطاق نطق قوروب صاحب دولته بر غار یتیمان ایچره بر صومعه ایدیلر تا که علی الصباح اولدی اول کیجه یدی بیک آلمش عدد غازیان مجاهدان یکتلر شهد شهادت جامن نوش ایدوب جمدانلری [۲] بیت المال اغاسنه تسلیم اولندی الحاصل بومنیوال اوزره کفار دوزخ قرار اوج کون اوج کیجه علی الاتصال آتش نمرود ایله کوز آچدیرمیوب بر آن مشقات طوب کله سی ضربندن جیوش موحدین اصلا امن و راحت بوله میوب اوج کون اوج کیجه ده طقوز بیک عسکر درجنک اول دخی مترسه کرمدن شهید اولدقلرن عرض آتدکلرندہ صدر اعظم عسا کر اسلامه مرحمت ایدوب «عجابه آتمه سنلر علی مهل مترسه قوللی قوللرنجه و یوللی یوللرنجه آهسته آهسته یوروسونلر و اوردوی اسلامی کرده قورسونلر» دیدکده جمله عسا کر تازه جان بولوب ... نام محلك دره سی کنسارنده بر اوردوی بازار بنا اولنمشدر کم دللر ایله تعبیر و قلملر ایله تحریر اولنماز

درقید شهر عظیم اوردوی اسلام آل عثمان

امدی اخوان وفا اوردوی اسلام بویله برسواد معظم بنام شهر مرام اولنمشدر کم کب دریادن صچان یوللری ایچره یعنی طوب و قورشوم صدماتندن خلاص ایچون قازیلان یوللره بو غزالده صچان یولی تعبیر ایدرلو اول صچان یوللری ایچره ایکی طرفی سراپا معمور و آبادان دکانچه تجاران و اهل صنایع خرده کان اولوب براوجی قبله کامل بر ساعت طولی

[۱] ك : الحاق [۲] (جامه دانلری) یازلق خوشدر (م)

سنت رسول الله اتباعاً ابتدا قلعه قانديه جنرالته درگاه عالی یکپجری اوجاغندن . . .
 اغا وصدر اعظم اغالرنندن . . . اغا نامه ایله بانغراد [۱] قوسندن ایجری کیروب جنرالته نامه
 لطیه [۲] نامه ورد کده قراءت ایدرئر (در بیان صورت نامه) « السلام علی من اتبع الهدی
 اول [۳] بنام خدا ثانیاً حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم ثالثاً چاریار باصفا
 رضوان الله علیهم اجمعین رابعاً خادم الحرمین الشریفین اولان آل عثمان پادشاهی السلطان
 ابن السلطان السلطان محمد خان ابن السلطان ابراهیم خان ادام الله دولته وابد سلطنته
 حضر تیرینک دستور مکرمی ومشیر مفضلی اولان فاضل احمد پاشایم تنبیه نامه م وصول
 بولدقده بر آن دور میوب قلعه مفتاحلرن پادشاه عالمنهاه تسلیم ایدوب جمله کز کلوب
 خراج کذار اولوب ینه اولاد وعیالکز ایله درون قلعه ده خانه منحوس دارالبوارلر کزده
 ساکن اوله سز والا بامر الله تعالی قلعه ند فتح نصرتی میسر اولدقده جمله کز دندان تیغ
 آتشدن کچه کز مقرر در تمت الکلام [۴] » (جواب جنرال ضال) « یکرمی یدی
 یلدر بوقندیه قلعه سی کبی حسرة الملوك آتته سزک کبی نیجه کره یوز بیگ عسکر لر کلوب
 بوقلعه نک بر طاشنه نیجه بیگ باشلر وروب خایب وخاسر کتدیله و نیجه بیگ قهرمان
 مدبر وزرالر ومیرمیرانلر وامرالر بوقلعه التنده جان وردیلر خندقن کورمکه قادر اولمادیله
 سز لر دخی بر زمان چالشوب کیدرسز بر طاشنه یوز بیگ باش وره من مقرر در دکلکی
 سزه قلعه وره لم بلدی ککزدن قاله [۵] » دیوب الچیلری قلعه دن رد ایدوب صدراعظمه
 کلوب قضیه نامرضیه کلامی بر بر نقل اتدکلرنده صدراعظم جمیع اوردوی اسلام ایچنده
 قول قول منادیله ندا ادرروب « هر کس بوکیجه متریساره کرسینلر » دیو فرمان اولنجه
 العظمه الله اولکیجه اول شب تاریک ظلمتده آدم دریاسی قندیه قلعه سی کورنمین یرلردن
 ابتدا بسم الاله [۶] ایله مترسه باشلیوب کفار خا کسار درون قلعه دن اسلام لشکرینک
 قازمالری وکورکلری صاعقه سن استماع ایدنجه اللهم عافنا ملعون کفار طوبره سنده یلان
 بولش حکیمه دونوب تاوقت صباحداق آن واحد ودریجه ودقیقه دور میوب علی الاتصال

[۱] ب : بانقراد . ط : بانقراد [۲] ک : جنرال . . . نام لعینه [۳] مابعدینه نظراً (اولاً)
 اولمیلدر (م) [۴] ک : تم الکلام [۵] شو جواننامه ترجمه اولیوبده اوزمان عیناً یازلش ایسه لسان ،
 بلاغت ، حماسه جهتلرندن فوق العاده در . یالکز (جان وردیلر) دن صوکره بر (ده) علاوه سبی
 لازمدره برده (بیلدی ککزدن قاله) خوش دکل . یا (بیلدی ککدن قاله) یاخود (بیلدی ککزدن
 قالیکز) دینلمیلدر (م) [۶] ک : بسم الله . ط : بسم الله

زالال قربنده (تکیه خره‌سان اوغلی) غازی سعید و شهید دلی حسین پاشانک خیراتی اولوب آستانه حاجی بکتاش ولی اولوب سکسن عدد پاره‌نه و سربرهنه عبدالان [۱] فقر و فاقه صاحبی [۲] کرم کانلری اولوب جمله سنک نوبی [۳] همتلریله بو جای حرم آبادی باغ و باغچه و کل کلستان و آب روانلی باغ مرام‌مثال بر مسیره‌کاه و تفرج‌گاه آتمشله همیشه صبح و شام بای و کدایه اطعام‌عام ایدوب ارنلره خدمت ایدرلر بو تکیه مسیره‌کاهدن جمله صحرای قندیه و قلعه قصر و ایاق‌التنده نمایاندر (در تماشاه گه غرایب) بز بو تکیه‌کاهی سیرو تماشاه ایدرکن صدراعظم‌دن فرمان کلوب عنادیه قلعه‌سی واروشنه آل عثمانک دریا مثال عسکری اوشوب اون ساعتده [۴] ییره برابر ایدوب خان و جامع و چارشوی بازارندن بر اثر بناقلیوب جمله کراسته و اخشاب‌اتلرن یرلرندن قلع ایدوب قندیه قلعه‌سی التنده صدراعظمک چتر ملمعی قربنده اوردوی اسلامی عمار اتمکه شروع ایدیلر بو حقیر پرتقصیر دخی عنادیه قلعه‌سندن سکز بیگ ادم یرده چنزار و سبزه‌زار و محصولدار صحرا ایله جانب‌شماله کیدوب حد خدا سنه ... [۵] تاریخنده صحت و سلامتله اوردوی هایوننه واصل اولدق

اوصاف اوردوی عساکر اسلام آل عثمان به صحرای قلعه قندیه بی‌امان

اولا بو عبد حقیر همت ایشو سنه تاریخک جاذی‌الاولینک [۶] یکرمی بشنجی کون قندیه یوردنده [۷] اوردوی هایوننه داخل اولوب اباعن جسد او جاغمز اولان یکچیری اغاسی او جاغنه داخل اوانجه یکچیری اغاسی ابراهیم پاشا و قول کتخداسی عبدی اغا حقیره بر اودا احسان ایدوب جمله ما کولات و مشروباتلریمز بالغاً مابلق تعیین ایدوب قناغمزده آسوده حال اولوب دوام دولت پادشاهی‌یه مداوم اولوب شب و روز طرفیندن جمیع جنک و جدالی و حرب و قتالی تماشاه اتمکه و بعض وقایعلری و ظهورات الهی‌لری تحریر اتمکه شروع ایدوب التزام مالایلزمه [۸] مقید اولدق کم ذکر اولنور اولا

درمبدأ سواش پرخاش عظیم قلعه قندیه

ابتدا صدراعظم عالی و قاردوربین فکر عقل ارسطو عدل حضرت عمره عمل ایدوب

[۱] ک : ابدالان [۲] ک : صاحب‌لری [۳] ک : تک و پوی [متنه کوره (قوی) اولسی‌ده ممکندر (م) [۴] س ، ک : آن ساعتده [۵] ک : ۱۰۷۸ [۶] خلقه کوره یازمشدر یوقسه (جمادی‌الاول سنک) یازمیلیدی (م) [۷] پ : بورنده [۸] س ، ک : التزام مالایلرم اتمکه

فوقانی اولر و بکارخانه اودالردر و جمله یدی عدد جامع مفید و سفید خاک‌پاک ایله مستور
مناره‌سز جامع معمورلردر و جمله قرق عدد مساجدلر و جمله اوج عدد مدرسه‌لردر و جمله
بش عدد مکتبلردر و جمله ایکی عدد تکیه‌لردر و جمله الی عدد کوچوچک حماملردر و جمله
یدی عدد خانلردر و جمله ایکی بیک عدد دکانلردر اما بو بنالرك جمله‌سی اخشابات و خار
و خاشاک ایله عمار اولمش مفید و مختصر کارخانه‌لردر حتی سنه ... تاریخنده کفار حیلہ کار
خا کسار بو اوردوی اسلام شهرن یوزبیک کفار ایله علی الغفله بصوب نیجه بیک غزات
شہید ایدوب بو شهری قبضه تصرفه آلوب بقیه‌السیوف جمله غزات مسلمین عنادیه قلعه‌سنه
کروب متحصن اولدقلرنده بامر حی قدير حانیه قلعه‌سی طرفندن رجال الغیب مثال قطرچی
زاده محمدپاشا امداد یتشوب شقه علملرین کشاده ایدوب نمایان اولدقلرنده کفار خا کسار
ایچره « بیره بیره قاطرچی اوغلی کلدی » دیدکلرنده کفاره بر ولوله رعب و بیم دوشنجه
اردوی اسلامی براغوب کمی طشره چقدی و کمی مال غنایم دردینه دوشمشلر هان قطرچی
زاده الله الله دیوب کفاره قلیچ اوررکن عنادیه قلعه‌سنه مقدا فرار ایدن عسکر اسلام
دخی تازه جان بولوب هر کس اولرن کفاردن خلاص آتمکک جدواهتم ایدوب آنلر دخی
دال صاتور محمدی اولوب بر طرفدن دخی بونلر و بر طرفدن قطرچی زده عسکری
درون دلدن کفاره اوپله بر تیغ آتش تاب اوررلرکم وقت چاشتدن وقت عصره دک سکسن
یدی بیک کفاری دندان تیغ خونریزدن کچروب اون بیک التمش قدر کفاری اسیر بند
زنجر ایدوب جمیع کفاریک لاشه مردارلرن بر بیره داغلر کبی یغوب کله بی دولترندن
مصرلی قولی و بیکچیری و سپاه قوللرنده کلدن [۱] قله‌لر بنا ایدوب دورلر بو دخی
تماشا گاه کله پزان پاچهدر (در بیان کارخانه طوبخانه) بو عنادیه قلعه‌سندن شمال جانبه
بیک ادم یقوش اشغی کیدوب بافرمان صدراعظم کبرلی زاده فاضل احمد پاشا بامساعده
عنکبوت احمد پاشا بر طوبخانه کارخانه‌سی بنا آتمشلردرکم وصفنده زبائلر قاصر و کلک
جواهر نازلر کاسردر قرقروقیه کله آثار سکسنر و یوزر قطار طوپلر دوکلمکک باشلنوب
اوج بیک عدد استاد کامل و ماهر سرریختکان درگاه عالی خداملری اولوب فرهاد وار
صبح و مسا چالشلر و بو محلدن جریان ایدر (کمر صوی) آب حیاتدرکم قندیه قلعه‌سی
ایچره کیدرکن هنوز قطع اولنوب بیابانه کیدر اولدی اما لذیذ آب خوش کواردر بو عین

[۱] (کلدن) یازلمی مناسبدر . حرکه یوقسه طبیعیدرکه کاف مفتوح ، لام همده شده‌لی

عمار اولوب تمام برسور هام اولدی اما یوز بیک عسکر اوچ آی ایچنده بو حص حصینی مجدداً سد اسکندر وار بنا [۱] آتمشدر زمین قلعه سی بر سرآمد پشته عالی اوزره و برطوپراقلی و طاشلی بایر اوزره شکل خمسندن طولانی برشدادی مثال طاش بنا برقلعه رعنا درکم دائراً مادر جرمی اوچ بیک الی [۲] آدم اولوب یکریمی ایاق انلی طاشدن قلن دیواردر و اون ادم انلی و عالی طوپراق یغیلدر و جمله دورد عدد قپوسی واردر قندیه قپوسی جانب یلدزه ناظردر داغ قپوسی طرف جنوبه مفتوحدر و اروش قپوسی سمت غربه مکشوفدر بر قپوسی دخی سمت شرقه منظوردر بو قلعه نیک تاریخی (آب ناخته) [۳] لفظیدر سنه ۱۰۵۹ دیگر تاریخ ...

بو قلعه ایچره جمله بشیوز عدد کارگیر بنا اولر واردر شکل خمسده بش عدد ابراج قویلری وارکم هربری کویا بر کونه سد اسکندرلدرر جبه خانه و غلال انبارلری و صو صارنجاریله آراسته و اطرافنده قراوول خانه لریله پیراسته اولمش رباط متیندر دزداری و اوچ یوز عدد قلعه نفراتلری و اراما یوز بیک عسکر اسلام اطراف و اروشلرنده مستخفظانلری وار و جمله اوچ عدد آب حیات چشمه سارلری وار و جمله آلتی عدد معبدکاه محرابلری وار جمله آ سلطان ابراهیم خان جامعی التی عدد قبه لی کارگیر و خره سانی صیوالی مناره سز و حرمسز و جماعتسز جامعدرکم حالا ایچنده بارودسیاه مملو اولمق ایله قپولری مهرلی اولوب کیجه و کوندز قلعه نفرانلری خاب [۴] نازلرندن بیدار اولوب رار رار [۵] باره دبلائی بکلرلر اماغیری مساجد لک جماعت کثیره لری واردر بو عنادیدن قصر و قلعه سی بر ساعت یر اولوب ایاق التنده کورینور تا اولقدر عالی قلعه شاهیدر حتی عنادیه نیک سرآمد طوپلری قاندیه شپرشپردوکر و قندیه نیکه طوپلری عنادیه به اریشر اما کله لری صووق کلر زرا بالایه آتلان طوپلرک کله لری بی فرکلر (در بیان و اروش عظیم عنادیه) قلعه نیک شمالی و غربیسی طرفنده دره لر و دپه لر ایچره جمله سی یتمش یدی بیک [۶] مفید مختصر تحتانی

[۱] ك: انشا [۲] ك: جرمی الی آدم [بلیدرکه (اوچ بیک) کله سی اونودولشدر (م) ا [۳] بو لفظ حساب اندلکده دوغری اوله رق ۱۰۵۹ چقیبور فقط بوراده کی (ناخته) کله سی مهملدر نه عربیده، نه فارسیده بویه بر کله یوقدر دیک که محضا تاریخی ضبط ایچون اشبو (آب ناخته) ترکیب مهملتی بریسی ایدورمشدر و کتابلرده بویه مهمل ترکیبلر چوقدر (م) [۴] خواب یازلمق مناسبدر (م) [۵] دوغروسی (زارونزار) اولسه کر کدر (م) [۶] ك نسخه سنده (بیک) کله سی یوقدر دوغروسی (یدی بیک) اولمق تمکندر و لک برقاچ سطر اشاغیده کی افاده سی یعنی صدراعظمک بو قلعه یی یقیدر میسه ده بوکا دلیلدر چونکه اوله یتمش یدی بیک خانلی بریر اولسیدی قیوبده صدراعظم بونی یقیدر مازدی (م)

جبل قریہ طماس [۱]

یوز الہی عدد خانہ لی بر کفرہ روم کویدر قہوہ خانہ لری و بر قاج دکا لری وار غایت اشلی یردر اندن بر ساعت شرقہ کیدوب بر نار اغاجلغن کچوب کوه طماسک تاذروہ بلاسنده بریشہ [۲] وار اندن جملہ قانڈیا سحراسی و قلعہ سی و جملہ نواحیلری و چنارلی درہ و جاشرلی [۳] درہ و عنادیہ قلعہ سی و آجی صولر و بصرہ یلر [۴] جملہ اطلس قلمون کجی سحرای قندیہ کورینوب بو داغ جملہ داغلرہ و باغلرہ حوالہ اولوب اگر کوه طماس اوزرہ بر پارہ بلوط اولسہ همان قندیہ سحراسنہ یاغمور یاغمغہ باشلار بوسر ندطماسک سرنده بر ساعت او طوروب صدراعظم ایلہ ونڈیک کفارینک جنک وجد اللرینک [۵] رفتن [۶] طوب و توفنک صدالرندن زمین و آسمان دردرد ترہ بوب کویا جشر نشر ازدن [۷] بر کون اولوب قلعہ قانڈیہ و اوردوی آل عثمان مرغ سمندر وار آتش رود ایچندہ قالب بارود سیاہک دود کبودی نیلکون اوج سماہ منقلب اولوب اوج کدہ رعد و حرق و برق زمینی لرزان ایدردی حقیر بوتماشایی ایدوب طماس داغندن قوش اشغی بر ساعتہ نزول ایدوب (سروی قہوہ سی) اندن نیم ساعت اشغی اینوب قولاهور درہ سی) اندن ینہ نیم ساعت کیدوب قاطر جی اوغلی پاشا چقتلیکی اندن سود یون اندن فنک [۸] درہ سنی بر کار کیر طاش ایلہ مبنی جسردن کچوب

اوصاف بنای خاقانیہ یعنی قلعہ استوار عنادیہ

نیچہ کرہ حسین پاشای غازی دلبر بوقانڈیہ [۹] قلعہ سنہ یورویشلر ایدوب فتجی بسر اولیوب نیچہ کرہ یوز بیک جان روح روان ایتدیکندن آخر کار قانڈیہ قلعہ سنہ طوب منزلی حوالہ سنہ ... تاریخنده بافرمان سلطان ابراہیم خان بوقلعہ بدست دلی حسین پاشای سام اقران بوقلعہ انشا ایدوب اسمنہ (عنادیہ) نام قودیلر کوندن کونہ

[۱] ب: طماش [۲] ط: بریشته وار . ب ، ک : بر کنیسه وار [۳] س ، ک : نسخہ لری طہ سزدر [۴] ک : قصر یلر [۵] دیگر نسخہ لری متن کجی فقط نقطہ سزدر دوغوسی (نظرہ تلر) یلیق ممکندر (م) [۵] دوغوسی (وجدالرنندن) اولیلیدر (م) [۶] دوغوسی (وطر فیندن) یلییدر (م) [۷] ک : محمردن [۸] فانک ، نونک کسر یلہ حرکہ لٹمشدر [۹] ب : بو اوراویہ یا کلیش اولدینی بدییدر (م) [

عبرتمای آبادان) بوشهر ایجرہ برزندان قلعہ سی وار انک اوستندہ برساعت وار بو دخی تماشای واجب السیر عظیمدر (درستایش لیمان جای امان کشتیان) بوقلعه ک لیمانی شہرک شرق طرفندہ واقع اولوب بر عملی بنادر انجاق الی پارہ کمی آلر لکن کون دوغوسی روز کاری اغزندن پک کروبو دمر دوتماز بر قومسال لیمان اولماغیلہ بوندہ بیوک پارچہ کمیلر یطہمازلر (بولیمانہ قریب طوپخانہ) باشقہ بر ایچ قلعہ کبی واقع اولوب ایچ قلعہبالا بہلر [۱] واشنی شہرک اطرافن قورور [۲] برطوپخانہ زیبادر کم جملہ الی پارہ بال یمز سرآمد طوپلری واردر (درتمہ شہرانکیز کلیات بلدان) اولا بورثمہ [۳] قلعہسنک جملہ عمارت و آبادانلری بو اشنی واروشدہ اولوب جملہ صوقاقلر واسع اولدوغندن ماعدا چارشوی بازارلری ایجرہ اوزوم اصاملری دیکیلوب جمیع شاہ راہلر منتش چادیر کبی زمین اولوب اصلا آفتاب علمتابک شدت حرارت تاب وتوانی بوبازار حسن ایجرہ بیع ونسرا ایدن بی آدملرہ تاثیر ایمز کویا بر قویاغستان [۴] ارمدر بر قومسال زمین اولماغیلہ ایام شتادہ اصلا چامور اولماز آب وهواسی وبناسی و محبوب و محبوبہ سی و باغ و باغچہ سی ولیمون وتورنج وشفتالو وانجیر واوزومی وزیتونی جهانی دوتوب ممدوح عالم اولمشدر... بوقلعه دخی سیر وتماشایدوب اندن ینہ شرق جانبہ ینہ قلعہ ینہ قریب (قریہ بوستانلی) کفرہ کوی. و باغ و باغچہ سی و بوستانی چوق اولدوغندن بوستانلی دیرلر انی کچوب و (دلسکلی طاش) نام یری کچوب و (قینارجہ) خان کچوب ۵ ساعتدہ (حسین پاشا چفتلکی) خانی وقہوہخانہ لری و برقاچ دکانلری واردر اندہ بر کیجہ مهمان اولوب ذوق و صفالر اتدک اندن ینہ جانب شرقہ ... ساعت مخوف یرلری کچوب (پاپاس چشمہ سی) بر آب حیاندن اندن ینہ سمت شرقہ ۲ ساعتدہ (قریہ کوپلر) [۵] بر اوز ایچنہ واقع اولمش باغ آسپوزی مثال قرالدرر جملہ رعایالری کوپ و دستق و کرہ مید اشلہ دکلرندن کوپلر [۶] کوی دیرلر بر خانی و اوچ عدد قہوہخانہ سی و اون قدر دکانلری وار اندن ینہ شرقہ ۲ ساعتدہ (یکی قہوہ) انی دخی کچوب ... ساعتدہ [۷]

[۱] ط: بالاہلر [دیگر نسخہ لردہ (لر) یرندہ (ان) وار دوغوسی (ایچ قلعہ بالاتملن ایچ قلعہ بالاتملن) اولوق ممکندر ک نسخہ سندہ ایسہ (ایچ قلعہ نک - بلہ سن) یازاشدر (م)]
 [۲] ک: قورودور [۳] ک، ط: رتمہ . س: ریثمہ [۴] س، ک: قویاغستان [۵] ب: کوپلر [۶] ک: ۳ ساعتدہ

هر برینک مدحنده لسان قاصردر کم بر وجهله تعبیر و توصیف اولتماز و جمله‌سی اوچ بیک
یدی یوز عدد اودالردر [۱] اما سرای لردکلدر انجاق یتمشیدی عددی سرای لردر حسین
پاشا تحریری اوزره اودالر عد اولتمشدر جمله‌اً مکلف پاشا سرایی و ولی کتخدای سرایی
و شعبان الای بکی سرایی و عنکبوت احمدپاشا سرایی و ... (در دفتر جوامع‌های سلاطین
آل عثمان و غیره کبار اعیان) کزیده‌سی آلتی عدد جوامعدر اولای یوقار و حصارده ابراهیم
خان جامی اندن تکیه قپوسنک ایچ یوزنده والده سلطان جامی اندن چارشو ایچنده دلی
حسین پاشا جامی اندن عنکبوت احمد پاشا جامی اندن تکیه قپوسی اوکنده مزارستان
ایچنده ولی پاشا جامی بونلر جماعت کثیره‌یه مالکدر کلیسه لردن معبدکاه مسلم اولمش
عبادت‌کاه قدیملردر ... (در قائمه مساجدهای اهل ایمان) قپوسی طقوز عدد زاویه محلات
عابدان زاهداندر جمله‌اً ... (در علامت دازالحديث محدثان مفسران) دوکلیسی ایکی عدد
مدرسه عالماندر ... (در دارالعلوم معصومان ابجدخوان) هپسی اوچ عدد مکتب طفلان
پسراندر اولای ... (در تکیه‌کاه آل عبا درویشان ذیشان) عمومیسی اوچ عدد خانقاه
ارباب طریق‌ذا کراندر جمله‌اً تکیه قپوسی تکیه‌سی معموردر اندن [۲] قپوسی خارجنده
ولی پاشا [۳] تکیه‌سی خانقاه بکتاشیاندر کم باغ ارمدر و غایت مسیره‌کاه یردر (در صفای
راحت جان حمامات دلستان) اولانجه‌سی ایکی عدد حمام روشناندر اولای ... (در عمارات
دارالاطعام آینه و رونده‌کان) پارسی اوچ عدد ما کل خانه عمارتدر اولادلی حسین پاشا
جامی عمارتی و تکیه قپوسنده والده جامی عمارتی و ولی پاشا جامی عمارت‌لرینک نعمت‌لری
بای و کدایه پیر و جوانه صبح و مناس بر طاس چوپره‌لری مبدولدر (در تعریف چارشوی
بزازستان) بارده‌سی یوز الی عدد دکانجه اهل صنایع کاسباندر کم جمله اهل حرفه
هرشی بقیمت بولنور (در تحریر خان تجاران اهالی برو بجانان) پارسی اوچ عدد
وکاله خواجه‌کان سودا کراندر جمله‌اً ... (در تریح چشمه سار دل و جان)
هاموسی اون عدد چشمه حیواندر اما جمله‌اً چارشو ایچنده کی میدانده قرال چشمه‌سی
بر واجب السیر عین‌الحیاتدر کم استاد مرمر بر قرنک حکاک بیاض مرمردن کونا کونا
تصویرلر ایدوب هر کونه تمثاللرک اغزلرندن و بورونلرندن و ذکرلرندن بر آب‌ناب جریان
ایدوب هر کورن بوصورت‌لری واله و حیران اولوب انکشت بر دهن ایدر قالور (در کار

[۱] ك : اولدر [۲] س نسخه‌سی ده بویله نقطه‌سزدر فقط ایکنجی حرفی کافه بکزه‌یور

شو قدر وارکه قولسزدر (م) [۳] ك : دلی حسین پاشا تکیه‌سی

و متین قلعه در کم جرمی بدن دیوارلری اوزره کامل اوچ بیک دورت یوز آدمدر و جمله اطرافنده بش عدد طایبه عظیمه لری واردر و جانب اربعه‌سی یالچین قیالردر اما او یله افلا که قدکشان دکدر انجاق بر مناره قدی پشته عالی اوزره سنک طراش بر قلعه صواش پر خاش حاضر باشدر کم اصلا بر طرفندن لغ و سیه و مترس ایلک قابل امکان دکل ایکن (همه الرجال تعلق الجبال) مضمونی بونده ظاهر اولوب حین محاصره ده کوچوک حسن پاشا بو ایچ قلعه‌نک نمازگاهه ناظر کوشه‌سنده کی طایبه لغ ایله آتوب اول طرفدن غزات موحدین یورویش ایدوب اولکون بو قلعه زیبا فتح اولمشدر و جمله بو ایچ قلعه دیوارلرینک ایچ یوزلری حایه قلعه‌سی دیواری کبی داترا مدار طوپراق یغلیدر و جمله ایکی [۱] آدم انلی دیوار اولوب انجاق جانب شرقه ناظر بر قوسوی وار ایکی قات متین حدید قپولردر طشره قپو اوزره بر اعظم بالق کمیکی مصلو اولوب علامتدر و بو قپولردن ایچری بر واسع طولز کمر آلتی یولدر اوزرلری طوپراق ینیلی طایبه لردر و جمله بو ایچ قلعه ده اللی عدد کره مت اورتولی در بیض آسا بیاض اولردر کم جمله قات اندرقات کارگیر بنای جهان نمای خاندان زیبالردر جمله دزدار سرایی و شیخ محمد افندی سرایی و اسعدر و جمله بر عدد سلطان ابراهیم خان جامی وار و جمله بر عدد مسجد وار و جبه‌خانه و غلال انبارلری و صو صارینجلری و قرق عدد بال یمز طوپلری اولقدر مهمات و لوازماتلری وار کم حسابن خدای لم یزل بیلور جناب‌الله شر اعدادن امین ایده آمین یامعین (درصفت بنای زمین اشغی قلعه واروش رتمه) بو قلعه سور عظیم لب دریاده شکل مربع بر الحاق طاش دیواری و خندقسز رباط مزیندر و اطرافنده جابجا طایبه لری وار اماشی [۲] دکلردر حین محاصره ده بری دخی هجومه تحمل ایده منزلر بو واروشک جرمی کامل دورت بیک آلتیوز آدمدر و جمله اوچ عدد قوسوی وار بری جانب قبله یه ناظر بیوک قپو و بری طرف شرقه ناظر تکیه قوسوی اوچ قات متین قپولردر سلونیه قوسوی دخی شرقه ناظر در بوسلونیه قپوسندن تا لیمانه وارنجه لب دریاده اصلا قلعه دیوارلری یوقدر لکن عثمانلی بو قلعه فتح آندکده لب دریاهه سراپا [۳] قازقلر قاقوب قلعدن صارب پلنقه دیوار آتمش نماینه الحاقدر لکن مازغال و درسکلرنده اولان طوبلر جمله لیمانه ناظر و حاضردر و بو واروش ایچره اغرب غرایبدن جمله دریاهه ناظر قات اندرقات کافرندن قلله شدادی بنای آبادانلر وار کم

[۱] پ، س، ک؛ یکرمی [۲] نسخه‌لرده هپ بوبله ایسه‌ده (متین) اولسی دها مناسبدر (م)

[۳] س؛ شرانپاو

و بر کوچوک حمجکی ۱۰ عدد دکانجقلری وار قلعه دبنده بر آجی صوقینانخی اولدوغندن آجی صوقلعه سی درلر اندن ینه جانب شرقه بش نساعت صارب یوللر ایله لب دریاچه کیدوب قیو [۱] قهوه لری نام یرلری کچوب نیجه آب حیات صولر ایچوب ونیجه مزارعاتلر کچوب حسین پاشا طابوری نام محله حسین پاشا یتیم یدی بیک عدد وندیک کفار ایله جنک عظیم اتمشدر کم حالا کفارک کی کلاری داغلر کبی یغلیدر کم بو صواش پر خاشده بر کفار جان قورتار مامشدر بو محله کفارک استخان کله لرن سیرو تماشایده رک کچوب (ورده جسر) نام محله واردق بو قنطره زیبا یکچیری آغاسی مراد آغا بناسیدر کم صکره صدراعظم اولمشدر بو پل متینک التندن عبور ایدن (نهر ووجا) [۲] اصفاقیه داغلرندن کلوب بو محله آق دکزه مخلوط اولور اما بو جسر غایت اوچوروم و مخوفدر انی دخی کچوب

درمنظره قلعه زیبارتمه

روم لسانجه رتمه ... دیرلر بانسی وندیک پر نچیر میدر سنه ... تاریخنده سلطان ابراهیم خان عصر نده بدست دلی حسین پاشا فتح اولمشدر حالا سانجاق بکی تختیدر پاشاسنک خاصی ۲۲۹۰۰۰ اچهدر [۳] الای بکی وچری باشی و ۳۹ عدد زعامتی و ۳۵۵ عدد ارباب تیماری وار قانون اوزره جبه لولری ایله حین غزاده جمله بش بیک عدد زیتون سپاهیسی عسکری اولور و یوزاللی اچقه قضادر ناحیه سی ... عدد قرادر و یکچیری آغاسی و قلعه دزداری و دورد اوده یکچیری چور باجینری و جبه جی باشی و طوبوچی باشیلری وار ایکشیر اوده نفراتلری وار و جمله یکرمی عدد قلعه آغالی و جمله اوچ بیک قلعه نفراتلری و شیخ الاسلام و نقیب الاشرافی و سپاه کتخداری و محتسب آغاسی و خراج آغاسی و معمار آغاسی و شهر امینی و غلال امینی و لیمان امینی و کومرک امینی و باجداری ... واردر الحاصل جمله مستحفظان عسکر یله اون ایکی بیک مسلح [۴] عسکر اسلام آماده و مهیادر (اشکال زمین قلعه سی) لب دریاده رسد متین پالچین قیا اوزره دریاچه حواله قره جانبنده کندویه حواله سز بر مصنع ایچ قلعه در کم اشخی واروشدن بو ایچ قلعه یه کیدر کن شمال جانبته کیدوب نماز کاهی کچوب بشیوز آدم بر چنزار فزانی دخی کچوب یقوش یوقارو کیدوب سد اسکندر وار بر ایچ قلعه شکل مخمس طاش بنا غایه الغایه صعب

[۱] ب : قیو [۲] س ، ک : روجا . ب : مروجا [۳] ب : ۲۶۹۰۰۰ اچهدر [۴] ب ،

س ، ک : قلج

در علامت قلعه آپوقرون

روم لسانجہ... دمکدر اما قوم عثمانیان ابوقرون دیرلر سنہ... [۱] تاریخندہ سلطان ابراہیم فتحیدر بدست غازی دلی حین پاشا سنجاک بکینک خاصی تختیدر طرف پادشاهیدن خاص ہایونی... اچہدر ارباب زعماسی... وارباب تیماری... عدددر آلائی بکجیسی وچری باشیسی واردر حین سفردہ بکینک عسکریلہ وجملہ جبہلولریلہ بش بیک عدد بتون [۲] سپاہی [۳] عسکری اولور یوزاللی اچہ شریف قضا درقلعہ سی صودہ لیمانی اغزندہ شکل خمس برشدادی قلعه ایش کفار دونماسی ایلہ کلوب بر زیرلن جابجا منہدم ایش اما سہل شی ایلہ تعمیر و ترمیم اولماق قابلدر بر جامعی و ر مسجدی و بر خانی و برحامی واللی عدد دکانلری وار واوچ بیک عدد محافظہ جی عسکرلری حاضر باشلردر بو قلعہ دن صودہ لیمانہ طوپ ایلہ کمی کچیرمک آساندر غایت لازملی قلعہدر بو لیمانک قارشو طرفندہ کی صودہ بورنہ پاشا قولی دیرلر اول محلدہ بر قلہ عظیم و طابیہ متین یاپلسہ ابوقرونلہ قرشو قرشویہ بوغاز قلعہلری کی اولوب صودہ لیمانہ کافر کیمیلری کیرہ میوب صودہ قلعہ سی کفاری امان دیوب قلعہ ورلردی و بو ابو قرونک آب و هواسی غایت لطیف اولوب بناسی اولقدر ممدوح دکلدر اندن ینہ ۴ ساعت شرقہ کیدوب صعب طاشقلر کچوب

در حق قلعه آجی صو

دریادن ایکی میل بعید قرہدہدر سنہ... تاریخندہ بافرمان سلطان ابراہیم خان دلی حسین پاشا مجدداً بنا ایدوب بر مرتفع بایر اوزرہ بر حوالہ لی طاش بنا قلعه رعنائی شکل مربعی کامل بشیوز آدم بر کوچوک والچاق دیوارلی قلعہ جکدر کم دلی حسین پاشانک اوطاغی یریدر ایچندہ بر جامعی و بر مکتبی ویدی عدد خانہ سی و غربہ ناظر بر قوسی وار وروم ایلی ایالتدن الجہ حصار [۴] بکی مالک بک بو قلعہ یہ سنجاغی عسکریلہ مالکدر کم محافظہ ایدوب آیندہ وروندہ کانلری اوردوی اسلامہ کتروب کتر غایت ممرناس لازم قلعہدر طشرہ واروشی معمور اولوب بر عددخانی و بش عدد مسافر خانہ [۵] قہوہ خانہلری

[۱] ک: ۱۰۵۹ تاریخندہ [۲] ب، ک: زیتون [۳] ب، س، ک: سپاہیسی [۴] ک: الاجہ

[۵] س، ک، ط: مساوی خانہ

ال طاشی کیسی [۱] دریایی بش اون پاره کمی غرق ایدوب دولدرمق ممکندر یاخودقره دن
 ضربات طوب کوب صدماتیه بوقلعه جکی خاکه برابر مهنم ایتک امر سهدر اماهت عظیم استر
 حتی سنه .. تاریخنده قودان و ویتق احمد پاشا بو قلعه یه دونمء هایون ایله آنی هجوم
 ایدوب صارلش اما بامرخدا شهید اولنجه جمله کیلر چکلوب کیندکارنده قلعه نك فتحی
 میسر اولیوب الی هذا الآن دست کفارده برسور لیماندر خدای متعال فتحن میسر اید
 (درتقیل اشکال لیمان صوده) بو لیمان جای امان او یله بر بی امان [۲] ردر کم شرق دن
 غربه طولی الی میل اولوب ایچنه اوچ بیک پارچه لر و قرانلر و قلیون و بیکلر و قراقه
 و نور توبلر [۳] و بوطاغ [۴] و شیتیه لر و قدرغه و قالیته لر و ماوونه و قالیته لر [۵] لنکر
 انداخت اولوب یطمق ممکندر و سکز عدد روزکار زورکار دن امین اولوب هر جانبده آب حیات
 صولری و فرت اوزره در آق دکر ملاحانلرینک ماینلرنده بو صوده لیمانی مشهور اولوب
 مدوح اولان لیمانک بری دخی بو صوده لیمانیدر کم نیجه کره یوز بیک الوان بالقلری چیقار
 یاخصوص اوچ و قیه کلور لعل کون تکور بالقلری و قلقان و کفال و سازان و لورک
 و اصقومی و محبده [۶] و پالامید والا کرده و اولوفر و قولوز بالقلری اولور کم پر لیمانه
 مخصوص دکدر الا بو صوده لیمانده اولور اما بو لیمانک بر جانبندن بر جانبنه قرشو
 قرشویه طوب کله سی یتشیر حتی بو لیمانک جانب قبله سنده آپوقرون طرفی بورندن
 صوده قلعه سنی غازی و شهید دلی حسین پاشا دوکه دوکه خراب بیاب ایتشدر بو قلعه
 صوده و لیمانی سیر و تماشا ایدوب قطره [۷] جانبنه توجه ایدوب صوده لیمانی کنار نیجه
 قبله جانبنه بر ساعت کیدوب (قریه چوملک) یول اوزره باغلی و بفتحلی معمور و مسلم
 و کفره کوییدر کفره سی جمله سی چناق و دستی و چوملک یایدقلرندن چوملک کوی دیرلر
 طین عمر چین مثال برخاک پاکی وار حالا بونده عسا کراسلامدن نیجه یوز عزبان بکتلر قهوه خانلر
 و بوزه خانلر و نیجه یوز عدد دکان لرا احداث ایدوب کار ایدرلر اندن ۲ ساعت کیدوب کتخدابک
 چشمه سی اندن قانی چشمه لری کچوب منزل قریه اشکلوز [۸] بر معمور باغلی و بفتحلی
 و آب حیات قیناق صوق صولی اوروم کوییدر اندن شماله بر ساعتده معمور لیون
 و تورنجلی یرلری کچوب

[۱] ط : ال طاشی کبی [دوغروسی (ال طاشی) اولمیدر (م)] [۲] ک : بی امان
 [۳] ک : پورتونلر [۴] ک : بوطاج ، ب : بوطاح [۵] ط : قالیته لر [۶] ک : فنجیده [۷] ک : قصر و
 [۸] ب : اشکیلوز

مشہد قلعه حانیہ (اولا قبر غازی قنصو پاشا و قلاق سیاوش پاشا و بیقلی مصطفی پاشا و کوچک حسن پاشا و کور حسن پاشا ... نیچہ یوزعدد وزرا و میرمیرانلر وار و شمدی کافر قالیونلریلہ جنک ایدرکن شہدالریمز مدفونلردر رحمة الله علیہم اجمعین بوشہر عظیمی بوبورندن [۱] سیروتماشانا تدی کمزدن صکرہ صدر اعظم قانیدیہ سیر و تماشانا ایدوب لغم و مترسی یرلرن کزوب ... ہفتدہ حانیہ کلنجہ مورہ طرفندن قبودان پاشا نیچہ کرہ دریا مثال عسا کر اسلامی ظہایر لریلہ جزیرہ کریدہ کچروب عسکر اسلام دریا مثال اولدی همان صدر اعظم نفیر رحلتلر و کوس کرومر [۲] ارتحاللری چالدروب سنہ ماہ ... یوم ... نندہ الای عظیم ایلہ جانیدن سعد سعادتدہ چیقوب قطع منازل و طی مراحل ایدہ رنک عزم راہ غزای قانیدیہ دیوب کتمدہ بو حقیر پرتقصیر عسکر دریا مثالک 'زدحامندن حظ ایتمیوب اون عدد آتی و چندر سوارلی رفیقلر ایلہ یولدن صول جانبہ صاپوب علی طریق۔ السیر نیم ساعت جانب شرقہ سنکستان ایجرہ کیدوب

اوصاف قلعه صودہ

ابتدایسی بقول مورخان لاتین قریم جزیرہ سندہ کفہ قلعه سی قربندہ صوداق کفرہ سی سلطان بایزیدولینک کدک احمد پاشا سی لندن خلاص اولوب کملریلہ بو جزیرہ کریدہ کلوب بو صوداق فرنگی بو قلعه نی یکی [۳] بنا ایتدکلرندن صوداقدن غلط صودہ درلر اما حقیقت الحال صودہ قلعه سیدر کم قرہدہ دکلدلر اول و آخرونہ دک بانی حکمنندہ در قلعه سی الی میل طولی برلیمان عظیمک انتہاسندہ حانیہ بر بیاشری قریب اول بایرلی قرہ [۴] دبندہ دریا ایچندہ شکل مسدس بر سد متین بر کوچک قلعه جکدر کم صافی یالچین قیا اوزرہ در اما غایۃ الغایہ صعبدر و اولری واردر [۵] اصلا باغی و باغچہ سی یوقدرزیرا اداسی کامل اوچ میل احاطہ ایدر ادا جقدر کم جملہ قات اندرقات درسک درسک بنا اولمش جملہ قلعه در بر یردن واریلہ جق یرلری یوقدر اما حانیہ جانبدہ کی قیالردن بو قلعه بر شاہ باز و توانا بکت ال طاشی اتسہ طاش ارر تا بومرتبہ قرہ یہ یقین ادا جقدر قورشون ایسہ اولی بالطریق قلعه سندہ کفرہ لں دورمز اما نیچہ کینکاکھلری وار اصلا کفرہ لری کورونمز اما اگر ہمت آل عثمان اولسہ حانیہ طرفندہ کی بوروبندن بو صودہ یہ وارنجہ

[۱] س ، ک : بو یوزدن . ط : بر یوزدن [۲] ک : کروفر [۳] ک : بو قلعه جیکی .

س : بو قلعه جیکی [۴] س ، ک : قیا [۵] ک : آزدلر [دادرر] دھا مناسبدر (م)]

یوقدر خصوصاً سیاه‌کاکلی روم یچه محبوب غلاملری سیم تن و نازک بدن اولوب حسن و جماله و لطف اعتدالده غلمانلری اولوب غایه‌الغایه ذکی و نجیب ورشید اولورلر (دراشکال قبای بنتان اهل عصیان) جمله روم عورتلری دخی محبوبهٔ زمانه اولوب عاشق پرستلردر اما لباسلری غایت قیجدر مثلاً فصدان تعبیر ایندکلری حریر کونا کونا قبالری قولتوقلری التنده حمال سمیری کبی یومری اولوب ارقالری و کوسلری دخی اوپله یومری اولوب بلارندن یوقاروسی تا قولتوقلرینه وارنجه اکر قارنلری و اکر سینهلری و اکر مملری و اکر مومیان کمرلری اصلاً کورنمیوب همان قولتوقلرندن یوقارو اموزلری و قوللری و کردان و یوزلری و باشلارنده کاتبی صارقلری التنده سیاه صباچلری کورینور غیری انداملری کویا بر حرار کیهندان [۱] ایچنده اولوب همان قولتوقلرندن اشاغی بر مولوی درویشی تنوره‌سی کیمش بر بد لباسلی محبوبه زنانه‌لری وار (درقیافت لباس رعایای کافران) جمله رعایا و بریایسی روم کفره‌سی اولوب جمله باشلرینه قره مانلفکه شباکه کیوب اسبابلری قیون یوکی [۲] صوفدن سیاه روقله کیوب بلارنده زنار قوشاقلری و آیاقلارنده سیاه فرنک پاپوجلری کیوب کفره‌دن مسلمان اولنلره بورما قومی دیرلر (دروصف ممدوحات ما کولات) اولا انکوری بوزجه آداده و قدس شریف قربنده خلیل‌الرحمنده وماردین یاننده کی سنجار داغنده بوحنیه اوزومی کبی آبدار خوش خوار انکور اولمزددر حتی بر صالحم اوزومی اون بش و قیه کلوب یکرمی یدی کونه عنبالوانی اولور و کلیسه‌بالی دیرلر بر بیاض عسل مصفاسی اولورکم تناول ایده‌نک دماغی معطر رایحهٔ مسک اولور غایت لطیف بالدر اما آز اولور و بر ناری بر وقیه غایت آبدار و تابدار [۳] رمانی اولور و زیتونی و سروی آغاجلری جهانی دوتمشدر و مشهور آفاق اولان حرام شراب بی‌حجابی فاسقان فاجران مابینلارنده ممدوحدر (درتمه شهرانکیز کلیات) اولا قلعه‌نک قره‌قپوسندن طشره یصی طابیه باشنده غازیان مجاهدانلرک کفارخا کساردن کسدکلری کله‌لردن بر قلعه‌بالا بنا اولنمشدر بودخی واجب‌العبرتدر [۴] * (درزیارتگاه

[۱] ك : بر خرار فصدان . ب : بر خرار کبی صدان [دوغروسی (بر خرار کبی فصدان) اولمیدر . کنیش البیسیه بی چوواله و دها کنیش اولورسه خراره بکزتمک حالا متعارقدر . (خرار) کله‌سی بزم طرفلرده (خارال) دیبه تلفظ ایدیلیر ایچنه اوزون و شیشمان بر آدم ایاق اوزرنده طورهق شرطیه صیغه‌حق قدر اوزون، کنیش کچی قیلندن طوقونمش قایا ، قلین چوواله دیرز (م) [۲] ك : توکی [۳] ب، ك : ودانه‌دار [۴] ك : واجب‌السردر . س، ط : واجب‌العبردر

(در عدد مساجد موحدان) جملہ یدی عدد محلہ زاویہ لری ایدی حالا دخی عمار اولمہ در (در علم دارالتدریس عالمان) ... (در مکتب جکر کوشہ پسران) ... (در ذکر خانقہ ارباب طریق ذیشان) جملہ اوچ عدد تکیہ درویشاندر ... (در چشمہ سار رحمت دل و جان) جملہ ... عدد چشمہ جاریلر در اما جملہ آ حوض عظیم میدانک چشمہ سی تاریخیدر

بارك الله سر سكباناں اغای محمود
چشمہ اتمامہ عالی دیدی زیبا تاریخ
ایلیہ رب و دود عاقبتی محمود
یاغنی اولدی ایکی اسکک اولنجه معدود [۱]
سنہ ۱۰۷۳

(دیگر تاریخ گیری چشمہ) در قرب حنکار جامعی

ساعی خیر سر سکسونیان
کوش ایدنجه دیدیلر تاریخی
حضرت عثمان اغای ذی حیا
چشمہ عین الحیات جانفزا [۲] سنہ ۱۰۷۳

(در دفتر چارشوی بزاستان) جملہ بشیوز عدد دکان اهل حرفدر ویکرمی عدد عدد قهوه خانه لردر اما قلعدن طشره میخانه لردر (در مدح حمامات غاسلان) جملہ آلتی عدد حماملردر (در خان خواجہ کان تجاران) ... (در سیل خانہ جانستان) ... (در ستایش قلعه میان) مذکور بیوک حصارک تا اورتاسنده بر مرتفع یرده جهانما بر ایچ قلعه درکم جملہ اوچ عدد قپولری واربری جانب شرقه وبری طرف غربه وبری زردبان ایله اینلوب چیقلوب چارشو بازاره اشلر [۳] بر بادرکم اوبر قپولردن کوچو کدر اما اوبر بیوک قپولردن بر قپویه وارنجه بو ایچ قلعه اورتاسنده بر واسع پاک قلدردلی شاه راهک یمین و یسارنده عجب کارکیر سالی مصنع عظیم سرایلری وارکم هربری قات اندرقات جهان نما سرایلردر بو قلعه و طشره قلعه و طشره باغ و باغچه لر کافر زمانی اولقدر معمور و مزین ایمشکم تعبیر و توصیفدن مبرادر لکن هنوز الی یومنا هذا معمور و آبادان اولمہ در ... (در فصل آب و هوای راحت الابدان) آب و هواسنک لطافتندن محبوب و محبوبه لری نه حد و حصر

[۱] (یاغنی) لفظی تاریخیدر فقط (۱۰۷۱) ایدیورکه ایکی اسکیکدر ایشته ناظم بو لفظک کوستردیکی عدده ایکی علاوه ایدیله جکینی (ایکی اسکک معدود اولنجه) عباره سیله آ کلادپورکه علاوه ایندی کمزده (۱۰۷۳) حاصل اولیور (م) [۲] ب: ۱۰۷۲ [صوک مصراع حساب ایدیلنجه (۱۰۶۶) ایدیور حالبوکه (الحیات) کله سیله (جانفزا) کله سنک اره سنده شیوه ایجابی اولورق بر او کتیرمک لازمدر (و) حرق ایسه ایجد حسابنده (۶) عددینی کوستیرر. بوضورتله مذکور ۱۰۶۶ عددینه ۶ علاوه ایدیلنجه ۱۰۷۲ حاصل اولور. دیمک که ب نسخه سنده کی ۱۰۷۲ رقمی دوغری ایش (م) [۳] ک: اینلر (اینلیر)

عدد عالی و مصنع قراوول خانه کوشکلی وارد غرب طرفنده کی آلتون طابیه‌سی و شرق طرفنده کی کومش طابیه‌سی ... طابیه‌سی ... بو مذ کور طابیه‌لرک آلتلری قات اندرقات جمله جنک شیطنتلر ایله بنا اولمش لغملردر اما نفس قلعه دیواری همان یکرمی ارشون انلی شددادی بنای متین قالن دیواردر ماعداسی داغلا کبی یغلمش طیراقدر اما داری وقامش کوکیله خیم اندر خیم [۱] و رختیم اولمش طیراقدر بریرینه یوز بیگ کله اورسک اصلا تأثیر ایدوب ضربات طویلر کرب قلعه‌یه اصلا رخنه ویرمز صعب دیواردر (دراندرون عمارات قلعه حانیه) بو ذ کر اولنان جرمنده کی قلعه ایچنده جمله دورت بیگ عدد قات اندرقات جمله دریاه ناظر شاهنشین وروزن و بلا طغلی و [۲] مقصوره‌لی جمله فرنکی کارگیر و کافرئ بنالی خاندان زیبالی شهر معمور سرایلر و بیوت رعنا لر در کم جمله بللور کبی کرچ صوالی سطوحلری اولوب دام و باملرندن جریان ایدن مطر رحمتلری جمله اولرک صو صارنجلرینه جریان ایدوب ماه تموزده یوز کبی صولری بوش اولنور (درمدح سرای اعیان اغوات) جمله ن پاشا سرایی و یوسف پاشا سرایی و موسی پاشا سرایی و شعبان الایی بکی سرایی ... مشهوردر (درعیان جوامعه‌های اهل ایمان) جمله آلتی عدد معبدکاه سلاطین و غیری صاحب الخیرات اعیاندر اما جمله ن جماعت کثیریه مالک فاتح حانیه غازی یوسف پاشا جامعدر ایکوز آیاق طولی و سکسن آیاق عرضی قبله قبوسندن محرابه و ارنجه طولانی واقع اولوب کینسادن ولی اولمش بر جامع منوردر اندن سلطان ابراهیم جامعی مصنع معبدکاهدر کم بوده دیر قدیم ایدی اندن قوجه موسی پاشا جامعی ایچ قلعه‌نک ایچنده بر مرتفع یرده واقع اولوب جهان نما بر جامع پر انواردر بو مذ کور جوامع لر جمله جماعت کثیریه مالکلردر اندن یکیکری اغاسی جامعی اندن لیمان کنارنده کوچک حسن پاشا جامعی کلیسادن بوزما دکلدر مجددآ سکبان باشی محمود اغا بنا ایدر کن نا امام قابوب حسن پاشا امام اتدو کندن حسن پاشا جامعی دیر لر قبله قبوسی اوزره تاریخی بودر

اول سرسکبانیا نکم حضرت محمود اغا خیره سالک، اولنی حق آنگه انعام ایلدی دیدی هاتدر انک کوش ایلوب تاریخی حمد [۳] ایله بو جامعک نقصان اتام ایلدی سته ...

[۱] ک : حتم اندر حتم . س نسخه‌سی نقطه سزدر [۲] ک : بلا طغلی [۳] ب ، ک : جدک (جد) اولورسه مصراع ۱۰۷۳ کوستریور فقط (حمد) اولورسه ۱۱۱۸ کوستریور که کتابک تاریخ تألیفی ده کچبور (م) [

اون بر عدد آغاچ طپوزلر [۱] وار یعنی طپوزمنز [۲] ایله آلدق علامتیدر اما بوجسرك آلتنده چقور [۳] رده خندق ایچره کار کیر بنا درکلر واردر خندق بر دریدان بر دریایه وارنجه کامل بش بیک آدم قره‌در و یوز آدم انلی خندقدر اما اولقدر درین دکلدر و قلعه‌سی دیواری اللی ذراع یوکسک اولوب صافی کسمه کوفه که ارس طاشی [۴] ایله بنا اولنوب خندقه ناظر هر طایبه‌سی بر قلعه مثال اولوب هر طایبه اوزره سپر سبتلرینک اردنده اژدر هفت سر مثال بال یمز وشایقه طوپلری کرپی توکی کبی خندقه وجانب یمین ویساره نکران ایدر طوپلری واردر وهر طایبه سنک مابینلری بشر یوز خطوه در اما لوندانه آدمدر اما شمال طرفی دریا اولوب اول جانی لیمان کنارانجه بوقلعه بیک آدمدر و جمله اوچ عدد طایبه عظیملر در آلتون طایبه‌سی و کومش طایبه‌لری [۵] جملدن متین و مستحکم و بر طایبه عظیم تالیمان اغزنده بریالچین قیا اوزره همان دوکمه بال مومنه بکزر بر مصنع برج باروده دریایه [۶] برابر اللی پاره سر آمد بال یمز طوپلری وشایقه نام پراغه طوپلری وار ایچلرینه آدم صغار بو طوپ کوپلر دریاده اصلا بر چیرنیق و بر قایق کزدریمدکلرندن ماعدا روی دریاده مارتی قوشی اوچورمز لر لیمانک اغزی قاپوسی پورازه ناظر اولوب کوچیله بر قاندرغه صغار هر کیچه بولیمان قپوسنه قلهدن قلعه دلا بلر ایله زنجیرلر چکرلر اما لیمانی ایکی یوز پاره کمی بی بی منت آلوب بولیمان تاشهرک ایچنه کروب هر جانی سرایلر و چارشوی بازارلر در و بولیمانک شرقی طرفنده جمله یکر می عدد ترسخانه کوزلری وار اون آلتیسی کار کیر و طلوز کمر بنالردر دوردی حین محاصره ده سهلجه ویرانجه اولوب لیمانه ناظر سرایلر وار کم هر برینک تعریف و توصیفنده لسان عاجزدر اما بولیمان طرفی دیوارلرینک ایچ یوزلری طپراق یغلی دکلدر همان ساده قالن قلعه دیوارلریدر اما قره طرفلری دیوارلرینک ایچ یوزلری کوه دماوند مثال یوز آلتش آدم انلی داغلر کبی طپراق یغیلیدر کم قلعه دیوارلرندن اونار ارشون طپراقلر یوکسکدر وهر طایبه ل اوزره ایچ یوزده قلعه دن یوکسک یکر می شر آرشون قدی طایبه ل واردر بش عدد طایبه لرک جمله‌سی بر برلین قورودر لر وهر طایبه بر رسد اسکندره مانند اولوب هر برینک اوزرلرنده بر

[۱] ك : طابور [اكلاشیلپورکه اساسده (طبور) شكنده ایش یعنی صوك حرهك نقطه‌سی اونودلش ایش یازان ذات (طابور) شكلی ویرمشدر (م)] [۲] ك : طابور یمز [۳] ب : طقوز [۴] ك : کوفه کی طراش و طاش . ط : کوفه کی اری طاش [۵] ك : طایبه‌سی [۶] ك : برج باروسی واردر آنده دریایه [دوغروسی (برج وباروسی) اولمیدر (م)]

وبشلی اغاسی ومارتولوسان اغاسی ویرلی جبه‌جیلر اغاسی ویرلی طوپنجیلر اغاسی ویرلی حصار اری اغاسی وقیودان اغاسی و معمار اغاسی و خراج امینی و کومروک امینی و باجدار اغاسی و شهر کتخداسی و معتمد باشی و محتسب اغاسی و قلفاتجی باشی و مرانقوز باشی و ... الحاسل قرق ایچی اغالق اولوب اوچ بیک عدد قلعه قوللرندن ماعدا جمله اون بش‌بیک عدد پرسلاح کزیده عسکر حانیه ایچنده حاضر باشدر حالا دست آل عثمانده بویله بر متین و مکلف و مکمل عسکرلی قلعه یوقدر اما طشره محافظه‌جی عسکرلری جمله قرق بیک عسا کر اسلام نصرت ما تره غازی دلی حسین پاشا سردار معظم اولدن برو یوقدر بیک عدد جیوش موحدین آماده اولوب نیجه کره کفاری قروب قرال زاده لری و قیودانلری اسیر بند زنجیر ایدوب دردولتده یدی قله‌ده حبس آتمشدر و حاکم شرعیسی اولابشویز اچمه مولویت پایه‌سیله شیخ الاسلامی و بشویز اچمه پایه‌سیله موللاسی و ناحیه‌سی ... عدد قراسی وار بهرسنه موللاسنه بروجه عدالت یدی بیک غروش حاصل اولور وزیرینه اللی بیک غروش حاصل اولور و جمیع شرفایه نقیب الاشرافی واردر و سپاه کتخدا یری و بیت المال اغاسی و ... (دروصف اشکال زمین قلعه حانیه) اولا مشرق طرفنده صوده قلعه‌سی بورنی ایله غرب طرفنده قیوصطه [۱] بورنی ایچنده اوتوز میل انلی بر کورفرک اتهاسنده واقع اولمش دائراً مدار آلتی بیک آدم و اوچ میل احاطه ایدر بر قلعه سد اسکندر درکم لب دریاده بر الحاق قیالی پوشته اوزره واقع اولمشدر حقیقه الحال ایچ قلعه‌سنی سدا سکندر یونان بنا آتدوکی یونانیان تواریخلرنده مصر حدر اما حقا که بوقالنه ک ادیم ارضده مثلی مکرینه بوجزیره ده قانديه قصره‌سی [۲] اوله لب دریاده شکل خمس بش طابیه‌لی بر قلعه بالادرکم جمله ایکی عدد قیوسی وار بری قره طرفنده جانب جنوبه ناظر بیوک قیودر و بری دخی طرف شماله مکشوف بیوک لیمان قیوسیدر اما ایکیشر قات باب حدیدلدر و بر کوچوجک اوغرن قیوجک دخی لیمانه آچیلیر اما اجاج قناتلی قیودر دمرلی دکلدر و خاص و عام قیوسی دکلدر اما بیوک قیولر دمرلی اولوب جمله ممرناس قیولری اولوب و جمیع خلق بوقیولره محتاج اولوب مابینلری مالا مال آلات سلاح ایله مزین اولوب شب و روز دیده بانلر پرسلاح آماده اولوب نکهبانلق ایدوب آینده و رونده لره نظر ایدرلر بویوک قیودن طشره خندق اوزره اجاج جسر عظیمک اوستنده

[۱] ک : قیوصاطا [۲] ب : قصروسی

فرنگی استیلا ایدوب قبضه تصرفه آلوب دار منحوسلر آندکده حکمت باری یاری قیلوب سنه ... تاریخنده سلطان سلیمان علیه‌الرحمة والغفران مالطه رودوسنی فتح آندکده جمله افرنج کفارلرینک درونلرینه خوف و خشیت دوشوب «های صاری اغرونده تورک سلیمانک قوت طالعی کشاده اولوب البته بوجزیره کریده دخی سلیمان یاخود بر محمد خان کلهسی مقرردر» دیو بیورعبه دوشوب بوحانیه قلعه‌سین ورکه [۱] قلعه‌سین وقان‌دییه قلعه‌سین سد اسکندر مثال ایدرلر بعده سنه ... تاریخنده سلطان سلیم ثانی بدست قره مصطفی جزیره قبرسی اوچ ییلده وندک لندن فتح آندکده ینه وندیک کافری دیبه‌ک خوفه دوشوب بوحانیه قلعه‌سینه ایکی طایفه عظیم دخی ضمیمه ایدوب متانت اوزره ایدر اما (العبد یدبروالله یقدر) کشی البته قورقدوغنه اوغرا دیرلر حکمت خدا سنه ... تاریخنده [۲] سلطان ابراهیم بن احمد خان عصرنده سردار معظم بوشناق سلحدار یوسف پاشا ایله یدیوز یتیش یاره یلکن ایله بوحانیه یه کلوب فتح ایتدیکمز بالاده جلد ثانی سیاحت نامه مزده جمله جنک وجدالمز ایله مسطوردر تکرار تحریره حاجت یوقدر اما شمدی حمد خدا بوسنه ۱۰۷۸ تاریخنده سلطان محمد خان ابن ابراهیم خان عصرنده قان‌دییه قلعه‌سی فتحنه کلدیکمزده بوقلعه فتح ایتدیکمز دن زباده معمور و آبادان کوردم بوقلعه ابتدا فتح ایتدیکمزک تاریخ مصر اعدر

قوت بازوی سلطان ایله آندی کرید [۳] سنه ۱۰۵۵

وحالا ابراهیم خان تحریری اوزره ایالت وزیری تختیدر و پاشاسنک طرف پادشاهیدن خاصی ... اچهدر و دفتر امینی کتخدای خاصی ... اچهدر و مال دفتر داری خاصی ... اچهدر و چاوش باشی‌سی و چاوشلر کتخداسی و دفتر امینی و دفتر کتخداسی و چاوشلر کاتبی و نهر مقاطعه جیسی و تیمار دفتر داری و الای بکیسی و چری باشی‌سی و ... عدد ارباب زعماسی و ... عدد ارباب تیماری واردر قانون اوزره جمله‌سی حین سفرده جبه لولریله و پاشاسی عسکریله جمله طقوز بیک عدد زیتون سپاهیسی عسکری اولور و آلتی اوده یکچیری اغاسی و آلتی اوده جبه جیلر اغاسی و آلتی اوده طوخیجیلر اغاسی و بر اوده قونباره جیلر اغاسی و بر اوده لغمجیلر اغاسی و دزدار اغاسی و کوکلی اغاسی و عزب اغاسی

[۱] ب : ورتمه [۲] ک : سنه ۱۰۵۵ تاریخنده [۳] بو مصراع حساب ایدلکده ۱۰۵۷ چقیور اگر (سلطان ایله) یرینه (سلطانیله) قونوله جق اولورسه ۱۰۵۶ هر حالده اوست مصراعده تعمیه واردر ظن ایدرم (م)

ابتدا چرغچی [۱] سیدی احمد پاشا زاده ایلری واروب کفارہ مقابل طابیه‌لر و سپرلر پیارک همان کفار کیلرندن بر یایلم طوپلر آتوب اورسه خاچلی بیراقلرین دیکدی اول صدمات طوپدن سیدی زاده قولندن یکرمی نفر غازیان مجاهدان شهید شهادت جامندن نوش ایدوب چارغمز [۲] عسکری یان ورمشدی همان علی‌العقیب [۳] قیلان پاشای دلیر طودوری قلعه‌سی طرفندن امداد عسکر یتشدردی و قناجی علی پاشا دومدار ایکن کوچوک قلعه‌نک قیوصیتا [۴] بورنده طابیه قروب دعا و ثنا ایله طوپلره آتس ایدوب کفاری قرارکن کفار دوزخ قراردن بر یایلم طوپلر دخی آتوب علی پاشا قولندن یکرمی نفر سربازان دلاورانلر شهید اولدیلر اما بزم قیلان پاشا طرفندن ایکی آت ودرت نفر ایغی دمرلی پیزانلر [۵] مرد اولوب ایکی یکت شهید اولدی حانیده بو جمله شهیدلری غسل ایدوب جمله‌نک نمازلرن بر کره‌دن قیلوب اسکی شهیدلر جبانه‌سنده دفن اتدک روحلرچون الفاتحه بعده صدر اعظم و سردار معظم کپرلی زاده فاضل احمد پاشا جمیع امور دیده و کار آزموده عسکر اسلامک اختیاراتلیله مشاوره ایدوب حانیدن قالقوب قانديه قلعه‌سنه صالت کیدوب قلعه‌نک طرز و طور و شکل و شمایل و مترسه ولغیمه کیروب محاصره ایده‌جک یرلرن کورمکه اوچ بیک عسکر ایله صالت سبکبار کتدکده بو حقیر حانیه الای بکیسی شعبان اغا خانه‌سنده وزیر مراد پاشا زاده بک ایله مهمان اولوب حانیه قلعه‌سنی سیر و تماشا ایدوب آثار بنالرین تحریر اتمکه شروع اتدک اما حمد خدا سنه ۱۰۵۵ تاریخنده سلطان ابراهیم عصرنده بدست سردار معظم یوسف پاشا ایله فتحنده بولنوب اذان محمدیلر تلاوت اتمشدک اما شیمدی اول زماندن برو دخی زیاده معمور و آبادان و مزین اولمش

دراوصاف ولایت جزیره اقریت یعنی کرید قانیه و قلعه سد یونان حانیه

بقول تواریخ یونان بوقلعه ابتدا اسپانیه [۶] بناسیدر بعده روم و یونان فیلقوس دخی زیاده عمار اتمشدر بعده شام شریفده آل امویون عصرنده افریقه پادشاهلرندن سلطان منصور فاطمیون بیک یدیوز پاره یلکن ایله جزیره اقریتی فتح ایدوب یوز یتمش سنه دست اسلامده اولوب نیجه بیک معبدکاه مسلمین واریکن سنه ... تاریخنده ونیدک

[۱] ب ، س ، ک : چارغچی [۲] ب : چارغچی من [۳] ک : علی‌العقیب [۴] ب : قیوصیتا

[۵] ب : پایزانلر . ک : پایزانلر [۶] ک : اسپانیه

و دون اعالی [۱] وزاورقلری [۲] قره براق [۳] لیمانہ کردیلر و نظرتا لیمانہ کیرن قدرغملر دخی آنلرده یوز بیک عنا چکرک حانیہ لیمانہ فی ۲۵ ربیع الآخر ... کونی لیمان حانیہ یہ داخل اولنجہ

در وصف غزای امدانی بدست قبلان پاشا رستم ثانی

همان قبودان قبلان پاشا صدر اعظمین فرمان آلوب انابولیدن آلتان بال ییمز طوپلری عرہ بلره [۴] و قزاقلره [۵] بندروب جمیع عسا کر اسلام ایله طوپلری چکوب مقدمه قابوصاطه بورنده روزکار التنده یطن سکزیاره کافر قلیونلری یاننه قریب واروب علی النور لب دریاده داغلر کبی سپرلریاوب کافر کمیلرینه بال ییمز طوپلر اورمغه بشلقد اما لعین کفار بی ایام اولمق ایله اصلا درنمیوب حمد بیچون شایقه طوپلرک طاش کله لری کمیلره اصابت ایدوب صویه برابر پنجره لر [۶] آچیلوب اول آن اوچ پاره کمیلری غرق اولوب بیک آتمش عدد کنارلری جمله کفاره چقوب اسیر اتدیلر بش پاره کمیلری شیطنه و حیه ایله دمرلری اوزره طنوز اللیرک [۷] روزکار اوزره چقوب یلکن آچوب کیدرکن بری دخی غرق اولوب انجاق دورت پاره کمیلره سوده لیمانه کوجیله کروب جان قورتارانلری آز قالدی حمد خدا بیک التمش قدر اسیر ایله شادمانلر ایده رک قلعه جاننه کلوب قبلان پاشا صدر اعظمین برتحف سمور کورک و سائر قبودانلر وسیدی زاده محمدپاشا و قناقچی علی پاشایه وغیری ایش ارلرینه خلعات [۸] فاخره لر کیدوریلوب اول کیجه جمله قدرغملری بوشاللوب ینه دو نساء هایون موره ولایتنه کیدوب عسکر اسلام کچرمک فرمان اولندی بو محله انابولیدن و ا کریموز قلعه لرندن کتردیکمز سکسنز وقیه طاش کله آتار شایقه طوپلری کافر کمیلرینه کتروب اوزامشدق [۹] اول طوپلری هر مهماتلریله قانديه آتته کتمکه آماده ایدک و حانیه قلعه سندن اون پاره طوپلر کتوروب کافر کمیلرینه اوروب کفار کمیلرینک چارمقلرین و درکلرین هوایه پران آتمشدک اول طوپلری دخی حانیه قلعه سندن یرلی یرینه قیوب (در بیان غازیان شهیدان) کفارایله اول نبرد صواش پرخاشده

[۱] ک : دور اغارن [۲] ک : رورقلرن . س : راورقلرن . ب : اورقلرن [۳] ک :

قیره راق [۴] ک : (عربلره) یازلمسی دها مناسبدر (م) [۵] (قیزاقلره) یازلمسی دها مناسبدر

(م) [۶] ک : پنجره لر [۷] ک : الله یرک [۸] ک : تخایعات [۹] ک : اورمشیدک

جانب خمسه [۱] ایلری قراوول و قولاغز کوندزوب اندن بویراز روزکار موافقیه کامل جانب جنوبه یوز اوتوز میل کیدوب (در منزلکه لیمان عظیم اسکی بنفشه) مقدا بوصیف اولمشدر اما حکمت خدا روزکار زوردر مخالف اولوب بش کون بش کیجه بو لیمان دبنده [۲] تنه قوروب لسكر انداخت اولوب مهمان اولدق اما جمله قپودانبری عورتلر بوروسی کچی بورولر و سانجیلر دوتوب کفار خوفندن یورکلرین اومغه [۳] بشلیدیلر حمد خدا اوچنچی کون ایام مساعد اسوب درعقب صالحه دمر ایدوب اوتوزمیل کیدوب (قا بورون) آ که کفرله لسانجه (قاومالویه) دیرلر بو بورونده بر کینسه واردر اسمنه فرنکلر (قاوصاف سانجولو) [۴] دیرلر بز دخی جمله کیملره اول بورنی کچوب کون دوغریسی [۵] روزکاریله اورسه اورسه کیددرک (جزیره چوقه) مورهنک قپو بورنندن بو جزیره چوقه کامل ... میلدر و بو جزیره دائراً مادار آلتش میلدر بر اغلا لیمانی و برمتین قلعهسی وار حالا ونیدک فرنکی حکمنده در حتی سنه ۱۰۵۵ تاریخنده سردار معظم یوسف پاشا ایله جزیره کزیده. قلعه حایه فتح آتدکن صکره اینه بختیلی غازی دوراق بک فرقه لری ایله بو جزیره اوروب احراق ایدوب بو قدر مال غنائم ایله مقتم اولوب بو جزیره کورمشدک حمد خدا بوسال غزاده ینه کوروب الارقدن او کندن کچوب ینه اورسه اورسه کیدوب سکسان میلده قبله کیدوب حمد خدا (جزیره کزید) ه واروب قبی صیره صیردوب (قاوصاطه بورنی) نام یره واردقه مکر کفارک سکز پاره مفرت پطرونا [۶] نام قلیونلری آنده یطرلر مش حمد خدا ایامزنی مخالف اولدوغندن قاص قاتی قالب یاطرلردی اما بز موافق ایام مساعد ایله بر صقرچقلی [۷] روزکار قومی [۸] بر قاچ باره قدرغه لریمز نظرته [۹] لیمانه دوشدی اما غیری جمله قدرغه لریمز حمد خدا سلامته حایه لیمانه کروب اصقارچه یطدق طشرده کی کیملر دخی کورکلرن

[۱] س : حسده . ک : حسده . ط : حسده [دوغروسی (جنبنده) اولق مکندر فقط بوصورتده (ایلری) کله سنک باشنه برادات عطف کتیرهک (ایلری) دینلیدر . اوله آ کلاشیلورکه بش پاره فرقه تک برقسنی قولاغوز اولق اوزره ایلری به کوندرمش ، برقسنی ده قره قول وظیفه سنی کورمک اوزره یان طرفه داغیتمش اوله جقلم (م) [۲] ب ، ک : بولیمانده . س : بولیمان سده [۳] (اوغغه) یاخود (اوومغه) یازلسی دها مناسبدر (م) [۴] ب ، س ، ک : قاوصان سانجولو [۵] ب ، س ، ک : دوغوسی [۶] ب : پطرونا [۷] ک : صقرچقلی . ب : صقرچقلی [۸] ک : قومی ایله [۹] ب : نظرته

جانمہ منت اولوب سکنز رأس آتلیزیمز و اوچ عدد مملوکلریمز ایکی غرار اسباب بار
 ثقیلریمز زکریا افندیك قوجیا نام چقتلکنه کوندروب بو حقیر تراب [۱] و بر خرار
 اسباب و اوچ نقر غلاملر ایله صالت سبکبار اولوب الله تعالیٰ یه صغوب زکریا افندی ایله
 عبدی پاشا زاده حسن بکک قرچه [۲] باشدارده سنه بر آمله و خدمتکارلرمله کروپ
 [۳] حقیر حسن بک ایله قدرغه چخنده ذوق ایدوب تلاوت قرآن ایدهرک

سنه ۱۰۷۸ تاریخنک ماه ربیع الآخرینک فی یوم ۱۵ [۴]

کرید غزاسنه عزیمت ایدی کمز بیان ایدر

اوچ کونده جمیع عسا کر اسلام و نیجه کره یوز بیک غزات ذخایرات و مهمات
 لوازماتلری علی التعجیل قدرغلهرہ تحمیل ایدوب اول کیجه صالحا دمر و فوره تته ایدوب
 توکلا علی الله دیوب اورسه فلاندره سنجاغ و بیراقلر دیکوب انابولی لیمانندن بسم الله ایله
 چیقوب جنوب طرفنه اوطوز میل کیدوب (جزیره صمون) آنی کچوب (جزیره
 صولیجه لر) آنی کچوب قبله جانبه کیدوب (جزیره طلوم) بو مذ کور جزیره لر انابولی
 کورفزی ایچنده واقع اولمشلردر اندن جانب شرقه قرق میل کیدوب تکرارینه
 (جزیره چاملیجه) اندن مذ کور اولان (لیمان قصر و مورده) اندن ینه (جزیره
 دو قوز) [۵] بو محللرده حکمت خدا روزکار مخالف اولوب یولیمز دکل ایکن
 نیجه خرده آداجقلری کچوب سکسنز [۶] میل دخی (درمنزلکاه لیمان قلعه ترسس) [۷]
 حکمت خداینه بو قلعه تماشا ایدوب مکر دونمآ هاپونک نصفی آنده آماده ایمش
 جمله دونمآ بریره جمع اولوب انده طرفه العین ایچره صولوب طرف طرف کفاردن
 خبرلر آلوب وقت سحرده نفیر رحلتلر چالوب جمله آلمش یدی پاره آلمسته و بالتا
 و صغوریه و سردمند باشدارده قدرغلهر اولوب یینه [۸] فوره اوانته دمر دیو سکسرله
 چالوب اسه [۹] سرن و سوک بیلکن ایدوب بش پاره او جفون [۱۰] ترکنده [۱۱] فرقه لری

[۱] ک : برت [۲] ب : قرجه . ک : قارهجه [۳] ب : کمیه کروپ [۴] ک : اون
 بشنجی کونی [۵] ب : طوقوز [۶] ب ، ک : سکسن [۷] ب ، س : ترمش . ک : ترمس
 [۸] ک : تته [۹] ک : اسه [۱۰] ب ، ک : او جقون [۱۱] ک : یولنده . ب : برکنده
 [(پرکنده) اولسی ممکندر (م)]

و قلاوراطا قضاسی غایت ییلاق اولوب لیون و طورونج و انجیر اولماز زیرا یاز و قیش داغلرنده شدت شتا اولوب کاهجه قار دخی یغار زیرا داغلری موره ولایتک کوبه کیدر جمله موره دیارلرینک انهارلرینک منبعلری طره پولیچسه و قلاوراطه و مانیه طاغلری اولوب جمله انهار موره بو طاغلردن طلوع ایدوب ولایت موره یه تقسیم اولور و هوای ثانی مانیه داغلری قومیدرکم لسانلری باشقه قوم عاصی کفره لردرکم و ندیکه تابعلردر غریب و عجایب داغلری وار اصلا اکن اولمز جمله خلقی ولایت اوروب و چارپوب و داری و قلمبوق ییوب و یلده بر کره دریادن بلدرجین قوشلری کلوب نیجه کره یوز بیگ فیچی قوش طورشوسی ایدوب دریادن مدیه استردیه اولیوب رلر غایت صعب ولایتدر برقسم نالی مزستره سنجاعیدرکم تا بنفشیه وارنجه سواهل و محصولی و باغ و باغچهلی یرلدر حتی اون یدی نوع اینجیری سجدله مسطور اولوب چاقونه قومی بو سنجاق خا کنده اولوب باشقه لسانلری واردر دوردنچی هواسی غستون صحراسی قضاسیدر بونده اصلا قاردورماز غایت محصولدار فزای لاله زاردرکم جمله ولایت موره و ولایت و ندیکه بو غستون قضاسی بسار و بو جزیره موره ده درت کونه بنی آدم لسانلری واردر اولو مزستره جانبی فصیح و بلیغ رومدر و بری مانیه رومی لسانیدر و بری بنفشه قربنده چقونه کفره سی لسانیدر و بری ووسینجه و قلاوراطا جانبلی جمله ارناوود لسانیدر و السلام بو حساب اوزره موره نک دورت کونه هواسی و دورت لسان اوزره آدمیسی اوصافلری تمام اولدی (در بیان قول منجمان علم اسطرلاب) موره اقلیم ... بولنوب ارض بلدی ... طول نهاری ... اولوب جمله یکریمی اوچ قاضیلیق یردر و جمله سی ایکی سنجاق یردر اما خلقنک لسانلری اوروم لسانیدر [۱] لکن صلحای امتدن آدملری چوقدر و محب غریب الدیار عنقا صاحب کرم و صاحب چراغ افروخته خاندان صاحبی ولی النعم آدملری واردر بعده بو کوردوسدن زکریا افندیمز ایله جانب جنوبه ... ساعت [۲] کیدوب (تکرار منزل قلعه انابولی) سورات اغاسی مراد اغا ایله و شیخی افندی و پاشازاده لر ایله ذوق و صفاده ایکن طالعمرز مساعد اولوب دونمای هیون ایله قپودان قیلان پاشا صدراعظمی کریده براغوب انابولی لیمانه لنگر انداخت اولدقده حقیر واروب بولشوب « بیره اولیام خوش کلدک بیره سنی وزیر اعظم کتخداسی ابراهیم اغا و دفتدار احمد پاشا و غیره ایش ارلری سنی استرلر تیز باشدارده یه کیر سنی قرشو کریده کچیره م » دیند کده

[۱] ک : اورومشادر [۲] ک : ۴ ساعت

سمت شمالہ بش ساعتدہ (قریہ ...) مسلمان و کفرہ رعایاسی وار باغری بیحسابدر
اندن طرف غربہ دورت ساعتدہ (قلعہ ...) بودخی بر طاشلی بوغاز اغزندہ کار کیر
بنای خرابدر اندن ایکی ساعتدہ

شہر سوادعظیم خراب قلعہ ...

بونی دخی افریقہ پادشاہی ملک منصور منہدم ایتشدر ا کر بو شہر خرابی ماوقعی
اوزرہ وصف اتم بر مدون اولور اما بوندہ اولان عبرتتا ستونلر و کونا کون بچلمتس
ایری رخام مرمرلر و نیجہ کرہ یوز بیک عدد قباب صاف رواق [۱] تاک
کسرالر و بیحساب حوض سرای عظیملر ایجرہ فسقیہ و شادروانلر وار کم کورنلر والہ
وحیران اولورلر بونی دخی تماشایدوب عبور ایدہرک ایکی ساعت کیدہرک سلامتہ
(دفعہ منزل قلعہ اناپولی) اندن ینہ جانب شمالہ کیدرکن قوچیا چفتلکن کچوب
طقوز ساعتدہ معمور و آبادان قرالر ی و نیجہ باغری کچوب (دیگر منزل قلعہ کوردوش)
[۲] حمد خدا بو محلہ ینہ سلامتہ کلوب (درتحقیق نتیجہ کلیات شہرانکیز ولایت مورہ)
جزیرہ مورہ نک یدیوز تمش میل آداسنی دولاشوب و جملہ اوتوز بر عدد معمور قلاعاتلری
و جملہ بش عدد صہ بابلرن [۳] و اوچیوز التمش پارہ قرالرن و جملہ یتس سکنز عدد
انہارلرن و نیجہ بیک عدد قیناق عیون جاریہ لرندن نوش ایدوب و نیجہ کرہ یوز بیک
صنع خدالری تماشایدوب کامل اوچ آیدہ دور ایدوب نیجہ یوز عدد چیفتلکلرہ ذوق
و شوق ایدوب بو کوردوس محلندہ سیاحت مورہ نک آتامی اولدی «ہذا من فضل ربی»
امدی اخوان صفانک شویلہ معلوم شریفلری اولسونکم آل عثمان دستندہ بویلہ بر آب
و ہواسی لطیف و محصولی جزیرہ یوقدر کم جملہ اوچ یوز نوعہ [۴] محصولن حساب
اتمشلر حتی یاز و قیش قزوسی و کچی و اوغلاغی ا کسک اولیوب قیون بر یلدہ ایکی
کرہ قوزو ویرر و قزلری طقوز یاشندہ بالغہ اولوب اون یاشندہ اولاد صاحبی اولور
صیانلری اونندہ و اون ایکیستندہ بالغ اولور و دخی نباتات علفزاری دائما حاصل اولوب
انجیری و انکوری یدیشر کرہ یلدہ میوہ آبدار ویرر و جمیع اخضریات و سبزہ واتلری یاز
و قیش ا کسک دکدر اما آب و ہواسی درت نوع اوزرہ در مثلا طرہ پولیچسہ قضاسی

[۱] ک : طاق و رواق [۲] س ، ک : کوردوس . ب : کردوس [۳] بو کبہ ہر نسخہ دہ

بوشکلدہ و نقطہ سز بر شیدر آ کلایہ مدم (م) [۴] ب : نوع

اوصاف قلعه قصری مورہ

بر عظیم قلعه در ابتدا افریقا پادشاہلرندن سلطان منصور آل فاطمیون بو قلعه نك فتحنده عاجز مانده اولوب بعدالفتح منہدم آتمشدر اما سهل شی ایله تعمیر و ترمیم اولماق نمکندر اما عجایب و غرایب بر شهر معظم و آبادان مقدم ایمش وبری بری ایچنه قات اندر قات سکز روزکاردن امین دارامان قبولی لیمانلری وار و طشره لیمانی بیک پاره کمی آلور خدایی لیمان جای اماندر وا کر بوقلعه نك خراب آباد اولان اثر بنالری و تانک کسر اوقباب مصنعلین تعریف و توصیف ایتم بر کراض طومار دراز اولور انحق حالا اوچیوز خانہلی بر کفره کویی قدر خانہلری قالمش اما بوقصرو داغلرندہ آب حیات صولر واردرم کویا آب زلالدر حالا کمرلری و نیجه بیک کار کیر بنا آسیاب مالری و نیجه بیک چشمه سارلری و نیجه بیک چوقه دزکاهلری و نیجه بیک کاغذخانہ کارخانہلری رایکان دورر بقول مورخان روم جزیره کریدده اولان قصری [۱] قلعه سی خلقی سلطان منصور عصرندہ بوندن چوب کر بد قصرو سنی عمارت دکلیچون ا که دخی قصرو دیرلر خدای بیچون آنک دخی فتنن میسر ایده بحق اولیا و انبیا و بوموره قصرو سی لیماندن (قاواسقلا) [۲] بورنی یعنی کوپک بورنی دمکدر اول بوروندن انابولی لیمانی التمش میلدر بعده بوقصرو دن بر ساعت لب دریا ایله کیدوب (منصطر قصرو) آینده ورونده لره نعمتلری مبذولدر اما ایچنده عاصی کافر لر ا کسک دکلدر (حکمت حکیم مطلق) بوکنیسه نك حرمندہ کی قبودن بر سورجه [۳] بیاض سودکی صو چقار ایکی فنجان ایچنه حکیم سربسدن [۴] نافع اولوب بورمادن و صارمادن [۵] ملایمت اوزره اون قدر عمل ایدوب وجود انسانده و معدده نقدر فضلات و اخلاط فاسده و نقدر صفرا و سودا و بلغم و نماز بورنی [۶] مثل شیلری و جمیع صوجلان و قوردلری قروب تختانی نیجه عمللر ایدوب آدم تن درست اولور آنکچون بودیره بهرسنه ماه تموزده نیجه بیک آدم خیمه و خرگاه و چرکه و بارکاهلریله کلوب بوماه مسهلدن نوش ایدوب عیش و عشرت ایدوب ذوق و شوق ایدرلر بعده بوندن جانب شماله التي ساعت کیدوب (قلعه اورثولث) [۷] بر پوشته عالی اوزره خرابجه بر کوچک قلعه در اما اورثولث کویی معموردر اندن

[۱] ک: قصرو [۲] پ: قاواسقلا [۳] ک: شورجه [۴] ک: شربتندن [۵] پ: صارمدن

[۶] (نماز بوزن) اولتی ممکندر (م) [۷] پ: اورثولث

یولر اوزره و نیجه امت محمد یکتلی یولر اوزره میتلی یاطر و نیجه بیک آدم لر وقاطر لر و دوه لر خربنده سز و ساربان سیس سز سر سری داغلرده کزوب نیجه یوز یکتلر دخی مجروحاً عربان و کریان و بریان و نالان سر کردان اولوب داغلرده کزولر حتی بر قاچ نیجه آفتاب غلاملرک ابدده دبرلرن بیچاقله اویوب داغلرده امان دیوب کزر و نیجه غلام نوجوانلری قتل ایدوب ذکرین کسوب ابدده دبرلرینه صقوب یوزن قیو یطرلر و نیجه بیک هرار و سپت صندوقلر بوم بوش اورمانلر ایچره یاطرلر حقیر عالم حیرتده قالبوب آیا بونه غریب تماشای عجیب اولور دیرکن اورمان ایچندن دورت نفر محبوب نیجه آفتاب غلاملر پارهنه و سر برهنه حقیره امان سلطانم دیو عربان چیقه کلدیله « بز سلطانم الاصونیه سمتمده بزاعمک خداملری ایدک اغاضر ترمشدن وزیر اعظم ایله قدرغه لره بنوب بزى مال و ارزاق و اسبابلیله براغوب آردیمز صیره کلک دیو جزیره کیده اوچ کوندر کیده لی همان بزى کیده کچمین سکبان و صاریحه لر و قره قوللقجیلر بزى وغیری اغواتلرک بارخانه لرن اوروب جنک ایده ایده نیجه بیک آدم لری بو داغلرده قروب برایه محتاج اولان ايسز صایسز و ضابطسز و رابطسز حشراتلری بزى ضرب [۱] نیجه بیک غلاملری افعال بابلرینه چکوب نیجه بیک [۲] غلمانلری ده قروب حالا داغلرده نیجه بیک حشراتلر اغواتلرینک [۳] غلاملریله عیش و عشرت اتمده درلر امان سلطانم سز دخی احتراز اوزره اولوب بزى آلوب بر سلامتیه چقارک « ددکلرنده همان جان باشمه صجرا یوب جمله من سلاح مزله آماده اولوب بو غلاملری یانمه آلوب کتدکجه یوللر اوزره نیجه لشلر و نیجه بارکاه خیمه و خرکاه یوکلری یرده یاطر کوردک مکر بو حقیر کمتر ترمش قلعه سنه وارمزدن ایکی ساعت اول صدر اعظم فاضل احمد پاشا همان ترمشه الغار ایله کلوب هر کیم پادشاه قولی ایسه کیده بو آن کلسن دینجه همان جمله اهل عرض اولان اعیان کبار اولاد ایاللرین براغوب باشی قورقوسندن همان برجانیه کیلره کیدوب [۴] کیده کچرلر انکچون بو قدر صاحبسز مال و ارزاق فراوانی حشرات خدامان فرصت بولوب نهب و غارت ایدرلر اندن حقیر دخی غافل اولیوب خداملرم داغلر ایچره نیجه کونه کلپور متاعلر بولوب اوچ عدد غلاملر دخی کلوب آنلرده پیاده یا نمز صیره کیدوب بش ساعتده

[۱] ب : صیوب . ک : صیوب [۲] ب : بنام [۳] ک : اغواتلرک [۴] (کیروب)

اولسی ده ممکندر (م)

یلدرم قله‌سندن نمایاندر نیجه کره بوقلعه‌ علی الغضله مانیالی و مالطه‌لی کیملره کلوب باصدیلر نیجه یوز کافرلرن بوقلعه اهایلری دوتوب آصدیلر آخرکار جمله بقیه‌السیوف اولان کفره‌لی منهنزماً فرار آتمشدر کچه اون سکز عدد قلعه نفراتلری واردر اما درون حصاردن یوز اللی قدر شهباز یکتلری چیقار و اطراف قرالردن طرفه‌العین ایچره اوج بیک کزیده توفنک انداز غازیلری امداده کلورلر غایه‌الغایه سرفراز و شهباز دلاور سرور هنرور یکتلری اولور اما بوقلعه ایچره اصلا خان و حمام و مدرسه و مکتب و چارسوی بازاردن بر اثر بنا یوقدر صولری جمله صارنجدرکه نازل اولان باران رحمتدن برقطره آب رحمت هبایه کتمیوب جمله دام و باملرندن جریان ایدوب صارنجدره جمع اولور اما اشغیده لیمانی کنارنده آب حیات صولری چوقدر جمله اسبابلرین و جمیع حیواناتلرین انده کتورر غسل ثیاب ایدوب سقی دوابات ایدرلر و اشغی لیمانه وارنیجه لب دریاسی جمله باغلدرر حتی یو حقیر وارمازدن برکون مقدم و ندیک کافری دونتماسی صدر اعظم کوپرلی زاده احمد پاشا کریده حکمه‌سن دیو بزم دونتمامز آره‌یراق بو ترمش قلعه‌سی آلتنه کلوب لئسکر انداخت اولوب باغلری و بئجه‌لری نهب و غارت ایدرکن قلعه‌دن نیجه یوز عدد غازیان مجاهدان ترمش کینکاهلرندن چیقوب کفاره برای صاتور ترمیشی اورمشلرکه تعبیر اولنماز حتی یکریمی ایکی عدد نامدار قپودانلرین گرفتار بندزنجیر آتمشدر و بیک سکز یوز عددین دندان ترمیشدن کچرمشدر و نیجه یوز کفاری کویلرده قرمشلر حقیر نیجه یوز بیک لاشه‌ حمردارلرین شاده‌اهلر اوزره پایمال رمال اولوب یطدقلرن کوردک تابومرتبه غازی و مجاهد یکتلری واردر (مدوحات مأ کولاتندن) اوزومی و انجیر قروسی و لب دریاده طوزله‌سی وار موره دیارنده او یله برلنیز طوزله یوقدر قلعه نفراتلرینک اقلاملریدرکم علوفه‌ معینه‌لرن بو محلدن [۱] آلورلر دخی زیاده محصولی انابولی قولینه‌ویرلر لطیف طوزله مقاطعه‌سیدر و بوقلعه‌ مقابله‌سنده قبله جانبنده دریا آشری (جزیره‌ چاملیجه) انابولی ناحیه‌سیدر شرقدن غربه‌ طولانیجه واقع اولوب بر معمور کوچوک آداجقدر اعلا لطیف آب حیات صولری و صغناجق لطیف یتاقلی دمر دوتار و اسع لیمانی وار داغلری صافی چام آغاچلری اولدوغندن چاملیجه‌دیرلر اما جمله عاصی کفار بونده اکسک دکلدر زیرا کفار خاکسارک غایت گذرکاهیدر بعده بوقلعه‌ ترمشدن دورت ساعت لب دریا ایله جانب غربه کیدرکن (درعجایب مصیبت غرایب) یوللر اوزره نیجه امت محمدک نیچه آفتاب غلاملرینک لشلری

[۱] س، ک : مملعه‌دن

سنہ ... [۱] تاریخندہ سلیمان خان فتحیدر بدست قبودان قاسم پاشا حالامورہ سنجانی خا کندیہ و یووالقدر و انابولی قضاسی ناحیہ سیدر دزداردن غیری حا کلمر یوقدر اما بویله بر قلعه استوارک اون سکز عدد نفراتلری واردر همان خدانک حفظ و امانندہ اولہ قلعه سی لب دریادن بر طوب منزلی بعید شمال جانبدہ قرہدہ اوج آسمانہ سرچکمش بر صارب صاری و قزل قیای یالچن اوزرہ بر کوچوک قلعه جکدر اما کویا کوه دماوند و کوه بی ستون اوزرہ یدقدرت ایله قلعه نامندہ [۲] خلق اولمشدر بر حصار استواردر کم بو فلک اطلس یوقلموندہ مثلی مکر قریم ولایتندہ منکوب قلعه سی و یاخود کفہ قربندہ صوداق قلعه سی اولہ الحاصل جمیع سیاحان برو بحاران تواریخ شناسان بوقلعه حقتندہ قلعه قہقہای روم دیو تسمیہ آتمشر اصلا بر طرفندن بوقلعه یه ظفر ممکن اولیوب شکل مربع واقع اولوب شمالہ ناظر بر کوچوک دمرقوجکی وار اول طرفی غایت متین و یکرمی ارشن یوکسک شدادی دولہ ریختم دیواردر اما جانب جنوبہ و طرف قبلہ یه ناظر اولن یرلرندہ اصلا و قطعاً قلعه دیواری یوقدر بو طرفلردن آدم اشغنی بقصہ [۳] اودی صنار نعوذباللہ اوچوروم درک اسفل قیالدر کم کونا کون وحوش و طیورلر آشیان آتمشردر و بو طرف قیالری مرصاجانی [۴] کچی قبلہ یه اکیلوب سراپا الی بوشدر کم بر قاچ دانہ اوروم کفرہ لرینک خانہ واسع لری وار تابو مرتبہ الی بوش قلعه قیاسیدر کویا کوه بی ستوندر التندہ سا کن اولان کفرہ لرینک جرأتلرینہ عشق اولسون اما بوقلعه نک انجاق قیادن کسمہ بر کچی چیقاجق یولغا زای واردر اندن قلعه ایچرہ جملہ سکز [۵] عدد کار کیر بنا و کرہمت اورتولی حولیسی [۶] داراجق اولری اولوب بری بری اوزرہ دریابہ ناظر جهان نما کوچوک بیوت رعنا لدر سلیمان خان جامعی منارہ سز کرہ متلی بر کوچوک جامعدر بوقلعه نک ایچندہ بر قدبالا [۷] ایچ قلعه سی وار قپوسی اوستندن آغاج نردبان ایله چیقلر آدم کوچیلہ عروج ایدوب ہر کیجہ بو ابلر نردبانی قالدردلر زیرا بو ایچ قلعه ایچندہ جمیع مورہ اعیانک ذی قیمت جواہر کیاتلری [۸] و نیجہ کونہ تحف و اوانیلری بو ایچ قلہدہ محفوظدر و ایچ قلعه نک شرق طرفی گوشہ سندنہ یدلرم قلہ سی نام بر قلہ بنامدن جملہ مورہ جزیرہ سی و کرید جزیرہ سی و مانیہ بورنی و چوقہ جزیرہ لری واق دکز ایچرہ یتمش عدد جزایر لر دخی بو

[۱] س ، ک : ۹۵۴ تاریخندہ [۲] ک : شکلندہ [۳] ب : باقصہ [۴] س ، ک : قار صجانی . ب : وار صجانی [۵] ب ، س ، ک : سکسن عدد [۶] ب ، س ، ک : حولیسز [۷] ب ، س ، ک : قلہ بالا [۸] دوغروسی (کیابلری) اولمیدر (م)

اوصاف جزیره قلعه پوروز [۱]

آق دکز ایچنده اولوب قیودان پاشالرك خاصیدر بهر سنه... یوك اچقه التزام اولوب
 قایم مقام حاکمدر ومتونه [۲] قضاسی ناحیه‌سیدر قلعه‌سی بر صارب قیا اوزره سهلجه
 رحنه دارلی قلعه جکدر انجاق ایچنده بر عظیم منضطروار همان ایچ قلعه معمور اولدیر مکفوردر
 اما اشغی لب دریاده بر معظم کفره کوی و وار بشیوز خانلی و بش منضطرلی معمور
 و کفره لری عنقا و مسرور [۳] کویدر جمله عاصی مانیه و مالطه فرقه لری بی باک و بی پروا
 کلوب لیمانه لنگر انداخت اولوب بیع و شرا ایدرلر و سبزه [۴] اکمک و پینر آلوب اسیر
 مؤمن ستارلر موره کنار یله بویوروز [۵] اداسی مابینی ایو لیماندر کم قدر غلر بولیمانک
 ایکی جانبنه [۶] کروب چقماق قابلدیر و اداسی کنار لرنده آب حیات صولر فراواندر
 و بولیماندن (جزیره ایانا) [۷] شمال طرفنه سکنز میل قریبدر قلعه‌سی و لیمانی خدایدیر
 بالاده وصف اولمشدر تکرارنده عالم یوقدر اندن جانب جنوبه... ساعت [۸] برمش
 [۹] داغلر و سنکستانلرن کچوب (قلعه پساده) [۱۰] ماتقدم معمور ایتمش بعدالفتح امار یخ
 [۱۱] ویران اتمش اما سهل امداد ایله معمور اولماق قابلدیر بو قلعه کچوب ینه صعب
 یوللر ایله کیدوب (قلعه مونت) بودخی بر طوپراقلی بار اوزره بر کوچوک طاش بنا
 بر قلعه رعنا جکدر اما بودخی ویرانجه در انی دخی کچوب نیجه قرال و نیجه منهدم قلعه عبرتتالر
 کچوب (قریه بالابان) بوده شیخی افدیمزک چقتلکیدر مقابله سنده دریا آشری ایکی میل
 جانب قبله یه و مشرقه میلی (جزیره دو قوز) ویرانجه بر کوچوک اده جکدر اما شرقده [۱۲]
 اعلا لیمانی واردر اندن نیم ساعت [۱۳] لب دریا ایله نعوذبالله طشلق ایچره جانب غربه
 دوغری رنج ورعنا چکرک کیدوب

در اشکال کردا کرد قهقههای روم یعنی قلعه ترمش عبرتتمون آن مرز بوم

بقول مورخان لاتین قوم روم بو قلعه فلك مشحون فیلقوس بنا سیدر لسان روجبه
 ترمش قصری... [۱۴] دمکدر لسان طالیمان فرنگده... دیرلر و ندیک کفاری الندن
 [۱] ب : بوروز [۲] ب : مویه [۳] ب : مشهور [۴] ک : شیره [۵] ب : پوروز
 [۶] ب : جابیدن . ک : جانبندن [۷] ک : ایانا [۸] ک : ساعت [۹] ک : ترمش [۱۰] ط :
 پساده [۱۱] ب : مایع . ک : فاتح [۱۲] ب : شرقنده [۱۳] ب ، س ، ک : دورت ساعت
 [۱۴] ب ، س ، ک : قصر و

یولیمان اطرافندہ قوش قوندرماز و بوقستل ایچندہ اوجہ سرچکمش بر ایچ قلعه مشال
 قہہ سر آمدوار طشرہ مندرک قیوسندن کرلادکہ بو قہہ قیوسندہ خشب جسر ایہہ کچیلر
 کسمہ قیا ختقدیر ہر کیچہ خشب جسر ی پاس بانلر قالدروب بو ایچ قلعه کویا جزیرہ
 اولور سکز طبقہ برقلہ سر آمددر جملہ ذخائر وجبہ خانہ ومہمانلر بوندہدر و ایچندہ یوز
 آدمہ بریل کفایت ایدر آب حیات صو صارنجی واردر بو قہہ بالادہ دخی نیجہ سر آمد
 شاہانہ طویلری وارکم دریادہ و آرخوز باغلرندہ قوش قوندرماز بنوک امثالی متون قلعه سندنہ کی
 قستل دخی عجایبدر اما انابولی مندرکی متوندہ کندن واسع و مصنعدر خدای متعال الی
 انقراض الدوران دشمن شردن امن و امان ایدہ آمین یا مستعان (در بیان قبور شہدای
 زیارات) اولا طریق پیشوای فقرای آل عبا زیارت (سلیم بابا) قدس سرہ العزیز لیمان
 قیوسی قریندہ قلعه دیواری دیندہ مدفون اولوب زیارتگاہ اناس خاص و عامدر و زیارت
 مزارستان کیراہ ... بو قلعه دخی تماشا ایدوب جملہ احباب ایہہ وداعلشوب مشرق طرفنہ
 ۲ ساعت کیدوب (قریہ وولی میرو) [۱] اوصاحبز ولی نعم شیخی افندی حضرت تلرینک
 چفتلکیدر آندن ۶ ساعت قبلہ کیدوب (قریہ ایری) دورقود پاشا چفتلکیدر آندن
 ینہ مشرق جانبہ ۳ ساعت صارپ یوللرہ کیدوب منصطر آوغوز [۲] اوجہ برابر بر قیا
 اوزرہ اولوب بر عجیب و غریب مہمان خانہ ملت مسجیدر اما تا ذروہ اعلاسنہ ۵
 ساعتہ چقلوب آیدہ وروندہ کانلرہ نعمتلری مبدولدر آندن ینہ مشرق طرفنہ ۴ ساعت
 طاشلق ایجرہ کیدوب (قریہ ارٹولک) آسمانہ منقلب اولمش بر یاچین قیا اوزرہ ویرانجہ
 قلعه جکدر ایچندہ قیولر قشلار اما اشغی دیندہ بر آب حیات صو چقصارکم کویا بوز
 پارہ سیدر آندن ... ساعت یاش شاغی مشرق طرفنہ کیدوب لب دریایہ چیقوب (جزیرہ
 لشا) کوردوس قلعه سی کورفزینک [۳] کنسارندہ بر بیوک روم کفرہ سی کوییدر
 و (فلوری [۴] اداسی) یو کنارہ پک قریبدر و بو قریہ نک مشرق طرفندہ (جزیرہ
 مٹا) سہلجہ مورہ طرفنہ قریبدرکم بر توفنک منزلی بر اولوب قپودان پاشا خاصیدر
 و کوردوس قضا سیدر اندق جانب قیلہ لب دریایہ ۳ ساعت کیدوب (قریہ پائیا) برابر
 باشدہ قرق اللی اولی کفرہ کوییدر و شیخی افندی مزک چفتلکی محصولداریدر و کوردوس
 تاحیہ سیدر اما صوغاتی و اوزومی و انجیری مشهوردر بو کویک مقابلہ سندنہ شمال جانبہ
 بر قوروشوم متری یعید

[۹] ب ، س ، ک - میر [۲] ب : اووغوز . س : اووغوز . ک : اووغوز [۳] ک :
 کورفزینک [۴] ب ، س ، ک : فلوری

قیودن طشره تکیه‌لر اطرافنده دخی ایکی ساعت ایبری وارنجه جمله اون سکز بیک باغ و وبانجه و مشیک بوستانلردر (در مسیره‌کاه ارم ارباب حاجات) ... (در تته شهر انکیز کلیات) ... (در بیان کردا کرد لیمان جای نجات) بو اشغی قلعه‌نک شمالی ویلدزی و غریبسی طرفلرن احاطه اتمش بر لیمان عظیمدر کم انابولی کورفزینک نهایتنده در کیملر چتاجت کویشته کویشته یعنی قارن قارینه یطسه‌لر بیک پاره کمی آلر اما دموراوزره موله یطسه‌لر اوچوز پاره کمی آلور لیمان جای مناصر بولیمانک تا اورته‌سنه [۱] واقع اولان قستل قلعه‌سی مابیننده یاتن کیملر بش قولاج صوده یاتر لر لکن مشرق و شمال ویلدز طرفی کنارلری قومصال صیغ یلردر کونا کونا لطیف و سمرز بالقلری صید اولنور اما یلده بر کره حد و حصرن جناب کبریا بلور اولقدر کفال بالئی کلوب قستل قلعه‌سی اوکنده بر طلسم بالئی وار انک تأثیر یله کفال بالقلری کلوب جمله صیاد ماهی‌النده دامه‌دوشوب انابولی قومی بالئ غنیمتی ایدر عجب حکمت حکمدار (در وصف قلعه قستل دارحیات) مذکور اشغی واروش قلعه‌سنک شمالی اوکنده کی لیمان کیر اورته‌سنده حکمت صنع خدا بر یالچین پشته پشت [۲] واقع اولوب اوستادبنای سلف وارمقدورین صرف ایدوب بو جزیره قیاجق اوزره شکل مربع برشدادی بنا بر مندرک رعنا انشا ایتشدر کم کویا بنای مهندس ید طولاسین عیان اتمش زیرا بولیمان عظیم بر خیلی واسع لیمان اولماغیه یجه کره دشمن فرفته‌لری شبخون ایله بولیمانه کروب کیملری بصوب اسیرلر آلوب کتمش لر انک ایچون بو قستل قلعه‌سین یسه‌مشلر حقا که لیمان هنوز جای امن و امان اولش بر جانچی تا انابولی بوغازنه ناظردر جمیع اطراف لیمانی محافظه ایدر برسد اسکندردر جرمی دائرآمدار کامل اوچ یوز آدم اولوب ایچنده بر جامعی و جمله بش عدد خانه‌لری اولوب بشقه‌دزداری ویوز الی عدد مردم حضاری اولوب خانه‌لری طبقه طبقه‌له ایچنده سا کنلردز جانب شرقه ناظر بر متین کوچوک دمر قپوسی وار حتی سنه ... تاریخنده انابولی فتح اولندقدن قرق کون صکره کفار جنک ایدوب دونمای آل عثمانی بولیمانه قیوب [۳] صواش ایدر بعده قرق کوندن صکره بومذ کور قاپویی آچوب کیملره سوار اولوب بر جانبه قچوب کیدرلر آنک ایچون بوقلعه قرق کوندن صکره فتح اولمشدر بوقستلده اولان طوپلرک هربری بوغاز اغزیننه و اطراف لیمانه ناظر سرآمد بال یمز اغرب غراییدن طوپلردر کم

[۱] ک : اورته‌سنده [۲] ک : پست [بوکا کوره (پشته پست) اولمیدر (م)] [۳] پ،

نک : قومایوب

دانی کبی اسماری واردر (درنامه‌های بتان عدویۀ مخدرات) اولا موزونه قادو رایبه‌قادو امیسه قادو اکثریا ... (درالقاب حلقه نکوشان غلامات) کوله‌لری فرنکدر پرویز شهباز بهزاد موهللی بالی فیروز بنوک امثالی اسماری واردر (درلقب جواربان ایض واسودات) عتابه کاتبه ساحیه [۱] مسما عمبره جانفده شوریزه مثالی اسماری واردر (درحساب ارض بلد شهر اقلیات) بقول منجمین علم اسطرلاب اوزره ۲۸ نجی اقلیم عرفیده بولنوب طول نهاری ... (درقول منجمین بنای طالع عمارات) بقول کهنه قدما بوشهرک طالع عمارتی برج میزنده ویت زهره و هواییده بولنمشدر (در هوای خوب جاودان ونسیم مفرحات) هواسی غایت لطیف اعتدالده اولوب وقت سحری اول قدر خوبدرکم بادسحر بونده بولنور (بی مدح کنیسه راهبان مهملات) درون شهرک جانب غربیسنده کفره محلانلری ایچره جمله یدی عدد کنیسه راهبان بطریقانلری واردر (در مدح پیشه‌کار اهل اشغالات) اکثریا خلقی بحار [۲] کشتیان مراتقوزاندر یعنی کمی یاپارلر بر صنفی باغبان و پاسبان قلعه‌در (درکار کهنه عجایبات مطلسمات) بوشهر ایچره اصلا یلان و چیان وعقرب اولماز ولیماننه هر سینه کفال بالنی کلوب طلسمن زیارت ایدرکن صید اولنور (در محصوبات متنوعات حبوبات) بوغدای و قلمبوق و داروسی و پیبسی غایت چوقدر اما ارپاسی و مرجمکی آز اولور (در صنع خدای کزیده مشمرات) جمله‌آ زیاده الوان اوزومی غایت شیره‌داردر و انجیری و زیتونی و ناری غایت ممدو حدر (در بیان نباتات انواع سبزه‌وات) فی الصیف والشتا مارولی و تره‌سی و صلاطه‌سی و صوغانی وغیری نباتات کیهاتی فراواندر (در تمدیح نعمت عظمای مأ کولات) بوشهرک سگری اشلری و کونا کون اشلری و خصوصاً کلاچ بقلواسی و ککلک بوره‌کی بر دیارده یوقدر (در حیات جان‌پرور کونا کون مشروبات) اولا غسل مصفاسنک لیون صولی شربتی و رمان شربتی و مثلث شرعیسی ممدو حدر (درمأ کل عمارات دارالضیافات) هر خانداندر عمارت مثال بای و کدایه نعمتلری مبدولدر اما طشره تکیه‌لرک نعمتلری بی‌متندر (در مشروبات محرمان الوان مسکرات) جمله‌آ خمر حرامی طورنا قانی کبی لعل کون اولوب خاری یوقدر دیرلر و شنبابی دخی مشهوردر (در تعداد جنین ارم ذات باغوات) بیوک

[۱] پ : ساحیه . ک : ساحیه [۲] پ ، ک : تجار [مننده‌کی (بحار) کله‌سی قاموسده اولدینی وجهله (نجار) وزنده اولوب کیچی معناسنه‌در . دیمک‌که بودوغرودر مؤلفک تفسیری‌ده بونی تأیید ایتمکده‌در (م)] * دورت سطر آچیق وار

(درحق مهمان سرای مسافرین لوندات) جملہ اوچ عدد خان حسیدلری وار اولا ...
 (درچشمہ سار زلال آب حیات) جملہ ... عدد چشمہ لردر جملہ خیراتی قلعہ فاتحی
 قاسم پاشانکدر کم آب ناپن شرق طرفندہ ... باغلرندن کتردمشدر درون قلعہ دہ چارسوا چنجدہ کی
 چشمہ نک تاریخیدر

..... وخیر قبول [۱] سنہ ۹۵۴

(درقائمہ کوچوک بازار اهل صنایعات) اولا بیوک قبودن طشرہ الی عدد دکا کینلر
 اولوب ہر بازار کونلری جمیع قرا وقصباتلردن نیچہ بیک بنی آدم جمع اولوب کرما کریم
 برجمیت کبرالی بازار اولور کم تعبیر اولماز ... (درعیون جان پرور عین الحیات) بوشهرک
 ایکی یردن صولری کلر اما اسحاقدر اما قاسم پاشا صوبی بردر [۲] بری دخی اسکی
 انابولیدن کلر اما سهل آجیجہ در (در رنگ روی پرناتوان رجالات) مسن زال زمان
 چونکلمش قوجہ لرینک بللری بوکلش ایکن ینہ باغلرہ پیادہ کیدوب کلرلر (درمدح
 صورت محبوبان صاحب جمالات) دلبرانی غایت مدوح اولوب اهل عرض وبری پیکر
 وملك منظر ظریف ونکتہ دان نیچہ آفتاب دلبرانی اولور (دراسماء کرام کبار اعیان
 صاحب صامت) عبدی پاشا و مصطفی پاشا وحسن [۳] پاشا وشیحی افندی [۴] ...
 (درعلمای طیبیان حاذقان صاحب طیعات) چوقدر اما جملہ آروم بنفشہ لی وروم
 محالا کی وعبدی پاشا اسیری [۵] بونلر مشهوردر (درشناخ استاد جراحان معتبرات)
 اولاجراح اوستہ حبیب و جراح اوستہ رجب ... (درمناقب صلحای مستجاب الدعوات) ...
 (درنعت کزیدہ شاعران معرفات) ... (درمظنہ اهل حال مجاذبات) ... (درقیافت
 قبای بنات) جملہ تازہ جوان اولادلری سراپا پرائقونہ الوان چوقہ لری جزایر اسبابلریدر
 زیرا جملہ لونداندر (درجامہ های اشکال امہات) جمیع خواتینلری الوان چوقہ فراجلر
 کیوب یاصصی باشلری اوزرہ عزار [۶] اورتونورلر (دراسما دمرید میدان ولی نعم صاحب
 کمالات) جملہ کشتیان دایلیرینک اسمالری مراد دای و سجاہ دای والوز دای وقاقومیر

[۱] س، ک : وخیر قبول [بوعبارہ ۹۵۴ کوسترمکله تاریخ اولسی دوغرودر فقط یازنیک
 شکنہ کورہ بو عبارہ نک بر منظومہ تاریخیه صوکنده کان تاریخ مصرعکنک صوکنک پارچہ سی اولقی
 لازمدرہ دیگ کہ یا کتابہ نک اوراسی قیرلش ویا سیلنمش ویا خود مؤلف اوقوبہ مامش در نسہ لک
 بشی دہ بولہ در (م) [۲] ب ، ک : لذیددر [۳] ب : حسین [۴] ک : وشیح افندی [۵] ک :
 اسیری منولا کی [۶] ک : ازار

درکم ارخوس [۱] قلعه سی یولہ کیدر [۲] اوچقات متین دمیرقورلدر اندن ایکی قبودخی اسکله قپوسیدر کم بری طرف غربہ وبری سمت شرقہ آچیلیر وایچ حصارہ کیدر طوروش [۳] قپوسی واورطہ حصارہ کیدن اورطہ قپولر شرقہ ناظرلدر بوقلعه زیریوقاری ایچ قلعه لک قیلرینی قوشتمش لب دریای لیمانده بر دوز واسع یرده شکل مقوس بر قلعه عظیمدر اما بو جرم واشکالده اولان قلعه ایچرہ (در عدد اسماء محلات) جمله بیک التی بوز عدد تحتانی وفوقانی کارگیر بنالی وسر ایا کرہ مت اورتولی قات اندر قات سرای عالیدر در کم جمله وزرا ومیرمیران وامرا واعیان کبار اولری بوقلعه ددر یوقاری قلعه دہ بویله سرایلر یوقدر اولا لیمان قپوسنک ایچ یوزندہ ماریول [۴] اوغلی سرایی و... محلده شیخی [۵] افندی سرایی... (دروصف سرای اغوات)... ویوقارو قلعه دہ کوکچہ کوز [۶] سرایی مشهوردر (در جوامعہای مسلمان) اولا چارشو ایچندہ... جامعی کارگیر قبلی وکارگیر منارلی ومؤذنی جامعدر طشرہ قپوسنک [۷] صول طرفندہ بر قبر شہدا واردر وینہ چارسو ایچندہ... جامعی بودخی کارگیر قبلی وکرہ متلی وکارگیر منارلی مبدکاهدہر وقلعه دن طشرہ تکیہ جامعری ایکسیسیدہ مفرحدر... بونلر جماعت کثیرہ بہ مالک بیت اللہلدر و یوقارو حصارہ سلیمان خان جامعی کلیدان ولی اولدوغی بالادہ مسطوردر (در عدد مساجدہای موحدان) جمله... عدد محله بوقعہ [۸] لریدر اولا... (در علم...)... (در علم دارالتدریس عالمان مؤمنان) جمله... عدد مدرسہ مفسرین ومحدیندر اولا جملہ... (در تعریف مکتب صبیان نجیبان) جمله... عدد دار لتعلیم طفلاندر اولا... (در خاتقہ درویشان مجذوبان) جمله... عدد تکیہ گاہ ذکرا اللہ ارباب طریق آل عبادر اولا شہرک شرقندہ کی قیودن طشرہ مزارستانلر ایچرہ یوقارودہ ایکی عدد فقرای اهل طریق تکیہ سی وارا ایکسندہ دخی جامعلروار عجایب وغرایب آستانہ لدر در کم نعمتلری صبح ومسامفرین ومجاورینلرہ فراواندر (در دفتر دکا کین اهل کاسبان) جمله ایکوز عدد دکان اهل حرفدر اما بزاستانی یوقدر جمله ذی قیمت شیلر بولنور (در مدح کرماب حمامات اهل صلات) جمله... عدد حمام راحت جاندر اما تمش عدد سرای حاملری واردر (در تخریرخان سودا کران ارباب تجارات) جمله... عدد وکالہ بازرگاندر اولا...

[۱] ب، ک : ارخوز . س : آرخوز [۲] ک : قلعه سنہ کیدیلور [۳] ب : طوروس . ک : طوروز [۴] ب : مارنول [۵] ک : شیخ افندی [۶] س ، ک : دزدار کوکچہ کور [۷] ب : صوفہ سنک . س ، ک : صفہ سنک [۸] ک : بقعہ لریدر

انجاق بر مسجدی و بش عدد خانه‌سی وار غیری آثار بنالر اولیوب هان بر میدان واسعدر
 و بو محلدن اشغی کیدوب شرق طرفنده یینه قیالر اوزره بر بوله حصار دخی وارد راسمنه...
 دیرلر بر جامی و سکسان عدد کره مت اورتولی خانه‌لری وار غیری شی یوقدر اندن اشغی
 طوروز قپوسنه کیدرکن بر بوله حصار دخی وار اسمنه... دیرلر جمله یکر می عدد
 خانه‌لر دخی بونده واردر اما ایچ قلعه بوذ کراولنان ایکی عدد بوله حصاره کلنجه دیوارلرینک
 قالنغی یوزایق انلی شدادی بنای متیندر و قرقر ارشون یوکسک دیواردر کم جمله روی
 دیوارلری ایچ یوزینه اکریدر قچانکم حین محاصره ده آتیلان طوب کله‌لری تأثیر ایتیبوب
 قایوب کیدر و قلعه‌نک بو طرفی قره اولق ایله اوچ قات کسمه قیا خندقك طشره قاتی
 کامل سکسان آدم انلی و عمیق خندقدر کم لیمان طرفنده کی خندق ایچره قایقیر یناشوب
 کیرلر [۱] و بو قلعه‌نک اولومی قره طرفنده کی خندق اشری اولان حواله قیالردن درزیرا
 بو محلاک حواله قیالردن طاش آتصاک [۲] قلعه ایچنه اول طاش [۳] دوشر تابو مرتبه
 حواله قیالری واردر کم بو قیالردن قورشوم قلعه ایچره طاوق کزدرمز اول اجلدن بو
 قلعه‌نک قره‌جانجی صرب [۴] اندر صعبدر و جمله بش یوز آدم قره‌جانجی قره‌طاشلی قره‌در
 ماعدا بوقلغنک جانب اربعه‌سی دریادر هان بوقلعه جزیره اولماغه بش یوز آدم قیالی یری قالمشدر
 اکر آنی دخی کسسه‌لر بو قلعه بدرستی جزیره اولوردی و حالاً بوقلعه دائراً مادار یالچین
 قیا اوزره واقع اولمشدر جنوب طرفی بر چاه غیا مثال سنک خارا اولدوغندن ماعدا اول
 طرفلرده عفوا [۵] قلعه دیواری اولمایوب هان بر قلعه خدایدردن دخی یوقارو قلعه‌لرک
 شمال طرفنده اشغی واروش قلعه‌سنه اینر قلغنک بیوک قپوسی اوکنده بر لونجه کوشکی
 وار لیمانه ناظردر کم جمله لیمان و اشغی شهر ایاق آلتنده نمایاندر (دروصف اشکال اشغی
 قلعه واروش عظیم) اولا بو اشغی حصار لب دریاده لیمان [۶] کنارانجه قلعه‌نک بدنلری
 اوزره تا اشغی طوپخانیه وارنجه اندن یوقارو بیوک طوپخانیه وارنجه اندن یالچین قیالر
 اوزره تا طوروز قپوسنه وارنجه اندن شرق طرفنده بیوک قپویه وارنجه بو قلعه دائراً مادار
 جرمی دورد بیک سکزی یوز عدد کره آدمدر و جمله قرق ایکی عدد شاهانه درسک
 درسک ابراج عظیم قه‌لردر و جمله ایکی بیک یوز عدد قلعه بدنلری در و جمله اظرافنده
 بش عدد قپولردر اما اوچی بو اشغی حصارده در اولا بری جانب شرقه ناظر بیوک قپو-

[۱] پ، س، ک : کزدرلر [۲] ک : آتسهک [۳] پ، ک : ال طاشی [۴] ک : صعب

[۵] س، ک : اصلا . ط : عقرا [۶] ک : لب دریای لیمان

اغاسی و قبودان اغاسی و لیمان اغاسی و مندرک قلعه‌سی اغاسی باشقه نفراتلری وارد و جمله ... عدد اشاعی قلعه و یوقارو قلعه نفراتلری وارد روم کفره لری اوزره پورتویوروزلری [۱] وارد اما فرنک بال یوزی و قونصولوزی یوقدر لکن اعیان اشرافی و علمای صلحاسی و بک و بک زاده لر و پاشا و پاشا زاده لر غایت چوقدر اما جملدن مکلف و مکمل ماریول [۲] اوغلارندن عبدی پاشا و مصطفی پاشا و حسن پاشا و ... بونلر جملدن عظیم خاندان صاحبلری اولوب اوچ پاره قدرغه ایله سفراشر ایکیشر طوغلی دریا قبودان لریدرکم آق دکزده و لوله آرا اولمش پاشای باوقارلردر (دراشکال زمین سورا اوصافات) بو قلعه انابولی کورفزینک انتها سنده لب دریاده شکل بادمی یعنی بر طولانیجه واقع اولمش بر مرتفع قیا اوزره بر قلعه متین و بر حصن حصین حصار استواردرکم ایچ قلعه‌سی کامل اوچ قات بولمه شددادی دیوارلی بر صعب ربطه ایچ حصاردر بونده انحق فتحیه جامعی وار سلیمان خانکدرکم کینسه دن ولی اولنوب طولاً و عرضاً اللشر ایاق اولوب ساده کره متلی و بر موزون مناره‌لی کامل آلتمش بش ایاق طاش زردبان ایله حقیر بویانک جانیه [۳] عروج ایدوب شهرک طرح و طرز اشکال اساس و بناسن سیر و تماشا ایدوب بر طبق کاغده قلعه‌نک جمله اشکال عمارتلرن رسم آندم اما بو فتحیه جامعی ایچره بر عظیم صو صارتنجی وارکم جمیع بو ایچ قلعه خلقی اکا محتاج اولوب ایام باحورده گویا بوز پاره‌سی صوی وار بر روحانیتلی جامع نورددر بونده جمله ایکیوز عدد کره مت اورتولی مکلف و مکمل بنالی جمله مسلمان خانه لریدر و جمله اسلام بناسیدر زیرا حین محاصره ده صدمات طوبدن کفره بنالری قالمیوب جمله خاک ایله یکسان اولمغه بعدالفتح طرز اسلام اوزره معمور اولمش خاندانلردر اما اساسلری یالچین قیالر اوزره واقع اولمغه بویاچ قلعه ده اصلا باغ و بغبچه‌لی اولریوقدر و جمله دارلردر اما جهان نما هوادار دارقرارلردر و بو قلعه‌نک قبله جانبنده اصلا قلعه دیوارلری یوقدر همان بر یالچین قیالردرکم آدم اشنی اصلا باقغه جرأت ایده مز اما بو قلعه‌نک جمله طوپلری بو دیوارسز اولان قیالر اوزره اولوب جمله اشنی دریا بوغازینه ناظر سر آمد طوپلری واردرکم هربری سیر سبتلرینک [۴] آردلرنده اژدر هفت سرکبی دورر بال یمز طوپلردر و بو ایچ قلعه‌نک شرق طرفنده بر بوله حصار دخی وار آ که اورتا حصار دیرلر انجاق غرب جانبته ناظر قپوسی وار آندن ایچری جنک میدانیدر

[۱] ک : پورتوپورلری [۲] ک : مارتول [۳] ک : بانک خانیه [۴] پ : سبتلرینک

ک : سبتلرینک

بوئلنده قصر و آناپولیه [۱] دیرلر لسان آل عثمانده انابولی دیرلرکم اناپولیدن غلطدر
 اما آل عثمانک حکمنده بو انابولی وقره دکر ساحلنده اینه بولی سوزه بولی و آخته بولی
 و کلیبولی و اناطولیده شهر بولی وار و نیجه بولی لفظلی شهرلر وار اما بو قلعه انابولی کبی
 دست آل عثمانده بویله بر حصن حصین و سد متین قلعه یوقدر حتی ابتدا سسته . . .
 تاریخنده ابوالفتح سلطان محمد خان محاصره ایدوب فتح ایدمه مدی بعده سنه ... تاریخنده
 سلطان بایزید خان محاصره ایدوب [۲] فتحی اگادخی میسر اولمادی ایکی کره صیادچین
 التدن رها بولمش چین آهوسنه دونوب بعده بو قلعه وندیگ کافری اویله سد یا جوج
 اتدیکم مقدما روم وفیلقوس بناسندن زیاده سد مأجوج ایتدی آخرکار سنه ... تاریخنده
 سلطان سلیمان خان وزیر ی قپودان کوزلجه قاسم پاشا بو قلعه اوزره سردار معظم اولوب
 کلوب برآ و بحرآ بو سور متینی قوشا ادوب یتمش کون یتمش کیجه ضربات قلعه کوب
 طوبلر ایله دوکه دوکه قوت بازوی آل عثمان ایله قلیج اوروب فتح اولمشدرکم جمله مورده
 جزیره سن ابوالفتح و بایزید خان ایکی پادشاه فتح ایدوب بو قلعه اصلا بلی دیمیوب کامل
 یتمش یل دست کفارده قالوب صکره بو انابولی و قلعه بنفشه و قلعه ترمش [۳] یتمش یلدن
 صکره امان ایله بنفشه و ترمش قلعه لر ن ورمش لدر بو قلعه فتح اولمتیجه جمیع مورده جزیره سی
 دست آل عثمانه کیرمه مشدر الا اوچنجی پادشاهده سلیمان خان دسته کرمشدر حالا
 آنلرک تحریری اوزره بو قلعه انابولی مورده پاشاسنک خاص هایونندن و بو اقدر [۴]
 حاکمی اوچویز آچقه پایه سیله شریف قصادر ناحیه سی ... عدد قرار دکر قاضیه بهر سنه
 اون کیسه مال حرام پیش تخته محصولی حاصل اولور و شیخ الاسلامی و تقیب الاشرافی
 و سورات اغاسی و نزول [۵] اغاسی و اشتر اغاسی و کومروک اغاسی و محتسب اغاسی و
 باجدار اغاسی و خراج اغاسی و معمار اغاسی و شهر امینی و سپاه کتخدایری و یکیکچری
 سرداری و انبار امینی و انبار نظری و انبار کاتبی وار زیرا جمله کریده کیده جک ذخایر
 و مهمات و لوازمات عسکر اسلام بونده داغلر کبی یغلمش ایدی کم انکیچون بوشهر آدم
 دریاسی اولمش ایدی و قلعه اغاسی و جمله یکر می نفرات اغالردن صاغ قول اغاسی وصول
 قول اغاسی و کوکلی اغاسی و سزب اغاسی ویشلی [۶] اغاسی و طوبجی اغاسی و جبه جیلر

[۱] ك : لسان روم یونانده قصر و اناپولیه . پ : لسان رومده بوئلنده قصر و اناپولیه . ط :
 لسان رومده بوئلنده قصر و اناپولیه [۲] پ : اندروب [۳] ك : ترمش [۴] و بو اقدر [۵] ك :
 نزل [نونك ، زانك ضمیله حرکه لشمش [۶] پ : بشلی . ك بشلو

شهر ارخوز (یوقارو واروشدن یوقوش اشنی بوواروشه کلنجه کامل اوچ بیک آدمدر بوشهر جمله سکنز یوز عدد خانه کبیرلردرکم ایکی اوبر یرده دکلرددر جمله باشقه باشقه بنا اولتمشدر همان صحراده هر کس بکندوکی یرده باغلی و باغچه‌لی و آب حیات صولی قلعه‌مثال واسع و متین و معمور خانه‌لر دوزمشلرکم جمله کره‌متلی و پورطه سرای قپولی بیوت رعنالردر و جمله ایکی عدد جامعدر بری چارشو ایچنده کره‌مت قبه‌لی و بر نازک کار کیر مناره‌لی طرز قدیم جامع عظیمدر و بری دخی شبکلر [۱] قربنده جامع معموردر و جمله اون عدد محلات مساجدلریدر اولا ... مسجدی و ... و جمله درون قلعه‌ده و بوقارو واروشده و اشنی بوواروشده جمله اون بر محله‌در جلدن شبکلر محله‌سی و کتخدالمحله‌سی ... معموردر و جمله بر مدرسه‌ عالماندر و جمله ایکی عدد مکتب ابجدخاندر و جمله ایکی عدد تکیه‌گاه درویشاندر و جمله بر عدد حمام غاسلاندر و جمله بر عدد خان سودا کراندر و جمله یکریمی عدد سیرک سیرک دکانلردرکم ترتیب اوزره بنا اولتمشدر و جمله بشیوز عدد آب حیات قیولری واردر و محکمه‌سرای ... معمورلردر آب و هواسی لطیفدر و باغ و بیغچه‌سی جهانی دوتمشدر زیر انابولی شهرینک اعیان کبارینک بونده باغلی‌ری واردر قرق کونه ابدار سبزه‌دار [۲] انکور خوش خواری سجده مسطور اولوب اوزومی ممدو حدر ... * بوشهری دخی تماشا ایدوب اندن شرقه ایکی ساعت کیدوب منزل قریه قوچیا ز کریا افندینک باغ ارم‌مثال چفتلکیدر اندن جانب قبه‌یه بر ساعتده

اوصاف قلعه خراب اسکی انابولی (۳)

باغلی و بیغچه‌لر ایچنده ویران قلمش حواله‌سز شدادی برطاش بنا ایمش آتی کچوب نیم ساعتده کیدوب

درفتوحات ولایت انابولی (۴) یعنی قلعه سد اسکندر انابولی (۵)

لسان طالیان [۶] فرنگده انابولیه [۷] دیرلر لسان لاتینده ... دیرلر لسان رومده

[۱] ب : ک : (بشیکار) طرزنده در فقط نقطه سزدر . س (بشیغار) طرزنده در فقط

نقطه سزدر . ط : عیبکار [۲] ک : شیره‌دار [۳] ب ، ک : انابولی [۴] ، [۵] ب : انابولی

[۶] ک : تالیان [۷] ب : انابولیه

الی ع. د. خانه‌لردر اما چونی بوشدر صاحب‌لری طاعوندن فرار ایدوب جابجا خانه‌لری خراب یرلری تراب اولماده در اما بویچ قلعه‌نک غربه ناظر کوشه‌سنده اوج آسمانه برابر برعبرتما قلّه رعناسی وار جمله انابولی کورفزی دریاسی و انابولی قلعتسی و ارخوز سحراسی جمله ایاق ایالتنده نمایاندر بوقله [۱] بالا کویا ایچ قلعه ایچینه بر ایچ قلعه دخی اولشدر الحاصل تماشاً اندیکمز قلعه‌لرده بویله بر قلّه بالا مکر اسلامبولده غلطه قلعه‌سی اوله حقیقه‌الحال غلطه قه‌سن بنا ایدن بنای سلف بوقله سر آمدی اول بنا اتمشدر تاریخی لاتینجه او یله تحریر اولمشدر اما بوقله غلطه قلعه‌سی کبی ساده بنا دکدر تا ذروّه اعلاسنده اولان بدنلر ایچره بر قات قلّه بالا وارکم اول دخی افلا که قد کشان اولوب دورر لکن غلطه‌قلعه‌سی کبی اوستی قورشون اورتولی کلاه دکدر استاد کامل عرض معرفت ایچون بوقله‌نک تاذروّه اعلاسنه بر مصنع کارکیر بنا طولوز قبه رعنا اتمشکم تعبیر اولتماز قدیم ایامده بوقله اوزره طوپلری چوق ایتمش اما شمدی جمله بش عدد سر آمد شاهی طوپلری وارد درون قلّه [۲] سکز قات قلّه اولوب [۳] هر طبقه‌سنده کونا کون جبه‌خانه‌لر و مهمات ولوازماتلر و کونا کون ذخایرلری و داری و آریا و قلیجقلی پرنج ملودر و مذکور ایچ قلعه‌نک شرق طرفنده متصل بر قات بوله قلعه دیواری دخی وار بو حصار ایچره جمله اون بش عدد کره متلی اولر واردر و بر مفید مختصر جامعی وار نیجه اختیارلر بو جامع ابوالفتح کدرکم ابتدا بوقله ابوالفتح فتح ایدوب انابولی فتح ایده میوب بعده کفار بوقله بنا اتمشدر [۴] دیو نقل اتدیلر اما بو جامعک خطبه‌سنده سلیمان خان نامی تلاوت اولنور بو حصارده بو جامعدن غیری برشی یوقدر الحاصل بوقله ارخوز اوچ قات بوله حصاردر و دائرآمادار جرمی بدنلری اوزره ایکی بیک یوز عدد آدمدر و شرق و غرب طرفلری جمله یالچن اوچوروم قیالر اولمق ایله اسلا بر طرفنده خندق یوق همان او یله بر خندق سز متین قلعه‌در بوقله‌نک قپوسی اوکنده (ستایش یوقارو کوچوک واروش) بو واروش ایچره اکر مسلم و اکر غیر مسلم خانه‌لری جمله سکسان عدد کرمات اورتولی تحتانی و فوقانی کارکیر بنای جهانما خانه رعنا لردر لکن اولقدر معمور و مزین دکدر بونده دخی چارشوی بازار و خان و حمام یوقدر زمینی غایت عالی اولمق ایله هر کس بو محله چقماغه عاجز اولدقلرندن جمله خلقی اشغی شهره محتاج لردر (در وصف اشغی

[۱] پ : قلّه [۲] پ : قلعه [۳] پ، س، ک : سکز قات اولوب [۴] س : بعده کفار

بوقله اتمشدر . ک : بعده کفار بو قلعه‌به استیلا اتمشدر

ایله انس و الفت ایده جك قهوه‌خانه عبرت‌نالدردر و جمله دورت یوز یکریمی عدد کفره محله‌لیدر الحاصل غایت معمور و شیرین شهر رعنادر آب و هواسی ییلاق اولماق ایله غایت لطیفدر اما شدت شتاسی شدید اولق ایله لیون و تورجی و ناری و زیتونی اولماز موره اقایمی سواهلنه کوره قیشی شدید اولور لکن محبوب و محبوبه‌سی غایت خوب جمالی جوانلری [۱] اولوب جمله خلقی تندرستلردر لباسلری جمله چوقه‌لر و قاشلر اولوب تازه یکتلری جزایرلی اثوابی کیوب بغر [۲] یلکلری و پالا بچاقلری طشیوب باشلرنده قرمزی فس و یاقلرنده سیاه فلاد [۳] پاپوج کیوب کززلر جمله خلقی رومشادرلر اما اهل ذوقلردر و غایت محب غریب‌الدیار آدم‌لردر کم بر کیجه مسافرسز طعام یمنزلر اعیان کباردن ... * اندن قالقوب قبله جانبه ۲ ساعت کیدوب صافی باغ‌لر و باغچه‌لر ایچره کچوب قریه ... روم کوییدر انی کچوب ۶ ساعته دخی صارب طاشلی یوللری کچوب ... داغن آشوب مخاطره غیا دره‌لرین و حرامی پصویرلرن کچوب

درفصل صحرای ... یعنی بنای سرآمد قلعه ارخوز [۴]

بانیسی ونديك پرچپرملریدر ... لسان طالیانده اسمی ... لسان رومده ارخوز... دمکدر لسان اروامده دخی اول اسمیه مسما بر شهر رعنادر بعده سنه ... تاریخنده سلطان سلیمان وزرالرندن قپودان کوزلجه قاسم پاشا دریادن دونمء هیون ایله وقره‌دن دریا مثال عسکرایله قلعه اوزره اردو کوب امان ایله فتح اتمشدر حالا قانون ساپان خان اورره وزیر اعظم‌لرک خاصیدر کم قائم مقام حاکمیدر بهرسنه حاکمنه ... یوک ایچه حاصل اولور یوز الی ایچه پایه‌سیله قصادر ناحیه‌سی جمله ... عدد قرادر سپاه کتخداری و سرداری یوقدر اما محتسب و باجداری و خراج اغاسی و شهر کتخداسی و قلعه دزداری و ... عدد مردم حصار نفراتلری واردر (اشکال زمین قلعی) لب دریادن برصوت [۵] طویل منزلی بعید اوجه برابر بریالچن پوشته اوزره حواله‌سز شکل مربع شدادی سنک بنا بر سور استوار زیبا اولوب جاتب جنوبه ناظر بر قپوسی وار ایکی قات متین دروزه حدیدلردن ایچری سهل کیدوب بر میدانن ایچری کیدوب [۶] ایچ قلعه قپوسیدر اول دخی طرف جنوبه مفتوح قوی دمر قپودر اندن ایچری بویایچ قلعه ایچنده جمله یوز

[۱] پ : خو بلری [۲] ک : باغر [۳] پ : س ، ک : فلار [۴] س ، ک : آرخوز
[۵] پ ، ک ، ط : طوب [۶] س ، ک : کندو . ط : کندی

وضع ایدوب آلتنده حوض پاکی آب حیات ایله مملو اولوب بر یک پاره مرمردن شش خانه برحوض خفیدرکم وصفنده لسان عاجزدر بو جامعك قبله قیوسی اوزره تاریخی بودر

بیره تاریخ ایچون خدای علم اشبو قوی بیره ایدوب تعلیم
راستدر بومقام بل تاریخ [۱] رؤس [۲] اولدی مقامک ابراهیم [۳] سنه ۱۰۶۷

اندن احمد آغا جامعی بو دخی بر نوراندرنور پر نور جامع معموردرکم کار کیر قبله
وسرآمد مناره‌لی جامع زیبادر و بو جامعلردن ماعدا جمله التي عد محله زاویه لریدر اولا...
مسجدی و ... و جمله ایکی مدرسه علماندر و جمله اوچ عدد مکتب پسراندر و جمله ایکی عدد
تکیه درویشاندر جلدن احمد آغا جامعی حرمنده حسین افندی حضر تلرینک خانقاهی
طریق خلوتیده [۴] اولو آستانه کبرادرکم بای و کدایه نعمتی مبدولدر بالذات صاحب
الخیرات بو تکیه ساحه سنده بر قبه عالی ایچنده مدفون اولوب باب معلاسنک عتبه علیاسی
صاغ طرفنده پنجره اوزره بوتاریخ مسطوردر .

کاشف اسرار ارباب سلوک طالع انواره [۵] جد وجهه ایدن
تاریخی آنک بیک اوتوز بشدهدر کندی پیری مبارک [۶] دنیدن سنه ۱۰۳۵

وایکی تکیه دخی معمور درکاهلردر و جمله برحام راحت جان و جمله بر خان تجاران
و جمله بر عدد مهمان سرای آینده و رونده کان و جمله اون درت یرده چشمه سار آب
روان و جمله یوز آلتمش عدد دکان اصنافن و جمله ایکی عدد قهوه خانه تریاکی مذموماندر اما
بو قهوه خانه لری چارشو ایچنده واسع شاه راه اوزره واقع اولوب اوکلرنده عظیم چنار منتهال
وارکم هربری اوج سمایه سر چکوب شاخه لری آلتنده چنزار صفه لری اوزره جمیع سیاحان
برو بچارک ارباب معارف لری هر چنارک ظل حمایه سنده عرض معرفت ایدوب اهالی ولایت

[۱] ب : راستدر بو مقامه نك بل تاریخ . ك : راستدر بومقامه بل تاریخ [۲] ب، س،
ك ، ط : روشن [۳] ط : مقام ابراهیم [تاریخ مصراعنك دوغروسی (روشن اولدی مقامک
ابراهیم) درکه حساب اولندقه (۱۰۶۷) ایدیور (م) [۴] ك : خلوتیده [۵] ك : انواره
[بو مصراعده کی (طالع) کله‌سی یاقیشما یور بونک برینه (طالب) کله‌سی قویه رق بو مصراعک
دوغروسی (طالب انواره جدوجه ایدن) ودها ایسی (طالبی ارشاده جدوجه ایدن) اولتی
ممکندر . طالب انواردن مقصد مریددر (م) [۶] ب : کندی اوپیری مبارک . ك : کندی
اوپیر مبارک [تاریخ (۱۰۳۴) اولدیغه کوره تاریخ مصراعنك دوغروسی (کندی اوپیر مبارک
دنیا دن) اولمیدرکه حساب ایدلکده مذکور عدد حاصل اولیور (م)]

اوصاف قصبہ طنہ

مورہ سنجانی و یووالغیدر و یوز الی آقچہ پابہ سیلہ قضاہر و ناحیہ سی . . . عدد
قرالردر شہری بر طاشلی یرده شرق و غرب طرفی سحرالی بر مرتفع قیالی یرده جملہ
بشیوز عدد خانہلی معمور و آبادان بر قصبہ در کم زمینی صافی سروک ایچندہ جملہ کرہمت
اورتولی خاندانلردر و جملہ بر جامی وار حرمی صافی سروی و قبہ سی کرمتلی و برکار کیر
منارہلی بر لطیف جامی و آب حیات صولری و اراما چارشوی بازاری و خان حمامی یوقدر
اما ہفتہدہ بر عظیم بازاری دوروب اطرافدن نیجہ بیک آدم جمع اولور اندن بر ساعتہ

اوصاف قلعہ . . . یعنی شہر عتیق طرہ پولیچسہ [۱]

بانیسی . . . در وجہ تسمیہ سی لسان روم یونانہدہ قوش قفصی دیمکدر حالا قوم
روم قوشلرہ پولیہ دیرلر تعریف تصغیر ایلہ پولیچسہ دیرلرسنہدہ . . . دہ دست و ندیکدن
قاسم پاشا فتحیدر حالا مورہ پاشاسنک و یووالغیدر و یوزاللی اقچہ پابہ سیلہ قضاہر
ناحیہ سی . . . عدد قرادر کتخدا یری ویکچیری سرداری و اعیانی واردر قلعہ سی
شہرک غرب طرفندہ بر طوپ منزلی مسافہ بعیدہدہ بر یالچین قیاوزرہ بر کار کیرشدادی
بنابر کوچوک قلعہ رعنادر ابتدا ابوالفتحہ مفتاحلرین تسلیم ایتمشلر بعدہ کفارینہ استیلا
ایدوب فتح ثانیہ سلیمان خان وزیر ی قاسم پاشایہ ورہ ایلہ قلعہ و یردیلر و مفتاحلرین تسلیم
ایتدیلر لکن حالا ایچندہ آدم و آدمی زاد یوقدر شہری بر واسع اووا ایچندہ جملہ بیک
عدد خانہلی باغلی و باغچہلی معمور و آبادان کار کیر بنالی و سراپا کرہمت اورتولی خاندان
واسعلردر و جملہ اون بر محلاتدر اولا . . . محلہ سی . . . و جملہ ایکی عدد جامع مفر حلردر
اولا . . . چارشوا ایچندہ کار کیر قبہلی و کار کیر منارہلی و قبہ سی کیرچ ایلہ صیوالی و حرمنہدہ
بر عبرتنامی واجب السیر آبدست خانہ حولی [۲] بر جامع روشندر کم مورہ دیارندہ بویلہ
بر مفرح دلکشا جامع پرانوار یوقدر حتی استاد بنای مهندس بو مذکور حوضی تا
حرمک اورتاسنہ [۳] التی عدد بیاض و انجہ مرمرستونجکلر اوزرہ بر قبہ طاق رواقین [۴]

[۱] ک: طرہ پولیچسہ [۲] ک: آبدست خانہلی. ط: آبدست خانہ بولی [دوغروسی (آبدست خانہ
حوضلی) اولیدر. بورادہ (آبدست خانہ) دن مقصد آبدست الینہ جق یر دیمکدر کلہ نک اصل معناسی
بودر (م) [۳] ک: بو مذکور حوض باہرہ نک اورتاسنہ [یا کایش و معناسز بر عبارہدر (م) [۴] بر قبہ
طاق رواقی [دوغروسی (بر قبہ طاق و رواقین) اولیدر (م)]

دریاسنه کچر زیر بو جسرك ايكي طرفي ليماندر اما بيوك كميلر مشكل ياترلر (در ستايش ليمان بنفشه) اما اسكي بنفشه ليماني غايت لطيف و طوب آلتده اعلا يتاقلی ليمان امان اولوب ايكيوز پاره كميلر يلدزدن قره يلدن و بطيدن بو اوچ روز كار زوركاردن امان يطر جمه كميلر باشلرن قره ده يلدز جانبه طاشلره يلدز جانبه باغلو ولودوس جانبه اون قولاج يرده دمير قورلر اما لودوس و قبلده و كون طغروسنده كميلر يتاماز غايت مشكلدر و بوليمانك غرب طرفنده قيالر آلتده لطيف ضولر بولنور و مذكور بنفشه جسرينك نيم ساعت جنوبنده كي باغلو و بيفچهلر جمه بنفشه لنكددر [۱] لطيف صولري و آبدار ميوه لري و خوش خور انكورلري اولور و بو بنفشه دن جنوبه قيا بورن كامل او طوز ميلدر اندن جزيره كريد قبله [۲] جانبه كامل سسكسان ميلدر و جميع لب درياده آل عثمانك بنفشه كي الزم لوازمندن برسرحد يوقدر و غايت جزيره بي امان يرده واقع اولوب ليمان بي ايماندر بو قلعه حسن پاشاياننده برهفته مكث ايدوب غريب و عجيب تماشاالر اتدك بعده بوندن خبر آلدقكم صدر اعظم برمتين [۳] قلعه سندن دو نماء هايونه سوار اولوب جزيره كريده كچمش حقير دخي مورده پاشاسي حسن پاشادن احسانلر و رفيقلر آلوب .

بنفشه دن انابوليه روانه اولدوغمز قناقلري بيان ايدر

اولا بنفشدن جانب غربه سكر ساعت كيدوب الوز صحراسنده (منزل بك چفتلكي) غايت معمور او طاردد حقونيه [۴] داغلي صاغ طرفه زده قالدی اندن جانب شماله سكر ساعت معمور و آبادان قرالر و چفتلكلر و محصولدار مزارع اتلر كچوب منزل قلعه تكرر مزسترده شيخ الاسلام حمدي افندي خانه سي يوقارو قلعه ده اولوب انده مهمان اولدق اندن جانب شماله التي ساعت كيدوب (منزل قريه ...) كقره كوييدر اندن ينه شماله ... ساعت باغلي و بيفچه لي و محصوللي صحرالر كچوب (ستايش قلعه خراب ...) بر يالچن قيا باشنده قيالري مغارالي ويران قلعه بالادركم ايچنده آدم و آدمي زاد يوقدر انحق قش اياملرنده ايچنده چوبانلريله قيونلر قشلاغي آغلار وار اشغي دره سي ايچنده بر آب حيات صوبي وار اما غايت خوف و مخاطره لي يرلردر و كمينكاهلي دره لر در اندن ينه شماله طنه صحراسي اچره بر ساعت محصوللي يرلزي و معمور چفتلكلري كچوب

[۱] ك : بنفشه اهاليسنكددر [۲] ك : قبله [۳] ك : ترمس . س نسخه ني نقطه سزدر . ط : بر معين [دوغروسي (ترمش) دركه اشاغيده كله جكددر (م)] [۴] ك : جلاونيه . س : حقونيه [۵] ك : ۷ ساعت

لیمانه ناظر در اماقبلیه آچیلرمتین قپودر وبری دخی جانب غربه مکشوف بیوک قپودر کم
 اوج قات بری بری ایچره دمر قپولدر و ایکی عدد کوچک اوغرن قپوجکلی
 واردر اما بیوک غرب طرفی قپوسندن طشره شهرک مزارستانیدر و بر قاچ آجی صولی
 قپولری وار و لیمان کنارنده بازرکان مخزنلری وار و بوطرف لیماندر اما بیوک کمیلر
 یطامازلر بنفشه فرقه‌لری و کلیولی کمیلری یطازلر و بو مذکور واروش ایچنده ایریلی
 و اوافاقلی جمله بیک آلتیوز عدد داراجق حولیسز و جمله کرمت اورتولی قات اندرقات
 کار کیر بنالی قلعه مثال شدادی اثر اولدرر جمله‌سی پاک و بیاض و نظیف بیوت رعنازدر
 و جمله کار کیر قهلی و کار کیر مناره‌لی ایکی عدد جامعلری چارشو ایچره ایله ایکیسیده
 جماعت کثیره لیدر و جمله ایکی عدد مساجددر و جمله بر مدرسه‌در و جمله ایکی مکتبدر
 و جمله الی عدد دکاندر صودن غیری بوشهرده هر نه مراد ایدنسک بولنور الا صوبولماز
 مثقال ایله صوبولندوغی اجلدن بوشهرده اصلا چشمه و سیدیل خانه و حمام یوقدر بوشهره
 آب حیات صو کلک قابلدرا اما جمله شهر خلقلری علی الاتفاق شهره صو کلسنه صاحب
 خیرلری منع ایدلر سببی اولدر کم چشمه صولریمز واردردیو مغرور اولوب صو صارانچلر مزه
 مقید اولیوب ویران اولور حین محاصره ده کفار کلوب طشره دن کلن صولری میزی کسوب
 جمله مز صوسز قالب امان دیوب قلعه کافره ویرمک اقتضایدر دیوفکر ایله اهالی ولایت
 شهره صو کلدیکن استمز لرا کر چه اهالی ولایتک طشره دن صو کلکی استمد کلری منع لایخیر اولمق
 کبی کورینور امینه عاقبت اندیشلکدر اما هر اوده بشر اوز عدد صو صارانچلری مقرردر
 و جمله اوچ بیک عدد صارانچلری وار کم ماه تموزده هر بری آب حیات اولور بوز پاره سیدر اما
 جمله صارانچلری مهر لیدر کم بر قومشو بر قو کشویه بر قطره ایچمکه صو ویرمز و جمله
 ایچ قاعنک قزل قیاسندن جریان ایدن باران رحمته یوللر کسوب میری صارانچلرینه اذن
 شهر اولری صارانچلرینه دولر جمیع خاندانرک دام و باملری اوزره جریان ایدن باران
 رحمتک بر قطره‌سی هبایه کتیبوب صهرانچلره آقار و بوشهرده اصلا باغ و بیغچه اولماز زیرا
 جمله سنک خارادر و هواسی غایت اسیجا قدر و محبوبی و محبوبه‌سی غایت آقدر و قلعه لرینک
 حافظی خلاق و رزاقدر و بو بنفشه قلعه‌سی بر ادادر آنجا ق قره طرفی که غرب جانیدر
 اول محله دریا اوزره اون بر کوز طاش جسر وار طولی دورت یوز الی آدمدر جسر
 اولدیغی محل صعبدر [۲] طا جسرلر [۳] آلتدن بالقجیلرک قایقلری بر طرفدن بر طرف

[۱] س : ک : صغدر [صاد حرفنه کسره قونولمش] [۲] دوغروسی (طاش جسرلر)
 اولیدر . ک نسخه‌سنده (جسرلر) دییه یازلمشدر (م)

ومانیه ومالطه کفارلری قره‌دن کلوب بو واروشی اوچ آی اون کون محاصره ایدوب یوز بیك عدد طوب کله‌ری اوروب بر طاش قوپاره میوب خایب وخاسر اولوب قلعه‌نک فتحندن مایوس اولدقلری محله قره‌دن قرق بیك عدد کزیده عسکر اسلام امداد یتشوب کفار بدکردار مرداری علی الغضله بصوب کفاری قیره قیره دریاه دوکوب نیجه بیك عدد کفره فجره لر غرق بحر سفید اولوب نیجه‌سی شناورلک ایدرک کملیرینه واروب قرارلری فراره مبدل اولوب جانلری جهنمه کتدکلرنده اهایلی ولایت حال دیکر کونلرن دزدولت مداره عرض اتدکلرنده دونمآ همایون ایله سنه ... تاریخنده قبودان مصطفی پاشا [۱] واون ایکی ایالت عسکری ویتش بیك رعایا و برایا وعمال وبنالر جمع اولوب مذکور ایچ قلعه قیاسنک نصفندن استاد بنا بلوب [۲] تادریاه وارنجه ولب دریا ایله تا ایچ قلعه قیاسنک تادریا ایچنده کی کورشه [۳] وارنجه بر حصار شکل منک اتمشلردر کم هنوز قلعه بنفشه تازه جان بلوب [۴] برقلعه حصن حصین وسد متین اولشدر اما جمله بو واروشک صوقاقلری داراجقدر لکن دار اولدوغنی ینه ایدر [۵] زیرا حین محاصره ده دوشمن اول دار سواقاقلردن بوروش ایدمز لر و جمله اولری بری بری اوزره قات اندر قات حولیسز قلعه مشال جمله روم کفره لرینک اولریدر مسلمان محله‌ری قلعه‌نک قیاسی الله واقع اولوب غایت جنک آور دلاور روم کفره‌لری اولور حتی وندیک کفاری بو واروشی محاصره اتد کده دخی قلعه‌ری یوق ایکن کفار بوگه اوچ کره بوروش ایدوب داراجق صوقاقلیرینه فرنک کرنجه واروش اوروملری قیره قیره کرویه دوندرمشلردر حالا جمیع وندیک کافرلری بو بنفشه کافرلرینک اولقدر عدوی جانلیردر کم بنفشه کی [۶] بولسه لر کباب ایدر لر غایت بهادر روم کفره‌لری اولور شمدی ایسه واروشلری قلعه ایچنه آندی هر بر روملری اژدر هفت سر مثال اولدیلر (در جرم واروش) بو واروش ایچ قلعه قیاسی نصفندن غرب طرفنده واروش قپوسندن دریا کنارندن شرق طرفی قپوسندن ینه ایچ قلعه قیاسی بورننه متصل وارنجه جمله کردا کرد جرمی ایکی بیك یوز عدد کرمه آدمدر و جمله طقوز عدد قله و جمله اوچ عدد یرده طابیه عظیملر و جمله دورت عدد قپولری واردر اولاشرق طرفنده بر قپوسی لب دریاه اولوب

[۱] س، ک : فضلې پاشا . ب : مصلی پاشا [لامک اوزرینه شده قونولشدر] [۲] ک : بورننه . س : بورننه [۳] ک : بولوب | بولک مصدرندن [۴] ک : بولوب . [بولق مصدرندن] [۵] ک : مناسب اولشدر [۶] ب، س، ک، ط : بنفشه‌لی

اولسہ روز کار زور کار بوکوه سر بلندده جملہ کرمتلری هوایہ آثار [۱] و بواجی قلعه نك شرق طرفندہ یر بوروندہ بر قلعه عظیم وارد [۲] قپوسنہ طاش نردبان ایله چیقور قاسم پاشا قلعه سی دیرلر مالامال جبهه خانه مهمات لوازمات ملودر و بوقلعه نك غرب طرفندہ اوجه برابر برقله بالاسی دخی وار جملہ شهره و جانب اربعه یه حواله اولوب ایچندہ کونا کون ظہایر ما کولات و مشروبات مالامال درو بوقلعه دریاده اوچیوز میل دریادن سچیلر و کرید اداسی بوقلعه دن علی ملا الناس نمایاندر زیرا مابینماری سکسان میلدر و بوقلعه نك صوقاقلری سراپا قدرندن بیاض طاش دوشمه قلدرم [۳] اولوب پاك و پا کیزه در اصلا بوقلعه یه بوابان نکھیانلر کویک قومازلر زیرا جملہ یغمور صولری صو صارنجلیرینه کیدر انکچون جملہ طریق عاملری پا کدر و جملہ خلقتنک مسیره کاه و تفرجگاهلری فتحیه جامعیدر کم یرایلچن قیا اوزره واقع اولوب نمرقه و شماله و غربه ناظر در جملہ جماعت کشره ادای صلاتنصکره انده و توروب تفرج ایدرلر و برمسیره کاه دخی قلعه قپوسی مابیندیر کم جملہ قلعه قولینک لونجه یریدر بر سیوک کمر آلتی اولغیله قپونک ایکی طرفی صفه لرندہ جملہ اینده و رونده لرك تفرجگاهلریدر و جملہ درو دیواری آلات سلاح ایله مزین در بو قپوده یوقار و ایچ قلعه نك حدودی و اوصافی تمام اولدی

دوستایش کردا کرد و اروش قلعه بنفشه

بومذ کور ایچ قلعه قپوستدن اشنی و اروشه انجه اوچ قات دوله ماج قلعه قپولری واردر یوللری صافی مجلا یالچن قیالی غایت صارب اولوب یوللرندن آت و قطر و حمار کوجیله چیقارلر و بومذ کور ایچ قلعه قیاسی اشنی و اروشی کویا قرنه [۴] آلوب قوشا تمشدر [۵] و بو واروش ایچ قلعه نك قبله سی طرفنه واقع اولوب ایچ قلعه قیاسی الته کرمشدر حتی یوقارو ایچ قلعه نك تاذزوه اعلا سندن بو اشنی و اروش کورنمز زیرا ایچ قلعه نك پشته عالیسی الته اشنی و اروش کرمشدر [۶] انکچون یوقارو قلعه دن بو واروش حصار کورنمز (در بیان بنای و اروش سلطان محمد خان رابع) سبب بناسی اولدر کم سته ... تاریخندہ سلطان محمد خان عصرندہ بوقلعه بنفشه نك و اروشی اطرافندہ رباط معموره سی اولدوغی اجلدن و ندیک کافری دونمنا منحوسیله یوز پاره کشتی ایله دریادن

[۱] : ک : هوایه بران ایدر [۲] : ک : برقله عظیمی وار [۳] : ب : قلدرم [۴] : ک : قپونہ [۵] : ک : قوشا تمشدر [۶] : ک : یروب صفقلمشدر

لازمدر و حالا موره پاشاسی عنكبوت احمد پاشا كتبخدا النندن چقمه حسن پاشا اولوب
سیدی احمد پاشا زاده محمد پاشا معزولا^۱ كریده كچدی حقیر حسن پاشا ایله بنفشه قلعه سنده قالبوب
قلعه سیر و تماشایه مشغول اولدق اولابو قلعه بنفشه السنه ناسده منكشه دیرلر لسان
فرنكده ... در لسان رومده ... در و لسان قوم اسلامده بنفشه در وجه تسمیه سی
اولدر كم داغلرن و بللرن و چقونه ناحیه سی ایللرین جمله بنفشه وزیرین و مسك رومی و آد اصوغانی
زین ایدوب بنفشه رایحه سی آدمك دماغن معطر ائدیكندن بوقلعه بنفشه دیرلر (اشكال
قلعه سی) آق دكز كنارنده موره جزیره سنك جنوبیسی طرفنده بر سویری بورتده همان
بر آدا مثال بر قرمزی یا لچن قیا اوزره اول كوه سر بلندك ذروه اعلا سنده اوج آسمانه
برابر دست قدرت ایله خلق اولمش برقلعه قهقهه روم حصار استوار لانیظیردر كم شرقدن
غربه طولانی واقع اولمش بر ایچ قلعه بی مثالدر كم بعضی زمان كشافت هواده ایچ قلعه
بولوتلر ایچره قالبوب تا وقت ظهرده شدت حار اولنجه ابر كبودلر ژائل اولوب ایچ قلعه
نمایان رایكان اولغه باشلر تابومرتبه ایچ قلعه بالادر اما جانب ثلاثنده اصلا دیوار یوقدر
همان بر قلعه بالای ید قدرتدر انجاق اشنی قلعه طرفنه ناظر قیوسی قرینده جابجا قلعه
دیوارلری واردر اما هر نه جانبدن اولورسه اشنی باقلماق محالدر كم باقن آدمك زهره سی
چاك اولور بوقلعه بالا كوردستانده كویا وان قلعه سیدر لکن یووان قلعه سندن اوچ قات
یوكسكدر و آندن واسعدر ایچنده جمله بشیوز عدد خانه شدادی بتالر واردر هریری
كویا برقلعه در سراپا لعل كون كرم ت اورتولی باغسز و باغچه سی و حولیسی [۱] داراجق
دارلر كم جمله بیوتلری برر كونه قات اندرقات قصر خورنق مثال جهان نما خانه زیباردر
یدی سكر یرده دود اغاجلری و بش اون یرده سروی اغاجلری وار جمله اولری یری
یری اوزره اولوب قیوسی جانب جنوبه و سمت قبله به ناظر بیوت رعنازدر كم آق دكز
جمله بحیره مثال نمایاندر جمله اولری بیاض قفو کبی شاهانه معمور بیت الطیفلدر و هر
اولرده بر رایكیشر اوچر صو سازنجلری مقرردر اما بو ایچ قلعه اصلا كفره خانه لری
یوقدر حمام و قیو و خان و دكان و غیره بنای آبادان یوقدر اما جمله ایکی عدد جامع مؤمنان
وار برینه فتحیه جامعی دیرلر سلطان سلیمان خانكدر كم كنیسه دن ولی اولمشدر و یری
قیونك ایچ یوزنده درویش محمد اغا [۲] جامعی بوتلر كرمه متلی جامعلدر اما جمیع اولر ك
بو بوجامعلرك كرمه متلری جمله كرج ایله منبی بر كونه نیوك كرمه متلدر در را روم كرمه میدی کبی

[۱] ك : باغسز و باغچه سز و حولیسز [۲] پ : محمد پاشا

منزل چشمه باشی

بر واسع یرده اطراقی قیالی داغلا اولوب کونا کون قیناق صولری و نیجه بیك باغلی وار جمله بنفشه قلعه‌سی اعیانک باغ ارملریدر بنفشه قلعه‌سنک محافظه‌سنه مأمور یانیه‌لی بر [۱] پاشا و قشلان [۲] پاشا لر جمله خیمه و خرگاه و بار و بنکاهلرین قوروب اوتورلر و نیجه بیك عسا کر اسلام کریده کچمک ایچون دونمآ هابون ایله قپودان قیلان پاشا کلا دیو نوبت بکلیوب داغ و طاشلا اوزره عسا کر اسلام مکث ایدوب بر اوردوی بازار و بر جمعیت کثیر اولمشکم تعبیر اولتماز بونده پیر پاشانک سر پرده‌سنده خدامان رفیقلا یزله مکث ایدوب بر کیجه مهمان اولوب مذکور چشمه‌نک آب حیاتندن نوش ایدوب اول کیجه ذوق صفالر ایتدک بعده علی الصبح نیم ساعت مشرقه و نیم ساعت قبله‌یه اولو یول ایله کیدوب [۳]

درستایشات عبرت یعنی حکمت فله‌ه بنفشه صنع ید قدرت

بقول مورخین ابتدا بناسی فیلقوس یونانیان بطلمیوسا ندر بعده دست ایشپانیه‌قرالنه کردی اندن بوندوقانی و ندیکی النده ایکن ابوالفتح و سلطان بایزید ولی بو قلعه اوزره برآ و بحرآ سفر ایدوب بو قلعه بنفشه و قلعه آ ناپولی و قلعه ترمیسک قتی میسرا اولیوب جمله جزیره موره آل عثمان حکمنده اولوب ابوالفتحدن تا سلطان سلیمان خانه کانجه مذکور اوچ عدد قلاع متینله ... سنه دست کفارده قالب اولب آخرکار سنه ... تاریخنده سلیمان خان وزرا لردن قپودان وزیر قاسم پاشا سردار معظم اولوب برآ و بحرآ دریا مثال عسکر ایله بو قلعه بنفشه محاصره ایدوب و ندیک الندن فتح ایدوب سلیمان خان تحریری اوزره حالا قپودان پاشا ایالتده موره سنجانجی حکمنده یووالقدر و یوز اللی اچمه پایه‌سیبه قضادر و ناحیه‌سی ... عدد معمور قرالردر کتخدا یری و یکیکچری سرداری و غیری حاکماری یوقدراما ایکی دزداری واردر بری اشغی حصار و بری یوقارو حصار دزداریدر و جمله ... عدد قلعه نفراتلری واردر محتسبی و باجداری و شهر کتخداسی و بوربورلری [۴] واردر سلطان سلیمان خان زمانی باشقه قپودانی و ارایمش بش پاره فرقه ایله دریایی محافظه ایدرمش بعده رفع اولمش اما حقا که بو عصرده بو قلیعه بر دریا قپودانی

[۱] ک : پیر [۲] ک : قیلان [۳] ک : صحرا ده کیدوب [۴] ک : پورتوپورلری

شەرلردە بەغداي اتمكى يسهلر خسته اولورلر هربار اقربا وتعلقاتلری اولرندن يوك يوك قلمبوق اتمكى كتروب يرلر و بر طرفه اسباب كيرلر اما جملهسى بياض عبا و كبه اولوب صچاق صچاق پوسكيدر تللری [۱] اينجه اپكلىرى [۲] بول ويكلرى دار اثواب طرفه كيوب جمله مرد و زنانلى باشلرينه بياض صارق صارارلر اما عورتلری سياه صاحلرين تارمار ايدوب اوزرينه بياض بر كسايى صاريفن كيدكده بر هفت [۳] مجموعه مضحك عجبولى اشكال غريبه اولوركم كورنلر كولمكدن واله وحيران اولور (اشكال صورتلری) جمله قالمق تاتارلری چهرهلى وقران باشلى و دوه ديشلى و ايرى قولاقلى و ايرى كوزلى ويصى يوزلى و صامصون سوزلى اولوب صدالرى داغلا اينجده كوم كوم اوتوب برداغده برى و بر كوهده برى مابينلرى ايكي فرسخ ير اولوب بر برلريله اعلا تكم ايدرلر (دربيان- لسان كفرة قوم چاقونه به ولايت جزيره موره) (انا) بر . (دويا) ايكي . (ترويا) اوج . (ترو) دورت . (پاندو) [۴] بش . (اكسو) آلتى . (آفتو) [۵] يدى . (اوجتو) [۶] سكر . (آنكو) [۷] طوقوز . (دوقا) اون . (آندى) اتمك . (قوتا) الله . (خرسو) الله . (ماریه) مریم انا . (نارو) [۸] صو . (قالى) [۹] ادون . (اورى) بائاق . (دوغانى) بەغداي اتمكى . (چييا) اوج . (شومو) طعام . (فوقا) قرق . (ايشيله) [۱۰] كوز . (اونى) اشك . (مرى) كدى . (شامرى) [۱۱] بكونكى كون . (طانجالا) اولر . (طانبجه) [۱۲] او . (اظانو) [۱۳] قالق . (ماتمى) انا . (شامى) قز . (ايزه مى) اوغول . (قشى مینى) [۱۴] او طور (ای یو) صوق صو . (اومه خو) [۱۵] يوقدر . (ازراچى) [۱۶] كيتمك . بوكه بکيزر [۱۷] نيجه كره يوز بيك كونه لسانلری وار اما بر كون بر كيجه آنده مهمان اولوب آتليز و كندميز دارى و كچى اتى يمدن يزار اولوب لهجه مخصوصه لرندن بو قدرجه تحرير ايتدك اندن قالقوب ويران اولمش (حفونيه [۱۸] قلعەسى) بر قرمزى قيا اوزره صاغ طرفزده قالبوب معمور حفونيه قرالردن سنكستان ايجره عبور ايدوب

[۱] ك : بللرى [۲] ك : انكلرى [۳] ك : هيئت [۴] ك : پندو [۵] ب : افتو . [۶] ب ، س ، ك : اوحتو [۷] ب : آتكو [۸] ب : ناروو [۹] ك : قالو [۱۰] ب : ايشله . ك : ايشيله [۱۱] ب : سامر [۱۲] ب : طانجا [۱۳] ب : اظانو [۱۴] س : قشى مینى . ك : قشى مینى . ب : قسى مینى . ط : قشى مینى [۱۵] ب : اومه خو [۱۶] ك ، ازراچى . ط : ازراچى [۱۷] س ، ك : بوكه كوره [۱۸] ك : حفونيه

نہب وغارت ایدر زمان سابقہ بو نہر کنارندہ بر شہر عظیم وار ایتمش حالا آثاربنالری
 ظاہر وباہر در آل امویون عصرندہ مغرب زمین پادشاہلرندن سلطان منصور بوجزیرہ
 مورہ فتح ایدوب بو شہری خراب ویباب و خانہلرن تراب ایتمش بو محلدن (بوینوز -
 آداسی [۱]) اون میلدن کورینور بر کوچک جزیرہ جکدر اما بر ای لطف لیمانی وارد
 وبو الوز صحراسی کنارندہ بنفشہ قلعہسی بورننہ وارنجہ یکرمی عدد ویرانجہ اولمش
 قلعلر وارد ہرری منظوریمز اولدی اما اسمالری و خراب آباد اوصافلرین تحریراتسک
 تطویل کلام اولور والحاصل بو روی ارضدہ مورہ جزیرہسی آدم دریاسی وقلعلر وادیسی
 ایتمش بو صحرای الوز کون کچوب بنفشہ قلعہسی یولنہ کیروب ینہ مشرق طرفنہ کیدوب
 (قلعہ خراب آریا) بر یالچین قیا اوزرہ صولزده قالبوب . . . ساعت [۲] دخی مشرق
 طرفنہ کیدوب

ناحیہ عظیم وقلعہ قدیم چاقونیه [۳]

لسان ناسدہ چاقونہ دیرلر لسان حرومدہ . . . [۴] دمکدر بنفشہ قاضیلغندہ بر ناحیہ -
 کبرادر لکن صارب سنکستان وچنککستان داغلر اولغلہ کسہ وارامن اون بیک قدر
 رعایالری وار جمہ ملت مسیحیدن کچوب کتاب انجیل اوقیوب روم کفرہسی
 کچنورلر اما مذہبلری باشقہ واصطلاحات لسان لهجہ مخصوصہلری باشقہدر کہ دکہ آدم
 کلماتلرینی فہم ایدہمز ترجمانہ محتاجدر . مورہ جزیرہسی دورت بلوک قوم اولدوغی بلادہ
 تحریر اولمشدی اشته بر اولککہ قومی دخی بونلردر داغلرندہ بوغدای واریا وغیری
 مشمرات فاکہات نبات حاصل اولماز الاداری وقلقبوق اولوب جمہ قلمبوق بر آلای کافر بدخوی
 بدکار بی کارلردر اما آب وھواسی خوب جاودان وانہارلری جاری وریان اولدوغندن
 غایت سمین وحسیم دابہ الارض کبی دیو صفت زور آور دلاور وتوانا کافرلری اولوب
 اکثریا بنفشہ شہرینہ واناپولہ [۵] شہرینہ عورت واولغانلری ایلہ بوشہرہ کلوب حاملق
 ایدرلر حتی بعضی حاملہ قریلری آرقالرندہ ایکیوز وقیہ یوک کتورر بعضیلرینک قوجاغندہ
 ایکی اولادی وار ایکن ینہ ایکیوز اللی وقیہ یوک کتورر عورتلری واردر اما فتا وتوانا
 ارلری اوچر ودردر یوز وقیہ یوک قالدیرلر غایت کوجلو کفرہلری اولور اما بونلر

[۱] ک : بسور اطہسی [۲] ک : ۳ ساعت [۳] ب : چاقوتیہ [۴] ک : رومدہ . ب :

خرومدہ [۵] ب ، ک : اناپولہ

طرفدن ظفر ممکن دکلدر اما حواله اولان قیالر قلعہ ایچنده آدم کزدرمن آنکیچون قلعہ ایچنده برار و بر اوغلان و بر عورت و بر خانہ یوقدر جمله نفراتلری اهل ایالریله [۱] قلعہ قہلری ایچنده اولان قات قات قہلرده سا کنلردر هر بر بلوک اغالی بر قہ ایچنده نفرلریله سا کن اولورلر انجاق قلعہ اورتاسنده کی [۲] میدانده بر کارگیر قہلی و کرہمت اورتولی ... جامعی وار آلتی صافی صو صارنجیدر بو جامع ایچره دخی مجرد کوکللی غازیلری سا کن اولورلر اما بو قلعہده غرایب و عجایب بال یمز طوپلری وار بونده چارشوی و بازار و غیره عمارت و باغ و بجنجه یوقدر نفراتلری قپودن طشره یالکز چیقماغه قادر دکلدر صویه کتسهلر قرق الی غازیلر پر سلاح اولوب صووباغ و بوستانلرینه کیدوب کلیرلر کاهجه مانیه کافرلیه جنک دخی ایدرلر شرقه ناظر بر متین دمر کوچک قپوسی اولوب اوستنده اولان قلعہده دزدار سا کن اولوراما آب وهواسی غایت لطیفدر و بو قلعهنک قبله طرفنده بر طوپ منزلی بعید بر ائی لطیف لیمانی وار یوز پاره کمی آلیر پاشا لیمانی دیرلر مانیه ولایتی بورنی دورت میل قریبدر بو قلعهدن مانیه نک (کللی [۳] قلعہ سی) بر یالچین قیا اوزره عجیب متین قلعهدر بو دخی محلنده توصیف اولنور بو محلده آدملریز مانیه کفارلریله سوبلشوب آوازلی استماع اولنور تا بو مرتبه یقیندر کم شب و روز مانیه کفارلری باص اووا [۴] غازیلریله جنک و جدال و حرب و قتال ایدرلر اما بو باص اووا قلعہسنه کلور کن کمینکاهده اسیر آدی کمز دورت نفر کفره ایچون ایکی بیک غروش مانیه لی وروب آدیلر غازیلر حقیره ایکوز غروش حصه یوروب غلاملریمده قرق غروش پای وردیلر حق برکات ویره اندن بو قلعہ ارنلری حقیره الی عددغازی پر سلاح جنک آورقولاغوزلر وروب بو قلعهدن مشرق طرفنه داغلو واورمانلری کچوب درت ساعتده صحرای الوز [۵] ایچره درت ساعت دخی معمور چقتلکلری وقرالری کچوب قریه اصقالا [۶] رعایاسی جمله کفره و زعامتدر اندن بو صحرای الوز ایچره نجه قرالر کچوب و نهر ... آتلا ایه کوجیله عبور آتک بو نهر عین زلال تا طرف شمالده طره بولیجسه شهری داغلرندن کلوب مزستره صحراسی ایچره کچوب بو الوز صحراسی نهاینده آق دکنزه قاریشور اما نهر عظیمدر کاه آتلا وکاه کیلر ایه عبور اولینور لکن صنغایی [۷] محلنده بونهردن ایچری مانیه فرقه لری کروب اطراف صحراده اولان کویلری

[۱] ک: اهل و عیالریله [۲] ک: قلعہ ایچنده اولان [۳] ک: کافک اوزرینه ضمه قونولشد (م)

[۴] ک: باص اووا [۵] ک: آلوز [۶] ک: اصقاله [۷] ک: طغیانی

و باغچه‌لری و مشبك بوستانلری چوقدر بو قلعهدده اصلا خان و دكان و حمام و مدرسه و مكتب و غیرى عمارتدن اثر یوقدر انجاق سلطان محمد خانك بر كوچوك جامعی و قلعه قیوسی اوزره بر مسجدی واردر بو قلعه بر جزیره یرده اولماق ایله اصلا برشی بولماز جمله مزسترهیه محتاجلردر اما خلقی غایت شهبازلردر هر بار مانیه کفاريله صواش پرخاش ایدوب محبوب و محبوبه مانیه قزلری و غلاملری کتروب هر کون جنك و جدالدن خالی دكلردر و بو قلعهدن طشره مانیه کفاری خوفندن اصلا اولر یوقدر انجاق كوچوك قله کبی چفتلكلری چوقدر زیرا غایت محصولدار صحراسی واردر بو قلعهدن اشنی نهر ارنا [۱] مانیه داغلرندن كلوب بو محله قریب آق دكزه قریشیر بو قلعه دخی تماشای ایدوب اون عدد یهادر قولاغزلر آلوب قبله طرفنه ... ساعت سهل طاشلق ماعدا آسان یوللرایله ویران و مخاطره یرلر ایله کیدرک حکمت خدا یول اوزره برمفرت یلان چقوب برمشه- یستان اورمانه سکر دوب قاچارکن همان رفیقاریمز باردونیه غازیلری یلانی قووب های شونده و های بوتده درکن چالیرك آردنده بر کینکاه یرده بش عدد توفسکلی مانیه کافرلری حاضر باش چیقنجه همان بزم غازیلر ایله یقه یقه و بوغاز بوغازه اولنجه همان غلاملرم دخی آتلرندن سلاحلریله پیاده اولوب کفارلری اورتیه آلوب حمد خدا برین قتل ایدوب دوردن اسیر بند زنجیر ایدوب غنیمت شادمان کیدوب

در اوصافات دار امانیه یعنی قلعه پاص اوواء خاقانیه

سته ... تاریخنده بایزید ولی عصر نده بدست ... پاشا بنا ایلدیکه چون (قلعه خاقانیه امانیه) دیودفترخانه پادشاهیده مسطوردر حالا مزستره سنجاغی و ویوادالنی و باردونیه [۲] قضاسی نیابتیدر آنجاق دزداری و یوز عدد مردم حصارى واردر غیرى حاکملى یوقدر قلعه‌سی لب دریادن ... میل بعید مانیه داغلی ایچنده بر صاړپ طاشلی یالچین قیا اوزره حواله‌لی شکل مر بعدن طولانی و قبله دن غربه صراخی شکلنده برشدادی بنای متیندر دائراً مادر جرمی بیک الی آدمدرک جانب اوبه‌سی چاه غیا مثال اولماق ایله اصلا بر طرفنده خندق یوقدر و جمله کردا کرد یالین قات دیواردر اما بش ارشن. انلی کار کیربنادیواردر و دائراً مادر جمله اون ایکی عدد متین ابراجلردر و شمال جانبی اون مناره قدی درك اسفل وار اوچوروم اولماق ایله اول طرفك قلعه دیواری یوقدر الحاصل بو قلعیه بر

[۱] س ، ك : آرنا [۲] ك : ناردونیه

بو شهرده يلدە بر کره قرق بيک آدم جمع اولوب بازار عظيم اولورکم و صفنده لسان
قاصردر بعده بو شهردن بر ساعت شمال طرفنه باغلر ايچره کيدوب

ستايش قنعه آيانيقو

ابوالفتح غازي منهدم آتمشدر زمان قديمده بر عجيب و غريب شهر عظيم ايش مزستره
حخراسنده جريان ايدن نهر عظيم ايرى کنارنده اولوب جمله دروديوارلرى يرده بطر
اندن ۴ ساعتده جانب قبله يه ينه مانیه داغلرى اتکنده کيدوب (منزل منسطر زريچسه [۱])
بر غريب مهمان خانه مسيحيه درکم يوز مقدارى پاپاسلرى و مغ چچه محبوب غلاملرى وار
آينده ورونده لره خدمت ايدوب باى و کداى پير و مغائلره [۲] نعمتلرى مبدولدر اندن
قالقوب اللى عدد پر سلاح شهباز يکتر ايله ۴ ساعت [۳] مانیه داغلرى اتکلرنجه مخوف
و مخاطره لرلى عبور ايدوب قريه غوره نوز [۴] آندن قريه قورچونون [۵] آندن
قريه يريچه [۶] اندن قريه زلينا بوقرالرى قبله طرفنه کيدهرك العياذبالله طاشلق يرلدر درکم
آتلريمز بصاجاق ير بولامازلردى غايت بصويرلرى مخوف دره لرى کچوب دوردنچى ساعتده

اوصاف حدود خاك مانیه يعنى داراسلام قلعه پاردونيه [۷]

سنه ... تاريخنده بودخى ابوالفتح غازي فتحيدر اما امان ايله و رلشدر مزستره
سنجاغى و يوادالغيدر و يوزاللى اجه قضاچقدر ناحيه لرى .. عدد قراجقدر لکن کتخدا
و سردارى و غيرى حاکم لرى يوقدر اما دزدارى و يوز اون دورت عدد نفراتى وارد
قلعه‌سى مانیه داغى اتکنده بر حواله لى يالچين بياض قيا اوزره شکل مربع بر شى دادى
ينا بر قلعه رعنادر قبله و شمال جانبى نيا دره‌سى مثال اولماق ايله اول جانلرنده قلعه
ديوارلرى يوقدر آدم اشنى باقسه زهره‌سى چالك اولور انجاغى غرب طرفنده بر کوچوک قپوسى
وار ات کوچيله کيرر بو قپو طرفلرى حواله لى اولماق ايله غايت متين و قوى قله عظيم لرى
واردر بو قلعه ده جمله ... عدد کوچوک اولرى وار برى برى اوزره اولوب جمله حوليسز
داراجق دارلدرر صواقلرى همچنان ضيق و تنکدر اشکلر يو کيله کوچيله کچرلر و جمله
اولرى کره متلى و جانب قبله يه ناظر بيوتلدرر طشره داغلرنده آب حيات صولرى و باغلرى

[۱] پ ، س : زريچسه [۲] ك : باى و کدا و پير و جوان و مغائلره [۳] ك : ۳ ساعت
[۴] ك : غورانور [۵] پ : قورچونون [۶] س : يريچه [۷] ب ، س ، ك ، ط : پاردونيه

زکریا افندی بنا ایتدی وجمله خاندانلرندن پاشا سرای و اقوبک سرای [۱] واغا سرای
 ... سرای و محکمہ سرای معمور خاندانلردر و جمله یوز سکسن عدد دکانلری وار اما
 طبعخانہسی واپکجیلر [۲] چارشوسی مزیندر وقلعہ آردندہ کی دره دن جریان ایدن نہر...
 بو واروشک اوکندن جریان ایدوب نہر خارچندہ بر کوز جسر مصنع آلتندن عبور
 ایدوب آہنیقو صحراسی ایچندن جریان ایدن نہر عظیم ایریه [۳] مخلوط اولوب اندن آلوز
 صحراسی قربندہ باردونیه وپاص اووا قلعہ لری قربندہ آق د کیزہ منصب اولور و شہر ایچرہ
 جمله یتش عدد صو دکرمانلری واردر و جمله اوچ بیک عدد باغ و باغچہ و کل کلستانی
 و لیون و طورنجی و انخیری و انکوری غایت چوقدر جمیع باغلری قلعہ نك غرب طرفندہ
 اولان داغلر سراپا باغلر و صحرائی جمله آب روان صولی باغچہ لردر کم ہر بری کل کلستان
 و سنبل و ریحانستان و روضہ رضوان مثالی باغ جنا لردر اما ایام تموزدہ ہواسی سہل
 تقیدر لکن قشی غایت لطیفدر اما صولری غایت لذیذ و لطیف اولوب نیچہ بیک عدد
 عیونلری فراوان و ہر مشبک بوستانلر ایچرہ جریان ایدن عیون خرش کوارلردر و محبوبی
 و محبوبہسی غایت مشہوردر کم اگر غلمانی و اگر بتانی صرالی و غزالی کوزلی و شیرین
 سوزلی و منور یوزلی پری پیکر و ملک منظر محبوب و محبوبہ لری اولور ممدوحانندن ایپکی
 و ابریشمی و پرنقوب [۴] نام بویا کوکی و سیاہ ا کشی توتی و سیاہ انجیری ممدو حدر جمیع
 خلقی اورومشادر زیرا شب و روز اختلاط و بیع و شراری روم کفرہ لریہ اولوب فصیح
 روم لسانی تکلم ایدر مسلمانلری واردر (در فصل مربعات لسان روم)

فلاہستہ [۵] ماتیموقلاہستہ [۶]	ناقثہ مکورث ناریشہ [۷]
تو [۸] دلبر اکموکنا میسی	بیرہ تکنز [۹] ماورہ قوراقا
کہدہ قراسو [۱۰] ماورہ کنا توغاسو	ملانا کتہ پولیاسو
ماورہ آنکسی بنوار [۱۱]	اسعدریہ [۱۲] الانقلہ دماما تقیمو [۱۳]

[۱] [ب] س: و آقوبک سرای . ک : و یاقونک سرای [۲] ک : و ایپکجیلر [۳] ک : اریہ
 [۴] ب ، س: پرنقوب [۵] ک : فلاہستہ [۶] ک : فلاہستہ [۷] ط : نارینہ [۸] ب : قر
 [۹] ک : نکنز [۱۰] ک : آسو [۱۱] ک : بنو [۱۲] ک : استغریہ . س: استغریہ [۱۳] ط : ماتیمو
 عرض معذرت — مؤلفک شورادہ کی (مربعات) گلہسی اکلا دیور کہ شورادہ کی روجہ
 عبارہ لہر بر نوع شرقی ویا تور کیدر ؛ دیک کہ ہر حالہ روجہ وزنی اوزرہ یازلیش بر نظمدر فقط
 بش نسخہ نك بشندہدہ تمامیہ نثر کی یازلمدی ؛ عبدعاجز ایسہ روجہ نك نہدیلنی ، نہ یازیسنی بیلم ؛
 اونکیچون روجہ بی ای بیلدیکنہ حسن ظن ایندیکم بردانہ شو بارچہ بی عرض ایتدم فقط مع التأسف
 اوذات محترمہ حل ایدہمدی ؛ او حل ایدہمینجہ آرتق باشقہ لری نہ کوسترمکہ لزوم کورہدم ؛ بونکہ
 برابر نثر کی یازمہ یہدہ کولکم راضی اولدی ؛ بناء علیہ بوکا تخمیناً بر شکل ویردم واولہجہ یازدم .
 اگر آرزق اصابت ایدہ بیلدہسہ نہ اعلا ایدہمدسہ بابامک آدی خضر ؛ المدن کلن بودر (م)

ماعدہ نیجہ لری [۱] کوچک قپولر دخی واردر اما بومذکورلر شاه راه باب کیرلردر بوقلعه ایچره جمه معمور و آبادان کار کیر بنای کافر ی بیک یوز عدد قات اندر قات بری بری اوزره بنا اولنش حولیسز جهان نما اولردر اما آلتی یوز قدر خانہ لری بوسنه غضب باریله احراق اولوب حالا نیجہ خانہ لرن عماراتمده دلر و جمیع اولری بری بری اوزره اولوب جمه جانب شرقه و طرف شمالده آیه نیقو صحراسنه ناظر بیوت عالیلردر و بوقلعه ده (در عدد جوامعهای مسلمان) جمه یدی عدد محرابدر اولا فتحیه جامعی سلطان محمد خانکدر و چارشو جامعی و رال [۲] جامعی ماعدہ مساجد های مؤمناندر و بر عدد مدرسه سوخته لردر و ایکی عدد مکتب جکر گوشه نیج رشیدلردر و بر عدد خانقاه پیر طریق مجذوباندر و بر عدد حمام راحت مفرح لردر و ایکی یوز عدد دکا کین اهل سنایعلردر و بر عدد خان ارباب تجار لردر و جمه بر عدد خان کاربان سرای مسافر لردر و یدی عدد کنیسه و منصر کفره مهملاتدر جلدن آیانیقودری مصنعدر (در عبرت های غریبات) بوقلعه ایچره یهودی و روم محلات لری ایچره وغیری یرلرده یکر می طقوز عدد دیرده باد کیر نامنده عظیم مغارالر و کھف تمانلر [۳] وارکم هر بری بیکر آدم آلر ماه تموزده جمه شهرک اجبابی و خرابات ارنلری بومغارالرده استراحت ایدوب طرب و عیش و عشرت ایدرلر اما بوزالزده ایام باحورده آدم لر کور کسز او طور اما لرو جمه شهر خلق لری صولرن و بادہ لرن و خوش آبلرن بوسرداب مغارالرده صوودر لر ماه تموزده صووقدن دورلماز بر غریب تماشا گاه مغاره لردر و بوقلعه دن طشره قوردچلبی جامعی هنوز بنا اولنور بر شیرین جامع اولور و بوقلعه دن یوقوش اشغی جانب قبله یه ایکی بیک آدم کیدوب (ستایش و اروش مسه خور) بر دوز فزاده بشیوز عدد تحتانی و فوقانی سراپا کره مت اورتولی باغ و باغچلی واسع اولردر و جمه اون عدد مسلمان محلات لریدر و جمه بش جماعت یهودی لریدر و جمه اون بر محله روم کفره لریدر و جمه آلتی عدد محرابدر بری غایت مکلف جامعدر و جمه دورت عدد مساجد لردر و جمه بر عدد مدرسه سوخته لردر و جمه ایکی عدد مکتب صیان المجد خواندر و جمه ایکی عدد تکیه درویشاندر و جمه ایکی عدد مصلازی نماز گاهی واردر بری قلعه نک شمالنده در بری جنوبنده در و جمه بر عدد سهل کسیفجه حماجکی وار و جمه دورت عدد خان تجارانی وار و جمه بر عدد کاربان سرای مسافرینی وار که هنوز مسئله قاضیسی

[۱] ک : نیجه کزلی [۲] ک : زال [۳] س، ک : یتیمانلر

ناظر در و طشرہ قاتندہ کی قوغربہ مفتوحہ در اما قرانلق بر مظلم یردہ در و بو قپو او کندہ (مقام فاتح محمد خان) وار قلعه فتح آتد کدہ درون دلدن سجدہ شکر آتد کدہ بر یالچن سنک خارا قبادہ آلی سجدہ یہ کلدیکی یردہ حالا بر مجلا جعو [۱] قیاجقدر باران رحمت جمع اولدقدہ مصروع و محوم اولان آدمیر اول مطر رحمتدن نوش ایدوب بامر اللہ تعالیٰ شفا بلورلر و بو مذکور اوچ قات ایچ قلعه لک تانارن قللہ سی ایچندہ قلعه دزداری خانہ سی وجہ خانہ سی و غلال انبارلری و صوصارنجی [۲] وار غیر شی یوقدر الحاصل بومذکور اولان اوچ قات حصار ایچرہ جملہ سکس عدد کرہ متلہ مستور حمان نماخانہ بالالدر بوا یچ حصارده سلطان محمد خان جامی طرز قدیم منارہ سز معبد کاہدر بوا یچ قلعه لرجملہ دائراً مدار جرمی بدنلر اوزرہ کامل سکیز یوز آدمدر بوقلعدن آدم اشغی بقسہ خدا حقیچون زہرہ سی چاک اولور تابو مرتبہ افلاکہ سرچکمش قدکشان قلعه در کم ذروہ اعلاسنہ نظر ایدنک چشبی نرکس مردملری [۳] خیرہ نور (مقام شیخ حضرت آق شمس الدین) بوقلعه قیوسندن طشرہ عبادت آتدوکی قیا اوزرہ عزیزک کوزی یا شی سنک خارای دلاک آتدیکی [۴] و مبارک دزلری یری طاشہ تأثیر ایدوب یر ایلہ مشدہر انکچون مزسترہ قلعه سنی آق شمس الدینک کوزی یا شی آلدی دیرلر رحمة اللہ علیہ بومقامدن اشغی (ستایش عمارت اشغی حصار استوار) مذکور ایچ قلعه لک شرقیسی و شمالیسی و یلدر روزکاری و غریبسی طرفلرن احاطہ آتمش بر قلعه عظیمدر اما قبلہ و جنوب طرفلری نعوذباللہ چاہ غیاودرک اسفل مثالی اوچوروم یوز قولاج قیالر اولغنیلہ اول طرفلرنندہ قلعه دیوارلری و ابراجلری یوقدر و لازمہ دکلدہ بوقلہ [۵] شکل شمس اولوب دائراً مدار جرمی کامل طقوز بیگ یکر می آدمدر [۶] و بر طرفندہ اصلاً خندق یوقدر جملہ یالچن سنک حارا قیالر اوزرہ بنا اولمشدر کم جملہ سکیز عدد قپولری وار بری کوچک نمازگاہ قپوسیدر کم جانب غربہ ناظر در و بری چارسو قپوسیدر کم بودخی طرف غربہ مکشوقدر و بری راک [۷] قپوسیدر کم سمت شرقہ ناظر در و بری قورت [۸] اغا جامی قپوسیدر کم شمال طرفنہ مفتوحہ در و بری دخی اشغی چارشوقپوسی جانب قبلہ یہ ناظر در اما شہر ایچرہ بونلردن

[۱] ک: چقور. ب: جقر [۲] س، ک: صارنجلری [۳] ک: چشم نرکس دیدہ لری. س:

چشم نرکس مردملری [۴] مناسبی (ایتش) اولیدر (م) [۵] ک: بوقلعه [۶] س، ک:

طقوز بیگ کرہ آیدر [۷] س: رال [ک] نسخہ سندہ بوکلہ نک یری آچیق بیراقیلمشدر [

[۸] ب: قورذ

درفتوحات ولایت مسه خور [۱] یعنی اوصاف قلعه مزستره

بعضییر مسستره یازار لر اما دفتر خاقانیده ولایت مسه خور یازیلر القاب امراده لواء مزستره یازیلر ابتدا بانسی بقول مورخان یونان حضرت سلیماندراندن ملك رجیم ابن سلیمان نیدر بعده ملك فیلقوس یونانیان اتنه شهرن بنا ایدوب بومزستره شهرینك آب وهواسندن حظا ایدوب دخی زیاده عمارتدی بدست مسه خوروزیر مباشرتیه عماراوماعن روم توارینخلرنده اشغی شهر مزستره یه مسه خور دیرلرلسان فرنکده ... دیرلر لسان لاتینده مستر دیرلر بوشهر قدیم وقلعه عظیم سنه ... تاریخنده بالذات ابوالفتح سلطان محمد خان فتحیدر ونه دیک فرنکی قرالی تختی ایدی حالا مزستره سنجاق بکی تختیدر قانون اوزره پاشاسنك خاصی ۲۱۹۰۰۰ اچه دروزعاتی ۱۱ عدددر و تیماری ۹۱ عدددر الای بکی وچری باشیسی اولوب حین سفرده قانون اوزره جبهلولریله جمله اوچ بیک عسکراولوب ایالت وزیر ی اولان قبودان پاشا ایله سنجاق بکیسی اوچ پاره قدرغه ایله دریاده سفر اشرلر میرلواسنه بوسنجاقدن بوجه عدالت اوطوز کیسه مال حاصل اولورحاکم شرعی اوچیوز اچه پایه سیله شریف قصادر ناحیه سی ... عدد قرادر قاضیه سنوی سکنز کیسه حاصل اولور وشیشخ الاسلامی حمدی افندی حضرتلریدرکم تکمیل فنون ایتش برخلوق وصاحب طبع وکثیر المروة عالی جناب چلییدر ونقیب الاشرافی واشغی شهر نابی وسپاه کتخدا یری ویکیحجری سرداری واعیان کباری وقلعه دزداری ویکرمی دورت عدد مردم حصاری ومحتسب اغاسی وکومروک امینی وخراج امینی وباجرداری ومعمار اغاسی وشهر کتخداسی و . روم کفره لری اوزره بوربوروی [۲] وبهودیلره جماعت باشیسی وفرنکلره قونصولوزلری واردر زیر مضبوط شهردر (درفصل کردا کرد اشکال قلعه مزستره) بوعد کمتر حقیرک منظوری اولدوغی اوزره بوقلعه بالا مانیه داغلی دامنده شهباز داغنه متصل بر سوری یالچن بیاض قیا اوزره اوچ آسمانه سرچکمش شدادی بر حصن حصین وسدمتین وبرکارقدیم شکل باده می بر ایچ قلعه سی وار اشغی قلعه لریله جمله اوچ قات دوله حصار استوار رعنا ایچ قلعه در وجمله اوچ عدد قپولری واردر بر قپوسی سمت شرفه آچیلیر بوتای ایچ قلعه ایچندن [۳] نازن حصار قپوسیدر واورته قپو قبله جانبیه

[۱] میک کسریله حرکه نشدر [۲] ك : پورتوپوری [۳] ك : کویا ایچ قلعه ایچنده .

س ، ك : بوتای ایچ قلعه ایچنده

رعايادن بو قلعه ايچره بش نفر آدم بلكر [۱] اشغنى واروشى حفظ ايدرلر اكر مانيه
 كافرلندن بر حركت اولورسه بو قلهده اولان وغلە جيلر آتشلر يقوب نيجه توفنكلر آتوب
 اطرافه خبر ايدرلر في الحال جوانب اربعه قرالندن نيجه بيك توفنك انداز آدملر جمع اولوب لوتقانيك
 قصبه سن محافظه ايدرلر (دربيان اشكال واروش لوتقانيك) بر درملى و دپه لى و مقسى قبالرايچره
 انشلى و يقوشلى جهنم درجه لرى مثال اوچوروم يرلرده جمله بش يوز عدد مقدارى برى
 برى اوزره قات اندرقات كار كير بنالى وسراپا كره متلى حوليسى [۲] داراجق دارلردر
 اما اغاجلرى چوق اولوب اورمانلردر [۳] جمله سى بش محله معمورلردر و جمله بر عدد
 جامعدر و جمله يدى عدد دكاندر غيرى عمارستاندن نشان يوقدر لكن هر اولرده صولرى
 و دكرمانلرى غايت چوقدر و جمله اون بر عدد كنيسه لرى واردر زيرا خلقنك ا كثرى
 كفرلردر مسلمانلر آنده آنلردن دونمه اخريانلردر [۴] بور نصه [۵] بنى آدم
 هر بار چيقوب انمكه عاجزلردر زيرا غايت صعب يرلردر اما آب و هوا سى غايت لطيف
 اولدوغندن محبوبه روم قزلرى و كراتسه لرى [۶] اولوب جمله ايپك بسلرلر اما جمله
 مسلمانى و كفره لرى طاعوندن طاغلره فرار ايدوب انجاق و ويواداسى مزستره سنجاغى
 بكي طرفندن حاكمدر يوز قدر آدملر يله نهرده او قالمش ماغداسى فرار ايتشلر و مزستره
 قاضيسى نيابيتدر بو قصبه كچوب ينه قبله جانبه مانيه داغلى اتكنجه اول مخوف و مخاطره
 يرلى كچوب قريه اياواش و قريه قوكتسه و قريه آغوربان [۷] و قريه الوروزى [۸]
 بو قرالر جمله مانيه نك شهباز داغلى اتكنده جمله اوچ دورت يوز اولى [۹] معمور
 اوروم كويلرى باغلى باغچه لى اولوب جمله مسستره سنجاغى ناحيه سيدر اندن ۴ ساعتده
 جانب ... كيدوب

- [۱] س ، ك : بش نفر آدم قالوب وغلە بكايبوب [(وغلە) كله سى واوك كسرى ، غين
 معجمه نك سكونيله حرکه لئشدر (م)] ب : بش نفر آدم قالوب وغلر [اكر دوغرى ايسه
 (وغلە مك) مصدرندن . ضارعه بکزبور (م)] [۲] ب ، س ، ك : حوليسز [۳] ك : اورمانلردر
 [۴] ك : مسلمان اولنلرده آنلردن دونمه اخريانلردر . س : مسلمانلرده دونمه اخريانلردر
 . [آخريان] كله سى همزه نك مدى ، خاء معجمه نك كسرى ، راهه مهله نك سكونيله حرکه لئشدر (م)]
 [۵] ك : بوربطيه [متنده كى كله نك دوغروسى . (بوربطيه) اولميدر كه اسكى اوللاوزره يازلشدر (م)]
 [۶] ك : كراتسه نام عورتلى . س : كراتسه نام عورتلى [۷] ب : اغوربان [۸] ك : آلوروزى
 [۹] ك : جمله اوچر دوردر يوز اولى

قلعه‌سی غایت‌متین اوچ قات قلعه ایتمش انجاق ایچ قلعه معلومدر [۱] ایچنده روم کفره‌لری ساکن اولورلر قلعه تعمیر اولسه شهر دخی زیاده عمار اولور یوز اللی اچمه پایه‌سیله قصادر ناحیه‌سی ... عدد قراردر غیرى حاکم‌لری و اعیانی یوقدر الابر عرب قاضی [۲] واردر اما جمله قضا سنک عمارستانی اوچ یوز عدد ویران شکللی و کره‌متلی خانه‌واسعلردر اهالیسی مانیه کفارلری خوفندن شب وروز خوف اوزره او طوروب نیجه کسه‌لر کیچه ایله اشغی اووالره کیدوب یوکلرده [۳] یطرلر جمله برعدد سلطان بایزید ولی جامعی وار کینسه‌دن بوزمادر وجمه بر مدرسسه وجمه برتکیه‌سی وار وجمه بر مکتبی وجمه بر خانی وجمه سکنز عدد دکانی وجمه بر کوچوک حمای وار غیرى عمارت‌لری یوقدر جمله ایکیوز عدد آب‌حیات صوقیولری واردر کم صویه محتاجلردر بانغی وبنجه‌لری یوقدر مانیه اتکنده اولماق ایله غایت مرتفع یر اولدوغندن شتاسی شدید اولوب باغلی یوقدر دخی شهری خرابه یوز طوتمشدر ... * (زیارتگاه لونداز) قره‌باش محمدافندی قدس سره ... بعده بولونداردن [۴] قبله طرفه مانیه اتکیله ... ۲ ساعتده [۵] طاشقلی صارپ اوچوروم یوللر ایله کیدوب

اوصاف قلعه لوندانیک

بانسی روم کفره‌لرندن لوندانیک نام بر ضالک [۶] بناسی اولماغیله لوندانیک دیرلر لسان رومده لوندانیک ... دیمکدر لسان فرنگده لونقه اوزون اولان شیئه دیرلر بعده بو قلعه سنه ... تاریخنده اندولوس وافر یقه پادشاهی اولان سلطان منصور ابتداجزیره کیریدی فتح ایدوب بعده بو موره جزیره سن فتح اندکده بوقلعه لوندانیکی فتح ایدوب حاجا قلعه سن رخنهدار ایتمش انجاق بر قیا باشنده بر قله علامت قالمش بعده سنه ... تاریخنده بالذات ابو الفتح سلطان محمدخان مسستره قلعه سن فتح اندکده بو شهرک کفره‌لری مزبور قلعه نیک مفتاحلرن ابو الفتحه تسلیم ایدرلر اما حالا قلعه ده بر آدم ساکن دکلدر اما بوقله مانیه ولایتنک شهباز داغلی اتکنده اولوب یوزی مشرقه ناظردر اما اشغی شهر خلقی قلعه نیک بعضی رخنهدار یرلرن کئندو ماللریله تعمیر ایدوب مانیه کافرلری خوفندن بعضی محللره کروپ تحصن ایدرلر اما اولری و غیرى عمار یرلری یوقدر انجاق هر کیچه

[۱] : معموردردر [۲] ک: ناھی [۳] ک: کویلرده. ب: بکوکلرده. [۴] پ: بوندازدن [۵]

ک: ۳ ساعتده [۶] ک: نام بر بان بدزبانک

ناس اولوب امامت ایدر لر بو جامعک بر تحفه کوچک منارہ سی وار کم بو طرز منارہ بردیار جامعندہ یوقدر وسطوحی سراپا کرمت اورتولی برجامع مزیندر [۱] (در کشف اشغی واروش معمور) اشغی مذکور قلعہ یہ حوالہ اولان قیا ایله قلعہ ارہ سی ملامل برواروش معمور در کم جملہ سکز یوز عدد کار کیر بنالی بربری اوزرہ قات اندرقات قبلہ ناظر خانہ لردر کم جملہ قیالراوزرہ بنا اولمشدر اماصولری آز اولدوغندن ہر اولردہ صوصارنجلری مقرر در خانی وحمای حالا ویراندر جملہ دورت عدد محرابدر ایچ قلعہ دہ بایزیدخان مسجدی طشرہ قلعہ دہ بایزیدخان جامعی حوالہ قبلہ سندہ [۲] ... مسجدی محکمہ قربندہ کار کیر منارہ لی و سراپا کرمت اورتولی ... جامعی وار جملہ بر مدرسہ سوختکان و جملہ بر عدد مکتب صیان و جملہ بر عدد تکیہ درویشان ذیشان و جملہ بکرمی عدد دکاتر ارہ سندہ و شہر باغلرندہ جابجا سروردرختلری وار و مذکور ویران حمام دبنده جملہ بر عدد آب حیات چشمہ سارجا نفازی وار و نمازگاہ عبرتماسی شہرک اشغی قبلہ جانبدہ سروردرختلری ایچرہ بر مصلائی واجب السیردر کم تعریف و توصیفہ محتاجدر ... و بوشہر دن اشغی ینہ التی کوز قنطرہ مضنی نہر ... اوزرہ عبور ایدوب یوز مقداری معمور باغ ارملر کچوب قبلہ طرفہ ۴ ساعت کیدوب (قریہ جعفر اغا) معمور مسلمان و روم کویدر اندن صحرا ایچرہ معمور قرالر و آبادان چفتلکلری سیر ایدہرک کچوب

دراوصاف خاک پاک هوادار یعنی بنای روم قلعہ لوندار

ابتدا بانیسی روم قرالرنندن لوندار کہ [۳] نام بر قرال ضال بنام انشا ایدوب بعدہ بوندوقانی وندیکی اینہ کردی بعدہ سنہ ۸۶۹ تاریخندہ ابو الفتح غازی مستترہ قلعہ سین فتح ایتدکدہ بودخی ورہ ایله وروب فتح اولمشدر بعدہ ینہ کفار بدتبار نابکار استیلا ایدوب سنہ ... دہ [۴] سلطان بایزید ولی متون و قرونی فتح ایدوب بونی دخی بایزید خان فتح ایدوب قلعہ سن منہدم ایدوب جابجا یرلری رایکاندر اما شمدیکی حالہ عمار اولسہ عجب لازملی قلعہ یریدر زیرا ا کسہ سی جملہ مانیہ کافری داغلری اولوب بو قلعہ زمینی مانیہ بورغازی [۵] اغزندہ بر یالچین قیا اوزرہ شاہین یووالی بر قلعہ زیبا یریدر حالا شہری مورہ پاشاسی ویوادالغی اولوب قلعہ قیالری التندہ سہل معمور جہدر

[۱] س، ک: غریبدر [۲] ب، س، ک: محله سندہ [۳] ک لوندار کی: [۴] ک: ۹۲۶ دہ [۵]

ب س، ک، ط: بوغازی

وحامی یوقدر و محبوب و محبوبه سی آقدر و مدوحاتندن توتونی چوقدر و دخاننک رایحه سی عجایبدر بو قصبه دن قالقوب مشرق طرفنه ۴ ساعت کیدوب

صحرای لاقوز [۱]

جانب اربعه سی کود سربندلر اولوب هر داغ باشلرنده بر عدد ویرانجه قلعه لری وار یدیسنده دخی دزدار و نفراتلری یوقدر کرچه بو لاقوز صحراسی بر کوچک وادیدر اما نیجه قرالر و چفتلکلر ایله معمور و مزین و محصولدار بر لاله زاردر انی کچوب ولوندار بیلاغن طاشلقلر و درلر دردن چکرك انی دخی کچوب ۴ ساعت یدز جانبته صحراجقلر و معمور کریدار [۲] قضای قرالرن و چفتلکلرن سیرو تماشایده رک جمله ۱ ساعته

در فتح ولایت پتره تنا [۳] یعنی قلعه عتیق قریننا [۴]

بقول مورخین تواریخ یونان بو قلعه کهنه بنا حضرت زکریا زمانی بنای روم بطلموس کدر پتره تنا یعنی طاش اوو اسی ایچره قرتانام بر بطلموس بنام بنا سیدر بعده و ندیک الینه بر حیله ایله کوروب بعده سنه ۸۶۹ تاریخنده بو قلعه کفره لری کوردیلر کم جانب اربعه لری فتح اولدی بونلر دخی قلعه نك مفتاحلرن سلطان بایزید خانه تسلیم ایدوب سالم و مسلم [۵] اولوب قلعه قالدیلر حالا مزستره سنجاغی بر آنده [۶] و یووادالقدر کتخدا یری سرداری دزداری اوز دورت عدد تیمارلی نفراتلری اعیان کبارلری یوز سکسن ایچه پایه سیله قضای ... عدد ناحیه قراسی وار قلعه سی نهر ... یوقارویه کیدوب بر کوز بیوک جسر عظیمک ایکی باننده ایکشر کوز کوچوک کوز لیجه جسر جکلر دن کچوب کامل ایکی بیک آدم یقوش یوقارو صارب قیا اوزره اوجه برابر پلاو یغماسی [۷] کبی بر سوری قیا اوزره شکل مربع بر کوچک قلعه جکدر کم جرمی کامل دورت یوز آدمدر اما بدنلر اوزره آدمله مشمدر لکن بو همان انجق ایچ قلعه در و ایچنده بش عدد خانه سی واردر دزداری و ایکی اوچ نفرات اولریدر کم آدم هر بار چیقوب اینمکه عاجزلردر و مشرقه ناظر بر قوسی وار و بر مسجدی و صو صارنجی و جبه خانه سی و کفایت مقداری شاهی طوباری وار اشنی ویران قاعده سلطان بایزید ولی جامعی و اراما امامی و خداملری یوقدر خلقی اوقات خسته بر لرینه مقتدای

[۱] ب: الاقوز [۲] ك: لوندار [۳] ب: پتره تنا [۴] ب، س، ك: قریننا [۵] تفعیل باندن اسم مفعول صیغه سنیه در (م) [۶] ك: ایالتنده [۷] (بیغمه سی) شكنده یازلملیدی (م)

اولماز حتی فرنگستانہ بو شہردن نیچہ بیک یوک حریر کونا کون کیدر ... * بو شہرک
جانب قبلہ سندہ کوہ بالالرک تا ذروہ اعلاستدہ ۲ ساعت یردہ مانہ کافرستانک صرطہ [۱]
نام قلعه سی نمایان ایدی اما بعدہ اوصافی تحریر اولنور اندن ینہ کروہ دونوب غرب
طرفہ کیدر کن سہ سی [۲] کوی صحراستی ۴ ساعتہ کچوب

شروع ستایش کوہ روسہ یعنی قلعہ کهنہ اندروسہ [۳]

ابتداروم قرالاردن اندرہ روسہ [۴] نام برقرالبنام بناسیدر لسان رومدہ اندروسہ...
دمکدر بعدہ بوندوقانی وندیک اینہ کروہ دخی زیادہ عمار ایتدی بعدہ سنہ ۹۰۶ تاریخندہ
بایزید خان ولی متون قلعه سن دو کرکن بونی دخی دو کوب بلا توقف فتح ایدی اما
معمور اتموب منہم قالمشدر مسسترہ سنجانغی خاکندہ ویوادالقدر و یوز الی اچہ
قضای تا کھانیدر ناحیہ سی... قرادر کتخداسی و سرداری و دررداری و نقراتلری یوقدر
قلعه سی لب دریای قروتدن ... ساعت بعید داغلر ایچرہ یلدز و باطی روزکاری طرفندہ
بر طوپراقلی یار اوزرہ شکل مربع یر طاش بنادر و بر قوسی وارد درون حصارده
جملہ یکریمی بش عدد کرہ مت اورتولی اکثریا تختانی کار کیر بنا بیوت رعناجکلری وار
وجملہ بر عدد سلطان بایزیدولی جامعی وار و بوقلعه اطرافندہ اصلاح خندق اولمادیقندن و نقراتی
دخی اولمادغی اجلدن اعیان ولایت مانہ کفاردن امین اولیوب قلعه نک جابجا منہم اولان
یرلن کندی ماللریہ تعمیر و ترمیم ایدوب کندولری نکھانلق ایلوب هر کیجہ کشک
شاهی بکلرلر (درتقیم اشکال واروش) براتس یقوشجہ زمیندہ جملہ یوز عدد خانہ لری
اولوب سراپا کرہ متلی و باغ و باغچہ لی واسع بیوت رعنالردر لکن اکثری روم کفرہ سی
اولریدر جملہ یکریمی عدد دکان مختصری واردر جملہ هنوز کینسہ دن ولی اولمش شیخ...
افتدی نوبنا بر جامع زیبا بنا ایدیور بو حقیر کستاخانہ سورہ بقرہ دن بو آیت شریفہ تاریخ
یولدق « تاریخ نص شریف » « فول و جهک شطر المسجد الحرام » سنہ ۱۰۷۷ [۵] وجملہ
یر مدرسہ فقیهان وجملہ بر مکتب صبیان وجملہ بر عدد تکیہ درویشاندرکم جامع صاحبی
عزیز افندی بناسیدر لکن بوریطہ زیبانک صوبی آزدردر اما باغلری غایت چوقدر و خانی

[۱] ک : صرطہ . س : طراتلہ . ب : طبرطہ . ط : مرطہ [۲] ک : ینہ بتی .
س : نسخہ سی دہ بویله فقط نقطہ سزدر . ب : ینہ پتی [۳] ب : اندوروسہ [۴] ک : اندروسہ
[۵] یوناریغ اولیا چلبینک کرانلرتدن عدایدلسہ سزادر (م)

دد قلوبورنہ و شاہی طرازان [۱] طوپلری وار و سمت شرقہ ناظر بر دمر قپوسی
 یار بو مذکور ایچ قلعه نك طشرہ سنده (اشكال بيوك قلعه) بو دخی نو بنا الحاق قیا
 وزرہ شکل طولانی بر کار کیر بنای عالی قلعه زیبا در کم ایچنده او طوز عدد کره متلی نفرات
 ولری و غربہ ناظر بر دمر قپوسی وار جانب اربعہ سی کسمہ یالچین قیا اولماق ایله بر
 طرفندہ اصلا خندق یوقدر اما دیوارلرنده ابراجلری و مازغال دلیکلری چوقدر (در
 وصف بنای طشرہ واروش) بو رباط مزینہ قلعه نك جانب غربی سنده جملہ سکنز یوز
 عدد تحتانی و فوقانی کرپچ و طاش دیوارلی و سرایا کره مت اورتولی باغلی و روضہ لی [۲]
 و مشبک بوستانی مزین واروشدر و شرقدن غربہ طولانی واقع اولش بر اوزون
 فالدرمسز صوقاق ایچرہ جملہ ایک یوز عدد دکانچہ لردر جملہ متاع و اقمشہ والای کالای کاغحای
 و دارای [۳] نام متاعلر فراواندر اما خانلری و حاملری یوقدر انجاق اشغنی محکمہ
 اوکنده بر کره مت اورتولی و بر کار کیر منارہ لی کار قدیم بر کوچوک جامع محبوبی وار
 جملہ خلقی رومدر مسلمانی غایت آزرر انکچون جملہ طقوز عدد کینسہ لری واردر
 (در ممدوحات صنایعات) کونا کون حریردن جزایر مختمندن فرق اولتماز الوان حریر
 مختملر یعنی مهرلی مقدملر کم لوندان مقولہ لری باشلرینہ صاروب و بلرینہ قوشاق ایدرلر
 و سیاه رزدوز اشلمه لسولری [۴] اولور و حریر منقش طویلر [۵] و صافی حریردن
 بورونجک نام خیال و رقیق کوملکلری اولور و بر کوملکلک بزلی بر بنوم قاشم ایچنہ
 قیوب پادشاہلرہ و وزرا و وکلالرہ کتوررلر بر کوملکی یدی سکنز درہم کلر تابومرتبہ
 خیال حریری اولور و حریری غایت چوقدر صغار و کباردن دخترانلری [۶] جملہ اسپک
 حاصل ایدور ایوب کبی قورت جغازلری بسلیوب حریر پیدا ایدرلر زیرا طقوز بیک
 عدد باغلرنده جملہ دوت آغا جلری جهانی دوتمشدر صحرالرنده مزارعاتلری قلمبوق اولوب
 صغار و کباری جملہ قلمبوق اکمکی یرلر آب و هواسی مانیہ داغی اتکی اولماق ایله
 هواسی خوب و اوروم جوانلری و روم کراتسہ لری محبوب و محبوبہ اولوب حریر ایله کار ایدرلر
 زیرا بو شہردہ حاصل اولان حریر برغیری قضادہ و عجم دیارندہ کیلان و کنجانده [۷]

[۱] دوغروسی (حمرین) یا خود (صاربوزن) اولیدر (م) [۲] پ : رو طیبہ لی [۳] س :
 دارایی [۴] ط : سوزنی لری [دوغروسی (ایشولری = پوشولری) اولیدر . (م)] [۵] ک :
 طولتری [۶] س : و کبارزن دخترانلری [بر واو علاوہ سیلہ (زن و دخترانلری) اولسہ دها
 ای اولور (م)] [۷] (لاهیجان) دن محرف (لھیجان) اولق بمکندر (م)

خانداندرکم بیك آتلی كلسه صفا كلدك دیوقرشو چیقوب مهماندارلق ایدر بر ولینع ادریس
اغادر اندن بو قریه دن جانب شرقه کیدر کن نهر جعفر امین اندن نهرمانیه [۱] اندن نهر
غلطه اندن نهر اصیره حوما [۲] مذکور انهار لر جمله اندروسه شهری داغلرندن کلوب
مانیه ولایتی ایله قرون قلعه‌سی مابینده کی قلامته [۳] کورفرزینه مخلوط اولور لر بو انهار
زلالری [۴] آتلا ایله ایاقدن ۳ ساعتده کچوب

در بدء ستایش قلعه نوبنا قله‌ماتیه [۵]

ونه دیک پر نیچ پریمی بناسی اولوب لسان روجه وجه تسمیه‌سی قله‌ماتیه دیمک اینی
کوزم قلعه‌سی دیمکدر حالا قوم روم مذموم قصر و قله‌ماتیه دیر لر لسان آترا کده قله‌ماطه [۶]
نامیه معروف بر قلعه مصوندر [۷] سنه ... تاریخنده ابوالفتح قلیج ایله فتح ایدر کن
عسر چکوب بعدالفتح سور استوارن حاجا منهدم ایتمشوردی بعده بو شهری معمور
اولوب قلعه دخی الزم لوازمندن اولوب شهرینی مانیه کفارندن خلاص ایچون سنه ...
تاریخنده مجدداً سلطان محمد خان رابع عصرنده بدست کورپورلی محمد پاشا با مبائرت
ارنبوت [۸] کمانکش احمد پاشا عمار اولوب مزستره سنجاغی خا کنده قبودان پاشا لارک
خاصی اولوب قائم مقامی یوز نفر آدمیه حکومت ایدر یوز اللی اتجه پایه‌سیله قصادر
و ناحیه‌سی ... عدد قرادر کتخدا یری و یکیچری سرداری وغیری حا کملری یوقدر
لکن قائم مقام طرفندن میزان حریر امینی و باجداری و یکیچریاندن قلعه دزداری
و اوچیوز عدد مردم حصار ی واردر (اشکال زمین قلعه‌سی) قرون کورفرزی نهایتندن
بر طوب منزلی بعید جانب شمال شرقیه میال قره‌ده مانیه کافرستانی ایلنده [۹] بر
سوری قیا اوزره [۱۰] شرقدن غربه طولانیجه بر یکی متین بنای قلعه شدادی طاش بنا
بر کوچوک حصار رعنادرکم دائراً مادار جرمی التیوز عدد آدمدر و یوز اللی آدم
ا کیدر [۱۱] و ایچنده جمله یکریمی عدد کره‌مت و قیاغان اورتولی ضیق اولری وار
وجه سلطان محمد خان رابعک برجامعی وار دخی منارمه‌سی یوق ایدی و جمله اون بش

[۱] ك : ماتیا . ط : مانده [۲] ب : ا سپره صوما [۳] ك : قلامطه [۴] ك : انهار آب

زلالری [۵] ك : قلاماتیا [۶] ك : قلامطه [۷] س ، ك : موصوفر [۸] ب ، س ، ك : ارناوود

[۹] ب : اتکننده [۱۰] ب ، س ، ك : بر سوری قیا عالی اوزره [۱۱] ب ، س : انلیدر

بو بهادی دیدی تاریخن سه تا [۱] چشمهٔ پس بو رسمه قلدی سبیل
 باک صاف [۲] چشمهٔ آب حیات اولدی آب کوثر آب سبیل [۳] سنه ۱۰۶۷

... (زیارتگاه قرون) باغلا ایچنده شیخ محمد افندی قدس سره ... و بو قرون دن
 دخی اعیان ولایتدن رفیقلر آلوب یلدز جانبه لب دریا ایله زیتونلکلر و باغلا و باغچلی
 یرلرده بر ساعتده

اوصاف قلعهٔ قتل

قرون لیمانی کنارنده بر مرتفع بایر اوزره بر کوچوک قصبه در باغلی و باغچلی و یوز
 عدد خانلی معمور ایکن حقیر قرونه و ارمازدن بر کون اول کیجه صباحه یقین اوچ
 پاره مانیه فرقه تری علی الغفله لوفشک [۴] لواسن [۵] اوروب نهب و غارت ایدوب
 یوز نفر اسیر و بو قدر مال غنایم آلوب کفار کتمش حقیر و او ایلا اوزره و اوروب اهل
 و عیال و اولاد فزع و جزعده اولوب بو قدر مال و منال تارمار یا تدیفندن حقیر دخی بونده
 یاطمایوب بر ساعتده نهر لوقه اندن اسکی قلعه دبنده نهر یونالیدی کچوب اندن نهر
 ولیقه عبور ایدوب اندن نهر چبچور [۶] کذر ایتدک بو انهار صغیر لر جمله انا و یرا [۷]
 ا کسه سنده کی داغلدن و قلا و راطا کوه لر ندن کلوب بو قرون کور فزیه مخلوط اولور لر
 و بو مذکور عیونلری آتلا ایله عبور ایدوب قرون دن بری ۷ ساعتده

قریهٔ معمورنسی [۸]

باغلی و باغچلی و محصولی دیار قراده [۹] اوچ یوز عدد کرمت اورتولی مسلمان کوی
 اولوب زعامتدر کم صاحب السعی [۱۰] ارباب دیواندن عجمزاده [۱۱] افندی بر جامی و بر
 حامی [۱۲] وار اما خاندان صاحبی ادریس اغادر اولاد لری دریا بکلر یدر بر عظیم معظم

[۱] ک: بو بهادی دیدی تاریخن شها [س نسخه سنده (شها) یرنده (شه تا) وار [م تن دوغرو در (م)]
 [۲] ک: صافی [دوغروسی بودر] [۳] شونظمه کی ایکنجی مصرعک دوغروسی (چشمه و پس
 قلدی بو رسمه سبیل) اولمیدر . دوردنجی مصرعک دوغروسی ده (اولدی آب کوثر آب
 سلسیل) اولمیدر که حساب ایدیلنجه (۹۷۵) ایدیور ایکنجی و اوچنجی مصرعده تاریخدر (م)
 [۴] س ، ک ، ط : بو قستل [۵] ک : اها ایسنی [۶] س ، ک : چبچور [۷] س ، ک : انا و یرا
 [۸] س ، ک : نسبی [۹] پ ، س ، ک : و تصولدار فزاده [(دیار و فزاده) اولورسه متن ده
 دوزملیر (م)] [۱۰] س ، ک : السیقی . ب : السقی [۱۱] ک : عجمی زاده [۱۲] پ ، س ،
 ک : بر جامی و بر خانی وار

سیاه‌عربلردر (بوشهرک دخی اقلیم ارض بلدی) کوردوس شهری و باللی بادرا شهری کبی یکرمی سکزنجی اقلیم عرفیه‌دندر... (در بیان لیمان امان جای نجات) بوقلعه‌نک لیمانی یلدز روز کاری طرفه واقع اولوب عملی بنا ایدلمشدر بوقسه خدایی لیمان دکلدر کفره عصرنده یوز ایکویز پاره کیلر آلمش اما شمدی مرور ایام ایله خارخاشاکرمال تراب ایله دولوب صیغ اولوب غایت درین رلری ایکی قولاج اولوب ایری کیلر کیره‌میوب لیمان طشره‌سنده لنگر انداخت اولوب یطرلر اما قرون قلعه‌سن لیمان طرفه دولاشرکن اصقاندیل شاقوله‌سی ایله اوچ قولاج صودن طشره دولاشلر زیرا قلعه بورنده صیغلر واردر دخی طشره دو کندی [۱] قیالروارددر بومحلاوردن طشره‌سی اون ایکی قرش‌صودر کیلره بوقلعه آلتده غایت احتراز لازمدر لیمانه کیرمیوب قلعه‌نک قبله طرفنده دمر قورلرسه کناره یقین یرده طاشلقدر بر میل مقداری الارقه دکیزده یاتماق کرکرر وایچمهکه صو حاجت اولورسه کیلر یاندوغی بیره‌قارشو بر بورونده وافرصوچیقار صندالدر باشدن قره اولوب صو اوکنه واروب ایکی اوچ آدم الارغدن صوی آلوب بی‌زحمت ینه صندالره بنوب کیدرلر اما مذکور صودن (قاوغالو) یعنی خروس بورنی نام بورون صودن بش میل مقداری دریادن ادا کبی کوسترر اما ادا دکلدر قره‌یه متصلدر اول قاوغالو بورندن کشتیانلر حذر ایدلر و بو قرون لیماندن متون قلعه‌سی لیمانه وارنجه اون سکزمیل اولوب کون بطیسی اوزره کیدیلر (در تمیق اشکال واروش مزین شهر قرون) مذکور قرون لیمانی کنارندن تا بوقلعه وارنجه بر مرتفع زمینده بری بری اوزره قات قات واروشدر کم جمله آلتیوز عدد کار کیر بنای عالیلر اولوب سراپا قرمزی کره‌متر ایله مستور خاندان معمورلری باغ وحدیقه جنینلی خانه رعنالددر وجمله نجره‌لری یلدزجانبه ناظردر کم اولطرف لیماندر [۲] وجمله ۲ عدد [۳] محلات مسلمان کافرانددر [۴] وجمله برجامعی وار... خیرایتدر وجمله ۳ عدد محله نفقه‌لری [۵] واردر وجمله بر عدد مدرسه طالب علمی واردر وجمله ایکی عدد مکتب صیان ابجد خوانی واردر وجمله ایکی عدد تکیه درویشان واردر وجمله بر عدد حامی واردر وجمله بر عدد خان کار کیر بناسی واردر وجمله ۲۰۰ عدد دکانجی لری واردر وجمله یکرمی یرده سبیل خانه جان بستانلری واردر وجمله آچارشو ایچنده سبیل خانه عطشان تشنه‌کانک تاریخیدر

[۱] ک : دو کوندی [۲] ک : اول طرفی ذکر اولنان قرون لیمانیدر [۳] س، ک : ۶ عدد

[۴] دوغوسی (... کافرانددر) اولمیدر (م) [۵] دوغوسی (بقعه‌لری) اولمیدر (م)

قرون زیتونی قدری و لطیف و خوش خور زیتون کوردم خصوصاً لیمون صوبی و زیتون
 یاغیه پرورش اولمش دستیلر ایچره زیتونی پادشاهه هدایا کترلر جمیع داغلی و باغلی
 زیتون درختلری دوتمشدر و لیمون و طورنجی و کباطی و تاطلی لیمونی دخی ممدوحدروزیتون
 یاغی و اوزم باغی و تره یاغی خود مشهور اولوب یکریمی الوان انکور آبداری اولوب شیرین
 شیرسی اولور و صابونی قدس شریف صابوندن لطیف صابونی اولور و سروی اغاجلری
 خودجهانی دوتمشدر (مسیره‌کاه آرامگاه) بوشهر خارچنک جانب شمالنده برصاحب‌الخیر
 کمسنه بیک عدد سرو سرآمد درختلرن هندسه اوزره چرنی ایله صدرنج یعنی علی‌الترتیب
 دیکوب برتفرجکاه ارم آتمشدر کم بو دخی ربع مسکونده بی نظیر سیرانکاه بی بدلدلر سروی
 درختلرینک رایحه طیه‌لری آدمک دماغن معطر ایدوب نیجه یوزکره بیک طیور و مرغ
 خوش الحانلرک اصوات حزینلری آدمه صفا ویرر جای صفا‌گاه زهتکاهدلر و (مسیره
 کاه . . .) (در طرز عجیب و غریب) بو شهرده و متونده قره عرب جواریلر
 و زنجی عرب کوله جهانی دوتمشدر اما کوله صاحب‌لری عربیه برفسکه و برچوق
 چالمنه قادر دکلدلر و کوله‌سنه بره عرب بره قره دیمکه قادر دکلدلر جمله خلق عرب‌لرینه باقوب
 چلبی و عمر چلبی و بلال چلبی و قوبرو چلبی و بیران چلبی و خیلچلقان [۱] چلبی الحاصل
 چلبی لفظندن غیری برسوز سویلکه قادر دکلسن ابتدا صائن آلدینگ محله نه خدمت
 تکلیف آندکسه اندن زیاده برشی تکلیف ایده مزسن اما مقدما معهود اولان خدمتی
 ادا آتمسه همان جمیع زنجی عرب کوله‌لرکینه برزشت روی عبوس الوجه شترلب برقره
 عرب بکلری وار اکه وروب بزم چلبی خدمت درعهده‌سن ادا آتمدی دیو شکایت
 ایدرسن یاخود بر خبر کوندررسن درحال آنلرک مابیننده چاوش‌لری وار کلوب چلبی
 عربکی کتوروب دیوان ایدر برسنی برکوله‌لی سویلدوب اکر جرم کوله‌ده اولوب اچ
 وزاج و عریان دکلسه نیچون ادا خدمت آتمزسن دیو بیک ایکی بیک دینه‌ک و قریاج
 وفیل سکین کوتنه اوروب لش کی براغور اکر عربک اولورسه یینه برغیری عرب
 کوله ویرر صاحبی دوکسه یتمش سکسان دکنه‌ک اوروب مرحمت ایدوب قیو ورر اما
 بکی بی‌رحم خونی جلاد مریخ صفت دوکنجه هلاک ایده‌جک مرتبه‌ده دوکر حقا‌که
 عجب ضبط و ربط ایدرلر و جمیع عرب‌لر باغلی و باغچه‌لری کوزه‌دوب ذوق و صفالرایدوب
 عورتلری و اوغلانلری له عمار ایدرلر بودیارده بیاض فرنگ کوله‌لرندن ماعدا خدام مملوکلر

[۱] س ، ک : جیجلقان . ط : جیجلقان

کیرلر اما محبوبلر بیاض جزایر احراملرن ارقالرینه آلوب باشلرنده لعلکون فس کیوب بیاض خام کومش کبی بالدرلرن صغوب صاف بلور مثال بیاض طوقلرن عشاقان سیر و تماشای ایدرک [۱] احرام ایله خرام ایدرک محبوبلری کزیرلر کورنلر هر طرفدن [۲] یا هو صداسی استماع اولنور اولقدر حسن و جمالده و لطف اعتدالده اولوب ککاتلری رومسه در [۳] اما فصیح و موزون و مضمون تکلم ایدوب سر سعادتلرندن احمر کون فسلرن رفع اتدکده کا کلرینک هر تاری شب تار مثال اولوب عشاقک عقل قاصرلری تارمار اولور هر بر جوانلرک خالری خال هاشمی خال هندو وار اولوب هر بر خالری بیک کزیرشک مشک تاتار چین [۴] دکر حسن لطافتلری و شیوه کار ظرافتلری و صفدن خارجلردر الحاسل بو جزیره موره ولایتده او طوز التی پاره شهر و یکرمی دورت عدد قضا یرده قرون شهرینک محبوب مطلوبی مشهوردر اما محبوبه لرن کورمدم و شهر اهالیسی دخی اهلندن ماعدا بر انسان کورمز لر کندولرینک نقلری اوزره رابعه عدویه مرتبه سنده اهل یرده زاهده صاحب جمال خواتینلری وار و جمیع خلقی حلیم و سلیم و قدیم کلام غرقده فنیه [۵] مالک فصیح اللسان و بدیع الیان بابای عالم غریب الدیار محبی اعیان کبارلری واردر (اسماء اعیان کبار اغوات) اولا دزدار اغا و صاری یرادده [۶] ... غایت شجیع و بهادر و عنقا صفره صاحبی کرم کانلری آدملری وار لکن متون خلقی ایله بو قرون اهالیسی اره سنده سهل کرد کدورتلر واردر باعث و بادسی اولدر کم چان سلیمان خان عصر نده کفار دوزخ قرار ابتدا متون قلعه سنه استیلا اتمک مراد اتدکلرنده غازیان متون جنک عظیم ایدوب کفاری منهزم ایدوب قلعه ورمیدلر کفار قلعه قرونه واروب بلا تأخیر قلعه قرون کبی بر حصن حصینی کافره وردکلرندن متون خلقی قرون لی پی طعن و زبانداری ایله تشنیع و سرزنش اتدکلرندن قرونلیده متونلیه یره جگر جیلر دیو طعن و تعرض ایدولر البته هر دیارده ایکی قبیله مابینلرنده بویله لقب لولر مقرردر (درمدوحات فوا کهاات) اولا قرون زیتونی روم و عرب و عجمده شام شریف زیتونندن زیاده ممدو حدر و حد ذاتده بو عبد کمتر دخی بو

[۱] ک : عشاقانه سیر و تماشای ایدرک [۲] (هر کورنلر طرفندن) اولسی دهامنا سیدر (م)
 [۳] س ، ک ، ط : رومسه در [۴] دوغروسی (وچین) یا خود (وخت) اولمیدر (م)
 [۵] ک : کلام عربیه [متنک (کلام عربده فنونه) اولسی ممکندر (عرقده فنیه) اولسی
 بوکون ایچون ممکن ایسه ده مؤلف زمانی ایچون امکانسزدر (م)] [۶] س : صاری بکزاده
 ک : صاری بک زاده

خان عصر نده بنا اولئان یحیی پاشا زاده محمد پاشانک بناسی حواله طابیه سی کوپا سدیأ جو جدر
 بیك [۱] طابیه سی سانکم پشته مأجودر کم لیمانه ناظر اولوب اوچ قات طوب چکر
 و مشرق طرفنده سلیمان خان طابیه لری ایکی [۲] عدد سد قهقهه لردر کم منهدم اولان
 و اذیه قلعه سی رینه و لیمانه ناظر در اما بولواذیه قلعه سی ینه معمور اولسه مشرق طرفنده
 دریا آسری اولان مانیه قیلرینی دو کوب قلامطه کور فزی لیمانه کافر کمیلری کپره مزدی
 و صاری بك اوغلینک اوی گوشه سنده جیغاله پاشا طابیه سی اوزره عظیم وزنی اوزره
 سر آمد بال میز طوب لری وار قرقر قارشدر جنوب طرفنده کی لیمانی دو کوب قوش اوچورماز
 بو جرمده بو اشکال مهابتده و بوبنای صلابتده اولان قلعه بی مثالک ایچنده (دروصف
 سرای خاندان اغوات) جمله التیوز عدد قات اندر قات کافر ی بنامتین ورعنا آتختانی و فوقانی
 باغسز و باغچه سز معمور و مزین بیوت رعنا لردر زیر ابوقلعه جمیع زمانده محاصره اولنوب طوب
 یمدن اولری خراب اولدن وره ایله ورلدکندن جمله خاندان لری و قلعه سنک روی دیوار لری
 جمله ابراج دندان بدن لری در بیض آسا دورر و جمله سطوح لری لعلکون کره مت اورتولی
 اولوب قبولرینک عتبه علی لری سراپا کمر بنالرایله آراسته و روزن و شاهنشین و مقصوره لر
 ایله پیراسته بر شهر مزین اولوب جمله شاهراهلری پاک قالدرم دوشه لیدر کم خار و خاشاک
 مزبله دن نشان یوقدر (در چشمه سار آب حیات) لذیذ خوش کوار صولری طشره دن
 کلر اما یوللری پنهاندر و ایچ قپودن ایجری قبولر آراسنده عبرت ما بالق کمیکلری آصیلدر
 و بو محله یکر می عدد دکانجه لری وار و سلطان بایزید ولی جامعی وار غایت مصنع جامع
 روحانیدر کم یکر می آلتی عدد ستون منتهالی [۳] ایکی قاندر زمان قدیمده کنیسه دن ولی
 اولمش بر مناره لی جامع محبوبدر اما اولقدر و اسع دکلدر بوقلعه ایچره غیری عمارت لری یوقدر
 زیر ادر دیارده [۴] آب و هواسی غایت لطیف اولدوغندن محبوب و محبوبه لری غایت مشهوردر
 اما محبوب جوان لری نه عشق اولسون (در صورت چین جبین محبوبان) کرچه جمله خلقی
 جزایر لی اسباب لری کبی داراجق پشلی و کچر ملی و کو کسلکلی لباس لر کیوب بلرنده بچاق
 والرنده نجاق اولوب اینلرنده [۵] بیاض و لعل کون احرام و سیاه بورتوس و قپود لباسلر

[۱] س، ک : بك [اسکیدن (بك) کله سی چوق کره (بيك) شکلنده یازیلردی (م)]

[۲] ک : آلتی . [۳] ک : ستون مرمر منتهالی [۴] س ، ک ، ط : دیاردر [دوغروسی
 (غایت مشهور بر دار و دیار در و آب) اولمیدر که مؤلفه کوره مملکت لرده معنا سنده در (م)] [۵] (اکتلرنده)

یازلسی ده مشهوردر فقط کافی کاف یا ئیدر (م)

سمت شرقہ ناظر بردمر قوسی وار جبہ خانہ قلعہ سی بواچ حصار ایچندہ بر ایچ حصار کچی واقع اولوب بر عظیم سرآمد قلعہ در و قلعہ یہ سہل حوالہ اولان بر بواچ قلعہ یہ حوالہ اولمشدر و ایچ قلعہ نک مغرب طرفندہ اولان گوشہ یہ واقع اولمش سہل حوالہ لی قیالردر زیراً بوقلعہ قرونک اکثریا خوفی بوحوالہ گوشہ سی پورسندن در اما بو گوشہ اولقدر متین شدید در کم تعبیر و توصیف اولنماز حتی استاد بنای مهندس بوحوالہ یہ قرشو قلعہ کچی بوری کچی بر سوری برون آتمشکم حین محاصرہ دہ قلعہ کوب طوبدن صقنوب قلعہ یہ ضررا صابت اتیہ دیو بو برونہ وار مقدورن صرف ایدوب بوحوالہ یہ قارشو بر طابیہ عظیم سد متین ایدوب منارہ قدی کسمہ قیا اوزرہ بنا اولنوب اوستنہ بیک آدم صغر میدان عظیمدر کونا کون حیل وافکار ایلہ مبنی اولوب نیچہ کونہ سپرلر و کینکاهلر و ماغازلارک جانب اربعہ سندنہ حوالہ اولان پیرہ و دخی قرودہ اولان اطرافہ ناظر کرپی نوکی مثال دزلمش یتمش پارہ سرآمد بال یمز و کشکک یمز و چول دو تماز و قونداق قران نام شاہانہ طوپلری وار صافی دوکمرہ رختم بنالی برطابیہ عظیمدر باشقہ طوپجیلری و باشقہ نفراتلری وارددر و بو محل قلعہ نک جملہ آ یوکسک یری اولماق ایلہ بر قراول خانہ قصری وار کم جهان نما نامیلہ اشتہار بولوب حقا کہ بوقصر عالیدن جملہ اطراف و جوانب بروبحار سیرو تماشاً اولنور و جملہ شہرک ارباب معارفان یارانلری آندہ جمع اولوب جوق جوق ذوق و شوقلر ایدوب روی دریادہ جزیرہ چوقہ لری و مانیہ ولایتی و ضارنطہ قلعہ سی و قلامطہ قلعہ سن سیرو تماشاً ایدرلر عجایب و غرایب کوشک بالای مجمع فقرا و غنی طرفادر و بوقلعہ نک انجاق جانب غربہ ناظر بر باب حدیدی وار اما بری بری ایچندہ اکری بو کری یولی دورت عدد صعب متین دروزہ عالیردر و ہر قبوارہ لرندہ دیدہ بان و پاسبان و نکہ بان و بواباندر بر سلاح اولوب شب و روز آندہ موجود بولنوب طولہ و سنطرنج و کونا کون لعدہ بازلقلر ایدوب اشیک [۱] بکلر لر بودخی برکار کیر بناقلہ عظیم التندہ بر جمعیت کبرایریدر کم جمیع قلعہ اغالری بو محلدہ اوطوروب دیوان ایدرلر جملہ بوقیو ارہ لرندہ اولان روی دیواردہ نیچہ بیک کونہ آلات سلاح ایلہ زین اولمش دورت عدد مہیب قیوارلریدر و بوقلعہ نک جانب اربعہ سندنہ جملہ اون بر عدد طابیہ عظیملری و قرق یدی عدد ابراج متینہ لری و بیک طقوز یوز عدد دندان بدنلری وار اما جملہ طابیہ لردن متین و مہیب سد اسکندر سلیمان

[۱] ک : کسک ، کاڈک ، سینک اوزرینہ فتحہ قونولمش ایسہدہ دوغروسی متندہ اولدین

کچی اشیکدر . (کسک = کوشک) اولسی دہ ممکندر (م)]

یحیایاشا زاده محمود [۱] بکه‌موره سنجاغن وروب و قپودان پاشای دخی در یادن کوندروب سنه مزبوره‌ده عسا کر اسلام برآ و بحرآ قوشادوب نیجه بیگ حسن تدیرلر ایله درون قلعه‌ده اولان جنک اور دلاور اوروم وارنبوط وفرنکک ایچلرینه تفرقه دوشوروب روم ارنبوتلر فرنکی قلعه‌ده جمله قروب قلعه قرونی ینه محمد بکه تسلیم ایدوب امان ایله اوروم ارنبوتلر قلعه‌دن چیقوب هربری دارالبوارلرینه کتدکده میر مشارالیه قلعه مفتاحلرن سایمان خانه مؤرده خبریله کوندرر اول زماندن بروحمدخدا دست اسلامده اولوب سلیمان خان تخریری اوزره موره ایالتنده متون قائم مقامی حکمنده اولوب یوز اللی اچمه پایه سیله شریف قضا در ناحیه‌سی . . . عدد معمور قراردر کتخدایری سرداری وامینی باجداری خراج اغاسی معمار اغاسی محتسب اغاسی شهر کتخداسی جمله اون ایکی عدد قلعه اغاسی جمله اوچیوز نفر قلعه نقراتلری و اشرافی نقیب الاشرفی شیخ الاسلامی دریا بکلری نیجه سنجاغ صاحبی امرای میرمیرانلری واردر متون دن زیاده اعیان کباری واردر (در زمین اشکال سورقرون مشحون) آق دکز ساحلنده قرون بوزنده بر قرمزی قیا اوزره بر مناره پس پایه قدی قدر یوکسک یرده قبله و مشرقه مقابل ایکی قلعه‌در اما بری بری اوزره مائلدر بری قرون قلعه‌سیدر و بری لوادیه [۲] قلعه‌سیدر اما شمیدیکی حالده لوادیه قلعه‌سی منهدم اولمش دورر فتح نانیده یحیی پاشا زاده محمد بک بولوادیه منهدم ایدوب بو قرون قلعه‌سنک ضبط وربطی ممکن اولسون یچون قلعه کوچوک اتدی اما متون متین [۳] قرون اولدی حالا بوقلعه قرونک دیواری یکر میشر ایاق انلی و قالن شدادی سنک بنای سد اسکندر مائلدر کم هرطاشی تمه‌لنده فیل و جاموس جه‌سی قدر واردر رختم بنا بر متین قلعه رعنا اولوب شکل مثلثدن سهیل مدورجه‌در کم مشرقدن غرب طرفنه طولانی واقع اولوب برقیالی برون اوزره دائراً مادر جرمی بیگ التیوز عدد کر مه آدیدر اما بدنلر اوزره آدمله مشمدر طشره‌دن آدمله ماق مشکلدر زیرا نیجه مخالف اوچوروم بری واردر کم جانب اربعه‌سی قرقر الیشر قولاج یالچین قیالر اولماق ایله اصلا خندق یوقدر (اشکال ایچ حصاری) قره طرفنده جانب غربه ناظر بر قیالی پشته عالی اوزره باشقه بر متین قلعه‌جکدر امینه طشره بیوک قلعه‌یه متصلدر و بایزیدولی جامعی اوکنده

[۱] س ، ک : محمد [دوغروسوی بودر (م)] [۲] ک : لوادیه [۳] ک : متین متون
 [متون کبی متین قرون] اولسی دها کوزلدر ممکن که مؤلف مبالغه ایچون متون متینک عینی
 اولان قرون اولمشدر معناسنی قصد ایتمدر (م)]

اوصاف بنای عبرت‌نمون یعنی رباط سزین قلعه قرون

بانیسی بوندوقانی و ندیک بانیدر لسان لاتینده اسمی غرونه در غروندن غلط مشهور قرون دیرلر لسان رومده غرونه قطورون [۱] دیرلر زیرا بر زمان بوقلعه‌ده تاج اسکندر غروناسی دورماق ایله روملر غرونه قطورو [۲] دیرلر نتیجه کلام نیجه‌دولدن دوله انتقال ایدوب آخرکار سنه ۹۰۶ تاریخنده سلطان بایزید خان ولینک متون قلعه‌سن فتح‌اندوکن بوقورون کفارلری استماع ایدوب مهابت و صولت شهریاری‌یه طاقت کتره‌میه جکلرن کفار خاکسار بلوب درحال قرون قلعه‌سنک مفتاحلرن بایزید خانه تسلیم و امان استیمان ایدوب وره ویردیلر لکن بوقلعه کوه‌رنکین اوطوز بش سنه دست اسلامده طوروب سایمان خان قزل المای المان اوزره بجمده و براقده و بودین سدد ایمان قلعه‌لری طرفنده جنگ و جدال و حرب و قتالده ایکن ینه المان قرالی اولان فردیناند قرال ضال پرتضلیک اغوا و تحریک و تضلیل‌یه ونه ندیک پرنچ‌ریمی سنه ۹۴۰ تاریخنده التمش یاره قدرغه‌لریله اول [۳] متون قلعه‌سنی محاصره ایتمک صدندده ایکن غازیان متون کتابی متندن کورمش کبی کفاره مذکور بال‌یمز طوب‌لری انداخت ایدوب کفارک التی پاره ماوونه‌لردن سپنچه آداسی اوکنده غرق ایدوب کفار دوزخ قرارک قرارلری فراره مبدل اولوب بوقلعه قرونه کلوب لیمانه لنگر انداز اولوب اول آن طشره جنودجنین دوکوب جمله اطراف رعایالرن یتمش بیک کونه تزویر و حیل و شیطنت و خلف و کذب و عدله‌لریله رعایالری کندولرینه رام ایدوب مراد و مراملری اوزره قلعه قرونی محاصره ایدرلر مکر اول عصرده غازیان قرونه طاعون اکبر استیلا ایدوب بر [۴] و اوایلا و اوولاده دورت‌بیک عددغازی مرحوم اولمشکی [۵] درون قلعه‌ده ایش ارلری اولماق ایله قلعه قرقنچی کون‌ده وره ایله کافره قلعه براق‌خنث نابکار بیکار و بدکارلر و یروب‌سک بر صحراهربری بر طرفه کیدرلر کفار قلعه قبضه تصرفه آلوب ملک موروث‌میزینه المزه کیردی ملاحظه‌سیله جمله کشتیلرده اولان مهمات و لوازماتلرن قلعه‌یه قیوب قلعه‌ینی کرکی کبی قهقههاوار عماراتمکه شروع ایدر چونکه بو خبر مدهش اثر بودین آلتنده سلیمان خانک مسموع شریفلری اولنجه همان اول آن سمندرده سنجاغندن

[۱] س، ک: قطورور [۲] س، ک: قطورور [۳] (و) حرفی شده‌لیدر [۴] (بو) اولسی

دها مناسبدر [۵] ک: اولمشکن

معاونتری [۱] کورلدی اندن غزا مالندن قائم مقام ولایت قانون اوزره اوچ کیسه غروش لیمان حتی وردیلر و دزداره وقاضیه و سائر قلعه اغالزینه الحاصل جمله اعیانه مراتبلرینه کوره هدایالر وردیلر حتی حقیر پرتقصیر بر فرنگ غلامی و نیجه چوقه وقاشلر احسان ایتدیلر و خدامان غلمانلر مه بیله انعاملر ایتدیلر بعده جمیع شهیدلری غسل ایدوب جمله نك جنازه لرن بر بیرده بر نماز ایله قیلوب توحید و تکبیر ایله قلعه نك خارجنده یلدز طرفنده قلعه ایله طشره واروش ارسنده (دربیان قبور شهیدان غازیان شهرمتون) بو محله شهید غازیان قدیمکه [۲] سلطان بایزید ولی عصرنده قلعه آلتنده شهید اولانلرک باشلرنده باشلرنده [۳] بوجز ایرلی شهیدلرن دفن ایدوب روحلری چون یس شریف و فاتحه شریفه ام الکتاب لطیف تلاوت اولنوب هر کس وطنلرینه روانه اولدقده بو حقیر غیری زیارتگاهلره مشغول اولدم اولار بر قبه عالی ایچنده (شهید غازی سلحدار اغا) سلطان بایزیدخانک مقبول و مرغوبی ایکن سرسعادتن طوب کتوردکده بایزیدخان همان اول آن ایکی رکعت صلات سبحان قیلوب ال آچوب «بی آتسه یانه سی قلعه دخی بو آنده ده می فتح اولیوب بر یارغار همراز شهپاز سلحداری شهید آتدک» دیو بدعا آتدکده بامرالله تعالی همان متونک ایچ قلعه سننده بر عظیم بارود سیاه طوطشوب نیجه بیک کفار اندر هوا معلقست هوایه پران اولوب اول آن ان قصه [۴] نام ایچ قلعه فتح اولوب طشره بیوک قلعه صکره کلچ ایله فتح اولمشدر و بو مزارستانده بش عدد قبه لرده بش عدد وزرالر ایله یدی بیک عدد شهیدان غازیانلر مدفوندر و (زیارت بالی دده) قربنده بر کوچک خان واردرکم خنده مهمان اولنلر البته آنی زیارت ایدرلر و (زیارت ۱۰۰) . . . بوزیارتلری ایدوب اول کیجه شهرده جمیع شهیدلرک غازیلر حلواسی ضیافتلرنی یوب نیجه یوز بیک اخلاص شریفلر تلاوت اولنوب ثوابلری شهیدان غازیان ارواحلرینه هبه اولنوب علی الصبح حقیر جمله احباب ایله وداعلشوب ویرار رفیقلر وروب اوکمزجه قولاغز پرسلح اولوب مشرق جانبته ۳ ساعت کیدوب (قریه قوکناپولی) لسان رووجه قرمزلی قوش کوی دیرلر متون قلعه‌سی دزدارینک زعامتی کویدر اندن ینه مشرق طرفنه ۳ ساعت زیتون باغلی [۵] ایچره آب حیات صولر ایچرک

[۱] ك: مؤونتری [۲] ك: قدیمکه [۳] نمتنده کی (باشلرنده باشلرنده) یرنده س، ك نسخه لرنده (یانرنده) کله‌سی وارکه دوغوردر متنده کی ایکی کله‌ایسه یا کلپشدر دوغوروسی (یرلریدر یانلرنده) اولقی ممکندر (م) [۴] س: ان قصته . ك: ان قصبه [۵] ك: زیتون اغاچری

اصلا قار یغما دیغندن بر بندر آباد اسکھ در کم جزایر و طونوس و طربلوس و جریہ و هلاک [۱] ولایت لرندن بہر سنہ نیجہ یوز پارہ بارجہ قلیونلر و نیجہ یوز بیک سیاہ عربلر یو اسکلیہ کلوب اندن ماشققلونیا بورنہ کیدر لر (در عجایب غزای اکبر امدانی) حکمت خدا بز بو شہرہ ایکن جزایردن و طرہ بلوسدن بش پارہ قورسان غازیان لوندان کیمیری اورسہ بر اقلر آچوب پوپہ ایام مساعدا یلہ کلر کن ہان قلعہ اوکندہ اولان سپنجہ اداسی آردندن ایکی عدد کافر قالیونلری ہر بری داغ کچی سکسنر پارہ یطرطمہ طوج طوب چکر فرنک قالیونلری بز جزایرلی قلیونلری اوکلرینہ چیقہ دوشدی ہان ساعت بز بش پارہ جزایر قلیونلرینک قپودانلری و پطرونلری [۲] واریالہ لری کافر اوزرہ طرہ مولہ ایدوب طرفہ العین ایجرہ مسلم و غیر مسلم قلیونلری بر برلینہ صاریلوب بر برلینہ اولیہ طوب و مقبرہ و میسوان [۳] اوروب صدای اللہ ایلہ استماع اولتور اما مندرک قلعہ سندن تماشا ایدرز اما طرفینک طوبلری و توفنک لرینک دود بارود سیاہندن کیمیلر اصلا کورنمز اما بر جنک و جدال و حرب و قتال اولیور کم زمین و آسمان دردر دترہ یوب دورر بر ساعت سرورندن صکرہ برباد نسیم اسلام طرفنہ اسوب جملہ کیمیلر رایکان اولوب مکر جملہ غزات کافر قلیونلرینہ کیروب در کلرینہ چیقوب جملہ کفارک چارمیخ و حلات آلاتلر بالٹہ ایلہ کسوب کافرک یلکنلری جملہ دریایہ دوشوب جملہ غزات کفارک کیمیلری ایچندہ قلیچ اوروب اللہ دیمدہ وینہ جنک صواش پر خاش اولمادہ حکمت خدا روزکار بونلری متون قلعہ سنہ دوغری سوروب کتردی الحاصل قصہ نہ دراز ایدہ لم یدی ساعت کرما کریم جنک عظیم اولوب آخرکار کفارہ غازیلر امان وزمان ورمیوب ایکی پارہ کافرک داغ کچی قلیونلرن فتح ایدوب جملہ خاچلی بیراقلرن باش اشغی ایدوب لیمان متونہ کرر لر کن برطوب و توفنک شادمانقلری اولمشدر کم دیلر ایلہ تعبیر و قلملر ایلہ تخریر اولتماز نتیجہ کلام قلعہ دہ و کشتیلر دہ اوچ کون اوچ کیجہ ذوق و شوق و شادمانلر آتدیلر زیرا فتح اتدکلری کیمیلرک ہر بری قلعہ مثال ایدی مکر ایچندہ کرید جزیرہ سنہ کیدہ جنک مال خزینہ و مهمات وجہ خانہ امداد لوازمات واریامش جملہ مال غنایمی جمیع غزات مسلمین قانونلری اوزرہ پای ایدوب التیوز اسیر ضاغ و دورت یوز کفرہ مجروح و دورت یوز کفرہ لر دندان تیغدن و صدمات طوبدن جملہ مرد اولوب لاشہ مردارلرن جملہ دریایہ آتدیلر و یوز تمش عدد غازیلر شہد شہادت شربتن نوش ایتدیلر کیمیلرندن طشرہ چقاروب و ائمہ و خطبا یہ تسلیم اولنوب تجہیز و تکفین لرینک

[۱] س ، ک : ہلال [۲] ک : پطرونلری [۳] ک : سقات

دكان ميكده لری وار غیرى عمارات یوقدر لکن لب دریاده برویران حمایى وار کاهیجه اشلر دیدیلر صوبی بو حمامه قریب فرنك قیوسندن کلر (در چاه ماء عمارات) بو آب حیات قیو برمصنع تماشاشا کاهدرکم استادان فرنك اصغر رنك بو بئرمایه وار مقدرون صرف ایدوب قیو اوزره سکنز یردن پایندازلر اوزره تاك قزح لر بنا ایدوب قیو اوستنده اورتاسی دلك بر قبه عالی ایدوب اطرافى الحاق دیوار جق ایدوب دخى اطرافنه انجه جك مرمر ستونجکلر ایدوب دخى اوستنه اصما قریه لری ایدوب جابجا اطرافنده صفه لر و دکه لر اتمشکم کویا بر قصر عالی اولوب مذکور قیو بوقبه آلتنده بنا اولمشدر بو قصر اعلانك طشره سندن [۱] یوقارو آتلی ایله چیقلمر بر یولی واردر بو قصرک قبه‌سی اورته سنده کی مذکور قیو اوزره اولان دلك اوزره استاد فرنك کونا کون چرخ مصنع لر ایله صو دللابلری ایجاد ایله مشکم نیجه انکارلری [۲] جمله دمردر ودللاب قوالرینک ایپلری دخى زنجیرلردر بودلابه آتلی قشوب چرخلری دوران آتدر دکه قبه ده اولان مذکور دلکدن قوالر اشخی قیودن صوبی یوقارو قصره چکوب اندن اشخی مناره قدی صو اوچوب ترازولر ایله شهرک خاندانلرینه و صارنجلرینه و حماملرینه و عمارستانلرینه کیدر بر عبرت ما چاه مادر لکن بعضی زمان آتلی اولیوب اشلمز اما اشغیده اولان قیوسى شب و روز معطل دورماز حقا که صنعت غریبه و نخبیه تماشاشا کاهدرکم هر بار آتلی حاضر اولوب سهل شیدله معمور اولسه قلعه ایچنده کی چشمه لر عمار اولوردی و بو واروشده بالی دده تر به سی قریبده بر کوچک خانه وار کره مت اورتولیدر... (در ممدوحات مشمرات صنع خدای فواکها ت) اولا زیتونی ربع مسکونده یوقدر و چیچک انجیری خود جهان ارالیوب [۳] چوقدر ... (در کزیده مشهور کار صنایعات) ... جمله آ صابونی مسک کبی رایحه طیبه سی واردر اسبابی کل پنه مثال پاک ایدر و پمبه سی فراوان اولماغن بیاض و رقیق مرده سی [۴] و نازک حریری اولور زیرا جمله داغ و باغلرنده دود اغاجلری چوقدر (دروصف هوای دلستان باد نسیم مفرحات) هواسی ماه تموزده ایکی آی غایت شدت حار اولوب سهل ثقیلجه در اما اون آی هواسی اولقدر لطیفدرکم کویا حلب الشهباء و شهر معرة النعماندر حقیر آنده ایکن بهار ایاملری اولوب او یله صفالر آتدکم تعییر و توصیف اولتماز قیش ایاملری خود غایت لطیف و نظیف اولور دیو اهاالی ولایت هوای شتاسن مدح آتیلر زیرا بوشهرلرده

[۱] ك : طشره سنده [۲] سن : انكازى [بودوغرودر (م)] [۳] ك : جهان آرا اولوب

[۴] س، ك : مرده سی. ط : مرده سی.

وتارطاندا [۱] وغلیطه ووقدرغه وچکلوله و صاربنا [۲] وشیتیه [۳] کمیلر کیروب مستوفایطر لر اما بیوک بارجه کمیلر لیمانه قرشود کزده دمرقوتیله یطر لر برخدای لیمان لطیفدر کم کمیلر بلامارلرین لیمان کنارنده اولان عظیم طاش درکلره باغلیوب دمزلرن مشرق طرفنده دریابه براغوب یطر لر زیرا بو لیمانک عمقی التی ویدی واون قولاج یرلری اولوب هرکمی قشلاماق ممکن در بو لیمانک ایکی میل قبله طرفنه (دروصف اشکال جزیره اسپا ۹) [۴] بو آدا ایله متون قلعه سی ارسندن یاد کمیلر کچمه سن دیوسلطان بازید ولی متون اوکنده کی مندرك قلعه سن بنا ایدر بعده سلیمان خان دخی مکمل واسع بنا قاعه مندرك ایدوب غایت امن وامان اولوب بر انایی واجنبی دوشمن کسی کچمک دکل بر مرغ زیرک بو مندرك اوکندن اوچه ماز و برچرق در یادن کچه مز و بوسدنجه اداسنک مشرق طرفنده خدایی برانجه [۵] لیمانی وار اسمنه پورتولوتقو دیر لر یعنی اوزون لیمان دیوفرک لساننده تخریر ایدر لر اعلا یتاقلی لیماندر اما ایچه جک صولری آجیچه در بو جزیره قبله دن یلدز طرفنه ایکی چتال طولانیچه واقع اولمش بر ادا جقدر (درمدح برماء حیات) بو لیماندن جمله کشتیانلر صندال لرایله کنار لیمانه در کنار اولوب واروللری وقوالری [۶] دستیلری متونک قپوسندن طشره یلدز جانبده اولان واروشده (هامورسن) [۷] نام بر صو قیوسی وار کافر زمانندن قالمش بر چاه آب نابدر کم نظیری یوقدر جمله ملاحان کشتی بان فلاحان و شهر خلقنک کبار وصیان اولان خدامانلری بو قیودن صوچکوب استعمال ایدر لر و نیجه صاحب الخیراتلر بوقیونک اطرافلرنده طاش تکنه لرایدوب جمله غریب الدیار فقرای بحاران بونده جامه شویک ایدوب لباسلرن پاک ایدر لر... (در بیان طشره واروش محلات) بو شهر رباط شیرین مزین ارم ذات متون قلعه سنک طشره سننده یلدز جانبه بر اوق منزلی بعید واقع اولوب جمله ایکیوز عدد معمور و مکلف کار کیر بنالی اکثریا تحتانی کفره لره منجوس خانهلری در اصلا بونده مسلمان خانهلری یوقدر لیکن باغرلنده و بیغچه لرنده اعیان کبار خانهلری و مقصوره لری اولوب تفریح کاهلر ایچون بنا اولمش آرماکاهلر یی حسابدر بو واروش خانهلری دخی جمله کره مت ایله مستور دارغورلردر و جمله بیک عدد باغ مرام باغواتدر جمله سی قلعه اعیانی و نفراتلرینکدر زیتونی جهانی دوشمدر لیمونی و تورنجی و انجیری و انکوری و رمانی جمله حدیقه لرینی زین آتمشدر و جمله الی عدد دکان اهل خرابات یعنی میخانه محرمات

[۱] ك: تارطانرا [۲] ك: ضاربنا . س: ضاربنا [۳] ك: شایقه . س: شایقه [۴] ك: سپنجه . س: سپانجه [۵] ك: ایجه [۶] ك: قواتلری [۷] ك: خامورسز . س: هامورسز

طلبه‌لری چوقدر اما حافظ قرآنلری یوقدن آزدرد و ارایسه حافظ قرآنی اولاد عرب
 مجاوراندر (در تسجیل مکتب طفلان نجیبان) جمله ۴ عدد دارالتعلیم المجدخان پسراندر...
 (در تذکیر خانقاه درویشان مجذوبان) جمله ... عدد خانه ذکر الله ارباب طریق الرضادر [۱]
 جمله آ تکیه مسجدنده پیشوای طریق عزیز افندی تکیه‌سی و... (در دارالاطعام فقیران
 عمارات) جمله ایکی عدد عمارات دارالضیافه مسافرینی وار سلطان بایزید ولی عمارتک
 و شیخ تکیه‌سنک نعمتلی مبدولدر اما بو شهرده فقرالری عمارته محتاج آتمز نیجه یوز
 عدد غازیان و مجاهدانن خاندان صاحب‌لری ولینع و صاحب کرم آدم‌لر وار (در مدح
 عدد بنای حمامات) جمله بر عدد حمام مفید و مختصردر اما نیجه یرده خاندان حمام‌لری
 اولوب پاک و طاهر غازیلری وار (در تمدیح دکا کین ارباب صنایعات) جمله قرق
 عدد دکان اهل حرفدر اماینه هر متاع ذی قیمت اشیالر بیقیمت بولئور (در عبرت‌نمای
 مطلقیات عجایبات) چار سو میدانی ایله واروش قیوسنک ایچ یوزنده بر محل واسعه بر
 صافی الجه عمود منته اوزره بر مرمردن مبنی تابوت واردر ایچنده بر قرال میقی واردر
 نیجه آدم‌لر ایچنده پیر [۲] و اکسیر اعظم واردر دیرلر اما لاتین کفره لرینک تاریخ‌لرنده
 یاز دوغی اوزره بو قلعه‌ده یلان و چیان و عقرب و سوری سینک اولماسن ایچون طلسمات
 واردیرلر (در تمیق عدد خاندان اغوات) جمله قلعه ایچره صغیر و کبیر تحتانی فوقانی
 خانه مسلمانان یدی یوز عدد معمور و مکلف و مکمل شدادی کفره دن قالمش متین و قوی
 بنا اولدر در کم جمله لعل کون کره مت ایله مستورددر اما صولری یوقدر طشره دن کتور لرلر
 لکن حین محاصره ملاحظه سیله هر خاندانلرده صوصار نجلری مقرردر... (در تمه اوصاف
 شهرانکیز کلیات) بو قلعه‌ده اولان طوبلر بر قلعه‌ده یوقدر مکر ردوس قلعه‌سنده و آق
 دکز و قره دکز بو غازلرنده و اسلامبولده سرای بورننده و طوپ‌نخنده و بودین قلعه‌سنده
 واکره قلعه‌سنده اوله جمله یوز طقسان عدد صغیر و کبیر طوب قلعه کوبلدر در کم هر بری
 بر قلعه دکر الله شراعدان حفظ ایده... (در ستایش لیان واسع بحیرات) بو قلعه‌نک
 مشرق طرفنده ایری طاشلر ایله بنای قوم عمالقه بر لیان عظیمی وار اما بیوک بارجه‌لر
 و قره‌وانه قیلونلر کره منزلر اما کوچوک شیشه [۳] و پوطاچ و پنک و پوتون [۴] و پولاقه

[۱] ک : آل عبادر [۲] ک : تبر . س نسخه‌سی نقطه‌سز . ط نسخه‌سنده بو کله یوقدر [۳]

س : شینتیه [۴] ک : پورطون . س : پورتون

قوون دخی ایچری ایچ یوزنده قیو کمرینک آلتندہ بر قالن بالق ا کہ کینسی کمیکی وار کامل اون بش آرشون طویل بالق کمیکی دزکم عزت نامدر زنجیرلر ایله قیو کمری التندہ مصلوبدر اما بویله بر بالق کمیکی المان ولایتنک دانچارقا ولایتندہ سیر اندم کامل یتمش آدم قدی استخان ماہی اولوب عمود کیر مثال قالن ایدی اما بومتون قلعه سنندہ کی دخی عبرت نما ایدی ومشرق طرفندہ ایکی قیو دخی لیمانہ ناظر کوچک قیولردر اما بری بعضی زمان اشتر بعضی زمان مسدود دورر اما بری دائماً مفتوحدر وبوقولر اوکنده لبدریادہ قزاق قونداقلر اوزره لیمانی حفظ ایدر مفرت عظیم طویلر واردر کم ہر برینہ آدم صغارو بر قیوسی دخی بورج مندرك قلعه سی [۱] قیوسیدر کم جانب لودوس روز کارینہ ناظر باب صغیردر لکن بوقیو دخی دورت قات قوی ومتین وصعب باب حدیدلدر بوقیو اوزره بر قلہ بالاسی وار زمیندن یوقارو بوقلہ نک [۲] ذروہ اعلاسنہ کامل یوز قدمہ طاش نردبان ایله عروج اولنور بر قلہ سر آمددر وبوقلہ ایچی یلدزدن لودوسنہ دورت عدد واسع صوقاقلردر طولاری یدیشر یوز عدد کرمہ آدم شاہراہلدر اما بوقلہ نک انلیکی لیمان طرفندن مغرب طرفندہ جمہ اون عدد واسع صوقاقلردر وجمہ اوچیوز آدمدر وبوقلہ بویله انسر وطولانیجہ واقع اولمشدر لکن بومذکور اولان طریق عاملرک جملہ سی ایری طاشلر ایله مجلا قالدردم دوشه لیدر کم غایت پاک شاہ زاہلری واردر بوجرمده وبواشکالده اولان قلعه نک اوصافی تمام اولوب (دراوصاف جوامعہای سلاطین مسلمان) جملہ یدی عدد محراب معبدکاه مؤمناندر اولا ایچ قلعه دہ سلطان مراد خان ثالث جامعی و بیوک قلعه دہ سلطان بایزید ولی جامعی کنیسہ ایش (آیة سورہ بقرہ) (فول وجہک شطر المسجد الحرام) نصی اوزره حین فتحده بو دیرک محرابی قدسدن مکبہ ولی اولنوب بیت اللہ مسلمین اولوب حالا درون جامعہ اون آلتی عدد مرمرستون اوزره تاک خورنقلردر کم ہر بری کویا تاک کسر الک [۳] اوزری سروی درختی کرشلری اوزره منقش طواندر طولی یوز ایاق و عرضی سکسن ایقدر بر نازک ومضغ طرز قدیم کار کیر بنا منارہ موزونی وار جامع کیردر (در مساجد ہای ابدان) جملہ ... عدد بقعہ زاہدانی وار اولا تکیہ محلہ سی مسجدی وشیش افندی محلہ سی مسجدی و عربیانی مسجدی و چارشو مسجدی ... (در تنقیل دارالتدریس سوختہ وات) جملہ ... عدد دارالتحصیل علوم مفسران محدثان دارالقراء حفاظاندر اولا مدرسہ بایزید خان

[۱] س : قلہ سی [۲] ک : قلہ نک [۳] دوغروسی (کسرالدر) اولمیدر (م)

قلعہ موزون متین و مستحکمتری واردر اما جملة آقلعه نك كشملمه جانبده لیان اغزنده کی سلطان سلیمان مندرکی بر عظیم قله در کم روی ارضك قلاعزنده مثلی مکر سلانیک قلعہ سنده ینه سلیمان خانك کله مریه قلعہ سی اوله همان بودخی کله مریه قلعہ سی کچی اون ایکی گوشه اوجه برابر طقوز قات بر برج مندر کدر کم فلکده بی همتادر صویه برابر اون ایکی گوشه سنده اون ایکی دمر قپاقلی طوب دلكلر زنده اون ایکی عدد آدم صغار سر آمد طوبلری وار کم قرشو دریا ایچنده سپنجه اداسنده اصلا قوش قوندورماز طوبلری اوزره تاریخلری بودر

سلیمان زمان سلطان اعظم بیوردی طوبلری هیبت اثر [۱]
دم اوروب رعدوش غرغردغنجه اوله اعدا حصاری خاکه یکسر [۲]

بعضی طوبلر اوزره استاد جنکان [۳] بویه ابیاتلر یازمشلر حقا که سکه کلک جواهر تشارلرن طوجده قازمشلر بوقلعه نك دزداری و جمله نفراتلری باشقه اغالقدر زیر بوقله بیلا اشاغیدن یوقارو ذروه اعلاسنه چقنجه بش طبقه اولوب کچی طوبلری هر یاننده موجوددر لیمانی وغیری جانبلری قورودوب جمله اوستی نیلکون قورشون اورتولی اولوب اندن جریان ایدن باران رحمتدن آب نابلری بوقلعه ایچره صو صارنجه جمع اولور حقا که بومندرک قلعہ سنده سلیمان خانك معمار سنائی عرض معرفت اجرا ایتمش بوقلعه نك جانب نماله مکشوف انجاق بر دمر قپوجکی وار اوکنده جسر ایله کچیلر بر قپودر کم تلطم دریاده بوقله دریا ایچنده قالوب اطرافی دولسدی [۴] قیالی طاشلردر اما بیوک قلعہ نك جمله دورت عدد قپولری واردر اولایلدز روز کاری طرفنه بیوک واروش قپوسی دورت قات دولماچ اگری بوگری کریلر صعب قپولردر بوقپولرک اره لری و جانب اربعه لری صافی مازغال دلكلری ایله آراسته در و صافی کچی توکی کچی زین اولش بالیمز طوبلر ایله پراسته در و طشره بیوک جسر قپوسی اوزره سلطان بایزید ولینک بر طوچسندن طپوزی علامتی وار یعنی بوقلعه طپوزمله آدم دیمک علامتیدر و بر مرمر علم علامتی و بر مرمردن قاوون و بر مرمردن قارپوز علامتی وار یعنی قاوون و قارپوز موسمی محنده فتح ایلدم دیمک علامتی در (علامت دیگر) مذکور بیوک قپودن ایچری اورتا

[۱] ك : قودی بو طوبلری صفت اثر [۲] مؤلف بو نظم ایچون تاریخ دیمش ایهده دکلدر بلکه طوبلری مدح ایچون یازلش بر قطعه در یاخوده مؤلف اکیسک یازمشدر (م) [۳] ك : بریختکان . س : رحکان . ط : وحکان [۴] (دوکندی = دوکوندی) اولق ممکندر (م)

طولانیجہ کو یا صراحی بارداق مثالی بر شدادی جای متیندر کم جانب اربعہ سی در یادراما بیلدز طرفندہ دورت یوز آدم سنک خارا قرہ یہ متصل قیادر اما بو طرف لیکی قات کسمہ قیا خندق عظیم واسعدر بو دورت یوز آدم اولان قرہ طرفندہ کی خندق کفار اولقدر درک غیا عمیق اتمشکم قلعه صو پروات [۱] جزیرہ کبی اتمکہ آز قالمش همان سهل دخی قیالی کسلسہ بوقلعه متون بر آدا اولور عجیب و غریب ہمت ایدوب کسمشدر بو ایکی قات کسمہ خندقلری یوز آدم انلی وبشر الیشر یردن اصما مقررہ لی زنجیرلر ایلہ ہر کیجہ قالقار خشب جسر لردر و خندق ایچنہ ناظر کونا کون مازغال دلکری اولوب اول قرہ طرفی اوچ قات بر یرندن عالی سد اسکندر مثال سر آمد دیوار لردر و ہر قات دیواری قر قر والیشر ایاق انلی شدادی جافظ [۲] عجیب دیوار لردر و بودیوار لک ایچ یوزلری الیشر آدم دولما رخم و چیم طوپراق یغلیدر کم مراد اولنسہ بودیوار لراوزرہ فارس الخیلر جرید اویناماق نمکندر و بوقرہ طرفی قات اندر قات طابیہ عظیم لردر کم کربنی توکی کبی بال یمز طوپلری جمیع مہمات ولوازماتلریلہ آمادہ دوروب اژدر ہفت سر مثال عمر بہ لروشدلر [۳] اوزرہ سر آمد طوپلردر والحاصل کفار بوقرہ طرفندن خوف اتدیکی چون بوقلعه نک بو جانبن غایت متین و مستحکم اتمشدر اما محمد خدا کفارینہ قورقدوغنہ اوغرایوبینہ بو طرفندن بایزیدولی دو کہ دو کہ طوبرایلہ منہدم ایدوب یورویش ایلہ فتح اولشدر و بوقرہ طرفی ایچ یوزی گوشہ سندنہ (اشکال ایچ حصار) یدیوز آدم جرمدہ ایچ قلعه در کم اکہ متون وقرون خلقی قصبہ دیرلر یعنی شہرک بر گوشہ اوچندہ واقع اولدوغندن قصبہ تعمیر ایدرلر زیرا ابتدا بوقلعه فتح اولوب بر قاچ ایام عسکر اسلام بوندہ ساکن اولدیلر بونارن حصار ایچندہ جملہ اللی عدد خانہ لری وار سلطان مراد ثالثک بر کوچوک جامعی وار طرز قدیمدر اما غیر عمارت و حمام و خان و چارشوی بازاردن نشان یوقدر (درصفت اشکال قلعه کبیر متون) بو طشرہ بیوک قلعه نک دائرہ آ مادار جرمی بیک بشیوز آدمدر اما قرہ طرفندن ماعدا لب دریادہ اولان دیوار لری یالین قاندر وقدی کامل یکرمی آرشن یوکسک دیواردر وانیلکی [۴] یکرمی ایاق انلی دیوار عالی اولوب بویلہ ایکن دیوار لردن ایچری شہرہ دریا فرطنہ سی کیروب داملر اوزرہ دریا صوبی دو کیلوب صوقا لردن سیلر جریان ایدر الحاصل دریا التی بر قلعه در و ایچ قلعه ایلہ بوقلعه نک جملہ اطراف لرنده یکرمی بش عدد

[۱] دوغروسی (صورویوب) اوللیدر (م) [۲] ک : حائط [۳] س ، ک ، ط : شترلر
[۴] ظن ایدرم کہ دوغروسی (سدلر) اوللیدر (م) [۴] ک : واینلکی

قوت بازو ایله یورویش ایدوب قلیج ایله فتح اولدوغندن انکیچون درون خامعلرده جمعه کونی خطیلر منبره قلیج ایله چیقارلر و حالا شهر ایچره بعضی روی دیوارلرده کفارک قانلری علامتی دوررکم کفارک قانی کله‌لینی سیل خون روان کتورمشدر بوقلعه‌ والای عبرتتا زمن قدیمده فرنک بدرنک کفارینک صاغ کوزی ایدی صول کوزی کورفز اداسیدر بو کوزی چقوب دست اسلامه کردی کورفز اداسی قلعه‌سنده خدا کریمدر آئیده چیقاروب انشالله فتح ایدهرز بوقلعه دخی جمله اهل دریانک آت باشی میدانیدرتحریر بایزید خان اوزره موره پاشاسنک قایم مقام تختی اولوب ایکیوز عسکرله ضبط ایدوب اوچیز اچمه پایه‌سیله شریف قضا اولوب ناحیه‌سی ... عدد معمور قرالردر سپاه کتخدا یری ویکچیری سرداری یوقدر اما نقیبی و شیخ الاسلامی ویکرمی دورت عدد طوغ و علم صاحبی قلعه اغالری وقلعه دزداری وبله یدیوز عدد مردم حصاری وار لکن اعیان اشرفی یوقدر جمله‌سی غازیان سربازان مجاهدان فی سبیل‌الله نه‌باز و بهادر قتالری واردر جمله‌آ صاحب حکم دزداردر و عزب اغاسی و طوبجی اغاسی و محتسب اغاسی و باجدار اغاسی و معمار اغاسی و شهر کتخدا‌سی و خراج اغاسی ینه قلعه اغالرنقدر زیرا جمله خراجلری کندولرینک اقلاملریدرکم جمله علوفه‌سی بو شهرده اولان رعایانک خراجلرندن آلتماق اوزره نظام ویرلمشدر (در بیان اشکال زمین قلعه‌ متون) موره جزیره سنک خاکنده قبله قارشو برالچاق قیالی یرده اب دریاده بر بورون اوزره بنا اولنمشدر یلدزدن لودوسه

مرحوم شاعر اولقله برابر مدرسه علملرنده عالم ، فنون ادبیه‌ده ماهر ، فارسیسی مکمل ، تورکجه‌یی پک کوزل بیلن بر فاضلدر . (یونس امرم) حضرتلرینه (چیقدم اریک دالنه ...) طرزنده آچیق تورکجه ، هیجه حسابیه یازمش اولدینی نظیره تورکجه‌ده کی کمالنی کوستر برهانددر . چوق یازیق که دیوانی باصیلمامشدر . حالبوکه دیوان ذیشان یالکز ادبیات ایچون دکل تورکجه ایچونده بر خزینه اولق اعتباریه هر حالده باصدیرللیدر .

بو بوپوک شاعر ، بو بوپوک ادیب یوردی اولان بورسه‌یی پک سومش ، دیواننده شهرانکیز بازارجه‌سنه اوکمش ، کندیسیده بورسه و بورسه‌لیلر ایچون مدار افتخار بولومش اولدینی ایچون دیواننک طبعنه همت بوپورلسی بورسه‌لیلردن بکله‌نیایر .

مذکور نظمک صوک مصرعنده کی (فتح بلادالفرنک) عباره‌سی تاریخ دوشورلمشدر که (۹۰۶) ایدیور . ناصلکه دیواننده مذکور عباره‌نک‌الته ۹۰۶ رقمی یازلمشدر .

بو نظم (بحرمنسرح) دن اولوب وزنی (مفتعان فاعان مفتعلن فاعلن) در .

دیواننده (متون) کله‌سنده میمک ، (قرون) کله‌سنده قافک اوزرینه ضمه قونولمشدر (م) [

در تقریر بنای متین عبرت نمون یعنی حصن حصین حصار استوار متون

ابتدا بانیسی حضرت یحیی علیہ السلام عصر نده قوم عمالقه بنا سیدر بعدہ اسپاہیہ عمار
ایتدی بعدہ بر حیل شیطنت ایله بوندوقانی ونه دیکی بوقلعه قبضه تسخیره آلوب دخی متانت
اوزره بنا ایدی بقول مورخان آل عثمان بعدہ سنه ۹۰۶ تاریخنده بر عظیم دونماء هایون
ایله بحرآ ولشکر بی حد و بی پایان جند مسلمین ایله برآ سلطان بایزید ولی کندولری برآ
کلوب محاصره ایدوب دو که دو که جبرآ وقهر آدست ونیدیکدن فتح آتد کلبینه تاریخی بودر
ملهم اولوب لامی حق قبلندن دیدی قان [۱] دیدی تاریخی فتح بلادالفرنگ سنه ...

[۱] ك: قال [بومصر اعك دوغروسی (لامی) مرحومك دیواننده اولدیق وجهله شویله در :

ملهم اولب لامی حق قبلندن همان دل دیدی تاریخی فتح بلادالفرنگ

لامی مرحوم بو تاریخی بر سفرده فتح ایدیلن (متون ، قرون ، اوارین) قلعه لرینک هر
اویچ ایچون سویلشدر کرک سرلوحه ، کرک نظم بونی آکلاتقمده در . نظمك هیئت مجموعه سی
دیواننده شویله در :

تایخ فتح قلاع متون و قرون و اوارین

چون شه عالی علم خسرو کردون چشم	عزم ایدوبن موردیه ایتدی فرنگیله جنک
آلدی متون قلعه سین رزم ایدوبن قهرله	ایتدی زمین صفحه سین خون عدو لاله رنگ
و بردی اوارین بویون بلدی بو احوالی چون	قلدی اطاعت قرون ایشدی جنک بی درنگ
ملهم اولوب لامی حق قبلندن همان	دل دیدی تاریخی فتح بلادالفرنگ

۹۰۶

لامی دیواننک کوزل بر نسخه سی مرحوم (علی امیری) افندی کتبخانه سنده دیوانلر قسمنده
۴۳۹ نومورده مقیددر . بو نسخه بی لامی مرحوم ۹۳۷ ده حال حیاتنده یازدیره رق سلطان
سلیمان خان حضر تلیرنک صدراعظمی اولان (مقبول ابراهیم) پاشایه تقدیم ایشدر . مذهب
دکلسه ده پک صحتلی ، شایان اعتماد بر نسخه عالیه در . باش طرفنده تقدیم ایچون یازیلان فارسی
قطعه لامعینک کندی یازیسی اولق نمکندر .

دیوان شویله بر کوزدن کچیریله جنک اولورسه کورولورکه لامی مرحوم (بایزید ثانی ، سلیم
اول ، سلیمان قانونی) کبی اوچ بویوک پادشاهک زماننده یاشامش ؛ بونلری ، شهزاده لرینی ،
وزراسنی ، وکلاسنی ، بورس و الیرینی و دیگر برچوق ذواتی مدح ایتمش ؛ (سلطان قورقوده
نظیره ، (سلطان جم) ه تاریخ وفات سویله مش ؛ متعدد شهزاده لر ایچون مرثیله لر یازمش
و طبیعیدرکه پک چوق لظفره مظهر اولمش بر شاعر در .

کوله لر کتر لر زیر مغرب زمیندن قوپان کیلر آت باشن بونده چکوب لنگر براغر لر
 زیر بو اوارن قلعه سی مغربه کو کس کرو ب دورر جزایردن چقان کیلر جنوب لودوس
 روزکار یله ییلدز اوزره کامل بیک میلده بو انا وارینه کلر لر دایما کارلری جزایرلی ایله در
 آب و هواسی لطیف اولدوغندن خلقی تن درستلر در صوبی خیرات عظیمدر کم سلطان
 مراد خان رابع کم فاتح بغداددر آنک قپودان و بربری چلبی حسن پاشا یوزبیک غروش
 حسبته خراج ایدوب بر قناق یردن قیالری و کوه بی ستونلری فرهاد کبی کسدیروب
 بو شهر اها لیسنه صو ضیافتی ایله مشدر حقا کم خیرات عظیمدر بو آب ضیافت کلن
 یرلر و قلعه نك ا کسه لری صافی باغ و بغچه لر در کم لیمون و تورنجی و کباطی و رمانی
 و اینجیری و سائر مثمراتلری و زیتونی و سروی درختلری چوقدر حکمت خدا آل
 عثمان دیارنده بوندن غیری یرده قهوه آغاجی یوقدر قلعه قپوسنک اوکنده یول آشری
 جراح علی چلبی دکاننک اردنده کی باغچه سنده بر قهوه آغاجی واز هر سنه یحساب
 محصول ورر ا کر اشکال درختی سؤال اولنور ه همان روم دیارلرنده حاصل اولان
 بر نار [۱] آغاجی کبی الحاق و کوچوک آغاج اولور کویا یمن دیارنده کی کبی آغاجدر
 اما نظر تعلق اتمه سن ایچون کسیه کوسترمز و قیش ایاملرنده اطرافنی کچلر [۲]
 ایله اورتوب کچه ایچره بر طغر [۳] آتش یقار بر تماشا درخت مضحکدر
 و دخی کار معدو حاتندن پمدن خیال رقیق ساقز دمیسی اشلنز ساقز دمیسندن
 نظیفدر که کویا احمد آباد بزیدر هر دیاره هدایا کتور لر و توفنکله طابنجیله چاقاق اشلر لر کم
 جزایر ده و هر سکه طاشلیجه شهرنده اوله طابنجه اشلنمز مشهوردر (در ترقیم اشکال
 طشره و اروش) قلعه نك خارجی قبله سنده [۴] بر دوز واسع فزاده سراپا باغ ارملی
 کار کیر بنالی تحتانی و فوقانی و کیره مت اورتولی جمله ایکویز عدد اولدر اما اکثریا روم
 کفره سی خانلری اولوب ارمنی و یهودی یوقدر جمله بر محله مسجدی و جمله بر خان
 مسافرین و جمله اون بش عدد دکان تجارانی وار حامی و غیری خیراتلری یوقدر الاجمله بر
 عدد مسیره کاه مسکن فقرای خاقاه واردر ... بو قلعه دخی سیر ایدوب جمله غازیان
 مجاهدانلریله و داعلشوب بابا اوغلدن آیرلده آغلشربکی آغلشراق بر لر یزدن آیریلوب
 قبله طرفنه لب دریا ایله باغلو و زیتونلکر ایچره کاهیجه طاشلیجه یرلر اوزره ۳ ساعتده
 رنج و غنا چکرک کیدوب

[۱] ک : بر نار [۲] ک : کچلر [۳] ک : طفار [۴] ک : قبله سی خارچنده

اون ایاق طاش زردبان ایله چیقار معبدکاه فوقانی اولوب آلتی سراپا کمرلی کارگیر بنا
دکانردر بنوک دخی قبله قیوسی اوزرنده تاریخیدر

ایلدی بنیاد فرهاد اغای اهل دین [۱] حسب‌الله عبادت اتمکچون قوم دین
اشرف عیده [۲] مساجداوله بو حصن ایچره هم اولدی تاریخن ترتیب مسجدهللمسلین [۳] سنه ..

بوجوامعلردن ماعدا... عدد مساجدلر دخی واردر جمله بر مدرسه عالمان وار و جمله بر
عدد مکتب صیان وار سلطان مراد ثالث خیراتیدر و جمله بر عدد تکیه درویشان وار
و جمله بر عدد خاندن و جمله بر عدد حامی جیغاله پاشانکدر و جمله ۸۵ دکاندر اکثریا
سوقاقلر ایچره آب حیات صولر جریان ایدوب طشره دن کلر هر صوقاق باشلرنده چشمه
سارلری و کونا کون اصما آغاچلریله مزین شهر در کم چارسوی حسنه اصلا کونش تاثیر
ایتمیوب جمله اعیان شهر دکانلرده و قهوه خانه لرده اوطوروب طوله و صنطرنج و کوس [۴]
و داما و مانقله اوینایوب اکلنرلر زیرا جزیره یردر (در اشکال لباس غازیان) جمله
پیر و جوان صغار و کبار جزایر اسبابی کیوب لوندانه کزر اختیارلری فس اوزره صارق
و کونا کون چوخه دن طار پشیلیر کیوب بللرنده اوچ عدد بیچاقلر بریده و ایاقلرنده
قره طوماقلر کیرلر جوان یکتیلری بیاض بالدرلی و فرنک پابوچلی و باشلرنده قرمزی
فسلی و سینه چاک و بازولری کشاده اورتا قوشاقلی کزرلر اما زنانه لرینی کورمدم
نه کونه لباس کیرلر زیرا بونده عورت مرحومه اولدقده قپودن چیقار غایت اهل عرض
غیرت کش ناموس و حمیت صاحبی مردخدا یکتیلری واردر جمیع طونوسلی و طره بلوسلی
و جزایرلی هر سنه کیلریله بونده کلوب لنگرانداز اولوب متاع کونا کون و قره عرب

[۱] بو مصراعده اکیسکک وار دوغروسی (بونی بنیاد ایلدی فرهاد اغای اهل دین)
اولیلیدر (م) [۲] ک: عبده [بو مصراعک معناسی مقلقدر ظن ایدرم که شاعر شویله دینک
ایسته بور: جناب حقدن دیرلم که بو حصن ایچره اشرف عباد اولان امت محمد ایچون دها بر چوق
مسجدلر اوله (م) [۳] س: (اولدی تاریخنی بترتیب مسجدهللمسلین). تاریخ (بترتیب)
لفظندن چیقجه جقدر که ۱۰۱۴ کوسترمده در (م) [۴] ک: کورش. س: کونش [ط نسخه سی ده
متن کبیر. س نسخه سننده کی. (کونش) یا کلیدر. ک نسخه سننده کی. (کورش) دوغرو
اوله بیلیرسه ده اوستی سطرنج، آلتی داما اولغله بو ایکسنگ اره سننده کلسی یاقیشیق آلمیور.
دوغروسی (کوس) درکه بر نوع اویون ایش. عاصم افندی مرحوم برهان قاطع ترجمه سننده
شویله دیور: کوس — بر نوع اویون اسیدر فی الجمله سطرنج اویونه مشاهدیر زیرا بونده
دخی قطع لرین، بری برینه مقابل دیزرلر (م)

اما مشرق و مغرب طرفی دریا در انجاق لیمان اغزنده بر الحاق قبالی بورون اوزره شکل بادی ایچہ [۱] تختہ سی کی طولانیچہ بر طشرہ قلعه زیبار کم دائراً مدار جرمی قلعه دیواری اوزره اوچیک سکنز یوز آدمدر قرہ جانبی قیالر اوزره اولماق ایله اصلاً خندق یوقدر و جملہ ۱۲ عدد قپولری وارد بر قپوسی لب دریادہ لیمان قپوسیدر کم جانب شمالہ ناظر در و بری قرہ طرفندہ قبلہ مفتوح بیوک واروش قپوسیدر کم بو قپونک ایچریسنہ کیرر کن صول جانبندہ ایچ قلعه همان بالتشبیہ اویوار قلعه سی شکل مسدس مہر سلیمان کی آلتی گوشہ قبلہ دروہر گوشہ سندہ بر طابیہ متین اولوب التی عدد طابیہ لدر بر قلعه رغنی مصنع صافی طولہ و طاش ایله مبنی بر سور قویدر کم ہر طاشی سنک مطرش اولوب ہر طابیہ سی اوزره بر عدد قورشون اورتولی کار کیر قہ قراول خانہ لری وار قلعه غایت حسن و رمش قباب مزینہ لدر دروہر طابیہ دہ یکیشرفات بال یمز طوپلری جملہ سی لیمانہ ناظر سر آمد طوپلر در و بدنلر اوزره ما زغال دلکرنندہ نیچہ یوز عدد درمدن صاچہ و شاہی طوپلری وار بو ایچ قلعه یالکز جہ جرمی کامل بیگ خطوہ در اما کر مہ آدمدر و ایچندہ جملہ ۳۳ عدد [۲] بانچہ سز کر مہ مت اورتولی معمور اولری وارد و سمت شمالہ ناظر بر قپوسی وار قپو اراسی اوزره بر عظیم قبہ عالیدر قلعه اغالرتینک و نقراترینک دیوانخانہ لیدر کم شب و روز جمیع دیدہ بان و پاسبانلر بوندہ بر سلاح آمادہ اولوب نوبت بکلر لر و بو ایچ قلعه نک جملہ دیواری او طوزر ایاق رختم قالن اتلی دیوار اولوب قدی کامل یکرمی ارشن عالیدر (ستایش اشغی طشرہ قلعه) بونک جرمی اوچیک سکنز یوز آدمدر کار کیر بنا اولدوغی تحریر اولنوب درون حصار دہ جملہ آلتیوز عدد کار کیر بنا اودالر [۳] اولوب سراپا کر مہ مت ایله مستور خاندان معمور لدر سلطان مراد خان ثالث ابن سلیم خان جامعی بو قلعه ایچرہ اولوب قورشونلی و کار کیر قبلی و بر نازک منارہ لی مصنع جامع زیبار لکن چارشوا ایچندہ اولنوب تا شہرک اورتاسندہ بر مرتفع یردہ حر مندہ حوض سلسبیلی جامعی بر انوارک قبلہ قپوسی اوزرہ تاریخی بودر

محمدالله یابدی اشبو جامع قومادی شویله خالی حق تعالی

زیارت اییلنر بو مقامک دیدیلر تاریخی خوشبجہ اعلا [۴] سنہ ۱۰۱۶

اندن چارسو ایچندہ کی فرہاد اغا جامعی کر مہ متلی و نازک و موزون منارہ لی جامعدر کم

[۱] ک: بادی یاخود ایچہ [۲] س، ک: ۱۳۳ عدد . ط: ۳۲ عدد [۳] ک: اولر

[۴] بو مصراعدہ کی (خوشبجہ اعلا) عبارہ سی حساب ایدیلنچہ (۱۰۱۶) ایدیور (م)

لیمان عظیم‌دز کم ایچنه بش بوز پاره قدرغه و قالون و بارجه صیغار جانب جتوبه کویاقبو کبی ایکی قیا واقع اولوب جمله طوبلر بو بوغازه ناظر درر سکز روزکار زورکاردن امین بر واسع لیمان اماندر حتی بو لیمان ایچره اوچ یردن نهر عظیملر مخلوط اولور اسماری بالاده مرقومدر مذکور لیمانه افراط ایله بیوک کیملر وارنجاق [۱] لیمانک اور تاسنده یرکوچو جک ادا جق واردر کیملر پلامارلرن اول ادا جغه باغلیوب دمورلرن روزکاره کوره هر نه طرفه اولورسه براغوب اعلا نظاملی [۲]. لیمان اماندر حتی سنه ... تاریخنده ابتدا مالطه غزاسی دیویدی بوز پاره کیملره سردار معظم قیودان یوسف پاشا ایله بولیمانده ونمای هایون ایله کیروب جمیع آل عثمان دونتماسی صغوب صولنور اسکی قدرغه لری بونده براغوب جمله مهمات ولوازماتلری عسکرلرن [۳] غیری کیملره یرلشدیروب بر کیجه بو لیماندن چیقوب جزیره کربده ابتدا طودوری قلعه لرن آن واحده فتح ایدوب اندن حایه قلعه سنه صاریلوب دوکه دوکه حمد خدا ... کونده فتح ایتدک مال کلام اولدر کم بو لیمان اناوارن آل عثمان دونتماسن آلبرجای اماندر اندن بولیمان کشارنجبه بر ساعت قیلیه کیدر کن محصولی یرلری ونهر ... آتله ایله کچوب

در تسطیر قلعه اناوارن جدید سفلی

سنه ۹۷۷ تاریخنده سلطان مراد خان ثالث عصرنده بدست قلیج علی پاشا بنا آتمش یرقلعه زیبادر کم موره ایالتنده ویوادالقدر ومتون قضاسی [۴] ناحیه سیدر ومفتیسی و تقی بی و کتخدایری و یکیچری سرداری و قلعه دزداری و ... عدد مردم حصاری و محتسبی بواجرداری و خراج امینی و معمار باشیسی و شهر کتخداسی و اون ایکی عدد قلعه اغالری واردر (در سبب بنای قلعه اناوارن [۵] جدید) اولدر کم بواوارن لیمانی بر لیمان عظیم اولوب ایکی یردن کیریلر اغزی اولماق ایله بالاده کی اسکی اوارینک طوپلری بولیمانی قوروده میوب طوب قله لری [۶] آشری کتدیکیچون اشغیده دریابه برابر بو قلعه لیمان اغزنده بنا آتدیلهر حقا کم اصابت آتدیلهر حالا لیمان اغزنده بر شدادی مثال بنای کار اسلام یر حصن حصین و سدمتین سوربنام اولوب لیمانی امن و امان ایدوب بر قلعه زیبادر

[۱] ك : واریجاق [۲] ك : یتاقلی [کتابک املاسیله (یتاقل)] [۳] دوغروسی (عسکرلردن) اولمیدر (م) [۴] ك : قضا سنک [۵] ك : اوارن [۶] دوغروسی (کله لری) اولمیدر (م)

خانہ لرنده برقاچ توت اغاجلری واردر دزدار اغا بونده سا کندر و بواورته قلعہ ایچنده برقات دخی ایچ قلعہ جک واردر اما حالاجاجادر و دیوارلری خرابجہدر اما بونده دخی بر صو صارنجندن غیری اثر بنا یوقدر زیرا بنی آدم بونارن حصاره چیقماغه عاجزدرلر امامذ کورقله نك اکر اشغیسی واکر یوقاروسنک مشرق طرفنده اصلا دیوار یوقدرهان قدرت قلعہ سیدرزیرا اولطر فلراون مناره قدی بالا یالچین مناره قیالدر کم برهواسیران [۱] ایدن مرغ زیرکلر طرنق ایلیشدره جک یری یوق بر مجلا و مصیقل قیالدر کم شاهینلر و قره قوشلر و کر کنسلر [۲] و دولنک جملر بعضی رخنه دار قیاده [۳] آشیانه لر یاپوت دونه مشلر العیاذبالله آدم اشغی باقغه جرأت ایده مز جمله صحرالر و داغلر و باغلر جانب شرقده ایاق آلتنده نمایاندر و جانب جنوبی و قبله سی و غریبسی طرفی جمله بحر سفید بر بحیره جک کبی رایکاندر یعنی تابو مرتبه برقلعه بالادر و بو قلمده جمله یکرمی اوچ عدد بال یمز طوپلری اولوب جمله لیمان اغزینہ بقار و اشغیده یکی اوارین قلعہ سی بورن دو کر سر آمد طوپلدر و بنوک لوندانلری اشغی یکی اوارین قلعہ سی قولندن [۴] فتوز و یرار و بهار و نامدار نقراتلری واردر جمله . . . عدد مردم حصارلری واردر اما بر الای فقیرلدر حین فتحده بو قلعہ متون قلعہ سی قضا سنه الحاق اولوب الی هذا الآن متون ناحیه سی اولوب نیابتدر و بو قلعہ بعدالفتح بایزید خان دریاسندن جانبہ بر کر مه دیوار متین بنا آتمشلر اما جابجا دیوار رخنه دار اولمش بومذ کور دیوار کر مه نك قارشوسنده براوزونجه و قره جه آداجق واردر قبلدا جانب غربه طولانیجه و قع اولوب باشقه بر داغجکزدر بو آداجق ایله قلعہ قیاسی مایینی بر صقلق بوغازدر کم درینلکی بر قولاجدر اما آداجقن طرفه قدرغلر مستوفا کچرلر زیرا یری جانبدن اوتہ جانبہ برفتا آدم ال طاشی آتسه یتشر تابو مرتبه قین آداجقدر و دخی لیمان کنارنجه کیدرک بر بنای عظیم کمر لره داغلردن و قیالردن اوارین قلعہ سنه سو کتر مشلر اما مرور ایام ایله بعضی یرلری منهدم اولوب عمار آتمدکلرندن صولری کلز (ستایش لیمان عظیم اوارین) لسان فرنک طالیا نجه بولیمانک اسمنه پورتو جونقور [۵] دیرلر یعنی قوه دیکنی سازلنی دیمکدر حقیقه الحال بولیمان اطرافی صغلفنده قوه سازی یشل یشل بتوب مصر حصیری کبی بوریا اوردرلر لطیف حصیری اولور بولیمان متون قلعہ سنه طقوز میلدر و متوندن بولیمانہ یلدز قره یل اوزرینه کیدیلر و بولیمان برخدایی

[۱] ک : طبران [۳] ک : کر کنسلر [۳] ک : رخنه دار اولمش قیاده [۴] ک : قولندن

[۵] س ، ک : چونقور

و جدال ایله آلینجاق قلعه سرآمد دکلدر ایچنده صوی و ظهره‌سی اولسیدی یدی سنه محاصره‌یه تحملی وار کهکشان آسا سهایه قد چکمش بر قلعه بی همتادر حالا بایزید خان تحریری اوزره مورده‌ایالتنده جمله تکالیف عرفیه‌دن بریلردر و قلعه‌سی ابرسهایه سرچکمش بریالچین صاری قیانک تاذروه اعلاسنده بر شدادی بنا و کوه قهقهها مثال بر قلعه‌بالادر کم کویا کوردستانده وان قلعه‌سیدر اما بو قلغنک جانب اربعه‌سی قیاسن دریا دو کوب احاطه اتمشدر انجاق شرق طرفنده بر انجه‌جک قومسال یولی وار قره‌در و بر انجه قومسال یول دخی لیمانک تا اورتسنه واقع اولمشدر بو ایکی طرفدن [۱] ماعدا جانب اربعه‌سی دریا در کم بر طرفدن ظفر ممکن دکلدر واشنی لیاندن یوقارو قلعه یوقوش یوقارویه اوچ بیک آدمده چیقیلر غایت دیک قیالی یقوشدر اولطرفده شرقه ناظر بر دهرمتین و قوی باب عالیسی وار بو قودون ایچریسنه اشنی قلعه دیرلر جمله‌سی سکسن عدد کردمتلی باغ و باغچه‌سز کارگیر بنا داراجق اولردر اما هربری جهان‌نمادر و سلطان بایزید جامعی بونده‌در اما مفید و مختصر جامع کارقدیم‌در و قوسی بش عدد دکانجقدر در خان و حمام و مدرسه و مکتب و باغ و بغبچه‌دن اثر یوقدر همان صوسز بر جزیره‌در صوی اشنی لیمان کنارنده مذکور قومسال یرده‌کی قیولردن اشکر ایله قلعه‌یه صوتشرلر اما غریب تماشای عبرت‌در کم صوتن اشکر اوزره قلعه‌ده صوتستیلرن یوکلدوب اشنی قیویه اندکده اشغیده‌کی آدملر دستیلری صوایله دولدوروب اشکرلی قلعه‌یه قوارلر اشکر صوایله اولری اوکنه کلدکده سگاه مقامنده آغازه حمار آتدکده خانه‌صاحبی حمارینک [۲] صوایله کلدیکن بیلوب اشکدن صوی آلوب ینه کونده‌رر اویله معلم حمارلری اولدوغندن مورده ولایتنده ضرب مثلدر کم « سنی ناوارین اشکندن معلم [۱] ایده‌رم » دیوخدا ملرینه خطاب ایدرلر اشده ناوارین [۴] قلعه‌سنک تاذروه اعلاسنه صولری بو ترتیب اوزره حمارلر ایله چیقار وهر خاندانده صرنج مقرردر و بو موصوف اولان اشنی قلعه‌دن بیاض قیالی یول ایله باش یوقارو اورته قلعه‌یه چیقوب جانب جنوبه ناظر بر کوچوک جدید باب شدیدی وار و جمله بش عدد اولری وار اما بر عظیم صوصارنجی وار جمیع باران رحمت میزابلر ایله بوصارنجه جریان ایدوب بر قطره ماءمطر هبایه کتیموب یوللردن صسارنجه دولار پاک قیالی شاه‌راهلری وار و بو قلعه‌ده اصلاکلب یوقدر کم بو ابلر قومازلر و بو قلعه

[۱] س، ک : یولدن [۲] سن، ک : چندرینک [۳] ک نسخه‌سنده لامک تشدیدی و فتحیله حرکت‌نشدر [م] [۴] ک : اوارین

آسوده‌حال کیدرکن حکمت باری یاری قلوب صاغ طرفده کناربحره قریب براق آداسی نام جزیره‌نک بوغازی اردندن برکافر فرقه‌سی ظاهر اولوب بیزه راست کلوب همان اوزریمزه اوانته آتدکده حمد خدا همان آتلمزک بویننه دوشوب داغله طرمشوب چارکن آردیمز صره براق طوب و نیجه توفنکلر آتوب شکر خدا نه بیزه ونه آتلمیزه برشی راست کلیوب داغله چقوب خلاص اولدق ملعون کفارینه فرقه‌سنک دیرکلرن اندیروب ینه براق آداسی اردنده پنهان اولوب یادی بزلر داغله ایچره ۳ ساعت کیدوب نهر ... کچدک بوهر تامسستره [۱] و کوندار شهرلری داغله اردن کلوب اناوارن قلعه‌سی لیمانده دریایه منصب اولور

دروصف صفت اشکال جزیره براق

مذکور براق آداسی موره جزیره‌سنه پک یقیندرکم قورشوم یتشر و انا وارن قلعه‌سیله مابینهمالری طقوز میلدرکم قره‌یل اوزره اناوارندن کیدیلر ایچنده عمارتدن اثر یوق بر کوچوک صافی قیالی جزیره‌جکدر بوادایه بایزید خانک متون وقرون سفرنده براق آداسی دیو تسمیه آتمشر اما لسان فرنکده اسمنه کشتیانلر (پرادنه) دیرلر اما اصل لیمان کبی بیاغی کیشلمیه مقابل اولان کنارده بر خراب کینسه‌جک یری واردر پلاری کینسه اوکنه باغلیوب کیملر دمرلرک کیشلمیه طرفنه بکرمی ایکی قولاج صوده قورلار و مذکور آدانک قره طرفی قرق قولاج عمیق دکزدر قارجه [۲] قلیونلر مراد ایدنسه کچر و بو براق ادا مازدن کافرک ایزا کلسه ادا سنه کامل آلتش میل قره یلک کرته باطیدن جنبه کیدیلر و بو براق جزیره‌سی اوکنده کافر فرقه‌سندن خلاص اولوب ۳ ساعتده

درتک‌تیب بنای سرآمد عالی یعنی قلعه‌آناوارین عتیق

وجه تسمیه‌سی ... بانیسی بوندوقانی و ندیککی بانی بناسیدر ... تاریخنده [۳] سلطان بایزید خانه و ندیک کافرلری قلعه مفتاحلرن امان ایله تسلیم ایتدیلر زیرا صولت پادشاهی به طاقت کتیره‌میه جکلرن بلوب وردیلر زیرا مقدا ابوالفتح نیجه کوردوس قلعه‌سن فتح ایتدیکن خاطرلرینه کتروبو بوقلعه بی‌امانی امان ایله وردیلر اما خدا حقیچون جنک

[۱] ک: مزستره [۲] ک: پارچه. س: قارجه [۳] س: ک: ۹۶۶ تاریخنده [یا کلیشدر (م)]

ابجد خان طفلان مکتبی واردرد وجمه بر عدد خانقاه آل عبا فقیرانی واردرد وجمه بر عدد کاه اشکر وکاه اشلمز حمای وار ... بو شهرک هواسی سواهل اولوب وقت عصرده خاندانلرینه وقیالی داغلرینه کونش شعشعسی اوروب غایت شدت جار اولور اماخلقی ن درست اولوب محبوب و محبوبه سی ممدوحدرد حتی بو شهر خاک پاکده حاصل اولمش ... اغا زاده عبدالله چلبی نام بر جوان بنام حاصل اولوب خلاق عالم اکه بر حسن وجمال وکمال و برحسن آداب بی مثال ورمشدیدکم کونش آنک روی منوری یاننده بی نوربی مزدرد [۱] حکمت باری پدري مرحوم اولدوقده بو جوان احسن تقویم اکسزک [۲] اوکسوز قلوب کوردوسلی زکریا افندی یانه آلوب دنیا و آخرت اوغول ایدوب علم وکمال ومعرفت تعلیم ایتدیروب بر نجیب ورشید معصوم پاک اولدوکم کورنرل (لقد خلقنا الانسان فی احسن تقویم) آیتن تلاوت ایدردی اما بو شهرک سواهلك [۳] اولدوغنه کوره صولری آب حیاندرد حتی چارسوی حسن ایچره بر چشمه ساراب کوثر واردرد کم موره ولایینده منلی یوقدر اول عین الجنانک [۴] تاریخی بودر

بوسبیل کوثرک هادی [۵] دیدی تاریخی ایچ حسینک عشقنه ای جان صفا عایفا
سنه ۱۰۱۶ [۶]

بو شهرک باغ و باغچه سی بحساب اولوب ممدوحات مشمر اتندن لیمونی وطورنجی و کبابی وناری وانجیری ممدوحدرد اما زیتونی خورما کی تازه ایکن تناول اولنور اصلا آجی دکلدر وپیمه سی ربع مسکونده اولماق احتمالی یوقدر و (ممدوح صنایعاتی) بیاض پیمه بزندن یکرمی درهم کلور بر کوملکی بر قاشق ایچره قیوب پادشاهلره وقرالره واعیان ولایتلره ووزرا ووکلایره بر بوغوم قامش ایچنده کوملکلک بزنی هدایا کوندرلر عجب مصنع بزدرکم هندستانده بیه اولماز اما قره دکز ساحلنده طرب افزون شهرنده اولور آنک دخی ممدوح بزندن هر سنه آل عثمان پادشاهلرینه هدایا کتورلر ... * بو شهر آرقادییانی دخی سیرو تماشا ایدوب لب دریا ایله ... ساعت [۷] جنوبه کیدوب بر قاچ مخوف ومخاطره دره لری

[۱] دوغروسی (بی فردرد) اوللیدر (م) [۲] پ: اکسز [۳] یا ایکی لام ایله (سواهلك) یازللی یاخود سلف اصولنجه بر لام ایله یازیلوب اوزرینه شده قونوللیدر (م) [۴] ب: الحیاتک [۵] ک: هاتف [۶] نسخه لرده ایکنجی مصرع عیناً بوراده اولدینی کی یازلش و سنه ۱۰۱۶ کوسترلمشدر حالبوکه بو مصرع بوشکیله حساب ایدیلنجه (۱۰۱۲) ایدیور اکر (صحا) کله سنک یرینه وزن ومعناجه دهامناسی اولان (صباحاً) کله سی قونولورلرسه اوزمان تام اولدوق (۱۰۱۶) ایدیور (م) [۷] ک: ۴ ساعت

غازى مردم حصارى جمله جزاير لوندلى كيدر قلعهسى لب دريادن بر طوب منزلى
 ايجرى شرق جانبده قرهده جمعه كوني [۱] داغى بورننده بر مرتفع حواله سز شكل
 بادى بر سنك طراش و بركار كير و متين قلعه صواش محكم حصار استوار حاضر
 باشدركم از دره هفت سر كجى جانب اربعه به و دريا به ناظر بر حصن حصين و سد متين رباط
 مزين و شهر مدينه ركم بر رفيع الشان و خلقى عظيم الشان غازى فتالردر اما بوقلعه نك
 اطراف لرنده اصلا خندق و حفردن بر نشان يوقدر و لازمده دكلدر زيرا صافى يالچين قيالر
 اوزره واقع اولمشدر بوسورك كرده ايجى بىك آديمدر و جمله ايجى قات دوله
 رختم شدادى سد اسكندر وار قالين ديوار استواردر لکن ايجى قلعهسى دخى متين
 و مستحكمدر و جمله اطراف قلعهده سگنز عدد طابيه مثال بورج بارولردر كم
 هر طابيه لرى اوزره غايت لطيف طوپلرى واردر و بوقلعه ايجره سگسن عدد كرده مت
 ايله مستور تحتانى و فوقانى كار كير بنا خاندان معمورلر واردر و جمله جانب شرقه ناظر
 بر دمر قوسى وار اما ايجى قات قبولدر اما شرقه ناظر اورطه قبو او كنده سلطان
 سليمان جامى وار طرز قديم بر مصنع جامع روحايدر و طشره بيوك قپونك ايجى يوزنده
 آب حيات چشمه آب خوش كوارى وار بوقپو دخى جانب شرقه مكشوفدر بوقپودن
 طشره (در قيد طشره و اروش مزين) بر صار بلق و قبالق زمين ايجره جمله ۳۰۰ عدد [۲]
 سراپا كار كير بنا و جمله طاش ديوارلى قلعه مثال متين و تحتانى و فوقانى كيره متلى و ...
 اورتولى معمور و مزين خاندانلردر كم هر اوده تونك مازغالى دلگلىرى وار كم جانب و اطرافنده
 اولان صواقلرده اصلا دشمن كروب كيزه مز زيرا بوشهر خلقنك خوفى فرنگدندر
 بر كره بوشهره و نهديك فرنگى كروب جمله قريلوب بقيهسى خائب و خاسر فرار اتديلر
 زيرا بوشهرك خاندانلرينك ايجى اوجى بر بيرده دكلدر سىرك سىرك بنا اولمش قلعه
 مثال خاندانلردر اما ينه بر برينى كوزدرلر جمله آ... اغانك خانهسى ... مشهور سرايلردر
 (دركار خانه اهل صنايعات) بوشهر ايجره جمله الهى عدد معمور و مزين چارسو و بازار
 حسن واردر اما بوسوق سلطانى ايجره دكانلرك اوكلرنده ايرى قديلا چنار اغاجلرى
 و اصما اغاجلرى ايله زين اولوب بر سايه دار و قوياخ خيابان مفرح و مسيره كاه مزين چارسودر
 و جمله بر عدد جامى وار ... و جمله ... عدد محله مساجدلرى وار اولا ... مسجدى جامع
 اولغه مستعد بر منسجد منوردر و ... و بر عدد مدرسه سوخته واتى وار و جمله ايجى عدد

[۱] ب، س، ك : كوني [۲] ب، س، ك : ۴۰۰ عدد

معموره‌نک اطرافنده اولان نیجه قرالردن عبوردردر واوغلانلر [۱] کلوب بو حوض عظیم ایچره شناورلک ایدوب بنی آدم ماهیبری بربرلرینه بلا واسطه قوج قوجاق اولوب صحبت پرچیز [۲] ایدرلر بو حوضک اطرافنده آسانه قدکشان اولمش چنار منتهالک ظل و سایه‌لرنده کونا کون نشیمن صفه‌لر و نجه مصطبه و دکله‌لر و چنزار یرده کونا کون مقصوره‌لرده ارباب مرام تفریح ایدوب عیش و نوش ایدرلر هر درخت شاخدارک هر برین اونار آدم قوجاقلیه‌ماز عجب صنع خلاقلم یزل کاری درخت عظیم‌لردر کم سایه‌لرنده اولان عشر آفی عشر حوض عظیم اوزره و ظل حمایه‌سنده اولان صفه‌لر اوزره صحبت خاص ایدن آدم‌لره اصلا کولتس تأثیر آتمز بر غریب و عجیب تفرجگاه مسیره‌گاه باغ مرامدرکم مورده و سائر دیارده زورسه تفرجگاهی غایت مشهوردر بوتفرجگاه ایچون هر بازار کونی یونده اطراف قرالردن بش اون بیک آدم‌لر جمع اولورلر آلی وصاتی و بازار عظیم اولور بوتیکده معموره [۳] آرقادییه قضاسی ناحیه‌سیدر بعده بو قریه‌دن الی عدد توفنک انداز اوروم یکتلرندن لوندانلر آلوب خدایه صغوب ۳ ساعت [۴] طرف جنوبه کیدوب نهر بوزی کچدک بو نهر آرقادییه و قلاراطاع‌لرندن جمع اولوب بو محله قریب کورفز دریاسنه منصب اولور اندن کورفز دریاسی کنارینه چیقوب نیم ساعت ایلری بایلرلر باشلرینه قراوللر قیوب لب دریا ایله سنکستان یلری کچردک بو محللرده مانیه و حوقه [۵] ادالرینک فرنک بدرنک پرچنک کافرلرینک یطاق یلری اولدوغندن کافر خوفلرن چکرک ۳ ساعت دنخی طرف قبله‌یه کیدوب

در تحریر زمین مایا یعنی تمدیح قلعه آرقادیا

بانیسی . . . در لسان روجه اوزره ارقادیا . . . دیمکدر نجه ملوک دستنه کیروب آخرکار سنه ۹۰۶ تاریخنده سلطان بایزید ولی فتحیدر موره ایالتنده پاشا خاصی وویوالغیدر اوچوز اچیه پایه‌سیله شریف قضا اولوب . . . عدد ناحیه قراسی وار کتخدایری و یکیچری سرداری و محتسی و باجداری و معماری و خراج اغاسی و شهر کتخداسی و روملر اوزره نورنوروری [۶] واردر قلعه دزداری و طقسان عده

[۱] ط : عبور و اوغلانلر . ک : عورت و اوغلانلر [۲] س ، ک : پرچین [ب نک فتحیله حرکه‌لشدردر] ب : پرچین . ط : پرچیز [۳] ک : بو قریه معموره [۴] ک ، ط : ۲ ساعت [۵] ک : چوقه . ط : جوقه . ب : خوقه [۶] ک : پورتوروری

در توصیف قلعه فنز

تشریفات قضاده قضا فانوس فرموره یازار [۱] بر فنز قلعه‌سی دخی تر حاله قلعه‌سی
 قریبند و ار در بالاده محرردر اما بوفانوس قضای مورده در بوقلعه دخی سنه ۹۰۶ تاریخند
 سلطان بایزیدولی فتح آتمشدر بدست قوجه مصطفی پاشا اسلامبولده زنجیرلی سرویده جامع
 و تکیه‌سی اولان مصطفی پاشا فتح آتمشدر حالا مورده سنجاعی خا کنده سکسن اچّه
 پایه‌سیله قضای نا کهمانیدر کم ناحیه‌سی ... عدد قرادر سرداری وار کتخداری وغیری
 حا کماری یوقدر قلعه‌سی بر صارپلق و طاشلق یرده در اما ویراندر شهرینک عمارتی جمله
 ایکوز خانلی و جمله بر جامعلی و جمله بر زاویلی و جمله بر حماملی و جمله بر مکتبلی و جمله
 بر سوخته مدرسه‌لی و جمله بر تکیه‌لی و جمله اون دکانلی ویران شکلی بر قصبه جکدر اما
 باغ و باغچه‌سی چوقدر آندن نهر روفیه کنارنجه نجه قریه‌لر [۲] آشوب ۲ ساعت [۳] سمت
 شرقه کیدوب قریه صیچاقه یوزاولی و باغ و باغچه‌لی و دره و دپه‌لی قیر [۴] قضاسی ناحیه‌سند
 زعامت کویدر آندن ینه جانب قبه‌یه ۲ ساعت [۵] کیدوب قریه آرداسیجا [۶] بعضیلر
 آرایجا [۷] دیرلر بر صارپ دره‌لی و دپه‌لی یرده باغ و باغچه‌لی و بر جامعلی و سکسن عدد
 قیاغان اورتولی و نصفی کره‌مت ایله مستور معمور زعامت کویدر آندن جانب جنوبه
 العیاذ بالله داغلو و بللر آشوب صارپ یرلری ۶ ساعتده کچوب

منزل قلعه زورسا [۸]

وزیر اعظم ایکن سلطان ابراهیمک خلقی بونی [۹] آت میدانده هزار پاره اندکلی
 احمد پاشانک اوغلی باقی بکک [۱۰] سربست زعامتی کویدر کم بر واسع اوز ایچنده باغلی
 و باغچه‌لی و یوزاللی اولی سراپا کره‌مت اورتولی معمور کارگیر بنالی و بر جامعلی برشیرین
 قریه در اما قصبه اولماغه مستعد زمین محصودلارده واقع اولمشدر (در صنع خدای عبرت اثر)
 بو قریه ایچنده بر آب حیات براق و بر آب ناب صو قیناق حوض عظیمی وار کم بو قریه

[۱] س : قضا فانوس مورده یازار . ک : قضا فانوس مورده یازیلیر [مننده کی (فنز)
 کله‌سی فضله در (م)] [۷] پ ، س ، ک ، ط : دره و دپه‌لر آشوب [۳] سن ، ک : ۳ ساعت
 [۴] ک ، ط : قیر [ظن ایدرم که (فنز) اوله جقدر (م)] [۵] س ، ک : ۲ ساعت [۶] س ،
 ک ، ط : آرداسیجا [۷] س ، ک : آردیجا . ط : آردیجا [۸] ک : زورسا [۹] تاریخ کتابلرندن
 آ کلاشیلدینی وجهله دوغروسو (سلطان ابراهیمک خلقی کونی) اوله جقدر (م) [۱۰] پ : پاشا

ستایش قلعه پوندیقو [۱]

لسان روجہ سیچان قلعه سی دیمکدر بانسی ینہ ونیدکر لبدریانک بر برونندہ واقع اولوب معمور ایدسجک قلعه در سنہ ۹۰۶ تاریخندہ بایزید خان ولی فتح ایدوب بعدالفتح مہدم آتمشدر کم بر دخی کفسار جمع ایدوب استیلا اتمہ اما روایت صحیحہ دہ سبب انہدای اولدر کم بو شهر عظیم ایجرہ برعمود بالا اوزرہ حکمانک بری بر آلتوندن سیچان تمثالنی مطمئن ایدوب بو شہرہ اصلا سیچان اولمازش حین فتحہ شکارچی غزاق مسلمینلر مذکور عمودی یقوب اوزرنندہ کی آلتون سیچانی قویاروب آلدقلمی کبی جمیع شہرہ سیچان مستولی اولوب ایچندہ اولان بنی آدملرک اسباب حوایچلری قلمادیفندن ماعدا جملہ غازیلرک آتلینک یلہ لرنی وقوروقلرنی سیچان ییوب آتلی طای ایدر وجملہ خلقتک صاحبلری وصفالاری و بقیلرنی سیچان ییوب پرناتوان صاحب دیشلری سیچان جوان یکیتلر آتدیکندن جملہ خاقی سیچان دردندن شہری براغوب فرار ایتدکلرندن شہرک خرابی بویلہ اولمشدر دیویازمشلر انکیچون بوقلعه یہ روملر (پوندیقو [۲] قلعه سی) دیرلر شہری و باغ و باغچہ سی دخی کدی قدر سیچانلری وارد و آدمی و آدمی زاد یوقدرانی کچوب بر ساعت کیدوب قریہ ... بر بایرلی بر درہ وارد یوز اللی اولی و بر جامعی معمور کویدر زعاتی اولان [۳] حسن چاوش بو جامعی کرہ متلیجہ و بر آلچاق ہزارہ لیجہ جامع بنا ایتش اندن بر ساعت جانب جنوبہ کیدوب نہر عظیم روفیہ [۴] کشتی ایلہ عبور ایتدک بونہر آب زلال تا ارخوز و طرہ بولیجسہ [۵] و قلاوراطا داغلزندن جمع اولوب نہر عظیم اولدقدہ مذکور پوندیقو [۵] قلعه سی قربندہ آق دکیزہ مخلوط اولوب کاهیجہ کیلرلہ عبور اولتور بر دیوانہ آقار نہر عظیمدر اماغرابت اندہ کم بومورہ جزیرہ سی دریا ایچندہ اولوب بویلہ نہر کبیری اولہ غریب حکمت عجیدر [۶] همان (ان اللہ علی کل شیء قدير) در حقا کہ مورہ ادا سندن بوندن بیوک نہر یوقدر اندن شرق طرفہ ۵ ساعت [۷] کیدوب

[۱] ک : بوندیقو . پ : بوندیفون [۲] پ : بوندیقون [۳] ک : زعات صاحبی اولان [۴] ط : روبہ [۵] ک : طرہ بولیجسہ [۵] پ : بوندیقون [۶] ک : عجیدر [۷] س ، ک : ۲ ساعت

ع عدد تکیه درویشانی وار اما جلداً (الشیخ محمد قادری) خاقلاهی معموردره یوز
 فردن متجاوز عاشقان صادقانلری وار وشیخ ... تکیهسی خلوتی طریقنده اولوآستانه
 اولوب نعمتی پر وجوانه دائمدر اما باغ و باغچهسی بحسابدر ماتقدم بو صحرای بی پایانک
 محصولات کونا کونلری جمله وندیکی و سائر فرنکستانی بساردی زیرا مورده ولایتنده
 بو صحرادن وارخوز وادیسندن والوز وادیسندن و لاقوز وادیلندن محصورلدار هامون
 لاله عذارلر یوقدر اما بو غوستون [۱] صحراسی جملداً عظیم نباتات گیاهات محصولاتلی
 بو قرا و قصبائی قرای معموردر مدوحاتندن بالی و یاغی وهر فواکه ثمرات آبداری
 تمدوح اولوب الا کراز کلنار خوش خوری ربع مسکونده یوقدر مکر اسلامبولک حصار
 کرازی اوله و دخی مدوحی بو صحرائک آب و هواسی بامر خدا جاموسنه یارامشدر
 نیجه یوز بیک قره جاموسلری اولوب سورو سورو کزیرلر جمله خلقی اورومشه [۲]
 لسانیلردر اما مسلمانلری جمله صاحب سلوک محب فقرا آدم لردر رعایالری روم کفره لری
 اولوب جملهسی باشلریزه بر کونه مانندکه بیاض شابه کبی طرطوز کیرلر و عورتلری
 باشلریزه بیاض صاریق صرار کغمزه قاریلردر بر کونه مضحک چه رهلی و صاچی
 بو صارقلی [۳] قاریلردر ... (دربیان زیارتگاه شهر غوستون) اولا قادری تکیه مسکن
 باغ ارمی ایچنده بر کل ککستان جنانده [۴] مرقده (دلکلی بابا) اسم شریفلری علیدر
 بو جوارنده مشهد (الشیخ عراقی) و اکه قریب قبر (الشیخ ابوبکر) و بنوک
 جنبنده (الشیخ محمد لسانی) بو عزیز مرقوم طریق قادری سرورلرندن بر سرباز عشق
 الهی هرورلرندن اولو سلطان اولوب نیجه یوز مناقبلری واردر قدس الله سره العزیز
 بو رحمة الله علیهم اجمعین اندن قالقوب قبله طرفنه ۳ ساعت کیدوب

قلعه یار غم

لب دریاده ویرانجه شکل مثک بر شدادی قلعه جک ایمن دورقود پاشا خراب ایتمس
 اما قریبده معمور قرالر چوقدر اندن ینه جانب قبله یه ۳ ساعتده قریه بک چمنلکی یوز
 مقداری ساز اورتولی کافر اولری وار اندن ینه قبله طرفنه ... ساعت [۶] لب دریا
 ایله کیدوب

[۱] ک: غستون [۲] س: اروسه . ک: اورومجه [۳] و او سزا اولرق (صارقلی) اولسه
 کر کدر (م) [۴] : خیابانده [۵] ب: بارغم . ک: بارغم [۶] ک: ۲ ساعت

بیک کفار چند ملاعین کندولرن دریاه آتوب غرق آب اولغہ باشلادیلر الحاصل کام
 اوچ ساعت پی اندرپی جنک و جدال و حرب و قتال اولوب خاہ ناخاہ کافرلرک دورت یار
 عظیم کیلرن فتح ایدوب دورت یارہ فرقتہ سنک یدکنہ باغلیوب کافرک خاجلی پیکرلر
 سرنکون ایدوب موافق ایام ایله کیدرلرکن عظمت خدا جملہ کافر قلیونلرندن وقلعہ
 ولیمانده یطان ورقتہ لردن کفار دوزخ قرار اولقدر طوب و توفنک آتدیلرکم آسمانی طوب
 و توفنک توتونی طوطدی درحال کفار مصرلی اوغلنک آردی صرہ دورت یارہ کا
 قدرغہسی دونانوب لیماندن چیقوب قزوینجہ مصرلی اوغلی ایام مساعد ایله یلکن و کور
 چکرک دورت یارہ قلیون شکاریله اینہ نختی قلعہ سن بولدیلر بعدہ دورت یارہ کفار قدرغہ لر
 خائب و خاسر دوندیلر و دارمنحوس اولان لیمانلرینہ کیردیلر و اول آن جملہ یلکن آچو
 کیرید جانبہ یقلوب کتدیلر بو تماشای عبرت اثری دخی ایدوب غزات مسلمینہ پس
 ایتدک ایشده بو مورہ سرحدینک جملہ غازیلرینک شب و روز کارلری بودر خدای متہ
 ہر ایشلرن آسان ایدوب جملہ سی رب العزمنک حفظ و امانندہ اولہ لر بعدہ حقیر ہلومی
 اعیانیہ و داعلشوب باش اشغی ایکی ساعتہ جانب قبلہ یہ صحرای غستون ایجرہ کیدر
 نہر... طقوز کوز مصنع طاش جسردن عبورایتدک بونہر جانب شرقہ تاقلار اطارداعلر
 کلوب ہلومیچ قریبندہ کورفز دریاسنہ مخلوط اولور آندنینہ صحرای غستون ایجرہ معہ
 قرالری و جفتلککری ۳ ساعتہ کچوب

در تعریف محصولدار شہر غستون عبرتتون

مورہ پاشاسنک خاصی وویوادالغیدر اوچیوز اچہ پایہ سیلہ شریف قضاہر ناحیہ
 جملہ . . . عدد معمور قرادر شیخ الاسلام و نقیب الاشرافی و ناحیہ نابی و کتخدای
 و یکیچری سرداری و خراج اغاسی و محتسب اغاسی و باجداری و جملہ اعیان کی
 وار اما طاعوندن داعلرہ فرار ایتدیلر و بوندوقانی و ندیکی غارندن شہری خرابہ
 دوتمشدر بو شہر دریادن ایکی ساعت بعید بر محصوللی واسعہ لاقطار و رخصتہ لاس
 بر صحرای غنیمت بی پایاندہ واقع اولوب جملہ ۴ عدد محلات و جملہ ۴ عدد محراب و
 ایکویز عدد کرہ مت اورتولی سہل معمور قالمش باغلی و بانچہلی واسع ازلردر اولچار
 ایچندہ اسکی جامع و یکی جامع واردر ماعدہ جملہ ... عدد محله مساجدلیدر و
 بر مدرسہ و جملہ ۲ مکتب و جملہ ۱۰۰ دکاندر و جملہ بر خان و جملہ بر حمام و

بوغدای کافره صاندیغندن صقلوب حقیره بر کیسه و خداملریمه قرقر آلتون و برر چوقه و برر قوماش و کفارك بر عدد توفنكلرن و یروب کتخدا ایله واسیرلکدن خلاص اولان حسن خواجه ایله و غیره الفت اتدیگمز غازبلرایله و داعلشوب بونده آتلیمزینه حاضر بلوب [۱] مذکور بر کیسه مال بار ثقیلی و نیجه غیره بار و بنکیاهی هلو میچ قلعه سی دزدارینه امانت قوماق ایچون آتله سوار اولوب ایکی ساعتده اوج آسمانه عروج ایدوب قلعه هلو میچ دزدارنده مهمان اولوب جمله اشیای بار کرائلری دزداره امانت قیوب صالت سبکبار قالدق مقدما کوچک کفالونیه جزیره سنک بیره قالدق شمعی دونماز کلردیدیکی مکر کرچک ایتمش آنی کوردک روی دریاچه یکر می آلتی پاره قلیون و اوج پاره قدرغه و اون بر پاره فرقه پوپه یلک نلرین کشاده ایدوب وقت ظهرده طوب و توفنک شادمانلری ایدوب خاجلی پیکر لرین آچاراق ایزا کله لیمانه جمله کروب لشکر انداخت اولوب بطوب عیش و نوش و ذوق و شوقه باشلیوب ارغنون و تورومپه و لطوریان [۲] بورولری چاله راق یا طدق لرن حقیر قلعه دن سیر و تماشا ایدردک کم اصلا دور بین ایله نظر آتمک لازم دکل ایدی (حکمت خدا تماشای عبرت ما) اول کیجه اینه بختکی [۳] دوراق بک آدم لرندن مصرلی اوغلی نام غازی مغازی دورت پاره فرقه سی ایله خرسز کبی کلوب ایزا کله [۴] لنده لیمان ایچره یطر یکر می آلتی پاره کافر قلیونلری و اوج پاره قدرغه و اون پاره فرقه لرنک ارالینه وقت صباحده جمله کفار لیمان بند [۵] سرخوش و اوکار بی کار خاب غفلتد یطر لر کن همان مصرلی اوغلی دورت پاره پالنه [۶] و ایدسه [۷] فرقه لر یله ظاهر اولوب بو کافر کملرینک ارسنه آج قورت قیونه و قیون طوزه صونار کبی کافره صونوب صاریلجاق همان صدای الله الله رها بولدوروب بریایلم طوب و بریایلم توفنک آتوب جمله کفار کملرینک ایچلرینه دال ساتور محمدی اولوب اوردق لرنده حقیر بری طرفده دندان بدنلر اوزره هلو میچ قومیه سیر و تماشا ایدوب دعایه مشغول اولدق او یله برچنک کرما کرم صواش پر خاش بئر [۸] دایرانه اتدیگم طوب و توفنک بارود سیاهی دودی وقت صباحده شب مظلم اولوب کفار ایچره جزع [۹] و فریاد و وایلا و قوپوب آفتاب عالمتاب پرتو صالدقده آنی کوردک نیجه

[۱] ك : حاضر بلوب . ب : حاضر بلوب [۲] ب : لوطوریان [۳] ك : اینه بختلی [۴] ك : ایزا کله [۵] س ، ك : لیمان بنده . ط : لیمان بنده [۶] ك : پالنه [۷] ك : آلتسته [۸] ك : نسخه سنده (بئر) یرنده (حرب) لفظی وار [۹] ب : نسخه سنده (جزع) یرنده (غریو) ، ك : نسخه سنده (غری) وار

اماندر و بر لیمان دخی بوجزیرہ مک قبلہ سی طرفندہ (حرامی) لیمانی دیر لر اعلا لیمان اولوب بوندہ دخی بیوک کیلر یاطمق قابلدر اما بو حرامی لیمانی ایاماورہ بورنہ اون میل یر قریبدر کم (لفقدہ) آداجنی و (ایاماورہ) قلعه سی و (پرهوزہ) قلعه سی و (اناطولقوز) قیلری جملہ کورینور و بو کفالونیه جزیرہ سنک اطرافندہ یکر میدن متجاوز اعلا یتاقلی لیمانر واردر اما مجموعہ نامطبوعمزده کشتیان ملاحان تجارلری یر حصہ خبردار آتمک ایچون بو مذکور لیمان مشهورلرک اوصافن منظورمن اولدوغی اوزرہ تحریر ایتدک بو جزیرہده اوچکون نظرتہ بکلیوب دردنجی کون قلعه جنرالی اولان جنوزہ بولوشوب مذکور اسیرقرہ حسن خواجہ زنداندن چیقاروب بالمواجهہ حسن خواجہ جنرالدن بشیوز اوصقوطہ ریال غروشہ اسیرلکدن خلاص ایدوب جنرالک ضیافتن بیوب و نیجه جزئی وکلی هدایالرین آلوب ینہ فرقتہ لریمزہ سوار اولوب طوب و توفنک شادیلری ایدوب کیدرکن (براق آداسی) آردندن بر فرقتہ مملو بوغدای ایله بزہ قرشو کلوب کافرہ کترلرکن امن ویرمیوب ایچندہ یکر می ایکی کفرہ سن دخی اسیر ایدوب فرقتہ یدہ کہ آلوب یلدز طرفنہ ۵ میل کیدوب

در جزیرہ شهر انکیز کوچک کفہ لویا

وندیک حکمندہ بر کوچک آداجقدر کم مغربدن مشرقہ طولانی واقع اولوب بوندن ایاماورہ بورنہ اوچ میل قریب اولوب بوجزیرہ جکدہ بر کوچک قلعه جک واردر قپودانی ویوز کفرہ نفراتلری وار بو جزیرہ یه یناشوب وره وروب نظرتہ لرنده یطمدن آج وزاج و بر جبه یه محتاج کفرہ لر پاشا کتخدانزک باشنه اوشوب رجاومنت ایله غنیمت الدیقمز یوغدای کمسن بوغدایله یکر می کیسه اوصقوطہ غروشنه آلوب یکر می ایکی نفر اسیر اولان کافرلریده اون التي کیسه غروشہ خلاص ایدوب بزہ وافر رعایات ایدوب وارک سلامتہ کیدک شمدی بوآن [۱] وندک دوننماز کلوب بورادن کچوب کریدہ امدادعسکر کتورسه کرک دیدکلرنده همان عقلمز باشمزدن کیدوب اندن اوانتہ دیو قالقوب تکرار یلدز جانبدن مشرق طرفنہ صیرمه [۲] روزکار ایله تکرار قلعه هلو بجه کلوب انده حسن کتبخدا بزہ فروخت آدیکی بوغدای مالندن و اسیرلرک مالارندن بر کیسه غروش حق سکوت وردی زیرا کفارہ غلال صاتمق ممنوعدر دیو کندوسی دریاده کزرکن کندوسی

[۱] ب: یوان [۲] اوچ ی ایله (صیرمه) یازلسی مناسبدر (م)

یو کسک داغلردر و لودوسه مقابل اولان یرنده بر یومرو بورون واردر غایت عالی بوروندر کم قاومیان سی [۱] بورنی دیرلر مغربدن کلن کیملر اول بورونی کچوب [۲] کفهلونیا اناسی در دیرلر اما بو بورونده بر طاش واردر کیلمره اندن احتراز لازمدر و بو آداتک قبله طرفنده خدایی بر واسع لیانی واردر طوزله لیانی دیرلر و برینه پالیکه لیانی دیرلر بی بدل لیانلردن بونلردر و بولیمانده یطوب کفاره و یره بیاض پیراغن دگوب اوچکون نظر و انده [۳] مهمان اولوب قلعه جزالی جمله ما کولات و مشرو بانلریمز وروب صفالر ایتدک بو مذکور پالیکه لیانندن چیقوب قره ده الی میل کیدوب (در فهرس اشکال سور کفهلونیا) بر مرتفع پشته اوزره شکل مربع بر شدادی بنای متیندر اما کوچکدر کفار النده اولماق ایله مراد و مرامز اوزره تماشا ایدمه مک اما غایت معمور و پر سلاح قلعه آماده در بعضی قلعه مثال منسطرلری و قورینه لری [۴] و مزین چفتلکلری نمایاندر و قلعه ایچنده و طشره سنده اولقدر کفره چوقدر کم حسابن نارسعیر زبانیلری بلر زیرا آب و هواسی و بناسی لطیف محبوب و محبوبه سی نظیف و ظریف بر جزیره دلکشادر و قلعه سی لیمانه کیملر و ایریجاق قره یل طرفنه پالیکه لیمانه مقابل آلی قولاج یرده کیملر یطر زیرا قلعه جانبی صفاقدر و طوزله یرلردر و اکر لیانندن طشره دمره بر اقسه لر اون آلی قولچدر و بر لیان دخی (آیا کری) لیانی دیرلر لطیف لیاندر کم لیان کنارنده بر کنیسه سی وار و بر لیان دخی کون دوغوسنه قرشو (آیاستفنو) دیرلر ای لیان امان اولوب بنوک دخی بر کنیسه سی فرنک [۵] قره یل [۶] طرفنده آقار صولری واردر و بر لیانی دخی آیاستفنو لیمانتک قره یل طرفنه [۷] بر لیانی دخی وار اکا (لاریخس) [۸] دیرلر بیوک قلیونلر کروب لنگرلرن اون بش قولاج یرده براغر و بر لیانی دخی کون باطیسی و قره یل طرفنده اولوب (باش قره ده) لیانی دیرلر ایی لطیف لیاندر کم نیچه کیملر کنارده باشن قره یه وروب اسلامبولده امین اوکی و غلطه طرفنده قورشوملی مغازه اوکی کبی قارن قارینه یطرلر سکز روز کاردن امین چناق کبی لیان بر

[۱] ب ، س ، ک : قاوصان سی . ط : قاوصانلی [۲] ب ، س ، ک ، ط : سچوب
 [۳] ک : نظرته ده [ن ، ط حرفلری مفتوح ، ر حرفی ساکندر) ط : نظرته دهه . ب : یطراتده
 س : یطروانده [۴] ط : قورتیه لری [۵] س ، ط : فرنک [برنجی حرفه نقطه قونامش .]
 ب : فرنک [اوچنجی حرفه نقطه قونامش] ک نسخه سنده بو که یوقدر [۶] ک : قره یل
 [۷] ک : طرفنده [۸] ک : لاریخس ، ب : الاریخس

وہم گردن کلن کیلر بوادایی او کنوب [۱] کلر زیرایت ممرناسدر و بوجزیرہ ایزا کلسہ اطرافندہ بر کیجہ دولاشوب اصلا کفارہ ذخیرہ کیدر فرقتہ وقایقلرہ راست کلبوب اندن قالقوب کفار خونی چکدرک فرقتہ لریمزایاہ جانب قبلہ یہ کیدوب جزیرہ کفالونیہ دم اسیر اولان دوراق قبودانک خواجہ سی (قرہ حسن خواجہ) بی کفاردن اطلاقہ کتدکدہ زاکلسہ دن یکرمی میلده قرہ یلک کرتہ سنہ سردند کیدوب

در شرح جزیرہ و قلعہ کفالونیہ

بایسہ وندک پرنچ پرمایدر اما سنہ ... تاریخندہ سلطان بایزید ولی فتیحدر وندک لندن آلمشدر بعدہ سنہ ... تاریخندہ متون واینہ بختی فتح لردن صکرہ وندک کفاری ایکویز پارہ کشتی ایلہ بر دونمہ عظیمی کلوب مذکور قلعہ کامل سکز آی دوکہ دوکہ ویدی کرہ لملر آتوب و اوطوز دورت کرہ یورویوش ایلہ ضرباً وقهرآ بوقلعہ زبون اتدیلر ایچندہ اولان عسا کر اسلامدہ آز قالب سکز آیدن برو بر جانبدن دخی امداد کلدیکندن قلعہ ویرہ ایلہ ویردیلر ویرہ دن صکرہ کفار بد کردار عہدو امانی بوزوب جملہ ویرہ ورن عسکری دندان تیغدن ورمخ و سناندن کچروب قردیلر بعدہ سنہ ... تاریخندہ سلطان سلیمان خان عصرندہ صاقر جزیرہ س فتح ایدن بنا کہ [۲] پاشا دست بازوی قہر ایلہ وندک لندن بوقلعہ فتح ایدوب (من دق دق) دیوب مقدا کفار بزم ویرہ ورن عسکریمز نیجہ قردی ایسہ بنا کہ [۳] پاشا دخی جملہ کفاری قلدن کچروب قلعہ فتح ایتدی بعدہ سنہ ... تاریخندہ وندک کفاری بوجزیرہ دخی قلیج علی پاشا ایلہ ایماورہ قلعہ سیلہ بوجزیرہ دخی مبادلہ ایدوب ایماورہ بزده قالدی و بوقفالونیہ جزیرہ سی اولزماندن برو کفرہ الندہ قالدی شکل مدوری یوزاللی میلدر و جزیرہ مورہ یہ اوطوز میلر قریبدر کم مورہ ندک جانب غریبسنندہ در و ایماورہ بورندہ کی انجیر لیمانی آلتی میلدر مقابلہ سنہ پویرازک کرتہ کون دوغوسندن جانبہ کیدیلر و مذکور کفالونیہ اداسی داغلی و طاشلی و باغلی بانجلی و آب حیات صولی و نعمتلی وافر و برکاتلی متکثر بر واسع ادا در حتی دریادن بز کلر کن بوادانک علامتی اولدر کم کون باطی طرفلری غایت

[۱] ب ، ک : اوزلیوب [۲] : یناکہ (برنجی حرفی ی در) [عبد عاجزہ کورہ کرک .
 برنجی حرفی ب اولان (بنا کہ) ، کرک ی اولان (یناکہ) ایکسی دە یا کلیدر دوغوسی .
 (پیالہ پاشا) اوله جقدر (م) [۳] ک : یناکہ (برنجی حرفی ی در)

قلعه لزی فتح لرینه کیدر کن بوجزیره فتح ایدوب جمله ایذا چکن امت محمدی اسپر لکدن خلاص ایدوب ایذا کدن [۱] جمله کفره ورهبانری قلجدن کچروب جزیره حالی اوزره براغر بعده قلعه سنی عمار ایدوب ایچنه هر مهمات لوازمات لریله عسکر اسلام دولدوروب قالرلر تا که سنه... تاریخده دست اسلامده دوروب اولسنه منهده [۲] سلطان مراد ثالث عصرنده اولوج علی پاشا بوجزیره ونیدیکک ایماوره قلعه سی ایله مبادله اولنوب بوجزیره حالان و نیدیکک الله اولوب ایماوره بزده قالدی اما حالا بوجزیره و قلعه سی غایت معمور سوراستواردر و طشره سنده بر شهر مزین بنا اتمس و بوجزیره بر اولویلالی داغده و دائر آ مدار جرمی سکسن میلدر کم موره جزیره سنه اون میل قریبدر و موره ایله ادایه [۳] قریب مایتنده بر اولو قیا واردر کم دریا ایچنده در کبیلر اول قیایه قریب وارمغه احتراز ایدر لر و حلومیچ [۴] بورنی بو قیا چنگ جانب شرقنده موره قیسندده بر عالی بوروندرا اما اطراف افراطیله صغلقدر و اورمانلر ایله صقلقدر مذکور هولومیچ بورننه قریب کبیلر وارمه لر ملاح کشتیانلر احتراز ایده لر حتی کفار زمانی هولومیچ بورننده فانوس یقارلر مش جمله زبان ملاحان کیجه ایله اول فانوسی کوروب اول بورونه یقین و ارمالر مش حالا فانوس قلعه سی اثری نمایاندر و بوجزیره زا کلساده سرعبوب [۵] دیرلر بر کونه کورک پیدا اولور بوندن فرنکستانه نیجه بیک یوک کتورلر و نیجه بیک دنک بیاض سسکرلدو بیاض سایه چوقه لری فرنکستاندن یوک یوک کتروب بوجزیره ده مذکور کورک ایله اعل کون چوقه لر بویانوب [۶] بو کور کدن هر سنه نیجه یوز بیک التون حاصل اولور انکیچون ونیدیک کافری ایماوره کچی قلعه بی حاصلی و یروب یرینه بر محصول ایذا کلسه جزیره سن الدی. اما بوزا کلسه بزم الیزده ایکن اول کور کدن کسنه نک خبری اولیوب کزید منقری کچی بر فلوس احمر حاصل اولمازدی و بوجزیره نک قلعه سی موره جزیره سنک هولومیچ قلعه سنه مقابل و قریب پویراز روز کارینه قرشو بر بایر اوزره بر شددادی سنک بنا بر کوچک قلعه رعنادر اما غایت صعب و متین قلعه زییادرا اما عاصی کفره دستنده اولماق ایله الارقدن تماشا ایتدک بی حد و بی حساب داغلری باغلدر و آدم دریا سیله مالا ملدر و بو آدانک بر ائی لیمانی وار قره یل طرفنده یلدز روز کارینه قارشو بر آداجق واردر اسمنه (پالوزیه) [۷] دیرلر آنده اعلا یتاق یری لیماندر و بوزا کلسا جزیره سی جمیع فرنکستان

[۱] ك : اذا ایدن [۲] ك : میمونه ده [۳] ك : الهیه [۴] ك : هولومیچ [۵] ك :

پرنفوت . ط : بر نور [۶] ك : بویابوب [۷] ك : پالوریه . ط : پالورزیه

نو تمش بیک غروش التراملی گومروک امینی اوطوروب اسکله باشندہ بر کومروک خانہ
 سیرای وار حالا معموردر اما نہ امینی وار ونہ جای امانی وار ونڈیک کفرہ سی خوفندن
 مسلمانلری یوقدر کفرہ لری چوقدر اما بو قلعہ نک اندرون و پیرونندہ اصلا چارسوی
 بازار و خان و حمام و مکتب و تکیہ دخی یوقدر غایت جزیرہ یر اولوب خرابہ یوزدو تمشدر
 لیمانی بشیوز پارہ کمی آلر اعلا دمر دوتار آلتی روزکاردن امین لیمان اماندر اما باطی
 بولدوس روزکارلری اصابت ایدر لکن دمر قوی [۱] ایله یا طلر بر جای مناص لیمان
 کوز فزدر و بو قلعدن غرب طرفہ دریا آشری قلعہ ایزاکلسہ طقوز میل دریادہ بر جزیرہ
 مخصوصلاردر کم جرمی سکسن میلدر زمان قدیمدہ زم ایدی قلیچ علی پاشا سنہ ... ده
 آیاماورہ قلعہ سن ونڈیک بزہ ویروب بو جزیرہ زاکلسہ علی پاشا ونڈیکہ ورمکی رأی احسن
 کوررلر حالا معمور کفرہ جزیرہ سی اولوب ایچندہ سکسن بیک عدد کفرہ سی وار
 بو بو ہلومیچ قلعہ سنہ مقابل نمایان بر صارب قلعہ سی و لیمانی اولوب خروس صداسی
 و نناقو صوری [۲] صدالری استماع اولنور بر جزیرہ در و بو بزہ ہلومیچ قلعہ سنندن ہلومیچ
 بوری یکریمی میل پوراز روزکاری اوزرہ کیدیلر بر بوروندر کم تاجزایر و طنوس و طرہ
 بولوسدن چیقان کیلر بو بوری اوزولولر [۳] حکمت خدا بز ہلومیچ قلعہ سن سیر
 و تماشا ایدر کن مورہ پاشاسی حسن پاشانک کتخداسی باللی بادرہ دن دورت پارہ فرقتہ
 ایله بو ہلومیچہ کلوب کفارہ ظہیرہ و یرن آدملری و ظہیرہ طاشیان کیلری ارایراق
 کلدکدہ بز دخی آتلیمز ہلومیچدہ براغوب کتخدا فرقتہ سنہ کروب ایزاکلسہ جزیرہ سی
 طرفلرینہ اوانتہ ایدوب جزیرہ سن سیر و تماشا ایدرک کتردک [۴]

درقائتہ اشکال جزیرہ و قلعہ ایزاکلسہ

زاکلسہ دخی دیرلر اما وجہ تسمیہ سی بو جزیرہ قدیم اولدہ دست کفاردہ ایکن
 بوندہ اولان جملہ کفار فرقتلر ایله ہنوز فتح اولمنس مورہ ولایتندہ نچہ یوز عدد امت
 محمدلری اسپرپای بستہ دلخستہ آتدکلرنندہ انوک امت محمدلرہ جور و جفا و ایذا آتدکلرنندن
 (ایزاکلسہ [۵]) دیو نامی قالمش بعدہ ابوالفتحیدن صکرہ سلطان بایزید ولی متون وقرون

[۱] ک : قوتی [۲] دوغروسی سین ایله (ناقوسلری) در (م) [۳] س ، ط : اوزلرلر
 [۴] ک : کیدردک [۵] بوکا کورہ ذال معجمہ ایله (ایذا کلسہ = ایذا کایسہ = ایذا کنیسہ)
 بو تخفیف ایله (اذاکلسہ) و براز دھا تخفیف ایله (ذاکلسہ) یازلیلیدر (م)

کیده جک اسیر لریه بزم دخی بش عدد احسان اولتان اسیر لری بر غلامله قره دن گوردوسدم
 زکریا افندییه کونده روب بو اسیر لری فروخت ایدم سز دیو مکتوبلر تحریر ایدوب انلر
 ینه بختی و کوردوسه کتدیلر ینه حقیر لار نیچه قلعه سندن قالقوب جانب جنوبه ۳ ساعتدم
 باش یوقارو کیدوب

در دفتر پیچ اندر پیچ یعنی بنای بالا قلعه هلو میچ

بعضی کمنه لر هلو موج یازار لر بوندوقانی ونه دیکی بنا سیدر وجه تسمیه سی ... نیچه
 دولدن دوله دکوب آخر کار سنه ... تاریخنده سلطان بایزید ولی فتحیدر مورده ایالتنده
 باشاسنک خاصی ویواداسی حاکمدر و پادشاه طرفندن عظیم امانتدر اوچیوز ایچه شریف
 قصادر اما قاضی غستون قصبه سنده ساکندر ناحیه سی ... عدد معمور قرادر
 کتخدایری یکیچری سرداری باجداری قلعه دزداری یوز عدد مردم حصار ی خراج
 امینی محتسب اغاسی معمار اغاسی شهر کتخداسی واردر (در طرز و طرح اشکال زمین
 قلعه هلو میچ) بو سورا استوار بالا لب دریادن ایکی میل بعید شرق جانبنه اوج سمایه
 برابر اولوب کامل ایکی ساعتده چقلر بر شکل مسبع شدادی طاش بنا قلعه بالای
 رعنا ی متیندر کم اصلا بر طرفندن حواله سی یوقدر هر طرفنده بشر قوناق یردن و دریاده
 یوز میل یردن کورینور قلعه بی همتادر و ایچ قلعه سی ایچنده انجاق دزدار اوی و جبه خانه
 و غلال انباری و صوصارنجاری واردر غیر ی معمور اتلردن برشی یوقدر اما جانب اربعه سنده کی
 اودالر اوزره کرچ ایله صیوالی باران رحمتدن آقان صو یولاری اولوب صو صارنجاری نه
 کیدر اما بو ایچ قلعه نیک اورتاسی بر واسع میدان اولوب آلتنده صو صارنجاری و بر سروی
 اغاجی اولوب جانب شماله ناظر بر ایچ قلعه قپوسی و اراما طشره قلعه سی بو ایچ قلعه متصل
 چار گوشه بر قلعه متیندر لکن یالچین قیالر اوزره اولماق ایله هر طرفنده اصلا خندق لری
 اولیوب بنوک دخی طرف غربه ناظر بر قپوسی وار بو قلعه ایچنده سکسن عدد کره مت
 اورتولی کار کیر بنا خانهلری مابینده سلطان بایزید ولینک بر جامعی وار بر طرز عجیب
 و غریب مناره رعناسی وار (در بیان واروش هلو میچ) بو قلعه مزبورک غرب طرفی
 طشره سنده جمله ایکوز عدد کره مت اورتولی معمور اوروم کفره سی اولری وار قلعه یه
 اصلا کفره لر کیره مزلر زمان قدیمده و ندک ایله آل عثمان صلح اوزره ایکن عظیم اسکله ایمش
 حالایدی قرال بالیوز کفره لری و قونصولور لرینک سر ایلری و اراما و ندیک بالیوزی یوقدر

اوله ديو همان جنكدن فارغ اولوب اوانته ديوب جمله لوندان كوره كه كروب سگنر پاره اسلام فرقهسى بزم تماشا اتديكمز لارنجبه قلعهسى ليمايه كروب قپانديلر حقيرى كوروب جمله غازيلر حظ ايدوب طرفه العين ايچره سگنر پاره فرقه لرنيك ايچلر نده مال غنايم بار ثقيللرى و جمله كفره اسيرلرنيك اللرن دست بر قفا باغليب كميلر دن طشره چيقاروب حقيره تسليم ايتديلر همان حقير خداملر يمي اتلر يله كتر دوب حقيردخى آمه سوار اولوب كفار اسيرلرى اوزره آماده دوروب بر غلامى داغده اولان كويه كوندروب جمله رعايا، پروسلاح دوروب كلوب اشغى اينوب جمله اسيرلرى اورتيه الوب و بار ثقيللرى اسيرلر دم يوكلدوب خراب قلعه دن چيقوب داغله كيدوب آنده قرار ايتك همان كه غازى دوراق بك سگنر پاره فرقهسى ايله صالت قالوب جانب اربعدن جنك و آشوبى كوروب كلن يكتلر دن بشيوز قدر يكتلرى فرقه لر ينه دولدوروب اول آن لارنجبه ليمايىدن طشره ينه كفار اوزره اوانته ايدوب كفار ايله كئاكت [۱] و كرما كرم صواش پرخاش اتديكىنى بالاي بادره وهلوموج قلعهسى يكتلرى بوجنك آشوبى دويوب دولنده [۲] اولنلر پروسلاح طرفه العين ايچره كيمره كروب درحال غازى دوراق بكه امداد يتشوب كفار ك اون پاره فرقه سن اورتيه آلوب طوب و قورشوم ايله كفارى طوبه طوطلمش ميمونه دوندروب فى الحال كفار ك سگنر پاره كميلر ينى آن واحده فتح ايدوب ايكي كفار كيمسى كرويه فرار ايدوب كفالونيه جزيره سى ليمايه كرديلر حمد خدا غازى دوراق بك سگنر پاره كى ايله سگنر كى دخى فتح ايدوب جمله كفره لر ينى اسير ايدوب اولقدر مال غنايم وسلاح وجه خانه مقوله سى آلوب ينه لارنجبه قلعهسى ليمايه لنگر انداخت اولنجبه حقيردخى داغده كى اسير و مال غنايملرى ينه كتروب دوراق بكه تسليم اتدكده غازى دوراق بك و مصراوغلى و غيرى خوجه لر و دايملر حقيره خدمتمز مقابله سننده اوچ كفره اسير و ايكي فرنگ غلامى و بر كيسه طالر غروش احسان ايدوب اول آن اون آلتى پاره كيمره جمله غزوات كوروب كفار ك سگنر پاره كميلرنيك خاچلى پيكر لر ينى باش اشاغى ايدوب طوب و توفنك شادمانلرى ايدوب موافق ايام ايله يلكنلرن اچوب اينه بختى قلعه سته دوغرو عزم اتديلر اشده على الغضله بويله بردريا جنكى سيرو تماشالرى ايدوب جناب كبريا بش اسير و بر كيسه غروش بو حقيره دخى احسان اتدى جناب الله بر قولنه احسان ايدنجبه قره ده كزر كن دريا غنيمتدن مال احسان ايدر اما غازى دوراق بك و غيرى غازيلر ك جمله قره دن اينه بختيه

[۱] ب ، ك : كوتا كوت [۲] ك : يولنده

در صفت کردا کرد قلعه لارنجہ

بانیسی بوندوقانی وندیکیدر لسان روجه لارنجہ ... دیرلر سبب تسمیه سی اولدر اما سنه ... تاریخنده بایزید ولی خان فتحیدر عسرت و مشقت عظیمه ایله فتح اولوب بی فائده اولدوغیچون بعدالفتح قلعه سن جاججا منهدم ایتدیلر زیرا بالی بادره و هولومیچ قلعه لری غایت یقین اولدوغندن قلعه سن برباد ایتدیلر اما عمار ایکن موره آداسنده آنک کبی کبی معمور و متین قلعه یوق ایمش حالاجملهدر و دیوارندن چوق یرده آثار بنالری واردر سهل بهانه ایله تعمیر اولوب لب دریاده شکل مخمس برقلعه متین اولوردی و آب حیات صولری و ایکی عدد لیمانلری اولوب سکز روزکار زورکاردن بی باک و بی پروا یطیلر لیمانلری وار و حالا جزایر قورصانلری دریاده شناورلک ایدوب شکار آرارلرکن بو هولومیچ قلعه سی داغن سیچون [۱] بولارنجہ لیمانلرندہ لنگر انداخت اولوب یطرلر (در جنک تماشای عبرت اثر مائر آمدانی) بو حقیر فقیر جمله آتلی می داغلا ایچره پنہان ایدوب ایکی خدامله حقیر اوچ کشی پیاده اولوب لارنجہ قلعه سی خرابستانی ایچره برکوشه ده پنہان اولوب دوربین ایله کورفز بحری ایچره کفالونیه جزیره سی وندیک فرنگی حکمنده اولوب سجه قلعه و برج و بارولری و اسکهلری و کفره لرینک صغارو کبارلرن دوربین ایله رایکان تماشای ایدرکن سکز پاره یشل سنجاقلی وارسه [۲] بایراقلی مسلمان فرقتلری ظاهر اولدی مگر بزم اینه بختی غازیلرندن دوراق بک و مصرلی اوغلی نام کیمیلر غزادن کلرلرکن همان کفارک مذکور کفالونیه قلعه سی لیمانندن اون پاره فرقته چیقوب دوراق بک کیمیلری اوزره آوانتا ایدوب روی دریاده اسلام کیمیلری و کفره فرقتلری بربرلرینه کریشوب برجنک عظیم ایتدیلرکم بو حقیر لارنجہ قلعه سی خرابنده طوب و توفنک سرپندیسندن دوراماز اولوب برکوشه ده پنہان ایدم اما بزم غازیلر حقا که دلیرانه اپی صواش پرخاش ایتدیلر اما بزم غزاتک کیمیلری سکز عدد فرقتلرک ایچی مالامال کفار اسیری و یحسناصقارجه یوکلی مال غنایم اولمغله کندولرندہ جنکه اقتدار وار اما کیمیلرینک جنکه تحمللری یوق و کفارک اون پاره پرسلاح یوکسز سرهمند فرقتلری و کرودن دخی صنداللر و قایتلر ایله امدادلری گلده همان بزم عسکر اسلام کیمیلری فرقتلرینک ایچنده مالامال اولان کفار اسیرلرندن خوف ایتدیلرکم بلکه جنک اناسنده اسیرلر باش قالدرمغه احتماللری

[۱] دوغروسی (سچوب) اولمیلدر (م) [۲] ب ، ک ، س : اورسه

ایدر لر جملہ حاکمراوس کس منع ایده مدبلر (مناقب مختصر) بو عزیز مرقوم ووستچسه [۱] شہرندن قارشو اینہ بختی کورفرن قرشو کچمک مراد ایدنکلریدہ کمیچیلر عزیز مرقومی کیمہ آلیوب کچوب کیدر لر ہان صاری صدیق سلطان اتکنہ دریا کنارندن براز قوم دولدوروب دریابہ دوکہ دوکہ قاینک آردی صرہ کیدر ہان کشتیانلر کورر لر کم اول درویش دلریش دریا اوزرہ ایچی بیگ آدیم یر دولدوروب کلر ہان قایقچیلرک عقلری باشلرندن کیدوب اگر درویش بویلہ دریایی دولدورورسہ بوغاز قانوب کنیدلرہ کار یری قالمز بیرہ ددہ کل قایغہ کر دیو فی الحال صاری صدیقی قایقرینہ، آلوب اینہ بختیہ کچر لر انکیچون حالا وستچسہ طرفندن بر میل قدر یر قومسال بوروندر کم اوجندہ بر خانی واردر مورہدن اینہ بختیہ اسکہ اول بوروندہدر حالا اول کرامت علیہ بو بادرادہ آسودہ اولان صاری صدیق سلطانکدر نیچہ کشف کرامتری دخی واردر اما بو کرامتی اظہار ایتدیکیچون آخرتہ انتقال ایتشلردر حفا کہ روم تواریخلرندہ چوق مناقبلر یازمشلردر ازلرک تحریری اوزرہ بو عزیز آل عثمانک عثمانجک [۲] پادشاهی عصرندہ حاجی بکتاش ولی خلیفہسی ایمش اویلہ ترقیم ایتشلر اندن زیارت (یوانی بابا) قدس سرہ بونی دخی روملر بزم حضرت عیسی خلیفہ لرینک اون ایچی خلیفہ لرندن یوانی خلیفہدر کم بزم حواریونلر مزنددر دیوب زیارت ایدر لر وعیسیہ نازل اولان کتاب انجیل آیتلر بو بر بیرہ جمع ایدوب کاتب وحی ایدی دیو اعتبار ایدر لر اندن زیارت ... * بو شہردن دخی قالقوب ۳ ساعتہ سمت جنوبہ کیدوب نہرقمانچسہ ناقلاور اطاداعلرندن کلوب بو محلدہ کورفرزہ قریشر کوچک صودر آنی آتارلہ کچوب (قریہ مصطفی پاشا) اسکداردن بر منزلدہ کی ککبزیدہ کی [۳] مصطفی پاشا جامعک اوقاف عظیمیدر کم رعایاسی صافی ارناوود کفرہ لریدر اندن ۳ ساعت دخی (قریہ مرترہ) مورہ الای بکیسی زعامتیدر رعایاسی جملہ روم اولوب بو کوی مورہ قرہ داغلی اتکندہ اولوب جملہ کافر فرقتہ لری بو کنارلردہ اغاجلق ایچرہ کوچک لیمانلردہ کزلنوب آیندہ و روندہ لری اسیر ایدوب کیدر و بو قریدن ... ساعت [۴] عستون [۵] صحرای بی پایانی ایچرہ معمور جامعی و خانلی و خاندانلی کویلری و باغ مرام مثال باغ و باغچہ لری کچوب

[۱] ک : ووستچسہ [۲] ک ، ط : عثمانجق [۳] ط : ککبوزہدہ کی . ب : ککبوزہدہ کی ..

ک : ککبوزہدہ کی [۴] ک : ہ ساعت [۵] ک : غستون

مشراتلری ممدوحدنر لکن جابجا آب حیات صولری چوقدر وخلق رومیوزدر جمله
 روجه کلم ایدوب جمله رعایالری اوروم کفرهسی وارانود کفره لیدر زیرا بو موره
 جزیرهسی یدیوز یتش میلر آدادر اما بش کونه بنی آدمی واردر اولاقفس موره نك
 جمله مؤمن و موحد مسلمانلریك لسائلری ارومشادر و قلاوراطه و ووستیچسه
 بو طره بولایجسه [۱] سمتلریك اهالیسی رعایالری [۲] تا کوردسه وارنجه قوم ارناوودلر-
 درنکم جمله ارناوودجه کلمات ایدرلر و بنفشه و انابولی مابیننده کی [۳] داغلر ایچره بر
 کونه قوم دخی واردر آنلره چاقونا [۴] قومی دیرلر نه اوروجهدر نه طالیان لسائدر
 باشقه بر کونه الهجه مخصوصه لری واردر ترجمان ایله آکلنر غریب لسائدر ومانیه ولایتی
 موره جزیره سننک جنویسی بورننده جزیره کیده مقابل بر ولایتدر انک مانیه
 کافرلریك دخی لسائلری نه اورومجدر و نه قطو فاری لسائدر آنلرک دخی بر کونه
 اصطلاحات مهمملری واردر و برصنقی دخی مسیره [۵] کفرهسی روملری درکم غایت فصیح
 و بلیغ لسان، یونان کلمات ایدرلر مذکور بش کونه قومک بش کونه اصطلاحاتلری
 واردر ان شالله تعالی آنلرده محللریله تحریر اولنور و بو بالی بادرا ده یهودی دخی
 چوقدر جمله کومروک خداملری و چارشوی بازار میانجیلری یهودیلردر زیرا جمله لیمانده
 اولان فرنک قالونلری ایچره دیده بانلر یهودیلردر (در حق جای مناص لیمان بالی بادرا)
 ونه دینک کورفزینک جانب شرقیسنده هلو میچ قلعهسی بورنندن ایچری بر کوچک
 کورفزجکک نهایتنده بر مدور خدای لیماندر اما شهر کنارنده صیغیناچق یرلری اولوب
 پارچه غلیونلر [۶] برطنوز [۷] مقداری لشکر براغوب یطرلر اعلا یتاق یریدرکم هر کونه
 شمالی [۸] و فرت اوزره در کرچه هواسی سهل سواهدلر اما محبوبهسی ممدوحدر شرابی
 و سائر ما کولات مشروبات نعمتلری فراواندر (در بیان زیارتگاه بالی بادرا) اولا
 (صاری صدیق بابا) روم کفره لری دخی زیارت ایدوب بزم (استوب [۹] نيقوله) مز
 اولان (صاری صائق سلطان) بودر یرلر تر به دارلریزه بزه رایلر [۱۰] و یروب زیارت

[۱] ك: طراپولیچسه [۲] ك: اهالی و رعایالری [۳] ك: مابیننده اولان [۴] ك: چاقونه
 [۵] ك: مزستره . پ: مسیره [دوغروسی (مستره) اوله جق] [۶] ك: قلیونر [۷] پ:
 ظیور [ایکنجی حرفی نقطه سزدر] ك: نسخه سنده بوکله نك یری آچیق بیراقلمش . س نسخه سی
 متن شکلنده فقط تماماً نقطه سزدر [۸] ك: سماکی [سین حرفنه فتنده قونولمش [۹] ك: اسوت
 [۱۰] ك: نذوراتر

یوز یتش عدد تفرجگاه اهل مرام ارباب حاجاتلری چوقدر اما جملاً باغچه جیندر ایچر اولان تماشای صنع خدا بیوک سروی بو ادیم ارضک اقالیم سبعةسنده وربع مسکوند مثلنی یوقدر زیرا جناب خلاق صناع لم یزل باغبان رب العزتک نظری تعلق آتشی بر سرو اخضر کون زمرد وار بر درخت عظیمدرکم بو کون اطلس بوقلمون فلکده نظری یوقدر لکن غیری سرولر کبی سرآمدکلدر جمله دورت چتالدر و جمله اوچیوز التمش عددشاخته لری اوج وآسمانه ویمین و یساره نهاللر صالوب ظل حمایه سنده قرق الی طاوله آت باغلوب قرق الی سیک قیون سایه لار وهر خشه سی [۱] کامل الیشرو التمش فرس [۲] احاطه اید و اشاعیده اولان بیوک وجودن یدی نفر غلامله الاله و یروب کوجیله دراغوش آتدی بر آدم دخی باشندن دستارن بوزوب بو سرو سرآمدی دولبند ایله احاطه آدی بالتمام اما سرو عبرتمانک تاذروه اعلاسنده بر کهنه دلاک واردر اندن بال آربرلی آشیان ایدوب بال یپارلر هر سنه بو سرو صاحبی بال موسمنده بودرخته چیقوب یوز قیه بال چیقاروب ولایت ولایت اعیان کبارلره هدایا کوندرلر اما خدا عالمدر بو وجه ارضده اویله رایحه طیبه لی عسل مصفی صنع خدا خلق اولنما مشدر (در فصل صنع خدای ممدوحات جمیع مورخان فرنک پرچنک بی آهنگ بو شهره بالی بادرا دیه سنک وجه تسمیه سی بو او بیگ التمش سنه معمر اولمش سروده اویله بال حاصل اولدوغیچون و بو شهرک بالی جهانه دوتدیغیچون بو شهره بالی بادرا شهری دیرلر و حضرت ابراهیم باباسی آزیو [۳] عصرند قوم کافرو حاشا ثم حاشا بو سرو اغاجنی معبود اتحاد ایدینوب پرستش ایلرلر مش حالان هذا آلان جمیع ملت نصارای مسیحیه بو سرو یانندن کچدکلر نجبه باشلندن طار طور بو یطورلرن چیقاروب باشی قبا برقاچ کره طنبوب کچدکلری بو حقیرک منظوری اولمشه زیرا بو حقیر بو مسیره کاهده دخی بر آتاریمز اولسون ایچون صیانتلره [۴] بو سرو یرنهاله عروج ایدوب بوره کان وکلسمان [۵] ایله «سیاح عالم اولیا روحیچون الفاتحه» د سروک قوغن او کوب [۶] قره حصارای طرزی تحریر اتمد اما انشاالله استانکوی جزیره سنده چنار منهای عبرتمایه قازدینمدن بو اعلا اولوب انقراض الدوران مابد اولور اما بو شهر آب و هواسی اولقدر ممدوح دکلر زیرا هواسی سواهدلر لیمونی و نارنجی و کونا کونا

[۱] ک : وهر خشه سی [ظن ایدرم که دوغروسی (وهر شاخه سی) اولمیدر (م)

[۲] ک : قارش [ظن ایدرم که دوغروسی (فرس) اولمیدر (م)] [۳] ک : آزیون [۴] ک : طنابلر ایله . ب : صپانر ایله [۵] ک : نوره کان کلیمان . س : بوره کان کلیمان [۶] ک : او بو

بو واروشده بری [۱] کتخدا جامی قباقری قورشوم اورتولی و آلتون ایله یالدرلی سر
 آمد عملی و بر نازک مصنع زیبا مناردلی جامع خرم حرم آباد در آندن بو کتخدا جامینه
 فریب نوبنا شیخ افندی جمعی غایت معموردر زیرا هنوز صاحب الحیراتی حیاتده اولمغان
 غایت مکلف و مزین منر کتکاه عماردر آندن ابراهیم چوش جامی شیرین کارلی
 کار کیر جامع خورده کیر مصعدر آندن دباغ خانه یعنی طبخانه جامی جماعت کثیره لیدر
 بونلردن ماعدا دورت عدد مساجد های موحداندر اولا اولا محله سی مسجدی . . .
 (در علم دار لعلوم مفسران) جمله دورت عدد مدرسه مجذبان [۲] طالباندر اما مخصوص
 دار القراء حفاظانلری یوقدر (در علامت مکتب المجدخان طفلان) جمله بش عدد دار التحصیل
 علوم مکتب نجیب رشید صیدانلری واردر (در خاقاه درویشان مجذوبان) جمله دورت عدد
 تکیه سی وار اولا نوبنا شیخ افندی تکیه سی . . . (در مدح راحت جان حمامات) جمله
 اوچ عدد حمام جانستاندر اولا قلعه ده بازید ولی حمامی و طبخانه ده احمد افندی حمامی
 و بری کتخدا حمامی غایت مفرح حمام روشنادر اما بقول الفته کانلر شهریمزده قرق عدد
 حماملر خاندانلرده واردر دیرلر (در ترقیمات خان ارباب تجارت) جمله ایکی عدد و کاله
 سودا گرانلردر برنده فرنک بالیوزلری و برنده بازرگانلر ساکن اولور (در تقریر
 دکانین اهل اشغالات) جمله اوچبوز عدد دکاندر اما سراج خانه سی مزین چارشوی
 معموردر کم چارشوی بازارلرینک شاه راهلرینک یمین و یسارنده اوزوم آصمه لری دکلوب
 سوق سلطانیسی ایچره اصلا کونش تأثیر ایتوب کویا بر قویاخ خیابان مجمدر و کونا کون
 انکور آبدار شیرده دار اوزوملری خوشه خوشه چارطاقلر و قمریه لر اوزرندن آویزدر
 واردر و جمیع آینه و رونده لر سیر و تماشایدرلر انکیچون بو بالی بادرا شهرینه مورده
 ولایتک کلینجکیدر دیو مورخان روم شهرانکیز آتمشلر حقا کوزل دمشلر (در تمه شهر
 انکیز کلیات) اولا غایه الغایه شهر مزین اولدوغندن ماعدا آب حیات عیون جاریه لری
 بی حد و بی پایان ونعمت نفیسه لری فراوان شهر آباداندر (در تعداد باغوات ارم ذات)
 در قایمات باجدار اغای احتساب جمله یکرمی اوچ بیک عدد باغدر دوم [۳] حقی عشر
 سلطانی ورر دیو نقل آتدیلر بو قلعه دن تاقلاراطا داغلرینه وارنجه باغ مراملردر کم اوچ
 ساعت فزایی [۴] کل کاستانی زین ایتمش حدیقه رضوانلردر (در مسیره کاه عبرت های مفرحات)

[۱] ک: بری [ممکن که (پیری) اوله جقدر (م)] [۲] ب: مجذبان [دوغروسی (مجدان)،

اولیق ممکندر (م)] [۳] ب: دوکوم [۴] ب: قرایی

در اشکال قلعه باللی بادرا

بوندوقانی یعنی ونڈیک کورفزی دریاسی کنارندن بیک آدم آلارقہ قرمده بر بایر بورونده قبلہ دن غربہ شکل بادی کرسی الشکل یعنی اچہ تختہ سی کبی بر شدادی متین طاش کار کیر بنا بر سور رعنادر دائراً مادار خندق کنارنجہ کردا کردی بیک بشیوز خطوہدر اما بدنلر اوزره اطراف جرمی بیک الی دورت [۱] آدمدر قبلہ ناظر بر قپوسی وار اما اوچ قات متین وقوی بونیاد جدید حدید قپولردر و ایچ قلعه سی باشقہ خندقلی و اصما مقردی تختہ جسری جانب جنوبہ ناظر بر دمر قپولی قلعه جکدر ایچندہ انجاق دزداری وجبہ خانہ سی وظہیرہ انبارلری ووصو صارتجاری وشاہانہ بال یمز طوپلری وار غایت صارپ قلعه در زیرا بواچ قلعه طرفندہ سهل حوالہلی بایرلر واردر و بواچ حصار قپوسی اوکنده خندق آشری سلطان بایزید ولی جامعی وار اما خطبہ سنده ابوالفتح محمد خانزده یاد اولنور و بوجامع قپوسی اوکنده بر کوچک حمامجی وار و جامعک محرابی اوکنده بر چشمہ عین الحیاتی وار و بوقلعه دہ جملہ یوز عدد کرہ متلی کار کیر بنا مصنع خاندانلر واردر کم جملہ بیوت رعنازینک روزنلری وشاہنشینلری دریایہ و ہلوم ایچ قلعه سنہ وغستون صحرا لری نہ ناظر جہان نما عالی خاندانلردر و بوقلعه نک دریایہ ناظر کوشہ سنده بر عظیم بونیاد بر طابیہ متینی وار کم کرپی توکی کبی بال یمز طوپلری جملہ دریایہ لیمانہ ناظر اولوب مرغ سمندر وار آتش نمرود ایچندہ قالمش بر بنای شداد نمود و بر طابیہ سد اسکندر جنوددر کم اوچ قات طوپلر چکر بر ج قہقہادر (دروصف زمین شہر باللی بادرا) شہر از دین قربندہ بادراجق نام بر قصبہ بنام واردر اما بوباللی بادرا در کم قلعه نک جنوبی و شرقی و غربی طرفن احاطہ آتمش تالب دریایہ قریب وارنجہ باغ و باغچہ لری و شرق طرفندہ ایکی ساعت بعید داغلوہ وارنجہ حدیقہ جنانی بر دوز واسع فزای محصولداردہ بندر شہر عظیمدر کم جملہ اوچ بیک ایکویز عدد کیرہ مت اورتولی تحتانی و فوقانی کار کیر بنا بیوت رعنازدر کم غایت مکلف و مکمل و معمور و خلقی مسرور خاندانلردر البتہ ہراودہ باغ و باغچہ مقرردر (در جوامع ہلی مسلمان) جملہ ... عدد محراب و منبر معبدکاہ مؤماندر اولا چارشو باشندہ ابوالفتح محمدخان غازی جامعی کلبسادن ولی اولنمش معبدکاہ قدیمدر آندن ایچ قلعه دہ سلطان بایزید ولی جامعی آندن

[۱] دیگر نسخہ لردہ (بیک الی) دیہہ محرردر (م)

ابوالفتحہ خطبہ سی اوقور زیرا فاتح اولدر قانون اوزره کوردوسدنصره موره پاشاسنک تختی حالا بودر خاص هایونی وارباب تیماری و ارباب زعماسی و ایلی بکیسی و چری باشیسی جمله ابوالفتحک قانونی اوزره کوردوس قلعہ سنده تحریر اولمشدر اما بوسلیمان خان عصرنده موره باشالینه تخت اولمشدر اما مال دفترداری و محصلی و دفترکتخداسی و تیمار دفترداری حالا کرید بکندن [۱] برو جمله موره عسکریسی ایله قپودان پاشا ایله ارباب تیمارلری و ارباب زعامتلری سفراشمرلر زیرا جمله موره ایالتی عسکری دریاسفرینه مأمورلردر انجاق موره پاشاسی عنکبوت احمد پاشا کتخدالغندن چقما [۲] حسن پاشا موره پاشاسی اولوب محصلاقی ایله عالی منصب اولوب و بنفشه قلعہ سن محافظه ایدوب جزیره کریده عسکر کچر مکه مأموردر

موره ایالتی سنجاقلری بونلدر کم ذکر اولنور

اولا سنجاغ مزستره لواء ایاماوره و سنجاغ اینه تختی و لواء قارلی الی و سنجاغ مانیه و لواء بالی بادره شممدی موره پاشالینک تختکاهی اولوب بوبش پاره سنجاقلر موره ایالتی اولوب محصلغیله [۳] وزارت عالی اولمشدر لکن مانیه سنجاغی کفره لری حالا عصیان و طغیانده اولماق ایله بعض قرالری مسستره سنجاغنه الحاق اولنوب مانیه ولایتک کافرلری اولاد ایالریله اورولوب اسیر اولنور و جمله جزیره موره ایالتی یکریمی دورت عدد قصبه لردر انشالله محللریله هربری نواحیلریله تحریر اولنور اما بوبالی بادره قضاسی اوچیز ایچیه پایه سیله شریف قضادر و ناحیه سی ... عدد معمور قرادر سپاه کتخداری و یکچری سرداری جمله آ ملک کومروک امینی و باجداری و محتسبی و شهر کتخداسی و خراج امینی و قپودان اغاسی و معمار باشیسی و شهر و ویواداسی و شهر چوبلک صوباشیسی و قلعہ دزداری و ایکویز عدد مردم حصاری و اوچ عدد فرنک بالیوزلری و اوچ عدد فرنک قونصولوزلری [۴] و شهر روملینک بورتونودورلری [۵] و اردر کم غایت مضبوط و معمور شهردر

[۱] ك : فتحندن . س ، ط : یکنندن . ب : بکنندن [ظن ایدرم که دوغروسی] یلندن
اولیدر (م) [۲] ك : چیقمه [۳] ك : محصلاقی ایله [۴] ك : قونصولوزلری [۵] ك : پورتو
پورورلری . س نسخه سی ده بوبله فقط آلتنجی حرفی نقطه سزدر . ب : پورتوبورلری . ط :
پورتورورلری

بوقستلك وقرشو اينه بختى قستلنك عظيم وزنى اوزره طابيه لرنده كى سرآمد بال يمز
 طوپلرى بوغزدن اصلا قوش اوچورمازلىر زيرا ايكي قستلك مابينه مالىرى بر ميلدن سهل
 زياده جه در نيجه كره ونديك كفارينك دونماسى كلوب بوقستللىرى دو كوب حمد خدا ظفر
 بوله ميوب نيجه كى لرى ضربات طوبدن غرق اولوب برر كونه رخنه ايله منكبوب اولوب
 كتديلىر اما برقاچ كره ليله مظلمده مانيه ومالطه فرقه لى كچوب ايچرىده مذ كور
 وستيچسه قصبه سين احراق ايدوب بوغزدن ينه كچلم دير كن قلعه نفراتلىرى خبردار
 اولوب بال يمز طوپلر ايله كافرك فرقه لرن غرق اتمش لردر و بر كره دخى ووستيچسه
 مالطه فرقه لى على الغفله كلوب احراق اتكده اينه بختى غازيلرى دويوب فرقه لى ينه
 سوار اولوب مالطه فرقه لرن جمله فتح ايدوب الدقلىرى مال غنائى و اسير لرن قور تاردق لرن
 ماعدا جمله كفر دلى اسير ايتديلىر اما بو محله مالطه كافر لى ووستيچسه شهرن احراق
 اتكده مذ كور قستل قلعه سندن ايچرو كيره ميه جكن بلوب قره يه كافر دو كوب شهرى
 خراب يباب ايدوب كتديلىر انكي چون حالا ووستيچسه خرابدر هنوز عمار اولمده در
 الحاصل بواينه بختى كور فزى اغزنده مذ كور قستل قلعه لى سد اسلامدر لكن خانلىرى
 و دكانلىرى يوقدر اما باغلىرى و باغچه لى چوقدر بوقلعه نى تماشا ايدوب كميدن آتلمز
 سوار اولوب جنوب طرفنه كيدوب ... ساعتده [۲]

در تدميحات شهر نادره يعنى قلعه بالى بادره

بانيسى بوندوقانى ونديكنك پرنچيرم پاپلرينك [۳] بناسيدر وجه تسميه سى اولدر كم
 بوشهرك باغ لرنده بر سروي درختنه بال حاصل اولوب بالى چوق اولدوغندن بالى بادره
 ديرلر مقدا فتحي ابوالفتح كدر بعده كفار استيلا ايدوب سلطان بايزيد ولى سنه ۸۶۲
 تاريخنده متون وقرون قلعه لرينك فتحنه كيدر كن فتح اتمشدر اما ينه بايزيد ولى پدرى

[۱] شو مصراع شو حاليله حساب ايدلده (۷۹۷) ايدوركه تاريخه مغاير اولغله ياكيش
 اولدنى بديهيدر . ظن ايدورم كه تاريخ مصراعنده كى (هو) كله سى (قل) اوله جق . ايشته
 بويله (قل) لفظى قبول ايدولور برده سى حرفيله (اللاق) ياكيش اولغله اولك يرينه ده
 (اللائق) قونولورق حساب ايديله جك اولورسه اوزمان ۹۰۷ عددى حاصل اولوركه او تاريخنده
 موره قستلنده چشمه بايله سنك امكانى واردر (م) ۲۱ : ۶ ساعتده [۲] ك: بانريك

وچنك ورتاب قیدنه اولوب بر الای لوندان خرابات ارنلری مذکور عیون جاریه لرده جامه شویلق ایدوب اسبابلرن یقارلر عجایب و غرایب مسیره کاهدر بعده بو ووسنجسه قصبه سندن قالقوب جانب غربه لب دریای کورفز ایله ۵ ساعت کدوب

درستایش قلعه موره قستلی

بودخی موره جزیره سی طوپراغنده سنه... تاریخنده ابوالفتح سلطان محمد خان اینه بختی کورفزی ایچره کافر کیلری کره سن ایچون کورفزک بوغازی اغزینه بو قستلی بنای عالی آتمشدی اما کوچوک اولماغیه ینه بوندوقانی فرنیکی ومالطه کشتیلری بوقلعه او کندن بی باک و بیروواچرلر آخر کار سنه... [۱] تاریخنده سلیمان خان بو قستلی کامل آلتیوز آدم توسیع ایدوب شکل مربع شددادی مثال بر قلعه جنک وجدال آتمشدر بدست غازی قپودان خیرالدین پاشادونمئه هایون ایله بو جای امانه کلوب جمیع عسکر اسلام و جمله پایزن فورسه اسیرلر ایله بنا اولمش بر قلعه قستلدر بودیارده بر بوغاز اغزنده و یا خود برداغده قراوول خانه کبی بنا اولنان قله ره (قستل) ولیمان اغزلرنده ولیمان اورتالرنده بنا اولنان قله ره (مندرک) دیرلر [۲] اما بوموره قستلی قپودان خیرالدین پاشای مدبر دور بین فکر ارسطو موره خاکنده بر قومسال بورونده حواله سز ودخی خندق سز درود یواری یکر میشر ایاق قالین سد سدید دیواری قبله یه ناظر دمر قپولی و اون ایکی عدد بال یمز طویلی قلعه متیندر کم طویلری قرشو اینه بختی طرفنده کی قستلی و جانب غریبه کورفزک بوغاز اغزنی دو کر سر آمد بال یمز طویلری وار بوقلعه نك چار گوشه سنده دورد عدد طابیه عظیملرینك صویه برابر طویلری وار دمر قپولری ایله آماده دورر دزداری و ایکیوز عدد مردم حصار ی وار حاکمی بالی باده شهرنده در و بالی باده نیابتیدر درون حصارده جمله اللی عدد کره مت اورتولی نفرات اولری و اراما غایت داردر و جمله برجامعی و برحمای واردر و جمله بر عدد چشمه سی قلعه قپوسنك ایچ یوزنده واقع اولوب کویا آب حیات آب نابدر کم تاریخی بودر

[۱] کورولدیکی وجهه متنده سنه نك رقم یری آچیق بر اقلمشدر فقط ب ، س ، ك ، ط نسخه لرنده رقم خانه سنده (۹۰۵) کورولویور حالبوکه سلطان سلیمان خانك ولادت (۹۰۰) ده اولمغه مذکور رقمک یا کایش اولدینی بدیهیدر (م) [۲] (مندرك) کله سی ایچون مرحوم شمس الدین سامی بك قاموس تورکیسنده (صنی لیان) دییور. دیمك که مؤلفك یازدینی معنایی کورمه مشدر (م)

دالغیدر ویوزاللی اچہ پایہ سیہ قضا در یاسی شمال طره فیدر جمہ ایک یوز عدد کرہ مت اور تولی باغلی و بانچہ ملی و کار کیر بنالی و تحتانی و فوقانی خانہ ملی معمور بر قصبہ جکدر جنوب طرفندہ کی صحراسی سراپا مزارعات کثیرہ ملی قرالردر بو قصبہ اطرافہ اولان چنار منہاز و چنار کبی مفرت زیتون اغاجلری اولور کم بر دیار دہ بویلہ زیتون درختلری یوقدر حتی نیچہ اختیار لردن مسموعمز اولدیکم شہریمز دہ ایک بیگ ییلقدن متجاوز زیتون اغاجلریمز وارد در کم علامت لردن بلرز دیدیلر و جمہ قرق عدد دکا نچقلری و جمہ بر عدد خانجغزی و جمہ بر عدد حمانجھی وار قس کونلری اشلر ماء تموز دہ خلقی جمہ دریایہ کر لر و بوشہری ونہ دیک کافری بو آنہ کلنچہ اوچ کرہ احراق ایدوب خراب ویباب آتمشدر زیراً حالا عظیم خاندانلر خراب تراب یتوب انجاق (شیخ افندی جامی) کار کیر بنای عظیم اولمق ایلہ آشدن خلاص اولوب معموردرد انجاق مساجدلر و جوامع لردن همان بو معبدکاه قالمشدر اما بوشہر خرابک شرق طرفندہ نہر ... قلاوراطہ طاغلرندن کلوب اینہ بنجی کورفرزینہ بوشہر قربندہ مخلوط اولوب بو نہر اوزرہ ایکی عدد جسر وار جمہ طقوز کوزدر غایت الحاقدر اما مصنعدر و بوشہرک مغرب طرفندہ بر آب حیات صو واردر سکز یردن طاش اولوقلر ایلہ جریان ایدر غایت لذیذ بر آب خوش کوار بوز پارہ سی کبی مادبارددر صاحب الحیراتک بری تفرجکاه ایچون بو عیون جاریہ کنارندہ اخشابادن بر قصر مرام انشائمنس حقا کہ مسیرہ کاه مفرح و مقصورہ آرامکاهدرد بو مقصورہ قربندہ (تسکیہ علی بابا) بکتاشیاندن براقچ فقر و فاقہ صاحبی جانلری وار بو استانہ ایچندہ علی بابا مدفوندر قدس سرہ بو درکاه لب دریادہ اولماق ایلہ جمیع اطرافدن قایقلر ایلہ زوار بر و بحار لر کلوب زیارت ایدر لر تماشا کاه مسیرہ کاه دلکش ایدر حتی بو آستانہ دہ بر درخت عظیم وار کم سایہ سی زمینی دوتوب نیچہ بیگ عدد نہال شاخ لری سرای پردہ سلیمانی کبی سایہ انداز اولوب ظل حمایہ سندہ کی چمنزار صفہ لر و دکہ لر [۱] اوزرہ نیچہ بیگ عشاقان مشتاقانلر ذوق و صفالر ایدوب کمینسی طاعت و عبادات کمینسی ما کولات و مشروبات قیدندہ اولوب کباب شراب

[۱] ک: ونشمنلر [دالک فتحی، کافک تشدیدیلہ (دکہ) کلہ سی دہ نشمین معناسنہ در. ظن ایدورم کہ ک نسخه سنی یازان ذات عربچہ یہ آشنا علمادن اولغلہ مذکور (دکہ) کلہ سنی بلکہ آکلاشیلماز دیہرک ترک ایلہ یرینہ (نشمین) کلہ سنی یازمشدر مذکور نسخه دہ بویلہ نظر دقتی جلب ایدہ چک کلہ لر کورولمکدہ در از جلہ ص ۲۸۰ دہ کی (منبوتات) یرندہ (سبزوآت) او مقلہ دندر (م)]

صاری داغله چيقوب و معمور آبادان ييلاقلى قرالر ايچره ۳ ساعت دخى طرف جنوبه
كيدوب صارب داغلى كچوب

در تسميرات قلعہ كهنه بنا قلاوراطا

ونه ديك بناسى سنه ۸۲۶ تاريخنده ابوالفتح فتحيدر اما بدست قوجه محمود پاشا
قبضه تسخيره آلدی و موره سنجاغی و يوادالنيدر و اوچيوز اچقه قاضيسى و تمش عدد
ناحيهسى قراسى و كتيخدايريسى و يكيچيرى اغاسى و قلعہ اغاسى و يكرمى بش عدد مردم
حصاريسى واردر اعيانندن دفتردار احمد پاشا اغاسى الحاجى احمد اغا ... (اشكال
قلعهسى) حوالهالى بر قبالي و بر دپهلى زمين مرتفع اوزره شكل مدور بر كوچك
قلعهجكدر درون حصارده يكرمى عدد كرمهت اورتولى داراجق دارلرى وار بر جامعى
و بر قلعہ قپوسى وار غيرى شى يوقدر (در ترقيات صفت و اروش قلاوراطا) بر مقسى
ضيقدر [۱] هموسى دورت يوزغدد كرمهتلى كار كير بنامعمور و آبادان خانهلردر و هاموسى
بدى عدد محلهلردر يگونسى ... عدد محرابدن اولا ... جامعى و ... ماعداسى محلات
زاويهسيدر ... جمعاسى ... عدد مدرسه عالماندر امتاسى ... عدد مکتب جكر گوشه
پسراندر و جملتاسى ... عدد تكيه درويشان فقيراندر و عامتاسى بر عدد حمامدر گاه اشلر
و كاهجه اشلميوب مسدود دورور اما قرق عدد اولر حماملرى واردر ديديلر زيرا معمور
خاندانلرى واردر و همتاسى ايكي عدد خاندر و مقوسى ... عدد دكاندر هر متاع ذى قيمت
بولنور اما ييلاق زمينده واقع اولماغن آب و هواسى و بناسى و محبوب و محبوبهسى خوب
و لطيف و مرغوبدر لکن هواسى سرما اولدوغندن باغچهلرنده ليمونى و طورونجى و زيتونى
ونارى و انجبرى آز اولور و سائر ميوهلرى دخى نادر اولور جايجا باغلى واردر اما سائر
سبزه و اتلرى جمله و وسيتچسه قصبه سندن كلر غايت محصولسز يردر انكيچون روم لسانجه
قلاوراطه در ... دمكدر ... بوقصبه دخى سير و تماشا ايدوب ينه شمال جانبه داغله و
دره لر و دپه لر آشوب در دسر چكرك ۷ ساعت كيدوب

در وصف قصبه و وستجسه [۲]

ما تقدم بر كوچوك قلعہجكى وار ايمش ملطه كفارى منهدم اتمش زيرا لب درياده
اولوب اينه بختى كورفزى كنانرنده بر مرتفع باير اوزره در موره پاشاسنك خاصى وويوا-
[۱] ب : دره [بوضورته دوغروسى (دره ايچره) اوليدر (م)] [۲] ب : وستجسه

و حفر عظیم لک یرلری رایکان دورر بعدہ بوندوقاتی ونہدیک وار قوتی بازویہ کتروب
 ینہ مورہ جزیرہ سن اشپانیہ اندن آلوب عمار ایدرکن ونہدیک اندن آخرکار ابوالفتح
 محمد خان نصفن آلوب فتح ایتدی اندن دخی نصفن دہ متون و قرون و بوندسغور [۱]
 قلعه لرین سلطان بایزید ولی فتح ایتدی بعدہ ارحور [۲] و انابولی و بنفشہ و پار دونیہ [۳]
 و ناص اووا [۴] و مانیہ و یرمش [۵] قلعه لرین سنہ ... تاریخندہ سلطان سلیمانک قاسم
 پاشا سی مذکور قلعه لری فتح ایدوب ولایت مورہ اوچنجی [۶] پادشاه اندہ فتح اولوب
 قبضہ تصرفہ آلمش اولدی الی انقراض الدوران دست آل عثمانده اولہ آمین ویا معین
 بعدہ بو کوردس اعیانیلہ و داعلشوب زکریا افندیکن برمانیہ قزی و برمانیہ غلامی احسان
 آلوب مورہ اداسین علی العموم کشت و کذر آتمکیچون

کوردسندن قاقوب جزیرہ مورہ تماشا اندیکمز بلدر

اولا کوردسندن غرب طرفہ کیدرکن نہر قسره کہ [۷] پتری [۸] داغلرندن
 کلوب اینہ بختی کورفزیہ مخلوط اولور اندن نہر قوری کوپ حولی [۹] داغلرندن کلر
 کوچک درہ در و نہر چریلوز [۱۰] فوحا [۱۱] داغلرندن کلر اندن نہر دمینوز و الجا [۱۲]
 داغلرندن کلوب بو اوچ عیون جاریہ لر جملہ اینہ بختی کورفزیہ منصب اولور کوچک
 عینلر درکم آتلرایلہ عبور ایدوب (قریہ دمینوز) نہر دمینوز کنارندہ باغ ارم مثال بر کفرہ
 قریہ سیدر اما زکریا افندیکن چقتلکیدر اندن ینہ سمت غربہ ۵ ساعت اینہ بختی دریایی
 کناریلہ کیدوب (منزل قریہ فیله روز) اغاج حصاری درہ سی کنارندہ در اندن نہر امر و
 مازقشی [۱۳] داغلرندن کلوب ینہ اینہ بختی کورفزیہ اندن نہر اقراطہ قلاور اتا داغلرندن
 کلوب اینہ بختی کورفزیہ قریشر اندن ۲ ساعت دخی دریا کنارنجہ کیدوب بعدہ صاری

[۱] ک : بوندیقوز . ط : بوندقور [۲] ط : ارحوز [۳] ک : باردونیہ [۴] ک : باص
 اووا [۵] ط : برمش [۶] سلطان سلیمان خان علیہ الرحمۃ و الغفران حضرتلری اونجی پادشاه
 اولغاہ بورادہ کی (اوچنجی) کلہ سی یا کایشدر دوغروسی (اونجی) اوبلیدر . مع مافیہ الہ کی بش
 نسخہ نک بشندہ ہپ (اوچنجی) دیہ یازلمش اولدیغندن تاویلایلہ بونک دہ دوغرو اولسی ممکندر
 شویلہ کہ : مورہ فتوحانہ فاتح باشلامش ؛ بایزید ولی ایلہ سلیمان خان دوام ایتمش ؛ سلیمان خان
 زمانندہ مورہ تمام فتح ایدلشدر . بوضورتہ اوچنجیدن مقصد (مورہ نک فتحہ ہمت ایدن بادشاہ لک
 اوچنجیسی دیکدر (م) [۷] س ، ک ، ط : فسره کہ [۸] ب : پتر [۹] ب : جولی [۱۰]
 ب : چریلوز [۱۱] س ، ک ، ط : فوحا [۱۲] س ، ک ، و الجا [۱۳] ک : مازقشی . ب : مہارقتی

ضریب‌الدیار کرم‌کافی حاتم‌طی و جعفر برمکی کبی خاندان صاحب‌ری چوقدر و آب و هوای لطیف اولوب ییلاق‌سیدریعی یازی یاز و قیشی قیشدر و جمیع خلقی تجاردر و محتمم سمور کورکلی اعیان‌ری چوقدر تازه ییکتلی جزایر لوندان‌ری کبی داراجق اثواب کیوب بالدرلری چبلاق کززرلر و باشلرینه قرمزی فس و بللرنده پلا بچاق و ایاقلرنده سیاه فرنک فلاری کیرلر و زانه‌لری جمله الوان چوقه فراجه‌لر ویصی باشلی بیاض چمبر بورینور مآدبانه کززر اهل‌پرده خواتین‌لری اولور و جابجا محبوب جوان‌لری اولور ... (دراسماء مرد میدان) دوراق ... (در نامهای بتان و زنان) ... (در القاب مملوکان اسودان) اکثریا کوله‌لری زنیکی عربلردر و محبوب فرنک غلام‌لریدر قونده‌لا و سرولا و سرولاه و قوقولا و حافلا (در بنام جوانان چا کران) فرنک غلام‌لرینک اسم‌لری فیروز و پرویش [۱] بهزاد و مرزا و جم و عارف و شهباز و کیوان (در اسماء عبد مشتری جواریان) اولا روشنا و روانی و بادسحر و بسملا و سیانه و پیمانه و عاسمه و سامسه و سامیحه ... نتیجه یوز بیک کونه احوالات نظام و انتظام‌لری وار اما عشق اولسون جمله خلقنک ذوق و شوق‌لرینه و بربرلرینک کثرت محبت‌لرینه عشق اولسون و حق تعالی جمله سندن راضی اولسون اما زمان قدیمده بو کوردوس قلعه‌سنک قره‌سی اولان بردکزدن بردکزه اولان زمینی و ندیک قرالردن پرینچ پریم [۲] نام برجدام [۳] اقره [۴] ابوالفتحک موره اوزره کله‌جکنی علم نجوم قوتیه بیلوب موره ولایتن آدا آتمک ایچون بو کوردوس محلندن کسوب ایکی کورفز دریاسی بوغازلرن بربرلرینه قاووشدرمغه مباشرت ایدوب اوچ قات خندق دخی کسوب خندقلرک ایچ یوزلرینه اون عدد قلعه متینه‌لر یصامش ایدی و ایکی دریایی بربرینه قاووشدرمش ایدی ولایت موره عموما یدی یوز یتیش میل احاطه ایدر بر جزیره آسوده اولمشدی اما (العبدیدر والله یقدر) اول قرال ضال بد فعال آل عثماندن خوف ایدوب بو محلی کسوب دریا آتمشدی حکمت باری اسپانیه قرالی بیک یدی یوز پاره کیمیه بو ولایت موره اوزره کلوب بو دیار موره قبضه تصرفه آلوب مذکور اولان اون پاره قلعه‌لری منهدم ایدوب و ایکی دکز مابیننده کیسلن بوغازی و خندق‌لری دولدوروب موره جزیره‌سن ینه خلقتی اوزره قره‌یه متصل ایدوب آل عثمانه شاه‌راه سهل اولمغه سبب اولور حالا اول قلعه‌لرک اسایش [۵] ایراما [۶] یرلری

[۱] (پرویز) دن غلط اولسه کرکدر (م) [۲] (پاپ) اولتی ممکندر (م) [۳] پ : جدام [۴] خلق اره‌سنده (جودام) دییه سویلتور (م) [۵] ب ، س ، ک : کفره [۵] ک : اساس [۶] پ : ایرما . ط : ایرما [شوراده‌کی اوچ کله ک نسخه‌سنده (اساس اثر مآثرلری) دییه یازلشدرکه فنا بربولوش دکلدر. متنده‌کی شکله کوره (اساس آیرما یرلری) اولقده ممکندر (م)]

(در تکستیات خان تجاران) بارده سی ایکی عدد خانلردر بری زکریا افندینک خیرآیدر
 (در عدد حمامات) اولانده سی همان بر عدد حمامی وار طاش نردبان ایله اینلر حمام
 کثیفدر اما یتمش عدد سرای حماملری وارددر دیواهل بلد تفاخر کسب ایدرلر (در ممدوحات
 صنع خدای کزیده مثمرات) باغ و باغچه لرنده سر و درختلری و لیمون و تورنجی
 و زیتونی و ربانی و اینجیری بی حسابدر اما کباطی و لذیذ و آبدار نارنجی مشهوردر
 (در محصولات حبوبات) دانداز بوغدای و ارپاسی و مرجمه کی و قرق کونه مشوبات [۱]
 نباتات گیاهاتی ممدوحدر و سحرالرنده قلعہ مثال معمور چفتلکلر ایله مزین اولمش
 اوتارلر وار اما جملہ زکریا افندینک ووحه [۲] نام چفتلکی معموردر و جملہ رعایاسی
 اوروم وارناووددر جملہ خلق اورومجه وارناوودجه تکلم ایدرلر اما لسانلری اورمیوزدرکم
 وارمسک کلمسک کورمسک دیوسک لفظی چوق استعمال ایدرلر (در لهجه مخصوص
 اهالی اصطلاحات) بری برلری ماینلرنده باشقه بر وادی طرح ایدوب کویا عارفانه بر
 نزاکت اوزره کلماتلری وارددرکم ذکر اولنور اولا (قاقومیر) یعنی بدبخت ... (کله فوص)
 ثوبه یعنی نایابک (یاسن الماس سن [۳] جاتی برتمنه) قورتارہ سن قاقومیر باشنی [۴] بو محله
 قاقومیر زوالی معناسه در (یا بیرہ سن برافش سن سرکه جک چورباہ) یا بیرہ سن قودکمی
 سرکه چورباہ ... (بیرہ یا زوالی ورمہ سن بکا بر سپسی [۵] توتوجیک) بیرہ یا
 زوالی ورمز میسک بکا بر لوله توتونجک (خزرہ تیزدن آزمشم [۶] کوکولی) حضر تکرکز
 دن استمشم خام اییک قوزالغنی ... (جنابکیسه اکمکم یوقدر اشدہ شمدی ییہ سن
 قلمبوق) یعنی جنابکزه اکمکم یوقدر شمدی ییہ سن قلمبوق قلمبوق مصر بوغدا ایدرکم قاش
 کبی شیدہ بتوب اندن برکونه بیاض اکمک ایدرلر اول اکمک قلمبوقا کمکیدر قلمبوق ییک
 دیدیکی اولدرونجه یوزبیک کونه کندولرہ مخصوص اصطلاحات عباراتلری وارکم یانلرنده ایاندن
 [۷] برغیری آدم اولسه انلرک لسان مهمله لرن مکرتر جان ایله کلیه حقیردخی یوقدر جہ فہم
 ایدوب تحریر ایتدم اما خلقی غایت خلوق وحلیم وسلیم و کریم الطبع صفرہ صاحبی ہب

[۱] ك: سبزوات . ط: مشوبات . [ط نسخه سنده کی (مشوبات) یا کلیش اولدینی کی
 منده کی (مشوبات) ده یا کلیشدر . منده کی شکاک ذاته نظراً دوغوسی (منوبات) اوللیدرکہ
 اکمکلہ بیتن ، یتیشن پیشلکلر معناسه اولوب (سبزوات) دیمک اولور (م) [۲] ب: ووجه
 [۳] ك: المازسن [۴] (باشکی) اوللیدر (م) [۵] ب: سپس [۶] ك: ازامشم [۷] ك:
 اجانبند . ب: س: اناسدن [بلکه (اناییدن) درکہ صاف کیسه معناسنده استعمال ایدلشدر (م)]

(غازی ابراهیم بابا) مدفوندر قدس سره‌العزیز وقلعه‌نک بو محله‌ی جمله‌خالدردر کم‌تلیکیلر وچقاللر و طوشانلر واردر زیرا واسیع قلعه‌عظیمدر و بو قلعه‌ده آدم صغار مفرت عبرت‌نا طوبلر واردر کم تا ابوالفتح قومشدر اما بومفرت طوب کوبلری بوقلعه‌ سر آمدک تا ذروه‌ اعلاسنه نیجه چیقارمشلردر بو دخی غریب تماشادر و بو قلعه‌ده اصلا قورشوم اورتولی اثر بنالردن علامت یوقدر (درمنظرات صفت واروش کوردیس) [۱] بوقلعه‌ بالادن جانب‌شماله یقوش اشغی بش‌بیک‌آدی‌مه اینلر اما یاری یوله بول اوزره بر اوچوروم مرتفع یرده ایکی عدد آب حیات چشمه‌لر وار کم خدا حقیچون روم ایلی دیارنده اویله بر آب حیات مکر اردل ولایتده نهر عظیم شاموس [۲] صوبی اوله شهره یقین اولان چشمه‌ جان پرورک تاریخی بودر (امر بنای [۳] هذالماء الجاری خالصاً لله یوسف الحیاط حسبه‌ لله وطلبالمراضة‌ الرب الرحیم لسنة‌ احدی و عشرين و تسعمایه) و بو چشمه‌دن اشغی شهر کوردوس جمله‌سی بش عدد محله‌در اولا ... محله‌سی ... وقوسی بشیوز عدد باغلی و باغچلی و ماء جاریلی و باغ مراملی جمله کارگیر بنالی قلعه‌ مثال واسع سرای عظیملر وغیری خاندانلردر کم جمله لعل کون قرمزی کیره‌میت اورتولی اولردر اما هر بر خاندانلر باشقه باشقه بنا اولنمشدر بر برلینه متصل اولر غایت نادردر زیرا برواسعة‌ الاقطار زمین محصولدار دار قرارلردر جا بجا بعضی خاندانلرک ارالارنده طارلالر واردر زیرا ویران یرلری چوقدر اما کفره‌ زمانی اویله عمار ایمشکم همان اوچ بیک عدد کاغدیجی دکانی و ایکی بیک صرمه‌کش و ایکی بیک بچاقچی و مقراصیجی دکانلری و بو قدر خان و کنیسه و منصطلری وار ایمش حالا نیجه کره یوز بیک عدد یرلرده آثار بنالر ظاهردر (در جوامع‌های مسلمان) دوکلیسی بش عدد جامع عابدان مؤمناندر اما اوچی جامع جمعه‌در اولا چارشو ایچنده محمد چاوش جامعی قورشومسزدر لکن جماعت کثیریه مالکدر و زوریا ... جامعی و تکیه جامعی ماعدا مساجدلردر کم معلوم دکلدر (درکان عالمان مدرسان) هپسی درت عدد دارالتدریس مفسراندر (در قایمات مکتب پسران) اولانجه‌سی یدی عدد دارالعلوم ابجدخاندنر (در تذکیرات خانقاه موحدان) عمومسی اوچ عدد تکیه‌ درویشان ذیشان آل عبا آستانه‌لریدر (در قائمه‌ دکا کینات) باریسی یعنی تاتار لسانی اوزره جمله‌سی یوز عدد مفید و مختصر دکانلردر

[۱] پ: کوردوس [۲] پ: شاموش [۳] دوغوسی (ببناء) اوللیدر. آقار صو
یا بق صو کوتورورسه‌ده مقصد صونک کندیسی دکل یریدر دی‌کله سوزی کسک قابلدر (م)

اوج آسمانہ برابر اولدوغندن هر کس چیقوب اینمهدن عاجز اولوب عمارتلی آزدرلکن
ینه اشغی شهر اعیاندرینک بونده اولری ومغارالری واردر وبوقلعه ایچی اویله سنکستاندرکم
حراساسک [۱] ایچنده آدم راحت ایله یورویه من حکمت خدا بویله اوج آسمانہ برابر
قیا اوزره اوچوز آلمش آلتی عدد صو قیولری وارکم غرب طرفی قیولری جمله آجیدر
شرق طرفی چاهلری جمله آب حیات کبی طاتیلدر (درعیان چشمه سار آب حیات)
بوقلعه ده سلطان محمد جامی دبنده ایکی عدد آب زلال چشمه جان پرورلر واردرکم هربری
ماه تموزده بوز پاره سی کبی ماء بردعین رواقدر اما عجب حکمت باریدرکم بو کوه بالادن
بالا قربنده داغلر یوقدرکم آندن بوقلعه صولر کله دیه سن هان (ان الله علی کل شیء
قدیر) در آمانا صدقنا وجمه داغلردن عالی بو چشمه سارلر اولان قلعه داغی سائر داغله
حایلدر عقل احاطه ایتمزکم بوقلعه داغنده بویله آب ظهور قیولر و چشمه سارلر اوله هان
صنع خدای صناعت لم یزلدردر اول چشمه لک تاریخلری بودر (امر بناء [۲] هذالله الباری
حسن اغا بن مصطفی ابن الحاجی حسن اغا خالصا لله تعالی وطلبنا لمرضاته تحریراً فی واسط
شهر ربیع الاول سنه احدی والف) بو چشمه یه قریب اولان چشمه زلالک تاریخیدر
(امر هذا [۳] الماء جاری الحاجی اغا حسبه لله تعالی تحریراً فی واسط شهر ربیع الآخر
سنه سته واربعین وتسعمایه) تحریر اولمشدر اما بو چشمه لر آب کوژدن نشان ویرلر
بو چشمه سارلرک غیر مغرب جانبنده دخی عیونلر واردر اما سهل آجیجه در اما ینه
طعامه قنوب وغیری شیلره استعمال اولنوب حیوانا تلره نافع چشمه جاریلدر (در تمدیحات
صفت ایچ حصار) موصوف اولان بیوک قلعه نیک جانب جنوبی کوشه سنده بر یالچین قیا
پشته عالی اوزره چار کوشه بر کوچک ایچ قلعه در ایچنده انجاق دزدار اوی وکتخدا
اوی وجبه خانه خزینه سی و بر قاچ شاهی طوپلری وار غیر شی یوقدر اما بوقلعه اندرونک
برج وبارولرندن تاوندیک کورفزی کنارنده ایاماوره قلعه سی و ناردده شهری ویا ینه شهری
داغلی نمایاندر وشرق جانبنده آق دکز ایشیره یکرمی اوج عدد جزیره لر جمله نمایاندر
تابو مرتبه افلاکه قدکشان اولمش هماغشایلی سورا ستواردر بوقلعه جیکک شرق طرفنده
برقات قلعه دیواری دخی صکرده بن اولمش اکه یکی حصار دیرلر زیرا بر کره بوقلعه
کفار اول محلدن آلمش اول سبب ایله بو محله بقات قلعه دخی بنا ایتشلر اول حساب
اوزره بوقلعه کوردرس بش قات بوله حصاردر (زیارتگاه) بو قلعه نیک تاذروه اعلاسنده

[۱] ک: خرابستانک [۲] دوغروسی (بناء) اولمیدر (م) [۳] دوغروسی (بهذا) اولمیدر (م)

عددندان بدنلر اوزره استاد مهندس صنعت معماریسنى عرض ایدوب اوله مصنع بدنلر اتمشکم بر غیرى سورا ستوارلرده اوله دندان بدنلر یوقدر و جمله درود یوارلری انش و یقوش قیالرا اوزره واقع اولمشدر و جمله بش عدد سدید قپولری واردر اما دوردی داٹماسدود دوروب حین محاصره ده آچیلر کوچک قپولدر انجاق جانب غربه ناظر بیوک قپواشنى واروشه ایشلر اما بوقپو اوچ قات قوی و متین دمر قپولدر و هر قاپی مابینلری بر بولمه حصار دیوارلریدر اما ابتدا اشاغی بیوک قپودن ایجری بولمه حصار جتمده اصلا اولر یوقدر انجاق قپونک ایچ یوزنده قلعه نك قپوجیلری او طور اجاق بر کویجه [۱] یری واردر اوچ عدد مغارادن اودا جقلى واردر واشنى شهر دن بویوک قپویه کلنجه یقوش یوقارو بر بچق ساعتده چیقئر جهان نما برباب عظیمدر کم شب و روز دیده بانلری و نکهبانلری و بوابانلری پر سلاح آماده درلر و بویوک قپودن ایجری یقوش یوقارو کسمه قیا یوللرایله تا اورته قپویه وارنجه ایکیوز عدد کر مه خطوه در بواورطه قپو دخی جانب غربه مکشوف باب عظیم دمر دن متین دروازه کیردر بواور تا قپودن ایجری یقوش یوقارو بشیوز آدم بولمه حصار جقدر کم حین فتحده قلعه مفتاحلرین سلطان محمده تسلیم ایدوب معاف و مسلم اولان روم کفره لرینک بونده خانه منحوسلری واردر بونده اصلا مسلمانلر خانه‌سی یوقدر و جمله ایکیوز عدد روم اولری و بر کینسه لری و اون عدد دکانجقلى وار قیالر اوستی اولماق ایله باغ و باغچهلری یوقدر بوندن یقوش یوقارو اوچنجی قات قپودر کم ایکی یاننده اولان قله لرك ایچلری لب برب صافی داری و آرپه و بوغداى و قلیچقلى پرنج دولیدر و بر قله ده صافی اودون مملودر کم حین محاصره ده جمیع ذخیر لازمدر دیو احتیاطاً هر مهمات و لوازمات موجوددر و بر قله ده دخی آت دکرمانلری و آدم چوپره جك دللابی آدم دکرمانلری و نچه بیك ال دکرمانلری واردر بعده بواوچنجی قات قپودن ایجری سواد عظیم قلعه ایچنده جمله ایکیوز عدد جمله تحتانی کار کیر بنالی و سراپا کره مت اورتولی مسلمان اولری وار اصلا کفره خانه لری یوقدر مکر مسلمانلرک عورتلری کافره اوله یوخسه بوقلعه یه کافرلر کیره منزلر و جمله دورت عدد محرابدر بری ابوالفتح سلطان محمد جامعیدر طرز قدیم مفید مختصر معبد کاهدر و بری بکزاده جامعیدر و بری احمد پاشا جامعیدر و بری فتحیه جامعیدر کم صکره کینسه دن فتح اولوب جامع اولمشدر و جمله ایکی عدد محله مسجدى و بر قهوه خانه و بر دکانجخی وار بویله سواد معظم قلعه ده غیرى عمارتلر یوقدر زیرا

[۱] پ : بر کوزله . ک : بر لونجه

خان عصر ندہ مورہ ولایتندہ لب دریادہ اولان نیچہ قلعہ لہر دو نثناء ہایون ایلہ فتح اولوب بوقلعہ کوردوس اصلا اطاعت ایتیموب بالذات ابوالفتح مغازی [۱] دریا مثال عسکر ایلہ مورہ ولایتنک سدسیدی وحصن متینی اولان مزسترہ [۲] قلعہ سنہ لشکر بی پایان چکوب بوجاہ کلد کدہ جملہ کوردس کفار لری مہابت ودارات وصولت آل عثمانہ طاقت کتیرہ میہ جکلرینہ علملری لاحق اولوب درون حصارده اولان کفرہ لہر مابینلرینہ تفرقہ دوشوب بوندوقانی فرنگلری قلعہ دن فرارایدوب قلعہ مفتاحلرین روم کفرہ لری ابوالفتحہ تسلیم ایدوب یرلیغ بلیغ شاہی ایلہ ینہ قلعہ دہ قالب رعایا اولوق اوزرہ معاف اولمشلردر حالاحمد خان تخریری اوزرہ جزایر ایالتندہ قپودان پاشا حکمنده سنجاک بکی تختی اولوب طرف پادشاہیدن بکنک خاصی ۲۱۹۰۰۰ وزعامتی ۱۶ تیماری ۹۱۱ کامیل الای بکیسی وچری باشیسی واردر حین سفرده بکنک عسکر یلہ جملہ اوچیک لشکر اولور اما شمدی مورہ یتیم یوکاچہ محصلنلی ایلہ باشقہ ایالت اولوب وزارت ادیلر وبو شهر کوردوس پاشا خاصی وویوادالغیدر واوچوز اچہ پایہ سیلہ شریف قلعہ در مغارہ قضا سیدہ بوکا الحاقدر جملہ ۳۰۶ عدد ناحیہ قرالیدر وشیش الاسلامی و نقیب الاشرافی وسپاہ کتخدایری ویکچیری سرداری وقلعہ دیزداری وایکی یوز عدد مردم حصاری ومحتسب اغاسی وباجداری وخراج اغاسی وشہر کتخداسی ومعمار اغاسی ونچہ یوز عدد اعیان کبارلری وبک وبکزادہ لہر پاشائہر وپاشا رادہ لہر وار جملہ ... و... پاشا وآلای بکی ... وزکریا افندی وعزیز افندی وجعفر افندی ویکن [۳] ابراہیم [۴] بک زادہ وعلی کتخدای وعزیز افندی زادہ احمد اغا ومصطفی افندی واوغلی آلای بکی وبو مذکوروندن ماعدانچہ یوز عدد خاندان صاحبلری ولی نعم اعیان کبارلری واردر (دراشکال زمین قلعہ کوردس) اتہ کورفزی واینہ تختی کورفزی اورتاسندہ واقع اولان آلتی میل طولی برصحرانک تا اورتاسندہ اوج سمایہ برابر بریاچین قرمزی قیا اوزرہ شکل مٹمن یعنی سکیز گوشہ وسکیز عدد روزکارہ قارشو سکیز گوشہ بر قلعہ بی ہمتادرمک سراپا شدادی رختم کارقدیم سنک طراش بر قلعہ حاضر باش پرصواش بر حصین حصین وسد متین سور عظیمدر بو قلعہ دن اتہ کورفزی واینہ تختی کورفزی دریالری غایت نمایاندر زیرا افلاکہ سرچکمش بر قلعہ بی ہمتادرمک دائراً مادار جرمی اون درت بیک آدمدر بر شدادی سداسکیندر مثال قلعہ پرمالدر وجملہ یدی بیک یدی یوز تمشیدی

[۱] دوغروسلی (والمغازی) اولمیدر (م) [۲] ک ، ط : مرسین [یا کایشدر (م)]

[۳] س : وبکسو . ک ، ط : وبکو [۴] ک : وبراہیم

آته‌دن مورہ ولایتہ کتدی کمز منازل لری بیان ایدر

اولا آته‌دن شمال جانبہ ۴ ساعتہ (قریۃ حاشا) [۱] اتہ قضاسی و دیوادلغیدر کم یوز عدد خانہلی عارناوود کفرہ سی کویدر جمہ الہی عدد خانہ اولوب جمہ رعایاسی بندر یولن بکلمک ایچون معافلردر بو کوی کچوب دریا کنارنجہ صارب طاشلق و چاملق و مخوف و مخاطرہ کافر فرقتہ لری یتاغی و ملعونلر دوراغی اولان یرلری ۵ ساعتہ کچوب

حدود ولایت مورہ قلعه مغاره

سنہ ... تاریخندہ وندک کافرلی آندن ابو الفتح فتحیدر مورہ ایالتی حکمنده و دیوادلقدر و یوز الی ایچہ قصادر و ناحیہ سی ... عدد قرادر سپاہ کتخدایری و یکیچری سرداری و قلعه دزداری و مردم حصاری موجود ایدی ابتدا کرید سفرندن برو کافر قاعہ سن ویران ایدوب جمہ قصبہ سی خلقی پرا کنده و پریشان اولدیلر بز دخی کفرہ فرقتہ لری خوفندن بو محلدن علی العجلہ عبور ایدوب تکرار کرو شمال طرفہ ۳ ساعت دونوب

قلعه قورتدوری [۲]

یوز اولی و ایکی منصطری ارناوود کفرہ سی فزاسنده [۳] مغاره قضاسی اولوب خراج لری استغفہ شہرینک منزل بار کیرینہ باغلی معمور کویدر آندن ۷ ساعت جنوبہ اغاجلی و اورمانلی تطہیر اولمش آل عثمان عسکرینک و صدراعظمک کذرکاهی اولان یولاری کچوب آندن کوردوس صحراسیہ ایکی دریا کورفرزی مابینہ واقع اولمش محصولی فزالری و معمور آبادان قرالری دخی کچوب

در توصیفات ولایت قوریتوس یعنی بنای سنک قدرت قلعه کوردوس

ابتدا بانسی حضرت یحیی عصرندہ ملت نصادان قوریتوز [۴] نامندہ بر قرالضال اولوب و قوریتوزدن [۵] غلط کوردوس دیرلر بعدہ اسپانیہ اینہ کردی آندن وندیک بوندرقانی فرنکی اینہ کروب دخی معمور آندی آندن سنہ ۸۶۲ تاریخندہ ابو الفتح محمد

[۱] پ : حاشا [۲] س ، ک : قورتدوری [۳] س ، ط : قراسندن ، ک : قریہ سیدر [۴]

ک : قوریتوس [۵] ک : قوریتوسدن

نام قاضیعلی تخته‌کاهی و قپودان پاشانک ایالتی و خاصی قائم‌مقامی اوطوروب حکم و حکومت ایدرلردی حالا قاضی وقائم دخی کفاریک عصیان و طغیانلرندن قاچوب آتیه طرفنده کی کویلرند کزوب قنا [۱] قضا اولدی لیکن حالا بوقلمه قربنده جمله بشیوز عددکارگیر بنا اولر و یوز مقداری مسلمانلر اولوب بر جامعی وار غیر یوقدر غیریمی کفره رعایالری ویش عدد کینسه‌لری وار و غیریشی یوقدر اما آب‌حیات صولریله باغلی چوقدر زیتونی و لیمانی و تورنجنک حد حصرلری یوقدر بزمله قائم‌مقامی وقاضی آتیه دن بیله کلوب جمله رعایان بر کونده یدی بیک غروش مال و میری طوبره و چوال و فیللری تحصیل ایدوب کافر فرقه‌لری خوفندن اول کیچه آتیه یتامیوب هان فرقه‌مزه کروب یلکن یر طوب اول کون ایام لطیف ایله اکنه لیمانک قرشو طرفنده جمله واروللره صودولدوردق بر خدایی لیمان عظیمدم یوز پاره پارچه‌لی کیمیر آلر و آغزی کون باطیسنه ناظر در بیوک‌قالیونلر کرر بولیمان اکنه‌ک صاعنده برویران برغوزقلعه جکدر قلیچ علی پاشا سهل خراب آتمش بو برغوز اوکنده دخی کیمیر یا تاق قابدر بولیماندن چیقوب شماله یکریمی میل کیدوب

در تعریفات جزیره کور

آتیه قیلرندن نمایان بر جزیره آباداندر قپودان پاشا خاصی اولوب آتیه قضاسی حکمنده ناحیه‌سیدر بالاده ممدوحدر اما لیمانی یوقدر هر نه جانبه ایری قالیونلر یاشوب [۲] لنگر انداخت اولسه حضور ایله یطر قلمه‌سی خرابدر بونده بر کیچه مهمان اولوب رعایالرندن ایکی بیک غروش مال میریی تحصیل ایدوب بر قاچ استاد کفره‌لری قولاغز آلوب آندن دخی یلکن آچوب ... میله در تعریفات جزیره ... *
آندن اون سکز میله ایام سردمندیله حمد خدا ینه تکرار (منزل شهر آتیه) شهرینک اردل [۳] لیمانته لنگر انداز اولدیغمز ساعت اسپانیه ولایتندن ایکی پاره جنوز قالیونلری کلوب طوب شادمانلری ایدوب آتیه حاکمه وقاضیه وفرنک بالیوزلرینه و قونصولوزلره موژده اولوب هر حاکمه وافر هدایا کتروب شهر آتیه غنیمت اولدی همان حقیر ایرته‌سی کون جمله احباب ایله وداغشوب

[۱] ک : قبا [(فنا) اولسه فنا اولمازظن ایدرم (م)] [۲] ط : یانوشوب (یاناشوب) .

ک : یاتوب (۰) سکز سطر آچیق وار [۳] س ، ک : اژدر

صوباً الاقاج قاطو) بره صوص کل اوطور (سیقه لانو [۱] ماتسام) قالق یورو جانم (دوزمکه [۲] نوره [۳] ناسه دو قور انا [۴] فلوری) بر کره ویربکاسکابر آلتون ویریم (قالی مره کرتسی) صباح الخیر چلبی (قایسی [۵] مراما ستوری) یاصباح الخیر اوستا (کراتصا) قادنچق (کرتسی) چلبی (پدا کی) [۶] اوغلان (ما کر) [۷] بچاق [۸] (قاصرو) قلعه (پرغاز) حصار (اله مسا) کل ایچری (لاذیقا [۹]) پاپاس (مترو پولید) قاضی (پاترکاه) حاکمدر یعنی اولو قرال پایه سیدر (کافرو) قوم آزر بودر کم حضرت ابراهیمک باباسی پت پرست اولان آزر در (خرستیان) حضرت عیسی به ایمان کتر نلدر... نتیجه کلام بر بحر عمان مثال لغت یونانیاندر اما بو قدر چه تحریره جرات ایتدک والسلام بو اتنه شهرین بویه سیر و تماشنا ایدوب ذوق و صفائر ایدر کن حکمت خدا آستانه سعادت طرفندن کریت [۱۰] جزیره سی مهماتی تحصیلچون بر قومو جی باشی کلوب امر پادشاهی لری قراءت اولند قدده فرمان شهریاری اوزره آتته نک اژدر لیمانندن علی بالی نام قبودانک بربر ارقه سنه [۱۱] سوار اولوب چول و غرار و طوره و بمبه تحصیلچون اینا و یوروز و جزیره کلور و جزیره حرامی و جزیره دو قوز و جزیره چاملیجه

والحاصل اون ایکی پاره جزیره لره کیتدی کمزی بیان ایدر

اولا آتته دن اون سکز میل جنوب طرفنه موافق ایام مساعد ایله کیدوب

در فتوحات جزیره حصار اکنه

سنه ... تاریخنده غازی ابوالفتحک فتحیدر ونه دیک النده ایکن کفاری اطاعت ایتشلردی بعده ونه دیک علی الغفله دونماسیله کلوب قلعه سنک بعضی رلرین منهدم ایتشدی اما قلعه سی حالا جزیره نک شاملنده واقع اولوب شکل منخس بر شدادی سنک بنا قلعه رعنا جکدر ایچنده اولان کافر و مسلم آدملر کریت جزیره سی فتحندن برو جمله اهالی قلعه ملک و املا کلرین براغوب قرشو آتته خاکنه کوچشلردر اما ماتقدم مئوبه [۱۲]

[۱] س. ک: سیقه پانو [۲] ب: دورمکه [۳] س، ک: فوره [۴] ب: ذوقو انا. س، ک: ذوقو انا [۵] س، ک: قایسی [۶] ب: پداک [۷] ب: ماخ کر [۸] ب: بچاق [۹] ک: لاذیقا [۱۰] دیکر نسخه لرده (کرید) دال ایله یازیلیدر (م) [۱۱] س: بر رارمه سه. [۱۲] دیکر نسخه لرمتن کی فقط نقطه سز در دو غروسی (برابر فرقه سنه) اولمیلیدر (م) [۱۲] ب، س، ک: مئوبه.

(تلفظ اسمانلری و عدد حسابلری بویله در کم تحریر اولنور)

(انا) بر (دیو) ایکی (تریه) اوچ (تثره) دورت (پنده) بش (ا کسی) آلتی (افتا) یدی (اوختو) سکنز (انکه) [۱] طقوز (ذقا) اون (اندقا) [۲] اون بر (دودقا) [۳] اون ایکی (ذقا تریه) اون اوچ (ذقاتثره) اون دورت (ذقاپنده) اون بش (ذقاا کسی) اون آلتی (ذقاافتا) اون یدی (ذقااوختو) اون سکنز (ذقوانکه) اون طقوز (ایقوشی) [۴] یکرمی (تریانده) اوتوز (صراندا) قرق (پندا) اللی (ا کسندا) التمش (اودومندا) یتمش (اوغدوندا) [۵] طقسان الی آخره (خرستوس) الله اسمیدر (مقراچقو [۶] قالو) کوچک اپی عیسی (حضرت عیسی نك حواریون نام اون ایکی خلیفه لرینك اسمالری بونلردر) اولو (شمعون صفا) روملرا که شمیون [۷] دیر بر دخی (پاولو) در کم حبیب نجاردر بری (پترو) در و بری (آندریا) در و بری (یووانی) در آیت آیت کلام عزت انجیل نازل اولدجه بو یووانی کتاب انجیلی یازوب جمع ایدردی بری دخی (ماشغو) [۸] در و بری (لوقه) در کم مجاذبون [۹] اسرار الهیدر بری دخی (مارقو) در کم ونه دیک فرنکی ا که صهارقو دیوب سنجاچ و بیراقرلنده قناتلی ارسلان صورتی طشدقلری بو مارقو خلیفه نك صورتیدر و بری (یاقوبی) یعنی یعقوبدر بردخی (ثوما) در ایکیسی نامعلومدر بومذ کور خلیفه لرك هر بری حضرت عیسی علیه السلام (ورفعناه مکاناً علیاً) یه عروج ایتدکن صکره هر بری برر اقلیمه سیاحت ابده رک کیدوب دین عیسی اشکاره ایدوب دیار رومی معمور و مزین ایدوب بلاد قدیم اولان آتیه و شهر رومده جمع اولورلردی بو مذ کورون خلیفه لردن صکره کلنلره قوم یونان روم ایا نیقو و ایا بورو و ایا قاسم و ایا اوستوس [۱۰] و ایا خضرالس [۱۱] و ایا اسوت نیقوله دیرلر (آیا) لفظی اولیا دیمکدر (قله یوررت) اولو پاپاسدر (اوسومی) ا کمک (زو) صو (تیری) پینیر (قریاش) ات (انقوریا) خیبار (په پون) قاوون (قرومدیا) صوغان (کیری) موم (آنکلی) ملک (اسوت نیقولا) صاری صالتق (نالدرقیم) قز قرنداش (ايساريه) [۱۲] بالیق (پوپایستو) زده ایدک (اچی) [۱۳]

[۱] س ، ک : انکه [۲] ب : اندقا [۳] س ، ک : دیودقا [۴] ب : ایشوش [۵] ب ؛ اوغندندا [۶] ک : مقراچقو [۷] س ، ک : سمیون [۸] ب : مانتقو . ک : مانثغو [۹] ک : مجذوب [۱۰] س : ایاوستوس [۱۱] ک : ایللز . س : اللز [۱۲] ب : ايساريه [۱۳] س ، ک : آسی . ب : اسی

مأبد اوله آمین ویا معین بحرمة سید المرسلین لکن حاکم [۱] شهرکان قوم یونانیان اولماق ایله کفره لری بی حسابدر و مسلمانلری آذر آتله دخی جمله روجه کلمات ایدرلر زیرا مسلمانلرک شب وروز بیع وشرالری وحسن الفت واختلاطلری جمله کفره روم ایله در اما اولقدر فصیح وبلغ روم لسانی تکلم ایدرلرکم تعیر اولنماز زیرا لسان روم بوشهرده اشتهار بولوب افلاطون وبقراد و سقراد و بطلموسانلر وغیری حکمای قدمالر روم لسان یونانه بو بلده قدیمه اربنات [۲] ورمشدردر لکن بولسان یونان روم حضرت داوود نبی علیه السلام عصرنده ملک جالوت حکمالرندن استماع اولنوب حضرت سلیمان اوغلی ملک رجیم عصرنده اشتهار بولوب حضرت زکریا و حضرت یحیا و حضرت عیسی صلوات الله علیهم اجمعین نیلرک زمان سعادتلرنده جمله لسان یونانجه تکلم ایدرلرندن جناب خلاق عالم قبلندن حضرت عیسیاه کتاب انجیل لسان یونان اوزره نازل اولوب لسان لاتینه ولسان سریانی به ولسان قباطه مصره ترجمه اولندی یعنی اشتهار لسان یونان بو شهر اتمده تواتر بولوب جمله حکمالر نیجه بیک عدد کتاب معتبره لر تألیف و تصنیف ایتدیلر (در بیان لسان یونانیان) بو آیت کتاب انجیلده حضرت محمد حقنده نازل اولمشدر (آتون) [۳] یعنی بر اوغلان (آزیون) [۴] آزاوغلندن (پرفنوتون) پیغمبر اوله (لوغسلین) یلانجی اولیه (نیث وینا) آنک مولودی (افزولاد) مکده اولا (که کالوثر) [۵] صالحلغه گلش اولا (تونومین) [۶] آنک مبارک آدی (موامیثومیت) [۷] احمد و محمد اوله (آسغدوش) [۸] آ که او یانلر (نا کردیس) بوجهان اسی اوله لر (پیست پیث) [۹] ودخی اول جهان اسی اوله لر (کتاب انجیلده الف به [۱۰] سوره لریدر) الفاو . ودپشی [۱۱]. غماشی . ذلتافی . [۱۲] ای . ذیتانا . ایتایما [۱۳] . شیترو . پوته پی . قباو . لوو کشی . مینی . او بیرو . (اوته مقراچقو قالو) . یعنی او حضرت عیسی (مقراچقو) کوچو کدر بیویوب (قالو) اولور یعنی ای اولور (دیگر طرز آخر الف به) [۱۴] . آلفاوبه [۱۵] . غمازلنا [۱۶] . اذیتا [۱۷] . یوتا [۱۸] . قبالاوظه می . نی ایکسی [۱۹] . رو شیمانا [۲۰] . ایسی شی ... الی آخره

[۱] ک : ظالم [۲] ک : ارتباط [۳] ب : آتون [۴] ب ، س ، ک : آزیون [۵] ب : کالوسیر . س ، ک : کالوشیر [۶] ب : تونومین [۷] بس ، ک : موامیثومیت [۸] س ، ک : آسغدوس [۹] ب : بیث پیث [۱۰] ک : الفبا [۱۱] ک : ودپسی [۱۲] س ، ک : ذلتافی [۱۳] ب : ایتایما [۱۴] ب : الفبا [۱۵] س ، ک : ویته [۱۶] س ، ک : غمازلنا [۱۷] س ، ک : اذیتا [۱۸] ب : یوته [۱۹] ب ، س ، ک : اکیسی [۲۰] ب : رو شیمانا

درجہ و دقیقہ در (درقول کهنہ قدمای سلف) بو آتہ شہرینک طالع عمارتی برج قوس بیت مشتری و ناریدہ بولنشدن انکیچون خلقی شصط بر قبضہ چکلمش یای کبی ہر جانبہ تکرار ایدوب مشتری صید ایدوب تجارت ایدر لر بیت ناریدہ بولندقلری جہتدن اہالی ولایتی آتش پارہ لوج و عقور اوروملردر (درمدوحات محبوبہ بمحبوبات) روم کراصلری [۱] اولورکم بو جہاندہ مثلاری یوقدر اولقدر بیاض و ابرو کمان و حقہ آغز و دردندان و سیم غنغ چاہ نخذان صاحبی نچہ آفتاب سار [۲] با کرہ و دوشیزہ و پاکیزہ دخترلری اولورکم کویا ہربری پری پیکر و ملک منظر اولور و محبوب اوروم کراتسہلری وارکم ہربری مرالی و غزالی ختن اہوسی کوزلی و شیرین سوزلی سیم بدن و نازک اندام و بدر نام مثالی صورتلری چین مہجین محبوب القلوب موغ پچہ جوانلری اولورکم سوزہ کلسہ لر بدیع الیان فصیح اللسان لردر آب و ہوا ی راحت جانی ایسہ کویا شہر (معرۃ النعان) و شہر حلب الشہبا) در بنا جہتدن ایسہ بو کون اطلس فلکدہ نظیری یوقدر اگر مثلی وارسہ شام و حلبدہ و قدس شریفدہ و مصر قاہرہ نک بنای عبرت نمالری اولہ (در تمدیحات علمای اطبا ی حاذقان) جمیع خلقی علم طہ مقیدر لر اما بجلدأ مارچلین و مندل کنیسہ سبندہ میخیال و تریاندہ فیہ و زافیری نام کفرہ لر جملدن اوستاد کامل حاذق فصاد عامل تکمیل معرفت آتمش کفرہ لردر و جراحان فصادلری خودی نہایدہر اما نبقولہ و صراندہ و ماتولاک [۳] نام ذمیلر غایت استاد کامل جراح لردر الحاصل حکمای حاذقی و جراحان فاصدی حددن افزون و تعریف و توصیفدن پیروندرزیرا حضرت سلیمان نبی علیہ السلام بوشہرہ بنیاد اورولی مدینۃ الحکماء القدما شہر عظیم آتندر (درمدوحات صنع خدای) مذکور اولان تمسک اولان غسل مصفا سی بوادیم ارضدہ مثلی یوقدر زیر بو دیارک داغلرندہ حاصل اولان گیاہات و نباتاتک شکوفہ ازہریاتدن حاصل اولور رواق مصفا درکم پادشاہلرہ ہدایا کیدر و بیاض و لعل کون کراز آباداری بر شہرک باغ جنین غیطانلرندہ یوقدر خلاصہ کلام بو شہرک اوچ طرفی کل کلستان و سنبل ریحانستان و روضہ رضوان مثالی باغ جناںلری و مشبک بوستانلری حسابن رب العزت بلوب بوشہرک جنوب طرفی دریا اولوب قرہ طرفی برواسعۃ الاقطار و رخیصۃ الاسعار بر دار دیاردرکم جمیع مورخان و صفان [۴] بوشہرک مدحتدہ قاصر لردرزیرا حسن لطافتی و کار ظرافتی و صفدن خارج و بیاندن عارجدر بو جہان دوردقچہ دوروب انقراض الدوران

[۱] ک : کراتسہلری [۲] ک : بتان . ب نسخہ سبندہ (نچہ آفتاب با کرہ) . دنیلشدن

[۳] ک : ماتولاک [۴] ک : و صافان

وارکم آدم آنلرک وصفن تحریر اتمکه عاجزدر و مذکور مزمر در کلر اولدوغی قیالر آلتند
یعنی دکز کنارنده اولان یارلر و قیالر دبلرنده نیجه آب حیات صولر واردر اما بری اعجب
قیناق عظیمدر که آدم اول قیناق صوی بلمز زیرا دکزده قینار دریادن یوقارو قبه کبی
آتلر آب حیاتدر تا کیملره اوزرینه وارمانجه بلنمز یانه وارنجه قینادیغندن معلوم اولور
زیرا بریلو قیادن آتلوب چیقار کشتیالنه صولازم اولورسه بو محله تابورونک اوجنده
بوقیناق صوی توقلایلر [۱] والسلام بونلری دخی تماشایا ادوب قرهیل طرفنه دولاشدقه
(مملحه عظیم) برخدایی طوزله واردر غایت لذیذ طوزی اولور جمیع قضالره ونواحیلره
طوز بوندن کیدر اندن بو طوزله بورن کون باطیسی و قره یل طرفنه دکز کنار یله
دولاشدقندن صکره شهر آته نیک (اسکی لیمانی) کنارینه کلینر بو لیمانک اسمنه لسان
فرنگکه (پورتواواکو) درلر مذکور لیمانک کون باطیسی طرفنه آته نیک اثردر لیمانیدر
بو لیمانک اسمنه لسان فرنج اوزره (پورتولیو) [۲] دیرلر زمان قدیمده بولیمان اغزینیه
کافرلر طاش دوکشلردر بولیمانه کررک غایت احتراز لازمدر مذکور طاشلر لیمانک کون
دوغوسی طرفنده در بو لیماندن تامغاره قلعه سنه وارنجه اوطوز بش میلدر برخیلی واسع
وطویل کورفزدر کم نهایتنده مغاره قلعه سی وار و قرشو جنوب طرفنه مورده جزیره سنک
(ترمش قلعه سی) بورنی وار و مغاره قلعه سنک غرب طرفی آردینه اینه بختی کورفزیدر
بو اینه بختی کورفزیه مغاره قلعه سی کورفزی نیک ایکسی مابینی آلی میل قرادر داغدن
ایکی کورفز دکز لری دخی کورینور و بومذکور آته لیمانی ایله کلور آداسی مابیننده حرامی
اداسی دیرلر بر کوچک ادا جقدر آته لیماندن حرامی ادا جغندک ایکی میلدر کم غایت
یقیندر کم بابک خروس استماع اولنور اما مزبور آدا جغک مابینندن رفاهیت اوزره پارچه
کیملر کچر و مذکور کلور جزیره سی بر چام واردیچ اغاجلی ادا در هر جایی اعلا دمر
دوتار یرلردر و کنار ایله کلور آداسی مابینی بر میل قره سی یقیندر و درینلکی درت و بش
قولاج دکزدر و جزیره کلورده بر کنیسه واردر اسمنه سان نقوله دیرلر مزبور ادایه
واران کیملر کلسانک اوکنه یاناشلرلر و ایچمکه صولری بو ادا ده جاملی دره لرده بولنوراندن
ینه جانب غربه کیدوب (تکرار منزل شهر عظیم آته) و یو اده ابراهیم اغاده مهمان
اولوب ینه سیر و تماشای احوال آته یه شروع ایتدک اول (در حساب اقالیمات) بقول
منجمین بو آته یکر می سکزنجی اقلیم عرفیده بولنوب ارض بلدی ... و طول نهاری ...

[۱] ک : یوقلایلر . ط : یوقلارلر [۲] ب : پورتولیو

تماشاگاه درزی لیمانی

بوجای مناص کشتیه درزی لیمانی دیمکه باعث اولدرکم بو لیمانک اغزننده بر قره یومرو اداچق واردر اول ادانک اوستنده زمان سابقدن قالمش طاشدن یونما بر پوت واردر اول پوتی بر درزی یاپدرمش انکیچون درزی لیمانی دیرلر غریب تماشادر بقول نصارا اول پوت تاحضرت رسالت پناه صلی الله علیه وسلم رحم مادردن مشتق اولنجه سویلر مش مولود نبی کیجه سی لال اولمش حالا بیاض مرمر پوتدر دورر بوبوت اولان اداچیک ایکی جانبنده بیون کیلر بی باکچر درین یرلدرر و کیلر ایچری کیرد کدن صکره هر جانبی اعلا دمر دوتار یرلدرر بولیمانک اغزنندن طشره کی قبله طرفنده بر بوجاق دخی واردر آنده ایجه جک آب حیات صوبلنور مذکور بوجاقدن (بیرجک [۱] اداسی) دورت میلدر بر قره جه انجه جک اوزون اداچقدرکم طولی اون میلدر وروم ایلی کنارنده [۲] یکرمی میلدر و ماینلری بشر آلتیشر قولاج دریندر اما یلدر روز کاری اولان جانبک مقابله سننده کی اولان بورون اوچنده بر طاش واردر اندن کچن کیلر اول طاشی کوزتمک کرک و بر طاش عظیم دخی قبله طرفنده کی بورونده واردر اندن دخی احتراز لازمدر اندن درزی لیمان و بیره جک جزیره سن سیرایدوب ... ساعت [۳] جانب جنوب غربه میال کیدوب

منزل قریه تماشاقت

اتنه قضاسی خاکنده اولوب هسه [۴] قضاسی ایله متویه قضاسی مابیننده جزیره اغریبوزده قزل حصار بورنه مقابل دریایه حواله افلاکه سر چکمش بر یوجه داغلی وقیالی یرده بوقیانک تاذروه اعلاسنده ات میدانی مثال بر میدانده علم هندسه اوزره چرپی ایله هموار دیزلمش نیجه یوز عدد ثابت قدم کونا کون عمود منهارل وارکم اول ستون منهارک اوستلری ابرسهایه چیقنجه قات اندرقات سرای عظیملر و قصر خورنقلر و کاخ نزهت آبادلر وار ایمشکم زمان حضرت سلیمانده بلقیس انانک تخت کاهی ایمش و بو جای معهودده نیجه بیک ویران کنیسه لر و خان و حمام و قباب عظیملر و تاک کسریلر

[۱] س ، ک : بیرجک [برنجی و ایکنجی حرفی ب در حرکت سننه کوره (بیر) ک مصغری در (م) [۲] ک : کنارینه [۳] س ، ک : ۲ ساعت [۴] س ، ک : کفسه

خاص قید اولنوب بوستانجی باشی طرفندن بر خاصکی ضبط ایدوب عمارت دارالضیافه ایچون جانب وقفه بیک وقیه عسل مصفی وررلر و اکر بو مندل منصطرنیک ماوقعی اوزره بناسنی و هواسنی و آنده اولان عبرتتا مصنع قنادیل و شمعدان و چلیپالری تعریف و توصیف ایله سک بر طومار دراز اولور زیرا بودیر بی مثالك وصفنده لسان قاصردر بودیری دخی تماشا ایدوب مافوقنده (تماشاگاه غار عجیب) بر کوه سربلند ایچنده صافی مرمرستان بر کوه عظیم بالادرکم اوج آسمانه سرچکوب مافوقنده حضرت سلیمان نبی علیه السلامک بلقیس انایه بنا ایتدوکی قصر عظیمک حالا اثر بنالری رایکاندر جمیع آق دکز ایچنده اولان جزایراتلر سراپا ظاهر و باهردر آته شهرنده هر نقدر آثار بنالر و ارایسه مرمر عمودلری وغیری مرمر احجاراتلری جمله بو کوه بالادن کسلدیکی یرلری دورر و حالا نیجه یوز عدد کوه کنلر فرهادوار مرمر کسمده درلر غریب تماشا کاهدر و بو محله بر درک اسفل مثال بر کھف عظیم واردر پاپاسلر بال موملری یقوب جمله من عریان اولوب برر زبون [۱] ایله داراجق قیالر ایچره تیر [۲] اشنی دلیکدن دلیکه اینوب بر ساعتده ناقعر زمینده مقام اشراقیون و مقام مشاؤنلره واروب تماشا ایتدک جمله بو طائفه بو کھفدرده افنای وجود ایدوب بر برلریله بی زبان کلمات ایدوب تحصیل علوم فلسفیات ایدر لر مش اما بو غارلرک جمله سی خدایدنر بی آدم کاری دکلدر و قیالر آره سندن آیدنلق کله جک یرلری واردر هر غارده و هر سنک خاراده نیجه یوز بیک حکماترک اسمالری و کونا کون عبرتتا خطر و تصویراتلی خطر وارکم کویا اسلامبولده آت میدانده چار گوشه دیکلی طاش خطلریدر و هر کس بو غاره کیروب تماشا ایتدیکین طاشه قازوب یازمش اندن اشنی قعر زمینده تاحوصه [۳] وار نیجه اینوب نیجه بیک آثار غریبه لر و نیجه بیک بی آدم استخانلرن سیر ایدوب وسیله من اولان پاپاسلر ایله اوج ساعتده طشره سلامتہ چیققدق بعده اندن اشنی ۲ ساعتده باغ و باغچهلر و داغلرده نیجه کره یوز بیک بال قوانلر و نیجه معمور چفتلکلرده ذوق و صفالر ایدوب کچرک (منزل قر... مٹویه) حالا باشقه قصادرکم یوز اللی اچقه پایه سیدر حالا قاضیسی بونده ساکن اولور یوز عدد اولی معمور اوروم قریه سیدر داغلی جمله باغلر و زیتون اغاجلری وبال قوانلریدر اندن جانب جنوبه ۱ ساعت کیدوب

[۱] ک نسخه سنده زانک کسری ، بانک ضمیمه حرکه لشمدرکه استانبول شیوه سیدر بزم طرفلرده (زوبون) دنیلور (م) [۲] ک: تپه [۳] ک: تاحوصه

بولیوب جهانی آری دوتمشدر زیرا شمعون بالی پک سودکلرندن کنیدیلر بال قوانلری
 بسلمشدر بر عجایب و غرایب نفقی رنگ بالی اولورکم بر فنجان عسل مصفی مروقنه قرق
 فنجان قوسالر اعلا لذیذ شربت اولوب بالوده [۱] بدخی اولور تا بومرتبه قوتلی نفقی
 رنگ بالی اولور (سر صنع خدای عظیم) حکمت غرایب بونده کم بالک قوانی سپدی ایچره
 حاصل اولان بال قوچ باشی کبی بوینوزلی وقاشلی و کوزلی و اغزلی و بورنلی و قولاقلی
 وشیرین محبوب قوچ باشی کبی پتک بالی اولور هر سپتده اونار و اون بشر ویکرمی شروقیه
 کلر بالدن قوچ کلهسی حاصل اولدیغیچون قوچ باشی دیو بمدوحات ایچره مشهوردر و رایحه
 طیبهسی مسک و عمرخام کبی اولوب تناول ایده نک دماغن معطر ایدر و بوکنیسهده پشن
 نعمت نفیسه بریده طبخ اولماق احتمالی یوقدرکم جمیع آینه ورونده لره صفره بی امتنانلریله
 نعمت مسککری مبدولدر (در شهر انکیز تمه کلیات) بو آتیه قضاسی کبی بر کوچک قضاده
 جمله بیک بر عدد صغیر و کبیر کنیسه لر و منصطر لر و دیوراتلر واردر نیجه سنده بشر و اونار
 ویکرمی شر عدد پلاس پوشان کشیشان لات و عزلی پرستانلری وار هر بر کنیسه لرک بر
 کونه اسمائری وار اما بوقوچ باشی منصطرینه روم کفره لری سریانیدر و غایت [۲] اعتبار
 ایدر لر حتی جمیع فرنکستان وغیری کافرستاندن نزه راتلر [۳] کلر (نامدح دیر راهبان
 مندل) بو مذکور قوچ باشی کنیسه سندن شرق جانبه ۲ ساعتده قیالی داغتر و صعب
 یوللر ایله کیدوب بر کوهستان میشه بیستان باغ خیابان قویاخ ایچنده کشیشخانه مندل
 منصطرن دخی حضرت عیسی آیه سورده ... (و رفناه مکاناً علیاً) نص قاطع برهانی
 اوزره عیسی نبی آسمانه عروج آتد کده اون ایکی عدد حواریون نام خلیفه لری پرا کنده
 و پریشان اولوب هر بری بر جانبه سیاحت ایده رک ... نام حواریون [۴] دخی بو آتیه
 شهرینه کلوب بومندل کنیسه سن بنا آتمش جالا بشیوزدن متجاوز رهبانلری واردر بوکه
 دخی جمیع کافرستاندن حتی دیب فرنکستاندن نزه راتلر کلر بیک آتلی کلسه خوش
 کلدیکنز دیو تعظیم و تکریم ایدوب رعایت ایدر لر اما یہودی وارسه صباح مرد اولمش
 بولنوب قاققره یا آتمش بولنور عجب حکمتدر بو دیر مصنعه اولقدر محبوب موغ یچه پایاس
 غلاملری وارکم مدحلرنده لسان قاصدرر نیجه بیک قیون و قوزی و کچی و صغروآت
 و قاطرلری داغترنده و خیابانلرنده چوبانسز سرو سرو رمه کز لر و باغ و باغچلری
 دنیایی دوتمشدر و حالا اسلامبولک امین اوکنده بنا اولنان والده جامعهته بو کنیسه

[۱] ک : بالوزه [۲] ک : سریانیدر دیوب غایت [۳] ک : نذوراتلر [۴] ک : حواری

نهره شهر اولش بر کوه بالای سربلند در کم اغریبوز کور فزی و موره جزیره سی کور فزی
 اینه بختی کور فزی دریایری جمله خلیج کبی نمایندر و بوجبل عالیده اولان حیوانات و نباتات
 یادویه هزار کون بریلاده یوقدر حتی پبروح الصم و رواندرومی و دوروغ اوتی و لابده و اشقن
 و ریاس دخی نیچه کره یوز بیک کونه بنوک امثالی ادویه داروی اعظم حاصل اولوب جمیع درد لره
 نوار بولور حتی بهار موسمته بو کوه بالانک ذروه اعلا سنه چقان آدمک دماغی روح توتیا
 و سنبل و بنفشه و مسک رومی و زکس و ریحان و فول و شقایق نعمان و لاله زین قدحک کونا
 کونلرینک رایحه طیه لرندن آدمک دماغی معطر اولور زمان قدیمده جمیع دنیانک اطبا و حکمای
 ذقلمی بو اتنه شهر نی مسکن ایدمه لرینک اصلی بو کوه بالانک ادویه لر ایچوندر بو شهر اسپانیه [۱]
 فرالی النده ایکن جمیع ولایتلردن حکما و اطبالر بو کوهه کلوب جمع ایتدکلمی نباتات
 دوا ایچون یوز بیک التون کومروک حاصل اولور مش حالاینه نیچه یوز یوک ادویه لر حاصل
 اولوب جمیع فرنکستانه کیدر اصلا براچه کومروک و رمز لر (بی مدح منصطر عجایبات)
 بو مذکور دلی داغک اتکنده بر دیر عبرت نمای عتیق واردر جمیع کافرستانده قوج باشی
 منصطری نامیله مشهور بر آیین گاه ملت مسیحیه در کم آب و هواسی و بناسی ربع مسکونده
 بو قدر نیچه یوز بیک حکمای قدما کندولرن بونده دفن ایتدر مکه وصیت ایدر لر زیرا
 لاشه لر اصلا و قطعا چور و میوب بیاز تر و تازه [۲] غار لر ایچره بطر لر زیرا بو کهنفله
 حکمای قدما لر طلسم ایدوب یلان و چیان و عقرب و مور و پشه و مکس و غیره لث [۳]
 یوقدر انکیچون تنلری چورومز و قدید دخی دکلردر جمله تناسب اعضا لر و شوارب
 و حلیه لر یرلی رنده دوروب وجود لری نرم و رام دور لر زیرا بو کینسه معتبره بی حضرت
 عینی نک حواریونلرندن شمعون صفا کلوب بنا اتمشدر او چ یوزدن متجاوز خد امان
 قسیسان بطریقان مغان پیچه لر واردر همان یهودیدن ماعدانه قدر مخلوق خدا کلسه جان
 و باش ایله خدمت ایدوب قوش سودی و ارسلان سودی کتروب یدروب ایچروب قوندروب
 کچور لر و بودیر اطرافنده کی داغله و بایر لره مطر رحمت یاغسه روی ارضده اولان
 نباتاتک و درختلرک یکلرنده [۴] اولان لادنلرک و نیچه کره یوز بیک الوان زهر یا تارک [۵]
 رایحه طیه لر انسانک دماغلرن معطر ایدر انکیچون قوج باشی منصطری بالی مشهوردر
 حضرت شمعون صفا بالینک آریرینه دعا ایدوب الی هذا لان اول غسل زنبور لر انقراض

[۱] س : اسپانیه [۱] ک : بیاز بوزباره سی کبی [۳] ک : غیره شیلر [۴] ک : برکلرنده

[۵] ک : ازهاراتلرک

دبنده ایکی آدم‌قدی قدر بالا بیاض مرمردن کوشی. [۱] اوزره اوطورمش واغزن جانب جنوبده کی دریاه آمش بر ارسلان تصویرن اوستاد مرمر بر اویله تمثال بیثال اتمشدرکم بودهر دینده اکه معادل جمیع دنیا ذیشانلری [۲] جمع اولسه بر تیشه و بر بلسین [۳] و بر درفش اورمغه قادر دکلدر اول اسد تصویرینک باشی حمام قبه‌سی قدر اولوب اوک ایاقلرن لب دریاه دیایوب قچی اوزره چوملوب اوطوروب کویا دریاده اولان کمیلره نکران ایدر بر مهیب و عجیب صنعت غریب اژدرها صفت بر ارسلان عظیم صورتی اولدوغیچون بولیمان اژدر لیمانی دیرلر بودخی عجایب غرایبانن بر اژدر اما بولیمان اوچیوز پاره کمیلر آلر چناق کچی بر مدور قپولی لیماندر بش روزکار زورکاردن امین اولوب اعلا دمر دوتار یتاقلی لیماندر حتی جان پولاد زاده مصطفی پاشا قپودان پاشای بحر ایکن بولیمانده دونمای هایون کمیلریله لشکر انداخت اولوب لیمان اغزنده بر قله عظیم مندرک بنا ایدر کن بو ارسلا نی ده تماشا ایدوب کونا کون طوبالره [۴] نقش بو قلمون اتمش حالا اول نقشک اثر لری وجود غضنفرده ظاهر در بعده سلطان مرادخان رابع جان پولاد زاده مصطفی پاشایی در دولتته دعوت ایدوب مذکور قله مندرک ناتمام قالقوب دورالر [۵] اول قله تمام اولسه بو اژدر لیمانی حقا کم اژدر هفت سرکانی بر لیمان جای امان اولوردی لکن ظالم لیمانک کنار لرنده صوبی یوقدر لکن یقینده باغرا ایچنده آب حیات صولری چوقدر اما حقیر کمتر فقیر بو ارسلان تصویرینه امعان نظر ایله نظر ایتدم کفره عصر نده بوسبع عجیب بی غرنده وبی درنده چشمه ایش زیر اچقی اوزره اوطوروب اغزن هوایه اچوب دور دوغندن اوک ایاقلری اوکنده یک پاره حوض عظیم اولدوغندن معلومدر کم چشمه ساراوله اغزن دن آدم کوده‌سی قدر آب حیات صو پرتاب ایدوب حوضه دوکلوب جمله کشتیانلر اندن صولانر لرمش اما آب حیات صوینک منبعی آنه شهرینک مشرق طرفنده ایکی ساعت بعید دلی داغ دیرلر بر کوه سربلند واردر اوندن کونکلر ایله آب حیات صوکلوب بو ارسلان صورتک اغزن دن اقرارمش حالا صوکلن یرلری ویولری اشکاره در... * (در فصل کوه مجنون و محصولات نباتات اخشابات) [۶] آنه شهرینه ایکی ساعت قریب روم و عرب و عجمده دلی داغ نامیله

[۱] ك : كرسی [متنده کی کله سیاق قرینه‌سیله (کوتی) اولسی ممکندر (م)] [۲] ب ،

س ، ك : رساملری [۳] ك : تلسمان . ب نسخه‌سی متن کیدر [۴] ب ، ك : بو بالره [۵] ك :

دورور (۵) ب نسخه - سکن سطر آچیق وار [۶] مناسی (عشابات) یاخود (اعشابات)

لولیدر (م)

وارکم هر برنده کونا کون قبایلر و سرایلر [۱] و صومعه اعتکاف خانه لر و کونا کون کهفلر وارکم آنلرک هر برنده حکمای قدمالردن رسطاللس و بقراط و سقراط و فیثاغورث توحیدی و جالینوس و فیلقوس بطلموس و میحان و میخایل و اقلاطون حجره لری وار هر حجره صومعه غاریتیا نلر ایچره کرسک حالا بسباسه و کبابه و دارصینی و داربوی فلفل و جنجیل [۲] و عودالقهر و عاقر قرحا و قاقوله رایحه سی آدمک دماغن معطرایدر بعضی غار صاحب لری کیمیا به چالیشد قلدردن غارلردن کبریت و زببق و زرنیخ معادن لری قوقار اول زمانده بو شهره کلن حکمالر بو غاریتیا نلرده ساکن اولوب درس مذا کراهیدوب کونا کون مباحثه علم ایدوب نیجه کونه علوم عجیبه و غریبه یه مالک اولوب تکمیل فنون کثیره ایدر لر مش آنکی چون نیجه مورخان سلف بو شهر آته شهرینه شهر اشراقیون و شهر مشائیون و شهر ... دیرلر اول عصرده حکمالر وار ایمش کم بغدادده کی حکما ایله بو آته ده کی حکما لر بی زبان بلا واسطه بر بر یله شب و روز کلمات ایدر لر مش بو دخی سر عجیب و غریب درکم بغداد ایله آته ننگ مابیننده در یادن ماعداسی بش آیلق یولدر لسان حال ایله قیل و قال مرتبه سی سویله شپله حقا کم مسیح انقاس مرتبه سیدر و دخی اولزمان بو شهر آته اولقدر معمور و آبادان ایمشکم شهردن جانب جنوب اوزره لب دریاده اژدر لیمانه وار نیجه ایکی ساعت یرده قات اندر قات خانه کاشانه باغ بهشت مثال سرایلر و حدیقه روضه رضوان مثالی باغ جنان لری و نیجه بیک کونه دکا کینلر و نیجه بیک عبرت نمای تماشا کاهلر وار ایمش حالا نیجه یوز عبرت نمالری نمایاندر بر طرفی ایکی ساعت تادلی داغه وارر و بر جانجی شماله کفسه قصبه سنه وارر مش بو کفسه قصبه سی شهر آته دن آریلوب قالمش درکم حالا اره سنده نیجه بیک باغلر واردر الحاصل بو شهری پیاده بر آدم اوچ کونده دور ایدر مش و بر مکتوبی الدن اله و یروب تاا کری بوزه واستفیه و کوردوس شهرینه اولاشدر لر لر مش حالا بو شهر دن اون ایکی [۳] ساعتک یرتا اژدر لیمانه وار نیجه سراپا باغ و بانچه و مشبک بوستانلرک ایچلرنده نیجه یوز بیک عمارت اثرلردن قبایلر و تانک کسرالر واردر (در بیان عجایبات اژدر لیمانی) شهرک جانب جنوبنده ایکی ساعت بعید اولان ساحل بحر سفیدک بر کور فزی نهایتنده اژدر لیمانیه معروف ملاحان بحار عمان و بحر اوقینوس و بحر ملغان [۴] کشتیا نلری اره سنده مشهور و موصوف بر اژدر لیمانیدر بو لیمانک کنارنده کی اسکله باشنده کی [۵] خان عظیم

[۱] ك : سردابلر [۲] ك : زنجیل [۳] س، ك : اول ایکی [۴] ب : ملعیان . ط : ملغان

[۵] ب : بناسنده کی . ك : بناسنده اولان

یک پارہ درس خانہ چادریدر اما بوچادر شکلندہ کی قبہ ایچندہ بر قبر وار فیلقوس یونانی
 بوندہ مدفوندر دیو جملہ روم کفرہ لری اعتبار ایدوب بدنام کونلرنده زیارت ایدرلر
 بوقبرک باشی وایاغی اوچندہ لسان یونان اوزرہ تاریخی تحریر اولمشدر و بو مرمرچادر
 قبہ اوزرہ بر انجہ میل واردر حکمای قدمالر زمانندہ اول میل اوزرہ بر آینه اسکندر
 مثال بر مرآت دنیا و ارایمش ہر نہ جانبدن بوشہر اوزرہ بر دوشمن حرکت اتسہ اول
 آینه دنیاہ حرکت ایدن دوشمنک جملہ لشکری و سرعسکری نمایان اولورمش حالاری
 دورور اما آینه سی یوقدر اول زمانندہ بوشہر ایچرہ جمع اولان حکمالر بر کونہ عبرت
 اثر مطلسمات غریبہ و برر کونہ وفق اعظم عجیبہ ل انشا ایدوب بوشہرہ طاعون ویلان
 و چیان و عقرب و لیلک و قرغہ و پیرہ و کھلہ و تختہ تی و سوری سنک و قرہ سنک اولمازش
 الحاصل بر یل اوچوز آلتش آلتی کوندر کون باشنہ برر کونہ طلسمات قرہ دہ و کون
 باشنہ برر طلسمات دریایہ متعلق اولوب دریایہ طلسماتلر آمشلر تا کہ حضرت رسالتناہ
 رحم مادر دن مشق اولنجه بومذ کور مطلسماتلرک حکملری نامر [۱] اولوب اول حیب خدانک
 مولودی کیجہ سی جملہ طلسمات و اوققاتلر زیروز بر اولوب عمللری باطل اولور حالا
 یجہ طلسمات یرلری منظورمز اولمشدر اما شمدی ینہ بو شہر آندہ سوروی سنک
 و چیان و عقرب و لیلک و قرغہ اولماز و کلرسہ وطن دوتماز و چوق دورورلرسہ
 یشامازلر و بوچادر قبہ ایچرہ آدم کرسہ ہان ساعت کوکلی بولانوب استفراخ ایدوب
 پارہ صفرا و سودا و بلغم و سائر اخلاطلری جملہ قوصار زیرا قبہ نک بر ترکندہ
 سب نمبی [۲] و بر ترکندہ لاجورد رنگی [۳] کوزطاشی واردر همان آنلرک رایجہ سی
 تاثیریلہ حمالی آدم قصوب اصمادن خلاص اولور غایت مجربدر (در بیان معرفت کبرا)
 بوچادر قبہ سنک طشرہ سندنہ اولان سکز روزکارہ معادل اوستاد کامل حکیمک بریسی
 علم نجوم و علم اسطرلاب اوزرہ ربع دائرہ سیلہ میل بعد نصریلہ [۴] خیال پسند بر
 میقات طرح ایدوب ینہ مرمر اوزرہ ... [۵] رودہ اویلہ بر میقات عبرت نمایی بطلیموسلرک
 بری و حاکم بامرالله و علی قوشجی ابو الفتح عصرندہ بیلہ اویلہ مصنع میقات اتہ مشلردر
 الحاصل عبرتنامی قبہ عالیدر و بو آتہ قلعه سنک حوالہ سی اولان قیانک التندہ مغارالر

[۱] ب : باقر [۲] ک : شب نمبی [۳] ک : زنیکی [۴] قصریلہ . ط : فطریلہ [۵] اشبو
 آچیق بر ایلان یردہ ب ، ک نسخہ لرنده (حر مسلم بو فلک کج) کلہ لری وارسدہ (حر مسلم)
 یا کلیشدر دوغروسی (چیزمشکم = چیزمشکم الخ) اولمیلدر (م)

اولن اثربنای عمود کونا کونلری طاق کسرازی و قباب عالیبری ایله تعریف و توصیف ایتسک برکراس کتابت اولور لکن شمعی کی حالده آته شهرینک نماز کاهیدرکم استسقا دعاسنه وصلت عیدینه جمله مسلمین پر سلاح اولوب چیقارلر زیراشهرده مسلمان قالیوب جمله کفره لر قالر بودخی بر واجب السیر اوستی آحیق عمود منتهالی وارکم [۱] بر نمازگاه سرای عظیم درکم مدحتنده لسانلر قاصردر و سرسرای دخی شهر ایچنده اصقاله [۲] قیوسی نام محله بر سرای عظیم درکم بوده تعبیر و توصیفدن مبرا بر کهنه بنا سرای رعنا ایتمسکم وصفنده دللر لدر اندن ... نام محله اوزون کیسه دیمکیله معروف سحر اعجاز یردیر تماشا گاه وارکم وصفنده دیلر لدر اندن (بنای تماشا گاه عجایبات) اسکی جامع قربنده جمله حکماترک جمع العرفانی وارکم که افلاطون چادری دیر لرسکزر روز گاه قرشو سکزر کوشه یک پاره طاشدن بر خیمه عبرت نمادر بو چادرک هر کوشه سنده بر آدم صورتی تصویر اولنشدرکم انلرده یک پاره بیاض مر مردن دوزولمش هر بر تصویرک آلتنده [۳] بر روز کار علامتی آلتلری وار و سکزر روز کارک دوردی ارکک و دوردی دیشی تصویر اولنشدر ار ککلری نچه آفتاب غلامه تابلر چهره سنده در دیشیلری محبوبه عورتلر صورتنده در پویاز ویلدز و قره یل و کون دوغریسی روز کارلرن ارکک صفتنده تصویر آتمش امالدوسی و باطی و انباطی و کشیشلمه یی عورت صورتنده ایتمشدر اماحقا که سحر اعجاز تمثاللر آتمشدرکم ینه هر بری روز کارلرینه ناظر اولوب دورر و بو چادر قبه سنک ایچی اون ایکی بروج اوزره اون ایکی ترک طرح اولنش بیاض مر مردن قبه در اولا اون ایکی ترکک برنده (برج حمل) بیت مریخ منقلب ناری تصویر یازلمش و بر ترکنده (برج ثور) بیت زهره ترابی یازلمش و برنده (برج جوزا) بیت عطارد هوایی ترقیم اولنش و برنده (برج سرطان) بیت قمر مائی وار و برنده (برج اسد) بیت شمس ناری مر قومدر و برنده (برج سنبله) بیت عطارد ترابی تحریر اولنش و برنده (برج میزان) بیت زهره هوایی قید اولنش و برنده (برج عقرب) بیت مریخ مائی مر قومدر و برنده (بورج قوس) بیت مشتری ناری مسطوردر و برنده (برج جدی) بیت زحل ترابی مقیددر و برنده (برج ذلوی) بیت زحل هوایی تکتیدر و اون ایکنجی ترکنده چادرک (برج حوت) بیت مشتری مائی مر قومدر و بو ابراجلره متعلق سبعة سیاره لری و دخی نیجه کونه کوا کباترک تأثیراتلرن تعریف ایدوب یازلمش بر سحر مبین مرتبه سنده اون ایکی ترک بر مصنع مر مردن

[۱] ک : قائم [۲] پ : اصقاله [۳] ب : الند

خانه‌لردر و جمله سوقاقلری پاك قومسال زمیندر کم اصلا چامور اولنادوغندن بو شهرده اصلا
 قالدرم یوقدر و جمله کفار حین تحریرده دورت بیك خراج تحریر اولمش اما اون بیك
 کفاردن متجاوز کفره فخره لرواردر کویاهان مالطه شهریدر مسلمانلری اصلا سوبلتمیوب
 مسلمینلر بو شهرده وقع ووقار و اعتبارلری یوقدر زیرا کفره لری غایت عنقا بازرکانلردر
 تادیب فرنکستانده اورتاقلری واردر (در بیان جامه های کفره آتیه) اختیار کفره لری
 و حکماری سیاه حریر قطیفه افلاطونیه شابقه باشلرینه کیوب جمله لباسلری سیاه روقله در
 و تازه روم غلاملری باشلرینه قرمزی فس والوان چوقه یلکلر و حریر الوان مخم قوشاقلر
 و حریر زنار کمرلر قوشانوب ایقلرینه سیاه طوماق و سیاه پاپوج و قرمزی پاپوج کیرلر
 و زنانه لری جمله الوان فصدانلر کیوب باشلرنده ترپوشلری اولوب یوزی آچیق کرزلر
 اما بو شهرده اصلا روز روشنده اکر مسلمه واکر کافره قریلرینک چارشوی بازاره
 وغیری اسواقلره چیقوب کزدکلرین بر فرد آفریده کورمه مشدر هانکم بعدالغروب
 اولدی نیجه بیك عورتلر فنوسلریله [۱] (مصرع) (یعنی که برای طلسم جانه نه جانه) [۲]
 مضمونی اوزره صباحدک خاندانلرده و حاملرده ذوق و صفا ایدرلر اما بر کونه کفره
 عورتلری وار باشلرینه طاوس قوشی قویروغی کیی منقش الاحه یصی بر کونه طرفه شی
 کیرلر بو دخی عجایب و غرایب هیئت مجموعدر ولکن رعایا کفره لری باشلرینه فریک قله
 باغی [۳] کیی مانلفکه کیرلر و اسبابلرینه کونا کون عبا و کبهر کیرلر (بی مدح عادت
 کنیسات) جمله اوچیوز عدد صغیر و کبیر دیور پوت کده لردر کم جمله اوچ بیك عدد
 پاترقان قسیسان ره بانلری واردر (در عدد چشمه سار آب حیات) کفره زماننده بوشهر
 ایچره جمله یوزاون سکز یرده چشمه عیان الحیاتلر وار ایتمشکم هر خاندانده بر آب نابلر
 جریان ایدر مش شمدیکی حالده یوللری خراب اولوب چشمه یرلری رایکاندر (در قایمات
 عدد چاه خاندان) جمله دورت بیك عدد اولرده آب حیات صوقیولری واردر (در تفرج
 کاه سرای بلقیس) بوشهر اتننک کون دوغوسی طرفنده تخت بلقیس دیرلر حضرت
 حلیمان نبی علیه السلام دیولره فرمان ایدوب یامشلردر اکر بنوک دخی اوصافی کماکان

[۱] (قائوسلریله) یازلسی مناسبدر (م) [۲] بو مصرع بشن نسخه نك بشنده ده بر نردن فرقلی
 اولوق اوزره یاکایش یازلشدر دوغوسوی (یعنی که برای طلسم خانه بخانه) در. مصرع اولی (که معتکف
 دیرم وکه ساکن مسجد) در. ناظمی (خیالی) اسمنده بر ذاتلر (مولانا عبدالرحمن جای)
 حضرتلری بهارستانده بو ذاتن بحث ایدبور (م) [۳] ک. ن. قلیباغی

خدا زمان مرور ایدوب بر کون برر عدوبرق ایله یلدرم اصابت ایدوب بو درس خانه مصنعك بعض یرلن منهدم ایتمش حالا آینده ورونده کان ایچون مهمان سرای کاربان روان حسیدر بو بنای عظیم دخی عجایب و غرایب تماشا کاهدركم و صفنده لسان قاصردر و بو محل حصارك [۱] ایکی قیوسی مابینی طوب خانهدر بونده بر قاچ عدد عظیم طویلر واردر و بر مسجد دخی واركم قلعه قیوسن بکلین نفراتلر بو قیولرده پرسلاح آماده اولوب بو مسجده عبادت ایدرلر و بو قیودن یوز آدم اشنی کیدوب حسین افندی تکیه سی طریق خلوتیده اولو آستانه سعادتدركم قیوسی اوزره تاریخی بودر

بویه دیدی محمدی [۲] تاریخ اکه اوله مقبولی خدانك اول عام [۳] سنه ۱۰۲۵ [۴]

بو قلعه دن اشنی شمال طرفنه انوب (در دفاتر واروش آته دارارم ذات) آته قلعه سنك پویراز و یلدز جانبه واقع اولمش باغ مرامدن نشان ورر بر شهر شیریندر جمله ۳ محله مسلماندركم جمله بر یره واقع اولمش خاندانلردر و جمله اوچ عدد جامعلردر مذکور ایچ قلعه جامعیه دورت محرابدر اولو ... بك حامی کارگیر بنا قبایلی متین و معمور جامع بر نوردر و حاجی علی جامی بو اوچی کارگیر قبه لی و کیره مت اورتولی معبد کاهلردر بو شهرده اصلا قورشوم اورتولی عمارتلیر یوقدر و جمله یدی عدد محله مساجدلری وار و جمله بر عدد مدرسه عالماندر و جمله اوچ عدد مکتب صیانددر و جمله ایکی عدد تکیه درویشانددر و جمله ۳ عدد حماماندر اولابك حامی و حاجی علی حامی و عابد افندی حامی خوش هوا حماملردر و جمله ایکی عدد خان تجاراندر و جمله یوز بش عدد دکانلردر اما بزازستانی یوقدر لکن جمیع البسه فاخره و متاع نادره لر بولنور بازار حسندر (درقائمات خاندان مسلم و غیر مسلم اولری) جمله یدی بیك عدد کیره مت اورتولی قلعه مثال مازغالی و بدنی سراپا کارگیر بنا متین اولردر اصلا طوپراق اورتولی و چامور دیواری و اغاج بنالی اولر یوقدر جمله خره سانی و کرچ ایله انشا اولنمش طاش دیواری شدادی بنا بیوت رعنا لردر و هر اوده صانج صوی مقرر دركم جمله دام و باملره نازل اولان مطر رحمت میزابلردن جریان ایدوب صوصار نجلرینه آقار الحاصل غایت صعب و متین و معمور و مزین و واسع خانلی و اکثریا بانجلی مهمان

[۱] اشبو (حصارك) کله سی ك نسخه سنده یوقدر (م) [۲] ك : محمدی [ظن ایدرم که دوغروسی (مخری) یا خود (مخدوی) اولمیدر (م) [۳] پ : همان [۴] س ، ك ۱۰۲۴ [۵] حاصل اولوق ایچون تاریخ مصرعی (اوله مقبولی خدانك اول امام) اولمیدر . ديمك که (همان) ده ، (همام) ده یا کیشدر (م)]

دوشوب دمبستہ ومہوت اولوراما بر آدم بو آتہ شہرینہ واروب تا علم یقین وحق یقین
 بو عین یقین حاصل آتینجہ بو اتہ ولایتی وشہری زمان قدیمہ نہ ایدیکن بلیمز زیرا
 تعریف وتوصیف ایلہ اولمز (مصرع) (شنیدن کی بو دماندیدن) [۱] مضمونجہ
 ایشتمک کورمک کبی دکلد کلام کبار عربیدہ دخی (لیس الخبر کالعیان) دینلمشدر بو حقیر
 پرتقصیر بیک الی تاریخندن بروربع مسکونک اقالیم سبعمسن سیاحت آمدہ حضم [۲]
 بواردر کم عالی کشت وکذار ایتد اما بو اتہ شہرندہ وفر نکستانک روما شہرندہ وانکر ووسک
 اوستورغون قلعه سندنہ و بیج شہرندہ وفلمنکک امصطردام شہر لرنده اولان عبرتنامری
 یو دیارده کورمدم اما بو اتہ جامعی ایجرہ وحرمنده اولان کار پسندیدہ فی آدمز جملہ
 مذکور دیارلرک عبرتنامرندن زیادہ مصنع اعجب وغرایبدر و بو شہری کلوب کورمین
 سیاح عالم جہان بینم دیمہ سین لکن ظالم [۳] عرب سلطانی ملک منصور بو ولایتی
 فتح آتد کدہ بو جامعک جملہ درودیوار لرنده اولان تصویراتلرک جواہر کوزلرن چقاروب
 کور ایلمش وجمیع ذی قیمت مجوہر قنادیلری و جملہ ذی قیمت کران ہا شمعدانلری و شب
 چراغلر و چلیالری آلوب غارت ایدوب طشرہ حرمنده اولان قبابلرک لعل یعقوت [۴]
 جواہر لرن آلوب حرمی آتہ اوروب کتمش حالا بعض مصنعات یلری آتہ رخنہ سندن
 بوزلمشدر اما ینہ بو کون اطلس فلکدہ بویلہ جامع روشن پر نور یوقدر زیرا بو جامعہ
 نیجہ کرہ کر سہک بر کریشدہ دخی نیجہ اولولرک نیجہ کونہ صنایعات تصرفات عبرتنامی
 مرسوماتلری نیجہ یلرنده ظاہر وباہر اولور الحاصل (بیت مناسب)

رأینا جامع الدنيا جميعاً ولكن مارأینا مثل هذا

بو جامع پرانوار حقتدہ اولہ زیرا بو معبدکاکھک مثلی اراضی معمورہدہ یوقدر الی
 النقراض الدوران مابد اولوب بنای داسہ [۵] اولہ آمین ویا معین (دربنای عجایبات)
 بو مذکور جامعدن اشانگی قلعه قپوسنک ایچ یوزندہ جملہ اطبا و حکمای حاذقانک درس
 خانہلری وار بنوک دخی درودیوار لرنده اولان روزنلری جملہ خاص و بیاض مرمر خاصدر
 بعدالفتح بو درس خانہ عبرت اثرک ایچنہ آل عثمان بارودسیاہ قیوب جیہ خانہ ایدرلر حکمت

[۱] بومصرع بالکزک نسخہ سندنہ دوغرو، دیگر لرنده پک یا کلیش یازلمشدر مصرع مشہور
 اولدینی ایچون نسخہ لردہ کی خطالری کوسترمدم (م) [۲] ک : حصم [متندہ کی کلہ (حظم)
 اولورسہ دوزہ لیر (م) [۳] ب ، س : حاکم [۴] ب : یاقوت [بزم طرفلردہدہ (یعقوت)
 دیرلر بلکہ بونکدہ بر وجہی وارددر (م) [۵] ک : بناسی ثابتہ

التندہ اولان سستونلر اوزره و دیوار اوزره اولان بیاض مر مردن جثلی کونا کون عبرت نمون تصویرات و تمثال تدرک اشکال اوضاع هیئت مجموعہ لرن یر یر تحریر ایله سک مسودا تمز بر مجلد کتاب اولوب سیاحت مزه مانع اولور و عقل بنی آدم احاطه ایتمز بر کونه سحر اعجاز مرتبه سی صور لدر کم کار مقدور بشر دکدر انجاق عقل ارسطو اولان بوکار کر لکلری کوروب کرامات بنی آدم در دیوب خاموش باش اولور زیر اجمه اشکاله عبرت کوزیله بقراولسه هر بری ذی روح نطن اولنور خلاصه کلام جناب باری خلاق عالم صاحب کونین و مکونات بوادیم ارضی لفظ کن ایله خلق ایدلن برومن آدم الی قیامه [۱] تقدردی روح قسمی خلق اتدی ایسه بو جامعک حرمی اطرافنده مر مردن قالب تصویرات و تمثال تدری واردر و کونا کون مخوف و بد چهره و بدلقا دیو و جنی و شیطان و سواس و خناس و ضراط [۲] و زبانیلر و پریلر و ملکلر و اژدها لر و دابة الارض لر و دجال و حمله العرش و حمله الارض رحوت [۳] و جمله ارضی مور [۴] و یجه بیک الجناس مخلوقا دن اوزبک [۵] و نهنگ و فیل و کرکدان و وزره فا [۶] و کپچه قویرق و یلان و چیان و عقرب و قابلی بغه و تمساح و دکرز مالکی و نجه بیک صجان و کدی و ارسلان و قیلان و ببر و پارس و وشاق و غول بیابان و کونا کون کرو بیان و جبرائیل و اسرافیل و عزرائیل و میکائیل و عرش و کرسی و صراط و میزان و جنت و جهنم و اعراف و میدان حشرده جمع اولان جمیع اجناس مخلوق خدانک اهل جنتی جتته ملائکه کرو بیانلر سوروب کتورز کن شادمان ایدرک کیدر تصویرلرن یازمش و اهل جهنمی اورارق جهنه کیدر لر ایکن هر بری مغموم و غمکسار شکلی صورتلرن یازوب مر مرده قازوب بر طرفده جنت ایچره اولانلرک حوری و غلمان ایله کونا کون باغ بهشتلرده عیش و عشرت ایدکلری محله دک [۷] یازمش بر طرفده دخی اهل جهنمک دار جحیمده حیم نار سعیر ایچره یانوب زبانیلرک اور دقلری تمثال لرن یازمش الحاصل بو جامعک حرمی دیوار لرنده بو جنت تصویرن کورنلر صفا ایدر و جهنم تمثال لرنیک مخوف و عجبه لقا صورتلرن بنی آدم کورد کده عالم حیرتده قالب و وجودینه خوف و خشیت

[۱] ک : الی القیامه [۲] شیطانہ ضراطلق پک یاقیشمش (م) [۳] دوغروسی (و حمله الارض رحوت) اولیدر مع مافیہ مؤلف بوراده (حمله) بی (حامل) مقامنده استعمال ایتمش بوئوده (حمله العرش) ه اویغون کتیرمک ایچون یاپمدر (م) [۴] ب ، ک : ثور [دوغروسی (و حمله الارض ثور) اولیدر (م)] [۵] ک : اورنک [۶] دوغرو املاسی (زرافه) در (م) [۷] مناسی (محللرن) اولقدر (م)

ونسلو [۱] وبدخشانی بویالزایله منقشدر وبوقبه قپوسنک اندرون و بیرونه امعان نظر ایله نکران ایلدم انواع فصوص مقوم محکوک و کونا کون رخام عبرتمون معکوک ایله معقود قلنمشدر وهرقه باک سلوبنده [۲] وجمه در و دیواری روبند الوان الوان [۳] عمق منجوقلر بیاض و سیاه و احمر کون و غیره کونا کونا کون احجار ذی قیمتلر ایله انشا اولنوب چشم انشانه [۴] وعین الحره وعین الهره وعین السمک نام خرده ذی قیمت طاشلر ایله نقش بوقلمون اولش جامعدر کم کویا قدس شریفده جامع و مسجد صخره اللهدر و بونده اولان احمر کون و سبز کون عمود منتهای کونا کونلرک مثللری وجه ارضده اولمیوب مکر اسلامبولده ایاصوفیه کبیرده و یاخود سلیمانیه جامعنده اوله و محراب و منبرینک و صفنده لسان قاصر و قلملر کاسردر و بوجامعک روی دیوارلرنده اولان بیاض مجلا مرمر طاشلرک هربری فیل جهه سی قدر واردر حکمت غرایب بونده کم بر آدم هر تقد علم معماریده استاد کامل و مهارت صاحب اولسه اول طاشلرک بر لرینه امتزاجلرن فرق ایده مز کویا یک پاره قرق آرشن قدی بر دیوار بالا صنرسن و اویله مجلا و مشعشع دیواردر کم بر هوا یرده و بر شمه جک [۵] اوچسه اول دیوارده نمایاندر باخصوص بنی آدم جماعتک رنگ رویلری و جمه رکوع و سجودلری اولی بالطریق جمه آشکاره در حقا که کویا بر یک پاره آینه مثال چار دیوار عالیلردر و بر صنعت پسندیده سی دخی اولدر کم بر دیوارده اصلا کرچ و جبس و خره سان یوقدر سراپا قورشوم و دمر کندلر ایله منی بر جامعدر غیره شیئی یوقدر و طشره حرمنک جانب اربعه سنسندنه التمش عدد بیاض ششخانه ستون منتهای عبرت مالرک قدلری بکرمی بشر ارشندر اما جامع ایچنده کی کبی یک پاره مستونلر دکلردر لکن هر نه قدر دقت ایله سک بو حرمده کی ستونلرک امتزاج یرلرن دخی کوره میوب یک پاره مرمر در کلردر درسک [۶] زیر اجمه عمودلری استاد تقار مرمر بر زهلی و اولوقلی و بورمالی مصنع و طرز قدیم ششخانه در کلردر [۷] و بو آلتمش عدد ستونلر سر و مثال جامعک حرمی اطرافنه علم هندسه اوزره علی الترتیب چرپی ایله دیزیلوب جامعک صحنلری [۸]

[۱] س : سسلو . ک : لعل سنکی [دوغروسى (و نیلی) یاخود (و سیلانی) اولوق ممکندر (م)] [۲] س ، ط : سکوسده [دوغروسى (وهرقه تانک نیلکوننده) اولوق ممکندر (م)] [۳] ک : التون [۴] ب : انسانه [۵] ک : برهوا بر ذره جک و بر شمه جک [دها مناسی (برهوا بر ذره جک بر شمه جک) اولقدر (م)] [۶] (یئک) مصدرندن مضارعک مفرد مخاطبی در (م) [۷] مناسی (دیرکلر یاغشدر) اولقدر (م) [۸] ک : صفاذلری

عالیر دکلدی بقول محمد بن اسحق حضرت عیسی علیه السلام دن ولادت محمد المصطفیٰ انک التیوزیل صکره ولادت باسعادت کی جہسی اولدقده بغدادده طاق کسری وعراقده آتش کده نمرود سنوب وبوزنطیده [۱] ایاصوفیہ کبیر قہسی و سلائییکده ایاصوفیہ قہسی وبواتنہ دیری قہسی دخی جملہ منہدم اولوب بعدہ بواتنہ قہسی نیجہ کرہ بنا اولوب ثابت قرار اولمادیغدن اسلامبول تکوری بواتنہ قہسی یرینہ تاک عظیملر آتدروب اول کمرلر اوزره درخت منٹہا سروی اغاجلری کرشیلر ایدوب انلرک اوستنہ ینہ سرودن طبان درکلر و آنلرک دخی اوستارینہ سرویدن تختلر دوشیوب جملہ سروی خشبلری و تختلری زراندرزر نقش بو قلمون عبرتمونلر درکم بر قیل قلمن چکمدہ مانی وبہزاد عاجز اولوب میانلری موی میان اولور و جمیع سروی خشبلرینک رایحہ طیہسندن بو جامع ایچندہ اولان جماعت کثیرہ نک دماغلری معطر اولور بومنقش سروی تختلرک دخی اوستی خرہسان و کرہج و جبس و آچی اوزره سراپا بیاض مرمر خام دوشہ لیدر قورشوم قہ دکلدی اما مرمرک ہر قطعہ سی خالیجہ و کلم قدر واردر قورشومدن اعلا ولطیف مصیقل و مجلا بلور کبی مرمر خاملردر کونش اوردقده نجف موران بلورلری کبی برق و شعضہ ورر و بو سطوحده دوشہ لی اولان مرمرلری استاد مرمر بر بر کونہ تختہ کبی انجہجک بچمشکم کویا ہر بر قطعہ سی طوان تختہ سی کبی انجہ اولوب جامع اوزره اصلا بار ثقیل دکلدی و جمیع باران زحمتدن نازل اولان قطرات جملہ بومرمر کرہ منلر اوزره نازل اولوب بر صنعت ایلہ استاد کامل قطرات مطر رحمتہ یوللر ایدوب جامعک قبلہ طرفندہ کی محراب صفہ سی آلی ایاق طاش نردبان ایلہ چیقیلر کار کیر بنا بر صفہ عظیمک آلی عمود منٹہالر اوزره بنا اولمش صوصارنجیدر جملہ جامع اوزره مرمرلردن جریان ایدن آب رحمت بو محراب آلتندہ کی صارنجہ جمع اولوب آب زلال ماء بارد اولوب جامع ایجرہ اولان جماعت کثیرہ نوش ایدوب دفع عطشان ایدرلر بو صوصارنجی اولان قبلہ صفہ سی اوستندہ کی نیم قہ کار کیر بنادر جامع ایچی کبی اغاج کرشیلرایلہ منی قہ دکلدی صافی کار کیر بنا نیم قہدر اما بنوک دخی اوستی قورشوم ایلہ مستور اولیوب کلر جرمی قدر بیاض مرمر دوشہ لی سطوحدر اما بوقبہ مینانک ایچی صافی آلتون صوانتدن [۲] ومذهب ومطلا صرچالی طابشدن [۳] ونقش زرکاری صافی لازورد ولعلی

[۱] ب نسخه سی نقطہ سزدر [۲] س ، ک : صیوالیدر [۳] س ، ک : طاشدر

بزیرہ کلوب بر کوچک قبه جك اولمشدز اول قبه جكك تا اورتاسنده كوپك [۱] كبی
 بر بیاض مر مردن بر کله پیر [۲] تصویر اولمشدر کم بودخی برسحر اعجاز مر مردن بر صنعت
 تماشادر و بو کورسینك تا اوستنده کی اطراف اربعه سی صافی سروی اغاجندن او بولش
 پارمقلقردر و بو جامعك فرشی چار گوشه بیاض مر مر خاملر دوشه لیدر کم هر طاشك
 قطعہ سی طولاً و عرضاً بشر آرشندر هر بری او یله مواحدر کم [۳] آدمك رنك روی
 نمایاندر و بو جامعك اوچ قات قبله قوسوی وار طشره قیو ایله اورته قیو مابینده جامعہ
 کره جك زمان صول طرفده بر بیاض منقش مر مردن بر قدح واردر ایچنه بش آدم صیغار
 اول زمانده صاحب بنا جامعده اشلین ارغاطلره اول قدح ایله بر قدح شراب یحجاب
 ویرر مش آنلرده بلا جرعه نوش ایدر لر مش حالا شمیدیکی حالده اول قدح ایکی آت سقاسی
 مشقی صو آلر اول عصرك آدمیری نقدر بالا قد جته دار آدملر اولماق کرک که ایکی آت
 قزباسی صو آلر قدحدن بلا جرعه شراب نوش ایدر لر مش حالا اول قدح ایچنی
 استاد مر مر بردخی وارسوب [۴] طراش ایدوب آبدست موصلغیدر کم آندن تجدید و ضو اولنور
 اندن اورته قیو مابینی طوانی صافی حلکاری بوسوی فخری چلبی او یماسی خیال فرنك پسند
 او یمالی طواندرو بو اورتا قیونك قدی کامل یکر می ارشن بالا سروی تخته سی قناطر در ماتقدم کفره
 زمانده بو قیولر جمله زارندر زرر جواهر و مرصعات ایله مزین دروزه لر ایمش حالا
 جواهر یرلری ظاهرا و باهردر و ایچ قیو که جامع اینده [۵] انده ارغنون و ناقوس
 چالنجاق محفل عبرتنامه کمرلرینك تا اورتاسنده کی کمره اوکسوز کمر دیرلر
 معلق دورر بر کمر اوزره معلق دورر بر در کدر بو جهانده آنی کورمکه محتاج ...
 اما کورسه لرده عقل احاطه ایتیموب آدم انکشت بردهن ایدوب واله اولور همان عقلی
 اولان کرامات استاداندر [۶] دیوب خاموش باش اولور یوخسه امعان نظر ایله نظر
 ایدنجه آدم مبهوت و حیران قالر بومذ کور تاك وستون پاك اوزره بر شب چراغ دورر
 ایمش شب ظلمتده جمیع پاپاس کشیش بطریق قیسسلر اول شب چراغ منورك شعاه سندن
 انجیل وغیری صحیف ایتلری او قورلر مش اما بو معبدکاه قدیم جامعك اوزری کار کیر قیاب

[۱] ب : كوبك . [متنده کی کله (كوپوك) یازلسه دها خوش اولور (م)] [۲] ك :
 کله پیز [کله] کله سی كافك فتحی و لامك تشدیدیله حرکه لنشدر [ط کله پیر . ب : کله پیز
 [۳] ب : مواحدر کم . ك : مصیقلدر کم [متنده کی کله (مواحدر کم) اوله بیلور (م)] [۴] ب :
 فارسوب [بلیدرکه (فاز بیوب) اوله جق (م)] [۵] س ، ك : ایچی در [۶] ك : اولیادندر

بر قنديل آصمَش جِامِعَك كُون دُوغوسى طرفنده كى ديوارده كاغد كچى ايجَه جَك حِبال [۱] جره قان [۲] مرمر لرى يعنى آتش طاشلرى وضع ايدوب آفتاب عالمتاب قله فلكدن باش كوسترد كده بر هوا مرتفع اولدجه شمسك شدت حرارتدن اول آتش طاشلرى قزوب جامع ايجنده كى اول شب چراغ قنديللرى قزوب نفت ايله ملمع اولمش قنيله لر يانوب جامع ايجى منور اولورمش جمله كفره لر بو كه طلسمات ديو اعتبار ايدوب قدرت نورى قنيدلى ديرلر مش سنه ... تاريخنده آل امويون عصرنده مغرب زميندن سلطان منصور بيك پاره كهيله جزيره كريدى و جزيره حجله [۳] و بو قله آته فتح ايدوب مذكور شب چراغ قنديللرى و حواهردن زنجيرلى و نجه بيك عدد كران بها پوتلى و شمعدانلى و جواهرلى صلبه لرى [۴] جمله آلمش اما قبه مينا عود اغاجندن اولديغى بليوب آلامشدر حالا شمديكى حالده دخى كمسه بلز اما ومن العجايب قبه ميناي عبرتماي تماشا كاهدر اما حالا بزم منبره متصل دورت عدد زمرد مثال يشل صماقى دركلر وار كم ايجلرنده كونا كونا اشكال عجيبه و كونا كونا شكوفه غريبه لر مشاهده اولور مقدا دورت عدد قرمزى صماقى و دورت عدد بويشيل صماقى ايله سكر عدد صماقيلردن ماعدا درون جامعه جمله آلمش عدد تحتانى و فوقانى بياض مرمر ستونلر جمله سى زيهلى و شيش خانلى [۵] ستون مصنعلدر و اول مذكور دورت عدد يشل صماقى دركلر كصول طرفنده كى دركلره متصل التى عدد خورده مرمر دره جكلر [۶] اوزره استاد مهندس مرمر بر بياض مرمر خامدن افلاطون الهى ايجون بر مرمر كورسى انشا آتمشكم علم معمارىمى اولان عبرت كوزيله كورسه نكران ايلسه چشم شهلاسى خيره لنوب عقلى ريشان اولور بو مذكور آلتى عدد ستون جكلر اوزره التى عدد خورده مصنع كمر جكلردر و هر كمر جكلر ك اوچلرى بريره كلوب بر كوچوك قبه جك اولمشدر افلاطون اول قبه جك اوزره او طوروب خلقه و عظم و نصيحت ايدر مش اطرافى اويله خورده خورده مرمر دن اويمه مشبك ملون و مدينه [۷] قروش [۸] قفصلر وار و جمله كمر جكلر ك اوچلرى

[۲] ك: خيال. ب: نسخه سى نقطه سزدر [۲] ك، خ: حرفان. پ: مره قان [۳] س: بجليه.

ب: نسخه سى ده بويله فقط نقطه سزدر [متنده كى شكل (چجليه) اوقونه بيلور (م) [۴] ب: صلبه [ممکن كه دوغروسى (صليبيه) در (م) [۵] ك: شش خانلى [۶] (ديره جكلر) يازلسى دها خوشدر كه (دير ك) كله سنك مصفريد (م) [۷] ك نسخه سى نقطه سزدر [دوغروسى (ومرين)

اولق ممكندر (م) [۸] ب: وفروش [دوغروسى (وفروش) اولق ممكندر (م)]

دائرآ مدار جرمی بدن دیواری اوزره کامل اوچ بیک آدم احاطه ایدر. بر قلعه زیبار اما بر طرفنده اصلا خندق یوقدر زیرا هر جانبی کسمه قیا چاه غیا مثال اوچوروملی قیالردر انجاق جانب غربه ناظر اوچ قات دمر قپولری وار بری برندن کچر و هر بر قپونک مابینی اللیشر آدمدر و بوقلعه ایچنده (درفتوحات) خاندان جمله‌سی اوچپوز عدد شدادی مثال بنالی کار کیر و متین و سراپا کره مت اورتولی قلعه مثال اولردر اما بانچه‌لری یوقدر لکن جمله خاندانلرینک روزن و شاهنشین و صوفه‌لری [۱] طاقه‌لرندن صحرانک باغ و بانچه‌لری و سراپا مزارعاتلری و مشبک بوستانلری تماشا اولنور اما ظالم قلعه‌نک کفره زماننده جریان ایدر آب حیات صولری کهریزلریله کلوب جریان ایدر مشی اما شمدی صوبی اولمادیغندن جمله خاندانلرک دام و باملرندن نازل اولان باران رحمت هر خانه‌نک صو صارنجلرینه جمع اولوب ماه تموزده بوز پاره‌سی اولوب اندن استعمال ایدر لر یغمور صوبینه محتاجلردر نیجه کسه‌لر اشانغی واروش شهرینک آب حیات قیولرندن حیدرلرله [۲] صو کتردب اندن نوش ایدوب دفع عطشان ایدر لر (درستایش جوامعه‌ای سلاطین و غیره مسلمان) بو قلعه ایچره بر جامعدر اما بو جهانی کشت و کذار ایدن سیاح عالم و ندیم آدم اولنلرک مابینلرنده ممدوح و مشهور اولان جامع پر نور عبرتتا بو قلعه‌نک اورتاسنده واقع اولوب طولی ایکپوز اللی آیاقدر و عرضی سسکسن آیاقدر و ایچنده جمله‌سی آلتش عدد بیاض مرمر دره کی عمود منتهالرکه بری بری اوزره ایکی قات وضع اولنمش ستون. موزون عبرت اثرلردر بو جامعک هر جانبی ستونلر اوزره برر صفه [۳] دخی بنا اولنمشدرکم دائرآمدار اطرافلری ایکی قات جامع مصعدر لکن دورد عدد ستونلر محراب ایله منبر مابیننده قرمزی لعل کون صماقی ستون منتهالدرکم هر بری برر کونه نقش بوقلمون عبرت نمون صنع خدای ا کبردرکم هر بری ا کتیر اعظمدن نشان و یروب او ایله مصیقل و مجلا و بر اقدرکم آدمک رنگ روی نمایان اولوب هر بری بر اقلیم خراجی دکر و بو ستونلر اوزره قبله اولان یرده صافی عود اغاجندن فخری اویماسی مثال بر قبه عالی بنا اولنمش صافی منقش زرکار چک کار [۴] قبه مسادر [۵] کم کورن آدمک عقلی پریشان اولور بو عود اغاجندن مینی قبه‌ده حکیم افلاطون الهی شب چراغدن

[۱] س، ک: دقه‌لری [۲] ک: چندرلرله [ب نسخه‌سی ده بویله فقط نقطه سزدر] [۳] ک: بر صفه [۴] س: حلکار (حل کار) یا زلسی دها خوشدر (م) [۵] بو کله ک نسخه‌سنده دائما (مینا) دیبه کچمکده در (م)

بو روی ارضك اقليم سبعة سنده يوقدر زيرا قوم يونانيان روم ابتدا حضرت داوود
 عليه السلام عصر نده بلاد رومده تناسل بوله راق ملك واملاك صاحبي اولد قلزنده ابتدا
 اتدكلرى شهر عظيم شهر ماكدونيه كم شهر فلبه در اندن شهر بوربطه در كم [۱] صكره كه
 قسطنطينيه ديديلر حالا اسلامبول ديرلر صكره بو آتنه شهرينى قوم روم روم درياسنك
 روم ايلي طرفنك شمالي و غربيسى طرفنك كورفز درياسى نهايتنده بنا اتديلر بعده اسلامبول
 صاحبي قسطنطين دخى زياده عمار ايدوب آنك جنودى بو شهر آتنه بحكم ايدوب
 مدرسه دار حكما اولمش ايديكم بيك يديوز يلقق كار قديم و بندر شهر عظيمدر نجه يوز
 عدد ملو كدن ملو كه انتقال ايتمش بر دار ديار اولوب ايچنده نجه پادشاهلر و نجه حكما
 ساكن اولوب استانيه [۲] لندن و نهديك فرنگى آتنه كيروب اندن سنه ... تاريخنده
 آل عثمانندن بالذات ابوالفتح سلطان محمد خان فتحيدر حالا روم ايلي خالقنده [۳]
 قبودان پاشا حكمنده ... سنجاغى خا كنده مكه و مدينه وقفي اولوب قزلر اغاسى نظارتنده
 مقطوع قلم و مفروض القدم خاص همايون سعادت مقروندر شرع رسول ميين طرفندن
 اوچيوز اچقه پايه سيلاه قاضيسى و ... عدد ناحيه قراسى و مفتيسى و نقيب شرفاسى و سپاه
 كتخداسى و يكيچرى سردارى و دارالسعاده اغاسى طرفندن واليسى اللى بيك
 غروش تحصيل ايدر و قلعه نك دزدار اغاسى و يوز اللى عدد مردم حصارى و محتسب اغاسى
 و باجدار اغاسى و خراج اغاسى و امين اغاسى و شهر كتخداسى و معمار اغاسى و شهر صو
 باشيسى و اوروملر اوزره بر پاتركاه [۴] كفره سى وار غيرى حاكلبرى يوقدر (دراوصافات
 اشكال زمين قلعه آتنه) قلعه سى بر واسع صحرا اورتاسنده حواله سز بر يالچين قزل قيا
 اوزره شكل مدوردن مشرق دن مغربه طولانجه بر كار عادى بنای قديمدر كم بو قلعه نك
 امثالى وجه ارضه بويه بر سور حصين و سد متين بنا اولتماشندر ... زيرا زميندن
 قياسنك قدى كامل يوز ارشن عاليدر و قلعه نك وجودنده هر طاشى فيل جنه سى و حمام
 قبه سى قدر مصيقل و مجلسنك طراش جمله بياض مرمر خامدر استاد بنای سلف
 وار مقدورن صرف ايدوب بو طاشلرى بر برينه كچر مه آمشدر اصلا كرج و الحى سى
 يوقدر بو قلعه نك جانب اربعه سندن بوجه ايله ظفر ممكن دكلدر زيرا لغ و متريس
 پر بدن قابل امكان دكلدر و بر طرفندن بو قصور [۵] استواره حواله يوقدر
 و يرلى قياسندن يوقارويه طاش بنا سنك قدى كامل اللى ارشين يوكسك اولوب قلعه نك

[۱] ك : بوزنطه در كم [۲] ك : اسپانيه [۳] ك : ايلتنده [۴] : پاتريكاه [۵] : سور

بو شهر حکما سی اجله درمان بولمغه چالیشوب ممکن اولوب [۱] اجله درمان بوله میوب
 یجه کره یوزبیک درده درمانی کمال مرتبه ریاضات و پرهیز ایله وجودلرینه شفا بولوب
 اوچرودردر یوززیل معمر اولدیلهر اما بقراط حکیم اجله درمان دکل دردینه درمان بوله میوب
 اسپالدن مرحوم اولنجه همان افلاطون الهی ترک دنیا ایدوب و حکما مذهبندن چیقوب
 خضر [۲] دینن قبول ایدوب سیاحت ایدرهک بودین سرحدلرنده پچوی سرم مانند باغ ارام
 شهرینه کلوب انده قرق بشنه [۳] اقامت ایدوب آخرکار بقول (شعر مخمس)

مرغ دل باز اجلدن یولیز استخلاص چام پرزهنن ایچیسر فلکک عام ایله خاص
 یوق اجلدن کشی قور تولمغه برجای مناص اولیادی قلجنندن اجلک زال خلاص
 بولیادی مرض موته شطا [۴] جالینوس

فیحواسی اوزره افلاطون الهی بو قدر حاذق کامل ایکن اول دخی کریبان عمرن
 دست اجله وروب چاک چاک ایدیروب یری زیر خاک اولوب پچوی دلجوی شهرینک
 سکت قیوسی خارچنده برجنان [۵] ایچره یطر تاحالت نزع کلنجه « آه نم باغ ارام آته »
 دیو وفات ایتدی زیرا شهر آته اوله بر خوب و مرغوب شهر آباد ایدی کم رفیع البیان
 و خلقی عظیم الشان بر داز دیاردر کم روی ارضده واقع اولان عجایبات و غرایبات الدهردن
 هر نه قدر مصنعات اشیال وار ایسه بو شهر معمورده موجوددر و بیاض مرمر خامدن
 اویولمش مقرنس صنعتلر ونجه کره یوزبیک عدد کونا کونا اجناس مخلوقاتک تصاویر
 غریبه و عجیبه لری فرنک پسندتماللری وار کم کورنلرواله و حیران و عقللری خوش و وجودی
 بی هوش اولوب مردم چشم ز کسلیر فنناک اولوب خیره لیز کویا هر تصاویر لری ذی روح
 کبی آدمه نکران ایدرلر بو تمثاللری تماشا ایدنلره خنده کنان تبسم ایدوب کیمی غضب
 آلود اولمش شکلنده آدمه کچ نگاه ایدرلر الحاصل عجایبات الدهردن و غرایبات عصردن
 بو آته شهرینک بو معتدل شهر عظیمنده و دلکشا بندر قدیمنده و آته اطرافنده کبی وادی
 تماشا لنده اندن اژدر لیماننده اندن درزی لیماننده اندن قوج باشی نام کینسه ده اندن
 کفسه قصبه سنده اندن مرمر لکده اولان عجیب و غریب و عبرت ما تماشا آثار و اجاب السیرلر

[۱] بعض نسخه لده (اولیوب) دییه یازلمش ایسه ده بوله یرلده شیوه مر برنجینک مثبت،
 ایکنجینک منی اولسی و نیک برنجی به سرایت ایتدیلمسی طرزنده در (م) [۲] ب : حضرت .
 س ، ک ، ط : حضر [ظن ایدرم که (حضرت) کله سنک تامی دوشمشدر . ک نسخه سنده
 بو کله دن صو کره آد یری آچیق یراقلمشدر (م) [۳] ک : سنه . س : یشنه ط : یشته
 [۴] ک : شفا [۵] ک : خیابان

غایت لطیف و تزوتازہ در وداعی وطاشی صافی زیتون اغاجیلہ مزین اولوب البتہ ہر طاغ باشندہ بر دانہ کوچوک کلسہ لری مقرر در اندن جانب قبلہ یہ ۶ ساعت [۱] کیدوب

اوصاف شہر عظیم عتیق دارمدینۃ الحکماء القدما قلعۃ آتنا [۲]

لسان رومدہ تا ایلہ تا حرفلرینک قرب مخرجلری اولدوغندن قوم روم مرزبوم بو شہرہ (آتہ) دیرلر یعنی ... دیمک اولور وزبان لاتیندہ ... دیرلر ولسان فرنکدہ ... دیرلر ولسان طالباندہ [۳] ... دیرلر ولسان ... بقول جمیع مورخان نصارای ملت مسجیہ ومورخین ملت قبطنی [۴] ادریسہ بو اتہ شہرینک ابتدا بانسی حضرت سلیمان علیہ السلام در کم چنان بلقیس انابی یمن دیارندہ سبا پادشاہنک دختر پاکیزہ اختریکن پرلرہ بلقیس انابی بر کجہ جامہ خوابیلہ کتردوب منکوحہ لکہ قبول ایدوب بلقیس انا کسب هوا ایچون جهانی سیر و تماشایتمک مراد آتدکدہ حضرت سلیمان روزکارہ امر ایدوب قدس شریفدن بارکاهیلہ حضرت سلیمان معہ [۵] بلقیس انا بر هوا طیران ایدہ رک ابتدا جزیرہ کریددہ کوه صقا قبہنک [۶] تازروہ اعلاسنده مقر ایدوب بلقیس انایہ آندہ بر قصر عالی بنیاد ایدر اندن ینہ بر هوا روم طرفنہ کچوب بو اتہ شہرندہ تماشالی نام محلندہ بر باغ ارم مثالی سرای عظیم قصر عالیبر بنا ایدر بعدہ ملک رجیم ابن حضرت سلیمان دخی زیادہ بو شہری عمار ایدر بعدہ ملک فیلقوس بنا ایتدی بشنجی اتادہ بو فیلقوس حضرت سلیمانہ منہیدر روم پادشاہلرندن اولوب سلانیک و قوالہ بی بنا ایدوب روم و عرب و عجمی قبضہ تسخیرہ آلدی بعدہ بو فیلقوس عصرندہ اسکندر کبر اوچودہ کلوب فیلقوس اسکندری پرورش ایدوب اول دخی جهان آرا بر پادشاہ ذوالقرنین اولوب بو اتہ شہرنی دخی زیادہ عمار ایدوب بو شہر ایچرہ یدی بیک عدد حکمای ذوفنونلر جمع اولدوغندہ جلہ مؤرخین ملل بو شہرہ (دارمدینۃ الحکماء القدما) دیو تسمیہ ایدیلر حتی حکمالردن فیثاغورث توحیدی و بوقراط و سقراط و فیلقوس و فیلسوف [۷] ورستطالیس وجالینوس و افلاطون الہی و بطلموس و ... *

والحاصل جمیع حکما بو اتہ شہرینک ہواسنی بکنوب جای وطن ایدینوب علی الاتفاق

[۱] س، ک : ۲ ساعت [۲] ک : آتہ [۳] ک : طالباندہ [۴] ک : ملل قبطنیان

[۵] ک : مع [۶] س، ک، ط : اصفاقیہنک [۷] ک : فیلسوف

جامع پر نوری بنا ایتشدن: خالاعلی پاشا بو اغریبوزک دکرمن بوغازی قیالزن کسیندن یرب [۱] اقتضایاتسه اول بوغازدن کورکلرن چقاروب قدرغه کچمک ممکندر و السلام بو قزل حصاردن قالقوب ینہ کرویه اغریبوزہ دونوب بر کونده (منزل قریہ یوپوز) [۲] صافی اوروم کویدر اندن یندز روزکاری طرفته ۵ ساعت کینوب ینہ (قلعہ اغریبوز) بر کیجه مهمان اولوب جمله اعیان کبار قبودان افندیلریمزایله وداعلشوب اندن ینہ مذکور دکرمانلر اولان بوغاز جسرندن روم الی خاکنه قدم بصوب قریہ اضقمنوزی [۳] کچوب ۲ ساعتده [۴]

منزل قضای دوپوز [۵]

اغریبوز طوپراغی ناحیه سیدر و جمله ... عدد ناحیه قرالری واردرب لب دریادن بر میل الارقه بر قیالی صرط باشنده ایکیوز اولی برکافر کویدر اسلامبولده سلیمانیه جامعی قربنده ساکن دفتردار زاده محمد پاشا زاده سی احمد بک افندیمک سربست زعامتیدر اما بو کویده بر عبرتیا بر تصویر اتلی نقش بو قلمون کینسه سی وارکم هر صور تمثالری کویا نقش مانیدر اندن دخی قالقوب ینہ جنوب جانبته اول صارپ داغلی وطاشلی یرلری ۲ ساعتده [۶] اشوب قریہ ماهونیه کفره لردر [۷] آندن قبله ۴ ساعت چام اغاجلی دوز یرلری کچوب یولک صول طرفنده

منزل ستایش قصبه کفسه

اتنه قضا سندن افرابز بر کوچوک قضا در پایه سی سکسن اچہ قضا جکدر و ناحیه سی ... عدد قراجکدر و حاکم عرفیسی خاص هایون اولوب آستانه سعادتده خفتانچی باشیلر طرفندن ویواداسی حاکمدر سردار و کتخدا یری آتته شهرنده در زیرا اتنه غایت یقین اولوب کورونور بر معمور و آبادان صحرا ایچره باغ ارم مثال اوچوز عدد معمور و مزین کیره مت اورتولی خانه مزینلی قصبه در کم نصفی مسلمان و نصفی کفره رعایالیدر برجامی و بر مسجدی و بر مدرسه سوخته واتی و بر مکتبی و بر تکیه سی و بر حمامی و بر مکلف ستانی و اون عدد دکانی وار غیری عمارت یوقدر و تمدوحاتندن باغلرندہ بیاض کرازی

[۱] ک: کسلدن برو . ط: کسلدن بری [۲] س: یوپوز . ب: یوپوز [۳] س:

ک، ط: اضقمنوزی [ایکنجی حرفی نقطه سز ص در] [۴] ک: ۳ ساعتده [۵] س: روپوز.

ک: روپوز [۶] ک: ۳ ساعتده [۷] ک: کفره لر کویدر

اشته بومحله دخی دریا قبودان ملاح زیانلرینه [۱] فائده اولسون ایچون اغریبوز وقزل حصار لیمانلرن دخی منظوریمز اولدوغی اوزره تحریر ایلدک (حکایه غریبه) سنه ... تاریخنده سلیم خان ثانی عصرنده قلیج علی پاشا جزیره قبرسده سرداراعظم اولان قره مصطفی پاشایه امداد کتوررکن دورد پاره قدرغسیله اون پاره کفار قلیونلری اولوج علی پاشا راست کلوب بر کون بر کیجه کفارایله جنک عظیم ایدوب آخرکار علی پاشا سهل مغلویت کورینوب فراراً عن توالی الکفرات [۲] دیو اوانته ایدوب بوقزل حصار لیمانه کروب لنگر انداز اوله جاق محله عقبنجه کفار خاکسار قوه راق کلوب همان علی پاشا آنده قرار ایتوب اغریبوز کورفزیسه کروب قلعه آلتنده دمر براغوب بی باکوبی پروایطر کفار دخی اون یاره قلیون کیلریله بوغازک اغزینه لنگر براغوب ترک هر نه زمان چیقارسه بندر دیوب یطر همان عقل ارسطو علی پاشا بر کیجه نک ایچنده دورد پاره قدرغسنک لوندانی وقورسه لرن [۳] قدرغلرندن چیقاروب اغریبوز قلعه سنک مذ کور اولان جسک دکرمن بوغازندن جریان ایده جک [۴] صونک ایکی طرفلرنده قیالربا لرلی [۵] فرهادی کونکلر ایله اوشوروب قیالی ایکی طرفدن کسه کسه قدرغلری کچه جک قدر واسع ایدوب همان نصف الیلده دورت پاره قدرغسنک تنه لرن فوره ایدوب قره ده تنه لری قورار بعده قدرغلرینک دوردنی دخی مذ کور کسیدیکی دکرمن بوغازندن اوانته ربوز [۶] بورنی طرفته کچوروب دورت پاره قدرغلریله قزل حصار بورتی دولاشوب وقت سحرده کفار کیلرندن کوررک مینه تورک لیمان ایچنده تنه لرن قوروب یطر مقید اولیوب جمیع کفار وقت سحرده خواب راحتده سرخوش و اوکار یطرکن همان غازی علی پاشا دورت پاره قدرغسیله علی السحر کافر کیلری ایچنه کیروب الله الله دیوب کافره قچدن باشدن [۷] چتوب طرفه العین ایچره کافر کیلرینه ار دوکوب قلیج اوره رق بامر الله تعالی دورت پاره قدرغایله اون پاره کیلری فتح ایدوب منصور و مظفر آستانیه کلوب کفارک خاچلی پیکرن سرنکون اییوب حضور سلیم خاندن طوب و توفنک شادمانلری ایدوب اندن صکره مستقلاً اوچ طوغ ایله قبودان پاشا اولوب نیجه غزا ماللریله طوب خانه ده کی

[۱] دوغروسی نار معناسته اولان (رمان) وزنده (ربانلرینه) اولیلدرکه کمی دلیلی ویا یا کمیچی دیمکدر [۲] مؤلف بوراده صرف عربی کتابلرنده مسطور (فراراً عن توالی الکسرات) تعبیرینه نظیره یا پیشدر (م) [۳] ک : وفورسه لرن [۴] ب، ک : ایدن [۵] ک : قیالره بازنلری [۶] ک : ربوز [۷] ک : باشدن فیچه

رعنا جکدر ایچندہ انجاق یکر می قدر او جکدر بر جامی وار غیر ی دکان و حمام و خاندن بر اثر بنا یوقدر انجاق صو صارنجلی وجہ خانہ مخزنلی و غلال انبارلی و دزداری و سکسن قدر مردم حصاری وارد و بر قبوسی جانب قبلہ [۱] ناظر در (ستایش و اروش قزل حصار) قلعدن اشغیدہ لب دریادہ [۲] الارقہ جہ بر صارب درہ ایجرہ ... ایچندہ جملہ ... عدد محلہ در و جملہ ... عدد کار کیر بنالی سراپا کرہ مت اورتولی معمور خانہ لدر و جملہ ... عدد محرابدر اولاً ... جامی ...

و جملہ بر مدرسہ و جملہ بر مکتب صیدان و جملہ بر خانقہ درویشان و جملہ بر خان تجاران و جملہ بر حمام دلستان و جملہ یکر می عدد دکان غیر ی آثار بناسی یوق بر جزیرہ در و بو قلعہ اغریبوز اداسی کورفزی نیک اغزندن طشرہ بر بوروندہ واقع اولوب اغریبوزدن بو محله کلر کن مشرق طرفنہ کلنر و بو محله اولیہ صغناقلی روز کار زور کار دوشر کم آدمی آدن تپہ سی اوزرہ یقوب آتی دخی یوزی اوزرہ یقار بعضی زمان روز کار جملہ ا کینلری کو کندن چقاروب نیجہ بیک درخت منہالی یخندن دویروب روز کار ہر شئی دریادہ دو کر (تماشای عبرتناما) بوشہرک جملہ اوروم عورتلری دونسز کزدکلرندن روز کار عقیم فصدانلرن آچوب عورت یری اولان فرج قیچہ لری کورنمہ سن ایچون جملہ عورتلر فراجہ و فصدانلرنیک اتکلرینہ بر قاچ وقیہ قورشوم پارہ لری دیکوب عورت یری آچلمیوب کززلر واکر بو صغناقلی روز کار اللہم عافنا کیلرہ راست کلسہ قبادوب غرق ایدر تابومرتبہ شدید روز کاری اولدوغندن بعضی مورخ بوقلعیہ (داریح حصار سرخ آباد) دیرلر اما بوقلعیہ نک بش میل قرہیلی جانبہ آندہ قرہ آدا دیرلر بر لطیف صغناجاق صغناقسز یردر کم اعلا دمر دوتار جای مناص لیماندر آندن آلتی میل کششلہ طرفنہ بر آداجق واردر اسمنہ مانتلو [۳] دیرلر اکا قارشو بر لیمان وار مانتلو لیمانی دیرلر و آندہ بر ویران کینسہ وار بو کینسہ طرفندہ کیلر دمر براغوب پاتسہ لر حضور ایدرلر بولیمانڈہ آب حیات صولی قیالر واردر و بوقزل حصار بورزندن اتنہ شہری طرفندہ روپوز بورنسہ وارنجہ الہی میلدر اما شمال طرفندہ از دین بورنی او طوز میلدر لکن شمال ایلہ باطینک کرتہ قرہیلدن جانبہ توجہ اولنوب از دین بورنن اوزلیوب کیدنلر [۴]

[۱] دیگر نسخہ لردہ یری آچیق بیراقلمشدر [۲] س،ک : لب دریادن [۳] ب : ماتلو

[۴] نسخہ لردہ بویلہ ایسہدہ دوغروسی (کیدیلیر = کیدیلور) اولمیلدر (م)

ایہ کیشلمہ روزکاری ارہ سئدہ توجہ ایدوب بر ساعتدہ (قریہ قلابوز) [۱] باغ ارم مثال کل کستانلی ولیمون وتورنجلی وبوستانلی بر شیرین قرینہ در جمہ شہراعیان و اشراقلرینک باغ وبانچہ لری بو کویدہ در والدہ سلطانک لوادیہ شہری خاصنہ الحاق اولمش خاص والدہ سلطاندرکم حاکی لوادیہ اغاسی طرفندن کلوب ضبط ایدر اندن ینہ جانب قبلہ معمور قرالر کچوب

اوصاف قلعہ فلا

بطلیموس قرالک فلوپور [۲] نام برولد بلیدغندی بنا اتمش آنک اسمیلہ مسما بر قلعہ بالادر سنہ ... تاریخندہ کفار روم غلغہ عسکر روم ایلی کلذیکن استماع ایدیجک درون حصارده کفارک قرالری فرارہ مبدل اولوب قلعہ امن ایلہ وررلر اما بعدالفتح قلعہ نک جابجا یرلرن منہدم اتمشدردر اما قرہ طرفی غایت معموردر ایچندہ روم کفرہ لری واردر اندن قبلہ طرفتہ ۲ ساعت دخی باغلر وبانچہ لری ایچندہ کیدوب ونجہ قرالر کچوب

ستایش قلعہ خراب ...

ایکی اغریبوز قلعہ سی قدر واردر بر ویران قلعہ در اما سهل بہانہ ایلہ معمور اولماق آساندر وقربندہ باغ ارم مثال معمور اوروم قرالری چوقدر اندن ۵ ساعتدہ (منزل قریہ پادر) [۳] کفرہ کویدر اندن قالقوب کاه لب دریا ایلہ وکاجہ داغ وراغ وباعلی یوللر ایلہ جانب شرقہ ... ساعت [۴] کیدوب

اوصاف عبرتتما قزل حصار

حکمدان بر بطلیموس قرال بنا سیدر سنہ ... تاریخندہ ابوالفتح محمد خانک قوجہ محمود [۵] پاشاسی فتحیدر و اغریبوز قضا سیدرکم نایی حکم ایدر و قلعسی لب دریادن بر بوچق میل بعید قرہ بریرلوکوک قیا [۶] باشنہ واقع اولوب مقابلہ سئدہ لیمان یوقدر اما یانندہ جانب قبلہ ناظر بر خوب ولطیف لنگر انداز ایدہ جک لیمانی واردر قلعسی اوج آسمانہ برار برسر بلند بر پشتہ عالی اوزرہ شکل مربع بر شدادی سنک بنا بر قلعہ

[۱] ک : فلاپور . س : فلاپوز [۲] ک : فلانور [۳] س ، ک : پادرا . پ : بازارا

[۴] ک : ۴ ساعت [۵] پ : محمد [۶] ک : قرہ دہ بر بیوک قیا

اولدوغی سیدن مزبور جزیرہ اغریبوز اسپاریہ دیمشقر یعنی لسان رومدہ بالق آغی [۱] یری دمکدر اما بوندن اول بوجزیرہ یرینہ ماقسری پو [۲] دیرلر ایمش ولسان لاتیندہ ماقری دیواوزون یرہ دیرلر حقا بوجزیرہ دخی روم ایلی طرفنہ اوزون واقع اولدوغی چون ماقری دیرلر اما لسان رومدہ ماقری دیوایکی بوغاز دمکدر حقا کہ حالا ایکی بوغاز دریاسی ایچندہ بر جزیرہ طولانیدر و بو اغریبوز جزیرہ سنک طولی بوز سکسن میلدر و دأر آما دار جرمی اوچیوز آلتش میلدر و داغلق و طاشلق و اورمانلق یرلر و آب حیات قیناق صولی و محصولی صحرالر و چمنزار و لاله زارلی یرلر اولوب بر بی بدل آب و هواسی لطیف جزیرہ واجب السیردر کم محصولات کونا کونک کثرتندن اهل هیئت بو جزیرہ یشل ایله تصویر ایدرلر و بوادیہ دریادن واررکن بر سوری داغ یوز میل یردن نمایان اولوب اول کوه سربلندہ اغریبوز [۳] دیرلر بر جانی قزل حصار بورنی داغیدر و بو جزیرہ نک لب دریاسی اطرافندہ سراپاقت اندرقات معمور و آبادان روم کفرہ سی قرالیدر مزیندر و ایچندہ قصبہ مثال کویلو واردر و مزبور ادانک لودوس طرفندہ قلعه اغریبوزدر (درستایش لیمان [۴] عظیم اغریبوز) بر لیمان [۵] قلعه نک اشغی طرفنہ واقع اولوب یوقارو لیمانی یلدز روزکاری و پوراز جانبہ آچقدر قیش کونلری کیملر ییتماز فرطنہ دن هلاک اولور اما بو اشغی طرفندہ کی لیمان عظیم بر بی بدل خدایی لیماندر کم دورت یوز یارہ کمی بر کزدن کروپ جملہ لنگر انداخت اولوب حضور ایله یطرلر همان برارماغہ کر مش کبی اولورلر و بعض کیملر اسلامبولدہ غلطہ اوکنده کی کبی حصار اوکنہ ایقوری یطرلر و بو لیمان اغرنده دپوز [۶] کویلی طرفنہ ناظر بر کوچوجک اداجق واردر قلعه غایت یقیندر اسمنہ پاشادامی دیرلر اندہ ابو الفتح سلطان محمد کیملہ کچوب اوستندہ چادر قروب او طور مشدر حالانشیمن یری ظاهر و باهردر بو اداجقدن کیملرہ قلعه یہ وارانجه کویرو ایدوب روم ایلی طرفندن قلعه یہ عسا کر اسلام دو کیلوب یورویش ایدوب قلعه فتح اولشدر و بوجزیرہ جکدن کششلمہ روزکاری جانبہ طوزلہ بورنی بش میلدر اندن روم ایلی طرفنہ بورغازلی بورونہ وارانجه یکریمی بش میلدر و بو بوروندن قبلہ اوچ میل مقداری بردرہ واردر اسمنہ .. دیرلر آب حیاتدر و بو محلدن قزل حصار قرق بش میلدر اما اغریبوزدن قزل حصارہ قرہ ایله کیدر کہ قبلہ

[۱] ک : اغربی (ایغریبی) [ط نسخہ سندہ (بالق یری) دیبہ یازلشدر] [۲] س ، ک : ماقری پو . ب : ماقری بو [۳] (اگریبوز) اولسی مناسبدر (م) [۴] ب : لیمانین [تثنیہ صیفہ سیلہدر (م)] [۵] س ، ک : بو لیمان [۶] س : رپوز [رانک ضمیله حرکہ لشمش]

(لطی) و طولی بعدی (نهی) لفظلرنده بولنمشدر و قبله‌سی جنوب جانبنه نصف‌نہاردن جانبہ اولان مشرق جانبہ قرق دریجہدر الحاصل مقر [۱] خاکنده ارض جاسان [۲] اوزره قبله‌سی دوغری اولوب اول عرض اوزره مکیه متوجه اغریبوز قبله‌سیدر (درتمه شہرانکیز کلیات) . . . * (در زیارتکاه شہدای اغریبوز) اولاً جسرك روم ایلی طرفنده زیارت (قره بابا سلطان) بر کوچوک قبرده مدفوندر بو مقام عالیدن جمله شہرک عمارتلی و شہرک ایکی طرفنده اولان کورفز دریالر نمایاندر اندن قلعه ایچنده مدفون (محمود [۳] بابا سلطان) اندن یوقارو قپو اره‌سندہ (امرالر [۴] سلطان) اندن واروشده (غایب بابا) اندن (ولی دہده سلطان) ہمتلی حاضر و ناظر اولہ رحمۃ‌اللہ علیہم اجمعین بو محلہ قلعه اوصافی و شہرک عمارتکاہلری اوصافی تمام اولدی

اما بو اغریبوز جزیرہ سن سیاحت ایدوب و وقف اسرار اولدوغمز

مرتبہ بعض احوال جزیرہ سن دخی بیان ایدہم

اولا مذکور اغریبوز حضرت رسالت پناہک مولودندن ۸۸۹ [۵] سنہ مقدم بو اغریبوز اسکندر ذوالقرنین حکمنده ایکن بو شہرک خاک پاکی قرہ‌سی طرفنه متصل ایدی بقول مورخان روم یانوان [۶] بو شہرک حاکی بر مدبر عقل ارسطو بطلموس اولماغن اسکندره عرض ایدرکم بو قلعه من اولان یر روم ایلی طرفنه سہل بر [۷] متصلدر انی کولنکلرلہ [۸] فرہادکی کسہلم قلعه و شہریمز جزیرہ اولوب دشمندن مصون و محفوظ اولوب بالقی دالیانلری یاپوب کونا کون ماہیلر چوق اولوب جمله قلعه قوللرینہ اندن علوفہ و پادشاہمزہ نیچہ خزینہ حاصل اولور و شہریمز بالقی ایلہ غایت غنیمت اولور دیو اسکندره بو منوال مشروح اوزره عرض ایتدکده عرضی حیز قبولده واقع اولوب مرادومرامک اوزره اول عرض ایلدیکلک یری کسہ سن دیو اسکندردن فرمان صادر اولتجہ همان حاکم اغریبوز باشنہ آدم دریاسنی جمع ایدوب مذکور بوغازی کسوب دریایی یرندن اوتیہ [۹] آقیدوب اول محلہ کهنہ لرک علمیلہ بر مطلسمات عظیمہ ایدوب جمیع آدالر [۱۰] بالقلری کسیلن بوغازدن عبور ایدرکی دالیانلر دہ آغودوزاغہ [۱۱] کروب سید

[۱] پ : مصر [۲] ک : حاسان . س : حاسان [۳] ک : صمور . س : صمود .
ط : صمفون صور [۴] ک : امیر [۵] ک : ۸۸۸ [۶] ک : بقول مورخان یونان روم [۷] (بر)
کلہ‌سی ک : نسخہ‌سندہ یوقدر [۸] س، ک، ط : کوه کنلر ایلہ [۹] سن، ک : اوتیہ [۱۰] س، ک :
آق دیکز [۱۱] ک : دوزاغلرہ

آدملر واردر برچونگی قبودانلرک کفره پاربرلی [۱] بونده پرمعرفتلردر و کوتروسی
ایکی عدد خان تجاراندر وهربارسی التیوز عدد بئرماء خاندانلردر هر بریسی آب حیاتدن
نشان ورر اما جملدا بو واروشده برفرنک قیوسی وار قورتی نامیله مشهور بر ماء شراب
طهوردرر جانب وقفدن صو صغرلری هر قیودن [۲] دلابلر ایله صو چکوب واروشده
وقلعه ایچنده اولان چشمه سارلره جمله صولر بو قورتی قیوسندن کیدوب هر چشمه یه
تقسیم اولتور خیرات عظیمه در (دیگر بنای عبرت نمای خیرات ماء کوثر) مقدا بو
شهر عظیم صوسز اولماق ایله سنه . . . تاریخنده قبودان خلیل پاشا بوشهره بش ساعتک
یردن داغلردن ودشت هامونلردن فرهاد کبی صو کترمشدر کم قات اندرقات کمر لردر انجاق بو واروش
ایچنده مصطفی پاشا جامعی اوکنده الی عدد کمر کوزلر وار کم هر بری کهکشان آسما یه
سرچکمش قوس قزح مثال تانک کسرالدر کم هپ خیراندر و بو واروش عماریه قلعه
مایینی شهرک مزارستانیدر کم حین فتحده نیجه بیک عدد کزیده غازیان شهیدانلر مدفوندر
(درمدح آب وهوای جاودان) هواسنک لطافتندن جمیع خلق تن درست اولوب ورنک
رویبری احمر کون اولوب جمله خلق جزایر لوندی طرزی کونا کون چوقه یشل
وتغزیلکلی [۳] و کو کوسلکلی غرمه [۴] اسبابلر کیوب اختیارلری فس اوزره نیم صارق
واینلرنده بیاض وقرمزی احرام و جزایر بونوسی کیوب بللرنده پلا بچاقلر وحریر
مختم قوشاقلر ودمی دزلکلر و صایه صقما چاقشیرلر کیرلر تازه یکتلری بالدری چیلاق
بیاض طیوقلی محبوب دلبرانلری غایت چوقدر اما زانانلری اصلا طشرده یوقدر عمرالله
تعالی اهل عرض آدملری و خاندان صاحبی کرم کانلری چوقدر (دروصف ممدوحات
مشهورات) اغریبوز کفتری نامیله شهره شهر اولمش اوزوم شیره سنده پرورش اولمش
ایچی جوزلی و بادملی برلنید و ترکفتری اولوب لذتندن و رایحه طیبه ممسکندن آدم یمک
ایله دو یاماز صندوقلر ایچره قیوب روم و عرب و عجمه هدایا کتوررلر و اسلا مبولدن
وروم ایلندن بوشهره کلنجه اصلا خورما اغاچلری یوقدر اما بوشهرک باغ و باغچه لرنده
نخل خورمای سرآمدلر چوقدر و آبدار کرازی اولور زیرا بوشهرک هوانی سواهلدر
(در حساب اقلیم ارض بلد اغریبوز) بقول منجمان بر حکم اسطرلاب بو شهرک اقلیمی
یکرمی سکزنجی اقلیم عرفیده و اقلیم رابعک نصف حقیقی سنده بولنوب ارض بلدی

[۱] ک: بایزنلری [س نسخه سی ده بوشکلده فقط نقطه سزدر] [۲] ک: بوقیودن. س، ط:

قیودن [۳] ک: یشلی و باغریلکلی [۴] س، ک: کچرمه

... وبارداسی ... عدد مکتب جگر گوشه پسراندر اولا علی پاشا مکتبی ... وباریسی ...
 عدد تکیه ارباب طریق آل عبا درویشاندر جملاً خانقاه ... واولاندهسی درون قلعهده
 بر کوچک حمام سلطاندر [۱] و هموسی اون طقوز عدد چشمه ساردل و جاندر کم جملهسی
 آب حیادن نشان ویریر و هاموسی سکز یوز عدد چاه ماء خانداندر زیر هر اوده
 بر قیومقرر در کم صویندن استعمال ایدر لر و امتاسی درون حصارده سکسن عدد دکا کین
 اهل حرف واردر اما بزازستانی یوقدر لکن هر متاع بولنور (دروصف طشره واروش
 اغریوز) بومرقوم قلعهک یلدز روز کاری خارجنده قلعهک خندقدن بر قورشوم منزلی
 آلارقده جمله بناسی ایکی بیک عدد باغلی و باغچهلی و کار کیر بنا جمله فوقانی قات اندر قات
 قپودان و میر میران سزایلیدر کم کویا هر بری بر خیابان قویاغستان و کل کستانلی سرای مزینه لردر
 جملاً قپودان کوسه علی پاشا سرای و قرنداشی احمد پاشا سرای ... بونلر مشهوردر
 و عامتاسی ... عدد محرابر جملاً مصطفی بک جامعی قورشوم قبایلی غایت شیرین و معمور
 و مزین جامع پرانوار لطیفدر اندن قوجه می پاشا جامعی حقا که بیت الله عبرت اثر اولوب
 خار پوشته تخته قبهسی کره متلیدر اما غایت معمور و مزین جامع پرانوار و جامع الاسرار
 بر معبدکاه عباد مسلمین مؤمنین در کم قبله قپوسی اوزره تاریخی بویله مرقومدر

خیره مائل اولوب [۲] می پاشا اولدی هپ [۳] قصد و نیتی معقول

کوروب اتمانی انک هانتف دیدی تاریخ حیرین [۴] اولدی قبول [۵] سنه ...

و هپسی طقوز عدد محله مساجد لری واردر جملاً حسیب [۶] چلبی مسجدی
 و همه تاسی ایکی عدد مدرسه طالبان مفسران محدثان حافظ قرآندر جملاً ... و یکونسی
 بش عدد مکتب صبیان ابجد خواندر جملاً می پاشا مکتبی و قپودان علی پاشا مکتبی ...
 و جمعاسی دورت عدد تکیه درگاه ذکر الله خانقاه لریدر اولا ... و اولانیسی ایکی عدد
 حمام غاسلاندر ... اسکی حمام داوود بک خیراتیدر و یکی حمام مصطفی بککدر اما
 سرای حمام لری یوقدر و جملهسی بو واروش ایچره دورت یوز یکر می التی عدد دکان
 اهل حرف در کم جمیع اهل صنایع هزار فن جمشید کبی حیر [۷] استاد کامل پرفنون [۸]

[۱] ب : حمام سلطان محمد کدر . ک : حمام سلطان محمد خانکدر [۲] ک : اولدی [۳] ک
 نسخه سنده (هپ) کلهسی یوقدر [۴] س ، ک : خیرک [۵] تاریخ (خیرک اولدی قبول)
 عباره سندن چیقده جقدر که (۱۰۱۹) کوستر مکدهدر (م) [۶] س ، ک ، ط : حبیب [۷] ک ، ط :
 حیر [ک نسخه سنده جانک کسبری و بانک سکونیه حرکه نمشدر] ب : حین . [س نسخه سی دم
 بو شکله فقط نقطه سزدر] [۸] ب ، س ، ک : ذوفنون

جمله‌سی اون بر عدد مسلمان محله‌سیدر اولاً محلهء ... وقوسی ۱۱ جوامع سلاطین مؤمناندر
اولاً جمله‌آ قدیم ابوالفتح سلطان محمد خان جامعی مقدما کفره عصرنده بر دیر عظیم
این [۱] مسیح خانه ایتمش حالا معبدکاه مسلمین اولوب طولی یوز اوطوز [۲] ایاقدر
عرضی طقسان ایاقدر و درون جامعه قرق سکز عدد مرمرستون منہائر اوزره کره مت
اورتولی و چار پوشته [۳] قبلی چار گوشه قله مثال منارہلی و ایچنده بر آب حیات قبولی
و ایکی قبولی مصنع برجامع کیردر اندن داوود بک جامعی غایت مفرح قورشوم اورتولی
و کار کیر قبایلی جامع دلکشادر قبله قپوسنک عتبه علیاسی اوزره تاریخی بودر

جامی [۴] داوود بک بناسی [۵] حسبه لله رب العالمین

جاء تاریخاً له خیر جمیل جنت [۶] المأوی مکان المسلمین [۷] سنه ...

اندن امرزاده [۸] جامعی غایت مصنعدر اندن فیل [۹] زاده جامعی جماعت کثیره لیدر
اندن قارلی زاده جامعی محبوب و مزین جامع روشندر بونلردن ماعدا بوقلعه ایچره دوکلسی
القی عدد محله مساجد لیدر جمله‌آ عثمان اغا مسجدی و طورخان بک زاویه‌سی و حسن بابا
مزکتی و کوچک الیاس بقعه‌سی و موسی اغا مسجدی بونلر جامع مثالی مسجد لردر و بو
مسلمان محله لرندن ماعدا یوقارو قپو سمتده هپسی بش عدد کفره روم محله‌سی و بش
عدد کوچک کفره کنیسه لری وار و عمومسی بر عدد یهودی محله‌سی و بر عدد صناعو
نام کنیسه‌سی وار و اولانجه‌سی درون حصارده بیک طقوز یوز عدد باغسز و باغچه‌سز
و داراجق کار کیر بنا جمله کره مت اورتولی و جمله کمر قبولی و کفره بناسی شدادی
بنای متین قات اندرقات اولردر و جمله صقاقلری سراپا پاک قالدیرم دوشلیدر و جمله شاه
راهلری علم هندسه اوزره چرپی ایله طرح اولتمش صدرنج نقشی طریق عاملردر لکن
قلعه ایچی اولوق ایله داراجق صوقاقلردر وباریسی ... عدد مدرسهء عالماندر جمله‌آ مدرسهء

[۱] ك، ط : آیین [۲] ب : یوز اوچ [۳] ب ، ك : خارپوشته [۴] دوغروسی (جامع)

اولیدر (م) [۵] ك : بنی [بو مصراعده وزن اکیسکلکی وار اونکیچون بورایه یاقیشیق آلان

(ذوالقدر) ترکیبئی علاوه ایله مصراعك دوغروسی (جامع ذوالقدر داوود بک بنی) اولیدر (م)

[۶] (جنه) شکلنده یازلمسی لازمدر [۷] بوراده کی تاریخ چیفته در برنجیسی اوچنجی مصراعده کی

(خیر جمیل) عباره سندن چیقیورکه (۹۱۳) کوستریور؛ ایکنجیسی دوردنچی مصراعك تمامیدرکه

بوده (۹۱۳) کوستریور . دوغروسی شاعر کرچکدن استاد ایتمش . روحی شاد اولسون (م)

[۸] س ، ك : امین زاده [۹] س ، ك : نسخهلری نقطه سیزدر

۱۰۶۷) و بوجسر عبرتنامك قرشوسنده روم ایلی طرفنده استفه خاکنده همان جسرك باشنده اوتوز اوجاقلی بر خان عظیم [۱] وار لب دریاده در جمیع آینه ورونده کانلر بوخان مهمان سرایه قنوب صباح جسرك قوریلوب قلعه قپوسی اچلدقده ارباب حاجات قلعه یه دخول ایدرلر و بوخاندن قلعه کره جك جسرك قپوسی جانب غربه ناظر در و بر قپوسی دخی اشغیده طرف قبله یه ناظر در و بر قپوسی دخی یوقارو قپولدر کم سمت غربه مفتوح در کم طاشدن مبنی الحاق جسرك ایله عبور اولنور لکن بو قپولرك اوکری زنجیر ایله هر کیجه قالقار اغاج جسردر و بو قپوده سلیمان خان بر عظیم قله بنا ایدوب قپونك ایچ یوزنده بیاض مرمر اوزره تخریر اولنان تاریخدر

شاه سلیمان آغریوزك اتدروب تعمیرنی دیدیکم شادان اولهسك [۲] قاپولره اشبو [۳] طاق عون حق ایله دیدم ذی الحجه [۴] تاریخی باب بالا اوسته قیلدی [۵] بنیاد ایکی طاق [۶] سنه ...

بو قپودن ایچرو کروب (طوبخانه حصار ییچه سی) باشقه بر حصار در کم قپوسی جانب غربه مکشوف باب قریدر بو قلعه لب دریاده صویه ناظر اون عدد طوب کمر جکلری وار جمله دمر قپولدر کم هر کمرلرك آلتلرنده بر عدد مفرت طوب عظیملری وار کم هر برینه بر آدم صغوب ایچنده آدم باغداش قوروب اوطورماق ممکن طوبلر وار کم ناقستل بورینی [۷] دوکر اول طرفه ناظر طوب قلعه کوبلره شایقه و بر ایقه [۸] طوب دیرلر آدم قوی قایلنغی دمر حلقه لی عبرت نما طوبلدر کم هر بری بر قلعه دکر طوبلدر کم لیمان عظیمی قورودر اما بو طوبخانه حصار ییچه سنده طوبیلردن غیری کمنه اولماز زیرا قچن بو طوبلر آتسه زلزله سندن بونده بر او قالملاز جمله منهدم اولور انکی چون بونده اولر اولیوب بر باشقه ابوالفتح بناسی حصار ییچه قلعه در و بو محله کلنجه ذکر اولنان دورت عدد قپولردن ماعدا حصار قپولری یوقدر و بو قلعه آغریوز ایچنده

[۱] ب : معظم [۲] نجه بو مصراعك دوغروسى شویله اولق ممکندر : (دیدی کم شادان اوله نوقاپولره اسکی طاق) بوکا کوره کمر اسکی ، قاپو صوکره دن تعمیر ایدیلرک یکی اولش اولور [۳] نجه دوغروسى (اسکی) اوللیدر (م) [۴] ك : ذی الحجه ده [۵] ك : قیلدی [متنده کی قیلدی = قیلدی = قیله ایدی) تمنی کوستردیکی و بو بقامده ایسه تمنی قسوری آکلادینی جهته دوغروسى (قیلدی) اولق لازمدر (م) [۶] بو مصراعك دوغروسى تقدیم و تأخیر ایله (باب بالا اوسته بنیاد قیلدی ایکی طاق) اوللیدر . بو مصراع حساب ایدلکده ۹۳۳ کوستریور (م) [۷] ك : ناقستل بورنی . ب : تادسك بورنونی [۸] س : بر ایقه

آئندہ در عجایب غریب تماشا گاہ مظلمات عبرتتار و بوبوغازدہ صویک یوقارو واشانغی اقدوغی یردہ (عرب نمای کار استادان) اوچ عدد صو دکرمانلری وارکم دقیق کندم ورقیق اوکودرلر صوققنی طرفہ جریان ایدرسہ آسیاب مصنعلر دخی اول طرفہ دوران ایدوب اون اوکودر بودخی بر کونہ اغرب غرابیدن مصنع طحان عبرتتون پسند کوندر و بو دکرمانلرک اوستلرنده بوقلعه نفراتلرینک وغریب الدیار یکتلرک اودالری واردر و بودکرمنلرک قپوسی دبنده بوکوپروقلعه سنک صویہ برابر بر اوغرین حصار نیچہ [۱] قپوسی وار وبالادہ کوپرونک بری باشنده برقپوسی واوہہ باشنده برقپوسی وار اورتاسی مذکور خشب جسردرکم هر کیجہ بو ابان دیدہ بان نکہبانلر بو جسری دمیر زنجیر دولابلر ایله چکوب قالدردلرلر بوجسر قلعہ سی و آندن ایجری بیوکا کریبوز [۲] قلعہ سی جزیرہ دہ قار بو قلعہ اغریبوزک بو محلی کورمیوب عبرت نظریلہ بقمیوب کچنلر بوروی ارض [۳] جهانده برشی کورمہ مش و بر صنع خدای تماشا آتمہ مشدر زیرا علی ملا الناس بویله برطلمات رایکان یوقدر و بوجسر ایکی یردندر بری دکرمانلر اولان جسرعظیمدر بریسی قله جسریدر اما قلیہ کبرہ جک جسر روم ایلی طرفندن کلوب کچنلر کوچوک جسردرکم انک التندن قدرغہ کچہ من و بوجسر اوزرہ برتفرجکاه کوشکی وار جسرتلندن بریہ واوتیہ آقان طلسمات صویک طرفہ العین ایجرہ نیچہ آقوب نیچہ دکرمانلر دوران ایدکلری بوقصدن تماشا اولنوب بر آرامکاه مسافرین و مجاوریندر و بوجسر قپوسی اوزرہ بر بیاض مرمرده بر مصنع صانته و مارقه [۴] یعنی قناطلی ارسلان تصویری وارکم اوستاد مرمر بر بوتماله اولیہ نقش [۵] و درفس [۶] اورمش کم کویاسحر اعجاز ایتش کورنلر آنی ذی روح ظن ایدر زیرا بو صورتہ ونه دیک کافرلری پرستش ایدوب جمیع سنجاغ و ببراغ و پیکرلرنده بو صورتک نقشن طشرلر و بو جسر قله سنده جسر باشندن طشرہ چیقارکن قلعہ نک صاغ طرفی روی دیوارنده چار گوشہ بر بیاض مرمر خام اوزرہ جلی حسن خط لاجورد مذهب ایله تحریر اولنان تاریخ بودر (بافرمان عالی مباشرت قله و جسر حضرت وزیر مکرم کنعان پاشا الواقع فی شهر شوال ۱۹ و آتام شد ۲۶ فی شهر مذکور سنہ

[۱] ک : نیچہ . ط : پچہ [۲] ک : اغریبوز [۳] ک : ارضده [۴] س ، ک : صانته

مارقه . ب : صانده مرقه [۵] ط : نقش . ک : تیشہ [۶] ک : ورفش [دوغروسی و درفش] اولوق ممکندرکہ مؤلف بو (درفش) کله سنی چوق استعمال ایدبور فقط مقصدینی پک آکلا یہ دم ظن ایدبورم کہ طاش یونته جق قلم معناسنده قوللانیور (م) [۷]

مفتیسی وارد و نقبازی و ویواداسی [۱] و سپاه کتخداسی و یکیچری سرداری و محتسب اغاسی و باجدار اغاسی و خراج اغاسی و شهر کتخداسی و معمار اغاسی و کومروک اغاسی و دزدار اغاسی و عزب اغاسی و حصار اری اغاسی و طوبجی اغاسی و جبه جیلر اغاسی و مرماجی اغاسی و جمله اوچوز عدد مردم حصار ارلری وارد کم جمله آماده عسکر در و (اشکال زمین قلعه سی) آق دکز ایچنده روم ایلی ایالتی خاکی طرفنه یقین بر اوجده شکل مخمس اوچ قات بر قلعه حصن حصین و سد متین و سد اسکندر وار بر حصار استواردر کم کویا قلعه سکتواردر بر معنیده بوقلعه یدی قات قلعه دیواریدر اره لری شدادی دوله رختم مولوز بنا دیوارلدر بعضی یرلری قرقر و الیشر ایاق انلی قالین دوله دیواردر و شرق و جنوب و غرب و شمال طرفلری نی دریا دو کر دیوارلدر انجاق قره یل و یلدز جابلری قره در اما بوقره جانبلرینک دیوارلری سکسن آدم انلی سد قهقهها واری کسمه قیا خندقدر و اول طرفلرینک دیوارلری قرقر ارشن یو کسکدر و خندق کنارنجه قره طرفنک دیواری بر دکزدن بر دکزه وارنجه بیک بشیوز آدم قره طرفی دیواریدر و دخی اولکی قات طشره دیواری اوزره بوقلعه نک کردا کردجرمی جمله التی بیک آدمدر اندن ایچ یوزنده کی ایکنجی قات دیواری اوزره بوسور معمورک جرمی کامل دورت بیک آدمدر اما لوندانه یورومک ایله اولقدر آدمدر و جمله سی یوز اون بر قلعه عظیملدر کم هرری بر کونه بورح افلا کدن نشان ورر ابراج عظیملدر و هر برقله ده قرقر و الیشر عدد ایری و اوافق دندان بدنلر واردر و هر بر برقله ده اونروا و نبشر عدد صغیر و کبیر بال یمز طوپلری واردراولا ... قله سی و ... قله سی ... اما جمله قاهلردن متین و عظیم و قوی جسر قله سی باشقه قلعه دم کوپرو قلعه نامیله مشهوردر باشقه بر کوچوچک اداجق ایچنده واقع اولوب دائراً مادار جرمی سکز یوز آدمدر باشقه دزدار اغاسی و باشقه ایکیوز نفراتی وارد بر بوقلعه دن بیوک قلعه یه کیدر کن اغاج جسر ایله کچوب کیدیلر و بعضی محله جسر لر زنجیر لره قالقوب قلعه جزیره ده قلوب جسر آلتندن قدرغه کیسی کچر (در عجایبات مطلسمات کار کهنه قدما) بو محلك جسر ی التندن کیجه و کوندوز دریا بر کسمه قیا بوغازده قرقر کره اشنی و قرقر کره یوقارویه جریان اتمه ده در اما شدتلی آقوب قتی بایدن اوق چیقار کبی آقار و صباحدن اولیله دک جانب غربه آقار اولیله وقتندن تا وقت غروب دک شرق طرفنه جریان ایدر الی ماشاء الله لیل و نهار بو بوغازده دریا بویله جریان

[۱] س، ک: و نقبازی و والیسی و ویواداسی

ایدیجک بر بیاض قالن [۱] طاش اولور اما کهنف عظیم لردن چقارار کن چوق کوه کن آدم لر آلتنده قالب هلاک اولمشدر (مدوحات صنایعاندن) بومذ کور طاشدن بیاض و مصنع توتون لوله‌لری ایدوب اوپله منقش ایدر لکم کویا نقش مانیدر و کونا کون کاسه لر و بخوردانلر و فنجان منقش لر ایدوب صاری شمع غسل ایله ترتیب [۲] ایدوب کویا التون اولور و تره‌یاغی سورسه لر کویا سنک خارا اولوب ولایت ولایت لوله و کاسه و فنجانلر هدایا کتور لر ... بو شهری دخی سیر و تماشا ایدوب جانب شرقه ۵ ساعتده طاشلی بایرلر اشوب قیون آغیلر نده قیاقلر ییوب ایچوب خوش کچوب

اوصاف دیر آیاغریبوز یعنی قلعه‌عظیم اغریبوز

روم یونان کفره لردن آیاغریبوز [۳] یعنی نام صاحبی اولیا بر زهبان بنا ایدوب آیاغریبوزدن [۴] غلط اغریبوز دیر لر بعضیلر ا کریبوز دیر لر زیرا بو شهره دریادن کمپله کررک قزل حصار نام قلعه‌سی طرفنده بر ا کریبوز داغ واردر کم یوز میل مسافه بعیده یردن نمایاندر اول ا کریبوز داغ ایچون بوشهره آل عثمان ا کریبوز دیر لر اما دفتر خاقانیده اغریبوز یازیلر نیجه قرال بد فعال ضال دن ضال مضله انتقال ایدوب آخر کار دست افرنجون دیک الندن بالذات ابو الفتح سلطان محمد خان سنه ... تاریخنده دریادن دو ننامه هایون ایله قره دن کندی لری اللی یدی بیک عسکر ایله یوز یکر می یدی کون محاصره ایدوب قلعه کوب طوبلر ایله دو که دو که نیجه یرلرن منهدم آند کدن صکره مصلحت دپه‌سی نام محلدن یوروش ایدوب قلیج اوره اوره فتح اولمشدر حالا تحریر سلیمان خان اوزره قپودان پاشا ایالتنده سنجا ق بکی تختیدر کم پاشاسنک خاص هایونی ۴۴۰۰۰۰ یوک اچقه در و تیماری ۲۰۵ و ارباب زعامتی ۴۸ و قانون اوزره جبه لولری پاشاسنک عسکر یله جمله اوچ بیک عدد عسکر پر سلاح اولوب مأمور اولدقلری سفره کیدر لر پاشاسی دریاده اوچ پاره قدرغه ایله بالیا [۵] والسسته اولوب هر بار قدرغه لری لیانده آماده اولوب بر جزیره ده [۶] دشمن کیلری کورونسه قدرغه لری ایله اوانطه ایدوب دشمن اوزره وارر و قانون اوزره قاضیسی اوچیوز اچقه پایه سیدر ناحیه‌سی ... عدد قرادر بروجه عدالت بهر سنه حاکم شرعه اون کیسه و حاکم عرف اولان پاشایه سکسن کیسه حاصل اولور

[۱] ب ، س ، ک : قاتی [۲] ک : تریه [۳] ب : آیاغریبوز [۴] ب ؛ آغریبوزدن

[۵] دیکر نسخه لر (بالا) شکلنده اولوب نقطه سزدر [۶] ب : بوجزیره ده

تکھسی ... وجمہ آلتی عدد مسلمان محلہ سردر اولا ... محلہ سی ... وجمہ اون یدی عدد روم محلہ سیدر وجمہ بر عدد یہودی محلہ سیدر اما ہپسی ایکی بیک بشیوز عدد مکلف و مکمل کیرہ مت اورتولی شدادی طاش دیواری کار کیرہ اسرای قبولی کچی کمر قبولی واسع خانہ زیباردر جملہ آ صاری قباق حسن اغا سرائی ... وعمومی بر عدد حمامدر واولانجھسی ایکی عدد خانلدر اما حمام قریندہ کی خان والدہ سلطانک خیراتیدر کم از دین خاص مالیلہ بنا اولنمشدر اما چارشو ایچندہ اولان خان غیر کیسہ نک خیراتیدر وجملتاسی یوز مقداری دکا کینلدر اما عداتمدم اما غایت واسع صوقاق ایچنہ واقع اولوب چارشو ایچرہ اوچ یردہ چنار عظیماری واردر اما اکثریا شاہراہلری قالدرمسز شورہ یرلدر و آہوہراسی غایت ثقیل اولدوغندن حکمای قدما بوشہرہ دارحما [۱] دیو تسمیہ آتمشیر انکیچون خلقتک رنگ رویلری صارویہ مایللدر و تازہ یکتلری جزایرلی اسباب لباسلر کیوب بالدری چبلاق کزوب و لوان چوقدن یشلیلر [۲] کیوب اراقالزندہ جزایر احراملری اولوب ایاقلرندہ سیاہ فرنگ پابوچلری کیوب باشلرندہ لعل کونفسلر وبللرندہ چتال بچاقلری طاشیوب کزولر اما بوشہرہ عورتلر سوواقغہ روز روشندہ چیقماق عیدر کیچہ فانوسلر ایلہ خدام سیاہ چردہ لر ایلہ اقربا و تعلقاتلرینہ کیدرلر اکر مرحومہ اولورسہ اول زمان کوندروب قیودن طشرہ (وحدہ لاشریک لہ) ایلہ دارقرار وادی خاموشانہ کیدر (عبرت نمای بنای آبادان) بوشہرک جنوب جانبندہ شہرہ کلن صو کمرلری عجایب بنای تماشاکاہدر لکن صوی اولقدر ممدوح اولیور البتدہ وفرت اوزرہ نوش ایدن بلغمی اولوب اصفرالون اولور (و مسیرہ کاہ باغ مرام علی پاشا) بر تفرج کاہ خیاباندر کم و صفندہ لسان قاصدر بوجای مفرحدہ کوپرلی زادہ فاضل وزیر اعظم احمد پاشا قنوب سکسن کون کامل مکث آتدکدہ بوشہرک آب و هواسی ثقیل کندن کامل دفتر ایلہ اون سکز بیک آدم عسا کر اسلامدن خستہ لک ایلہ مرحوم اولوب انسانی [۳] ولی النعم اولان افندیلریمز و کدوسلی خلیفہ افندیمز زیارت ایدوب روح شریفلرچون بریس شریف تلاوت ایتدک رحمة اللہ علیہم اجمعین (در بیان معدن حجر استفہ) بر حقیقی [۴] بیاض طاشدر شہرک شمالی خارچندہ طارلہ لر ایچندہ بر نخوف و مخاطرہ چاہ ججیم غیاسی کچی قعر زمین مغارالردہ پسرلرکن [۵] کویا پینر کچی یومشا قدر همان طشرہ دہ کسب ہوا

[۱] ک : دارحما [۲] ک : پیشلیلر [۳] ک : آشنای [۴] س ، ک : خقیف [۵] ک :

دوشیرلرکن . ب : پسرلرکن (ظن ایدرم کہ دوغروسی (کسرلرکن) اولیلدر م)

اول دخی سہل عمار ایدر بعدہ سنہ ... تاریخندہ ابو الفتح محمد خان عصرندہ غازی عمر
 بك فتح ایدوب کفار ونہ دیکي جملہ قروب لاشہ مردار لرین بری بری اوستونہ استف
 آندکرندہ عارفان غازیان بو شہرہ (استفہ) دیو نام وردیلر اما لسان رومدہ اسمی
 (ایاسن تقا) [۱] در استانبول یانندہ کی (ایاستفاناس) قلعہ سین دخی بو استفہ بنا ایدن
 یامشدر اما بوندہ غازی عمر بك جنك عظیم ایدوب یوروش ایله کفار لرن قیروب فتح آندکده
 اول دخی اسکندر یونان کبی بردخی کفار عمار آتمہ سین دیو بعد الفتح قلعہ سین منہم آتمشدر
 اما برقلہ عظیمی معموردر و حالا تخریر سلیمان خان اوزرہ شہر اغریبوز سنجانخی خاکندہ
 خواص ہما بوندن اولوب عایشہ سلطان خاصی بو اداسی حا کددر کم ایکوز آدمہ حکومت
 ایدوب اون یوک اچہ حاصل ایدر ویوز الی اچہ یابہ سیلہ شریف قضدر ناحیہ سی ...
 عدد قرادر سپاہ کتخدایری و صاری صاف [۲] نام یکیچری سرداری و محتسبی
 و باجداری واردر اما دزداری و نفراتلری یوقدر زیرا سوری [۳] خرابدر بوشہرک
 جملہ سی آلتی عدد محرابدر اوچی صلات جمعہ ادا اولنور آذینہ لردر اولا یعقوب بك
 جامعی مفرحدر وقاسم بك جامعی مصنعدر و درویش یازیچی جامعی و چارشو ایچندہ ہنوز
 نوبنا اغریبوزلی کوسہ علی پاشا قرنداشی احمد پاشا جامعیدر اما جملہ آ مفرح و مصنع
 وشیرین کاری جامع بودر کندوسی جامعک حرمندہ مدفوندر و حقندہ [۴] ابراہیم خان
 زادہ ابراہیم بك دخی حرمدہ مدفون اولوب سنك مزارینك تاریخیدر

ابراہیم خان زادہ اتدی نا کھان عزم بقا ترک دنیا ولعنہ [۵] کویاکہ اولدی لایمہ
 کم ایدرسہ قوتی تاریخین سؤال ال قلدروب روح ابراہیم بك ایچون دیہ الفاتحہ [۶] سنہ ۱۰۷۷
 بو جامع لردن ماعدا قوسی التی عدد محلہ بقعہ لیدر جملہ آ ... دو کلیسی دورت عدد
 مدرسہ خواجہ عالماندر اولامدرسہ ... و جملہ سی ... دارالعلوم نارسیدہ پسراندر اولا
 صاری قباک مکتبی ... و جملہ اوچ عدد خانقاہ ارباب طریق آل عبای فتافی اللہدر جملہ آ ...

[۱] ك: ایاسن تقا [۲] ك: قباق. ب: فاف. س: فاف [۳] ب: شہری [۴] ك: و جنبندہ
 [۵] ك: قلبنہ [۶] شاعر بورادہ (ابراہیم) کلہ سنی الفسز یازمشدر کہ جائزدر بردہ (دیہ) کلہ سنی
 بر (ی) ایله یازمش بودہ جائزدر . بو مصراع متنندہ کی شکلیلہ حساب ایدلکدہ (۱۱۰۸)
 ایدبورکہ (۳۱) فضلہ کلیور . بونك ایچون شاعر فن معادہ کی اسقط قاعدہ سنجہ (ال قابلدروب)
 افادہ سیلہ مذکور عدددن (ال = ۳۱) عددینک طرح ایدیلہ جکی اکلادیورکہ طرح ایدلکدہ
 (۱۰۷۷) قالیور . مطلوبدہ بودر . (م)

باشلرینه قرمزی فس کیوب لوندانه بالدری جبلاق کزوب ایاقلرینه سیاه فلاد [۱]
 کیوب لوندانه کزرلر اختیارلر کونا کون چوقه لباسلر کیوب باشلرینه پریشانی دستار
 صارنوب پرفانیلری چوقدر زناہلری یصی باشلی اولوب الوانرنک چوقه فراجهلر کیوب
 مآدبانہ کزرلر اما محبوبہ روم قزلری باش قبا [۲] کا کللرن تار ایدوب حریر فصدانلر
 کیوب یوزلری آچق کزرلر غایت محبوبہ روم کرانالری [۳] و اروم کرانصالری [۴]
 اولور اما صیق وطاشلی درہ ایچرہ اولماق ایلہ هواسی سهل ثقیدلر لکن قرشو محلہ نام
 بئچہ دیدکلری محک آب و هواسی لطیفدر اکثریا ایام تموزدہ جملہ خلق اول باغلرہ
 کوچرلر جملہ ۲۰۰۰ عدد [۵] باغلر دونوم حتی ورر بیک عدد باغلری دخی معافدر
 ممدوحاتندن بالی واشنی پانچہلرک لعل کون آبدار خوش خوار کرازلری کم دکلدلر ... *
 (دربیان زیارتکاکہ شہرلوادیہ) اولا (اسکجی بابا) و ... * بوشہری دخی تماشا ایدوب
 اندن داغلر کچرک شرق طرفنہ کیدوب و وصول طرفندہ صحرالر معمور قرالر کچوب
 ۵ ساعتہ

اوصاف دارحمای محرقہ یعنی قلعہ خراب آباد استفہ

بانیسی ابتدا لقای بی بقا قرال ضالک بناسیدر بوسوراستوارک مثلی بو ادیم ارضدہ
 یوق ایمش اما اسکندر یونان بو قلعہ یدی سنہ دوکوب آخرالامر فتح ایدوب ایچندہ
 اولان قوم مجوسیلری قروب قلعہنک دخی جمیع طابیلری و برج بارولرن منہدم ایدوب
 جملہ طاشلرن اغریبوز دریاسنہ دولدوروب [۶] قلعہنک حالاجابجا قلہ عظیملری و نیچہمتین
 ابراجلری و جملہ فح عمیق خندقلری و قپولری دورور و ہر تمل طاشلری حمام قبہسی
 مثال رایکاندر قبلہدن یلدز طرفنہ طولانی برقلعہ عظیم ایمشکم بر بایر اوزرہ شکل بادمی
 واقع اولوب دائراً مادار جرمی کامل یدی بیک آدیمرحین محاصرہدہ ایچندہ جنک آور
 آدم اولسہ همان خندقلری کفایت ایدوب بر ییل محاصرہ کتوروب صغیرلر قلعہ خرابدر
 وایکی طرفی خندق مثال درہلردر ویدی رددہ سدمتین قپولر [۷] ظاہر و باہر در آخرکار
 بو زمین محصولدار نیچہ ملوکدن ملو کہ انتقال ایدوب دست ونہدیک فرنکنہ کیروب

[۱] پ ، ک : فلار . س : فلار [۲] پ ، ک : باشی قبا [۳] ک : کرانالری . پ ، س :
 کرانالری [۴] پ ، س : کرانصالری [۵] پ : (۱۲۰۰۰) عدد [۶] پ : دوکدوروب
 [۷] س ، ک : قپولری

غربہ ناظر لردر کم جملہ ۷ عدد [۱] مسلمان محلہ سیدر جملہ آ معمو ر مصلح الدین محلہ سی وقرشو محلہ سی واشنی محلہ وچارشو محلہ سی وویوادا محلہ سی ... مشهور لری بونلردر وجمہ ۶ عدد محلہ کفرہ لردر اکثریا روم ولاتین وارمنی کفرہ لریدر وجمہ مسلمان وکفرہ لرخانہ لری ایکی بیک یکر می عدد تحتانی و فوقانی مصنع بیوت رعنا لردر وجمہ ۷ عدد محراب مسلمیندر جملہ اشنی چارشو ایچندہ غازی عمر بک جامعی طرز قدیم کوچک جامعدر ووالی بک جامعی کهنہ بنادر اما جماعت کثیرہ سی واردر قبلہ قیوسی اوزرہ تاریخی بودر

مسجد هذا بالی بك بنا [۲] حسیبہ لله دارالساجدین
قال غیباً هاتفاً [۳] تاریخہ ادخلوها بسلام آمین [۴] سنہ ...

وطبہ خانہ جامعی بوکہ سلیمانیه جامعی دیرلر ومصطفی ویوادا جامعی ومصلح الدین افندی جامعی مشهور ومفرح جامعلر بونلردر ماعدا جملہ ۳ عدد محلہ مز کتلیدر وجمہ ۲ عدد مدرسہ سوخته کاندز وجمہ ۳ عدد مکتب دارالتعلیم غلماندر وجمہ ۳ عدد تکیہ ارباب طریق زاهداندر وجمہ بر عدد [۵] یرده جسر ممرناس واردر شهرک تااورتاسندن جریان ایدن... عبرتتا... کویا عین الحیات مثللی بر براق وپاک بللور مثال آب خوش کواردر کم ابتدا منبئی یہود [۶] داغلرندن واینہ بختی بللرندن کلوب بوشهر ایچندہ مذکور اوچ عدد جسور متینہ لرتندن کچوب بوعیون جاریہ نک یمین ویساری شهر عظیم و چارشوی بازار وکنارندہ مکلف قہوہ خانہ لروویوادانک حوض فسقیہ وشادروان ومقصورہ لی سرایی بودرہ کنارندہ بر یالچین قیاصخرہ عظیم آلتندہ بر مصنع وشیرین سرایدر دخی اشنی نہر کنارنجہ معمور طباع خانہ دن اشنی جریان ایدوب اسد آباد قصبہ سندن اشنی بحر سفیدہ مخلوط اولورالحاصل بوشهر غایت صارب وطاشلق ایچندہ داراجق معمور شہر در... (درتمہ شہر انکیز کلیات شہر لوادیہ) اولاجملہ خلقنک لسانلری اورومجہ در فصیح اورومجہ وتورکجہ دخی کلات ایدوب تازہ یکتلری جزائرلی کبی داراجق اسباب کونا کونلر وبللرندہ اوچر بچاق بر یردہ طاشیوب حریرہ مقدم [۷] قوشاقلر قوشانوب بیاض دیمی دزلک [۸] کیوب

[۱] پ : ۸ عدد [۲] ناقص یائی اولدیغیچون (خی) شکلندہ یازلمسی لازمدر . ممکن کہ دوغروسی (بناه) در فقط بوصورندہ صوکدہ کی ضمیر وقف ایله یعنی ساکن اوقونق لازمدر (م)
[۳] (هاتف) اولق دہا مناسبدر (م) [۴] بومصراع حساب ایدلکدہ (۹۳۱) کوستریور (م)
[۵] ک : ۳ عدد (۶) س، ک : بہور [بانک وهانک ضمیله حرکہ لئشدر] [۷] ک : حریر مقدم
[۸] س، ک : درلک [دالک فتحی ورائک سکونیلہ حرکہ لئشدر کہ بومعنادہ (تراک) دہامشہوردر فقط یوندن مقصد اناطولیدہ اولدیغی کبی اسکیدن فسک آلتنہ کیلین شیدر یوقسہ استانبول تریکی دکلددر (م)

و کبار و اشرفی چوقدر (اشکال زمین قلعه‌سی) اوج سمایه سرچکمش بریالچین قیا اوزره اوج قات برشدادی و سنک خارالی رقلعه متین و شکل خمس واقع اولوب جرمی دائرآمدار ایکی بیک کرمه خطوده در اما تریا کی آدیمله دکلدن لوندانه ایکی بیک آدیمدن اما بعضی رلری غایت چاه غیا مثال اوجوروم صعب قیالردن اصلا بر طرفنده خندق یوقدر و لازمده دکلدن اما قبله و جنوب طرفنه حواله‌لی یالچین قیالری وارد اما اول قیالریله قلعه مابینی اون مناره قدی چاه غیادن نشان ورر درک اسفللر وارد و ییلدز جانبنه ناظر انجاق بر قپوسی وارد غیر ی قپولری یوقدر بو قپودن ایچری درون حصارده الی عدد حصاراری و دزداری و کتخد اولری و برجامی و غلال انبارلری و جبهه خانه لری وارو بوقلعه دن یوقارو ایچ قلعه من کوچک بوله [۱] حصاردر ایچنده اصلا بر خانه یوقدر انجاق بر طوب خانه و بر صوصارنجی و بر قاق شاهی طوبلری وارد و بو اورته حصاردن یوقاروده بر بوله حصار دخی وار اصل ایچ قلعه اودر و بونده قرال سر ایندن غیری آثار بنادن بر اثر یوقدر جمله زمین دزدان بقچه آمشدر زیرا اولر اولسه هر بر آدم چیقوب انمکه عاجز مانده اولورلر اما حقا که عیوقه قد کشان اولمش بر صخره عالی اوزره بدر بیض آسا قلعه سرآمد در کم بورج باروی استوار لردن آدم اشنی دره لره و قیالره باقنه جرأت ایده من و بوندن جمله زمین نمایان اولدوغندن ماعدا بحر ابیض بر پنچیره جک [۲] کبی کورینور و بوقلعه نك دخی قبله سی و جنوبیسی طرفلری حواله قیالردن اما بو حواله لردن اصلا قلعه یه ضرر یوقدر زیرا بر طوب منزلندن زیاده مسافه بعیده یرده جبالردن بو یوقارو قلعه دن اشنی شهره کامل بر ساعتده انیلوب قلعه کویا کوک یوزنده قارو قلعه اولدوغنی قیالر اوزره کونا کون قوشلر دونکلیوب [۳] آشیانلر آمشلر الحاصل بوقلعه نك مافوقته مرغانها پروازلردن ماعدا بر مخلوق وارمق محالدر وهان خدای پروردکارک احسانیه فتح اولمش بر قلعه بی همتادر (دروصف شهر لوادیه) مرهور قلعه دن طشره یدی عدد داغلر اوزره یدی عدد دره لر و دپه لر ایچره بیاض طاشلق ایچنده مالامل بری بری اوزره قات اندرقات باغسز و بیغچه و حویلسز صیق و داراجق انیش و یوقشلی یرلده جمله در و دیوارلری صافی کار کیر بنا طاشدر و جمله کره متایله مستور غایت معمور اولدر در کم بر برلرینک پنجره لینه ناظر لردن امام صلح الدین محله سی اولری جانب شرقه ناظر واشغیجه [۴] اولردن و قرشو محله خانه لری جمله طرف

[۱] س: ایچ قلعه بر کوچک بوله. ک: ایچ قلعه در و بر کوچک بوله. ب: ایچ قلعه ده بر کوچک بوله [۲] ک: بر پنچیره جک [۳] ک: دونایوب. ط: دولکنوب [۴] (واسعجه) اولسی ده مانا سبدر (م)

ستایش قصبہ اسدلی یعنی ربطہ اسد آباد

اغریبوز سنجانی طوہراغندہ کوچوک صحراہ بر جامعی و بر مدرسہ لی و بر مکتبلی و بر تکیہ لی و ایکی خانلی و بش دکانلی و جملہ یوز عدد کرہمت اورتولی اولری معمور قصبہ جکدر کفار قرقلری [۱] خوفندن بوندہ مهمان اولیوب ۴ ساعت وادیلر ایچرہ کاه قبلہ و کاه جنوبہ کیدوب

اوصاف خاک بادیه یعنی قلعه عتیق لوادیه

بقول مورخ یونان اتہ شہرندہ سا کن اولان افلاطون الہی نام حکیمک دختر پاکیزہ اختری لوادیه نام بر قرالہ ملکہ بناسی اولوب لوادیه دن غلط لوادیه دیرلر بعدہ سنہ ... تاریخندہ ابوالفتح سلطان محمد مورہ ولایتی فتحہ کیدر کن بدست غازی عمر بک وندیک کفاری و روم کفرہ سی الذدن فتح ایدوب ابتدا حکومتن میرالواق ایلہ عمر بکہ صدقہ اولندیغندن لوادیه [۲] یعنی سنجاق بکلکی دندلی یوخسہ کفرہ زمانندہ اسمی لوادیه در حالا قبودان پاشا ایالتندہ اغریبوز سنجانی خا کندہ یوز الی ایچہ پایہ سیلہ شریف قصادر و ناحیہ سی ... قدر قرادر و مدینہ منورہ وقفی اولماق ایلہ دارالسعادہ اغاسی طرفندن وویواداسی ایکیبوز آدم ایلہ ضبط ایدوب صلب و سیاست و جرم و جنسایت جملہ وویوادانک اولوب قرق الی بیک غروش حاصل اولور مقطوع القلم و مفروزالقدم سربست وقف اللہدر حاکم الوقتی اولان کومروک امینی حسن [۳] اغا زادہ [۴] سراینندہ مهمان اولوب صفار آتدک و سپاہ کتخدایری ویکچیبری سرداری وقلعہ دزداری و الی عدد مردم حصاری و شہر کتخداسی و شہر صوباشی سی و خراج امینی و محتسب اغاسی و باجداری و شیخ الاسلامی و نقیب الاشرافی و اعیان

[۱] پ: قرقلری . ک: فرقلری . ط: قرقلری [بوکتابدہ (قارغہ) کلہ-سی اکثریتلہ (قرقہ) شککندہ یازلمش اولغلہ ظننا یدرم کہ اشقیادن کنایہ اولہرق (قرقلری) اولسہ دہا مناب اولور و دہا مناسی بوکتابک املاسیلہ (عشقیالری = اشقیالری) اولقدر . بردہ (قومتلری) اولقدہ ممکندر (م) [۲] [لوا] عربچہدر صوکنندہ ہمزہ وارسہدہ تورکجہدہ آتیلور فقط صوکنندہ (د) حرفی یوقدر بناء علیہ بونک نسبتندہ (لوادیه) دنیلہ من بلکہ (لوائیہ) دنیلک لازم کلیر ممکن کہ (لوادیه) تورکجہ اولوب ایکی کلہدر برنجیسی (لوا) ، ایکنجیسی (دیمک) مصدرندن (دیہ = دیبہ) در (م) [۳] پ: حسین [۴] ک: کومروک امینی زادہ حسن اغا

طریق صاحب سجاده اولان (ارسلان دده) حافظ قرآن برجان دوستاندرکم [۱]
صوم داوود ایله مقیددر دملرینه هوآندن یزه برقاچ درویش رفیقلر ویروب جمله فقرالر
ایله وداع لشوب کیدرکن بر (تماشای غریبه) ظهور ایدوب نیجه یوز عدد مودونوج
خلقی ازدین شهرندن قاضی کتروب تکیه فقرالردن مال واسباب واثقال طلب ایتکه
باشدیلر مکر بومودونوج خلقی متعصیندن بر الای اورومسه [۲] قوم اولوب سلطان
ولی اللهه وغیری کبار اولیلره قوم منکرینلردن ایشلر بوتکیه نیک باغ و باغچه و نیجه
عزازاتلرن ملکیت اوزره آلوب تصرف ایشلر ایش حکمت خدا کفار دخی کلوب
اول منکرینلرک اموال وارزاقلرن آلوب واهل وعیاللرن اسیر ایدوب کتوردکده بونلر
درویشانلره یایشوب سزک مالکزی کفار کتوررکن بارثقیل اولماغیله براغوب بزم ماللریمز
دخی براغوب سز بزم تکیه مالدر دیو صحرادن ماللریمز دکشروب [۳] بوتکیه
کترمش سز دیو قاضی ازدین حضورنده دعوا آتدکلرنده درویشان ایتدی بیره آدملر
کفار بزم جهاز فقرا اولان اسبابلریمز و مطبخک سخان و طنجره لرن کتوروب کتدیلر
وآستانه ایچندن چراغدان و شمعدان و برقاچ کلام شریفلری آن کافرلر یانوب
قاب قاره کول اولوب قالدیلر دینجه همان بر آدم اشته بنم ایکی کلام عزتم و بوقدر
مالم آندی سزده در دیو دوغرو قبر شریفه کوروب قاضی و حقیر حضورنده همان
اوج عدد بیوک مصحف شریفی رحله لر اوزرندن آلوب اشد بونلر بنمدر دیو قپودن
طشره چیقارکن حریف ظریف دپه‌سی اوزره یقیلوب جان بر جهنم قاب قره یانوب
قالدقده فقرالر بده [۴] کلام شریفلری آلوب ینه یرلرینه قیوب حقیر عالم حیرتده دم بسته
قالوب همان خداملرمله همان بومنکرک لاشه مردارینک الندن ایاقلرندن طشره سور یوب
مذکور کفره لرک لاشه لری اره‌سینه براغوب جمله قوم مودونوج بوحالی کوروب فرار
ایتدیلر فقیر قاضی ازدیندن کلدیکنه بشیمان اولوب اول دخی العظمة لله دیوب آتیه
سوار اولوب ینه ازینه دونوب ازدینه کتدی بوسرگذشت سرانجاملره نیجه یوز شاهد
عادلر واردر بزلر دخی همان اول آن آتله سوار اولوب ینه رفیقلر منزله مودونوجدن
قبه طرفه العیاذ بالله صعب قیالی و دره‌لی و دپه‌لی داغلو بللر آشوب ۴ ساعتده

[۱] ك : درویشاندرکم [۲] ك : اورومسه [۳] ك : دوشیروب (دوشیروب)

[۴] ك : یردن . س : بزدن

آستانہ سعادتک ایچہ کر مکہ جرأت ایدوب کیرلر بر قاج جہاز فقردن اشیار آلوب
 و بر قاج عدد حسن خط کلام شریفلر آلوب بر کافر دخی دعوای مردی ایله عزیزک
 سر سعادتندہ اولان سکۂ محمدی آلیرکن بر پیر فانی سلیمان دہدہ ایدر بیرہ عزیزنہ یطرسن
 حالی کورسہ نہ قنی غیرت محمدی دینجہ عظمت خدا قبہ پرانوار ایچندہ بررعدو برق و بر آتش
 ظاہر اولوب قبہ پرانوارک طشرہ سندنہ یدی عدد کفار خاکسار آتش غضبیلہ خراب
 قرہ کومر مثال ینوب یرلری دوزخ قرار اولوب بو حقیر بو آستانہ زیارتنہ واردیغمزده
 دخی احراق اولان کفرہ لک لاشہ مردارلری نک یدیسی دخی قرہ قطران طولملری کبی
 سروی درختلری سایہ سندنہ پایمال رمال اولوب یطرلردی حقیر جملہ درویشانلر و خدا ملرملہ
 کفارلرک جیفہ مردارلرینہ ایقلرینہ ایپلر طبقوب آستانہ دن طشرہ سرودوب میدانہ بر اقدق
 جملہ شہر کفرہ لری بو کفرہ لک لاشہ سوزانلرن کوروب دیبہ لک سلطان ولی اللہہ
 اعتقاد تام حاصل ایتدیلر اما نیچہ کفرہ لر بونلرک قاب قرہ یاندقلرن کوروب یکیدن
 آدقلری اشیارلی براغوب فرار ایدہرک مقدما مطبخدن سخن و طنجرہ آنلرہ بو احوال
 پرملالی دیوب کسی مال غنایمی براغوب کسی بر اقیوب جرأت ایدوب کتوررکن
 بامر اللہ تعالی باشلرنده طنجرہ لری کین کافرلرک باشلرنده طنجرہ لر قزوب قرہ شابقہ لرنده
 قرہ صاچلری و قرہ باشلری قارہ طنجرہ نک قزغیندن [۱] باشلری یانوب طنجرہ لری
 وقزغانلری براغوب قچارلر نیچہ سی غیرت ایدوب مال غنایم کتوررکن طاققلری طاق
 اولوب یوکنی برغیری کفرہ یہ ویرر آنک دخی وجودی بی تاب اولوب اولدہ براغوب
 بردخی آلر الحاصل بو آستانہ ولی اللہدن کفارہ تقدرش ی آملشرسہ سحرادہ براغوب کیلرینہ
 جان آتوب خلاص اولہ لم دیرکن مقدما بزده بو قدر عسکر ایله کفاری قوہ قوہ یتشوب
 بو قدر مال غنایم بر اقدیروب و بو قدر اسیرلریمز خلاص ایدوب کفاردن قرق بش عدد
 اسیرلر آملشدق حمد خدا بو آستانہ نک جمیع اسباب و ائقاللری یرینہ کلوب برشیلری ضایع
 اولیوب ہنوز ہر کونہ جہاز فقری درویشان ذیشانلر یولو یرلرینہ قوماق خدمتندہ ایدیلر
 بو مناقب پر عبرتدن مال کلام اولدرکم جمیع عقاید کتابلرنده یازدینی اوزرہ کرامات اولیا
 حقدر حضرت شیخ ولی اللہ روحیچون و آل و اولادلری روحیچون اللہ رضاسیچون
 الفاتحہ بو حقیر فقرای باب اللہلر ایله بو آستانہ دہہ بر کیجہ مهمان اولوب جان سحبتلری
 اتدک حقا کہ اہل سنت و الجماعت پاک مذهب و پاک اعتقاد فقرالری وار خصوصاً پیشوای

[۱] ک : قزغیندن

دارالضیافه سنک نعمت چوربه‌سی و یخنیسی و پلاوی و زرده‌سی بای و کدای و پبر و جوا
 و جهود و مغانه (و مامن دابة فی الارض الاعلی اللہ رزقها) نصی اوزره جمیع آینده و رونده کانلره
 نعمتی مبذولدر زیرا اوقاف عظیمدر و جمله کافرستانده کی قرالر و سائر کفره لر بوسلطان
 ذی شانک معتقدی اولوب هر سنه کافرستاندن بزه رانلر [۱] کلیر و هر سنه باشنده عیدالایلیری
 قدوم چالراق پارسای محمدیده کزوب تحصیل مال و ذخائر ایدوب مسافرینه یدر لر
 واجب السیر بر اولو تکیه جهان نمادر کم جمیع آثار عمارتلی صافی قرشوم اورتولی ...
 پاشانک خیرات حسنا تیرندندر کم بوقبه پرانوار ایچنده آسوده اولان سلطان ولی اللہک
 صندوقه‌سی اطرافنده بو قدر حسن خط کلام عزتلی و بوقدر ذی قیمت بخوردان و کلابدان
 و مصنع شمعدانلر و مصلوب قنادیل کونا کونلر و ذی قیمت تحف آویزه لر و نیجه بیک عاشقان
 سیاحان بحارک برر کونه حسن خط آثار لری و نیجه بیک درویشانک جهاز فقر لرندن
 رزدسته و کشل و پالهنک و قبایغی و نیجه طبیل و علم و طراق [۲] و سنجاغ و دف و قدوم
 و نفیر و زیل و کرله [۳] و مقرفلری [۴] وار جمیع فقرالر هر کلن زوارک اوزر لینه کلاب
 نثار ایدر لر اما سلطان ولی اللہک یاننده اولاد ذوی الاحترامندن ... سلطان ... مدفوندر
 دخی جنبنده ... سلطان مدفوندر و طشره حرمنده نیجه اعزّه کرامدن کسه لر مدفوندر
 رحمة الله علیهم اجمعین (در بیان تحقیق کرامات اولیا) بو عبد کتیرک منظوری اولمشدر کم
 تحریره جرأت ایتدک دونکی کونکی بو شهری کفار خا کساردن نیجه بیک ملاعین
 نهب و غارت ایتدکلرنده نیجه یوز کفار دخی بر الای بلید عنیدیزید بو تر به شریفه کلوب
 کورر لر کم بر الای درویشان ذی شان ال قاوشروب دورر اما جمله کفار بو سلطانک
 معتقدلری اولماق ایله فقیرلرن اسیر ایتیموب نیجه لری طمع خامه دوشوب مطبخ عمارت
 کارندن [۵] و میدان فقرادن بعض اشیاری غرالرله [۶] دولدروب غنیمت آلدق ظ ایدوب
 کتورب کیدر لر کفار بو غنیمت الدقلری مالی [۷] کورر لر کم مال و منال آلنلره بر ضرر
 اولیور بر خیلی کفار دخی مطبخدن صحنلر و طنجره و قزغان و کپجه لری الو ب باشلرنده کی
 قره شاقه اوزره قره طنجره لری کیوب کیدر لر انی کوروب بر قاچ عدد کفره فخره

[۱] ك : پره زانلر . پ : بزهر ایلر . ط : بزهر کاتلر . س : نسخه‌سی ك نسخه سنک شکلنده
 فقط نقطه سزدر [دوغروسى (نذوراتلر) اولیدر (م)] [۲] س ، ك : طرف [۳] ك ، ط :
 کرله [(کبرکه اولسی ممکندر (م)] [۴] ك : مقرفلری . س : معرقه لری [(مقرمه لری)
 اولوق ممکندر (م)] [۵] ك : کاندن (۶) ك : خرارله (۷) س : ك : حالی

مودنوج شهر عظیمه کلد کده مکر اول عصرده بوشهر عظیم اسپانیه قرالی دستنده ایتمش
 قرال زال بد فعاله بو سلطان ولی الله توحید سلطانی ایدوب قدوملرن چلاراق قراله
 بولشدقلرنده بونلردن کیفیت احوال وحسب ونسللرن سؤال ایدوب واقف اسرار اولدقده
 سز بنم اولکمده نشلرسز ونیچون بوولایته ایاف بصوب واذان اوقیوب توحید ایتدیکنز
 سزدن صکره بو ولایته ترک قومی ایاغی بصمغه سبب اولوب یول کوسترمکمی کلدیکنز
 دیو ملعون قرال غضب آلوده اولوب سلطان ولی اللهی بر بیوک طوب ایچنه قیوب آتس
 ایده جک محله عزیز اعتقاد تام ایله قرآن عظیمدن سوره... اولان آیت شریفه به مداومه
 باشلیوب (قلنا یانار کونی برداً وسلاماً علی ابراهیم) آیتن تلاوت ایدرکن طوب کوب
 یاننده جمله فقرالر توحیده مشغول اولدقلرنده هان کفار دوزخ قرارک قراری قلمیوب
 طوبه آتس اتدکلرنده بامرالله تعالی امام ولی الله برهواپران ایدوب علو برعلودن هوان
 نمایان اولوب یاالله یاحفیظ صداسی استماع اولنور هوان بامرالله زمینه نزول ایدوب وجود
 نازنیننه برضرر اصابت ایتمیوب ایاق اوزره دوروب هان طاعت رب العزته مشغول اولنجه
 جمیع کفار سکر دوب عزیزک بو حالن کورب اول آن یدی بیک عدد کفار بی ایمان
 کلمه شهادت کتروب صاحب ایمان مرید عزیز اولوب قوللغه دوررلر قرال دخی بو حالی
 کوروب اول دخی شهادت پارماغین کتوروب کلمه توحیدی یاد ایدوب شرف اسلام ایله
 مشرف اولوب جمله اولاد ایاللری دخی مؤمن و موحد اولوب دیار رومده ابتدا اسلام
 ایله مشرف اولان بو اهالی مودونوجدر بعده عزیزک جمیع ما کولات مشروبات
 تعیناتلرن ویروب و طوپدن دوشدوکی بیره بو حالا معمور اولان آستانه عظیمه لری
 بنا ایدوب اقالیم سبعة کفارلری کلوب عزیزلی کورر اولدیله عزیز مرقوم دخی بو کشف
 کرامتی خلقه اظهار اتد کدنصکره معمر اولیوب آخرته انتقال اتد کده نیجه بیک فقرالری
 عزیز مرحومی بو درکاهده دفن ایدرلر حالاز یارتکاه خاص وعام بر اولو آستانه فقرای
 حاجی محمد بکتاش ولی خانقاهیدر یتمش عدد فقر وفاقه صاحبی ارباب معرفت فنا فی الله ترک
 وتجرید ارنلردن عجیب خلوق وحلیم و سلیم جانلر واردرکم هر بری بر کونه خدمته
 مأموردلر جمیع آینده ورونده کانلرک آتلینه وخداملرینه خدمت ایدوب هر کسک
 بقدر آتلی واریسه چول وطوبره چیقارمیوب [۱] تکینک [۲] آخوری وطوبره لری ایله
 جمیع آتله صولر ویروب یملر اصوب قهوه لری پیشیروب خدمت ایدرلر و مطبخ عمارت

[۱] ک : چیقارمیوب [۲] س ، ک : تکیه نک

غزاتك اتفاقیه حقیره بر كفرة اسیر ویردیله حمد خدا آمدانی بر غزاده بولندق اماچه فائده بو قدر امت محمد اسیر اولوب كتدی و داغلرده دخی پصوده كفار واردر دیو خبركلوب جمله مودنوجلی و شهر از دینلی و قصبهٔ مرجنوشلی [۱] و نیجه بیک آدم لر دخی كله كله جمع اولوب داغله و بللره كیدوب شهرک اطرافن قراوللر بکلمکله قالدیلر (تمهٔ اوصاف شهر مودنوج) واروشك بر كهنه جامعی احراق اولنمایوب قالدی و بر خانی و بر کسيف حمای و اون عدد دكانلری و یوز عدد مسلمان اولری و یوزاللای قدر كفرة اولری وار جمله کره متلی و باغلی و باغچلی اولر قالب ماعداسی احراق بالنار اولوب یاناردی بعده داغله و بللره کیدن مودنوجلی و از دینلی غازیلری كلوب كفاردن بر نام و نشان بولمادق لرینك خبرن ویردیله اما غافل اولماق كرك دیدیلر بز دخی خوفزدن طشره شهرده یاطمیوب اورته حصاره قاقوب انده مهمان اولدق کرچه بوقلعه اوچ آسمانه برابرر اما مرجنوش قصبه‌سی یولنه کیده جك داغله بوقلعه‌یه حواله در درون قلعه‌ده جمله الی قدر فقر انقرا خانلری و غلال انبارلری و جبه‌خانه خزینه‌لری وار اما جبه‌خانه‌سی آزدر جمله بش عددشاهی طوپلری وار انجاق بر کوچوك جامعی وار غیری عمارتلری یوقدر و قلعه دن طشره جابجا باغ و باغچلری وار... (اوصاف زیارتگاه کبار اولیاءالله قلعهٔ مودنوج) شهرک جانب شرقیسی خار جنده بر مرتفع مسیره‌گاه زمین عالیده صافی سرو سر آمد درختستانلری ایچنده جهان نمای تماشاگاه چمنزار یرده بر قورشوم اورتولی قبهٔ عظیم ایچنده بغداد بهشت آبادده مدفون اولان امام موسی رضا رضی الله عنک عرق طاهر سلالهٔ اولاد ذوی الاحترامندن اولان منبع اسرار مرجع ابرار مجذوب و حدت مسلوب عزت بدرقهٔ مقامات آینهٔ کرامات امام زادهٔ صاحب صدر ابن همام عالی قدر بر کزیدهٔ عبادالله (الشیخ سلطان ولی الله) ابن امام علی موسی رضا ابن امام کاظم ابن امام جعفر صادق ابن امام باقر ابن امام زین العابدین ابن امام حسین ابن امام علی مرتضیٰ نك اهلی حضرت فاطمه الزهرا در کم بنت حضرت محمد احمد محمود مصطفی در رضوان الله تعالی علیهم اجمعین بوسلطان ولی الله حضرتلری بویله عرق طاهر دن اولوب بو مودنوج شهرنده آسایش آخرت ایدوب آسوده حال اولوب جمیع تعلقات و اولاد و اصحابیله برقهٔ پر نور مهبط پر انوار ایچنده مدفونلردر (مناقب عزیز ولی الله) حادثهٔ دشت کربلادن صکره آل امویوندن آل زید اولاد امام حسین هانت و خیانت ایلدکلری اجلدن بوسلطان ولی الله ترك وطن ایدوب روم ارنلرندن اولماق آرزوسیه کشت و کذار عالم ایدرهك بو

[۱] ك : مرجنوشلی

مقدم يولده برطوب و توفنك صداسی و كولنك محمدی اداسی اشیدوب مقید اولمادق بزده آهسته آهسته بوشهره كلرکن نیجه بيك امت محمد اهل ایلارلیله باشلری ایاقلری قبا پیاده اولوب قچارلردی مکر بوقلعه واروشنه کفار دونمسی دريادن کلوب لشکر دوکوب قره دن جورجی نام قپودان بی ایمان کلوب بوشهری اوروب نهب وغارت والان وتالان ایدوب احراق بالنار ایدوب ایکیوز عدد اسیر و نیجه بيك غروشلق متاع و کالا و ظهائر آلوب قاضی بی دخی اسیر ایدوب اولاد وایالی آلر (درسب غارت قلعه مودنوج) قاضی ظالم رعایا و براییه اول مرتبه ظلم صریح و تعدی آتمشکم قاضینك حکمنده [۱] رعایالر بالقلمه [۲] بنوب دریایی [۳] شناورلك ایدن جورجی قپودانه استندیل اداسنده واروب بولوب قاضیدن نظلم ایدوب « بزدن بوقدر مال الدی قپودان حضرت عیسی حقیچون اولسون بزم حقمز حق ایله » دیوب ینه رعایالر جورجی قپودانه وسیله اولوب برآ و بجرآ کلوب بویله برنازین شهری برقاضی ظالم سبه بیله کفار خراب و بیاب ایدوب بوقدر اسیر و مال غنایم آلرلر دخی یوق اوایلا محلنده [۴] بو شهره کیرمکه جرأت ایدوب کوردك کم هنوز کفار بوقدر مخلوق خدایی اسیر بند زنجیر ایدوب کتورر همان قلعه ده قبانان امت محمدلر بزی کورنجه قلعه قپوسنی آچوب بیره غازیلر نیجه ایدلم بوقدر اهل وایال و اولادمز اسیر اولوب اشته کتور یورلر دیو فریاد ایدرک شهرک بعض محله مکر اولان آتشلرن خداملرمله و شهر آدملرله سوندررکن آنی کوردك شهر آردندن آتی و یایان خیلی [۵] غازیان و مجاهدانلر امداده کلنجه حمله شهر خلقیه دخی بریره کلوب کفار خاکساری خیلی قووپ لب دریایه قریبه وارنجه کفاردن نیجه مال و منال و نیجه پیره زن خواتینلر و نیجه زال زمان امت محمد اسیرلری بر اقدیروب و سکرمدن و بار ثقیل متاعلر کتورمدن قاب [۶] قالش قرق بش عدد کفره لر دخی قالوب حمد خدا آنلری اسیر ایدوب دخی ایلری کفاری قوارق تالب دریایه قرشو [۷] واردیغمزده ملعون کفار قلیونلرندن و آلنی پاره ماوونه لرندن بپزه بال یتز طوپلر اوروب بالضروری جمله مز اسیرلری آلوب کروییه فرار ایدوب سالمین و غانمین بوقدر امت محمد و بوقدر مل اسباب اقبال ایله شادمانلر ایدوب اسیر کفره لر ایله شهره کلدی کمزده جمله

[۱] ك : ظلمندن [۲] ك : قایقلمه [۳] ك : دریاده [۴] ك : دخی بو و اوایلا محلنده
 [۵] ك : جنكجی ، س : جنکی [۶] ك : قات [دوغروسی (بتاب) اولوق مكمندر (م)]
 [۷] س ، ك : دریایه قریب

وبر تکیه‌سی وبر حامی ویوز مقداری دکانلری وبر خانی و ... وسائر عماراتلری ...
 جمله آبادان اثر بنالر یلدز روزکاری طرفنه ناظر ... اندن ینه جانب شرقه دوشوب
 ازدک [۱] صحراسن کچوب ... ساعتده [۲] کیدوب ازدین صحراسنده جریان ایدن نهر
 بادره [۳] اغرافا داغلرندن کلوب بو ازدین صحراسنده مرحومه کوسم والده سلطانک
 یدی کوز عبرت نمای واجب‌السیر جسر عظیمندن کچوب ازدین کورفزنده آق دکیزه
 مخلوط اولور حقیردخی بوقنطره ممرناسدن کچوب برساعت دخی کیدوب (در بیان عیون
 کرماب نافع ازدین) بش آلتی یرده قیناق الیجه‌لردر اما اولقدر بنای عظیمی حمله‌لر
 دکلدر الچاق الچاق کوچوک قبه‌جکدر بعضی سنک اوستنده اثر بنالری اولیوب قیناق اسی
 صلوردر اکثریا ازدین خلقی وقصبه مرجنوس وقصبه مودونوج اهایلری کلوب بو حمله‌لره
 کروب صفا [۴] بولور غایت نافع کو کورد قوقار ماء کرمالدر بوایلجه‌لرک یاننده تتونی
 مشهور قصبه مرجنوس یولی صاغ طرفیمزده قالب بزله جانب جنوبه برساعت [۵] دخی
 داغلر اشوب کیده‌رک

اوصاف سور استوار قوی بورج یعنی بنای متین قلعه مودنوج

بانسی ونه‌دیک نیخ [۶] پریمیدر سبب تسمیه‌سی ... فاتحی بالذات ابوالفتح سلطان
 محمدخان سنه ... تاریخنده مورده جزیره‌سی فتحه کیدر کن غازی عمر بکی سردار ایدوب
 بدست عمر بک بوقلعه بی‌مثالی دست افرنج ونیدیکدن فتح ایدوب تحریر سلیمان خان
 اوزره قپودان پاشا ایالتنده اغریبوز سنجانخی خاکنده ویوادالقدر ویوز اللی اچمه پایه‌ایله
 قضاچقدر ناحیه‌سی ... عدد قرالدر کتخدایری ویکیچری سرداری ومحتسی وخراج
 امینی وباجداری وقلعه دزداری ویوز عدد مکروس انورنوش [۷] وفقیر قلعه نفراتلری
 وفقیر کبارعیانلری وار وقلعه لب دریادن جانب غربه ایکی ساعتدن اکسک بعید اولوب
 داغلرک بر یوکسک یرنده شکل مدور دورت قات بر شدادی بنا قلعه‌در دائرآمداز
 جرمی کامل دوردبیک آدمدر لکن اشغیده قلعه‌نک ایکی قاتی بعدالفتح منهدم اولادن برو
 جابجا دیوارلری حرجه دار [۸] دورر اما سهل مال همت ایله عمار اولماق ممکندر اما
 اوچنچی قات دیواری وایچ قلعه‌سی غایت متیندر حکمت خدا بوقفیر بوقلعه‌یه کلزندن

[۱] س،ک : اردک [۲] ک : ۳ ساعتده [۳] س،ک،ط : بارده [۴] ک : شفا [۵] ک :

۲ : ساعت [۶] ک : پنچ ، س : پینچ [۷] س ، ک : انور دوش [۸] ک : رخنده‌دار

چتال قنلی [۱] یرار و نامدار فتالر چیقوب لب دریایی محافظه ایدر و کیجه ایکیشریوز الی فارس الخیل کیلان آتی غازیلر صباحداق شهرک جانب ثلاثی اولان داغلی و بللری کشت و کذار ایدوب قراوول بکلرلر و بو شهر ازدین آق دیکیزک بر کورفزی ایچنده لب دریادن نیم ساعت یرده واقعدر اما لیمان غایت واسع اولوب بیک پاره کمی صغار لکن قبله سی و کون دوغوسی طرفنه آغزی آچیق اولوب بو ایکی روزکار زورکار اصابت ایدوب کیلر پاره لیر لکن قوی جان قورتران عمابه لر [۲] ایله لنگر انداخت اولنجه بی پاک و پروا کیلر اعلا دمر دوتار یتاقلی لیماندر و بو شهر جمله اون بیک آدم تحریر اولمشدر جمله والده سلطان رعایا و برالییدر (در بیان زیارتگاه ازدین) اولا الشیخ رضوان افندی وانک قربنده صاحلی سلطان اندن قره قاضی افندی اندن قورشوملی جامی اوکنده صاحب الخیرات غازی حسن بک اندن الشیخ حضرت سنان افندی اندن اسماعیل افندی اندن محمد دوده قدسناالله بسرہ [۳] العزیز ... * بو شهردن دخی قالقوب غرب طرفنه ... ساعت [۴] کیدوب

ستایش آبادان اوواجق [۵] یعنی قصبه بادراجق

وجه تسمیه سی ... در ... سنجانی خا کنده داغلی ایچنده معمور ربطه مزین درکم قانون اوزره یوزالی اجه پایه سیله اعلا قضادر و ناحیه سی ... قرار دکتخدایری و یکیچری سرداری و محتسی و آستانه سعادتدن یکیچری اوچاغندن بر عتیق یکیچری چاوشی دخی جمله رعایالردن مال تحصیل ایدر زیرا جمله مسلمانلری و ارمنی [۶] کفره لری اسلامبولده یکیچری میدانک قیون آینه قید اولمش رعایالردنم جمیع تکالیف عرفیه دن بریلدر والده خاصی اولان ازدین قضاسته مشاع قضادر اما آنلر بورعایالره مداخله ایده منزلر قانون اوزره یکیچریلر حکمنده رعایالردن و شهری خنکار ییلاغی زمیننه واقع اولوب جمله سی ۸۰۰ عدد کار کیر کره مت اورتولی باغلی و بانچه لی معمور و مزین خانه زیبالردن بر ییلای عظیم دامننده اولماغن آب وهواسی لطیف قصبه جکدر لکن لیونی و تورنجی و ناری اولماز قوسی بش عدد محله در و دوکلیسی ... عدد محرابدر چارشو ایچنده ... جامی و ... و محلات مساجدلری ...

[۱] ک : فتیلی [۲] ط : عمایه لر . ک : غمانه لر [۳] ک : بسرهم [۴] ک : ۷ ساعت [۵] س ، ک ، ط : اوواجق [۶] ک : روم

عدد تکیه عابداندر... و جمله... عدد خان تجاران سودا کراندر و جمله بر عدد حمام راحت جاندر اول دخی محمد پاشانک خیراتیدر و جمله ۴۰ عدد خاندان حمامری وار دیدیلر و جمله بر عدد عمارت و مأکل فقیراندر و جمله ۵ عدد یرده شهر ایچره جریان ایدن نهر اوزره طاش جسر عبرت اثرلر واردر اما برر کوز کوجوک قنطره زیباردز و جمله ۲۰۰ عدد دکانچه اهل حرفدر کرچه بزازستانی یوقدر اما هر متاع کران بهابی بها بولنور... و جمله ایکی بیک بشیوز مکمل و مکلف کره مت اورتولی قات اندر قات معمور و مزین خاندانلر و غیره بیوت رعناى آدملردر [۱] و جمله سوقاقلری قالدرم دوشه لی در و قلعه التده تاشغنی چارسودره سنه وارنجه جمله بری بری اوزره اوفاجق و داراجق و حولیسز کفره اولریدر کم یوزلری جانب غربه ناظر درر اما بو کفره خانه لرینک دره آشری مقابله لرینه اولان بایرلر اوزره جمله مسلمان مؤمنان موحدان خانه لریدر و جمله یوزلری قبله سمتنه ناظر باغلی و باغچه لی و فسقیه و حوض و شادروانلی واسع حولیله [۲] قات اندر قات سرای عالیلردر جمله آ... سرایی... مشهور خاندانلردر بوشهر ایچره جریان ایدن نهر... مین و یساری بویه معمور بیوت مزینه لردر آب و هواسی سهیلدر باغلرنده لیمون و تورنجی و زیتونی و اناری و غیره کونا کون مشعراتلری چوقدر و جمله ۸ عدد مسیره کاهلری وار جمله آ شهرک یلدز جانبنده برنیم ساعت بعید پاشا باغی نامیله معزوف بر باغ ارم واردر کم بی بدل تفرجگاه راحت جاندر و مسیره... (اوصاف تمه نهر انکیز کلیات شهر ازدین) اولا ولایت روم اولماغیله اکثریا خلقنک لسانلری رومیه [۳] اولوب فصیح و بلیغ رووجه و ترکیه کلمات ایدرلر اسبابلری جمله اسکرلد و پرائقونه و صایه چوقه فراجه و قونطوش و سرحدلی کیوب باشلرینه دستار محمدی صارلر رعایالری ینه بیاض کچه دن فرنگ شابقاسی کیوب بیاض عبالر و کبه لر کیرلر و زنانه لری جمله باشلرینه الوان چوقه دن تربوش کیوب یوزلرینه قیلدن نقاب دوتوب و باشلرینه بیاض عریقه اینلرینه [۴] کونا کون چوقه فراجه کیوب خرامانی رفتار ایدرلر اما غایت مآدبه و اهل پرده خواتینلر وار زیرا مضبوط شهر معلومدر و جمله خلقی غریب دوست قوم تجار ولی نعم صفره صاحبی خلوق و حلیم و سلیم آدملرندن... اغا و... اغا و... اغا کرم کارای خاندان صاحب لریدر و عایت غازی و سرباز و دلاور سرور هنرور آدملری اولوب بو شهر لب دریا قریبنده اولماغین عاصی و ندیکدن خوفلری اولدوغندن هر کیچه بوشهر دن بیکر عدد [۱] پ، س، ک: ازملردر [۲] س، ک: حوالی [۳] ک: روجه [۴] ک: اکنلرینه

غیری شی یوقدر بو ایچ حصاردن آق دکز ایاق آلتندہ کبی نمایاندر اما اشغی قلعه ده بر جامع وار طرز قدیمدر بو قلعه نك صوبی اشکلرله اشغیدن کلوب صارنجلر معطلد و بو قلعه نك قبله طرفی صحرا و دخی ماوراسی آق دکز بر میل قدر مسافه در و شرق طرفی حواله لی بایرلردر و اطرافنده اصلاخندقی یوقدر زیر اصعب ویالجین قیالردر (ستایش اشغی شهر ازدین) وجه تسمیه سنك بر روایتی دخی اما بو واروش معمور غایت مزیندر بر واسع دره لی و ایکی طرفلری قیالی بر اوز ایچنده واقع اولوب جمله ۱۳ عدد محله مسلمیندر اولا . . . محله . . . مشهوری بونلردر و جمله ۸ عدد محلات کفره در اما یہود و فرنك یوقدر لکن روم و بلغار وارمنی ولاتین کفره لری چوقدر بو قدر محلاتلر ایچره جمله ۸ عدد [۱] محرابدر دوردنده صلات جمعه ادا اولنور جامع سلاطین آل عثمان وسایر اعیان کبار جامعیدر اولا جملدا مفرح و دلکشا قورشوم اورتولی حسن بك جامعی اندن ابو الفتح سلطان محمدخان جامعی کرچه طرز قدیم بر کره مت اورتولی معبدکاه قدیمدر اما مستجاب الدعوه بیت الله اولوب غایت روحانیت واردر بونده اول قاضی الحاجاتدن قنقی مراد و مراد نیاز اولنسه البته مراد و مراچی میسر اولور تا بو مرتبه عبادتکاه میسوندر و حرمنده گونا کون سایه دار درخت منہال وار قبله قیوسنك عقبه علیاسی اوزره بو تاریخ مسطوردر

هر که ز رحمت خدا او میدکز

در پنج اوقات اینجا نماز

الهی بحق سوره اخلاص

سنه ۸۵۲

ابدی کن این جامی [۲] خلاص

اندن عمارت . . . جامعی . . . بونلردن ماعدا محله مساجدلریدر کم جمله ۳ محله زاویه لریدر و جمله . . . عدد مدرسه مفسراندر . . . و جمله . . . عدد مکتب طفلاندر و جمله . . .

(۱) س ، ك : ۶ عدد (۲) س ، ك : جامع [بوراده کی قطعاً تاریخیه تحفدر قافیه لری ده باشقهدر برنجی بیتك دوغروسی شویله اولق نمکندر :

کر کنی رحمت خدا امید

پنج اوقات کدار بجای نماز

ایکنجی بیتك دوغروسی ده شویله اولق نمکندر :

بحق سوره اخلاص الہی

بکن ابدی این جامع باخلاص

بو بیت تاریخ بیتی اولماق ممکن اولدینی کبی تکلف ایله بوندن تاریخ چیقارمق ده نمکندر شویله که ایکنجی مصراعده کی (جامع = ۱۱۴) کله سی (اخلاص = ۷۲۲) کله سیله جمع ایدلنجه (۸۳۶) حاصل اولور بوکا (ابدی = ۱۷) دخی علاوه ایدلنجه (۸۵۳) ایدر. شو قدر وار که نسخه لرده سنه ۸۵۲ دیه کوسترلشدر (م)]

وار اما حامی و غیره عمارت‌ری یوقدر اما آب حیات فشان [۱] صولری چوقدر و باغ و باغچه‌لری اوزا قدر و بوقلعه شاه راهه خلاف اولماق ایله بوقوم اصلا مسافر آمازلر و یهودی قومن بوشهره قومازلر و یهودیلرده خوف ایدوب کلزلر بو قلعه دن قبله طرفنه ۴ ساعت داغلا و بللر و صارب قیالی یولار اشوب و ماندره لرده قیون و جاموس قیماقلری و یغوردلری یوب ایچوب خوش کچوب

اوصاف معمور زمین یعنی قلعه متین ازدین

بانیسی لقا قیزی زدین بناسیدر زدیندن غلط ازدین دیرلر سنه ۸۵۶ تاریخنده [۲] بالذات ابو الفتح سلطان محمد مورده جزیره سن و نه دیک آلتدن آماغه کیدر کن بونی دخی و نه دیک کفاری آلتدن دست قهر ایله قبضه تسخیره آلوب سلیمان خان تحریری اوزره قپودان پاشا حکمنده اغریبوز سنجانغی خا کنده یوزاللی ایچقه پایه سیله شریف قضادر و ناحیه‌سی ... عدد قرادر والده سلطانلرک خاص هایونلری اولوب حاکی و یوادار کم مقطوع قلم و مفروض القدم اولوب اللی بیک غروش تحصیل اولور شیخ الاسلامی و نقیب الاشرافی و سپاه کتخداری و یکچیری سرداری و قلعه دزداری و اللی عدد مردم حصاری و محتسبی و باجداری و خراج امینی و شهر کتخداسی ... واردر قلعه‌سی اوج سمایه برابر برکوک قیا اوزره جنوبدن شماله طولانیجه شکل بادمی سنک بنا بر قلعه رعنا ی سد اسکندر در دست و نه دیکده ایکن عمار و مزین بنا ایمشکم جمیع فرنگستان استادلرینک یسند ایتدکلری حصار استوارک بری دخی بودر بری دخی متون و قروندر اما بو ایله بر کار قدیمدر کم هر طرف قدبالاسی اوطوزر ارشن شدادی دیوار مصنع و محلا و مصقل سنک خارادر کم تامر [۳] هندسه لطافت و ظرافتندة مثل یوقدر علم معماریدن سهل خبردار اولوب بوقلعه پسندیده کوردکده [۴] انکشت بردهن ایدوب واله حیران اولور لکن کوچوکدر کردا کردی کامل بیک آدم اولوب ایکی قپوسی وار بری سمت قبله و بری جانب جنوبه ناظر دمردن متین و قوی قپولردر و جمله بوقلعه ایچره اللی عدد خانه لردر اما یوقارو تا ایچ قاعده اصلا اولر یوقدر آنجاق جبه‌خانه و بعض مهمات لوازمانلر واردر ظهائر [۵] قسمندن بغدادی و داری و قلچقلی پرنج و بکصمات وار

[۱] س، ک: قیناق (۲) س، ک: ۸۵۲ تاریخنده (۳) ک نسخه‌سندنه بوکله یوقدر (بامر هندسه) اولسی ممکندرکه هندسه‌جه دیمکدر (م) (۴) ک: کوروب امان نظر ایله نظر ایدن (۵) ک: ذخائر

ستایش قصبهٔ جمعه

بودخی ترحاله خاکنده ویوادالق اولوب یکی شهر مناسی نائی حکم ایدر جمله ... عدد ناحیه قرالیدر یکچیری سرداری وکتخدا یری و برقاچ اعیانی واردر برواسع صحرایه واقع اولوب باغلی و باغچلی جمله یدی عدد محله و قوسی یدی عدد محرابلی بر کوچوک قصبه جکدر کم سربست زعامتدر ودو کلیسی ایکی عدد صلات جمعه ادا اولنور جامعدر یری عمر بک جامعی یری علی چاوش جامعیدر اما بویر قورشوم اورتولی جامع پر نوردر وهپسی بش عدد محله بقعه لیدر وعمومی سی بر عدد مدرسه عالماندر اولانجه سی برحامدر وباریسی ایکی عدد مکتب صیاندردر بارده سی اوچ عدد خانقاه درویشاندردر اولانده سی ایکی عدد خان تجاراندر وهاموسی یکریمی عدد دکاندر بر آب وهواسی لطیف ربطه معمور وغنیمت ومحصولی یردر خاندان صاحبی خادم افا و برادری موسی افا صفره لری میدانده کر مکار آدملردر حکمت خدا بو قصبه ده قره سنک اویله چوقدر کم آدمی هلاک ایدر ماشقولور پنایری کونلری اصلاسنه کک وجودلری انده قالمیوب بو قصبه سنک کلوب چوق اولور [۱] بالاده طلسم اولدوغی مرقومدر بعده بو قصبدن قالقوب قبله جانبه ... ساعت [۲] صحرا ایچره معمور و آبادان قرالری کچوب

اوصاف قلعهٔ دیموقو

بانیسی لقا اوغلی دیموقو بنا اتمکیله دیموقودن غلط دوموقو دیرلر سنه ... تاریخنده ابوالفتح سلطان محمد موره ولایتی فتحنه کیدر کن بدست دورخان بک فتح ایدوب روم ایلی ایالتنده اینه بختی سنجانغی ویوادالغنده چطالچه قضاسی ناحیه سنک ناییدر [۳] اشغیدن قلعه سنه برساعتده صعود ایدوب تماشا ایتدم قلعه سی اوچ آسمانه برابر برسوری قیا اوزره شکل مدور و شدادی طاش بنا کوچوک قلعه در بعدالفتح جابجا یرلری منهدم اولمشدر جمله کافری ومسمانلری آنجاق یوز قدر کره مت اورتولی اولردر وروملر تافتحندر برو ایچ قلعه نك ذروه اعلاسنده ساکنلردر اندن اشغیده مسلمانلر اولوب بر محله و بر جامع وار اما مسلمانلرک دینلری مذهبلری نهدر آنلر دخی بلز کفره لر ایله مخلوط هم مجلس مسلمان شکلی خراج ورمدن خلاص اولمش بر قومدر جمله ایکی خانلری و جمله اللی عدد دکانلری

[۱] ط : چوقدر [۲] ک : ۵ ساعت [۳] س ، ک : نیابتیدر

وجواهر کونا کون کران بها ودر تیملری ریش و شوارب و کیسولرینه زین ایدوب عرض جمال تدکده حاشا شم حاشا ربوبیت ادعاسنده اولدقده جمله دنیا خلقی کلوب جمال بدلقایی کوروب هر بای و کدا متاعلرن لقایه باییدار [۱] ایدوب لقایه سجده لرایدرایش حالا اوزماندن برو بوجمیت بازار بولقای بی بقادن قالب هر سنه بومحله آدم دریاسی جمع اولور سببی بودر والسلام (درکار کهنه مطمئن ناموس) یعنی سوری سنک و قره سنک صنعت غریبه درکم بوماشقلور پنایری کونده سینکدن آدم دوره مازایکن همان پناور کونلری اولنجه اصلا سنه کک وجودی قالماز تماشابوکم بوجمیت کبراده نیجه کره یوزبیک بی آدمک مزخرفاتی وقاذوراتی و نیجه کره یوز بیک حیواناتلرک نجس لری و نیجه کره یوز بیک ذبح اولان قیونلرک و صغرلرک قانلری رایحه سی حوف [۲] اوله جاق ایکن بر بد رایحه اولیوب بر پشه و بر مکس سیاه یوقدر همان که بازار صا و ولوب بر آدم قالمادوغی کبی قره سنک و سوری سنک جهانی دوتوب آدمی هلاک ایدر تالقادن برو بویله طلسمات اولمشدرکم تماشای غریبه در اما بوهنکامه بازاری کورمین بر جمعیت کبرا کورمه مشدر سیاحان بروبحار عالم و ندیم بی آدم ایچنده مشهور کرچه الا صوبیه شهرنده و دابره پنایرنده و دولیار [۳] پنایرنده و مترویحسده [۴] و اوسک پنایرنده و اراطده و واراط پنایرنده و افلاق و بوغدان مابیننده فوحشان پنایرنده و چرکزستانده پنج حسن بازارنده و عجم ولایتنده کیلان بازارنده و ینه عجمده لایجان بازارنده و ینه عجمده امام رضا مشهدی جمعیتنده و ینه عجمک اردبیل شهری مقلتل الحسینده و بغدادده سلیمان پاک [۵] تفرجنده و ینه بغداد قربنده زیارت امام حسینده و ینه بغداد کوفه سنده امام علی زیارتنده و مکّه مکرمه ده آدم دریاسی جمعیتی اولان جبل عرفانده و مصر قربنده سید احمد البدوی زیارتنده و اکه قریب نهر نیل کنارنده ابراهیم دسوقیده و شهر دمیاطده زیارت شیخ شطاده [۶] و نیجه یوز عدد معلومز اولان عبرت نما واجب السیر جمعیت کبرالرک جبل عرفانندن غیری بو ماشقلور پنایری جمعیتی بودنیاده و یکی دنیاده مثلی یوقدر الحاصل بوکرما کرم جمعیت کبرانک قرق کون قرق کیجده اولان سرور و شادمان های و هوسی اوصافلرن ماوقعی اوزره تعریف و توصیف ایله سک مدحتنده لسانلر قاصر و قلملر کاسردر و تطویل کلام اولور دیو علی الاختصار تحریر آتدک بوتماشائری ایدوب ینه رفیق لری مزایله ۴ ساعت جانب قبله کیدوب

[۱] بعض نسخهلر نقطه سز ایسه ده دوغروسی (پای انداز) اولمیدر (م) [۲] ک : چوق
 [۳] ب، س، ک، ط: دولیان [۴] ک: مترویحسده [۵] س، ک: سلمان پاک [۶] ط: عطاده

ومصر وشام وحلب وعراقدن والحاصل اقالیم سبعة ايراقدن جميع ممالك محروسه لرك عنقا
 بازرگانلری نیجه کره یوز بیک غروشاق متاع ذی قیمتلرن کتروب بوجخرای لالهزار
 چمنزارده خیمه وخرکاهلری وباروبنکاهلریله قنوب متاعلرن فروخت ایتکه باشلرلر وجمه
 صغیر وکبیر ایکی بیک عدد مفید ومختصر بنا اولمش سراپا کره مت ایله مستور دکا کین
 معمورلردرکم جانب وقضدن بنا اولمشدرکم بوجمله دکانلرده آغر بازرگانلر اوطورر زیرا
 قلعه مثال اطرافلری دروزهلی امین یرلردر بودکانلرده آدم دریاسی تموج ایدوب قرق
 کون قرق کیجه بر آلا وصاتمه وویر مه کیرمه وکتیرمهلی بر جمعیت کبرادر دلار ایله
 تعیر وقلملرایله تحریر اولنور دکلدر بوجمعیت کبرا کراز میوه سی ایاملرنده ولایتک
 هر نباتات ومحصولاتلری غنیمت اوزره اولدوغی محل اولماغیله نیجه کره یوز بیک رعایا
 ویرایلر ما کولات ومشروباتلرینی بوبازار حسنه [۱] کتروب اولیله غنیمت اولورکم برقیون
 اون اچیه وایکی قیه اکمک بر اچیه وسائر اشیلردخی اکه کوره فروخت اولوب غنیمت
 اولوب نیجه بیک کلبه احزاندن دکانلر دخی بنا ایدوب هر کس متاعلرن بیع ایدر
 وهر طرفده چنک وچغانه ودف وطنبور وصنطور وچنک ورباب وموسقارلر چانلوب
 قهوه خانه ومیخانه وبوزه خانه لرده وغیری خیمه وبارکاهلرده بر های وهوی ساز وسوز
 ورقاصان ومطربان وقشمران ومقلدان ومداحانلرک جمله سیله هر کون هر کیجه حسین
 بیقرا مجلسلری اولوب جمع اوردوی بازار نیجه کره یوز بیت قنادیل ومشاعل وفانوس
 وشمع غسل وشمع ریخلر ایله چارشوی حسن چراغان اولوب شب مظلملری کویا روز
 روشن اولوب روزلری روز نوروز خارزم شاهی اولوب بوترتیب اوزره قرق کون قرق
 کیجه طرف طرف وکوشه به کوشه ذوق وشوقلر اولور ونیجه کره یوز بیک یوک
 چوزولوب فروخت اولور ونیجه کره یوز بیک یوک الثوب باغلوب ونیجه مصر خزینه سی
 مال جمع اولوب بوروی ارضده هر نقدر ذی قیمت اقمشه فاخره وکالای دیباوشیب وزرباف
 نادره وجميع جواهر کمیاب ذی بهاشیلر وارسه بونده بی بهابولنور وهر کس متاع بوزوب
 بازاره چیقاروب عرض کالا ایدر (در تحقیق قانون قدیم جمعیت پناپور) مورخان روم
 وتواریخ شناس لاتین مرزبوم اولان کفره لرك تواریخچلرنده تحریر اندکلری منوال اوزره
 بوجمعیت کبرا لقای بدلقای بی بقاعصرندن برو قالمشدر اول لقای یلده بر کره جمعیت
 کبرا اولان یره کلور بر مرتفع پشته عالی اوزره چیقوب صقاله انجو ولعل ویاقوت

[۱] ک : بوبازار جمعیتی یرینه

عبدالباقي [۱] بر قلوکدر قولرک چوق پشمار اول حبيبک حقيجون ايت چار ياره آني يار [۲]

سنه ۱۰۶۵

بو قصبه دن دخي قالقور ۴ ساعت مشرق طرفه کيدوب بر واسع صحرا ده

اوصاف قصبه ماشقور پناړی

تر حاله سنجاغنگ خا کنده يکي شهر منلاسي نيابتنده در امايلده بر کره يکي شهر منلاسي و تر حاله بکي يا خود قائم مقامی و سلانیک يکي چري اغاسی يلده بر کره عسکر لريله کلوب جمله تجار بروبحاری محافظه ايدوب کر ما کر م بازار اولورو بوالده [۳] خيراتی اولان سلطان سليمانک مقبول ايکن مقتول اولان غازي ابراهيم پاشاوقفي اولماق ايله متوليسيدم ايکيوز عسکر ايله بر طرفن محافظه ايدوب جمع دگا کينلردن کرالرن و باج بازارلرن جمع ايدوب جامع لرینک طلبه مرتزقه لرینه وظيفه معينه لرن ورر و بو قصبه رعنا نهر چنارلی دره کنارنده واقع اولوب نهر چنارلی اغرافاداغلرندن کلوب نهر کوسدمه مخلوط اولور بر آب حیاتدر اما ماه تموزده غایت آسی جريان ايدر بو ربطه زيبانهر چنارلی کنارنده جمله سی اوچيوز عددخانه لی صافی کفره رعایالی بيوک کويدر کم حاکم [۴] ابراهيم پاشا متوليسيدر بر صحرای عظيمه واقع اولوب يلده بر کره بو نهر چنارلینک کنارنده ايکي کره يوز بيک و اوچ کره يوز بيک بی آدم عرب عجم و هند و سند و لرستان و ملتان و بحار و اسفنج [۵] و نمسه و لهوجه و اسفاج و اشپانيه و جنويز و جزایر و طنوس و طره بلس

[۱] وزن ایچون (عبدالباقي) اولسی لازمدر (م) [۲] بو مصراع بوراده اولدینی کبی حساب ایدیلیرسه مطلوب اولان (۱۰۶۵) حاصل اولیور . بونی حاصل ایتک ایچون مصراعی بر از تعدیل و تبدیل ايله (ال حبيب حقی ایچون قل چار ياره آني يار) شکلنه قویلمی که بزم ادایه کوره (ال) کله سی (اول) ، (قل) کله سی (قیل) یازلمقده در . ایشته مذکور معدل مصراع حساب ایدیلنجه (۱۰۶۳) چیقور . بو صورتده اوچنجی مصراعده کی (پشمار) کله سی فن معاده کی تحلیل قاعده سیله (بی شمار) یعنی (ب) حرفی ده صای معناسنه آلهرق علاوه ایده جک اولور سق اوزمان (۱۰۶۵) اله ایدلش اولور . بوراده کی (بی) کله سی (ب) حرفنک فارسیده کی آدیدر (شیخ سعدی) حضرتلری کاستاننده شویله بویورور :

(بیت)

اگر خود هفت سبع از بر بخوانی چو آشفتی الف بی تی ندانی

[۳] ط: ووالده [متن دوغوردر فقط (بوایلده) یازلمسی ده خوشدر (م)] [۴] ک: حاکمی

[۵] ک نسخه سننده بوکله یوقدرکه مناسب اولان ده بودر چونکه (اسفاج) ايله ایکیسی

برشیدر (م)

بش عدد محلہ و جملہ بش عدد محرابدر قلعه ایچرہ حمزہ بك جامعی و اولیا خاتون جامعی و جملہ اوچ عدد محلہ مساجد لری در و جملہ الی عدد کفره لرك منحوس خانہ لریدر و جملہ ایکی عدد کوچك خانلری و جملہ بر کوچك حمامی و جملہ یکر می عدد دکانجخی و جملہ بر عدد مدرسہ جکی و جملہ بر عدد مکتبی و جملہ بر عدد تکیہ سی و اروجا بجا باغلری وار حکمت خدا بویہ کوه بالا اوزرہ نیجہ آب حیات صولری وار اما خلقی اورومسہ [۱] اولوب داغ آدمیسی اولماق ایله طاغوندن فرارایدوب نیجہ خاندانلرك جملہ بقر و انیلری دوروب خانہ لری بر باد اولیور حتی حقیر آندہ ایکن بر آدم بی زبان یطرایمش اصلا بر آدم یانہ و اروب صورمہ مشلر و باقامش لر اول آدم آجلقدن اولوب قالمش حقیر راست کلوب خدمتکار لرم ایله اول آدمی غسل ایدوب نمازن قیلوب مزارستانده دفن ایتدم اما اول کیجہ خانہ من صاحبی بونلر طاعونلی اولویانہ و اروب اولو ییقادیلر دیوتوابع و لواحق لریلہ بزدن قاجوب بر خاندان عظیمده بز لر یالکز قلوب ارتسی علی الصباح بز دخی آندن قالقبوب خاندان صاحب لرندن پاشا زاده و مصلی اغالر ایله و دالشوب زیارت حسام افندی و اولیا قادن انانی زیارت ایدوب آندن اشنی بر ساعتده بو داغدن یقوش اشنی جانب قبلہ اینوب قریه لوقصادی و صحرا ایچرہ دخی نیجہ معمور قرالری کچوب بر ساعت دخی طرف قبلہ آبادانده کیدوب

ستایش قصبه قارچسه [۲]

بر صحرایه واقع اولوب یکی شهر نیابتندہ و تر حاله لواسی خا کنده زعامتدر جملہ ۹ محرابدر و جملہ ۶ محله در جملہ آچار سو ایچنده قاسم چاوش جامعی کره مت اورتولی جماعت کثیر لی جامعدر و جملہ سکز عدد محلہ مساجد لریدر و جملہ بر عدد مکتب صیان و جملہ بر عدد تکیه درویشان و جملہ اوچ عدد خان تجاران و جملہ بر کوچوک حمام راحت جان و جملہ یوز عدد دکان اصنافان و جملہ بیک عدد کره مت اورتولی باغ و باغچه سی یی حساب خانہ لری وار جملہ خلقی اورومشادر لسانلری اورم لهجه سنه یقین کلمات ایدوب اکثر یارعا یو برایا کفره در باشلرینه بیاض کچه دن فرنک شاپقه سی کیرلر و بو صحرا ده جملہ عربہ لری اناطولی ولایتندہ کی کبی ایکی تکر لکلی قاکلی عربہ لریلہ یوک طشر لر و جملہ عدد آب حیات چشمه لری واردر جملہ آ قاسم چاوش جامعی او کنده کی چشمه نک تاریخدر

[۱] ک: اوروم طبیعت اولوب [۲] ب، س، ط: قارچسه. ک: قارچسه

عالی قنراق قیاسی بر پشته عبرتمادر اندن ینه الله صغینوب اجل طوبره سی نام زنبیل ایچنه کیروب کوزلریمز یوموب مرغ جانی خدایه توفیض [۱] ایدوب (وافوض امری الی الله) ایتن تلاوت ایدرک زمینه سلامتله او چوب قوندق و ینه اول کیچه تلباق کوینده مهمان اولوب کویا مرغ دلمز باز اجلدن خلاص اولوب اول کیچه مشاوره ایدوب یارانلر ایتدیلم کم یانیه شهر یقیندر صباح آنده کیده لم حقیر خیر شمدن کرو همان عزم راه غزای جزیره کریدایده رز دیوب قنراق قیادن قنراق اغرافا داغلی اتکندن کچوب ۴ ساعت کیدوب نهر تکورشلم [۲] بیلاسدن کلوب ترحاله سحر اسندن کچوب مشرق جانبه جریان ایدرک کیره متک جبری آلتندن کچوب نهر کوسدمه مخلوط اولور نهر تکورحقا که آب زلالدر آندن قبله یه بر ساعت دخی سحرالر اوزره کیدوب

اوصاف فایوس جهان یعنی قلعه قنر [۳] آبادان

بایسی معلوم دکدر لکن سنه ... تاریخنده ابو الفتح سلطان محمد موره ولاتی فتحنه کیدرکن بو قلعه فانوسی بدست غازی دورخان بک فتح ایدوب ترحاله سنجاغنده ویواد القدر ویکی شهر منلاسی ناحیه سیدرکم منلانک ناھی حکم ایدر ناحیه سی ... عدد قرالردر کتخدا یری ویکیچری سرداری و قلعه دزداری و قرق عدد مردم حصار ی و محتسی و باجداری واردر اما شیخ الاسلامی و نقیب الاشرافی یوقدر زیرا شهر معظم دکدر قلعه سنی اذن پادشاهی ایله حمزه بک تعمیر و ترمیم ایدوب قرق کیسه مصروف ایدوب ینه قرق یوک اقیچه قلعه ایچون وقف ایله مشدکم قلعه قوللرینه و ققدرکم بو قلعه قوللرینک وظیفه معینه لری طرف پادشاهیدن دکل حمزه بک اوقافندن وریلر قلعه سی اوج آسمانه منقلب اولمش بر یالچن قبالی داغ باشنده جمله یکی شهر و ترحاله واق دکنز بش قنراق یر نمایان بر کوه سربلند اوزره مثل قلعه دماوند بر حصار استواردر و انجاق جانب غربه ناظر بر قوس و ارشکل مربع شدادی هنوز عمار اولمش در بیض آسا بر کرمان رعنادرکم دائراً مادارجرمی بیک آدمدر اصلا بر طرفنده خندق یوقدر زیر اهر طرفی چاه جحیم وار اوچوروم اولوب خندق یری یوقدر درون قلعه ده دزدار خانه سیله اون عدد نفرات خانه لری و محمدخان جامعی وجهه خانه و صو صارنجبری و غلال انبار لری واردر غیر شی یوقدر اما اشنی واروشی یوز عدد کیره مت اورتولی اولری جمله قات اندرقات صحرا یه ناظر مکلف و مکمل جهان نما سرایلردر و جمله

[۱] دوغروسی (تفویض) در (م) [۲] س، ک، ط : شام [۳] ک : فنار

خدمت ایدرلر جمع مسافرین و مجاورینلو و متفرجینلو تعظیم و تکریم ایدوب اطعام ایدوب کونا کون املح [۱] و کباط [۲] و کابلی و الریحاری [۳] رحلر [۴] و تره یاغردی و قیماقلر ایله ضیافتلر ایدرلر الحاصل قوش سودی و ارسلان سودیله ضیافت عظیملر ایدوب کیجه مهمان اولانلره کونا کون دیبا و زرباف و جامه خوابلر کتروب اولقدر اعزاز و اکرام ایدرلر کم بروج ایله متصور دکلدر زیر بودیره جمیع کافرستان و دیب فرنگستانن رهرابلر [۵] کلر و بونده قرقیل باش پاپاس اولان قانون کفر دلر اوزره جبل طور پاپاسی اولور اندن ریم پاپا اولور یاخود اسلامبولده دیرکاه [۶] پاپاس اولوب جمیع دنیا کفره سنه حکمی نافذ اولور خلاصه کلام بوقیانک و بودیرک وصفی دللر ایله تعبیر و قلملر ایله تحریر اولماز بر کوتر [۷] اطلسده بو کوه سر بلند دخی بر تماشا کاهدر اما عروج و نزولی غایت مخوفدر مخاطره در بونده بر کون رهبانلر ایله محبتلر ایدوب نیجه مغ پچه غلمانلر ایله کلاتلر ایدوب اندن باش پاپاسندن هدایالر آلوب اخشامه قریب (باقه جق) نام قیینه جیقوب بوقیانک اطرافنده کی برر و ایکیشر و اوچر قناق مشاسنده اولان قلاع و شهر و قصباتلری سیر و تماشا ایتدک اولو شمال جانبده دمر حصار و سیروز و واردار بیکجه سی و وودینا و قره فریه و استروا و سرفیجه و الاصونیه و سدر قپسی [۸] و لتقره و سلانیک شهرلری جمله نمایندر و دخی جانب شرقیسنه آق دکیز بر بحیره مثال کورینوب ساحلنده قلعه قلووز و کسندره و ارمیه و قصبه چطالجه و قلعه فیز و شهر ترحاله آشکاره در و غربیسنده شهر یانیه و اصقره پار [۹] و مارغلیج و دلونیه و اولونیه و طومور داغی اردنده شهر کورجه و آیدونات و پارغه قلعه سی و ونیدک کور فزی دریاسی ایجره و نیدیکک کور فز جزیره سی و ژولار [۱۰] قلعه سی داغلی و دوقات کوهلری و قوریه لیس جبللری و قاردک قلعه سی و ارگری قصری قلعه سی الحاصل بو طرفده قرق پاره قلعه و داغلی تحت التزاده کی نمایان ایدی اندن قبله سنده قصبه قاردچسه [۱۱] و قصبه ماشقلور پنایری و قصبه جمعه آباد و قلعه دوموقو و قلعه آزدین و قصبه بازار جق [۱۲] و قلعه مورونج [۱۳] و قلعه لوادینه [۱۴] داغلی کورینور تا بو مرتبه

(۱) ك: اماج (۱) ك: کبات (۳) ب: والوئحاری [(آلی بخاری) اولسی ممکندر (م)] (۴) ك: رچلار [۵] ك: بره رابلر . س نسخه سی ده بویله فقط نقطه سزدر . ط : بره راملر [دوغروی (نذورانلر) اولمیدرکه (آداقر) دیمکدر یاقیشان ده بودر (م)] [۶] س ، ك : پترکاه [۷] س ، ك ، ط : بو کون [کانه فتحه قونولشدر مؤلف (کون) کله سنی (عالم) مقامنده استعمال ایدوبور (م)] [۸] ب: قپوسی [۹] ك: اصقره پار [۱۰] ب: س ، ك : ژولاد [۱۱] ك: قاردچسه [۱۲] ب ، س ، ك: بادراجق [۱۳] ب : مورونج [۱۴] ب ، س ، ك : لوادیه

سير و تماشا ايتدك هان آنلر زنبيله كيرنجه ينه پاپاسلر قطرو صغر دلابلرينه حاى [۱] ديوب آنلريده چكنجه همان اول يارانلر نصف راهه صعود ايدنجه كوزلرى قراروب بيره بزى اشنى اندرك ديوفرياده باشليوب اغلاشمرلر اصلا پاپاسلر آنلك نالئش وافغانلرينه بقميوب قطرلره داخ ديوب ربع ساعتده آنلردخى يوقارو چيقوب سجده شكر اتديلر بربارانمزك مكر ابدستى يوق ايكن سجده شكر اتمش بر لطيفه كوى كمسنه ايدى «بن بردخى اول طوبره زنبيل ايله اشنى انمك احتمال يوقدر بونده پاپاس اولوب يازنكى كون آسمانه عروج ايدوب مسيح دم عيسى نبيه واروب دم الوب هم دم عيسى اولورم» ديدى هله حمد خدا بش سلمايه مناره سى قدى قدر آسمانه سرچكمش قيانك ذره اعلاسنه سلامتله چيقوب اطراف عالمى سير و تماشا اتدكده سبحان الخلاق بو اديم ارض اوزره اولان داغلر وتلار و چاير و چمنزار يرلر و قرا و قصبات و جريان ايدن انهار عيونلر صحيفه زمينده نقش بوقلمون عبرت نمون كبي نمايان اولدى اندن پياده روش ايله دخى عالى قيالر اوزره چيقوب كويا اواز كروبيانى استماع ايدوب حضرت عيسى و حضرت ادريس عليهم السلام ايله اوج آسمانده كلمت ايده يازدق يعنى تابو مرتبه عروج ايدوب ابر كبود امچره دمبسته و حيران و سر كردان كيروب [۲] حقيره بردهشت حاصل اولوب آوازه رعد [۳] كبي برصدا استماع اولنوب ريح عظيم كونا كون لردن سراسيمه اولدق اما برچمنزار لاله زار صحراسى واركم سرو ايله قيونلرى و كچكلرى و صغرلى كزر اصلا چوبانلرى يوقدر زيرا جانب اربعه سى درك اسفل و چاه غيامثال اوچورومدر و نيجه يرده باران رحمتدن جمع اولش آب حيات صوصارنجلى واردر (بى مدح منصطر قلباق) لقاي بى بقا اوغلى قلباق قرالك بناسيدر غايت اسكى دير قديمدر جمله پاپاسلر بيزه استقباله چيقوب منصطرلرن سىرو تماشا اتدرديلر اما ومن العجايب بناى مصنع كهنه آباد دير عبرت نمادر كوردستانده چاكللى كلسه قدر بيوك دكلدر اما يناسى كويا رقلعه معظم اولوب غايت تكلفلى بناء عجيب و غريبدر جميع اوزره لرى و جمله مصلوباتلرى و قوقناديللرى مرصع و جواهر ليدر بونده اولان و دوسوع و يعوث و يعوق مثللى پوتلرى المان ديارنده و امصطردامده و لونجاط شهرنده و دانصقه شهرنده كوردم و بونده اوچوز قدر رهبان پلاس پوشان بطرق و قسيسلر واركم هر برى رياضات پرهيز مجاهده ايله نيجه كونه فنون شتايه واصل اولشرو بونده اولقدر محبوب مغنجه نيجه افتاب غلاملر واركم جمله عيسى نبى اوغورينه افناى وجود ايدوب هر مسافرينك اوكنه دوروب بل بغليوب

(۱) ك: هاى (۲) (كزوب) اولسى ممكندر (م) (۳) ك: دهل

يانلرنده دلاب چرخ مصعبلر واردر اول دلابلك خدمته اون عدد پاپاسلر دائما مأمور اولوب دوررلر همان زنبيلره بر آدم و بش آدم كرديكن كوردكلرنده دلابلرده اولان قاطرلر حاي ايدوب دلابى قاطرلر چويره چويره بش سلیمانیه منارهسى قدی اولان قيا اوزره زنبلر چيقوب ايچنده اولان آدملر ياخود قيون قزولر هر نه ايسه طشره چيقوب كيدر بر دانه خردل و بر آدم انشده [۱] بو كوه سربلندك ذروه اعلاسنه بويله مقرهلى ايلر ايله قاطرلر چكوب چيقارلر يوخسه بر يردن بو قيايه چيماق محال اندر محالدر كم بر يرده طرنق ايلشدره چك يري يوقدر يولى دخى يوقدر همان جمله جوانب و اطرافى مصيقل و محلا قيالر اولوب هر طرفى اوچوروم چاه غيا مثال قياوردر بعضى يرلى اولقدر يو كسكدر كم كويا كوه بى ستون اولوب اتندن بى آدم كچمكه خوف ايدوب صيف و شتاده نيجه يرلرینه اصلا كوش دو قماز يرلى وار بو صخره عبرتنامى دائراً مادار ايلر ايله [۲] اطرافن جمله كزوب سىرو تماشايديوب بو قيانك ديبنده (قریه قلاباغ) واروب اول كچه آنده مهمان اولوب نيجه پاپاسلر ايله كلات ايدوب ايا بو قيانك ذروه اعلاسنه چقوب يوقاروده منصطرلرى بو قيانك ذروه سندن بو صحيفه وجه ارضى نيجه سىرو تماشايده بيلر زديد كده پاپاسلر ايتديلر ياسن اوسته [۳] صباحن سيزى زنبلره قيوب يوقارو چكدره لم دنيا يوزنى سىرو تماشايده سز ديديلر بز دخى نوله ديوب بو كويده ذوق و صنما ايتدك صافى اوروم كغره سى كوييدر كم جمله التيو ز عدد خانة لى زعامت كوييدر صباح اولوب جمله آتلمز بو كويده بر قاچ خدمتكارلر ايله براغوب اون نفر ياران ايله پر سلاح اولوب قيانك آلتنه كلوب يوقارودن ره بانلر مقره لر ايله ايدن اورلمش زنبلرلى صارقيدوب اشغى اندرديلر (مذكور قلاباق قياسته عروج آتديكمز بيان ايدر) همان بش عدد ياران ايله توكللا على الله ديوب زنبلره كيروب اشغيدن پاپاسلر « آله مسافرى » ديو حايقرنجه آنى كوردك همان زنبيل ايله هوايه منقلب اولمغه باشلادق تا كه قيانك اورتاسنك برابرينه صعود اتدك خاطره خطور آتديكم بو ايب يامقره قريلر ايسه هزار پاره اولورز ديو يوره كمز و وجودمز بر ك خزان كى دتره يوب امر اللهك ديدك اما يانمزدده اولان پاپاس بيزه تسلى خاطر ويره رك نصف ساعتده حمد خدا يوقارو طوج مقره ديبنه چيقوب بزى يوقارو چكن دلابى سىر ايدوب ينه زنبلى داشغى اندروب اور ياران ريقلمز زنبيله كيروب يوقارو چك جكلرن بر قيا اوزره او طوروب

(۱) ك : ايشده (ايشته) [دوغروسى (ايسده = ايسده) اولميدر (م)] [(۲) ك :

آتر ايله (۳) ك : ياسن اوستنه چيقمق استرسك [نيجه دوغروسى (باش اوستنه) اولميدر (م)]

اوصاف عبرتنامی قلعهٔ بالا جبل قلاباق قيا [۱]

سنه ... تاريخنده غازي دورخان بك روم كفرهسى الندن حيله ايله فتح آتمشدر
 اما كامل اوچ سنه محاصره آتمشدر ايچنده اولان اوچ بيك عدد رهبان كشيستان قسيسان
 آجلقندن امن امان ديوب بونلره ذخيره كوندروب چووالدر و صندوقلر ايجره فداييلري
 ذخيره ديو صندوقلر ايجره پنهان ايدوب ايلر ايله پاپاسلر ذخيره يي قلعه يه چكنجه ذخيره يي
 كتورن غازيلر صندوقلر ك اغزن آچوب ايچندن غزات سر بازانلر چقوب دال تيغ
 عربان اولوب بو قلعهٔ بالا يي بو حيله ايله فتح آتمشدر يوخسه بر وجه ايله قبضهٔ تسخيره
 آلاق ممكن دكلدر بعدالفتح ينه پاپاسلر مال خزانلر وروب قلعه قياسي ايجره قالديلر
 حالا ترحاله حاكي حكمنده ترحاليه بر ساعت قريب جانب غربده اوچ آسمانه قد كشان
 اولمش بر پشتهٔ اعلاي يد قدرت ايله خلق اولمش بر مقاليد صخرهٔ عبرت نمادر كم وقت ظهر
 اولمايجه بوكوه سربلندك ذروهٔ اعلاسي ابر كودلر ايجره مستور دورر نمايان اولماز بعدالظهر
 آفتاب عالتاب قلهٔ فلكه عروج آتكده بو جبل عالينك مافوق ظاهر و باهر اولور روي ارضده
 بوكه مانند كوه بلند يوقدر مكر كم عجم مملكتنده قلهٔ قهقهه يي محبوس خانه اوله اما قهقهها
 قلعه سنك آت و قاطر چقاجق بر يولي واردر اما بو قليا قياسي نه نه راه بر بندر يكي
 كبي [۲] اصلا بر كبي طر مشوب چقاجق يولي يوقدر همان بامرالله تعالى منظر كبي
 اشغيسي انجه جك يوقاروسى صحراي [۳] چنزار و لاله زار قيادر اصلا بر طرفنده قلعدن
 برابر بنا [۲] يوقدر همان بر يد قدرت قلعه سيدر ترحاله طرفنه بر سيوري قيا بورني واردر
 انده زمان قديمده كفارلر آدم كوده سي قالنغي دمر قول اوزادوب اوچلرينه طوج مقررلر
 باغليوب جاموس وصغير دريلرن دلم دلم ايدوب قالن كبي پالامري ايلري كبي اور مشلر
 حين محله بو ايلري طوجدن مقررله كچروب اول اورمه اورغانلر ك اوچلرينه قالن
 ايدن بالق اغي كبي اورلمش بشر اونار آدم آلور زنييل مثال شيلري اشغى صار قيدوب
 يوقارو چكه جك ذخيره لري و قيونلري و صغرلري و الحاصل هر نه وار ايسه بو شيلري
 اشغيده اول زنييل كبي شينك ايچنه قيوب يوقارو قيانك تاذروهٔ اعلاسنده كي طوج مقررلر ك

(۱) ك : قلاباق قيا (۲) ك : نهره نهره بر بندر ديديك كبي . پ : نهره و نهره بر نيد ديديك
 كبي . [نجه دوغروسى (نهره نهره پيدا ديديك) اوله جدير كه مذكور (نهره نهره پيدا)
 عباره سي مشهور بر مصراعك نصف ثانسيدر فقط مصراعك تمامي خاطره كلدی (م) [(۳) پ :
 بيلار صحراي عظيم (۴) ك : بر اثر بنا

بوزاویہ بنا ایدوب خلق طریق حقہ یوندوب کنڈیلر دخی سنہ ۱۰۲۶ تاریخندہ جانب حقہ یونہلوب زاویہ سی ساحہ سنندہ ترہہ مخصوصہ سنندہ آسودہ در اما آستانہ سنندہ خلیفہ وفقرازی عجب جمعیت کبرا ایدوب توحیدسلطانی ایدرلر رحمۃ اللہ علیہ و زیارتکاه قدوہ ارباب تحقیق اسوہ اصحاب تدقیق قبلہ و ولایت کعبہ ہدایت مفتی اسرار الہی مجاہد انوار نامتہاھی (الشیخ عزیز محمد افندی) قدس روحہ عزیز مرقوم پدر یمزک روایتی اوزرہ مالغرہ شہرندہ نائب زادہ حسن خلیفہ نام بر مقتدای امامک جکر گوشہ سی در کران مایہ سی ایدی بو تر حالہدہ علی چاوش نام برہام بر زاویہ بنا ایدوب نورالدین زادہ افندی حضرت تارندن بر خلیفہ رجا ایتد کلرندہ بو محمد افندی بی تر حالہ یہ کوندروب طریق خلوتیدہ سجادہ نشین اولوب عثمان پشا [۱] جامعندہ دخی واعظ ناصح و خطیب اولوب نیجہ بیک کسہ لری توحید ایدر آخر کار سنہ ۱۰۱۳ تاریخندہ دارفانیدن دارباقیہ رحلت ایدوب زاویہ سی حظیرہ سنندہ مدفوندر رحمۃ اللہ علیہ و زیارت (المولی پارہ پارہ زادہ احمد افندی) غازی عمر بیک جامعنک حرمتندہ مدفوندر وزارت (قتالی افندی) قدس سرہ و زیارت امام صاحب صدرہام عالی قدر معدن علم لدن ربانی ساکن کلبہ سبحانی (الشیخ حضرت سنان افندی) ادرنہ قربندہ ارکنہ کوپروسی قصبہ سنندہ رحم مادر دن مشتق اولوب بر عشق الہی ایلہ آلودہ اولمش مردفا ایکن قرہ ذکر ساحلندہ وارنا نام شہرندہ شیخ محمد قریمی حضرت تارندن جہاز فقری قبول و آنلردن تکمیل طریق ایدوب بو تر حالہ شہرندہ غازی عمر بیک جامعی زاویہ سنندہ صاحب پوست اولوب جمیع روم ایلی ایلہ خلقی معتقدی اولوب آخر کار رھزن اجل کریبانن آلوب دارباقیہ ارتحال ایدوب زاویہ سی حظیرہ سنندہ مدفوندر اما عزیز مرحوم ثابت قدم مقام تجرید پرکار ادوار توحید اولوب سنائی مخلص ایلہ اشعار پاکیزہ کفتاری اولوب کیفیت عشق الہی ایلہ پرشوق و صاحب ذوق اولوب ولایت روم ایلندہ یتیم بیک عدد مریدہ مالک اولمش بر سرور سلطان ایتمش رحمۃ اللہ علیہ نیجہ زیارتلر دخی آنڈک اما بونلر مشہور آفاقدر بو شہری دخی سیروتماش ایدوب بر قاچ عدد یاران صفالر ایلہ علی طریق صید و شکار جانب شمالہ براوز ایچندہ معمور قرالری کچرک و آب حیات صولر ایچرک و نہر کوسدہ می ایاقدن آتلا ایلہ کچرک آبادان قرالردہ نیوب ایچرک قنوب کوچرک ۲ ساعتہ [۲]

[۱] س ، ک ، ن ، عثمان شاہ . ط : عثمان پاشا [۲] ب ، س ، ک : اوچ ساعتہ

نوش ایدر لر حقا که شکر بیکاری دیدک لری قدر واردر و جمله ۳۲۰ عدد [۱] عبرتنامی اثر صو دللابری وار کم ادا نا شهرنده و عربستانده حما شهرنده کی کبی صو دللابری وار شهرک اورتاسنده جریان ایدن نهر ... یمن و یسارنده صغیر و کبیر دلابلر دوران ایدوب هر برندن برر کونه صدا پیدا اولوب باشقه بر کونه نعمات مقامات دلابلردر کم جمله حاملره و جامعلرک حوض و شادروانلرینه و جمیع سرای خاندانلرینه و مشبک بوستانلره و نیجه بیک عدد روضه رضوان مثللی جنین و غیطانلره جمیع آب صافی مورقلر [۲] بو دلابلردن توزیع و تقسیم اولوب شهر باغچلری ری اولور بر عجایبات غریبا بدن دللاب و اجب السیردر ... و جمله ۱۵۵ عدد [۳] پاک و پاکیزه طاش دوشلی بیاض قالدرملی شهر طاهردر ... و جمله خلقی اورمشادر دلاری اوروم کبی (وارمشک کلشک اولمشک امانیه مشک) دیوکات ایدر عنقا آدملری واردر و جمله ۲۳ عدد مسیره کاهلری وار جمله عثمان شاه فزاسی ... و جمله محصولاتلری شهرک جنوب طرفنده کی صحرا ده یدی کونه کندمی و شعیری و پمپه سی و غیری حبوباتلری چوقدر و جمله محبوب و محبوبه سی شیوه کاروتن درست دختر پاکیزه اختری و محبوب غلاملری غایت چوقدر زیرا آب و هواسی لطیفدر و جمله رعایا و بریاسی روم و ارمنی و بلغار و صرف ولاتین تجارلری چوقدر کم صغیر کونی و غیری متاع آلوب ونه دیکه کتوررلر (در وصف شهر انکیز کلیات) ... (در زیارتکاه قبور کبار اولیاء الله شهر ترحاله) اولا زیارت (دورقود بابا [۴]) و زیارت سربازان غازیان مجاهدان فی الله (غازی دورخان بک) جامعنک حرمنده مدفوندر و (الشیخ خضر افندی) و (الشیخ رمضان افندی) و الجله جامعده قطب عالم روحانی هرزندکانی (الشیخ حضرت حسین افندی) قدس سره و زیارتکاه شمع عالم چراغ خرم شرف عباد کنف زهاد آفتاب نهانی معدن حکمت ربانی (الشیخ حضرت جعفر افندی) قدس سره بو عزیز مرقوم طاللی افندینک برادر جان برابریدر بر قاچ کره حج شریف ایدوب یمن و عدن سبا شهرلرن سیاحت ایدوب یمنده ویس القرنی استاننده قالماق امراد ایدند کده بر کیجه متماده ویس القرنی بی کوروب یا جعفر مسقط رأسک اولان ترحالده قال بیوررلر اندن عزیز مرقوم شدرحل و طی مراحل ایدرک ترحاله یه کلوب

[۱] س، ک : ۲۰۰ عدد . ط : ۱۲۰۰ عدد [۲] ک : برافلر . ب : مورولر [مع مافیه (ترویق = دورولتیق) مصدرندن اسم مفعول اولهرق (مورقلر) اولسی ده بمکندر (م)] [۳] س، ک، ط : ۱۰۵ عدد . ب : بیک بش عدد [۴] ط : دورقود پاشا بابا

بو دخی مسیرہ گاہ مرآمد راندن (الجه [۱] جامع) اسکندر بک خیر اتیدر اندن (عمر بک جامعی) شہرک جنوبندہ قلیاف قیا [۲] یولندہ بر جامع لطیف در لکن منارہ سی سرآمد دکلد ر... (در دفتر مساجد محلات مسلمان) جملہ سکز عدد بقعہ لر در اولاً (علی چاوش مسجدی) وزاویہ جعفر افندی... و جملہ ۶ عدد مدرسہ طالبان عالم اندر جملہ آ عثمان شاہ مدرسہ سی... و جملہ ۹ عدد مکتب صبیان پسر اندر... و جملہ ۸ عدد خانقاہ درویش اندر تکیہ جعفر افندی وزاویہ علی چاوش... و جملہ ۳ حمامد [۳] عثمان شاہ حمامی چیف تہ در و دورخان بک حمامی و عمر بک حمامی جملہ ہواسی و بناسی خوب حمام دلکشادر لر و جملہ ۷۰ عدد سرای حمام مخصوصہ لری وار جملہ آ عبدالفتاح پاشا زادہ سرای حمامی و درخان بک زادہ سرای حمامی و نیجہ حمام لر وار و جملہ ۱۰۰۰ عدد دکانچہ اسواق سلطانیدر اما بزازستانی یوقدر لکن جمیع تحف دنیا بو شہرک ایچندہ بی قیمت بولنور و جملہ ۵ عدد خان خواجہ کانلری وار جملہ آ... و جملہ ۳ عدد عمارت دارالضیافہ فقیرانی واردر اولاً عثمان شاہ عمارتی وغازی دورخان بک... و جملہ ۵ عدد یردہ جسور ممرناسی واردر جملہ آ بنای عبرت نما شہر ایچندہ لالہ [۴] پاشا جسری اون بش عدد خردہ کوزلجہ [۵] جسر مصنعدر اما الحاقدر و جسر عثمان شاہ سکز کوز نامیلہ معروف بر جسر مصنع موصوفدز و جملہ بیک بر عدد چشمہ عین الحیات مثللی قیناقلری وار دیونقل اتیلر حقا کہ بو شہر ترحالہ صودن عبارت بر ماہ دارالحیاتدر اولاً سکز کوز جسر باشندہ درویش بک چشمہ سنک کمری آلتندہ کی تاریخیدر

خلقہ بو حصہ [۶] بایدقدہ کوروب [۷] شامی در عقب دیدی [۸] تاریخنی ما اب حیات [۹] ثانی سنہ ۱۰۲۴ نیجہ یوز چشمہ سار عیون جاریہ قیناقلرک اوزر لرینہ نیجہ یوز صاحب الخیر اتلر قبلہ بنا ایدوب بعضی سنہ حوض لطیف لر انشا ایدوب جملہ بنی آدم و جمیع دوابات دفع عطشان ایدوب نیجہ یوز عین الحیات مثللی عیون بحسابک جملہ سی شہر ایچرہ جریان ایدن نہر... قریشوب قبلہ طرفنہ جریان ایدہرک کرہ متلک نام محلدہ جملہ عیونلر بر یردن نہر کوسدہ مہ مخلوط اولدوغنی یردہ بر آب زلال واردر کم اسمنہ شکر بیکاری دیر لر جمیع شہر ترحالہ نک صاحب طبع اولنلری آب صفالریلہ [۱۰] صو کتردوب شکر بیکارندن

[۱] ک: الاجہ [۲] ب: قلیاق قیا. س، ک، ط: قلیاق قیا [۳] ب: بر حمامد [۴] ب: لالا [۵] ب: کوزلیجہ [۶] ک: بو چشمہ بی [۷] دوغروسی (کوزنجہ) اولمیدر (م) [۸] دوغروسی (سویلدی) اولمیدر (م) [۹] ک: ماء آب حیات ثانی [بو عبارہ ۱۰۲۵ کوستریور (م)] [۱۰] ک: آت سقالریلہ

بوز بيك يمين بالله اياه صاري سليمانى قله باغچه سنده كلاه زربله والنده چپاسيله سليم شاه حضورينه بوستانجى باشى سليمانى كتروب بابا اوغل بر برلرن باغرينه باسوب همان اول آن سليم خان قرق كون دخى صحت وامان بولوب بوستانجى باشى يي قبه وزيرى [۱] ايدوب فرقيجى كون سليم خان « ارجى الى ربك » امريله آخرته كيدوب سليمان خان مستقل پادشاه اولدوقده قول طائفه سى برخيلي كفت وكو ايدوب « بزه سايم خان وصيت ايتمشدى بزعمان شاهى پادشاه ايدهرز زيرا اولو شهزاده جوان بخت در » ديو كفت وكولر اولنجه همان سليمان خان عاقبت انديش عثمان شاهى همشپره سيله يعنى عثمان شاهى والده سيله بر كيجهده الغارايه بو ترحاله سنجاغنه نفى ايدوب قيدجيات ايله مابد بولو اياي عثمان شاهه احسان ايدوب سليمان خان كفت وكودن خلاص اولوب مستقل پادشاه اولور برى طرفده عثمان شاهده تخت نشينلكدن مايوس اولوب بو ترحاله ايجره بوجامع زيبايى ونجه بوز عدد خيرات وحسناتلرى بنا ايدر رحمة الله عليه حقا كه جامع پرانواردر اندن شهر ايجره (مصطفى پاشا جامعى) بودخى نور على نور بر جامع پر نور در كم جمله اثر بنالرى سراپا قورشوملى بنای رعنادر قپوسى اوزره مرقوم اولان تاريخى بودر

این عبادت خانه [۲] سبحان احرس ارمد [۳] درمه شعبان
بودیدم تمام شد این جامع [۴] گفته اند تاریخ کعبه الاقران [۵] سنه ...

اندن جامع غازى دورخان بك ابتداء فتحده بنا اولنوب معبدكاه قديمدر چارسو بازار ايچنده واقع اولماغن شب وروز جماعت كثيره به مالک نماز كاهدر لكن كره متلى طرز قديمدر قبله قپوسى اوزره جلى خط قديم ايله تاريخى بودر

کشت تاريخ مخزن فى حق [۶] سنه ..

بو جامع پر نورك قبله سى اوکنده كونا كون حوضلر وماء جاريلر واردر اندن (لاله پاشا جامعى) بو دخى سراپا رصاص خاص ايله مستور رايته كاه معموردر اندن (الحق جامعى)

[۱] ك : قونيه وزيرى (ياكلش اولدېنى بديهيدر) (م) [۲] ك : عبادتخانه [بو مصراع وزناً اكسيكدر دوغروسى (این عبادتگاه خانه سبحان) اولوق ممكندر (م) [۳] ب ، ك :
آخرين آمد [دوغروسى (آخرش آمد) اولسه كر كدر (م)] [۴] بو مصراعك دوغروسى (دیده بودم تمام شد این جامع) اولوق ممكندر (م) [۵] ك : كعبه العرفان (كعبه العرفان)
تركيبي دوغرى اولسه كر كدر كه حساب ايدلده كده (۹۲۴) كوستريور (م) [۶] (مخزن فى حق)
عباره سى ۸۹۵ كوستريور (م)

و طشره صوفه‌سنده التی عدد ستون عبرت نمون اوزره بش عدد قباب سرآمد لر در کم‌هری
 قبه افلا که مائلدر و حریمی بیاض مرمر ایله مفروش بر کار مرمر نقوش رخامدر
 اطرافنده عمود منتهال اوزره قباله ایله آراسته و مدرسه عالمان حجره لر ایله پیراسته اولمش
 حرم دلکشادر اما بوجامع نور شهرک ایچندن جریان ایدن نهر ... کنارنده بر دوز
 چمن زار و لاله زار یرده واقع اولوب جمله عمارتی و مدرسه و مکتبی و خان و حمام و غیره
 آثار بنا لری جمله عثمان شاهک خیرات حسنا تلی اولوب سراپا آثار بنا لری رصاص خاص
 نیلکون ایله مستور بر آثار معموردر لکن شهر کنارنده اولمق ایله جماعتدن غریبدر
 اما بعد العصر شهرک جمیع ارباب دکانی و جمله ارباب معارفان و عاشقان صادقان لری گروه
 گروه بوجامعک اطرافنده اولان درختستان سبز هزار لیک صفه لرنده کی چمنزار یرلرده
 اوطوروب جوق جوق اولوب جمله احباب ذوق و شوق ایدر لر زیرا شهرک بر تفریح
 گاه یری بودر کم بر مفرح و هوادار و مسیره گاه زمین لاله زارده واقع اولمشدر حقا که قوجه
 عثمان شاه آل عثمان نسلندن اولوب بر صاحب طبع کرم کاری اولدوغی بوجامع خیرات لرندن
 معلومدر بوشه زاده جوان بخت سلطان بایزید و سلطان سلیم اول وزیر لرندن قره مصطفی
 پاشانک جگر کوشه جوان بختیدر کم سلطان سلیمانک همشیره زاده سیدر کم سلیم شاه اولک
 دختر پا کیزه اخترندن وجوده کلوب سلطان سلیماندن اولوجه ایدی حتی سلیم شاه
 سلطان سلیمانی قتل ایدک دیو بوستانچی باشی یه تسلیم اندکده بوستانچی باشی شهید اتم
 دیو بر آدمک جنازه سن قیوب ایوب سلطان جوارنده مقدما مدفون اولان چلبی شهزاده
 مصطفی یاننده اول آدمی دفن ایدر اما بوستانچی باشی دوربین فکر سلیمان شهزاده قله
 باغچه‌سنده بوستانچی صورته قیوب چیا چالدرر تا که سلیم خان مصری فتح ایدوب
 اسلامبوله کلدکده صاحب فراش اولوب دار باقی طرفلری کورندکده « پادشاهم سزدن
 سکره بوتاج و تخت و رخت و بخت کیمه انتقال ایدرایسه [۱] حالا پادشاهم بلاولده قلوب
 سلطان قورقود ایله سلطان احمد برادر لکرزه قیدیکز و جگر کوشه شهزاده آزاده
 صاری [۲] ارسلان سلیمانکزه قیدیکز شمدی صاحب تخت آل عثمان کیم اولور» دیدکلرنده
 « قیزم اولادی شهزاده [۳] دانا عثمان شاه مستقل اولسون » دیدکده عثمان شاهی مستقل
 پادشاه اتمکده جمله قوللر قرار ورر لر همان بوستانچی باشی سلیم شاهک حالت نزعنده

[۱] دوغروسی (ایشته) اولمیدر (م) [۲] ک نسخه‌سنده (صاری) کله‌سی یوقدر (م)

[۳] دوغروسی (شهزاده) اولمیدر (م)

قیاسی قیز [۱] قلعه‌سی داغی کسندره وقلوز داغلی وارمینه [۲] بورنی و سلا نیکک خورتاج داغی جمله نمایاندر تابومرتبه ترحاله‌نک ایچ حصارى بالادر (درستایش اشغی شهر ترحاله) جمله ۱۶ محله مسلم و جمله ۸ عدد محله کفره‌در اما اصلاً یہودی محله‌سی یوقدر تجارت ایله کلوب کیدر لر اولا ... محله‌سی ... * مشهوری بونلردر و جمله ایکی بیسک اوچیوز عدد تحتانی و فوقانی کار کیر بنیاد خاندان رعنا سراپا لعل کون کیرمیت اورتولی طاش و کرپچ دیوارلی شاهانه شاهنشین وقصر عالی لی باغ و باغچه‌لی غایت واسع و آب حیات قیناق صولی مکمل و مکلف و معمور و مزین اولردر (دروصف سرای کبار اعیان) جمله عبدالفتاح پاشا سرایی و بک سرایی وقاضی سرایی وحسن اغا سرایی و کور احور [۳] کتخداسی سرایی وزاعم زاده سرایی ... مشهور سرایلردر (در عدد جوامع های شهزادگان و سائر کبار ذیشان) جمله ... عدد [۴] معبدکاه مسلمین عابداندر اولا جمله‌آ من نسل سلاطین آل عثمان اولان سسکر عدد جامع جمعه‌نک کزیده‌سی و مکمل و مکلفی (عثمان شاه جامعی) درکم بردیارده مثلی یوقدر الاتیره و مغنیسا و نورسه و اسلامبولده وارکم کرچه کوچوکدر اما غایت بنای روشن آباد و مزین و معمور و روشن بنا جامع دلکشای رعنا ی عبرت نمادر بونده اولان آویزه مصلوبات مرصعه و بونده اولان محراب و منبرده کی تصعلر و بونده اولان شیرین کارلغ و کونا کون نظر فلر [۵] واقع اولمشدر کم اهل وصف آنک مدحنده قاصردر الحاصل حسن و لطافتی کان [۶] ظرافتی و صفدن خارج و بیان کلک جواهر نثاردن عارج جامع پرانواردر حقا که سلطان سلیمان خان جامعن بنا آیدن (قوجه معمار سنان ابن عبدالمنان اغا) بو جامع بیت‌اللهی بنا آیدوب وار مقدورن صرف آیدوب اطلس فلکده بویله کار کرلک بر معمار سلف مهندس ایتمه مشدر الی انقراض الدوران دائم اوله بوجامع پرانوارک قبه‌مساسی [۷] چار گوشه دیوار اوزره واقع اولوب اسلامبولده کویا سلیمیه جامعیدر کم ایچنده اصلاً عمود منتهال یوقدر انجق قبه نیلکون کنارلرنده قنادیل چراغان ایده جک دمر پارماقلی کنارلر واردر قبله قبوسی غایت مصنعدر عتبه علیاسی اوزره تاریخی بودر ...

[۱] ک : فنز [۲] پ : ارمته . ک : ارمیه [۳] س ، ک : کور آخور (میر آخور) اولقده ممکندر (م) [۴] س ، ک : ۲۳ عدد [۵] تصرفلر [۶] ک : کار [۷] ک : میناسی [دیگر نسخه‌لر نقطه‌سزدر معماقیه (مینا) پک یا تیشیق آلیور (م)]

ایلی ایالتندہ باشقہ سنجاق بکی تختی اولوب پاشاسنک خاص ہمایونی ۸۸۵، ۸۵۰ اچہدر وزعامتی ۳۷ [۱] و تیماری ۵۲۲ در [۲] الای بکیسی وچری باشیسی ویوز باشیسی واردر قانون پادشاهی اوزره حین سفرده جملہ ارباب تیمار جبہ لولریلہ وپاشاسنک عسکریلہ جملہ اوچ بیک لشکر پر سلاح اولوب لوالری آلتندہ روم ایلی وزیریلہ سفراشرلر و شیخ الاسلامی و نقیب الاشرافی و اوچیوز اچہ پایہ سیلہ تختہ باشی نام شریف قضا در کم بروجه عدالت قاضی بہ بہر سنہ اون کیسہ محصول حاصل اولور ناحیہ قرانری جملہ... عدد معمور قرالردر و محکمہ سی برفرح فزا کشادہ رده در و سپاہ کتخدا یری ویکچیری سرداری وقلعہ دزداری ویوز الای عدد قلعہ نفراتلری و محتسب اغاسی و باجداری و شہر کتخدا سی و معمار اغاسی و خراج اغاسی و شہر صوباشی سی .. واردر (درصفت اشکال قلعہ سی) بانیا ونہ دک عمارتی اولوب بر اولو واسع اوزا یچندہ بریاچین سر آمد بیاض قیا اوزره قبلدن یلدز جانبہ شکل بادمی طولانیچہ واقع اولمشدر بر شدادی سنک طراش بر حصار صواش پر خاشدر کم غایت صعب و متین و کار گیر قوی بنای عظیمدر دائراً مادار جرمی ایکی بیک یوز ادیمدر انجاق جانب غربہ ناظر برقبوسی وار اما ایکی قات متین باب حدیدلردر و جملہ ایکی قات حصار پچہلی صارپ دیوارلی بنادر و بو قپودن ایچری ایکی قات تیمور قابولر دخی واردر بو ارالقدہ بش عدد خانہ جککلر واردر کم بو محل بشقہ بر بولہ حصار جککلر اندن یوقارو یالچین قیا یوللر اوزره کیدوب بر تیمور قپو دخی واردر اول قپودن ایچریسی اورتہ حصاردر بو حصارده جملہ اون عدد نفرات اولری و برجامی و برسر آمد ساعت قلعہ سی وار کم ناقوسنک صداسی بر مرحلہ یردن استماع اولنور غیر یرلری ارض خالیہ در کم چارسوی بازار وغیری عمارت یوقدر اندن یقوش یوقارویہ ینہ یالچین قیالر اوزرنده کیدوب تا ایچ قلعہ در کم جانب غربہ ناظر بر صعب و قوی تیمور قبوسی وار اما غایت کوچو جککلر آت واشک کیرمز بو ایچ قلعہ غایت سد متین بنای قوی واقع اولوب چار گوشہ سندہ چار قلہ بالالری وار کم ہربری افلا کہ قد کشان اولوب ایچلرنده لب بربل دارو و بنگدای و قابوقلی پرنج وغیری نقول و بقول ذخایر مالا مالدر و برقلہ سندہ صافی آلات سلاحہ متعلق جبہ خانہ لر و سائر مهمات و لوازم تملری مملودر و قلعہ دزداری دائماً بو قلعہ دہ محبوس کبی اولور بر طوپ منزلی مصافئہ بعیدہ ینہ کتمک احتمالی یوقدر دزداردن غیر ی بونارن حصارده بر آدم ساکن دکلدر و بو ایچ حصار اولیلہ بالادر کم جنوب طرفندہ قلعہ باق

(۱) س، ک، ط : ۳۶ (۲) س، ک، ط : ۵۲۹

درصفت اشکال ربطه مزین ولهسن

بودخی تر حاله لواسی خاکنده یوزالی اچمه پایه سیله معمور قضادر و ناحیه سی... قرار د
و حاکم عرفی ... طرفندن ویوادادر سپاه کتخدایری و یکچیری سرداری و محتسبی
وارددر جمله عمارت بنالری بر واسع زمین آب حیاتدر جریان ایدر هوادار یرده واقع
اولوب جمله ... عدد محله در و جمله ... محرابدر ... اندن ... ساعتده [۱] ... جانبده
حجرالره معمور قرالری سیر و تماشا ایدرک

درستایش قصبه زیبا چطالجه رعنا

اسلامبول قرینه بردخی چطالجه ربطه سی وارددر [۲] اما بو آندن معموردر ... *
بو قصبه دخی سیر و تماشا ایدوب اندن قالقوب جانب غربه توجه ایدوب ... ساعتده [۳]
معمور قرالر کچوب و نهر کوسمی کیملرله عبور ایدوب (منزل قریه...) اندن ینه طرف
غربه ... ساعتده دخی کوه سربلندلر ایه لنده [۴] معمور قرالر مزین ایچره کیدوب اندن

در اوصاف ... یعنی قلعه کهنه بنا تر حاله

بانیسی لقای بدلقابی بقانک... باغ مرماکاهیدر نیجه دولدن دوله دکوب بعده ونه دک
کفاری النده عمار اولوب کویا روضه جنان اولدقده همان بر کیجه یلدرم بایزید خان غازی
اسکوب شهرندن سنه ... تاریخنده الغار ایدوب شیخون ایله بو شهری غارت و آلان
تالان ایدوب اولقدر مال دفاین و خزاین آلوب بو قدر بیک اسیری بند زنجیر ایدوب
قلعه جابجا منهدم ایدوب کیدر بعده سنه ۸۵۲ تاریخنده ابو الفتح سلطان محمد پدری سلانکی
ویکی شهری فتح ایلوب بعده بو تر حاله دست ونه دیکدن آلوب ایچنه عسکر اسلام قور
بعده روم و بلغار کفره لری بر تقریب فرجه بلوب ینه بو قلعه یه استیلا ایدکلر نده سنه
۷۹۲ [۵] تاریخنده سلطان بایزیدولی مورده ولایتنده متون و قرون قلعه لری فتحه کیدر کن
دریا مثال عسکر ایله بو قلعه تر حاله اوغرایوب فتح ایدر بدست غازی دورخان بک ینه
دورخان بکه حکومتی احسان اولنوب عمار ایدر حالا سلیمان خان تجری اوزره بوده روم

(۱) ک : آلتی ساعتده (۲) ک : چطالجه دخی وارددر (۲) ک : ۴ ساعتده (۴) ک :
دامننده. ب: ایه لنده [دوغروسی (اته کنده = اتمکنده) اولمیدر (م) (۵) س، ک، ط: ۷۹۹

تواریخ نخلرندہ مرقومدر بعدہ سنہ ... تاریخنندہ سلطان ... عصرنندہ بدست ... پاشا فتحیدر ترحالہ سنجانگی خاکنندہ ویوادالقدر و ... یوکاچہ التزام اولوب امین اوطورر زیرا بندر اسکاہدر و یوز الی اچہ پایہ سیلہ شریف قضاہر و ناحیہ سی ... عدد قراردر کتخدایری و سرداری و دزداری و اوچیوز عدد قلعه نفراتلری و محتسی و باجداری و ترحالہ سنجانگی زعماسی و ارباب تیماری محافظہ جیلری واردر (اشکال قلعه سی) لب دریادہ بر مرتفع طاش اوزرہ شکل محمس ینہ بر طاش بنا سور استوار رعنادرکم غایت متین بالادر دائراً مادار جرمی ... آدیمدر ... قپوسی وار بو قلعه سرآمد آق دکزک بر کورفزی انتہاسندہ واقع اولوب کورفزک اغزی قبلہ یہ ناظر اولوب لیمانی بیک پارہ کمی آلور آلتی عدد روزکار زورکاردن امین بر لیمان جای اماندرکم ہرنہ جانبنہ کشتیلر دمر براقسہلر اعلا لنگر دوتار لیمان قلعه سنک جملہ طوپلری لیمانہ ناظردر اما اولقدر عظیم مفرت طوپلری یوقدر وقلعہ سیدہ کھنہ بنا اولماق ایلہ جا بجا رخنہ دار یرلری واردر انکیچون جبہ خانہ سی آذر و درون حصارہ جملہ ... عدد کرہ مت اورتولی خانہ لری واردر و ... جامعی وار اما اشنی لیمان کنارندہ عظیم مخزنلری واردر حتی بو حقیر بو قلعه کلزدن اوچ کون مقدم ونیک دوتنمسی کیلری کلوب بی باک و بی پروا بو لیماندہ لنگر انداخت اولوب قلعه یہ استیلا ایدوب اصلا محافظان قارشو دورہ میوب فرار ایتدکلرندہ قلعه دن بو قدر اسیر مال غنایم ایلہ قلعه قپوسن قلع ایدوب آلدقہ لیمان کنارندہ اولان انبارلرک ایچلرندہ اولان نیچہ کرہ یوز بیک کیلہ ذخایر کونا کونلری کیلیرینہ تحیل ایدوب کتمشلردی بو حقیر واردقده هنوز فرار ایدنلر شہرہ وقلعہ یہ کلدہ ایدیلر (در تعریف واروش قلعه قلوز) ... اندن قلقوب جانب ... کیدوب

اوصاف قلعه الکساندرہ [۱] یعنی شہر عتیق کساندرہ

بقول تواریخ روم الکساندر یعنی اسکندر بنا تمشدر قوم روملر اسکندر ذوالقرنینہ الکساندرہ دیرلر بوشہر قدیم آنک بنامی اولماغیہ الکساندرہ دن غلط اولوب کساندرہ دیرلراندن دخی غلط اولوب کساندرہ دیرلر سلانیک کورفزی بورنیہ اگری بوزل [۲] قزل حصار بورنی مایپتندہ کساندرہ بوزنیدر ... آندن جنوب جانبنہ ... ساعت [۳] معمور قرارلر کچوب آب حیات صورلر ایچوب

(۱) ک : الکساندرہ (۲) ب ، ک : اگری بوزک (۳) ن : ۵ ساعت

نوجوانتری سید شرف‌الدین سجاده نشین اولوب اول دخی سنه ۱۰۰۴ تاریخنده عزیز مزبور کرامات علیه ایله مشهور ایکن مرحوم اولوب پدرلری جنبنده آسوده درلر و... برای کامل بوشهرده ذوق و صفات ایدوب بعده علی طریق السیر

یکی شهردن کسندر و قلوز جانبلینه کتدی کمز قناتلری و قلاعلری بیان ایدر
اولا یکی شهردن جنوب جانبنه ... ساعتده [۱] واسع صحرائل ایچره معمور و آبادان
قرالری کچوب

در وصف قصبة ارمیه

ترحال سنجانغی خاکنده ... در و یوزاللی ایچه پایه سیاه اعلا قصادر ناحیه سی ...
عدد قرادر کتخدایری و یکپجری سرداری و غیری حاکم لری یکی شهرده در الا
صوباشی وبا جداری واردر قصبه نک عمارتی لب دریادن الارغه یرده واسع صحراده بر
لذیذ صولی و باغ و باغجلی جمله ... عدد کره مت اورتولی تحتانی و فوقانی مکلف بیوت
رعنالردر و جمله ... عدد محلاتلردر ... و جمله عدد محرابدر اولا ... جامعی ...
و جمله ... عدد مدرسه صوخته کاندر و جمله ... عدد مکتب صیانددر و جمله ... عدد
تکیه درویشانددر ... و جمله ... عدد خانددر ... و جمله ... عدد حمام جانستان و جمله ...
دکانچه اصنافانددر ... * اما لیمانک آغزری آچیددر کون دوغوسی روزکاری دوغور بر
کورقز ایچنده اعلا یتاقلی غایت واسع لیماندر کم بر اغوردن بشیوز پاره کمی یاتماق قابل اعلا
دمر دوتار کیلره قرارگاه اوله جاق جای مناص لیماندر کم صولری روان بر لیماندر بوربطه نک
دخی اهالیسنگ لسانلری اورومشادر کم (وارمشک کلشک) دیو کلمات ایدر لر ... **
اندن قالقوب جانب قبله به ... ساعت لب دریا ایله کیدر کن

اوصاف لیمان عظیم یو روز یعنی قلمه قدیم قلوز

بانسی روم بطلموس نام بوروز [۲] نام بطریق بننا ایدوب ولد ناتالی [۳] اولان
قلوز نام ولید پلید حاکمی اولوب آنک اسمیله منسا اولوب بیغا فلور [۴] دیو روم
(۱) ک: بر ساعتده (۲) ک: بابا بوروز . س: تاتا بوروز . ط: تام یوروز (۳) ک: ولد
ناباکی (۴) ک: بیقاقلوز

تجربہ ایدر لر اصلا مسلمان دستارندن فرق اولماز کفرہ رعایا لیدر (دیگر تماشای عبرت) بوشهرک بر کونہ دخی رعایا کفرہ لری وار فرنک شابقہ سی کبی مانلفکہ افلاطونیه شابقہ سی کیر لر اما فرنکک سیاه شابقدر بورعایانک بیاض لحدن [۱] شابقہ کیر لر اما دپہ لری سهل سوریدر بر مضحک چهرهٔ عجب لولی مسخره شبکہ [۲] وانسانلی [۳] کفرہ لردر (در عدد جنان باغوات ارباب حاجات) جمله یکر می بیگ التمش عدد باغ انکور عشر سلطانی ورر ممدوحاتندن علی فقیر اریکی غایت آبدار و خوش خوار اریکدر کم آلی بخارادن و مار دین اجاصندن و بر کیلی اریکندن لطیف و سریع هضم در کم غایت مشهور آفاق اولوب پادشاهلره هدایا کیدر و قره فریه نک فیض [۴] ناری کبی لطیف و آبدار رمانی اولور کم حقتده (النار فاکه الشتاء) دنلسه اولور و بابا [۵] ایواسی و تکیه شین ایواسی واکمک ایواسی دخی غایت لطیف خوش بوسفر جلیسلر [۶] اولور ... (در حساب علم اسطرلاب قول منجمان) بوشهر عظیم اقلیم ... بولنوب ارض بلدی حرفین (لط) در و طول نہاری حرفین (نہ) در قبلہ سی جنوب جانبہ اولان خط نصف نہاردن جنوب جانبہ اولان مشرق جانبہ اوطوز طقوز در جہیر الحاصل مصر قبلہ سی اوزره بنوک دخی قبلہ سی واقع اولمشدر (در فصل تمہ شہر انکیز کلیات شہر یکی شہر) غایت معمور و مزین شہر در حالا دخی معمور و آبادان اولده در اما طاعوندن یکر می بیگ آدم تلف اولدی دیو یکی شہر منلاسی (خصم زاده عبدالباقی افندی) نقل آندی حقا کہ نیجہ خاندانلر قانوب قالمشدی بر کرہ بویله طاعون ا کبر بورسہ یکی شہرینہ دخی واقع اولمشدر ... (در مرتبہ زیارتگاہ کبار اولیای یکی شہر) اولا بوشهرک قبلہ سی طرفندہ تربہ پر انوار حاجی افندی والشیخ حضرت عزیز افندی قدس سرہ العزیز تربہ مہیط پر نورینک روی اوزره تاریخی بودر

کوش ایدوب دیدی شریفی تاریخ کندی فردوسہ عزیز علما بسنہ ...

ویکی شہردن یلدز جانبہ ایکی ساعتہ زیارت قپودان حسن چلی وزارت شامی یچی افندی شام جنت مشامک صالحیہ نام محلہ سنندہ وجودہ کلوب سیاح عالم وندیدم آدم ایکن یکی شہردہ توطن ایدینوب محمد چاوش مسجدی ساحہ سنندہ مدفوندر یرینہ مخدوم

[۱] نسخہ لردہ ہب بویلہ در فقط دوغروسی (کچدن = کچہ دن) اولوق ممکندر (م) [۲] ک : شابقہ لی (شاقہ) اولوقدہ ممکندر (م) [۳] ک : و انبساطلی [۴] ک : قیسی [۵] ب ، س ، ک : بابا [۶] دوغروسی (سفر جلیری) اولمیدر (م)

خیرات‌لرینه ابدیه اوشان اتمکه کیدرلز زیرا هر خیرات قدمگاه است. جاجاخانه لرینک صولری یوقدر نیجه بیک صاحب‌الخیراتلر کلوب صو خیراتی ایدمه‌مشرلردر زیرا بو شهر بر مرتقع یره واقع اولوب اندن عالی زمین یوقدر کم ترازولرله صو کتره لر ... (در وصف آرام‌گاه باغ ارم ذات) جمله اوطوز عدد مسیره‌گاه تفرجگاهلری وارددر جمله ااً شهرک جانب شرقیسنده فاطمه‌خاتون قوروسی بر خیابان عجم مثال قویاخ چارباغ ارمدر کم انده اولان خدایی درخت‌عظیملر مکرزرین اوغلی خروادستاننده ولپ او واقلمه‌سی داغلرنده اولا اصلا زمینه کونش دوشمز بر خیابان مرامدر و (سیرانگاه قابل اغا کوشکی) بودخی بر فرح‌فزا یردر و (تفرجگاه چلبی قوروسی) بو دین سرحدنده پچوی سرم مانند باغ ارم اولان شهرک بارودخانه نام مسیره‌گاهنه مشابهنی وارددر بر دلکشای خوش‌الحان طیورلی بر جان جهان قوروسیدر کم ادم کوره‌لی موزولری [۱] بو جای دلکشاده خوبان عشاق‌لریله رمه رمه اولوب چراکاهده رفتار ایدرلر و (مسیره‌گاه تانار کوی قوروسی) نیجه یرلرده باغ و باغچه‌لری و سیدشکار ایدیه‌جک صحرائی بی‌حدوبی قیاسدر (بی‌مدح آب و هوای یکی شهر) ماه تموزده هوای ثقیلدر و نهر کوشدوم حمام صویی کبی جریان ایدر اما ایام شتاسی غایت لطیفدر (در کار و کسب اهالی و اشغالات اهالی) اکثریا خلقی قوم تجاردر زیرا بانسی دخی تجار اولدیغندن منع و غریب دوست مردمیدان کشیلر وارددر (در فصل لسان اهالی و اصطلاحات) اکثریا خلقی روجه کلمات ایدرلر زیرا رعایالری جمله اروم کفره‌لر ایدر انکی چون خلقی (وارمسک کلسک) دیو کلمات ایدرلر خلقنک لباسلری اکثریا سمور کورکلی والوان سایه چوقه فراجلی و سرحدلی قونطوشلر کیرلر وسط‌الحاللری لوندوره چوقلر کیوب طرنوی بزى خفتان کیرلر و باشلرینه مطلا دستار محمدی صارارلر اما تازه جوان یکتلری چوقه دوله کیوب باشلرینه چوقه براطا کیوب قورتله بچاق طشیوب ایاقلرینه صاری قبادی پاپوج کیوب کزرلر (تماشای غریبه) جمله زنانهلری دخی قرمزی سایه چوقدن براطا کیوب جواهر و انجو پیکلکلی براطالرینک ده‌لرینه زین ایدوب جمله فرنکی اطلس و کلخا و خارا و دارایی خلعت فاخره‌لر کیوب باشلرینه بیاض عنزار [۲] ویوزلرنده قلدن نقاب ابله مستور اولوب کزرلر (اما عبرت عجیبه) کفره‌رعایالرینک برنوعی اوچ قولاچ بیاض صارق صاررلر دورد قولاچ اولسه کفره‌لری

[۱] ك: آدم کوربه قوزولری [متنه کوره (آدم کوزملی قوزولری) اولق ده‌ماناسبدر (م)]

[۲] ك: ازار

لطیف حمام روشنادر کرچہ بو شہر عظیمہ کورہ بو ذکر اولئان بش عدد حماملر آزدر اما (در عدد حمامات سرای کبار اعیان) جملہ آلفتہ کان احباب قوللری اوزرہ بو شہر یکی شہرہ دورد یوز عدد حمام مخصوص واردر دیدیلر العہدۃ علی القائل اما مذکور حماملرک صولری جملہ آب صفالری [۱] ایلہ نہر کسدمدن طشز غریب و عجیب دردسرا نجامدر (در حساب چارشوی بزازستان) جملہ سکز یوز سکسن عدد دکان اهل حرف پیشہ کار اهل طبایعدر کم جمیع اصناف کار کران زر کران چبران موجوددر اما بو شہرک تاوسطندہ چارسوی بازار ایچرہ قلعہ مثال بر کار کیر قبلی و دورد عدد تیمور قبولی بر بزازستانی وار کم کویا بو شہرک بر حصن حصینی و سور متینیدر ایچندہ عنقا باز رکانلری و محبوب خواجہ لی زادہ لری [۲] متاع فروخت ایدر لر (در منظرہ خان تجاران سودا کران) جملہ یکر می بر عدد و کالہ باز رکان بر و بحاری وار جملہ سی کیرہ مت اور تولیدر اما جملہ آماکمل خانہ... (در دفتر سجالات عدیبیوت خاندان) جملہ دورد بیک عدد واسع تحتانی و فوقانی کار کیر بنا و سراپا کیرہ مت اور تولی معمور اولردر لکن جملہ دیوار لری کرچ [۳] ایلہ مبنی حائلدر در اما قبولی واسع سرای لری چوقدر اولاسرای... بو خاندانلر ایلہ اسواق سلطانیلرک جملہ اطراف لرنده خشیدن پارماقلی قبولی واردر اخشامہ قریب شہر ایچرہ طبل و قدوم چالندقدنصکرہ جملہ پدربینہ قبولرن پاسبان و مارتلوسان لرقایوب امین اولور لری برادکا کینلر بزازستانک اطرافندہ بر یردہ اولوب قلعہ دن محفوظ چارسوی بازاردر کم نیچہ بیک مصرخیزینہ سی مال واردر (در بیان جسور ممرناس آبادان) جملہ آ نہر کوسدم اوزرہ اون عدد کور غازی مصطفی بک جسری قوس قزحدن نشان و یرر بر پل رعنا ی متیندر لر... (در ستایش سبیل خانہ عطشان جانستان) جملہ اوچیوز یردہ ہر گوشہ باشلرنده و ہر محلاتلر ایچرہ سبیل خانہ لر مقرردر کم صاحب الخیراتلر آتلر و قطرلر ایلہ نہر کوسدمدن صیف و شتادہ صو طاشیوب امام حسین و شہیدان دشت کربلا رو حیچون سبیل ایدر لر زیرا شہر ایچرہ اصلاً چشمہ اولمادیغندن صودن غیر خیرات عظیم یوقدر... اما اولردہ قبولی چوقدر (در عدد تحریرات چاہ ماہ خاندان) جملہ اوچ بیک یوز التمس عدد بئر بیوت رعنا لر واردر کم جملہ قیو صولری استعمال ایدر لر اناسی واردر حتی بو شہرہ صوقتجہ اولماغیلہ ہر کس وقت تقاضای حاجتدہ ابریقن النہ آلوب چارسوی بازار ایچرہ ابریغیلہ رفتار ایدہرک صاحب الخیراتلرک بیت خلا

[۱] ک: آت سقلری [۲] س، ک: خواجہ کی زادہ لری [(خواجہ کیلری) اولوق دہا، ناسبدر (م)]

[۳] س، ک: کرچ [۴] ک: کوز

اذان محمدیلر تلاوت اولنور انکیچون بو جامعه بیراق جامعی دیر لر حقا که بو بیراق علامتی و موقتی عجب خیرات عظیمدر و بو جامع تا چارشوی بازارک عین الفعلنده اولماق ایله اسلامبولک رستم پاشاسی و سلطان بایزید جامعی کبی صبح و مسا جماعت کثیره دن خالی دکل بر مفرح و دلکشا قورشوم اورتولی جامع پرانوار درو عزیز افندی جامعی و اچقه لی جامع و تر به جامعی و بورمالی جامع و شیخ جامعی و عمر اغا جامعی و محرم پاشا جامعی و اسکی جامع و ساعت جامعی جامعک اتصائنده بر سر آمد مناره ده [۱] بر چاک ساعتی وار بر مرحله یردن صداسی استماع اولنور بیراق جامعی مناره سنه بیراق چکر لر بو جامع مرتفع زمینده کره مت ایله مستور بر جامع معموردر و جسر عظیمک اوته طرفنده مولوی خانه جامعی و حاجی بکر جامعی و دارالقرا جامعی و چوملکچی لر جامعی و مراد اغا جامعی و احمد افندی جامعی و اوغلی چلبی جامعی و فاطمه خاتون جامعی مشهور جوامع زیبا و مکلف و مکمل معبدکاهلر بونلدر کم اوقاف عظیمه لری دخی معموردر [در بیان مساجد های محلات مؤمنان] جمله ... عدد محله زاویه لری و بقعه لری دراو لا ... محله سی مسجدی ... (در علم دارالتدریس مفسران عالمان) جمله ... عدد مدرسه طالباندر جمله امد مدرسه سلیمان پاشا ... (در دارالعلم و دارالقراء حافظان) جمله اوچ یرده علم تجوید تلاوت اولونور جمله دارالقرا جامعنده حافظ قرآن غایت چوقدر (در کاه دارالحدیث پیغمبران محدثان) جمله اوچ یرده علم حدیث رسول اکرم قراءت اولنور جمله امد بیراق جامعنده مشایخ محدثین واردر (در بنای مکتب جکر گوشه پسران) جمله یکرمی ایکی یرده دارالتعلیم صبیان ابجد خوانی واردر جمله دن ... مکتبی و ... [در وصف خانقاه درویشان] جمله اون یرده تکیه ارباب طریق درویشان آل عبا واردر جمله امد جسر باشنده نهر کوسده مک کنارنده بز تفرج کاه مولوی خانه سی وار فضلاء الدهردن جنوبی [۲] افندی نام بر شیخی وار پاک و پاکیزه فقر و فاقه چله مردانین چکر اللی بش عدد ترک و تجرید سماع زن فقر الری وار میدان سماع صفا کاهی و فقرا حجره لری و مطبخ یککاووسی معمور و نعمتی مبذول خانقاه جلال الدین رومیدر و تکیه ... (در مدح حمام راحت جان) جمله بش عدد حمام خاص و عام در جمله امد بری بیراق جامعی قربنده قورشوم قبایلی بری [۳] پاشا حمامی غایت مفرح دلکشا حمامدر اندن اسکی حمام چفته حمام عظیمدر کم بری عورتلرا اچون بنا اولمش اندن قابل [۴] اغا حمامی مفرحدر اندن ... حمامی بو دخی آب و هواسی و بناسی

[۱] پ، س : بناده [۲] س، ک : جوی. ط : جنوبی [۳] ک : بری [۴] پ : قابل

اولمشر ماعدا عمارات و خیرات لری اشنی اوہدہ بر دوز فزادہ تزیین اولمش بر شہر معظمدر کم جانب غریبسی نہر کوسدم کناریدر بونہر عظیم بانا [۱] داغلرندن کلوب بینہ غرب طرفندہ حج اووہ قریہ لرین ری وسقی ایدہرک کلوب شہردن ۱۲ ساعت اشنی جانب شمالہ آقوب بابا بورنی نام یردہ آق دکنزہ مخلوط اولدوغنی یردہ کمی ایلہ یکیلر بر نہر عظیمدر کم نیجہ نہر آب حیاتلر قریشیر (اوصاف جوامع های عابدان زاهدان) جملہ یتس بر عدد محرابدر یکرمی ایکسی کار کیر منارہلی صلات جمعہ ادا اولنور جامع سلاطین مثال معبد کاهلردر اما جملہ اء مکلفی جسر باشندہ کی قورشوم قبایلی حسن بک جامع بنای عظیمدر اما زبب وزینتی طرز قدیمدر اندن نماز گاہ عبرت نمای عظیم کم الی بیگ آدم آنور مستجاب الدعوی یردر اندن بومصلایہ قریب عمر بک جامع قورشوملی بیت اللہ زیاددر قبلہ قوسی اوزرہ تاریخی بودر (بنی هذا العمارت [۲] عمر بن دورخان) [۳] تخریر اولمشدر (دروصف منارہ عبرت نما) بو عمر بک جامعک بر واجب السیر مثل [۴] منارہ سی وار کم جمیع اسلام دیارندہ اویلہ ہندسہ اوزرہ بر بانک خانہ محمدی کورلمہ مشدر بو بر استاد سلف دخی اویلہ بر کار کرک ائمہ مشدر بومنارہ زیبای مصنعک ایچندہ اصلا مثلی [۵] یوقدر کم غریب تماشادر اشنی قیوسندن نظر اتسک یوقاروشریفہ [۶] قوسی کورینور ایچی بوم بوش بر منارہ سر آمددر استاد بنای قدما بومنارہ سر آمدہ وار قوت بازوی معرفتن صرف ایدوب منارہ نک ایچ یوزندہ دیواری اطراف لرینہ بر کونہ ہندسہ ایلہ طاش قدملر [۷] ایدوب منارہ نک تاذروہ اعلاسنہ عروج اولنور اورتاسی بوش منکسر بر منارہ رفیع البیاندر اندن الحاج بیرام جامع بودخی جملہ رصاص خاص نیکون ایلہ مستور بر جامع معمورددر قوسی اوزرہ تاریخی (ان [۸] صاحب الخیرات فخر الاقران الحاجی بیرام) ترقیم اولمشدر اندن یراق جامعہ ہر وقتدہ موقتی ساعت کوزہ دوب اذان محلی اولدقدہ منارہ نک تا ذروہ اعلائی علمنہ بر چام صریفی اوزرہ یراقتی ایپلر ایلہ چکوب جملہ مؤذنانلر اول علم بایراغی کوروب ہر جوامع و مساجدہ

[۱] ک : یابانیا . ب نسخہ سی دہ بویلہ فقط نقطہ سزدر [۲] ک : العمارۃ] (ہذہ العمارۃ) اولوق دہا مناسبدر (م) [۳] کتابہدہ ہر حالہ سنہ یازلش اولسہ کر کدر . دیمک کہ یا مؤلف ، ویا خطاط ذہول ایشدر (م) [۴] ک : میل . ب : مثال [۵] ک : میلی [۶] ک : شرفہ [۷] ب : قدملر [۸] بو عبارہ دوغرو اولسہ بیلہ تام بر فائدہ ویرمیور . دیمک کہ ہر حالہ اکسیک قید ایدلشدر (م)

تن درست اولور اما پری رو روم قزلی وار و کراسته‌لی [۱] اولور کم هربری دیباو شیب وزرباف و لعل و یاقوت مرصعاتلره مستغرق اولمش زنلری و مغیچه‌لری واردر و جمله اون الی عدد کنیسه‌لی و ایکی بیک قدر بطریق و لادیقہ و ره‌بان و قسیس و موره‌ملوز [۲] و کشیش‌لری و پاترکاه‌لری واردر نتیجه کلام ذکرنده فائده و بیاننده عائدہ سی یوق بر شهر ملوث بلده کفره منحوس خانه در اندن قبله طرفه ۲ ساعت [۳] صحرا ده کیدوب

اوصاف دارتجار قدیم یعنی بندر یک‌شهر عظیم

ابتدا بوشهر لقاقرالک بازرگان باشیسی بناسی اولماق ایله مورخین روم مرزبوم بوشهره دارتجار دیو تسمیه ایتمش مرور زمان ایله دست آل عثمانده دخی آرتق عمار اولماغیله یکی شهر نامیله سما بر شهر رعنادر سنه ۸۴۸ تاریخنده ابتدا مرادخان ثانی ابن چلبی محمد خان فتحیدر بعده مراد خان فوت اولوب کفار سلانیکه استیلا ایدوب بعده سنه ... تاریخنده غازی طورخان بک فتحیدر در زمان سلطان محمد خان ثانی الفاتح عصرنده فتح اولتوب آنلرک تحریری اوزره روم ایلی ایالتنده تر حاله بکی قائمقامی دورت یوز آمله حکم حکومت ایدوب بوشهری ضبط ایدر حاکم شرعی بشیوز اچقه منالقدر آستانه طرفندن رؤس هیاون ایله درگاه عالی قوجیسی و یکچیری اوچاغندن اغاچوقداری و بازاره کیدنی و یوز عدد نفراتی واردر نواحیسی جمله ایکیوزپاره معمور قریه لدر برهنه بوجه عدالت منلاسنه سکسان کیسه مال حرام حاصل اولور شیخ الاسلامی و نقیب الاشرافی و اعیان و کباری و شهر ایچنده اوچ عدد نابی بری محتسب نائیدر [۴] سپاه کتخداری و یکچیری سرداری و محتسب اغاسی و شهر کتخداسی و باجداری و خراج اغاسی . . . واردر قلعه‌سی زمان قدیمده حالا بزازستان اولان یرده ایتمش غازی طورخان بک منهدم ایتمکه درودیواری [۵] یوقدر لکن ایکیوز نفر مارتلوس اغاسی وار کم شهری هر کیجه محافظه ایدوب شهر اطرافنده اولان ... عدد قپولری سدایدر لر پر سلاح باندور عسکریدر زمان قدیمده لقانک تختکاهی اولوب قلعه‌سی منهدم اولدقدن صکره جمیع قلعه طاشلرین جامع و مدارس و خان و عمارت لر بنا ایتمشلر زیرا بوشهر یقینده اصلا طاش یوقدر لکن منهدم اولان قلعه یرلرینک آثار تملی طاشلری ظاهر در بزستانی و چارشوی بازاری شهرک اورتاسنده بر مرتفع یرده واقع

[۱] ک : و کراسه‌لی [۲] پ ، س ، ک : و ماوره‌ملوز [۳] ب : آلتی ساعت [۴] ب :

و محتسب باشی [۴] ب : دزداری

الاصونیه صحرا سین کچوب قبلہ طرفندہ المبوز ییلاسن کچوب بو دخی بر عبرتتا خوش
 هوا ییلاغدر [۱] اما ییلا محلی دکل ایکن عبور اولنوب ذوقته و تماشاسنه نائل اولمادق
 آندن یوقوش اشغی یکی شهر صحراسنک اوجنده قریه قره دره و قریه قره جه اورن و قریه
 قواقر و قریه بک قطاری معمور آبادان قریه لر ... ساعتده کچوب [۲]

درستایش شهر مثال قصبه طرنوی

زمان قدیمده کوچک قریه ایمش اهالیسی ارباب معارف بزازلر اولمغین یکیچری
 اوده سی [۳] حمایه سنده اولوب معاف و مسلم اولمق ایله حالا شهر عظیم کبی اولمشدر
 یکی شهرک جانب غربنده نمایان اولان المبوز ییلاسی دامننده جنوبدن غربه طولانی واقع
 اولمش اوچ بیک بشیوز عدد سراپا کیره مت اورتولی بری بری اوزره قات اندر قات
 صیق و دراجق باغ و باغچه سز کفره روم خانه منحوسلریدر آنجق بر محله مسلمین وار
 آنلر کده چونغی قوم آخریاندر یعنی رومدن دونمه ملز مسلمان شکللی آدملردر بر جامع
 مختصری و بر حجابی و بر مسجدی و اون بر عدد صغیر و کبیر خانلری و بیک آلتمش عدد
 دکانلری وار و یکی شهر منلاسی ناچی وغازی دورخان بک اوقافی اولمق ایله آنک طرفندن
 متولیسلی و بر یکیچری چاوشی و شهر صوباشیسی و محتسبی و باجداری واردر و خراج امینی
 یکیچری سلانیک یکیچری اغاسیدر کم بو شهرک جمیع رعایا و برایا کفره لرینک مالی آل
 عثمانک قرق بیک یکیچری چوقه لرینک کوملکلک و صاریقلق اصدار لرینه قید اولمش
 خراج عظیمدر زیرا بو شهرک کفره سی جمله بزاز اولوب غایت لطیف بز دو قورلر و جمیع
 کافرستان و فرنگستاندن عنقا بازرگانلر کلوب بز کتوروب غروش و آلتون کتورلر
 آنکچون بو شهرک کفره سی غایت عنقالردر اما کویا مالطه در [۴] بر مسلمان سهل
 تجاوز ایتسه فی الحال او مسلمی قتل ایدوب غائب ایدرلر سو قاقلری غایت دار و کسیف
 و نا پا کدر و اولری صیق و ضیق دز نیجه یوز محرز لر فرمان پادشاهیله بو شهره کیروب
 تحریر ایده مشلردر زیرا کفارک کثرت و وفرتندن کفره سی عد اولتمشدر و بو شهر یکی
 شهردن معمور شهر مزیندر بو شهرک قبله سی خارجی طرفنده تا یکی شهره وار نیجه اوطوز
 یدی بیک عدد باغدر و آب و هواسنک لطافتندن محبوب و محبوبه سی چوقدر و کفره سی

[۱] ب : ییلا جان ستاندر کم بی ماننددر [۲] س ، ک : اوچ ساعتده [۳] س ، ک

اودالری [۴] ب ، ک : کویا مالطه شهریدر

اکثریا لهجه و اصطلاحی لسان ارناووده یقین کلمات ایدر لر اما ینه فصیح بلیغ اوروجه
 بیلوب ترک لسانی اوزره دخی تکلم ایدر لر لکن وارمیشک کلشک کورمیشک دیو سویلر لر
 و بوشهرده اصلا قالدرم یوقدر ینه بویله ایکن اصلا چامور اولماز زیرا سراپا قومسال زمین
 خاک عمر پا کدر و چشمه لری یوقدر زیرا آب حیات صو کنارنده واقع اولمشدر غایت
 محبوبه روم قزلری بوفلیچسه [۱] نام دسنی وبارداقلا ایله نهر المپوزدن صوطشر لر کرچه
 کوچک شهردر اما معاف و مسلم والده خاصی اولماغیله غایت معموردر و آب و هوایی
 خوبدر وز نانه و بنتانلری محبوبدر و کرچه باغ و باغچه لری آزرر اما بین الناس خلک پانکی مرغوبدر
 و خلقی غایت غریب دوستدر و عنقا بازرکان و صفره صاحبی کر مکار آدم لری چوقدر (درستایش
 پناپور الاصونیه و غریبات) بودیارد پناپور یلده بر کره اولان بازار جمعیه دیر لر بونده دخی
 ایام تموزده هر نعمت فراوان ایکن ایکی اوج کره یوز بیسک آدم روم عرب و عجم
 سندولورستان [۲] و مولتان [۳] و الحاصل اقالیم سببعه نک عنقا تجار لری دیار لرندن متاع
 ذی قیمت لر کتوروب کامل برهفته کر ما کر م اولوب برهفته دخی مقدم چارشو و بازار
 و دکان کین قورولوب کامل اون بش کون شهر الاصونیه آدم درباسی اولوب کویا میدان
 عرصات کبی ازدحام عظیم اولوب اول قدر بیع و شرا اولوب نیجه مصر خزیننه سی جمع
 اولور نیجه کره یوز بیسک یوک چوزیلوب بوزیلوب فروخت اولور بنه متاع کونا کونلر
 آلتوب نیجه یوز بیسک یوک باغلانور اما بو محله سلانیک یکچیری اغاسی و تر حاله باشاسی
 عسکر لریله کلوب تجار لری و نهری محافظه و بازار یرین محاصره ایدر لر جمله بو پناپور
 دکانلری بیکن متجاووزدر و نیجه بیسک دخی چادر و چرکه و قولبوه نام مفید و مختصر دکانلر
 و آزرر و بو دکانلرک یلده بر کره ایچنه آدم کیروب غیری زمان اویله معطل دورر بو
 دکانلر والده سلطان لرک اوقافیدر کم بودکانلرک ایراد و محصولات لری جمله والده سلطانلره
 عائد اولوب و ویوده تحصیل مال ایدوب لره [۴] اشک پر خون جگر خون زهر مار
 حاصل اولوب بعده یکر منجی کون هر کس تارمار اولوب کره و وطنلرینه روان
 اولور لر بوجمیت کیرانک و صفنده لسان قاصردر... بعده بوشهر دن قالقوب ۵ ساعتده [۵]

[۱] پ : بوفلیچسه . س ، ک : بوفلیچسه [۲] پ : لرستان [۳] پ : و مولتان
 [(تاریخ یمینی) ده (ملتان) دیبه محرردر (م) [۴] ک : اون کیسه بعه . پ ، س : یعه
 [۵] نیجه دوغروسی (نقره) یا خود (قطره) کی بر کله اولمیدر (م) [۵] ک : ایکی ساعتده

قیالی داغلردر کویا بوشهر برکاسنک [۱] برکوشه سنده در و جمله ۷ محله در و نصفی کفره و نصفی مسلماندر و جمله ۶۵۵ [۲] عدد کیره مت اورتولی ازه جق باغچه لی کار کیر طاش بنا واسع خاندانلرک بعضی سنده سرفیجه شهری کبی اون بش یرده سر آمد چار کوشه قله لی سرایلری واردر زیر حایدود کفارلری وغیری عشقیلری چوقدر انکی چون قله لر بنا اولمشدر و جمله یدی محله اون عدد محر ابدر دورنده صلات جمعه ادا اولنوب ماعداسی محله مساجدلریدر جمله دن واروشده محرم پاشا جامی بر قورشوم قبایی بر موزون مناره لی و حرمنده نیجه موزون سر آمد سرولر ایچنده بر شیرین جامع پر نوردر و دخی چارشو ایچنده عمارت جامی خیرات عظیمدر اندن تکیه جامی اندن غضنفر اغا اوغلی [۳] جامی مفر حدر بو معبد کاهلردن ماعدا جمله یدی عدد محله مسجدلریدر و جمله بر مدرسه عالمیندر و جمله بر عدد تکیه درویشاندر کم تکیه جامی دیرلر و جمله بر عدد ما کل فقیراندر کم چارشو جامی حرمنده اولوب بای و کدایه نعمتی مبذولدر و جمله بر عدد مکتب دارالعلوم صیاندر و جمله بر عدد خان عظیمدر کم چارشو جامی قربنده در و جمله ۸۰ عدد دکانلرک نصفی الم بوز دره سنک اونه طرفنده در نصفی بری طرفنده در و بر عدد کوچک حمامدر کم محرم پاشانک خیراتیدر و سکز عدد آسیاب مالر بو حمام قربنده نهر الم بوز اوزره محرم پاشا وقفیدر اندن بر عدد مصنع سنک بنا جسر رعنائی المبوز نهری اوزره سرفیجه راهنده واقع اولمشدر حمامک صوبی بو جسر کنارندن کیدر بو شهر ایچره جریان ایدن عین المبوزینه المبوز داغلرندن کلوب بو شهر اورتاسندن جریان ایدر اندن اشنی کیدوب بر کونلک یولده ... نام محله آق دکزه مخلوط اولور بر آب حیاتدر اما بو شهرک سرفیجه یولی طرفنده کی مذکور صو دکرمانلری طرفنده بو نهر غایت اوچوروم و قیالی مخالف یولردن جریان ایدر حتی جمیع یوجیلر بو قیالردن عبور ایدر لرکن خیلی خوف و خشیت چکرلر اللهم عافنا بر آدم دوشسه پاره پاره اولور اولاجلدن جمیع آینده ورونده کان بو قیالرده پیاده یورورلر بو محله [۴] (مسیره کاه حوض عظیم) صو باشی نامیله معروف بر واسع دره ایچره بر چنزار وادیده نباتات گیاهات سبز هزار چنزار یرده بر تفرجکاه قصری قربنده قدرتدن قیالر ایچره نیجه یرده حوض عظیملر وار جمله عاشقلر مشتاقلر محبوبلریله بو حوض ایچره شناورلک ایدوب جلوه لوب کونا کون ذوق و صفالر آتدکلرینه بر فرد مانع و حاجز اوله من دستور شاهی اولمش کونا کون حوض شافعیلردر (در بیان لسان اهالی شهر) خلقتک

[۱] ک : برکاسه نک [۲] پ : (۶۰۰) [۳] ک نسخه سنده (اوغلی) کله سی یوقدر

[۴] پ ، س ، ک : بو محله قریب

دست اسلامه بوشهر کرنبجه غلط اندر غلط اولوب الاصونیه دیرلر اما لسان رومده ایالفظی اولیا دیمکدر کفره لک زعم باطلرنبجه ایاصونیه ملکه عورت اولیا اوله انکیچون بوشهر الاصونیه [۱] روم وبلغار و صرب ولاتین غایت زیاده سیله اعتبار ایدر لر بعده نیجه ملو کدن ملوکه انتقال ایدوب سنه ... تاریخنده غازی خدا وندکار فتح اتمشکر ینه کفار دوزخ قرار استیلا ایتدی بعده سنه ... تاریخنده ابوالفتح سلطان محمد کولی کسری قلعه سیله بو قلعه نی فتح ایدوب ینه کفار روم وبلغار قبضه تصرفه آلدی بعده سنه ... تاریخنده بالذات سلطان بایزیدولی مورده ولایتنده متون و قرون قلعه لری فتحنه کی رکن راه راستی اوزره اولان قلاعلردن قلعه سرفیچه و بوقلعه الاصونیه فتح ایدوب بردخی کفار خاکسار دوزخ قرار قرارگاه اتمکه طمع خامه دوشوب استیلا و تعرض اتمه سن ایچون بعدالفتح بوقلعه الاصونیه جایجا منهدم ایدوب شهرینک حکومتن فتح فتوحنه سعی وجد و اهتمام ایدن غازی دورخان بکه احسان ایدوب بوشهر اطرافنده دخی نیجه لقای بدلقا قلعه لرن فتح فتوح ایدر حالا منهدم اولان یرلرنده نیجه یوز عدد برج و یارولری ظاهر و باهردر و بو شهر حالا تحریردر دست سلطان سلیمان خان فرمانی اوزره روم ایلی ایالتنده در اما ترحاله سنجاغی خاکنده مقطوع قلم و مفروزالقدم والده سلطان خاصیدر کم فلان [۲] یوک اچقه التزامدر کم حاکی اوچپوز الی ایکی عسکر ایله بو شهری ضبط و ربط ایدر و اوچپوز اچقه پایه سیله شریف قضا در و ناحیه سی ... عدد قرادر و بو قضا رعایاسنک جمله خراجی ماللری سلانیکده دو قونان یکیکجری چوقه بهاسنه قید اولمشدر یکیکجری لک سلانیک اغاسی کلوب بوشهر رعایاسی خراجنی تحصیل ایدر و بو شهرک شیخ الاسلامی و تقیب الاشراف و کیلی و سپاه کتخدا یری و یکیکجری سرداری و شهر صوباشیسی و شهر کتخدا سی و محتسب اغاسی و باجدار اغاسی واردر اما دزداری و قلعه نفراتلری یوقدر لکن اوچپوز عدد مرتلوسان [۳] اغالری واردر کم جمله مرتلوسانلری آینه و رونده کانلری کتوروب کترلرو ایچ قلعه سی بر مرتفع بایرلی پشته عالی اوزره برطاشلی صاری اشکال قیا اوزره شکل مخمس بر کوچک سنک بنا برحواله لی قلعه رعنا ایش جیجا منهدم اولمش ایچنده بر کینسه و برقاچ کفره خانه لری واردر ما عدا اعمارت شهری ایشغیده در (درستایش شهر الاصونیه) بو بلده نک نیجه یوز خانه لری مرتفع بایرلره یا پشمشدر و قبله طرفی ایکی ساعت بر صحرای عظیمدر غیری طرفلری الحاق

[۱] ک: الاصونیه یه [۲] ب: سکن [ک نسخه سنده رقم یری آچقدرا] [۳] ک: مرتلوسلره .

س: مرتلوسلره . ط: مرتلوس

ولایت یوروکاندر کم بوقومک بشقہ لہجہ مخصوصہ لری واردر (در بیان لسان قوم چتاق یوروکان قوم روم آن مزر بوم) بوقوم نا طراش قلاشکرت ابتدا ددہ لرینی سلیمان ابن اورخان غازی اناطولیدن تورکان قبیلہ سندن پشروب [۱] بودیاردہ توطن ایدوب بلغار واوروم کفرہ لریلہ الفت واختلاط ایدہرک باشقہ بر لسان لہجہ مخصوصہ ایلہ تکلم ایدرلر اولا ... بوقضادن قالقوب ینہ سمت قبلہ یہ کیدرکن نہر عظیم انجہ قرہ صوی کیلر ایلہ کچکد بونہر بالادہ موصوفر اندن ۴ ساعت کیدوب

منزل قلعة قدیم سرفیجہ

وسرچہ دخی دیرلر ماتقدم بونک دخی ستایشی سنہ ... تاریخنہ ... جلد مزدہ مفصلاً مسطوردر بوندہ برکیجہ ینہ می اغا خانہ سندنہ مہمان اولوب جملہ آشنای آلتہ کانلر ایلہ کوروشوب علی الصباح قالقوب ... ساعتہ جانب قبلہ یہ کیدرکن قرق کچت نام کچدی قرق کرہ یوز بیک رنج و عنا ایلہ حمد خدا سلامت ایلہ کچجہ ہر بر کچتندہ قرقز جانن کچدی [۲] خدای بیچون بردخی اول کچدن کچمک میسراتمیہ زیراہر بوندہ آدم قانی قوقوسی قوقار و ہایدوق [۳] نام کفرہ لری آدمی ہلاک ایدرلر ارکک آدم آندہ قان توکوب [۴] جان چقروب دوغورر زیرا اشنی و یوقاری یوللری مخوف و مخاطرہ لی وصافی اورمانلی جملہ بصویر لیدر ہر درہ لردہ نیجہ بیک شہدالرمدفوندر زیرا ات اشلمز پیادہ آدم بربرر کچمکہ محتاجدر حمد خدا حفیظ اللہ بزلی حفظ ایدوب سالمین کچوب ۳ ساعتہ کچوب (منزل قریہ چفتک) بر خانی و بر قاچ دکانلری وار مسلم و غیر مسلم کویدر اندن ینہ ۳ ساعتہ دوزک و بایرلق یرلردہ معمور قرالری و اووالری دخی ۳ ساعتہ کچوب

اوصاف ولایت رومانیہ یعنی قلعة عبرتنامی الاصونیہ

بوقلعة اوج برابرک بانسی رومیانیہ [۵] ولدماسقلور [۶] ولدقای بدلقای بی بقاقرال خالد بعدہ رومیانیہ [۷] قرالک بر بانوپیکر قزی ایاصونیہ نامیہ ملکہ اولوب بو شہری باباسی رومیانیہ قرالک عمارندن زیادہ عمارتدیکچون ایاصونیہ دن غلط آنا صونیہ دیرلرکن

[۱] ک: سوروب [۲] پ، ک: قرقجان کچدی [۳] ک، ط: ہایدود [۴] س، ک: دوکوب [۵] پ، ک: رومانیہ [۶] ب، ک: ماشقلور [۷] س، ک: رومانیہ

وقریه‌بشکر [۱] وقریه‌دومیعات [۲] وقریه‌اوزیجه [۳] بونلر قره‌فریه‌خا‌کنده‌معموز
زعامت‌وتیمار‌واوقاف‌کویلریدر بوقرالری عبور ایدوب بوقرالرک ا‌کسه‌سنده‌اووسدوس
بیلاسی ایچنده روم قرالردن کچرکن (درمعدن صنع خدای حجر مرمر) جمیع کوه
سربلندلری مرمر خام اولوب مذکور قرالرک کفره‌لری بوکوه بالادن بیاض مرمرلر
کسوب ولایت ولایت کتوره کتوره بوکوه سربلند کوه بی‌ستونه دونمش اما بلغمی
ویره‌قانی مثال بی‌نظیر مرمر معدنیدر وینجه قرالرک دخی کفره‌لری جمله کراجیلردر
بوقرالردنصکره ینه باش یوقارو کیدوب خضر الیاس کدیکی یولن آشوب عظیم دردر
چکوب حتی قزل یومورطه کونلری اولوب جمیع روی ارض شدت حار اوزره اولمشکن
برعظیم دپی وبوران وشدت شتا چکوب الیریمز وایاقلریمز دوکویازوب سیس‌خانه‌مزک
بری بورانده غرق اولوب کوچیله خلاص ایدوب بعده ۳ ساعته‌ده جانب غربه باش‌اشغی
اینوب مخوف وخطره‌قیالر ودره‌لر وده‌لری یوللری قار اورتمش یولری یوز بیک رنج
وعنا ایله عبور ایدوب وقریه‌این اواباشی [۴] کچوب جمله ۴ ساعته‌ده [۵] کیدوب ا‌کری
بوجاق ایچنده

منزل قریه‌اورنلی

بونده‌دوشوب جان قورتاردق اندن علی‌السحر قریه‌اورنلی بی کچوب ۳ ساعته‌ده [۶]

منزل تکیه‌ممی بابا سلطان

بوخانقاه پرنور ا‌کری بوجاق قضاسی خا‌کنده اولو درکاه خانقاه اولدوغی ماتقدم
سنه ... تاریخده ذخیره بها تحصیلچون کلدیکمزده ... جلدده اوصافی مفصلاً تحریر
اولمشدر اما شمدی برجه مهمان اولوب جمله عاشقان صادقان اولان فقرای بکتابشیان
جانلریله جان صحبتلری ایدوب عزیز مرقومک قبر پرانوار دیواری صفحه‌سنه بوابیاتی
تحریر ایتدم

(بیت)

کلوب آتدک زیارت بومقای که بودر ممی بک سلطان رومی

اندن قالقوب جانب قبله‌یه ۳ ساعت کیدوب قضاء چهارشنبه بازارینه داخل اولوب

[۱] پ ، س ، ک : بشکر [۲] پ ، س ، ک : رومیعات [۳] پ ، س ، ک : اوزیجه
[۴] ک : این اواباشی . پ : این اوناسی [۵] ک : ۵ ساعته‌ده [۶] پ ، ک : ایکی ساعته‌ده

نمازگاه بی مثالدر کم کورن آدملر انکشت بر دهن ایدوب عقلی پریشان اولماق مرتبه سنه وارر تا بو مرتبه عجیب و غریب صنع خدا اشجار عظیملر واردر الی انقراض الدوران ماند [۱] اوله حقا که سیاحان بروبحار اولان بوشهر عبرتنامی کورمکه محتاجدر کم عبرت اثرلر واردر (در وصف زیارتگاه قبور مسلمین) اولا زیارت (حسن بابا سلطان) مسیره کاه یرده مدفوندر کم یاننده بر اولوچنار عظیم واردر کم اون بش آدم قوجاقلر هر نهال شاخدارلری افلا که قد کشان اولوب نهاللری اوزره نیجه کره یوزبیک لیلک و بالقعجل و دولنکجگر و چایلاقلر وغیری کونا کون خوش الحان طیوران آشیانه لر یامشدر برواجب السیر درخت چنار بالادر و زیارت (سنان بک سلطان) و زیارت (کال آته سلطان) و زیارت (دوربالی بابا) و زیارت (عبدالصمد سلطان) و زیارت (سید سلطان) و زیارت شعرای [۲] سلطان سلیم خان اول (آهی چلبی) ساحل نهر طوناده نیکه بولی نام بر شهر بنام مسقط رأسلری اولوب آستانه سلیم خاندن پرورش و نشوونما بولوب اسم شریفی (بکلی حسن) ایکن (آهی) تخلص ایدوب مخلمنک تاثیرندن عمر نازین کران مایه سی آم واه ایله کچوب بوشهر دلجویده قاضی ایکن «ارجعی الی ربک» امرینه امثال ایدوب «وادخلی جنتی» مضمونجه بو شهرک جبانه مسلمیننده آسوده حال مدفون اولوب قبر منوری سنک مزارندن معلومدر بحساب تألیفات لانظیرلری واردر [۳] اما (حسن دل آهی) [۴] سی نظیره قبول ایتمز بر کتاب مرغوب مستطاب علمای کبار کمین مابینده جمله ال اوزره طوتارلر یعنی تابو مرتبه عدیم النظیر تألیف آهی چلبی درو کندوسی سلطان الشعر او صاحب دیوان مرغوب اولوب صاحب دیوان فصیحای بلغای رومدن بر ملک شعرا در رحمة الله علیه و زیارت (اولو جامع امامی) والشیخ واعظ و ناصح (حرم افندی) [۵] رحمة الله علیهم اجمعین بوشهری دخی سیر و تماشا ایدوب جمله احباب ایله و داغشوب جمله رفیقار میز ایله قالقوب جانب غربه باش یوقارویه کیدر کن قریه لوزویجه [۶]

[۱] ک: مؤید [یوقاریده کچدیکی وجهه (ماند) کله سی ده دوغرودر (م)] [۲] برتک شاعر ایچون (شعرا) کله سی فضلدر اونکچون دوغروسی (شاعر) اولمیدر (م) [۳] مرحوم (آهی) نک ترجمه حالی (لطینی) تذکره سننده اولدجه مفصلدر فقط صاحب تذکره بونک آنجق ایکی اثرینی قید ایدور؛ مؤلف ایسه «بحساب تألیفات لانظیرلری واردر» دییور ممکن که مؤلف واقف اولمشدر (م) [۴] نسخه لرده هپ بویله ترکیب اضافی حالنده (حسن دل) دییه یازلمش ایسه ده عبد عاجزه کوره دوغروسی (کل و بلبل) و (شمع و پروانه) و (حسن و عشق) و امثالی کتابلرک آدرلنده اولدنی وجهه ترکیب عطفی حالنده (حسن و دل) اولمیدر مطبوع (کشف الظنون) ده ده (حسن دل) دو شمشدر (م) [۵] دوغروسی نقطه لی خ ایله (حرم) اولمیدر (م) [۶] س، ک: لوزویجه . پ: کوزویجه

برده تفر جگاه ارم ذاتلری واردر اما جملا معمور (تفر جگاه جاغلائق) [۱] کویا که خیابان عجمدر آندن مسیره کاه اینه بیکاری آندن پشکر کویا بیکاری مراچی آندن سیرانگاه بکرافندی قصری آندن جلوه کاه صوقیوسی [۲] قیناغی آندن عشر تکاه آندن صبحکاه [۳] عبادتگاه نماز کاه بر واسع فزاده واقع اولمش بر مصلا در کم روم و عرب و عجمده مثلی یوقدر اللی بیک آدم آلور بر چنزار اولاله عذار وادیده اطرافی دیوار و چارباغ عجم مثالی چار قپولی بر فزانک ایچی علم هندسه اوزره چرپی ایله صاحب الحیرات سلف نیجه بیک درخت منتهالی دیکوب هر بر شجر منتهال اوج آسمانه سر چکمش دورر هر درخت بالالرک نهال شاخ دارلرینک برک و بارندن صلدن زمینه [۴] آفتاب عالمتابک سایه سی دوشمیوب ادیم ارض کویا اخضر کون رهاوی قطیفه کبی نقش بو قلمون عبرت نمون بر وادیدر بونده اولان صنع خدا قد کشان اولمش سبز کون سرولرک رایحه طیبه لرندن آدمک دماغلری معطر اولور هر بری زمرد کبی یشل خلعتلی جوان کبی ایاغ اوزره خلاق عالمک قوللوغنه ال قوشوروب [۵] دورر کم بری برندن منتهای سر آمد سرورده وغیری درخت عظیملر اوزره نیجه کره یوز بیک مرغان خوش الحان هزار هزاران بلبل کویای نغمه سازک وغیری مرغان نوا سازلرک آغازه داستانلری اصواتی آدمه روح افزا حیات ویرر الحاصل بو عبدکتر اللی بر ییل سیاحتده بویله بر معبدکاه مصلا کاه کوردمم الا سرم سنجاغی خاکنده اوزیچسه [۶] نام شهرک ایچنده کی نماز کاهی کوردم اول دخی عبرتمادر اما بوقره فزیه مصلاسی واجب السیر کشاده بر مدرسه عظیمدر زیر شهرک جمیع علما و صلحا و مشایخان و طالبان علوملری بعد العصر بو خیابان ایچره جمع اولوب گوشه به گوشه کومه کومه مباحثه علوم شرعیه و غیره علوم غریبه و عجیبه کوروب جان محبتلری ایدوب مجمع علما و منبع فضلا و مسکن شعرای مصنفین مورخین کانیدر اقتضا ایتدکده نیجه یوز بیک آدم بودر کاهده جمع اولوب دعاء استسقا ایدوب تضرع و نالشلر ایتدکلرنده البته دعالری حیز قبولده واقع اولوب بر مستجاب الدعوه دعا خرمنی

[۱] پ ، س ، ک : جاغلائق [۲] س ، ک : صوقیوسی [۳] پ : صحبتکاه [۴] ک : برک و بارندن صدف زمینه . پ : برک و یاننده سالندن . [س ، ط : نسخه لری اوقونماز بر حاله در نیجه (برک و بارندن) کله لری دوغوردر ؛ صوکره کی کله یه کلنجه بونک ک نسخه سنده اولدینی کبی (صدف) اولسی یا کلپشدر چونکه بوراده صدفک مناسبتی یوقدر بلکه بولکه اولسه اولسه (صحن) اوللیدر مع مافیله بولکینی بوس بوتون آتهرق (برک و بارندن زمینه) دینلسه دها ساده اولور (م) [۵] [۵] پ : قاوشروب (قاوشوروب) [۶] پ : اورنیچسه . ک : اورنیچسه .
س نسخه سی نقطه سزدر

مقرر در والسلام (در مدح تمدوحات صنایعات قرہ فریہ) اولاً بیاض ورقیق و مصنع ہا ولی
 مقرمہ لری و حمام سیلہ جکلری و حمام کوملکلری و کونا کون حریر چارشبلری [۱]
 اولورکم بردیاردہ اولماز جملہ دیارہ وبالذات آل عثمان ہیہ تہ [۲] و حملہ وزرایہ بوندن ہدایا
 کیدر و قلامطہ و طرب افزون بزندن لطیف و نظیف کوملکلک بیاض بزلی اولور ...
 (... و ما کولات و مشروباتنک مشہوری) جمیع باغ ارملرندہ بر وقیہ ونیم وقیہ کلر
 بر کونہ فیض باری [۳] اولوب بر عجایب دانہ دار وفا کبہ رمانی اولورکم ہر دانہ سی ایچندہ
 چکر دکدی دانہ خشخاش قدر آنجاق اولور و غایت ابدار و خوش خوار نارددر الحاصل
 بغداد بہشت آبادہ ایکی مرحلہ یرعجم ولایتندہ شہربان شہرینک نارینہ غالب ابدارناری
 اولور و بوشہرک شمالی و مشرق طرفی صحرا سندنہ پنج و بمبہ ویدی کونہ کندم ویتمش
 یدی الوان محصولانلر اولور ... (در قیافت قبای بہادران فتیان) جملہ چوقہ سرحدی
 و قونطوش و باشلرینہ قلناق و قوپچالی چاقشر کیوب کززلر (در لباس طائفہ زنان وبتنان)
 جملہ خواتینلری یدکی تاقیہ سی کی قرمزی صایہ چوققہ دن براطاری باشلرینہ کیوب
 اوززلرینہ بیاض دولبند نقاب بورینوب دخی اکیلرینہ صایہ وغیری الوان چوققلر کیوب
 غایت مادیانہ حرکت ایدرلر (در شکل چا کران مملوکان) بوشہر دن تا شہر سیروزہ وارنجہ
 اکثریا کولہ لری سیاہ سرکب [۴] عربلری وار اما بر آدم کولہ سنی دو کملکہ قادر دکدر
 ہان عربک بر قباحت ایتسہ آنلرک مابینندہ حسیب نسیب بر زنی عرب بکی واردر
 آکہ واروب عربکدن شکایت ایدوب نیم چلیم شویلہ قباحت ایتدی دیو چلی دیبرک
 قولارسن بک دخی بر چاوش کوندروب سنک چلی عربکی سنک کوزک اوکنده یقوب
 بشیوز آلتیوز یاخود جرمنہ کورہ بیک قریاج اورورکی رجا ایدوب خلاص ایتدم دیسک
 رجاک کچمیوب البتہ چلی بہ بیک قریاجی اوریحیلر دنز اولورسہ سکا بر عرب آلیوریرز [۵]
 تا بومرتبہ ضبط و ربط ایدر زنی عرب بکی واردر (در میان اسماء زنی عرب حلقہ
 بکوشان) حائراللہ . [۶] جاداللہ . طوماق دو . افنو . قوپرو . داجو . قرمانقہ . عنبر .
 مرجان . چلی . شدللا . یاقوت . شومتلو . یادللا [۷] . قہر . دنقلا [۸] بو کونہ عرب
 اسملری واردر (در وصف مسیرہ گاہ مفرحات آرامگاہ ارباب مرام) جملہ یکرمی آلتی

[۱] ب : چارشفرلی [۲] ک : پادشاہنہ . ب : تابیہ [۳] دوغروسی (قیسی ناری)
 اولوق ممکندر (م) [۴] ک : شترل . ب : شبرک [۵] بورادہ (درلر) کلہ سی لازمدر (م)
 [۶] ب : حائراللہ [بلکہ (خیراللہ) اولہجق (م)] [۷] س ، ک : بادللا [۸] ک : دونقلا

توزیع و تقسیم اولنور حتی عبرت‌نمای جسر سنان‌بک التندن کچر آب حیات صولردربو جسر عبرت اثر ممرناسک تاریخی بودرکم مصرع آخریدر

حقا که جسر زیبا اولش بلند محکم [۱] سنه ۹۹۴

بوئل عبرت‌نمای بنای سلف وار مقدورن صرف ایدوب بر قیادن بر قیایه بر کوز بر منظره اتمش اما کویا تاك کسریدن [۲] نشان ویرر کوچوک کورینور اما هر سسک ولایتنده موسطار کوروسی قدر اوله واول جسره مشابهنی ده واردر حتی قرق قولاج بالا بر قوس قزحدن نشان ویرر واجب السیر مصنع بر کورودر و بوشهرک آب و هواسی لطافتندن محبوب و محبوبه‌سی غایت لطیفدر حتی اوروم دلبرلری سمور قلباق ایله رفتار ایدکلرنده کورن عشاقن «الهی بوغلامه اسلام میسر ایله» دیو دعا ایدرلر انلر دخی دعای هوی [۳] استماع ایدوب خرامانی رفتار ایدرلر شیو دکار غلاملری واردر (دروصف عادت قدیم بر صواب) بوشهر ایچره دخی بر تماشای قدیمه درکم وودینا شهرینک عکسیدر چچانکم بوشهرده کفره لک عید بدناملری یعنی قزل یومورطه کونلری اولدقده وودینا ایله بوشهر قره فریه قزل یومورطه کونلری فتح اولمق ایله حالا اول کون جمله کفره لر اولرنده کزلنوب کینوب قوشنا جاقلر ایکن منحوس خانه لرندن طشره چقمیوب جمله اهل اسلام اول قزل یومورطه کونلری کینوب قوشانوب عید اکبر کبی و عید اضحی بی جمله غازیان مجاهدان آلت حربه مستغرق اولوب اول کون تا اخشامه وارنج طوب و توفنکلر آتاراق والله الله دیو فریاد کلنانک محمدی چکرک الای الای اولوب کزده ک اولرندن چقمش کافرلری وموغ پچه لری و کافره دخترلری آرارلر اکر اخشامه دک طشره ده بر کافر بولورلر سه در حال ذکرینک اوچنده لحم زانن کسوب اسلامه مشرق ایدوب ومزین جواهرلی آته بندروب جمیع شهر اعیانلری الای ایله یکی مسلمانی کز دیرو تعظیم ایدرلر البته هر سنه بر قاچ کفره بویله بولوب مسلمان ایدرلر غریب تماشادر دین اسلام شرفیته هر کبار اعیان و صغار و کبار بر رشی و یروب اول مسلمانی بای وغنی ایدوب درلک صاحبی ایدرلر بو کونه تماشا غیری دیارلره مخصوص دکلدر الا وودینا ایله بوقره فریه به مخصوصدر لکن قره فریه خلقی هر سنه ایتهمز کاهجه ایدررز دیدیلر اما وودینا اهالیسی البته هر روز عیدینده وهر بدنام عیدنصاراده بویله ایتهلری

[۱] مصرع دوغرودر ۹۹۴ کوسترپور (م) [۲] (کسرادن) یازلمسی دها مناسبدر

[۳] ک: دعای هوی . س: دعای هوی

محلہ سی ... معروفی بونلدر و وجہ ۱۵ عدد کفرہ روم صرف و بانگار ولایتندر وجہ ۲ جماعت یہودی لدر اما اکثریا فرانی [۱] یہودی لدر و وجہ ۱۶ عدد محراب جامع سلاطین سلفدر جلداً چارشو ایچندہ مرادخان غازی اول جامعی و جامع موسی چلی ابن یلدرم خان معبدکاهی و فرانجی [۲] جامعی بونلر کیندسالردن عمار اولمش جوامعلدر و مفتی جامعی و محمود افندی جامعی و امیر چلی جامعی و چلی سنان بک جامعنک قپوسی اوزرہ تاریخی بودر

افاض الاله [۳] لنا تاریخ [۴] فله هم ونم الثواب [۵] سنہ ...

بوجامع زیبانک برسر آمد قورشوملی قبہ سی وار و حرمندہ بر صنع خدا چنارمنہاسی وار کم بش آدم ال الہ و یروب قوجاقلر کویا آق دکنز ایچندہ استانکوی قلعه سنک خندق کتارندہ لونجہ کوشکی چناری کچی بر درخت عظیمدر ... وجہ ۹ عدد محلہ مسجد لدر اولاً ... وجہ ۳ عدد مدرسہ عالماندر جلداً ... وجہ ۱۰ عدد مکتب صیان ابجد خواندر اولاً ... وجہ ۵ عدد خانقاہ توحید و تذکیر تکیہ کاهدر ... وجہ ۵ عدد چفته حمام راحت جاندر چفته حمام طوزجی سنانکدر و طبخانہ حامی مفر حدر و خضرنک حامی ہواسی و بناسی لطیفدر و چاشنکیر حامی کوچو کدر اما غایت مصنع وزیبا حمام روشنادر وجہ ۷۰ عدد سرانی حماملری وارددر وجہ ۳ عدد ماکل فقرای دارالاطعامی وارددر جلداً چاشنکیر بک عمارتی و سنان بک عمارتی و محمد بک عمارتی دائماً نعمتلری مبنولدر وجہ ۶۰۰ عدد دکانی وار و چلی سنان بک وقفی التی قبہلی و دمر قپولی بر بزازستانی وار ایچندہ حمام سیلہ جکلری فروخت اولنور وجہ ۱۵ عدد صغیر و کبیر مکلف خان تجارانلری وار کم جملہ متاع بونلور اولاً ... خانی ... وجہ ۳۰۰ عدد شہر ایجرہ کونا کون صو دکرمانلری وارددر بری برندن آشنی صولری جریان ایدر آسیاب مالدر کم مثللری بر دیارده یوقدر (ستایش بیلاغ آووسدوس) بوشہرک غربی و جنوبیسی طرفندہ بر کوه سر بلنددر کم نیجہ بیگ آدملر دواباتلریلہ بویلاغہ چیقوب آلتی آی صفا ایدرلر شہردن کامل اوچ ساعتدہ عروج اولنور بر کوه سر آمد کیاہان نباتالی و نیجہ بیگ آب حیاتی بیلادر حتی شہرک جملہ صولری بویلاغہ سکر کوی [۶] نام بر کویدہ بر قیادن چیقار بر عظیم مسیرہ کاه تفرجکاه یردر اندن اینوب شہرک جملہ عمارت لری نہ صوی.

[۱] ک: قرائی [۲] ط: قزاجی [۳] اللہ [۴] (تاریخاً) اولسی مناسبدر [۵] بو صراع

۱۹۶ کوستریور (م) [۶] ط: سکز کوی . س: سکر کونی

دامننده بيك خانه‌لی و چارسوی بازارلی و كلستانلی و باغ و باغچه‌لی معمور قصبه‌در اما آب و هواسی و بناسی و محبوبی و محبوبه‌سی غایب لطیف كافر قصبه‌سیدر غازی اورنوس اوقافی اولماغیله حاكمی متولیدر رعایا و بریاسی غایت عنقا روم كفره‌لیدر آندن قریه‌دلی مانو و قریه‌ه‌ر اپان و قریه‌یغور نیچه [۱] و قریه‌طور قوه‌ور و قریه‌قراواطا بو معمور قرالری جانب قبله‌یه ۸ ساعتده كچوب

اوصاف وادی آیا قریه [۲] یعنی قلعه‌ قره‌فریه

بانیسی روم تكوری شرقیجه [۳] قرال قزی انافریه [۴] نام برقراله قزی بناسیدر بعده سنه ۷۷۴ تاریخنده سلطان مرادثانی عصرنده غازی اوره‌نوس بوقلعه اوزره سردار معظم اولوب كلر كن انلرینه [۵] قره‌جه و قره‌قوجه [۶] و قره‌اجه و قره‌مرسل و قره‌قریه [۷] نام غازیانلری طلیعه‌ عسکر ایدوب بوقلعه‌الته كلكرنده هان قره‌فره نام‌غازی مجاهد كندلر ایله قلعه‌یه جمله توابیله عروج ایدوب فتح آندكده بوقلعه‌ك اسمنه اول غازینك اسمیله مسما اولوب قره‌فره دیرلر و بعدالفتح حكومتن قره‌فره قوجه‌وروب عمار ایدر حالا روم ایلی ایالتنده سلانیک سنجانغی خا كنده اوچوز اچمه شریف قصادر و ناحیه‌سی... عدد معمور قرالردر و شیخ الاسلامی بكر افندیدر و نقیب الاشرافی رسول افندیدر و علما و صلحاسی غایت چوقدر و سپاه كتخدا یری و بیکه‌چری سرداری و محتسب‌اغاسی و شهر كتخدا سی و باجداری و خراج‌امینی و شهر صوباشیسی و مطلق حاكمی... در بعدالفتح قلعه‌سن منهدم آندكردن دزدار و قلعه‌نقراتلری یوقدر لکن اعیان كباری چوقدر قلعه‌سی زمان قدیمده غایت صarp ایمنس حالا صو قپوسی تعبیر آندكلیری محل شدادی بنا ایکی مناره قدی قله‌ [۸] بالای عظیملردر [۹] و بو قلعه‌ك ایکی طرفی چاه غیا و درك اسفل مثال اوچورومدر و دره‌لی و دپه‌لی یرلردر شهر دخی بر دره‌لی و دپه‌لی وسیع اوز ایچنده جمله ۴۰۰۰ عدد كیره‌متلی و باغ و باغچه‌لی و هر خانه‌ده آب حیات جاری اولمش تحتانی و فوقانی كار كیر بنالی معمور و مزین خاندان زیباردر جمله‌آ بكر افندی سرایی و مصطفی‌اغا سرایی... مشهور بیوتلردر و جمله ۱۶ عدد مسلمان محله‌سیدر اولا ...

[۱] ك: یغور، نیچه. ب: یغور، نیچه [۲] ب، س، ك: آیامریه [۳] ط نسخه‌سی ده بوبله‌در یعنی دوردنجی حرفك نقطه‌سی یوقدر. س نسخه‌سنده ایسه هم دوردنجی، هم بشنجی حرفك نقطه‌سزدر (م) [۶] ك: قره‌فوجه [۷] س، ك: قره‌فریه [۸] ب: قلعه‌ [۹] ك: عظیمدر

هر درخت سر آمدك شاخه لرنده تازه جوان يكتلر صالنجاقلر قوروب عشاقلری قولانلر چكوب صالزلر بوفزای سبزه زارده شب وروز جمعیت کبرا اولوب هر کس اقرانلریله جان صحتلری ایدوب طرف طرف عشاقان مشتاقان فتالر لبعده بازلق ایدرلر زیرا بووادی فرح فزا شهرک ایچنده در آندن (مسیره کاه پاپاس قصری) بو دخی شهر ایچنده اولوب جمله صحرای قره فریه و صحرای واردار ایاق التنده اولوب جهان نما بر مقصوره ارم آباد تماشا کاه عبرت نمادر و (تفرجگاه یکی چشمه باشی) بو دخی درخت عظیملر ایچره بر آب حیات صولی کلستان ارمدر و (علی بك کوشکی) صاحب الخیراتی حیاته اولوب هرروز جمعه ده ضیافت عظیم ایدوب جان صحتلری اولور و (صالنجاقلی کوشک) بو دخی نیجه یوز عدد سایه دارلی چنار لرده صالنجاقلری وار و (بوستانق کوشکی) بونده اکثریا روم کفره لری جمع اولوب هورلر دپوب عیش و عشرت ایدرلر و (سیرانکاه حسام افندی چشمه سی) بو دخی باغ مرام تفرجگاه شامدر و بو ترقیم اولتان مسیره کاهلردن ماعدا نیجه مرامکاهلر واردر اما حقیرک منظوری اولان بونلردر [۱] و ممدوحاتندن بو شهرک آب حیات صولری و باغ و باغچه لرینک عناب درختلری جهانی زین ایدوب عناب دانه دار میوه سی مشهوردر و سیاه کچی اوغلاق کورکی ممدو حدر ...* (زیارتکاه شهر وودینا) اولا کبار کمیندن (اویس افندی) قدس سره و زیارت (بایقوش بابا) صومعه سندن طشره اصلا چقمیوب اعیان ولایتدن ایاغنه نعمت نفیسه نصیبی کلدیکی چون بایقوش بابا دیرلر رحمة الله علیه و زیارت (قادین آنا) رابعه عدویه مرتبه سنده کیجه قائم و کوندوز صائم بر خاتون زاهده اهل پرده ایمش ...

احباب ایله و دلشوب آندن جانب قبله ایکی ساعتده یقوش اشنی انوپ ۸ ساعت کیدوب آووسدوس ییلاغی دبندن کچرکن قریه پوقره و نیک کفره کوی اولوب وودینا قزاسیدر آندن قریه قوپنا کفره کویدر و قره فریه قزاسیدر آندن نهر آووسدوسی کچدک بو نهر صغیر آووسدوس داغلرندن کلوب وودینا عیونلریله بر اولوب نهر وارداره مخلوط اولور آندن بر ساعت کیدوب

دروصف قصبه آووسدوس

سلانیک سنجانغی خاکنده قره فریه قضاسی ناحیه سنده نیابتدر آووسدوس ییلاغی [۱] ک: اما حقیرک منظوری اولان بونلر اولوب یاران باصفالر ایله سیران و تفرج ایتدی کمز مذکور اولان مسیره کاهلردر

اوج مناره بوی صولر اشغی آتدینی یرلرده دخی دکرمانلر و باغلو و بانچه لر واردالحاصل
 بوشهر دلاویزک مثلثی مکر عربستانده شام جنت مشام اوله و آب و هواسی لطافتی قونیه
 شهری قربنده قرمان ارکلیسی شهری اوله و محبوبی و محبوبه لری غایت چوقدر و روم قیزلری
 و کراسته [۱] نام عورتلرینک پری پیکرلری اولورکم و من العجایبدر حتی بعضی اعیان کبارتعشق
 ایدوب کفره بانولرن نکاح ایله الر لرغایت غریب دوست آدملری و بانویلری اولور و همتاسی
 یدی عدد کنیسه لری واردر بونلرده دخی زعم باطللرنجه عیسی ایچون با کره قالمش دختر
 پاکیزه اخترلری وارکم گویا هربری برکونه پنجه آفتابه لدر و پری روموغ پنجه رهبان
 غلاملری وارکم هربری برکونه حسن و جمالده مرالی و غزالی کوزلی و شیرین سوزلی
 پت پرست پت نارسیده لری واردر برکونه پری پیکر و ملک منظر موع زاده جوانلری
 دیورلرنده پوت پرستک ایدرکن خاطره بوایات [۲] خطور آدی (بیت)

بت نورسم کنارم [۳] شب روز راغب اولمش بونه دیندر الله الله پوته سجده واجب اولمش

ودخی اهل بلدینک لهجه مخصوص اصطلاحاتلری اکثریا روم لسانی لهجه سی کبی
 کلمات ایدرلر مثلا هر سوز اثناسنده (وارمشک کمشک ورمشک المشک یشک) لفظی
 تکرار ایدرلر حاصل کلام شک سوزلرن چوق استعمال ایدرلر اما جمیع خلقی اهل ذوق
 اولوب سیر و سیرانه مانلردر هر کون بر مسیره کاهلرده ذوق و شوق ایدرلر یکونیمی
 قرق یرده تفرج کاهلری واردر اولا شهر ایچنده کوپرو اوواسی نام یرده بر عجایب
 و غریب چمنزار و لاله عذار وادی مسیره کاهدرکم نیجه یوز عدد کونا کون درخت منهار
 ایله زین اولمش اوج سایه قدکشان اولمش سایه دار چنار و قواق و بیدسرنکون و قره آغاج
 و مسک بو اوخلامر اغاچلرینک ظل حمایه لرندن زمینه اصلا کونش تأثیر آتیوب دوهای [۴]
 قطیفه کبی زمین سبز کون اولوب جابجا آب روانلرینک کناره لرنده مقصوره و نشیمن
 صفه لر ایله آراسته و مطبخ و کباب چرخلریله پیراسته اولمش آب حیاتلری جریان ایدوب

[۱] ب، س، ک: و کراسته [۲] ک: بویت [۳] ب: کنارم . ک: کتازم . ط: کتادم
 [۴] بونلرک هپسده یا کابشدر چونکه بو بیت (فضولی) نک اولوب دوغروسی مطبوع دیوانده
 اولدینی وجهه شویله در:

بت نورسم نمازه شب و روز راغب اولمش بونه دیندر الله الله بته سجده واجب اولمش

ایکنجی مصراعده کی (بته سجده واجب اولمش) سوزی بیلجه کبی خوش بر شیدر (م) [۴]
 [۴] ک: دهاوی [چوق کره (رهاوی) دییه کچمکده در (م)]

وشادروانلره توزیع و تقسیم اولوب اندن اشنی طبه خانیه کیدر اندن اشنی شهرک کنارنده اوج آسمانه سرچکمش قیالردن اشنی اوج سلیمانیه مناره سی قدی صولر اشنی سلسیل آسا پرتاب ایتدیکی دخی بر سیر و تماشای عبرتنامدرکم جمیع عیون جاریه لرك پرتابی صاعقه سندن آدمک قولاقلری رعده وار کورلیوب جمیع صولرک ایاغی نهر و ارداره مخلوط اولور و قوسی... عدد جامع عابدان زاهداندر اول سلطان... خان جامعی طرز قدیم عبادتگاهدر آندن خسرو افندی جامعک قوسی اوزره جلی خط ایله تاریخی بودر

قاضی خسرو افندی قلدی بنا
 لوحش الله [۱] زهی عالی مقام و لطیف [۲]
 حق قبول ایلسون کوزل اولمش
 دیدیلر تاریخین بو بیت لطیف [۳] سنه ۱۰۱۰

و نورالدین افندی جامعی و یکی جامع و حسن اغا جامعی و تکیه محله سی جامعی و اوتیه قه جامعی وینه [۴] محله سی جامعی و ظفر [۵] اغا جامعی وار بونلردن ماعندا دوکلیسی اوت بر عدد محله مساجدلریدر اما بو شهرده اصلا قورشوم اورتولی آثار بنالری یوقدر جمله کره مت ایله مستور خیرات معمورلردر و هپسی بر عدد مدرسه سوخته و اندر و عوموسی دورت عدد مکتب نجیب ورشیداندر و اولانجه سی ایکی عدد تکیه درویشاندرکم تکیه محله سی نامیله معروفدر و بارده سی بر عدد حمام غاسلان راحت جاندر اما صوبی فراواندر و اولانده سی اون عدد صغیر و کبیر خان مسافرینلردرکم جمله کره متلیدر و باریسی اوچ یوز عدد دکانچه اهل صنایعدر لکن قدیم اولدن برو بزازستانی یوقدر و هموسی بر عدد دارالاطعام ماکلی واردرکم جمیع بای و کدایه و کبر و ترسایه و پیرمغانه نعمتی مبدولدر صاحب الخیراتی مرحوم خسرو افندیبر اما بر عجب اوقاف عظیمدر و امتاسی یتیم عدد آسیاب دقیق رقیق صو دکرمانلری غایت چوقدر جمله اولر ایچنده دخی نیجه یوز کوچوک صو دکرمانلری وار زیرا هر خنده برر ایکیشر عدد [۶] آب جاریلر مقرردر و جملتاسی شاهراهلری قالدیرملر دوشه لی اولوب اوزرلرنده براق آب صافیلر جریان ایدوب شهر ایچی پاک قالدردرکم خارخاک مزخرفادن اصلا بر نشان یوقدر و عامتاسی بو شهر ایچره اون یرده قیالردن اوج سمان

[۱] ك: عمرالله [وزن مساعد اولدنی کبی معناسی ده خوشدر (م)] [۲] بوقطعه تاریخی بحر خفیندن اولدنی جهته بو مصرعه فضله لق وار وزنی بوزویور اونکچون دوغروسی (لوحش الله زهی مقام لطیف) اولمیدر (م) [۳] بو مصراع یا کایشدر دوغروسی (دیدیلر تاریخین بو بیت شریف) اولمیدرکه تاریخ (بو بیت شریف) عباره سندن چیه جقدر قی الحقیقه بو عباره حساب ایدیلنجه ۱۰۱۰ چیقور (م) [۴] س، ک: و بنه [بوراده کی (بنه) کله سی بر نقطه لی بانک کسر یله حرکه لشمدر] [۵] ب: صفر [۶] ك: برر ایکیشر دکرمان دوندرن

روم و صرف و بلنار و لاتیندن قوت بازوایله قبضه تسخیره آلمشدر روم ایلی ایالتنده سلانیک سنجاغی خاکنده یوز الی اچقه پایه سیله قضادر و ناحیه سی ... عدد قرادر کتخدایری ویکچیری سرداری وزعامت صاحبی چنانجی زاده نام اغاسی و شهر کتخداسی و صوباشیسی وار اما قلعه دزداری و قاپوقولاری یوقدر کبار و اعیانی چوقدر قلعه سی اوجه برابر یالچن قیا اوزره برصعب و متین قلعه ایتمش بعدالفتح منهدم اولمش اما جابجایینه قله لری نمایاندر [۱] شهر دخی اول اوجه برابر قیا اوزره برصحرای و اسعده باغلی و بانجھلی و بحساب قیناق آب حیات عیون جاری لری واردر جمله سی اون ایکی محله در طقوزی مسلمان و اوچی کفره لر محله سی بر شهر مزیندر اما اصلا یہودی یوقدر اما روم چوقدر انکی چون یہودی بونده قرار اتمزلر [۲] رومک اللرنده خط شریف وارکم یہودی شهره قوم یوب قتل ایدر لر (تماشای غریبه و عجیبه) جمله مسلمانلرک دخی اللرنده مکرر خط شریف لری وارکم امت محمد صلاة عیدینی قلا رکن یا خود قیلوب جامعدن چیققدن صکره اول یوم عیده برکافر قپوسندن طشره حقیقه اول آن قتل ایدر لر اما شمدی امان وزمان ویرمیوب کیر مهملین کسوب مسلمان ایدر لر تماشای عظیمدر زیرا بر کره امت محمد صلاة عیداضعی ادا ایدر رکن جمله کفار غلو ایدوب امت محمد لری جامعلرده بصوب طرفیندن وافر قتال اولوب حمد خدا صلات عید بر کاتبه امت محمد غالب اولوب نیجه بیک کافر ی دندان تیغدن [۳] کچر لر بعده زمانلرینک پادشاهی غازی مرادخان اولدن خط شریف آلر لر حالا انکی چون کفار لر روز عیدینده قپودن طشره چیقمازلر اما انا و باباسنه [۴] دلکبر و خاطر مانده اولان موغ نیجه غلاملر و محبوبه قزلر مسلمان اولماغی چون قپوسندن طشره چقنجه اول آن دوتوب البته هر سنه بشن اون بویله مسلمان ایدر لر اما اویله تعظیم و تکریم ایله اول مسلمان ایتدکلری غلاملری اتلان دیروب کونا کون خلعت فاخره لر ایله کیدروب الای عظیم ایله مهتر خانه لر چاله رق شهری دوران ایدروب البته خاندان صاحب لرندن احسان و العاملر الیوروب اندن عید شریفک اوچنجی کونی الایردن صکره شیخ الاسلام خانه سنده سنت رسول ایدوب چرخ ایدوب او بارق صاحبی ایدر لر عجیب آیین لطیفدر و بو شهر جمله بیک آلتش عدد سراپا لعل کون قرمزی کره مت اورتولی معمور و مزین تحتانی و فوقانی کار کیر بنا واسع باغلی و بانجھلی اولردر و هر اوده عین الحیات مثالی دکرمان یورودور صولر جریان ایدوب فصیقه [۵] و حوض

[۱] ب: رایکاندر [۲] ب: قراردادده اولمازلرکم [۳] ک: تیغ وودینان [۴] دوغروسی (آنا و باباسنه) اولمیدر (م) [۵] دوغروسی سین ایله (فسقیه) اولمیدر (م)

شیخ الهی) قدس الله سره العزیز بو عزیزك مسقط رأسلری اناطولی خاک پا کنده کوتاهیہ
 قربنده سماونام قصبه بنامده تولد ایدوب بلخ و بخارا و سمرقند کملیندن جهاز فقری قبول
 ایدوب روم ارلرندن ینہ سماوده [۱] سجاده نشین ایکن کره یوز بیک مریده مالک
 اولوب حتی اسلامبولده مدفون امیر بخاری حضرتلری ده بونلرک فقراسی زمره سندن
 اولوب تکمیل فنون ایدوب امیر بخاری کبی نیجه بیک خلیفه یه مالک اولوب نیجه
 مناقبرلی واردر سلطان... شرف محبتلریله مشرف اولوب آخرکار بونلر دخی
 سنه ۸۲۰ تاریخنده (ارجی الی زبک) امرینه فرمان بر اولوب بو شهر ایچره مدرسه
 و تکیه دارالحدیث نظرکاهنده برکار کیر بنا قورشون ایله مستور بر قبه پر نور ایچنده
 مدفوندر و زیارتگاه خاص و عامدر... * و یاننده صاحب الحیرات احمد بک دخی مدفوندر
 و دخی (مراد بابا) و شیخ فضل الله افندی و کرم اسی سلطان یازیچی چلبی افندی یعنی
 محمدیه کتابی صاحبی یازیچی زاده محمد افندی زاده سی محمد چلیدر اول دخی بو آستانه
 دعا خرمنده [۲] مدفوندر رحمة الله علیهم اجمعین نیجه یوز زیارتگاهلری دخی واردر اما
 فقیرک یوز سوردیکی آستانه لر بونلردر کم همتلری حاضر و ناظر اوله بوشهرک نسا طائفه سی
 بوسلطان مرحوملرک روحانیتلری سببیه غایت صالحه و مستوره اولورلر رابعه عدویه درلر
 و چارشوی بازاره چقمازلر و جمیع خلقیده صلحای امتدن اهل طریق حلیم و سلیم و خلوق
 آدملری واردر حق تعالی جمله سندن راضی اوله بو شهرده احبا ایله و داعلشوب ایرته سی
 کون قالقوب غرب طرفنه کچوب قریه اسکچی و قریه قاضی و قریه حصار بکی و قریه
 بغونچه [۳] و قریه سندلای بوکوی وودینا قصبه سی خا کنده در بو محله قریب نهر...
 خشب جسردن کچوب بونهرک منبعی اشتر و [۴] قصبه سی کولندن و وودینا داغلرندن جمع
 اولوب نهر وارداره مخلوط اولور آنکله آق دکزه منصب اولور اندن ۶ سلعتده

اوصاف دارما [۵] یعنی قلعه و وودینا

لسان لاتینده وودینا صو دیمکدر صوبی غایت چوق اولدیغندن قوم لاتین [۶] بوشهره
 وودینا دیرلر بایسی صرف قرالرنندن... سنه... تاریخنده غازی اورنوس فتحیدرکم دست
 [۱] ب : سپاوده [۲] ب نسخه سی نقطه سز اولوب (حرمنده) کبی اوقونه بیلیر یاقیشازده
 بودر معماییه (خرمنده) کله سی ده یا کلایش دکلدر چونکه (خرمن) کله سی بوراده مجازاً
 (جمع) معناسنده استعمال ایدلشدر (م) [۳] ب : یغونچه . ک : یغونچه [۴] ب : اشتر و
 [۵] ب : دارما [۶] س ، ک : لاتین

بشقہ التزامدر و بوکولک اياغی نہر واردار ایلہ نہر سکودیک [۱] مابیندہ جریان ایدہرک
سلانیکہ قریب محلہ آق دکزه مخلوط اولور

اوصاف زیارتکاه واردار یکيجهسى

یکيجه لفظندہ براق شهرلر واردر اولازغره یکيجهسى و... اما بو وارداریکيجهسى
جملداً معمور و مزین زیارتکاه مستجاب الدعوه نظرکاه قدیمدر اولا زیارت سرچشمه
غازیان سربازان و مجاهدان فی سبیل الله صاحب ناموس یعنی (زیارتکاه غازی اورنوس) [۲]
بوشهر ایچندہ برقورشون اورتولی کارکیر بنا قبه رعنا ایچندہ مدفوندر اما بوقبه نک ایچی
[۳] ایکی قات مشهد غازیاندر اشغی زیر زمينه اوچ ایاق طاش زردبان ایلہ اینلر قبر شریفی
رطولانی مرمر صندوقه ایچندہ غازی اورنوس ما یوس [۴] اولوب یاتر [۵] اما بوزیرزمین
اوستندہ کی صفده ینہ اول قبه ایچندہ برمرمر صندوقه دخی وار باشی وایاغی اوچندہ کی
طاشندہ کی تاریخ بودر... نتیجه تاریخی (لسنه عشرین وثمان مائه) تخریر اولمشدر
اما کندی بالذات نعلش شریفلری اشغی زمینده کی مرمر صندوقه مدفوندر هیچ بر
ولایتده بو طرز اوزره برقبر منور منظوریمز اولمامشدر و قبه عالی اولغله اطرافی روزنلر
ایلہ مزین اولمش قصر ارم مثال بر قبه پر نوردر هرسیاح بر و بحرک روی دیوارده برر
کونه حسن خط ایلہ آثاری واردر رحمة الله علیه یدیوز آتمش عدد شهر و قلاع و قصبات
فتح آتمشدر کم غازی سلطان... خانک امرالرنندن در دائماً قرارکاهی فردوس علین اوله
آندن طشره حرمنده زیارت (ایکی یورکلی علی بک) بوکه قریب (غازی عیسی بک)
بو ایکی عدد غازی آدم اژدهالری [۶] غازی اورنوسک اولادیدر [۷] کم روم ایلی
دیارینه بونلر دخی قلیچ اوروب فتح ایتمشدر بو ایکی برادرلر پدرلرینک طشره جنبنده
مدفونلردر اما اوزرلرنده قبه لری یوقدر کره مت اورتولی بر کلبه احزانلر ایچندہ
آسوده درلر آندن ینہ شهر ایچندہ بر مرتفع یرده احمد بک مسجندنہ زیارتکاه عظیم
ناطق حقایق و ناصح خلائق قدوه رجال نقطه کمال پرارباب ذوق و شیخ اصحاب شوق
منبع اسرار مرجع ابرار مفتی اسرار الهی مجاهد انوار نامتاهی قطب الاقطاب (حضرت

[۱] س، ک : سکودلی [۲] ب : آورنوس [۳] ب، ک : اما بوقبه مصیقل ایچی .
س : اما بوقبه مضیق ایچی [۴] ب : ما یوس [۵] ب : یاتر بر مظلم روی زمیندر [۶] ب :
اژدهالری [۷] ب، ک : اولاد ذوی الاحتراملرنندن کم

اہالیسی ماہ تموزدہ ایام باحورہ وارنجہ ییلاغہ چیقارلر (ستایش ییلاغ کوه یکیجہ واردار) بو شہرک جانب غربسندہ شمالی [۱] مابیندہ نیمراہ قرینہ [۲] بر غرب تماشا کاه ییلاقدر یکیجہ اہالیسندن ماعدا نیجہ اطراف قرا وقصباتلرینک اہالیلری ایام تموزدہ بو ییلاغہ دوابلریلہ عروج ایدوب بش آلتی آی کسب طراوت ایدرلر تاغازی اورنوس زمانندن برو بنا اولمش جامعلری و دکانلری و خانلری و مسجدرلی [۳] و بر عدد حمای اولوب حالاغازی اورنوس اوقافی بریلاغ عظیم اولوب عشروعدداغانمی مادالدوران [۴] دیو خط شریف [۵] ایلہ بو ییلاغ اورنوس بک اوقافیدر جمیع ایراد و محصولاتی متولسی طرفندن ضبط اولنوب اشخی شہردہ کی عمارت و تکیہ و حمام و مدرسہ لرینک مرتزقہ سنہ و وظیفہ معینہ لری و یریلور آب و هواسی لطیف نیجہ رده عین الحیات مثالی قیناق صولرینک نیجہ سن خریکلر [۶] زیرمیندن شہرک عمارتلرینہ کتورمشلر چام واردیج وچشیر و غرعر و صنوبر مثالی خوش بو درخت کونا کون ایلہ مزین بر ییلاقدر انی دخی یدی کونده تماشا ایدوب اندن اشخی ینہ شہرہ اینوب قبلہ جانبندہ کی قرہ فریہ یوللارنجہ [۷] اون ساعت مسافہ بر صحرای عظیمک اورتہ سندہ

درفتیج بحیرہ واردار یکیجہ سی

بوخلیج عبرتتا شہر واردار [۸] قبلہ شمالیسی [۹] طرفنہ واقع اولوب کردا کردی اون بر میدر عمقی بش آلتی قرلاج اولوب جانب و اطراف قامشلق و سازلقلی معمور کویلدر سائر کوللر کبی نیجہ یوز کونہ بالقلری اولماز اما قازی اورده کی وسائر و حوش و طیور شکاری چوقدر لکن بو بحیرہ یکرمی اوتوز یلدہ بر کرہ صویندن بر قطرہ قالیوب زراعت ایدوب چمنزارندہ ات بغلارلر ایمش بر کون ینہ حکمت خدا طرف طرف آبی طلوع ایدوب زراعت اولمش محصولاتلرین غرق ایدوب بی حد و بی قیاس بالیقلر بیلہ کلوب بحیرہ ایچی مالامال ماہی اولور دیو اہالی ولایت نقل ایتدیلر اما فقیرک منظوری اولدینی وقتدہ بحیرہ سی لب برب ایدی بو کولک دخی محصولاتی غازی اورنوسک اولوب

- [۱] ب : شمالیسی [۲] ک : نیم مرحلہ قریب [۳] ب : و مساجدرلی [۴] ک : مؤبدالوران
 [۵] ب : شریفلر [۶] ک : کونکلر ایلہ . ط : خربکلر ایلہ . س : نسخہ سی دہ بو یلدہ در فقط نقطہ سزدر
 [۷] ب : یوللارنجہ [۸] ک : واردار یکیجہ سنک [۹] س ، ک : قبلہ و شمالیسی

واردر جمله دن چارشو ایچنده خانلر او کونده دروت کوزلی چشمه عین زلال جان فزاسی [۱]
 وارکم هر لوله سندن [۲] آدم بازوسی کبی [۳] جریان ایدر آندن طاشوب اشغی دباغخانه
 چارشوسنه [۴] کیدر غایت لذیذ و نافع آب نابدر بو چشمه سار اوزره صاحب الخیرات
 بر قصر عالی انشا ایدوب جمیع اهل سفر و غریب الدیار کسه لر آنده جمع اولوب کوروب [۵]
 بیلشورلر بر جمع عرفان قصر زیبار دخی جمله چشمه سارلرک آب روانلری غازی ییلا سندن
 کلور لکن بو شهره کوره صوی آذر مرورایم اینه یوللری رخنه دار اولمش دروجه
 قرق بر یرده سلسیللری واردر [۶] جمله مدو حارندن اکثریا خلقتک کار و کسبلری
 چشمیر کو کوندن [۷] و قره چالی کو کندن واریک و قزل [۸] اغاجلری اوزرندن [۹]
 کونا کون مصنع قاشقلر و کشکلر و زردسته یوب کینورلر هر ولایت به شهرک قاشقلرندن
 هدیه کتورلر و بروسه نك امام لوله سی قدر مشهور لوله ایشلنور و بیکچه نك قوزو
 قولانغی کبی دخانی روم و عجمده مشهور اولوب بروقیه مقداری ایکی باشی سوروی و اورتاسی
 یومری دخانی بریره جمع ایدوب قازلرایله بغلیوب جمیع ولایت اعیانه هدیه لر کتورلر
 فقیر عمرمده دخان ایچمه دم اما بو بیکچه دخانک مسک و عمربر رایحه سندن حظ ایدرم
 تابومرتبه عمر بو اولور [۱۱] (دروصف تته شهر کلیات) اولانیچه بیک خانه دان صاحب اعیان
 و کبار کونا کون چوقه لباسلر کیوب فرهاد هانی و هزار آلتون باش و خنکاری و کوسه دستار
 محمدی صارار اشرف و کباری وار وسط الحال اولان اهل و تجار و صنایع چوقه قونطوش
 و چوقه چمشیر و چوقه سمور و زرد او دقلپاق و قوپچه لی چمشیر و بلارنده تیندوق و شاقلرنده [۱۱]
 قورپله [۱۲] بچاق و وار ساق طشیوب روم ایلی غازیلری کبی رفتار ایدر فتالری واردر
 (اما اصطلاحات لسانلری) روم ایلی لهجه لرینه یقین (وارمصق کلصق و اونلر ایله
 کورمصق و شویله ایتصیق و بویله ایتصیق) دیو صیق لفظنی صیق استعمال ایدرلر
 نسوانی دخی جمله چوقه فراجه کیوب یصی باشلرینه بیاض دلبنده عذار [۱۳] بورینوب
 یوزلرینه قیل نقاب دوتق ایدینوب مؤدبانه کز لرلر... اما هواسی سهل ثقیل اولدیغندن

[۱] ب : جان پروری [۲] ب : هر عیونی لوله لرندن [۳] ب : آدم بازوسی قالنلی
 [۴] ب : طبه خانه عبرت نما چارشوسنه [۵] ک : کوروشوب [۶] ک : قرق بر یرده سبیل
 خانه عطشان سلسبیل شهیدان دشت کربلا روحیچون آب کوثرلر واردر [۷] ب : کو کندن
 [۸] ب : قزلق [۹] ک : اوزلرندن [۱۰] ب : مسک بو توتونی اولور [۱۱] س ، ک :
 قوشاقلرنده [۱۲] س ، ک : قورپله . ب : قورپله [۱۳] ک : ازار

بزازستانی وار کم دکمہ شہر دہ اویلہ برکارخانہ زیبا یوقدر وجملہ اوچ عدد حمام روشناری وار جملدن غازی اورنوس بک حمامک آب و هواسی و بناسی و خداملری و بساطلری ممدوحدر و چارشو ایچندہ احمد بک حامی غایت مفرح و دلکشاکرما ی واسعدر و حمام نظرکاه شیخ الہی بر کوچک حمامدر اما بامر خدا بر آدم نقدر امراض مختلفیہ مبتلا اولسہ قرق کون بو حمامہ کیرمکہ مداومت ایتسہ بامرچی قدیر شفا بولور عزیز مرحوم عصرندہ بو حمامہ کیرنلردن اصلا اچہ نماز ایمش و کولخانندہ اصلا آتش یانماز ایمش بویلہ ایکن درون حمامک شدت خارندن بر آدم بر ساعت دورہ مز ایمش بعدہ مرور ایام ایلہ بو حمامی تعمیر و ترمیم اقتضا ایتدکدہ متولسی کلخن مرمت ایدرکن دیوارک بر جانبی اوبرولوب [۱] منہدم اولدقدہ کورسہ لرمک حمام قزغانی آلتندہ یدی عدد طاش دوروب اول سنک خارلردن علو بر علو آتشلر چقوب قزغاندہ کی صوی قینادر اول طاشلرکم قدس شریف قربندہ حضرت موسی علیہ السلامک تربہ پر انوارلری اطرافندہ اولان اوط تاشلریدر [۲] بر گوشہ سندہ دخی بر تیمور قندیل ایچندہ روغن [۳] ملو اولوب بر ملمع [۴] و مصنع فتیلہ ایلہ بر قندیل چراغان ایکن بی آدم لک نظرلری بو قندیل دانہ تعلق ایدنجه یاخود ریح عقیم اصابت ایدنجه قندیل سنوب ویدی عدد طاشلریک آتشلریدہ تسکین اولوب بو حمام قدرت بوزخانہ کبی اولوب الی یومنا هذا آتش کرما کرم ایلہ مشحون بر کرما ب نظرکاھدر لکن ینہ خستہ کیرسہ بامر خدا شفا بولور حتی بو حقیرک کذلم نام بر غلامی غایت مشوش الحال ایکن بو حمامہ [۵] کیروب تن درست اولدی وچملہ یتمش عدد سرائی حماملری مزواردر دیو اعیان و کبارتفاخرایدرلر وچملہ طقوز عدد خان سودا کرلری واردر ... وچملہ بر عدد کاربان سرائی مهمان روان حسیسی

وار اولدخی غازی اورنوس بک خیراتیدرکم شب وروز بشریوز آلتیشریوز آتلیرقنوب ہراوجاق باشینہ بر بقرسینی طعام و آدم باشنہ بر آتمک و برر شمع روغن ایلہ برر شمعدان و ہر آت باشنہ برر طوربہ تعلق اولنوب [۶] جمیع آیندہ و روندکانی بویلہ اطعام ایدوب دفع جالغان اولدقدہ [۷] صاحب الخیراتی روحنہ ہر آدم برر فاتحہ شریفہ تلاوت ایدوب روحن شاد ایدرلر حقا کہ خیرات عظیمہ در وچملہ یکرمی عدد آب حیات چشمہ لری

[۱] ک : او بولوب [۲] ب ، س ، ک ، ط : تاشلریدر [۳] ب : شبروغن (شریلیغان)
 دیبہ مشہوردر (م) [۴] ک : برکونہ ملبس و ملمع [۵] ک : بو حہ نظرکاھہ [۶] ک : علف
 اسان کاوب . س : علیق اسبان کاوب . ط : برر طوربہ بفلنوب [۷] ک : دفع جوع ایتدکرندہ

عمر الاسکندر من نسل غازی اورنوس دار خیرجدہ الاعلیٰ فعمره [۱] نفعھا
اجرھا فی دارالآخری جنۃ المأویٰ ۱۱ جاء فی تاریخھا دارقرار اجرھا [۲] سنہ ...

اندن (بادرالی جامعی) مفرح ومصنع معبدکاهدر و (عیسیٰ بک جامعی) حقا کہ بانی
معمار سلف علم ہندسہ اوزرہ محبوب جامع بنا ایتش کم کورنلز پسندیدہ [۳] ایدرلر
و (رجب چلبی جامعی) بودخی کارقدیم جامع پرنورد و شیخ الہی تربہسندہ (احمد
بک جامعی) بوترقیم اولنان بش عدد جامعلردن ماعداسی جملہ اون ایکی [۴]
عدد محله مساجدیدر جملہ دن اورنوس غازی مسجدی و شیخ الہی مسجدی
مشہور اولان مساجدلر بونلردر و جملہ بر عدد مدرسہ عالماندر اول دخی غازی اورنوس
بکک قورشون اورتولی قہلر ایلہ ترین اولمش بر دارالتدریس تحصیل علومیدر بر آدم
ہر نقدر احق ہنق ثعلب الحکما [۵] اولسہ بو درس خانہدہ بر کرہ بسم اللہ دیسہ البتدہ
بر یلدہ تفسیر شریف استخراج ایتمکہ قادر اولور [۶] زیرا شیخ الہی حضر تارینک نظر
کایدیر جمیع طلبہ لری و درس عاملری موجود اولوب طالبانہ جانب و فقدان لحمیہ و شمعیہ
بہالری واصلدر و جملہ یدی عدد مکتب دارالعلوم صیان ابجد خوان پسراندر اول
یورکلی علی بک مکتبی و رجب چلبی بک مکتبی و عیسیٰ بک مکتبی و ... بونلر مشہور
مکتبلردر و جملہ ... عدد تکیہ صاحب طریق پیشوای درویشان عبدالان خانقاہلریدر
جملہ دن شیخ الہی تکیہ سی و ... تکیہ سی و ... خانقاہی معموردر و جملہ ۳ عدد
دارالضیافہ ما کل فقیرانی واردر جملہ دن رجب چلبی عمارتی و شیخ الہی مدرسہ عمارتی
و غازی اورنوس تربہ سی عمارتی بونلرک بای و کدایہ و خاص و عامہ نعمتلری دائم درکہ
شب و روز مطبخ کیکاوسندن عامیہ اطعام اولنور [۷] و جملہ یدی یوز قرق عدد
چارشوی و بازار دکان و بزستانی وار جملہ ذی قیمت اشیالر بی منت [۸] بولنور اما
التی عدد قورشون اورتولی قہ جوہری [۹] و دورت عدد تیمور قبولی کار کیر بنا بر متین

[۱] دوغروسی (فم) اولمیدرکہ (عموم) مصدرندن فعل ماضی مفرد مذکر غائب
صیغہ سیدر (م) [۲] بورادہ تاریخ (دار قرار اجرھا) عبارہ سندن حقیقہ جقدر بو عبارہ حساب
ایدیلنجہ ۹۱۶ کوستریور (م) [۳] ب، س، ک، پسند [۴] ک: اون یدی [۵] ب: ثعلب الحقا.
ک: بقاۃ الحقا [بورادہ کی (ہنق) کلمہ سی دە یا کایشدر دوغروسی مشہور اولدنی اوزرہ (ہنقہ) در (م)]
[۶] ک: استخراج ایتمکہ لیاقت واستعداد حاصل ایدر [۷] ک: کیکاوسندن مغان و جہودانہ
بیلہ بذل اطعام عام اولنور [۸] ب: بی قیمت . ک: بی قیمت و بی منت [۹] ک: قبہ پرجوہری

واوچہ بولی [۱] ایچندن کلوب بو محمدن عبور ایدوب سلانیک قربندہ ... محلہ آق دکرہ مخلوط اولور بعدہ ... ساعت [۲] ینہ جانب غربہ صحرا لہ اچرہ کیدوب نیچہ آبادان قریہ لر کچوب کیدر کن نہر سکودلی بی کچوب بو نہر جک واردار یکیجہ سی طاغلرندن طلوع ایدوب بودہ سلانیک قربندہ بحر بیاضہ منصب اولور اندن نیچہ قریہ لر کچوب اون ساعتہ

اوصاف وریہ اواسی یعنی قلعہ واردار یکیجہ سی

ایکی عدد قلعه در بری تکور بیکاری قلعه سیدر کم شهرک براوجی آندہ ایمش بر قلعه سی حال اعمار اولان شهر اولدوغی یرده در کم ا کورده بنہ قلعه سی دیر لر انکیچون دفتر خاقانیدہ قلعه واردار یکیجہ سی صحرای ورہ بیہ [۳] دیر لر بانسی روم قرال لرنندن ینہ فیلقوس اولادلرندن ایکی برادر ایکی قلعه بنا ایدوب بری تکرور قرال بری ورہ بنہ قرال بنا سیدر نیچہ ملو کدن ملو کہ انتقال ایدوب اخر سنہ ۷۶۴ تاریخندہ غازی خداوندکار امراسندن غازی اورہ نوس فتح ایدوب پای تخت امرا ایدی [۴] و قلعه سن جابجا منہدم ایتدی کم بر دخی کفار روم طمع ایدوب محاصره ایتیلر حالا روم ایلی ایالتندہ سلانیک خا کندہ اوچیوز اچہ شریف قضا در و ناحیہ سی ... قرادر و حکومتی ... در و قضاسی اوچیوز خانہ تحریر اولنوب خانہ عوارض و اوردو [۵] نزلات تکالیف لری ویر لر سپاہ کتخداری و یکیچری سرداری و محتسب و باجداری و شهر کتخداسی واردر (اشکال زمین شهر یکیجہ) مذکور اولان ایکی قلعه نک مابینندہ بر واسع درہ لی و دیہ لی بر یار یرده اون یدی عدد محلات معمورہ لی شهر در اولا ... محلہ سی ... مشهور محلات بونلردر و جلہ بیک بشیوز عدد کرہ مت اورتولی باغ و باغچہ لی و تحتانی و فوقانی واسع بر برلرینہ [۶] سیرک واقع اولمش کار کیر بنا خانہ لردر ہر برندہ آب حیات صولر واردر و اون یدی عدد جامع میر میران و کبار اعیان جامع لردر جملدن مکلف و مکمل و معمور و مزین جماعت کثیرہ یہ مالک چارشو ایچندہ (اسکندر بک جامعی) قورشوم قبہ لی معبدکاه قدیمدر قبہ قپوسی اوزرہ تحریر اولنان تاریخی بودر

[۱] ب ، س ، ط : بولی [۲] ک : ۶ ساعت [۳] ک : ویرہ بنہ [۴] ک : پای تخت

امرا ایدی [۵] س ، ک : اوردو [۶] س ، ک : بر برلرندن

طاعت و عبادت ایدوب کوندوز صائم و کیجه قائم بو عزیز سلطانک نظرکاهی اولماغیه خورتاج داغی دیرلر اما لسان رومده خورطاسی [۱] دپرلر زیرا بوچتلك دبنده حالا خورتاس نام یوز اولی کفره کوی و اردرکم بو کویک اهالیسی صیف ایاملرنده شهر سلانیک اعیانه قارکترلر اندن ینه شهره کلوب زیارتگاه اولیالره شروع آتدک (دربیان زیارتگاه ارباب حاجات) اولا (خورتاج سلطان) کندو جامعلری ساحه سنده آسوده حالدرلر قدس سره بو عزیز مرقومک نیجه یوز بیک مناقبی واردر اما تحریر آتمکده وقتمز یوقدر بر مناقب عبرتی [۲] اولدرکم بر کیجه بو عزیز جمیع فقراسیله لیه جمعده آیه (یا ایها الذین آمنوا اذا نودی للصلاة من یوم الجمعة فاسعوا الی ذکر الله و ذروا البیع) فرمانی اوزره و آیه (واذ کرو الله ذکرأ کثیرا) نص قاطعی اوزره جمله فقرالر ایله توحید و تذکیر سلطانی ایدرکن همان بامرالله تعالی اول نصف الیلده عزیزک سر سعادتلرینک تاج شریفی اوزره کون دوغوب سلانیک شهری شب مظالم ایکن روز روشن اولور جمله عشاق و مشتاقان [۳] کیجه ایله کونشی عزیزک تاجی اوزره کروپ لسان فارسی اوزره (خورتاج) یعنی کونشلی تاج صاحبی عزیز دیوب اول اجلدن لقب شریفلری خورتاج قالدی بو حالی سلانیک کافرلری و یهودیلری کوردیلرکم کیجه ایله عزیزک سر سعادتنده کونش دورر اول کیجه نصارادن یدی یوز آدم و یهوددن آنجق یمش آدم ایمان ایله مشرف اولوب بعدده عزیز مرقوم بو کشف و کرامتدن صکره جامعی اولان دیری کفره لر اندن فتح ایدوب جامع ایدوب حالا جامعنده مدفوندر رحمة الله علیه و (زیارتگاه) قائلی بورقاز دبنده بر قورشوم ایله مستور قبه ایچنده (قبر موسی بابا) بر سرو درختلی آستانه سنده [۴] بر قاج فقراسی واردر و (زیارتگاه) یالی قپوسنک ایچ یوزنده بر تره پرنوار نظرکاهده (مشهد میدان بابا سلطان) حالا زیارتگاه ارباب دلاندر و (زیارتگاه علی بابا) بالقی بازار ی قریبنده بر آستانه در ... * و دخی نیجه زیارتگاهلری واردر اما در کاهلرینه یوز سوروب بروحایتلرندن استمداد طلب ایندیکمز بو مرقوم اولان اعزه کراملدر اندن جمله احباب ایله و داعلشوب جانب غربه درت ساعت کیدوب نهر وارداری اغاج جسردن عبور ایتدک بو نهر عظیم جانب غربده ارناودستان ایچنده قالفان دلن داغلرندن طلوع ایدوب چآنک قلعه سی دره سنندن کچوب شهر اسکوب ایچندن و کوپرلی ایچندن

[۱] پ: خورتاسی [۲] ک: بر منقبه عبرتاسی [۳] پ، ک: و مشتاقان عزیز [۴] پ:

آستانه چنکنده [دوغروسی (آستانه جکنده) اولیدر (م)]

بر کونه محصولدار و رخصت الاسعار بردار دیار در کم دیار ادیم ارضه مانندی یوقدر کم بر
 یلده یتمش کونه [۱] محصول ورر بر مثبت زمین خا کپا کی مرغوب و مزرعه لری و افرو خیرات
 و بر کاتی متکثر دشت و هامون لری در ختستانی بر لر در (در بیان مشای اراضی قرا و قصبات)
 اولاً جانب غربه اون ساعت قریب مشاسنده واردار یکججه سی شهر یدر ینه اول طرفه
 قصبه وودینا ایله هم حدود در دخی غرب جانبنده در حصار ایله بر مرحله یرده حدود دشر
 ینه شمال طرفه بشك قصبه لریله هم چتر ینه شماله میال بر مرحله لنقره قصبه سیله هم
 خا کدر ینه اول طرفه بر کونک شد رحله سدر قیوسی قصبه سی و ناحیه آیناروز
 ککشلکی قریب در اندن قبه سی جانبنده بر و ایکشر قناق یقین اولان شهر لر دن قصبه
 قره فریه و جنوبنده قلعه سرجه و قلعه الا صونیه و شهر عظیم یکی شهر و قصبه
 طره نوی [۲] و قصبه ارمیه و قلعه قلو ز و قلعه کسندر و قلعه وله سین و قصبه چطالجه
 بومذ کور قصبه لر جمله سلانیکک جنوبی و قبه سی طرفه بر و ایکشر قناق یر یقین معمور
 شهر و قصبات لر در اما جانب شرقیسی آق دکردن کر مه یوز میل طولانی واقع اولمش
 بر کورفز بوغاز در یادر و السلام (در شهر انکیز تمه کلیات) اولا بو شهرک خلقی غایت
 غریب دوست و عتقا اعیان کبار کباری چوق اولدوغندن بیکدن متجاوز خاندان صاحبی
 صفره بی امتنانی میدانده نعمت نفیسه لری مبذول صاحب کرم کارای آدم لری واردر ...*
 (در وصف مقالید جبل خورتاج منبع انهارات) بر کوه بلند سر تاج در کم افلاکه قد کشان
 اولوب تا ذروه اعلا سنده صیف و شتاده تلج یخ پاره بللوری ا کسک دکدر بو جبل عالی
 سلانیکک طرف غربیسی و یلدر روز کاری جانبنه یقین اولماغن سلانکدن نمایاندر و جمیع
 عیون آب حیات لری سلانیکه زیر زمین ایچره کهریز کونکلر ایله کلوب شهرک جمیع
 حمامات و جوامع و عمارات لری نه تقسیم اولور بو تل رفیع اوزره نیجه یوز عین الحیات مثالی
 کولجکلر واردر شدت شتاده اول کولجکلر ده بللور کبی بوزلر حاصل اولوب روز
 نوروز تموزده قطر لر ایله یوز لری و تلجلرن شهر سلانیکه خورتاس رعایا لری کتوروب
 فروخت ایدر لر بعضی سلانیک شهرینک اعیان کبار لری خیمه و خرگاه و بار و بنکاه
 و ما کولات و مشروبات لریله بو کوه خورتاجه چیقوب بر ایکی ای ذوق و صفا ایدوب
 کسب طراوت ایدر لر (زیارتگاه مقام شیخ خورتاج) * بو کوه بالانک بر حدیقه روضه
 حیجان مثالی بر کوشه سنده عزیز مرقومک بر آستانه سی واردر آنده کی صومعه سنده دا اما

[۱] ک : بر یلده بش کونه [۲] س ، ک : طرنوی

ما کولات (ایام شتاده جمیع اعیان کبار کز مه نامیله معروف بر برلرینه هر کیجه بر خاندانده ضیافت عظیملر ایدرلرکم بوده بردیاره مخصوص دکدر پسندیده نعمتلرندن ممتسک قوزو کبابلری و معتبرین قوزو قپاملری و ماهیجهلری و خوش آبلری اولورکم عبرتدر (در صنع خدای کزیده فوا کهات) باغ و باغچه و جنین و غیطان و حدیقه روضه رضوان مثالی باغ ارم آبادلرنده نیجه یوز کونه ممدوح میوه آبدارلری اولور اما بیاض کرازی ... (در زبده حیات جان پرور انواع مشروبات) نیجه کونه مکیفات مسکرات مجرباندن [۱] مشروباتلری واردد اما بر قطره سی حرام اولان باده سی غایت ممدو حدر دیرلر اما حقیر کورمدم و پیاله کتخدان صورمدم الا و شنابی و مثلث شرعیسی و خورتاس بالی شرعی بین العلما ممدو حدر (در کار کسب اهل اشغال مصنوعات) هراهل حرفک کار زیبارلری وار اما اکثریا خلقی جمله عنقا تجارلر در کم الکاسب حیب الله دیوب کار کسب ایدوب اکثریا بحرا مصره کیدرلر و فرنگستانده دخی تجارت ایدرلر بر فرقه سی اهل خدمت و بری طالب علم و بری اهل حرف و بری دعا گوینلر در (در ممدوحات کزیده صنایعات) خلقتک جمله کارلری ممدو حدر اما جمیع هودیلری کونا کون نقش بو قلمون عبرت نمون سلانیک کچهلری اشلرلرکم سحر آثار ایدرلر و آل عثمانک قرق بیک یکچریلرینه سلانیک ماوی ویشل سوپراما [۲] چوقه سی ولوندوره شکلنده چوقه اشلرلر و قرق قلم نامنده کنارلری قرمزی حریردن ماوی پشماللر اشلنوب روم و عرب و قریمه پشمال و خلیجه کونا کونلر بوسلانیکدن کیدر (در نظرگاه باغ ارم ذات) احتساب اغاسی و شهر کتخداسی و باجدار دفتری اوزره شهر سلانیکک اطرافنده جمله قرق آلتی بیک باغ مراملر اولوب دولوم [۳] حق و ررلر دیونقل آدیلهر اما هریاغنده کونا کون قصر نشیمنلر مقرر اولوب شیره انکور بزم رزم زن [۴] فصلی اولنور (در مسیره تفرجگاه جنین باغوان) اولایدی قله آردی اندن ینه صوباشی اندن یکی قپو صوبی باشی [۵] ... بو نهرک جانب اربعه سنده سیرانکه چوقدر (در کار کهنه عجایبات مطلنمات) اولا قاسم پاشا جامعک ایچنده قاسم کوبی [۶] صاحبی [۷] مزاری صندوقه سن آچاق مراد ایدنسلر همان مباشرت ایدن آدملرک الاری قورولوب کر دانلری بوزولوب قالر... (در تحریر واسعة الاقطار مزارعات)

[۱] ب ، س ، ک : بحرماندن [۲] ک : سوپرامه . ب : سوپراما [۳] ک : دونوم
 [۴] ب ، ک : رز [۵] س ، ک : یکی صوبی باشی [۶] ک : کوبی . س ، ط : کوبی
 [۷] ک : صاحبک

کامل الہموریا [۱] ولایتدن فرنک فراتقول حقا کہ صاحب خیرات [۲] جراح کاملدر کم
 سحر اعجاز مرتبہ سنده کار پسندیدہ لری وار کم مدخندن عاریدر (در مناقب صلحای مشایخان
 زاهدان) کر چه اہالی ولایتی آفتہ و آشفته و شوخ و شنکل و شقرق و لطیفہ کوی آدملا
 کورینور اما ایچلرندہ صلحای امتدن نیجہ یوز عد۔ آدملاری صوم داودہ مداومت
 ایدوب صلات اواین و تہجد و اشراق و ضعی نمازلرینہ مداوم صاحب ورعلر وار (در شعر
 نعت شریف کزیدہ شاعران) نیجہ یوز عدد مصنفین و مآلفیندن املح الشعرا صاحب طبع
 ذکی و نجیب ورشید تکمیل فنون ایتمش شعرای پا کیزہ کفتار لری وار اما جملداً (ثانی
 چلبی) ... (مشرف اولدوغمز ارباب دلان معارفان) [۳] بر قاچ کون ایچندہ نیجہ
 پر معرفت ہزار فن جمشید کبی چہر چن چلبیلرلہ اختلاط ایتدک اما جملداً ... (در اہل
 حال مضنہ کرامہ مجازبان) بوشہر ایچرہ نیجہ بدلا و امنا و اوتاد و نجبا و نقبا و ملامیون
 شکندہ آدملا وار کم رجال الغیب ایلہ ہم دملردر اما جملداً (دلی سلام) نام بر بنام مجاذب
 الہیدر ... (در حساب اسطرلاب اقلیم ارض بلدان) بوشہرک اقلیم حسابی بقول علم
 اسطرلاب کر ء ارض مدور دہ بکرمی سکزنجی اقلیم عرفیدہ و در دنجی اقلیم حقیقتدہ [۴]
 بولنوب عرض بلدی ... و طول نہاری ... ساعت و درجہ و ... (در قول منجمان
 طالع شہر عمارستان) بقول کہنہ قدما بوشہرک طالع عمارتن برج حوت بیت مشتری
 ماندہ بولوب ... تحریر ایتمشلر انکی چون بچرندہ کونا کون ماہیلری چوق اولوب
 اہلیسی مشتری صفت بیع و شرایہ مائل اولوب ماء جاری صفت طبع آدملا در (بی مدح
 دیر پاپاسان راہبان) جملہ روم وارمنی و فرنکلرک اون ایکی عدد منصطر و کینسہ لری
 واردر بکرمی عدد دخی یہودیلرک خاخام خانہ لری و صنہغو نام بدایین ایدہ جک یر لری
 واردر (در غنیمت حبوبات محصولات) بوشہر دلایزک جانب غربی و جنوبیسی
 طرفلرندہ کی وادیلر دہ اولقدر حبوبات کونا کونلر حاصل اولور کم وجہ ارضدہ مکر شامک
 حوران اووالرندہ اولہ یدی کونہ بوغدایی و پرنجی و فولی و عدسی و بوکر و جلہسی اولور
 (در رحمت سبزوات گیہات) سبزوات خضریات قسمندن ہر بار صیف و شتادہ صلطہسی
 و صوغانی و پراضہسی و ترہسی و صارمصاعی و لحناسی و طورپی و شلغمی و ہا و و جی و فرت اوزرہ
 اولور و وادیلرندہ کونا کون علی و ترفل و یونجہ و چاری اولور (در وصف نعمت عظمای

[۱] ب: الہمورتا ک : الہ قورنا . ط : الہموربا [۲] ک : صاحب حراب [۳] ک : و معارفان

[۴] ک : حقیقیدہ

رابعه عدویه مرتبه‌سند اهل پرده خاتونلری وارد (در اسماء رجلان مرد میدان) افو [۱] چلبی باقوش زاده اغا... * (در نامهای صالحه نسوان) اولاً کل میشه قادو وکل جمال بوله ورابشه قادن وزلفکار قادن وامیهان قادن وهوندی قادن وعالم [۲] قادن وصفیه قادن [۳] و مهر ماه بوله [۴]... (درقبای اشکال انسان) جمله اعیان کباری اطلاسی خفتان والوان بوغاسی [۵] لباسلر و سمور کورکلر کیوب متلای [۶] دستار کونا کون صاررلر وسط‌الحال اولنلر لوندوره چوقه قونطوش و دیراما بزی خفتان کیرلر تازه یکتلرینک نیجه‌لری سمور قلیاق کیرلر (در لباس شمائل محبوبه بنتان) جمله خواتین وجواریلری چوقه فراجه‌لر کیوب زنکینه‌لری دیبا و شیب و زرباف خلعت فاخره‌لر کیوب باش‌بازنده بیاض دولبنده دوی [۷] دوتنوب یوزلرنده قلدن نقاب پوشیده ایدوب مآدبانه رفتار ایدرلر (در اسماء چا کران حلقه بکوشان) اکثریا کوله‌لرینک اسمالری فیروزوپرویز واسکندر و چاکر و کنتعان و حماللی و قدملی و ماش‌قلور و فرهاد و یرار و سیفی و تزکلدی و شاهین و شرمه‌مت و یوان و بالی و کیوان و سهراب و پیاله و کوکلی (در مشعر اسماء جواریان) البته خلأقه‌لرینک ناملری اویله‌در جاریه و سامعه و داحیه و کایزه [۸] و سناریه و ساریه و مسربوی [۹] و سلوی بویلی [۱۰] و جان فدا و ماریه و هنیه [۱۱] و شه‌خوبان و نکاره و شیوه‌کار و بومثالی ناملری وار (در فصل اسماء اشراف اعیان) اولاً کومروک امینی جفوت یحیی اغا و محمود اغا... (در آغازه لهجه مخصوص اغایان) اکثریا خلقی دورد لسان اوزره کلمات ایدرلر اما فصیح و بلیغ تورکجه بلورلر روجه و بولغرجه دخی بلرلر املسان یهودی غایت چوق بلرلر زیر اشب و روز اختلاط کار و کسبلری جفوتلرله درکم عنقا بازکانلری غایت چوقدر (در مدحت علمای طیبیان حاذقان) نیجه یوزعدد استاد کامل حکمای حاذقلری وارکم هربری کویا زمانمزک بقراط و سقراط و فیلقوس و جالینوسلریدر اما جملداً بالقی بازاری قربنده (سید لطیف چلبی)... (در کار استادان جراح‌فصادان) بوشهر عمارده نیجه استاد کامل مریح صفت جلاد روش جراحلر واردر اما جملداً استاد

[۱] ك : آفو [۲] ك : عالم . س : عالم [لامك اوزرینه فتحه قونولشدر] [۳] ب : قادو [۴] ك : بولله [برنجیسی‌ده بوله‌در] [۵] ك : بوغاصی [۶] س ، ك : مطلا [۷] ب : دویق . ك : دوتو [بلکه‌ده (دوواق) و یاخود دوغروسی فارسیده‌کی ایکی تانك ضمیله (تق) اولمیدر (م)] [۸] ك : کابره [۹] ك : مس بوی [ممکن‌که (مسك بوی) دن مخفقدر (م)] [۱۰] ك : سلوی بوی [۱۱] ب : هنیه . ك : هنیه

و پیرمغانہ و قبطنی و فقیرانہ برطاس چوربہ [۱] و برنان ایلہ بذل اطعام ایدرلر جلداً ... *
 (در بیان دارالشفای بیمارستان) بو شهر ایچره ادرنہ و بورسہ و اسلامبول کبی بیمارخانہ
 عظیم لریوقدر اما صاحب الخیراتلر قاسم پاشا جامعی قربندہ و شیخ خورتاچ جامعی قربندہ
 غریب الدیار اولوب خستہ اولانلرہ وقف حجرہ لر ایلہ خداملر تعیین ایدوب کوزہ درلر
 (در بیان رخانہ کفرہ مرستان) بو خیراتہ قارشلق کفرہ لر دخی مترہ پولید کلیسہ سی
 یانندہ باشقہ بر مکلف و مکمل بیمارخانہ لرندہ قوجہ قاریلری ما کولات و مشروبات و آشبارلریلہ
 تعیین ایلدوب ہر ولایتدن کلان غریب کفرہ لری عیسیٰ پیغمبر عشقنہ کوزہ درلر (در عبرتنامی
 آثار آبادان) جلدن برواجب السیر براروت خانہ سی وارکم جمیع چرخلرن اتلر چوروب
 شب و روز باروت سیاہ دو کرلر عبرتتون چرخلری کویا چرخ فلکدر رعدا سا صاعقہ سی
 بر خیلی مسافہ بعیدہ دن استماع اولنور اوچیوزقدر نفراتلری وامینی واغالی و واردر ... *
 (در صفت اشکال آسیاب دقیق طحان) بو شهر ایچره جملہ یوز تمش عدد آب دکرمانلری
 وارکم بر کونہ مصنع فرنک پسند چارخلری وارکم بر ولایتدہ بویلہ اون دکرمانلری یوقدر
 بر طفل معصوم [۲] اول دکرمانلرک چرخلرینہ دو قنسہ فیرفیر [۳] چوروب کندم دقیق
 رقیق حاصل اولور (در وصف هوای لطیف خوب جاودان) هوای راحت جانی اولقدر لطیف
 اعتدالہ درکم فی الصیف والشتا قوزوسی و اوغلاغی سورویلہ شہرہ ہدایا کلر زمان شتادہ
 نیچہ پیرفانیلری کورک کیمکہ احتیاج اولمازلر سکز عدد روزکاردہ هواسی خوب و لطیفدر
 (در صورت چین مہجین محبوبان) جمیع محبوب غلاملری اون یاشنہ ایرد کدہ یکر میسنہ
 وارنجہ صاحب جمال و لطیف الاعتدال اولوب حسن و جماللری بر مرتبہ درکم خال
 هندولرینک ہربری خال ہاشمیدن نشان و یروب ذکی الطبع اولورلر (در رنگ روی پیر
 و جوان توانان) جمیع پیر ناتوانلرینک بیلہ روی احمر و جینلری حمرت اوزرہ اولوب
 کمال مرتبہ مسن و معمر و زال زمان اولوب قوتی کتمش و ہیئت تمش و عمر عزیزلری
 یوز تمشہ تمش ایکن ینہ آتہ بنوب قلچ قوشانوب جماعہ قادرلردر (در مدح پیکر پری
 روی زنان) جملہ بتان وزنان مہ پارہ لری بر مرتبہ حسن و جمالہ و لطیف اعتدالہ اولوب
 کاتلری جملہ موزون و دیشلری درمکنون اولوب کیسولرینک ہر تازی شب تار اولوب

[۱] پ ، س ، ک : چورہ [۲] پ ، س ، ک : بر طفل مرکب معصوم (مرکب)

کلہ سندہ کافک اوزرندہ شدہ وار بوکلہ متن نسخہ سندہ اولمدنی کبی ط نسخہ سندہ یوقدر (م)

[۳] پ ، س ، ک : فرافر

درجه لرندن بر سقر درجه لیدر ... (در بیان اسماء عدد محلات مؤمنان و موحدان) یکنویسی قرق سکز عدد محله اهل ایماندر جملدن یدی قله محله سی و واردار محله سی و کله مریه محله سی و خورتاج محله سی و قاسم پاشا محله سی و ایاصوفیه محله سی ... * مشهور متعارف محلاتلر بونلردر و جمله اون آلتی عدد کفره فخره محلاتلریدر کم ارمنی و روم و فرنک و صرف و بولغار و لاتین کفره لری بو محلاتلرده داخللردر بونلردخی زیبا دارمنحوسلردر اما مسلمان محلاتلرنندن اشغی غیری سمتده بردوزیرک کله مریه قلعه سی قپوسی طرفنه واقع اولمشلردر و جمله الی آلتی عدد یهودی محلاتلری واردر بونلر اسکله قپوسنک ایچ یوزنده حصار دیواری دبلرنده ساکنلردر کم نعوذبالله حقا که جفوت خانه منحوسلردر اما شهرک چارسوی بازارینک کزیده یرلرنده در اما کشیف یرلری واردر اما در دفتر قائمه سجلات محکمه اوزره و شهر امینی و شهر کتخداسی نقللری اوزره بوشهر سلانیکده مسلمان واکر روم و یهودی و ارمنی و غیری کفره لرک جمله خانه لری خانه [۱] عوارض دفتری اوزره جمله اوتوز اوچ بیک التمش عدد باجه اودالردر کم جمله قات اندر قات کار کیر بنالی اوچر و دورددر صوفه [۲] لعل کون قرمز ی کرمت اورتولی سرایلر و غیری خاندانلردر کم هر بیک روزنلری و صفه لری و شاهنشین و مقصوره و چرداق و قریه لری جانب قبله یه و طرف شرقه و سمت جنوبده [۳] سلانیک کورفرزی دریاسنه ناظر بیوت خاندان مهمان سرایلردر و نیجه یوز عدد سرایلرده باغ و باغچه لر و حدیقه کل کلستانلر و فسقیه و شادروان و سلسبیلی و اسع و لطیف مزین و مفرح سرایلر واردر و یوسنجاغ قضاده [۴] آتمکچی زاده احمد پاشانک تحریری اوزره بس کره یوز بیک عدد بنی آدم تحریر اولمشدر حالا اول تحریردن دخی زیاده در دیرلر زیرا روزمره فرونلرده فروخت اولنان اکمکن معلومدر کم آندن زیاده بنی آدم واردر دیرلر زیرا جناب الله بو ادیم ارضده تقدرالسنه مختلفه صاحبی ملل نصارا و غیری بنی آدم و ارایسه بوشهرده موجود اولوب فرنک بالیوزلری و قونسولوزلری و چنکانه بکلری و یورک [۵] بکلری و نیجه کونه اجناس ملل مخلوقات واردر حاصل کلام بوشهر سلانیک کوچک اسلامبولدر کم یوز بیک قدریهودیلری وار انلردخی سلانیکه بزم سلانیک دیرلر (در عمارت دارالضیافه ما کل خانه فقیران غریبان) جمله سی اون آلتی عدد یرده قورشوم اورتولی عمارتلری وار کم یدی عددینک صبح و مسا مطبخ یکاوه سنده نعمت عظماسی طبخ اولوب جمیع بای و کدای

[۱] ک : خانه [۲] پ : صفه [۳] ک : جنوبه [۴] ب : غزاده [۵] س ، ک : یورک

طریق خاص وعامد و ہرزوقادہ بر اصناف خلقی چارشوی بازاری مقرر در اما جملدن
 تحت القلعہ بازاری و قلعہ دن طشرہ مصر چارشوسی و قلعہ ایجرہ خالیجہ جیلر بازاری
 و خفافلر بازاری و حاطبلر [۱] چارشوسی و طاقیہ جیلر و قاوچیلر چارشوسی و ... *
 جملدا [۲] بازار میکده ارباب خرابات یعنی میخانہ و بوزخانہ [۳] چارشوسی باشقہ برسمتہ
 واقع اولوب بر عجیب و غریب تماشا گاہ و بر مست مدام گاہ ہر گاہ سحر گاہ بازیدر کم [۴]
 جملہ کفرہ و فسقہ و طایفہ مؤموم [۵] خرابات ارنلری بوندہ موجود اولوب جملہ اوچوز
 قرق عدد خم خانہ میخانہ لر واردر کم ہر برینہ یوزر ایکیشر یوزر آتلی یولجیلر قنوب
 ایچوب کوچرلر و مهمان اولورلر ہم خاندنر ہم خم خانہ در کارخانہ صاحبی کفرہ لر شراب
 بحجاب صتوب کار ایدر غریب تماشا در کم بردیاردہ بویلہ مهمان سرای مثالی میخانہ لر
 یوقدر کم می فروش اولان کفرہ لر اولاد ایاللریلہ مسافرین میخورلرہ [۶] خدمت ایدرلر
 ینہ بویلہ ایکن بر آدم مست اولوب میخانہ جیلرک اولاد ایاللریلہ دست دراز و زبان درازلق
 آتزلر غایۃ الغایہ مضبوط شہر مربوطدر جمیع قرا و قصبآدن کلوب متاع کتروب [۷]
 متاع کترنلر [۸] وغیری آئندہ و روندہ کانلر بو میکده لرہ قنوب کوچرلر و ہربری نیجہ
 پیالہ شراب ایچوب کیدرلر و جملہ یکر می عدد بوزخانہ و جملہ اونیدی عدد معمور و مکلف
 و مکمل قہوہ خانہ لر و ار کم ہر برندہ ساز و سوز و مطربان و مداحان و غزل خوان و قشمران
 و مقلدلر موجود اولوب جمیع عشاقان ظریفان شاعران سیاحان ارباب معارفان بو قہوہ
 خانہ لرہ جمع اولوب شب و روز حسین بقرا جمعیتلری [۹] اولور و بو چارشوی بازار
 ایچلری و جملہ محلات صوقاقلری زمان قدیمہ بوشہر بنا اولنور کن جملہ صدرنج نقشی
 طریق عاملر طرح اولوب ہر صوقانچی ایکیشر و اوچر بیک آدم دوغری دوغریبہ چرپی
 ایلہ طرح اولتس طریق عاملر جملہ پاک دوشہ لی طاش قالد رملر در اما جفود محلاتلرینک
 صوقاقلری ہم داراجق دار منحوس خانہ لر در ہم جملہ زوقاقلری پیس و ملوئدر زیرا بو
 قوم جہودلر جملہ حمایدہ [۱۰] اولماق ایلہ چوپلوک صوباشیسی یهودلرک صوقاقلرن پاک
 ادرمز و دریلرینک [۱۱] قبولرندن ایچری دکہ آدملر کچہ مز اللهم عافنا کویا جہنم
 [۱] ک : و خیاطلر [۲] ب؛ و اما جملدا [۳] دوغوسی (بوزخانہ) اولمیدر (م) [۴] ک :
 بازاریدر کم [۵] ک : مذہوم [۶] ک : مسافرین و مجاورین میخورلرہ [۷] کاف مفتوحدر [۸] کاف
 مضمومدر [۹] ک : صحبتلری [۱۰] س نسخہ سی متنہ کی کی نقطہ سزدر . ک : حمایدہ [۱۱] ک :
 بودیرلرینک

سلطان بازید ولی خانکدر و تختانی و فوقانیسی جمله ... عدد حجره لی خان عظیمدر اندن ...
 خانی و ... قورشو ملی خان عظیمدر بونلردر (در مهمان سرای کاربان روان) عمومیس
 ... عددکاربان سرای حسیلدردر جملدن ... (در حق و کاله مجردان غریبان) اولاتجهسی
 یتیمش عدد بکاراودالری وارکم بونلرده دخی اهل صنعت غریب الدیار کمنه لساکن اولورلر
 اولا ... (در وصف چشمه آب روان حیوان) باریسی آلتمش دورت عدد چشمه جان
 پرورلدردر جملدن چارشو باشنده آتمکچی زاده احمدپاشا چشمهسی و شیخ خورتاج چشمه لری
 و سلطان بازید ولی چشمه لری و ... (در خیرات سبیل خانه جانستان) باریدهسی ...
 عدد شهیدان دشت کربلا ارواحیچون سبیل خانه عطشانلردر اما جملدن یالی قپوسندن
 ایجری کومروک امین خانهسی اوکنده قورشون اورتولی قبایی سبیل خانه نک تاریخ رعناسیدر
 هاتف غیب دیدی تاریخن ماء کوثر سبیل مانندی [۱] سنه ...

(باب رحمت انهار زلال آب روان) نیجه صاحب الحیراتلر بوشهرده آب جاریلر کترمشلردر
 اما جملدن لذید آب حیات خورتاج داغندن کلن شراب زلال کبی بر ماء طهور یوقدرکم
 منبعی جبل خورتاجدر و غایه الغایه سریع الهضمدر جمله شهرک خان و جامع و حمام و خاندان لرن
 ری ایدن بو عین خورتاجدر اما یکی قپونک طشره سنده کی غرب طرفی داغلرندن دخی
 نیجه صولر بوشهره کلر اما اولقدر نافع دکلد و ... (در عدد بئر آب خوش کوار خاندان)
 اولانجهسی اوچ بیک آلتمش عدددر سبجلا تده مسطور خاندان قپولری واردر نیجهسی شورجهدر
 نیجه یوزی آب حیات بوز پارهسی قپو صولریدر (در علامت چارشوی بزازستان) هاموسی
 دورت بیک دورت یوز عدد دکانچمه اهل حرف و اهل صنایعاندنر جمیع ارباب کار هزار
 فن جمشیدوش ذوفنون کمنه لر بوشهرده موجوددر هر برینک کار تمدوحانتدن بر شمه
 وصف اتسک تطویل کلام اولوب تحریری سیاحتتمزه مانع اولور اما بوشهرده قلعه مثال
 بر کارگیر بنای پرمال مکلف و مکمل قورشون قبایی و دمر قپولی بزازستانی وارکم بو
 کارخانه دخول ایدن کمنه لرک دماغلری مسک و عمرخام و سائر عطرنا کلرک رایحه طیبه لرندن
 آدمک دماغی معطر اولور بر بزازستاندرکم نیجه مصر خزینه سنه مالک عنقا بازرکان و خواجه کلرک
 آلتون و غروش صایماسی غرهشی سنندن [۲] آدمه حیرت و دهشت حاصل اولوب
 بر ازدحام بیع و شراییدرکم تعبیر اولنماز جمله صدرنج یعنی بوشهر اوچیوز عدد شاه راه

[۱] بومضراعک وزنی بوزوقدر دوغروسى (بو) علاوه سنیه (ماء کوثر بوسبیل مانندی)

اولیلدرکه ۱۰۳۳ عددینی کوستریور (م) [۲] ک : چاغشیدیندن

ارباب معارف مثنوی خان مغز قرآن تلاوت ایدر دلریش شیدا ددہ لری وار شیخی ...
 افندی حضرتلری بر آفتہ و آشفته صاحب کمال عزیز محترمدر بوآستانہ نک اوقاف
 کثیرہ سی اولماغن مطبخ عمارتندہ نعمت نفیسہ سی جمیع پیر و جوانہ وبای و کدایہ نعمتلری
 مبذولدر حقا کہ باغ ارمندن نشان ورر بر خانقاہ مشہوردر اندن تکیہ ... توحید
 سلطانیلر سورولر ...* الحاصل جملہ تکیہ لک فقرالری موجود اولوب آینلر اولور
 (درمدح حمامات غاسلان راحت جان) دوکلیسی اون بر عدد حمام روشنای عامدر اما
 جملہ آیدی قلده کی کوچوک حمام و محکمہ قربندہ کی قاضی عسکر حامی و ایاصوفیہ حامی
 و چفودلر محلہ سی ایچندہ خلیل اغا حامی و یکی حمام و سلطان بایزیدک ذکر اولناجق
 اوچ عدد حماملرندن اولا تحت القلعہ حمامنہ بوغلیجہ حمام دیرلر وقلہ حامی بومذکور
 غایت واسع حمام لطیفلردر (امامدروصف بک حامی) بومرقوم اولنان حمام دلکشلرندن
 مفرح و مصنع و زیبا حمام خوش هوادرکم واجب السیر طرز عجیب و غریب کار قدیمدرکم
 چار گوشہ دیوارلری منور قبابلری اصلا درلیوب بر قطرہ داملہ داملماز دیوارلری جملہ
 عمبرخام و زعفران ولادن قوقار . و زمینندہ مفروش اولان نیجہ بیک الوان مرمرخام
 رخاملر و بشر الیشر ارشن طویل و عریض بیاض مرمرلر دوشہ لیدر و نیجہ بیک عدد
 بللور و نجف و موران و تلق کون خاملر [۱] ایلہ قبابلری منور اولوب زمینندہ بر
 سرمو اولسہ نمایاندر و پادشاہلر کروب غسل ایده جک بر قصر عالیسی وار سکزیاق طاش
 زردبان ایلہ عروج اولنور شاہ نشین مثال بر فوقانی خلوتدر اما تحتانی قورنالردہ بیقہ نانلر جملہ
 بو قصر خلوتدن کورینور هر بر لولہ لرنندن کرمانی و سرمابی قورنالرہ سلسیل آسا جریان
 اتمدہ بر غریب تماشا گاہ خلوت فوقانی پادشاہیدر بعضی اعیان کباراندہ بیقنزلر و تک خلوتی
 دخی واجب السیردر صو و قلق قبہ سنک تا وسطندہ بر حوض لطیفی وارکم طشرہ جامہ کاندہ کی
 حوضہ بکنزر بر حوض کبیر پسندیدہ عبرت نمادر نظر ایدن عشاق ذی معرفتدر بیلور
 حاصل کلام بو حمام دلارانک مثلی مکرسیواس ایالتندہ مرزیفون شہرندہ پردہ دہہ سلطانک
 نظرگاہ حامی اولہ ...* (ستایش حمامات مخصوص سرای کبار اعیان) جملہ ۳۰۰ عدد
 سرای خاندان حاملری واردر اولا پاشا سرای و منلا سرای حامی و چفود یحیی اغا
 حامی و محمود اغا کتخداسی محمد اغا حامی و ... مشہور حماملر بونلردر (در عمارت
 خان خواجہ کان) ہپسی اون آلتی عددخان تجاران سودا کراندر اما جملدن (صولی خان)

[۱] نسخہ سی نقطہ سزدر دوغروسی (جاملر) اولمیدر (م)

چو قدر اما ایچنده عبادت ایدوب منظوریمز اولوب مشهور آفاق اولان مصنع و مزین و معمور اولان عبرتتا جامع لر بومر قوملردر دخی زیاده تحریره طاقتمز اولیوب تطویل کلام اولور دیو بو قدر ایله اکتفا آتدک بوجامعلردن مانعدا (در بیان عدد مساجد مؤمنان موحدان) جمله یوز الی عدد محلات مسلمین مساجدلیدر اما ایچلرنده نجه قورشون قبایلی کار کیر بنا محله زاویه لری وارکم جامع اولغه مستعد واسع مسجدر وار جمله دن اولا ... مسجدی ... * مشهور زاویه لر بونلردر (اوصاف مدارس علمین و مفسرین) جمله ... عدد دارالعلوم طالبین در اما جمله دن ... مدرسه سی ... ** (در علم دارالقرآء الحفاظین) جمله ... عدد یرده ... * (در عدد دارالمحدثین) ... * (در مکتب جای جگر کوشه پسران) جمله سی ... * (در ذکر ارباب طریق تکیه آل عبا ی دزویشان) قوسی ... عدد خانقاه پیریشوای درویشان ذیشان ذکرستاندر اما جلدأ معمور و مزین یکی قپو خارچنده اتمکچی [۱] زاده احمد پاشانک خیرات عظیمی مولوی خانه جلال الدین رومی در کم و صفنده لسان قاصردر اما اول اولو سلطانه کمال محبت مزدن بر شمه آستانه سعادتک اوصاف تحریره جرأت ایدلم اولا بو خانقاه عظیمک زمینی یکی قپو خارچنده قاعه دیوارینه متصل بر مرتفع زمینده واقع اولوب آق دکز آباق التنده نمایاندر جمله فقرا حجره لرینک پنجره لری دخی دریا به ناظردر و حریمی دمر قپولی باشقه بر قلعه مثال واسع میدانک اورتاسنده سماع و صفا خانه سنک جانب اوبعه سی کونا کون مقصوره لر ایله اطرافی جمله مصنع یارما قلق چورلمش طره بزانی نقش بوقلمون و عبرت نمون بر خشب قبه لی سماع خانه سی وارکم اسلام بولده بشکستاش مولوی خانه سی قبه سندن مصنع بر قبه واجب السیردر کم نجار لریک پیریشواسی حبیب نجار دخی بویه بر قبه یه مشابه تیشه اورمغه قادر دکلدر و نقش سحر آثارینه ماندمانی و حسان و بهزاد و اغا رضا قلو [۲] وارژنک و مرورانلک نامان نقاشان استادان بوقلعه زرکارک بر قیل قلمن چکمه عاجز اولوب مویانلری موی مثال اولور حتی سماع خانه اطرافنده موزون ستونلری جمله خشبنددر اما عمود سر آمدلرده اولان صنعت عبرت اثر بر خانقاه فقراده یوقدر و بنوک محراب و کرسی سنده اولان خورده تصرفلر مکر بودین سرحدنده استرغون قلمزک محراب و منبر و محفلنده اوله کونا کون مصنع ذی قیمت آویزه لر ایله آراسته اولمش بر منور روش آباد تکیه مولانا در کم نیجه یوز عدد پاره نه و سر برهنه فقر و فاقه ارنلردن عشاقان مشتاقان

[۱] ک : اتمکچی [۲] ک : و شاه قلو ، س ، ط : و شاه قلو

(اندن الجہ عمارت جامعی) الہجہ منارہلی اولدینی ایچون الجہ جامعی دیرلر بودخی
 قورشون اورتولی بر جامع مصنعدرکم جامع خورتاجدن صکرہ روحانیتلی بوجامع مبارکدر
 قبلہ قیوسی اوزرہ مرقوم اولان حسن خط ایلہ تاریخ عربیسی بودر

دارخیر قد بنی دستور خاقان المعین اعنی اسحق (۱) بن ابراهیم للحق المبین
 انظروا یا معشر الابرارالی تاریخها اعملوا بالزهد فیہا نعم اجر العاملین (۲) سنہ ...

اندن خفافلر یعنی قوافلر ایچرہ (سلیمان پاشا جامعی) بوروشن بناک قیوسی اوزرہ
 تاریخی بودر

قد بنیت لله خالصاً هذا الجامع (۳) سائلا غفرانک العفو (۴) یارب الرحیم
 قائلاً تاریخہ ابن (۵) سلیمان الفقیر یا عباد الله تعالوا واسجدوا رب الحکیم (۶) سنہ ...

اندن (حمزہ بک) جامعی بزازستانک قریندہ اولق ایلہ کیجہ کوندوز جماعتی منقطع
 اولماز قرشون قبابلو جامع لطیفدر باب معلاسنک عتبہ علیاسی اوزرہ تاریخی بودر

قد بنی البواب (۷) هذا الجامی (۸) خالصاً لله ذی الفضل الودود
 قال تاریخاً له عبدالحمیل ادخلوا بالبریا هل السجود (۹) سنہ ...

اندن (سنان پاشا جامعی) بر جامع دلکشا و مجلا و مفرحدر اندن (سابقہ جامعی)
 معبد پر نوردر اندن (ایکی لولہلی جامع) [۱۰] معمور و مزیندر اندن (ایکی شریفہ
 جامع) [۱۱] صاحب الخیرات بوجامعک منارہسنی ایکی شریفہ [۱۲] بسنا ایتدیکی ایچون
 صاحبی شریفی افندی نی شہید ایتمشلردر رحمة الله علیه اندن (آتچہ جامع) شیرین و مصنع
 جامعدر اندن (قرہ علی بک جامعی) معمور و آبادان مزکندر اندن (طویال جامعی)
 جماعت کثیرہ مالک اوقافی چوق برمصالی مجالدر اندن (اسکی سرای جامعی) غایت
 شیرین کارلی معبدکاھدر اندن (سیف الله جامعی) بر طرز قدیم جامع عظیمدر اندن
 (داوود پاشا جامعی) سلاطین مثال جامع نوردر اندن (بورمالی جامع) خلاصہ کلام بوشہر
 عظیم ایچرہ اوتوز ایکی عدد جوامعلرہ وارنجہ جملہ قورشوم اورتولی مصنع جامع سلاطین ووزرا

[۱] ك: اسحاق [۲] بومصرع حساب ایدلکدہ ۸۸۹ چیقور (م) [۳] دوغروسی (هذا الجامعا)
 اولیدر (م) [۴] دوغروسی (والعفو) اولیدر (م) [۵] ب، س، ك: بانی [۶] بومصرع
 ۱۰۵۴ کوستریور [۷] بانی (حمزہ بک) اولدینی حالہ ناظمک (البواب) دیسنده کی حکمتی
 اکلایہ مدم (م) [۸] دوغروسی (الجامعا) اولیدر (م) [۹] صوگ مصرع ۱۰۲۸ کوستریور (م)
 [۱۰] ك: جامی [۱۱] ایکی شرفعلی جامع. س: ایکی شرفعلی جامع [۱۲] س، ك: ایکی شرفعلی

دیوار لر در کم هر طاشی عاشقنر تماشا ایده جک نقش بو قلمون عبرت نمودر. و بو جامع ایچنده بر آب حیات قیوسی وار استالی [۱] آدم ایچسه استفراغ ایدر و صویندن غسل ایتسه بامر الله تعالی حمای محرقة یه مبتلا ایسه خلاص اولور غایت نافع صدور الحاصل بو جامعک مدخنده دخی قلملر بطیدر اما بو جامعک قبله قپوسنک ایچ یوزنده صول طرفنده بر آدم بویی بالاده بر بیاض مرمر صندوقه وار ایچنده قاسم کونی دیدکلری قسم [۲] مدفوندر دیوروم تاریخلرنده مسطوردر حتی فقیر [۳] المان قرالی ایمپراطور [۴] چاسار بو قاسم پاشا حقنده کی مرمر صندوقه یی سؤال ایندکده فقیر دخی وقوعی [۵] اوزره کوردم وزیرت ایتدم دیدکده جمله وزراسی وار سکلری [۶] و عروقلری [۷] و باش پاپاسی و ترجمان باشی اولان منکللی [۸] نیجه کوردک دیدکلرنده اشته چار گوشه بر بیاض مرمر صندوقه اوزره لسان یونانجه اوطوز سطر خط تحریر اولنمش دورب باشقه [۹] خداملری وار سیلوب و سپوروب کوزه درلر دیدیکمده قرال و جمله سی [۱۰] حظا ایدوب صحیح کورمش سن دیوپسندا ایدوب جمله سی بردن چاسار ایله ایاغه قلقوب قاسم کونی صاحبی روحی ایچون آیین باطلاری اوزره آیت انجیلدن نیجه شیرلر اوقویوب ینه اوتوردیلر یعنی بو جامعک تا المان دیارنده نامی اولوب اعتبار ایدرلر و بو قاسم پاشا جامعنک طشره حرمی کوچکدر اما بونده دخی یکپاره بیاض مرمردن بر بیاض شادروان حوضی وارکم ایچنه قرق الی آدم صغار بو شادروان اوزره بر قبه سر آمد وار سکز عدد نازک ایجه بیاض مرمر ستونلر اوزره بر قبه مینای عبرت نمودر و بو جامعک دخی قبله قپوسنک عتبه علیاسی اوزره تاریخ مصنوعی بودر

دار خیرات حبیب الله رب العالمین ایتدی سلطان بایزید احیالاجل المسلمین
انظر وایامعشر العباد [۱۱] الی تاریخه و اعبدوا [۱۲] بالعلم حتما عمل [۱۳] اجر العابدین

سنه ۸۹۷

[۱] همزه نك ، سینك كسريله حرکه لنشدر [۲] س ، ك : قاسم [۳] س ، ك : حقیره
[۴] ب : انپه طور [۵] ب : ماوقی [۶] ك : هر سکلری [۷] یدنجی جلده (غروفلری)
دیه کچشدی (م) [۸] ك : میکللی [۹] ك : اولنشدرو باشقه [۱۰] ب : وجهه مصاحبان [۱۱] عنیک
ضمی و بانک تشدیدله (عابد) ك جمعیدر ضرورت وزن ایچون شاعر دالی ساکن قیلشدر (م)
[۱۲] دوغروسی و اوی دوشوره رك (اعبدوا) اولمیدر چونکه (و) حسابی بوزدینی کبی
معنای ده بوزویور (م) [۱۳] نسخه لده هپ بویله (یعمل) ایسه ده یا کابشدر دوغروسی (نم)
اولمیدر شو حالده تاریخ مصراعنک دوغروسی (اعبدوا بالعلم حقا نم اجر العابدین) اولور حساب
ایدلکده ۸۹۷ یی کوستیر (م)

مصنع کره متدر حتی ایاصوفیه اسلامبول قبه سی حضرت رسالتناه سعادتیه ماه ربیع الاولک اون ایکنجی اثین کیجه سی امینه خاتون رحمدن دنیا به تشریف بیورد قلدننده اول قبه منهدم اولدقده بوسلانیك ایاصوفیه قبه سی و بو خورتاج سلطان جامعی قبه سی منهدم اولوب ینه تعمیر و ترمیم اندکلری علامتلی قبه نك قبله طرفنده عمار اولان لرلی آشکاره در حتی جمیع روم توارینخنده بیوک قسطنطین انپولک [۱] اناسی هلانه قزی بوخورتاج سلطان جامعین بنا ایدوب صکره قدس شریفده کفره لرك بالاتشیه کعبه سی اولان قامه غمامه دیرنی بنا اتمشدر دیوباز مشلر یعنی تابو مرتبه معبدکاه قدیمدر کم قپوسی اوزره تحریر اولنان تاریخی بودر

بونک فتحیه سی و همت ایتدی شیخ خورتاجی طریق حقده عون هادی ایله مهتدی ولدی
 قیلندی چون نماز ایچنده عاشق تاریخن دیدی بودیر کهنه لاشک اهل اسلام معبدی اولدی [۲]
 سنه

سنه ۹۸۸ تاریخنده کنیسه ایکن شیخ خورتاج حضرتلی بر کون فرمان پادشاهیه جمیع صوفیلرله الله الله دیو توحید و تکبیر ایده رک یوروش ایدوب بو دیری رهبانلر لندن فتح ایدوب جامع محمدی ایدر حالا مناره سننک اوچ علمی وار قبه سی اوزره علم یرینه آلتون ایله یرده کومولی بولنان قزانی قبه اوزره قومشدردر و علی الفور اخشام اذانی او قوناجاق آلتی ایاق بر یکپاره بیاض مرمر کورسیدر کم حرمده دورر بو دخی عبرتتا بر کورسی واجب السیر بانک خانه محمدیدر آندن (جامع جزری قاسم پاشا) بو دخی قورشوم اورتولی سرو اغا جلرندن بر خارپشته تخته قبه عالیدر بونک دخی قورشونی غایت مصعدر [۳] بو جامعک قبله قپوسندن محرابه وارنجه طولی ایکوز یکر می ایاقدر و عرضی یوز اللی ایاقدر ایچنده جمله صغیر و کبیر یوز اللی عدد ستون موزون صماقیلری و بیاض مرمر ستونلدر کم بربری اوزره بعضی کمرلرده عمود صغیرلر واردر زیرا بو جامع ایکی قات بنا اولمشدر و جامعی ایچنده کی دوشمه مرمر لرینک طولی و عرضی بشر التیشراشون بیاض مرمر مجلادر کم هربری بر رخالیجه قدر بیوک چار کوشه مرمرلر در و جمله درو دیوارلری ایری صماق مرمرلر ایله بر طرز عجیب و غریب قبلانمش دیوارلدر و اعجب اغرب تماشا کاه

[۱] س ، ک ، ط : انبولک . ب : انبولک [۲] صوک مصرع ۹۹۸ عددینی کوستریور
 او حالده یابوتاریخ مصرعی یا کلیش یا خود بوندن صکره سطر باشنده کان ۹۸۸ رقمی یا کایشدر (م)
 [۳] س ؛ ک : مصنع اورتولیدر

یحسابدر وبر مناره موزونی دخی ساده روی مثال برسر آمد مناره بانك خانه در حرمی
 اویله درخت میوه دار لر ایله مزیندر کم هر درخت سایه دارك ظل حمایه لرندن زمینه آفتاب
 عالنتابك تاب وتوانی روی ارضه تأثیر ایتمز بر جمع فضلا وکان صلحا مستجاب الدعوه
 جامع پرانواردر کم الی انقراض الزمان [۱] مابد اوله آندن (اسکی جامع) کار کیر قبه
 دکل خاربشته [۲] سروی آغا لرندن بر طرز قدیم مصنع قورشون اورتولی قبه عظیمه در
 جمله یکر می درت مرمر ستون براق اوزره نقش بو قلمون عبرت نمون چار گوشه قبه
 بی مثالدر اما قبله قپوسی اولان باب مصنعك یمین ویسارنده کی پرواز لرنده اولان زیه
 و کیلو [۳] و بورمه حلرون [۴] مثال زیه لری استاد مرمر بر اویله اویمش کم کویا
 سحر مین آتمش عجایب کار کر لکدر بوجامعك طولی ایکوز ایاقدر عرضی یوز اون
 قدم در وبر مصنع مناره بالاسی وار کم بو شهرده مثلی یوقدر آندن (تماشای جامع سلطان
 خورتاج قدس سره) بوجامع پرانوار برمدور دیوار اوزره سکز عدد تاك کسری مثال
 کر لدر کم هربری بر کونه قوس قرحدن نشان ویرر کویا قدرت کمری اوزره قبه نیلکون
 سر نکون کاسه سی اسلامبولده اولان آیاصوفیه کیره نك قبه سندن بش آیاق کوچکدر دیو
 معماران [۵] اویله نقل ایلدیلر اویله بر قبه بالادر کم عبرت نظریه نظر اولنده آدم دمبسته و حیران
 اولور مردم دیده لری خیره لئوب انکشت برده ی ادر زیر ا بوقبه عالینك سکز عدد تا کلری
 وقبه [۶] نیلکونی خرده منقش ذی قیمت احجار ایله نقش بو قلمون عبرت نمون اولوب
 استادان سلف وار مقدورین صرف ایدوب بوقبه مینایه اویله تصرفلر [۷] ایتمش کم
 بو اطلس فلک کردونده اویله بر کار کیر لکی شدادك باغ ارمنده بیله بر معمار ایده مشدر
 بوجامعك اندرون و بیروننده اولان انواع فصوص کاری مقوم و محکوک کونا کونلر ور خام
 عبرت نمون معکوک و محکوک مقوملر المان قرالی تختی اولان بچ قلعه سی ایچره استفانی کینسه سنده
 بیله کور مدم و بیوک [۸] جامعك محراب و منبرنده اولان خرده کاری [۹] بر جامعه ده یوقدر
 الحاصل مدحنده لسان قصر و قلم کاسر در لکن قبه سر نکونی قورشوم اورتولیدکدر
 کفار زماننده بر کونه کار قدیم بر کونه چار گوشه کره مت اورتولیدر کم بودخی برواجب السیر

[۱] س، ک، ط: الدوران [۲] س، ک: حارپوشته. ط: خاربشته [۳] ک: کیلی

[کاف مدایدلش ولامه جزم قونولش] س: کاوی [۴] دوغروسی (حلرون) اولیلدر (م)

[۵] س، ک: معماران حضاران [۶] ب، س، ک: وکاسه [۷] ک: تصرف عیبیه و نادره لر

[۸] دوغروسی (بو) اولیلدر (م) [۹] ب: خرده کیرکاری

یا تقوا بن مادیانک صوفیہ شہرندہ اولان آی صوف قزینک بناثری اولدوغندن ایاصوفیہ جامعہ لری درلر لکر بوسلانیک ایاصوفیہ سنک قبلہ قپوسندن محرابه وارنجہ طولی یوزتیش بش ایاقدر عرضی یوز یکر می بش ایاقدر اما عبرتنامی غیردرکم [۱] بو جامع ایچنک صول طرفندہ یک یارہ یشل صماقیدن ینہ کندودن التی ایاق نردبان ایله چیقلر برزمرود کبی مجلا یشل کورسی وارکم بو جهانده مثلی یوقدر غایة العایہ واجب السیر صنعت غریبہ و عجیبہ درکم روی ارضده سییاحان بروبحاران جهان بین ایچرہ مشهور آفاقدر و بو جامعک حرمنده کی ابدست خانہ حوضی ایچنده بری بری ایچرہ قات اندر قات بیاض مرمرخامدن اوچ قات و هرقاتندہ صفه صفه قسقیہ و فواره قدح لری و شادروان لوله لری وارکم بنوک دخی و صفندہ لسان قاصر و قلمکاسردر و دخی بو جامعک طشرہ باب صفه لرنده طقوز عددستون مجالری وارکم هر بری بررورم خراجی دکر عمود مصیقلر در و قبلہ قپوسی اوزرہ ترقیم اولان [۲] تاریخی بودر

وهذا جامع دار عجیب من الکفار مأخوذ غریب
فلما جاء [۳] نصر من الله وللتاریخ [۴] قل فتح قریب [۵] سنه ...

اما استاد مهندسین دوربین فکر بو ایاصوفیہ قپوسی [۶] ایله اسلامبولده سلطان سلیم جامعی قبه سی اسلامبولک ایاصوفیہ جامعی قبه سندن کنارلری یرمیش آرش بیو کدر درلر اما سلمیه و ایاصوفیہ دن [۷] اچاق قبه عظیم لردر اما بو ایاصوفیہ قبه سنک اوستنده استاد سلف بر کونه قورشوم اورتمشکم حالا بو زمانمز استادلری نویله قورشوم اورتمک احتماللری یوقدر و عاده الله انک اوستنه جاریدرکم دائما قورشوم ماوی اولور بو ایاصوفیہ قورشومی صارویه مائل اولدوغندن ایچنده آلتون واردر دیو سلانیک جهودلری بر کره بو قبه پرنورک قورشومن تجدید ایدوب تعمیر ایدلم دیو حاکم لره قرق بیک غروش ورمش لری غرض مسلمانلر رضا ورمیوب حمد خدا حالا کفار زماننده کتیبسه ایکندن برو قورشومی اورتولوب دورر اما درون جامع طرز قدیم اوزرده بر آلائی آویزه و مصلوبات تماشا کاهلری اولیوب محرابی و منبری و محفلی ساده کوزه لیدر اما قنادیلری

[۱] پ : عبرتنامی عبردرکم [۲] ک : اولنان [۳] س ، ک ، ط : جاء [بونسخه دوغرودر چونکه ضمیر اولمازسه وزن بوزولور (م)] [۴] (فللتاریخ) اولسی مناسیدر (م) [۵] تاریخ (فتح قریب) عباره سندن چیقہ جقدرکه (۸۰۰) عددی کی کویستر مکدهدر (م) [۶] س ، ک : قبه سی [۷] پ : اما سلمیه و بو ایاصوفیہ دن . ک : اما سلمیه بو ایاصوفیہ دن

یاتیلر اعلا لیمان جای اماندر جمله ملاحان بحار قره دکز و آق دکز و بحر عمان کیملری
 و مصر و شام و جزایر و سویس و طره بوس و فرنج و پرتقال و دنقار قیز [۱] و دایمارقه
 و انکلتره و قلمک [۲] و جنوز کیملری کلوب بو لیمانده صوز [۳] براغوب یطرلر زیرا
 قرق الی قولاج عمقی وار لیمان دارا اماندر و بولیمانک صید و شکار لرندن نیجه بیک کونه
 ماهیلری وار اما تکیر بالئی و برلیر [۴] بالئی و قیاسی [۵] و اسقورسندی [۶]
 و اوصقورسوی و کوره لی و اولومر [۷] بالفنک انواعلری مشهوردر و جانب اربعه سی
 الحاق اووالی و کنارلری یوقه یعنی صیغ صولی رلردر اما ینه اعلا دمر دوتار و بولیمانک
 قرشو طرفنده قریه قدخه و چتروز [۸] کویلرینک اولکلری یخشی دمر دوتاردیادر مذکور
 کویلر قرده اولوب دریان ایکیشر میل الارقه در و سلانیک اول کویلردن اوطوز میل
 اوزا قدر اما اول کویلرک اولکلرینه واران کیلر ایکی طرفلرینه دمر براقاق لازمدر زیرا
 کویلردن طرفنده دریا کنارلری صیغ قومسال دکزدر کم غایت حذر لازمدر بلکه بر
 حرصه [۹] ظاهر اوله انکیه جون ایکی دمر اوزره بو کویلر اوکنده یطماق معقولدر
 بو کویلر اولکلرینده دخی کونا کون ماهیلر چیقار اما سلانیکک شالنده اسلامبول یولنده
 قصبه بشکلرک و قصبه لنتزمنک کوللرینک کونا کون بالقلری چیقار اما انلرک یلان بالئی
 ربع مسکونده مشهور اولوب بوسلانکده اوله یلان بالقلری چقمیوب هر بار بشکلردن
 ولنتزه کوللردن ترونازه سلانیکه مار ماهی کیروب صیادلری فروخت ایدر و السلام

اوصاف عمارات جوامع های سلاطین آل عثمان در شهر سلانیک آبادان

جمله صغیر و کبیر یوز الی عدد محراب سلاطین قاضی [۱۰] وغیری جوامع وزرا
 و وکلا و صاحب الحرات بنالری عبادتگاه قدیمه لردر اولاجامدن شریفی [۱۱] و مستجاب الدعوه
 معبدگاه عظیم (جامع ایاصوفیه کبیر) اسلامبولده کی ایاصوفیه کبیرجامعنه بکزر اما بو آندن
 کوچو کدر و طرب افزون شهرنده کی ایاصوفیه دخی بو قدردر و بو اوچ ایاصوفیه جامعلری

[۱] ك : و دونقار قیز [۲] ك : و فلنك [۳] ك : دمور . ط : صوزی [۴] ب : ترکیه .
 س ، ك نسخه لری بو شكلده فقط نقطه سزدر [۵] ك : وقیا بالئی [۶] ط : اسقوریت . ك :
 اسقورینیدی . ب : اسقوریندی [۷] ب : اولوفر . ك : لوفر [۸] ط : و جتروز . ك : چتروز
 [۹] ب : مرصه [برنجی حرفی میمدر] س ، ك : حرضه [برنجی حرفی ح در] [۱۰] ك : ماضیه
 [۱۱] ك : اشرف

دکانلر در کم جملہ مصر دیارینک متاعلرندن کتان و خنا و شکر و پرنج و قہوہ و جمیع مصر متاعی بو سوق سلطانبندہ موجوددر و جملہ اوچیوز عددبازرکان مخزنلری وارددر و جملہ اللی عدد کراستہ جی دکانلری بو محلدہ در و جملہ یوز عدد دباغ دکانلری بو محلدہ لب دریا ایله قلعہ دیواری اوکنده عظیم دباغان کارخانہ لری وارددر و بر عدد دباغان مسجدی وارددر و اسککھ قپوسی خارجنده قلعہ یہ متصل (جامع عبدالرؤف افندی) لب دریادہ فوقانی بر جامع قصرارم آباددر کم جمیع جماعت کثیرہ نک آرامکھ مسیرہ گاهی بر عبادت گاہ روشن آباددر عبدالرؤف افندی سلانیک مناسی ایکن بو محلدہ بر جامع اولماق ایله بو عبادت گاهی انشا اتمش اما حقا کہ یرندہ عمار اتمش بر صاحب علم معماری و علم ہندسیہ مالک اولماغن جامع مفرحی فوقانی ایدوب التندہ جملہ مصر چارشوسی دکانلری ایدوب جامعک ائمہ و خطبایی و مشایخ و مؤذنان و سائر خدامانلرینہ وقف اتمش بو جامع دلکشا کویا بر قصر عبرت نما اولوب دائراً مادار اطرافی بلور و نجف و موران جاملا اولوب دخی اطرافی جملہ طرہ بوزانی مقصورہ جککدر در ہر شب و روز جماعت کثیرہ دن خالی دکدر زیر اقلیم سبعہ نک تجار مسلمانلری و بحر ایضک کشتی بان ملاح مؤمنانلری بو جامع مسیرہ کاہدہ طاعت سبحانی ایدوب لیماندہ اولان کیلرن سیر و تماشا ایدرلر قلعہ خارجنده بوندن غیری جملہ عمارت درون حصار دہدر اما بو اسککھ و اروشن [۱] اوکنده در (دروصف لیمان عظیم سلانیک) بولیمان جای امان شرقدن غربہ طولانی یوز میل مسافہ اولان کورفز طویلک غربیسی نہایتندہ بر لیمان عظیمدر کم اون بیک پارہ پارچہ [۲] و قلیون و قسرہ و تا [۳] رقلیوت [۴] و بیک [۵] و سنہ [۶] و بلافہ [۷] و قراقہ و برتون و بو طاج [۸] و شایقہ و قرہ مرسلک [۹] و ضاربنا و جککلوہ [۱۰] و قدرغہ و غلیتہ و ماوونہ و باشداردہ نام کیلر آلر بر لیمان عظیمدر اما لودوس روز کارینہ و کون دوغوستہ و قبلہ روز کارلرینہ آغزی آچق اولماق ایله لودوس قومی [۱۱] اصابت ایدر لکن اعلا دمر دوتار یر [۱۲] اولماق ایله لئکورتہ دمرلرن جان قورتران نام غومانہ لرہ دمرلری باغلیوب لیمانہ لئکر انداخت ایدنجہ بی باک و بی پروا

[۱] ک : و اروشنک [۲] ب : یارچہ . س ک : یارچہ [۳] ک : و قاردواتا . س ، ط : و قرہ واتا . ب : و قرہ و تا [۴] س ، ک : و فلییوت . ب : و قلییون [۵] ک : و بتک [ب] حرفتہ کسرہ قونولش [ط : و بیک . س نسخہ سی نقطہ سزدر [۶] ک : و شینہ [۷] ک : و بلاقہ [ب] حرفتک اوزرینہ فتحہ قونولش [ب : و بلاقہ [۸] س ک : و بو طاج [۹] ک ؛ ط : و قرہ مرسل [۱۰] س ، ک : و جککلوہ [۱۱] ق حرفتک اوزرندہ ضہ وار (م) [۱۲] ک : لیمان

آدن بو کله مریه قلعه سنک طشره سنده دیوار یوزنده شرق طرفنه ناظر کوشه ده بو تاریخ مسطوردر:

بلک [۱] بو قلعه نك معماریم بن
خداى ربنا كفتاریم بن [۲]

چو كاتب بوسوزی مرمرده قازدی
مورخ تاریخ فتحینی یازدی [۳]

سنه

اما بو کار معماریلر جمله سلیمان خانك جمیع آثار بنای عمارت لرن انشا ایدن قوجه معمار سنان ابن عبدالمنان اغانك کار عبرت نما لریدر کم نه مرتبه ده استاد مهندس اولدوغی آثار بنالرندن معلومدر کم کورن عشاقره خفی دکلدردن ایدن یدی قله نك ایچ قلعه قپوسی اوزره عمارتی تاریخیدر

حضرت سلطان ابراهیم خان خان عظیم
آل عثمان مالک البر بحر و مکه رهبری

منه فیض الله تاریخ دوشدی یا اهل الفلاح
جلیه یارب شفیع ایله شفیع محشری [۴]

سنه ۱۰۵۶

و بو یدی قله نك طشره قپوسی اوکنده اشغی شهره ودریا به ناظر بر جمع العرفان قصر عالیسی وار جمله آبنده ورونده و دوندکان و عشاقان سیاحان بروبحار اول قصر خورنق نزهت آبادده جمع اولوب جلوه کر لر [۵] حقا که جهان نما بر کاخ و الای بالای عبرت نما مسیره کاهدر اما بو قلعه دن طشره اصلا محلات و خانه عمارت لر یوقدر الا شرق طرفنك قلعه خارچنده کر چ خانه لر واردر و غرب طرفنده یکی قپو خارچنده مولوی خانه واردر (ستایش واروش اسکه) اما اسکه قپوسندن طشره مصر چارشوسی نامیه معروف جمله بشیوز عدد

[۱] ك: بيلك [۲] بو مصراعده كي (خداى ربنا) ر بزم اولان الله معنا سنه اوله رق ترکیب توصیف اولق ممکن ایسه ده دوغروسى (خدا باربنا) اولوب منادی اولسی دهاه ناسیدر بو مصراعده ظن ایدرم که ضعف تألیف وار شویله که ناظم «بن کفتاری خدا با، ربنا یم» یعنی بن دیننده ذکر ی، وردی الله لفظ شریفی اولان بر قوم؛ دائما اللهم جاغیر بوم؛ اللهم ربط قلب ایتشم» دینک ایسته یور (م) [۳] بوراده کی دور دنجی مصراع تاریخ اولق صلاحیتی حائر دکلدرد. دینک که ناظم بوا یکی بی تی تاریخ ایچون دکل بلکه باشلیجه کندی حالی آکلا تبق ایچون سویلش. برده بو بیتلر کوستریور که بونلرک ناظمی مرحوم معمار سنانک کندیسیدر. ایکنجی بیتک معناسی (بن بوراده مقصدم قلعه نك معمارى بن اولدیغی آکلا تقدر قلعه نك تاریخ انشاسنی، حتی سلانیکک تاریخ فتحنی یازمق تاریخ جیلره عأددر اونکچون او جهتلره بن قاریشدم) دینک اولیور (م) [۴] اوچنجی مصراعدن آکلا شیلدینی وجهله تاریخ (منه فیض الله) عباره سنندن چیقه جقدر بو عباره ایسه حساب ایدلکده (۱۰۵۱) اید یور شو حالده (۱۰۵۶) رفی یا کلیش اولسه کر کدر (م) [۵] ك: جلوه کر اولور لر . ب: جلوه نزلر

(ستایش قلعهٔ اسد) یعنی کله مریه قلعه‌سی بو دخی غازی سلیمان خانک عمارتیدر اوج آسمانه سرچکمش سکنز قات قلعهٔ متیندرکم دروننده جمله قرق عدد خانه‌لری و اوچ عدد صو صانجی‌لری و غلال انبارلری و بر زاویه‌سی واربر سر آمد قلعهٔ بالادرکم مثلی مکر کسندیره و یاخود متون و قرون قلعه‌لری اوله لب دریاه برابر دمر قیولی مازغال دلکرنده جمله یکریمی عدد قرق قرش و قرق و قیه دمر کله آثار جهان آرا طوپلری وارکم دولت آل عثمان قلاعلرنده بو طوپلره مانند طوپلر مکر قلعهٔ رودوسده یاخود آق دکز بوغاز حصارلرنده اوله اما بوکله مریه قلعه سنک جمله طوپلری دریاه ناظر اولوب لیمانی قورودر چچانکم روز عیدینلرده بو طوپلری آتدقده تا کورفزک قرشو طرفلرنده کی سکنز میل مسافهٔ بعیددهه اولان قیلری دوکر طویل طوپلردر و جمله یوز الی عدد نفراتلری و بر مکلف جامعی و غلال انبارلری و جبه‌خانه مخازنلری و نجه یوزبیک کونه مهماتلری واردر و بو قلعهٔ کله مریه قلعه سنک زمیندن تاقورشوم اورتولی ناحیه سنه [۱] وارنجه قدی الی ارشن بالا و بش ادم انلی قالن و متین دیوار قهقهادر اوافق شاهی طوپلری بو قلهٔ [۲] بالانک قورشوم اورتولنجه [۳] قراوول خانه لرنده کرپی توکی کبی دزیلوب زین اولمشدر و شهرک محبوس‌خانه زندانی بوکله مریه قلعه سنده درکم نعوذبالله جمیع مجرملر انده محبوسلردر و جانب قبله ناظر باب معلاسنک عتبهٔ علیاسی اوزره تحریر اولنان تاریخ بودر

شیر مردان حضرت سلطان سلیمان زمان	امری ایله یابلوب بورج [۴] اسد اولدی تام
شیر پیکر اژدرها طوپلرکه اطرافنده در	یاره شور بو قلعه بورج [۵] اسد دینسه نام
اولدی تاریخی طقوز یوز قرق ابکی بو قله نک	هجرت پیغمبر آخر زمان [۶] سنه ۹۴۲

بو قلعه نک طشره دیوان‌خانه سنک تاریخ زیبا سیدر

بنای پادشاهی کر ضروری دهرا ایله غایت [۷]	خرابه مشرف اولمشدی بو دیوان‌خانه عالی
کورنجه بخشیا تحسین ایدوب دیدم تاریخ [۸]	بو جایی [۹] همت ایله قلدی بو کان کرم احیا

سنه ۱۰۲۶

[۱] ک : باجه سنه [۲] س ، ک : قلعهٔ [۳] پ : اورتولجه . ک : اورتولی یرینه وارنجه
 [۴] ک : برج [۵] ک : برج [۶] س ، ک ، ط : هجرت پیغمبر آخر زماندن والسلام [۷] بو
 مصراع بو حالیه معناسزدر دوغروسو شویله اولق ممکندر : (بنای پادشاهی کم مرور دهرا ایله
 غایت) (م) [۸] بومصراعک وزنی بوزوقدر اکسیکک وار دوغروسو شویله اولق ممکندر :
 (کورونجه بخشیا تحسین ایدوب دیدم دیدم تاریخ) (م) [۹] ک : جایی [تاریخ] بوجایی همت
 ایله قلدی برکان کرم احیا) مصراعندن چقیوروتامدر (م) [

و نگاه بانلری یکدر الله یک دیوب نوبت بکلیوب جمله اعوانلری قلعه دیوارلری اوزره قول دولاشوب خاب [۱] غفلتده بولنان دیده بانلری تعزیر ایدرلر زیرا غایت سرحد بندر عظیمدر (در تعمیر عمارت قلعه سلانیک) کرچه بو قلعه قدیمی فیلقوس ونجه بطلموس یونانیلر بنا ایدوب خداوندکار غازی سلطان مراد خان فتح ایدوب تعمیر و ترمیم آتمش اما مرور ایام ایله نجه لرلی رخنه دار اولوب سنه ۹۵۳ [۲] تاریخده بحر سفید ایچره قلعه قستل و قلعه کورفوس و قلعه چوقه لره و قلعه آندریکه سلیمان خان یکدر کن بوسلانیکیده مشتتا ایدوب قلعه احیا ایدوب جانب ثلاثه دورت عدد قلعه متینلر انشا ایلوب بو قلعه سلانیکی کویا قلعه قهقهها و قلعه وان و قوی البیان ایله مش اولا قبله طرفی گوشه سنده واردار قلعه سی لب دریابه ناظر اون ایکی عدد مازغال دلکبری صافی دمر قبولر ایله اراسته و هر مازغالده برر عدد آدم صغار شایقه طولر ایله پراسته اون عدد بال یمز طولرلی دخی اژدرهفت سر کبی دهانلرن آچوب دریاده کزن کافر نایلرینه غزغرمغه آماده طولرک جمله سی لیمانی قورودوب عربلر اوزره حاضر مهیا مفرت و سر آمد مدفعلردر و بو قلعه و اردارک دائراً مدار دیوارینک قدی کامل اون بئش ارشن بالادر اما بئش آدم انلی کار کیر طاش دیواردر و جمله یدی عدد قورشوم اورتولی سر آمد و مصنع و سکزر قات قلعه عظیملردر کم هر بری برر کونه مندرکلردر و قات اندرقات طبقه لرنده و تاذروه اعلانرنده نجه یوز شاهسی سر آمد طولرلی واردر و هر صفه سنده [۳] جمله اوچیوز عدد نفراتلر ساکن اولوب کشک بکلیوب نگاهبانلق ایدرلر و بو قلعه ننگ جانب شهاله ناظر ایکی قات دمرقولرینک عتبه علیاسی اوزره تاریخی بودر

سلیمان زمان صاحب سعادت	شهنشاه زمین مرغوب عادت
زماننده اولوب بو قلعه بنیاد	اولوالابصار ایدی اولان شهادت [۴]
فلك تحتنده یر یوزنده شمدی	بوکه تاریخ بورج [۵] در سعادت سنه ۹۵۲

[۱] ك؛ خواب [۲] س، ك. ط: ۹۵۲ [۳] ك: و هر طبقه سنده [۴] بومصرع بوحالیله معناسزدر دوغروسنی (اولوالابصار ایدر لابد شهادت) کبی برشی اولمیدر (م) [۵] س، ك: برج [شوتاریخ نظم نقطه سندن ضرر سزجه در ناظمی ده اولدجه تحصیل کورمه بکزه بور بناء علیه بویه برشاعر سلطان سلیمان خان ایچون یازدی بر تاریخده (برج) کله سنی (بورج) شکلنده یازماز و حسابه کچیر من. تاریخ صوکه مصر اعده کی (برج در سعادت) عباره سندن چقیور که (۹۴۴) ایدور حالبوکه مؤلف کتابه دن آلهرق (۹۵۲) دیبور. بونی بولق ایچون تعمیرده و از فقط مذکور مصر اعی (بودر تاریخی برج در سعادت) دیبه تصحیح ایتمک لازمدر بوسورنده (بو) لفظنک (برج در سعادت) آلتنده بولونه جفی یعنی (۸) عددینک (۹۴۴) عددیله جمع ایدلسی اکلشیلیر و بناء علیه تاریخ (۹۵۲) اولمش اولور. فرض محال اولهرق تاریخ (بورج در سعادت) دن چقیه جق دینیلسه اوله ماز چونکه لفظیا کلشیلغیه برابره عدد مطلوب حاصل اولماز بلکه (۹۶۰) حاصل اولور (م)

طرفی دریادر بو حساب اوزره قلعه سلانیکک دائراً مدار جرمی اون بریک بشیوز
 آدمدر اکر دریا کناری اولسه طشره دن آدملنسه بیک آدم دخی زیاده کلردی و دریا
 کناری قلعهسی جمله یالین قات دیواردر اما غایت مشافت [۱] اوزره مبنی قات اندر قات
 مصنع ومتین ابراجلری واردر وبوقلعه سلانیکک دیوارلری یوزنده استاد بانی بناعرض
 معرفت مهندس معماری [۲] اجرا ایدوب دائراً مدار قلعهک صفحہسنه اوچ قات
 طولدن [۳] منقش موشاف [۴] ایدوب ماعدا مطرش ومصقل و مجلا طاش دیوارینک
 قدی کامل یکرمی اوچ آرشن بالا و آلتی آرش عریض دیوار کار کیردر زمان قدیمه
 غایه الغایه قوی و متین بنا ایش اما بو قدر بیک یلدن برو مرورایم ایله جابجا طاشلری
 رخنهدار اولمش وبعض خندقلری تراب ورمال ایله دولمش وبوقلعه زیبا طقوز عددقیالی
 داغلر وبارلر اوزره واقع اولوب سلانیکک جانب ثلاثی جمله سکز عدد قبولدر وقلعه
 ایچی جمله آلتی قات بوله بوله حصاردر وجمه آلتی عدد حصار دزداری اغالغیدر اولا
 برقات بوله حصار ی بیوک شهرقلعهسیدر وایکی قات حصار ی واردار قلعهسیدر و اوچنجی
 قاتی کله مریه اغالغیدر ودرنجی بولهسی یدی قله قلعهسیدر و بشنجی بولهسی قوشاقلی
 قله حصاریدر و آلتنجی قات بولهسی طوبخانه قلعهسی اغالغیدر بو مذکور اولان آلتی
 بوله حصارلرک بر قبولردن ماعدا ایکی قبر دخی یدی قلهک اشفی شهره اینهجت ایکی
 عدد دمر قبولر وار اما یالین قات قبولدر لکن اوتوز آرشن بالا دیوارلری واردر
 وبوبوله حصارلرک اندرون و بیرونلرندہ اصلا خندق یوقدر زیرا طاشلق زمینلرده بنا
 اولمشدرکم خندق قازمق ممکن اولدینندن دوشمن محاصره ایتسه طاشلغندن لاغم قازمق
 دخی قابیل امکان دکلدر حفا که صعب رباط مزین رفیع البیناندر حفظه الله وبوقلعهک
 اکثریا قله و ابراجلری بالیق صرطی مثال درسک درسک اولوب اللی آدمده برقله متین
 واقع اولمشدر بو حساب اوزره حصارنجہ [۵] قله لریله دائراً مدار جمله یوز اللی [۶]
 عدد قلدر وجمه دورت بیک عدد دندان بندر بو حقیق کتر فقیر قلعه ساده جه آهسته
 روش ایله کامل بش ساعتده شکل مثلث [۷] دور ایدوب امعان نظر ایله نظر ایتد
 وجمه بوقلعه ایچره هر کیجه بش یرده نوبت سلطانی مهترخانهسی چالئوب پاسبان و دبدہ بان

[۱] ب، س، ک : متانت . ط : مشافت [۲] ک : هندسه معماریه سنی . ط : مهندس
 معماری [۳] ک : طولدن (طوغلهدن) [۴] ب، ک : قوشاق [۵] ک : پیچہ [بر چوق کره
 (پیچہ) دیبه کدی (م) [۶] ک : اللی [۷] س، ک، مثلث

قلعه‌سی طوب‌خانه‌سیله [۱] دریا کنارنده قلعه‌نک بر گوشه‌سی بورنده واقع اولوب اولبروندن واردار طوب‌خانه‌سی قپوسنه وارنجه کامل اوچپوز آدمدر اولقپودن طشره خندق کنارنجه واردار قپوسی اولدخی اوچپوز آدمدر و جانب غربه ناظر باب قویدر آندن یکی قپوکه مولوی‌خانه قپوسیدر کم کامل دورت یوز آدم اولوب طرف غربه مفتوح دروازه محکمدر آندن جانب‌شماله یقوش یوقارو قلعه دیواری طشره‌سندن دره و دپه لر آشوب کاهجه غرب طرفه دخی کیدوب غازیلر قله‌سنه‌دک یالین قات دیوار متیندر بوغازیلر قله‌سی بورنده [۲] شرق طرفه تا یدی قله‌یه وارنجه ایکی قات صعب و متین قلعه دیواریدر مذکور یکی قپودن تا یدی قله‌یه کلنجه خندق یوقدر جمله اوچیک یدی یوز کر مه آدم دیواردر اما بیک یوز آدم یرک دیواری یالین قات صعب و متین حایط استواردر ماعدا بیک سسکز یوز اللی آدمی یدی قله‌یه کلنجه ایکی قات قوی دیواردر آندن یدی قله‌دن طرف جنوبه یوقوش اشنی طشره‌دن قله قپوسنه وارنجه بشیوز آدمدر و بوقپو جانب شرقه مفتوحدر آندن ینه سمت جنوبه یوقوش اشنی کیدوب کله‌مریه قپوسنه وارنجه ایکی بیک اوچپوز آدمدر بوقپو دخی جابب شرقه مکش‌وفدر آندن اشنی ینه جابب جنوبه توجه ایدوب درحه زمینده [۳] کیدوب لب‌دریاده سدمتین کله‌مریه قله‌سی بورنده وارنجه بیک آدمدر و تایدی قله‌دن یوقوش اشنی بوکله‌مریه قله‌سی بورنده کلنجه دخی خندق یوقدر و یالین قات شدادی بنای عالی دیوار استواردر اما بوکله‌مریه قله‌سندن طشره دریا کنارنجه آدملق [۴] مشکلدن زیر اول طرفی دریا دوکر اول جلدن کله‌مریه قپوسندن ایچری کیروب کله‌مریه قله‌سی دیوان‌خانه‌سی قپوسنه‌دک آندن تا اسکله قپوسنه‌دک قلعه دیورینک ایچ یوزندن ایکی بیک آدمدر آندن اسکله قپوسندن طشره چیقوب تا واردار قله‌سنه [۵] وارنجه جانب غربه میال کیدوب کامل بیک آدمدر بو محله قلعهُ سلانیکک اوچ گوشه‌سنک آدملماسی تمام اولوب بو واردار قله‌سی غربه ناظر گوشه‌ده در بو گوشه‌دن تا کله‌مریه قله‌سی گوشه‌سی بورنی جانب قله‌یه ناظردر و بو ایکی گوشه آره‌سی لب‌دریاده لیان طرفیدر و دخی کله‌مریه قله‌سندن یقوش یوقارو جانب شماله یدی قله‌در و قره طرفیدر و دخی آندن تا واردار قله‌سی گوشه‌سنه وارنجه باش اشنی جانب غربه ناظر سمتلر اولوب بو طرفی دخی بر [۶] سمتیدر الحاصل بو قلعهُ سلانیکک ایکی جایی قره‌در و بر

[۱] س ، ک : خانه‌سیکه [۲] ب ، س ، ک : بورندن [۳] ک : دوزجه زمینده [۴] ک :

آدملاق . ب : آدملاق . [۵] س ، ک : قله‌سنه [۶] (بحر) مقابلدر (م)

یوقارو ایچ قلعہ دزداری وکله مر به قله‌سی دزداری واورته حصار دزداری و... حصار دزداری واورو بونلرینک هر برینک باشقه باشقه نفراتلری ووجه‌خانه‌لری وار ووجه ... عدد پاره صغیر وکیر بال یمز طوپلری وار ووجه ... عدد قلعہ نفراتلری وار ووجه قرق عدد اغاقدر اولا صاغ قول اغاسی وصول قول اغاسی وحصار اری اغاسی و بشلی اغاسی و غرب [۱] حصار اغاسی [۲] ومارتوسان اغاسی ویرلی طوپچی اغاسی ویرلی جه جیلر اغاسی وباروتخیلر اغاسی وپاسبان اغاسی و ...

و باجدار اغاسی و دیده بان اغاسی و قولچی اغاسی و جمداً ملک کومروک امینی و شهر امینی و خروج [۳] امینی و معمار اغاسی [۴] و معتمد باشی و شهر صو باشیسی و چوبلوک صو باشیسی ... و باروت‌خانه امینی و کتخداسی

و کاتب‌لری ... و اوچوز عدد بارودخانه نفراتلری وارکم عبرت‌ما برکارخانه واجب‌السیر بارود‌خانه رعنادرکم محلیله آنک دخی اوصافی تحریر اولنور نتیجه کلام قانون سلطان سلیمان خان اوزره بوسلانیك قلعہ سنک حاکم و ضابط و عسکری طائفه‌لری بو تحریر اولنان اصنافاندردر علی‌الاجمال واقف اولدو غمز اوزره تحریر اولندی (در بیان زمین اشکال قلعہ سلانیك) اولا بحر سفیدک روم الی [۵] ساحلنده طولی یوز میل عدد بر کورفزک جانب غربیسی نهایتنده واقع اولوب اول خلیجک بر قومسال نال [۶] لیمانی کنارنده ایچ قلعہ‌سی بر طوپراقلی و قیالی پشته عالی اوزره شکل مثلث شدادی سنک بیاض سنکین بنا بر سور رعناى حصص حصین و سدمتین حصار استوار رفیع البیان و خلقی [۷] عظیم‌الشان کرمان قدیمدرکم اولیه بررباط معموره بومرتبه ساحل بحر ایضده مثلی یوقدر برقلعه واسعدرکم لب دریاده طولی اوچ میلدر قره طرفته عرضی ایکی میل مسافه بعیده در شمال جانبه حورتاج سلطان داغلی ایچ حصاره حواله بعیده درکم اصلا طوپ ارمن اما بو قلعہ‌نک ایکی جانبی قره در و بر جانب جنوبیسی بحر سفیدک بر کورفزیدرکم بو کورفز شرقدن غربه طولانیجه واقع اولوب درون حصارک جمله اولری بری بری اوزره قات اندر قات بو کورفز دریاسنه ناظر خانداندردر غرب طرفی تا واردار یکجه‌سنه وارنجه اون ساعتک بر صحرايه ناظر بیوت رعنادردر (در حساب دایر آمدار جرم حصار سلانیك) اولا واردار

[۱] س، ک، ط : عزرب [نقطه سزح، نقطه لی ز، ب] [۲] ک : عزرب اغاسی [۳] ب، س، ک : خراج امینی [۴] ب، س، ک : باشی [۵] ب : ایللی [۶] ک : باک . [بوکله ط نسخه‌سنده یوقدر [۷] ک : وخلق [کافک آلتنده کسره قونولش]

پادشاهيدن خاصى ۸۳۲ ۲۸۰ وجمه زعامتى ۳۱ وجمه تيمارى ۲۶۲ و سلايکک يوروکان اوجاق بکى زعامتى ۴۰۰ عدد زعامتدرکم طوب کشان يورکلرينک [۱] اوزرلرينه مباشر اولوب حين سفرده جاموسلرايله بال يمز طوپلرى چکرلر بوراباب زعما وارباب تيمار اوجاق يوروکان بکى عسکرى و پاشاسنک عسکريه حين سفرده قانون اوزره جبه لولرايله جمه آلتى بيک عدد کزیده پر سلاح آماده عسکر اولور اما بو عسکرى طائفه سندن ماعدا بوسنجا قده اشکنجى عسکرى کامل اون ايکى بيک يوروکان و چتاقان عسکرى واردر بونلره دفتر خاقانیده مسلمان سلايکک يوروکانى ديرلر باشقه بکى و طب و علمى و طوغ ميرلواسى واردر (حاکان شرع رسولی) بشيوز آچه مولويت پايه سيابه شيخ الاسلام حنيفى و مذاهب ثلاثدن مذهب شافعى و مذهب مالکى و مذهب حنبلى مفتيلرى دخى واردر و نقیب الاشرافى وار و بشيوز آچه مولويت ايله شريف و عزيز افندى منلاسى واردرکم جملد آملک [۲] منلادر بک و پاشا و مسلملر بوشهر منلاسنک ياننده اصلا قيل و قال ديه مزلر و ناحيه سى اوج عدد قضا يرده جمه .. عدد معمور قرالردر و سنجاغنده جمه ... عدد قزالدر نيدجه سى تحریر اولندی و نيدجه لرى دخى محليه تحریر اولنور اما منلاسنک نيابتلرى قضا کسديره قضا سدر قيسى قضا ايناروزدرکم بوقضال ب دريادمه جزيره مثال بر بورونده واقع اولوب جمه اوجيوز التمش التى عدد منصطرلرى واردر و شهر سلايکک ايجره دورديرده دخى نيابتى واردر اولا چارسو نيابتى و اندن کله مريه نيابتى و مصر چارشوسى نيابتى و محتسب اغا نيابتى واردر بونلر جمه حاکم شرعيلردر (اما حاکم عرفيلرى دخى وار) اولا سپاه کتخدائى و يکيچرى سردارى و يکيچرى اوجاغندن يکيچرى چوقه سيچون تحصيله کلن سلايکک اغامى و باش چاووشى و ديوان افنديسى و کوچوک چاووش و بر اوده يکيچرى و جيه جى باشى و طوبجى باشيسى واردر بر اوده عسکريه استانه دن کلوب محافظه ايدرلر و البصان و اوخرى و چترين و اسکوب و پزرن [۳] سنجاقلرينک عسکرلرى دخى محافظه يه مأمورلردر زيرا ونه ديك کفارى دو تناسى و مالطه و دوقه و پاپا و مسنه دو تناسى کفارلرندن زياده خوف و خشيت اولدوغندن بوسلايکده قرق بيک عسکر موجودايدى و جمه دورد عدد قلعه دزدارلرى واردر اولا

[۱] ک ، يوروکلرينک [۲] (ملک) کله سى . يمک فنجى ، لامک کسرى ، کافک سکونيله حرکه لئشدر مؤلف بوکاهينى (آمر) مقامنده استعمال ايدور (م) [۳] ک : پزرن [زلر ياقيند و قته قدر (پزرن) يازردق (م)]

آق دكيز ايچنده ساقز جزيره سنده جنوز فرنىكى كفرة لريه يك دل يك جهت اولوب
 سلانيك قلعه سنه مستقلاً مالك اولوب يتمش سنه دخى يهوديلر سلانيكە حكيم ايدوب
 ارض مقدسه ده بر قوم جهود قالميوب بزم سلانيك ديه رك روم ايلي مالا مال قوم يهود
 اولنجه هان روم قراللردن آغشطش [۱] نام قرال ماكدونيا شهرندن يعنى قله شهرندن
 خروج ايدوب التى كره يوز بيك روم كفرة سى لشكريه سلانيك اوزره كلوب محاصره
 ايدوب جنك وجدال اتناسنده ايكن جنوز فرنىكى بيك پاره كمي ايله سلانيكە كلوب
 يهوديلره امداد ايدوب روملر سلانيكە ظفر بوله ماديلر آخركار جنوز فرنىكى ملت
 مسيحين اولوب كتاب انجيلي او قودقلىرى اجلدن قوم يهود اسرايلى ايله قوم عيسوى
 مابنلرينه جنوزلى كروب يهود ايله روملر ك مابنلرن اصلاح ايدوب اشتراك
 سنوى [۲] اوزره سلانيكە مالك اوله لر ديومايننده [۳] عقد صلح اولوب اول عصردن رو
 الى يومنا هذا يهود طائفه سى شهر سلانيكده مالا مالدر اما اول عصرده سلانيك حاكمي
 روم طرفندن اياصوف نام بر ملكه بنام عورت ايديكيم شهر سلانيك ايجره اياصوفيه
 كنيسه سن اول بنا اتدى واسلامبولده وطرب افزونده كى اياصوفيه جامعن دخى اول ملكه
 يابدى اندنصكره يدى يوز سنه مرور ايدوب اسلامبولى تعمير و ترميم ايدن قسطنطين
 وانك آناسى هالانه [۴] نام عورت سلانيكە مالك اولوب اول دخى سلانيكده بردير عظيم بنا
 ايدوب اوغلى قسطنطينك اونيله [۵] بيك مليون اچمه ايله قدس شريفه كيدوب بو هالانه
 عورت قدسده ايامه نام قامه [۶] بنا ايدوب شهر سلانيكده نيجه بيك يهوديلرى قلعجندن
 كچروب سلانيكده مستقلاً ملكه اولوب يهوديلر رعايا كى قالديلر خلاصه كلام بو شهر
 سلانيك نيجه يوز عدد دولدن دوله انتقال ايدوب آخركار سنه ۷۹۲ تاريخنده آل عثماندن
 غازى خداوندكار يعنى سلطان مراد خان اول ابن اورخان غازى وزرالردن بدست غازى
 اورنوس بك كفرة روم اتندن دست قهرايله فتح ايدوب حالا سليمان خان غازى تحريري
 اوزره روم ايلي اياالتنده باشقه سنجاق بيكى تختيدر لكن حالا بكي روم ايلي وزيريله سفر
 اشميوب جزاير وزيرى قبودان پاشالر ايله سفر اشوب اوچ پاره پاليا [۷] السته [۸]
 قورسه لس [۹] قدر غلره مالك اولوب درياده سفر اشمكه مأمورددر پاشاسنك طرف

[۱] ك : اغشطوش [۲] ك : سوى [۳] ك : مابنلرنده [۴] س ، ك : قسطنطين قرال ك
 آناسى [۵] س ، ك : اذنيه [۶] ط : غمامه نام غمامه [دوغروسى مؤلك عادق وجهله (قامه
 نام غمامه) اولق نمكندر (م) [۷] س ، ك : پاليا [۸] ك : السته [۹] ك : فورسه كش

جوان بخته وروب حالا آنک اسمیله مسما اولوب سله نیکدن غلط مشهور سلانیک دیرلر
 اما قوم یهودی شاه نیک دیرلر لسان لاتینده ... دیرلر لسان فرنگده ... دیرلر نتیجه
 کلام بوقلمه بی بدل کوندن کونه دست رومده عمار اولوب سواد معظم بندر آباد بر دار
 دیار اولدی چونکه ارض مقدسه حضرت ز کربایی یهودیلر اره ز کربا ایله فرقتدن
 ایکی فلق ایدوب نبوت ورسالت مهری و تاج خلافت سکه سی حضرت یحیی به دکوب
 قوم یهودی ینه دینه دعوت آتد کده اول عصرک قرال ضالی اولان ... نام لعین قیزی
 نکاح ایله الماق ایچون یحیی نیدن فتوا طلب آتد کده یحیی نبی مذهب دینمزده بومشروع
 دکلدر دیو فتوا ورمدوکی اجلدن قوم یهود غلوی عام ایدوب « مریم انا اقره باک بر
 بکر قیز ایکن ایچون بلا ولد [۱] عیسی تولدایتدی » دیو آتی دخی بهانه ایدوب حضرت
 یحیا قدس شریفه بر مرحله قریب نابلس شهری قربنده صبا صه [۲] نام قریده [۳]
 حضرت یحیایی شهید ایدوب رأس شریفن شام شریفده جامع امیه ایچنده دفن ایدوب
 جسد شریفن صبا صه دیرنده بر زیر زمینده قودیلر بعده حضرت یحیایه مقدا ایمان
 کتورن بخت النصر حضرت یحیایی یهودیلر شهید ایتدیکن استماع ایدوب کوردستاندن
 بش کره یوز بیک روم طائفه سیله خروج ایدوب خون یحیی نبی انتقامن الماق ایچون
 کوردستاندن حلب و شام و قدسه کانهجه نیجه کره یوز بیک یهودیلری دندان تیغ اکراد
 سنجاندن کچروب هر دیارده خون یهود سیل جیحون و سیحون و ارجریان ایدردی
 و شهر عظیم صفته کلوب بر کونده یوز یتمش بیک یهودیلری اولاد ایلالر یله قتل عام ایدوب
 حالاصت شهری دره لرینک نیجه رلرنده خون یهود جریان آتدی قیالر نمایاندر آندن بقیه السیف
 اولان نیجه یوز بیک قوم یهود قلعه یافه و عسقلان و عکه و صیده [۴] و بروت [۵] و حلیله [۶]
 نام بندر قلا علدن قوم یهود کیلرله فرار ایدوب بوسلانیکه کلوب نیجه بیک حیل و شیطنتلر
 ایله قلعه سلانیکه کروب بر کیجه شبخون ایدوب شهر سلانیکه قوم رومی جمله قروب
 قلعه سلانیکه قبضه تسخیره آلوب یوز قرق ییل متصرف اولدیلر انکیچون سلانیکه
 مورخان روم دار یهود دیدیلر ایچلرنده بر قرانی [۷] مذهبده بر یهودی مالک و ارایدی

[۱] دوغروسی (بلاوالد) اولمیدر (م) [۲] دوغروسی (صبا صه) اولمیدر (معجم البلدان) ده
 ص یرنده ایکی س ایله (سبسطیه) شکنده یازیلدیر (م) [۳] (قریه ده) شکنده یازلسی
 مناسبدر (م) [۴] (صیدا) شکنده یازلسی مشهوردر (م) [۵] (بیروت) یازلسی مشهوردر (م)
 [۶] ک: جبلیه [ظن ایدرم که (جبله) دیدیکمن اوله جقدر (م) [۷] ک: قرانی

جميع سلايک قضا سنده و غيری نوا حیلرده اولان قرا و قسباتلره ملح اجاج بوندن کیدر کم طوزی و فرت اوزره حاصل اولور والسلا م اندن قالقوب جانب شرقه کیدوب (قریه کوهزه) و (قریه وویوادالی) و (قریه اکنو) و (قریه لبت) بو کویلدخی سلايک قضا سی ناحیه سیدر بونری ۶ ساعتده [۱] کچوب قبله جاننه کیدوب

اوصاف شهردار یهود قرایی مالک یعنی تحتکاه قرال روم نام سلايک

بقول مورخین یونان روم و لاتین و صرف و مغدیسی و قبطی تواریخ معتبره لرینک تخریری اوزره ابتدا بو شهری بنیاد ایدن حضرت سلیمان علیه السلامدر کم بلقیس انایی سبا شهرندن پریره کتردوب [۲] و تختنی روزکاره کتوردوب [۳] جهانی بلقیس خاتوننه سیر و تماشا آتدیررکن بلقیس انا ابتدا دیار رومده آتته شهری خاککنده تماشالق نام برجای مرتفعی کوروب انده بر قصر عظیم بنا آتدروب حالا اثر بنالری ظاهر و باهردر آندن فرمان سلیمان نبی ایله روزکار زورکار بارگاه سلیمانی بی برهوا کتوررکن بلقیس انا بو شهر سلايکک زمیندن دخی حظا ایدوب زمین سلايکک یدی قله نام حالا چنارستان اولان یرده ینه بر قصر ارم انشا آتدروب نیجه زمان حضرت سلیمان نبی سلايکک زمیننده جمیع انس و جن و وحوش و طیور و پری و دیولر ایله ساکن اولورلر بعده برهوا تختیه قواله قلعه سی زمینه اندن بو ریطه [۴] شهریه اسلامبولک ایاصوفیه یرنده اندن طرب افزون قلعه سنده بوز داغده اندن بورسده اندن ایدن نیجکده اندن ایاصلوقده اندن شام بعله بکسنده اندن قدس شریفده و غیری یرلرده اوچ بیک عدد یرلرده بلقیس انا خاطر یچون قصر عبرتتالر عمار ایدوب روی ارضی بعد الطوفان حضرت سلیمان عمار آندی حالا اول عمارستانک نیجه بیک یرلرده آثار بنالری ظاهردر اندنصکره حضرت سلیمان اوغلی ملک رجعیم عصرنده حضرت زکریا اولوالعزم پیغمبر دتیاه کلوب انلرک زمان سعادتلرنده فیلقوس حکیم ظهور ایدوب حضرت زکریاه ایمان کتروب دیار رومده بر پادشاه ذیشان اولوب قواله قلعه سی و بو سلايکک قلعه سی زمیننده حضرت سلیمانک بنا آتدکی قصر عالیسی یرنده سلايکک قلعه سنی حضرت رسالتک ولادتدن ۸۹۸ سنه مقدم بنا ایدوب حکومتن بیوک اوغلی سله نیک نام شهزاده

[۱] پ : ۴ ساعتده [۲] کاف مفتوحدر (م) [۳] کاف مضمودر (م) [۴] ک : بوزنطه

(پ ، س نسخه لری نقطه سزدر)

اول دیار خلقی نفعن نیجه کره مشاهده آتمک ایله هر سنه ماه تموزده کلنار موسمنده نیجه یوز بیک آدم لر خیمه لر ایله جمع اولوب کرمانیه چوب تن درست اولور لر حوضی و آثار بنالری ... اندن ینه شهره کلوب (زیارتگاه تیمور حصار) (المولی عبدالله تمالی) [۱] ... بودمر حصارده اوچ کون ذوق ایدوب ینه ۴ ساعتده (منزل شهر سرز) علی الصباح شهر سیروزده جمله احباب ایله وداعلشوب جانب جنوبه صحرای سیروز ایچره کیدوب دمر حصارنهرن اغاج جسر عظیمتن کچوب بوهر تا شمال جانبده صاقو واشتب و کوستنیدیل داغلرندن و قوچنا و دوسپنجسه [۲]. قصبه سی بینلرندن جمع اولوب نیجه یوز عدد قرالره و نیجه قصباتلره اوغرایوب بو سیروز صحرالرندن عبور ایدوب جنوب طرفندن جانب شرقه جریان ایدره ک آق د کیزه بکلو [۳] قصبه لری قربنده مخلوط اولور اما اول محله بو نهری کیلرله عبور ایدر لر الحاصل بو سیروز صحرا سنده حقیر پرتقصیر اوچ یردن اغاج جسر لر ایله صولر کچوب (قریه دمیرجی) [۴] و (قریه باش کوی) [۵]. بونلر آرتق سلانیک قضاسی ناحیه سی کویلریدر اندن (منزل قریه قبا یانی) سلانیک ناحیه سنده معمور زعامت و کفره کوییدر اندن ۵ ساعتده گاه جنوبه و گاه قبله کیدوب

(رو صف بحیره یا بحیرل) کنارنده (منزل قریه یا بحیرل)

ده مهمان اولوب بر کیجه ذوق ایتدک بو قریه معموره بشیوزخانه لی کویدر نصفی کفره روم بلغار و نصفی مسلمانلر درکم جمله یای اشلر کانکش پهلوان آدم لردر آنکی چون یا بحیرل کوی درلر کولک سلانیک جانبده معمور کویدر جامعی و مسجدی و برقاچ دکانلری و بر معمور خانی واردر اما کولی سلانیکک غرب طرفنده بر قناقدن اقل کولدرکم دائراً مادار جرمی بش میلدر اما صوبی سهل شورجه اولوب بی حاصل اولدوغندن ایچنده الوان بالقلری و زمان شتاده کونا کون طیورلری یوقدر لکن مدیه استردیه مثالی دریا بوجکلری چوق اولوب کفره لر یرلر و عمقی اون قولاج ویدی قولاج کلر یرلری واردر اما بامر حی قدیر صنایع لم یزل بو بحیره مالک کناره لرنده غایت لذیذ طوز حاصل ایدوب قیونلره و اتلره و سائر حیوانلره بو طوزدن و یروب حیوانلر جمله سمیز اولور لر

[۱] پ ، ک : کالی [۲] س ، ک : دوپنجسه پ : دوپسینجه [۳] ک : بشکلر . س : سعلر . ط : اسکله [۴] ک : دمترا [۵] ک : باش کوی

معانی ایٹس بو عزیز مرقوم دخی امیر سلطان تکیہ سی حرمنده مدفوندر و (شیخ زاده عبدالرحمن افندی) و (الشیخ نجی) افندیلر دخی امیر افندی تکیہ سنده مدفوندردر رحمة الله علیہم اجمعین بوشهر سیروزی دخی مراد و مراکز اورره سیر و تماشا ایدوب بش اون دانه ارباب معارف یاران باصفا لرمنز ایله علی طریق السیر غرب طرفنه داغلی و معمور باغلی ۴ ساعتده کیدوب

اوصاف قلعهٔ تیمور حصار

بانسی روم قرالریدر نیجه ملو کدن ملو که انتقال ایدوب آخر کار سنه ... تاریخنده غازی مراد خان اول وزرالرندن تیمور طاش پاشا روم کفره سی لندن فتح انک ایله تیمور حصاردن غلط دمیر حصار دیرلر روم ایلی ایالتنده سلانیک سنجانخی خاکنده و یوه دهلقدر و یوز الی آچقه پایه سیله شریف قضا در ناحیه سی ... عدد معمور قرالدر سپاه کتخدا یری و یکچیری سرداری و محتسبی واردر اما دزداری و مردم حصار یوقدر قلعه سی برپوشته عالی قیا اوزره شکل خمس برشادی سنک بنا برسور رغنا ی متین و بر حصن محکم سنکیندر اما ایچ ایل اولوق ایله درون حصارده آباداندر بر فرد آفریده یوقدر جمله اهالیسی اشغی شهرده ساکنلردر (ستایش واروش دمر حصار) جمله بیک آلیوز عدد تختانی و فوقانی کار کیر بنا سراپا قرمنزی کره مت ایله مستور جمله خانه معموره لردر جمله ... عدد محرابدر جملدن ... جامعی ... جامعی ...

ماعداه جمله ... عدد معبدگاه مساجدلردر و جمله ... عدد مدرسهٔ ارباب علومدر و جمله ... عدد تکیهٔ درویشاندر و جمله ... عدد حمامدر و جمله ... عدد خان تجاراندر و جمله ... عدد اسواق سلطاندر ... اعیان اشراقلی اهل خدمت اولوب سائر لری تجاران و اهل صنایعاندر و ممدوحانندن باغ و باغچه سنک حد و حصری یوقدر حتی بودمر حصارده اولان ناردانه دار بردار دیارده یوقدر کم غایت آبداردر عجم دیارنده شهر بان ناردن و عرفه [۱] و مرعش [۲] و نکسار تارلرندن لطیف و خوش خوررمانی اولوب چکر دکی خشخاش دانه سی قدر اولور و بودمر حصار سیروز شهرینک جانب غربیسنه واقع اولوب نصف مرحدن اندکدر اما بنوک دخی آب و هوایی و محبوبی و محبوبه سی مرغوب مطلوبدر (ستایش کر ما بهای دمر حصار) شهردن ... بعده [۳] بر آب حیات ایلیجه در کم

[۱] ك : اورفه [۲] ك : مرعش [۳] ك : بعید . ب بعیده

قتلاری وزهره دار چاڭک وچالاک شهباز ودلاور وسرور هنرورلری دعوای مردی ایدوب کندویی بر قیادن بر قیایه پرتاب ایدوب کچر اما العیاذبالله مقذور بشر دکدر حقا که زهره دار لغ و بهادر لقدر بو محله ناظر بر صاحب الخیرات بو قیالره عروج ایدنلری و بر قیادن بر قیایه پرتاب ایدنلری سیرو و تماشا اتمک ایچون بر قصر عالی بنا ایدوب روی ارض نقش بو قومون عبرتتون نمایاندر و بو بیلاقده دخی نیجه بیک کونه عبرت نما مسیره و تفرجگاهلر واردر لکن کثرت کتابتدن عجزم اولماغیله تقصیر کلک ایدوب بو مرتبه تعریف و توصیف ایله اکتفا اتمک و السلام (در بیان منافع عیون حاره ارضین) یعنی ایلجه هممیدر کم شهر سیروزک جنب شمالنده داغلیر ایچره نیم راهده [۱] واریلر بر کرما ب حمام حوض ناب آب سخیندر لکن سائر قبلجه و سائر قاوره [۲] و غیری لیجه لر [۳] کبی بیک اسی دکدر اما غایت نافعدر برص و جذام زحمتنه غایت نافعدر و صاحب خیرات سلف بوماء کرما و زره کار کیر بنا قبایلر و باب [۴] صفه لری و جامکان و متعدد حوض شافعیلر انشا ایتشلر ماه تموزده اطراف قرا و قصباتلرندن نیجه بیک آدملر کلوب جمه خیمه و خرگاهلرن قروب براییکی آی عیش و عشرت ایدوب ذوق و صفالر ایدرلر (در مقام مشهد زیارتگاه شهر سیروز) اولا احمد پاشا جسری دبنده (پیرده سلطانی) و (شیخ بدرالدین سلطان) و مطلسمات اولان بشک دپه سی قربنده شیخ ملت و قطب دولت پیشوای آدیامان (الشیخ حضرت مصلح الدین سلطان) و قورباغلیق محله سننده زبده اولیا عمده اصفیا (الشیخ مجنون بابا) و شیخ صاچلی تکبه سننده صاحب یقین بی کان خلوت نشین بی نشان (الشیخ حضرت امیر سلطان) و قربنده مدفون عامل کامل مودود محبوب معبود فاضل عشاق (حضرت محمود الشیخ مقصود دده) [۵] مسقط رأسلری بلاد رومده شهر توقاادن اولوب اسلامبولده زنجیرلی سروی نام محله قوجه مصطفی پاشا جامعی شیخی سنبل سنان افندی خلیفه لرندن اولوب کامل عیار اولدقد سنان افندی دده مقصودی مقصود و مرآمه ارکروب شهر سیروزده سجاده نشین ایکن سجاده سن تکیه خاموشانه دوشیوب بوشهر سیروزده امیر سلطان تکیه سی سایه سنده [۶] مدفون آسوده حالدر قدس سره وینه افتاب نهانی قر زندکانی (الشیخ حضرت یحیی افندی) [۷] یعنی اردبیل زاده نامیله متعارف بر غواص بحر

[۱] ک : نیم مرحله دده [۲] : ناوره [۳] دوغروسی (ایلجه لر) یا خود ک نسخه سننده اولدینی وجهله (جهلر) اولمیلدر (م) [۴] س ، ک : یان [۵] ب ، س ، ک ، ط : حضرت دده مقصود [۶] ب : ناحیه سننده [۷] س ، ک : لایحی افندی

ہر کثینک حدودندہ سر آمد چام درختلری و نیجہ بیک کونا کون شجرہ مثمرات نخللری سبزہ پوش جوانان مثالی ہر کثینک حدودندہ سایہ دار ایدن شجراتلرک حسابن خلاق عالم بلور (حکمت خدا مطلبسات عبرتتا) بو بیلاغک جانب قبلہ سندہ (آیوقیاسی) نام بر مطلم یک پارہ قیا واردر کم اول قیا ایچندہ جواہردن و ذہب خالصدن انشا اولمش بر آیو صورتی اولدوغندن (آیوقیاسی) دیرلر الی هذا الان زمہریردہ قرق کون آیولر مغارلردہ چلہ چکوب قرق برنجی کون اینندن چقوب ابتدا بو قیایہ عروج ایدوب اول مطلم اولن آیونک مکانی یرینہ واروب جہانی سیروتماشاشا ایدر زمان قدیمدہ بو قیا اوزرہ بو طلمساتی لقای بی بقا قرال کھنہ لرینہ انشا ایدروب ہر آیوکم پان زہرہ مالک ایسہ پان زہرن اول قیا اوزرہ آیولر قصبوب پان زہرن قیوب کیدرلر مش بعدہ سحار و سحارلر و کھنہ لر اول آیولرک پان زہرلرن آلوب انکلہ نیجہ یوزبیک کونہ سحر ایدوب خارق عادہ شیلر ایدرلر مش بعدہ بو بیلا دست آل عثمانہ کردکہ قوم مغاریہ بر علم و معرفت ایلہ مذکور مطلم آیوبی بوزوب آلتون وجواہرن آلوب کیدرلر حالا اثر بناسی دورر اما آیونک اشکلندن نام و نشان یوقدر لکن ینہ ہر سنہ اربیندنصکرہ آیولر بو قیایہ عروج ایدوب جیقمالری مقرر اولدوغندن آیوقیاسی ذیلر بو قیا طوفان توحده یوقدرت ایلہ خلق اولمش برقلہ بالامثال بر شاہقہ عاصفہ در کم تاذروہ اعلا یہ سرچکوب ارتقاعندہ افلاک ہفت آسمانہ محاذات و ایوان کیوانہ مساوات ایدر تا اول مرتبہ قدبالا برتل شاہقہ در کم بنی آدم ذروہ سنہ عروج اتسہ آسماندہ کروبیانک توحید و تکبیر صدالرن استماع ایدوب روز روشنندہ سبعمہ سیارہ لرک دوران و سیرانلرن کورور اویلہ بر عالی قدیلچین قیا خلق اولمش در کم تاذروہ اعلا سندہ ہر طرفندہ اوچ کونلک یولردہ اولان قرا و قصبات و کوہ سر بلندلر عین الیقین سیروتماشاشا اولنور (دیکر صنع خدای عبر) بو بیلاغ واجب السیرک جانب غربی سندہ (کردک قیاسی) بر صخرہ بالای عظیمہ وار کم ایندہ نیجہ یوز کونہ کھفلر واردر خالق کونین اول حلاق عالمدر بو یالچین قیانی ایکی چتال خلق ایلوب ہر بری اوچر قد سلیمانہ منارہ سی قدندہ ایکی چتال سر آمد و اینجہ میل منارہ مثال قیالردر بر برلرندن مابینلری ایکیشر اوچر ذراع قد واردر اما قدلری دورد یوزر ذراع قدر بالادر اما برقیانک تاذروہ اعلا سندہ بر تس کتر [۱] خیمہ جک قورولسہ یزی واردر بو قیالردن اشغی بقہنک زہرہ سی چاکیری خاک اولور نعوذباللہ درک اسفل و چاہ حجیم و حمیم و سفر درہ لریدر اما بو شہرک نیجہ توانا

[۱] س ، ک : تن کتر . ط : تتر کتر

وزیر روم ایل قضاء پترج و نیجه قضائر دخی واردر اما خیلی مسافه بیده در اما بوقضائر
 مشاسنده درلر اما مذکور قضائر جمله شهر سردزک چارشوی بازارینه محتاج لر در (درستایش
 ییلاغ عظیم شهر سیروز) اولا بوشهرک وقت شتاده هواسی غایت لطیف و معتدل اولوب
 ماه نموده سهلجه شدت حار زیاده اولدوغندن شهرک قبله سی طرفی صحرای عظیمه اولوب
 یلدز روز کاری و غرب جانبی قات اندر قات اولو ییلا کوه بلندلر اولوب مورخان روم
 اول کوه سر بلنده (آناداغی) برتل رفیع الشاندر کم اناطولیده بیک کول ییلاغی و کوسکن [۱]
 ییلاغی و قیصریده ارجس [۲] ییلاقلری مشهوردر اما بوشهر سیروزک آنا داغی ییلاغی
 روم و عرب و عجمده مشهوردر زمان قدیمده لقای بدلقای لقا قرال ضالک تختگاه ییلاسیدر
 حالا بو ییلاغ بالاییه بر کونده عروج اولنوب تا ذروه اعلا سنده جمله اعیان ولایتک ایکی
 بیک عدد ییلا اولری و جمله قرق عدد جوامع و مساجدلری و جمله بر عدد حمامی و جمله
 ایکی عدد خانلری و جمله بر عدد مدرسه و جمله بر عدد تکیه و جمله بر عدد مکتب صیان
 و جمله بشیوز عدد دکانلری واردر و نیجه بیک کونه آثار بنالری دخی واردر بو ییلاغ
 عظیمه یلده بر کره اهالی چیقوب کامل آلتی یدی آی ذوق و صفالر ایدوب طاعت و عبادت
 ایدر لر کم تعییر و توصیف اولنماز بعده زمان زمستانده شهره کلوب مشتتا ادکلرنده بش آلتی آی
 ینه اوده لرده صیره صحبتلری ایدوب جمیع ایمن اوقاقده بو شهر خلقنک کار و کسب صفالری
 بوله در حکمت خدا بوعبدکتر بوسنه مبارکده کرید غزاسنه کیدر کن بوشهرک احباب
 دوستانلریله بو ییلاغه چیقوب اون یدی کون ذوق و صفالر ایدوب سنه ۱۰۷۸ رمضان
 المبارکنک عید شریفن بو ییلاقده ایدوب حسین بیقره جمیترلی آتدک حقا که بر جای
 دلکشای بهشت ارم آسا بر خوب هوادار فرح فزا ییلاغ مرامدر کم مافوقنده اولیله بر ارم
 آباد یوقدر کم جمله اوچیوز یتمش عدد عینان تجربیانلری واردر کم هربری بر کونه آب حیاتدن
 نشان ویرر آب نظیفی خفتده هر خفیفدن اخف و نظافتده انظف بی مانند شراب کوثر
 نظیف الطف ماء زلالردر جمله سی غایه الغایه هاضم الافراط آب حیاتلر اولدوغندن بز آدم
 بر کوسفند سمین ییوب بو ماء جان پرورلردن بر کاسه نوش ایدمچک درحال ینه آج
 اولور تابو مرتبه سریع الهضم شراب ظهورلری واردر لکن بو ییلاده ایام صیفده جمله
 اهالی خلقی کور که محتاج ایدر اما ماه تموزده کاهجه قارینوب بردی شدت شتادن زیاده
 اولور و بو ییلاق شهرینک چارشوی پازاری و شاه راهلری ایچره اوج آسمانه سر چکمشن

[۱] ب : کوسکن [۲] مشهوری (ارجیش) در (م)

معمور ایدوب الی انقراض الدوران ماند [۱] اولہ زیر اہالی ولایت لیلہ عجایب رغرایب حسن القنار ایدوب اکر شہرہ وا کر ییلاقزندہ نیچہ زمان حسین بیقرا صحبتلری آتدک حتی بوشہرک طالع عمارتی برج میزانہ بولنماق ایلہ میزان حکمنجہ جمیع اہالیسی اعتدال اوزرہ وزن میزان کی کچنوب کندی حاللرندہ وکار وکسبلرندہ برالای تجار قومیدر وبر صنفی اعیان کباردن اہل خدمتدر برزمرہ سی عالمان صالحان مؤمنان موحدان ائمہ وخطباو جمع علما ومنبع فضلا ومسکن شعرا در و اہل صنایعلری غایت آفتہ وآشفتہ آدملردر کم بیت زہرہدہ بولندہ قرنندن جملہ ہوائی طبیعت اولوب سازوسوزوچنک رباب دف قدوم نای وموسقار وطنبطو [۲] و طنبورہ مثال سازلرہ مایلاردر ... * (در وسعت شہر سیروز) بو شہر واسعک طولی شرق جانبندن تا غرب طرفندہ احمد پاشا محلہ سندن مصطفی پاشا تکیہ سنہ وارنجہ طولی کامل دورد بیک عدد کرہ آدمدر اما لوندانہ یوریش ایلہ دورد بیک خطوہ در یوخسہ بطی الحرکہ میت متحرک اولان تریاکی قومی یورویشیلہ اون بیک آدم اولور وطولی نک بعضی یری اوچ بیک ودورد بیک وایکی بیک آدم ایلی [۳] رلری واردر اما طشرہ باغ و باغچہ لری عد اولنمیوب ہمان شہر عمارتی اولان رلر آدملنمشدر و بو شہرک زمینچون سیاحان بروبحاران آیندہ وروندکانلر اولہ تجریر و تفصیل ایلہ مشرکم بوشہرہ (صاغ قول یولی) دمشلر و آستانہ دن بودین یولنہ (صول قول یولی) دمشلر وینہ آستاندن بو ذکر اولتان ایکی یولک ارہ سندن اولان یولہ تا جانب جنوبدہ مورہ ولایتہ وارنجہ (ارکک یول) دمشلر و صوفیہ دن تا بوسنہ و ہر سکہ وارنجہ (دشی یول) دیرلر وادرنندن تا آرانوودستانک البصان و اولونہ ودلونہ سنجاقلرینہ وارنجہ (اوغول یولی) [۴] تعبیر آتشلر ... * (بو شہر سرہزک جانب واطرافندہ اولان قضالری و قلاع و قصباتلری بیان ایدر) اولا جانب قبلیسندہ ایکی قناقدہ قلعہ سلانیکدر و قصبہ اورفان و قصبہ سدر قیسیدر و مشرق طرفندہ بر قناق مسافہ بعیدہدہ قصبہ راہ اووا و قصبہ پراوشتہ و قصبہ و اشلاق و قلعہ زینہ و قصبہ دو قصاد و قضاء برہ کتیلدر و شمال طرفنہ قصبہ نورہ قوپ و قضاء رازلوق و یلدر روزکاری طرفنہ قصبہ اوصطورومچہ [۵] و قضاء ماشقلور پنیاری وغربسی سمتہ ۴ ساعتہ قضاء دمور حصار و قضاء مناک و قضاء وترنہ و خاص

[۱] ک نسخہ سندن نونک فتحی، دالک سکونی ایلہ حرکہ لئشدر۔ دیمک کہ فارسیدہ کی (ماندن) مصدرندن آلینمش دعا صیغہ سیدر (م) [۲] ک : طنبور . س : طننطور [ممکنہ (صنطور) اولہ جقدر (م) [۲] ب ، ک : ائی [۴] ک : اوغورون یول [۵] ک : اوستورونجہ (مشہوری) (اوستورومچہ) در (م)

ایچره بر سبزه زار آرامگاه و طراوتگاه زمین مرغ زار یروارکم افلاکه قدکشان اولمش درخت سایه دارلرک ظل حمایه سندن زمینه اصلا کونش تاثیر آمز جمیع عشاقان یاران صادقانلر آنده تعطیل کونلری وروز عیدینلرده و خضر الیاس وروز نوروزینلرده جمیع احباب صادقان بر لرینه مشتاقانه بومسیره گاه چنزارده جمع اولوب جان صحتلری ایدرلرکم مسیره گاه عظیمدر مثلا اناطولی ولایتنده قونیه نك مرامی و ملاطیه نك اسپوزوسی و اسلا مبولك كوك صوبی و کاغت [۱] خانه سی و صاری یارده سلیم خان مسیره کاهلری مشهور آفاق اولدوغی کبی بو سیروز شهرینک دخی قلعه آردیسی مشهور جهان مرامکاهدر اندن (مسیره گاه احمد پاشا) مرقوم احمد پاشا جامعنک چنزار مرغ زار درختستان حرمی اهل عرض تفرج کاهیدر زیرا حرم بیت اللهدر اما برواجب السیر یردر اندن (مسیره گاه ...) شهرک زینجه طرفنده اورنوس غازی ایله ابتدا بوشهره کلن اون سکز نفر غازیلرک آتلرن باغدقلری قازقلر حالا اون سکز عدد چنار منتهالدرکم هربری اوج آسمانه سر چکمش چنزار و مسیره گاه یردر بودرختلردن معلومدرکم کرامات اولیا حقدر زیرا قرو ات قازقلری بویه درخت عظیملر اولمشدر (در صفت اشکال ممدوحات) بو شهر سیروزک نیجه بیک شیئی ممدو حدر اما الا کوزلی و چاقر کوزلی آلی صقر و دوردر ایاقلری سکل قتالی سمین و محبوب دومبای و کومش و جاموسلری کوردستانک وان دیارنده و آدابه و ترسوس [۲] شهرلرنده یوقدر بر چفت جاموس ایکبوز غروشه قدر بیع اولتور اما دورت عربه یوکنی عربهلرینه تحمیل اتسه لر چکر تا بومرتبه جاموسلری اولور ودخی ممدوحاتندن ... [در فصل شهرانکیز کلیات شهر سیروز] اولا بوشهر عظیمک جمیع شاه راهلری یان یانه اوچر دوردر عربه صغار واسع طریق عاملرک جمله سی ایری و بیاض طاشلرایله دوشه لی قالدرملیدر هر گوشه باشنده جریان ایدن چشمه سارلرک ماء حیاتلری طشوب چارشوی بازارک صوقاقلرینک یمین و یسارنده صولر آقوب بازار حسن ایچره و بعض شاه راهلرده و نیچه میدانلرده کونا کون درخت منتهالر و بید سرنکونلر واوزوم اصهارلی و سرو سر آمدلر ایله خیابان عجم مثال اولمش بر سایه دار شهر مزین دار دیاردرکم دیار روم ایلنده دیار [۳] مانندی یوقدر اما اکثریا کافرستانک دوتقار قیزودانیاقره ولونجاط و امصطردام و قشه نام شهرلری بویه اشجارات کونا کون ایله مزین شهر معمورلردر اما بوشهر سیروز اسلام شهرلرنده غایت مزین بلده معظمه در پروردکار عالین دخی زیاده

[۱] ك: کاغد [۲] مشهوری (طرسوس) در (م) [۳] دوغروسی (دیگر) اولسه کرکدر (م)

و کبهر کیرلر (درقیافت قبای اهل پردهٔ نسوان) جمله زنانه‌لری رابعهٔ عدویه کبی اهل پرده اولوب سراپا چوقه فراجة کونا کونلر کیوب باشلری یصی باشلی اولوب بیاض دولبند مقرمه اورتوب یوزلرنده سیاه نقابلر و صاری پاپوشلری [۱] اولوب مآدانه کزولر (درقید اسماء رجلان مردمیدان) ... * (دربنام خواتین زنانهٔ بتان) ... * (درنام غلام حلقه بکوشان چا کران) اکثریا کوله‌لری قره زنکی عربلر در اسماری مقبل سرور مقدم میسر عنتر سیلان مثللی ناملری واردر (در اسماء جواریان معتقه‌کان) جاریه‌لری دخی سیاه چرده زنکیه حبشیه لدرکم اسماری شب جان شب کون شب تارنام اسملر در (مشرف اولدوغمز احباب دوستان) ... * (درشناخ علمای اطبای حاذقان) ... * (دراستادان جراح فاصدان) ... * (در مناقب صلحای امت مشایخان) ... * (در نعمت کزیدهٔ مصنفین شاعران) ... * (درمضنهٔ [۲] کرام اهل حال مجاذبان) ... * (در حساب اقالیم ارض بلدبلدان) علم اسطربلاب مقتضاسنجه اقلیم عرفیه نک ۲۸ اقلیمنده در ارض بلدی ... طول نهاری ... (بقول منجمان طالع عمارستان) کهان [۳] قدمالک قوللری اوزره طالع عماری برج میزاند و بیت زهرهٔ هواییده بولمشد (درمنظرهٔ مهمان سرای کاربان روان) بو شهر ایچره جمله ... عدد مهمان کاه حسبی واردر کم جمیع آبنده و رونده کانلر قنوب کوچرلر ... * (در غنیمت حبوبات و محصولات) صحرا سنده بو کورولجه و باقله و نخود و مرجمک و ... (باب نباتات سبزهوات گیاهات) ... * (درنشانهٔ لذت نعمت عظمای مأکولات) ... * (در صنع خدای کزیدهٔ مثمرات) ... * (در حیات جان پرور انواع مشروبات) ... * (درکار و کسب اهل اشغالات) کوچر کر [۴] اهل صنایعک مصنع کارلری ... * (درکار کهنهٔ عجایبات مطلسمات) بشک دپه سنده حضرت عیسینک طاشدن بشیکی وار ایدی هر خسته نک دردنه کوره بر صو ظاهر اولوب ایچرلردی (در صحرای واسعة الارض مزارعات) پنجی والتی کونه بوغدای و سمین ارپاسی و بمبه‌سی غایت چوق اولور بر غنیمت شهرو دار دیاردر (در نظرکاه باغ ارم ذات جنات باغوات) جمله ... عدد حدیقهٔ جنین غیطانلری واردر (در مسیره کاه اهل مرام و ارباب حاجات) جمله ... یرده تفرجکاه مراکاه واردر اما جمله آیین عمارت جریان آندیکی طرفده قلعه نک غرب طرفی آردنده (قلعه آردی) دمک ایله معروف بر واسع چمنزار و درختستان عظیملر

[۱] ب : پاپوچلری [۲] ک : درمضنهٔ [۳] ک : کهنهٔ [۴] ط : کوچر کر [س ، ک

سحله لرنده بو کله یوقدر و معناسزه بکزه یور (م)

(در فصل حمامات غاسلان راحت جان) جمله بش عدد حمام خاص و عامی وار اولاً (اسکی حمام) خیرالدین پاشانکدر و (دباغلی حمامی) کارقریم آب وهواسی لطیفدر و (آق حمام) و (آله حمام) و (شیخ افندی حمامی) بو حماملرک آب هواسی و بناسی غایت لطیف و مفرح حماملردر (درقید حمام مخصوص کبار صاحب خاندان) بقول آلفته و آشفته کان ارباب معارفان بو شهر ایچره بیک الشمس قدر او حماملری واردر دیو نیجه سرای حماملرن وصف ایدوب تفاخر کسب ایدرلر حقا که حقیرک معلومی اولدوغنی اوزره اللی عدد سرای حماملری واردر (درمنظره بنای عددخان خواجهکان) جمله اون یدی عدد و کاله تجاران سودا کرانلری وار جمله آ ... خانی ... (درتعریف راب [۱] غربای مجردان) جمله طقوز عدد بکارخانه اودالری واردر اما بونلرکده پاسبان و دیده بان و بو بابانلری واردر بونده ساکن اولنلرک جمله سی بر برینه کفیل و بیون اولوب اهل حرف و اهل پیشه غریب الدیار مسلم و غیر مسلم آدملردر (درشغل جسور ممرناس کار مهندسان) جمله ... عدد کارگیر بنا قطرله رعنا لردر جمله آ (احمدپاشا جسری) مصنع کارگیر بنا بر پلر رعنا در ... * (درکار عبرت نمای بنای آباد دارالضیافه فقیران) ... (دروصف کنیسه بطریقان راهبان) یوقارو اورته حصارده ... عدد کفره و یهودی و یارمنی ولاتین دیورلری واردر اما جمله آ قدیم روم کنیسه سی تالقا قرال ضال عصرنده بنا اولنمشدر ... (درحق هوای خوب جاودان)

لطافت و کسب هوادن خلقنک رنگ رویلری حمزت اوزره اولوب زنده و تن درست اولدقلرندن ماعدا رجال مقوله سی کمال مرتبه مسن و زال زمانه اولوب قوتی کتمش ظن اولنورکن ینه چاپک و چالاک آدملردر (درصورت چین مه جبین محبوبه و محبوبان) مردم بان [۲] جوانان [۳] پی رویلری غایت چوقدر اولاً جمله دلبرانلری غایت غریب دوست اولوب سمور بوشناق قلباغی کیوب روم ایلی غازیلری کبی صقمه چوقه دوله مالری کومش دوکمه لی و چاقشیرلری ینه کومش قوپچالی و قبادی پابوچلی و سرحدی قونطوشلی دلبرانلری اولور اعیان اشرف اختیارلری ینه کونا کون چوقه فراجه و سمور کورک و قونطوشلر کیوب دستار محمدی صارارلر بعض الفاظلرنده وارمصق کل مصق دیو زیاده جه تکلم ایدرلر اکثریا رعایالری روم بلغار و چتاق و یوروک قومیدرکم بیاض عبا

[۱] : خان . ط : واب [دوغروسی (دار) اولق بمکندر (م)] [۲] (مردمان) اولق

بمکندر (م) [۳] ب ، ک : خوبان

مسودات اولور آنجاق جامعلک نجیسی قورشوم اورتولی قابل ایله معمور و آبادان جواملردر ... * (ستایش مساجدهای محلات زاهدان) جمله ... عدد محله نفقه لری و مزکت و اینه لریدر اولا ... مسجدی و زاویہ سی و صفہ سی ... * مشهوری بونلردر کم تکیه و مدرسہ لری ایله جمله اوطوز محراب اولوب سائر جواملرک محراب لریله جمله بو حساب اوزره شهر سیروز طقسان بر محرابدر و نجه یرده مساجدلر عمار اولمده در اللهم زد [۱] (در علم عدد مدارس عالمان مفسران) جمله ... عدد دارالتدریس تحصیل علومدر اولا (احمد - پاشا مدرسہ سی) قورشوملی عمارت عظیمدر جمیع طلبه و درس عاملرینه و وظیفه معینہ لری جانب و قفدن واصلدر اندن (مدرسہ سلجوق سلطان) بودخی قورشوملی عمارتدر ... *

اما مخصوص دارالحديث و دارالقراسی یوقدر (در فصل مکتب جکر گوشه پسران) جمله یکر می بر عدد دارالتعلیم صیاندر اولا (احمد پاشا مکتبی) و (قوجه مصطفی پاشا مکتبی) و (سلجوق سلطان مکتبی) ... مشهوری بونلردر (در ذکر خانقاه ارباب طریق درویشان) اولا (صاچلی امیر سلطان) تکیه سی طریق خلوتیده اولو آستانه در اندن مصطفی پاشا تکیه سی آندن ... (در عیان چشمه ساردل و جان) جمله یدیوز اون عدد چشمه عین الحیات ماء کوثر لردر زیرا هر خاندانده برر عیون جاریه لر روان اولدوغندن ماعدا البتده هر گوشه باشنده و هر محله لر ایچنده برر ایکیشر شراب کوثر لر وارددر (در وصف سیبل خانه جانستان) جمله یتمش یرده چارشوی بازار محلاتلرده [۲] سیبل خانه عطشان وارددر جملدا قیابالی سیبلی و سلجوق سلطان سیبلی ... * (در مدح آب زلال انهار حیوان) بو شهر ایچره جمله ... عدد عیون جاریه لری وارددر اما قلعه قیاسی دندن جاری اولان عمارت صوبی تعمیر اندکلری آب روان غایت لطیف و سریع الهضمدر ... (در بیان عدد چاه

آب خوش کوارخاندان) جمله ایکی بیک آلتمش عدد برعین سلوان مثالی خاندان قبولری وارددر (در عدد چارشوی قیان بزازستان) جمله ایکی بیک عدد دکاندر اما حلب و بورسہ و شام و مصر کنی کارگیر بنا قبایلی دکا کین دکلدر اما دوقوز قہلی و قورشوم اورتولی و دورددد دمرقپولی بزازستانی ایچره عنقا خواجه کیلری وار بیع و شرایدرلر

[۱] کتبخانه سندہ بونک یرنده (حق جل و علا حضرتلری عمارتنی یوما فیوما زیاد و مزداد

ایلیه) عبارہ سی وارددر. (م) [۲] کت: محللرندہ

آشیانه ولانه لر ایلوب کونا کون خوش الحان نغماتلر ایله اغازه ایدوب هر درخت عظیمک ظل حمایه سنده نجیبیک جماعت کثیره لر اوطوروب چنزار اوزره مباحثه علوم شرعیه ایدوب کسب علوم سنتی ایدرلر کونا کون سرآمد میل مناره [۱] وارسیب کون صنع خالق ییچون منتها سرولر ایله مزین اولمش بر حرمدرکم هر سروک رایحه طیبه سنندن آدمک دماغی معطر اولور بوسر آمد سروبالالرك مثلثی بردیاردی یوقدر الاسلامبولده ترس خانه [۲] باغچه سنده و خاص باغچه ده و قبله باغچه سنده اوله خلاصه کلام بر عبرتنامه شا کاه مسیره کاه حرمدرکم روم و عجمده مشهور آفاق جامع نور پر نور درکم سلطان ... خان وزیر لرندن در و قبله قپوسی اوزره جلی خط مذهب ایله تحریر اولنان تاریخ بودر

جامع هذا محمد بك بنی	حسبه الله دارالسادین
ابن احمد پاشه سلطان الغزاة	آصف الاسلام نصر العابدین
قل لحتم ملهما تاریخه	جامع الابرار دارالحامدین سنه ...

آندن (مقرمه لی [۳] جامع) دلکشامعبد کاهدر آندن (الجه [۴] جامع) حقا که منقش نقش بوقلمون عبرت نمون ایسه کاهدر آندن (سلجوق [۵] سلطان جامعی) بودخی حقا که جامع سلاطیندر و آندن (تربه پرانوار جامعی) آندن (قوجه مصطفی پاشا) جامعیکه سلطان ... وزر لرندن جامع عتیق مصنعدر و آثار بنای عظیمدرکم جمله عمارتی و مدرسه و مکتبی سراپا قورشوم ایله مستور قباب معموره لر در حتی باب عبته علیاسی اوزره بیاض مرمر خام ایچره جلی خط ایله تاریخچی بودر

اجل [۶] القدر یعنی مصطفی بك	بنی لله بناء للصالح
وسی [۷] تاریخه قال المورخ	بدا [۸] دارالصلوة [۹] والقلاح سنه ...

(آندن قره احمد جامعی) اوقاف عظیمدر آندن (قره حسن جامعی) جماعت کثیره یه مالکدر آندن (عبدی زاده جامعی) روشن بنادر آندن (علی بك جامعی) طرز قدیمدر آندن (نماز کاه مصلاسی) اکر بومذکور جوامع لرك جمله سنی وضع اساس بناسی اوزره و جمیع طرز و طور و اشکالیله برر برر تعریف و توصیف اتسم عمارت نامه نامنده بر کونه

[۱] ك : و مناره [فقط میل مناره) دوغری ، بوا کریدر (م) [۲] ك : ترسخانه [۳] ك : مقرمالی [۴] الاجه [۵] پ : سلجق [۶] نسخهلرده هپ بوبله (اجلی) یازلش ایسه ده یا کایشدر دوغروسی (اجل) اولمیدر (م) [۷] س : و بیٹی [متن و دیگر نسخهلر کی بوده یا کایشدر دوغروسی (وفی) اولمیدر (م) [۸] (بدا) اولمیدر (م) [۹] ك : الصلوة [شو حالده تاریخ مصرعی (بدا دارالصلوة والقلاح) اولوب ۹۲۵ سنه سنی کوسترمکده در (م)

و یهودی محله‌لریدر اوتوز محله‌سی بو شهر کفرده [۱] مسلمان محلاتلری در (اسماء محلاتی بیان ایدر) اولا احمد پاشا محله‌سی و قورباغلیق محله‌سی و ... * (در عدد خاندان اعیان کبار) جمله صغیر و کبیر دورت بیک عدد تحتانی و فوقانی کارگیر بنالی و پورطه قبولی و باغ ارملی کارگیر بنالی سراپا لعل کون قرمنزی کره متلی معمور و آبادان خاندان زیباردرکم هر بیوت رعناکرده برر آب حیات صولر جریان ایدوب فسقیه و حوض و سلسیلرندن و فواره لرنندن پرتاب ایدوب باغ ارملرن ماء جاریلرری ایدر جملدن ... آغانک سرابی و ... سرابی ... و مشهور سرایلر بونلردر ... * (اوصاف جوامع های سلاطین و کبار و اعیان) جمله طقسان بر محرابدر اما اون ایکیسی صلات جمعه ادا اولنور جوامع مؤمنان موحدان جماعت کثیره به مالک معبدکاه عابداندر اما جملدن اشغی چارشو ایچنده (اسکی جامع) قورشوملی حاربوشته [۲] قبله‌لی و بر سرآمد بانک خانه موزونلی بر معبدکاه بیت‌الله قدیمدر اما تانک محله بنا اولنماق ایله حریمی یوقدر انجاق قبله قیوسی اوکنده کی حرم یرنده برحوض امام حنفیسی وار موصولرندن جمله جماعت آبدست آلورلر قیوسی اوزره تاریخی بودر (بسم‌الله الرحمن الرحیم‌الله تعالی خالصاً بنی و عمر هذا المسجد المبارک فی زمان السلطان مراد خان بن اورخان خلد ملک‌المحتاج الی الباری خلیل بن علی الجندی عفی عنهم سنه سبع و ثمانین و سبع مائة) دیو ترقیم اولنمشدر آندن (زینی قاضی جامعی) قبای رصاص خاص نیلکون ایله مستور بر جامع معمور آباداندر آندن مسیره‌کاه (جامع احمد پاشا) جمله قباقرلی و عمارتی و مدرسه و مکتبی سراپا قورشوم اورتولی جامع پرنوردرکم بو جامع شریف دلکشانک مدح و وصفنده لسانلر قاصردر اگر محراب و منبری و مؤذنان محافل و قبله قیوسنده کی هندسه علم معماری اوصافلرن تعبیر و توصیف ایدرسک تطویل کلام اولور انجاق دیاررومده بو جامع روشن بنانک نظیری شهر اوسکوبده [۳] یحیی پاشا جامعی اوله اما بو معبدکاه بهشتک حریمی بردیارده یوقدر بر رهاوی قطیفه مثال چمن زار و لاله عذار و مرغ زار بر حرم سینه زاردرکم نجه یوز عدد صنع خدای عظیم چنار منتهالر ایله آراسته و نجه یوز عدد بید سرنکونلر ایله پرآسته اولمش نجه بیک کونه مرغان هاپروازلر هر درختک سایه لرنده [۴]

[۱] س نسخه‌سنده (کتبه‌ده) کی اوقونماز بر شی وارکه ک نسخه‌سنده اولیوب (بو شهرده) دینلمشدر معقولی‌ده بودر (م) [۲] ک ، ط : خارپوشته [۳] س ، ک : اسکوبده [۴] ک : ساحه لرنده

خداوندگار بو قلعه محاصره ایدوب نیجه یردن بو قلعه رخنه دار ایدوب غزاة مسلمین سیروز [۱] یعنی بکونکی کون یورویش اتسنلر دید کده یورویش ایدوب فتح اولدوقده اسمنه سیروز دیرلر یعنی بکونکی کون قلعه سی دیرلر اما افواه ناسده غلط مشهور اولان [۲] اولماق ایله سرزدیرلر اما دفتر خاقانیده سیروز دیرلر تختگاه چلی سلطان عینی اولمشدر داغلرینک کومش معادنلری اولماق ایله سکء آل عثمان ضرب خانه سی اولوب (عزنصره ضرب سیروز) ایله اچمه سن چوق کورمشز اما زمین قلعه سی کوه ... دامنده اشنی شهرک شرق طرفنده بر یالچین قاره قیا اوزره شرقدن غربه طولانیجه واقع اولمش بر ایچ قلعه درکم شکل شمس شدادی سنک بنا بر قلعه رعنا اولوب انجاق ایکی قپوسی وار بری جانب شرقه وبری طرف غربه ناظردر اما قپولرینک قناتلری یوقدر وقلعه ایچنده دخی آدم و آدمی زاددن اصلا نام و نشان یوقدر انجاق بر قاچ خراب اولر و بش عدد صو صارنجلری و بر دانه ویران کنیسه سی واردر (دربیان اشکال اشنی واروش حصار سیروز) بو سوراستوارک درونی بنی آدم ایله معمور و مزین اولوب جمله یهودی و کفره روم وارمنی ولاتین و بلنار و صرف فخره لیه مالامال بر قلعه کهنه بنادر جمله اون عدد محلات قضا در [۳] و جمله ایکی بیک عدد کیره مت ایله مستور کفره و فخره لره منحوس خانه لیدر اما عنقا بازرکان کفره لری اولماغیه مکلف و مکمل دار منحوس خانه لری واردر و جمله بو قلعه نک دورت عدد قپولری واردر برینه بالی پازاری قپوسی دیرلر قبه طرفه مکشوفدر بری دخی شرق جانبده مفتوحدر بری دخی غرب سمتنه ناظردر بری دخی قلعه [۴] آچیلیر بو مذکور قپولرک جمله سنک خشیدن متین قناتلری واردر کم باجدار و دیده بانلری ویصاقچی یکیتچریلری واردر و بو قلعه شکل مربع طوله و طاش ایله مبنی الحاق دیوارلی ابراجلری رخنه دار خندق سز و طوپ و توفنک و جبه خانه سز قلعه درکم جرمی کامل دایر آمادار درت بیک قرق آدمدر و درون حصارده روم و یهودی وارمنی ولاتینلرک کنیسه لری آزدر [۵] و باجحا دکانلری معموردر و بو اشنی قلعه دن طشره (در وصف واروش سواد شهر عظیم حمیه سیروز) بر سحرای عظیمه واقع اولمش باغلی و باغچهلی غایه الغایه معمور و آبادان شهر مزیندرکم شهر کتخداسی دفتری اوزره (در تخریر عدد محلات شهر سیروز) جمله قرق عدد محلات مسیا کثاتدر اما اون محله سی بالاده تخریر اولنان قلعه کفره

[۱] (سیروز) فارسیده اوتوز کون دیمکدر (م) [۲] ک: دوغروسی (اولی) اولمیدر (م)

[۳] ک: نصارالردر [۴] ب، س، ک، ط: ایچ قلعه یه [۵] ب: واردر

جانب غربہ کیدوب قرہ پوریا و صاروصاقلی [۱] کوی و قرہ طبول یانی ونہر لنان بان کچوب بو نہر سرز بیلاسندن کلوب نہر سیروز ایله بر اولوب آق دکیزہ مخلوط اولور و مذکور قرال سیروز صحراسندہ اولوب آنلری و نیجہ مزارعاتلری ۴ ساعتہ کچوب

اوصاف تختکاه قرال قالہ یوروز یعنی قلعة قدیم شهر سیروز

لسان یونان و لسان لاطین تواریخ لرنده بو بلده عظیم حقندہ نیجہ بیک قیل و قال ایله اوصافن تحریر ایتشلردر اما بقول مورخان روم یونان اولہ تحریر و ترقیم آتشلر کم زمان قدیمہ بوشهر عظیم اوچ کونده دور اولدوغی محلہ قالہ یوروز نام قرال بد فعال ضال اولان لقا نام لعین ایدیکم حاشا شم حاشا بوشهرہ مالک اولماغیلہ ربویت دعواسی ایدوب ماشقلور پنیری اولان یرده یلدہ بر کرہ صاحب رینہ و صقالرینہ لعل و یاقوت و جواہر دوزوب عرض جمال بی کمال ایدردی روم کفرہ سی ا کہ قالہ یوروز دیرلردی یعنی اولدن اولو پیغمبردن ای دمک اولہ بوشهر عتیق انک تختکاهی ایدی نیجہ بیک دولت الہ کروب آخر کار سنہ ۷۷۷ تاریخندہ غازی خداوندکار فتحیدر بدست غازی اورنوس بعدہ کفار بد کردار مردار بو شهرہ ینہ استیلا ایدوب ینہ سنہ ۷۸۶ تاریخندہ غازی اورنوس فتح ایدوب بر دخی کفار خا کسارہ جای مأمن اولماسن دیو قلعه سن جابجا رخنہ دار ایتشدرد حالا تحریر غازی سلیمان خان اوزرہ روم ایلی ایالتندہ سلانیک سنجانی خا کندہ مقطوع القلم و مفروز القدم اوقاف عظیمدر کم [۲] حسب النسب [۳] اولنرک تحت حکومت لرنده اولوب صلب و سیاست و جرم و جنایت و غیری محصولات متنوعہ جملہ انلرک دستندہ اولوب کیف مایشاء متصرفلردر اندن اندن غیری حاکم شرعی شیخ الاسلامی و نقیب الاشرافی و اعیان کبار اشرافی واردر و اوچیوز اچہ پایه سیلہ شریف قضاسی واردر کم جملہ ناحیہ لری ... عدد معمور و آبادان قرالری وار و سپاہ کتخداسی یری و یکیچری سرداری و اوچ یرده شهر نایتلری و محتسب اغاسی و شهر کتخداسی و شهر صو باشینی و شهر باجداری و خراج اغاسی واردر اما قلعه دزداری و نفر لرندن مردم حصارلری یوقدر (ستایش زمین اشکال قلعه سیروز) سبب تسمیہ سی بودر کم لسان یونانده اسمی بیغا دوبر [۴] در غازی

[۱] ک: صاروصاقلی . س: صاروصاقلی . ط: صاروصاقلی [۲] ک: عظیمدر کم [۳] ک: حسب نسب [۴] پ ، س ، ک : بیقادوبر

بیاوزره برسوری بورونده برسور رعناسی وار شدادی طاش بنا بر کوچک ویرانجه [۱] قلعه جکدر بعدالفتح منهدم اولدوغندن دزداری و مردم حصارى یوقدر اندن (ستایش واروش شهر زینخه) بو بلده صافی غیا و درک اسفل مثال اوچوروم و بایرلی مخوف و مخاطره یرلده و برقرموزی طوپراقلی زمین جهان نماده جمله ایکی عدد محله بلنده در [۲] و جمله ایکوز عدد کیره مت اورتولی تحتانی و فوقانی کارگیر بنا اولدرر جمله بیوت رعناسلری بری بری اوزره داراجق حولیلی ضیق [۳] اولدرر حتی بعض اولرک میت بیقناجق یرلری یوقدر کوچک کوچک خانه جکلدرر اما جمله آ خانه من صاحبی امیر منلا چلینک خانسی و متولسی و محکمه خانسی و اسعجه و عظیم خاندانلدرر و جمیع طریق عاملری داراجق و انش و یقوشدر اصلا عربه کیره من غریب و عجیب صعب یردرم آدم توطن ایده جک یر دکلدر لکن سلیمان خان وقفی اولوب معاف و مسلم یر اولماق ایله کوندن کونه معمور و آبادان اولماده در زیر صحراسی بر واسعة الاقطار و رخیصه الاسعار بر دار و دیاردر و داغلرنده جا بجا باغلری واردر (و شهرینک عمارت آثار بنالردن) جمله ... عدد جامع سلاطین مؤمنان موحداندر جمله آسکی جامع سلطان بایزید و اینکدر طرز قدیم کرمت ایله مستور بر جامع پر نور معموردر و جمله بر عدد محله مسجدی وار اما جامع اولغه مستعد بر واسع مسجد عبادتگاهدر و جمله بر مدرسه عالماندر و جمله بر عدد مکتب طفلاندر و جمله بر عدد تکیه درویشاندر و جمله اسکی جامع اوکنده بر کوچک حمام کسیفاندر [۴] و جمله ایکی عدد خان تجاراندر و جمله الی عدد دکان اصنافدر اما بزازستانی و چشمه سارلری و سبیل خانلری یوقدر اما آب و هواسی غایت لطیف اولدوغندن محبوب و محبوبه سی غایت چوقدر و ممدوحانندن زینهنک کاسه سی و بارداغی مشهوردر زیرا خاک پاکی اولقدر لطیفدر کم کویا المنی جزیره سنده حاصل اولان طین مختوم کبی طین عبر چین اولوب فغفور چین مثال کاسه و کوزه لری اولوب ولایت ولایت هدایا کیدر حتی افواهده ضرب مثل اولمشدر کم (کلام ضرب مثل)

هر شهرک بر ممدوحی وار زهنه نک باردق سردزک کوزلی چوقدر اولری چارداق [۵]
دیو السنه ناسده سوبلتر ما خلقی غایت غریب دوست آدملدرر جمله سن حق
معمور ایدوب سعادت دارین صاحبی اوله لر (فصل زیارتگاه زینخه) ... اندن قالقوب
[۱] ک : برانجه (برایجه) . ط : و برانجه (و برایجه) [۲] ک : [۳] ک : [۴] ک : [۵] ک : چارداق
بودر (م) [۳] ک : صیق [۴] ک : کسینی وار [دوغروسی (کسینی وار) اوللیدر (م) I
[۵] : چارداق

ایدوب صحراہ اولان قرا وقصباتلرک مزارعلرن ری ایدر آب روانلردر اول کوہ سربلند
بش قناق یردن نمایاندر وشہرک ا کسہ سسیکہ شمال جانیدر شہردن بر طوب منزلی بعید
قارلی داغ نامیلہ معروف اولوب حقیقت برقارلی داغیدر برطرفی ینہ پرناہ [۱] داغیدر
بوداغلرک دخی دائما قارلری ا کسک دکلدرکم زمان قدیمدہ فیلقوس حکیمک ییلاغی ایتمش
حالاینہ بوشہر خلقی اول کوہ بالالره ییلاغہ چیقارلر حتی بوشہر دیرامانک ہر خاندانلرنندہ
وباغ و باغچہ لرنندہ جریان ایدن آب حیساتلر جمہ قارلیدن [۲] وجملہ پرناہ داغندن کلوب
اولرہ تقسیم اولور (مدوخاستدن) دیرامانک چادر بزری غایت مشہوردر زیر پمبہ سی غایت
لطیف اولور ودخی خیال ورقیق کتان بزری اشلرنکم بر کوملکک بزن بر قامش ایچنہ
قیوب اسلامبولدہ وزرا وکلالره وبالذات آل عثمان پادشاہنہ ہدایا کترلر ...

الحاصل معمور شہر جکدر خدای متعالک حفظ وامانندہ اولہ اعیان کباردن ...
وداعلشوب جانب غربہ کیدرکن همان شہرہ قریب نہر طور توخوری [۳] آتلر منزله کچوب
بونہر شہر ا کسہ سندنہ کی پرناہ داغندن کلوب اندن نہر اصبانچہ بی دخی کچوب بو نہر
قارلق اووا داغلرندن کلوب ایکی نہر بر اولوب وشہرک حوضلرندن طشوب جریان ایدن
صولر دخی بوکہ قریشوب بونلر جریان ایدرک قلعہ قوالہ قربندہ آق دکیزہ منصب اولور
آندن قریہ اویالغوری و قریہ راجانی [۴] و آی صراطی و قریہ اسفلہ نوزی [۵] کچوب
وقصبہ پراووشتہ ینہ صول یانمزدہ نیم قناق یردہ قابوب اندن ۶ ساعتدہ [۶]

اوصاف بندر آباد کہنہ یعنی قلعہ استوار زینہ

سبب تسمیہ سی اولدرکم سیروز قرالی زینہ نام ملکہ بنا اتمکہ آنک نامیلہ مسما اولوب
زینہ دیزلر اما املادہ زہنہ وزینخنہ یازیلر ملوکدن ملوکہ انتقال اتمش بربلدہ عتیق اولوب
آخرکار سنہ ۷۷۶ تاریخندہ غازی خداوندکار عصرندہ غازی اورنوس روم کفرہ سنک
الندن دست قہرایلہ آلوب حالا روم ایلی ایالتندہ سلانیک سنجانچی خا کندہ مقطوع قلم
ومقرورالقدم [۷] سلطان سلیمان خان اوقافندہ حا کمی متولیدر ویوزاللی آچہ پایہ سیلہ
شریف قضاہر وناحیہ سی ... عدد معمور قرادر غیری حا کملر یوقدر (قلعہ سی) شہرک
اشغنی جنوبیسی طرفندہ ایکی پانی قدرندن خندقلی چاہ غیا مثال حضرلی [۸] برطوپراقلی
[۱] ب، ک: پرناہ [۲] ک: اول قارلیدن [۳] ب، س: طورقوہوری. ک: طورقوہوری
[۴] ک: راجانی. ط: راجانی [۵] ط: اسفلہ نوزی [۶] ب: ایکی ساعتدہ [۷] مفروزالقلم
ومتقطوعالقدم [۸] ک: حفرلی

اربعه سنده الجاقلی ویو کسکلی دیوار لر اوزره خاندان صاحب لیرینک کونا کون نزهت آباد مقصوره لری و کاخ خورنقلری و کونا کون شاهنشینلری اولوب جمله بو وادیده لبعده بازلق ایدن صیانلری و نیجه کونه حقه باز و صراخی باز و جانباز و سازندکان و مطربانلری سیر و تماشا ایدر لر اما اول مقصوره لره هر اهل تفریح واره مازلر زیر اهر کشینک ملک موروثی و باغ و باغچه لری در اما مذکور حوض لره جمیع صیان غلمان دلبران لک صغیر و کیرلری مالک بحری کبی کا کلرینی باز [۱] ایدوب بدن عریان سیم تنلرن بلور فوطه لره صاروب هر بر حوضده کومش بالقلری مثال شناور لک ایدوب هر بری برر کونه صنعت ایله حوض لره پرنده بازلق ایدوب بر لر ایله بلا واسطه قوجاق قوچاغ اولوب کوریشوب او پوشوب اویناشر لکسه حاجز [۲] و خصم و مانع اوله ماز قانون شهر در دیو عادت محبوبان بودر و روز عیدینک اوچ کون اوچ کیجه لرنده بو حوض عظیم لک اطراف لرنده جمیع ما کولات و مشروبات فروخت ایدیجی اهل حرف دکا کین مفید و مختصر لرا نشا ایدوب هر کس دکانلرین زین ایدوب کیجه لره ده دکانلرن نیجه بیک قنادیل ایله چراغان ایدوب بیع و شرا ایدر لر خلاصه کلام بو قدر زمان سیاحت مز ایچره بویه بر مسیره گاه تفریح گاه یر کور مدم حقا که جمع العرفان عاشقان صادقان یری بر مسیره گاه یر در الی انقراض الدوران دائم و آبادان اوله و بو شهر دیر اما کوه پرناز بیلاسی دبنده واقع اولماغیه آب و هواسی غایت لطیف اولوب محبوبی و محبوبه سی غایت نازک و نرم و رام و سیم اندام بانوی کبر و ملک منظر پری رو محبوب و محبوبه لری اولوب جمله غریب دوست لدر و خلقنک چونخی محبوب دوست لدر و جمله اهالی ولایتی تجار و اهل حرف و صنایع در و آینه و رونده لره نعمت لری مبذول اولوب بلغارجه و روجه کلمات ایدوب بعضی اصطلاح لسانلری اوروم لسانی کبی (وارمسک کلکسک) دیو حرف کافی چوق استعمال ایدر لر قبای مردانه لری جمله چوقه و اطلاس و کاخا و دارایی و الوان بوغاصی خفتان دخی کیره ک باشلرینه دستار محمدی صار لر لباس زنانه لری جمله چوقه فراجه ویسی باشلی اولوب باشلرینه بیاض عنزار [۳] بورینوب مآدبانه [۴] کز لر و جمله رعایاری بیاض اباز [۵] کیر چتاق قومیدر اما غایت رنجبر یعنی کار و کسبه چالشیر آدم لری واردر و بو شهر ک قبله جانبی بر صحرای عظیم محصول دار زمین اولق ایله غایت اوجوزلق و غنیمت شهر در و بو صحرائنک قبله جانبی انتها سنده اوج آسمانه برابر بر کوه بالا واردر اسمنه ... در لر یاز و قش اصلا ذروه اعلا سندن قاری اکسک دکلدر اندن دخی نیجه یوز عدد عیون جاریه لر طلوع

[۱] ک : تار [۲] پ : حاجز [۳] ک : ازار [۴] ک : مؤدبانه [۵] ک : عبار

دره کنارنده جمله اوچویز عدد دکانلر وار اما بزازستان کارگیری یوقدر حتی بعضی زمان بو دره ایچره جریان ایدن نهر پرنان [۱] جوش و خروش ایله کلوب بو دره ایچره اولان دکانلری سیل کتوروب ینه پیارلر و بو چارشو ایچره بر تخته قله بالا اوزره بر عجایب مصنع ساعت قله‌سی وار چا کنک صداسی بر خیلی مسافه بعیده دن استماع اولنور (در بیان مسیره تفرجگاه عبرت نما) اولا تا دیراما شهرینک اورتاسنده اسکی جامع اوکنده صو باشی نام بر مجمع العرفان حوض عظیم وار کم شافی حوضدن واسع و عریض و عمیق مذهب حنفی نعمان بن ثابت یولی اوزره عشراً فی عشر دن [۲] بیوک بحیره مثال بر حوضدر کم روم و عرب و عجمده و بلخ و بخارا و خراسان و آلمانده او یله بر مسیره گاه حوض لطیف یوقدر یوز عدد دن زیاده آب حیات طورنا کوزی صافی و تیزاد بلور مثال صولر قینا یوب حوض عظیمه و حوض صغیرله ریزان اولور کم هر آب کوئردن ماه تموزده آدم حضور ایله آب نابلرندن نوش ایده من تا بو مرتبه بارد شراب زلالر و یخ پاره لردر و بو حوض عظیملرک اطرافلرنده کونا کون نشیمن صفه لر و متعدد کونا کون مقصوره تختانیلر و متعدد الوان الوان آثار بنالره مبنی مصنع حجره لر وار و جمله آ بیوک اولان حوض عظیم ایچنه بشیوز آدم صیغار و صوبی بنی آدم ممه‌سی قدی قدردر و ایچی و طشره کنارلری سراپا صافی بیاض مرمر خام دوشه لیدر و بو حوض عظیملرک جانب اربعه سنده کی وادیده جمله درخت چنار منهار و غیره کونه اشجار سایه دارلر ایله زین اولمش بر فزادر کم بو قدر اشجارک سایه ظلها سایه سنه [۳] اصلا آفتاب عالمتاب تاثیر آتمز زیراه بر درخت عظیملر بیکر یاشنده معمر اولمش صنع خدا چنار بالالردر کم هر برینک ذروه اعلاسنده نیجه یوز بیک الوان مرغان آشیان ایتمش لدر و نیجه بیک مرغان هزار هزاران اول درخت منهارلرک سایه سنده خوش الحان و نواسازلق ایدوب آنده اولان عشاقانه صفالر بخش ایدرلر حالا شهر دراما هالیسنک تفرج گاه آرامگاهی بو مسیره گاهدر باخصوص روز عیدینده و روز نوروز خوارزم شاهیده و نوروز سلطانیده و خضر الیاس کونلرنده جمیع صبیان پسران طفلانلر یوم عیدینده بو تفرجگاه فزازینه [۴] و بونده اولان درخت منهارلرک نهالرینه صالحه جاقلر قوروب عاشق و معشوقلر رفتار ایده رک و گفتار ایده رک صالحلرلر جمیع سیاخ عالم آنده کلوب بو تفرجگاهی سیر و تماشا ایدوب هر مقصوره لره بر کونه حسن خط ایله آثارلر ایتمش لر و بو صحرای چنزارک جانب

[۱] ب، س، ک : پرنان [۲] ک : فی عشر دن [۳] ک : ها جمایه سنه [۴] ک : فزاسنه

[(فضا) کله‌سی نسخه لده اکثریتله سهواً بویله یازلقده در (م)]

وار باغ و باغچه‌سی غایت چوقدر یمه محصولی چوق اولدوغندن جمله خلقی دیرامانک چادر
بزی اشیرلر جمیع ممالک محروسه لره چادر بزلی بوندن کیدر آب وهواسی لطیف
اولدوغندن محبوبلری [۱] چوقدر اندن بر ساعت جنوبه کیدوب

اوصاف وادی دارما یعنی قلعه دارما

بو دخی فیلقوس واسکندر یونانیانک ییلا کاهیدر لسان یونانجه (دیراما) بو باغ
ارمک اسمیدر سنه ۷۸۷ [۲] تاریخنده تاغازی خداوندکار مراد خان اول عصرنده
غازی اورنوس روم وبلغار کفره‌سی التدن دست قهرایله فتح ایتمشدر روم ایلی ایلتنده...
سنجاغی حکمنده ... و بو اقلدر و یوزالی ایچمه پایه سیله شریف قصادر و ناحیه‌سی ...
عدد معبرر قرالدرکم غایه لغایه محصولی قصادر زیرا رعایا و برابری بای اولوب شرع
شریفه مطیع و متقادردر شیخ الاسلامی و نقیب الاشرفی و سپاه کتخدایری و یکیکیری
سرداری و شهرنابی و محتسی و باجداری و شهر کتخداسی و خراج اغاسی وارد و اعیان
اشرفی غایت چوقدر ... بر بایرلی یرده و بر خیابان اورمانستان ایچره شکل مربع سنک
بنا بر قلعه کهنه درکم شکل مربع واقع اولوب دائراً مادر جرمی ایکی بیگ آدم اولوب
دزداری و نفراتلری و جبهه خانلری یوقدر اما ایکی قپوسی وار بری شرقه و بری غربه
ناظر قبولدرکم درون حصارده جمله ایکوز عدد کره متلی کار کیر بنا باغچه‌لی [۳] کوچک
خانه لدر و بر طرفنده خندق یوقدر بک جامعی نامیله غایت مصنع بر جامعی وار جماعتی
غایت آزدرد (درحق واروش شهر دراما) جمله یدی عدد محله در اولا ... محله‌سی ...
و جمله آلیوز عدد باغ و باغچه‌لی و تحتانی و فوقانی معمور کار کیر واسع خاندانلدر و جمله
اون ایکی عدد محراب جامع سلاطین و غیری جوامع لدر اولا چارشو ایچنده اسکی جامع
سلطان بایزید و لینگدر طرز قدیم بر معبدکاه مستجاب الدعوه اینه در اندن منلا جامعی
اندن آق محمد اغا جامعی اندن بیوکتیکه جامعی اندن کوچک تیکه جامعی بونلردن ماعدا جمله
یدی عدد محله مساجدلری و مز کتلیدر و جمله ایکی مدرسه عالمان و جمله اوچ عدد مکتب صبیان
و جمله ایکی عدد تکیه درویشان و جمله اون عدد کوچک خانلر و جمله بر عدد حمام و بر
طاشلی دره ایچره ایکی طرفی شهر اولوق ایله بو ذره اوزره خشب جسری وار بو طاشلی

[۱] ب: محبوبه لری [۲] ک: ۸۶۱ . ط: ۸۷۲ [۳] ک: باغچه‌سی [س نسخه سنده
اولجه [باغچه‌لی] ایمش؛ صوکره چیزوب [باغچه‌سی] یا بملر (م)]

کنارندہ اخلاط شهری خرابستانلری اولا اما بو قلعه فلبه چکک قیالری دبنده آب حیات طورنا کوزی کبی صولر قینایوب چیقارکم ماده مؤزده کویا بوز پاره سیدرکم هرعیون جاریه لر کونا کون حوض عظیملره ریزان اولوب لب برب دورب آنلردن طشره چقوب جریان ایدر (عبرت نمای عجیبه) مذکور حوض عظیملرک قربنده بر چار گوشه حمام قبه سی مثال بر بیاض مرمریک پاره قبه واردر زمان قدیمده بر پهوان اول طاشی ارقاسنه آلوب داغلردن بو محله کتروب فیلقوس حکیم قیزینک مزاری اوستنه قیوب استاد مرمر بر بو مرمری اویوب بر قبه مصنع آتشکم واجب السیردر حالاشمدیکی حاده بو طاشی اون بیگ آدم بر یره کلسه دوردینی یزدن حرکت اندر مکه قادر دکلدرا اما اوائل اعصارده بر پهوان قالدروش [۱] حالا اول مرمر قبه اوزره لسان یونانجه فیلقوس حکیم قزی اسمنی و بو طاشی کترن پهوانک اسمنی یازوب پهوان اسمی عملاقه در دیمش دخی بو محله نهجه بیگ عدبیک پاره مرمر دن صدوقه مزارلر وار و نیجه بیگ عبرت نمای آثارلر وارا کر ماوقعی اوزره بو خرابستانی تحریر ایله سک تضییع اوقات مکرر [۲] اولور اندن ینه جانب غربه کیدوب (قریه پویراز) [۳] بلغار کوییدر اندن ینه غربه کیدوب

منزل قصبه دو قصاد باغ ارم

دیرا ما قضاسی و دراما صحرا سنده باغ مرام مثالی اوچوز خانلی برجامعلی و برمسجدلی و بر حاملی و بر فاج خانلی و بر قاج خانلی قصبه ارمدر و غایت آب و هواسی و بناسی و زمینی لطیفدر محصولی نیابت و اوقاف یردر حقیر بر تقصیر بو محللری اصلا کورمامک ایله گاه شماله و گاه جنوبه و گاه شرقه و غربه قصبه قصبه کزوب اندن ینه جانب شماله کیدوب (قریه چطالجه) [۴] بی کچوب قوالیه ۶ ساعت قریب

اوصاف قصبه دیراما

قضاسی خاکیدر . . . داغی اتکنده جمله عماراتلرینک یوزلری جانب قبله ناظر بر شیرین قصبه جکدر . . . * و جمله اوچوز آلتش عده کیره متلی اولردر و جمله دورت عدد محرابدر جامعی معموردر بر مدرسه سی بر مکتبی بر تکیه سی بر حامی ایکی خانلی

[۱] ک : قالدیروب ارقاسنه اوروب طاغدن کتوره شد [۲] ک : مکرر و التزام مالایلم
قبیلندن [۳] پ ، ک : پویران [۴] ک : چطالجه

منزل قصبه صغیر بره کتلی

بودخی قواله سنجاغی خاکنده ویوادلقدر اماباشقه قضادر اولقدر معمور ویوک
 قصبه دکلدلر لکن شهر سیواس ولایتی قربنده درنده شهری کی باغ ارم وارم ذات مثالی
 یرسخرای ماء جاریلی وادیه واقع اولماغین باغ و باغچه سی جهانی طوتمشدر حتی ممدوحاتندن
 بره کتلی اریکی ربع مسکونده یوقدر دیار عجمده آلوی بخارادن وماردین اجاصندن و مذکور
 درنده شهری آلوسندن لطیف و خوش خور و سریع الهضم بر کونه کوچک کوچک خورده
 صاری الوان اریکینک خوشبانی اولورکم آدمک جکرین تازه لر حتی آل عثمانک ایچ کلارجی
 یاشیلری طرفندن براغابور بره کتلیه کلوب نچه یوک اریک قورودوب هر سنه پادشاه عالمپناهه
 یوکلرایله اریک کتورر لر مخصوصاً هر سنه بر اریک اغاسی کلیر بوقصبه خلقی جمله باغبانلردر
 واولری بر برلندن سیرک اولوب بانچه لر ایچنده ساکن اولور لر اما نقدر خانه اولدوغی
 معلوم دکلدلر زیر ا بیوتلری ترتیب اوزره بنا اولنمامشدر هان قریه مثال اولردر لکن
 جامعی و مساجدلری و کوچک خانلری و برحامی و کفایت مقداری بر قاچ دکانلری واردر
 اندن جانب شماله دراما بولی اوزره ۱ ساعت کیدوب

اوصاف قلعه فلیه جک

بودخی قواله حدودنده بره کتلی قضاسی ناحیه سنده فتیحی سنه . . . تاریخنده غازی
 اورنوسک اولوب فیلقوس حکیمک یاز کونلری ساکن اوله جاق تختکاهی ایتمش حالا قلعه سی
 یر سوری پشته اوزره شکل مدور بر کوچک قلعه در اما بونده اولان حمام قبه سی قدر
 بیاض مرمر طاشلری بر قلعه یوقدر الا شام ایالتنده بال بک [۱] اوواسنده بعله بک
 قلعه سی طاشلری اوله بوقلعه فلیه جکده اولان استاد مهندسک علم معماریسی تصرفلری
 بر سور استوارده یوقدر لکن بوقلعه ایچره آدم و آدمی زاد یوقدر اما اشغی واروشی دخی
 اولقدر معمور اولیوب بر کوی قدر یتش سکسن عدد قیاغان اورتولی خانه لر قالمش
 لکن بونده اغرب و غبر اییدن عبرت نمای آثار غریبه و عجیبه لر چوقدر جمله آثار بنالری
 صماقی مرمر عمارتلردر کم کورن آدملرواله وحیران اولور لر بویله تماشا کاه مکر اناطولیده کی
 ایدنجق [۲] شهری و ملاص [۳] شهری و آیا ثلوع شهری و بلاط شهری و وان دریاسی

[۱] ک : بعلبک [۲] ک : آیدنجق [۳] ک : میلاس

ثقیلدر زیرا لبدریادہ صافی قرہ طاشلردر [۱] ماہ تموزدہ جہنم درجہ لرندن بر شہر اولوب بنی آدمی بریان وکریان اولوب غایت جزیرہ بردردر [۲] جابجا باغ و بانچہ لرنندہ موزون و سرآمد سروی اغاجلری واردر .. * بوشہری دخی تماشا ایدوب مغرب طرفتہ ۷ ساعت [۳] سنکستان یولار آشوب

ستایش قصبہ و اشلاق

قوالہ سنجانگی خاکندہ برہ کتلی [۴] قصبہ سی قضاسی حکمندہ برواسع درہ ایچرہ اون بش عدد کرہ متلی و قیاغان اورتولی کوچک خانلی و اون بش دکانلی و بر حماملی و جملہ ایکویز کرہ مت اورتولی باغلی و بانچہ ملی معمور اولی شیرین قصبہ جکدر اندن نصف ساعت کیدوب نیچہ یاران باصفا بزلی پراوشتہ قصبہ سندہ خانہ لرینہ دعوت ایدوب اندن

اوصاف قصبہ پراوشتہ

بر کوہ سربلندک اتکنندہ واقع اولوب قصبہ اورفانک سرقندہ و قلعہ قوالہ نک غربندہ اولوب اورفانہ و قوالیہ بررقناق یردر کرچہ بر کوچک قصبہ در اما اطرافندہ بر قاچ رباطلری واردر بودخی قوالہ سنجانگی خاکندہ نیابت وویوادالقدر جملہ اوچیوز عدد باغلی و بانچہ ملی و قیاغان طاشی اورتولی معمور اولردر و جملہ بر معبد مختصر جامعی و بر مسجدی و جملہ دورت عدد خانجغزلری و جملہ بر کثیف حمامجینی و جملہ کفایت مقداری دکانجغزلری واردر بوندہ بر کیجہ مهمان اولوب ضیافت عظیم تناول ایدوب اندن

قصبہ راه اووا

دہ طعام بیوب سیر اتدک بودخی قوالہ سنجانگی خاکندہ وویوادالقدر و نیابتدر و جملہ اوچیوز عدد خانہ لردر و بر جامعی و بر مسجدی و بر حمامی و ایکی خانی واردر بو قصبہ پراوشتہ قصبہ سنک صاغ جانبنندہ واقع اولمشدر بوراہ اووا قصبہ سندہ مهمان اولیوب عبور اتدہ کدہ اولکونندہ

[۱] ب ، س ، ک : طاشلقدردر [۲] ط : غایت جزیرہ بردر [۳] پ : ایکی ساعت

[۴] ب : پرہ کیلی

ابراهيم پاشانك اولوب جميع عمارتلىرى سراپا قورشوم اورتوليدىر و برخىلى مسافه بعیده دن بو اشغى شهره نظر اولندقده كوم كوڭ قورشوم ايله مستور بر شهر معمور نماياندور
 و بو خيرات حسنا تله قرشلق بو شهر ايجره سلطان سليمان عليه الرحمة والفقران بر قناق
 يردن داغلى و بللى فرهاد واردلر و بر قيان برداغه كامل آتمش كوزناك كسريدن [۱]
 نشان ورر كمرلر ايله بر آب حيات صو كتر مشدر كم بوده و صفدن خارج و بياندن خارج
 قوس قزح مثال تاكلردر كم قدى كامل سكسن ذراع مكي بالادر بو بنای تماشای سليمانى
 فيلقوسك بو قواله قلعه سنه معادلدر كم بوشهرى ماء حيات ايله سقى آتمشدر رحمة الله عليه رحمة
 واسعة (دروصف طشره قلعه دمر قپو) بو تخرير اولنان اشغى قلعدن ماعد ابرقات سورا ستوار
 عظيم دخى وار كم تاشمال جانبده اولان دمر قپو نام در بسندباب جانلردن بو قلعه ليمايى
 قپوسنه كلنجه كامل اوچ ساعتلك بر قلعه عظيمدر اما يالن قاندر لكن جميع ابراجلىرى
 و كوشه بند و در سكارى قات اندور قاندر اما الحاله هذه بوسورك جابجا يرلى مرور ايام ايله
 منهدم اولمشدر اما سهل شى ايله عمار اولق ممكندر زيرا نيجه برج و بارولرى اشكاره در
 اويله سواد معظم قلعه ايشكم كامل قرق عدد داغلى و مرتفع بايرلى احاطه آتمش
 كورمه محتاج بر واجب التسيير قلعهدر و حتى حقير پياده آدملماعه اقتدارم اوليوب
 صباحدن اسب سوار اولوب صارپ سنكستان طاغلى دوران و سيران ايدهرك بر كونده
 ات ايله دورايدوب وقت غروبده عثمان پاشا ياننه كلد كده كامل اون دورت ساعتده سرعت
 ايله دورايمش اولدم اما آتلك اياقلىنده نعلارى قالمادى تابو مرتبه سنكستان طاغلى
 احاطه آتمش قلعه عظيمدر زمان قديمده بودرون [۲] قلعه نك عمارتلرن روم يونان
 تواريخلىنده اويله تخرير آتمشكم همان قرق بيك خانه نك قبولرى جمله كوش تاختن [۳]
 ايمش و اون ايكي عدد اصنافك هر برى اون ايكيشر بيك دكان ايمش و جمله اوچ بيك
 كنيسه و منصطر و معمور ديورلر ايمش حالا جميع آثار بنالرى ظاهر و باهردر و حالا
 جمله بو قلعه نك درو ديوارلى معمور اولان قواله قلعه سن احاطه ايدوب بر طرفدن كچوب
 معمور قواله كلك امر محالدر الا بوبوك قلعه نك دمر قپوسندن كچيلر حالا صعب قپودر
 و بوقونك ايكي طرفنده اوجه سر چكمش تاج قله لى [۴] وار اندن بوقپو ايجره كرنه
 اوچ ساعتده قلعه قواله كلر اما بو قلعه خراب ايجى جمله باغ و باغچه لدر داغ اتكلرى
 قره قره قبالدر و دخى مافوقلى قلعه نك بر جلى و ديوار ليدر لكن بوشهرك هواسى

[۱] ك : تاك كسرادن [۲] پ : دورت [۳] پ : تخته دن [۴] پ : قلعه لى

اولوب سیر و صفالہ ایدوب کندو عسکر لرندن ما عدا یدی قضایرک عسکری آمادہ درلر [۱] و بو اورتہ حصارده جملہ ایکوز خانہ در اما قیا اوزرہ اولوق ایله باغ و باغچہ سی یوقدر و جملہ ... عدد محرابدر اولو الجہ جامع مفرحدر کم جملہ آق دکز نمایاندر اندن بک جامعی اندن سوخته جامعی معمور معبد کاهلردر و کئیسہ مسجدی مزیندر و ایچ قلعه مسجدی وار جملہ اولری کار کیر سنک بنایوت رعنا لردر اما ایچ قلعه سی غایت متین اولوق ایله باشقہ اوچویز عدد نفرات مردم حصار لری واردر و جملہ الی عدد صغیر و کبیر طوپلری وار (درستایش اشنی قلعه قواله) جملہ بشیوز عدد قات اندر قات فوقانی و تحتانی کار کیر بنالی متین خاندان لری وار کم جملہ ... اورتولیدر اما باغچہ لری نادر در و جملہ بش عدد محله در اطرافی جملہ بر دریادن بر دریایہ وارنجہ اورتہ حصار ی و ایچ قلعه احاطہ آتمش واروش قلعه سیدر اما قاچ بیک آدیم اولدوغی معلوم دکلدر لکن جملہ ایچ قلعه واورتہ حصار و بو اشنی واروش حصارینک جملہ یدی عدد قاپولری واردر اما بو اشنی واروشک اسلامبول قپوسی تعبیر ایتدکلری باب قوی جانب شماله ناظر در اندن اسکله قپوسی جانب جنوبه مفتوح اولوب قلعه لیمانه مکشوفدر بو لیمان قپوسی قربنده اوچ عدد قدرغه بر شیش خانه [۲] کوزلری واردر کم حا کینک قدرغلی [۳] بونده هر وقت آمادہ دوزماق قانوندر و بو لیمان قپوسندن طشره جملہ ایکی عدد خانلر و جملہ بش عدد دکانلر و نجه مخزنلر و بر عدد سییل خانه آب حیات واردر و لیمانی بیک پاره کمی آلر بر واسع لیمان عظیم در کم اعلا دمر دوتار یتاق وصفنه جق بر جای مناص لیماندر لکن قبله و جنوب و شرق روز کار لرندن امین دکلدر اما شمال و یلایز باطی و قره یلدن امین لیمان اماندر و بو اشنی قلعه جملہ بش محرابدر جملدن مکلف و معمور و جماعت کثیره لی جامع سلاطین مثال رصاص خاص نیلکون قورشوم ایله قابلری مستور و معمور کار کیر قابلی و سر آمد موزون مناره مصنعلی سلطان سلیمان خان وزر لرندن مقبول ایکن مقتول اولان غازی وسعید و شهید ابراهیم پاشا جامعی برواجب السیر روشن بنای غرامصنع وزیبا و دلکش و مفرح و مزین بر جامع پر انوار در کم و صفندہ لسان قاصر و مدحنده قلملر کاسردر و الحاصل بو جامع و عمارت دارالضیافه ما کلی و مدرسه علمان مفسرانی و مکتب صبیان پسران ابجد خوانی و تکیه پیر طریق درویشبانی و خان خواجه سودا کرانی مساجد و زوایای موحدانی و چارشوی بزازستانی و حمام راحت جانی و سییل خانه عطشانی وغیری خیرات حسنا تدر جملہ

[۱] پ : آمادہ لردر [۲] ک : شش خانه [۳] حا کینک قدرغه لری

کتدی حالا جزایر ایالتنده یعنی قبودان پاشانک حکمنده دربا بکی سنجانغی تختیدر که قانون سلیمان خان اوزره بکی ایکی پاره قدرغه ایله مأمور اولدوغی سفره کیدر پاشانک طرف شاهیدن خاص هایونی ۲۴۰۰۰۰ اجهدر وزعامتی ۱۲ عدددر و تیماری ۲۳۵ عدددر الای بکی و چری باشیسی واردر قانون اوزره جمله ارباب تیمار پاشانک عسکریله حین سفرده ایکی بیک لشکر اولور (شهر حاکمیری بونلردر) اولا شیخ الاسلامی و نقیب الاشرافی و اعیان اشرافی و یوز اللی اجه پایه سیله قاضیسی و ... عدد ناحیه قراسی واردر ایالت سنجانغی جمله یدی قضادر بوقضالردن بکینه سنوی طقوز بیک غروش بوجه عدالت حاصل اولور قاضیه ایکی بیک غروش حاصل اولور و سپاه کتخدایری و یکیکچری سرداری و طوپچی باشی و جبهجی باشی اغالری بر اوده قپو قوللری واردر و بر اوده ایکی یکیکچری اغاسی وارزیرا و ندیک کافرینک دونما کیلری هر بار بوقلعه قواله الته کلر لر اولاجلدن محافظده چوق عسکری واردر و بر حاکمی دخی شهر نایب و محتسب اغاسی و قلعه نیک دزدار اغاسی و یدی عدد قلعه اغالری و اوچ یوز عدد قلعه نفراتلری واردر و شهر کتخداسی و امینی و باجداری و خراج امینی و لیمان قبودانی و متولی اغاسی و ارکه جلدن ملک ناظر النظار متولیدر زیرا مقتول ابراهیم پاشانک تولیت عظیمیدر (اشکال زمین قلعه قواله) آق دکز کنارنده روم ایلی قبی سنده ایکی جانبی دپالی بر سوری بورون اوزره سوری بر یالچین قره قیاده شدادی سنک مطرش بنا بر حصار استوار رعنا و متین و مستحکم فیلقوس حکیم تختی اولوب شکل بادی واقع اولوب ایچ قلعه سی قیا اوزره دایراً مدار کامل اوچ بیک آدیم احاطه ایدر بر حصن حصین و سد متین قلعه عبرت مدار اما بوسورزیبا بوقیا اوزره جانب جنوبدن طرف شماله طولانیجه واقع اولمشدر کم بو اوچ آسمانه برابر اولان ایچ قلعه قپوسی جانب قبله یه ناظر در بونده دزدار ساکن اولوب جمیع جبه خانه و مهمات و لوازمات بو ایچ قلعه ده اولوب هر کیجه بونده مهرخانه پادشاهی فصلی اولور و بوقلعه دن آق دکز ایچره اولان جزیره ... ایکی میل مسافه بعیده اولوب جمله آثار عمارت بنالریله نمایاندر و آیناروز ناحیه سی قراوقلاعلری جمله رایکاندر و بو ایچ قلعه اوکنده ینه یالچین قیا اوزره بر قات بومه حصار دخی واردر اا که اورته حصار تعبیر اولنور بنوک دخی ایکی قپوسی واردر بر قپوسی جانب شماله ناظر در و بر قپوسی جانب جنوبه مکشوفدر بوبومه اورته حصارده دیار بکری خطاط نشانچی عثمان پاشا ولی و ولایت اولوب شهری محافظه ایدر جهان نما بر سرایده ساکن

جہانگیر اولہ مرتبہ سندنہ اولوب روم و عرب و عجم و خراسان و ماوراء النہرہ و ارنجہ
ایکیوز پارہ سواد معظم شہر لری و اہالیلرن قبضہ تسخیرہ الوب جمیع ایران و توران خلقنک
خر اچیلہ بوقلغہ قوالہ و قلغہ سلانیک بنای عظیم اتدی بعدہ اسکندر کبرا و لادت محمد المصطفیان
۸۸۹ سنہ مقدم وجودہ کلوب فیلقوسک یانندہ پرورش بلوب اوغلی قوالس ایلہ بریردہ
کامل اولدی لر انکیچون روملر اسکندرہ فیلقو الکساندر دیر لر بعضیلر بوا اسکندر فیلقوس
اوغلی دیر لر اسکندر ک مدت سلطنتی جمعاً او طوز ییل پادشاہ اولوب او طوز ییلدہ جہانگیر پادشاہ
ذوالقوہ اولوب دیدیوز پارہ اولو شہر لر بنیاد اتدی روب قرہ د کیزی آق د کزہ مخلوط ایدوب
بحر ظلماتی بوز دریاسی اوزرہ کچوب سد یا جوج و ما جوجی یادی و بوقوالہ شہر ندہ
مرحوم اولوب بر جزیرہ دہ دفن اتدی لر حالا مقامی نامعلوم در اندن رینہ اوغلی روحانیہ [۱]
پادشاہ لغنی قبول آمیوب بوقوالدہ فیلقوس دیر ندہ ترک دنیا پاپاس پلاس پوش اولدقدہ ینہ
اسکندر کبرا تلمقاتندن بطلمیوس نام بنام بر حکیم ارسطو پادشاہ اولدی روم لسانی اوزرہ
بطلمیوس اولو پادشاہ دیمکدر بوقوالدہ نیجہ خیرات حسنات لر ایدوب حضرت زکریا
علیہ السلام ابن ماتان ابن فیلقوس ابن ملک رجیم ابن حضرت سلیمان در کم بو بطلمیوس
حضرت زکریاہ ایمان کتردی بعدہ یہودی طائفہ سی حضرت زکریاہ بر افترا ایدوب
دسترہ ایلہ دپسندن اشغی ایکی پارہ بچوب شہید اتد کلر ندہ بو بطلمیوس شہادت زکریا نی بی
استماع ایدوب بوقلغہ قوالدن بیک یدی بوز پارہ کمیہ حلب اسکندر ونسہ چیقوب حضرت
زکریا خونونی [۲] طلب ایچون بر کونندہ یوز التمش بیک یہودی قلجدن کچوب حضرت
زکریا مشہدی اوزرہ بر معبد گاہ بنا اتدی حالا حضرت زکریا حلبک تاوسطنندہ اولو جامع
اور تاسندہ مدفوندر بعدہ بطلمیوس قرال انتقام ذکریا نی بی آلوب جمیع یہودی لر مالیلہ
بوقوالہ کلوب اسلام ایلہ مرحوم اولدقدہ نعشن ایناروز شہر ندہ الکساندرہ [۲]
کنیسہ سندنہ دفن ایدوب رینہ اوغلی ششوش الاعور بطلمیوس اولوب و مقدونیہ شہری
اولان اسلام بولی عمار اتدی الحاصل بو شہر قوالہ نیجہ بیک دولتدن دولتہ انتقال ایدوب
آخر الامر سنہ ۷۸۶ تاریخندہ غازی خداوندکار یعنی مراد خان اول روم کفرہ سی
الندن فتح اتدی بعدہ ... جنوز کفاری ساقر جزیرہ سندنہ دو نتما کیلریلہ کلوب بوقلغہ
قوالہ استیلا ایدوب ضبط ایدر بعدہ سنہ ۹۰۷ [۴] تاریخندہ سلطان بایزید ولی ولایت
مورہ دہ متون و قرون قلغہ لر ی فتح نہ کیدر کن بوقوالہ قلغہ سنہ اوغرا یوب فتح ایدوب

[۱] ب : روحانیہ [۲] ب : خونی [۳] ب : الکساندر [۴] س ، ک : ۹۰۶

منزل قصبہ احمد آباد

بودخی کپری زادہ فاضل وزیر اعظم احمد پاشا خیراتی اولمق ایلہ اسمنہ (احمد آباد) دیوتسمیہ آدیبلر اما ہنوز نیجہ بیک عدد عمال و بنا واستادانلر جمع اولوب عمار آتمدہ درلر حالاجملہ ایکویز عدد کیرہ مت وساز اورتولی باغسز و بانچہ سز نوبنا خانہ لر در و برجامع مختصری و برز اوہیسی وایکی عدد نوبنا کرہ متلی خانلری و ۲۵ عدد خلاس [۱] و ملاسدن مبنی مفید مختصر دکانجقلمری وار ہنوز عمار اولمدہ در خدای متعال دخی زیادہ معمور ایدوب الی انقراض الدوران مابد [۲] اولہ بوربطہ نوبنانک شمالندہ کی پشتہ عالی اوزرہ (زیارت قوشلوق [۳] بابا) تکیہ سی و آثار عمارتی یوقدر اندن بر ساعت جانب قبلیہ کیدوب آق دکز کنارینہ قریب درخت منہالی اورمان خیابان ایچندن کیدوب

منزل قصبہ صاری شعبان

قوالہ سنجاغی خا کندیہ ویواد القدر عمارتی بردوز قومساللی زمین باشندہ جملہ ایکویز خانہ لی و بر جامع وایکی خانلی بر حاملی واللی دکانلی بر مدرسہ بر تکیہ لی معمور جہ قصبہ جکدر لکن قرہ صو جبری باشندہ احمد آباد قصبہ سی بنا اولہ لی بوقصبہ اوچ ساعت طریق مستقیمدن خلاف قالبوب بوقصبہ اشلمز اولدی ایندن طرف غرب ایلہ جنوب مابینندہ ۳ ساعت کیدوب لب دریاہدہ سنکستانلر ایچرہ قوالہ کر مہ سی سندن [۴] کچوب ۳ ساعتہ دخی

اوصاف تختکاه فیلقوس بنای عظیم یعنی حصار استوار قوائہ قدیم

حضرت سلیمان نبی اولادی حضرت ملک رجیم عصر ندہ بوقلعہ منکقوس [۵] حکیم بنا آدیکم بشنجی ابادہ نسبی حضرت سلیمانہ منہیدر بعضی یونانیان مورخلری بوفیلقوس سلیمان نبی اوغلی ملک رجیم اوغلی فیلقوسدر دیرلر روم یونانیان پادشاہلرندن اولو پادشاہ اولوب حضرت سلیمانک بوقوالہ قلعہ سی زمینندہ بلقیس آنا ایچون بنا آدیکی مقصورہ یرینہ بوقوالہ قلعہ سین فیلقوس بنا ایدوب حکومتین قوالہ نام بر اوغلنہ وروب عمار آدیکیچون آنک اسمیلہ مسما اولوب روم توارینلر ندہ بیلہ قوالہ دیرلر بعدہ بوفیلقوس

[۱] ک : پلاس . س : حلاس [۲] ک : مؤبد [۳] ب : قومشلق [۴] ک : کرماندن
[۵] ک : فیلقوس

سرائی وار سلطان احمد خان وزیر الزدن آتمکچی زادہ احمد پاشا خیر اتیدر کم قپوسی
اوزرہ تاریخی بودر

تیغیا خیر دعا ایله دیدم تاریخن اوله آباد مدام آصف احمد پاشا [۱] سنه ...

بوندن غیری خانلر بازرکان خانلریدر اندن جمله اللی عدد دکانلری وار بزازستانی
یوقدر اما هر متاع نوادر بولنور اما یکریمی عدد دباغ دکانلری نهر اسکجه کنارنده
معمور دکان دباغلردر و جابجا باغ و باغچه لری واردر آب و هوا سنک لطافتندن
محبوب و محبوبه سی واردر (در مدح جبل قره صو) اسمی اسکجه داغیدر شهرک
جانب غربنده در جمله شهر خلقی ماه تموزده جمیع دواباتلریله ییلامغه چیقیرلر آب و هواسی
الطیف چنزار ییلادر اندن قالقوب غرب طرفنه ... ساعت [۲] کیدوب

اوصاف قصبه ... [۳]

... خاکنده قره صو ناحیه سی اولوب ... حاکمیدر کتخدایری و یکچیری
سرداری یوقدر شهر اسکجه داغلری دامننده جمله خانلریتنک روزنلری جانب قبله یه
ناظر جمله بشیوز کره متلی معمور و مزین باغ و باغچه لری قصبه زیبارد اها لیسنک
تصفی مسلمان ونصفی کفر لردر برجامی اوچ مسجدی و برحامی و بر مدرسہ سی و ایکی
خانی و ایکی تکیه سی و کفایت مقداری دکانلری واردر ... * اندن قالقوب جانب جنوبه
دپی و بوران و باران رحمت چکرک نهر قره صو کنارنجه بر ساعت صحرا ده کیدوب نهر
قره صو کچدی باشنه کلده مقدما بر قاچ کره بونهری صغر عربلریله عبور ایدردک بر کوپرو
دوتماز دیوانه جریان ایدر نهر عظیمدر اما شمدی جسر عظیم فاضل احمد پاشا یعنی
کوپرلی زادہ وزیر بو نهر عظیم اوزرہ هنوز بنا اولمش بر خشب جسر عظیمدر که کویا
هرسک ولایتده قوجه [۴] شهری جسریدر قالین و طویل ستون منتهالی نهر عظیمک قعرینه
قاقوب بر قنطره خیرات عظیم اولمشکم حقا که صراط جالندردر بو جسری عبور ایدوب
نهرک قرشو طرفنده

[۱] ک : خانی [دوغوسی بودر که مصرع یونکه حساب ایدیلورسه] ۱۰۲۰ [چیقیز
پاشا] حسابی اخلاص ایتدیکی کی ممتایده افساد ایدور [م] [۲] ک : ۴ ساعت [۳] تکمیل نسخہ لرده
بو قصبه نک اسمی یازلیوب یری آچیق بر اقیلمشدر [م] [۴] ب : قوجه

اوصاف شهر معمورهسی یعنی بلدة قره صو یکجهسی

روم کفردهسی شهر لرندن بلدة معظم ایش سنه ... تاریخده غازی اورنوس بك فتحیدر حالاروم ایلی ایلتده سلانیک سنجانغی خا کنده یوزاللی اجه پایه سیله شریف قصادر و جمله ... عدد معمور ناحیه قرالری وارد و حاکم عرفی ... طرفندن و یوادادر شیخ الاسلامی و نقیب الاشرافی واعیان اشرافی واردر محتسبی و شهر نایی و شهر کتخداسی و خراج امینی و سپاه کتخدایری و یکیچری سرداری واردر عمارت شهری بر دوز واسع فضاده نهر قره صو قربنده جمله دورد یوز عدد باغ و بانچهلی و تحتانی و فوقانی سراپا کیره مت اورتولی واسع و معمور خاندان زببالدر و جمله دورد محله در ... محلهسی مشهور قصبه معموردر و نهر اسکچه شهر ایچندن جریان ایدر و اسکچه داغلرندن کلوب نهر فردصویه مخلوط اولور نهر قره صو دخی اسکچه بیلاغندن و وتریه و استروجه قصبهسی داغلرندن جمع اولوب قصبه صاری شعبان قربنده آق دکزه مخلوط اولور و دخی بوشهر قره صو یکجهسی جمله .. عدد محرابدر اما جلدن چارشو ایچره سلطان احمد احمد خان و زرلرندن اکمچی زاده احمد پاشا جامعی پر ناتمام میر و عماد قطعهسی کبی بر عبرتنامی مصنع جامع زیبارکم آنده اولان لطافت و ظرافت برجامعه یوقدر که دلار ایله تعبیر و قلملر ایله تحریر اولماز مثل مکر اسلامبولده ابا ایوب انصاری قبرنده زال پاشا جامعی اوله جمله قیابلری قورشوم اورتولی و حریمی اطرافی مرمر ستونلر ایله مبنی بر جامع دلکشادر لکن نیجه یرلری و اخراجون [۱] و ایمه و خطباسی و خداملرینک وظیفه لری ناتمامدر خدا اتمان میسرایده اما امام حسینی و جماعت کثیرهسی واردر و ... جامعی ... ماعدا محله مساجدلیدر ... و جمله بر عدد مدرسه دارالعلومی وار قورشوملی دارالتحصیل علومدر و جمله اوچ عدد مکتب صیاندز و جمله ایکی عدد تکیه درویشاندز ... و جمله بر عدد قورشوم اورتولی حمام مفرحی وار قوجه مصطفی پاشانک خیراتیدرکم محصولاتی مدرسه سنده کی علمایه صدقه اولتور و جمله بر عدد دارالضیافه عمارتی وارکم جمیع مسافرین و مجاورینه نعمتی دائمدر بوخیرات دخی قورشوم اورتولی اولوب مصطفی پاشا بناسیدر و جمله صغیر و کبیر اون بر عدد خانلری واردر اما جلداً مهمان سراپا حسی سراپا قیابلری قورشوم اورتولی فرق اوچاق بر کاربان

[۱] ك: واجز اخواند [میهوری] [جزخوان] که دهها دوغروسوی [جزخوان] [در] [م] [۱]

خراب یطوب قلشدر ایچندہ قیون قشلالری واردر اندن قریہ کرچلی [۱] ووصوغرنلی کون وقریہ بابالی ویسی کوی بو قرالر جملہ مسنہ حصار داغی اتکنده باغ ارم مثال معمور قرالردر وجملہ کوملجنہ ناحیہ سی قرالیدرکم مزرعلری محصولدار صحرالردر وجملہ غنیمت کویلردر بومعمور ومدکور قرالری کچوب جانب جنوبہ کیدوب

اوصاف قلعه بوری

سبب تسمیہ سی روم یونانیان تواریخ معتبرلری قولنجہ بانسی فیلقوس قزی موری نام ملکہ بناسی اولماغیہ موریدن غلط بوری دیرلر نیچہ ملوکن ملوکه انتقال ایدوب آخرکار دست اسلامہ سنہ ... تاریخندہ سایمان ابن سلطان اورخان غازی فتحیدر بدست غازی اورنوس بك حالا روم ایلی ایالتندہ کوملجنہ قضااسندہ غازی مرادیه عیارلغیدرکم [۲] عظیم امانتدر جملہ ایراد محصولاتلری جانب وقفہ کیدوب مرتزقلہ علوفہ وریلر (اشکال قلعه سی) لب دریادہ طاش بنازمیندن یکرمی آرشن بالا بر متین و مستحکم قلعه رعنا ایمش جابجا خراب اولش دائراً مادارجرمی شکل مربع جملہ بیک یوز عدد خطوہ در اما اطرافندہ خندق یوقدر وایچندہ الی عدد روم کفرہ سی اولری و بش عدد دکانی وار غیر شی یوقدر وایکی قوسی وار بری لب دریادہ قبلہ ناظردر بری جانب غربہ قرہ صویہ ناظردر و بو قلعه یہ متصل بر دیوار شمال جانبہ چکلمشدر تا قلعدن داغلرہ وارنجہ طولی بر ساعت متین حیط قویدرکم اندن بر آدم و بر کاربان کچہ میوب قلعه نک دریا قیوسندن کچیلوب اندہ باج و کومروک آلترمش حالا کومروک خانہ آٹارلری ظاهر و باہردر (درستایش بحیرہ بوری) و بو قلعه اوکنده قبلہ ناظر بر کورفز دریا واردر تادریانک بوغازی اغزینہ وارنجہ قرق یدی میل بر واسع دریا کولدر ایچندہ نیچہ بیک کونہ ماہیلر صید اولنور باشقہ امانتدرکم امینی یوز عدد نفراتلریلہ بو بحیرہ ضبط ایدر بونی دخی غازی مراد خان متولیسنی فروخت ایدوب محصولاتن جانب وقفہ ورر بعدہ بو قلعه کچوب نیم ساعت جنوبہ کیدوب (منزل قریہ قرلجہ) احمدچاوش نام خاندان صاحی خانہ سندہ مهمان اولوب بر جامی و بر حامی و بر خانی اولوب باغ و باغچہ سی فراوان آب حیاتی روان بر قریہ آباداندر اندن ینہ طرف غربہ ۲ ساعت صحرالریجرہ کیدوب

[۱] س، ک : کرشاجلی ، پ کرچلی [۲] ط : عبادلغیدرکم . ب : عسارلغیدرکم .

س : عسارلغیدرکم [ظن ایدرکم کہ دوغروسی (انبارلغیدرکم) اولمیدرکم] م

اكسك بیره [۱] مالی بالی اولوره اولور درکن سمری ایچندن بنم بر سیم رخطم چقدی مکر اولدخی غائب ایمش همان غلام ایثدی کوره کوره بن بورخط غائب اولدوغیچون فرار ایتم کوره بومعلون جنکانده چقدی و بی بوایاردوب جمله التونلری بکا اوغوردوب اول آلدی دیدکده جمله کاربان خلقی عالم حیرتده قالب آدم کرچک کوله سنک ایمش دیدیلر و کوله بی و جنکانه بی و فاحشه سنی دست بر قفا باغلیوب اندن کوسه شعبان قصبه سی حاکمه خبر کوندروب جمله توابعیه کلوب کاربان خلقن چو یروب سزده الک [۲] قاچن [۳] کوله سی سکیز [۴] دیویدی نفر آدمبری درزنخیر ایدوب کروه دوندروب کوسه شعبان قصبه سی حاکمیه کیدوب اندن شمال جانبنده (منزل قصبه کوسه شعبان) یونده جنکانه اقرار ایدوب اون اوچ التون کوله می سیسرخانه اوزره بندرن آمده چقوب انی حبس آدروب آلتونلری الدق اندن اولکون کیدوب (تکرار منزل قلعه کوملجنه) یه کلدک خانه من صاحبی جنکانه غلامنی سرعتله چارشو باشنده عمارت کوشه سنده صلب آدروب سائر جنکانه لره عبرت اولدی و حقیر دخی کوله مه ایکیوز تازیانه اوروب خرج راهمز اولان التونلری بالتمام تحصیل ایدوب انده جمله اتلری وغیری خداملری و بار ثقیلر من آلوب

کوملجندن یکیچه و سرز جانبلیینه کتدی کمز منازلاری بیان ایدر

اولا اولکون منزل قریه آق بیکار اندن قریه اشک چلی و قریه سندلای و قریه کچیلری...
وقریه چلبای [۵] و قریه آخریانلی و قریه مسلمانلی کچوب بومسلمانلی اوکنده

اوصاف منزل مسنه حصار

زمان اسکندر کبراده آق دکز جزیره لرندن مسنه [۶] جزیره سنک برانی کلوب اسکندر کبرادن مآذون اولوب بو حصار استواری بنا اتدیکندن مسنه حصار دیرلر بر کوه سر بلندک دامتده بر دوز واسع چمنزار فضاده شکل مربع برستک بنا بر قلعه رعنا ایمش سلیمان بشه [۷] ابن اورخان غازی فتح ایدوب جابجا یرلرن منهدم اتمش حالاحالی اوزره

[۱] ط : بیره [۲] [ایلك] شكکنده یازلماسی مناسبدر [م] [۳] ك : قاچقون . س، ط : قاچقن [۴] ك : کوله سی بولوندی [۵] ك : چلبای [۶] خریطه لر مزده [مسینا] شكکنده یازلقده در [۷] ك : پاشا

زیرا بوبحیره ایله بشك بحیره‌سی مابینلری یارم قناق یردرکم بر مقدار طولانیجه واقع اولوب
 دأراً مادارجرمی اون میلدر دیدیلر و کونا کون مانده ماهیلرندن قره‌سازانی و طورنا بالقلمی
 چوق اولور بوبحیره اطرافنده معمور اولان کفره قرالری اهایلری صیدایدوب شهرسلانیکه
 تر و تازه کتروب فروختایدوب کار ایدرلر و عشرسلطانینسن بوبحیره امینه و یرلر زیر
 باشقه امانت و ضابطقدر و بوبحیره‌نک درینلکی سکز و طقوز و اون قولاج یرلری واردر
 و بحیره‌سنک ایاغی بحیره‌نک مخلوط اولور غایت لیدن و آب حیاتی بحیره‌عظیمدر اندن قلقوبینه جان
 شماله اول کون کیدوب (دیگر منزل قسبه اورفان) اندن بر کون ینه سمت شماله کیدوب (منزل قلعه
 قواله) بر عجایب قلعه معظمدر اما ماشا ایده میوب عجله ایله اندن قلقوب اناسنی واقع مزده [۱]
 واران [۲] باش کوزیله کوردو کم عزیزک نطق در یرلر لردن نه ظهور ایده دیو علی الصباح
 اندیشه فکر فاسد خام ایله کیدرکن صاری سفیان [۳] نام قسبه یه کررکن برالای آدمقرشودن
 کلرلر حقیرک ایسه یوزنده سیاه نقاب پشو [۴] ایله کیدردم بامر خدا آنی کوردم فرار
 ایدن مملوکی تبدیل قیافت برغیری لباسلر کیدروب باشی اشنی ایدوب برسیسخانه اوزره
 بنوب [۵] کیدر همان حقیرک قراره طاقی قالمیوب کوملجنده خانه مز صاحبه حقیر دال
 بالطه اولوب اوغلانله بر قاچ آتجه [۶] حدادی بالطه لور اوروب سیسخانندن اوغلانی یقنجه او بر
 غلاملر غلامی دست بر قفا باغلیوب دوررکن همان بش اون دانه اتلیلر باشمه اوشدیلر
 الحاصل جمله‌سی شاشدیلر کمی کوله بزمدر دیر کمی پاپاسه در دیر کمی بر آدمک بزه
 وره جکی وار ایدی مالیزه دوته وردی دیر الحاصل متناقض سوزلره باقیوب اوغلانله
 بر قاچ بالته دخی اوروب قانی صندوقه کی خرجلق التونلر دینجه واللهی اشته بو اویمز صاحبی
 اغانک جنکانه اوغلاننده در دینجه آنی کوردک اویمز صاحبی عسکر ایچنده جنکانه سن
 خسته صفت تبدیل قیافت اشک اوزره بلوب بر فاحشه سیله آنی دخی میدان محبته کتروب
 قانی مالیزه دیدکده بی باک و بی پروا اصلاً انکار ایتیموب اشته مالم دیدیکک اشک سمیری
 ایچنده در دیدکده اشک پالانن پاره پاره ایدوب جمله آلتونلری بلوب انجاق اون اوچ التون

[۱] س، ک : آباشو واقعه مزده [۲] ب : و آشکارا [متنده کی] [ورانا] نک دوغروسی
 [ورایاً] اولوق مکندرکه مؤلف [رأی العین] عباره سنی [ورایاً] باش کوزیله [شکنه قویمشدر] [م]
 [۳] ک : صاری شعبان [۴] ک : پوشیده [متنده کی] [پشو] کله‌سی [پشو] [شکننده یازلق
 مناسبدر. متنه کوره مؤلف برسیاه پوشوبی یوزینه نقاب کی اورتمش ؛ ایله کیدورمش [م]
 [۵] ک : بندیروب [۶] دوغروسی [ایجه] اولمیلدر [م]

زیارتلر دخی ایدوب روحایتلرندن استمداد طلب آتدک رحمة الله علیهم اجمعین حکمت خدا بو سلطانلری زیارت ایدوب روحایتلرندن استعانت آتدیکمز کیجه فناغمزده نیجه بیك فکر فاسد ایله خواب آلود اولدوقده آنی کوردم واقعه مده بر پیرفانی کلوب حقیری خوابندن بیدار ایدوب ینه واقعه مده کوردیکمز کبی بو باش کوزیله کوردمکه ینه اول پیرفانی جامه خابمک یاننده اوطوروب ایدر « ای اوغول شهریمز طویرانه خوش کلدک سنی مالکله وغلامکله طیورر همان بزم روحز ایچون ینه قرآن عظیم تلاوت ایله بوخنکستان داغلرده و بللرده و بو محاصره یوللرده سرسری نه کزرسن کرویہ دونوب کومرچیه کیدرکن غایب کوله کی و مالکی آلوب کوملجندن دخی غیري خداملرک آلوب عجله ایله کیرید غزاسنه کیدوب اوچنجی یلده فتح قندیده بلونوب اجل مسما که دک عربستانده و مکہ و مدینه ده سیاحت ایدوب برخوردار عمر و سعادت دارینه نائل اوله سن » دیوب غائب اولدی همان غلامک بری مکر خابندن بیدار ایتمش اغا سزکله سویله شن کم ایدی وقبولر ایچردن کلدلی [۱] بو آدم زه دن کلدی و شمدی زه یه کیدوب غائب اولدی دینجه حمد خدا وجودیمه بر قوت قوا حاصل اولوب مفرح خبرلردن شاد و خرم اولوب ساعتہ نظر آتم هنوز نصف الیل اولشدی سبحان الله دیه رک ارتق کوزومه خاب راحت کرمیوب علی الصباح همان خداملرمله و کوملجنده کی خانه من صاحبیه آتله سوار اولوب بودویران اهایلریله و بالشوب آندن کروو چانب شماله بر کون کیدوب

منزل کنار بحیره ایواصل

حالا معمور قصبه مثال بر بیوک کویدر کم ... *
 کنارنده زمان قدیمده ایواصل نام بر اولو پاپاسک عمار آتدیکی شهر اولماغیله انک اسمیله مسما اولوب ایواصل دیرلر لسان رومده جمله ایا بعضی اولیا دیمکدر واصل آیویه درلر بعده غازی اورنوس شهری وقلعه سن خراب ایدوب حالا بو مرتبه عمار قالمش اما بحیره سی اطرافلری غایت معموردر بو بحیره سلانیکدن بر منزل راه طویلدر سلانیکک طرف جنوبی وغربسی ارسنده واقع اولشدر و بر مفسده [۲] بحیره بشک ایله سلانیک مابیننده در

[۱] کلیدی [شکلنده یازلسی دها مناسبدر] [م] [۲] ک : معنیده [] مقیسه [اولسی ده مکندر متنک شکل املاسی ده بوکا مساعددرکه [برباقیشه کوره ، بر نقطه نظر دن] کبی بر معنا قصد ایدلشدر [م]

قدما بو شهرک طالع عمارتی برج سرطان بیت قر مأیدر و بوقصبه زیبا قلعه سلانیک
 طرف غربنده واقع اولوب عورت حصارینه ایکی قناقدن ناقصدر اما حقیر بر کونده کلد
 و شهر سلانیک و عورت حصاری و بوقصبه دویران بر برلینه صاج ایاغی کبی اوچی دخی
 بر برلینه بر مرحله یر قریبدر اما بود ویران غایت معمور و مزین بلدهدر
 سلانیک خاکنده یوز اللی اچقه پایه سیله بر شریف قصادر و ناحیه لری جمله ...
 عدد آبادان قرادر سپاه کتخدایری و یکیچری سرداری و کیلی و محتسبی و ویواداسی وارد
 و جمله ... عدد تختانی و فوقانی کار کیر بنا کیره مت اورتولی باغ و بانچه لری واسع اولری
 وارد و جمله ... عدد محله در اولا ... محله سی و محله ... مشهوری ... بونلدر و جمله ...
 عدد محرابدر اولا چار سو ایچره ... جامعی ... ماعدا مساجد لدر و جمله ... مدرسه عالماندر
 ... و جمله ... عدد مکتب صیانددر و جمله ... عدد تکیه درویشانددر و جمله ... عدد خان تجاراندر
 ... و جمله ... عدد حمام راحت جاندر ... و جمله ... عدد کار کیر سوق سلطانیسی وارد ...
 و دخی باغ و بانچه لری و مشبک بوستان لری و داغلرنده رهمر مه غنملری فراواندر و انهار لری
 جاری و رواندر (در بیان اشکال بحیره طویران) بو کولده کونا کونا سمکار صید ایتدک
 غایت لذیذ مانده لری اولور خصوصا طورنا بالنی و سازان بالنی و نیجه بیک الوان ماهیلری
 اولور و بو بحیره نك دائراً مازار جرمی اون اوچ میلدر و آب باردی غایت لذیذدر و بوقصبه
 معموره بو بحیره نك ساحلنده واقع اولوب جمله استعمال ایتدک لری آب رحمت بو کولدندر
 جمله رعایاسی روم و بلغار کفره لیدر اما مسلمان لری آزددر نصاراسی غالبدر زیرا سربست
 وزرا خاصیدر ... بونده دخی غائب اولان مملوکمز ایچون دللالر ندا ایتدیروب کوله می
 بولنه اللی غروش و عده ایدوب موژده ایدنه بکرمی غروش و رهیم دیو عهد اتم
 (اوصاف زیارتگاه قصبه طویران) الشیخ العالم الفاضل العامل الکامل (الشیخ محمد
 طویرانی) حضرت لری طویران قربنده کول باشی کوینده وجوده کلوب آخر نیجه تک
 و پودنصره صوفیه قطب الاقطاب (بالی افندی) خلیفه لرندن اولوب پیشوای طریق
 اعزّه کرامدن اولو سلطان اولوب نیجه کونه کشف کرامات علیه لری ظاهر و باهر اولنجه
 غازی ابراهیم پاشای مقبول عزیزک معتقدی اولدوغی جهندن عزیز مرقومک مسقط رأسی
 اولان کول باشی قریه سنده بر مکمل و مکلف جامع و مساجد و تکیه و عمارت دارالمأ کل
 انشا ایدوب عمار ایتدکده عزیز مرقوم زاویه سی ناحیه سنده مدفوندر حالا زیارتگاه اهل
 زواردر قدس سره اندن زیارت (خالص افندی) اندن (زپارت شجاع افندی) نیجه

سلانیک قریب اولماغیله شیخ الاسلامی و نقیب الاشرافی یوقدر بونده دخی قاضیه و جمله احبایه فرار ایدن کوله مزی بولمغیچون رجا ایدوب دلالر ندا آدیروب بر کونده

اوصاف قصبه طقسان بوز [۱]

سلانیک سنجاغی خاکنده برواسع فضا ده معمور و آبادان زمین محصولداردر جامعی و خانی و حامی و اسواق مختصری و باغی و باغچه سی واردر سیروز شهری ایله سلانیک مابینده وزیر اعظم لک خاصیدر کم بر وزیر اعظم اغاسی حکومت ایدر نایی واردر اما کتخدایری و یکچیری سرداری یوقدر زیر شهر سیروز و قلعه سلانیک یقیندر ورعایاسی جمله کفره لر اولدوغندن معمور کینسه سی و محبوبه روم و بلغار قزلری واردر (دروصف بحیره طقسان بوز) بو کولک شرق طرفنده شهر سیروز یقیندر و شرقدن غربه بو کول طولانیجه واقع اولوب کوردا کرد جرمی اون اوچ میل احاطه ایدر ایچنده بر قاچ یرده سازی و قامشلی جزیره جککوار وقت شتاده بو جزیره لر ایچره فاخته و بطلر و سرخاب و قره بطاقلر و غیره مرغانلرک انواعلری دونکلیوب [۲] دوررلر و صیادلری قایقلر ایله واروب صید ایدرلر و کونا کون ماهیلری اولور انلری دخی شکار ایدوب اهالی ولایت کفافلرلر بونده دخی وزیر اعظمک خاص اغاسنه کوله مز ایچون رجا ایدوب اطراف قرانینه آدلر کوندروب غلامنزی بولمغه سنی اتدی اندن بر کونده کیدوب

اوصاف قصبه دوران

بعضیلر طویران و نیجه لر دوریان یازارلر اما صحیحی طویراندر غازیان مجاهداندر غازی اورنوس بک بو محله کلوب عسکر بی پایانیله مکک آتدکده بو ولایت کفره لر عسکر اسلامه ضیافت عظیم صوی اتلیوب [۳] طویردقلر ایچون بعدالفتح اسمنه طویران [۴] دیو نام ایدوب بو شهره خیر دعا ایتمشدردر حالا انکی بیون بر غنیمت قصبه معموره در بقول منجمین علم اسطرلاب اوزره بو دخی سکزنجی [۵] اقلیم عرفیه دندر و بقول کهنه

[۱] ک: بوز [۲] هر نسخه ده اوچنجی حرفک نقطه سی قونولاشدر نون ایله [دونکلیوب = تونکلیوب = تونه یوب] اولسی ممکندر [م] [۳] دوغروسی [طوی ایلوب] اولمیدر [م] [۴] مؤلفک اعلانه کوره [طویران] دینلمک لازم ایسه ده کثرت استعماله بناءً یابک ضمه سی آتیلشدر [م] [۵] س، ک، ط: اون سکزنجی

کیدر لر تابو مرتبہ منافع کثیرہ سی مجرب بر کرماب نافعدر والسلام اندن بر کوندہ
صعب یولر و مخوف بلری آشوب

اوصاف بنای سورا ستوار یعنی کہنہ بنای عورت حصار

سبب تسمیہ سی اولدر کم سلہ نیک نام قرال خالک قریسی بنا ایتکیلہ عورت حصار
دیر لر فاتحی سنہ... تاریخندہ غازی اورنوسدر حصار استوار هرسل دیفہ عظیم [۱] اوزرہ
برو ادینک ظہرندہ شدادی سنک طراش برقلعہ صواش ایشمر مرور ایام ایلہ ایچ ایلدہ قالب قلعہ
لازم اولمادینی اجلدن جا مجاحصارک [۲] ابراجلری رخنہ دار اولوب دورر اما سهل ہمت ایلہ عمار
اولماق ممکندر الحالہ ہذہ ایچندہ دزداری و نقراتلری وجبہ خانہ لری یوقدر بوقلعہ سلانیک سنجاغی
خاکسدہ... ناحیہ قرالی معمور قضا در سلانیکک جانب شمالی سی و طرف غربیسنندہ در بوقاعہ ایلہ
سلانیک مابینی ایکی قناتدن اکیسکدر سرعت ایلہ کیدن سلانیکہ بر کوندہ کیدر (ستایش
واروش عورت حصار) بر واسع وادی ایچندہ جملہ... عدد تحتانی و فوقانی کارگیر
بنا کرہمت اورتولی باغ و باغچہ لی آب حیات صولی شہر جکدر مفرح جامع لری وار جملدن
چارشو ایچندہ... جامعی... جامعی.. ماعدا محلہ بقعہ لیدر مدرسہ و مکتب صیانی
وتکیہ درویشانی و خان تجارانی و حمام غاسلانی و اسواق سلطانی و کاربان مہمان سرائی
وار و آب ہواسنک لطافتندن باغ و باغچہ سی و محبوب و محبوبہ سی جملہ خلقیہ [۳] محبوبہ
کبی خلقی وارددر زیرا (الرسفت الخلق اقلام الحق) [۴] کلامی کلام صحیحدر عورت حصار
نامیلہ مشہور بر شہر معمور اولماغن جملہ خلقی عورت مثال اوضاع و اطوار و تلفظ ایدوب
زنانہ لباسنہ مائل آدم لری و ارباب معارف پاک و متدین و اہل عرض مستورہ شکلی
آدم لری وارددر اما حاکم لری نہ غایت مطیع لردر اکثریا اہالیسی تجار و اہل حرفدر رعایاسی
روم و بلغار و صرفدر یوز اللی اچہ پایہ سیلہ قاضی سی و... طرفندن ویواداسی و محتسی
و شہر کتخداسی و خراج امینی و سپاہ کتخدایری و یکیچری سرداری وارددر اما

[۱] بو عبارہ نسخہ لردہ ہپ یا کایش و عیناً تقلیدی فائدہ مزدر دوغوسی [برتلر رفیع عظیم]
اولمیدر [م] [۲] ک: حیطان [۲] بورادہ کی [خ] حرفی مضموم، بوندن صکرہ کندہ
مفتوحدر [م] [۴] س: السنٹ الخلق اقلام الحق [پالکر (السنٹ) نک املاسی دوغری دکل
(السنٹ) اولمیدر. ک نسخہ سنندہ ایسہ بو عبارہ یوقدر بونک یرندہ (الاسماء تنزل من السماء)
عبارہ سی وار [م]

خاصیچون عمارا تمشدر بودخی سلانیک سنجانغی خاکنده ... * (دزفتح بحیره لائقزه) بواب حیات اولمین کولجوكك جانب شرقیسی شهر سیروزدر و طرف غربیسی سدر قیسیدر بویکی شهرک اورتاسنده بر واسع کولدرکم دائراً مادار جرمی یدی میلدرجابجا یرلی سیغدر لکن درین اولان یرلی التی ذراع واون ذراع عمیق یرلی واردلکن صوبی خاصه سزدر زیرانجه یرلی سازلق و بطاقلق و دخی مذموم قمشلق اولدوغندن صوبی دخی مذمومدر صاحب طبع اولنلر چوقلق نوش ایتمزلر بوبحیره نك جانب شمالنده برشی یوقدر برقاچ یرده خراب دیورلر و خراب کویلر واردر اهالی قراری هاندود [۱] نام حرامیلرک دردلرندن و عثمانلینک ظلم صریحلرندن داغی و باغی اولمشلردر اما قش کونلری بوکولده اولقدر قاز و اوردرک و قنوق و بالقجیل و صقا [۲] قوشی و سرخاب و قره بطاق ووزنه بوشالدرن مثالی طیور و وحوشک حسابن خلاق عالم بلور بوقصبه ساکنلرندن اولان رعایا و برایا جمله روم کفره سی و بلغار فخره سی و افلاغ نصارسی اولوب ایام شتاده مذکور قوشلری توفنک ایله اوروب سیدوشکار ایدوب کفافلزلر ...

(در مدح ینابیع کرماب های لائقزه) بوربطه معمور خارچنده سلانیک لواسی [۳] خاکنده بر مسیره کاه چمن زار مرغ زار کل گلستان خیابانستان یرده آثار بنالریله معمور و آبادان بر ایله [۴] زیبادرکم آبی غایت معتدل السخوندر [۵] و برقبه عالی ایچنده عشر آف عشر [۶] شافعی مذهبی حوضی کی بر حوض عظیمی اطرافنده حنفی قورنالی وار بو حوضدن طشره جریان ایدن آب کرمانک جمع اولدوغی زمین خارده بر چامورلی یر واردر جمله سزیه [۷] و استسقایه و جذامه و فرنک زحمته مبتلا اولان کسینلر بوغازلرینه وارنجه اول چاموره کیروب تحمل ایده چکی مرتبه چاموره غرق اولوب نصف ساعت دورسه یامرالله تعالی جمیع امراض مختلفدن شفا بلوب و جوددی وجودی پر جود اولوب در بیض آسا اولور حتی کراز میوه سی موسمنده جمیع سلانیکک اعیان اشرف کبار کبارلری [۸] خیمه و خرگاه ما کولات و مشروباتلریله بو قاپلیجه کلوب جمله یاران باصفالر حوضه کیروب بر ایکی هفته و بر آی ذوق و صفالر ایدوب جان محبتلری ایدرلر لائقزه همه سی مشهوردر و نیجه مسافه بعیده ولایتلردن مریضلر کلوب آب کرمابه کیروب شفا بلوب

[۱] ك : حایدود [۲] ك : سقا [۳] ك : سنجانغی [۴] ك : ایجه [۵] ك : السخوندر
[۶] ك : فی عشر [۷] ك : سزیه [۸] برنجیسنده کاف مکسور و [ب] حرفی شده سز ،
ایکنجیسنده کاف مضموم و [ب] حرفی شده لیدر . مؤلف بو افاده ی چوق قوللانیور [م]

اوپچوز آلتمش آلتى عدد كنيسه و منصطر در ديرلر اما صايمادم اما بونلرك حاكملى
 حالا قانون پادشاهى اوزره آستانه سعادته بوستانچى باشى اولوب بر خاصكىسى كلوب
 ضبط ايدر نه قادر در كم بر كمسه كلوب بو پاپاسلره ظلم ايده همان اول آن اول آدمى
 بوستانچيلر دو كه دو كه منصطر كتنه دونده درلر اما جملدن بيوك (آيالا درا) نام كنيسه سى
 بنائى مصنعدر و (تون آيوهرو) [۱] ديرى و (قوتلش ديرى) و (پايدور ادول) ديرى
 و (تاريخسه) [۲] ديرى و (اصقره پوزه) [۳] ديرى دخى بر بيوك كنيسه در
 منصطرى دخى سحر آثار بنائى عبرت مادر و بونده اولان پسران موع پچه موغان بر
 كنيسه ده يوقدر حتى بو ديرى تماشا ايدر كن بر صومعه شكللى بر كوشده بر مسدود قيو
 واز ايدى بر برى زاده چهره بر غلامه شو قيو سى سى ايدم ديديكده حضرت عيسى نك
 آنده انجيلى واردر ديو بزه قيو اچايوب اغماز [۴] عين آند كده بو حقيرك خاطرينه
 او ايللرده استماع ايتديكم ابیات ايدى همان خاطره خطور ايدوب ايتدم

(بيت مناسب)

دونكى كون كلسايه واردم قومدى غلمان بنى عهدم اولسون قوويم محشرده عيسايه سى

ديوب غيرى شيلره نظر ايتمكه مقيد اولدق اندن .. كنيسه ... اندن .. اندن ...
 اندن ... اسمارى معلومز اولان مناسستر مصنعلر بونلر در كم هر برى بر قلعه مثالدر
 اندن ايكي كوندنصره جانب جنوبه صعب يوللر ايله كيدوب (منزل قريه ...) اندن
 بينه جانب جنوبه ... كيدوب [۵]

اوصاف قصبه معمور لانتزه [۶]

بعضيلر لانتزه دير بعضيلر لانتزه [۷] ديرلر وجه تسميه سى اولدر كم چنانكم غزى
 اورنوس بوقلعه محاصره آند كده تكور بينه الحى كوندروب بلانتزه قلعه تسليم ايدم سن
 ديد كده حقا كه بلانتزه قلعه مفتاحلرن الحى به تسليم آندكلرنده بوشهره (لانتزه) ديو
 تمام ويرديلر اما غلط مشهور اولى اولماغن نيجه ادملر لانتزه ديرلر پوروكان وچتاقانلر
 (لانتزه) ديرلر بايسى روم ملكه لرندن سلانيك صاحبي اياصوف عورتدر كم اليجه سنك

[۱] س، ك: تون آيوهرو [۲] ك: پورتاريخسه [۳] س، ك: اصقره پوز [۴] ك: اغماز.

[۵] ك: ۴ ساعت كيدوب [۶] ك: لنتزه [۷] ك: لانتزه

بر افطار ایدر نیجه بیک پاپاس و لاديقه و قیس و رهبان و بطریق و راهب و کشیش و مغدسی [۱] نام پلاس پوشان صاحب ذوالنارلر [۲] و ارکم کال جوع ایله انسانیتدن چقوب کوزلری چقور چقور اولوب اخلاص [۳] ولایتی قدیدی کی قدید محض اولوب خیال [۴] فانوسه دوئمش کفره لر وار اما آیده بر افطار ایدوب بش زیتون و بش دانه خورما و بش فنجان سود نوش ایدر پرمغان ارشا کلری وارکم حرکاتدن و کلمات ایتمدن قالمش قدی دال اولوب بلاری بکلمش و کوزلرینک نورلری دوکمش کافرلری وار اماینه ریاضت و پرهیز ایله معمر اولوب ایکیوز یتش یاشنه یتش مغانلر واردر و بونده اولان ارباب معارف پاپاسلر بر دیارده یوقدر مکر رومده [۵] و قزل الماده و بجده و پراوده و زم اینه [۶] شهرنده اوله هر بری بر کارده اولوب کونا کون مصنع صابلی مدور حلقلی و حلقه سی کندی اغاجندن بیله اویولمش کویا کو [۷] قشقر و ارقا قشاعیلری و کاسه و بشکلر [۸] و درویشان ردیشه لری [۹] و فخری اویماسی کی سحر بو قلمون طلیه لر [۱۰] اویارلر کم کویا سحر آثاردر و دخی بودیورلرده اولان مال خزانن جمیع کافرستاندن برانلر [۱۱] کلوب درخزینه ایدرلر و بونده اولان محبوبه پنجه افتاب مرغ پچه و مغان پهلر وار که هر بری کاکلرین تارق دقلرنده عشاقلرک عقللری تارمار اولور بو غلامه باره لر جمیع آینه ورونده کانلرک خدمتینه دامن درمیان ایدوب اوکلرنده دورلر هر نه خدمت بیوررسک قولوغه دورلر و هر مسافرین وبای و کدایه بو کنیسه لر اوله رعایت ایدوب سکری مصر [۱۲] نبات جموی [۱۳] کونا کون هندستان رچلاری واملج کانیلر [۱۴] و زنجیل مرعائلری [۱۵] و قوش سودی و آوسلان سودی دیدکلری شراب بیحجابی بیله کتورلر زیرا بو کفره لرک عادت قدیمه لری حضرت عیسیدن بری بویله کورمشلردر و بو آیناروز ناحیه سنده حالا جمله هر کون باشنه بر کنیسه لر وارکم جمله

[۱] س ، ک : مغدسی [۲] پ ، ک : زنارلر [۳] (اخلاط) یازلمسی دها مناسبدر (م) [۴] ک : چتال . س ، ط : جتال [۵] ک : رومه ده [۶] ک : اینه (همزه نک ضمیله ده حرکه نشدر بوکا کوره بیلدیکمز «اونیه» اولور فقط بنجه «آتنه» اولسی لازمدر (م) [۷] ک : کویالو [دوغروسی (کونا کون) اولوق ممکندر (م) [۸] ک : کشکلر [۹] ک : زر دسته لری . س : زر دیشه لری . پ : در دیشه لری . ط : ار دیمشه لری [۱۰] ک : طلیه لر . ط : طلیه لر [۱۱] ک : برهدایا . س : برانلر (دوغروسی «برائر» اولوق ممکندر «م») [۱۲] ک : قطر [۱۳] پ : جموی (شوراده کی عبارته نک «سکره صروفند نبات جموی» اولسی ممکندر «م») [۱۴] ک : کابیلر [۱۵] ک : مرهالری (مئنده کی کله نک «مرهاتلری» اوقونسی ممکندر)

وارد سلطان مراد رابع عصر ندرہ ضربخانہ سندرہ اچہ کیلیوب (سلطان مراد بن احمد خان عز نصرہ ضرب سدر قپسی [۱]) دیو خالص اچہ سی بین الاناس [۲] رایج ایدی بعدہ سلطان ابراہیم خان عصر ندرہ قرہ مصطفی پاشا یساق ایتدی اما قانون سلاطین آل عثمان ایدیکم قرق یرده کومش خانہ معدنی اولوب قرق یدی خلافت صاحبی اولدوغنی یرلرده و یتش یدی بندر شهر عظیم لرده و معادن فضہ اولان یرلرده سکہ سی کیسلوردی مثلا جزایر و طونوس و طرہ بلوس و مصر و زنج و حبش و اسوان و یمین و لحسہ و بصرہ و بغداد و موصول و آمد و تبریز و ارزروم و جانجہ و بایورد و اماسیہ و سیواس و مرعش و عینتاب و حلب و شام و غزہ و قدس و شام طرہ بلوس و انطاکیہ و ادنہ و قونیہ و آقسرائ و قسطنطونی و تیرہ و مغنیسا و از میر و سلفکہ و شهر کومش و سینوب و بورسہ و کوتاہیہ و ادالیہ و قبرس و طرب افزون و کفہ و قسطنطنیہ و ادرنہ و صوفیہ و بلغراد و ودین و بوسنہ و سرہ برنجسہ [۳] و نووہ بورده و قرطووه و اوسکوب و البصان و اوخری و یانیہ و مورہ و اینہ بنجی و اتنہ و سلانیک و سیروز و قوالہ تخت اسکندر کبرادر و پیرہ وزہ و بو سدر قپسی قصبہ سندرہ سکہ کیسلدیکن حقیر دخی رایکان بیلیرم و بالادہ تحریر اولنان شهر عظیم لرده قطع اولنان سکہ مبارکہ لری اچہ لرینہ مالک اولمشدم حتی مرحوم سلطان سلیمان علیہ الرحمۃ و الغفران پدیرمزہ بر کیسہ جانجہ سکہ سندن اچہ احسان ایدوب پدیرمزدن حقیرہ اندن بر خیلی اچہ انتقال ایدوب مالک اولمشدق اما انلرک دوردی بر درهم صرمہ کومشی کبی خالص العیار اچہ لر ایدی اما حالا سدر قپسی و غیرہ ضربخانہ لر جملہ ابراہیم خاندنبرو معطلدر اما حالا کوموش خانہ سی صبح و مسا اشلہ ددر ... بوندہ غایت عنقا آدم لر واردر آندن جملہ یارانلرہ باشمزہ بلای نہانی و قضای آسانی اولان خرچراہمزہ زادمزی کتورن مملوکمز ایچون جملہ احبابہ رجا ایدوب اندن جانب شرقہ داغلر ایچرہ علی طریق السیر صعب یوللری اشوب

بی مدح پاپامستان ناحیہ آیتاروز

... ۱۰۰ کر بوداغلرده و بللرده و ساحل بحر سفیدہ اولان صغیر و کبیر قلاعلری و درہ لردہ و دہ پهلردہ اولان کنیسہ و منظرلری و درون دیورلردہ اولان پاپاسلرک کمال مجاہدہ ریاضیلرن برر نقل اتسک پاپاس نامہ کتابنہ مثال بر مسودات اولور اما ہفتہ دہ

[۱] دوغروسی (ضرب فی سدر قپسی) اولمیدر چونکہ سکہ نرہ دہ کیلمش ایسہ اوراسی (فی) ایلہ کوسترک عادتدر (م) [۲] (بین الناس) دہا آچقددر (م) [۳] ک : سرہ برنجسہ

بقول منجمين بوشهر سدر قېسى اقليم عرفه‌نك ۲۸ سنده‌در زيرا شهر سلانيك دخى اويله اولوب بوشهر سلانيكك جانب شرقيسى وجنوبى طرفه مياجه‌در بوشهرك سلانيك ايله مابينى ايكي قناقدن ا كسكدر بوشهر سدر قېسى اق دكز كنارندن ايكي فرسخ اچرى قرده داغلا و اورمانلر اچره بر معمور و مزين كوچوك قصبه‌در اما غايت شيريندر (دربيان عمارات سدر قېسى) ... جامعى ... و مساجدلرى و مدرسه و تكيه و مكتب و متعدد و مكلف خانلرى و ايكي حامى وار برى چفته اولوب نسوانلر كرر باشقه حمامدر چارسوى بازارى خيلى واردر حساب اتمدم زيرا داغ درونم وار ايدى وافر متاع ايله غلام فرار اتديكندن بوشهرلرى حضور قلب ايله تماشا ايدمدم اما بوشهر سدر قېسى نك اق دكز جانب شرقيسنده يقين اولماغن لودوس روزكارنده تموج دريانك صداسى استماع اولنوردى آب و هواسى غايت لطيفدر و صولرى شهره كهريزلر ايله كلوب شهر اهايسن و جمله عمارتلرن رى ايدر آب حياتلرى واردر و آب و هواسنك سواهل اولدوغندن باغ و باغچيسى وافر و خيرات بركاتى متكاثر اولوب مدار دنيا ايجون پاپاديه چيچكى كبي بياض اچمى ممدوحدر زيرا كان فضة خالصدر و دخى ايام وقت شتاده قزوسى و اوغلاق كچسى هر دم تازه‌در و داغلرنده كلككلىرى و چيللرى و صغن و قره‌جه و يغمورجه و صلالتلرى [۱] و صفتلرى [۲] بحساب صيد و شكارلى كوه بلندلر واردر (در وصف كوه سدر قېسى) شهرك جانب جنوبنده قريب رده معدن فضة خالصه چيقار كم آدم قولى قاللغنى اوچ طمردر كم مثلى سره مويجسه [۳] و قراطووده و يووه بورده نهرلرنده بويله خالص العيار كوش اولماق احتمالى يوقدر و بوجبلده اولان اشجارات عظيمه لربديارده يوقدر الابوسنه ولايتنده راناداغلرنده واردر اما بوسدر قېسى درختلرين بزفرد آفريده اصلا قطع ايدمه زيرا كوش معدن حل اتمكه ميرى كوهستان و درختستاندر بر كسه بر درخت قطع اتسه قطع ايدمين ايدوب تجريم ايدر لر حالا بو كوش خانه صدر اعظم كتخداسى ابوالخير ابراهيم اغنك ماليدر هر سنه كندويه اونار اون برر قنطار كوش كلور سلاطين ماضيلر عصرنده حاصل اولان خالص العيار فضه دن اچمه كشردى [۴] حالا سدر قېسى شهرى اچره دارالضربى

[۱] ك : طبلايلرى [۲] ك : و صغنى [ك نسخه‌سنده (چيللرى) يرنده (چقاللرى) وار اونكچون او نسخه‌يه كوره تكرر يوقدر فقط چقال اولاندينى سه ويلديكى ، اتى ينمديكى ايجون (چقاللرى) هر حاله ياك ايشدر دوغروسى اونك يرنده (بلدرجنلرى) اولق لازمدر (م) [۳] س، ك، ب : سره بريجه [۴] ك : كسيوردى

متولسی اولوب یکیچری سرداری و کتخداری و اعیان اشرافی واردر ماتقدم بوقصبه کورمه‌مش ایدم شمدی واردیغمزده صلات جمعه صقوالی محمد پاشا جامنده ادا ایتدک حقا که نور علی نور بر جامع پر نوردرکم جمله خیراتلری سراپا قوزشوملی بنالردر وادای صلات ایتدکده مکر جمعه کونلری بو شهرده بش اون بیک آدم جمع اولوب بازار دورر ایتمش بو محل جمعیتده اطراف و اکناف و نواحیلری اهالیسی جمع اولمشلردر دیو فرار ایدن غلامز ایچون دلالر ندا ایتدیروب جمله حصار [۱] بازارلری خبردار ایدوب اللی غروش ویرمک اوزره بولته تعهد ایدوب متولی رمضان اغاده مهمان اولدق اما شیرین قصبه‌در و بحیره‌سی ینه بشک بحیره‌سیدر لکن بو محله وقف طرفندن بشقه‌امینی واردر... * ایدن قلقوب جانب قبله‌یه معمور و آبادان یرلری سرسری کزوب

اوصاف قصبه سدر قپسی

وجه تسمیه‌سی اولدرکم سلانیکده ایاصوفیه کنیسه‌سن بنا ایدن ای صوف نام‌ملکه‌نک سدرقاپسین [۲] نام برقرنداشی بونده ساکن اولوب عمار ایدیکیچون اول نامیله مسمی لسان یونانیانده سدر قپسی دیرلر برقرنداشی دخی ابابروز [۳] نام شهزاده ایدی ترک دنیا اولوب حضرت عیسی طریقن دوتوب مجرد پاک بر پاپاس سینه‌چاک اولوب ایناروزی عمار ایدیکیچون ایناروز دیرلر اما بو سدرقاپس نام ابان [۴] قویان [۵] بر عقل ارسطو حکیم طبیعت اولماغن سدر قپسی داغلرنده کومش معادنلری بولوب چیقاروب مال‌قارونه مالک اولمغین اول مال‌فراوان قوتیله سدرقپسی شهرینی عمار ایدی حالا سلانیک سنجاغی خاکنده باشقه قضادر و ناحیه‌سی... قدر معمور قرادر سپاه کتخداری و یکیچری سرداری و محتسبی و باجداری و خراج امینی واردر اما جملدن ملک حاکم‌الوقتی کومش خانه امیندرکم جمله صلب و سیاست و جرم و جنایت انکدر علم اسطرلاب مقتضاسنجه

[۱] ك : حصار [ایکنجی حرف نقطه‌لی ضاددر] [۲] س ، ك : سدر قاپس . ب : سدر قپسی [۳] ب : ایابروز . س ، ك : ایابروز . ط : ایابروز (ایناروز) ه باقیلرسه اصلی (آیانروز) کچی برکله اولمق لازمدر (م) [۴] ك : آیان . ب : بان [۵] بوراده اولدینی وجهله اوچنجی حرفنک ایکی نقطه‌لی ی اولسی ممکندر بو صورتده عباره (بو سدر قاپس نامن عیان قویان) اولیدر . اوچنجی حرفک اوچ نقطه‌لی ب اولسی ده ممکندر بو صورتده عباره (بوسدرقاپس نام بان قویان) اولیدرکه (بو سدر قاپس) نامیله نشأت ایدن بان) دیمک اولور . معافیله بلکه دوغروسی بوس بوتون باشقه‌در (م)

اینک اذنی اولمادن بر انلی بی [۱] بر شبر قدی [۲] بر سمک صید اتسه تجریم ایدرلر ... یو بحیره اوزره ساکن اولان امین اغایه دخی فرار ایدن کوله مزک اشکالنی و اثوابنی بیان ایلیوب بولنمسن رجا ایتدک (درمنافع عیون حاره ارضین قصبه بشک) [۳] بوربطه نك عقابله سنده ینه سدر قیسی خاکنده بحیره بشک ساحلنده بر چنزار یرده کر ماب آب حیاتدر اما سهل کبریت رایحه لیدر حتی کومش خاتلمری ذهب مطلا کبی [۴] اصفرون ایدر اما التون خاتلمری او یله مجلاو ذهب خالص ایدر کم کویا زعفران صاروسی اولور لکن غایه الغایه شدت سخونیت اوزره اولدوغندن وهر کس کر مکه تحمل ایده مدیکندن سهل آب سرما ادخال ایدوب مغیلال الشحون [۵] حمدر و غایت نافدر کم نهفه [۶] و حرامه [۷] و فرنگ زحمتنه بامرالله نافعدر اما بورسه قابلیجه لری کبی تلکالی [۸] قباب عظیملی آثار بنالری یوقدر بو کر مابی دخی منظور من اولوب اندن بشک بحیره سی قربنده نهر اوژنیکه [۹] قریب

ستایش قصبه یکی بازار

بحیره بشک ساحلی قربنده بر دوز چنزار لاله عنزار محصولی و داغلی قورولی بر معمور و مزین قصبه شیریندر اما مقدا بر کوچوک بلیده ایمش سنه ... تاریخنده سلیم خان ثانی عصرنده صقوالی قوجه وزیر محمد پاشا مال فراوان صرف ایدوب بر جامع پرانوار عظیم و مساجد قدیم و دارالتدریس عالمان و مکتب صبیان ابجدخوان و تکیه اهل توحید درویشان و حمام راحت جان و اسواق محظر [۱۰] اهل حرف اصنافان و خان تجاران سودا کران و عمارت اطعام دارالضیافه آینده و روندکانلریله بوربطه احیا ایدوب حالا بر شهر معظم مثال اولوب جمیع تکالیف عرفیدن اهالیسی معاف و مسلم اولدق لرندن الی یومنا هذا کوندن کونه عمار اولده در اما بو دخی سدر قیسی نواحی سندندر و سدر قیسیه بر قناقدن سهلدر سلانیکدن اسلامبوله کیدن لرك ممر ناسیدر کم نائب الشرع و حاکی

[۱] متنده کی (بر انلی بی) کله سی (بر انلی بی) اولوق ممکندر یعنی صید سمک حقنه بابرآت عالیشان مالک اولان کیمسه دخی صید ایچون امیندن همه حال اذن آلتق لازمدر شاید او یله اذن آلدن صید ایده جک اولورسه بالی امینی اونیده تجریم ایدر دیمکدر (م) [۲] ك: اذنی اولیان بر فرد آفریده صید ایده بیلک محالدر بر شبر قدی .. [۳] بشک کبیر [۴] ك: ذهب ایله مطلا کبی [۵] ك: غلیان السخونه [۶] ب: تهفه . ط: تهقه [تهقه] اولوق ممکندر (م) [۷] ك: چدامه [۸] ك: تکلفی [(دلکلی) اولوقده ممکندر چونکه (دلک) کله سی استانبول لهجه سنده (تل لهک) دییه سوبلنمکده در (م) [۹] س، ک، ط: لوژنیکه [۱۰] ك: مختصر

ومکتبی و متعدد خانلری و کفایت مقداری دکانلری و حملہ . . . عدد اورتولی معمور
اولری و باغ و باغچہ لری و کولندہ کوناگون ماہیلری واردر . . . اندن
جانب جنوبہ . . . ساعت کیدوب

اوصاف قصبہ یوک [۱] بشک

سبب تسمیہ لری . . . بودخی سلانیک سنجانخی خاکندہ سدر قپسی قضاسی ناحیہ سندہ
بشک کولی ساحلندہ برواسع چمنزار یرده جامعلی و مساجدلی و مدرسہ لی و مکتب سیدانی
و تکیہ درویشانی و متعدد تجار خانلی و کاربان سرای مسافر خانہ لی و چارسوی بازاری زینتلی
و حمام روشنالی و باغ و باغچہ سی و مشبک بوستانلری وار آب و هواسی لطیف محصولی
قصبہ معمور در ناہی و سپاہ کتخدایری و یکچری سرداری و اعیان اشرافی واردر جملہ . . .
عدد . . . اورتولی تحتانی و فوقانی کار کیر بنالی معمور و مزین اولدرر . . . (ستایش بحیرہ
بشک) بر بحیرہ آب حیات قلعه سلانیکک جانب غربیسی طرفندہ بر مرحلہ دن ناقص
طولی اون ایکی میل و عرضی یدی میل واقع اولمشدر کم سہل طولانیچہ در و بو کولک جنوب
طرفندہ بر کوه سر بلند وار اول جبل عالینک شمال جانبی سدر قپسی ناحیہ سی داغلریدر . . .
و بو بحیرہ نک آبی مذکور داغلردن بر نہر کیر مثال بر کولدن چیقوب رندہ بوغازی نام حملہ
ایکی عدد جبل بالالرک مابینلردن جریان ایدہ رک یارم قناق یر کیدوب نہر اورقان [۲] ایلہ بو
بشک کولینک آیانخی بر اولوب رندہ یہ [۳] بوغازندہ آقد کیزہ مخلوط اولہ جانخی حملہ سلانیکدن
وقوالہ دن وغیری یرلردن کلوب کیدیچیلر جملہ کیرلہ بونہر اورقانی کچرلر غیر شی ایلہ عبور
اتمک ممکن دکلدر زیرا بو قدر پادشاہلر بو حملہ کار کیر بنا جسرعظیم انشا ایدہ مدیلر زیرا
مخرج آبی اولان یری طولاً و عرضاً ایکی میلہ قریب سازلق و نیستانلق [۴] بحیرہ در ایچندہ
کونا کون ماہیلر یعنی ییلان بالقلری و نیچہ یوز کونہ ماہیلر صید اولوب جملہ ولا یترہ طوزلی
یلان بالنی بوندن کیدر باشقہ تجارلری و باشقہ بالنی اماتی امینی واردر کم سلانیکدہ ساکن
چغود [۵] یچی اغانک اون یدی یوک اچہ التزامیدر بو بحیرہ دہ اولان ماہیلرک مثلی غیرنی
محلر دہ یوقدر مکرار ناودلق اسکندر یہ سندہ اولہ حتی بو کولدہ بزذراع طور نابالنی و ولیا بالنی
و کفال بالنی بوندن ماعدا نیچہ اولان صغیر و کیر ماہیلر شکار اولتور کم تعمیر اولتماز بو ماہیلر

[۱] ب : کوچک [۲] ک : اورقان [۳] ک : رندہ . ب : رندیہ [۴] ک : قامشلق

[۵] ب : چغود . ط ، ک : چغود

وتکیه کاهلری ومکتب صیانیلری و کفایت مقداری چارسوی بازاری وارد ایکی برده سوراستوار مینهلری وار ایمش ماتقدم کفره روم زمانی شهر عظیم و بندر قدیم ایمش نهر اورخان [۱] صوفیه صافیة نیک ریله داغلرندن کلوب و اوستوروجه داغلرندن دخی بعضی انهارلر مخلوط اولوب دمحصار و سیروز شهری جبالرندن اقوب [۲] نیجه صحرالرده مزارعاتلری ری ایدوب و تر بهک [۳] قصبه سی قریندن کذر و قصبه اورخاندن [۴] دخی عبور ایدوب رنده نام بوغازده آقدکیزه منصب اولدوغی محله لب دریاده برکار قدیم و بر حصار استوار عظیم و ارایمشکم جمیع روم ایلی قیلرنده قواله قلعه سندنصکره بوقلعه سد اسکندر ایمش وحقا اسکندر یونانی بنا ایتمشدرکم کفره یونان ا که الکساندره [۵] قرال دیرلر بعده بوسور واسعی غازی خداوندکار یعنی سلطان مراد اول فتح ایتمده عسرت چکدیکه چون بعدالفتح جمیع ابراجلری و درود یوارلرن جابجا منهدم ایدوب حالا نیجه برده آثار بنالری نمایندر اما بو قلعه خرابدن حالا معمور اولان اورقات [۶] قصبه سنک مابینلری ایکی فرسخ یردر زمان قدیمده ایکیسی بر شهر عظیم ایمش اما حالا اورقان معمور جمله ... عدد باغ و باغچه لی ... عدد تحتانی و فوقانی کره مت اورتولی کارگیر بنا معمور و خلقی مسرور خاندان صاحب لیدر اورقانک عورتلری اورماکانه [۷] اولور دیرلر اما افترای محضدر لکن محبوبه لری غایت غریب دوستلردر اهالی ولایت دخی صلحای امتدن کمنه لردر روجه و بلغارجه کلات ایدرلر باغ و باغچه لرینه حد و نهایت یوقدر و بو محله قریب رنده [۸] بوغازنده اورقان [۹] نهرن کیلرله عبور ایدرکن ونه دک [۱۰] کافری فرقه لری نمایان اولدی ... بو قصبه دخی تماشای ایدوب اختلاط اتدیکمز یاران باصفالره فرار ایدن مملوکمزک اشکال عجیلسنی لباسیله نقل ایدوب تحصیلچون کونا کون رجارل ایدوب آندن جانب شرقه ... ساعت کیدوب سلانیک یولی اولور راهدر دیو اول جانبه سرسری کیدوب

اوصاف منزل قصبه کوچک [۱۱] بشک

سلانیک سنجاغی خاکنده سدر قیسی [۱۲] ناحیه سنده جامعی و مساجدلری و مدرسه

- [۱] س ، ک : اورقان [۲] س ، ک : اینوب [۳] ب : بونهک [ک نسخه سی متنده کی کبیر فقط نقطه سزدر [۴] ب : اورقاندن [۵] ک : الکساندر [۶] ک : اورقان . ب : اورقان [۷] ط : اورماکانه . ب : اورماکانه . ک : اورقانه [۸] ب : رنده [۹] ب : اورقان [۱۰] ب : ونه دیک [۱۱] ب : بیوک [۱۲] ک : قیس

کون اتدی بوشهر کوملجنه سیر و تماشا ایدوب ذوق و صفاده ایکن خانه‌مز صاحبک
 بر [۱] اوغلانردن اوچ نفر چنکانه اوغلانی عمرو عیاردن عیار ولد زنازی وار ایدی
 برکیجه بر نجه آفتاب جهان و بر فتنه انکیز زمان مملوکم بر چنکانه عیارلیه غایب اولدیلر
 خانه‌مز صاحبه ثقلت ایدوب سنک جنکانه غلامکه نم عبد مشترام غائب اولدی دیو صاحب
 خانه‌یه ثقلت آندکده اولدخی بر قاچ توابعی و حقیر و دورت نفر غلامرمله صالت و سبکبار
 پرسلاح اولوب طاغ و راغ و باغلی و یقین و اراغلی کشت و گذار اتدی کمز منازلری
 و جله قصبات و قلاغلی

قند [۲] فرار ایدن کوله‌لری بولمه روانه اولدیغم بلده‌لری بیان ایدر

اولا کوملجنه دن چیقوب اولکون سرسری کاه شرقه و کاه غربه کیدوب قلعه
 بویری [۳] آندن قلعه قواله آندن قصبه و اشلاقی عبور ایدوب جمله دن دزدار و سردار
 و کتخدا یرلی و نائب قاضیره و حاکم و ضابطره و مقدا آشنا لریم اولان احباب و برا-
 درانلره شو اشکالده بر عبد مملوکم فرار ایتدی دیو جمله دوستانلری آگاه ایدوب تا قلعه
 درآمده مسیره کاه اولان چنار منهار سایه‌سنده کی حوض عظیم کنارنده آت باشی
 چکوب چلیلر خانه‌سنده مهمان اولوب اول کیجه جمله احبابی کوله‌میزک فرار
 ایتدیکندن خبردار ایدوب آندن علی‌الصباح شهر درامدن [۴] شرق جانبه داغلی
 ایچره بر مرحله کیدوب

اوصاف خاک روحان [۵] یعنی قصبه اورخان [۶]

روم ایلی ایالتنده سلانیک سنجاغی خاکنده در اما بعضی زمان درامه قضاسی ناحیه‌سندن
 اولور بعضی زمان یوز اللی اچه پایه‌سیله باشقه قضا صدقه اولنور ... و یواد القدر سپاه
 کتخدا یری و یکیچری سرداری و محتسی و ناحیه‌سی نأبی واردر و اعیان اشرافی وار
 اما نقیب‌الاشرفی یوقدر ربطه معموره شهردر اما بک [۷] شرقی طرفنده سدر قیسی
 قصبه‌سنک شالنده بر قنقاق یریقینه بر بلده کیره و برجامع کیری و متعدد زیبا مساجدلری
 و مفرح دلکشا و روشنا حماملری و کار کیر بنالری خانلری و مهمان سرایلری و مدرسه

[۱] ک : تر [۲] بولکه س ، ک نسخه‌لنده یوقدر [۳] س ، ک : بوری [۴] ک : درامه دن
 [۵] س ، ک : روحان . ب ، ط : روحان [۶] (اورقان) اولسه کرکدر (م) [۷] ک : بونک

دا كرز) اوافق دفك اشليي بورز . (جابكن) وار صات . (صوبي كنكان) [۱]
 نه صانديك . (بول بكن كوم) اديده كوت صاندم . (قناصته ديان) كيمه كوت ويردك .
 (يك قال باله ديوم) بر كافره كوت ويردم . (داووكس [۲] كره دايا پوپه) بن سكيم
 بنوك اناسني .
 قريداشكي . (نانايله جاوو قديتوبا) [۳] عيب دكيدر چكشرسز سو كوشرسكز .
 (صرتناس توت) [۴] يايجه چكشميه يم . (صروكيس اولاقوشلا) [۵] هر كون كلير بكاسو كر
 (جاي جاق [۶] اولس) قاقواكس وار كتور اوني افنديه . (آجاو كوم مز كر [۷]
 كوم اولسن) كتوردم دو كدوردوم اوني . (موس اجاو [۸] . كن اولسن) چونكه
 كتوردك دو كدرديك اوني . (خباما منجاتار) ييه سك بن آمدن . (صوص كته خل مروم
 تمخ جانم) نچون يه سن بن قوجام سنك آمكدن جانم . (تناخلا ماخل ميو يانار) ا كر
 آمدن يميزسه يسن كتومدن .

بو قوم فراغته نك [۹] دخي نيجه كره يوز بيك الفاظ هذيانلري واردر زيرا شب
 وروز بربرلييه غوغا وجدال ايدوب بربرلييه ذكري مستهجن شتوم غليظه لر ايدرلر
 بر فلوس احمر اچون بربرلين قتل ايدوب ياخود برمنقر اچون بيوك افنديه يوق پاشايه
 كيدلم ديو شرع شريفه كلوب دعوالرينك حقيقتنه نظر اولندقده نتيجه سي برمنقره چيقارياخود
 بردانق ايتمز دعوادر انكچون چنكانه قومنك دعوالري مسموعه دكلدر اما مصر قبطيلرينك
 اغزلرندن بر ناشرعي شتوم غليظه استماع اولنمامشدر وانا طولی بلاط شهرى چنكانه لري
 بوروم ايلي قبطيلرينك يانلرنده اب رواندر آلرك دخي لسانلري بالاده كي جلد... ده تحري راولمشدر
 اما بو قبايطه قومنك دخي اون ايكي كونه لسان مهمله مستكره لري واردر جناب كبريا
 شور وشرلرندن سائر عباداللهي خلاص ايدو اما سياح عالم اولنه بونلر كده لسانلرندن
 يركمه [۱۰] فهم ايدو جك قدر بلك لازم اولدوغندن هر نه قدر ياوه كوه نه سوزلر ايسه ده
 تحري ر اولندغي تعيب اولنميه زيرا بو قوم چنكانه جكرم خون ديده لرم اشك [۱۱] لعل

[۱] ك: كنان [۲] ب، س، ك: داوولس [۳] ك: قدينوما. س: قديتوما ط: قديتوما
 [۴] متن نسخه سنده نون حرقك آلتنده ايكي نقطه وار [۵] ب، ك: توت [۶] ب، س، ك:
 صووكيس آولا اقوشلا [۷] ك: حاي اجاو [۸] ب: اجاق كوم مسكر. ك: اجاو كوم مسكر
 [۹] ب: حاي اجاق موس اوجاو [۱۰] ب: ملاعيتك [۱۱] س، ك: برشمه [۱۱] دوغروسي
 (اشكي) اوليدر (م)

جاریه دن مشتق اولوب حضرت رسالت پناه قوم قبطی به دعا آتد کده هان الجی اولان ذوالنون
 مصری حضرت رسالت پناهک کرم کار لقیله مال با کمالن کوروب شهادت پر مغن قالدروب
 اسلام ایله مشرف اولدوقده حضور رسول خداده حضرت علی الجلی ذالنونک کمرین فتوت
 محمدی اوزره باغلیوب بلینه و باشنه شد اسلام باغلیوب ذوالنون مصری اطبا و حکمالره
 پبر و پیشوا اولدی بعده عمرو بن العاص ایله مصر فتحنه کلوب شیخ عقبه جهیضی [۱] ایله معاً
 شهید اولوب حالا ایکیمی امام شافعی قربنده بر برلینه قریب مدفونلردر حالا حضرت
 رسالت پناهک دعاسی بر کاتیه ولایت مصرده قوم قبطی معزز و مکرملردر قوم قبطی
 حقنده (حدیث شریف) بودر (افتتاح مصر فاستو صوابالقبض خیرا فان لهم ذمه
 ورحماً) [۲] اما حضرت موسی بددعاسیله رومده قوم قبطی یعنی قیبله جنکانه لر خور
 و حقیر و حقیر فقر و فاقده اولوب اولولرندن بیله خراج آلنور بر کونه قومدر کم بونلر فرعون
 لشکر یکن جناب الله بونلرک حقنده (آیه سوره ...) [۳] (وخاب کل جبار عنید) نصی بیور مشدر
 حقا که جبار و خرسوز و نورسوز و پبرسوز بی دین و بی مذهب مسلمان شکلنده کفره بیله دکل
 آدملردر کم (آنلرک اصطلاحات عباراتلریدر کم تحریر اولنور لسان جنکانه بودر)

یک = ۱ دوی = ۲ ترک = ۳ استار [۴] = ۴ پانچ = ۵

شو = ۶ افقی = ۷ اوختو = ۸ انبه = ۹ دش [۵] = ۱۰ (فراهون)
 اسم اللهدر یعنی حاشا ثم حاشا یرتکریمی فرعون اوله یرقومی [۶] ا که فراهون دیرلر.
 (هان هون) اولو پیغمبر. (ربان [۷] هون) اولو پادشاهدر. (دلکه هون) اولو قاری
 پادشاهی. (کلوشه هون) اولو اولیالر. (میساهون) موسی پیغمبر. (هرون هون) هارون پیغمبر.
 (مصاب هون) بابا پیغمبر. (منرو) اکمک. (پانکی) صو. (ماش) ات. (دودوم) قباق. (شاخ) حناء.
 (مانجان [۸] جانس) کوزل پطلیجان. (کرال) پینر. (سقه) انجیر. (صوکرز
 صویبی [۹] کنکان) نشرسن نه صاندک. (شوقر متوسو کرز) ا بی خوش یاسن نشرسن.
 (آتی قای [۱۰] کرز) اشته اشلیبی یورز. (نولی [۱۱] کرز) نه اشلر سن. (اوردا پار

[۱] ک : جهنی [۲] بو حدیث شریف (حسن المحاضره ...) نک مقدمه سنده (اذانتحم
 مصر فاستو صوابالقبض خیرا فان لهم ذمه ورحماً) لفظیله، فقط مشار الیه سیوطی حضرت تریسک (جمع الجوامع) نده
 (اذانتحت مصر ...) لفظیله مسطوردر الده کی نسخه لرده ایسه آز چوق فرق ایله بلا استئنا یا کلیش
 یازلشد (م) [۳] آیت شریفه سوره ابراهیمده در (م) [۴] ب : اشتار (ه) ک : داش
 [۶] ک : بو قوم [۷] س ، ک : ربان [۸] ک : منجان [۹] س : صویبی [۱۰] ب : قای
 [۱۱] ب ، س ، ک : نوکی

وزبور و فرقان او قورلر اما تورات او قومازلر و مسلمانه محبت ایدرلر اما روم و یهودیلری سومزلر حتی حضرت عمر رضی الله تعالی عنه خلافتنده عمرو بن العاص حضرت تبری سردار معظم اولوب سنه ... تاریخنده مصر او زره کلد کده قبطی مدکلر نذن مقوقس ملک عمرو بن العاص حضرت تبریینه امداد ایدوب روم کفره سی الار نذن قلعه اسکندریه و قلعه رشیدی و قلعه دمیاطی و قلعه عسقلانی و شهر جاسانی [۱] و شهر یافه و شهر مصری روم النذن عمرو بن العاصه فتح ایتدردیلر یعنی اسلام قومنه محبتلری واردر اما کندیلری حالا عیسویلردر جمله سیاه فراجہ کیوب باشلرینه بیاض و ماویلی آلاجه صاریق صاروب اسباب احتشاملی اهل عرض کفره قبطیلریدر حتی جمیع پیغمبره ایمان کتورنلردندر حتی حضرت ابراهیمه ملک طوطس [۲] ایمان کتروب بر قبطی قزی هدایا کتردی [۳] اسمنه بن هاج [۴] دیرلردی حضرت اسماعیل اول قبطه هاج [۵] نام جاریه دن وجوده کلدیکنندن حضرت رسالت پناه بیورمشلردر کم قبط طائفه سی قزلرندن هاج [۶] انا مزدن اجداد مز حضرت اسماعیل وجوده کلشدر پاک نسب آل قباطه در دیو بیورمشلردر (حدیث شریف در حق قوم قبطی مصر) قال رسول الله صلی الله علیه وسلم (استوصوا بالادم الجعدری یعنی اسمر اللون قوم قبطی قوم جعدی) [۷] بعده حضرت رسالت پناه عصرنده مصر ملکی ملک مقوقس حضرت رسالت پناهه محبةً ذا النون مصری ایله حضرته یغفور نام حمار و دلدل نام بر قطر شکلی آت و ذوالفقار نامنده بر قلیج و ایکی عدد بکر ناشکفته دختر پاکیزه اختر قبطی قزلری هدایا کوندروب حضرت کونینه بو وصله هدایالر و اصل اولنجه حضرت رسالت پناه یغفور حماری کندویه آلیقیوب دلدل قاطری و ذوالفقار قلیجی حضرت علی به وروب اول بنت ناسفته و غنجه ناشکفته قزلری کوروب ذوالنون اچیدن بو قزلرک احوالرن سؤال آتد کده ذوالنون ایتدی یارسول الله بو قزلرک ایکسیده قز قزندانلردر دینجه حضرت رسالت پناه بیوررلر کم مذهب مزده ایکی قز قزندانشی دو تماقی اولماز دیوب جاریه نک برن شاعر حسانه احسان ایدوب عبدالرحمن بن حسان بو قزندن تولد ایتدی و حضرت رسالت پناه ماریه نام جاریه دو توب ابراهیم نام اولادی ماریه

[۱] ک : حاسانی [۲] سن ، ک : طوطیس [۳] ب ، س ، ک : کوندردی [۴] س : بن هاجر . ب : بن هاجر [۵] (قبطیه هاجر) اولیلیدر [۶] ب ، س ، ک : هاجر [۷] بو حدیث شریف امام سیوطی حضرت تبری نک (حسن المحاضره فی اخبار مصر و القاهره) سنک مقدمه سنده سبب ورودی ایله مسطور اولوب لفظ حدیث شریف شویله در : (استوصوا بالادم الجعد قبط مصر فانهم اصهار ... الحدیث) (م)

ایتدی بعده معادنوس حیاتنده اتلی [۱] اوغلی کاقاسمی ملک ائدی اما بودخی پوت پرست عطارد اولوب مصرده اهرام داغلرن یقماغه قصد ایتدی اهالی مصر منع ایلدیلر اندن بوقاسم دخی اولوب یرینه قرداشی انساس [۲] ملک اولدی نیجه مورخلر بوکه ملک اغساس دیرلر بقول مورخین التنجی فرعون بودر اندن اوغلی لاطس [۳] ملک اولدی آخرکار ملک ظلمای نام سودان ملکی ملک لاطسی طوتوب قتل ایدوب مصره مالک اولدی بعضیلر موسی نبی فرعوننی بو ظلمادر دیرلر اما صحیحی بودرکم موسی نینک فرعوننی ولید بن مصعبرکم کوردستانک . ووصول شهرندن خروج آتمشدر بنوک دخی حقتده نیجه کونه اختلافات کثیره لر واردر بعضیلر فرعون قوم عمالقهدندر دیرلر صحیح اوله زیرا قوم عمالیقه دیار بکر وشهرزور وموصول ونصیندن [۴] ظهور آتمشدر بو روایت اصح اقوال معتبره اوله ظاهرده بو اوله اما بعضیلر فرعون موسی اصلده قوم قبطنددر دیرلر زیرا اول زمانده قبطی طائفه‌سی جهانه مستولی اولمشردی بعده مرور ایام ایله قوم عمالیقه افتراض بلوب قباطه قومی ولید بن مصعبی ملک ایتدیلرکه موسی نینک فرعوننی محقق بوولیدبن مصعبرکم حاشا من السامعین ربوبیت دعواسی ایدوب بو جهانده نقدر جنکانه قومی واریسه اعزاز وا کراملر ایدوب باشنه جمع ایدوب حاشا ثم حاشا (انارکم الاعلی) دیدی نیجه بیک کتب معتبره لریمزده و نیجه یوز تفاسیر شریفه لرده حضرت موسی ایله ینلرنده جاری جمیع احوالاتری مسطور ومبین در اما قوم فراغه حضرت موسی عصرنده ایکی فرقه اولوب برفرقه‌سی ذکری سبقت ایتدیکی اوزره بحرقلزمدده قولوندر [۵] بوغازنده غرق اولوب انلردن نقیب الاحرف آب اولماینلردن [۶] نیجه کره یوز بیکی رومه فرار ایتدیلر اما برفرقه‌سی نه فرعون ونه حضرت موسی طرفنده بلونیمان قوم قبطی درلر حضرت موسی بو قومه خاطرمانده اولیوب خیرده ایتدیکندن حالا ولایت مصرده معتبر بر آلائی قوم قباطه درکم هر خاندانده بر قبطی کاتبلی واردر اما غایت مستقیم کفره لردر و غایه الغایه سریع القلم کاتبلردرکینه خطارینی کندولری او قورغایه الغایه مورخ درلر حضرت ادریس قلمی اوزره خطریله روزمره اولان وقایعاتلری تحریر اتمده درلر حالا حضرت ادریس دن برو اولان واقعاتلری تحریر اندکلری معتبر توارینخلری وار قبطیلردر اما عجایب لطیف خصلتلی [۷] واردر غایت حمول وغیرت کش کفره لردر کرچه حالا عیسویلر اولوب کتاب انجیل

[۱] ک: اولکن [۲] ب، ک: انساس [۳] ب: تاطس [۴] ک: وشهر نصیبیندن [۵] ب: قلویدر.

س، نسخه لری بو شکلده فقط نقطه سزدر [۶] ک: بقیه غرق آب اولینلردن [۷] ک: خطری

اولوب اول جنکده حاضر اولیوب غائب اولان قوم فرعون حضرت موسی بددعاسیله مصر اقلیمنده دوره میوب اقلیم به اقلیم تارمار اولوب آج و زاج مفلس مند بور بی وطن اولوب داغلرده و بللرده ساکن اولوب شهر دن شهره خرسر جلق ایدوب سکیدوب کز مده در لر اما بو قوم جنکانه مصرده ایکن فرعون اول اولان ولید بن دوفع ملک عصر نده و ملک عون عصر نده اول قدر عنقالر ایدیکم هر بری بر مال قارونه مالک ایدیلر بعده بو فرعونیلر ایله ملک عون مصری ضبط ایدوب ملک ایمن ایله دلیفه [۱] نام ملکر بر لر یله سعید عالیده جنک ایدر لر ایکن ملک عون مصرده مرد اولوب اوده کندوکی [۲] قوش بر طوب پاره اولوب سبب موتی اولور بعده یرینه ریان بن الولید ملک اولوب قوم قباطله بوکه نهر اوس دیر لر یوسف نبی علیه السلامک فرعون ی بودر کم مصرده عین الشمس شهر نی تحت کاه ایدندی و چوق جنکانه عسکری ایدندی آخر کار دیار بکرده قوم عمالقدن ابوقاپوش [۳] غاکن ابن قیحوم پادشاه مصره کلوب مصر عنزینک وزیر ی بر ناش [۴] نام آصف دلاور عمالقیه قرشو چیقوب ایکی عسکر بر لر یله کامل اوچ سنه جنک عظیم ایدوب نیجه کره یوز بیک جنکانه قومی مصرده هلاک اولوب بقیه السیوفلری بو دیار رومه کچدیلر رومه قوم قبطی چوق اولسنک بر سببی دخی قوم عمالقه کونلری [۵] قردینی سبب ایله رومه کچمشلر در بعده یوسف نبی فرعون ی عمالقیر اوزره غالب اولوب قوم عمالقه دیار موصوله وار نیجه فرار ایدیلر بعده بو ملک ریان فرعون منصور و مظفر اولدوغندن حضرت یوسفه ایمان کتروب حضرت یوسف اوصو باشنده [۶] ایکن ملک ریانه تسلیم اولدوغنی جهندن وزیر ی اولوب همغان اولدیلر ملک ریان یوز یکر می سنه ملک اولوب مرحوم اولدقده یرینه اوغلی ملک دارم ملک اولوب قوم جنکانه بوکه ملک دیموش [۷] دیر لر باباسی ملک ریانک ایمانی اعتقادی اوزره کتمیوب بغایت جبار کافر اولدی حضرت یوسف بوکه دخی وزیر اولوب اسلامه کتر مکه جدو جهد ایدردی بو دخی یوز یکر می یاشنده اولوب یرینه داروم [۸] و بری قرنداشی ایدی ملک اولدی لسان قبطیده اسمی بلاطیسدر [۹] اولدخی مرد اولوب یرینه اوغلی معدانوسر بعضیلر معدانوس دیر لر بوملک اولوب صحف ابراهیم نبی تلاوت ایدردی اما زحل صورته طوب حمله جنکانه لری قتل ایشدی و نیجه کره یوز بیک ولایت ولایت فرار

[۱] پ : دلیفه [۲] ک : کندو بی . پ ، س : کندوکی [۳] ک : ابوقاپوش [۴] پ :

بر ناش [۵] دوغروسی (بونلری) اولمیدر (م) [۶] ک : اوتوز یاشنده [۷] پ ، ک : دیموس

[۸] پ : داووم [۹] پ : بلاطیس

آندن زیارت سعید شہید یکچیری اوجاغندن قول کتخداسی چلی مصطفی اغا قبرینک سنک مزارندہ تحریر اولنان تاریخیدر

ہر کورنلر بردا ایدوب دیہ تاریخی کونچ (۱) فردوس اولہ منزلکاه روح مصطفی [۲] سنہ ۱۰۶۱ ہجری یکچیری اوجاغنه حاجی بکتاش ولیدن بری بویله برولی نعم صاحب کرم و ہمہ بر مرد خدا نامدار دلاور سرور کماشدر ولایت روم ایلندہ ارناوودستانک ایلبسان [۳] نام سنجاغی خاکندہ پکن [۴] نام قلعه مسقط رأسی اولوب آستانہ سعادندہ نشوونما بلوب یکچیری اوجاغندہ قول کتخداسی اولوب جهان آرا اولدی آخر کار سنہ ۱۰۶۱ تاریخندہ ملک احمد پاشا افندمن صدارتدن معزول اولوب یرینہ سیاوش پاشا صدر اعظم اولوب جلدن ملک اولمق [۵] ایچون بکتاش اغایی و یکچیری اغایی و بوقول کتخداسی و صاری کاسی [۶] و نیجه بیکنہ کمسنہ لری قتل ایتدیکندن ماعدا افندیسی سلطان مراد والدہسی کوسم سلطانی دخی شہید ایدوب کندوسیندہ الی درت کوندنصکرہ بر منصب [۷] الیم ایله مہردن معزول اولوب عریان بریان کریان و نالان روم ایلی منصبہ کیدوب آہ قول کتخداسی چلی مصطفی اغایی بغیر حق قتل آتدیکم یولیمہ کلدی دیو فزع و جزع ایدہ رک منصبہ کتدی بو مرحوم و مغفورلہ چلی کتخدا مصطفی اغارو حیچون فاتحہ (در لہجہ مخصوص لسان قبطی یعنی زبان چنکانہ قوم فراغئہ رومی بدلہجہ و بدآین) بوادیم ارضک اقالیم سبہ سندنہ ساکن اولان اصناف ام کثیرہ ... سکان بنی آدم متنوعہ و فیرہ لرک ہر بر ملک بر کونہ زبانلری واردر اما ہر ملہک بامر اللہ تعالی چنکانہ سی واردر ساکن اولدقلری دیار خلقنک لسانلری اوزرہ تکلم ایدرلر اما ان اطولیدہ بالاط شہرینک جملہ چنکانہ لری باشقہ لسانلہ تکلم ایدرلر اما بوروم ایلندہ کوملجئہ قبطیلرینک باشقہ لہجہ مخصوصلری واردر بودیاردہ وغیری ممالک محروسہ لردہ بو قوم مصردہ فرعون حضرت موسی ایلہ جنک عظیم ایدوب بحر قلزمہ [۸] مصردہ سویس دریاسیدر بو بحر مالک تیبہ صحراسی طرفندہ ساحل بحر قلزمہ قلوبدر بوغازی نام محک کردابندہ فرعون آلتی کرہ یوز بیک لشکری و سحار و سحرہ لری و کھنہ لری و آلات سحر لریلہ جملہ غرق

[۱] دوغروسی (کنج) اولیدر (م) [۲] بو صراع حساب ایدیلنجہ (۱۰۶۰) چیقور بر علاوہ سی ایچون تعیمیہ وار علاوہ ایدیلنجہ (۱۰۶۱) اولورکہ دوغرودر (م) [۳] س، ک: ایلبسان [۴] ط: ایکن [۵] دوغروسی (ملک آلتی) یاخود (مال آلتی) یاخود (امین اولمق) اولسہ کرکدر (م) [۶] ک: کاتبی. س نسخہ سی نقطہ سز ایسہدہ (باشی = باشی) او قونق مکندر (م) [۷] ک: مصیبت [۸] ک: بحر قلزم کہ

بمحمدالله عنایت اولدی حتدن که بودالرا کسبل یابدی یعنی (۱) اکه تاریخ اولورسمتی (۲) دعادر کورنلردیسه مقبول اوله خیری (۳) سنه ...

(در عمارات دارالاطعام غریبان) جمله ایکی عدد ما کل عمارت فقرادر جملدن غازی اورنوس عمارتک صبح و مسا کونا کون نعمت نفیسه سی خاص وعامه ماه وسال بالغدو والاصال اوچ آدمه ویش آدمه برر سینی طعامی دائمدر وهر مسافرینک آتلینک باشلرینه برر علیق [۲] جانب وقفدن متولی ورر غایت معمور اوقاف عظیمدر (در مدح حمام راحت جان) جمله ایکی عدد حمام غاسلاندر اسکی حمام غازی اورنوسکدر ویکي حمام یکی جامع صاحبی احمد افندینکدر اما غایت لطیف حمام روشنادر (در کان وکاله سودا کران تجاران) جمله اونیدی عدد بازرکان خانلریدر اما اونی بکار اوده لیدر (در عدد چارسوی بزازستان) جمله در تیوز عدد دکا کین معموره لدر کم جمیع اهل حرف موجوددر کر چه کار کیر بنالی بدستنی یوقدر اما جمیع اقالیم سبعة دیارلینک ذی قیمت متاعلری بی قیمت و بی منت بولنور حتی حقتده بر کره [۵] جمیع اهالی قرالردن نچه بیک آدملر بوشهرک قبله جانبنده اولان صحرائک درخت منتهالری سایه سننده هر کس او طوروب متاعلرن میدان محبته قیوب بازار عظیم اولوب جمعیت کبرا اولور کم برجانی تامنارستانه واروب بنی آدم دریاسی اولور (در بیان آثار عبرت نما) بومذکور بازار یرینک قبله سی طرفنده کی روضه جنانلر مثالی بانچه لرا ایچنده پاپاس قیوسی نام بر آب حیات بر عظیم وار ماه تموزده صوی همان یخ پاره مثالدر اول چاه زلالک اغزننده یک پاره بر عظیم مر مردن اغزنلی وار استادان سلف مر مر بر اول قیو اغزنی مر مر ی اطرافنه کونا کون سحر اعجاز مرتبه سی تصویر لر اولمشکم [۶] هر بری ذی روح ظن اولنور زمانه من استادلری قلمن اورمدن عاجز لدر و بوشهرک آب و هوا سنک لطافتدن محبوبی و محبوبه سی مشهور عالم آرادر و خلقی غایت غریب دوستلدر و سحر اسی محصولات و حیوانات کونا کونلر ایله مشهور بر غنیمت دار و دیار وادیدر... (در بیان زیارتگاه کوملجنه) اولا شهر ایچنده عمارت مسجدنده زیارت غازی... بک باشنده شبکلاهی اوزره جینالری [۷] وغیری آلات سلاخلری و اطرافنده کلام عزت لر و چراغدان و شمعدانلر ایله مزین بر مشهد قبر منوردر قدس سره

[۱] دوغروسی (که بودالرا سبیلی یابدی بری) اولوق ممکندر [۲] ک: یعنی [۳] بوراده تاریخ (مقبول اوله خیری) عباره سندن چیقیور که (۱۰۴۰) عددنی کوسترمکده در (م) [۴] ک:

علف [۵] ک: هفته ده بر کون [۶] ک: او عیشرکم [۷] ک: جیفاتلری

معمور و مزین و معبدکاه قدیم و جماعت کثیره یه مالک چارشو ایچنده (اسکی جامع) قورشومسز طرز قدیم جامعدر قبله قیوسی اوزره تحریر اولنان تاریخ بودر

روزکار ایله بوزولب جامعک
دیددی تجدیدی سپاهی تاریخن
کیم بناسی کهنه‌لنشدی تمام
جامعک قلسی (۱) عجب روشن مقام سنه ...

اندن یکی جامع جمله قیابلی و تئاتلری سراپا نیلکون قورشوم اورتولی عمارتدر و غایت مصنع و مزین و عجیب و غریب مفرح و روشن جامع لطیفدر کونا کون روزنلری و محراب و منبری و مؤذنان محفلی و کورسی سی بو شهرده دکل روم ایلی ولایتده اولیه مصنع خرده کیر عمارت یوقدر حتی درون جامعده یاقوت مستعصمی خطنه مانند بر حسن خط ایله لاجوردی کاشیلر اوزره استاد خطاط بر فاتحه سبع المثنائی شریف تحریر ایتمشکم آیت من آیات اللهدر و سائر خط کونا کونلر اوزره قبولرنده (سلام قولاً من رب رحیم) و (سلام علیکم طیبم فادخلوها خالدين) آتی تحریر اولنمشدر آندن (یکی محله جامی) دلکشا معبدکاهدر آندن چولها جامی غایت لطیف جامعدر آندن حاجی بو این [۲] جامی مفرح عبادتگاهدر بونلر مشهور و مزین جوامعدر (در عدد مساجد مؤمنان) جمله ۱۱ عدد محله نفقه‌لری و مزکتلیدر جمله دن جبه‌خانه مسجدی و غازی اورنوس مسجدی و تکیه مسجدی و ...

مدح مدرسه عالمان مفسران (جمله بش عدد دارالندریس محداندر جمله دن مدرسه یکی جامع قورشوم قبایلی تحصیل دارالعلومدر کم طلبه‌لری و درس عامی موجوددر اما مخصوص دارالقرآ و دارالحدیثی یوقدر (در مکتب جکر گوشه پسران) جمله یدی یرده مکتب صدیاندر یکی جامع مکتبی جمله دن معمور صبیانلری مسرور قورشونلی مکتب مجمع طفلان ابجد خواندر (در ذکر خانقاه درویشان) اوله تکیه غازی اورنوس و تکیه ... (در و صف چشمه سار دل و جان) جمله ... عدد عین الحیاتلردر اما اسکی جامعک صاغ طرفنده کی سیل‌خانه‌ک تاریخیدر

[۱] س، ک: قلبی [تاریخ مصرعی (جامعک قلبی عجب روشن مقام) اولدیغه کوره بو مصرع (۱۰۸۸) ی کوستیریکه یا کایشدر. (قلبی) یرنده (قلسی) اولسه معناسز اولدینی کبی عدد دها آرتار. دیمک که شو تاریخ مصرعی هر حالده بوزوقدر. بونک یرنده جامعک شهرته بناء (جامع اسکی عجب روشن مقام) اولسه (۱۰۱۷) ی کوستیریر. فقط بوده بر تخمیندن عبارتدر (م) [۲] ک: بوان، ط: بدلیس

و اوبله مرتدا ولد قردن اوزر لرینه بر خراج دخی فرمان اولنوب حالا انکی چون جنکانه لردن ایکی خراج آلنور حتی ابوالفتح تحریری اوزره جنکانه لک اولولردن بده تا رینه برزنده بولماجه اولوسندن خراج آلنور بعده جنکانه روم ایلی ینه شهر قدیم لری اولان کوملجنیه کوچوب کلدیلر اناطولینک بلاط شهری جنکانه لری اسلامبولک بلاط محله سنده مسلمان شکلی قالب جنکانه لر سازنده و چنکیلیک [۱] ایدوب قالدیلر انکی چون حالا جنکانه بکی کاهیجه بو کوملجنه شهرنده اوطورر زیرا اطراف کوملجنه ده اولان کزیده [۲] سازنده و قابله زان یعنی قالب آجه پیار و خرسزلق ایدر قبطیلر چوقدر هر قومک وهر ملت نصارنک البته جنکانه لری واردر اما بو کوملجنه اطرافی جنکانه لری وفرت و کثرت اوزره اولوب مشهور حرامیلردر (در اشکال قلعه کوملجنه) بر صحرایه واقع اولمش حواله سز شکل مربع طوله بنا بر قلعه زیبا جمله کار کیر سنک رعنا حصار استواردر کردا کرد جرمی بیک آدیم بر کوچوک قلعه در اما ایچنده جهوددن غیری کسه یوقدر بو قلعه نک نصفی آئنده ورونده کانلره مهمان سرای خانلردر و برزیری میداندر اما بو قلعه نک خندق یوقدر جمله ایکی عدد قیولری واردر بر قیوسی جانب قبله یه [۳] چارسو میدانه ناظردر و بر قیوسی طرف شرقه ناظردر جابجا بدنلری و ابراجلری خرابجه در جبه خانه سی و طویلری یوقدر زیرا ایچ ایله اولماق ایله جبه خانه و دزداری و نفراتلری یوقدر انجاق یهودیاری چوقدر (در وصف واروش شهر کوملجنه) بو شهر معمور جمله اون آلتی عدد محلاتدر اولایکی محله و چولها [۴] جامعی محله سی و ...

و جمله دورت بیک عدد کره مت ایله مستور کار کیر بنای معمور خاندان تحتانی و فوقانی باغ و باغچه لی مزین بیوت رعنا لردر جمله دن خانه سی و ... سرانی اکثریا باغ و باغچه لری برفضایه واقع اولوب اطرافلری جمله صافی سر آمد قامشلر دگمشدر و بو شهر ایچره (شکارلی چای) دیرلر بر آب حیات عین جاریه جاریدر بو نهر صغیر اوزره بش یرده آغاج جسملر ایله عبور اولنور بونلرک ایکی طرفی شهردر و (قلغا چای) [۵] دخی شهره قریب بر لرینه مخلوط اولوب ... نام محله آق دکیزه منصب اولولر بو ایکی نهر شهرک شمالی جانبنده اولای . . . ییلاغندن کلوب شهری و نیجه بیک عدد باغ ارملری و نیجه حدیقه روضه رضوانلری و مشبک بوستانلری ری ایدوب بحرس سفیده ریزان اولولر (اوصاف جوامع های سلاطین عابدان زاهدان) جمله اون آلتی عدد مجرا بدر اما جمله دن

[۱] ک : وچنکیلیک [۲] ب : کوینده [۳] ک : شماله [۴] ک : جولها [۵] ط : قلغا چای

قلعہ سی دیرلر بعدہ آنک اولاد اولاد لری غازی اورنوسہ قلعہ ورہ ایلہ ورمکہ تعہد ایدوب
 اما اول شرط ایلہ کہ جمہ یہودیلر قلعہ ایچندہ قالہلر دیو عہد و میثاق ایدوب قلعہ غازی
 اورنوسہ تسلیم ایدرلر لکن بعد الفتح یہودیلر ایلہ قوم قبطنی یعنی قوم جنکانہ مجادلہ یہ دوشوب
 بوقلعہ اسکندر زماندن بروزم ایدی سز تغلباً مال قوتیلہ ضبط آدیکنز دیو غازی اورنوس
 حضورندہ عظیم غوغا و مباحثہلر اولدقدنصکرہ آخرکار یہودیلر ینہ قلعہدہ ساکن اولہلر
 اما قلعہ نفراتلری جنکانہلر اولہلر دیو ینلرندہ عقد صلح اولوب الی هذا الآن یہودیلر
 قلعہ ایچندہ ساکن اولوب دزدار و نفرات آندر و حالا بو شہردہ جنکانہ ایلہ یہودیلر
 بربرلرینک عدوی جانلریدر اشته شہر کوملجنہ نک وجہ تسمیہ سی کوملی چین یہودی بانسی
 سبہ بیلہ کوملی چیندن غلط کوملجنہ دبرلر اما لسان یونانیدہ بوشہرہ رومچنہ دیرلر حکیم
 فیلقوسک [۱] بردختر پاکیزہ اختری و ارایدی اسمنہ رومچنہ دیرلر ایدی جذام مرضنہ
 مبتلا اولوب باباسی فیلقوس بو قزی بوشہرک زمینہ قیوب آب و ہواسنک لطافتندن کسب
 ہوا ایدہرک جذام زحمتندن خلاص اولوب بوشہری ابتدا عمار ایدن رومچنہ قزدر بعدہ
 کوملی چین یہودی جنکانہلر خوفندن قلعہ بنا آتمشدر حمد خدا سنہ ... تاریخندہ بدست
 غازی اورنوس دست اسلامہ کرمشدر اما بر شیرین شہر معظمدر حالا روم ایلی ایالتندہ
 یوزالی اچہ پایہ سیلہ شریف قضادر و ناحیہ سی ایکوز پارہ معمور قراردر شیخ الاسلامی
 و نقیب الاشرافی و اعیان اشرافی و سپاہ کتخدایری و بیکچیری سرداری و محتسبی و شہر امینی
 و خراج امینی و جنکانہ بکی وار (در بیان احوالات قوم قباطہ) زیرا روم ایلی جنکانہلرینک
 آل فرعوندن بری وطن اصلیلری بو کوملجنہ شہریدر حتی قوم فراغتلر بربرلری مابینلرندہ
 یمین تسہلر «مصر حقیچون و کوملجنہ مز حقیچون» دیو یمین ایدرلر اما اناطولی جنکانہلرینک
 وطن قدیملری منٹشہ سنجانگی خاکندہ بالاط [۳] شہریدر کم ابوالفتح سلطان محمد خان
 جنکانہلری بالاطدن استانبولہ سوروب ساکن اولدقلری یرہ حالا بالط [۳] محلہ سی
 دیرلر کم جنکانہلرک دار قرارلریدر ینہ سلطان محمد خان بو کوملجنہ دن دخی اسلامبولہ
 جنکانہ سوروب اناطولی و روم ایلی قبطلیری بربرلریلہ حسن زندکانیلری اولیوب روم ایلی
 قبطلیری کافرلر ایلہ قزل یمورطہ بدنام کونلرن ایدوب مسلمانلر ایلہ عید اضحی ایدوب
 و یہودیلر ایلہ قامش براملرن ایدوب بر مذهب قبول آتمدکلری اجلدن جنازہلرینک نمازلرن
 ائمہلر من قلمیوب اگری قپو خارجندہ جنکانہلر ایچون باشقہ بر کورستان یری وردیلر

[۱] ک : فیلقوسک [۲] ک : بلاط [۳] ک : بلاط

ایدر « اول اناطولی پادشاهیدر بن روم ایلی پادشاهیم قرن دشم تا مکّه و مدینه و مصر و شام و قدس و عراق پادشاهی اولمانجه بن آندن بیعت آتمک احتمال یوقدر » دیوب کلن مکتوب محبت اسلوبی پاره پاره ایدوب واران الجلی بی قووب اول دخی اناطولیده احوال پرملائی چلبی سلطان محمد خانہ بربر نقل آتدکده محمد خان عسکر جمع ایدوب دولت دنیا ایچون ایکی برادر جان برابرلر دریا مثال عسکرلر ایله ... نام محله بر صواش پرخاش ایدرلر کم تعبیر اولتماز بامرحی قدیر موسی چلبی منہزم اولوب داغله فرار ایدوب بو کویہ امان ایله کلوب بو کویلیلر موسی چلبیہ امان وزمان ویرمیوب باشیله شهید ایدرلر و باشنی چلبی محمد خانہ کتوروب احسان اومارلر هان عادل محمد خان « پیرہ کیدیلر بز دولت دنیا ایچون بر معرکہ ایلیوب برادرم سیزه واردقده نیچون دری بکا کترمه دیکز سیزه فرمان وارمدن بنم قرن دشم نیچون قتل آتدیکز » دیوب بو کوی اهاالسنی جمله قتل عام آتدیلر بعدہ نعشہ موسی چلبی بوریس یه کتوروب پدیری جنبنده دفن آتدیلر انکیچون بو گویہ « شهید موسی چلبی کوی) دیرلر آندن کو بکلردن [۱] اشغی کوملجنه صحرا سنده جانب غربہ کیده رک نہر اراچایی کچوب بر ساعت کیدوب نہر قره جه اوغلانی دخی کچوب بو نہرین صغیرین قارل [۲] ییلارندن کلوب ایکیسی بر اولوب کوملجنه صحرا سنده جریان ایدہ رک بر ساعت کیدوب آق دیکزه مخلوط اولور اما قریہ موسی چلبیدن ۶ ساعت صحرا رده کیدوب

اوصاف ولایت رومیجنه [۳] یعنی قلعه کوملجنه

کومولجنه و کومورجنه یازیلر اما اصلی کوملی جیندر غلط مشهور اولی اولماغن کوملی جندن [۴] کوملجنه دیرلر وجه تسمیہ سی اولدر کم چان بوقلعه سنہ ۷۷۴ [۵] تاریخنده سلطان ... عصرنده غازی اورنوس روم کفرہ سی ایله یہودی لندن دست قہرایله آلرکن درون قلعهده بر یہودی اولوب جمله بو ایالت اول یہودینک قبضہ تصرفنده اولوب قوالہ صاحبی اولان قنلقوس [۶] بو یہودی بی دفتردار آتمشدی اسمنه کوملی جین [۷] دیرلردی چین و ماچین یہودیلرندن ایدی کم اسکندر ذوالقرینہ چین پادشاهندن الحیک ایله کلوب دیار رومک آب و هواسندن حظ ایدوب بوشہرده قالبو قلعه عمار آتدیکندن (کوملی چین)

[۱] ط : آندن کویلردن . ک : قریہ کو بکلردن [۲] ب : قارک [۳] س ، ک : رومیجنه

[۴] س ، ک : چیندن [۵] س ، ک ، ط : ۷۶۴ [۶] ب : فیلفوس . س ، ک : قنلقوس

[۷] ک : چین

شہری بوضو ایلہ وچنار عظیم ایلہ مشہور برشہر معموردر و بوشہرک آب وھواسی غایت لطیف و اعتدال اوزرہ اولدوغندن روم کراتصہ [۱] قزلری و نچہ آفتاب غلاملری وار و باغ و باغچہ سندنہ ناری و انجیر و دودی غایت چوقدر وھواسنک سواھلک کندن داغی و طاشی زیتون اغاجی اورمانلری جہانی دوتمشدر کم دانہ دار کرید و متون و قرون زیتونی قدر لطیف زیتونی اولور اسلامبولدن بو محلہ کلانجہ زیتون اغاجی نادردر زیر اول طرفلر شدت شتادر اما بومکری اقلیم ثالث و سطنندہ بولنوب ھواسی سہیلدر انکیچون بوشہرک شمال جانبندہ کی داغلر سراپا باغلردر اھالیسی تن درست و صاغلردر و بوشہرک قبلہ جانبی یکرمی میل آآرقده آق دکز ایچندہ نمایان اولان (جزیرہ سہادرک) اوطوز بش میل احاطہ ایدر بر معمور و مزین قلعہ سی و لیمان عظیمی وار جزایر ایالتندہ قبودان پاشانک حکمنندہ در و بو مکرہ قضاسی و فرہجک قضاسنک جملہ کفرہ رعایالری اصلا اور ووجہ کلات آتیوب تورکیجہ یقین بر کونہ چتاق لسانلری وار جملہ بیاض ابا [۲] و کبہ کیرلر مشکل کفرہ لردر کم استعمال تداکاری لہجہ مخصوصہ لری بونلردر (در بیان لسان آخر چتاق) اولا برایشہ عجلہ آتمہ دیسہ (ھولہ ما) [۳] دیرلر و (کلیمزده بیلہ مسک) یعنی جملہ مز بیلہ ایدک و (صاریفہ ایدہم آجالور) یعنی مشاورہ ایدہم نیجہ اولور و (صلویایمز [۴] نہ چک [۵] بیورمش ایلہ جہ ایدہ مسک) یعنی ویوادامن نہ امر ایدرسہ اولیلہ ایدہم وھر کلاتلر بنگ آرہ لرنندہ آن قولایینہ [۶] لفظی غایت زیادہ استعمال ایدرلر و دخی نیجہ کرہ یوز بیک کونہ الفاظ مہملہ لری وار اما بو قدر جہ تخریر اولندی اندن شمال جانبندہ ۳ ساعتدہ (قرانلق درہ) نام محلی کچوب

منزل قریہ موسی چلبی

یلدرم بایزید خان اوغلی موسی چلبیدر کم پدری بایزید خان تیمور خان حادثہ سندنہ منہزم اولوب حمای محرقدن [۷] مرحوم اولدقدہ بو موسی چلبی ادرنہ حاکی بولنوب روم ایلنہ مستقل پادشاہ اولوب نیجہ فتح و فتوحاتلر اتدی بعدہ انباطولیدہ قرنداشی چلبی سلطان محمد جملہ نیک رأی و تدبیریلہ مستقل پادشاہ عالی وقار اولدقدہ قرنداشی موسی چلبی یہ آدملر کوندروب «کل برادر حقیر اولوجہ قرنداشکدن بیعت ایلہ» دیدکدہ موسی چلبی

(۱) ب : کر تفسہ . ک : کراتصہ . ط : کرانلسہ [۲] ک : عبا [۳] ک : ھولہ لامہ [۴] ک : صویایمز [۵] ک : نہجک [۶] ب : آندن قولایینہ [۷] ک ، ط : محرقہ دن

علايه خاکنده [۱] لب دريانک بر کورفزی نهايتنده مکری قلعهسى وار اما بو روم ايلي مکریسى اندن زياده معمور و مزيندر سنه ... تاريخنده ... فتحيدر بدست غازی اورنوس قلعهسى آق دکنز کنارنده شکل مربع سنک بنا بر کهنه سور رعنادر دائراً مادار جرمى بيک آديم قلعهدر در وديوارلينک جايجا يرلری رخنه دار اولوب اولقدر معمور دکلدر بر بيرلى ودرهلى و دپهلى و قیالى زمين اوزره واقع اولمش قلعه عتيقدر اما لب درياده ايچ حصارى متانت اوزره مبندر حالا روم ايلي ايالتنده يوزاللى ايقه پايه سيله فره جک قضا سندن افزاز اولمش بر کوچوک قضا جکدر و حاکمی سلطان بايزيد متوليسى ضابط و رابطدر و جمله اون پاره کوی ناحیهسى دخی وقف بايزيد خاندر کم حين تحریرده محرر لر شهر مکری ايله ناحیه قرالرن جمله دورت يوز عدد خانه تحریر آتمش لر اما شهرى جمله ايکيوز عدد کیره متلى تحتانی و فوقانی جمله کار کير بنالی اوروم اوليدر مسلمانلری اوروملردن آذرر آنجاق اللى خانه مسلمانلری وار و يوز اللى خانهسى کفره منحوس خانه ليدر و جمله کفره اولرينک قبولری پنجره لى [۲] کوچوک کوچوک قبولری غایت يو کسکده در کم آتلى مسافر لر کلوب قناق آتیه لر ديو قبولرن کوچوک و يو کسک مخالف زردبانلى قبولر آتمش لر و جمله بش عدد محرابدر جملدن قلعهده يلدرم خان جامی طرز قديمدر دزداری و قلعه نفراتلری بوقلمده ساکنلدر سپاه کتخدایری و يکيچرى سرداری و اعيان اشرفى طشره واروشنده اولور لر بو واروشده بر جامع و بر محله مسجدی و تکیه مسجدی وار و بر مدرسه و بر مکتب و بش عدد خان تجاران و دره کنارنده بر حمام غاسلان و جمله يکرمی عدد کوچوک دکانلر وار (ومن العجايب عيون آب حیات) بوشهرک ايچنده تا اور تاسنده بر يالچن قيادن بر عين الحيات تام [۳] بلور کبی براق بر آق صو چيقار کم ماه تموزده بروديتده [۴] اوچ يودوم حضور ايله ايچيلمز تا بو مرتبه صو و قدر و غایت سریع الهضم آب زلالدر کم بر آدم بر قزو يوب بو شراب طهوردن نوش اتسه اول آن آجيقوب ينه طعام يک استر بو شهر ايچره اولان اون ايکی کوز دکر مانلری بو صو چيو رب آندن اولره تقسيم اولور بو عين جاريه نك منبعی ينه قلعه ايچنده بر چنار منها وار کم ربع مسکونده بو درخت عظيمک مثلى مکر آق دکنز ايچنده استانکوی جزيره سنده کی چنار عظيم اوله اول چنار عظيمک کوکلری اره سنده قيالردن طور نا کوزى مثال قينا يوب چيقار بو مکری

[۱] ك : سنجاغنده [۲] س ، ك : پنجره کبی [۳] س ، ك ، ط : نام [۴] ب ، س ، ك :

بروديتدن . ط : بوندن [برودتدن (اولمسیده ممکندر (م)]

عرق طاہر نندن یلدرم بایزید خان اوغلی دوزجہ مصطفی چلی بودر ترک دنیا ایدوب بوتکیده کندونی افنای وجودایله پنهان ایدوب عالم اغیاردن بی خبر اولوب ذوق و صفاده ایدی بعده بر دوزجہ مصطفی پیدا اولوب انی ادرنده اوزون چارشوباشنده صلب ایدوب شهزاده مصطفی آصلوب دردندن خلاص اولدق درلردی اما حالا که شهزاده مصطفی بونده نفس دده نامیله بوخانقاهده خدمت برده [۱] هنوز پادشاه عالم ایدی» دیو بالذات سلطان محمد خان رابع بو حکایتی نقل ایدوب نفس سلطان فقرالینه احسان و انعاملر ایدوب « بزم ذرتمزدندر تربۀ پانوارینه بر خوشچه خدمت ایدک » دیو تنیه ایدوب کیدر حقیقۀ الحال بونقش سلطان یلدرم خان اوغلی مصطفی چلی اولدوغنه شبهه یوقدر حتی عالم فقر و فاقهده و باب قناعتده ایکن بر ذی قیمت طاشی عمان کرامه سندن چیقاروب فروخت ایدوب بو ایجه قابلری و جامه کانلری و خلوت و حوض و شادروانزریله برغییی کمسنه نامیله عمار ایدوب قرقیدی یاشنده آخرته انتقال ایدوب بو آستانهده نفس سلطان دیو دفن ایتشلردر رحمة الله علیه بوزیارتی دخی ایتدی کمزدن صکره جانب جنوبه کیدوب

قروی [۲] پادشاهی

بر عظیم اورمانستان چنککستان بالقانستاندر کم آل عثمانک قرق بیک رأس آتلی و قصر اغ و طای خرکه لری [۳] یونده قشلیوب کزر امیر اخور سلطانی طرفندن قورو اغالری ضبط ایدوب بر اغاچنی کسنلری تجریم ایدرلر انده قورو اغالرنده سهل استراحت ایدوب تحت القهوه ییوب اندن ۶ ساعت کیدوب

اوصاف قلعه عتیق ماریله

روم قرالری یناسی اولوب سنه ... تاریخنده یلدرم خان امرالرندن فرهادبک فتحیدر قلعه سنک جابجا یرلری منهدمدر کفره لری قوروی پادشاهی خدمت ایدوب جمله تکالیف شاقه دن معاف مسلم و غیر مسلملردر ...

اوصاف قلعه کهنه آباد حصار مگری

بر قلعه مگری دخی رودو [۴] چیزه سنک مقابله سنک جانب شرقیسنده اناطولی خاکنده

[۱] ك : ایدوب . ط : پرده [یرنده) اولسی ده ممکندر (م) [۲] ك : قوروی [۳] س ، ك ، ط : بو خرکه لری [۴] ك : رودوس

ماه و سال بالغدو و آلاصال علی الاتصال بای و کدایه و پیر و جوان و مغانه نعمتلی مبدولدر و آستانه میدانی ایچره بر آب حیات صوصارنجی وارکم ماه تموز نوروزده کویا بوزپاره سیدر و بر عجایب و غرایب دکرمانی [۱] وار جمله انز سحر اسنده و مکرری قلعه‌سی طرفلرنده و دیمه طوقا طرفلرندن آدم لر کلوب بویلد کرمانده اون او کودر لر غرایب آنده کم بو قدر یوزیلدن برو بود کرمانک یرینه [۲] زخمه [۳] کلیوب طاشی اصلا آشینا مشدر و یو کوه بالا اوزره شهر ادرندن کلن او چ عدد نهر عظیمک دریا کبی جریان ایدوب انز قلعه‌سی قریبنده بحر رومه منصب اولدوغی عجب کوزل کورینورکم عبرت نما تماشا کاهدز و بالذات نفس سلطان بر چار کوشه قورشون سرقبه عالی ایچنده مدفوندر

(بیت) لنا مقه

نقش [۴] - اطان برار در نقش [۵] الما قدر ارارک تفاخر ایله فقر ایله بودر عالمه سرورک

ینه بوقبه پرانوارینک ایچنده روی دیوارنده بویت نامطبو عمز تحریر ایدوب روح پرفتوح لر یچون بر سورة ملک تلاوت ایدوب روح شریفنه ثوابن هبه ایلدک بومهبط پرانوار قبه عالی ایچره قبر منوره سنک جانب اربعه سنده اولقدر کلام عزت و چراغدان و قندیلیدان و شمعدان و کونا کون آویزه لر وارکم بر مصر خزینه‌سی مال ایدر جمله فقرالر هر زورک اوزرینه ماء کلاب نثار ایدوب کونا کون بخور و عود مسکک یقارلر حمد خدا بودر کاهیده زیارت ایدوب اندن اشغی اینوب بر ساعتده (در بیان ینابیع کرما ب های زمین) بونقش سلطان آستانه‌سی جنکینک [۶] زیرنده بر ایجه وارکم روم و عرب و عجم و بلخ و بخارا و فرنگستانده و بورسده و الحاصل اقالیم سبعة ده یدیوز یتمش عدد تا تالار [۷] کروب جمله سنه کروب ابودین قلعه سنده نسیل [۸] درکلی ایجه‌سی و صوفیه نک باباسی و بونقش سلطان همه‌سی قدر منافع کثیره لی قاوزه [۹] کوردمتم حتی سلطان محمد خان رابع بوقابلجیه کروب نفعن مشاهده ایدوب واللهی بورصه ایلجه لرندن لطیفدر دیوب نفس سلطانه چیقوب زیارت ایتد کده بیورر لرکم « بونقش [۱۰] سلطان بزم آل عثمانک

[۱] پ: بل دکرمانی وار [۲] (پرینه) اولوق ممکندر (م). ک نسخه سنده (بر پرینه) در [۳] ب، ک: رخنه [۴] ک نفس [نونک، فانک فتحیله حرکه لشمس] س نسخه‌سی نقطه سزدر [۵] وزن یاردیمیه آ کلاشیلورکه دوغروسی (نفسن) اولمیدر (م) [۶] ک: دنکینک. ط: جنکینک (دوغروسی) (زیتنک) اولوق ممکندر (م) [۷] ک: بابالر [۸] ک: نیل. س: نیل: ب: نیک. ط: یشل [۹] بوکله ط نسخه سنده یوقدر [۱۰] ک: نفس

بودخی بازیدولی خان وقفیدر آندہ یکیچری مصلیٰ باشہ [۱] خانہ سندنہ مهمان اولدق آندن
... ساعتہ [۲] قنارق یرلردہ کیدوب

ستایش قصبہ شاجیلر

برداغ اتکنندہ برجامعلی وایکی خانلی وایکوز کرہمت اورتولی اولی جمیع تکالیف
عرفیدن معاف و مسلم مسلم و غیر مسلم رعایالی جمله میری شاب چقاروب امینہ ویرلر سکر
یوک آچہ بیلوک [۳] التزامدر حکمت خدا بو قصبہ [۴] بر کولم [۵] فرار ایدوب یر
یارلدی یرہ کچدی آخرکار همان طرفہ العین ایچرہ جان باشمہ صیچرایوب اتلریمہ سوار
اولوب تکرار منزل فرہ جکہ کلوب قاضیدن مراسلہ و محضر لر آلوب کامل برہفتہ فرہ جک
قضاسی وقراسندنہ شمالہ و جنوبہ و شرقہ و غربہ کزوب تا صچانلی داغلرین ویولاری
وبلرینہ وارنجہ کشت و کذار ایدوب حمد خدا ملعون کولہ دستمہ کروپ پای بستہ
ودل خستہ ایدوب ینہ تکرار منزل فرہ جکہ اوغلانہ بر ایکی [۶] قرباج اولیا کرامتن
کوستروب اندہ اتلری واسبابلری ینہ سیسخانہ لرہ تحمیل ایدوب جنوب جاننہ ۲ ساعتہ
قرنہ شاهنلی کچوب ...

منزل تکیہ آستانہ نفس سلطان

اوج آسانہ برابر بر کوه بالا اوزرہ بر عظیم آستانہ بکتاشیاندر آق دکر ایچندہ
جزیرہ امروز و جزیرہ ... وقلعہ انزو وقلعہ ایصلا سحرالری جمله بو آستاندن نمایاندر
تابو مرتبہ افلا کہ سرچکش سرآمد بر کوه سر بلنددر بوتکیہ نک یاز میدانی و قیش میدانی
وجملہ مسافر خانہ لری و مطبخ کیکاوسی و اصطبل عنترسی و کلاری و مسجدی و تربہ پرائوارینک
قبسی و الحاصل جملہ عمارتلی سراپا نیلکون قورشون اورتولی آثار عظیمہ لرک صاحب
الخیراتی آتمکچی [۷] اوغلی احمد پاشا عمارتیدر قرق الی قدر پارہنہ و سر برہنہ پاک و پاکیزہ
عاشق شیدا فقر و فاقہ صاحبی فقرای درویش دلریشانلری وار ہربری بر کوشہ و حدتہ
خلقدن منزوی مجرد پاک ارباب معارف جانلر وار نچہ سیدہ آئندہ و روندہ لرہ خدمت
ایدوب قوت لایموت کچنرلر و جمیع مسافرین و مجاورینہ مطبخ کیکاوسلرندن نعمتلی

[۱] س، ک، بشہ [۲] ک، ہ ساعتہ [۳] ک، بیوک [۴] ک، ط، بو قصبہ
[۵] (برکولم) یازلسی دہا مناسبدر (م) [۶] س، ک، برای [۷] ک، آتمکچی

ویکیچری سرداری و محتسبی و شہر کتخداسی و خراج امینی و شہر ناہی وارد ر و آب و هواسی لطیف اولدوغندن محبوب و محبوبہ سی و جملہ میوہ سی ممدو حدر باخصوص آب خوش کواری قرہ داغلرندن بر عظیم صو کمر لریلہ شہرہ کلوب جملہ چشمہ لره و جامعلره بخش اولور (در بیان زیارتکاه فرہ جک) ... اندن تکری وردی داغین کچوب ... * اندن ۲ ساعتہ درہ لر و دپہلر و داغ و باغ و یقن و اراغ کیدہ رک و ہاندود [۱] کفرہ سی خوفن چکہ رک جانب غربہ کیدوب

اوصاف قلعہ کهنہ لک خراب آباد قرہ کور جنلک

طونا نہری کنارندہ بر کوور جنلک قلعہ سی دخی وارد ر بالادہ تحریر اولمشدر اما بو کور جنلکی سنہ ... تاریخندہ اورخان غازی عصرندہ اجہ تقوب [۲] نام اقر با من فتح ایدوب جا بجا منہم اتمشدر حالا قلعہ سی بر قزل یالچین قیا اوزرہ شکل مخمس بر شدادی سنک بنا ایمش خراب اولمش ایچندہ کچیلریطر اما اشاغی و اروشی برواسع درہ ایچرہ یالچن قیالر آلتندہ بشیوز اولی بولغار کافری کویدر اصلا مسلمان یوقدر و جملہ اولردہ بر کوچوک خانلر وار کم جملہ آیندہ و رونندہ و مسافرین و تجار و زوارلر اولرہ تقوب ہر کس آچہ سیلہ ییوب ایچوب قنوب کچوب بعضی بی رہیز آدملر قنوب کچر لر زیرا غایت محبوبہ قزلری وارد ر کم یول اوزرہ بازار یرندہ دوروب بر یولچی کورسہ لر اغا بنم ویمہ قون باق بنم ا کمکم آق باقدر اویمک آشغسی و یوقاروسی پا کدر آق آچکہ باقام سندن برشی صاقلامام سکا پک رعایت ایدرم دیوب اولقدر دلنوازلق ایدوب مضبوط یوکلری [۳] اوغورلیوب خاہ ناخاہ سنی استدیکن [۴] یرینہ قوندروب تعظیم ایدوب قلنلر اما بر کرید منقری بغشلامازلر ا کر حقلرن و یرمزسک جملہ عورتلر باشکہ اوشوب بر ایو کوتک چکرلر زیرا معاف و مسلم در بند عظیمدر و بعد العشا حقلرن آلوب جملہ قزلر و عورتلر قچارلر ا کر سندن راضیلر ایسہ صباح تحت القہوہ طعاملر کتروب یدر وب ایچروب یولہ یوللرلر بو دخی بایزید ولی اوقافندنر بعدہ بو کویدن قبلہ طرفنہ اشغی یرم ساعت بر ویران قلعہ دخی وار آنی دخی سیر ایدوب صاغ طرفندہ داغلر ایچرہ ... ۴ ساعت [۳] کیدوب (منزل قریہ قرہ قیالی) بونلر مسلمانلردر

* بر سطر آچیق وار * بر سطر آچیق وار [۱] ک: حادود. ط: ہایدود [۲] ک: نقوت . ط: یعقوب [۳] (یوکلری) یا خود (کوکلری) اولالیدر (م) [۴] س، ک: استدیکی [۵] ک: ۳ ساعت

ظاہر و باہر در بوشہر عثمانک [۱] جلمہ سی یدی محلہ در مسلم محلاتری شہرک کزیدہ
 یرندہ در کفرہ محلہ لری کنار دہ در وقوسی بشیوز عدد تختانی و فوقانی جلمہ سی کار کیر
 بنا و سراپا کیرہ مت اورتولی باغلی و بانچہلی واسع خانہ دانلردر جلدأ خانہ من صاحبی محمد
 اگا و رمضان اگا و کورعلی اگا خانہ لری مکلف و مکمل بیوت رعنا لردر و دو کلیسی یدی
 عدد محر ادر جلدأ جماعت کثیرہ بہ مالک چارشو ایچندہ کنیسدن [۲] ولی اولنمش
 سلیمان پاشا ابن اورخان جامعیدر اما قورشوم قبایی بر معبدکاه قدیمدر منارہ سی صول
 طرفندہ در وقوسی اوزرہ تاریخی بودر

بنیت هذا [۳] المناره وضهما مصنوعه قال تاریخاً حدیدی قدها مرفوعه سنه ...
 و جامع سلطان موسی چلی ابن یلدرم بایزیدخان و جامع ابراہیم اگا [۴] و ہپسی ...
 عدد مساجد مؤمنان موحداندر اولا شیخ سنان مسجدی و صدرالدین مسجدی و بازار
 یری مسجدی وار مشہور بقعہ مبارکہ لر بونلردر و عوموسی ایکی عدد مدرسہ عالماندر
 و اولانچہ سی بش عدد مکتب صیانددر و باردہ سی ایکی عدد تکیہ گاہ درویشاندر و اولاندہ سی
 یوز عدد دکان اصنافاندر و ہاموسی بش عدد خان تجاران سودا کراندر جلمدن چارشو
 ایچندہ اکمکچی زادہ احمد پاشا خانی غایت مکلف و اشکک و کیرہ مت اورتولی معمورخاندر
 حالا بو خانک متولسی اسلامبولدہ قرق چشمہ دہ [۵] سا کن اکمکچی حاکمی [۶]
 ناظر النظر ادر و یکونسی برحام خوش ہوا ی خوب بناسی وارددر بودخی اکمکچی اوغلی
 احمد پاشا خیر اتیدر ... (در بیان اشکال زمین شہر فرہ جک) بر طوپراقلی بایر اوزرہ
 تکرری وردی کوہی ذیلندہ واقع اولوب قبلہ طرفی اتر قلعہ سنہ دوغری صحرای عظیم
 محصولدار دیارددر و بو شہردن نہر مریچ آشری قلعہ ایصلادورت ساعتک یردر کم
 کورینور (در وصف حا کان فرہ جک) اولا روم ایلی ایالتندہ اولوب سلطان بایزیدولی
 اوقافی اولماق ایلہ متولسی حاکمدر شرع رسول مبین طرفندن شیخ الاسلامی و نقیب الاشرافی
 و یوز الی آچہ پابہ سیلہ شریف قصادر و ناجیہ سی الی عدد قرادر سپاہ کتخدایری

[۱] ب، س، ک: عمارتنک [۲] (کنسہدن) شکلندہ یازلمسی دہا مناسبدر [۳] ک: ہذہ
 فقط وزن ایچون (ہندی) اولسی ، (المنارہ) نک وقف حالی کی اوقونسی ، (مصنوعہ
 و مرفوعہ) گلہ لرنک تاء تأنیث و رفع ایلہ (مصنوعہ ، مرفوعہ) اوقونسی لازمدر .
 تاریخ (قدها مرفوعہ) عبارہ سندن چقیورکہ (۹۰۶) بی کوستر مکدہ در (م) [۴] ک:
 پاشا [۵] س، ک، ط: قورو چشمہ دہ [۶] ک: حامی [اوچنچی حرفی نقطہ سزدر]

شیرلی آبدار خوش خوار اوزومی و تکه شین ایواسی ممدو حدر اما قرمزی لعل کون
 دیمه دوقه یارداغی و کاسه لری و چناق لری و ابریق لری مشهور آفا قدر ...
 (در فصل زیارتگاه کبار اولیاء الله) بو شهر تحت قدیم اولماق ایله نیجه بیک کزیده
 کبار کملینلر بونده مدفوندر اما زیارت ایتدی کمز بونلدر کم تحریر اولنور اولاقله آلتنده (زیارت
 حسن [۱] بابا) اندن (زیارت صوفی شامی بابا) [۲] اندن (تبریزی بابا) اندن (مورصال
 بابا) [۳] اندن (غازی فرهاد بابا) اندن مزارلق ایچنده (متلاجق افندی) اندن (آواد
 بابا) قدس الله سرهم العزیز ورحمة الله علیهم اجمعین اندن قالقوب جنوب طرفه ۵ ساعت
 کیدوب (قریه قره بیگلی) [۴] و (قریه حصار جق) و (قریه صاللق) و (قریه ماندرا)
 و (قریه صوفیلی) و (قریه قره بیگار) بونلر کفره و مسلم کویلی و جمله سربست
 زعامتلردر اندن (منزل قریه و قوف) اندن احمد بک اوغلنده مهمان اولوب ذوق آتدک
 بو کویدن طشره (زیارت زندان [۶] بابا سلطان) اندن جانب جنوبه بر ساعت کیدوب
 (زیارت آچق باش بابا سلطان) اصلنده عاشق پاشا سلطاندر قوم اترك [۶] آچق باش
 تانا [۷] درلر بو ایکی زیارت صاحب لری دیار رومه اورخان غازی اوغلی غازی سلیمان پاشا
 ایله کچن قرق کشیلردن در رحمة الله علیهم اجمعین بونلرک غزا ایدکلری کافر توارینلر نده
 بیله یازلمشدر و بوزیارتلرک قربنده (زیارتگاه قادنلر مزاری) حالا زیارتگاه آینده ورون دکاندر
 بو زیارتگاهه قریب (چشمه سار عجیب وار) قرق یلده بر قدر کیجه سننده تا صاحب حدق
 سود آقار (زندل بابا [۸] چشمه سی) دیرلر تماشا گاه غریبدر آندن یه جانب جنوبه کیدوب
 (قریه یلکنجی) و (قریه قیون اری) نام قرایی کچوب ۵ ساعته گاه شرقه و گاه
 جنوبه کیدوب

اوصاف قلعه عتیق فره جك

بانسی روم کفره سیدر بعده سنه ۷۵۹ [۹] تاریخنده ابتدا سلیمان پشه [۱۰] ابن
 اورخان غازی فتحیدر حین محاصره ده فتحنده عسرت چکیلوب بعدالفتح ایکی قلعه سن
 دخی تکرری وردی داغی اتکنده اولوب عسکر اسلام منهدم اتمشدردر حالا آثار بنالری

[۱] ك: جنید بابا [۲] س، ك، ط: شاهی بابا [۳] ك: مرسل بابا. ط: سورسال بابا
 [۴] ك: بکلی [۵] زندك. ط: زندن [۶] ك: ترك [متنده کی کله (ا کتب) و زننده
 حرکه لثمدر (م)] [۷] ك: بابا. ط: تانا [۸] ط: زندله بابا [۹] پ: ۷۵۶ [۱۰] ك، ط: پاشا

ومدرسه اوج [۱] پاشا و ... وجہ بش عند تکیہ درویشان اہل طریق وارد و جہ
بش عدد مکتب صیان ابجد خواندر و جہ ایک عدد دارالضیافہ عمارت اطعامدر یلدرم
بازید خان عمارتی نصوح بك عمارتی قورشوملی ما کل خانہ در کم بای و کدایہ نعمتلی
مبذولدر و جہ ... عدد خان تجاران سودا کراندر جہلاً قورشوم اورتولی نصوح بك
خان معمورد و جہ ایک عد کاربان سرای آیندہ و روندکانی وارد و جہ اوچ عدد
حمام روشنائی وار کوپروباشندہ کی حمام گاہ اشرا و گاہ خراب دورراماقلشدی [۲] حمامک
آب و ہواسی و بناسی لطیف و مصنع حمام راحت جاندر و بر مصنع کمر آلتندہ بر دلک
وارد اول کمر آلتندہ کی قورنا باشندہ بر آدم و طورسہ و اوتہ باشندہ [۳] بر آدم
اوتوروب اول دلیکہ بر آدم آغزن قیوب سویلہ شرلر دلکدن کلاملری بدرستی اشیدیلوب
سویلہ شرلر انکچون بو حمامہ فسلدی خماسی دیرلر الحاصل عاشق و معشوقلر کلمات ایدوب
مراد آلوب ہر مرادی ویرہ جک دلکدر کم فسلدی دلکی و فسلدی حماسی دیرلر و اولو
جامعک اوکندہ کی حمامک تاریخیدر

یابدی بو حماسی سلطان عثمان جوی کوثر اولہ جنتدہ صو
حاضر [۴] ایلاج اولوب تاریخ دیدم حاصلی حمام روشندر بو سنہ ...

وجہ یتش عدد خاندان حماملری وارد جہلاً قوجہ صولاق باشی خانہ سنک حماسی
مفر حدر دیرلر اما حقیر کرمدم و علم اللہ کورمدم وجہ یوز عدد دکا کینلدر کم ہرشی
بولنور لکن کار کیر بنا بزازستانی یوقدر اما چوملکچی و بارداجلی دکانلری ایکیوزدن
چوقدر و چارشو ایچی جابجا قدرندن بیاض قالدردمدر و آب ہواسی غایت لطیف اولدوغندن
محبوب و محبوبہ سی نازک اندام و سیم بدندر و جہلہ سنک رنک رویلری حمزت اوزرہ در زیر
دلی قزل نہری نوش ایدرلر غایت لطیف و سریع الهضم آب خوش کواردر بونہرک ابتدا
منبعی تگری وردی داغندن کلوب بوقلہ نک آلتندہ کی جنوب طرفندہ اون ایکی کوزطاش
یانندہ تمللی درکلر اوزرہ مشہ درکلری دوشہ لی جسر عظیمک آلتدن کچوب دخی اشنی
قلعدن برطوب منزلی آلارقہ جانب قبلہ یہ جریان ایدہ رک کیدوب نہر اردا و نہر طونجہ
و نہر مریچ بر یردن جریان ایدرکن بو قزل دلی نہری آنلہ مخلوط اولوب جہلہ سی بر
یردن انز قلعہ سی قربندہ بحر رومہ منصب اولور (دربیان مدوحات دیہہ دوقا) باغ و باغچہ سندہ

[۱] ب: اوروج. ک: اوروج [۲] پ، س، ک: فسلدی [۳] ک: یانندہ [۴] ک: حاضرہ.

س، ک: حاضرہ

وجله بوله دیوارلرنده اولن قپولرله جمله . . . وجمله . . . قات متین جدید باب قویلدر
 واما آشفیده ایکی قات قپو دیدیکمزک طشره‌سنده کی قپودن ایجری کررکن صاغ طرفده
 دیوارده برآدم قدی عالیده جلی خط ایله مرمر اوزره تحریر اولنان تاریخ بودر

دور عدلنده او شاه کرمک یابلوب اولدی قلاع مسند [۱]
 صرف ایدوب مالی همت ایتدی قیلدی بوخدمته سعی [۲] بی حد
 دیدی تاریخین آنکچون تینی قپو اغالی* [۳] سلطان احمد سنه ۱۰۵۱ [۴]

وتواریخک صاغ گوشه‌سنده لسان یونانجه حضرت رسالت پناهک سعادتله دنیا به کلدکلری
 کیجه قل [۵] قنولدوغنک تاریخی تحریر اولمشدرکم خط غریبه‌در (دروصف اشفی واروش
 معمور) جمله اون ایکی محلاتدر ومله اتی یوز عدد کردمت ایله مستور تحتانی و فوقانی
 کار کیر بنالی سنک مطرش دیوارلی معمور و مزین سرایلر و خاندانلرنده البتده باغ و باغچه
 وکل کلستانلری مقرردر و جمله اون ایکی محراب جوامع و مساجد سلاطین مؤمناندر
 جمله آیلدرم بایزید خان جامعی چار گوشه دیوار اوزره و ایچنده درت عدد کار کیر بنادرک
 اوزره بر عییب و غریب تختدن مبنی بر مصنع قبه‌لی جامع پرانواردرکم بر مزین و سرآمد
 مناره بانک محمدیسی وار جمله آثار بنالری و چار گوشه [۶] تحته بنا قبه‌سی رصاص خاص
 نیلکون ایله مصنع قورشوم اورتولیدرکم سحر بو قلموندر شب و روز جماعت کیتزه به مالک
 معبدکاه قدیمدر اما حریمی یوقدر و بوندن غیری دخی جامع یوقدر (در بیان مساجد
 عابدان زاهدن) جمله ۱۲ عدد مساجدلدر اما جامع اولماغه مستعد زاویه لر واردر جمله آ
 (نصوح بک مسجدی) بر جامع سلاطین مثال قورشوم قبه‌لی معمور مسجد شریفدر
 و (قوردبک مسجدی) و (بازارلی بک مسجدی) یعنی الجه مسجد دیمکه معروفدر و (اغنقا [۷]
 الواسع مسجدی) و (اورج [۸] پاشامسجدی) و (قپوجی مسجدی) و (ناتار لر مسجدی)
 و (خراخی [۹] مسجدی) و (زنجیرلی مسجد) و (جوجر [۱۰] مسجدی) و (عبدال [۱۱]
 جندی مسجدی) و کوپرو باشنده (غازی فرهادبک مسجدی) بونلر جمله کیره مت ایله
 مستور بقیعه [۱۲] مبارکه لدر و جمله دورت عدد مدرسه عالماندر جمله آ بایزیدخان مدرسه‌سی

[۱] پ : مستد [۲] ک : سی [۳] ک : اغالی* [۴] س ، ک ، ط : سنه ۱۰۱۵ [۵]
 ک : دوغروسو (تمل) اولمیدر (م) [۶] پ : و چارپوشته [(خارپشته) اوابق مکنندر (م)]
 [۷] س ، ک : عنقا [۸] ک : اوروج . پ : اوروج [۹] س ، ط : خراخی . ک : خراجچی
 [۱۰] س ، ک : جرجر [جیملمر مکسور ، الرسا کنندر] [۱۱] ک : ابدال [۱۲] س ، ک ، ط : بقعه

قدیم اولوب موسی چلبی سلطان ابن یلدرم خان دخی بوندہ ساکن اولوردی زیرا
 صید و شکاری غایت چوقدر و حالاً یوقاروقلہدہ جہان نما برپادشاہ سرائی و اوصافی قورشوم
 اورتولی مقصورہ لری و متعدد حجرہ لری و قاعہ لری وارد و قلعہ سی اوچ آسمانہ برابر بر قرمزی
 یالچین قیا اوزرہ مشرق دن جانب غربہ شکل بادی واقع اولمش بر طولانیجہ شدادی ایکی قات طاش بنا بر
 قلعہ رعنا بش بلو کدن [۱] بر قلعہ سرآمددر جرمی دائراً مادار ایکی بیک بشیوز آدمدر و پشتہ
 عالیسنک اندرون و بیرونندہ صافی منارہ لردرو جملہ ایکی قات دیوارندہ بر [۲] عدد متین قلعہ لردر لکن
 خندق یوقدر و اولاجق خندق لری یوقدر و خندق لازمہ دکلدز زیرا بوقلعہ نک بعضی
 لری اوچ سماہ قد کشان اولمش ایکی منارہ قدی اوچوروم و یالچن قیالردر و باخصوص
 غرب طرفیکہ (نہر قزل دلی) نام دیوانہ آقار صویک طرفی بر شاہن وزغنوس آشیانی
 قیالردر و اولجلدن بوقلعہ نک اصلاً خندق یوقدر و جنوب طرفہ (قزل دلی) نہری آقوب
 دوران ایدر اول جانبہ دخی خندق لری اریلیوب غایت متیندر و بوقزل دلی نہری کنارندہ
 اشفی واروش عظیمی وار لکن اطرافندہ قلعہ دیوار لری یوقدر اما بو واروشہ قزل
 دلی صوبی آشری جنوب طرفی داغ لری اشغی واروشہ حوالہدر اما ایچ قلعہدہ اکہ
 حوالہدر و یوقارو قلعہ نک ایچ قلعہ سی ایکی قاتدر و ایکی بلو کدر برینہ قز قلعہ سی دیرلر برینہ
 جبہ خانہ قلعہ سی دیرلر و بو ایکی بلوک حصارک بر بر لری کچمکہ ایکی قپوسی وار و جانب
 شمالہ ناظر بر بولہ حصار دخی وار غایت متین دیوار ایدر و خنکار سرائی دخی ایچ قلعہ
 مثال بر بولہ حصار دخی اولدر لکن بوسرای و بولہ دیواری اسلام پادشاہ لرینک بنا سیدر
 بو ذکر اولنان قات اندر قات حصارنچہ [۳] دیوار لردن اشغینک [۴] ہر طرف لرنده بر
 قات حصارنچہ [۵] نام صعب و متین دیوار وارد و جملہ اوچ عدد قبولدر بری تا ایچ
 قلعہ قپوسی جانب جنوبہ ناظردر بر قپو دخی طرف شمالہ مفتوح قپودر بودخی ایچ قلعہ
 قپوسیدر بر قپو دخی اشغی قات قپودر کم چوملک کجیلر طرفہ آچیلر اما بومذکور قپولر
 خنکار لہ مخصوص قپولدر کم یوقارودہ پادشاہ سرائی وارد بر قپو دخی جانب غربہ ناظر
 کوپرو قپوسی دیرلو بر قپو دخی سمت قبلہ یہ ناظر چارشو قپوسی دیرلر ایکی قات متین
 وقوی قپولدر جملہ خلق بوندن کروپ چیقارلر اما بو ایکی قات قابو مابینی دخی بر بولہ
 کوچک حصارک کبی واقع اولمشدر بوجساب اوزرہ بوقلعہ دیمہ طوقا جملہ التی قاتدر

[۱] ک: بش بلوک [۲] ک: یوز عدد [۳] س، ک: پیچہ (پیچہ) اولسی دمکندر (م)

[۳] ب: اشغینک [۵] ب: پیچہ

منزل قریه اجه سلطان

بو عزیز مرحوم بر بایر اوزره بر جنین مثال خیابان درختستان قورو ایچنده بر قورشومسز طولہ کار کیر بنا قبه رعنا ایچنده بو اجه سلطان مدفوندرکم حسینب النسیب سادات کر آمدن در تربه پرائوانرندہ اصلا فقرالری یوقدر بو قریه ده عبدالکریم چلییده مہمان اولوب ارتسی (قریه قیوجی) بر معمور کفره روم کوییدرانی کچوب ... ساعت [۱] جنوبہ مریح کنارنجہ کیدوب

اوصاف قلعه بالا دیمودوقا

ایکی نفر روم [۲] قرالری قرداشلری ایدی برینک اسمی دیمو و برینک دوقایدی بو ایکی کفره لر بو قلعه اشتراک سوی اوزره بنا آتدکلرندن دیمودوقادن غلط مشهوری دیمه طوقا دیرلر سته ۷۶۲ تاریخنده یلدرم بایزید خان فتحیدر بدست غازی فرهاد بک ویدی کره مقدما محاصره اولوب فتحی میسر اولیوب آخر الامر قرالک برن فرهاد بک آوده اولایوب اسیر ایدر او بر قرداشی روم کفره لریله قلعه یه قیانوب قلعه ایچندن طشره چقما یوب رعایا اولماق شرطیله دوقه [۳] نام قرال قلعه نیک مقتاحلرن فرهاد بک تسلیم ایدوب یعدہ عسکر اسلام علی مهل قلعه قبضه تصرفه آلرلر یوخسه بوقلعه صدمات طوب کوب ایله فتح اولور حصار استوار دکلدر اما حین فتحده کفار قلعه ایچنده اولماق اوزره عقد صلح اولندغیچون حالا قلعه ده دزداردن غیری مسلم یوقدر درون حصارده جمله سی یوز عدد کار کیر بنا کره مت ایله مستور منحوس خانہ معمور کفره لردر اما دزدارانن قله ده ساکندر و بر کینسه لری وار روم ایلی ایالتنده نیجه صعب حصار مینه لر واردر اما بو دخی سد مکو [۴] مثال قلعه استواردر حالا روم ایلی ایالتنده ادرنه بو ستانجی باشیسی حکمتده سلطان بایزید خان وقفی وویواداسی ضابطدر و یوز الی ایچہ پایه سیله شریف مقضادر و ناحیه سی . . . قراردر تحت قدیمدرکم سلطان بایزیدولی بونده نیجه زمان ساکن اولمشدر حتی سلیم خان اول بایزید خان پدرندن خلافتی جبراً آلدقده بایزیدخانی بو دیمه طوقا تحت کاه قدیمدر دیو بونده نفی ایدوب حاوسه [۵] نام محله بایزید خان مرحوم اولوب نغشن اسلامبوله کتوروب جامعہ نیک محرابی اوکنده دفن ایدرلر یعنی بوقلعه تحت کاه [۲] ب : اوروم [۳] ک : دیمو [۴] ط : سدمتین [۵] ب : هاوسه

سکنزنجی کون قوشلراچون بحساب احسان وانعاملر ایدوب ینہ قایم مقامہ کدم قضیہ سرنجام
 بر بر نقل ادم ارتسی جمیع ولی نعمم افندیلم ایلہ کریده کیدرم دیوب جملیه وداعلاشوب
 ونیجه انعام واحسانلر الوب قائم مقام پاشادن اذن طلب آند کده تعینات [۱] وروب
 حقیری سنائر اغواتلری زمره سنه الحاق ایتک مراد ایدند کده همان حقیر دست بوس
 ایدوب ایتدم عزیز باشکچون اولسون ومرحوم ومغفورله کورلی محمد پاشا روحیچون
 اولسنکم بوفقیر حقیر بر مجاهد فی سبیل الله کشی یم ابتدا ازاغ غزاسندن برو بر غزادن
 قالمیوب یدی یل قرمدن قزان ولایتلرنده مسقوده ولهده وقراقوده وجهده تانار صبارفتار
 عدوشکارلر ایلہ کافرستانده قلیچ اوروب غزرا ادم الله اچون اولسون بی بو کرید غزاسندن
 الیقومه هنوز صدر اعظم اسعه [۲] شهرنده ایمش یتشه یم دید کده امدی اولیا چلی بزلی اول غزاده
 دعادن اونوته دیو اکیوزالتون وبرقات اثواب وخداملریمده اوطوزالتون وبرقات لباسلر
 ووروب آلتی رأس اولاق بار کیرلری ایلہ یتمش سکسن قطعه مکتوبلر وروب وداعلاشوب
 نیجه احسانلری ادرنده براغوب

سنه ۱۰۷۸ ماه رمضان المبارک کنک اون بشنجی بازار ارتسی کونی

جزیره کریده قندیه غزاسنه کتدی کمز قناقلری

و چکدی کمز آلام شدایدی بیان ایدر

اولا ادرندن چیقارکن جانب جنوبده یکی کورپودن کچوب طونجه کناریلہ سهل کیدوب
 اناکه قریب نهر آردا اوزره برخشب جسر عظیمدن عبور ایدوب . . . ساعت [۳] جانب
 جنوبه کیدوب (قریه معمور دمرش) . . .

قورشوملی جامع زیباسی وبرخانی وبرلطیف حمای وبر مدرسه وبر مکتبی وایکیوز
 عددی تحتانی وفوقانی ومکلف ومزین ومعمور کار کیر بنا سرای عظیملری وارکم جمله کرده مت
 اورتولی بیوت زیباردر . . . اندن ینہ جانب

جنوبه . . . ساعت [۴] کیدوب (قریه امرلی) [۵] یونده دخی قورشوملی جامع وخان
 وحمام ویوز اللی قدر کرده مت اورتولی اولری وار بو ایکی عدد معمور قرالری کچوب
 ۲ ساعت فضالرده کیدوب

[۱] ب: تعیناتلر [۲] ک: سفه . س نسخہ سی نقطہ سزدر . ط : اسعد [۳] ک : ۳ ساعت

[۴] ک : ۶ ساعت [۵] ک : اولری

آلوب اندن ینہ جانب غربہ قریہ طاوشانلیدہ محمد کرایک نورالدین سلطاننہ و تماراگیہ بلوشوب انلر کدہ انعاملرن آلوب و قریہ طونطولر اوج کوندر [۱] انلری دخی کچوب ویکی کوی و بابا کوین کچوب منزل قریہ تختلیدہ [۲] چرکز اوغلندہ و عمر صوفیدہ مهمان اولوب اندن غربہ ۲ ساعتہ (منزل قریہ اتلی اولی) [۳] بوندہ آل عثمانہ رهن اولان سلطانندہ مهمان اولوب کرم کارلغن کوروب اندن جنوبہ ۳ ساعتہ کیدوب (منزل قریہ دوہلر) [۴] بہادر کرای خان اوغلی ددہ محمد کرای سلطانندہ مهمان اولوب مروتن کوروب اندن غربہ ۱ ساعت کیدوب (منزل یکی کوی) سلیم کرای سلطانندہ مهمان اولوب کرم من کروب اندن قصبہ یکیکچیہ [۵] کچوب ۲ ساعت سمت قبلہ میالجه کیدوب

منزل تکیہ قدملی بابا سلطان

... آستانہ آل عبای بکتاشیاندر و بالذات عزیز حضر تلی بر سر آمد قورشوملی قبه عالی ایچندہ مدفون اولوب سروپاری اطرافندہ کونا کون رحلہلر اوزرہ نیجه حسن خط ایله ابیات اشعارلر روی دیوارہ تحریر اولمشدر و سر سعادت طرفندہ آیت من آیات اللہ کلام عزت لر وار و جانب اربعہ سندہ نیجه یوز کونہ شمعدان و چراغدان و بخوردان و کلابدانلر وار عزیز مرحوم چوبان ایکن قوال موسی چالغہ مائل اولدوغندن باشی اوچندہ ایکی دانہ قامش قوالی و ایکی چفت پاپوچلری دورر غازی خداوندکار عصرندہ غازی محال بک عزیزلی دفن ایدوب قبه و عمارت و حجرہ لری و کلزلری و یازقتس میدانلری و مسجدی و اخورلری جملہ غازی محالک اولوب عظیم نظر کاہدر کم اوج آسمانہ سر چکمش بر کوه سر بلندک تا ذروہ اعلا سندنہ جهان نما بر تفرجگاہ عالیدر کم یوز ایکی یوز اتلی قنوب کوچوب جملہ سکسن عدد فقر الری مسافرینہ رعایتلر ایدوب مطبخ یکاوسندن جمیع آیندہ و روندکانلرہ نعمت نفیسہ لری و صقرہ بی امتنانلری مبدولدر اندن ینہ ینہ ۳ ساعتہ قریہ قوجہ مرادلی و قریہ قرہ کوزی کچوب (منزل قریہ قیاجق) بتقو نام کفر ددہ مهمان اولوب آنک خاچنی پوطنی قروب اندن قریہ منصطری و قریہ طلشانلی [۶] و قریہ قیالی [۷] و ناوور دردی کچوب (منزل قریہ قوزلیجه) اندن قریہ وقفی و قریہ قرق چشمہ یی و حاجی ارسلان چفتلکن و قریہ اصطا اوروری [۸] کچوب ۴ ساعتہ [۹]

[۱] ب : کویدر [۲] ب : تخیلیدہ . ک : شیخیلیدہ . [۳] س ، ک : اتلی اوغلی . ب : اتلی اوغلی [۴] ب ، س ، ط : ددہلر . ک : ددہلر [۵] س : یکیکچیہ . ط : یکیکچیہ [۶] ک : طلسماتلی [۷] ک : قنالی . ط : قیالی [۸] س ، ک : اصطا و روزی . ب : اصطا و روزی [۹] ک : ه ساعتہ

كيدوب (منزل قصبه سراي) ماتقدم مدح اولمشدر اما شيمدى قورشوملى قبايلرايله مبنى اولان اياس پاشا جامعنك قوسى اوزره اولان جلى خط ايله بوتاريخ تحرير اولندى

اللهم [۱] الله لنا تاريخه ادخلوها [۲] بسلام آمنين سنه

اندن (قریه ادر وچقللى) وا كه قریب (تكيه عظيم اسكندر بابا) بالاده ممدو حدر كم يلدہ بر کره جمعیت کبراسی اولور كم بروج، ايله تعبیری ممکن دکلدر بوسلطانى زیارت ایدوب درویشان دیشانلریله کروشوب سهل طعام ییوب انى دخى كچوب قریه اورنلی وقریه تاتار کبی [۳] كچوب ۵ ساعتده (منزل قلعه ویزه) ماتقدم مفصل توصیف اولمشدر كم اوزی ایلتنده باشقه سنجاق بکی حکم ایدر اندن ینه سمت غربه نیم ساعت کیدوب (تکیه بيك بر اوقلى) احمر بابا سلطانی ینه زیارت ایدوب روحانیتلرندن استمداد طلب ایدوب آنى دخى كچوب نیم ساعتده (قصبه بيكار حصار) حلیلى [۴] زاده ابراهیم اغاده مهمان اولوب اندن بر طوب منزلى بعيد (ینه) قصبه سن كچوب ۲ ساعتده [۵] اورمانستان درختستانلر ایچره کیدوب (منزل قصبه عظیم قرق نیسا) [۶] یعنی قرق کلیسا و قرق کینسه شاطر محمد اغا [۷] خانه سنده مهمان اولوب صفا اتدك بودخى بالاده تحریر اولنان قرالر و قصبه لر ايله نیچه کره بالاده غایت مفصل توصیف اولمشدر آندن قریه دره لی [۸] وقریه پاشای و قریه چیمه كچوب ۶ ساعتده (منزل قریه قره کوندوز) علی چلبی خانه سنده مهمان اولدق اندن قریه آق آلان و قریه هافتان صدر اعظم عمیسنك زعامتدر انى دخى كچوب ۵ ساعتده (منزل قریه اولیالی) کوینده بو اولیا حقیر مهمان اولوب مبارک کرای سلطان ايله بر کیجه جان صحتلری ایتدك اندن سمت غربه بر ساعت کیدوب (منزل قریه اسدلی) افندیمز محمد کرای خان اوغلی احمد کرای سلطانمده بر کیجه مهمان اولوب برآت واللی غروش احسان آلوب اندن قریه اوج اوبالی وینه پاشا کوینى وینه اولمالی كچوب وقریه حسین قوجایی و یاسو [۹] شهرنده جسر دن كچوب نهر طونجه کنارنده ینه محمد کرای خان زاده عوض [۱۰] کرای سلطانمده بر کیجه مهمان اولوب نیچه احسانلر آنوب اندن بر ساعتده قریه ابراهیم لیده محمد کرای افندیك قلغا سلطانی اولان مبارک کرای سلطانی انده بولوب بر کیجه مهمان اولوب بخت کرای سلطانی ده انده بولوب انك دخى احسان

[۱] س ، ك : اللهم [۲] س : فادخلوها [۳] پ ، س ، ك : تاتارلی [۴] ك : جلیلی .
 پ : حلیلی . ط : خلیلی [۵] پ : دورت ساعتده [۶] س ، ك : نسا [۷] پ ، س ، ك : محمود .
 [۸] ك : قاره دره لی [۹] ب : بانولی [۱۰] ك ، ط : عوض

حضرتلری مکر استاد کامل کمال ایشم حقیقه کونا کون نشافلر و کونا کون منجیلر [۱] ایله کوزلریمه دوا ایدوب حمد خدا کوزلرم عرب مشعلی کبی منور اولدی اما خدا عالمدر کوزلرمدن اولقدر جراحت اولقدر اخلاط و اولقدر صاری صولر آقدیکم تعبیر اولنماز مکر موسقو ولایتک بالی خان [۲] و قازان والاطر و موزق [۳] کرمان ولایتلرندده اربعین و زمهریرده چکدیکمز شدت شتا و دیی و بورانلر جمله کوزلریمه تأثیر ایدوب خنه مزده سهل استراحت ایدنجه اولدن استعداد امراض حاصل ایشم کوزلرم قارینوب [۴] اغریماغه باشلدی حمد خدا خلاص اولوب یدی عدد ختم شریف تلاوت ایدوب حسبته لله کرید غزاسنه کتمکه عزیمت ایدوب جمله تدارکلرم کوروب

سنه ۱۰۷۸ ماه رجب المرجبک اونجی کون نية الغزا دیوب جمله

احباب ایله و اق محمد پاشا ایله ودالشوب کرید غزاسنه

عزیمت ایدوب جمله منازلری و قلاع و قصباتلری بیان ایدر

..... اول بسم الاله ایله اسلامبولدن اوچ خدمتکار و اوچ عدر یار صادق قدیم رفیقلمر چیقوب ۲ ساعت جانب غربه کثافت و برودت هوا چکرك (منزل قریه کوچک نقاشلی) کوچک چکمجہ بحیره سی کنارنده باغ و باغچلی یردر اما حکمت خدا بونده بر دپی و بوران چکرك عثمان اغا و رضوان اغا و یوسف کتخدایا چفتلکلرن کچوب ۶ ساعتده (منزل قصبه چطالجه) خنکار باغچه سی اوستاسی دلی اوستاخانه سنده مهمان اولوب حمد خدا هوا کشاده اولوب جانب غربه (قوق دره) [۵] نام محلی کچوب و قریه البصانی کچوب ۳ ساعتده (منزل قریه قاضی) بونده سهراب محمد پاشا چفتلکلنده مهمان اولوب اندن علی الصباح قریه خراجچی [۶] کچوب ۳ ساعتده (منزل قصبه فنز) بشیوز خانہلی کفره کوی اولدینی بالاده نیجه کره مسطوردر اندن کوحک قالجلی و سکبانلی و قصبه کوسنده میری [۷] و قورقولمشلی [۸] کچوب ۶ ساعتده (منزل قریه چاوشلی) یکیکجری اوجاغنده کور علی اغا چفتلکیدر انده مهمان اولوب ینه طرف غربه ۵ ساعت

[۱] ط : معجونلر [۲] ب ، ک : بالوخان [۳] ک : و موژوق [۴] ک : قاریشوب

[۵] ب ، ک : قووق دره [۶] ک : قریه خراجچی کچوب [۷] ک : کوسده میری [۸] ب ، س ،

ک ، ط : قورقولمشلی

بر خير عظيم ايلوب اهل سفر ايجون وضع ايلدى بو خان صفا خانه [۱] باشا
پر موضع زيباي لطيف اولدوغيچون بو نظمي ديدى تاريخي زى [۲] موضع زيبا
سه ۹۰۵۲ [۳]

بو تخرير اولجق تاريخ جامع اوزره تخرير اولمشدر ياخود غلط وضع اولمشدر اما
چشمه تاريخيدر

اصلنى بو چشمه دن صوردم ديدى سليلك عييم بن پر صفا
ديدم انك ايجون روان تاريخي چشمه آب [۴] حيات جان فزا

سنة ۹۰۵۳ [۵]

بو تاريخ چشمه يه يقين جامع اوزره مسطوردر اندن ۴ ساعتده [۵] (قلعه چورلى)
بالاده موصوفدر اندن ۴ ساعتده (منزل قصبه سكبائلى) بودخى مرقومدر اندن ۴ ساعت
كيدوب (قصبه قنقلى منزلى) [۷] بودخى مذوردر اندن ۳ ساعتده (منزل قلعه سلورى)
بالاده محروردر [۸] اندن ۴ ساعتده (منزل قصبه بيوك چكمجه) اندن ۴ ساعتده
(منزل قصبه كوچك چكمجه) بونلر دى بالاده نيجه يوز كره تخرير اولمشدر اندن... ساعتده [۹]

سنة ۱۰۷۷ ماه ذى القعدة سنك اون يدنجي كوني سواد معظم اسلامبوله
سالمين و غايمين اون آلتى غلامله و جمله رفيق لرملة و اون آلتى راس آت لرملة
واوچ بيك عدد نقد غر و شمله و بوقدر مال منال متاع كونا كونلرملة

خانه مه واصل اولوب يوز بيك حمد و شالرايتم

حكمت بارى بو هفته ايجره طاعوندن آلتى نفر عبد مملوك لرمك كزیده لرى مرحوم
اولوب حقير كامل ايكي آى كوز آغريسى چكوب الله عاقبتن خير ايله ضحكى افندى

[۱] ك: خانه يي [۲] ك: زهى [دوغروسى (زى) اولميدر (م)] [۳] س، ك، ط: ۹۰۵۳
[۴] دوغروسى (ماء) اولميدر (م) [۵] دوغروسى (۹۰۵۲) اولميدر (م)
خلاصه — برنجى تاريخك تاريخ مصرعك دوغروسى شوبله در؛

نظمي ديدى تاريخي زى موضع زيبا
بوراده كي (زى موضع زيبا) عباره سى (۹۰۵۳) ايدبور
ايكنجى تاريخك تاريخ مصرعك دوغروسى شوبله در؛
چشمه ماء حيات جان فزا

بو مصرع حساب ايدلده كده (۹۰۵۲) چيقبور (م)
[۶] س، ك، ط: ۶ ساعتده [۷] ك: منزل قصبه قنقلى [۸] دوغروسى (محروردر)
اولميدر (م) [۹] ك: ۳ ساعتده

خرج راه و برآت احسان ایدوب آق محمد پاشانک اسلامبوله کتمة سی فرمان دخی آلوب کن [۱]
 آتی کوردم ایله بر امر و بر مکتوب و یروب ایدر ایشته اولیام محمد پاشایه سعادتلو پادشاه
 بالی کسری خاصن احسان ایدوب یقینده بر منصب عالیده احسان ایدرم اسلامبولده اذنبیله [۲]
 او طورسون بیور مشلر وارامدی بو خاصک امرن و بو یزم مکتوب بر یزم کتور هدایاری
 مقبولمز اولوب سکا خاص امر یچون ایکی کیسه غروش و یرسن دید کده هان حقیر ایتدم
 سلطاتم بن اندن بر کیسه و یارم کیسه المادن کچدم هان سلطاتمک احسان اتدیکی او چیوز
 غروشی الله اودنجی اولسون دیوب المدن آلمیه [۳] دیدیکمه پاشا کوله کوله تمام اولوب
 یا اولیام تابو مرتبه زو کوردمیدر دید کده زو کورد دکلدر امانیاده آخرتده مفلس منده بور
 اوله جق آلتیوز کیسه ازاقده بورج ایدنمش بر عنقا وزیر مکر مدرکم ازاقده بالق پلاوی بالق
 یخنسی بالق چوربایی و بالق یمک و بالق کیمک و بالی واقعه سنده کورمک و ازاقده کیمکی
 واقعه سنده کورمه مک ایله دورتیل کچنمش بر عنقای مفلسدر دیدیکمه بیره فرنک حسنی [۴]
 چاغرک دید کده حسین کلوب تیز ایکی کیسه و بریشل چوقیه قابلی سمور کورک کتردوب آنزیده
 حقیره و یروب حقیر خیردعالر ایله دست بوس ایدوب علی الصباح اق محمد پاشایه ادرندن
 ۴ ساعتده منزل هاوسیه کلوب مکتوبلری و خاص امرلری و ایکی کیسه و بر سمور کورکی
 ورنجه فقیر محمد پاشا شادمرک اوله یازدی و حقیره جهان جهان خیر دعالر ایدوب او چیوز
 غروش و یروب سمور کورکی کیدروب اول خان خاصک ضابطنه بر مسلم کوندر و بر فقیر
 رحلتلر چالئوب هاوسدن جانب شرقه ایکی ساعتده [۵] (قصه بابا اسکینی) ماتقدم جامع
 وخال و مدرسه لری و جوان قاسم اغا جسرینک تاریخیله جمله موصوفدر اما شمدی کپرلی
 زاده فاضل احمد پاشا وزیر اعظمک کتخداسی بر چشمه آب حیات انشا آتمش آنک
 تاریخی بودر . . .

اندن ۴ ساعتده (منزل قصه قرشدران) بورغاز قضا سنده بر مرتفع یرده سکسن
 اولی برچامور دریایی ایچنده قصبه جکدر قورشوم اورتولی جامعی و خانی و برحمای واون
 عدد دکانی جمله رستم پاشانک خیر ایتدر خان عظیمک تاریخیدر

[۱] ک، ط نسخه لرنده اشبو (کن) لفظی یوقدر اکر لازم ایسه دوغروسی (آلورکن)
 اولیدر یوقسه تورکجه مزده (آلوب کن) دنیلمز (م) [۲] پ، ک، ط : ادبيله [۳] ک : آلمسه
 [۴] پ : بیره فرنک حسینی . ط : تیز فرنک حسنی [۵] س، ک : ۶ ساعتده

سردار معظم ایدرسه و بیزیده بیله قشوتی ایدوب بیج سفرینه بیز بیله کیدرسهک دیو. احتماله حمل ایدوب آنک خوفدن بیج احوالن صورارم یوخسه نهذمه تمیزه لازمدر دیدی. ینه حقیرایتدم سلطانم چنانکم روزیر بیچه متصرف اولمق استرسه ایکی سنه کامل بو دینده واستولنی بلغرادده واکره ولایتلرنده قشلهلر ووروب یوزبیک. تاتار عسکر یله و یوزبیک آل عثمان عسکر یله کافرستانه چاپوللر وروب جمیع کافرک قولن قناطرن قیروب اوچنجی یلده جمله حاضر مهماتلرله همان قارآله اولنجه بیج قلعه سن محاصره ایدوب ینه تاتار عسکری تا پراغه ولونچاطه واسترنیه وارنجه نهب و غارت آمدن خالی اولوب ایکی آیده قلعه پچی آلدی یا آلمادی همان قش کلدن عسکری بیج التیدن چقاروب ابتدا استولنی بلغراد یقیندرا که چقماق کرک که سلامت یولنه اکر بوا سلوب اوزره بیج قلعه سی محاصره اولوب عسکر یله یکدل یکجهت اولوب مال غنایم سزک قلعه پادشاهک دینلرسه انشالله بیج دکل پراق وامصطردام ولونچاط شهرلری بیله فتح اولور دیدم اندن مسقوا الحیسله ازاعه مسقودیارندن کلدیکم نقل ایدوب سلطانم الحی ازاقده سلطامنم خبره منتظر در عظیم هدایاری وار دیدیکمه تیز بو کیجه ازاق پاشاسی منلاغنی پاشایه وقول کتخداسی سلیمان پاشایه مکتوبلر یازیلوب الحی در دولته کوندرسونلر صباح ازاعه اولاقلر کتسنلر دیو تنیه بو یوردقلرنده حقیرایتدم افندم یا اقمحمد پاشا ایچون ازاعه کلن فرمان شریفکزده در دولته کله سز بیورمش سز اشته ادرنه یه قریب هاوسه نام محله سلطانتکم فرمانه منتظر در دیدیکمه بر منجم آدمدر وارسن اسلامبولده بر زمان فال. آچوب باقله صالوب طالعن یوقلیوب بر منصب تدارک ایدهدیو بر بیاض بیوردی [۱] یازوب تیز صباح شتوبیوردی شریف اقمحمد پاشایه بر اغا کتوروب محمد پاشا دورمیوب اسلامبولده سراینده علم اسطرلابه مقید اولسون دید که حقیرایتدم بنم افندم بو بیوردی شریفی کتورن اگاهیه بر قاچ بوزغروش ویرمک لازم آنک ایسه حالا بر فلوس احمری یوقدر بیوردی [۲] شریفی حقیر کتوره یمکه مصروفدن خلاص اوله دیدیکمه یوق اولیا اولیه دکدر سز شمدن کرو بزمله اولور سز بیز حواردالو ایدک [۳] دید که افندم اول و آخربن سنک غریبکم و بر یار قدیم دعا جیکم سکز یلدر اسلامبولده اولرم کوردمم بر کره ورایم ینه کلیم دید که اوچوز غروش

[۱] پ: بر بیاض اوزره بیوردی [۲] ک: بیوردی [۳] ک: بیزه خواردالو ایتدک. س: بیز خواردالو ایتدک [ط نسخه سنده بو عباره هیچ یوقدر اولماسی اولسنندن خیریلدر چونکه یرنده سو یلنمهش بر سوزدر (م)]

ابراهیم کتخدایه واروب اول دخی حقیری قائم مقام مصطفی پاشایه کتوروب دست بوس
 اتدکده های اولیام صفا کلدک یاز سنی الجی پاشا ایله نمچه قرانته کتدی اشتدک دیدکده
 بی افندم صحیحدر اوچ یلده یدی قراللق یری کشت و کذار ایدوب ولایت اردله اندن
 ولایت فراهه [۱] اندن ولایت قریمه اندن محمد کرای خان ایله داغستانه اندن ولایت
 مسقودن مسقوو الجیسيله ازغه اندن محمد پاشا قرنداشکز ایله شمعی هاوسه قصبه سنه
 اندن حقیری سلطانه کوندردی اشته جمله فقیرانه مفید مختصر هدایالری واشته محبت
 نامه لری دیوب جمله هدایار مقبول اولوب جمداً زیاده دوغانلردن حض ایدوب یا اولیام
 صقین صاقلمه سنده یحشی طویغون و صنقور [۲] قوشلری وار ایتمش خبر آلم آنلری
 یزه کتر سعادتلو پادشاهه ویرهلم وسکا یحساب احسانلر ایویرهلم ونه دیلرسک ویرهلم
 دیدکده فقیر ایتم عظمت کبریا حقیچون سلطانم اوچیده چرکز ولایتنده حاتوقای
 کوینده صوقدن بیوب اولدیلر انجاق ایکسی قالدی دینجه آفریم اشته آنلری ییزه کتر
 دیدکده الامر امرکم دیوب اوچ یللق سز کذشت و سرانجامز بر بر سویلتدی نمچه
 چاسارینک بیج قلعه سنده نه قدر زمان او طور دک نه طرز و طورده و شکل و شمائلده و متانت
 استحکامده نه مرتبه در دیو کامل ایکی ساعت بیجی و پراغی و یانق قلعه سی و یوزون قلعه لرن
 ضروروب حقیر یولدن کلسیله بیتاب و بی جمال قالب اخشامه آلیقیوب تا نصف الله وارنجه
 اوچ یللق سیاحتم حقیره سویلدوب یینه بیج قلعه سن صورر حقیر ایتم سلطانم بیجی
 نه صورر سز بیج بر منحوس قلعه در که جمیع انکروس و المان و یدی قرالک کلیدی و نمچه
 چاسارینک تختکاهیدر کم جمیع قرال انک اوغورینه قرماغه تعهد ایتمش لدر سلطان سلیمانی
 بیج آلتنده کافر بوزوب بارکاه سلیمانیسی وجبه خانه و مال خزاینلرن براغوب ایچ اغاری
 طوب کشان جاموسلرینه یینوب اول شدت شتاده جان قور ترانه دوشوب جان قور تاردیلر
 بعده سلیمان خان بدعا ایدوب الهی بنم عرق ظاهرمدن اولان اولادلرم و عسکرلرم
 بیچه وارلر سه بیج اوله لر و بیچ اولوب پوج اوله لر و هیچ بوله لر و فرعون و یزید و مروان
 و قارونک لعنتن الهلر و یانیغه وارنلر یانه لر بریانه کیده لر دیو بدعا ایتمش لدر نیجه تواریخ
 معتبره لرده سایمان خانک بچده مهزم اولدینی مفصلاً تحریر اولمشدر منظور شریفکمز [۳]
 اولسون دیدم قائم مقام مصطفی پاشا ایتدی اولیام سلیمان خانک بیج آلتنده کی انهمزمن
 اشتدک اما آنک انتقامن پادشاهمز الملق استرسه بر وزیر اعظمی بیج اوزره مهر ایله

[۱] ب ، ک : قراقوه [۲] ک : صونقور [۳] ب : شریفلر

و ناحیه‌سی ... قرادر وقوجه محمود پاشا جامعی اوفقیدرکم وویواداسی یوز ایکی کمسنلر ایله ضبط و ربط ایدر جمله ایکیوز اللی عدد کیره‌مت اورتولی تحتانی و فوقانی مکلف اولری و بر لطیف حامی واللی قدردکانی و بر قورشوملی خانی و بر قورشوملی مدرسه‌سی و اوچ مکتبی و اوچ عدد تکیه‌سی و بر مکلف و مکمل قورشوم اورتولی مفرح جامع دلکشاسی وار جمله بو ذکر اولتان عماراتلر قوجه محمود پاشانک خیرات حسنا تارندندر و بر قورشوم اورتولی غایت مکلف جامع [۱] دخی وار قیوسی اوزره تاریخی بودر

نیت خالصه ایله طای یک ینه‌برخیر عظیم‌ایتدی [۲] اول
فیضی کوش ایلیجک اتامن دیدی تاریخی خیر مقبول [۳] سنه ۹۸۱

و بش عدد خان تجارلری وار و بر عدد عمارت دارالضیافه‌سی وار کم جمیع بای و کدایه و مسلم و غیر مسلمه نعمتی مبذولدر اما باغ و باغچه‌سی جهانی زین ایتشدرواب و هواسی لطیف بر سحرای محصولداره واقع اولمش بر قصبه رعنادر اندن جانب جنوبه ۶ ساعتده

منزل قصبه حافظه [۴]

یعنی هاوسه [۵] حافظه نام سلیمان خانک بر مصاحبه‌سی خیراتی اولدینی سنه ۱۰۶۵ تاریخنده جلد ثانیده مفصل مدح اولنمش قصبه معمورددر بونده صقولالی محمد پاشا اوغلی حانیه [۶] پاشاسی ایله قنوب اول آن مصر بکی اولان نووالی [۷] بک مصر خزینه‌سیله گلوب اولدخی جمله مصر عسکریله قنوب پاشا ایله نووالی بک بر برینه ضیافت عظیملر ایدوب بعدالطعام آق محمد پاشا بو حقیره مکتوب محبت اسلوبلر ایله ادرنده سلطان محمد خانک یاننده ادرنه قائم‌مقامی اولان قره مصطفی پاشایه بر محبوبه نیجه آفتاب بکرناشکفته بر دختر پاکیزه اختر و بر محبوب جهان روح مصور چرکز غلامی و دورت عدد نقش مانی فنفوری کاسه‌لر و ایکی ادل نه‌ری کناری دوغانلری و ایکی عدد عود اغاجی قونداقلی توفنکلر و بش چفت بیاض بالی دشلری هدایار وروب هاوسه‌دن ۵ ساعتده

منزل شهر تختگاه قدیم محروسه ادرنه عظیم

بو دخی سنه ۱۰۶۵ ده مدوحدر همان اول آن قائم مقام پاشانک کتخداسی قره

[۱] پ : جامی [۲] دوغروسی (ایلدی) اوللیدر (م) [۳] (خیر مقبول) عباره‌سی
تاریخدرکه ۹۸۸ چیقیور (م) [۴] ک : حفصه [۵] ک : حاوسه [۶] بوکله س ، ک نسخه‌لرنده
نقطه‌سزدر [۷] ک : نوالی

اوزرہ یدی کوز صو د کرمانلری وار بودخی اغرب غرابیدن تماشاکاھدر ونہر طونجہ
 آسری غرب جانبہ تاسرایہ وارنجہ صحرای عظیمدر کم مزرعہ لری وافر وخیرات و برکاتلری
 متکثر فضای لالہ زاردر وینہ نہر طونجہ اوزرہ صوفیلر جامعہ قریب یدی کوز صوفیلر
 د کرمانلری وار احمد پاشا قزینک اوقافی و ملک موروشیدر (دراب و هوای جاودان)
 آب و هواسی غایت اعتدال اوزرہ اولماق ایلہ محبوب و محبوبہ سی ممدو حدر و جملہ خلقی
 یورکان [۱] چتاقدر لیکن غایت صلحای امتدن کمسنہ لری چوقدر جملہ حلال یلر
 و حلال کیرلر و رعایاسی بولغار و روم و یہودی و صرف کفرہ لیدر و غایت غنیمت شہردر
 صید و شکاری بی حد و بی حساب اولدوغندن سلف پادشاھلری جملہ قرم خانلری و خان
 زادہ لرن بوندہ رهن قورلر خانلغہ مستعد اولدوقلرنده قریبہ خان ایدرلرہ ... (در بیان
 زیارتکاہ شہر یانبولی) اولا صوفیلر جامعی جانبندہ [۲] اولقدر کبار کمیندن اولیاء اللہ
 مدفوندر در کم ہر بر مشایخی برربرر مناقیلہ و آثار بنالریلہ اوصاف لرن تحریر ایلہ سک تطویل
 کلام اولور بوندہ دخی (قرم کرای سلطان) محمد پاشایہ ہدایالر و یروب اندن جانب
 قبلہ یہ ۴ ساعت کیدوب (منزل قریۂ فندقلی) نہر طونجہ کنارندہ یوز اولی و بر حماملی
 و بر جامعلی قپوسی اوزرہ تاریخی بودر (جامع نخت کرای سلطان ابن بہادر کرای خان
 سنہ ۱۰۶۲) [۳] و بر قاچ سلطانلر بوندہ سا کنلردر اندن ۴ ساعتہ (قصبۂ قزل
 اغاج یکیکجہ سی) مقدما ملک احمد پاشا ایلہ سنہ ۱۰۶۴ تاریخندہ غراز محمد چلی جامعی تاریخی
 شیخ حضرتلری خطی اولدینی جلد ثالثہ مسطوردر اندن قالقوب بر ساعت کیدوب
 عظیم یا غمورلر چکوب درہ لر طاشوب و نیجہ آدملر غرق اولوب (منزل قریۂ انبازلی)
 [۴] معمور زعامت و مسلمان کویدر اندن ۲ ساعت (قریۂ اورنلی) مسلمانلردر اندن
 ۴ ساعتہ (محی الدین بابا تکیہ سی) بر آستانہ عظیم اولدینی بالادہ مدح اولنمشدر اندن ۵
 ساعتہ (صاری طلشمانلی کوی) ن کچوب

اوصاف قصبۂ معمور خاص کوی

یکرمی اوطوز سنہ بو جانبلردہ سیاحت ایدردم بوقصبۂ کورمہ مش ایدم حقا معمور
 و شیرین شہر ایمش قرق کنیسہ سنجاعی خا کندہ یوز الی آخہ پایہ سیلہ قصادر
 [۱] ک : یورکان ... سطر اچیق وار [۲] س ، ک : جنبندہ [۳] ک : سنہ ۱۰۶۴
 [۴] س ، ک : انبارلی

اوج عدد حماملری وار جمله دن مکلف و مکمل آب و هواسی و بناسی لطیف اسکی
 حامدرکم قپوسی اوزره تاریخی بودر (امر بعمارة هذا الحمام السلطان مراد خان ابن
 محمد خان ابن یلدرم بایزید خان سنه ثمانه وثلثین و ثمانمائه) مرقومدر و حمامه قریب
 ینه نهر طونجه کنارنده کوچک ... وار و جمله بوشهر ایچنده اونیدی عدد محرابلردر
 یدیسی جمعه در ماعداسی زاویه و مساجد و بقعه لردر اما جملدن معمور و مزین و مکمل
 وکار عتیق و جماعت کتیره یه مالک کان صدیق (اسکی جامع) نامیله متعارف بر معبدکاه
 قدیمدرکم بر یکچیچی اغاسی بنا آتمش رصاص خاص ایله مستور بر جامع نوردر
 مناره‌سی چار گوشه قله [۱] مثالدر و حرمنده ابدست خانه [۲] شبادروان حنفیلری
 وار و حرم اطرافنده معمور مدرسه لری وار اولو جامعدر اندن ینه چارشو ایچره
 حاجی یوسف جامعنک قپوسی اورره تاریخی بودر (بنی هذا الجامع الشریف صاحب
 الخیرات حاجی یوسف روحیچون فاتحه) دیو تحریر اولنش اندن نهر طونجه کنارنده
 صوفیلر جامعی دخی قورشوملی و بر سر آمد طوله مناره‌لی جامعدرکم قپوسی اوزره
 تاریخی بودر (قد بنی هذا البناء الجامع الشریف والمسجد المنیف الشیخ محمد الشیر
 بابن القطاجی [۳] و قد وقع ختمته [۴] فی اول جمادی الآخر [۵] من شهور سنه سته و ثمانین
 و ثمانه مائه) [۶] دیو تاریخی مسطوردر و بوجامعک اوقاف نامه سنده کرامات اولیا ایله
 بوجامع اوج آقچه یه بنا اولندوغنی حکایتی مسطوردر مستمع اولان یارانہ معلوم و مشهور
 برجامع معموردر مشهور جامعلر بونلردر و جمله اوج عدد مدرسه عالمندر اولا اسکی
 جامع حرمنده یکچیچی اغاسی مدرسه‌سی و حاجی یوسف اغا [۷] مدرسه‌سی و نقطاجی
 مدرسه‌سی علماسی و صوفیلری مشهوردر اما مخصوص دارالقراء و دارالحدیثی یوقدر
 و جمله اون بر عدد مکتب طفلان ابجدخانلری وار و جمله بش یرده تکیه کاه اهل طریق
 وارددر جملدن صوفیلر جامعی تکیه‌سی معموردر (در بیان بنای عبرتمای آبادان) بوشهر
 ایچره جریان ایدن نهر طونجه اوزره ایکی یرده آثار عظیم جسر قویلر وار یدیشر کوز
 طاش تمللی بنای عبرتتالردر اما اوزرلری قالن درخت منتها خشبلر دوشه لیدر صاحب
 الخیراتی غازی خداوندکاردر (دیگر بنای عجیبه) بو جسر لردن یوقارو ینه نهر طونجه

[۱] ك : قلعه [۲] ك نسخه سنده (ابدست خانه) لفظی یوقدر [۳] ك : نقطاجی [۴] ك :

ختمه [۵] دوغروسى (جمادى الاخرى) یاخود (جمادى الآخرة) اولیدر (م) [۶] دوغروسى

(و ثمانمائه) اولیدر (م) [۷] ك نسخه سنده (حاجی یوسف اغا) یرنده (و خانویه) کله‌سی وار

دس پوط [۱] نام قرال ضال روم کفرہ سی الندن تغلباً آلوب بلغارشہر لرندن برسواد عظیم شہر کبیر اولدقدہ ۷۶۷ تاریخندہ غازی خداوندکار یعنی قوس اووادی شہید اولان سلطان مراد اول فتحیدر بدست تیمور طاش بابا ادرندن طقوز سنہ مقدم فتح اولمشدر۔ زمیننی نہر طونجہ کنارندہ بر آدمثال بر بوروندہ واقع اولوب ایکی جانبی نہر طونجہ در قلعہ سی بر مرتقع بایر اوزرہ واقع اولماق ایلہ فتحندہ عسرت چکیلوب بعدالفتح منہم اتمشدر در حالا صوفیلر جامعی محلندہ ایچ قلعہ سنک تمللری ظاہر و باہر در روم ایلی ایالتندہ مقطوع القلم و مقرون [۲] القدم تاتارخان سلطانرینہ خاص ہمایون قید اولمشدر یوزالی اچہ شریف قضا در و شیخ الاسلامی و نقیب الاشرافی و سپاہ کتخدا یری و یکیچری سرداری و محتسبی و صوباشی سی واردر لکن آل عثمانک بش بیک قطار قطری بوندہ عظیم اخور کاربان سراپی اصطل عتیریلر ایچندہ سا کنلر در انکیچون بوشہر جمیع تکالیف عرفیہ و شاقہ دن معاف و مسلملر و جملہ خلقی مسلملر در و نہر طونجیہ ناظر بر مرتقع بایرلی یردہ باغلی و باغچلی و آب و ہواسی لصف بر شہر شیریندر و اوچ طرفن طونجہ احاطہ اتمشدر انجاق یدلز جانبی بر مرتقع بایرلی و باغلی یرلر در و جملہ معمور و مزین خانہ دان عظیملری نہر طونجہ کنارندہ قات اندرقات کارگیر بنالی شاہنشینلر ایلہ مزین اولمش شہر معمور در باخصوص خانزادہ قرم کرای سلطانک سراپی پادشاہانہ بر سراپی جہان نامدر و جملہ اون یدی محلہ مسلمینر و بر اوروم و بر یہودی محلہ سی واردر اولا ... محلہ سی ... و جملہ اوچ بیک بشیوز عدد سراپا لعل کون کرہ مت اورتولی و طاش و کرپیچ دیوارلی و شاہ نشینلری و دروزہ و روزنلری مکلف اولر در و جملہ سوققلری ایری طاشلی کارقدیم پاک قالدرملی شاہراہلری واردر و جملہ ایکیوز سکسن عدد معمور و مزین دکا کینلری وار اما حلواجیسی و خفافی جملہ اہل حرفلر دن چوقدر حقا کہ لطف حلواسی اولور اما بش عدد قورشوم اورتولی قلعہ مثال کارگیر بنا و دورت عدد تیمور قبولی متین بزازستانی کچی معمور و مزین بر بزازستان بر دیارندہ یوقدر جملہ ذی قیمت اشیائر بوندہ بی قیمت و بی منت بولنور مالدار و عنقا خواجہ کیلری واردر و بر کرہ مت اورتولی معمور اون قپانی وار میری مال حاصل اولور و جملہ چارشو ایجرہ بش عدد معمور و مکلف خان تجارانلری وار و بر خانی دخی طونجہ نہری کنارندہ وار و جملہ آلتی عدد بکار اودالری وار و جملہ نہر طونجہ کنارندہ

[۱] ك : دسپوت [۲] ب : مقرر [دوغروسی (مفروز) اولمیدر کہ اسکی و ققیہ لردہ (مقطوع القلم و مفروز القدم) عبارہ سنی چوق کورمشدر (م) ... سطر آچیق وار

ویوز الی اچہ قضاہر سپاہ کتخدا یری ویکچیری سرداری وحتسبی واردر اما شیخ-
الاسلامی وفتیب الاشراقی یوقدر شهری برواسع چمنزار و لاله زار اوز ایچنده واقع اولوب
(۱ کری در) [۱] نام ماء جاری شهر ایچندن جریان ایدر یوز الی خانه کره متلی و ساز
اورتولی و باغ و باغیچه لی و اسع خاندانلری و یکریمی عدد دکانلری و اوچ عدد دمر
قپولی و کارگیر قلعه مثال معمور بزاستانلی و بر حاملی و ایکی خانلی و ایکی محرابلی
بری مسجد و بری قورشون اورتولی احمد پاشا جامعک قپوسی اوزره جلی خط ایله
تاریخیدر «جامع احمد پاشا سبب بناء جامع شریف مصطفی سنه ۹۸۱» و بر جامع دخی
کوپرو آشری مو آغا [۲] جامعی مفرحدر و بو شهرک آب و هواسی لطیف اولدوغندن
محبوب و محبوبه سی و باغی و باغچه لری چوقدر اندن قالقوب ینه جنوبه کیدوب ۲ ساعتده
(قریه ماداره) بر یالچین قیادن یکریمی عدد دکرمان یورودر آب حیات صوبی قینایوب
چیقار بنوک دخی باغ و باغچه لری چوقدر بو محله (دلی اورمان) ولایتی دخی تمام اولدی
اندن ۴ ساعتده (کوپرو کوی) نهر قامچی کنارنده یوز التمش عدد ساز اورتولی بولغار
کوی زعامتیدر بو نهر قامچی شقه [۳] داغلرندن و قزانلق و طوروا قوطران بللرندن
کلوب وارنه قربنده غلطه نام محله قره دکره قریشیر بو نهری بر اجاج جسر دن کچوب
بر ساعت کیدوب (قریه اشمد) [۴] اوواک) صافی بولغار کفره سی کویدر اندن چالق قواق
طاقن یوز بیک محنت ایله اینوب [۵] (نهر کوچک قامچی) عبور ایدوب کامل ۵ ساعت
یقوش اشنی سمت قبله یه کیدوب (منزل قریه دو برال) قصبه مثال برعظیم بولغار کفره سی
زعامت کویدر اندن ۵ ساعتده (بک کوی) اندن ۴ ساعتده (پاشا کوی) محمد کرای
خان افندمزک اوغلی احمد کرای سلطان بو کویدن آق محمد پاشانک استقباله چیقوب آلا ی
ایله خانه سنه قوندوروب عظیم ضیافتلر ایدوب حقیردن باباسنک داغستان پادشاهنده قالدیغن
و جمیع احوالرن سؤل ایدوب حقیره وافر احسانلر ایتدی اندن قالقوب ... ساعتده [۶]

اوصاف شهر قدیم بلغارالی [۷] یعنی محمیة یانپولی [۸]

ادرونه قرالی شهر لرندن ایکن سنه ۷۶۷ تاریخنده غازی خداوندکار صرف قرالرنندن

[۱] س، ک : ا کری دره [۲] ک : می آغا [۳] س : سغه . ک : سپغه . پ : بشقه :
دوغروسى (شپقه = شپقه) اولاق ممکندر (م) [۴] پ، س، ک : اسمد [۵] پ، س، ک : اشوب
[۶] ک : ۸ ساعتده [۷] ک : ایلی [۸] پ، س، ط : یانپولی

دیگر تاریخ کفتمہ تجلی چلی

ای تجلی ہاتف قدسی دیدی تاریخی آقدی بربر [۱] آب زمزم عین ابراہمدن

دیگر تاریخ لنامقہ

فقالہ اولیا تاریخ قدسی [۲] جرای لعین سلسبیل [۳] سنہ

الحاصل سکز عدد چشمہ سارلرک تاریخلری بالادہ مفصل تحریر اولمشدر اما بو چشمہ خیراتلرندن ماعدا سوق سلطانیده بر بزازستان چارشوسی و بر حمام دلکشا بنا ایدوب حاجی زادہ شہرن آبادان ایلمش بو شہردہ ولایت دوبروجہ خاککی تمام اولوب اندن قالقوب ینہ جانب جنوبہ ۴ ساعتہ (ولایت دلی اورمان) ایچرہ (منزل قریہ کوکجہ دلک) [۴] اندن ۵ ساعتہ (منزل قریہ مراوداتلو) [۵] اندن ۲ ساعتہ [۶]

منزل قصبہ یکی بازار

یکرمی سنہ کامل بو دیارلرودہ سیاحت ایدوب بو قصبہنک یمین و یسارندن قرق لای کرہ کچمک میسر اولوب بو شہرہ داخل اولماق میسر اولمادی ایدی شیمدی کورمک نصیب اولوب برمعومور و مزین قصبہ رعنا ایتمش حالاسلسترہ ایالتتدہ پاشاخصی و بووادالی

[۱] ک : بربر [۲] ک : فقال اولیا تاریخہ القدس [۳] ک : جری العین تسمی سلسبیل

اجمال تواریخ — برنجی تاریخک دوغروسی شویله اولیور :

کندی بالذات بدیمی دیدیلر تاریخن بر همان واسطہ یم شاہ نعیمکدر صو

ایکنجی مصراع حساب ایدلکدہ ۱۰۷۵ چیقیور

ایکنجی تاریخ اولان (اولدی جاری چشمہ ماء حیات) دخی ۱۰۷۵ چیقیور

اوجنجی تاریخک دوغروسی شویله اولیور :

ای تجلی ہاتف قدسی دیدی تاریخی آقدی بربر آب زمزم عین ابراہمدن

ایکنجی مصراع حساب ایدلکدہ ۱۰۷۵ چیقیور

دوردنجی تاریخک دوغروسی شویله اولیور :

فقال اولیا تاریخہ القدس جری العین تسمی سلسبیل

ایکنجی مصراع حساب ایدلکدہ دیگر تاریخلردن بر فضلہ اولہرق ۱۰۷۶ چیقیور . ظن

ایدیورم کہ یابدیریلان چشمہ سکز دانہ اولدیفیچون ہپسی ۱۰۷۵دہ بیتہمش بلکہ بریسی ۱۰۷۶

دہ یایلمش و مؤلفدہ بوکا تاریخ سویلشدر . بردہ ممکن کہ اولیا چلی (العین) دہ کی ہمزہ

وصلی تلفظدن ساقط اولدینی جہتلہ حسابدن دہ اسقاط ایتمشدر واقعا بو نچت تاریخلردہ کی اصولہ

اویمازسدہ مؤلف تجویز ایتمش اولہیلور (م) [۴] ک : دولک [۵] ک : مراوداتلو [۶]

س ، ک : ۳ ساعتہ

(قطعه)

روز عید اولدی اومه خانه قیدی تشریف
 آورده ختم اولدی لطافتله بلاغت آورده
 مرحبا ایتدی بنه دیدی ایام شریف
 بارک الله زهی لطف روان جسم لطیف

اندنینه سمت جنوبه ۵ ساعتده (منزل قریه تکری وردی) اندن ۶ ساعت کیدوب
 (قریه قره مرادلی) اندن ۴ ساعتده (قریه مروتلی) اندن ۴ ساعتده (قریه چراچی)
 اندن ۴ ساعتده (قریه علی بک) اندن ۵ ساعتده

منزل قصبه معمور حاجی اوغلی

طولجه قلعه سندن تا بو محله کلنجه دو بروجه ولایتی عد اولنور بو محله حاجی اوغلی
 بازاریدر زمان قدیمده بو شهر حاجی اوغلی و قلعه بر اوادی دو بروجه قرالینک تختکاهی
 ایتمش سنه... تاریخنده ادرنده [۱] پادشاه اولان سلطان عیسی چلبی ابن بلدرم بایزیدخان
 بو شهر حاجی اوغلی دو بروجه قرالی اندن فتح ایدوب قلعه لرن خاکه برابر ایتدی
 بو شهرک اوصافی بالاده مسطوردر اما اول زمان بو قصبه حاجی اوغلیده اصلاصا اولمادغندن
 جمیع اوزی محافطی اولان وزرالر بو حاجی اوغلیده اوردوی بازار لریله مکث ایدوب
 ساحل قره د کیزده اولان قلاع و قصبات و قرالری محافظه ائدکلرنده بو شهر خلقی وزرایه
 صوبی عربه لریله بر مرحله یردن صو کتر لر دی حتی درویش محمد پاشا بو شهرده محافظ
 ایکن قرق بیگ غروشلق صو ایچون مصروفی [۲] سجالاتده مسطوردر اما شیمدی
 گوپرولی زاده فاضل وزیر احمد پاشا کتخداسی ابو الحیر ابراهیم اغا اللی بیگ غروش
 خرج ایدوب بو حاجی اوغلی قصبه سنه سکنز عدد چشمه سارلر کتروب [۳] شهری صویه
 غرق ایدوب نیجه بیگ عبداللهی وزرالرک صو مصروف لرندن خلاص ایدوب نیجه کره
 یوز بیگ عدد مخلوق خدای صو ایله سقی ایدوب ضیافت عظما ایتدی جناب کبریادخی
 اکه فردوس برینده شراباً طهوری و آب کوثری احسان ایده انک خیرات حسنا تری
 اولان چشمه سارلرک کمر لری اوزره تحریر اولان تاریخدر

کندی بالذات بدیندی دیدلر [۴] تاریخین بر [۵] همان واسطه ایم شاه نعمتکدر صو

بو تاریخ کندیلرینک کفته سیدر دیگر تاریخ چشمه آخر

اولدی جاری چشمه ماء حیات

[۱] ک : ادرنده [۲] پ : مطره سی [۳] پ : کتروب [۴] ک : دیدی [۵] ک : بن

محلده سليمان پاشا جسری آلتدن كچوب (منزل قلعه تاتار بيكاري) سنه . . . تاريخنده قوجه كنعان پاشا بنا ايتديكي بالاده موصوفدر اندن ۵ ساعتده (منزل قره قيو) اندن ينه قبله ۴ ساعت كيدوب (قريه قره قيا) اندن ۴ ساعتده

منزل شهر عظيم اسماعيل

آق كرماندن بو محله كلنجه جمله تحرير اتديكمز معمور و آبادان جامعي و مساجدلي قرالره جمله (بوجاق تاتاري كويلري) ديرلر سلطان بايزيد و سلطان سليمك اوقايدركم جمله سندن قرق بيك كزیده عسکر چيقار اما شمدی يكرمی بيك عدد دخي اولونوغاي كلوب هر كوله [۱] بش اولی يازلوب عربهلرن قروب يكي بنا اولنان والده جامعه رعایا قيد اولنديلر و محمد كراي خانك سبب عزلی بو تاتارلر اولمشدر كم بونلر والده خاصي اولمشلر ايكن محمد كراي خان بونلري قريمه قالدردغيچون خانلقدن معزول اولوب داغستانه بيله فزار اتدك اسماعيل شهري ده بالاده كي . . . جلدده مفصل توصيف اولمشدر بعده شهر اسماعيل اميني محمد پاشايه وافر هدايالر وروب اندن كميلره سوار اولوب قرشو جزيره يه طونا كميلره كچوب اوچ ساعت جزيره ده كيدوب تكرارينه طونا كميلينه سوار اولوب قرشو طرفه كچوب

منزل قصبه [۲] طولجه يعني حدود ولايت دو بروجه

محمد پاشا طولجه اميني خانه سنده مكث ايدوب جمله عسکر بوحانلي [۳] مصطفى اغا خانه مهمان اولديلر حقا كه محلنده بنا اولمش مهمان سرايدراندن جانب جنوبه ۵ ساعتده

منزل قصبه بابا داغي

صاري صالتيق سلطان يعني محمد بخاري حضرتلري بو شهرده مدفون اولوب بو شهر آنك آستانه سي اوقافي اولدوغی جمله بالاده جلد نائيزده مسطوردر اما شمدی سنه ۱۰۷۷ یرمضاني عيدنيك اوچ كونن دخي محمد پاشا ايله ايدوب و جمله احباب ايله كوريشوب او بوشوب بلشدك حمد خدا بر يار صادق محبوبمزار ايدی يكرمی يلدن برو ملاقات ميسر اوليوب بو محلده مهمان خانه مزه كلوب كوروشدك

[۱] (هر كويه) اولسي ممكندر (م) [۲] س ، ك ، ط : قلعه [۳] س ، ك : بوجاقلی

حضرت رسالت پناه صلی الله علیه وسلم دار باقیہ انتقال نندنصره بوساری آتا سلطان و مالک اشتر حضرت تبری و بابا منصور حضرت تبری اوچ برار توانا پهلوانر صلصال ضال قرال بدفعال جنکنه کلدکلر نده ملعون صلصال بوساری آته سلطانی شهید ایدوب بومحله دفن ایدرلر مرقد پر انوارلرینک قدوقامتی کامل یکر می آدیمدر باشی وایاغی اوجنده برعمود منتهالری وار و جانب اربعه سی خندقدر کم صغرو صپالر کر مه سن ایچون جمله اطرافه یارمقلی جتار اورلمشدر غیر ی قباب و عمارتدن بر علامت یوقدر مالک اشتر حضرت تبری بابا منصور حضرت تبری ایله ایکسی بالکز قالب مالک اشتر صلصال لعین ایله کامل اوچ کون اوچ کیجه نیجه بیک کونه فتور [۱] ایله جنک ایدوب آخر کار مالک اشتر حضرت تبری دخی صلصال ضال النده زخم دار اولنجه همان مالک اشتر اول ملعون صلصاله بر اوق ایله زخم دار اتدکده جان بر جهنم اولوب ملعون مرد اولوب لعینک مشادی بو آق کرمانده تختی اولماق ایله آنده قرالقم قربنده قرق ارشن قله مثال قد ایله مشاد بی شادی واردر و بر خنیز دیشی اق کرمان قلعه سی قپوسنک اوزرنده انجه جنک زنجیر ایله اصیلی دشدر کم کامل بشیوز اون یدی درهمدر حتی مرحوم ملک احمد پاشا افندمز اق کرمان قلعه سی تعمیرینه بو عبد حقیری مأمور ایدوب قلعه دربیض انشا اتدیکمده اول دشی طارطمشدر و بر قابورغا کمکی دخی ینه قپو اوزره در [۲] اول دخی کامل بر قولاجدر امامالک اشتر حضرت تبری دخی ملعونک اوردغی زخم دن افاقت بوله مایوب رفیق اولان بابا منصور حضرت تبری ایله ایکسی جزیره قریمه واروب بر یلدنصره مالک اشتر حضرت تبری اول زخم مهلکدن شهید اولوب بابا منصور غسل ایدوب باغچه سرایک شمالنده شهره قریب اسکی یورد نام محله محمد کرای خان بنا اتدوکی جامعک محرابی اوکنده مالک اشتر بالاده مدفون اولدوغی باغچه سرای زیارتکاهلری تحریر اولدینی محله مفصل ترسیم اولمشدر بعده بابا منصور سلطان دخی باغچه سرایده مرحوم اولوب چفود قلعه سی آلتنده بر دره کنارانده مدفون اولدوغی مرقومدر بو مذکور صاری آته کوی کوی دخی دخی بشیوزخانه لی وجامعلی تاتار کویدر بالاده تحریر اولنان اق کرمان کویلری دخی جامعلی وزاویه لی معمور کویلدر کم بونلره بوجاق تاتاری کویلری دیرلریش سکسن بیک کزیده بوجاق عسکری چیقار بعده بوساری آته سلطان کویندن قالقوب (نهر قوروندوق) [۳] بو نهر جنک ولایت بوغدان داغلرندن کلوب بو

[۱] ب ، س : فنون . ک : صول [نیجه (صول) کله سی معنا سزدر دوغوسی (اصول) اولوق ممکندر (م) [۲] ک : اوزرنده اصیلی دورور [۳] ب ، س ، ک : قوروندوق

منزل اوت یارق

نام محلکہ جمیع اولاقلر و یوگیلر [۱] بو محله کلدکر نده آتشلر یاقدق لریچون او طیارق [۲] دیر لر نہر طورله کنارنده اولدوغی وبالاده کچن قناقلرک اشکال زمینلری جمله ساعت بساعت بر قاچ کره اوزویه و دوغان کچدی [۳] قلعه سنه و قرم ولایتنه نیچه کره کیدوب کلر کن بومانزل لر کرات ایله تخریر اولنشدیر اما بو او طیارق نام محل نہر طورله کنارنده بر بایر [۴] اوزره قزاق کافرلرینک بصویرلری اولدوغی بر مخالف یردر ماتقدم بو محله بر قلعه وار ایتمس قرشو طرفی قلعه آق کرماندر بو محله جمله اتلری خداملر ایله قره دن مانو کچیدنن قلعه بابیقه [۵] کوندروب حقیر پاشا ایله کیلره بنوب التی میل انلی نہر طورله بی عبور ایدوب

اوماو تختکاه صاصلال بی ایمان یعنی قلعه آق کرمان

بو قلعه سد اسکندر آلتنده اورو محافظی اولان بوستانچی باشیلقدن جیقان [۶] یوسف پاشا دریا مثال عسکر ایله آق محمد پاشانک استقباله چقبوب جمله مز کندی اوطاغنه قنوب قلعه آق کرماندن اولقدر طوب شادمانلری اولدیکم زمین و آسمان لرزه ناک اولدی انده اوچ کون تقاعد ایدوب آق محمد پاشایه بهر یوم اوچ کره ضیافت عظیملر ایدوب درینجی کون حرکت محلزمده یوسف پاشا آق محمد پاشایه یکرمی کیسه خرج راه والای رأس آت و بارکیر و یکرمی عدد روس کوله لری وروب معذور اوله سلطانم دیو محمد پاشا اسککی وزیر اولماق ایله یوسف پاشا نیچه کونه تملق آمیز معاملہ لر ایدوب جمله سرکارده اولنلره دخی برآت وروب حقیرہ ایکی بارکیر و یوز غروش احسان ایدوب پاشایه رفیقلر قشوب ایکی وزیر لر بر لر یله ودا لشوب آق کرماندن ینہ جانب قبلہ ۳ ساعتده (منزل اشک دره سی) اندن ینہ ۴ ساعتده (بکلی دره سی) اندن ۵ ساعتده (آجی دره) اندن ۴ ساعتده (اودودره) [۷] اندن ۴ ساعتده

زیارتکاه صاری آتہ [۸] سلطان

قوم تانار بو عزیزه صاری آتای سلطان دیر لر بونلر صحابہ کرام رسول اللہ ندر کم

[۱] پ ، س ، ک ، ط : یوگیلر [۲] ک : اوت یارق [۳] ک : کچیدی [۴] ک : بریار

[۵] ط : بابیقه . س ، ک : ناسعه [۶] ک : چیقمه [۷] س ، ک : اورو دره سی .

ط : اور دره سی [۸] ک : آتا

صوایدی کیمیلر بر قاچ کونده کیدوب کلنجه قیل بورنده بورنومزک قللری آجلقدن فرل فرل اوتوب آتلا اولرک سازلرنیدی زلزلبازلرک اولولرنیدک بونده دخی برعجاب صوتقور قوشوم اولوب اوچ دوقان [۱] قوشوم قالدی و بوقیل بورون قلعه سنده برآتیمی بر غروش اولدی و بر اکمک بر التونه چیقدی زیرا دورت بیک قدر آدم بویله قلعه جکده به بولسونلر و نه یسنلر الحاصل کامل بر هفته رمضان شریفده بوقلعه قیل بورونده اویله ضعیف و نحیف اولدق کم کویا مومیان [۲] اولوب قدید محض اولدق حمد خدا بر کون بوزسوکلوب اول کیجه قرشو طرفدن کیمیلر کلوب ظهیره لکرتدیله همان پاشا دخی جمله صالت قالن آدم لریله کیمیره بنوب قرشو طرفده (منزل قلعه حسن پاشا) انده پاشایه عظیم طوب شادمانلری ایدوب اندن الای عظیم ایله بیک آدم قدر کیدوب

اوصاف قلعه جان کرمان

یعنی اوزو قلعه سی [۳] اوچ قات بوله قلعه لر اولوب و بر برلینه متصل اولوب بانسی و اشکالیه جمیع اوصافی بالاده سنه ۱۰۶۷ تاریخنده قزاق عاق بزى بواوزی قلعه سنه قنادوب یدی کون یدی کیجه جنک عظیم ایدوب کفار خا کساری قردینمز محله آدی کمز غزا اوصافیه بوقلعه اوزو و قلعه حسن پاشا و قلعه قیل بورون اوصافلری جمله مفضلاً بالاده کی... جلدده تحریر اولمشدر تکرار تعریف و توصیفه حاجت یوقدر اما محمد پاشایه اهالی قلعه غایت تعظیم و تکریم ایتدیله زیرا پاشا دردولت طرفنه دعوت اولنوب کیدر بلکه صدر اعظم اولور ملاحظه سیله ییحد و بی حصر هدایالر وروب بشیوز توفنک انداز و بشیوز آتلی شهباز رفیق شهنازلر وروب اندن جانب قلیه ۶ ساعده [۴] (نهر پره زن) فی الحال بونهری کشتیلر ایله قرشو طرفه عبور ایدوب (قره یخشی [۵] دره سی) ن کچوب (منزل دلی کول) بونده آتله یم کسدروب اندن ینه قلیه کیدوب (اوج آجیلی [۶] یاشنده) دوروزونقه قزاعلنک بر قلعه سی وار طوب صدالری کلوب بو محله طرفه العین ایچره کچوب ینه قره دکز ساحلنجه جانب قلیه کیدوب (بوکه بلاغی) [۷] نام محلی دخی کچوب (منزل خوجه بک) بونده دخی آتله یم کسدروب اندن ارتق قره دکز کنارلرن صول طرفه براغوب ۱ ساعته [۸] (اوج [۹] دالاق) نام محلی عجله ایله کچوب

[۱] ک: دوغان [۲] (موی مثال) اولوقده ممکندر (م) [۳] ب: اور [۴] س، ک: ۲ ساعته [۵] ب: بخشی [۶] ط: آجیل [۷] ک: بولاغی [۸] ب، س، ک: اون ساعته [۹] ب: اوج

(منزل قیغاج [۱] کوی) اندن ۵ ساعتہ (منزل بای دبی) قوم تاتار بوحہ بای تی درلر
 اندہ آتله یم کسدروب صباحدک (کزقویی) نام یری کچوب بر یورطوش یورطدق کم
 عربہ لریمز کوچیلہ بیزہ یتشرلردی اندن (منزل بخشلی) [۲] اندہ دخی آتله یم کسدروب
 (قوب قیو) بی یعنی چوق قبولری کچوب و (چورغہ) نام محلی کچوب بو محلدہ نہر
 اوزو طاش سہ یولدن آطلوب دریای سیاہہ قریشر بحر سیاہ تلطم اتسہ نہر اوزویہ
 مخلوط اولور بر انجہ یولدر بو انسز یولی دخی کچوب و (صاری قامش) نام محلی دخی
 کچوب زیرا قالمق دردندن صحرای ہیپاندہ اصلادورہ جاق و صغناجاق برجای مناص اولمدیغندن
 غایت سرعت ایلہ سکردوب

اوصاف منزل قلعة قیل برون

جزیرہ قرم اغزی اولان قلعة اوردن جانب غربہ الغاریلہ بو قلعه یہ کلنجہ کامل اوطوز
 ساعتک اسز چول چولستان برا کسز بورون کبی کولدر [۳] انکیچون قیل بورون
 دیرلر لکن ممرناس اولماق ایلہ آندہ ورون دکاندردن قوم تاتار تنفس و آرام ایده جک یرلرہ
 برر اشم قیوب یعنی قبولر قازوب کبی طاظلی وکمی شورجہ صولر واردر حمد خدا ہیہات
 صحراسی و دشت قبجاق بو قیل بورون نام قلعه دہ تمام اولدی و بو قیل بوروندہ خانک
 قوشدینی سکبانلرہ و بش تاوی [۴] نام تاتارلرہ و بزلی کترن عربہ جیلرہ آق محمد پاشا
 بالغاً ما بلغ احسانلر ایدوب کرویہ قریمہ دنوب اورہ ایکی قناق قالدینی محلکہ کز قویی نام
 محلدہ قالمق بونلرہ صتاشوب جنک عظیم ایده ایده جملہ غریب یکتلر اتلرن و قوشلرن
 قالمق آلوب عربہ لر آلتندہ و ایچندہ ینہ جنک ایده ایده فقیرلر قلعه اورہ داخل اولوب
 خان حضرتلری جملہ سنہ آتله و سلاحلر وروب تطیب خاطر ایدر واورک طشرہ سندنہ کی
 اون اوطاق [۵] ماللری دخی قالمقلر آلوب کیدرلر حمد خدا بزله راست کلدی اما
 بطامیوب [۶] اللرندن خلاص اولدق بعدہ بو قیل بوروندہ بو قدر اوزو نہری کمیلری کلوب
 جملہ مال و حیواناتلری اول قرشویہ عبور اتدروب انجاق پاشا کندوسی و ایچ اغالری
 و خاص طولہ آتله یلہ ایکی کیجہ قیل بوروندہ قالبوب جملہ اولرک اوستلرنده کی صازلری وقامشری
 آتله یدردک زیرا بردربند جانلدر بی امان یردر اوزو نہری خود نہ بوز ایدی و نہ درست

[۱] ک : قیغاج [۲] ک : یخشیلی [۳] س ، ک : یولدر [۴] ک : و ایکی بش پاوی

[۵] ک : اوطاو [۶] ک : بصامیوب

ايچوب مست اولوب يقلوب اسرك اولغانمز ديو سرخوش اولورلر اما غايت بهادر وشجيع قوم زور آور دلاور هنرور سرورارلردر جمله خلقى دوه لرى چيقته وعربه لره قوشوب... [*] حاصل كلام جزيره قرم و اوصافى وبو قلعه اور اوصافى بالاده نيجه كره تعريف و توصيف اولمشدر اما قلعه اوردن سنه ۱۰۷۷ رمضانك يكرمى اوچنيجى كوني خان توفنكليلرى وبش تاولى [۱] عسكرى له الله صغنوب اوردن طشره وقت سحرده هيئات سحر اسنه چيقتنجه

دريان تاثير سحر قوم قالمق

هان اور اغزندن نيم ساعت هيپاته چيقتنجه بزم عسكرىمز اوررينه بر قرانلق ظلمت چوكوب بر برلر يمزى كورمدن قالبو اتلر مذك باشلرن والار مزده دز كنلر يمز دودندن [۲] و دو ماندن كوره مز اولوب عسكر ايجره برغريوو فرياد قيوب نه جانبه كيده جكمز نامعلوم اولنجه اول محله پاشانك اوغلنى غائب ايتدك بيره بك قنده در ديه هر كس فرياد ايدر بكي نه كورمش ونه بلمش وار همان حقير بيره امت محمد الحلم [۳] سوره سيلاه قل هو الله سوره سن او قيوب جانب اربعه لري كزه اوفلك ديو فرياد ايتدم همان جمله كشيلىر بلدكلرن تلاوت ايدوب بر ساعتد نصكره سهل هوا كشاده اولوب بكي بولديلر مكر بك بو حالى كوروب بش اون نفر كسه ايله كرو اور قلعه سنه دو نمشلىر مكر ملعون قالمق لراور بو غازندن طشره چيقار كن بزي كوروب فى الحال ياي شلق [۴] يعنى سحر بازلق ايدوب بزي ظلمات درياسنه غرق ايدوب عسكرى بر دومان بورور كم [۵] جمله تاتارلك و بزم عسكرى عقلىرى باشلرندن كيدوب بعضى آدملىر كرو اور قلعه سنه دوشوب تفنكلر [۶] صدا سندن اور قلعه سن بولورلر [۷] بر زماند نصكره دومان مضمحل اولوب كونس قله فلكدن [۸] باش كو ستر نيجه انى كوردك ايكي بيك قدر قالمق تاتارى دوموز طوپى اولوب بر يره [۹] دورب چقاللر كبي اولوشوب كوردلر كم بر خيلى عظيم عسكر و جمله پرسلاح توفنك انداز آتشر حمد خدا بيزه بكاميوب [۱۰] بر جانبه سك بر سحر اى هيپات كتديلر همان پاشاى مدبر جمله اغراق عربهلرن قلعه مثال كورن چاتوب ينه توكلالاً على الله ديوب كامل ۵ ساعت غربه كيدوب

(*) اوچ سطر اچيق وار [۱] ك : بش پاوى [۲] ك : پوصدن [متنده كى (دودندن)
كله سى (توتوندن) شكلنده يازيليرسه دوغرو اولور (م) [۳] ك : فاتحه شريفه [۴] ك : ياشلىق
(ياشلىق) [۵] پ ، ك : بوروديكم [۶] س ، ك : كوپكلر [۷] ك : بولورلر [۸] ك : قافدن
[۹] س ، ك : بر يرده [۱۰] ك : بصاميوب . س : بطاميوب . ب ، ك : بطاميوب

دو کر لرم بلخ و بخارا و شمتکار [۱] و کوشتان [۲] مولتان ولایتلرینہ وارنجہ بو چوینچی [۳] محمد افندی قزغانی مشہور آفاقدر ہلہ حمد خدا محمد افندیکن خیر دعاسن آلوب دست بوسیہ شرفیاب اولوب اندن ۵ ساعتہ معمور صلالری کچوب (بایلر صلاسی) بو محلہ خان محمد پاشا ایلہ مفارقت وداسی [۴] ایدوب خان قریبہ بزئر جانب شمالہ ۹ ساعت (منزل طوزلہ سلاسی) مقدما طوزلہ عظیم اولوب امت اولدغی بالادہ مرقومدر اندن ینہ شمالہ ۵ ساعتہ

منزل قلعہ فرح کرمان

یعنی اور اغزی قلعہ سی کہ جزیرہ قریمک بر جابی دخی بو محلہ نہایت بلور اشبو جزیرہ قرم قرہ دیکیزک شمالی نہایتی جانبنده شکل مثلک یدی یوز یمش میل بر ادادر قبلہ طرفیکہ [۵] طاط الی داغزیدرکم جملہ سکز عدد قلعہ متینہ لردرکم آل عثمانک کفہ ایالتیدر بو جزیرہ نک نصفی طرفی شمال سمتہ باغمز و باغچہ مز چولستان یر لردرکم جملہ بیک التمش یدی پاره معمور و آبادن جامع و مساجد و مدرسہ لی طلبہ لردرکم [۶] ہر بری بر آدم دریاسیدر و جملہ تاتار خاننر حکمنده درلر بو حساب اوزرہ ہان قرم خانلرینک متصرف اولدقلری بو قرم جزیرہ سنک نصفیدر اما یوز بیک عسکر طائفہ سی چقار و آلتی کرہ یوز بیک قزاق عاق اسیر تحریر اولنشدر و یوز بیک دخی علما و صلحا و ائمہ و خطبا و فقرا و ضعفا و قضات و مشایخان تحریر اولنشدر و یوز بیک قدر آدم دخی تجاران بروبحار و اهل حرف تحریر اولنشدر بہر یوم اوچ بیک قیون و ایک یوز صغر و قرق اللی ات و قرق اللی دوه بوغازلنوب بہر یوم یدی شربیک کیلہ بوغدای خرچ اولوب اون کرہ یوز بیک آت لره یم اصلوب جملہ قرم خلقی ات بسلاک مقبول کارلری غزادر و ما کولات و مشروباتلری ات و دوه و صغردر مشروباتلری ات و دوه سودی قز و بوزہ و طالقان و بال صوییدر تاتارلری اکمکی آزرلر اکمکی بزى [۷] چوقدر یدکلری داری و کیدکلری درى و اولری ساز و کندیلری ناساز دیو بو کلاملر ضرب مثل اولمشدر و جملہ تاتار تتونى پک ایچرلر اصلادومان طشرہ چقارمازلر ہان دومان

[۱] ك : سمنكان . ط : شمنكار . پ ، س : سمكار [۲] ك : كرسان . ك : لرستان . ط : كورستان . پ : كرسان [۳] پ : چوینچی [۴] ك : ودای [متن نسخہ سنده] [وداع] گلہ سی دائما ع سز یازلقده در (م) [۵] ك : طرف [۶] ك : صلالردرکم . پ : صالہ لردرکم [۷] ك : یمزى

صحبتمز جمله علما ايله تواريخ ذوق اولوب قريم پادشاهلرن تواريخ طوخطه بايده بويله تلاوت ايدوب حقير دخى بوقدرجه تحرير ايله اکتفا اتدك والسلام ارتسى کون آق محمد پاشا خاندن مآذون اولوب دردولته روانه اوله جاق محله خان حضرتلری اق محمد پاشايه اون بش کيسه غروش وبش بيك آلتون واون اسير واون يورغه کومش اکرلی آتله وایکيوز تاتار اکرلی توابع بينه جک آتله ويکر مى عدد چرکس قزلری وپاشا قرنداشنه و اوغلی بکه وکتخداسی وديوان افديسی وسائر سرکارده اولنره بوقدر اسير و بوقدر احسانلر اولنديکم تعبير اولتماز حقير دخى خان حضرتلرن دن وقلنا و نورالدين دن وجهه اعيان قرم اولان احبار يميز دن اون براسير واون يورغه آت واون ايکي رأس نوغای آتلی وجهه اوچ قات اثواب وجهه سکيز يوز يتمش عدد غروش پيدا اتدک

آق محمد پاشا ايله سنه ... تاريخنده قرمدن اسلامبوله کتديکمز

قناقلری بيان ايدر

اولا جمله احبا و دوستانلر ايله وداالشوب خان حضرتلری دخى بوقدر بيک عسکر ايله آتلوب محمد پاشاي کوندره کيدوب باغچه سرايدن جانب غربه صيد و شکار ايدره رک کيدوب ۶ ساعتده (منزل قاشلی [۱] صلاسی) اندن يولميزدن بر قناق صپادر ۷ ساعت شباله کيدوب

منزل چوپنجی [۲] محمد افندی صلاسی

بشپوز اولی بر بيوک تاتار کوييدر بونده محمد افندی اعزه کرامدن مستجاب الدعوه الکن [۳] آدمدر بو کويده تيموردن دوکمه قزانلر يپارلرکم هر بر قزغانه برر وایکيشر صغر صفارمفرت قزانلردر معدنی ينه قرمه چادر داغنده درکم عبرت نماي واجب السيردر رومده بو سنه سر حدنده قره رسعه [۴] و ولايت ارض رومک کيئي سنجاغنده و ولايت قرمه چادر داغنده بو تيمور معدنی باشقه بر معاندنرکم کغيده و قره رسعه [۵] بو دمر معدن طوقله سی دوکرلر [۶] اما بو چوپخنده [۷] تيموری قزغان [۱] پ،س،ک؛ ط: قاشلی [۲] پ: چوينچی [۳] ک: اولکن [۴] ب: دنسقه. ک: دشقه س، ط: دسغه [۵] س،ک؛ ط: دسغه. ب: دسغه [۶] ک: بودومر معدنندن طوب کلهسی دوکرلر. س: بودمر معدنن طوب کلهسی دوکرلر [۷] س،ک: چوپنجيده. ب: چوينچيده

کلوب جابجا خراب آدیکی یرلردشت قباقدہ وازاق ایله قریم مابینلرنده تانهر اوزو کئارنده دوغان کچدی [۱] نام قلعه محلنده اهل اسلام مزارستانلری و شهر اساسلری نمایان اولوب دورر و تیمور پرزور خانک بر اوغلی آق مسجدک جنویسنه [۲] چادر داغی ییلاغی دامننده مدفوندر دیو آق محمد پاشانک سؤالنه جواب ویرمک ایچون مذکور طوخطه بای توارینخن بویله او قوب قرمه ابتدا قوم تاتار ساکن اولمه سنک اصلی وابتدا قریمه خان اولان جنکیز خان اوغلی [۳] جوچی خاندن دیو جوابدهلک [۴] ایدوب قرم صاحبی اولدق دیدیلرینه محمد پاشا ایدر یا آل عثمان ایته بوجزیره قریم نه یوزدن کردی دینجه امرم اتالیق ایدر سنه... تاریخنده اسلامبولی فتح ایدن سلطان محمد کسی [۵] این کرمانی واولوطه کرمانی له لندن فتح ایدوب قریمک بر کوشه سن قبضه تصرفه آلوب قالدی بعده سنه... تاریخنده منکلی کرای خان اعانتیله سلطان بایزیدولی وزیر کدک احمد پاشا کفه قلعه سی وصادق وکرج و بالقلوا و این کرمان و صار کرمان [۶] قلعه لرن جمله جنوز کفاری لندن کیمن جنک ایله و کیمن امان ایله فتح ایدوب کفار ازاق قلعه سنه کیدوب کفه قلعه سنده شاهزاده قورقودخان [۷] ابن بایزید خانی کفده حاکم ایدوب کفه قلعه سنی تخت آل عثمان ایدوب بزم خانلریمزدن منکلی کرای خان ایله سلطان بایزیدیکز تمهد [۸] ایدوب قریم جزیره سنک صحرالری خانلرک اوله داغلرنده ولب دریالرنده اولان قلاعلر جمله آل عثمانک اولوب بر قرم شهزاده سی یانبولی شهرنده رهن دورماق اوزره صلح اولندی الی یومنا هذا قریمک نصفنه عثمانی و نصفنه خانلر متصرفلردر بعده منکلی کرای خان بایزیدولی ایله آق کرمان وکلی قلعه لری فتحنده بولنوب صکره مرحوم اولوب... مدفوندراندن... خان اولدی اندن صکره کرای القابی بومنکلی خاندن قالدوب قره شمس الدین حضرتلری منکلی کرای بیوردقلرندن حالا خانلره کرای دیرلر مثلا آل عثمانه خنکار دیرلر... اندن سلامت کرای خان و بهادر کرای خان و اسلام کرای خان و محمد کرای خان ایکی کره خان اولوب شمعی داغستانده قالبوب حالا خاتمز چوبان کرای خاندن الله تعالی خطالردن صقلیوب او جانغی دایم اوله دیوخان حضورنده بویله دعا و شالر ایدوب بو کیجه

[۱] ک : دوغان کچدی [۲] ک : جنویسنده [۳] ب : ارغی [اوروغی] [۴] ب : حواندهلک . ط : جوابلک [جوابده = جواب ویرن] دیمک اولغله متنده کی (جوابدهلک) دوغرو اوله بیلیر (م) [۵] س، ک : کشی [کشی] کله سی دوغرودر اسکیدن پادشاهلره ده اطلاق اولنوردی متنده کی (کسی) ده دوغرو اوله بیلیر (م) [۶] ک : ساز کرمان [۷] ک : شاهزادم درغود [بوراده کی (درغود) یا کایشدر (م) [۸] ک : معااهده

معزول ايدوب يرينه سنه ۶۹۰ تاريخنده منكرتم اوغلي (طاغ طغاغ خان) خان اولوب دأثافته وفساده وفسقى وفجوره ولعب ولهوه مالك [۱] اولوب جنوز كفارى ومستقوله وقسطنطين وادرونه وصرف وبلغار وافلاق وبوغدان وغيرى كفار قراللىرى يوز بلوب قريمك جابجا يرلن نهب وغارت ايتمكه باشليوب صار كرمان قلعه سن بودخى له اندن خلاص اتمكه سعى اتمدى مكر بو طغطاغ [۲] خان اجدادلىرى بي ديننه كروب پوت پرست اولمش همان جمله اهالى قرم و علمائى صلحا بو حاله مطلع اولنجه غلوى عام ايدوب طاغطاغ خانى قتل ايدلم دركن بر طرفندن فرصت بلوب منكبوب قلعه سنده جنوز كفارينه قاجوب نشايقه كير ارئسى على الصباح لئى اشئى قبالر دبنده بويننده آلتون خاچلر ايله بولتوب ينه اول صحرا محلنده [۳] لاشه مردارن كمره لر بر مشاده كومرلر و بر كوره ديقلرلر محالا اينده ورونده تانارلر يانندن كچوب مشادينه لعنت اوقيوب كورينه تو كروب كچرلر اندن صكره يرينه (اوزبك خان) خان اولوب غايت حلیم و سلیم و ديندار مسلمان خان عادل اولدوغندن ولايت قرم ايجره ميان جيوشده كوى كوى عشقيلر ظاهر اولوب نفس قرم ايچى هليج مليج اولدوغن ماوراءالنهرده طوخطمش خان قريمك بو حالته مطلع اولوب فرصت غنيمتدر ديوب يوز بيك عسكر ايله قرم ولايتى اوزره كلوب حكمت خدا اول مسلم و صالح و متدين اوزبك خانى طوخطمش خان بوزوب اوزبك خان دخی قرمدن دشت قبجاغه اندن ولايت سميكانده [۴] تيمورخانك ياننه دوشوب التجا ايدر اما برى طرفده طوخطمش خان ديار قريمه مستقل خان اولوب جمله قرم خلقى بالضرورى ايديلر [۵] تيمور خان دخی اوزبك خانك رجاسيله حيفن آيورمك ايچون تيمور خان يوز بيك چتال آتلى جنك آور عساكر دلاورلىرى ايله الفار ايدوب اوزبك خان طليعه عسكر اولوب تيمور خانى هيات صحرا سندن كچروب يدى كون يدى كيجه ده ولايت قريمه چاپول جيوه رروب جزيره قريمه داخل اولوب يقه يقه طوخطمش خان عسكرين قوه قيره قرم ديارن خراب ايدوب جمله علمائى قريمى تيمورخان آلوب بلخ و بخارا يه كتوروب طوخطمش خان كيله ظرب افزون ولايته فرار ايدوب بر زمان آنده قرار ايدر برى طرفده تيمور خان قرم خانلغن ينه اوزبك خانه ووروب اندن صكره تيمور خان پرزور ولايت قريمه اوچ كره

[۱] (مائل) اولوق مناسبتدر (م) [۲] ك: طاغ طغاغ. س، ط: طاغطاغ [۳] س، ك: اول محله [۴] ب، ط: سمنكانده. [سك نسخه لرنده اوچنجى حرفك نقطه ي قونولماشدر بئجه (سرقتد) اولسى ممكندر (م) [۵] ك: بالضرورى كندودن بيعت ايتديلر

وسلامت قریمہ داخل اولور بعدہ سنہ ۶۶۵ تاریخندہ قرمدن سکسن بیک عسکرایلہ بلخ و بخاریہ و تورانہ و چین ماچین وختا وختہ و ففغور و ترکستانہ ات صالوب سرکش پادشاہلری سرفرہ اندروب بیک سکزیوزقدر علمای بابای [۱] باشنہ جمع ایدوب تعظیم و تکریم ایلہ جزیرہ قرمہ کتروب جمیع علمایہ جامع و مدرسہ لانشا ایدوب غزا ماللریلہ جملہ علمازہ خانہ دانلر یوب اهل ایال ایدہرک کوندن کونہ کیدہرک آل جنکیزیان اشتہار بولوب صاحب السیف والقلم دیو خطبہ ابتدا شہر قرمدہ بونلر اوقیدوب سکہلری ات شکلی تصویرلی منقر کسدردی زیرا صید و شکارلری و جمیع کارلری اتلر ایلہ اولماغن سکہلرینہ ات صورتی یازدیلر حقا کہ سکہ نحاس خاصہ قازدیلر و کوندن کونہ علمای تاتار ایلہ علم [۲] اولدیلر اول عصرده نفس جزیرہ قرمدہ اوچ بیک عدد فتوا صاحبی علمای تاتار و ارامش آنلرایلہ برکت خان شہرت بلوب کوندن کونہ برکت خان وعسکر اسلام کورلنور [۳] جنوز قرمدہ خراج گزار [۴] اولور بعدہ سنہ ۶۶۶ تاریخندہ برکت خان شہرت [۵] مرحوم اولوب اسکی صلادہ مدفوندر انک برطفل نارسیدہ اوغلی بریاشندہ اولماق ایلہ ایالقلری [۶] بربرینہ دوشوب آخر جنکیز خانک حال حیاتندہ ولی عہد ایدنیکدی دوردنجی اوغلنک اوغلی والدہسی طولی نسلندن اولان (منکرتم خان ابن طغار خان) ی خان ایدوب قریمہ کتوردیلر بودخی مسقوولہ وچہ واسفاج وفلمنک و بحار وقورص ونمسه واسلوون وطوت وقرول قرالرن جملہ خراجہ کسوب قراقو ولایتلرندن دانصقہ ولایتی سفرینہ کیدوب حسابن جناب باری بلور مال خزاین اسارلر ایلہ جزیرہ قریمہ کلوب اکہ دخی (ارجعی الی ربک راضیہ مرضیہ) آتی فرمانی کلوب سفر حقیقتہ [۷] عزم جنان ایدوب یری مقام علین اولہ حالا قبری مانقت [۸] الندهدر بعدہ یرینہ قرنداشی (تدان [۹] خان ابن طغار خان) نہر ادل صحراسندہ کی شہر سرایدن کلوب ولایت قریمہ مستقل خان اولدی بنوک زمانندہ لہ قزاقی قریمک غربیسی طرفندہ اولوطہ لیمانہ کروپ (صار کرمان) قلعه سن جنوز کفرہسی الندن آلوب تدان خان قزاق الندن مذکور قلعه قور تارمغہ قادر اولمادیغندن قرم خلق تدان خان اوزرہ غلوی عام ایدوب خانلقندن

[۱] ک : تاتاری [۲] ک : ہم علم [۳] ب : کورلنوب . ک : کور اولوب [بورادہ کی (کور) قوتلی معنا سنہدر (م) [۴] دوغروسی (کذار) اولمیدر (م) [۵] اشبو (شہرت) کلہ سی ب ، س ، ک نسخہ لرنده یوقدر و اساساً لزوم سزدر (م) [۶] ک : اتالقلری [۷] ک : حقیقیہ [۸] س ، ک : مانقت [۹] ک : تدار

مستقل پادشاه اولوب جمیع پادشاهلره نامه کوندروب تجدید بیعت ایدر لر الاقریمده
 بره کت خان بن اسلام پادشاهی اولوب دین محمدیدن اولوب او یله بی دین مجوسی مذهبدن
 نیچون واروب تجدید بیعت ایدرم دیو آباقه خانک نامه سن بره کت خان پاره پاره ایدوب
 الحسین قودی هلا کو اوغلی آباقه خانه بوخبرکلنجه باباسی هلا کو خانک بوزووب اوچ
 کره یوز بیک عسکرینک قردلیغی انتقامن بره کت خاندن المق ایچون ایکی کره یوز بیک
 عسکرله ولایت قریم اوزره کلده قریم عسکری دخی هنوز اسلام ایله مشرف اولمش عسکر
 بره کت خان ایله کامل سکسن بیک عدد کزیده و بهادر اسلام عسکری جزیره قریمک
 اور آغزی نام یرندن طشره کوچک هیات سحر اسنه چیقوب آباقه خان ایله بره کت
 خان دولت صتاشوب [۱] بامر خدا معجزات محمدالمصطفی بره کاتیله بره کت خان
 هلا کو اوغلی آباقه خانه برصاتور برکات محمدی اوررکم آباقه نک باباسی هلا کو خانک
 بغدادده آل عباسیاندن مستعصم باللهه اتدیکندن ایدوب یوزاللی بیک آباقای خان تاناری
 قلیچدن کچوب حالا استخانلری [۲] اور قلعه سنندن طشره (جرکلی) نام محل قریبده
 پشته پشته تانار آباقای کمکلیری یغلوب دورر وحالا قرم تاناری ایچره ضرب مثلدرکم «بره کت
 خان قلیچنه اوغرایاسن» درلر بعده بره کت خان آباقای خانک جمله اتلری وبساطلری [۳]
 ومال غنایملرن غزات مسلمینه بذل ایدوب منصور ومظفر ولایت قریمه داخل اولوب کوندن
 کونه جهانکیر پادشاه جم کشور کش [۴] اولور [۵] حکمت خدا اول سنه نهر طورله
 ونهر طونا دوردر آی منجمد اولوب بره کت خان ایکی کره یوز بیک عسکر ایله نهر طونای
 اوتنه ادرنه طرفه اوتوب اولو اسلامبول تکوری اولان کسطنطش [۶] قرالک الن وولایتن
 تادرنه وفله وصوفیه صافیه وقواله وسلانیک وسروز وزهنه [۷] وترحاله ویانیه وکشدره
 [۸] وقلوز ومدینه الحکماء والقدما اولان آتیه شهرنه وارنجه کنار بخرده و برده اولان
 جمیع شهر عظیملردن یدییوز یتمش پاره شهرلری نهب وغارت ایدوب حسابن جناب الله بلور
 اولقدر مال غنایم و نیجه کره یوز بیک محبوب اسارالر وبی حد وبی حصر بهایملر آلوب
 جمیع شهرلری یقیقه احراق بالنار ایدره رک یدی آیده ینه نهر طونا کنارینه کلوب نیجه بیک
 پاره کبیرله آق کرمان طرفه طونادن عبور ایدوب ونهر طورله دخی عبور ایدوب منصور

[۱] (صیناشوب) اولوق دها مناسبدر (م) [۲] ک : استخوانلری [۳] ک : وسلاحلری
 [۴] دوغروسی (کشورکشا) اولمیدر (م) [۵] ب نسخه سننده آلتی سطر آجیق وار [۶] ک :
 کسطنطش [۷] جغرافیا کتابلرمزده (زیخنه) شکلنده یازیلدی [م] [۸] س ، ک : کسندیره

اوغلی برہکت خان جنکیزخان یرینہ مستقل خان اولوب برکون ا کہ دخی ہدایۃ اللہ اروب درون دلدن و جان کولدن بندۂ سبحان اولوب ابتدا تانارده کندوی سنت ایتمک بوندن قالمشدرکم یوزر ایکیشر یوز نفر آدملری بر یردن سنت اندروب اوچ کون اوچ کیجہ دوکونلر ایدوب مسرور و شادمانلر ایله عمر نازنین ذوق و صفا ایله کچیدی و ولایت قمرده اسکی صلا شہرن و آشلہ بانچہ سن و بانچہ سرای و اسکی یوردی بنا ایدن بو برہکت خاندن غایت شجیع و نامدار خان اولوب حمیع قراللری عاجز مانده ایدوب جملہ سن خراجہ کسدی و مال و خزینہ جمع ایدوب عسکرہ و یروب یکت جمع ایدہ رک ایکی کرہ یوز بیک عدد جنک آوردلا و رهنور عسکرہ مالک اولوب ہیہات صحرا سندنہ ایکی کرہ یوز بیک اوطاق [۱] یلقیہ مالک ایدی ہر اوطاق تعبیری بیک آت اولہو التمش بیک اوطاو دوہ و آلتی کرہ یوز بیک اوطاق صغرا اولوب سائر دواباتلری کوچک ہیہات صحرا سندنہ اولوب کز لر دیکم حدو حصر لرن جناب باری بلدی الی یومنا ہذا ہیہات صحرا سندنہ اوکن چبان حیوانلری [۲] برکت خانک دواباتلرن قالمشدرکم نباتاتی [۳] اولمشدر اللہ تعالیٰ برکت خانہ بو مرتبہ برکات و یرمشدر بعدہ برکت خانک بو مرتبہ مال و منال و چری جمع ایدوب بر معضم پادشاہ اولدوغن ہلاکو خان ایشیدوب حسندن [۴] قریمدہ برہکت خان اوزرہ دورت کرہ یوز بیک عسکرلہ ہلاکو خان کلیر کن برہکت خان بو حال پر ملالی استماع ایدوب یوز بیک جنک آورتا تار صبارفتار عدوشکار ایله جزیرۂ قریمدن سنہ ۶۶۱ تاریخندہ چیقوب صحرای کوچک ہیہاندہ ازاق قلعه سی آلتندہ دشت قیچاقدہ ہلاکو خان مکٹ ایتشکن بروقت سحرده ہلاکو خانک لشکرینہ برکت خان بر برکتلی شمشیر بران اوررکم جملہ قوم ہلاکونک چونغی ہلاک اولوب دندان تیغدن خلاص اولنر ایله انجاق ہلاکو خان بیک قدر تانار ایله نہر ادیلی اوتوب جان قورتارر و بو قدر مال و غنایمی برہکت خانہ قالیر برہکت خان دہ فی البرکہ دیوب سالمین و غامین قریمہ منصور و مظفر داخل اولور ہلاکو خان دخی بودرد سر ایله نیجہ زمان سرسری کزوب جملہ پادشاہلرہ تصدر آتمشکن حمیع پادشاہلر و قرالر قتنده خور و حقیر اولوب آخر کار دردندن مجوسی مذہبندہ مرد اولوب یری دارالبوار اولوب یرینہ اوغلی (اباقہ خان)

[۱] س، ک : اوطاو [صوک حرفی واو در] [۲] (اوکان چوبان حیوانلری) شکندہ یازلسیدی دہا کوزل آکلا شیلیردی . ک نسخہ سندنہ (اولن بیان حیوانلری) دیبہ یازلشدر (م) [۳] ک : بیابانی [۴] ک : حسندن

مستوقرانی کیدوب [۱] تابع ایدوب خراج گذار آندی اما جزیره قرمده جنوز فرنی بر اوبحر ابر بیوک قرال زال بدفعال اولمق ایله جوجی خانه سرفروا تیموب جزیره قرم اوزره جوجی خان عظیم دریا مال لشکر چکوب امان وزمان ورمیوب قرم مملکت سنه ... تاریخنده جنوز کفاری آندن خاه ناخاه زور اوزور ابتدافتح ایدوب لب دریا ده اولان قلعه لر دن (این کرمان) و (صار کرمان) و (بالقلغا کرمان) و (منکوب کرمان) و (کفه کرمان) و (چکشکه کرمان) وغیری بومقوله حصن حصین و سدمتین قلعه لر لب دریا ده کفره آنده قالمق اوزره جوجی خان ایله کفره جنوز قرالی صلح ایدوب جزیره قریمک صحرا رنده تاتار عسکری ساکن اولوب الی یومنا هذاجزیره قریم دست تاتارده قالدی بعده قریم جزیره سی فاتحی جوجی خان قریمی فتح آتدکن آلتی آی مرور ایدوب فوت اولدقده ...

دفن ایدوب آلتی نفر اوغلی قالر بیوک اوغلی [۲] ایله بش عدد قرداشلر قریمی اوله شه. میوب یورد آیه سی اولماق ایچون عظیم وزنی اوزره بربر لیه آلتی نفر قرداشلر جنک و جدال و حرب و قتال ایلیوب آخر کار بیوک قرداشلری بره کت خان دده لری جنکیز خانه واروب بولشدقده های بزم [۳] اوغلو مک اوغلو جانم [۴] سن صفا کلدک دیونجه کونه تعظیم و تکریم لر ایدوب بره کت خانک التجاسندن جهان جهان حظ ایدوب قرم خانلغین بره کت خانه یرلیغ بلیغ شاهی ایله واروب اوبر بش نفر قرداشلرن دشت قبچاغه کله کی فرمان ایدوب بره کت خان جزیره قریمه مستقل پادشاه اولوب عالمه نظام دینه مه ز زرا حکمت خدا آلتی آیدن [۵] جنکیز خان مرحوم اولدی مرد اولدی دینه مه ز زرا حضرت رسالت پناهک (اقرأ باسم ربک الاعلی) آیت شریفیه تحریر اولشان یرلیغ بلیغه تعظیم ایدوب ایاغه قالقوب اوپوب باش اوستنه قیوب دین اسلامی قبول ایتشدی الاکیه کیده م زرا کعبه وارنجه بوقدر پادشاهلری اتلیوب کچم جمله بکا خصمدر لر امن طریق یوقدر که کعبه کیده م و ... سنه معمر اولش برمن کشیم ذکر کم کسه م [۶] سنت اوله مام دیو عذرن عرض ایدوب سائر مافرض اللهی جمله قبول آتدیکی چون زرا که مسلم دیوب مرحوم اولدی درز [۷] نتیجه کلام جنکیز خان مرحوم اولدقند زکره اوغلو نک

[۱] ك : کندویه [۲] ك : برکت خان نام بویوک اوغلی [۳] (بم) اولمق دهامناسدر (م)
 [۴] پ : خانم [۵] ك : آلتی آی مرور آتدکه [۶] پ : کسوب [۷] بوراده ط نسخه سنک کنارنده اولدجه کوزل واسکی برتعلیق ایله شو عباره یازلمشدر: «نیجه یوزیک امت محمد و علمانک دمای محقونه سنی اساله ایله شیدوب یوجه شری قتل و نیجه یوزیک مالک و خانمانی احراق آیدن کافردن اشدواظم جنکیز دینسزه اسلام دیمک اولیاچلی مرحومک قتی تعصب بارد اظهار ایتمه سندن نشأت ایدر برمعنادر »
 صوکه امضا وارسه ده بوندن برایی عصر اول متعارف اولدینی وجهه طغرا تقلیدی قاریشیق برشی اولمغله اوقویه مدم (م)

و بو قدر علمای تاتار مورخینلر حضورنده محمدپاشا ایدر «جانم افندیلر پک مشکلمدر آیابو ولایت قریمه ابتدا قوم تاتار نه عصرده مالک اولدی وابتدا مستقل فاتح و حاکم اولنلر کملردر و خان دیو و کرای دیوندن اسم قودیلر» دیو پاشا سؤال ایدنجه همان قرم قاضی عسکری سی اولان فضلاء الدهردن مرتضی علی افندی بیوردیلرکم «بزم قوم تاتار ابتدا حضرت داوود نبی علیه السلام عصرنده ختاوخنن وچینده ایدیلر انده تناسل بوله راق اول دیاردن کلوب ماوراءالنهرده ماهان ولایتنده مکان ایدینوب حضرت رسالت پناهک زمن باسعادت نرنده چنکیزخان ظهور ایدوب آل عثمان ایله اول چنقیز خان عمی زاده لردر آل عثمانک اجداد لری سلیمان شاه وارطغول روم یونانیانه کیدرلر [۱] بزم چنکیز خان نهرادل کویلرنده [۲] ساکن اولوب اول دخی تناسل بوله راق هیات صحرا سنه اندن ولایت قریمه استیلا ایدرلر اشد بزم امرم اتالقده مفصل و معتمد لطیف تاریخی واردر او قونسه جمله مز اندن استفاده ایدردک» دیدکده همان امرم نام آتالغک مکر تواریخ قویننده ایتمش چیقاروب حکیم [۳] افندی تلاوت ایدی مکر بو تواریخ صاحبی امرم اتالق یوز یکر می یاشنده بر قارت قازاق و بوزاق [۴] و اوزاق [۵] کوسه و بوی قصه آدمک اجداد لرندن طوخطه بای نام بر مورخ بنام کسه نک تالیفی اولدوغندن امرم قوجه دده لرینک تألیفن قوینندن چیقاروب تلاوت اولتغه باشلاندى اما لسان چغتای اوزره بر لطیف و فصیح و بلیغ تاریخ طوخطه بای چغتایدر

تواریخ طوخطه بای قولی اوزره ابتدا قرم جزیره سنه

مالک اولان خانلری بیان ایدر

اولا سنه ... تاریخنده چنکیزخان زوردست دشت قبچاقده طوخطمش خان ایله اوچ سنه کامل کرما کرم جنک وجدال و حرب و قتال ایدوب آخر میدان شجاعت چنکیزخانده قالب طوخطمش خان منهزماً بحر خزرندن قرشو ایران زمینه فرار ایدوب انده قرار ایدر چنکیز خان کندو اوغول لرندن الك اولوجه سی (جوجی بای) ه بالقی خان [۶] وقازان و بولغار و روس و قوزاق ولایتلری خانلغن وروب بالقی خانده مستقلاً خان اولدوغیچون جوجی بایه خان دیو ابتدا نام وردیلر اول دخی کیدرک جهان آرا بر شاه جهان اولوب

[۱] ک : روم پادشاهنه کیدرلر [۲] ک : کنارلرنده [۳] ک : حلیم [۴] ب : قوزاق
ک : قوزاق [۵] ک : اوراق [۶] ک : بالوخان

عربه وایکیوز جرد آتلیلر ایله هدایا و مکتوبلر کوندروب محمدپاشای باغچه سرایه دعوت اتدی محمد پاشایهدایار وارنجه ممنون اولوب ازاقدن کلر کن چرکزستان ایجره شیرین بکنک اوغلی و سنجان [۱] غازی اغانک اوغلی نوروز قلعه سندن بیله خانه کتروب کفدن باغچه سرایه دردنجی کونده کررکن عظمت خداخان ایله بو قدر بیک مسلح و مکمل کزیده عسکر محمدپاشانک استقباله چیقوب پاشایه ضیافت عظیملر اولوب جمله توابعلرینه مستوفا ضیافتلر [۲] وروب خان ایله شیرینلی باریشدرروب یمن بالله ایله و امان مقرمه سی ایله باش قپوجی باشی و حکیم [۳] افندی کیدوب شیرین بکینی کتروب دست بوس ایدوب سنجان غازی اوغلی دخی دست بوس ایدوب باباسی سنجان غازی اغانک دخی دفتر جرایمی اوزره قلم غفو چکیلوب آنک دعوتنه دخی بر قپوجی باشیله کندی اوغلی کتدی اول دخی کلوب دست بوس ایدوب ولایت قرم آسوده حال اولوب خان دخی هنوز آق محمد پاشا سبه بیله مستقل خان اولوب ابتدا رمضان شریفک غره سنده [۴] هر کیجه صحبت خاصلر ایدوب اولقدر حسین یقرا مجلسلری اولوب ذوق و صفالر ایله دکم تعیر اولماز [۵] زیر احمد پاشای محمد کرای خانک بنا اتدیکی کوروشه قوندر مشلر ایدی بهر یوم ما کولات و مشرو باتلری ورلد کدنصکره محمد پاشایه یهر یوم یوز غروش جیب خرچلنی وریلردی و بو عبد حقیره و بو مقدور [۶] فقیره خان ذی وقار و پر همت عالی تبار حضرتلرینک التفات بی غایتلری متواصل اولوب الی بر تاریخنده نعمت عظام سیهله پرورش بولدوغم مرحوم سعید و شهید سفر غازی اغانک سرانی حقیره قناق تعیین ایدوب حالا اسلام اغا وزیر اولوب دردولته کیدوب کوچک قرنداشی محمد مرزا حقیره قناق بانلق ایدوب جمیع ما کولات و مشرو باتمز ایجری حرمده آنشه خاتوندن یعنی عایشه قاندندن کلوب ذوق و صفالر ایدردم و خاندن حقیره بر قات اسباب فاخره ایله بر سمور پاچه سی کورک احسان ایدوب محمد پاشا ایله باغچه سرایده کامل یکر می کون تقاعد ایدوب سهل برودت هواوشدت شتادفع اولوب ایبیک قوشلری اوتتمکه باشلیوب قریمک هوالری معتدل اولمغه سهل باشلر اما محمد پاشا ایله خان هر کیجه اول شب یلدرده دیدشر و سکزر ساعت اوطوروب جمیع علمای قرم ایله مباحثه علوم شرعیلر ایدرلردی اما محمد پاشا بر مورخ عالم کمنسه اولق ایله خان حضرتلری حضورنده

[۱] ك : سبحان [ظن ایدرم که بودو غرودر قریم یارلیغلرنده بواسم جوق کورولمکده در (م)]
 [۲] س ، ك : قوناقلر [۳] پ ، ك : حلیم [۴] س ، ك : غره سندن [۵] پ نسخه سنده
 اوچ سطر آچیق وار [۶] ك : مغدور

يتمش بدي صداقلى. ورزخ زره كلاهلى سلطانلر كه آستانه سعادتمه كه سن قرم خانلغن چوبان كراى خانه احسان ايلدم « ديو خط شريف كانجه محمد كراى خان فقير آبا واجدادندن قالن اون مصر خزينه سى مالى وبوقدر منالى وبوقدر اهل ايللى وكورپه اولادلى براغوب اول اختيار پادشاه اغليه اغليه داغستان پادشاهنه حقير بيله كتكك بودخى قرمده اسير طمغه سى بهاسى ظلمندن اشدظلم حجاج ايدى والسلام اما بومذكور اسير طمغه سى مالدن كوندن كونه خانه و وزير اسلام اغايه يحد و بيقياس مال و خزاین حرام كلديكم قوياجق خزينه لر لب برب اولدى هان خانك كوزى بوقدر بيك كيسه مال كورنجه آخر عمرمدر ديوب كندويى آستانه سعادتن دونمء هايون ايله كترن عمار زاده قبودان پشايه قرق كيسه وقدرغده كي لوندانلره اون كيسه ويكيچرى اغاسنه قرق كيسه ويكيچريلره اون كيسه وجه جيلره وطوبجیلر اوجاقرينه اونار كيسه و قلغاسى و وزيرن قمردهن كترن سلستره ونيكه بولى ووزره وقرق كلپسه وچرمن سنجاقلى عسكرلرينه بشر كيسه وبوجاق تاتارى لشكرينه بش كيسه وكندونك قرم قپو قوللرينه اون كيسه وجهله سكبائرينه اون كيسه وطاطايللى خلقنه بش كيسه والحاصل بر هفته ده ايكي بيك كيسه ترك [۱] ايدوب جميع قرم خلقنى نمون ومسرور وشادان ايلدى بعده طمغندن حاصل اولان مال حرامدن بشيوز قزاق اسير ويوز قزويوز اوغلان كه هر برى برنجه آفتاب و آفتابه لر ايدى ويوز عدد كوش اكرلى يورغه آتلى وايكيوز چتلاق [۲] يورغه آتلى وبشيوز راس قرم بار كيرلى ويوز چفت انواعندن دوغانلر وقرصقار [۳] ولاجينلر ويوز عدد كلب معلم نازيلر ويوز چفت الجه كلب زغرلر ونجه بيك پخف [۴] مرصعات والتون وكوش اوانى ونجه يوز چفت حلابى [۵] چاركل منبت كاسه لر وطبقلر [۶] و مرتبايلر جمع ايدوب وزيرى اولان اسلام اغا ايله بوهدايلى مذكورلى بشيوز كيسه نقدايله آل عثمان پادشاهنه ووزير اعظمه ووالده سلطان وشيخ الاسلام وقاضى عسكرينه [۷] واسلامبول سنلاسنه وسايير سركارده اولانلره دخى نجه كونه [۸] هدايالر ايله كيسه لرى در دولتله اسلام اغا كتوردى اندن ارتسى كون كفده اولان آق محمد پشايه يكرمى كيسه واللى راس آت ويكرمى راس يورغه بار كير واون عددله وچركس وروس غلاملى و بر حنطو

[۱] ب ، ك : بڈل [۲] (چپلاق) اولاق ممكندر (م) [۳] ب ، س ، ك : قرجقالر .

ط : قرجقالر [۴] ب ، ك : تحف [۵] ك : ختايى . س : حلابى . ب : جلالى [۶] وچنقلر

[۷] ك : عسكرلرينه [۸] س ، ك : نجه بيك

اسیر طمغه بهاسی بهانه سیله اهالی قریه بویه ظلم فاحش اولدوغن یوز ویوزالای یاشنده غایت مسن آدم لر قورمه چوقدر آنلر ایدر بو ظلم و تعدی بی آتا و دده لر یمزدن اشمدمک و قرم قرم اوله لی چور [۱] دایه لر یمزدن کورمدمک و بورون کلن خانلردن هلاک کو خان و طوخطمش حان و چینیقیز خان و کون باتی خان [۲] و من کریم خان [۳] و کرایلردن منکلی کرای خان و فتیحی کرای خان و سمز محمد کرای خان و بهادر کرای خان و اسلام کرای خان و شمعی داغستانه کیدن محمد کرای خان زم نلرنده بویه ظلم و تعدی کورمدمک دیو جمله اهالی قرم فریاد و فغان ایدرلردی ا کر قوم تاتارک بو ظلمدن فریاد و فغانلر ا تدکلرینی استماع و مشاهده و معاینه ایتدی کمز کبی اصطلاح تلی اوزره تحریر ایله سک ترقیمی مشکل اولوب ا کلاشلماز [۴] بر غیر ی لسان غریبه در حقیقت الحال بو محله فقرای قریه او یله ظلم و تعدی اولدی کم بعضی صلحای امتدن کشیلر اسیرلری خاطر یچون اولادلرن سوق سلطانیده بیع من یزید ایدوب اسیرلرینک باش ماللرن ادا ا تدیلر حتی بو محله اوچ رأس محبوب و محبوب اسیرلر برالتونه جیقوب کسه لردن فردآ فریده لر رغبت اتمه دیلر و محبوب و محبوبه اسارالر پایمال بیمال [۵] فروخت اولنوردی بو بسط مقدمه دن مراد و مرهم و محصل کلام اولدر که نفس قورمه یوز بیک عدد عسکری طائفه سی اولوب خانلر سفره آتلانانده اقل مایکون یتیم سکسن بکی خن ایله بیله آتلاننده آلی کره یوز بیک اسیرلرک الاری و قوللری و پایلری بوش سک بصحرا [۶] داغلرده و باغلرده و طارله لرده بو قدر اسیر کفارلر کز مده عجب حکمتدر که الی کره یوز بیک قزاق کفارندن بری جزیره قورمدن فرار اتمک قادر دکلردر زیراجله قرم عسکری خان ایله سفره کتدکلرنده اول محله جمله قریمک نوغای و بادراق قاریلری قورمه آتلنوب بلرینه قلبیج و صدق باغلنوب قزاقلریله باغله و داغله و طارله لره کیدوب زراعت ایدوب اهالری سفردن کلدکلرنده حاضر محصول بولورلر انکیچون قرم خلفی قزاقلرینک طمغه بهاسنی و رمه نک ظلملرینه تحمل ا تدیلر اما طله صریح اولدی خدا دفع ایده (ومن الشامة ظلم عظیم) اولدر کم سنه ۱۰۷۷ تاریخنده بونفس قورمه محمد کرای خانه آل عثمان طرفندن بریلغ بلیغ تویق رقیع شهنشاهی ایله کوپرلی [۷] زاده فاضل وزیر احمد پاشادن مکتوب کلوب او یله تحریر اتمشکم «سنکه سابقا قرم خانی محمد کرای سن [۸] خط شریفم وصول بولدقده

[۱] پ،س،ک،ط : جور [۲] پ،س،ک،ط : کون بای خان [۳] پ،س،ک : من کریم خان
 [۴] پ : آکلانماز. [۵] ک : بیمال [۶] پ : سک برصحرا [۷] ک : کوپرولی [۸] ک : محمد کرای خانسین

خلفندن اوچ بیک عدد زور بطر یکستار کوندروب آنلر دخی صاصقلق [۱] نام چکندن آنلر دخی کچوب هیہات صحراسندہ شیرینلی قوہ قوہ اول شیرینیلر ایله بیلہ فرارایدن اوچ یوز عدد قالمقلرہ منصوریلر راست کلوب جملہ سن قرارلر اما شیرینیلر یخشی قوش قول چتال آتیلر ایله قلعه ازاقده سلیمان پاشایہ و منلا غنی پاشایہ واروب جان آتوب خلاص اولدیلر اما برر آت ایله قالوب مال و منالندن آیریلدیلر اما بوشیرینسک باشلرینہ کلن عقوبت عظمی جملہ محمد کرای خان غزینک بد دعاسیدرکم محمد کرای خانک الندن زور بازو ایله شرمتم نام اسیر وزیر ایله یحجہ بنام اسیرلری یکی خانہ وریرز دیوالدقرندہ محمد کرای خان باش آچیق بونلرہ بد دعا ایدوب الہی سزده بنم کبی ان قریب [۲] خانہ بر دوش اولوب اهل ایالکزدن جدا اولہ سز دیو بد دعا ایتمشدی حکمت باری دعای محمد کرای خان هدف اجابتدہ واقع اولوب سکزننجی آیدہ بونلرک باشلرینہ بویله مصیبت کلوب چوبان کرای خان جملہ شیرینلی اهل ایالارن دن آیردی اما شیرینیلر قلعه ازاقده دخی دورہ میوب داغستاندہ اولان محمد کرای خانہ جناب اللہ بونلری محتاج ایدوب داغستانہ فرار ایتدہ اما شیرینلی بکلرن قوان منصوریلرینہ چوبان کرای اوغلنہ کلوب شیرینلینک قلعه ازاغہ قوادقلرن [۳] اندن داغستانہ فرار ایتدکلرینک خبرن خانہ سویلد کدہ همان خان قرہ صوصحراسندن قالمقوب شیرینلینک نقشوان الندہ کی اموال وارز اقلرن و باغ و باغچہ و بسا تیلرن و سرای و اقارات [۴] و جملہ محصولاتلری و خدم و حشم لرن ویجد و بی قیاس حیواناتلرن جملہ خان ضبط ایدوب و غیرى اشیا لرن نہب و غارت ایدروب اہالی قرم ہنوز غنیمتہ مالک اولدیلر اندن خان حضرتلری بوقدر مال غنایمہ مالک اولوب اندن عودت ایدوب تکرار (منزل شہر قرہ صو) اندن (شہراق مسجد) اندن تکرار الای عظیم ایله باغچہ سراہہ داخل اولنجہ تکرار جمیع قرم جزیرہ سندہ اولان اسارالرک طمغا بہارلیچون بدرستی بشر غروش تحصیل ایتمکہ جمیع فضالرہ نجہ یوز اغالرچقوب ایله طرف [۵] اوروب ظلم ایله اولقدر مال فراوانلر تحصیل ایتدیلرکم بوظلمی یوسف حجاج ظالم اتمہ مشدر (ومن غریب الستم ظلم صریح) چوبان کرای خانک وزیرى سفر اغا زادہ اسلام اغا باباسنی قرملی سبب اولوب قتل ایتدردکلری اجلدن انتقام الماق ایچون

(۱) ك : صاصیق (۲) ك : آن قریبده (تن قریب) اولوقدہ مکندر (م) . (۳) ب : قیاندقلرندن (دیگر نسخہ لردہ « شیرینیلری قلعه ازاغہ قومادقلرندن » طرزندہ در (م) . (۴) ك : عقرات (۵) ب : صرف . ك : اولیہ صرق (صریق)

یاندہ یوز الی بیک پر سلاح آتش فشان آل عثمان عسکری اہلدوغن استماع ابدوب قرارلری فرارہ مبدل اولوب بانچہ سراپی اورمہ تدبیرلن تقدیر خدا بوزوب اودہ کی حساب بازارہ اویماز ضرب مثلن ایراد ایدوب جمہسی تارومار اولوب خاندانلرینہ روانہ اولدقلرینک خبری خان عالیشانہ کلنجہ ہان حضرت رسالت پناہک علم شریفی نشانہ سن [۱] دعا و ثنا ایلہ خزینہ دن چیقاروب و یوز کیسہ مال دخی بیلہسنجہ الوب ہر کیم مؤمن و موحد و مسلم تابع ایسہ حضرتک سنجاغی دبنہ کلسن دیدکدہ العظمتہ اللہ اول مؤمن و موحد و معتقد تاتار خلقی سہ [۲] علم رسول اللہی کورنجہ دریا مثال عسکر بر بیرہ جمع اولوب کروزہ و عسا کر تاتار صاف صاف اولوب

بانچہ سرایدن نقشوان الندہ شیرین بکری اوزرہ کیتدیگمز فتاقلری و کیفیت احوال سرانجام قوم شیرینلی بی بیان ایدر

چونکہ بو عنود جنود شیرینلیہ شرع رسول مبین طرفدن رسولار کیدوب علم رسول اللہ ایلہ مصقو سفرینہ کلسنلر دیو خبر کتورن رسولی دو کوب سو کوب قوب اطاعت شرع رسول اللہ ایدوب کلدکلرندن (آیہ) (اطیعوا اللہ و اطیعوا الرسول و اولی الامر منکم) نص شریفہ عمل ایتوب کلدکلرندن خان خضر تلری جنود شیرینلی نک واجب القتل اولدقلرینہ مذاہب اربعہ دن فتوای قویلر آلوب کوس خاقانیلرن و نفیر اسفندیارلرن چلارق و علم رسول اللہی آجراق بانچہ سرایدن نیۃ الغزای دیوب (منزل شہراق مسجد) اندن (منزل شہر قرہ صو) آندن جانب قبلہ یہ ۵ ساعت کیدوب (ناحیۃ نقشوان) یعنی اولکہ شیرینلی حدودینہ بو قدر بیک عسکر قدم بصدغن شیرین بکری کوروب ہان قرارلری فرارہ مبدل اولوب قرمدہ مسلمان اولان اوچیوز عدد قالمق تاتارلریلہ و اوچیوز عدد چتال آتلی تاتارلریلہ جمہ شیرین بکری اہل ایاللری [۳] ومال و منال فراوانلرن محمد کرای خان کبی براغوب جمہسی جان بازارینہ دوشوب قرم جزیرہ سنک چکشکہ نام قلعہسی قربندہ ارباط [۴] کچیدی نام کچتدن کچرکن نیجہ قالمق لری و نیجہ یرار یکتلری کچتدہ غرق اولوب کندیلری جان قورتروب فرار ایدکلری خبری خانہ کلنجہ ہان خان اردلری صیرہ شیرینلینک خصم قویلری اولان منصور لیدن و قرہ جی

[۱] ک: علم شریفی نک نشانہسی اولان علم خضرای [۲] ک: شعشعہ [دوغروسی (شقہ)

اولوق ممکندر (م) . [۳] ک: اہل و عیالری [۴] ک: ارباط

کیتدیلم چونکہ صباح اولدی همان خان عالیشان مدبر جان [۱] مصقو سفرینہ آت باغلسن دیو دللالر ندا ایدوب خان عالیشان کامل بیک عدد یرار و نامدار توفنک انداز یکتار یازدی و بشیوز توفنکلی قلغا سلطان یازدی و بش یوز توفنک انداز نورالدین سلطان یازدی و اوچیوز توفنک انداز خان وزیر اسلام اغا یازدی و مقدا چرکز ولایتندہ رهن اولان چوبان سلطانلری هنوز ایکی بیک توفنک انداز ایله کیشلردی چونکہ جمله دورت بیک اوچیوز پیاده توفنک انداز حاضر باش اولوب سکسن بیک عدد دخی تاتار اتلیسی حاضر اولدوغن شیرین بکلری اشیاوب جمیع زماندہ تاتارخانلر بشیوز توفنکلیہ مالک اولماشلردر دیو خاندن کیشلیوب [۲] خانک سفرینہ کلیوب قرہ صو شہری قربندہ آق قیا [۳] نام شہرندہ [۴] صحراہہ جمله شیرینلی قرق بیک تاتارصبا سرعت ایله جمعیت کبرا ایدوب باغچہ سرایی بصوب خانی و قلغایی و وزیر اسلام اغایی قتل آتمکہ ککش ایدوب علی الصباح باغچہ سرایی اورہ جق اولدقلمنیک خبری خانہ کلنجہ همان خان جمله توفنکلریلہ باغچہ سرایک جانب و اطرافن و قیالر باشی و درملر آغز لریہ متریسلر ایدوب متریسلرہ کیردیلم درحال کفہ ایالتندہ اولان طاط الی اغاسنہ خبر کیدوب نصف اللیلدہ ایکی بیک عدد کزیدہ طاط الی توفنکلیسی کلوب انلردخی کماکان برمرکزده ثابت قدم اولوب آمادہ دوردیلر اندن قلغا سلطانی و وزیر اسلام اغایی قرہ دن کترن آل عثمانک سلسترہ و نکہ بولی و ویزہ و قرق کلسہ و چرمن و بندر سنجاقلرینک عسکرلری و عموماً بوجاق تاتاری و دوبروجہ [۵] عسکرلی دخی قلغا سلطان ایله قرہ دن بیله کیشلردی بونلردخی جمله بوجاق تاتاریلہ التمش اوچ بیک عدد روم عسکرلی اولوب باغچہ سرایی احاطہ ایدوب آمادہ دوردیلر و آستانہ سعادتدن تاتار خانی دونمہا یون ایله کترن عمارزادہ قبودان پاشا و یکیکچری اغاسی الہی برنجی جماعت اوداسندن چیقان یکیکچری اغاسی نقاش زادہ ساسی محمد اغا [۶] اوچ بیک قیو قولیلہ اول دخی باغچہ سرایدہ حاضر ایدی و عمارزادہ قبودان پاشا دخی ایکی بیک عسکریلہ خاندن کرم اوماق ایچون اولدخی باغچہ سرایدہ موجود ایدی و اون بیک کزیدہ عسکر ایله منصورلی قیابک کلدی و خانہ یکیدن باش اوروب قول اولنجہ قرہ صو شہرندہ جمعیت کبرا ایدن شیرینلی عسکرلی بو خانک

[۱] (جان) کلہسی ک نسخہ سندہ یوقدر (م) [۲] بو کلہ نسخہ لردہ عین املا ایله یازلدینی حالہ مختلف صورتدہ حرکہ لئمشد (م) [۳] ک : اوقیا [۴] س، ک، ط، : نام صحراہہ [۵] ک : دوبروجہ [۶] ط : نقاش زادہ شاشی محمد اغا . ک : فقاعی زادہ شاشی محمد اغا

و تماشایله کور قریمده نهر اولور همان بولایکم سز محمد پاشایله بونده بولمیب در دولته یونئس بولنه سکمز دیو علی جان نیجه امور معظمه سوزلر سویلدی (در بیان غلغه تاتار زورکار) برکون کوردک اسیرلردن طمغه بها آلمه کیدن خان آغالرینک باشلری یارق و قوللری قرق و کوزلری چیقق حارحار [۱] صلورارق و فریاد و فنان ایدرک خان کورونشنه کلوب خانه شیرین بکلری بزى ووروب قوروب بو حاله قیوب قچا قچا کلدک دیو شکایت ایتدیلر همان خان دحی «اولیه اولوغ فراچلرم اوغله اولور» دیو پلنک زبان لهجه سیله سویلیوب مقید اولمادی مکر شیرین بیکتلی [۲] بو اغواتلری اوروب و تحصیل آندکلری ماللری اللرندن الوب اغالری وورایدوب قووارلر همان ارتسی کونی قرم جزیره سی ایچره برغلوی عام های هوی ظاهر اولوب پرسلاح صداقلی و صواتلی عسکر قیالر باشنده دریا مثال جمع اولوب چوبان کرای اوغلی خانی و وزیرى اولان اسلام اغایی کورونش پادوب بزوبدعتی آدرمه زز دیو تاتارلسانی اوزره «نه چک اوله شولای تمه چک اوله قرم یوردنده التی کره یوزبیک جاسر قزاقی [۳] یازمشلر قناشونک قوپنه کشکنه شورلری و قناشونک ماریه دفکه لری یازدرنشین یازارلر ظلم یصیوب طمغه آلرلر آلهنک امری شولایمیدر قریمغه الای بولسه عثمانلی کشی سی ارینه یاصه دقلری ظلمنی بلیزدر [۴]» دیو لسان تاتارجه فریاد و فغان ایدوب چوق و چوق [۵] وصف صف و فرقه فرقه اولوب هربری برر کومه ایچره همان همان [۶] دیو فریاد لری اوجه پیوسته اولدی آخرکار وقت ظهرده مابینه مصلحین کیروب یوزبیک عدد نابالغ قوپنه لری و دفکه و ماریه جاریه لری علما و صلحا و مشایخان و قضات و بیم و بوکلره و قلغا و نورالدین و متصورلی و سنجوبیکتله [۷] و دایرلی و قپو قوللری نهینه کالاول احسانلر ایدوب فاتحه تلاوت ایدوب بر آلتون قزله آلینجاق اولدی و اولکون بوشا مت و بدعت کاینبنی دفع و رفع اولدی ارتسی کونینه شیرین بکی عسکرلی علو ایدوب باغچه سرای اوزره کلوب بز بو اسیر طمغاسی ظلمن آدرمه زز و خانی و وزیرى اسلام اغایی و قاضی عسکرلی و خانک قلغا سلطانی استمه زز دیو فریاد ایتدیلر خان ایتدی «الای اولسون قره جیلرم شیرینلیدن و نکرلردن اصلا اسیر طمغه سی آلماسن اما قره جیلرم مستوقا فرینه سفرم وار همان حاضر اولک اشته سیزک اسیر طمغا کزی بغشلدم» دید کده جمله شیرین عسکرلی حض [۸] ایدوب هله خانه زور ایله قورقودوب طمغایی بغشلتدق دیو فرح کسب ایدوب هر کس ایله

[۱] پ : خارخار [۲] ک : شیرین بکلری [۳] پ : قزاقی [۴] ب : بلین در [۵] ک :

چوق جوق [۶] پ : همان همان [۷] ک : و شیخونیلره [۸] ک : حظ

و شرعاً و قانوناً اذن آلتوب [۱] نفس جزیره قرمده یکر می دورت قاضیق یرده قضا
 قضا جمه اسیرلر تحریر اولنوب دورت کره یوز بیک اسیر قزاق چقدی حقیقه الحال قریم
 عسکری طاش چاتلاسه سکسن یدی بیک عسکری طائفه سندن زیاده یوقدر یوز بیک
 دخی عسکریدن غیری امت محمدلر واردر اما دورت کره یوز بیک قزاق اسیرلری واردر
 اللهم عافنا یوقدر کفار قزاق عاق عصیان و طفیان اتسه لجزیره قریمک آلتن اوستنه دوندر لر
 امام عزات محمد المصطفایک برکاتیه اصلاحر کتهدر دکلدر اماخان حضر تلری دورت کره
 قزاق اسیرلرک یوز بیکنک طمغه بهالرینک یوز بیکن مرزالرینه [۲] و عسکری طائفه لرینه
 احسان ایتدی آندن یوز بیک اسیرک طمغه بهالرن قره جی خلقنه و قیو قول لرینه انعام
 ایتدی آندن یوز بیکنی ائم، و خطبا و علما و صلحا و مشایخ و صوفیلره بخشش شاهی ایدوب
 کندوسنه یوز بیک اسیر قالمشکن آنک دخی الی بیک اسیرلرک طمغه بهالرن جمه بیلره
 و بوجلره و حاتیلره [۳] و اناقلره و امکدشلره و اون [۴] اغالرینه و خان قزاقداش لرینه احسان
 ایتدی و بو ترتیب اوزره جمه اعیان ولایت بو ککشه تعهد و میثاقه رضا و یروب خان
 طرفندن جمیع قضالره مال تحصیلنه جمه خان اغالری کیدوب برآنده یدیوز یتمش میل
 آدانک ایچنده اولان اسیرلری تحریر ایدوب مقدما قاضیلرک تحریر ایتدکلرندن زیاده خانلره
 منسوب اولانلری بیله یازوب الی کره یوز بیک اسیر تحریر ایتدی لر و یوز بیکر می ایکی بیک جواری
 عورت دفکه تحریر اولندی و ایکی کره یوز بیک قوبنه غلمان اسیر تحریر اولندی قوبنه اولدر کم
 نابالغ غلامه قوبنه دیرلر و یوز بیک التیوز عدد دفکه هرلر [۵] تحریر اولندی بودفه قزلر
 و قوبنه غلاملر و ماریه جواریلری یازماق قانون دکل ایکن تحریر ایدوب مال تحصیلنه طرف
 طرف و قول قول توفنک انداز سکا نلر قضا قضا ولایت قریمه کیدوب حجاج ظالم یوسف کی
 جزیره قریمی طلاوه وورمغه باشلیدی لر حقیر ایتدم بهره جانم قریمده نه چوق اسیر و ارایمش
 دیدیکمده طمانلی علی جان مرزا ایدر اولیا چلی دورت بش کره یوز بیکدن زیاده جاریه
 عورتلر واردر اکر آنلردن و قوبنه و دفته لردن بر آلتون طامغه بهانی بوخان آلتسه بلکه
 بوخان عاصی اولوب آل عثمانه قرشو قور زیرا بوچوبان کرای نسلندن ... خان ... خان آل
 عثمانه عصیان ایدوب یکیچریلری قیره کلشدر لر الله حفظ ایده اما بر قاچ کوندن سن سیر

[۱] س، ک : اولینوب [۲] ک : یوز بیکنک طمغه بهالرینی ... مرزالرینه [۳] پ :
 خابتره . س ، ک : خاتیلره . ط : حاتیلره [دوغوسی (خاتونلره) اولیق ممکندر (م)]
 [۴] س ، ک : اوت [۵] س : حرلر

وجوشنه و کوبه لره و صداق و طونلره مستغرق اولوب خاه کلدیلر اما اصلا آتلرندن اتمیوب آت اوستندن قلیاقلرن باشلرندن چیقروب سلام آلوب ینه کرویہ کومه لریله دونوب الایه کزدیلر و قوللرنده یورودیلر ونجه کرنه وضاع و اطوارلری ونجه عجایب شیوه لری خانه ایدوب کتدیلر آندن خان عاقبت کار صلا آنلرک اوضاع ناممور و فاحش لرینه نظر اتمیوب هر که مراتب انچه دلنوازلق و چاره سازقلر و روی دل و حسن زندگانیکلر صورتلرن کوستره رک یمین و یسارنده اولان مخلوق خدایه سلام فراوانلر وروب و فقرالره احسان و انعاملر بذل ایدوب (منزل شهر اسکی قریم) اندن (شهر قره صو) اندن (آق مسجد) اندن (شهر عظیم باغچه سرای) ه کیررکن جمله اعیان کبار قرم قره حسنی و شیرینی و منصورلی و حوب [۱] و آرغن و بارغن و دایرلی و مانقت و اولان و بادراق و جمله قیو قوللری و جمله مرزله و جمله ائمه و خطبار و علما و صلحا و مشایخ و جمله صوفیلر الای عظیم ایله خانی باغچه سرایده کرونشه قیوب تحتده جلوس ایدوب شیخ الاسلام خانک بلنه برقلیج بند ایدوب خانک الینه برکلام عزت و یروب « پادشاهم حکم کتاب اللهدن خارج برشی ائمه » دیوب فاتحه سبع المثانی تلاوت اولندی و جمله بای و کدا مبارک باددیو ابتدا علمالر و اندن و زرارلر اندن شیرینی و منصورلی و جمله غیریلر [۲] خاندن بیعت ایدوب نیجه پشمش آت اتلری و نیجه بیک کونه طعام کونا کون نیجه بیک صحون عبرت نمونلر ایچنده تناول اولنوب بعدالدعا و اثنا کتدیلر اما شیرین [۳] مرزله لری طعامه کلدیلر و بومبارک بادن صکره اوچ کون اوچ کیجه شهر ایچنده بر عظیم سرور شادمانیلر ایله بر دونمای مزین اولدیکم روز و روشنلری روز عید یوم نوروز خوارزم شاهی اولوب لیللری شب مظالم ایکن نیجه کره یوزبیک قنادیل و مشاعلرک چراغانندن شب تاریکلری لیله اسرا اولوب بر سورهایون شاه اولمشدرکم انجاق اسلامبولده اولور بعده بو دونمای مسرتک بشنجی کونی جمله اعیان قرم باغچه سرایک خان کورونشنه جمع اولوب بای و کدا و پیر و جوان ککش ایدوب تاتارخانه سیانبا [۴] ایتدیلرکم « قانون جفتیز خانمز درکم او طوز یلده برفلک کونلری دور اولوب [۵] او طوز سنه تمامنده هر قتی خان بولنورسه قرم ایچنده اولان اسیر باشنه برر قرلغه التونی اسیرز کونی آلاق قانونمز در شمدی او طوز یل باشی بو خانمزک طالعه دوشوب عثمانیه بورجی اولدوغندن اسیر باشنه بشر غروش آلسن »

[۱] ک : و سخونلی [یوقاریلرده (سجویلی) دیبه کچشدی (م)] [۲] ک : عشرتله .
س : عبرتله [۳] ک : شیرینی [۴] ک : صیانه [۵] ک : دور ایدوب

دوشوب اندن ینہ دیار مسکوودہ اژدرخان و بالو خان و ولایت قازان و الاطرو و هشدک و قالمق و لایتلرن بوقدر زمندہ کشت و کذار ایدوب ولایت از قدن شمندی کفہ قلعه سنہ کلدی کمزده هنوز تاتارخان جدید در دولتدن کلوب قریمہ داخل اولدوغی تماشای غریبہ در اما محمد کرای خان بلکہ عصیان اتمک احتمالی واردر و جملہ قرم خلی محمد کرای خانکدر [۱] دیو تصور ایدوب در دولتدن بوقدر زماندن برو ولایت قریمہ خان کوندر مدکلرینک اصلی اولدر بعدہ دردنچی کون آق محمد پاشا والی ولایت کفہ اولان سرخوش ابراهیم پاشا و جملہ اعیان کبار و کبار و اشرف قدریہ و اروب خان ایہ بولشوب الای عظیم ایہ کفہ شهرندہ محمد باقی [۲] چلینک خانہ سنہ خانی مهمان ایدوب قلعه دن برطوب شادمانلری و لشکردن همچنان بال یمز مدفعلر شادمانلری اولوب ارتسی ولایت قرمدن کروه کروه عساکر تاتار ایہ قلغا سلطان و نورالدین سلطان و خان وزیر سفر غازی مرحومک اوغلی اسلام اغا و دفتر دار اسلام اغا و سابقا محمد کرای خان وزیر قیطاس اغا و قاضی عسکر اولان مرتضی علی افندی و نیجه بیک اعیان قرم کفہ کلوب خانی الای عظیم ایہ باغچہ سرای تختندہ جلوس ادرمکہ کتورہ جکلری محلده (چوبان کرای خان) حضرتلری آق محمد پاشا افندی مزہ کلوب برضیافت عظیم تناول ایدوب آق محمد پاشایی باغچہ سرایہ بیله کتورمکہ دعوت ادرمکہ محمد پاشا ایدر « پادشاهم مقدم سز سعادتہ و اروب تخت عالیکیزده قراردادہ اولوب صکرہ بزى دعوت ایدر سکز خا کپایہ بزله دخی یوزلر سورمکہ باغچہ سرایہ روانہ اولورز لکن شمندی بزم اولیا چلی قرن دشمز بیله کتورک بزم آندہ قناقمز اولوب جملہ توابعاتلری مزہ قناقلر حاضرلسن » دیدکده حقیر دخی جملہ تدارک لرم کوروب

کفہ دن قرم خان ایہ باغچہ سرایہ روانہ اولدوغمز قناقلری عیان و بیان ایدر

اولا خان و قلغا و نورالدین و اسلام اغا و حقیر آق محمد پاشا ایہ و دالشوب کفہ دن قالمقوب دریا مثال عسکر الایہ جانب غریبہ اسکی قریمہ کیدر کن جملہ قرم اعیانی خانہ قرشو کلوب مبارک باد دیوب خانک پای سمندیہ یوزلر سوروب باشلرندن شیرطمہ قلیاقلری و بورکلرن طاسلیوب [۳] باشی قبا خانک رکابنہ یوزلر سوروب کیدر لردی اما ارتسی کون قوم شیرینی جملہ جنک سلاحلرن قوشانوب یکر می بیک قدر عسکر جبه

[۱] ك : خانلیر [۲] ك : نای [۳] ك : طاسلیوب

داغستانه کتمزدن مقدم قریمی سیاحت ایتدی کمزده بالاده مفصل تحریر اولمشدر بعده بو قلعه کرچدن قالقوب جانب غربه قریم جزیره‌سی ایچره کیدوب ۷ ساعته (خیل اناصله‌سی) معمور بیوک تانار کویدر آندن ۶ ساعته [۱] سمت غربه کیدوب

اوصاف قلعه کفه

جمله کفه خلقی محمد پاشانک استقباله چیقوب جمله توابع و لواحقیه پاشایه قناقلر تعیین اولنوب هر کس منزلکهنده اعیان ولایت ایله کوروشوب جان صحبتلی آتمکله باشلادیلر ارتسی کون قره دکزدن اون پاره‌شیکه [۲] تام بیوک کمیرایله طرب افزون [۳] ولایتندن سرخوش ابراهیم پاشا کفه والیسی اولوب اول دخی الای عظیم ایله کفیه داخل اولنجه جمله اهالی ولایت ا که دخی استقباله چیقوب الای عظیم ایله قلعه‌ده سراینه کلرکن ا که دخی قلعه‌دن الای [۴] پاره طوب شادی مانلری ایدوب آق محمد پاشا ابراهیم پاشانک مبارک بادینه واردی زیرا ابراهیم پاشا بوستانجی باشلیغندن برو اسکی وزیر ایدی عظیم ضیافت اولوب ارتسی ابراهیم پاشا دخی آق محمد پاشایه کلوب ینه طعام عظاملر [۵] تناول اولندی بعده ارتسی کون

دریان آمدن تانار خان جدید

سنه ۱۰۷۷ ذی الحججه سنک اوننجی کونی عیداضحیده قره دکزدن عمار زاده قپودان پاشا اون بش پاره [۶] قدرغه ایله دونمآه هایون کفه لیمانه عظیم شادمانلر ایله کروب لنگر انداخت اولدقده جمله لیمانده اولن قدرغه‌لره جمع کشتیلر صفا کلدیکنز طوپلری و توفنکلری آتوب قپودان پاشایه شادمانلر ایتدیله مکر بو قدرغه‌لر ایچنده یکی اولان قرم خانی چوبان کرای خان وار ایمنس خان قپودان پاشا باشدارداسنده اوچ کون اوچ کیجه یطوب جمیع قرم خلقی یکی خان کلدیکن دویوب شهر کفه آدم دریاسی اولوب شاه راهلرک ازدهامندن [۷] کلمز اولدی اما غریب تماشادرکم بز محمد کرای خان ایله بو قدر چرکزستاندن عبور ایدوب داغستان پادشاهنه واروب آندن حقیر خزر دریاسیله دیار عجمک کیلان ولایتنه دوشدک آندن مصقوک ترک قلعه‌سنه

[۱] س : ۹ ساعته [۲] س ، ک : شایقه [۳] ک : طربزون [۴] ک : قرق الی
[۵] ک : اطعمه عظاملر [۶] ک : بش پاره [۷] ک : ازدهاملرندن

قادر پروردگار در کم انشاء اللہ خلاص اولور لر بلکہ دریادہ بر کمیلہ خضرہ راست کلر لر حمد خدا پاشا ایہ بوقدر عسکر بری طرفہ عبور ادوب بر فرد آفریدہ ضرر کلیوب سالمین وغامین

منزل اوصاف قلعہ کرش

بوقلعہ اوچ کون مکث ایدوب آتلیلہ بوز اوستندن پرتاب ایده ایده کچلرہ [۱] و آتلیلہ دریادہ یوزوب بری طرفہ سلامتہ کلنرہ وات قویروغنہ یاپشوب چقان آمدہ و دریادہ یوزہ یوزہ کلن یدی نفر کمسہلرہ محمد پاشا افندیمز جمہ سنے بر قات اثواب فاخرہلر وروب اونار عدد قزلنہلر وروب خیردعالر آلدی اما اتلرہ پسند ہزار احسد [۲] دیوب یدی نفر کمسہلرہ بر قات اثوابدن غیری المیشتر قزلنہ آلتون وروب اوچ نفر آتلیلر کہ عرباناً گلش لردی اتلرہ بر ا کر و بر رخطلر وروب واول یکتلری مسرور اتدی حق تعالی آئیدہ معمور ایده اما بومذ کور چوچقہ بورنی بوغازی ازاق دیکزی ایہ قرہ دیکزک مابیندہ ایکی میلدن اسکک بر بوغاز در کم ایکی طرفدہ قلعہلر اولسہ نہر تن قزراغی ازاق قلعہ سی دبندن کچوب قرہ دیکزہ چیقمازدی [۳] و طمان جزیرہ سی طرفی بر میل بر آدم قدی و بر ارش [۴] قدر صیغ و قومسال یرلردر ا کر ملوک مراداتسہ اول طمان طرفندہ کی بر میل صیغ یرلری چوچقہ بورنہ قلعہ بنا اتسہلر بو بوغاز بر میلدن یقین اولوب قوش کچمز اولوردی و بو کون عبور اتدیکمز چوچقہ وکلسہ جک بورنی بوغازی اول بوغاز محکم لقدر کم [۵] سنہ ۹۷۶ تاریخندہ سلطان سلیم ثانی عصرندہ بالادہ قیوب [۶] اوصافن تحریر ایتدیکمز نہر ادل کناوندہ ترک اوری نام خندق صقولی محمد پاشا فرمانیلہ قازوب عسکر قیشہ قالوب اوری قازمدن فراغت ایدوب ہیہات صحرا سندہ بزم کلدیکمز کبی شدت شتادہ بو بوغازہ جمہ عسکر اسلام کلوب بزم کبی بو بوغازدن بوز وزرہ بری قریمہ کچرکن بوز بوزلوب اون بیکدن متجاوز عسکر اسلام بوز آلتندہ غرق اولدینی بوغاز منحوسدر حمد خدا بز لر سلامتہ عبور اتدک ایکی کون قلعہ کرچدہ مکث اتدک بو قلعہ مک اوصافی و طرزئی طرحی [۷] محمد کرای خان ایہ

[۱] ک : کچوب کلنرہ [۲] ک : ہزار حسد [دوغروی (احسنت) اولیدر (م)] [۳] س ، ک : چیقمازدی [۴] ب : ارشن [۵] ک : اول بوغازہ مخالفدر کم . [س نسخہ سندہ اولجہ (محکم لقدر کم) ایش صوکرہ دن چیزمش ، (مخالفدر کم) یاپشوب (م)] [۶] [قیود) اولق مناسبدر (م)] [۷] س ، ک : و طرح طرزئی

ایدوب بر جانبه سلامتہ چیقوب خلاص اولدیلر و بعضی دلاور سرور هنر ور اولان
 فتار صویہ غرق اولمش آتارینک یولارلرن اللرندن قومایوب کندیبی بر کوچک بوز اوزره
 قالب آتی آنی بوز اره لرندن چکه چکه اول دخی کندویی بوزدن بوزه کناره یقین
 اولان طرفلره انه انه [۱] آتیله دونیله کرج قلعه سی بوغازی طرفه سلامتہ چقیدیلر [۲]
 جمله عسکر اسلام اولیکیدک جرأته کشد [۳] ایدوب انکشت بر دهن و ناخر بردن [۴]
 آدیلر حقا که معجزه [۵] مرتبه سی شی ایتدیلر اما یکیده کجیلان آت لازمدریزیرا
 آت بنی آدمک قرنداشیدر شیمدی بینلن آتارک صوی و صوینی جناب الله قدرت الیله
 حضرت آدمک کعبه طینندن آتارک صوینی خلق ایتدی اما قبل خلقت آدم روی
 ارضه آتار وار ایدی لکن اومزی باشلرنده قناطری اولوب طرفلری ایکی چتال بر
 غیري اشکال آتار ایدی اندن اوچ نفر یکت دخی کوردیلر کم آتارلیله بوزه بوزه [۶]
 قره کیز عمانه چیقوب کیدیورلر هان طرفه لعین ایچره آتارینک اکرلرن بوز اوزره
 براغوب کندولریده عربان اولوب توکلا علی الله دیوب چلاق آتارینه سوار اولوب بوز
 اوستدن کندولرن قره کیزه اوروب آتارینک یله رینه اول شدت شتاده برک پشوب اوچی
 دخی یکر می میل قدر آتارلیله دریایی سوکوب کلر کن کرش قلعه سندن آدملر اسبابلر ایله بویکتره
 پشوب حمد خدا اوچی دخی

(بیت)

بدریادر منافع بی شمارست اکر خواهی سلامت در کنارست

دیوب کرج قلعه سی طرفه چقیدیلر حکمت خدا بوتاتار بیکترینک برینسک آتی قویروغنه بر
 غرق آب اولمش آدم جان حویله یا پشوب آتی دخی آت سلامتہ چقاروب بر آت ایکی آدم خلاص
 ایتمش اولور حقا که آتار اشرف مخلوقدر کم خلاق عالم کجیلان آتارک حقنده قرآن عظیمده
 و فرقان مجیده سورہ ص ده (اذ عرض علیه بالعی الصافات الجیاد) بیور مشلردر
 انکی چون بو حقیر آتاری پک سوب الی بریلدن برو بش اون رأس آتسز اوله مامشدر ویدی نفر
 آدملر دخی یوزه یوزه کرج قلعه سی طرفه چقیدیلر ویدی آدم دخی قرشو طمان
 جزیره سی طرفه چقمشدر انجاق یدی نفر آدم کوزومز او کنده بوز اوزره قره دکزه
 دونه دونه کتدیلر واون بر عدد آتار بوز اوزره ککنیوب قالدیلر آنرده رب العالمین

[۱] ط : آتہ آتہ . ب : آتہ آتہ [۲] ب نسخه سنده بر سطر آچق وار [۳] ک :

پسندیده [دوغروسی (پسند) اولمیلدر (م)] [۴] دوغروسی (و ناخن بردن) اولمیلدر (م)

[۵] ک : اعجاز [۹] س ، ک ، ط : آتارلیله بوز اوزره

دریا اوزرہ بوز چتر چتر اوتوب جاچا بوزلر منکسر اولغہ باشلادی و بوزک کنارلری طوپراغک حرارتی تاثیرندن دشدش اولوب اریمکه باشلادی اما کزودہ خلی تجار وزوار و تاتار قوملری بطی الحرکهک ایدوب وقت ظهرہ قریب قالدقلرنده کونش قله فلدکه دیکیلوب وقت زوال اولوب کرچکدن شدت حار اولوب دریا اوزرہ بوز کوب کوب اوتوب بعضی بوزلر چتر چتر چاتلیوب نیجه یرلری بوزک رخنهدار اولنجه همان باشای مدبر کندی یاننده کی آدملرندن بر قاچ جری آدملری قرشو جانبدہ اولان آدملرہ کوندروب بوز چاطلادی ارتق کمنه کچمنلر دیو خبر کوندردی آنلر خبرک صحتہ باقیوب بوز دریسی اوزرہ اوغرادیلر (ومن الآفات یخ پاره) همان بوزاوستندہ بولنوب عقلی باشنده اولان چاک جانلردن تاتارلر ا کر پیاده و ا کراتلاق [۱] سکرده سکرده یری کچوب سلامت بولدیلر اما عربہ لریلہ کرو قائلردن اون بش عربہ و یکرمی قدر آدملر بوزہ چوکوب [۲] غرق اولدیلر و بعضیسنہ اورقان [۳] ایپلر آتوب آدملری چیقاردیلر و نیجه سی غرق اولوب بینہ و بین الله تعالی شهید اولدیلر (ومن لشجاعه والجرأة مرد میدان توانه کان بهادران) اما یعنی چایک سوارلر اتلریلہ چاطلین بوزک آره لرندن بوزدن بوزہ آنلریلہ دولانوب قرم طرفہ چیقیدیلر و دخی کرو قائلر کوردیلر کم اش شدن کچوب فی الحال آنلرینک باشلرندن او یانلرن و ارقالرنده ا کرلرینک قولانلرن چوزوب آنلرن بوزاوستندہ براغوب کندوسی اللرنده قارغی مزارقلریلہ بوزدن بوزہ پرتاب ایدرک سلامتہ کچدیلر و کمسی بوزہ آیقلری کچوب انده کی صریغی بوزاوزرہ آقیری کلوب حریقی صرق بوزہ باصغہ قومیوب ینہ بیک محنت ایله بوزدن طشرہ چیقوب سلامتہ کلردی الحاصل جرأت بر موهبۃ الہیدر اما مکر اول محلده لدوس روزکاری اسوب بوز دریاسن پاره پاره ایدوب آن واحده بوز خرمن خرمن جرمی قدر پاره پاره اولوب جریان ایتکه باشلیوب قرہد کیزہ دوغری بوزلر حرکتہ باشلینجه یکرمی نفر کسه لر آنلریلہ بوز پاره لری اوزرہ قالدیلر و یتش سکسن قدر آدملر دخی پیاده ین پاره لر اوزرہ قلوب بیوک خرمن جرمی قدر بوزلر اوزرہ سکر دوب هر نہ جانبدہ وارسہ دریازر الحاصل یکرمی نفر آدملر بوز اوزہ مولوی وار دونه دونه بوز ایله قرہد کیز عثمانہ اول شدت شتاده آہ و فغان و این و فریاد ایدرک کیتدیلر اما عقلی جانی باشنده اولوب ایش کورنلردن شہازر بیکتیلر قننی جانبدہ بر غیری بوز پاره سی یقین ایسہ بوزدن بوزہ پرتاب

[۱] س ، ک: آتلاو. پ: آتلا [۲] س، ک: جوییلوب. پ: چوییلوب [۳] ک: اورغان

صحت درمان آخر نفسده ایمان میسر اوله آمین و یامعین جناب خلاق عالمه بی حد ولا یعد
 ولا یحصی حمد و ثنا اولسونکم بو حقیر پرتقصیر اولیای بی ریایه برکون بوکارخانه محنت
 سرایده بر آه سرد چکدرمدی و قپوسندن برکون بوش کوندرمدی آیه سوره هودده
 (وما من دابة فی الارض الا علی الله رزقها) در [۱] الحمد لله صحت بدناه یدوروب ایجروب
 کیدوروب قوشادوب بو حقیری پرورش ایلاین بیر بی زوال الله صدک شکر و کزلک
 حمد و ثنای اولسون بعده بو طمان قلعه‌سنده پاشا ایله اون کون اون کیجه اعیان ولایتدن
 عثمان پاشا زاده و درویش علی بك اوغلی علی جان و غیریلرله جان صحبتلری ایدوب ذوق
 و صفای ایدرکن بر کیجه بر شدت شتا و بر ریح شدید [۲] اسوب طمان جزیره سی ایله
 قریم جزیره سی مابینی اون سسکز میل اولان بوغاز قره د کیزدر اوچ ارشون کامل
 قره د کیز بوغازی بوزایله منجمد اولوب سد اولدغنک پاشایه خبری کلدی و پاشا فی الحال
 کوس رحلت نفیرلرین چالدروب جمله بار و بنکاهیه کوچوب طمان دن بر ساعتده ینه
 (منزل چو حقه بورنی) نام محله واریلوب پاشای کامکار آتندن نزول و بر سجاده اوزره
 مکث ایدوب قتی صالت اولنلر قرشو طرفه بو بوز اوستندن کچسنلر دینجه همان ابتدا
 حقیر بسم الله توکلاً علی الله بشیوز قدر پیاده آدملر ایله حقیر آت اوزره فی الحال قرشو
 کچوب آتی آنده خداملریمه براغوب تکرار پیاده اولوب بی باک و بی پروا المده مزرانغمله
 بوز اوزره پیاده عودت ایتدم اما صووقدن آدمک ارلکی کسلردی و آت اوزره آدملر دورمغه
 تحمل ایدم یوب آتدن یقیلردی همان فی الحال حقیر جرأت ایدوب بری طمان طرفه ینه کچوب
 پاشایه کلوب مژده سلطانم بوز بر عجایب قاتنامشکم [۳] کویا پولاد نخشوانی اولمش بیره
 مدد سلطانم فرصت غنیمتدر بو صباح صوووغنده همان بوزدن قرشو کچم دینجه همان
 پاشایی ایکی دانه اوزون درکلی بوط اوزره بندردیلر و ایلریدن پوطی اوزون اورقنلر
 ایله چکدیلر حقیر پاشانک یانی صره ینه پیاده کیدوب بوزی آدملیوب بشیوز آمده عجله
 ایله یورویوب چو حقه بورندن قرشو قرم جانبنده بر میل دن ا کسک (منزل کلسه جک بورنی)
 نام محله پاشا واصل اولوب قزاقدن چیقوب بر سجاده اوزره مکث ایدوب سائر عسکرک بری
 قرم جزیره سنه کچمه لرینه منتظر اولوب دوردی بعده پاشانک جمله آغرانی توابعات و لواحقات
 و حیواناتلری بر ساعتده کیدیلر حقیر ک دخی آغرانی جزئی و کلی جمله بری طرفه عبور ایدوب سلامت
 اوردیلر و قرم خاکنه بوز لر سور دیلر اما اوچنجی ساعتده آفتاب علمتایک شدت حرارتی تاثیرندن

[۱] پ نسخه‌سنده ۱۳ سطر آچیق وار [۲] ک؛ شدید صرصر [۳] ک؛ ط: قاتلانمشکم

لسان روسدہ چوچقہ [۱] - ومرز یاوروسنہ دیرلر زمان قدیمدہ معمور قلعه ایدیکی بالادہ محمدکرای خان ایله داغستانه کیدرکن مفصل تحریر اولمشدر اندنینه جانب غربہ ۵ ساعتدہ

اوصاف منزل قلعه دارامان منی حصار اوستوارطمان

بوقلعه یه کیررکن جمله 'هالی' طمان پاشایه استقباله چیقوب قلعه دن طوب شادمانلری ایدوب عثمان پاشا زاده لر و کفعلی سید ... افندی قاضی اولوب جمله پاشالیله باقیه [۲] ایله قناقدر ویریلوب پاشا عثمان پاشا زاده سراینده مهمان اولدی هرکس خانه لرندہ استراحت اتدیلر و خبر آلدیکم بو جزیره طماندن قرشو قریم جزیره سنه کچمکه چوچقہ بورندن قرشو قریم طرفندہ کلسه جک بورنی ماینهماسی بوز آقوب وازاق دریاسی بوزی سوکلوب صافی بوز جریان ایدوب قرشو قریمه کچمک محالدر دندکده قلعه طمانده اوطوراق فرمان اولندی و ماتقدم محمد کرای خان ایله داغستانه کیدرکن بوقلعه طمانک عمارستانی و اشکالی و آب و هواسی و سائر اوصافی جمله بالادہ تحریر اولمشدر [۳] خلاصه کلام بوسیاحتمزده بحر خزر ساحلنده مصقوک ترک قلعه سندن تا بالو خانہ و اژدر خانہ و الاطره و قازانہ و سرایه و موژق کرمانه و نهر ادل کنارنده و نهر جاییق ساحلنده و تورک اوری کنارنده و الحاصل غیر یلرده مصقوک یوز الی پاره [۴] قلعه عظیملرن سیر و تماشایه ایدوب اندن نهر تن کنارینه کلوب تا قلعه ازاعه کلنجه نهر تنک یمین و یسارنده اولان جمله ... عدد نامدار قلعه لری حصیردن یلکنلی قیزاق کیلیله بوز دریاسی اوزره تا ازاعه کلوب اندن هیات صحراسی ایچره اربعین و زمهریر کچروب شب و روز نیجه بیک آلام و شدایدی و نیجه یوز بیک مشقت راه همراهی اول شدت شتاده چکوب ولایت چرکزستانه دوشوب نیجه بیک درد سر انجام چکوب حمد خدا برکون جناب الله بوعبد اضعف العبادہ بر ام جکرسوز چکدر میوب و پر آن مشوش الحال امیوب بردرسی [۵] دیار اسلامده بوقلعه طمانه صحت و سلامته داخل اولوب مشقت راه و محتتری جمله فراموش ایدوب صبح و مسانه به خانہ صحبت خاصل ایدوب حقہ عبادت ایدردک الحمد لله والشکر لله ثم الحمد لله که بوفلک کجرو دهر دینده [۶] چکدیکمز آلام شدایدلر جمله اونودلدی همان دنیاده

[۱] ك: جوجته [۲] ك: یافته لر . س نسخه سی نقطه سزدر [۳] بوراده ب نسخه سندن بش سطر آچیق وار [۴] ك: یوز اوتوز آلتی پاره [۵] ك: تزدرسی . | س نسخه سی متن کبیر فقط دوغروسی دوغروسی دیمک اولان (بدرستی) اولمیلدر (م) [۶] ك: دوندہ

اوقوماسنلر همان سکرده سکرده کچسنلر یوقسه اویله وقتی اولنجه ارتق بنم یایشلیغ بوزولور همان بوینه براوسنلر» دیو رجا ایتدی و جمله عسکر علی الفور بری طرفه کچدی اما فقیر دیوان افندیسی ابراهیم چلبی اول هیئت مجموعه جکیله کمی میموننه دونمش صویه غرق اولمادن جان قورتاروب پاشا یانسه کلوب اغلمغه و بر نطق آتمک طاقت و درمنی قالیوب کویا بری جان قالب جمادات اولمش هله خداملری افندی بی قناغه [۱] کتوروب ارتق صاحب فراش اولدی بعده پاشا دخی جمله عسکری بری طرفه کچدکلرندن سکره الای ایله قزل طاش قلعه سی آلتنه کلدکده قلعه دن پاشایه سلامتله خوش کلدک و صفا کلدک دیو اون پاره طوپلر آتجه پاشانک قرندهشی و بکک خواجه سی و نیجه تریا کیلر دخی طوپچیلره و قلعه دزدارینه شتوم غلیظه لر ایدوب « بیرهی قیجه اوغیلر بو قیشده بو قیامته نه طوپ آتوب بزم کیفمز قاچررسز » دیو بر میل یردن فریاد ایدوب « آتمک هی بیدینلر » دیو پاشایه کلوب « سلطانم عزیز باشکچون شو قلعه دزداریله طوپچیلرک بیونلرن اورک » [۲] دیو رجا ایتدی لر پاشای عاقل ایدر نیچون قتل ایدیم دیدکده « هی سلطانم بوشدت شتاده طوپمی آتیلر » دیدکده پاشا ایدر « قانون دزداریدرکم هر وزیریه طوپ آتیه کیشلردر » دیدکده خواجه افندی ایدر « قانونلرینه فلان ایدیم » دیوب پر آتش اولوب قناغه کتدی بعده دزدارک ضیافتی تناول اولنوب وقت ظهر اولدقده (دربیان عبرت نمای حکمت باری) همان که قلعه مناره سندن [۳] مؤذن بر کره درون دلدن و جان کوکلدن الله اکبر الله اکبر دیوب کلبانک محمدیه رها بولدور نیجه همان بامر الله تعالی اول سحر ایله منجمد اولان بوزلر بر کره هر طرفدن طوپلر کچی کوتلیوب بوزلر پاره پاره اولوب آن واحده بوزدن نام و نشان قالیوب محه اولدی کویا اول دخی بو نهر عظیم اوزره اصلا بوز طوکمیوب بر خیال جان [۴] ایدی خدایه عیاندرکم بوبوزی قزل طاش قلعه سی اوکنده بوز اوستندن بویله کچمشزدر بعده قالمق احسانلرین آلوب غائب اولدی بعده قزل طاشده پاشا اون دانه قریازلر ایدوب فقرالره بذل ایدوب اندن قالقوب جانب غربه کیدرکن تمرك قلعه سی صاغ طرفزده قالب بزلر جمله مز ۳ ساعته کیدوب (منزل قریه صوجق) حمد خدا دارامان کوییدینه دوشدک اندن قالقوب (منزل قریه شلومقای) اندن قالقوب یینه جانب غربه ۴ ساعت بالق کولاری کنار نیجه کیدوب (منزل قلعه چووجقه) [۵]

[۱] ك : قوناغه [۲] پ : باشین کسک [۳] ك : قلعه قزل طاش مناره سندن [۴] ك :

خواب . س : خاب [۵] ك : جووجه . ط : جووجقه

خلق پاشايي ابتدا يالکيز ايکي دانه اوزون درکلی پوط اوزره اوطوردوب اوزاقدن اورقاندل
ایله یوطی چکوب پاشا نهر قوبانک قرشو طرفنه سلامتله کچوب برسجاده اوزره اوطوروب
سائر عسکرینک سلامتله کچمنه منتظر اولدی واردی صره جمله ایچ آغاری طورنا
قطری بوز اوزره سکرده سکرده کچدیله هر کم آهسته آهسته کچدی ایسه قرشویه کچمیوب [۱]
بوز آلتنه کچدی وغرق اولدی خدا عالم ودانادر هر کم بوزه بصردی بوز چقور اولوردی
تا بو مرتبه انجه رلری وار ایدی دخی ایلری یلری بوزه بصسه لر کروسی دوز اولوب
ایلریسی چقور اولوردی حمد خدا جمله آتله دخی بر بر قرشو کچوب بعده بوش عربله
کچمکه باشلادی زیرا مقدم جمله عربله رک یولکلرن پیاده آدملر قارشویه طشمشلردی
وجمله عربله رک تکرلکلرن چقاروب تکرلکلری وعربله لری ایپلر ایله باغلیوب الارقدن
عربله لری چکه چکه قرشویه کچدیله و جمله آتلی بر بر یولارلرندن برردانه پیاده
آدملر الارقدن بوز اوزره دو کولن قوملر اوزره آتلی کچوب جمله سلامتله کچدیله و بزم
مملوکلری دخی اون سکیز رأس آتلی و آتلی عربله لری ایله سلامت قزل طاش قلعه سنه
کچوب کچن یلده قوندقلری قناققرینه روانه اولدیله مکر کرده دیوان افندیسی ایله
یدی سکیز دانه متعصب آدملر قالب بزبو سحر ایله پیدا اولان بوزدن کچمه زز دیو کرو
قالدقلرنده همان پاشا تیز کچسنلر یوقسه کندولری بلر دیوثقلت ایذنجه دیوان افندیسنک کیف
کیوی یشمیوب [۲] عربله ایچندن طشره چقمیوب کندوسی ایله قلن داغستان قومی متعصب لری
افندیسنک عربله سن پیاده چکرکن کمی معوذتین و کمی اسماء الحسنانن یا دافع و یا حافظ
و یا رافع و یا الله دیو کچرلرکن همان دیوان افندیسنک عربله بی بوزه کچوب بریاندن بوز
اوزره قالب [۳] دیوان افندیسی فقیر ابرهم چلی جان حویله عربله دن طشره کندوی
بوز اوزره آتوب سورونه رک عربله دن الارقه کیدوب آتی دانه متعصب داغستان مسلمانلری
بوز آلتنه کچوب غرق اولدیله و اونر [۴] یولداش لری دخی او قویراق بوزه با صدقجه غرق
اولراق بر قیچی برکناره چقوب بر قیچی غرق اولدی مکر بو غرق اولانلر اسماء الحسنی
بو معوذتینی صدق اعتقاد ایله او قودقلرنجه سحر ایله پیدا اولان بوزک سحری باطل اولوب
بوز دنلوب کمی خلاص اولوب کمی غرق اولدی همان بو حال پرملالی قالمق کروب
پاشا یاننه کلوب باشندن قالباغن یره اوروب ایدر « وای بنم اما [۵] چکدیکم یایشلیغه »
یعنی سحر مه دیو فریاد ایدوب اغلیوب ایدر « سلطانت شو کچنلره تنیه ایلك کچرکن عربجه
[۱] ك : کچه میوب [۲] ك : یشمیوب [۳] ب : قانلوب [۴] ك : واون [۵] ك : امك

چقاروب كوزلرينه سوروب ينه قوينه قويوب الننده كى نجاستى دخى قار ايله سيلوب
 دونه دونه پاشانك ياننه كلدى وپاشايى نهر قوبان كنارنده اياق اوزره بولدق همان قالمق ايدر
 يا قرشو طرفه كچمشكيز يا [۱] ديوب همان قالمق ابتدا كندى بوز اوستندن سكرده
 سكرده كچوب ينه بزم طرفه كلوب پاشايه كلدى وجمله پياده اولان عسكر لر بریدن اوتيه
 و اوتهدن برييه كچمكه باشلاديلر اما بوز هنوز كاغد قدر قالن اولوب بنى آدم لر بوز
 اوزره كچدكلرنجه خدا عالمدر بوز آدملك اياقلىرى آلتنده صفه قدر صفه قدر چقور
 چقور اولوب چتر چتر بوز اوتردى بو محل قزل طاش قلعهسى مقابله سنده چركس ممالكتى
 حالى تمام اولدينى محل اولوب نهر قوبانك قرشو طرفنده اولان قزل طاش قلعهسى خلقى
 جمله پياده اولوب بوز اوزره آق محمد پاشايه كلوب بولشوب سر بر زمين باي بوس ايدوب
 دورديلر پاشا دخى بو قلعه اهاليرينه نقات ايدوب تيز بوساعتمده بوز دو كمش ايكن بزم
 اغرلقلى عربه لر يمزله وعسكر اسلامك بارخانه لر ايله جمه سنى قرشو قزل طاش قلعهسى
 سلامتى طرفه كچرك ديو ابرام و الحاح ايدوب تنيه اينجه [۲] فى الحال مذكور قلعه نفراتلى
 ينه قرشو طرفه قزل طاش قلعه سنه كچوب بر قاچ يوز چوال و طور با يو كى ساعت
 قوملى كتروب بوز اوزره دو كوب بر قاچ يردنه بوز اوزره يوللر اتيديلر كم ات اياقلىرى
 قاوب بوزلىر دليه ديو انجه يوللر ياپديلر همان جملدا اول قزل طاش قلعهسى خلقنك
 قيونلرن قرشو چركزستانه بوز اوزره كچرديلر اما علم الله و شهد الله و كفى بالله شهيداً
 محمد رسول الله يمينى ايله بويله اولمشدر كم بر آنده نهر قوبان كى بحر عظيم بر اوق بويى
 بوز دوتوب [۳] دوردى [۴] اما بامر الله تعالى مصقو ولايتنده اولان نهر ادل و نهر
 جايق بوزلىر كى مجلا بلور كى دكل ايدى بعض يرلى قوملى و سياه چامورلى قالن
 بوز ايدى لكن بعض يرلى ينه مجلا ايدى و بو محله نهر قوبان اسلام بولده اون قبانندن
 قارشو قاسم پاشاده ميت اسكهسى قدر واسع وعميق يردر بعض يرى اويله مجلا دو كمشكم
 بوز الننده شناورلك ايدن ايرى بالقلمر نمايان ايدى و بو كچدك آلت ياننده قره دكزك تلطمى
 فريادى استماع اولتوردى و قره دكزك تموجى تابو قزل طاش قلعهسى او كنده كى بوزلر
 اوزره كلردى ينه بويله ايكن قزل طاش قلعهسى خلقى و صيبانلى پاشا كلدى ديوب
 شاده نلر ايدوب بوز اوزره جيلان كى سكوب نى باك و بى پروا كزرلردى همان قلعه

[۱] ك : كيچمه يسزيا [۲] ك : كچرك ديو تنيه و ابرام و الحاح ايدوب فرمان اينجه

[۳] ك : دو كوب [۴] ط : دوردى

روز کارك قزل قیامتن قوپاروب بوقدر عربہ لری وبوقدر چادرلری یله کتوروب قیامت کوسترن بن ایدم اشدہ اول سیزہ معرفتمک برشمہ قدرن سیزلرہ کوستردم اکر بوصوی قرشو کچمک استرسکز بکا برآت وبرصداق وبرکوک طون ویوزغروش ویرک شمدی ینہ قزل قیامت ایدیم وبوصوی طوکدوروب بوزلاب ایدیم جملہ کز سلامتہ آسان وجہ ایله قرشو یقیہ اوتوب بویقہ نک آجلغندن قورتلوب قرشودہ سلامتہ چیقاسز دیدکدہ همان فقیر محمد پاشا بیرہ مدد اویلہ 'ولسون دیوب قالمق باشی ہرنہ طلب آدیسہ مع الزیادہ وروب قالمق آتی [۱] آلوب بر طرفدہ باغلیوب قالمق تاتاری بر اورمان ایچنہ کروب کتدی اما ینہ کیدوب دوردوغی یردہ قالمق کورینوردی اما کمنسہ اصلنی بلز الا حقیر وپاشا ودیوان افندیسی بلر [۲] (دربیان عجایب غرایب تأثیرات سحر تاتار قوم قالمق) بوحمدہ آفتاب عالم تاب برخوش منور ایکن همان حقیر قالمگ آردندہ برمصافئ [۳] بعیدہ یردہ بردرختان [۴] ایچرہ پنہان اولوب نظر ایدردم همان قالمق تاتاری بردرخت منتہانک دبندہ اوسان [۵] ایدوب یعنی یستہ باران زدہ ایدوب ادبدہ دبرنی عربان ایدوب ہواہ دوندی [۶] ودوغرولوب کوتندن ترسی چیقاروب اغزینہ قیوب اوچ کرہ یردہ قار اوزرہ طقلہ ایتدی [۷] وینہ نجاستی یانہ کلوب ایکی اللرن یرہ قیوب ایکی ایافلرن ہواہ قالدروب مذکور اعاچہ ایافلرن دایوب باش اشغی دوردی وصول الیلہ نجاستن قارشدروب النہ پارمقلریلہ نجاست سوردی وبرخیلی زمان قالمق کوتی اوزرہ باش اشغی دوردی همان آنی کوردم شرق و غرب وشمال طرفلری قراروب اوزریمزده اولان آفتابک نوری کیدوب اوچ سما کبود کون اولوب ظلمات بصوب برعدوبرق وبرشدت شدیدروز کار پیدا اولوب کویا ابرنیل کون پارہ پارہ اولوب بیرہ اینر [۸] آنی کوردم قالمق اعاچہ دایادینی ایافلرن اندروب نجاستنک یانندہ اوچ دورد کرہ دور ایدوب کاہجہ نجاستن [۹] الیلہ آلوب ہواہ آندجہ یدرملر شاقیوب قیامتلر قیاردی آنی کوردم بزم عسکر قوبان نہری کنارندہ قیناشمغہ باشلیوب ہرکس صوی قرشو کچمکہ تدارک کوردیلر قالمق دخی الٹنک نجاستن قار ایله سیلوب عسکرہ دوغرو کیدرکن حقیر دخی قالمگ آردندہ سریمجہ یورویوب قالمغہ یتشوب انلرک لسانی اوزرہ «ماندو طاو» دیوب سلام ویردم او دخی «طاوموندو» [۱۰] دیوب سلام آلدی وآغزندن برجوز قدر صاری برطاش

[۱] ک: آتی [۲] ک: بیلردی [۳] ک: برمصافئ [۴] ک: بردرختان [۵] ک: اوشان

[۶] ک: دوندی [۷] ک: آتدی [۸] ک: بیردوشدی [۹] پ: نجاستندن [۱۰] ک: طاوماندو

منزل عمر اغا چفتلکی

محمد کرای خان افندیمنك وزیرى اولان سفر غازی اغا اقرباسی عمر اغانك اوطاریدر یعنی چفتلکیدر بونده یدی کون کامل مکث ایدوب بر طرفه کیدوب سلامتہ چقامادق زیرا نہ بلسکه بوغازی ونه اداخون بوغازی نہ صودر ونه بوزلاندر [۱] حمد خدا سکزنجی کون خبر کلدیکم قزل طاش قلعهسی اوکی بوزلاب اولیور دیدکلرنده جمله من حمد و ثنا ایدوب اول آن بار و بنکاهلری عربہلره و سیدسخانهلره تحمیل ایدوب ایکی کون جانب غربہ النارب [۲] نهر قوبان کنارینه واردق کوردلکم نہ بوز دوکش ونه کمیلروار برعجیب درده گرفتار اولدقکم تعبیری ممکن دکل مکر چرکس ملعونلری سکزن کوندن برو بزى بسلیوب ظہایر [۳] ورمدن عاجزلر اولوب قوبان دوکدی دیوب یلان خبرویر مشلر ایتمس بر نیچه چادرلر قورہم دیوب چادر قزقلری بوزدن یرہ کچمز نہ چارہ نیچه چادرلری عربہلره و بعضی اغاجلره طنابلرن باغلا یوب چادرلری قوروب ایچنדה قرار داده اولہم درکن بر ریح عقیم والیم و رباد صرصر عظیم اسوب اولروز کار زورکار جمله خیمہلری پاره پاره ایدوب هوا یہ پرن اتوب و نیچه عربہلری باش اشغی ایدوب و نیچه عربہلری روز کارالسر و صعر سر [۴] روز کار صحرائر ایچره کتوروب تکرلکلرینک دوراندرینه کوزارمنز حتی فقیر آق محمد پاشا بروزیر عالی و قار ایکن بر عربہ آنتہ کروپ پنہان اولمشکن عربہ روز کار دوندروب محمد پاشا کوچیلہ جان خلاص ایدوب بر مصیبت و اوایلا اولدیکم حشر و نئشردن بر نشان اولوب نفسی نفسی کونی اولدی بعضی اش کورمش غازی تاتار غازیلری سحرہ اوغرادق دیدیلر ہان محمد پاشای عاقل جمله ایچ اغالرینہ تنیہ ایدوب سورہ معوذتینلره مداومت آتمکہ باشلداقلرنده بامر اللہ تعالی روز کار زورکار ریح عقیم تسکین اولوب سہل هوا کشاده اولدی امینہ نهر قوبانک بری طرفندہ نہ کوی ونه کند ونه عمارستان وار برزخ جالندردہ قالبونہ ظہیرہ ونه دانہ خردل وار ہرکس برک خزان کبی دترہ یوب عالم حیرتدہ قالدیلر ہان بو محلدہ بر قوجہ نوحی کوسہ قالمق تاتاری کلوب پاشایہ بولوشوب ایتدی پاشا بکا ضررک طقونمازمی یمین ایلہ دیدی پاشادہ کلام عزتہ ال اوروب یمین ایدوب بندن و بنم خداملرمدن سکا ضرر یوقدر دیو یمین اادکدہ قالمق ایدر سلطانم شمدی سزک باشکیزہ

[۱] ك : ونه لوزدر [دوغروسى (بوزلاب) اولمیدر (م)] [۲] ك : ط : الغار ایدوب

[۳] ك : ذخایر [۴] س نسخه سنده بو اوچ کلمہ یوقدر دیگر نسخه لردہ ایسہ بورادہ اولدینی کبی نقطہ سز، ہمده او قونایہ جق بر حاله دره . بلکه (آیر و صفیرخی) اولق ممکندر (م)

نہر یمان

بونہر صغیر جگ نہر پچی غزدن آیریلوب بر جزیرہ اولوب اندن ینہ نہر پچی غزہ مخلوط اولور بو چلی دخی کچوب ینہ جانب غربہ ... ساعت [۱] کیدوب

منزل قلعه ارانی

جنوز کفرہ سی بناسیدر بر دپہ باشنده بر ویران خراب قلعه در تمور [۲] خان خراب اتدیکنہ (خراب) لفظی تاریخ وقع اولشدر سنہ ۸۰۳ زیرا زمان قدیمہ شہر عظیم ایمنس حالا نیچہ کرہ یوز بیک یردہ اثر بنالری ظاہر در ونہر یمان صوبی بوشہری احاطہ ایدرمش حالا یوللری خاک پاک ورمال ایلہ لب بر لب اولوب مرور ایام ایلہ نہر یمان بو خراب قلعه آلتندن آقاز اولش اندن ۲ [۳]

نہر اولو حمان صو

یعنی بیوک یمان صوبنوک دخی اصلی نہر قوباندندر ینہ اداخون بوغازندہ نہر قوبانہ قوبان دخی قرہ دکیزہ مخلوط اولور بونہری دخی بوتلر ایلہ قرشو طرفہ کچوب ۳ ساعت کیدوب

قلعه یلانلی بایر

زمان قدیمہ بر زیبا قلعه ایمنس تمور خان خاکہ برابر اتمش بو دیارده [۴] یلان و چیان و عقرب اولماق ایلہ بو قلعه نور دیدہ [۵] بر قاچ یلان کورینوب ارتق عمار اولمادیغندن یلانلی بایر دیرلر بر مرفع دپہ واردر بو قلعه یلانلی کچوب بلسکہ [۶] بوغازندن قوبان بوغازندن قرشو تمرک قلعه سنہ یعنی طمان جزیرہ سی خاکنہ دوشہلی [۷] دید کدہ بلسکہ بوغازی نہ صودر ونہ بوزدر اداخون بوغازی دخی اویلہ در دیو خبر کلوب جملہ عسکرک الکلی [۸] کسلوب بالضروری جملہ عسکر اسلام ایلہ بر کونک یول کرو جنوب طرفہ دونوب ینہ نہر قوبانی بوزاوستندن قرشو طرفہ اوتوب شفا کہ [۸] چرکزی خاکندہ

[۱] ک : ۵ ساعت [۲] ک : تیمور [۳] ک : آندن ... ساعتہ [۴] ب : بو دیارلردہ [۵] ک : درونندہ [۶] س : بلسکہ [۷] نسخہ لردہ ہپ بوبلہ درکہ (دوشہلم) مقامندہ سوبلنمشدر (م) [۸] (ارلکلی) اولوق دہا مناسبدر (م) [۹] ب : شفا کہ

قوماق احتمالی اولیوب آخر کار چرکز اولرنده قزان قزان سولر قینادوب یره دو کوب کوچیه کوچ برر آدم دفن ایده جک قدر چوقور قازوب دفن ایدوب کیتدک اندن ۲ ساعت نهر قوباندن آزمس کیشر صولی بطاقلی و چتاقلی یردن عبور ایدوب بر عظیم اورمزلر ایچنه کیروب سهل صوقدن آرام بولوب یبان اخلاط آرمودی و کومکملر و قزل المائر ییبرک (منزل چتال اوزک) نام محله واروب مکث ایتدک بو محله نهر قبان [۱] جزیره لرندن بر اورمانلی عظیم جزیره در قوم نوغای بو ادایه (چتال اوزک) دیرلر بو محله نهر قبابی [۲] بوز اوستندن قرشو طرفده ینه هیهات صحراسی خاکنه کچوب کامل یدی ساعت جانب غربه یورطوب

منزل خان دپه‌سی

نهر قوبانه قریب هیهات صحراسی ایچره علامت اولماق ایچون تیمورخان [۳] ینمش بر عالی پشته در انکچون تیمورخان دپه‌سی دیرلر بونی کچوب

نهر چتال اوزک

قوبان نهری بطاغندن آریلوب طمان آداسی قریبده اداخون بوغازینه مخلوط اولور اندن ینه سمت غربه سازلی و قامشلی یرلر ایله جانب غربه ۵ ساعتده

نهر پچی غز [۴]

بونهر نهر چتال اوزکدن آریلوب ینه نهر قوبانه مخلوط اولور بو نهری بوزاوستندن کچوب بر ساعت اغاجلق ایچده ینه سمت غربه کیدوب

نهر چکی پچی غز [۵]

بودخی بیوک پچی غزندن آریلوب اصلی اولان نهر قوبان ایله اداخون بوغازنده قره دکیزه مخلوط اولور و بونهر چکی پچی غزی صولات [۶] بولوب نیجه یوز سازلر وقامشلردن پوطلر پوب آتلیک قویروقدینه پوطلری باغلیوب صون، بالدا یوب [۳] قرشو طرفه یوز بیک رنج وعنا چکرک ۴ ساعت برچولستان ایچره کیدوب

[۱] س،ک: قوبان [۲] پ: قوبانی [۳] پ: تیمور [۴] ک: غز [۵] ک: غز [۶] ک: صولاب
[۳] س، ک: بالدا یوب

ایدی تا سعادتلو پادشاهه هدایا و بمزم [۱] دیو مصقو ولایتندن نهر جایتندن و نهر ادلندن برو کترردم الحکم لله او بر طویقون و ایکی صوتقور قوشلرم صاغ قالسین دیو اولن قوشک کنده لری و حلقسن ایاقلری و بوغازندن الوب لاشه سندن اعمران [۳] و جیغلرن [۳] آلوب کوده سن بر اقدم زیرا و حوش و طیور و کدی و کوبک مقوله سنه مزار سنز دیرلر یعنی پیره کومنز لر آنکی چون حقیرده بو طویقونک لاشه سن خاگ مذلته آتوب کچدک زیرا بکونکی کون برد کثیردن پریشان اولوب صووق جهنم عذابن چکرک کیدرکن بر کمنه نک سیس خانه سی یقلسه خداملری یوکتکم احتماللری اولوب کچوب کیدرلدی زیرا جهه سنک اللری و ایاقلری و بلکه جمله وجودلری برد شدید کثیردن اصلا طومنز اولمشیدی تا بو مرتبه شدت شتا وار ایدی نتیجه کلام بو درد و بلالری نیجه کون چکرک

منزل قباق شفا که

ما تقدم محمد کرای خان ایله داغستان ولایتنه کیدرکن بو قناق اوصافی تحریر اولمشدر اما شیمدی ینه بونده مکث ایدوب آتش باشنه اوطور اولردن نیجه کسه لک کوزلری قاریغوب [۴] اعما اولدیلر و آق محمد پاشا افندمزک ایچ اغالرن صراج زاده محمد چلینک و بر قاچ ایچ اغالری و حانکیر [۵] و متفرقه لردن یکریمی نفر کمس لک اللری و ایاقلری صوقدن دوکلوب [۶] اللری و ایاقلرینک مکملرن اللهم عافنا دسته ره لره کسوب اللری و ایاقلرن قاینار قطرانلره بطروب آدملر حض ایدوب کمی فریاد ایدوب کمی مرحوم اولدی اول الله عالم و دانیه معلومدرکم بو حقیرک بو غلاملری و بر رفیق لرمک وجودلرینه بر نخطا ارمیوب [۷] منزل به منزل کلردک اما اکثریا آدن انوب پیاده یورردک آتله اوشود کده ینه آتله سوار اولوب سهل طرید جولانلر اتلر کده آتله دخی قیزاردی بو حال اوزره بهر یوم نیجه بیک عذاب الیم چکرک بر قناغه دخی کلردک قرق یلندن برو شویله شدت شتایی کورمدک دیو اختیارلر شهادت ایدرلدی خلاصه کلام بو قناقده یدی آدمی دفن ایدم دیدک یره بو قدر بیک فرهادی کولنکلر اوروب بر قیراط طوپراق

[۱] ک: ویرزم [دها مناسی (ویرم = ویرم = ویرم) اولقدر (م)] [۲] ب : لاشدن اغلرن . ک : لاشه دن بعض توکلرن [۳] ب : و چیقارلن [۴] ک : کوزلرینه قاره صو اینوب [۵] دوغروسی (وچاشنکیر) اولیدر (م) [۶] ک : دوکوب [۷] ب : ایرمیوب

منزل ولایت کوچک ژانا [۱]

بوقاقدہ مکٹ اتدیگمز کچی عمان کرامہ منز هیکه لرنده نعلاریمز وار ایدی حقیر پاشانک نعلبد باشی سنه بر آلتون وروب سکز رأس آتلیمی نعلدوب راحت اولوب اول کیجه خواب راحتی حتی خداملم کندیلرینه حرام ایدوب بیدار اولوب علی الصبح کوردک جمله اغواتلرک آتلی و سیدخانہ لرینک قویروقلری ویله لرن چرکسلر کسوب قوجه قوجه آتلی جمله اوچر دردر یاشنده طای آتشلر نه چاره بودیآرده برجای مناص امن یوق کم واروب آنده قناسن [۲] بو حال پر ملال اوزره بویله رنج و غنا و ریخ غنا چکرک هرمنزله قرقرو والیشیر یرده بطاقلی وچتاقلی و بوزدوکمش و دوکمامس بوزلاپ آقار صولری کچرکن آتلیک آیاقلری بوزه کچردی اما جانی باشنده اولان اشکورمش [۳] یکتلر آتلرن یولارلرندن دوتوب بوزلری قیروب آتلرن صوده بوزدردی و بعضی اللری ویاقلری دوتر [۴] رفیق و خدامز [۵] آتلی باشندن وچندن چکرک بوزدن طشره چقاردی الحاصل یکریمی آلتی کونده نهرقوبان کنارنده نوروز [۶] قلعه سی مذ کوردن [۷] قطع منازل ایدرک

منزل پشکو کبرکیه [۸]

بونده چرکس بکلری پاشایه و عسکره خیلی قناق باناق ایدوب پاشایه بر چرکز دلبری پنجه آفتاب بسنی [۹] غلام بنگشلا دیلر پاشادخی آنلره برریای و برردسته کوچوکز [۱۰] یلکلی اوقلر وروب بیوک بکه برکیلان آت و او برقرنداشلرینه برخلعت زراندرزر کیدروب جمله ممنون و محضوض [۱۱] اولدولر اندن قلقوب ینه شدت شتاچکرک دبی و بوران عذاب المن کوره رک کیدرکن همان حقیرک بر طویقون دوغانی قولده ایکن بیوب [۱۲] اولدی اما پادشاهه لایق برطویقون ویدی بولک [۱۳] مرجان کوزلی مرغ زیک [۱۴]

[۱] ك : ژانا [۲] ب : قونه سن [۳] ب : اش کوره مش [۴] ب : دوتار [۵] ب : خداملریمز [۶] ب : بوزوز [۷] ك : نوروزقله مذ کوره سندن [۸] ك : کبرکه [برنجی کاف مفتوح، بامضموم، راساکن، ایکنجی کاف مفتوحدر بویله حرکه نشدر (م) [۹] ب : بسینی [۱۰] س : کوچوکن ك : کوچکن . ب : کوچوکن . ط : کوچوکز [۱۱] ك : محظوظ [۱۲] (اویق) وزنده اولان (بویق) مصدرندن درکه طوکق معناسنه در بالخاصه جانلی مخلوقاتک صوووقدن طوکسی ایچون مستعملدر (م) [۱۳] ك : تولک . ب : بولوک [۱۴] س ، ك ، ب : زیرک

یژده اولوب صباح یوله روانه اولدقده پاشالیرک کیمی نك آتی کتمش پیاده قالمش کیدر کمینک قونطوش کورکی [۱] کیدوب اول شدت شتاده پیاده چامور ایچنده کیدوب کمینک قیلچی وتوفنکی وغیری سیلاحلی یوق هر رفقیر پاشالیر بروادی حیژده پریشان حال کیدر لر حقیر بونلره ریش خنده ایدرک ونجه لطفه امیز شقائر ایدرک جانب غربه کیدوب

منزل قباق حاتوقای

بودیارده کویه قباق درلر بر معمور کویدر ایچندن جریان ایدن نهره (نهر ابورغان) درلر بونهر ابازه داغترندن طلوع ایدوب بومحمد نهر قوبانه مخلوط اولور بو کیجه بو فیاقده مهمان اولوب پاشا طرفدن الای چاوشلری جمله اغواتلره بصیرت اوزره اولوک دیوتیه و تا کید ایدوب هر کسک [۲] حوا ایچلرن حفظ ایدرلر بو حال اوزره علی الصباح اولوب آتی کوردک پاشانک کوزلری نوری ایکی دانه پنجه آفتاب غلاملرن اوغورله مشلر و جمله اغواتلرک اتلرنده پای بند و کوسدک قلامش همان پاشاغضب آلود اولوب ایدرتابو اوغورلئان کوله لیم بولنا یجه بن بوردن بو قیدر عسکر ایله قلقمام دینجه کوردیلر کم بر وزیر عالیشاندر هر کیجه یوزر قیون و بیکر ات می کیدر آخر کلز داغله آدملر او شروب مکر غلاملر ابازه اوغلانلری ایدی فی الحال داغتردن غلاملری سرقه ایدن چر کسلری دو توب پاشا حضورینه کتروب غلاملره بشریوزدینک و سارق چر کزلرک ایکسنکده بیونلرن اوروب اول آن نقیر رحلتلر چالئوب جانب غربه داغستان ایچره کیدرکن حقیر بر تقصیر حد ایدوب بر شیئم سرقه اولنمادی درکن بر ساعت نصکره آلمده کی آتم لک پا اولدی آیا بو ات قاردن و چاموردن اوکجه لدمیکه یا خود ایاغن بوزمی کسدیکه دیوشک و شبهه یه وارمشکن غلامک برینک دخی آلمده کی آتی لک پا اولدی بیره بونه حالدر شو اتلرک ایاقلرینه باقک دیدم کوردیلر کم چر کز خر سزلری کیجه یدی رأس آتلیمک ایاقلرندن نعللرن سو کوپ حیقار مشلر الهی حق بلاورسن نملونلره دیو حقیر یدک آته بنوب نم آتم بوش کیدوب غلامک بری دخی بر بوش آته سوار اولوب نعلبند و چارشوی بازار یوق کم نعل اوردورده سن نه چاره بودی و بورانده و اول شدت شتاده جانب غربه اورمانلر ایچره کیدوب ۸ ساعتده

[۱] س، ک : قونطوشی و کورکی [۲] ب : هر کس

ولایت حاتوقایده دوی الی نوغای

بو قوم نوغای دخی مقدا مصقودیارنده [۱] رعایا ایکن جنک ایده ایده قرق یلدن برو قاقچوب بو یوردلرده ساکن اولوب قیونلری وصفیرلری و دوه لری غایت چوق اولدغندن دوی الی دیرلر مرزالرینک اسمی دخی (دوی بای میرزه) دبو نام ویرمش برقارت آدمدر جمله بش بیک عسکره مالکدر قوم رابا [۲] و قوم شعا که [۳] و قبیله خانوقای [۴] چر کسلری ایله قرداش اولوب مذکورچرا کزه لک داغلرنده ساکن اولوب خوش کچنرل زیرا خانوقای بکی اولان جانیه کری [۵] نام کفره چر کزندن قز آلمشدر حاتوقای چر کزی بکی دخی بر عنقا چر کزدر و اسمی جانیه کری [۶] اولماسنک اصلی اولدرکم بو چر کزستان خلغنک زعم باطللری اولدرکم خانه لرنده بر مسافر مهمان اولدوغی کیجه خانه صاحبک بر اوغلی دوغسه مسافرینک اسمنی اوغلته و قزینه اسم قورلر مکر جانیه کرائی [۷] خان عجم سفرینه بو چر کزستاندن کچرکن بو خانوقای چر کزی ولایتنه قنوب بکینک اونده مسافر اولوب اتفاقا اول کیجه ده بکینک بر اوغلی وجوده کلوب اسمنی جانیه کرای قورلر بر مسن و مطروش قوجه کفره در اما کفر وضاللت ندر بلمز بو جانیه کری بکک خانه سنه آق محمد پاشا قنوب سائر قزانلره پاشانک عسکری قنوب صاحبکدک جمله پاشالیرک اوغورلماق اسبابلرن قومادیلر حتی بعضی آتلیک آیاقلرندن نعللرن سکوب چیرمشلر و نیجه آدملیک سورمدن کوزلرن چالوب آدملری بصروبی نظر قالمشلر یعنی مبالغه دن کنایه تابو مرتبه چر کز خرسزلی واردر و بو دیارده خرسزلق عیب دکدر یکتلکدر دیو خرسز اولنه قز ورلر [۸] چونکه صباح اولدی پاشالیرک کمی دوئم و کمی کوملکم و بیجاغ و خنچرم دیو فریاد ایدرلر حمد خدا حقیر مقدمه خداملریمه تنیه ایدوب بصیرت اورره اولوب برشی چالدرماک دمش ایدم جمله اشیا لرمز [۹] یرو

[۱] ب: دیارندن [۲] ک: زابا [دوغروسی ژانا] اولق ممکندر (م) [] [] ک: شفا که [۴] دیگر نسخه لرده هپ (جاتوقای) در (م) [۵] ک: جانیه کری [۶] ک: جانیه کرای [۷] ک: جانیه کرای س: جایه کرای ب: جایه کرای [۸] ک: بلکه مایینلرنده خرسزلی غایت یکتلک عد ایدوب خرسزلق ایله تفاخر کسب ایدرلر و خرسز یکتدر دیو خرسزه قزورلر و خرسز اولیانه یکت دکدر دیو قیز ویرمه تعلل ایدرلر [۹] ب: اسبابلرمز

و نوغای نامدار لری طرفه العین ایچره قرشو کچوب قالمق لری قیره قیره ایکی بیک قدر کله
 و اوچیز عدد دیری قالمق اسیری آلوب ینه نهر قوبان کنارینه کلوب صدمات طوبدن [۱]
 و ضربات قورشومدن مرداولان قالمق ک آتلرن ویات و یراقلرن [۲] و لاشه مردار لرندن
 جمله اثواب ملوئلرن آلوب ینه نهر قوبانی بوتلر و صالدر ایله بری طرفه سالمین و غنمین
 محمد پاشا حضورینه ایکی بیک کله لری غلطان ایدوب جمله چرکز و نوغایه بر کیسه غروش
 احسان اولندی و ینه تلکی [۳] نهر قوبان بوز اولورسه قالمق ینه کلمک احتمالی اوله دیو
 جمله عسکر نوروز [۴] قلعه سنه کیروب صغیانلر قلعه خارچنده مترسلندیلر و اظرفه
 قراوللر تعیین اولنوب چرکز خرسزلرننده امین اولدیلر و اول کیجه جمله عسکر خواب
 راحت یاندیلر و اوچ کون تقاعد ایتمک فرمان اولندی

اوصاف منزل قلعه نوروز

کچن سنه محمد خان ایله داغستانه کیدرکن حقیر بو قلعه سیر و تماشا ایدوب بالاده
 اوصافی مفصل تحریر اولمشدر اما شمدی نوروز مرزه جمله قوم نوغایک [۵] اوچ کون
 اوچ کیجه آق محمد پاشایه یخشی قناق بانلق ایدوب و جمله عسکرن یخشی صلیوب پاشا
 نوروز مرزایه بر خلعت فاخره کیدروب اول دخی پاشایه و اوغلی بک افندیه برر آت
 و برر یورغه لاشه و برر اوغلان و برر چرکز قزلری وروب کتخدایه و دیوان افندیسه
 و حقیره برر نوغای لاشه لری وروب و ایکویز عدد جرداتلی و صداقلی و صواتلی و کوبه لی
 زورهادر بکتلر قولاغزورروب

نوروز قلمه سنندن چرکزستانه روان اولدوغمز قناق لری بیان ایدر

اولا بو محله ادرنه قائم مقامی قره مصطفی پاشانک بزی از اقدن جقران اغاسی اولاقلق
 ایله محموداغا [۶] در دولته کتدی اندن پاشا جمله عسکرک [۷] جاب غربه اورمانلر ایچره

[۱] ک : طوب کوبدن [۲] ک : و بایراقلرن [۳] ک : بلکه [۴] ب : بوزوز [۵] س
 تسخه سنده اساساً (نوغایک) ایتمش صوکره دن تبدیل ایله (نوغایه) یا بملر (م) [۶] ک : بزی
 اراقدن چیقاران عمود اغاسی ینه اولاقلق ایله [۷] ک : جمله عسکر یله

ايكى آت آره سنده المده سندا ق [۱] قاجمله آتله يوپودريك نهر قوبانى خدمتكارلر و آتلمه
 يلدروب [۲] قرشو كچدم اما حمد خدا دزليمه ديك اصلانديم بدن غيرى نيجه يكتلدرخى
 اولهجه نهر قوبانى برى سلامتته اوئديلر مكر بر آلاشه آتم صويك صووعندن قاجوب
 صويه گرميوب قرشو طرفده قالمش ياخود صودن ينه كرويه دوئمش كوردمكه قرشوده
 كشيوت دورر همان حقير ينه جرات ايدوب چناب الله صغوب قرشو طرفده كمسه
 قالمش ايكن اول نفسى نفسى كوينده حقيره قريم قاضى عسكرى اولان مرضى على
 افدينك احسان ايتديكى بوز آلاشه [۳] اوستنه ينه عرباناً سوار اولوب المده سداقچى
 ايله [۴] آتله اوره رق كندى آغراق كچلان جدارين [۵] اصلاطمدن نهر عظيم قوبانى
 بولاب [۶] ايكن بوزلر اره سندن ينه قرشو طرفه اوتوب كرو دون آتى صويه دوكه
 دوكه قودوم وشاق نامنده بركلب معلم زغرم دخى قالمش آينده اكر خانه سنه آلوب
 ينه نهر قوبانه آت ايله كيروب كلبي بر بيوك بوز اوزره براغوب كلب بوزدن بوزه صجرايوب
 گاه صوده يوزوب حقير دخى سلامتته قارشو بيله كچوب [۷] اثواب و كورم كيركن
 قرشو طرفدن قرق اللى بيك قدر قالمق عسكرى اولام اولام اولوب كلهرك نمايان اولدى
 و طرفه العين ايجره قوبان نهرى كنارينه كلوب كورديلركم نهر قوبان بولاب [۸] دكلدر
 صو ايله بوز آقار نه چاره اتسنلر جمله عسكر قرشو طرفه كچمشلر همان جمله قالمق صويك
 قرشو طرفنده ازا ق تلکيسى [۹] كچي اولوشراق دورر كچن همان برى محمد پاشا عسكرينك
 اللرى و اياقلىرى دوتار غازيلرى قرق و اليشر درهم داليان توفكلر و نوروز [۱۰]
 قلعه سندن سر آمدشاهى طوپلر ايله بوقالمق عسكرينه برياليم طوپ و برياليم توفنك قورشوملرى
 سر نيجه برالده نيجه بوز قالمق اورمان ايچنده قار اوزره خاك مذله دوشديلر و تمش بش
 قالمق قرتلى [۱۱] آتلرندن چوال كچي يره دوشديلر وغيريلرينك قرارلى فراره
 مبدل اولديلر و نيجه يوزى مرد اولديلر چركز نامدارلرى قالمق كفارينك بويله قردلقلرن
 كوروب درحال پوتلر [۱۲] ايله ايكي بيك توفنك انداز واوچ بيك اوغلى [۱۳] چركز

[۱] ك : شيداق . پ : سندا ق [۲] ك : يالدايوب . پ : بالدايوب . [۳] ك : بوز آل
 آلاشه . س : نسخه بنى نقطه سزدر [۴] س : سيداعمله [۵] س ، ك ، جدا ويرن [۶] پ :
 بولات . س ، ك ، ط : نسخه لرى نقطه سزدر دوغروسي (بوزلاب) اولمليدز (م) [۷] ك : قارشويه
 كچوب [۸] ك : بولاب [بوزلاب اواسى نمكندر (م)] [۹] ك : دلكيسى [۱۰] پ : بوزوز
 [۱۱] ك : قاريلرى . س ، ط : قاريلرى [۱۲] پ : پوتلر [۱۳] س ، ك : آتلى

اول دپی و بورانی و شدت شتای عذاب الہمی چکوب بو اورماندہ آتش باشتمہ کچوب
 اوطوردی ایسہ اللزی و آیقلری دوکلوب [۱] و کوزلرینہ قرۃ صوائتوب اعمأ و کتوروم
 اولوب نیجہ آدملر بو اورمان ایجرہ آتش باشلرنده هلاک اولدیلر حمد خدا نہ حقیر ونہ
 مملوک رفیقلمی آتش باشنہ قویوب دپیدہ و نوراندہ آغاجلر آلتندہ قار اوزرہ اوطوروب
 بہارلی بہارلی اسنی شربتلر واسی چوپرہ لر ییوب یاندق و اخلاذ امرودی و الما و کوکم ارکلری
 فصللرن ایتدک و بوکیجہ بوخیابان اطرافلرینہ قراولر قیوب و ہر طرفہ کوشہ بندہ [۲]
 یوزر یوز الیشر قدر تفنک اندازیکنلری اورمانلر ایجرہ مترسلرہ قیوب قالمق خوفندن
 و چرکز خرسیزی دردندن جانب اربعہ یہ قراولر قیوب نہر قوباندن اغیرلقلری بوز اوستندن
 قرشو طرفہ کچرمکہ جد و اہتمام ایدوب جملہ اغرلقلر قرشو طرفہ کچوب بری طرفہ
 ہان صالت اتیلر قالدی حکمت خدا نہر قوبانک بوزی علی الصباح قیوب نہ بوز ونہ صو
 اولوب جملہ عسکرلہ قرشو ہیہات طرفندہ کی اورماندہ قالدق اما قوبان نہری اوزرہ بوز
 پارہ لر خرمن مثال بوزلر پارہ پارہ جربان ایدوب قرشو چرکز ستان جانبہ سلامتہ
 اومک [۳] قابلدکل آخرکار براق نقر بہادر فتالر کسکین عرقلر وبال صولری و کسکن
 بوزلر نوش ایدوب اغاجلردن و سازلردن و قامشلردن و ایری قورومش اغاجلردن پوطلر
 و صالرچاتوب نیجہ عربہ لری و نیجہ یوزسیسخانہ یوکلرن قرشویہ کچروب و ہر کس اتلرین
 پوطلر اوزرہ قیوب و نیجہ یوز رأس اتلری نہر قوباندن یلدروب قرشو طرفہ کچروب
 چرکز اولرنده و نوغای قومی اولرنده آخورلر ایجرہ اتلرن قودیلر و قارشو طرفہ
 نوروز [۴] مرزہ نوغایلری و چرکز بکلری [۵] چرنق قایقلر و بوطلری بری طرفہ
 کچروب آق محمد پاشای و ایچ اغالری و پاشانک امامی ابراہیم افندی و جعفر اغائی قرشو
 طرفہ کچروب حمد خدا سلامتہ واردیلر اما حقیر بار خاندن ارلما یوب [۶] بر دخی
 پوطلرک قرشو طرفدن بو جانبہ گلہ سنہ باقیوب نیجہ آتش [۷] غازی یکتلر ایلہ یک دل
 یک جہت اولوب ہان حقیر اول شدت شتادہ قلیجم و صداغم و قول توفنک لرم و دخی
 غیری خفیف اشیا لرم کچی طلوملرینہ دولدوروب طلوملری اوفلیوب اغزلرن برک باغلیوب
 ہر طلوملری اتلرک قویروقلرینہ برک باغلیوب بو عبد کمر اول یوم برزخ شتادہ عرباناً

[۱] ک: دوکوب [۲] ک: کوشہ لرنده [۳] ک: اوتک [۴] پ: بوزوز [۵] پ: یکتلری

[۶] ک: آریلوب [۷] ک: ایش کورمش . پ: آتش کورمش

آما یل آسوب کور طوماق [۱] ایله اللی دورد ساعتدر یوخسه آهسته روش کدلسه یکریمی قنای یر اولور اما بو هیپانک طولی جانب شرقده بحر خزر کنارندن [۲] جانب غربه نهر اوزی کنارنده قیل بورون قلعه سنده طولی نهایت بولوب طقسان یدی قناقدر حمد خدا یو یما نجه قره آغاج محلنه دک از اقدن سلامتله کلوب بو اورمانلق ایچنه کیروب عظیم آتشلر یقوب بیان آترلن ودوه آترلن وصفن ودومبای آترلن پشروب ذوق وصفالر ایتدک اماینه جانب اربعه مزه قراولر قور ایدک [۳] وهیپات صحرا سنده بوندن غیری رده آغاجلی اورمان یوقدر امنهرادل ونهر جایق ونهر قوبان وبحر خزر کنارلرنده اورمانستانلر غایت چوقدر بو یما نجه قره آغاج اورمانندن چیقوب جانب غربده نهر قوبانه یقین اخلاص [۴] آرمودی و کوکم و قزل الما و بیلد میوه لرن بیه رک ... ساعت [۵] سکر دوب الحمدلله تعالی سلامتله نهر عظیم قوبان کنارنده بر عظیم اورمانستان ایچنه کیروب تحصن ایتدک و جمله بزلی از اقدن امداد کترن [۶] عسکر لر جمله بار ثقیلری عربله ردن چیقروب نیجه عربله لی براغوب بزمله قلن قالوب کیدنلر کتمکه اجازت آلوب کتمک صدنده ایکن ازاق والیسی اولان منلاغنی پاشان واحده بوز اوستندن نهر قوبانی بری هیپات طرفنه اوچ بیک عسکر یله کوچوب ینه بزم مکث آتدی کمز اورمان ایچره قوب آق محمد پاشایه بولشوب بر سمور کورک وزیر کیوب [۷] محمد پاشادن ازاق اعیاننه و سلیمان پاشایه مکتوبلر آلوب اول کیجه آنلر ماهه تابه و اول شدت شتاده هیپات صحراسی ایچره بزلی کترن عسکرله و عربله واللی پاره طوبلرله توکلت علی الله دیوب کیرویه دونوب عزم راه ازاق دیوب آق محمد پاشادن اون عدد اسیر قالمق لری عورت و اوغلانلریله رهن اولماق ایچون و ازاقه سلامت وارمق ایچون قالمق لری آلوب کتدی لر امانجه بوز عدد عاقل کمسه لر همان ازاق پاشاسی منلاغنی پاشا نهر قوبانی بوز اوستندن جمله عسکر یله کچنیجه بزم عسکرک چوغنی بوزدن قرشو کچوب چرکزستان ولایتنه داخل اولوب قناقلره قوندی لر اما بزلی نهر قوبانک قرشو طرفنده هیپات صحراسی خاکنده اورمان عظیم ایچره قالوب اورمانلر اییره آتشلر یقوب کبابلر چو یروب آتشلر باشنده ذوق وصفالر ایتدک ظن ایدوب هر کیم

[۱] س : پک اسوب کورطوماق [دوغروبی (پک اشوب یورطماق) اولیدر (م)]

[۲] ک : کنارنده [۳] ک : قویوب اهتم ایدر ایدک [۴] ک : اخلاص [۵] ک : ۱۱ ساعت

[۶] ک : امداد ایله کترن [۷] ک ! بر سمور کورک کید یروب

کبی و سود ماویسی و قرمزی عقیق یعنی کبی اولوب هر یوکلرینک اوستنه برر الف کبی سیاه سیاه راده جکلر چکلمشدر و کوزلی مکحل و قرمزی مرجن کوزلی و قولاقلی یو کدن بسکلی منقار و مسقاری [۱] قوقوس بورنی کبی لعل کون اولوب پنجه لری آرسلان چیناخی [۲] قدر صویه لری واردر اما هر یو کیت بودوغانلری قولنده کتوره مز زیر اهر بری اونر و اون ایکیش و سکزر و قیه کلر قوشلردر بعض آدملر ات صغریسنده و بعضلر قولرنده کتوروب اما قولی آلتنده بر چلک [۳] آغاجه کچه صاروب قولنه دایاق ایدوب آغاجک اوجی اوزنکیده دورور [۴] و بعضی یکیتلر بو قوشلری باشلرند طشملر اما اول مرتبه ایکدی [۵] اوکره درلر کم قنقدن قناغه باشی اوزره هواده اوچراق کلوب هوهو دیوب صداورسن کلوب قولکه قونار اما بر شکاره صالحک غرغریسندن یر دتیره یوب حمله ایلدیکی حیوان شاشوب قالر و بو طیورلری قاز و طورنا و ککلکه صاملزلر زیرا اول مرغها پروازلر بو صونقور و طویقونک حمله سنه طاقت کتوره مز لر اما اکثری بیان آنلری و بیان دوه لری و صغنلره و دو مبارله صالرلر و ینه بو هیات صحراسی ایچره اولان بیان قویونی و قوزوسی و کیکی و یاغورجه سی و طبله لسی و قره جه سی و یوکلر چین آهوسی و بیان کوری یعنی آرقاسی سیاه ایفلی بیان اشکی و قورد و چقال و تیلکی و خنزیر و آیولر و غیری مخلوقلر اوطاق اوطاق یعنی بیکی بیکی بیکی بر یرده سورو سورو کزوب بر برلن ییوب کچزلر بو حمراده آنکچون حیوانات کم کلرندن کچلمز و ازا ق نافه سی [۶] دیدکلری قرمزی تلکی کورکلری جمله بو هیاتدن کلیرا کر بو صحرای هیاتک او صافن بر ییل تحریر اتسک طووصماق [۷] احتمالی یوقدر آنجا ق بو قدر اکتفا ایده لم بعده یول کور [۸] نام محلدن قالدوب آندن ینه قبله طرفنه ۸ ساعت هیات اوزره [۹] سکر دوب

منزل یمایچه [۱۰] قره آغاج

تا ازاقدن بو محله کلنجه الی دورد ساعت یر صحرای هیاتک بر انجه بریدر

[۱] ک نسخه سنده یالکز (و منقاری) کله سی وار (م) [۲] بزم طرفلده بیرتجی قوش طیرناغنه قاف ایله (چیناق) دیرلر اوحالده بزم لهجه به کوره (چیناخی) اوللیدر (م) [۳] ک: برچتال [۴] ک: دیالی دورور [۵] ب: ایکدی [۶] ب: یا قه سی [۷] ک: طاوصیق [۸] ب، ک: بوکول قوکورک. س: یول قوکورک [۹] ک: هیات صحراسی ایچره [۱۰] ک، ط: یناچه

آلوب پشروب صفاسن ایدردك (در بیان اشكال مرغ باز طویقون و صنقور) بو صحرای
 اددله اولان قرچینا [۱] یعنی دوغان و طویقون و صنقور و ایلی و لاجین و بودنه
 و طوبال کن و غرغی [۲] و کویکنک نام یرطجی دوغان کبی شاهین قوشلر بودنیاده
 یوقدر حتی قاز قدر بشر اوز کره توله مش طویقون و صنقور نام دوغانلر وارکم بیان آن
 و بیان دومی و بیان دومایلرن آلوب یرا کر سؤال اولنورسه بر قوش بر آتی و بر دوه
 و جاموسی نجه آلوب یر دیرسکنز ایله یرانوب یوله مشدرکم [۳] کوزلری قرمنی مرجان کبی
 اولوب کندویه غدا اولاجق مرتبه بر شکار بولماحق [۴] همان بیان آتی و دوه سنه
 هجوم ایدوب ابتدا آتی صاغر یسندن ناحلیوب [۵] یعنی طرنق اوروب آرقه سن یره بره [۶]
 آنک باشنه قنوب قناتلریله اول آتلك و دوه لرك کوزلرن قیایوب سکرتمکله قوموب ایکی
 کوزلرن اویوب چقاروب امانی و قوتن کسوب خواه نا خواه آتی و دومبایی و هر نه ایسه
 ییوب قاصغندن یر طوپ یر قارنی دیویوب پرواز اوردقدله سائر قورتلر و تلیکی و چقاللر
 و غیری حیوانلر اول ات و دوه لشلرن یمکله باشلر اما بو طویقون و صنقور نام
 قوشلر آیب و قورد و تیلیکی و چقاله و آرسلا نه صونمازلر زیر آنلر یرطجی مخلوقلردر .
 بو هیات آرسلا نی بغداد غضنفری کبی یوکی [۷] مجلا دکدر همان انکرو ولایتک صوف
 تحیمی کبی یوکی صالحیم صچاق کچیری کبی یوکللی و مفرت و مهیب رعد آواز اسدلری
 وار آنکچون صنقور و طویقونلر بو آرسلا نه نجه اورماز حتی قوم هشدک و قوم نوغای
 بو ادل قوشلرنک طویقون و صنقور و غیری دوغانلرن اوله او کره درلرکم تانار قومی
 اکا قوشه لاجین دیرلر خصمی اولان آدم اوله بر صحرا ده یا بر یرده یالکنز کیدرکن
 ایکی دانه قوشلری خصمنه قویوه روب خواه نا خواه خصمی تقدر رستم یکت اولسه هر
 بری چاله چاله اول آدمی آتندن یقارلر اول محله خصمی یتیشوب خصمندن انتقام آلر
 ایشته تا بو مرتبه آدمه صونار طیوغون [۸] و صونقورلری و اراما جناب الله بو قوشلری
 اوله محبوب و اوله مزین صدر بار [۹] و جناح ساز خلق ایدرکم [۱۰] نقش یوقلمون کبی
 آدم آتی کورد کده حیران قالر و نجه سی اون اون بش کره توله مک ایله خاص بیاض سود

[۱] پ، س: قرچینا. ك: قاره جیفا. ط: قرچینا [۲] س، ك: قرغی [۳] ك: توله مشدرکم

[س، ط نسخه لری نقطه سزدر] [۴] ك: بوله مییجق [۵] ك: پانچیلیوب. س، ط نسخه لری
 نقطه سزدر [(نجه لیوب) اولق ممکندر [م]] [۶] ك: باره باره [۷] ك: توکی [۸] ب: طویقون

[۹] ب: نار (ساز) کله سنه باقیلیرسه (باز) اولمیدر (م) [۱۰] ك: ایتمشدرکم

صالحم ظهور ایدوب بوخلده ایکی کره بیان آتلی اوردم حکمت غریبه در و بوکول
 قوکور محله کلنجه آلتی یردن ازا ق دگیزدن کر مه عظیم صولر کچدک کمی بر ساعت
 و کمی ایکی ساعت ائی صولدر کم برر کوتلوك یول هیهات صحراسنه کرمش کورفز
 بوغازلردر ارالرنده آب حیات اشملر وقیولر وار و بوخلدرده ماتقدم سنه ۱۰۵ [۱]
 تاریخنده ازا ق قلعه سین فتح اندیکمزده بو آلتی صویونده قوم اولو نوغای و کچی نوغای
 و اورومیت نوغای و سئداق نوغای و یمان صداق نوغای و دوی الی و بوزوز [۲] الی
 و چوبان الی و ارسلان بک الی و یجه یوز قوم نوغای طائیه سی قنوب کوچرلردی و عسکر
 اسلامه ازا ق آلتنه ذخیره طاشیوب امداد ایدوب اوچ اچییه اوقه سی منک کچی فوقار
 صای یاغی و زرلردی و اول زمان بو وادیلزده اشملر قازوب صولر ایچرلردی و قنوب
 کوچرلردی اما شمعی قالمق دردندن نهر قوباندن بری بو هیهات صحراسنه کچیوب
 غیر ی چرا کاهلر ایدمشلردر زیرا بو ایدیم ارض (ارض الله واسعه) در (درستایش
 حیوانات صحرای هیهات) بو هیهات صحرا سنک اوتلری و اوتلو قیلری و صازلنی و قامشقلری
 ایچره قازلر و اوردکلر و قوغولر و طوی و اکت و یورتقال و یجه کره یوز بیک کونه
 وحوش و طیور و چیغال [۳] بو دشت قیجاغک چایر و چمنزارلری ایچره یومورطه لری چاقل
 طاشیلری کچی غلطان اولوب آتلیمزک آیقلری آلتنده غلطان اولوب یطر و تلکیلر
 و چقاللر و سایر حیواناتلر بو یومورتالری ییوب صفالزلر حتی بو صحرا ده جمیع قره لر
 ولایتک آتیه [۴] و ایوان [۵] و ولایت سودان و ولایت فونجستان و ولایت عرب بنداده [۶]
 سوالهلین [۷] طور نالر بهار ایامنده بو هیهات صحراسی سازلنی و قامشقلری ایچره کلوب
 بونده یومورطیلوب یاورو چیقارر عربستانده یاورو چیقارمز لر و اصلا انده یومورطه لرمازلر
 زیرا شدت حار دن بیضه لری بشوب یاورو چیقاره مازلر همان اول بهار ده سواهل دیارلردن
 سکون ایدوب بو هیهات صغیره و نهر ادلن اوته هیهات کبیره کلوب یاورو لزلر حتی بو
 حقیر نهر ادل کنارلرنده تا نهر جامنه [۸] و ارنجه سیاحت ایدر کن طور نا و قاز و اوردکک
 یاوریلری آتلیمزک آیقلری آلتنده پایمال رمال اولوب کز لرلردی و یجه سمن یاورو لرن

[۱] ک : سنه ۱۰۴۵ [۲] ب : یوزوز [۳] س : چیغال . ط : چیغال . ک : چقال
 [۴] ب ، ک : ایته [س نسخه سی نقطه سزدر] [۵] ک : اسوان [۶] ک : عراق بغدادده
 [۷] ک : سواهلین (سواهل لئک) مصدرندن اسم فاعلدر [م] [۸] ک : جایغه

منزل کول قوگور

بو محلده [۱] قوم تاتار الی صویونی [۲] دیو جان وررلر زیرا ازا ق دریا سندن کرمه الی عدد صو کنارلریدرکم یاز کونلرنده بو آلی عدد صولرک کنارلری اولتدر نباتات و چراگاه و گیاهاتلردرکم آتلر دودولر نچه کره یوز بیک کونه شکوفه زار اولتدر ایچنده حیواناتلر غائب اولور آنکچون قوم تاتار بو جای فزائله جان وررلر اما قانلی تاتارلری بو محللری قبضه تصرفه آلوب مسکن دارالبوار ایدنمشلردر انکچون قیش کونلری بیله بو محلده قرار ایدرلر زیرا ازاغک ممرباسیدر [۳] اما صد شکر خدا بو محلده قالمغه راست کلدک بو محلده دخی عسکر اسلام صید وشکاره چیقوب ایکی بیان دودوسی و ایکی اصغول [۴] یعنی ینان صغنلری اوریلوب شکارلر آندی حکمت خدا بو محلده ینه خداملر ورفیقلر و صامسون و تازی و زغرلرمله شکاره کزرکن بریان آتیه وانست کلدک اما کویافیل محمودی کبی جهمدار و سمیز اسب بیابانی ایدی رفیقلر ایله بو آتیه اون یدی اوق ویدی سکنز قورشوم اوردق اصلا فائده آتیوب ینه چاردی اما کیده کیده زخملر بونی آلوب چست و چاپوقلق آتمز [۵] اولدی هله غلامک بری بو آتک قزله قولتوغنده قولان یرینه برچتال قورشوم اورنجه برایی کره دزلری اوزره کلوب قالقارکن حقیر ینه سکرلیوب رفیقلر ایله بوغازلیوب پاره پاره ایدوب حصمند اولدق بو سرگذشتی نقلدن مراد اولدرکم خدایه عیاندلر عالم صباوتمده واقعمده [۶] کورورمکه بو هیهات صحراسی کبی برچنزار فضاذه طایظیلر وزغار [۷] کلبلر ایله صید وشکار ایدوب کزرکن بریان آتیه برقاچ اوق اوروب اولدورمش ایدم قرقیدی یلدن صکره بورویای

[۱] س، ک: بو محله [۲] بوراده س نسخه سنک کنارنمه صو کره دن یازلش بریازی ایله شو عباره وار: «آلی صو بوی دیدکاری محلدلر یعنی انتها سیدر». بو عباره نك آلتنده شو عباره وار: «آلی صو بوی نك وصی - بونلر آلی دانه دکر دن کرمه کورفز لدرکه آتله صحرای هیهاتده ایرماقلر کلوب قاریشور یوقسه بونلر بررینه یقین اوله دکل بلکه ارالری وافر واردلر حاصل اوزاقدن کلورکن ازا ق ایله قوبان اره سنده دیرلر والسلام» [بوتعریف برقاچ سطر اشاغیده متندن آینمشدر [م]] [۳] س: باشیدر. ک: ناسیدر. ب: یاسیدر [۴] ک: اصغول. ط: صغول [۵] ک: ایدمه [۶] ک: واقعمده [۷] ب: و برغ [دوغروسی (باراق) اولوق ممکندر [م]]

قيوب جمله عربہ لری کورن چاتوب و قالق اسیرلرن آتلیله اورتیه آلوب یورطه یورطه یورطه کیدرکن بر قار یاغمغه باشلیوب اولکون قبله جانبه سکر دوب وقت عصرده

منزل قلعه کرتملی

زمن قدیمده جنوز فرنکی بناسی اولوب شهر معظم ایمش بعده تیمورلنک خراب آتمش بوقله ازاق دریاسندن کرمش بر آجی یول [۱] بوغازی کنارنده بر بایر اوزره عظیم خندقلری و بعضی علامتلی نمایاندر بو محله دخی ایکی دانه بیان آتلی کورینوب بونلری قووه قووه یتشوب برینه حقیریدی دانه اوق اوردم اصلا یقلمیوب هر اوردیغم اوقلر کویا یاغ طولومونه اورور کچی اوروب [۲] اوقلر آتک وجودنده غائب اولوب آتلی قیچلرن سرپرک صحرايه چاردی هله حقیر بر آتک اوکون آلوب تا کوزینه بر خدنک رومی اورونجه آت دپه سن بیره دیکوب اوقی قروب قالتارکن قاجله آتی قیچ ایاقلرندن سکرلیوب آرتقی داورانمادن قالدی و کرودن سائر رفیقلر یتشوب ایکی رأس آتلی دریلریله پاره پاره ایدوب نیجه یوز کمنه لر حصمند اولوب اول کیجه آت اتلری کبابی فصللرن ایتدک وینه ازاقدن چیقاردیغمز بشمش اتلر بوز اتلری و اکمکلری ینه اسی ایدوب تناول ایتدک زیرا ازاقدن چیقالی ازقاریمز طاووسقان ایدی اندن ینه علی الصباح شدت شتا چکرک قار اوزره یورطوب

بی صوی

برسازلی وقامشلی صو ایچنده کامل بر ساعت عذاب الیم چکرک یوز بیک رنج و عنا ایله دوشه قالقه بو آجی کول صوین عبور ایدره ک بوضو نه بوز دوتمس ونه درست صو ایدی جمله آتلیک و قالقدن غنیمت اولان حیواناتلرک قوللری و کوکسلرینی بوز پاره لری پاره پاره ایدوب ایکنجی ساعتده بو کولدن قرشوطرفه عبور ایدوب جان خلاص ایتدک اما چوق حیوانات بو کولده قالدی و ایکی آدم آت التنده قالوب غرق اولدی دیدیلر اما حقیر کورمدم کرچی درین کول دکلدی اما هم شدت شتا و دپی و بوران و بیطاق و چتاقلی کول ایدی بوندن بیتاب و بی مجال چیقوب ینه جانب قبله یه التی ساعت کیدوب

[۱] س ، ک : کول . ب : بول [۲] س ، ک ، ط : کیرر کچی کیروب

قالمق بونلری چوپروب جنکه آهنگ ایدر لر قالمق تاناری چوق بزکیدر آنجاق یتش سکسن نفر یکتیر اما غایت کزیده بهادر پر سلاح زور بظر آدم لر ایدی الحاصل قالمق ایله بونلر آزغاش و اوغزاش و صواش ایده ایده قالمق بونلری قووه قووه اوزده یمزه کلدیلر بزلر دخی طوپلری حاضر آتمش دک همان جمله آنلوب الله الله صدا سنه رها بولدیروب قالمغه بر کره بر حمله ایدنجه اصلا ال قالدرمغه اقتدار لری اولیوب طرفه این اچره بیک آتمش عدد قالمق دندن قلیجدن [۱] کچوب یتش دانه سی اسیر بند زنجیر اولوب بوقدر اتلری و بوقدر اثواب و سلاحلرین جمله غزات الوب حصنند [۲] اولوب اسیر اولان قالمقردن سؤال اولدوقده « دخی قوشیلری کزده [۳] آملری کز و ارمیدر » دیندکده « یاغزده بوقور تانلری میزدن الیز اولومز قوشمزد ده یال کز قالدیلر » دیدکلر نده جمله غزات پر سلاح اولوب آق محمد پاشادن مأذون اولوب طرفه العین اچره قالمق کز نه نجه لری [۴] بصوب نجه یوز بیک حیوان اتلری و عورت و اوغلانلریله سالمین و غامین کلدیلر (ادا اراد الله شیئا هیا اسبابه) مضمونی اوزره چانکم کریم الله بر قولته کرم آتمک استر ابتدا آنک اسبابی خلق ایدر امدی الله تعالی اول بیان دومایلرین آنلره سبب کوندروب اول جاموسلری قووارکن قالمغه کتوروب [۵] آنلری عسکر اوزره کتوروب [۶] جمله قالمق عسکر اسلامه قردروب جمله مال و منالارن عسکره غنیمت و یروب احسان ایتدی بر آدمک بوندن خبر و آکاهی یوق ایکن ایکی جاموس بهانه سیله غزات مسلمینه اول شدت شتاده یحساب احسانلر ایتدی لسان فارسیده (بهانه میدهد به بهانه میدهد) [۷] بیور مشلر بعده بو جبالی [۸] نام محله او کیجه نیجه بیان دومایلرینی صید و شکار ایدوب بو محله کلنجه قالمق خوفندن اصلا آتشلر یا قنوب دورردق بو کیجه سازلره و قامشلره آتشلر ایدوب سمز دومبای کبابلری پشروب و از اقدن کتر دیکمز سکوش قیون اتلری و اکمکلری جمله سی بوز اولمشدی بالظه لرله اول پشمش قیونلری پار دلیوب کمن قزانده یینه پشروب کئی آتشد یته کباب ایدوب اسی ایدوب اکمکلر یده کوللره کوموب اول کیجه بر ذوق و صفار ایتدک اما علی الصباح ینه عادت قدیممز اوزره اطراف اربعه قراولر

[۱] ک : دندن تیغدن [۲] ک : حصه مند [۳] ک : قوشلری کزده . ط : قوشلری کزده

[۴] ک : بورچه لری [۵] کاف مضمومدر [م] [۶] کاف مفتوحدر [م] [۷] دوغروی

(بیها میدهد به بهانه میدهد) اولمیدر (م) [۸] ک : جبالی

بودخی برصنجاچ یردر اما شورلی صولری وار بو محله کلنجه قلمق خوفندن کامل اون اوچ ساعت یوریوب سازلی وقامشار ایچنده قوندق آندن ینه جانب قبله کیدوب (اوزنکک [۱] صوبی) ازاق دکزیدن بولنوب کرمه بر سازلی وقامشلی یرده زهرمار صولی یردر بو محله سازلق ایچندن سکز دانه خنزیرلر عسکر اوزره هجوم ایدوب نجہ آتلی زخمدار تدیلر اما هر بری مرسومان [۲] اشکی قدر وار ایدی امدی غزات مسلمین بولنوب تیر باران ایدوب ازاق دریایی بوزی اوستینه چقد قلمق بوز اوزره یورومکه طرفقاری طویمقدقه [۳] هان بو حقیقک پالو وچاقر نام صامسون کلیرم بو خنزیر ایله جنٹ ایدوب یدیسنده صامسونلر پاره پاره ایدوب ایچنک امداد کوندردیکی مستوق کفر لری دوموزلری یتوب [۴] گویا قزل یومورطه عیدی ایتدیلر بعدہ بو اوزنککدن [۵] قالمق ینه طرف قبله کیدوب (آخزیان دره سی) بر قامشلی دره در اما صوبی یوقدر بونی کچوب (قوروشم صوبی) بودخی ازق دکزیدن آزما قدر بونی دخی کچوب بش ساعت طرف قبله الغار ایدوب (چال باش) آخر قیولری وار [۶] منزل یریدر اما بزلی قلمق خوفندن قونموب آندن ینه سمت قبله ینه بش ساعت یورطوب اونجی ساعتہ (منزل آق باش) بودخی سازلی وقامشلی وطوزلی صولی یردر آندن قالمق اون ایکی ساعت ینه طرف قبله کیدوب (منزل جیالی) [۷] بونده دخی قیولر وار اما لیدلردر بو محله ازاقدن کتردیگمز اتلر و سکوشلر واکمکلر جمله صوقدن طاش کبی اولوب ینمدن قالدی حکمت باری بو محله غزات مسلمین هیات صحراسی ایچره ایکی دانه فیل قدر بیان دو میایلری کوروب آتلانان آتلانانک اولوب بو بیان جاموسلرین قومغه کیده جکلرین سائر غزات بیلوب بیرده قوماک بودومبا یلر بوقیشده طارلق ویوککک [۸] یرلردن چقمازدی اما بونلر قالمق تاتاری دردندن کشلردر بیرہ صاقنک بو جاموسیلری قوماک دیو بو قدر تینیہ [۹] ایتدیلر نصیحت طویموب [۱۰] نجہ آدملر پر سلاح اولوب جاموسلری قوه قوه اول ساعتہ قالمق او یالری ایچنه کره دوشرلر هان طرفه لعین ایچره

[۱] س: اوزنکک [۲] پ: مارزبان. ک: مرزینون [۳] ک: طوماقدقه. ط: طوماقدقه
 [۴] برنجی وایکنجی حرفک اوزرنده ضمه وار [۵] ک: اوزنککدن [۶] ک: آخور
 قاپولری وار [دوغروسی (آجی قوبولری وار) اولمیدر (م) [۷] س، ک: جیالی [برنجی،
 ایکنجی حرفک کمره سی وار] ط: جالی [۸] ک: یوککک [دوغروسی بر نقطه لی ب ایله
 (نوکلک) اولمیدر [م] [۹] ک: تمیلر [۱۰] ک: نصیحت کار ایتوب

سائر سواھل اولان ولایتلر اوزره ظلماتلر اولیبوب اول ولایتلر اوزره اوج آسمانده کونشلر نمایان اولور اما اصلا متقو ولایتی اوزره ابدأ کونش یوق ایدی همان قبله طرفنده وجنوب سمتده و قرقم اوزره واسلامبول اوزره آسمانده دورت یردن کونشلر بالق اغربی آغلری کبی یعنی طوربه کبی کونشلر صارقش دورر ایدی اما بامرالله تعالی نیجه کره بعضی زمان آلتی ویدی یردن آفت بلر پیدا اولور دیو اختیار قوم نوغای و قوم مسلم هشمکدر شهادت ایتدیله حاصل کلام بر کیجه کوکملی نام محله بیجان یطوب اولقدیر شدت شتا ودپی و بوران عذ بلرن چکد ککم خدای لم یزل بلور علی الصباح حرکت اوزره ایکن ازاقده کی الحیدن وازاق اغازلندن قرق الای آتیلر ایله مکتوبلر کلوب بنم سلطانم اشدده یولکنر اوزره بش بیک قالمق سزی چاپمده حاضر لدر غافل مباش دیو خبر کادی امانه چاره خدا کریمدر دیوب آندن ینه نهر کوکملیده اوطوروب ازاقدن دخی امداد کلکمه منتظر اولدق اما بونهر کوکملی کرچی دوکمش صودر اما ابتدا منعی ایکی آیلق یردن تا هیہات صحراسنک اور تاسندن جریان ایدوب بو محله ازاق دریا سنه قورشدینی بر عظیم بوغازدر کم هیہات صحرا سنه کرمش صازلی وقاشلی کورفز بوغازدر بونهرک طلوعی تابخر خزر کناری یقیننده نهر عظیم اادلن آریلوب هیہات صحراسی ایچره ایکی آیلق یول کلوب ازاق بحرینه بو محله قاتلر اما بونهری ابتدا هیہات صحراسی عمار اولسون دیونهر اادلن آروب آندن [۱] طوخطمش کرای خاندن حالا بعضی یرلری مرور ایام ایله طین و تراب ورمل ایله دولوب صوبی هر بار اقاماز آندن قلقوب کیتمک اوزره ایکن قلعه ازاقدن بیک عدد کزیده پرسلاح عسکر امداد کلوب جمله من تازه جان بولوب ینه جانب قبله [۱] هیہات صحراسی ایچره بصیرت اوزره کیدوب (منزل آق قوملر) بودخی ازاق دریاسی کنارنده بر قامشلی یردر آندن بش ساعتده (منزل آق قوغولر) بودخی ازاق دکزی کنارنده بر زهرمار صولی یردر آندن ینه جانب قبله ۵ ساعت کیدوب (منزل چین [۳] صوبی) لذید قیولری وار بونی کچوب (منزل قبورقالی آشیم [۴]) یونک دخی لذید قیو صولری واردر بونی دخی ۵ ساعتده کچوب (منزل وادی [۵])

[۱] س، ک، ط : آفیدان [۲] ک : قبله [۳] س، ک : چبر . ط : جبر [برنجی

وایکنجی حرف مکسوردر] [۴] س، ک، ط : اشم [همزه مفتوح، شین مکسور، می ساکندر]

[۵] نک (ی) حرفنک اوزرینه فتحه قونولشد (م)

ایدوب اول اول مالک الملک رزاق [۱] و حصن حصین [۲] دار قزاق و مسکن کفرہ
عاق ایکن سور مسلمین اولان

ابتدا قلمه از اقدن سنه ... [۳] تاریخنده قاقوب هیہات صحراسی
ایجرہ ولایت قریمہ آندن آستانہ سعادته آندن غزای اکبر اولان
جزیرہ کریدہ کتدی کمز قناقلری بیان ایدر

اولا بمم الاء ایلہ [۴] از اقدن چیقوب قبلہ طرفنه هیہات صحراسی ایجرہ بصیرت
اوزره کیدرک ۲ ساعت [۵] ایلری و کرو و یمین و یساره انجه قراوولر تعیین اولتوب
جمله عربہلری قلعہ کچی کورن چاتوب اوچ پاره طوب ایلری و اوچ پاره طوب کرو
قیوب بشیوز غدد جرد آتی غازیلر ایلری چارقہ چی کیدوب آتی ساعت [۶]

منزل نہر کوکلی [۷]

کنارنده بر قامشلی و سازلی یرده قلق تاتاری خوفدن عربہلری چاتوب مکث
ایتدک حکمت باری بو محله شدت شتادن دورد یردن کونش دوغدی عاده الله اوزره
جانب شرقدن طلوع ایدن آفتاب عالمتاب قنقی ایدیکی نامعلوم ایدی جمله بزملہ اولان
اختیارلر [۸] قرق الی یدلن برو بویله دورت یردن کونش دوغدیغین کورمدک دیدیلر
سبہنی [۹] اولدرکم غایت شدت شتادن بو هیہات صحراسی اوزره کونش تأثیر آئیوب

[۱] دوغروسی (توکلا علی مالک الملک الرزاق) اولوق ممکندر (م) [۲] دوغروسی (اول
حصن حصین) اولوق ممکندر (م) [۳] ک: سنه ۱۰۷۷ [۴] ک: بسم الله ایلہ [۵] پ: آتی
ساعت [۶] س، ک: ۲ ساعتہ [۷] ک: نسخه سنہ کورہ کافر مضموم، س: نسخه سنہ کورہ
برنجی مضموم، ایکنجی مفتوحدر [۸] س، ن، ط: ازاق اختیارلری [۹] ک: سبہنی
عرض معذرت۔ نسخه لک هیچ بریسنده بسمله شریفہ یازلامش. ممکن تذهیبدن سوکرہ یازیلہ جق ایکن
تذهیب ایدلدیکنه بناء بسمله سزقالمشلر؛ ممکن کہ مؤلفک بورادہ کی سرکدشتی یدنجی جلدک مابعدی
اولقلہ بسمله شریفہ اساساً مؤلف طرفندن یازلامشدر

عبدعاجز ایسه نسخه لری تقلیدہ مجبور اولدیم ایچون یازی به بسمله شریفہ ایلہ باشلادیم حالده
اصلک وضعیتنی کوسترمک ایچون یازمدم (م)

اولا دیباچه تاریخ فتح نامه جزیره کرید افریت [۱] اولدرکه

قاعدۀ حضرت رزاق بچون و ارکان کن فیکون بر مقتضای عادت رب العزتک حکم شریف ازل الازالی بنوک اوزرینه جاریدرکم انس و جنک رزاق رازقیدرکم آنلره تقدیر اتدوکی رزقلرن [۲] ورر (آیه بسوره...) (ازالله هو الرزاق ذوالقوة المتین [۳]) نصی مضمونی اوزره جمیع مخلوقک مر بوسی اولوب جمیع عبادنه بو روی ارضی [۴] مسکن و ماوی اولماغیچون خلق ایدوب توطن ایدروب هر کسه قدرینه کوره تقدیر اتدوکی نعمت نفیسه لرن و بررکم (آیه بسوره) (ومقدروا الله حق قدره [۵]) ماضقی اوزره جمیع انس و ثقلان و جمیع مخلوق خدانک خالقی رازقی خلق کونین و هر مبدۀ [۶] اشیادر اما جمیع قوللری بر کونه اندیشه خامه دوشروب هر بری برسودا ایله بر سرکارده خلق اولندقدۀ بو عبدکتر اولیای بی ربایه ازل آزالده سیاحت تقدیر اولنوب (آیه بسوره...) (قل سیروا فی الارض [۷]) نصی اوزره و (آیه بسوره...) (سیروا فیها لیالی وایاماً آمین [۸]) (فحواسنجه و) (بسوره...) (فانظر الی آثار رحمة الله [۹]) نص قاطعلری فرماننه بو حقیر اضغف العباد مظهر دوشوب جهان کشت اولدق زیرا (بیت)

خلاق ازل عالمه قلدقده تجلی هر قولی بر حالیه [۱۰] قلمش متسلی [۱۱]

ایاتی اوزره بو فقیره [۱۲] سیاحت ایله مجاهد فی سبیل الله اولماغی میسر اتدکده قلعه ازاقده ساکن ایکن آل عثمانک کرید جزیره سی غنراسینه متوجه اولدقلرن استماع

[۱] س : افریت . ک : عفریت [۲] ک : ارزاقلرن . س : ارزاقلرن [۳] بو آیت کریمه (والذاریات) بسوره سندهدر (م) [۴] ک : بوربع مسکونی [۵] بو آیت کریمه سورة انعامدهدر [۶] ک : و هر مبدی [۷] بو آیت کریمه بسوره رومدهدر (م) [۸] بو آیت کریمه بسوره سندهدر (م) [۹] بو آیت کریمه سورة رومدهدر (م) [۱۰] دوغروسی (حال ایله) اوللیدر (م) [۱۱] بو بیت شویله جه مشهوردر :

خلاق جهان عالمه قلدقده تجلی هر شخصی بر حال ایله قلمش متسلی

اندرون تاریخی مؤلفی عطا بک مرحومه کوره بو مفرد (سلیم ثانی) عصری شعراسندن (استانبولی یچی زاده خزینه لی حسین جلالی چاپی) نک ایمش ج ۴ ، ص ۱۳۴ [۱۲] ک : بو حقیره

قلعه‌سی ۶۳۷ - کوچوک پیره‌وزه قلعه‌سی ۶۳۸ - اسکی پیره‌وزه قلعه‌سی ۶۳۹ - لوروز چفتلکی
 ۶۴۱ - روغوز قلعه‌سی ۶۴۱ - عمارت کوی ۶۴۲ - نارددا قضاسی ۶۴۳ - قیو اغاسی خانی
 ۶۴۶ - بیر پاشا چفتلکی ۶۴۶ - یانیه شهری ۶۴۶ کفره اطه‌سی ۶۵۷ - آبدونات قضاسی
 ۶۵۹ - مارغلیج قضاسی ۶۶۳ - پارغه قلعه‌سی ۶۶۴ - صیهدا اسکله‌سی ۶۶۵ - دالیان قلعه‌سی
 ۶۶۶ - کورفرز قلعه‌سی ۶۶۷ - دلوینه قلعه‌سی ۶۶۸ - غلطه قلعه‌سی ۶۷۰ - آرناوودلرک اضلی
 ۶۷۱ - ژولاد قلعه‌تی ۶۷۲ - قاردینک قلعه‌سی ۶۷۳ - ارکری قضاسی ۶۷۴ - دپه‌دان قضاسی
 ۶۸۵ - اصقره‌بار قضاسی ۶۸۷ - برمدی قضاسی ۶۸۷ - آرناوود بلغرادلی ۶۸۸

سردار علی پاشانک مانیابه ، مؤلفک آولونیا به توجه و حرکتی ۷۰۰

زفت سیاه معدنی ۷۰۱ - میقات کوی ۷۰۱ - قانیه قلعه‌سی ۷۰۲ - آولونیا لیانی ۷۰۴ -
 یککلیج قلعه‌سی ۷۰۸ - سازاندر جزیره‌سی ۷۰۸ - جرقونا قریه‌سی ۷۰۹

ایلبصان حدودی ۷۰۹

دراج قلعه‌سی ۷۱۰ - قوایه‌قصبه‌سی ۷۱۱ - بکین قصبه‌سی ۷۱۳ - بی‌چول قریه‌سی ۷۱۵ -
 لولان قریه‌سی وسائر ۷۱۵ - ایلبصان شهری ۷۱۶

اوخری سنجانلی ۷۳۰

بانیه قریه‌سی ۷۳۱ - چوره قریه‌سی ۷۳۱ - اوستورقه قلعه‌سی ۷۳۱ - اوخری شهری ۷۳۵ -
 چری باشی قریه‌سی ۷۴۳ - اسطوق ییلاسی ۷۴۳ - ر-نه قصبه‌سی ۷۴۴

مؤلفک اوخریدن ادرنیه توجه و حرکتی ۷۴۵

پوغراداس قصبه‌سی ۷۴۵ - اصطار اووا قصبه‌سی ۷۴۶ - پرسپه قریه‌سی ۷۴۷ - مناستر
 شهری ۷۴۷ - اشنب قلعه‌سی ۷۴۸ - اردووشنا قصبه‌سی ۷۴۸ - تکوش قصبه‌سی ۷۴۹ -
 ولاندیوا قصبه‌سی ۷۵۰ - استوروچه شهری ۷۵۲ - دولیان پنایری ۷۵۷ - پتریج قصبه‌سی
 ۷۵۹ - منلک قصبه‌سی ۷۶۱ - وترنه قصبه‌سی ۷۶۱ - آوجی یوردی قریه‌سی ۷۶۳ - کلسه‌لی
 قریه‌سی ۷۶۳ - اصطنقا قلعه‌سی ۷۶۳ - بیوک آرنیودلی قریه‌سی ۷۶۴ - باباس قریه‌سی ۷۶۴ -
 شاب معدنی ۷۶۵ - قنقلی قریه‌سی ۷۶۶ - عثمان بابا تکیه‌سی ۷۶۶ - پاشا کوی ۷۷۲ - اناباجی
 کوی ۷۷۲ - علی بابا تکیه‌سی ۷۷۳ - جسر مصطقی پاشا قریه‌سی ۷۷۳ - چهن قصبه‌سی ۷۷۴ -
 ادرنه شهری ۷۷۴

مؤلفک ادرنه‌دن اسلامبوله توجه و حرکتی ۷۷۶

هرندی قریه‌سی ۷۷۶ - خیره‌بولی قصبه‌سی ۷۷۷ - تکر داغی ۷۷۸ - ارکلی ۷۸۵ - اومورجه
 کوی ۷۸۶ - استانبوله مواصلت ۷۸۶ (پتدی)

کریک محمولاتی ۵۵۵ - کریدلیرک لباسلری ۵۵۶ - فاضل احمد پاشانک قندیهدن استانبوله عودتی ایچون آستانهدن فرمان کلمسی و خلعتلر ۵۵۷ - مؤلف طرفندن یازیلان (قندیه فتح نامه سی) ۵۵۸ - فاضل احمد پاشانک استانبوله متوجها قندیهدن حرکتی ۵۷۰ - اصتانديه جزیره سی ۵۷۲ - سانتورونلر اطه سی ۵۷۳ - سانتورون یانار آداسی ۵۷۳

مانیه غزاسی ۵۷۵

مانیه ولایتنه عزیمت ۵۷۷

خرستیانلر جزیره سی ۵۷۷ - اینبوز آداسی ۵۷۸ - دکرمانلق جزیره سی ۵۷۸ - شیفنوز جزیره سی ۵۸۰ - سرفوز جزیره سی ۵۸۰ - اریه جزیره سی ۵۸۰ - کوردوس قضاسی ۵۸۱ - کوردوسدن مانیه غزاسنه عزیمت ۵۸۱

آی یوری قلعه سی ۵۸۱ - مزستره قلعه سی ۵۸۲

مانیه ایچندن مانیه غزاسنه عزیمت ۵۸۵

مانیه ولایتک حدودی ۵۸۶ - قلامطه قلعه سی ۵۸۷ - ضرنطه لیمانی ۵۸۹ - ماندینا قریه سی ۵۷۹ - دولوز قریه سی ۵۹۰ - ضرنطه حصاری ۵۹۰ - قاپچقا قریه سی ۵۹۴ - بیفا قریه سی ۵۹۵ - پاندالونیا قریه سی ۵۹۵ - میلا لیمانی ۵۹۵ - لسین اووا ۵۹۶ - لقتی قریه سی ۵۹۶ - پراضطوز جزیره سی ۵۹۶ - آردروشتا قریه سی ۵۹۷ - قاصطنایا قریه سی ۵۹۷ - بلاچا قریه سی ۵۹۸ - ترچین قریه سی ۵۹۸ - اوپاروارا قریه سی ۵۹۸ - میلاقریه سی ۵۹۹ - دمرحصار قریه سی ۵۹۹ - قریوبولی قریه سی ۵۹۹ - قره نرو قریه سی ۶۰۰ - وتیلوز قریه سی ۶۰۰ - کلافا قریه سی ۶۰۲ - فالیا قریه سی ۶۰۲ - جیب اووا قریه سی ۶۰۲

ایچمانیه ولایتی ۶۰۳

ایچ مانیه لسانی و تورکیلری ۶۰۵ - کلی قلعه سی ۶۰۶ - قیا پاشا لیمانی ۶۰۶ - قلوریه قلعه سی ۶۰۷ - ضرنطه قلعه سی ۶۰۸

مانیه دن آرانوودلغه عزیمت ۶۱۰

سالونه اسکله سی ۶۱۱ - کرینش قریه سی ۶۱۱ - دوراق بک چفتلکی ۶۱۲ - اینه بختی ۶۱۲ - روم ایلی قتلی ۶۱۷ - زبان قصبه سی ۶۲۰ - وویجسه قلعه سی ۶۲۲ - غلطه قریه سی ۶۲۳ - بهور قصبه سی ۶۲۳ - مهلونقا قصبه سی ۶۲۴ - اناطولونقوز جزیره سی ۶۲۴ - آنکلی قصری قلعه سی ۶۲۵ - ورده مور قصبه سی ۶۲۷ - فالیه قریه سی ۶۲۹ - واصل قریه سی ۶۳۰ - وولجسه قلعه سی ۶۳۰ - دزدار حسن تکیه سی ۶۳۱ - ایماوره قلعه سی ۶۳۱ - لفقدا جزیره سی ۶۳۶ - پیره وزه

موره ایالتی ۲۸۷

باللی بادره قلعہ سی ۲۸۸ - لارنجہ قلعہ سی ۲۹۳ - ہلومہ بیج قلعہ سی ۲۹۵ - ایزاکلسہ آداسی
 ۲۹۶ - کفالونیه آداسی ۲۹۸ - کوچوک کفالونیه ۳۰۰ - گستون شہری ۳۰۲ - بارغم
 قلعہ سی ۳۰۳ - پوندیقو قلعہ سی ۳۰۴ - فز قلعہ سی ۳۰۵ - زورسا قلعہ سی ۳۰۵ - آرقادیہ
 قلعہ سی ۳۰۶ - براق جزیرہ سی ۳۰۹ - اسکی آناوارین قلعہ سی ۳۰۹ - یکی آناوارین قلعہ سی
 ۳۱۲ - متون ۳۱۶ - قرون قلعہ سی ۳۲۶ - قستل قلعہ سی ۳۳۳ - نسی قریہ سی ۳۳۳ - قلماتیہ
 قلعہ سی ۳۳۴ - اندروسہ قلعہ سی ۳۳۶ - لاقوز صحراسی ۳۳۷ - قرینا قلعہ سی ۳۳۷ - لوندار
 قلعہ سی ۳۳۸ - لونفانیک قلعہ سی ۳۳۹ - مزسترہ قلعہ سی ۳۴۱ - آیانیقو قلعہ سی ۳۴۵ -
 باردونیه قلعہ سی ۳۴۵ - باص اووا قلعہ سی ۳۴۶ - چاقونیه قلعہ سی ۳۴۸ (چشمہ باشی ۳۵۰ -
 بنفشہ قلعہ سی ۳۵۰

بنفشہ دن انابولیہ عزیمت ۳۵۵

طنہ قصبہ سی ۳۵۶ - طرہ ولیچسہ شہری ۳۵۶ - ارخوز قلعہ سی ۳۵۸ - انابولی ۳۶۰ -
 پوروز قلعہ سی ۳۶۹ - ترمش قلعہ سی ۳۶۹ - قصری موره قلعہ سی ۳۷۳ - خراب بر قلعہ ۳۷۴

کریدہ عزیمت ۳۷۶

قبلان پاشانک بر غزاسی ۳۷۸ - حانیہ قلعہ سی ۳۷۹ - صودہ قلعہ سی ۳۸۶ - آپوقرون
 قلعہ سی ۳۸۸ - آچی صو قلعہ سی ۳۸۸ - رتہ قلعہ سی ۳۸۹ - طماس قریہ سی ۳۹۳ - عنادیہ
 قلعہ سی ۳۹۳ - قندیہ محاصرہ سی ، محاربه سی ، صلحاً فتحی ، تعمیری ۳۹۶ - ۴۶۸ - قندیہ
 یابیلان جامعلر وسائر آثار عالیہ ۴۹۸ - قندیہ قلعہ سنک یکی ادارہ سی ۵۱۹ - کریدک الک اسکی
 حالی ۵۲۱ - کوچک قلعہ ۵۲۹ - چناق لیمانی ۵۲۹ - فودلہ قلعہ سی ۵۳۰ - سلنہ قلعہ سی ۵۳۰
 رسمہ قلعہ سی ۵۳۱ - آپوقرون قلعہ سی ۵۳۱ - صودہ قلعہ سی ۵۳۱ - طودوریلر قلعہ سی ۵۳۳ -
 قیوصیاطا برونی ۵۳۴ - کیسوما قلعہ سی ۵۳۴ - پوندیقو لیمانی ۵۳۶ - آیانیقوہ منصطری ۵۳۶ -
 قرامپوسہ جزیرہ سی ۵۳۶ - ترکی جزیرہ سی ۵۳۷ - قاوبالو بورنی ۵۳۷ - صاکنہ لیمانی ۵۳۷ -
 اصفاقیہ قلعہ سی ۵۳۸ - قاودولوز بورنی ۵۳۸ - قالہ لیمانی ۵۳۸ - کیرہ قولمانی ۵۳۹ - آمبسو
 قلعہ سی ۵۳۹ - مسالو قلعہ سی ۵۳۹ - پلاتیالی قلعہ سی ۵۴۰ - پالو قصری بورنی ۵۴۰ - کرماسی
 لیمانی ۵۴۱ - ایالینون منصطری ۵۴۱ - استیہ قلعہ سی ۵۴۲ - بالی پترہ قلعہ سی ۵۴۲ - اصبرلونقہ
 قلعہ سی ۵۴۳ - کرمانی قلعہ سی ۵۴۳ - ایابانی بورنی ۵۴۴ - آیفاندن لیمانی ۵۴۴ - آرخنوز داغی ۵۴۵ -
 اوواجق صحراسی ۵۴۶ - چنارلی درہ ۵۴۹ - چنارلی درہ ۵۴۹ - نظرہ تہ لیمانی ۵۵۰ - کریدایکنجی
 صردر ۵۵۱ - امیوری قلعہ سی ۵۵۲ - آپولونیا قلعہ سی ۵۵۲ - ثمانہ قلعہ سی ۵۵۳ - آمیاروز
 قلعہ سی ۵۵۳ - کریدک تحویر نتیجه سندہ کی موجوداتی ۵۵۳ - کریدیلردن آلینان ویرکوک ۵۵۴ -

مؤلفك فرار ایدن كوله سنی آرامغه چیقیمی ۹۶

كوچك بشك قصبه سی ۹۷ - بيوك بشك قصبه سی ۹۸ - يكي بازار قصبه سی ۹۹ - سدر قیسی قصبه سی ۱۰۰ - آیناروز ۱۰۲ - لانقره قصبه سی ۱۰۴ - عورت حصاری ۱۰۶ - طقسان بوز قصبه سی ۱۰۷ - طوران قصبه سی ۱۰۸ - آیواسیل كولی ۱۰۹

كوملجنه دن یكیجه وسرز طرفلرینه عزیمت ۱۱۱

مسنه حصار ۱۱۱ - بورلی قلعه سی ۱۱۲ - قره صو یكیجه سی ۱۱۳ بر قصبه ۱۱۴ - احمد آباد قصبه سی ۱۱۵ - قواله شهری ۱۱۵ - واشلاق قصبه سی ۱۲۰ - بره كتلی قصبه سی ۱۲۱ - فلبه چك قلعه سی ۱۲۱ - دوقصاد قصبه سی ۱۲۲ - درامه قصبه سی ۱۲۲ - درامه قلعه سی ۱۲۳ - زنجنه قلعه سی ۱۲۶ - سیروز شهری ۱۲۸ - تیمور حصار قلعه سی ۱۴۰ - یابجیلر قریه سی ۱۴۱ - سلانیک شهری ۱۴۳ - سلانیک شهرینك جامعلری وسائره سی ۱۵۳ - واردار یكیجه سی ۱۷۰ - واردار یكیجه سی كولی ۱۷۴ - واردار یكیجه سی زیارتكاهی ۱۷۵ - وودینه قلعه سی ۱۷۶ - آوسدوس قصبه سی ۱۸۰ - قره فزیه ۱۸۱ - اورنلی قریه سی ۱۸۷ - می بابا سلطان تکیه سی ۱۸۷ - سرفیجه ۱۸۸ - الاصونیه ۱۸۸ - طرنوی قصبه سی ۱۹۲ - یكیشهر ۱۹۳

یكیشهر دن كسندره وقلوز جانبلرینه عزیمت ۱۹۹

ارمیه قصبه سی ۹۹ - قلوز قلعه سی ۱۹۹ - كسندیره ۲۰۰ - وله سن قضاسی ۲۰۱ - چطالجه ۲۰۱ - ترحاله ۲۰۱ - قلاباق قیا داغی ۲۰۹ - فتر قلعه سی ۲۱۳ - قار دجه قصبه سی ۲۱۴ - ماشقولور پنایری ۲۱۵ - جمعه قصبه سی ۲۱۸ - دیوقو قلعه سی ۲۱۸ - از دین قلعه سی ۲۱۹ - بادراجق قصبه سی ۲۲۲ - مودنوج تله سی ۲۲۳ - اسد آباد قصبه سی ۲۳۰ - لوادیه قلعه سی ۲۳۰ - استغه قلعه سی ۲۳۳ - آغر بیوز قلعه سی ۲۳۶ - فلا قلعه سی ۲۴۶ - خراب بر قلعه ۲۴۵ - قزل حصار ۲۴۵ - روپوز قضاسی ۲۴۸ - كفسه قصبه سی ۲۴۸ - آتیه شهری ۲۴۹ - درزی لیانی ۲۶۸ - تاشالق قریه سی ۲۶۸ - یونان دیلی ۲۷۲

مؤلفك آتیه دن قالفه رق اون ایکی آدایی كزمسی ۲۷۳

اكنه حصار آداسی ۲۷۳ - كلور جزیره سی ۲۷۴

كوردوسه عزیمت ۲۷۵

قاره قلعه سی ۲۷۵ - قوندوری قلعه سی ۲۷۵ - كوردوس قلعه سی ۲۷۵

كوردوس دن موریه ۲۸۲

قلدراطا قلعه سی ۲۸۳ - موریه قستلی ۲۸۵ - باللی بادره قلعه سی ۲۸۶

دباجه ۱

ازاقون حرکت ۲

نهر کوملی ۲ - کرتملی قلعه سی ۶ - بی صوی ۶ - کول قوکور ۷ - یانجه قره اغاج ۱۰
نوروز قلعه سی ۱۴

نوروز قلعه سندن چرکزستانه عزیمت ۱۴

دوی الی نوغای ۱۵ - حاتوقای قباغی ۱۶ - کوچک ژانا ولایتی ۱۷ - کبرکیه بشکوی ۱۷ -
شفاکه قباغی ۱۸ - خان دبه سی ۱۹ - چتال اوزک نهری ۱۹ - پچی غز نهری ۱۹ - کچی پچی
غز نهری ۱۹ - نریمان نهری ۲۰ - ارانی قلعه سی ۲۰ - اولو جان صو نهری ۲۰ - یلانلی بایر
قلعه سی ۲۰ - عمر اغا چفتلکی ۲۱ - طمان قلعه سی ۲۶ - کرش قلعه سی ۳۰ - کفه قلعه سی ۳۱ -
یکی تانار خانک کلسی ۳۱

قریم خانی ایله کفهدن باغچه سرایه عزیمت ۳۲

باغچه سرایدن نقشوان ایلنده شیرین بکلری اوزره حرکت ۳۷

طوخسه بای تاریخنه کوره قریم جزیره سنه مالک اولان خانلر ۴۲

آق محمد پاشا ایله قریمدن استانبوله حرکت ۴۹

چوبچی محمد افندی صلاحی ۴۹ - فرح کرمان قلعه سی ۵۰ - قالموقلرک سحر بازلی ۵۱ - قیل
برون قلعه سی ۵۲ - جان کرمان قلعه سی ۵۳ - اوت یارق ۵۴ - آق کرمان قلعه سی ۵۴ - اسماعیل
شهری ۵۶ - طولجه قصبه سی ۵۶ - بابا داغی قصبه سی ۵۶ - حاجی اوغلی بازاری ۵۷ - یکی بازار
قصبه سی ۵۸ - یانبولی شهری ۵۹ - خاص کوی قصبه سی ۶۲ - حفصه قصبه سی ۶۳ - ادرنه
شهری ۶۳ - استانبوله واصلت ۶۷

کرید غزاسنه نیتله استانبولدن حرکت ۶۸

قدملی بابا سلطان تکیه سی ۷۰ - ادرنه شهری ۷۱

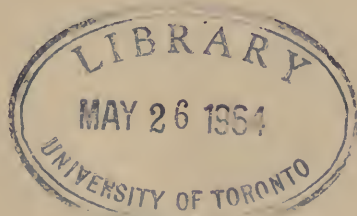
قندییه کیتمک اوزره ادرنه دن حرکت ۷۲

اجه - لطان قریه سی ۷۳ - دیمتوقه قلعه سی ۷۳ - فره جک قلعه سی ۷۷ - قره کورجنلک قلعه سی ۷۹ -
شاجیلر قصبه سی ۷۹ - نفس سلطان تکیه سی ۸۰ - پادشاه قوروسی ۸۲ - ماربله قلعه سی ۸۲ -
مکری حصاری ۸۲ - موسی چلبی قریه سی ۸۴ - کوملجنه قلعه سی ۸۵ - چنکانه لر ۹۰ - چنکانه دیلی ۹۴

اوليا چلبى سياختنامه سنك يدنجى جلدى كى گليسىلى رفقت بك طرفندن استنساخ
ايديلن بو جلدكده طبعنده حاجى بشير كتبخانه سنده كى نسخه اساس اولق اوزره بش
نسخه استناد ايدلمش واساس نسخه دن ماعدا نسخه لك فرقلى حاشيه ده كوسترلمشدر.
حاشيه ده كورولن (پ) حرفى پرتو پاشا نسخه سنه ، (س ، ك ط) حرفى طوپقپو
سراينده كى اوچ نسخه يه ، (م) حرفى ده عبد عاجزه اشارتدر نسخه اصايه ده بر سطر دن
اگسيك اولان آچيقلار ايجون اوچ نقطه ، بر سطر دن فضله اولان آچيقلا ايجون اوچ
نقطه بر ييلديز قونولدى

نقطه سز كورون حرف لك يوزده طقسان طقوزى اساس نسخه ده نقطه سز اولدينى
ايجون اصلنه مطابقت مقصديه مخصوص نقطه سز ديزلمشدر ما كينه ده چيقمايان نقطه لر ،
حرفلر جدوله آلمش اوقونه ميان كله لرده كتابده ناصل ايسه اوبله جه ترتيب ايدلمشدر
املا تماميله اصلنه مطابقدر

تك توك يا كلشدر ايجون ده آريجه بر جدول بايلمشدر

901582

DR

432

E8

1896

v. 8

Evelija, Hendi
'''

تورک تاریخ انجمنی کلیاتی

عدد : ۱۳

Evelija Çelebi seyahatnaması

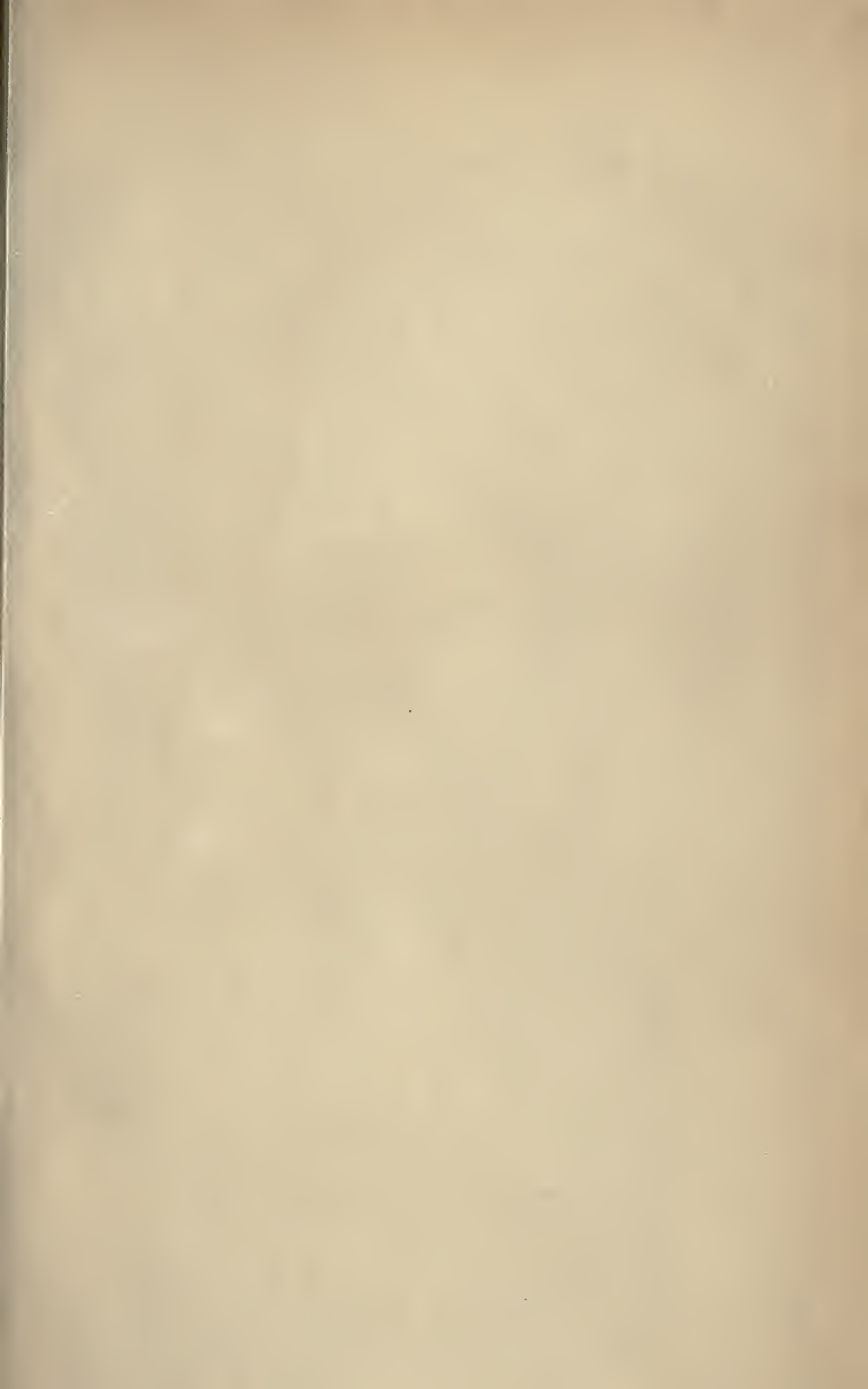
اولیاہابی سیاحتنامہ

۱۶۰۸۵ سکنجی ہمد

1928

استانبول — اورخانیہ مطبعہ سی

۵

DR
432
E8
1896
v.8

Evliya, effendi
Evliya Çelebi seyahatnamesi

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY
